

GRAMMATICI LATINI

EX RECENSIONE

HENRICI KEILII

=

VOL. II

PRISCIANI

INSTITVTIONVM GRAMMATICARVM LIBRI I -- XII

EX RECENSIONE

MARTINI HERTZII

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

A. MDCCCLV

PRISCIANI

GRAMMATICI CAESARIENSIS

INSTITVTIONVM GRAMMATICARVM

LIBRI XVIII

EX RECENSIONE

MARTINI HERTZII

VOL. I

LIBROS I—XII CONTINENS

LIPSIAE

IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

A. MDCCCLV

AVGVSTO BOECKHIO

SACRVM

PRAEFATIO

Prisciani Caesariensis Mauri¹ aetas eo definitur, quod de laude Anastasii imperatoris anno fere. p. C. n. 512² carmen composuit. et potuit certe ad eandem aetatem spectare Cassiodorus, qui, cum 'ad amantissimos orthographos discutiendos anno aetatis nonagesimo tertio'³, anno igitur fere 560⁴, pervenisset, iis de orthographia praeceptis, quae ex Prisciano excerpserit, haec praefixit: 'ex Prisciano grammatico, qui nostro tempore Constantinopoli Romae doctor fuit, de libro ipsius ista collecta sunt'⁵. neque per se his obstat, quod Iustiniani temporibus 'apud Constantinopolim' eum 'grammaticae artis profunda rimatum esse' narrat Paulus Diaconus⁶. vereor tamen, ne haec sententia non nisi illo Cassiodori loco nitatur, cum uno Dionysio Exiguo interposito ipsi Cassiodoro Priscianum ibi Paulus adiungat. ceterum partim ipsum partim auctores ex ipso oriundos, ut alii ex aliis deinceps pendeant, secuti sunt adiecta passim accuratiore temporis nota, quam nullius momenti esse patet, fontes rerum Germanicarum: Ekkehardus in chronico et Virceburgensi et universali⁷ atque Sigebertus⁸, historia regum Franc. mo-

1 v. Niebuhrium in praef. corp. script. hist. Byzant. tom. I p. XXXIV 2 cf. Endlicheri ad huius carm. v. 289 sqq. annotationem p. 75 ed. suae 3 Cassiod. de orthograph. p. 227/8 P. 4 cf. Mansonis Geschichte des Ost-Gothischen Reiches in Italien p. 332 sqq. 5 Cassiod. l. l. p. 2318 P. 6 de gestis Longobard. I 25. ita rem sese habere constaret, si affirmari posset, quod nonnulli contendunt, Iulianum consulem ac patricium, quo suasore institutionum grammaticarum libros Priscianus edidit cuique eos dedicavit, epitomes novellarum Iustinianearum Latinae circa annum 556 concinnatae (cf. Bienerum Geschichte der Novellen Justinians Berol. 1824 p. 74 sq.) esse auctorem. at is si summas dignitates amplius triginta annis ante (v. infra) obtinisset, haud ita nude 'vir eloquentissimus, antecessor civitatis Constantinopolitanae' in libris mss. nominaretur. qua vix certior videtur altera vv. dd. coniectura, eum Symmachum, cui opuscula de figuris numerorum et de nummis vel ponderibus, de Terentii metris et de praexercitaminibus rhetoricis in corpus aliquod redacta inscripsit Priscianus, fuisse consulem a. 485 7 monum. Germ. hist. ed. Pertzii scriptor. tom. VI p. 24, 32 (Iustiniani anno 20); 140, 7; 143, 24 8 ibid. 315, 53 (a. 528)

nast. S. Dionysii⁹, auctarium et Mellicense¹⁰ et Garstense¹¹, annales et Leodienses¹² et Admuntenses¹³ et S. Rudberti Salisburgenses¹⁴.

Omnibus vero his testibus haud maior auctoritas tribuenda est quam vel subscriptioni interpolatae codicis cuiusdam Leidensis¹⁵, quae Priscianum narrat obisse die kl Oct̄b̄ indictione V Olybrio consule, vel Aldhelmi in epistula ad Acircium hariolationi¹⁶, quae Osanni de Prisciani aetate disputationem¹⁷ irritam reddidit. quamvis enim subscriptionis ipsius partem aliquam addat Aldhelmus¹⁸, tamen numquam, opinor, confectus est codex ille XVIII grammaticae Prisciani voluminum, quae 'propriis palmarum digitulis calce tenus digesta' descripsisse fertur Theodosius, imperator ille calligraphus, anno scilicet 450 mortuus. Theodori nimirum nomen Aldhelmo fraudi fuisse olim exposuj¹⁹ idque et Bernhardii²⁰ et Iahnii²¹ assensu comprobatum est.

Fl. enim Theodorum Dionysii²² v. d. memorialem sacri scrinii epistularum et adiutorem v. m. quaestoris s. palatii manu sua in urbe Roma Constantinopoli Prisciani doctoris sui artem grammaticam per annos 526 et 527 descripsisse, docent subscriptiones codicibus Prisciani vetustioribus plerisque ad calcem librorum V. VIII. XII. XIII. XVI. XVII, uni alterive in ipso quoque initio additae²³,

9 ibid. IX 396, 16 10 ibid. 536, 32 (a. 536) 11 ibid. 563, 3 (a. 535) 12 ibid. IV 10 (a. 533) 13 ibid. IX 571, 14 (a. 535) . 14 ibid. 767, 5 (a. 535) 15 cod. Lat. Voss. F 36 v. Lindemanni ad Prisciani opp. min. praef. p. XV O. Iahnium Berichte der sächs. Gesellschaft der Wissensch. ph. hist. Cl. a. 1851 p. 359 cf. infra ann. 23 16 auct. class. ed. Maius V 598 Aldhelmi opp. p. 328 sq. ed. Giles. 17 Beiträge zur Griech. u. Röm. Litteraturgesch. II 147 sqq. 18 'ego' inquit 'Theodosius totius orbis imperator inter curas palatii hoc volumen propria manu descripsi' etc. 19 Monatsberichte der preuss. Akademie der Wissensch. 1847, 417 ein philolog. klin. Streifzug Berol. 1849 p. 22 sq.

20 Grundriss d. röm. Litteratur ann. 592 p. 671 ed. alt. 21 l. l. p. 358 sq. 22 Dionysium ? v. Iahnium l. l. p. 357 23 in vetustissimis, quae nunc supersunt, exemplaribus hanc inscriptionem non inveni. ex cod. Hamburgensi, quem ad saec. XI vel XIII refert Petersenius Gesch. der Hamburger Stadtbibliothek 1838 p. 206, eam affert Fabricius bibl. Lat. III 398 ed. Ern.; eundem eam vidi in cod. Turicensi C 37/280 saec., ut videtur, XI (cf. ann. 68. 110) et in cod. bibl. publ. Leid. Lat. 92, cuius saltem initium ad saec. pertinet XII. in illo sic legitur: 'incipit ars p̄sciani ū. eloquentissimi gr̄amatici caesariensis feliciter scripsi ego theodorus dionisii ū. d. memorialis sacri scrinii ep̄tarū et adiutor ū. m. questoris in urbe roma constantinopoli die kl̄. octobris indī. V olibrio ū. c̄', in hoc: 'incipit ars prisciani eloquentissimi gramatici caesariensis scripsi ego theodorus dionisii ū. d. memorialis sacri scrinii ep̄tarū et adiutor u. m. questoris in urbe romana constantinopoli die kl̄. octb. indī. V. olibrio const. a b c d e f g h γ cēa'. uterque igitur parum differt ab Hamburgensi, nisi quod hic addit distichon, quod saepius alibi reperitur:

Me legat antiquas qui vult proferre loquelas;

Qui me non sequitur, vult sine lege loqui.

patet, ex ipso hoc titulo conflictam esse subscriptionem cod. Vossiani, quam supra commemoravi

quas post alios²⁴ ediderunt et enarraverunt Osannus²⁵ et Lerschius²⁶, plenissime atque accuratissime Iahnus²⁷.

Studiorum in Priscianum collatorum et auctoritatis, qua statim usus est, testem praeter Theodorum et Cassiodorum tertium prode licet Eutychem sive Eutychem, qui summis eum extollens laudibus discipulum eius se esse profitetur art. de verb. I 1, 8²⁸.

Exemplar autem ex Theodori archetypo descriptum Aldhelmi († 709) aetate in Britanniam devenisse, non est quod miremur: vigeant enim ibi tum studia alibi fere intermortua, ut bibliothecae haud paucae libris Roma potissimum arcessitis compositae per saeculum septimum existerent²⁹. vix igitur addendum est, nec Bedam († 735) caruisse notitia Prisciani, quem in libro de orthographia bis nominatim antestatur³⁰, nec Alcuinum³¹, sub tempus mortis Bedae et ipsum in Britannia natum, et edoctum et postea docentem Eboraci, cuius bibliotheca secundum ipsius testimonium³² continebat praeter alia:

Quid Maro Virgilius, Statius, Lucanus et auctor
 Artis grammaticae vel quid scripsere magistri:
 Quid Probus atque Phocas, Donatus Priscianusve,
 Servius, Eutychem, Pompeius, Comminianus.

nec iuvat singula lectionis Priscianae per hanc et per proximam aetatem vestigia passim sparsa anxie colligere - verbo igitur sufficiat indicasse a Dungalo, de quo infra iterum dicendum erit³³, et ab Agobardo³⁴ singulos eius locos commemorari; id enim potius spectamus, ut indagemus, quomodo haec studia continuo quodam vinculo inter se coniuncta in ipsos libros nostros manuscriptos radices egerint. magis propterea oculos nostros in se vertit Hrabanus

24 v. Iahnus l. I. p. 355 25 l. I. p. 147 sqq. 26 Museum des Rheinisch-Westphäl. Schulmänner-Vereins III 1845, 265 sqq. in commentatione: Römische Diorthosen vom ersten Jahrhundert vor Chr. bis zum sechsten nach Chr. p. 229 — 274 27 l. I. p. 355 sqq. in comm.: über die Subscriptionen in den Hss. röm. Classiker p. 327 — 372. similem ab eodem Theodoro operam navatam esse Boethio ibidem adnotatum est p. 354 sq. 28 p. 2154 P. cf. Osannum l. I. p. 162 sqq. 29 v. modo Heerenium Gesch. d. class. Litt. im Mittelalter I 100 sq. Frid. Monium de libris palimpsestis tam Latinis quam Graecis Carlsruhae 1855 p. 22 sq. coll. p. 9 30 p. 2347. 2350 P., unde sua hausit Alcuinus de orthographia II 311 et 312 opp. ed. Froben. 31 v. Alcuini grammat. p. 2088. 2106. 2111 P. (II 272. 281. 284 opp. ed. Froben.) cf. ann. praeced. 32 de pontiff. et sanctis eccl. Eborac. v. 1553 sqq. (II 257 opp. ed. Froben.) 33 Dungalus floruit circa annum 823 v. Muratorium antiqq. Ital. III 815 sqq. 824 sq. Baehrium Gesch. der röm. Literatur im karoling. Zeitalter p. 372 sq. quemque laudat Tiraboschium, quorum rationes frustra evertere conatur Peyronus de bibl. Bobiensi p. X. Priscianum laudat in libro responsionum contra Claudium Taurinensem episcopum (bibl. max. patr. Lugd. XIV 206 cf. Prisc. lib. VIII § 37) ipsumque Prisciani codices possidisse memoriae proditum est v. Muratorium l. I. p. 821 sq. et infra p. XVII 34 Agobardus († 840) contra obiectiones Fredegisi in bibl. max. patr. XIV 276 cf. Prisciani ad Iulianum ep. § 3

Maurus, qui Alcuini olim disciplina Turonensi usus³⁵ tanti Priscianum fecit, ut ex eo potissimum suos de arte grammatica libros duos exciperet, quibus in editione operum Hrabani Coloniensi vel titulus praefigitur: 'excerptio Hrabani Mauri de arte grammatica Prisciani'³⁶. haud igitur mirum, quod diligentem huic scriptori operam impendit Servatus Lupus, abbas Ferrariensis (natus circa annum 805, † non multo post annum 862)³⁷, qui ut a Hrabano erudiretur, Fuldae olim commoratus erat. quem doctrina Priscianeā penitus imbutum fuisse demonstrant eius epistolae ad Adalgardum et ad Altuinum monachum datae³⁸, quibus ad quaestiones grammaticas et prosodias ab amicis ipsi propositas Prisciani auctoritate ubivis fere adscita atque ipsis eius verbis allatis respondet. facile igitur fieri potuit, ut ipse, rei grammaticae et studiosus et satis peritus et in aliorum quoque grammaticorum operibus versatus³⁹, contextui eius operam navaret.

Hunc igitur Lupum arbitror designari ab accurato 1) codicis bibliothecae imp. Parisinae 7496 (*R*), qui et ipse ad saeculum nonum pertinet, emendatore aequali (*r*) ad lib. VI § 77. qui cum persaepe deleat glossemata iam tum inter ipsa Prisciani verba illata, alibi etiam inter lineas, 'magistri glosa'⁴⁰, 'vetere glosa'⁴¹ usus, interpretamenta addit, veluti l. commemorato verbis 'quomodo figuras et colores' superscribit: 'ideas ⁊ formas q̄ imprudentia mente diuina c̄stiter̄ quar̄ instar corpora firmarentur'. eadem tamen deinceps lineolis subductis notat, addens: 'sed lupus de suo istā glosam deleuit'. satis igitur est credibile, ad ipsum Lupum pertinuisse illum, quem saepius hic emendator excitat, librum 'vetustum'⁴². ipse vero ille codex, membranaceus, formae quadratae, foliorum 249, post Prisciani artis grammaticae libros XVIII continet eiusdem de figuris numerorum, de metris fabularum Terentii, de praeexercitaminibus rhetoricis libellos, tum Rufini Antiochensis opuscula metrica, carmen denique de ponderibus et mensuris ἀκέραια-

35 v. Kunstmannus Hrabanus Magentius Maurus p. 36 sqq. 36 Hrabani Mauri opp. ed. G. Colvenerius Colon. Agripp. tom. I a. 1627 fol. p. 28. Priscianeis, ex quibus fere solis liber prior compositus est, passim ibi immixta inveniuntur alia. libri alterius caput primum 'de vi ac varia potestate metrorum' ad verbum ex Diomedis libro III desumptum est inserto fragmento Suetoniano ex Isid. origg. VIII 7, 1. 2 petito. sequuntur deinde glossae verborum in Donatum maiorem etc. 37 v. hist. litt. de la France V 255 sqq. 38 ep. VIII et ep. XXXIV in B. Servati Lupi opp. ed. Baluzius p. 26 sqq. 69 sqq. ed. alt. Antwerpiae 1710. laudat Lupus Priscianum vel in opere quodam theologico, collectaneo de tribus quaestionibus, l. l. p. 235 39 veluti Caprum affert ep. XX p. 41, Donatum ep. V p. 22, Donati in Terentium commentum Roma a Benedicto papa expetit ep. CIII p. 155 etc. 40 v. lib. XIII § 2 41 sic ad 'cuspis' lib. VI § 66 add. 'uetus glosa summitas lanceae' 42 cf. lib. XIII § 25 XIII 21. 37. 'alter' commemoratur lib. I § 50, plerumque var. lect. *r* indicat nota 'A1' vel 'A1 M', interdum etiam nota \wedge v. lib. X § 28. 38 XI 2

lov⁴³. in margine superiore fol. 211 v literis fere detersis, ut non audeam affirmare, ipsum emendatorem supra commemoratum ea addidisse, quamvis mihi quidem ita visum sit, leguntur haec: 'Teotbt' monachus scripsit et supscripsit non fecit bene'. utrumque exemplar et scriptoris et emendatoris ex Theodoriana recensione profectum esse, docent subscriptiones. pleraque menda, quae corrector, homo diligens ac sollers, emendavit, primae manus negligentiae tribuenda sunt, quamquam non dubito, quin aliquotiens ex codice suo vetusto vitia ex ipso prioris scriptoris archetypo translata emendarit; ab arbitraria tamen correctione se fere abstinuit. variarum lectionum ab eo additarum in scriptore iam tum per scholas multifariam lectitato, correcto, glossis instructo non semper eadem auctoritas: in universum tamen libro *R* recensione Theodoriana limpidiorem fontem inveni nullum, vetustiore uno tantum per exiguam operis partem uti mihi licuit.

Nam spes, quam Pertzio, viro illustrissimo, indice olim conceperam⁴⁴, fore ut inter grammaticorum Latinorum opera literis Merovingicis saeculo septimo scripta, quae bibliotheca monasterii S. Pauli in Carinthia custodit⁴⁵, inveniretur Priscianus, ea ad irritum redacta est, cum viro excellentissimo Prokeschio ab Osten, qui tum temporis legati Austriaci apud Borussorum regem vices obtinebat, sese interponente, codex eius bibliothecae, ut certe affirmabant monachi, Prisciani unus solus ad me delatus est saeculo duodecimo conscriptus, qui post opus aliquod liturgicum continebat libri septimi decimi artis Prisciani partem priorem satis vitiose scriptam⁴⁶.

Libri porro octavi fragmenta palimpsesta, quaeveniuntur sub foliis aliquot codicis 141 bibliothecae schol. med. Montepessulanae saec. VIII rescriptis⁴⁷, ipso codice, ut videtur, haud multo vetustiora, diligentius examinare mihi non licuit, per ferias bibliothecae autumnales a medico satis moroso, qui his thesauris praepositus est, non sine aliqua difficultate ad id admissio, ut festinanter codices nonnullos inspicerem.

Vsus vero sum frustulis Parisinis saeculo octavo scriptis, quae continet notabilis ille et spectatus 2) bibl. imp. Parisinae codex 7530, olim Tellerianus (*P*), edito inde carmine de figuris et sche-

43 cf. catalogus codd. mss. bibl. reg. part. III tom. IV p. 366. vv. II. locorum aliquot Graecorum a Prisciano citatorum ex hoc cod. edidit Theodorus Presselius *Revue de philologie* I 1845, 145 — 158 44 *Monatsberichte* I. ann. 19 I. p. 419 45 v. Pertzium *Archiv für ältere deutsche Geschichtskunde* III 78 cf. *anslecta grammat.* ed. ab Eichenfeld et Endlicher p. XXIII sq. 510 sqq. 46 [ipsas has plagulas corrigenti afferbatur epistula Fridegari Monii me certiore facientis, se in illo monasterio vidisse codicem, saec. VIII Irice scriptum, quem inter 'tractatus diversos antiquorum grammaticorum' Prisciana quoque continere arbitraretur. at postquam librum a Monio indicatum liberalissime petenti mihi transmisit Ferdinandus Steinringerus, monasterii eius abbas reverendissimus, statim vidi, hanc spem iterum esse abiendam. de ipso codice alias agendi locus erit] 47 cf. *Librius Journal des savans* 1842 m. Jan. p. 42 *Catalogue général des manuscrits des bibliothèques des départemens* I 337 sq. Keilius *Monatsberichte der preuss. Akademie* 1852, 159 sq.

matibus atque anecdoto de notis inprimis clarus⁴⁸. legitur ibi a pag. 84 extr. — pag. 99 med. liber tertius ac deinde particula libri II (§ 22—26 init.), fol. 112r — fol. 117r⁴⁹ inter excerpta ex Charisio et ex Diomede deprompta pars libri XVIII (§ 55—126). haec ἀποσπασμάτια sequuntur textum a codice *R* et reliquis eiusdem familiae libris haud longe recedentem atque, quamquam singularia quaedam continet, ex eodem certe communi omnium, quotquot inspexi, librorum fonte, exemplari a Flavio Theodoro confecto, derivandum, ita tamen, ut codex eorum archetypus glossis et additamentis minus inquinatus fuisse videatur. nam saepe quidem is, qui fragmenta ista compegit, cum ipsius Prisciani verba tum locos scriptorum ab eo allatos vel omisit vel in brevius contraxit, ut saepe anceps haereat iudicium, utrum singula ob ipsum hoc brevitatis studium eiecerit sedulus ille magister an in codice suo non invenerit: aliquotiens tamen mihi visus sum hoc alterum satis tuto posse affirmare, veluti p. 57, 9; 83, 22; 85, 1; 86, 24; 90, 4. vel additamentum genuinum servavit hic liber p. 57, 23; certam econtra interpolationis speciem et ipse praebet p. 87, 12 sq. et p. 94, 1, quo loco eadem eaque emendatiora addita sunt in 3) codice Bambergensi.

Huius codicis (*B*) .lectionum specimen ab Antonio Linsmayero diligenter confectum ante aliquot annos mecum communicavit Carolus Halmius; totum vero librum ut ipse conferre potuerim, id Raurer, viri excellentissimi, ministri regii, comitati debeo, qua et hunc et Monacensem aestate proxima ad me transmittendos curavit. codex vero hic Bambergensis inter libros a me collatos proximum post *R* locum obtinet, ut aliquotiens vel solus genuinam scripturam servarit. est bibliothecae publ., olim bibl. eccl. cathedralis, Bamberg., signatus M. IV 12, membranaceus, formae maximae, foliorum 187, saeculo nono conscriptus⁵⁰. fol. 1—182r continent Prisciani instit. gramm. lib. I—XVI, ut tamen uno quaternione deficiente incipiat demum a verbis ‘*ov* corripientes’ lib. I § 36; de aliis quibusdam lacunis cf. adnotationes ad lib. II § 38 IIII 2 VI 27 extr. VII 43. fol. 23v m. saec. ut videtur XI ad marginem ascriptum est: ‘*IVIBOLDVS. Vogo. Hicco. Rudgerus. & luizo. Adelg.*’ extrema folia praebent tractatum quendam de schematibus, de tropis, de metaplasmo imperfectum: singula ibi secundum Donatum exposita inveni, additis exemplis ex sacra scriptura petitis.

Priscianus vero ‘*Romanae lumen facundiae*’, ‘*communis hominum praeceptor*’⁵¹, ‘*Latinae eloquentiae decus*’⁵², totiens per omne me-

48 de vario eius argumento cf. H. Keilium in anecd. Paris. rhet. ed. Fr. A. Ecksteinus p. III sqq. 49 per alteram codicis partem paginae, per alteram folia numeris signata sunt 50 cf. Iaeckii vollst. Beschreibung der öffentl. Bibliothek zu Bamberg I p. LII et p. 130 n. 1033 51 Euty chius l. ann. 28 l. 52 Alcuinus grammat. p. 2106 P.

dium aevum descriptus est, ut nulla fere 'bibliothecula' eo aut olim caruerit aut nunc careat. pro certo equidem affirmarim, in universis Europae librariis institutionum grammaticarum ad mille codices servari. quorum quidem libros XVIII omnes pauci complectuntur, libros postremos duos XVII et XVIII 'de constructione' sive 'Priscianum minorem' itidem satis pauci, libros sedecim primores 'de octo partibus orationis' sive 'Priscianum maiorem' plerique. ipsa vero hac codicum mss. copia effectum est, ut cuivis fere scriptori complures codices ad manum essent atque ut singuli et ab ipsis antiquariis et a doctoribus umbratilibus magistellisque scholasticis variis lectionibus, interpretamentis, additamentis instruerentur. singulorum inde codicum originem et nexum persequi non licet.

Ex omnium tamen ceterorum librorum farragine emergunt nonnulli, qui ad recensionem quandam singularem et ipsam ex communi Theodoriani exemplaris fonte profectam a monachis 'Scotis'⁵³ sive Hibernicis descripti sunt.

Trium vero huius recensionis veterum, quae mihi innotuerunt, exemplarium⁵⁴, saeculo nono meo quidem iudicio conscriptorum omnium, 4) unum (L) nunc Lugduni Batavorum adservatur in bibliotheca universitatis publica, cod. Lat. 67 fol.⁵⁵, membranaceus foliorum 219, ex Germania eo translatus. nam d. 3 m. Aprilis a. 1583 nomen suum ei inscripsit 'Lazarus Schönerus, scholae Corbachiensis in comitatu Walticeensi rector.' tum Iani Gruteri fuit, cuius manu haec addita sunt: 'Iani Gruteri est. Helias Putschius habuit hunc librum commodato sed negligentius eo usus est ob scripturae difficultatem. infinita enim emendatius hinc edi potuissent.' incipit codex a Prisciani interpretatione periegesis Dionysii anepigrapha, omissis primis quinque versibus, cui fol. 7v subscriptum est: 'finit periegesis Prisciani.

Dubthac^b hos uersus transcripsit tempore paruo

Indulge lector q̄ male scripta uides.

tertio idūs apriles	tribus degitis
tertio anno decenno cicli	tribus instrumentis
tertio die añ pascha	penna membrano
tertia decima luna incipiente	atramento "trice
tertia hora post meridiem	trinitate auxilia'.

quae si ad ipsum nostrum codicem et ad saeculum nonum spectant, anno p. C. n. 838 hunc librum assignare videntur secundum calculum a Ferdinando Piperio, viro eruditissimo, meo rogatu institutum. fol. 8 glossas aliquot rhetoricas Graeco-Latinas et disputa-

⁵³ de nomine Scotorum cf. quae congeffit Zappertus l. ann. 75 l. p. 100 sqq:

⁵⁴ [quibus quartum accessorum esse cod. S. Pauli nuper credebam. at v. ann. 46] ⁵⁵ catalogus librorum tam impressorum quam mss. bibl. publ. univ. Lugd. Bat. 1718 fol. p. 328

tionem de Prisciana vocis definitione continet, ab alia manu additas. fol. 9r incipiunt Prisciani artis grammaticae libri XVIII, variis manibus conscripti. nulla tamen lacuna inter scribendum relicta omissa est libri duodevigesimi pars satis ampla eaque Graecis maxime referta a vocc. ὑμᾶς ἐνεργεῖν § 164 usque ad 'aliquid facere' § 296. minores defectus notati sunt lib. IIII § 38 V 56 XVI 15 XVII 159. exemplaris Theodoriani duo hic liber continet vestigia satis deterosa in vocc. 'praeceptoris mei' et 'doctoris mei', quorum illa libri VIII, haec libri XIII subscriptio servavit. in fine m. recentiore saeculi XII adnexus est Prisciani de declinatione nominum libellus adiectis scholiis, ex quibus haec delibare placet: 'Prisciani proprium nomen est auctoris huius libri. Grammatici nomen est officii. Caesariensis dicitur a caesarea cappadociae regionis. Tres sunt Caesareae ex nomine Caesaris dictae. videlicet una est palestinae regionis. Alia philippi quam aedificavit ipse philippus suoque nomine et imperatoris imposuit ei nom. ut caesarea philippi; Tercia capadociae de qua iste dicitur caesariensis unde oriundus fuit et ibi multo tempore docuit. Postea ut quidam asserunt romae fuit. Vel secundum iohannem scottum cerariensis (i. Caesariensis) ideo dicitur propter dignitatem id est regalis.' talia atque his similia in aliis etiam libris passim leguntur.

5) Alterum horum exemplarium est codex bibliothecae Caroliruhensis 223 (K) membr., foliorum formae maximae 103⁵⁶, institutionum gramm. lib. I—XVI complectens. Theodoriani exempli memoria ad calcem lib. XII et XIII suscitatur. ex monasterio Reichenaviensi codicem ortum esse, demonstrat titulus 'lib. Augi maioris'. cuius bibliothecae extat catalogus anno Ludovici imperatoris octavo, p. C. n. 822, confectus⁵⁷. duorum tamen qui ibi laudantur⁵⁸ 'de libris Prisciani' codicum institutiones continentium alter 'de litera de syllaba et de octo partibus orationis lib. XVI et de constructione lib. V (i. II) in cod. I', alter eosdem libros adiecto Pompeii in Donatum tractatu exhibebat. ad horum alterutrum pertinet fortasse Klockii ad Livium VII 3, 7 adnotatio, qui narrat apud Priscianum lib. V § 9 in 'Augiac vetustissimo ms.' 'nurano' legi pro 'Ruscino'. noster enim liber, qui, cum in fine mutilus non sit, ab illis certe diversus est, eo l. praebet 'nuscino'. crederem potius eum esse 'Prisciani de arte gramm. lib. I, quem Vragrat presbyter dedit'⁵⁹, Erleboldo abbate (a. 823—838) scriptum, nisi ibi potius unus ex duodeviginti artis gramm. libris quam unus codex sedecim librorum

56 cf. Zeussii grammaticam Celticam I p. XXXII sq.; scripturae specimen accurate depictum extat apud Silvestrium paléographie universelle tom. IV Paris. 1841 fol. tab. 10 57 ap. Neugartium episcopatus Constantiensis Alemanicus p. I t. I typis S. Blasii 1803 4. p. 536 sqq. 58 l. l. p. 542 sq. 59 l. l. p. 545

designari videretur. at circa idem fere tempus ex uno fortasse alterove illorum codicum liber noster descriptus est. adfuerunt autem sive ipsius sive archetypi eius librario duo exemplaria, quorum alterum Romanum fuisse docent adnotationes ad lib. I § 2. 7 II 35. quod per se mirum non est, cum Scotos Romam saepe peregrinatos esse librosque inde asportasse constet. at nunc Romae tam reverendae vetustatis librum frustra quaesivi. omnium enim qui ibi servantur Prisciani codicum saeculo decimo, cui assignandus est Vaticanus 1480, vetustiores inveni nullum. at non patebat illo tempore bibliotheca Barberiniana, ubi 'vetustissimus' Prisciani codex dicebatur adservari⁶⁰. sed ne hunc⁶¹ quidem saeculum decimum excedere, postquam doctis bibliotheca illa reclusa est edoctus sum a Bethmanno, Brunnio, Ribbeckio, qui mea gratia eum inspexerunt.

Codices aliquot Sangallenses, qui anno 925, ut ab Hungarorum incursionibus servarentur, Reichenaviam delati erant, redditos non esse, narrat Ekkehardus⁶². ad hos libros Caroliruhensem nostrum pertinere, demonstrari nequit. at 6) in bibliotheca conventus Sangallensis tertium exemplar eiusdem recensione extat, signatum numero 904 (G), membr., paginarum formae maximae 249. amplectitur Priscianum maiorem et minoris initium usque ad voc. 'naturaliter' § 67 p. 1068 P.⁶³ Theodori memoriam servat in subscriptionibus libri VIII et, ipso Theodori nomine addito, libri XII⁶⁴. variorum qui eum conscripserunt librorum unius nomen ascribitur in margine superiore pag. 157 a scriba illum excipiente: 'huc usque caluus patricius depinxit'. alterius librarii nomen coll. codicis pag. 194. 207 Zeussio fuisse videtur Dongus sive Donngus. ad hunc codicem et ipsum conscribendum duo exemplaria usurpata esse docet nota, quae pag. 89 legitur: 'İ .i. in alia editione', quae ad additamentum libro V assutum videtur pertinere⁶⁵, eademque nota İ etiam alibi in variis lectionibus adferendis adhibetur, veluti I 233. 513 II 21. 25 Kr. ipsum autem codicem nostrum non sine veri specie eum

60 Blumii bibliotheca librorum mss. Italica p. 153: '1666. 1667. Prisciani grammatica. fol. cod. vetustissimus'. sunt autem libri duo, quorum hic ad saeculum XII pertinet 61 codicem 1666, nunc num. 97 signatum 62 Ekkehardi casus S. Galli ap. Pertzium monum. Germ. hist. II 105 63 de hoc libro accurate egit Zeussius l. I. I p. XIII sqq. cf. etiam F. Kellerum Mittheilungen der antiquar. Gesellschaft zu Zürich VII 81 sq. addito scripturae specimine tab. XI n. 2 64 libri XIII subscriptio deest 65 in fine libri V pagina dimidia abscissa est, p. 88 col. b et p. 89 col. a continens. in ima paginae 88 col. a et p. 89 col. b legitur encomium Guntarii episcopi. in ima pag. 89 addita est illa nota, quae, cum p. 90 ab ipsa lib. VI praefatione incipiat, ut ipsi Prisciani textui nihil desit, mihi videtur indicare, in parte folii amissa illud additamentum ex alio quodam libro adiectum fuisse

esse censet Kellerus ⁶⁶, quem inter libros ab abbate Grimoldo cum adiutorio Hartmoti praepositi sui per annos triginta et unum Ludovici Germanici et Caroli Crassi temporibus patratos laudat cod. S. Gall. 267 p. 27: 'grammatica Prisciani vol I' ⁶⁷. ipso enim hoc Grimoldo abbate Marcus, episcopus Scotus, eiusque nepos Moengalus Roma redeuntes monasterium Sangallense adisse ibique consedissee narrantur. pertinuerit igitur liber noster ad libros Marci, quos monasterio ab ipso donatos esse refert Ekkehardus ⁶⁸.

Hi tres codices *GLK* ita inter se conspirant, ut pateat, eos ex eodem fonte ductos esse, ita inter se dissentiunt, ut alius ex alio descriptus esse nequeat. *G* tamen et *L* artiore propinquitate coniuncti sunt, *K* ad alterius familiae codd. propius saepe accedit. in sunt tamen recensiohi huic Scotiae hic illic genuinae doctrinae vestigia (v. modo lib. I § 7), saepe tamen communem exemplaris Theodoriani fontem, ex quo hos etiam libros manasse docent subscriptiones supra laudatae, relinquit. a Scotis vero scriptos esse hos libros demonstrant nomina scriptorum in *GL* commemorata, genus scripturae, glossae denique et interpretamenta Irica, quae iis ascripta sunt, ita tamen, ut Sangallensis copia eorum reliquos longe superaret ⁶⁹. tales libros etiam in ditissima monasterii Bobiensis a Columbano Hiberno conditi bibliotheca servatos fuisse constat ⁷⁰, quos 'pro va-

66 l. l. p. 82 67 cf. Ratperti casus S. Galli ap. Pertzium monum. Germ. hist. II 70 68 Ekkehardi casus S. Galli ap. Pertzium l. l. p. 78. certe cod. noster non is est, in fine mutilatus, qui in catalogo bibl. Sangallensis saec. VIII (cod. 728 p. 20) sic describitur:

'Libri prisciani de octo partibus XVI

Item eiusdem de constructione partium orationis libri II

Item ad Simachum de figuris numerorum liber. haec omnia in vol. I'.

ac similiter inde in cod. 267 p. 22: 'libri grammaticae artis XVI' etc. haec enim Weidmanni (Gesch. d. Bibliothek von S. Gallen p. 394 n. 548) sententia eo refutatur, recte adnotante Zeussio l. l. p. XIX, quod iste liber non in priorem illius catalogi partem inter 'libros scottice scriptos' receptus est. multo minus autem haec pertinent ad cod. Prisciani maioris Sangall. 903, qui quidem Ildefonso ab Arxio saeculum nonum superare, mihi autem non ultra saec. XI scriptus esse videtur. de omnibus his et de reliquis codd. Prisciani Sangallensium vicissitudinibus, quas hic perquirere longum est, cf. Weidmannum l. l. p. 394 sq. 421 429. 436. codices duos, qui inde ad Turicenses pervenerunt a. 1712, Turici vidi in bibl. publ., alterum libros XVIII complectentem saec., ni fallor, XI (C 37/280 cf. aun. 23), alterum, fragmentum libros III — X continens, saec. X; tertium quendam eiusdem bibl. Priscianum maiorem s. XII descripsit Fritzschi in ind. lect. acad. Turic. a. 1848 aest. p. 10 sq.

69 de his glossis cf. cum Pottius die keltischen Sprachen in Gödekii Deutsche Wochenschrift a. 1854 fasc. 15 et in Hall. allg. Lit. Zeit. Intell. Bl. a. 1846 n. 4, ubi cod. Leidensis glossas ex apographo meo edidit, tum Zeussius gramm. Celt. II. supra II. et p. 964 sqq. 1010 sqq., ubi copiae cod. Sangallensis, Caroliruhensis quoque libri ratione habita, in lucem prolatae sunt 70 v. inventarium saec. X infra laudatum apud Muratorium antiqq. Ital. III 819 coll. p. 871 et inventarii a. 1461

ria eorum antiquitate vel a D. Columbano ex Hibernia vel a Cumiano ex Scotia aliisque anglis monachis allatos' censet Peyronus ⁷¹, eiusdemque bibliothecae catalogus saeculo, ut Muratorio visum est, decimo confectus inter libros a Dungalo 'praecipuo Scotorum' oblatos laudat Priscianum maiorem et duos Priscianos minores ⁷², quos suspiceris ex eodem fonte ductos fuisse, cui Scotici nostri *GLK* originem debent ⁷³. ubi autem et a quo haec recensio confecta sit, dicere nequeo. id unum addam, ne id quidem certum esse, num in ipsa Hibernia orta sit, cum natio Scotorum, 'quibus' ut ait vetus vita S. Galli ⁷⁴ 'consuetudo peregrinandi iam fere in naturam conversa est', Italiam, Galliam, Germaniam, Helvetiam istis saeculis peragravit indeque singula monasteria a Scotis passim obsessa commercio inter se non caruerint ⁷⁵.

Cum ad hanc recensionem pauci tantum ex reliquis libri sese applicent, plerique ad alteram familiam pertinent, quae Theodori exemplar fidelius sequitur cuiusque testes locupletissimos esse vidimus libros nostros *RB*, ita tamen, ut alii ex illa recensione plus minusve in usum suum converterint, alii variis modis temere interpolati sint, omnes corruptionis deinceps sese insinuantis permulta offerant vestigia. quos omnes conferre et inutile fuisset et spatium vitae uni homini datum fere excessisset. neque omnium, quos vel ipse evolverim vel aliunde cognoverim, manuscriptorum Prisciani codicum catalogum in lucem edere operae pretium est. id unum addiderim, praeter fragmenta Montepessulana pag. XI indicata ex iis libris, quos inspicere mihi non contigit, prae ceteris virorum

conscripti cod. 89 p. 26 ed. Peyron. pone Ciceronis orr. pro Scauro, pro Tullio et in Clodium fragmenta cum Peyroni adnotatione p. 188 sqq. 71 de bibliotheca Bobiensi comm. l. l. p. VI 72 v. Muratorium l. l. p. 821 sq. coll. ann. nostra 33

73 complures saeculo X monasterii Bobiensis bibliothecae codices Prisciani fuisse docet catalogus supra commemoratus, ubi, ut de solis instit. gramm. libris loquar, praeter libros Dungali p. 820 consignantur libri Prisciani minoris II; in brevi de libris Theodori presbyteri p. 822 Prisc. mai. lib. I, lib. I Ysidori... et Prisc. minoris; porro lib. Prisciani min., in quo Caper et Agroecius et Alchoin habentur p. 823; item ibidem de libris fratris Smaragdi lib. Prisc. mai. I 74 ap. Pertzium mon. Germ. hist. II 30 cf. etiam monachi anon. Ratispon. vitae Mariani Scoti (act. sanct. Febr. II p. 365 sqq.) caput I 'Hiberni ad fidem conversi eam alibi praedicant', cuius extrema verba sunt haec: 'postquam ardens flamma spiritus sancti populos Hiberniae temporibus primitivae ecclesiae efficaciter perflavit, peregrinationem cambientes pro patria, ita in transmarinas regiones se praecipitaverunt, ut diversas Europae partes semotas praedicando perlustrarent' 75 de his rationibus cf. act. sanct. l. l. p. 361 sq. Rettigium antiquiss. quat. evangel. cod. SGallensis Turic. 1836. 4. p. XLIV sq., cuius libri notitiam Bernhardio (Grundriss d. röm. Litt. ann. 250 ed. et alt. et tertiae) acceptam refero, Kellerum l. l. p. 61 sqq., Zeussium l. l. p. XVI sqq., Zappertum über das Fragm. eines liber dativus in act. consessuum acad. Vindob. class. hist. phil. XIII p. 97

doctorum cura dignos videri libros duos saeculo nono conscriptos, cod. mus. Brit. Harlei. 2674, membr., quondam S. Nicolai prope Cusam, Prisciani gramm. libros XVIII continentem in fine mutilos ⁷⁶, et bibl. seminarii Augustodunensis cod. ms. n. 40 ^{*}, qui libros sedecim priores complectitur ⁷⁷.

Cum igitur haud multum interesse viderem, quosnam huius familiae libros inter eos, qui et vetustate et bonitate proxime ad codd. *RB* accedunt, praeter hos ad sensim gliscentes corruptionis progressus demonstrandos conferrem, duos potissimum eam ob causam elegi, quod altero, Bongarsiano (*D*), praeter Gruterianum, quem et ipsum in usum vocaveram; usus olim erat Putschius, alterum Halberstadiensem (*H*), quem Lutherium perperam dixit ⁷⁸, ducem fere sibi elegerat Krehlius.

Eorum librorum 7) is, instit. gramm. libros complectens omnes, qui olim S. Basoli prope Remos fuit, tum Iacobi Bongarsii, nunc est bibl. Bernensis publicae cod. 109, membr., formae maximae. saeculo nono eum assignat Sinnerus ⁷⁹, equidem a variis manibus non ante saeculum X scriptum esse censeo. exciderunt quaterniones II et XVIII signati (cf. ann. ad lib. I § 33 XIII 31), quorum tamen hunc m. haud multo iunior ita instauravit, ut extremam paginam et dimidiam variis excerptis ex patribus potissimum Ambrosio, Augustino etc. Tironianis passim notis utens explerit; unum fol. m. rec. additum lib. VII § 85, adiecto altero, quod medicamentorum formulis etc. refertum est. item lib. XVIII § 31 post vocc. 'cassa fraude parat' maiori parti paginae varia de epactis et curiales quaedam nugae notis Tironianis hic quoque admixtis inscripta: pag. deinde sq. ab alia manu continuatur Priscianus. ipsis eius verbis iam iam glossemata haud pauca inserta sunt, quae a libris optimis absunt: ad emendandum et, ut vere fatear, saepe vel ad corrumpendum librum alios codd. ad manus sibi fuisse testatur corrector ad lib. XVII § 72; alterius recensiois eum non expertem fuisse docet praeter alia additamentum ad lib. I § 7.

Ipsi saeculo X assignandus mihi visus est 8) alter codex inst. gr. lib. I—XVI, codice *D* paulo purior, quem ad nonum vel decimum saeculum rettulit Krehlius ⁸⁰, ad nonum Hertzbergius ⁸¹. servatur in bibliotheca gymnasii Halberstadiensis, signatus M 59, est membranaceus, formae quadratae mai., foliorum 261, satis accurate descriptus ab Hertzbergio ⁸². ecclesiae cathedralis Halberstadiensis

76 a catalogue of the Harleian mss. in the British museum II 706 77 catalogue général des bibliothèques publiques des départ. I 22 sq. 78 v. Hertzbergium Archiv f. Philol. u. Pädag. VII 235 79 catalogus codd. mss. bibl. Bern. I 583 sq. 80 Prisc. opp. I p. X 81 l. in ann. 78 laudato 82 l. l. p. 232 sqq.; ipsam cod. collationem, quatenus ibi publici iuris facta est, neglegentius instituit

eum olim fuisse docent haec verba in tertio a fine folio: 'hoc maius volumen prisciani artis grammaticae est beati stephani prothomartiris', cui teste eiusdem bibliothecae cod. 132⁸³ fol. 1 Priscianus cum aliquot aliis codd. 'ad eruditionem scholarium' oblatus est a Marcuardo diacono sancti Stephani in Halberstad. canonico, qui 'anno ab incarnatione domini M.C.XL.VII° apud trevas in burgundia VI° idus aprilis de huius uite ergastulo ad requiem migravit et apud scm lupum fideliter requiescit'. hic illic exciderunt folia, a m. rec. partim suppleta⁸⁴.

His addidi eiusdem fere aetatis eiusdemque pretii 9) fragmentum bibliothecae publicae Amienensis (*A*), quod et ipsum in catalogo a Garnerio confecto saeculo nono tribuitur⁸⁵, mihi a variis saec. X et XI manibus concinnatum videtur. constat uno quaternione artis gramm. initium exhibente usque ad 'navita' lib. I § 52 et tribus quaternionibus d e f signatis, quibus insunt libri IIII V VI usque ad 'eiusdem significationis' lib. VI § 43, nisi quod quate fol. 4 a b amisso periit pars libri IIII (§ 36 — § 50). ultimum quat. f folium (fol. cod. 30) praebet 'glosas minoris Prisciani', libelli sc. de nominum declinatione, qui et ipse sic nominatus est. in quinto denique quaternione (sign. VI^h *** - liturae ni f. inest num. III - fol. 31 — 38) lib. VI finis inde a voc. 'gaudium' § 77 et initium libri VII usque ad 'idem in secundo georg' § 27 literis consignata sunt.

Hi tres codices *ADH* ad ulteriorem textus historiam repraesentandam videbantur plane sufficere. apposui igitur per libros XVI priores plenam codd. et *RBDH* et *GLK* et, ubicumque aderant, *PA* variam lectionem. at ex ipsis his codd. etiam paulo ultra magistellorum operam in Prisciano sive emendando sive interpolando collocatam licebat persequi. nam nullus fere liber invenitur, quin a compluribus scriptoribus postea correctus, immutatus, interpolatus, variis lectionibus adiectis amplificatus sit. eorum igitur opera ut et ipsa dignosceretur ita effeci, ut literae minores singulis codd. notis respondentes *r*, de qua ante dictum, *bdhgika*, quibus perraro accedit *p*, has curas significarent. et *r* quidem ab emendatoribus recentioribus (*R m. rec.*)

Hertzbergius, quam decebat philologum ob eandem negligentiam Krehlium theologum adroganter et acerbe vituperantem 83 'evangelia cum lectionibus per anni circulum ordinata'. quae inde supra relata sunt, ea humanissime mecum communicavit Theodorus Schmidius 84 v. Hertzbergium l. c. p. 233 sq.; addendum, quod etiam in fol. 1r a m. rec. perscriptum est ep. ad Iulianum datae initium; m. pr. fol. 1v incipit a verbis: '(vi)superandum me esse' 85 I. Garnier catalogue descriptif et raisonné des mss. de la bibliothèque communale de la ville d'Amiens, Amiens 1843 p. 347 sq.

ut discerneretur sedulo curavi; per reliquos libros singulos vastae huius farraginis auctores tuto seiungere non licuit.

Praeter hos codices multos etiam alios vel diligenter examinavi vel per aliquam partem contuli. nullum tamen inveni, qui genuinae lectionis fontem ab alterutra vetere recensione recedentem praebere. passim igitur tantum, ubi ex re videbatur, testium supra dictorum numerum per hos libros auxi unius alteriusve istorum codd. lectione addita, ubi is vel aliorum testimonium fulciret vel singulare quid et notabile afferret. quo praeter codd. Romanos et 1) Vaticanum et 2) Barberinianum supra commemoratos pertinent:

3) cod. Monacensis *A*, de quo cum maxime loquar pluribus.

4) cod. Darmstadiensis 2190, bibl. olim Coloniensis 200, membr., formae max., librorum XVIII omnium, saeculo VIII assignatus ab Hartzheimio⁸⁶; at hunc librum ex Caroli Lachmanni et Mauricii Hauptii, quos de eius aetate per dies conventus philologorum Darmstadiensis consulere licuit, consensu saec. demum XII tribuere non dubito. (*Darmst.*^a)

5) cod. Darmstadiensis 725 (olim ³⁶³452) instit. gr. lib. I — XVI, membr., formae quadratae, saec. XII, olim monasterii S. Iacobi Leodiensis. (*Darmst.*^b)

6) fragmentum Darmstadiense 2172, olim Coloniense 202⁸⁷, membr., formae maximae, saec. XII, libros primores exhibens usque ad vocc. 'ut hic senatus' lib. VII § 91. initium et praefationis usque ad 'omnia fere' § 2 et libri I usque ad 'hae coniunctae' § 4 deficit. (*Darmst.*^c)

7) Caroliruhensis alter, 220, olim Reichenaviensis, membr., formae max., saec. XII. et huius et cod. *K* usum mihi paravit Baehrius.

8) Coloniensis, bibl. Wallrafianae, cuius libri usum Heimsoethii inprimis comitati debeo, itidem membranaceus eiusdemque et formae et aetatis. hi duo libri eo conspicui sunt, quod loci auctorum a Prisciano citati ex ipsis horum scriptorum membranis haud raro videntur esse emendati.

Neque his frequentius Krehlii codices, quos in utriusque tomi ed. suae praefationibus enumeravit, in auxilium vel propterea vocavi, quod eos nec satis plene nec satis exacte contulit, id quod praeter alia multa me docuit iterata libri Halberstadiensis collatio. ex reliquis eius codicibus eminet, saepe cum *r* conspirans, liber 'imperialis monasterii S. Maximini' Trevisis, quem Heidelbergensem vocavit⁸⁸. cuius notitiam haud paulo accuratiorem quam

⁸⁶ catalogus hist. crit. bibl. eccles. metropolit. Coloniensis Col. Agripp. 1752. 4. p. 160 ⁸⁷ cf. Hartzheimium l. l. p. 161, qui saeculo X hunc cod. tribuit ⁸⁸ v. Krehlii praefat. I p. XI sq. Reiffenbergium bulletin de l'acad. des sciences et belles

ex ipsa Krehlii editione petere mihi licuit ex collatione a Friderico Lindemanno, cui et ipsi a Friderico Creuzero codex transmissus erat, anno 1818 ad ed. Putschianam instituta, quam Henrici Keilii beneficio debeo. codex is membr., formae maximae, Halberstadiensi recentior⁹⁹, desinit in vocc. lib. XVI § 14 'nam equidem'.

Cum vero codd. supra memoratis ad recensendos libros priores sedecim apparatu large sufficiente instructus mihi viderer, secus res sese habebat in libris duobus de constructione emendandis, qui a vetustissimis et optimis libris saepe aberant, ut ex meis *R* et *D* soli plenos eos adderent, Graecis plerisque vel a *D* omissis. nam in *BHKA* libri illi omnino deficiunt, *G* ante librum XVII medium desinit, *P* particulam tantum libri XVIII eamque multis omissis imperfectam praebet, in *L* gravissima eiusdem libri pars intercepta est. alia igitur ad provinciam illam administrandam subsidia quaerenda erant, ex quibus verbis praesertim Graecis certum ubique medellae fundamentum substrueretur.

Nihil igitur exoptatius contingere mihi potuit, quam ut 1) in cod. bibl. Lugd. Bat. Voss. O (i. e. formae octavae, est autem potius quadr. min.) 12 (*V*)⁹⁹, membr., foliorum 72, saeculi VIII vel X ineuntis, reperirem gemellum codicis *R*, ipsi haud imparem. qui quamvis ab initio mutilus - incipit enim demum ab '(ἀνα)στροφῆς εἴη' lib. XVIII § 92 vel, si laceras duorum foliorum particulas adnumeret, ab 'homines dicere' § 86 -, tamen per eam servatus est libri XVIII partem, quae Graecorum auctorum reliquiis scatet. tres praeter folia modo commemorata quaterniones perisse, ut ab initio lib. XVIII cod. olim orsus sit, docent notae singulis deinceps quaternionibus additae. finem lib. XVIII (fol. 50r) excipit carmen 'REMI FAVINI DE PONDERIBVS ET MENSVRIS' (fol. 50r — 52v) et 'FORMATA EPISCOPORVM' (f. 52v, 53r); praeterea insunt Prisciani de figuris numerorum, de metris Terentii et aliorum comicorum, de praexercitaminibus rhetoricis libelli (f. 61v — 71r), Rufini denique in metra Terentiana commentarii initium usque ad verba 'ne forte impru(dens)' p. 2709 P.

Contuli praeterea ad eosdem hos libros recensendos 2, 3) libros duos in membrana formae maximae scriptos, qui olim monasterii Neapolitani S. Ioannis de Carbonaria, nunc inter bibl. palat. Vindobonensis codd. phil. Lat. numeros CCCXLVII (*S*) et CCCXLVIII (*N*) obtinent, ab Endlichero accurate descriptos⁹¹.

lettres de Bruxelles 1844, 387 sq. (ex schedis Wietheimii e soc. Iesu). Confluentiae, ubi cod. extare suspicaris - Goerrius enim fuisse dicitur - coll. Pertziq Archiv VIII 24, frustra eum quaesivi 89 indice Krehlio l. l. p. XI 90 catal. bibl. Lugd. Bat. ann. 55 l. p. 386 91 catal. codd. phil. Lat. bibl. Palat. Vindob. p. 242 — 244 et p. 244 sq.

continet uterque Priscianum minorem saec. X descriptum, alter (*S*) post varias saec. X et XIII membranas conglutinatas f. 89 r — 104, alter (*N*) post Prisciani volumen maius et ipsum saec. X. conscriptum f. 81 v — 109 v. deest tamen illi maior pars libri XVIII inde a vocc. 'clausus sit vel esto' § 74, hic per extremam partem inde a § 157 Graeca omnino omittit eo usque satis vitiose addita. utriusque libri lectiones, quamvis *N* singularia quaedam praebat, corruptionis crescentis specimen potius quam emendandi instrumentum praebuerunt.

Aliquantulum maiore cum fructu usus sum 4) variis lectionibus ex cod. bibl. imp. Parisinae 7499 (*O*)⁹² a Theodoro Presselio enotatis mihi que concessis. hic enim liber, olim Puteaneus, qui praeter Prisciani de constructione libros saec. VIII scriptos habet Engelmоди episcopi carmina, Prisciani περιήγησις, Eutychem cum scholiis in fine mutilum, a puro et limpido fonte, ex quo *RV* manarunt, haud ita longe recedit.

Ex ipso illo fonte profluxisse 5) cod. Monacensem Lat. 280 *A* membr., foliorum formae max. 168, saeculi, ut equidem arbitror, XI⁹³, ipsum libri huius argumentum docere potest. duabus enim partibus codex constat: altera est Priscianus maior variis manibus conscriptus, altera eodem fere opusculorum corpore composita est, quod per optimos saeculi noni libros propagatum invenimus: continet enim Prisciani libros de constructione II (f. 107 v — 160 r), eiusdem de figuris numerorum, de metris Terentii, de praexercitamentis rhetoricis tractatus (f. 160 r — 168 v), in extrema denique pag. extremae parte initium commentii Rufiniani, in cuius vocc. 'Flavius Caper in artibus' p. 2707 P. desinit. ad Graeca sananda magnam eius esse utilitatem grammaticos docuerat Leonardi Spengelii 'index Graecorum locorum apud Priscianum quae extant ex codice Monacensi', quod pergratum 'supplementum editionis Krehlianae' Varroni suo adgregarat⁹⁴. ac revera ad librorum *RV* praestantiam prope eum accedere probatum est collatione ab Ottone Heinio meum in usum sollerter instituta.

Ex eadem vero Spengelii commentatione⁹⁵ edoctus 'hanc alteram Prisciani partem quattuor codd. collatam ab Anglis insertam extare novae Scapulae editioni' i. e. Oxoniensi a. 1820 in lucem datae, diu hunc librum apud nostrates frustra quaesivi. qua de re cum etiam Fridericum Ritschelium literis adirem, is mihi rescripsit, eius libri folia quae desiderarem ex Anglia a Iacobo Bernaysio asportata esse. qui postquam precibus meis facile obtemperans folia haec

92 catal. codd. mss. bibl. reg. part. III tom. IV p. 367 93 X saeculi secundum Spengelium l. ann. sq. l. p. 603 94 M. Terenti Varronis de lingua Lat. quae supersunt ed. p. 599 — 658 95 l. comm. p. 604

mihi permisit inscripta: 'E Prisciani libro XVIII sive de constructione excerptum. — Vsus Latinus Gracco in omnibus partibus collatus', vidi iis inesse extremam lib. XVIII partem inde a § 157 emendatam cum ad libros, quibus et ipse usus eram, Lugdunenses et Gruterianum et Vossianum, tum ad editionis Basileensis exemplum, 'quod cum ms. a Scaligero collatum nunc bibliothecam Bodleianam ornat.' quodsi editor Anglus 'Scaligeri librum' ait 'a Putschio adhibitum esse, certis quibusdam iudiciis deprehendimus', adiciendum est, ipsum Putschium et in auctorum syllabo narrare, ex Iosephi Scaligeri libro Graeca pleraque in libris *περὶ συντάξεως* esse restituta, et uberius in epistula ad Iacobum Bongarsium ipsi Prisciano suo praemissa⁹⁶ exponere, in ipsis his libris sibi imprimis usui fuisse, quae ex illustrissimi Scaligeri codice transcripta ad se miserit Cornelius van Dale, cognatus suus carissimus. conspirat collatio haec Scaligerana (C) plerumque cum codd. *RVM* lectionibus. paucis denique locis editor Anglus varias lectiones ab anonymo quodam excerptas addidit.

Sic etiam ad libros de constructione ad constantem optimorum librorum normam exigendos lectissimo codd. *RVMODLNS* (*PGC*) apparatu ornatus accessi.

Vix igitur quisquam harum rerum peritus vitio mihi vertet, quod largissima optimorum librorum suppellectile fruens, editiones veteres eatenus tantum in usum vocaverim, ut, ubi quid citra libros mihi notos in iis emendatum viderem, id enotare addito eius editionis titulo, ubi illam medellam scriptori primum invenirem adhibitam. non omnibus editionibus me uti potuisse, quarum plenus apud Schweigerum⁹⁷ extat catalogus, vix est quod dolcam: sola fere ed. Romana s. l. et a. ab Vdalrico Hanio typis impressa et editione Iuntina aegre carui.

Ex altera codd. familia, cuius princeps nobis est *R*, priores editiones quotquot in notitiam meam pervenerunt fluxerunt omnes. ad manus vero beneficio praesertim et bibl. univ. Lipsiensis et bibl. reg. Berolinensis fuerunt hae:

1) ed. operum a. 1470 sine l. (Venet. ap. Vindelin. de Spira) fol., in qua instit. gramm. ex libro bono satis fideliter expressae sunt, Graecis tamen omissis (*I*).

2) editionem hanc presse plerumque sequitur Veneta altera a. 1472, (2) fol., ubi Graecorum magna pars ex libro satis bono, quamvis vitiosissime passim expresso, addita est. utramque Venetam commodavit bibl. Lipsiensis.

Haud longe certe ab iis recesserint edd. ibidem per proximos

⁹⁶ *grammat. Lat. auctores antiqui* p. 53½

⁹⁷ *Handbuch der class. Bibliographie* II 2, 822 sqq.

annos procuratae, ut primus Benedictus Brugnolus aliquam operam in emendandis institutionibus posuisse videatur, qui rursus Venetiis a. 1485 in fol. Prisciani opera edidit eademque addito Ioannis de Aingre commentario 'summo studio et ingenti cura emendavit recognovitque' a. 1488. ex hac ed. ea expressa dicitur, qua uti mihi licuit, 3) Veneta a. 1492 fol. (3) et insequentibus nonnullae: in universum haec haud longe ab antiquioribus Venetis recedit, alia emendata, alia pessumdata, Graeca passim iterum omissa sunt.

Quid praestiterit deinde ed. Mediolanensis a. 1503 equidem nescio. Venetae vero a. 1509 secundum ea, quae de hac editione memoriae tradita sunt, quin fidelem imaginem reddat 4) Mediolanensis a. 1511 fol. (μ), non dubito. atque harum quoque edd. a Daniele Caietano Cremonensi procuratarum tituli omnibus accuratissime emendatis gloriantur, modestius tamen in epistula ad Andream Mocenicum patricium Venetum data Caietanus 'ego vero' inquit 'hoc de me duntaxat polliceri possum loca graeca que minus intellecta esse perspexero pro mea portione enodare conabor.' et nonnulla revera haud imperite correctae invenies.

Alia haud pauca non sine libris emendavit 5) Parisiensis (π) 'maiore accurate in edibus Ascensianis | Ad idus Septemb. M.D.XVI' (fol. CXLIXv) monitu Petri Rosseti impressa in fol. min.: omnino tamen ne haec quidem a textu eo usque recepto longe recedit.

Nec Neapolitanae editionis a. 1520 nec Florentinae per heredes Phil. Iuntae a. 1525 in 4 impressae usus mihi concessus fuit. in hac secundum indicem 'omnia primum acri indicio Nicolai [Angelii] Bucinensis castigata mox ab Antonio Francino [Varchiensi] iterum recognita cum restitutione locis suis graecarum dictionum, quae antehac nunquam excusae fuerunt nunc primum in lucem edita addito indice copioso' ⁹⁸.

⁹⁸ cf. Bandinii Iuntarum typograph. annales Lucae 1791 II 199 sqq.; ex Antonii Varchiensis ad studiosos epistula editioni praefissa (ap. Bandinium l. l. p. 201 sq.) elucet, Nicolaum Angelium olim Prisciani praeceptionibus castigandis auctore Bernardo Iunta operam navasse, Graeca tamen omnia et Latina nonnulla omisisse 'exemplariorum' ut videtur Antonio 'penuria'. id cum animadvertisset Iunta, 'paratis quotquot habere potuit exemplaribus, tum hactenus excusis' ipsi Antonio cas dedit recognoscendas. 'nos ergo', pergit ille 'collatis more nostro in unum his exemplaribus perlectisque multis et graecis et latinis exemplaribus quorum testimonio Priscianus utitur ad praecepta sua comprobanda in libris de octo partibus orationis, quamplurima, ne dicam omnia, tum graeca tum latina in pristinam integritatem restituimus, libros vero de Constructione, quos librarii fere omnes, omnesque excusores, nescio qua coniectura, vel potius errore Prisciani cuiusdam minoris esse voluerunt, adeo inversos, typisque tam foede excusos, ut a barbaris haud facile quis dignoscat, et ob id nullus antehac legere sit ausus, quia sensus inde nullus eliciretur, ad eam formam redegitur, ut facile omnes bonarum litterarum studiosi tam graecarum, quam latinarum,

At his promissis eos non stetisse indicare videtur opp. Prisciani editionum omnium nitidissima, quae duobus annis post prodiit 6) Venetiis in aedibus Aldi et Andr. Asulani m. Maio a. 1527 in forma oct. impressa (α). ea enim singulis Prisciani operibus enumeratis addit haec: 'quibus omnibus ad suum decus restituendis quantam adhibuerimus diligentiam, facile cognosces, si hanc nostram editionem conferes non modo cum caeteris editionibus, sed etiam cum ea quae proxime Florentiae ante hanc nostram facta est. et omnes in primis locos ubi graecum quod deerat, restituimus. in illis enim, sed et in multis aliis tantam differentiam depraehendes inter hanc et illam, ut illud musicorum sis dicturus *δις διαπασῶν*. Vale.' atque hic revera membranarum optimarum fide cum Latina tum Graeca ex constanti artis norma emendata et haec praeterea saepius inde suppleta sunt. qua de re fusius agit editor praestantissimus Donatus Veronensis in epistula ad artis grammaticae studiosos data, quae folio ipsum titulum excipienti inserta est. 'magnam' ait 'mihi exemplarium veterum, quae conferre possem, copiam fecit Andreas Asulanus, cuius officina librorum, satis iam diu studiosis omnibus nota est. Ita illis conferendis nullā (sic) mihi maiori adiumento fuit quam quod olim e Gallia Aldus Manutius magno pretio redemptum attulerat. Tanta huius Codicis tamque egregia de octo partibus orationis deque earundem constructione dumtaxat bonitas atque integritas extitit, et alterius item vetustissimi de duodecim Aeneidos primis librorum carminibus, ut horum collatione tria haec sperem me ita restituisse, ut vel ipsum Priscianum hoc tempore vix putem emendatiora daturum'. quae si nimis exaggerata videantur, nemo tamen negabit, Donatum optimarum membranarum pretio recte aestimato et textu ad earum fidem sinceriter expresso atque haud raro bene emendato inter omnes Prisciani editores palmam meruisse.

Iure igitur suo editores insequentes pedetemptim fere eius vestigia presserunt. ed. quidem Badii Parisinam a. 1527 exeuntis non novi; impudentissime vero factum est, quod 7) ed. Coloniensis (κ), quae ipso anno proximo aere et impensa Godofredi Hyttorpii excusa est ab Euchario Cervicorno (MDXXVIII fol.) in ipso titulo sic sese iactaret: 'Iis omnibus quantum operae, et id quidem potissimum in graecis, quae fere deerant, restituendis adhibitum sit, tum liquido cognosces, ubi diligentius omnia haec introspexeris'. maximam vero bilem movet editoris Ar. [noldi] Vef. [aliensis] praefatio, qui 'videbis' ait 'plane nitidum, qui multis iam annis foedo neglectu squaluit, animadvertes castigatum, quem bis mille erroribus,

quum in his usus latinus elegantissime graeco collatus sit, hinc maximam utilitatem percipere possint'. anno 1554 Prisciani opp., anno 1529 'libri duo postremi Prisciani de syntaxi a Nicolao Angelo Bucinensi castigati' in typographia Iuntina recusa sunt.

atque eo amplius misere dilaniatum doluisti, experieris integritati, quoad fieri potuit, diligenter restitutum: à quo, luxatis sententiis, violata orationis sutura partim Graecis expunctis, partim ignoto characterè obrutis, vel crassa inscitia temeratis, manco, mutilo, discerpto, confosso atque plane exanguì hactenus abhorruisti.' quae omnia secure translata sunt in 8) ed. Basileensem a. 1545. 8 (β), quae saepius deinde repetita est.

Octoginta demum fere annis post editionem Aldinam 9) Helias Putschius grammaticorum Latinorum corpori concinnando intentus criticam Prisciano operam admovit⁹⁹. quae in re praeter libros supra laudatos et ad nostram quoque editionem adhibitos, Gruterianum, Bongarsianum, Scaligeranum, cum aliis et Iani Gruteri et Iacobi Bongarsii tum Davidis Hoeschelii et Conradi Rittershusii libris adiutus est, quos tamen omnes illis inferiores fuisse, ex ipsis fere praefationis verbis apparet¹⁰⁰. his subsidiis non ca, quam speres, constantia usus est Putschius et ipse Aldinae potissimum editioni in-nisus, quamquam haud pauca, praesertim Graeca, emendavit. excusandus tamen est adulescens indefesso studio opus amplissimum moliens, quod singula non eadem ubivis accuratone et acrimonia administravit.

Krehlio igitur theologo, qui, postquam per duo amplius saecula iacuit Priscianus, eius edendi provinciam sibi imponi passus est, haud immerito succenseas, quod severa et iniqua de Putschio iudicia plus semel protulerit¹⁰¹. cuius tamen superbiae satis superque poenas olim dedit vir reverendissimus. nam postquam 10) duobus voluminibus Lipsiae annis 1819 et 1820 Prisciani opera edidit, libris sat multis, bonis paucis, ea quae philologum decet diligentia nullo usus, censorem quidem nactus est clementissimum eundemque adversus I. G. Schneideri criminationes patronum in act. lit. Ienensibus a. 1822¹⁰², praeterea vero, quantum equidem scio, adversa-

99 Grammatici Latini auctores antiqui . . . opera et studio Heliae Putschii Hanoviae 1605. 4 p. 529 sqq.; Prisciani inst. gramm. expleant pagg. 533—1214 100 'Ex Iosephi Scaligeri libro graeca pleraque in libris περί συντάξεως sunt restituta, in quibusdam tamen nos magis iuvat liber clariss. Gruteri, reliqua sunt ex libris Bongarsianis. Quaedam tamen etiam ex clariss. Davidis Hoeschelii (sic) et Cunradi Rittershusii IC. libris emendata sunt. Lacunae aliquot restant, quas ut speramus ex P. Petavii Regio codice quem his excusis accepimus, in Notis explebimus'. Bongarsianos ipse Putschius Graecorum auctorum verbis carere queritur; alter, qui Bernae in bibl. publ. asservatur (n. 326 v. Sinnerum l. l. I 585 sq.) et mutilus est et nostro recentior; qui sint 'libri Cl. Gruteri', quos ibidem laudat, nescio: in praefatione certe de uno eoque nostro agit cf. p. XIII. notas quominus ederet praematura morte Putschium impeditum esse constat 101 Prisciani opp. I p. XV. 139. 157. 185. 283. 569 etc. 102 n. 234—236 p. 400—432, quae censura, literis D. E. signata, a Friderico Lindemanno profecta esse dicitur. atque id indicis quidem nonnullis confirmatur cf. tamen n. 236 p. 426, ubi censor Lindemannianam aliquam coniecturam refu-

rios invenit multos eisdemque partim acerrimos, laudatorem nullum, patronum unum Reinholdum Klotzium¹⁰³. ego quae de libris a Krehlio ad editionem suam adhibitis dicenda crant, supra dixi, ubi recte in glossis praesertim non sine acumine indagandis et extirpandis rem administrasse visus est, cum, uti par erat, laudavi, litem intendere seni, qui haec studia diu reliquit, nec dulce mihi visum est nec utile¹⁰⁴. immo gratias ei agam, quod eius opera effectum est, ut Godofredi Hermanni de locis aliquot difficilioribus sententia cum orbe literato communicaretur.

At multo magis gratiae iis viris agenda sunt, qui vel iisdem vel similibus officiis in opere perficiendo mihi ipsi affuerunt. cuius suscipiendi cum ante hos undecim annos consilium agitarer, primum acerrimus suasor mihi extitit Carolus Lachmannus; tum cum aestate anni 1844 ad conferendum bibliothecae gymnasii codicem Halberstadium profecturus essem, literis commendaticis ad Theodorum Schmidium datis humanissime me instruxit Ioannes Schulzius, qui studia mea per omnem hunc annorum decursum fovit et, ubicumque occasio offerebatur, adiuvit. literis autem illis viri summi traditis a Schmidio suavissimo hospitio exceptus sum, cuius gratissimam memoriam nec delevit tempus nec umquam delevit. per annos deinde 1845, 1846, 1847 patris dilectissimi beneficio mihi contigit, ut itinere per Germaniam, Hollandiam, Belgiam, Galliam, Italiam, Siciliam suscepto praestantissimas et ditissimas harum terrarum bibliothecas adirem. quarum praefecti ubi vis fere summa cum liberalitate thesaurorum suorum indagationem atque usum mihi concesserunt. nemini tamen horum magis obstrictum me esse confiteor quam Iacobo Geelio et Carolo Benedicto Hasio, qui qua comitate me exceperint, quantopere labores meos sustentarint, iam plus semel grato animo publice testatus sum, debitis laudibus praedicare non valeo. quo modo deinde praeter Raumerum et Prokeschium, viros excellentissimos, Baehrius, Bernaysius, Bethmannus, Brunnus, Halmius, Heimsoethius, Heinius, Keilius, Linsmayerus, Presselius, Ribbeckius, Ritschelius libris mss. procurandis, conferendis, inspicendis sibi me devinxerint, id supra indicatum est.

Ita largissima ad Priscianum recensendum supellectile praeditus id tamen in votis habebam, ut editione mea viris doctis simul de ea, qua ipse Priscianus usus esset, librorum penu iudicii ferendi facultatem praeberem. quamobrem locos scriptorum ab eo allatos cum ipsis eorum libris mss. ubicumque licebat ita conferre institui,

tare studet. nec variae lectiones a censore ad lib. VI § 20 allatae n. 235 p. 419 in collatione Lindemanniana adnotatae sunt 103 v. Archiv f. Philologie und Pädagogik VII 232 104 cf. quae humanissime hanc in rem dixit Spengelius l. l. p. 603 sq.

ut optimarum ex illis membranarum varias lectiones cum lectione Priscianea diligenter componerem ¹⁰⁵. quod uti in gravissimis saltem auctoribus plene efficere possem, inprimis mihi datum est beneficio Friderici Ritschelii et suorum: Alfredum Fleckeisenum dico, Henricum Keilium, Ottonem Ribbeckium, Guilelmum Steinhartum. quorum ipse Ritschelius praestantissimorum Terentii librorum, Bembini ¹⁰⁶ et Basilicani, Calliopianae recensione ducis alterius, varias lectiones excerptas mihi transmisit, Keilius ceterorum grammaticorum lectiones, quibus et ob eandem rationem et ob alias saepe indigebam, ex scriniis suis rogatu meo prompsit, Ribbeckius, praeterquam quod comicorum suorum plagulas a prelo madidas mecum communicavit, lectissimi apparatus sui Vergiliani usum mihi concessit, ut accuratam optimorum codicum Palatini et Romani ac fragmentorum Vaticanorum (*Fr.*) et Veronensium (*Ver.*) notitiam ad Fogginianam Medicei memoriam adicere liceret, Steinhartus codd. Lucani Vossianorum *AB* ¹⁰⁷ varietatem lectionis diligentissime a se exscriptam mihi commodavit, Fleckeisenus denique, ubi ubi copiae Ritscheliana nondum reclusae erant, Plauti Palatinorum notitiam plenior, quam quae a Pareo olim publici iuris facta est, ex Schwarzmanni, quam possidet, collatione supplevit. at multo magis amicus integerrimus eo de opera mea meritus est, quod et, ut ante hos duos annos in Gellio, ita nunc etiam in Prisciano recensendo prudentibus consiliis et praeclaris emendationibus in veteris potissimum poesis Romanae reliquiis emaculandis mihi adfuit et plagularum a typhothetae, sollertissimi ceterum hominis, mendis corrigendarum laborem molestissimum indefesso studio et subtilissima diligentia mecum communicavit.

Grata etiam memoria cum Augustus Nauckius et Gustavus Wolffius tum Mauricius Hauptius et Augustus Meinekus prosequendi sunt, qui quotienscumque per totum laboris longinqui decursum eos adii vel libros vel consilia petiturus, eadem semper sive amicitiae sive benivolentiae constantia votis meis satisfecerunt.

Studiis autem meis in Prisciano positis id efficere conatus sum, ut, quatenus liceret, illud institutionum grammaticarum exemplar restituerem, quod ex idiographo doctoris sui exemplo descripsisse videtur Theodorus. illud autem festinantius quam voluisset sibi edendum fuisse, ob eos qui alienis laboribus insidiantes furtimque

¹⁰⁵ Locorum a Prisciano saepius commemoratorum, ubi primum singuli leguntur, variae lectiones additae sunt; ubi memorabile quid allatum erat, loco iterum citato. lectores annotatione mea illuc ablegavi; de rell. index consulendus ¹⁰⁶ notandum est, a Bembino maiorem Andriae partem usque ad act. IIII scen. 4 v. 48 abesse ¹⁰⁷ cf. Steinharti de emendatione Lucani comm. Bonnae a. 1854 editam

et quasi per latrocinia scripta aliis subripientes, unius nominis ad titulum pertinentis infanda mutatione, totius operis in se gloriam transferre conarentur' conquestus est Priscianus¹⁰⁹. ipsum autem hoc opus 'doctoris urbis Romae Constantinopolitanae' ex scholis de arte grammatica ab eo habitis ita profectum esse arbitror, ut ea quae in schedis adnotata haberet componeret, concinnaret, explicaret, augetet. quibus fortasse inter describendum alia ex iis, quae per scholas a Prisciano habitas notando olim consecutus erat, addidit Theodorus. ita oratio saepe adnotationibus et additamentis incisa, qualia nos in inferiores paginarum margines solemus conicere. praeter haec autem in libris nostris haud raro alia interposita inveniuntur, quae ex proximorum saeculorum studiis Priscianeis orta videntur, orationis interpretamenta et amplificationes, saepe vel eo deprehendenda, quod in uno alterove codice aut omnino omissa sunt, ut in marginem inferiorem inter adnotationes ea conicere liceret, aut inter lineas addita aut tamquam 'glosae' notata uncisive inclusa. haec igitur ut a genuinis segregarem uncis quadratis, adnotationes illas uncis rotundis induxi, haud ignarus, omnia haec tam lubrica esse, ut, utrum quid ipsius orationis tenori inserendum an circumcludendum, utrum a Prisciano et ipso saeculi sexti scholastico eiusve discipulo profectum an a proximae aetatis doctoribus additum sit, saepe sensu magis quodam quam firmo stabilique iudicio possit discerni.

Praeter glossas, quae mature in ipsa scriptoris verba irruerunt, aliae ab his seclusae vel inter lineas vel in marginibus codicum remanserunt. at in omnibus his, quotquot inspexi, genuinae solidaeque doctrinae vestigia nusquam fere apparent, ut nugis his librum per se satis spissum onerare noluerim. talium scholiorum corpus ex interpretamentis Scotorum, Donato, Servio, Paulo, Beda, aliis consarcinatum¹⁰⁹ extat in cod. monasterii Einsidlensis n. 32 saec. XI, membr., formae oct. tum in quaedam dicta Prisciani commentariolum ex Scotorum disciplina profectum laudatur auctore Sedulio Scoto, qui saeculi noni initio dicitur vixisse¹¹⁰. similitum Ioannis Scoti studiorum memoriam supra p. XIII excitavimus.

109. ep. ad Iulianum § 3 109 v. modo schol. lib. II §. 58 (cod. p. 28): 'Lacuna. alitudo tecti h̄ et lacuna d̄ et contraria sunt lacui sic scotti. lacuna ·i· aq̄ a lacu diruat̄ quā alii lanā alii lustrā dicunt. sic paulus' (p. 117, 8 Muell.) 110 v. Baehrium Gesch. d. röm. Lit. im karoling. Zeitalter p. 365 sq. coll. tamen Waitzio Gött. gel. Anz. 1841 p. 949. extat hoc commentariolum in cod. Leid. Voss. F 67 ex bibl. Scobing. profecto (cf. catalogum bibl. Leid. saepius l. p. 373). in inventario quoque bibliothecae Sangallensis a. 1461 apud Weidmannum l. c. p. 421 laudatur idem commentariolum A 23 ac schedula eiusdem titulum continens agglutinata est tegumento cod. Turic. C 37/280 (cf. ann. 23) ex bibl. Sangallensi profecto: ipsum tamen codicem perlustrans in hoc opusculum non incidit. - flores Prisciani servat libellus, quod 'scalprum' dicitur v. cod. bibl. publ. Leid. n. 154 catalog. l. p. 331 etc.

Ne saeculis quidem proximis haec studia deferbuisse praeter ingentem ipsorum librorum mss. copiam docet Ioannis de Garlandia (saec. XI) carmen de orthographia ex Prisciano petittum et Petri Heliae, quem postea ad usum suum adhibuit Vincentius Bellovacensis, expositio et compendium metricum ex Prisciano ducta ¹¹¹, quae et ipsa ad saec. XI pertinent. saeculo insequenti ex fonte Prisciano hortulos suos irrigavit auctor novi thesauri Latinitatis Vaticani apud Maium class. auct. tom. VIII. quae studia ut aliis quibusdam exemplis prosequi liceat, Wigo decanus Feuchtwangensis sub finem saec. X maiorem librum Prisciani petit a scholastico Augustano ¹¹², saec. XI initio Fulbertus Carnotensis Boniperto episcopo Hungarico scribit: 'significavit autem nobis... Hilduinus... unum de nostris Priscianis te velle, quem et per eundem libenter mittimus' ¹¹³. in universitate Parisiensi usque ad saec. XIII Priscianum studiose tractatum esse cum alii narraverunt tum Fabricius ¹¹⁴ ac Pragae Lipsiaeque exemplis satis probatur, eundem per Germaniam saeculis quoque insequentibus in scholasticae institutionis cursum fuisse receptum ¹¹⁵. at Parisiis, ut eo revertamur, philosophiae studium illa aetate ita effloruit, ut artem grammaticam despicerent et contemnerent. iam igitur perspicuum est, cur in Henrici Andelitani, canonici Rotomagensis saec. XIII ¹¹⁶, pugna septem artium liberalium ¹¹⁷ Donatus et Priscianus pro schola Aurelianensi contra Parisiensium patronos Platonem et Aristotelem pugnent. apud alios quoque poetas scholasticos tamquam artis grammaticae princeps in ordinem ducitur Priscianus; sic in scriptorum principalium catalogo quodam m. s. XII laudatur 'Priscianus primae artis restaurator strenuus' ¹¹⁸, sic Goliae quae dicitur apocalypsis auctor ¹¹⁹, duce Pythagora in terram quandam pere-

111 v., ne multus sim, Fabricium bibl. Lat. III 399 sq. coll. p. 392. 398 ed. Ern. Leyserum hist. poet. med. aevi p. 340 coll. p. 311 sqq. et p. 2067 (1167) sq. 112 Pezii thes. anecd. VI 115, quem locum mihi indicavit Guilelmus Wattenbachius 113 Fulberti Carnot. ep. 5 v. Wattenbachii ad mon. Germ. script. XI 238 annot.; eiusdem vol. p. 582, 53 in annal. Farfens. ad ann. 1121 fit mentio Prisciani 'valde boni' 114 l. l. p. 400

115 v. Drobischium Erichte d. sächs. Gesellschaft d. Wissensch. ph. hist. Cl. II 1849 p. 72. 100. 101. 103. utrobique Priscianus minor (cf. Fabricium l. l.) in grammatica per duos menses pro duorum grossorum minervali tractabatur. 'pro Prisciano breviori 2 menses, Pastus 2 gr.' secundum additamentum statutorum facultatis Lipsiensis a. 1410 l. l. p. 103 116 cf. de la Rue essais sur les bardes, les jongleurs et les trouvères normands et anglonormands t. III Caen 1834 p. 33 sqq.

117 oeuvres de Rutebeuf recueillies par Jubinal Paris. 1839 II 415 sqq. 118 v. Ravaissouium rapport sur les bibliothèques des départ. de l'ouest p. 405 (Alençon)

119 est Gualterus ab Insula saec. XII poeta v. Giesebrechtium allg. Monatschrift für Wissenschaft und Lit. a. 1853 m. April. p. 363 sq. cf. p. 345 sqq. et F. A. G. Müldeneri de vita mag. Philippi Gualtheri ab Insulis de Castellione diss. Göttingae a. 1854 editam

grinam delatus, una cum Cicerone, Ptolemaeo, Boethio, Euclide, Lucano, Vergilio, Statio, Ovidio, Terentio, Hippocrate conspicit Priscianum 'dantem palmis verbera' ¹²⁰, sic saeculo XIII exeunte poeta Adolfus Vlricum, scholasticum Vindobonensem, his praeter alia extollit versibus:

Nunc es Aristoteles vel nunc [*add. es*] Paulus, Helias,
Priscicus et Cicero, nunc es Apollonius ¹²¹,

sic in Antonii Beccariensis, medici Ferrariensis, carmine circa annum 1343 confecto de obitu qui perhibebatur Petrarchae inter artes lugentes prima grammatica prodit eiusque comitum ordinem ducit Priscianus ¹²². haud igitur mirum, etiam Italo eiusdem aetatis pictori sive Ioanni Campensi sive Iacobo Nipozzano, cum ecclesiae S. Mariae Novellae Florentinae capitulum Hispaniensium praeter alia multa quattuordecim virtutum et artium figuris exornaret iisque singulis singulos viros tamquam antistites adderet, iuri civili Iustinianum, arithmeticae Pythagoram, dialecticae Aristotelem, rhetoricae Ciceronem etc., Priscianum dignum visum esse, qui artis grammaticae vices ageret.

Sed missis his, quae augeri facile possunt, pauca de ipsa hac editione addenda sunt. cui praeter apparatus criticum amplios addere commentarios eo minus ex re visum est, quod ipsos reliquorum grammaticorum locos ad singulas materias a Prisciano tractatas spectantes indicabunt indices, quos singulis auctoribus per totum hoc grammaticorum Latinorum corpus addendos curabit Keilius,

120 v. the Latin poems commonly attributed to Walter Mapes ed. Th. Wrightius Londin. 1841 p. 3 cf. *ibid.* p. 171 carminis de concubinis sacerdotum circa annum 1215 compositi initium: Prisciani regula penitus cassatur, 'Sacerdos' per 'hic' et 'haec' olim declinabatur [*f. declinatur*]: Sed per 'hic' solummodo nunc articulatur, Cum per nostrum praesulem 'haec' amoveatur 121 Adolfus fabula XI ap. Leyserum *hist. poet. med. aev.* p. 2035 (1135), ubi pro 'Paulo, Helia' Petri Heliae nomen substituendum esse perspexit Guil. Giesebrechtius, cui huius loci notitiam debeo. *idem* me docuit Adolphi fabulas non ad annum 1315 pertinere, quae est sententia Leyseri p. 2007 et Büdingeri in *comm. ex act. class. phil. hist. acad. Vindob.* vol. XIII p. 314 sqq. seorsim expressa über einige Reste der Vagantenpoesie in Oesterreich, Vindob. 1854 p. 21, sed ad annum 1285. de Vlrico cf. eundem Büdingerum l. c. p. 22 sq., de Adolfo Leyserum p. 2007 sqq. Priscicus autem nemo est nisi Priscianus, qui alibi Priscius nominatur, veluti in Hugonis Trimbergensis registro multorum auctorum, ubi codicis periegesis Priscianae mentione allata, Prisciani a fide Christiana defectio deploratur cf. *Hauptium Berichte der preuss. Akademie der Wissensch.* 1854 p. 147

122 v. le rime di F. Petrarca ed. L. Carrerius Patavii 1837 II 691:

Grammatica era prima in questo pianto
E con lei Prisciano ed Vgoccione,
Papia, Grecismo e Dottrinale;
Dicendo: car figluol, tu amasti tanto
La mia scienza fin picciol garzone
Ch'io non trovai a te alcuno eguale etc.

ipsis his et reliquis Prisciani libris addet Guilelmus Hirschfelderus. ubicumque tamen vel critica quaedam difficultas vel quaestio quaedam ad literas spectans interpretationem aliquam grammaticam vel historicam exigebat, verbis non anxius peperi, sed Syrianae istius sententiae memor:

Semper vocis et silenti temperamentum tene addidi, quae lectorum commodis prospectura esse putarem. quae de scriptoribus a Prisciano laudatis passim adicienda erant, primo quoque, quo singuli nominantur, loco attuli. ad notas criticas intellegendas ne Oedipo opus esset, sedulo cavi. monendum tamen est, cum asteriscos totidem literas vel deletas vel erasas notare, literas inductas illis postpositas cas, quae ante emendationem vel lituram adfuerint, tum notam codicis alicuius addita nota manus secundae eiusdem libri denotare, ea, quae in lectione allata ex emendatione profecta sint, alteri manui deberi, veluti 'apposuit *Rr*' significat, pr. m. cod. *R* lectionem 'apposuit' ab altera in 'opponere' mutata esse, 'eius *Rr*' pr. m. 'eius' praebere, alteram 'eidem' inde effecisse. ubi aptius videbatur, inprimis ubi alterutra manus cum aliis libris congruebat, discrepantes utriusque manus lectiones separatas posui. sic etiam in librorum compendiis vel depingendis vel plenis literis exprimendis quod cuius loco convenientissimum videretur repraesentandum curavi. ubicumque vero inter varias lectiones sola m. alicuius secundae nota comparet, prior cum lectione recepta congruit; ubi tamen illi vel 'ex corr.' vel 'in litura' additum est, quid pr. m. scriptum fuisset dignosci non potuit. uncinis] nota post lectionem aliquam posita indicat, eam sic supra legi. quae lectio ita semper firmatur iis codd., quorum varia lectio addita non est, ut et literae v in codd. plerumque per u vocalem expressae et literarum initialium maiorum minorumve ibi indicandarum rationem non habuerim. id etiam addendum est, in libris meis omnibus Graeca literis maiusculis sine accentibus scripta esse. itidem in Latinis, ubi ex sensu Prisciani addendae erant, tacite addidi et quantitatis et accentuum notas, quarum vestigia in libris raro apparent. paragraphi Krehlianæ servatae sunt, paginarum et Putschianarum et Krehlianarum numeris in superiore singularum paginarum margine adiectis: in ipso contextu hae simplici lineola |, illae duplici || distinctae.

Quod ad orthographiam denique attinet in scribendis locis scriptorum et a Prisciano ipso excerptis et ex aliorum grammaticorum artibus translatis orthographiae vetustioris vestigia, ubicumque ea offendebam, religiose servavi; per Prisciani verba regulas ab ipso satis plene propositas secutus sum, librorum varietate ubique indi-

cata. ubi tamen ille aut tacet aut sibi ipse non constat, ad optimarum et Priscianearum et reliquarum membranarum, quae illius aetatis usum scribendi repraesentant, fidem me applicavi, veluti vel tacite 'diminuo, diminutivum' scripsi propter lib. XIII § 54, non 'diminuo' propter lib. I § 41; 'abicio, inicio' etc. coll. lib. X § 3, non 'abiicio, iniicio' ob lib. III § 17; neque ab ipso Prisciani usu me recessisse, quod m ante q scripserim non n, censeo coll. lib. I § 38, ubi Plinii ratio consuetudini videtur opponi. nonnullas et vulgares et frequentes discrepantias hic annotasse sufficet. sic 'litera' libris alteram scribendi rationem plerumque offerentibus dedi ob veriloquium lib. I § 3 XVII 2, 'Virgilius' illis fluctuantibus ex eadem ratiocinatione coll. lib. III § 31; tum semper scripsi 'Sallustius', 'Sulla', 'Titinius', 'neglego', 'intellego', 'epistula', 'quattuor', 'auctor', 'paene', 'paenultima', pro quo voc. codd. praesertim Scotici non tantum 'penultima', sed etiam 'peneultima' et 'penultima' exhibent, variis lectionibus sollemnibus non minus notatis quam vel constanti aliquot librorum, inprimis *AD*, e pro ae usu vel codd. in vocabulis ad artem spectantibus sive rationibus sive erroribus sescentiens repetitis, quorum aliquotiens per initium exemplis propositis, tacite deinde exprimi iussi: 'diphthongus', 'patronymicus', 'syncope', 'apocope', 'synaeresis', 'synalocphe' 'elementum', 'syllaba', 'disyllabus', 'trisyllabus', 'genetivus', 'derivativus'. nec in ipsis Prisciani verbis codicum in praepositionibus per voces compositas sive integris servandis sive assimilandis inconstantiam nec Scotticorum inprimis librorum discrepantias in vocabulis aliquot frequentissimis per totum opus enotandas duxi, veluti 'dissino' ibi invenitur et 'dissino', 'accussativus', 'ussus', 'divissio' etc., 'possesivus', 'pasivum' etc., 'mutta', 'motare', 'sopinum', 'commone' etc., 'bocolico', 'longua', 'iunguo' etc., 'verbialia', 'participalia', 'semplex'. at vel his ita profligatis vereor, ne nimis anxie res pusillas constanti accuratatione prosecutus sim. sed malo diligentia peccare quam socordia.

Scr. Berolini d. III m. Maii a. MDCCCLV

SVBSIDIORVM CONSPECTVS

I codicum

1 per libros I—XVI v. p. X — XVIII

- R* cod. bibl. imp. Paris. 7496
P " " " " 7530
B " " publ. Bambergensis
D " " publ. Bernensis, olim Bongarsianus
H " " gymn. Halberstadiensis, Lutherius Krehlii
A " " publ. Amienensis
G " " conventus Sangallensis
L " " publ. Lugd. Bat. olim Gruterianus
K " " Caroliruhensis 223

de codd. praeterea in auxilium vocatis cf. p. XX sq.

2 per libros XVII et XVIII v. p. XXI — XXIII

RPDGL v. supra

V cod. bibl. Lugd. Bat. olim Vossianus

M " " Monac. 280 A

O " Parisinus 7499

N " bibl. palat. Vind. CCCXLVIII.

S " " " " CCCXLVII

C collatio Scaligerana

rpbdhaglkvmons eorundem librorum manus alteras significant.

II editionum v. p. XXIII—XXVII

1 ed. (Veneta) a. 1470

2 ed. Veneta a. 1472

3 ed. Veneta a. 1492

μ ed. Mediolan. a. 1511

π ed. Ascensiana Paris. a. 1516

α ed. Aldina Veneta a. 1527

κ ed. Coloniensis a. 1528

β ed. Basileensis a. 1545

Putsch. ed. Putschiana a. 1605

Krehl. ed. Krehliana a. 1819 sq.

de rell. notis ad comm. crit. adhibitis v. p. XXXII; de uncis et rotundis et quadratis p. XXVIII; signa codd. eorum auctorum, quorum apud Priscianum mentio fit, ea elegi, quae a quovis harum rerum perito per se intellegi possent cf. p. XXVIII.

PRISCIANVS CAESARIENSIS GRAMMATICVS

IVLIANO CONSVLI AC PATRICIO.

p. 533/4 ed. Putsch.

p. 3. 4 ed. Krehl.

Cum omnis eloquentiae doctrinam et omne studiorum genus sapientiae luce praefulgens a Graecorum fontibus derivatum Latinos proprio sermone invenio celebrasse et in omnibus illorum vestigia liberalibus consecutos artibus video, nec solum ea, quae emendate ab illis sunt prolata, sed etiam quosdam errores eorum amore doctorum deceptos imitari, in quibus maxime vetustissima grammatica ars arguitur peccasse, cuius auctores, quanto sunt iuniores, tanto perspicaciores, et ingenii floruisse et diligentia valuisse omnium iudicio confirmantur eruditissimorum — quid enim Herodiani artibus certius, quid Apollonii scrupulosis quaestionibus enucleatius possit inveniri? — cum igitur eos omnia fere vitia, quaecumque antiquorum Graecorum commentariis sunt relicta artis grammaticae, expurgasse comperio certisque rationis legibus emendasse, nostrorum autem neminem post illos imitatore[m] eorum extitisse, quippe in negligentiam ca-

Institutio prisciani de arte incipit grammatica . . . priscia caesariensis grammaticus iuliano consuli ac patricio *G* Incipit institutio prisciani viri disertissimi caesariensis doctoris urbis romae constantinopolitane iuliano consuli ac patricio de arte grammatica . . . ~ *K* Incipit prisciani volumin[m] maius *m. rec. (x)*, quae fol. 1^a conscripsit, in *H. inscriptio[n]e* caret *A* et, primo quaternione amisso, *B*, qui liber nunc inc. a verbis lib. I § 36 *ov* corripientes vel magis *v* grammaticus *L*

1 aeloquentiae *D* 2 derivatum *ADGK* et sic saepe libri 3 celebrasse *D* eorum *x* liberalibus *GK* consecutos *D* 4 nec in his solum *GL* nec solum in his *K* ea *om. ADHGLK* emendata in emendatae *corr. L* prolata] sic, in *margin. add.* vel stricta *R* scripta *rell.* 5 etiam deceptos quosdam *K* amore graecorum doctorum *GLK* deceptos *om. K* 6 maxime] maxime graeca *GLK* maxime graeca *d* vetustissima *R* ars] arte *RAD* nam arte arguitur peccatum esse? 7 perspicaciores *ADL* et diligentia valuisse *h. l. om. GL* et diligentia — eruditissimorum *om. D* diligentia *K* diligentia *x* 8 iudicio *A* confirmantur] *a* confirmatur *A* eruditissimorum et diligentia valuisse *GL*, restituit *ord. l* quid Herodiani (i. e. quid enim rodiani) ni fallor in loco valde detrito *R* 9 Herodiani] *d* herodiani *D* cercius *H* apollonii *L* apollonii *G* apollonii *D* scrupulosis] scrupulosis difficilibusque *K* scrupulosis difficilibus *G* scrupulosis difficilibusque *g* scrupulosis difficilibus^q; *L* 11 Graecorum *om. ADx* grammatice comperio expurgasse *x* 12 comperio *R* rationis *ex* rationibus *corr. H* 13 extitisse *LK*

dentibus studiis literarum propter inopiam scriptorum, quamvis audacter, sed non impudenter, ut puto, conatus sum pro viribus rem arduam quidem, sed officio professionis non indebitam, supra nominatorum praecepta virorum, quae congrua sunt visa, in Latinum transferre sermonem, collectis etiam omnibus fere, quaecumque necessaria nostrorum quoque inveniuntur artium commentariis grammaticorum, quod gratum fore credidi temperamentum, si ex utriusque linguae moderatoribus elegantiora in unum coeant corpus meo labore faciente, quia nec utperandum me esse credo, si eos imitor, qui principatum inter scriptores Graios artis grammaticae possident, cum veteres nostri in erroribus etiam, ut dictum est, Graecos aequiperantes maximam tamen laudem sunt consecuti.

Exemplum etiam proponere placuit, ne pigeat alios etiam a me vel ignorantia forte praetermissa vel vitiose dicta, — nihil enim ex omni parte perfectum in humanis inventionibus esse posse credo, — sua quoque industria ad communem literariae professionis utilitatem congrua rationis proportione vel addere vel mutare tractantes. namque festinantius quam volui hos edere me libros compulerunt, qui alienis laboribus insidiantes furtimque et quasi per latrocinia scripta aliis subripietes unius nominis ad titulum pertinentis infanda mutatione totius operis in se gloriam transferre conantur. sed quoniam in tanta operis materia impossibile est aliquid perfectum breviter exponi, spatii quoque veniam peto, quamvis ad Herodiani scriptorum pelagus et ad eius patris Apollonii spatiosa volumina meorum compendiosa sunt existimanda scripta librorum.

Huius tamen operis te hortatorem sortitus iudicem quoque facio, Iuliane consul ac patricie, cui summos dignitatis gradus summa adquisivit in omni studio ingenii claritudo, non tantum accipiens ab excelsis gradibus honorum pretii, quantum illis decoris addens tui, cuius mentem tam Homeri credo quam Virgilii anima constare, quorum uterque arcem possederat musicae, te tertium ex utroque compositum esse confirmans, quippe non minus Graecorum quam Latinorum in omni doctrinae genere praefulgentem. || tibi ergo hoc opus devoveo, omnis eloquentiae

1 litterarum *G* quā^{uis} audaciter *R* 3 officio *A* 4 uissa *A* 7 elegantiora] d elegantiora *AGDL* 8 quia *om.* *AL* add. l a perandum me esse *inc. fol. 1^b et man. ant. in H* me *om.* *GL* add. l 9 imitor *L* graios *ex* gratios *corr.* *R* grecos *D* grammaticae artis *GL* 10 veteris *A* 11 aequiperantes *H* sunt laudem *ADH* 12 etiam] quoque *AD* 13 Ignorantia *L* uel etiam vitiose *GL* nil *D* 14 credo esse inventionibus posse *ADH* 15 professionis *L* 16 mutare *GK* et sic saepe *hi libri* festinatus *L* 17 addere *G* libros me *GL* 18 latrocinia *H* surripientes *GLK* nominis unius *K* 20 quā *H* operis *add. l* materia] l materie *L* 21 herodiani *R* 22 pelagus in pelagus *corr.* *D* paris d appollonii *DHGK* appollinii *k* 23 si^{nt} *D* existimanda in *ras. l* 24 oratorem *H*

25 adquisiuit *G* adquisiuit *L* adquisiuit *K* 26 excipiens *G* 27 precii *R* praetii *A* praetii *H* 28 animo *GLK* 29 possederet *K* musicae, te tertium ex utroque] r musicae. Tertium in utroque *R* compositum *G* esse ego *ALK* 31 genere *om.* *H* add. h opus hoc *H* post opus *add.* quasi ad deum *GL* quasi Deo

p. 536,6 P.

p. 6-8 K.

praesul, ut quantamcumque mihi deus annuerit suscepti laboris gloriam, te comite quasi sole quodam dilucidius crescat.

Titulos etiam universi operis per singulos supposui libros, quo facilius, quicquid ex his quaeratur, discretis possit locis inveniri.

5 Primus liber continet de voce et eius speciebus; de litera: quid sit litera, de eius generibus et speciebus; de singularum potestate, quae in quas transeunt per declinationes vel compositiones partium orationis.

Secundus de syllaba: quid sit syllaba, quot literis constare potest et quo ordine et quo sono, de accidentibus singulis syllabis; de dictione: quid sit dictio, quae eius differentia ad syllabam; de oratione: quid sit oratio, quot eius partes, de earum proprietate; de nomine: quid sit nomen de accidentibus ei, quot sunt species propriorum nominum, quot appellativorum, quot adiectivorum, quot derivativorum; de patronymicis: quot eorum formae, quomodo derivantur, ex quibus primitivis; de diversis possessivorum terminationibus et eorum regulis.

Tertius de comparativis et superlatis et eorum diversis extremitatibus: ex quibus positivis et qua ratione formantur; de diminutivis: quot eorum species, ex quibus declinationibus nominum, quomodo formantur.

Quartus de denominativis et verbalibus et participialibus et adverbialibus: quot eorum species, ex quibus primitivis, quomodo nascuntur.

Quintus de generibus discernendis per singulas terminationes; de numeris; de figuris et earum compage; de casu.

Sextus de nominativo casu per singulas extremitates omnium nominum, tam in vocalibus quam in consonantibus desinentium, per ordinem; de genitivorum tam ultimis quam penultimis syllabis.

Septimus de ceteris obliquis casibus, tam singularibus quam pluralibus.

K aeloquentiae praesul *D* 1 quantamcumque *H* deus mihi *L* suscepti laboris] *h* susceptoris *H* 2 sole quodam] *l* quodam sole *GL* delucidius *GLK*
 3 subposui *A* quo] quos *R* quo et ^{uel ut} *r* 4 post inveniri: finit *pr*.
 Incip *cap* *add. g* 5 huius *GL* eius speciebus *H* et quid *GL* 6 de huius *G* quae et in *GLK* 7 vel] et *K* 8 sillaba *L* et sic saepe *codd.* et quot *K* quot] quod *R* 9 ordine ^{et} quo sono *A* accidentibus *L* accentibus *RD*
 syllabis singulis *K* 10 differentia *K* differentia ^{sit} ad *L* 11 quot] quod *R* quot sunt eius *K* et de *GLK* eorum *H* proprietate] proprietate hoc est praenomen cognomen et agnomen, *add. gloss. ad vocc. sqq.* quot sunt species propriorum nominum *pertinente*, *R* proprietate et ordinatione *DL* proprietate et de ordinatione *GK* 12 accidentibus *L* ei *om. G* eius *AL* quod *R* quod *R* appellativorum *A* 13 quod adiectivorum *R* quod *R* quot derivativorum *om. H* derivativorum *A* patronymicis *L* patronymicis *RADGKH* et sic et similiter in libris saepissime est peccatum quod *R* 14 et ex *AH* ^{et} ex *L* 15 et eorum] sic in litura *ni f. G* et de *g* 16 et superlativis *om. R* 17 possessivis *G* firmantur *K* de diminutivis] *h* Diminutivis *H* diminutivis *GL* ex diminutivis *corr. in L* quod *R* 18 species *A* quibus primitivis declinationibus *H* 19 de *om. R* verbalibus *DH* in verbalibus *corr. in H* adverbialibus quod *R* 20 species *A* 21 descendendis *K* descendendis *D* 22 casu *om. R* 24 disinentium *G* 25 genitivorum *RDGLK* et sic persaepe singuli libri penultimis *G* penultimis in penultimis *corr. L* 26 ceteris *L* obliquis in obliquis *corr. G* tam in *GK* quam in *GK*

dentibus studiis literarum propter inopiam scriptorum, quamvis audacter, sed non impudenter, ut puto, conatus sum pro viribus rem arduam quidem, sed officio professionis non indebitam, supra nominatorum praecepta virorum, quae congrua sunt visa, in Latinum transferre sermonem, collectis etiam omnibus fere, quaecumque necessaria nostrorum quoque inveniuntur artium commentariis grammaticorum, quod gratum fore credidi temperamentum, si ex utriusque linguae moderatoribus elegantiora in unum coeant corpus meo labore faciente, quia nec vituperandum me esse credo, si eos imitor, qui principatum inter scriptores Graecos artis grammaticae possident, cum veteres nostri in erroribus etiam, ut dictum est, Graecos aequiperantes maximam tamen laudem sunt consecuti.

Exemplum etiam proponere placuit, ne pigeat alios etiam a me vel ignorantia forte praetermissa vel vitiose dicta, — nihil enim ex omni parte perfectum in humanis inventionibus esse posse credo, — sua quoque industria ad communem literariae professionis utilitatem congrua rationis proportione vel addere vel mutare tractantes. namque festinantius quam volui hos edere me libros compulerunt, qui alienis laboribus insidiantes furtinque et quasi per latrocinia scripta aliis subripientes unius nominis ad titulum pertinentis infanda mutatione totius operis in se gloriam transferre conantur. sed quoniam in tanta operis materia impossibile est aliquid perfectum breviter exponi, spatii quoque veniam peto, quamvis ad Herodiani scriptorum pelagus et ad eius patris Apollonii spatiosa volumina meorum compendiosa sunt existimanda scripta librorum.

Huius tamen operis te hortatorem sortitus iudicem quoque facio, Iuliane consul ac patricie, cui summos dignitatis gradus summa adquisiuit in omni studio ingenii claritudo, non tantum accipiens ab excelsis gradibus honorum pretii, quantum illis decoris addens tui, cuius mentem tam Homeri credo quam Virgilii anima constare, quorum uterque arcem possederat musicae, te tertium ex utroque compositum esse confirmans, quippe non minus Graecorum quam Latinorum in omni doctrinae genere praefulgentem. || tibi ergo hoc opus devoveo, omnis eloquentiae

1 litterarum *G* quā^{nis} audaciter *R* 3 officio *A* 4 uissa *A* 7 elegantiora] *d* elegantiora *AGDL* 8 quia *om.* *AL* *add. l* a perandum me esse *inc. fol. 1^b et man. ant. in H* me *om.* *GL* *add. l* 9 imiter *L* graios *ex* gratios *corr.* *R* grecos *D* grammaticae artis *GL* 10 ueteris *A* 11 aequiperantes *H* sunt laudem *ADH*

12 etiam] quoque *AD* 13 ignorantia *L* uel etiam uitiose *GL* nil *D* 14 credo esse inventionibus posse *ADH* 15 professionis *L* 16 mutare *GK* *et sic saepe hi libri* festinatius *L* 17 aedere *G* libros me *GL* 18 latrocinia *H* surripientes *GLK* nominis unius *K* 20 quā *H* operis *add. l* materia] *l* materiae *L* 21 erodiani *R* 22 pelages *in* pelagus *corr.* *D* paris *d* apollonii *DHGK* appollinii *k* 23 si^{nt} *D* existimanda *in ras. l* 24 hortatorem *H*

25 adquisiuit *G* adquisiuit *L* adquesiuit *K* 26 excipiens *G* 27 precii *R* praetii *A* praecii *H* 28 animo *GLK* 29 possederet *K* musicae, te tertium ex utroque] *r* musicae. Tertium in utroque *R* compositum *G* esse ego *ALK* 31 genere *om.* *H* *add. h* opus hoc *H* post opus *add.* quasi ad deum *GL* quasi Deo

p. 535/6 P.

p. 6-8 K.

praesul, ut quantamcumque mihi deus annuerit suscepti laboris gloriam, te comite quasi sole quodam dilucidius crescat.

Titulos etiam universi operis per singulos supposui libros, quo facilius, quicquid ex his quaeratur, discretis possit locis inveniri.

5 Primus liber continet de voce et eius speciebus; de litera: quid sit litera, de eius generibus et speciebus; de singularum potestate, quae in quas transeunt per declinationes vel compositiones partium orationis.

Secundus de syllaba: quid sit syllaba, quot literis consistere potest et quo ordine et quo sono, de accidentibus singulis syllabis; de dictione: quid sit dictio, quae eius differentia ad syllabam; de oratione: quid sit oratio, quot eius partes, de earum proprietate; de nomine: quid sit nomen, de accidentibus ei, quot sunt species propriorum nominum, quot appellativorum, quot adiectivorum, quot derivativorum; de patronymicis: quot eorum formae, quomodo derivantur, ex quibus primitivis; de diversis possessivorum 15 terminationibus et eorum regulis.

Tertius de comparativis et superlativis et eorum diversis extremitatibus: ex quibus positivis et qua ratione formantur; de diminutivis: quot eorum species, ex quibus declinationibus nominum, quomodo formantur.

Quartus de denominativis et verbalibus et participialibus et adverbialibus: 20 quot eorum species, ex quibus primitivis, quomodo nascuntur.

Quintus de generibus discernendis per singulas terminationes; de numeris; de figuris et earum conspiciendis; de casu.

Sextus de nominativo casu per singulas extremitates omnium nominum, tam in vocalibus quam in consonantibus desinentium, per ordinem; de 25 genitivorum tam ultimis quam paenultimis syllabis.

Septimus de ceteris obliquis casibus, tam singularibus quam pluralibus.

K aeloquentiae praesul *D* 1 quantumcumque *H* deus mihi *L* suscepti laboris] *k* susceptoris *H* 2 sole quodam] *l* quodam sole *GL* delucidius *GLK*
 3 subposui *A* quo] quos *R* quo et ^{uel ut} *r* 4 post inveniri: finit pr̄.
 Incip̄ cap̄ add. *g* 5 huius *GL* eius speciebus *H* et quid *GL* 6 de huius *G* quae et in *GLK* 7 vel] et *K* 8 syllaba *L* et sic saepe codd. et
 quot *K* quot] quod *R* 9 ordine ^{et} quo sono *A* accidentibus *L* accentibus *RD*
 syllabis singulis *K* 10 differentia *K* differentia ^{sit} ad *L* 11 quot] quod *R*
 quot sunt eius *K* et de *GLK* eorum *H* proprietate] proprietate hoc est
 praenomen cognomen et agnomen, add. gloss. ad vocc. sqq. quot sunt species propriorum nominum *pertinente*, *R* proprietate et ordinatione *DL* proprietate et de ordinatione *GK* 12 accidentibus *L* ei om. *G* eius *AL* quod *R* quod *R* appellativorum *A*
 13 quod adiectivorum *R* quod *R* quot derivativorum om. *H* derivativorum *A*
 patronymicis *L* patronymicis *RADGKH* et sic et similiter in libris saepissime est peccatum
 quod *R* 14 et ex *AH* ^{et} ex *L* 15 et eorum] sic in litura ni f. *G* et de *g*
 16 et superlativis om. *R* 17 positivis *G* firmantur *K* de diminutivis] *k*
 Diminutivis *H* diminutivis *GL* ex diminutivis corr. in *L* quod *R* 18 species *A*
 quibus primitivis declinationibus *H* 19 de om. *R* verbalibus *DH* in
 verbalibus corr. in *H* adverbialibus quod *R* 20 species *A* 21 discernendis *K*
 discernendis *D* 22 casu om. *R* 24 desinentium *G* 25 genitivorum *RDGLK* et
 sic persaepe singuli libri paenultimis *G* penultimis in penultimis corr. *L* 26
 caeteris *L* obliquis in obliquis corr. *G* tam in *GK* quam in *GK*

Octavus de verbo et eius accidentibus.

Nonus de regulis generalibus omnium coniugationum.

Decimus de praeterito perfecto.

Vndecimus de participio.

Duodecimus et tertiusdecimus de pronomine.

5

Quartusdecimus de praepositione.

Quintusdecimus de adverbio et interiectione.

Sextusdecimus de coniunctione.

Septimusdecimus et octavusdecimus de constructione sive ordinatione partium orationis inter se. | ||

10

1 et de eius *H* accidentibus] *d* accidentibus *D* 3 post perfecto *add.* et praeterito perfecto primae et secundae coniugationis *h* 4 participatio *D* participio cum accidentibus *GL* 5 de pronomine et tertiusdecimus *R* 6 propositione *d* 7 interiectione *R* 9 ordinatione omnium partium *K* post inter se: explicativè .. *g*

LIBER PRIMVS.

p. 537 P.

DE VOCE.

p. 9 K.

Philosophi definiunt, vocem esse aerem tenuissimum ictum vel suum I 1
sensibile aurium, id est quod proprie auribus accidit. et est prior definitio
a substantia sumpta, altera vero a notione, quam Graeci *ἔννοια* dicunt,
hoc est ab accidentibus. accidit enim voci auditus, quantum in ipsa est.

5 Vocis autem differentiae sunt quattuor: articulata, inarticulata, literata,
illiterata. articulata est, quae coartata, hoc est copulata cum aliquo sensu
mentis eius, qui loquitur, profertur. inarticulata est contraria, quae a nullo
affectu proficiscitur mentis. literata est, quae scribi potest, illiterata, quae
scribi non potest. inveniuntur igitur quaedam voces articulae, quae pos-
10 sunt scribi et intellegi, ut:

Arma virumque cano,

quaedam, quae non possunt scribi, intelleguntur tamen, ut sibili hominum
et gemitus: hae enim voces, quauvis sensum aliquem significant proferentis
eas, scribi tamen non possunt. aliae autem sunt, quae, quamvis scribantur, 2
15 tamen inarticulae dicuntur, cum nihil significant, ut 'coax', 'cra'. aliae |

DE VOCE *RH* INCIPIT LIBER PRIMVS. DE VOCE. *L* INCIPIT LIBER DE VOCE ET LITTERA
A INCIP. ARS PRISCIANI GRAMMATICI CAESARIENSIS DE VOCE *D* INCIP. ARS PRISCIANI GRAMMATICI CAESARIENSIS
caesariensis LIBER PRIMVS DE VOCE ... *G* incipit ars prisciani grammatici caesariensis
liber primus de voce. *K*

1 definiunt *GLK* suum sensibile] sic ex corr. l sonum sensibilem *GK* et, ni
f., *L* 2 proprie] r propriae *R* definitio *GLK* 3 notione] l notitione *G* no-
tatione *LK* uel notatione *g* ENNOIAN *A* HNOIAN *G* HNOYAN *L* 4 accedentibus
L enim om. *DL* add. *dl* uox auditui ex corr. l ipso ex corr. l ipsa
est] *d* ipsa voce est *D* 5 differentiae *G* quattuor *G* 6 illiterata om. *R* inlit-
terata *Dr* 7 contraria ubi quae *GL* 8 mentis proficiscitur *GL* Littera *H* quae]
d que *D* Illitterata *RD* Illitterata *r* est que scribi *D* 11 *Verg. Aen.* l l

12 quedam que *D* quedam quae *d* scribi intelliguntur *Ll* post tamen *add.*
ab ipsis proferunt eas *R del.* r sibili *g* 13 hae enim] r Haenim *R* enim]
autem *G* significant *L* significaent *l* 14 sunt uoces quae *K* 15 inarticulae]
r inarticulae *RH* dicuntur] sunt *GL* significant *GL* coax *cra*] *g* corax *cora* *GL*
cra] *DI* uel *crax* *d* *crax* *K* post *cra.* *add.* eas enim uoces quanquam (quam-
quam *K*) intelligimus de quo sint uolucres (uolucres *l* uolucrae *L*) profectae tamen in-
articulae dicuntur, quia uox ut superius (.i. dixi *add.* *g* diximus *K*) inarticulata
est quae a nullo affectu proficiscitur mentis *GL* et in schedula quadam codici insuta.

vero sunt inarticulatae et illiteratae, quae nec scribi possunt nec intellegi, ut crepitus, mugitus et similia. scire autem debemus, quod has quattuor species vocum perficiunt quattuor superior[es] differentiae generaliter voci accidentes, binae per singulas invicem coeuntes. 'vox' autem dicta est vel a vocando, ut 'dux' a ducendo, vel ἀπὸ τοῦ βῶν, ut quibusdam placet. 5

DE LITERA.

II 3 Litera' est pars minima vocis compositae, hoc est quae constat compositione literarum, minima autem, quantum ad totam comprehensionem vocis literatae — ad hanc enim etiam productae vocales brevissimae partes inveniuntur — vel quod omnium est brevissimum eorum, quae dividi possunt, id quod dividi non potest. possumus et sic definire: litera est vox, 10 quae scribi | potest individua.

Dicitur autem litera vel quasi legitera, quod legendi iter praebeat, vel a lituris, ut quibusdam placet, quod plerumque in ceratis tabulis anti- 4 qui scribere solebant. literas autem etiam elementorum vocabulo nuncupaverunt ad similitudinem mundi elementorum: sicut enim illa coeuntia omne 15 perficiunt corpus, sic etiam haec coniuncta literalem vocem quasi corpus aliquod componunt vel magis vere corpus. nam si aer corpus est, et vox, quae ex aere icto constat, corpus esse ostenditur, quippe cum et tangit aurem et tripartito dividitur, quod est suum corporis, hoc est in altitudinem, latitudinem, longitudinem, unde ex omni quoque parte potest audiri. 20 praeterea tamen singulae syllabae altitudinem quidem habent in tenore, crassitudinem vero vel latitudinem in spiritu, longitudinem in tempore.

Litera igitur est || nota elementi et velut imago quaedam vocis literatae, quae cognoscitur ex qualitate et quantitate figurae linearum. hoc ergo interest inter elementa et literas, quod elementa proprie dicuntur ipsae pro- 25

add. nota m. aequalis sed in libro romano non habetur *K* aliae] *r* alia *R* 1 et *add. l* illitterate *R* inlitterate *D* inlitteratae *d* que *D* quae *d* et sic saepe e in *codd. RD* in ae corr. *rd* 2 ut strepitus *GLh* et mugitus *Gr* has] *r* as *R* quattuor *GK* 3 proficiunt *G* quattuor *GK* differentiae *G* accedentes *L* 5 a ducendo] *r* adducendo *R* quidam *A* 6 DE LITERA om. *H* Lyttera *G* Lyttera *g* compositae *D* compositae *G* constat ex *A* compositione *D* 7 minima est autem *L* ad totam *add. g* comprehensionem *D* adprehensionem *G* adprehensionem *g* 9 est om. *GL add. l* quae] qui *D* que *d* 10 non *add. k* definire *GLK* 12 uel om. *RA add. a* legitera] *k* legitera *R* legitera *K* legendi] *g* legentibus *GL* prebeat *R* 13 antiqui in ceratis tabulis *DHr* caeratis *RALG* coeratis *K* 14 solebani] *g* uolebant *G* solebant literas. Litteras *Dr* litteras *del. d* autem om. *G* ylementorum *G* uel elimentorum *g* elimentorum *K* et in ras. *L* uocabulo *ex* uocabula *corr. G* noncupauerunt *GL* noncupauerunt *K* 15 ylementorum *G* elimentorum *LK* et sic saepe in hoc voc. peccatum est in *libris* enim *add. l* 16 hae coniunctae *DHGLK* 17 aliquid *A* componunt *DH* uere (ex aere corr.) corpus est *G* est om. *L* 18 icto] *r* hicto *R* et *add. r* tangit *K* 20 longitudinem *LK* longitudinem *G* quoque om. *ADH* 22 crasitudinem *L* uero om. *D* longitudinem *GLK* 23 est igitur *GL* nota est *K* elementi *LK* ylementi *G* uelud *H* uelut quaedam *D* quaedam imago *d* 25. et] uel *GL* proprie] *rd* propriae *RDK* pronuntiationes] *d* pronuntiationes *D*

p. 539. 40 P.

p. 11. 12 K.

nuntiationes, notae autem earum literae. abusive tamen et elementa pro literis et literae pro elementis vocantur. cum enim dicimus non posse constare in eadem syllaba r ante p, non de literis dicimus, sed de pronuntiatione earum: nam quantum ad scripturam possunt coniungi, non tamen etiam enuntiari, nisi postposita r.

Sunt igitur figurae litterarum quibus | nos utimur viginti tres, ipsae vero pronuntiationes earum multo ampliores, quippe cum singulae vocales denos inveniuntur sonos habentes vel plures, ut puta a litera brevis quattuor habet soni differentias, cum habet aspirationem et acuitur vel gravatur, et rursus cum sine aspiratione acuitur vel gravatur, ut 'hábeo hábēmus', 'ábeo ábimus'. longa vero eadem sex modis sonat: cum habet aspirationem et acuitur vel gravatur vel circumflectitur et rursus cum sine aspiratione acuitur vel gravatur vel circumflectitur, ut 'hámis hámorum hámus', 'árae árarum ára'. similiter aliae vocales possunt proferri.

Præterea tamen i et u vocales, quando mediae sunt, alternos inter se sonos videntur confundere, teste Donato, ut 'vir', 'optumus', 'quis'. et i quidem, quando post u consonantem loco digamma functam Aeolici ponitur brevis, sequente d vel in vel r vel t vel x, sonum y Graecae videtur habere, ut 'video', 'vim', 'virtus', 'vitium', 'vix', u autem, quamvis contractum, eundem tamen [hoc est y] sonum habet, inter q et e vel i vel ae diphthongum positum, ut 'que', 'quis', 'quae', nec non inter g et easdem vocales, cum in una syllaba sic invenitur, ut 'pingue', 'sanguis', 'linguae'.

In consonantibus etiam sunt differentiae plures, transeuntium in alias et non transeuntium, quippe diversae sunt potestatis. ||

Accidit igitur literae nomen, figura, potestas:

Nomen, velut a, b. et sunt indeclinabilia tam apud Graecos elemen- III 7

I autem om. D abussive G tamen^{et} elementa Dd 4 coniungi GK
 5 etiam om. AH pronuntiarum G postposita G (6 ante Sunt igitur inscriptio-
 nem de sono uocalium exhibent RA De sono uocalium questio d XXIII r XXIII
 R 8 plus (plures l) ut pote GL ut pote h liuera A 9 soni habet GL
 et ante acuitur del. h 10 rursus D et acuitur L post uel grauat om.
 ut habeo — cum sine asp. acuitur uel grauat R add. r, quae m. et ipsa om. uel
 circumflectitur; hoc a tertia quadam m. add., quae notas ad exempla uscriptit: cum
 aspiratione ante vocc. ut habeo habemus, sine aspiratione ad abeo abimus 11 lon-
 gua G longua L habeat K 12 et post aspirationem del. h gratur H cir-
 cumflectitur Lg et rursus — uel circumflectitur om. L in mg. add. l 13 et acui-
 tur GK circumflectitur] d circumflectur D 14 similiter] d et similiter D Si-
 militer — proferri ad marg. add. K aliquae G 16 Donat. art. gr. 1 2, 1 p. 1735
 P. optumus] d optimus ni f. in litura D quis om. L add. l 17 digamma]
 uel ae
 r digammae RK digammi L digammi G aeolici] r aeolice R aeolicae K eolicae G
 18 uel t om. R add. r uidentur in uidetur corr. H 19 uir*** (tus) R
 21 ae] e R dyptongon Rd dyptongum Dr ut que quis quae r ut quaeque R
 22 sillaba — ut in marg. add. l pingue l et ex corr. r pinguae L 24 etiam]
 uero l 25 potestates in potestatis corr. L 26 De accidentibus litterarum et cur
 litterae non declinantur inscr. L De accidentibus litteris A de accidentibus litterarum
 in marg. d post nomen: figura potestas. Nomen om. H Accidit igitur litterae
 tria nomen figura potestas. Nomen h 27 uelud H elimentorum (ylemento-

p. 540 P.

p. 12—14 K.

torum nomina quam apud Latinos, sive | quod a barbaris inventa dicuntur, quod esse ostendit Varro in II de antiquitate literarum, docens lingua Chaldaeorum singularum nomina literarum ad earum formas esse facta et ex hoc certum fieri, eos esse primos auctores literarum, sive quod simplicia haec et stabilia esse debent quasi fundamentum omnis doctrinae immobile, sive quod nec aliter apud Latinos poterant esse, cum a suis vocibus vocales nominentur, semivocales vero in se desinant, mutae a se incipientes vocali terminentur, quas si flectas, significatio quoque nominum una evanescit.

Vocales igitur, ut dictum est, per se prolatae nomen suum ostendunt, semivocales vero ab e incipientes et in se terminantes, absque x, quae ab i incipit per anastrophe Graeci nominis ξ, quia necesse fuit, cum sit semivocalis, a vocali incipere et in se terminare, quae novissime a Latinis assumpta post omnes ponitur literas, quibus Latinae dictiones egent (quod autem ab i incipit eius nomen, ostendit etiam Servius in commento quod scribit in Donatum his verbis: semivocales sunt septem, quae ita proferuntur, ut inchoent ab e litera et desinant in naturalem sonum, ut ef, el, em, en, er, es, ix, sed ix ab i inchoat. id etiam Eutropius confirmat dicens: una duplex ix, quae ideo ab i incipit, quia apud Graecos in eandem desinit), mutae autem a se incipientes et in e vocalem desinentes, exceptis q et k, quarum altera in u, altera in a finitur, sua conficiunt nomina. h enim aspirationis magis est nota.

rum G) nomina tam apud graecos LG apud graecos H 1 quod barbaris Dd 2 verba quod esse — auctores literarum om. RADH in marg. add. d, in schedula ad § 2 laud. exhibet K, ut haec vocc. et ipsa a cod. Rom. ibi laud. videantur afuisse, om. edd.; ex L ed. Bondanus var. lect. II 13 p. 296, Walchius emendat. Livian. p. 172 sq. cf. Ritschelium de Varr. disc. libris p. 54 sq. mus. phil. VI p. 529 sq. 557 esse om. d post literarum: docens — literarum om. d 3 caldeorum GK 4 eos] eorum G simplitia haec A 5 et om. K iumobile D iumobile

G 7 disinant G dissinant K mutae L, qui in sqq. ubique fere mutus incipientes a se L 8 quas si] d quasi AD 9 evanescit una K 10 per se prolatae ut dictum est GL 11 et add. k quae sola ab GLK 12 anastrophe G apostrophem RAD semivocalis] r semivocales R 13 terminare] GK terminari k vel terminari g a Latinis om. h 14 assumpta] r assumpta R adsumpta ADH latine dictiones (dictiones r) R 15 huius GL Servius] r servus R 16 scribit H scripsit GLK Donatum] r Donato R uerbit. A pertinent haec Serviana ad Don. art. I 2, 2 p. 1736 P. 5 L.: ad nos vero non propagatus est nisi commentarius Servianus in Don. librum alterum, qui extat in gramm. vet. ed. Putsch. p. 1779 sqq.; similia, sed non prorsus eadem, praebet Sergius in comm. in lib. I Donati p. 1828 P. sunt] inquit sunt GL 17 desinant] r designant R disinant GL dissinant K 18 f. l. m. n. r. s. x R x h Sed x RGDh Eutropius] auctor breviarum hist. R., quem praeter istum libellum 'καὶ ἄλλα' scripsisse tradit Suidas s. v., cf. tamen G. I. Vossium de hist. Lat. II 8 p. 198 ed. alt. et Tzschuckium in Eutrop. p. 23 ed.

a. 1796 p. XIX ed. a. 1804 ix] ex corr. r x GLKh 20 eadem R eam GL eandem l disinit GL dissinit K mutae et sic in sqq. fere ubique K 21 uocalem e GLKh uocalem desinentes e ni f. H disinentes GL 22 finitur] desinit L disinit G conficiunt A nomina ex omnia corr. R enim] autem GL 23 est magis GL

p. 540. 41 P.

p. 14. 15 K.

Figurae accidunt quas videmus in singulis literis.

Potestas autem ipsa pronuntiatio, propter quam et figurae et nomina facta sunt. quidam addunt etiam ordinem, sed pars est potestatis literarum.

5 Ex his vocales dicuntur, quae per se voces perficiunt vel sine quibus vox literalis proferri non potest, unde et nomen hoc praecipue sibi defendunt; ceterae enim, quae cum his proferuntur, consonantes appellantur. sunt igitur vocales numero quinque: a e i o u. utimur etiam y Graecorum causa || nominum.

10 Consonantium autem aliae sunt semivocales, aliae mutae: 9

Semivocales sunt, ut plerisque Latinorum placuit, septem: f l m n r s x; sed f multis modis ostenditur muta magis, de qua post docebimus. z quoque utimur in Graecis dictionibus. hae ergo [hoc est semivocales] quantum vincuntur a vocalibus, tantum superant mutas, ideo apud Graecos quidem omnes dictiones vel in vocales vel in semivocales, quae secundam habent euphoniā, desinunt, quam nos sonoritatem possumus dicere, apud Latinos autem ex maxima parte, non tamen omnes, inveniuntur enim quaedam etiam in mutas desinentes. 'Semivocales' autem sunt appellatae, quae plenam vocem non habent, ut 'semideos' et 'semiviros' appellamus, non qui dimidiam partem habent deorum vel virorum, sed qui pleni dii vel viri non sunt.

Reliquae sunt mutae, ut quibusdam videtur, numero novem: h c d g h k p q t. et sunt qui non bene hoc nomen putant eas accepisse, cum hae quoque pars sint vocis. qui nesciunt, quod ad comparisonem bene sonantium ita sint nominatae, velut 'in|formis' dicitur mulier, non quae caret forma, sed quae male est formata, et 'frigidum' dicimus eum, qui non penitus expers est caloris, sed qui minimo hoc utitur: sic igitur etiam 'mutas', non quae omnino voce carent, sed quae exiguam partem vocis habent.

20 Vocales apud Latinos omnes sunt ancipites vel liquidae, hoc est quae facile modo produci modo corripri possunt, sicut etiam apud antiquissimos erant Graecorum ante inventionem η et ω , quibus inventis ε et o , quae

2 De potestate literarum *inscr. A et in marg. d* pronuntiatio] *k* pronuntio *K* 3 sed *add. l* 5 efficiunt *GL* vel] et *GL* et in *ras. H* 7 Caeterae *L* Caeterae *R* quae] *d* qui *D* proferuntur] *d* profertur *D* 8 etiam] *d* autem etiam *AD* y uocali *DK* 10 sunt aliae *GL* 12 post *add. l* dicemus *A* 13 dictionibus] *r* dacionibus *R* 15 quidem *om. GL* 16 euphoniā *A* disinunt *G* dissinunt *K* posumus *L* 17 apud] *r* apud *R* ex *add. l* maxima ex *G* parte maxima *K* 18 enim] *a* etiam *A* disinentes *G* 19 quae] quia *GL* 20 dimidiam *L* demidiam *K* demidiam vel dimidiam *G* habent *om. K* 24 partes *GLKk* sint *LKk* comparationem *D* 25 velud *H* informis *K* non quae] *a* quae non *A* 26 est male *G* est *om. L bis et ante* male et post male *add. l* et] et sic *GL* et sicut *l* 27 caloris] *ak* calores *A* coloris *A* qui minimo] quiuimo *A* utitur vel coctur *GL* igitur *om. GL* 28 mutas] *g* multas vel multas *G* uocis partem *K* 30 post uocales insertum sunt in *k*, quod *infra om. K* 31 apud] *r* apud *R* sunt omnes *GL* 31 facillae *A* 32 graecorum erant *GLH* in *ras. et d*

p. 541. 42 P.

p. 15. 16 K.

ante ancipites erant, remanserunt perpetuo breves, cum earum productarum loca possessa sint a supra dictis vocalibus semper longis.

- 11 Sunt etiam in consonantibus longae, ut puta duplices x et z: sicut enim longae vocales, sic hae quoque longam faciunt syllabam. sunt similiter ancipites vel liquidae, ut l r, quae modo longam modo brevem post mutas positae in eadem syllaba faciunt syllabam. his quidam addunt non irrationabiliter m et n, quia || ipsae quoque communes faciunt syllabas post mutas positae, quod diversorum confirmatur auctoritate tam Graecorum quam Latinorum. Ovidius in X metamorphoseon:

Piscosamque Cnidon gravi | damque Amathunta metallis. 10
Euripides in Phoenissis:

† Ἰσότῃ ἔταξεν ἀριθμὸν διώρισεν.

Idem in eisdem:

Ἀπωλόμεσθα, δύο κακῶ σπεύδεις, τέκνων.

invenitur tamen m etiam ante n positum, nec producens ante se vocalem in more mutarum.

Καλλίμαχος:

Τῶς μὲν ὁ Μνησάρχειος ἔφη ξένος, ὧδε συναινῶ.

e et o] e et o RG H et ω e et o Dd 1 ante om. H perpetuo] H cum Heidelb. (? perpetue teste Lind.) nonnullisque aliis codd. Krehlianis perpetue Dr perpetuae RAGLK 2 posesa G posesa ex corr. l possessessa H sunt ADHGK longis] g longuis GLK 3 De duplicibus consonantibus inscr. L longae] d longae litterae D longuae ut pote GL ut pote Kh ξ et ζ L post z add. y enim longuae uocales sic hae quoque longam faciunt syllabam K 4 longuae G longuam L longam faciunt om. R add. r faciunt longuam syllabam g 5 De liquidis litteris inscr. A antcipites uelliquide A l et r GKd longuam G 6 possitae (i eadem) r academ R syllaba quidem faciunt D Hisdem addunt R quidam in marg. ascr. r quidam] d quidem D 7 irrationabiliter RADH quia et ipsae G communem faciunt sillabam L 8 possitae G 9 Ouid. metam. X 531 10 Cnidon] d, et sic aliquot libri Ouid., Gnidon Ouid. rell. non D Ngidon A cf. lib. II § 12 grauidamue v. l. libror. Ouid. amathunda R metallis in metallis corr. L 11 Eurip. Phoen. v. 542 Matth. 552 Valck. cf. lib. II § 12 euripedes K Phoenissis] a phoenisis Ad phoenicis D phenissi G phenesi L 12 ἰσότῃς ἔταξε Euripides ICOTHTAT &ta l, en kaia PIONONAIOPICEN R ICOTN. TAT. &taξENKAI PIONON AIOPICEN A ICOTATETAZEN KATPIONON AIOPICEN sic ni f. in loco

passim corr. D *OTE. TATENTAZEN KRI PIONON DIAPECEN d OTE, TATNETA, SEN KAI. APENO DIAPICEN G om. L OTETA, ONHTA, ZEINK, PIONON DIAPECEN sup. lin. add. versu Lat. quando mortalia uiuere et numerum diuisit l ICOTHATA. TNETTA. ξENKATA. PIONON. AIOPICEN. K ICOTHTATETAZEN spatio duarum lin. rel. om. sqq. usque ad τέκνον H 13 Idem] r ABM R eisdem] d isdem D Eur. Phoen. v. 582 Matth. 591 Valck. cf. lib. II l. l. 14 ΑΠΩΛΟΜΕΘΑ Α ΑΠΩΛΟΜΕΘΑ Κ ΑΠΩΛΟΜΕΘΑ (ΑΠΩΛΟΜΕΘΑΙ

d) ΑΙΑ ΚΑΚΟΠΑΥΔΕ ΣΕΥΣ (hoc voc. in litura) ΤΕΚΝΟΝ D ΑΠΩΛΟΜΕΘΑ ΔΙΚΑΚΟCΠΕΥΟΥΔΑΙC ΤΕΚΝΟΝ G ΑΠΩΛΟΜΕΘΑΙ ΑΙΑ ΚΑΚΟΥC; ΠΑΙΔΕΥΘΕΙC; ΤΕΚΝΟΝ in lac. a pr. m. relictam add. versu perisse propter malos corriges filios inseruit l σπεύδεις] απειC R 15 In (Inuenitur g) tamen etiam .m. G possitum G 16 mure A 17 Callimachus DHGLK in Αλτιοις lib. I § 30, in tertio Αλτιων lib. II § 12, fragm. XXVII Bentl.

18 ΤΟC DKl ΤΑC G τΟC L ΜΝΗCΑΡΧΙΟC A ΜΝΗCΑΡΧΙΟC R ΜΝΗCΑΡΧΙΟC D ΤΩC ΜΕΝΟΜΝΗCΑΡΧΙ rell. om. H ΕΦΝ R ΕΦΕ GL ἔφη — συναινῶ om. D ΕΦΗ ΧΗΝΟC ΟΑΗCΥΝΑΥΝΟ d ξένος] l ξένοC L συναινῶ] l CΥΝΑΙΝ L CΙΝΑΙΝΩ R CΥΝΑΙΝΩ A uerba sic ΤΩC ΜΕΝ, Ο, ΜΝΗC, ΑΡΧΕΙΟC, ΕΦΕ, ξΕΝΟC, ΩΑΕ, CΥΝΑΙΝΩ diuisa proprium (ΤΩC ΜΕΝ scil.!) mnesticus antiquus dicebat peregrinos hic proprium nomen (CΥΝΑΙΝΩ!)

p. 542. 43 P.

p. 16. 17 K.

Apud antiquissimos Graecorum non plus sedecim erant literae, quibus IIII 12 ab illis acceptis Latini antiquitatem servaverunt perpetuam. nam si verissime velimus inspicere eas [hoc est sedecim], non plus duas additas in Latino inveniemus sermone:

- 5 F Aeolicum digamma, quod apud antiquissimos Latinorum eandem vim quam apud Aeolis habuit. eum autem prope sonum, quem nunc habet, significabat p cum aspiratione, sicut etiam apud veteres Graecos pro φ π et ϕ, unde nunc quoque in Graecis nominibus antiquam scripturam servamus pro φ p et h ponentes, ut 'Orpheus', 'Phaethon'. postea vero in 10 Latinis verbis placuit pro p et h f scribi, ut 'fama', 'filius', 'facio', loco autem digamma u pro consonante, quod cognatione | soni videbatur affinis esse digamma ea litera. quare cum f loco mutae ponatur [id est p 13 et h sive φ], miror hanc inter semivocales posuisse artium scriptores: nihil enim aliud habet haec litera semivocalis nisi nominis prolationem, quae 15 a vocali incipit. sed hoc potestatem mutare literae non debuit: si enim esset semivocalis, necessario terminalis nominum inveniretur, quod minime reperies, nec ante l vel r in eadem syllaba poni posset, qui locus mutarum est dum taxat, nec communem ante easdem posita faceret syllabam. postremo Graeci, quibus in omnia doctrinae auctoribus utimur, φ, cu||jus 20 locum apud nos f obtinet, quod ostenditur in his maxime dictionibus, quas a Graecis sumpsimus, hoc est 'fama', 'fuga', 'fur', mutam esse confirmant. sciendum tamen, quod hic quoque error a quibusdam antiquis Graecorum 14 grammaticis invasit Latinos, qui φ et ϕ et χ semivocales putabant, nulla alia causa, nisi quod spiritus in eis abundet, inducti. quod si esset 25 verum, debuit c quoque vel t addita aspiratione semivocalis esse, quod omni caret ratione: spiritus enim potestatem literae non mutat, unde nec vocales addita aspiratione aliae fiunt et aliae ea dempta. hoc tamen scire

interpretatur l ὄθε συναίνω] ὄλεσε αὐτῶς de Paus. Hephæst. p. 103, at v. d'Orvillium van. crit. c. X p. 508 sqq. ὄψε συναίνω Blomfield Callimach. p. 180 1 De numero litterarum apud. veteres *inscr.* ADL plus quam sedecim ADGLK litterae erant D 2 verissime *om.* GL 3 plus quam duas ADGLK 4 inveniimus GLKH

inueniamus D 5 De F *inscr.* AD f eras. in D F est aeolicum GK F^{ost} aeolicam L aput H latinorum verius eandem GL 6 Aeolis] r aeoles vel eoles R *reH.* habuit] d habuit ϕ D cf. Schneiderum Elementarlehre p. 263 sq. habet F *rgl* significabat K 7 p cum aspiratione significabat D apud] r aput R

8 et ϕ] in ras. r et h ADH 9 p et h] g p & ^{h.} in ras. r π et η D ph GL phaeton H pheton R pheton ADGLKr 10 pro] loco G π & η D factio D

11 digamma] rd digammae RDGLK uideatur L 12 adfinis D digammae RGLK ponitur AD pro p D 13 et *om.* G add. g possuisse G 14 litera (littera L) de semiuocali sono semiuocalis GL (semiuocalis *lin. subduct.* in L) saemiuocalis A quae L 15 mutare] d motare KD litterae mutare H litterae motare G litterae *om.* H 16 esset *om.* K 17 reperies] d reperies RLD repperias A 18 duntaxat GL 19 omnia doctrinae R omni doctrina *rell.* cuius] r cui R 20 f. apud nos G optinet HGLr maxinae in his D dictionibus] r dictionibus R 22 sciendum est tamen GLK sciendum tamen est D 23 grammaticis] L uel grammaticos l inuassit G 24 in *om.* ADG del. l

habundet h inducti in *arg.* add. l 25 aspiracione K semiuocalis] rd semiuocales RDGL quod] h quo H 26 mutat] d motat G^{ost} nec *om.* H 27 aspira H

debemus, quod non fixis labris est pronuntianda f, quomodo ph, atque hoc solum interest.

X etiam duplicem loco c et s vel g et s postea a Graecis inventam assumpsimus.

K enim et q, quamvis figura et nomine | videantur aliquam habere 5 differentiam, cum c tamen eandem tam in sono vocum quam in metro potestatem continent. et k quidem penitus supervacua est: nulla enim videtur ratio, cur a sequente haec scribi debeat: 'Carthago' enim et 'caput', sive per c sive per k scribantur, nullam faciunt nec in sono nec in 10 potestate eiusdem consonantis differentiam. q vero propter nihil aliud scribenda videtur esse, nisi ut ostendat, sequens u ante alteram vocalem in eadem syllaba positam perdere vim literae in metro. quod si ideo alia litera est existimanda quam c, debet g quoque, cum similiter praepositur u amittenti vim literae, alia putari, et alia, cum id non facit. dicimus enim 'anguis' sicuti 'quis' et 'augur' sicuti 'cur'. 15

Vnde si velimus cum veritate contemplari, ut diximus, non plus decem et octo literas in Latino sermone habemus, hoc est sedecim antiquas Graecorum et f et x postea additas, et eas quoque ab eisdem sumptas. nam y et z Graecorum causa, ut supra dictum est, ascivimus nominum, 16 h autem aspirationis est nota et nihil aliud habet literae nisi figuram et quod in versu scribitur || inter alias literas. quod si sufficeret, ut elementum putaretur, nihilominus quorundam etiam numerorum figurae, quia in versu inter alias literas scribuntur, quamvis eis dissimiles sint, elementa

aliae fiunt ex alia effiunt corr. R fiunt et aliae ea dempta] l fiunt et alia ea dempta g fiunt aliae dempta L fiunt alia dempta G eadem dempta A 1 pronuntianda] r pronuntianda RH, in quo voc. per c vel per t scribendo constantem aliquot codd. inconstantiam non amplius enotabo pronuntianda A pronuntianda est GL p et h Arg 2 interest pronuntiando (pronuntiando in marg. add. K) DKL 3 De X inscr. D a om. R add. r 4 adsumpsimus D 5 De K et Q inscr. D enim D etiam supscr. d figurae A 6 tam ex quam corr. L 7 continent potestatem D poenitus H est om. GL add. l 8 a haec sequente k scribi K haec (hec A) k scribi RA, haec del. r debeat] d debet D cartago Ar karthago H kartago DGL caput] r capud R kaput H 9 in potestate] dl in potestate in metro DGL 10 De Q inscr. D propter supscr. r 11 seques A sequentem G 12 positam] g positam G positum H 13 existimando. ** qua R 14 amittenti (amittenti L) u GL amittenti ex amittenti corr. DH ex amittendi A facit] r facit u R 15 enim om. K sicut G post sicuti vocc. quis et augur sicuti om. R add. r sicut iacur G cur A 16 plus quam GK decim a 17 octo] vii ex viii effecit l sedecem Kl sexdecem L 19 causa graecorum nominum ut supra dictum est ascivimus GL adscivimus RAD ascivimus rg 20 De H inscr. D autem] uero D adspirationis H est om. GL nota est K 21 uersu] r uersus R elementum] r aelementum R elimentum LK ylementum G ut assolent 22 nihilominus RD nihil ominis H post figurae: λ. VI. ERISIN. Y. X. COPPE. Λ dcccc enachos ad marg. Noli scribere in textum A ut sunt ista } erisena pro vi q coppe p xc pro dcccc Λ enachos d cf. schol. cod. Vatic. 1480 s. X conscripti ad h. l. uidelicet alfabeti, in eo enim tres scribuntur figurae significantes sex xc dcccc ita λ. q. Λ. quarum nomina haec eriseno. cofe. equofe. et iste siquidem dissimiles sunt litteris. quae figurae si minimae sunt adhibendae elementa sine dubio nec h elementum sed nota aspirationis quia] d qua D 23 dissimiles L dissimilesint K desimiles (uel dissimiles g) sunt G elementa] r helementa R

p. 544. 45 P.

p. 18. 19 K.

sunt habenda. sed minime hoc est adhibendum, nec aliud aliquid ex accidentibus proprietatem ostendit uniuscuiusque elementi, quomodo potestas, qua caret aspiratio; neque enim vocalis nec consonans esse potest. vocalis non est h, quia a se vocem non facit, nec semivocalis, cum nulla syllaba Latina vel Graeca per integras dictiones in eam desinit, nec muta, cum in eadem syllaba cum duabus mutis bis ponitur, ut 'Phthius', 'Erechthonius'. nulla enim syllaba plus duabus potest mutis habere iuxta se positus, nec plus tribus consonantibus continuare. auctoritas quoque tam Varronis quam Macri teste Censorino nec k nec q nec h in numero adhibet literarum.

Videntur tamen i et u, cum in consonantes transeunt, quantum ad potestatem, quod maximum est in elementis, aliae literae esse praeter supra dictas; multum enim interest, utrum vocales sint an consonantes. sicut enim, quamvis in varia figura et vario nomine sint k et q et c, tamen, quia unam vim habent tam in metro quam in sono, pro una litera accipi debent, sic i et u, quamvis unum nomen et unam habeant figuram tam vocales quam consonantes, tamen, quia diversum sonum et diversam vim habent in metris et in pronuntiatione syllabarum, non sunt in eisdem meo iudicio elementis accipiendae, quamvis et Censorino, doctissimo artis grammaticae, idem placuit.

Multa enim est differentia inter consonantes, ut diximus, et vocales. tantum enim fere interest inter vocales et consonantes, quantum inter animas et corpora. animae enim per se moventur, ut philosophis videtur, et corpora movent, corpora vero nec per se sine anima moveri possunt nec animas movent, sed ab illis moventur. vocales similiter et per se moventur || ad perficiendam syllabam et consonantes movent secum, consonantes vero sine vocalibus inmobiles sunt. Et i quidem modo pro simplici modo

1 habendae Ld 2 proprietatem R elementi] r elementi R 3 neque consonans Kr 4 h om. GL facit D habet *supscr.* d nulla *add.* d 5 per integras dictiones] in perfecta dictione GL uel per integras in *mg.* y dictiones] r dictiones R eam] rd eandem R eam non D dissinit K desinat DL dissinat G 6 mutis] syllabis A ut. ut Phthius (o) R phtheus GL *πυθιός* Dd Erichthonius] d erchthonius GD 7 sillaba enim L mutis potest ADHK potest habere om. GL iuxta se] g se iuxta LG 8 possitis G continuare] continuare potest GI autoritas D tam in *marg.* *add.* h 9 Varronis] *pertinent haec vel ad libros de antiquitate literarum vel ad opus de origine linguae Latinae, cf. Ritschlium de Varr. disc. libris p. 27. 54 sq. mus. phil. VI p. 529 macri et censorini GL teste in marg. l Macri] f. Pompei Macri, cui ordinandas bibliothecas delegaverat Augustus, v. Suet. Caes. 56. de hoc Macro cf. Welckerum *tray. Gr. p. 1329 sq. Meinekian aet. menstr. acad. Berol. 1850 p. 255 sqq. vindic. Strab. p. 213 sq. Censorino] in op. inc. cf. O. Iahnii prolegg. in Cens. p. VII k] f K ante k unius lit., post q duarum lit. (ue ni f.) litura in R numero A 11 De I et V inc. A et in *marg.* Dr 13 sint om. GL 14 et in uario GL sint K 16 sic et i et GL habeant h. l. om. G habent HK *add.* g 17 consonantes habeant tamen G diuersum] r adiuersum R 18 habent] l habeant L et pronuntiatione A eisdem] d isdem D hisdem GL iisdem l 19 Censorio] cf. O. Iahnium l. l. 21 est om. GLK differentia (et in litura) K 22 quantum R 24 nec] non GL posunt L possunt in possunt *corr.* D 25 et om. D et per se om. H 26 secum *add.* r 27 immobiles A immobiles G immobilesunt H**

p. 545 P.

p. 19. 20 K.

pro duplici accipitur consonante: pro simplici, quando ab eo incipit syllaba in principio dictionis posita subsequente vocali in eadem syllaba, ut 'Iuno', 'Iuppiter', pro duplici autem, quando in medio dictionis ab eo incipit syllaba post vocalem ante se positam subsequente quoque vocali in eadem syllaba, ut 'maius', 'peius', 'eius', in quo loco antiqui solebant 5 geminare eandem i literam et | 'maiius', 'peiius', 'eiius' scribere, quod non aliter pronuntiari posset, quam si cum superiore syllaba prior i, cum 19 sequente altera proferretur, ut 'pei-ius', 'ei-ius', 'mai-ius'; nam quamvis sit consonans, in eadem syllaba geminata iungi non posset: ergo non aliter quam 'tellus', 'mannus' proferri debuit. undè 'Pompeii' quoque gene- 10 tivum per tria i scribebant, quorum duo superiora loco consonantium accipiebant, ut si dicas 'Pompelli'; nam tribus i iunctis qualis possit syllaba pronuntiari? quod Caesari doctissimo artis grammaticae placitum a Victore quoque in arte grammatica de syllabis comprobatur. pro simplici quoque in media dictione invenitur, sed in compositis, ut 'iniu- 15 ria', 'adiungo', 'iectus', 'reice'. Virgilius in bucolico [proceleusmaticum posuit pro dactylo]:

Tityre pascentes a flumine reice capellas;

20 numquam autem potest ante eam loco positam consonantis aspiratio inveniri, sicut nec ante u consonantem. unde 'hiuleus' trisyllabum est, nulla enim consonans ante se aspirationem recipit.

De I *inscr.* AD simplici] g simplici G I accipitur H consonante om. L simplici]gd simplici G simplici habetur quando D ab eo] om. G ab ipso Lg ab ea DH 2 posito GL 3 Iuppiter] a Iuppiter ALH dictionis R, in dictionis ut assolet corr. r eo] R ea rell. 4 se om. ADHGLK add. d subsequente] suquente A quoque om. GL 5 eandem] eadem A 6 et] d ut D maius L maius peius eius R maius pei.ius (om. eiius) H scribere] d scriberent D 7 superiori GL cum sequente] d consequente D consequenti A cum sequenti a 8 proferretur] d proferetur DGL peius eius maius R peiius maiius eiius D eiius om. AHGLK duo autem (et duo AD) i (ii DGL) pro duabus consonantibus accipiebant post maius add. ADGLK 9 sit i in Ad 10 quoque genitium per tria iii (i d) in marg. add. D genitium om. GL genitium RKa et sic saepe libri 11 trea G iii AHLr 12 pompeii GLK i] d iii ADHr syllaba possit K Nam postremum i pro vocali est accipiendum post pronuntiari add. DGL 13 Caesari] g cessari G inter C. Iulii Caesaris libri I de analogia fragmenta posuit Nipperdeus in ed. Caes. p. 754 placitum] placitum fuisse r a Victore] Hrd auctore RDA auctori GLK uel auctori pro v. l. spscr. d a Victorino Bondamus var. lect. II 13 p. 307, ut v. Osannum Beiträge zur griech. u. röm. Literaturgesch. II 377, qui C. Iulii Victoris rhetoris mentionem recte mihi videtur inieciisse. inter utramque sententiam fluctuatur Graefenhamius Gesch. d. Phil. III 103 14 quoque om. D add. d de] in G comprobatur AD 15 simplici] g simplici G compositis] a compositis A compositis G 16 adiungo G reiectus DGK reice] h reice DGK Schneiderus Elementarlehre p. 278 reicere H ut Virgilius D Verg. ecl. 3, 96 bucolico] d bucolicon D bocolico GK bocō L proceleusmaticum posuit pro dactylo post bucolico inserit r ibidemque haec leguntur in GH, post capellas eadem vocc. extant in R rell. proceleumaticum RADgk proceleumaticum K proclimaticum G 17 possuit G dactilo ADHGLK 18 tytyre AL tytyre DKG tityre H reice] d reice DGLK rejice Schneiderus Elementarlehre p. 278 capel as K 19 Nunquam GL potest post aspiratio collocat D eam] i in Natura A I litteram D consonantis positam G aspiratio H 20 De septem

p. 545. 46 P.

p. 20. 21 K.

V vero loco consonantis posita eandem prorsus in omnibus vim habuit apud Latinos, quam apud Aeolis digamma. unde a plerisque ei nomen hoc datur, quod apud Aeolis habuit olim *F* digamma, id est 'vau' ab ipsius voce profectum teste Varrone et Didymo, qui id ei nomen esse ostendunt. pro quo Caesar hanc \aleph figuram scribi voluit, quod || quamvis illi recte visum est, tamen consuetudo antiqua superavit. adeo autem hoc verum est, quod pro Aeolico digamma *F* u ponitur: quod sicut illi solebant accipere digamma modo pro consonante simplici teste Astyage, qui diversis hoc ostendit usibus, ut in hoc versu:

10 Ὀφόμενος Φελέναν ἑλικώπιδα,

sic nos quoque pro simplici habemus plerumque consonante u loco *F* digamma positum, ut:

At Venus haud animo nequiquam exterrita mater.

est tamen quando idem Aeolis inveniuntur pro duplici quoque consonante 21 digamma posuisse, ut:

Νέστορα δὲ φῶ παιδός.

nos quoque videmur hoc sequi in praeterito perfecto et plusquamperfecto

potestatibus. u *inscr.* A de u. D 1 posita] *g* possita G prorsus L prorsus K
2 Aeolis] *H Darmst. a m. pr.* aeoles RDK eoles AGL habuit digamma *Hr*
3 Aeolis] *Hr* aeoles vel eoles R *vell.* habuit *om.* A abuit R olim] *g* ollim G F in
litura H, del. r 4 Varrone] *cf. Cornut. ap. Cassiod. de orthogr. p. 2282 P. fr.*
Varr. inc. p. 342 ed. Bip., ubi hic l. est addendus Didymo] g didimo RK dydimio
ADGL Didymo] *Chalcentero, ut alii censent, Claudio iuniore, ut alii auctore Suida,*
in opere περὶ τῆς κατὰ Ῥωμαίων ἀναλογίας s. de Latinitate cf. M. Schmidtium Did.
Chalc. fr. p. 345 sq., qui h. l. posuit ibid. fr. I p. 346 sq. id add. d esse nomen
ei GL 5 esse] *d* vau esse D figuram \aleph AH (\aleph in *litura* in H) scripturam \aleph GL
scribere D 6 consuetudo antiqua] *a* antiqua consuetudo AK 7 dig (in *sine*
pag. abscissae amma F perit] R F digamma GL F in litura in H u om. H
ponitur u GL quod] *d* quod F D sicut *supscr. in A* 8 modo *om. H*
semplice G simplice *g* Astyage] *astiage GLK cf. Suid. s. v., Eudoc. p. 64. M.*
Schmidtium Zeitschr. f. d. Gymnasialwesen 1854 p. 127 9 ostendit *versibus ut est in*
GKL 10 OYOMENOC RA OYOMENOC OYOMENOC G OYOMENOC D OLOMEVOC PUL-
schius OYOMENOC EAENHN EAIKWTEAB *spscr.* aspiciens *i.* partim helenam circundo
puerum in *litura l* prima tantum et quattuor extremis literis graecis profectis ab L

F
FEANAN R FEANAN r FEANAN AH FEENAN HAIKWTHAA D FEAN. MEAIKBI TEBA
G EAIKWTHAA r EAIKWTHAA A EAIKWTHAA H MEAIKWTEAB K *Alcmanis versus*
esse videtur, cf. Ahrensium de dial. Acol. p. 8. 3f. Bergkium poet. lyr. gr. ed. alt.
fragm. adesp. 31 p. 1049 11 consonante simplici habemus plerumque K con-

sonante plerumque simplici habemus LH plerumque pro consonante simplici habemus
F plerumque L plerumque *vell., sup. lin. add. in R* loquo ex loco factum in R
F *eras. in R, in litura H* 12 positum *om. L* ut] r YT R 13 Verg. Aen. VIII
370 at ex ad corr. AD ad Venus aut (haut Rom. m. alt.) Pal. Rom. haut GLK
14 *idem L* aeolis] r eolis H aeoles vel eoles R *vell.* inveniuntur] r F in-
veniuntur R quoque *om. L* 15 F ante digamma in *litura H, add. r* digam-
ma *add. k* possuisse G 16 ΝΕΣΤΟΡΙΑΒ (\aleph in *litura r*) ΔΕ ΟΦΥΙ ΠΑΡΑΟΣ R unde

ΝΕΣΤΟΡΙΑΒ ΦΥΙ ΠΑΡΑΟΣ effecti r ΝΕΣΤΙΑΒ ΦΥΠΠΑΡΑΟΣ A hectora ΔΕ+++F ΠΑΔΩC D
F

passim corr. a d hectoriae ΦΥΠΠΑΡΑΟΣ (F in *lit.*) H ΝΕΣΤΟΡΑ ΔΕ ΦΑΙ ΠΑΙΔΩC G
Fai Bergkium τὸν *edd. om. L* ΦΑΙ ΠΑΙΔΑ ΔΩC K F ΠΑ+++ΡΑΩC *add. inter-*
pret. totius loci proprium nomen (ΝΕΣΤΟΡΑ sc.) autem tradens L Alcmanis versus
videtur, cf. Ahrensium l. l. et Bergkium l. l. fr. 32 17 perfecto *add. r* et] r

p. 546 P.

p. 21. 22 K.

tertia et quarta conjugationis, in quibus i ante u consonantem posita producit eademque subtracta corripitur, ut 'cupivi cupii', 'cupiveram cupieram', 'audivi audii', 'audiveram audieram'. inveniuntur etiam pro vocali correpta hoc digamma illi usi, ut *Ἀλκμάν*:

Καὶ χεῖμα πῦρ τε δάφιον, |

est enim dimetrum iambicum, et sic est proferendum, F ut faciat brevem syllabam. nostri quoque hoc ipsum fecisse inveniuntur et pro consonante u vocalem brevem accepisse, ut Horatius 'siluae' trisyllabum protulit in epodo hoc versu:

Nivesque deducunt Iovem; nunc mare nunc siluae:

est enim dimetrum iambicum coniunctum penthemimeri heroico, quod aliter stare non potest, nisi 'siluae' trisyllabum accipiatur. similiter Catullus Veronensis

Quod zonam soluit diu ligatam

inter hendecasyllabos Phalaecios posuit, ergo nisi 'soluit' trisyllabum accipias, versus stare non possit. hoc tamen ipsum in derivativis vel compositis frequenter solet fieri, ut 'volvo volutus', 'solvo solutus', 'avis auceps, auspiciū, augurium, augustus', 'lavo lautus', 'faveo fautor'.

Digamma Aeolis est quando in metris pro nihilo accipiebant, ut:

Ἄμεις δ' φειρήναν † το δε γαρ θετο Μῶσα λγεια,

ut R plusquamperfecto] r plusquam R 1 consonante producit A posita G

2 que sup. lin. add. R 4 usi] l ussi L Alcman RADH ακμαν GKL Alcmanis fr. 77 Welckeri, 75 Bergkii l. l. 5 και. χει. μα. πυρ. τελαφιον Rr κειχαιμ πυρ τε λαφιον A καιχιμα πιρτε λαφιον (φαφιον d) D και χειμα πιρ τε λαφιον H και χειμα πιρ τε α φιον Gg και κεινα πυρ τεαφον add. interpr. et illa ignisque liuguens in litura l da · φιον · K 6 est in litura l iambicum] r iambigam R om. A est om. GL ut om. AD add. d 8 Horat. epod. 13, 2 syluae D 11 penthimimere R penthimimeri r pentemimere H pentememere D penthimemere A pentamemere K pentemere G pentemere L heroicae r heroice H 12

catulus K Catull. carm. 2, 13 Veronensis L 14 ligatum G 15 hendecasyllabos ADHK endecasyllabos R endecas syllabas L endecas syllabas G phalaecios D phalegios GLK phalaecios A phalaeucios R phalenicios H possuit K 16 non posit L dirinatius ADGK compositis G 17 fieri solet G ut om. A 18 auspiciū D augurium] g augurium GK augustus H lautus H 19 digamma] R F digamma HKrg digamma F AD F GL aeoles Klr aeoles G pro nihilo in metris HGLK 20 αμεσ δε φειρηναν το δε γαρ οετωμωσα δαλαγια R αμεσ δε φειρηνα το δε γαρ φετωμωσα λαλα γ αμεσ. δεφει. p. ηναντοδε ταρετο μωσαλατα H αμεσ δφειρηναν το δε γαρ θετο μωσαλαγια A αμεσ δε φειρηναν τοδε φετωμωσα D αμεσ φειρηναν ταδε τοιωμωσαφαια d αμεσ · δεφει · πεναν · το · δε κερθετο μωσα λιφαια K αμεσ λεκειρηνηφτολαφαια G αμεσ φειρηναντοδε του δεο μωσαν φαια superscr. interpret. nos pacificauerunt ipsi iurauerunt semper in lac. l Ἄμεις δ φειρήναντο θεοι τοι δ' ἄμωσαν φαίην α Ἄμεις δ' φειρήναν τὸ δὲ τ' ἄρ' θετο Μῶσα λυγαία Putschius, ad Alcmanem versum hunc rettulerunt Welckerus ad Alcmanem fr. l. Ahrensius l. l. Alcmani vel Terpandro tribuit Bergkii l. l. fr. adesp. 33 Ἄμεις Bergkii ἄμμι δὲ s. ἄμμι δὲ Dawesius misc. crit. p. 168 (p. 306 ed. Kidd.), at

p. 546. 47 P.

p. 22. 23 K.

est enim hexametrum heroicum. apud Latinos quoque hoc idem invenitur pro nihilo in metris, et maxime apud vetustissimos comicorum, ut Terentius in Andria:

Sine invidia laudem invenias et amicos pares:

5 est enim iambicum trimetrum, quod, nisi sine invi pro tribracho accipiatur, stare [versus] non potest. sciendum tamen, quod hoc ipsum Aeolis quidem ubique loco aspirationis ponebant effugientes spiritus asperitatem, nos autem in multis quidem, non tamen in omnibus illos sequimur, ut cum dicimus 'vespera', 'vis', 'vestis'.

10 Hiatus quoque causa solebant illi interponere F, quod ostendunt et poetae Aeolide usi - Ἀλκμάν:

Καὶ χεῖμα πῦρ τε δάφιον -

et epigrammata, quae egomet legi in tripode vetustissimo Apollinis, qui stat in Xerolopho Byzantii, sic scripta:

15 ΔΗΜΟΦΑΦΩΝ ΛΑΦΟΚΟΦΩΝ.

nos quoque hiatus causa interponimus v loco F, ut 'Davus', 'Argivus', 23 'pavo', 'ovum', 'ovis', 'bovis'. hoc tamen etiam per alias quasdam consonantes hiatus vel euphoniae causa solet fieri, ut 'prodest', 'comburo',

v. Giesium de dial. Aeol. p. 184 δ' Φειρήναν cf. Giesium l. l. p. 184 sqq., qui docet genuinam scripturam fuisse s. δ' Ἐφράναν s. δὲ Φράναν τὲ δέ, τάρροθε 'quamquam fortasse potius aliud obfitterati digamma exemplum latet, velut τὸ δ' Φίαρ.' Bergkii λύγεια Bergkii λυγεία Davesius l. l. λυγεία Ahrensus de dial. Dor. p. 187: olim perperam λυγαία, λυγαία, λύγεια

1 exametrum RAHK exameter D exametry d aeroicum exsametrum GL aput H 2 antiquissimos GL ueteres K ut om. K Terentius rd terentius RADGL et sic passim in codd. Ter. Andr. I 1, 39 in Andria om. K versui accentus indidi secundum Prisciani sententiam, v. Bentleyum ad h. l. et Ritschelium prolegg. in Plant. p. CXLVII sq. 4 sinⁱⁿ uidia K inuenies GLK 5 enim metrum iambicum H trimetrum iambicum DK sine in sin^{mut.} L tribracho D accipietur H 6 uersus non potest RAHGLK nou potest uersus D tamen om. K est tamen L tamen est G ipsum F. GL ipsum digamma K Aeolis] H aeoles in aeolis corr. R aeoles iterum r cum rell. 7 effugentes H efugientes K fugientes L asperitatem spiritus K 8 non tamen om. H in omnibus tamen GL in om. K sequimur add. k 9 uesper r 10 interponere] intempore A F] digamma F. RADH F. digamma r et om. H etiam D 11 aeolidae R eolidae GL Aeolidae uti Alcman Welckerus ad Alcman. fr. p. 71, Kiddius ad Davesii miscell. p. 206, ubi inde a p. 202 totus hic locus illustratur, Ahrensus de dial. Dor. p. Alcman

41 aeolide usi***αφαφων λαοκωφων in lac. ampliore d Alcman H cf. § 21

12 κεκείνα πυρτραφωφον ι και *ε***πυρτ***φιον *L και χεμα πυρτααφιον H

σε^ιμα R χεμα K πυρ R πυρτλαφιον G τε om. A λαφιον R λαφιον A

13 epygammata A tripone A trepode G tripodode^{ue}tustissimo K uetustissimi

R uetustissimo D appollinis RGL appollinius K 14 Xerolopho] r cf. Io. Bapt.

Πύ ἀποτ. post. c. 177 exerolopho R χερολοφο L chirolophi - zanti (in mg.

pho) K bizantii RHGL byzantii A 15 ΔΗΜΟΦΑΦΩΝ ΛΑΦΟΚΟΦΩΝ] ΔΕΜΟΛΝΦΑ-

ΦΩΝ ΛΑΦΚΕΚΑΦΩΝ R unde ΔΕΜΟΝΦΑΦΩΝ ΛΑΦΟΚΩΦΩΝ effecit r ΔΗΜΟΦΑΦΩΝ ΛΑΦΟΚΑΦΩΝ A

ΔΕΜΦαΦΩΝΑΚαΦΩΝ D ΔΕΜΑΦΑΦΩΝ. ΛΑΦΟΚΑΦΩΝ. H ΔΗΜΟΦαΦΩΝ ΛακωΦΩΝ K ανφαΦΩΝ

proprium nomen

ΛΑΟΚΑΦΩΝ in hi. l ophafonzaφα καΦΩΝ. G cf. var. lect. lib. VI § 69 16 Et nos

H hiatus ex hiatur corr. R loco digamme ut K loco digamma F ut RADH

17 etiam om. K 18 ut prodes prodest D comburo A

p. 547. 48 P.

p. 23 K.

'sicubi', 'nuncubi', quod Graeci quoque solent facere: 'μηκέτι', 'οὐκέτι'. sed tamen hoc attendendum est, quod praevaluit in hac litera [id est in u loco digamma posita] potestas simplicis consonantis apud omnium poetarum doctissimos.

In b etiam solet apud Aeolis transire f digamma, quotiens ab q incipit dictio, quae solet aspirari, ut 'θήτωρ' 'βρήτωρ' dicunt, quod digamma nisi vocali praeponi et in principio syllabae non potest. ideo autem locum quoque transmutavit, quia b vel digamma post q in eadem syllaba pronuntiarum non potest. apud nos quoque est invenire, quod pro u consonante b ponitur, ut 'caelebs', caelestium vitam ducens, per b scribitur, quod u consonans ante consonantem poni non potest. sed etiam 'Bruges' et 'Belen' antiquissimi dicebant teste Quintiliano, qui hoc ostendit in primo institutionum oratoriarum: neq̄ mirum, cum b quoque in u euphoniae causa converti invenimus, ut 'aufero' pro 'abfero'.

V 24 Aspiratio ante vocales omnes poni potest, post consonantes autem quattuor tantummodo more antiquo Graecorum: c t p r, ut 'habeo', 'Herennius', 'heros', 'hiems', 'homo', 'humus', 'Hylas', 'Chremes', 'Thraso', 'Philippus', 'Pyrrhus'. ideo autem extrinsecus ascribitur vocalibus, ut minimum sonet, consonantibus autem intrinsecus, ut plurimum: omnis || enim litera sive vox plus sonat ipsa sese, cum postponitur,

nu

1 hincubi *deinde add.* sum enim es est conuro quasi conuro debuit facere *D* quae *del. d* quoque *add. k* μηκέτι οὐκέτι sic in lit. 1 μεκετι ουκετι *RD* μηκεπουκετι *AH* μεκε · φιουφει · G mekiφιουφει *K* 2 sed tamen] *littera absumptum in R* hoc *expuncti r* attendendum *RADHK* in ante u *om. A* 3 digammae *GLK* posito *HGLKra*, posito *iterum del. et posita restit. est in R* simplicis *GK* apud *H* omnium ap̄ *GL* 5 apud aeoles solet *K* apud aeoles h apud aeolis ni f. *H* Aeolis] *Ar* aeolenses *D* uel aeoles *supscr. d* aeoles uel aeoles *RGLK* ab r. *RAD* 6 rhetor βρητωρ *R* rhetor βρητωρ *A* φρητωρ βρητωρ *GL* (or in ωp utrobique corr. *D*) pro φρητωρβρητωρ *K* ut rhet. or br ethor φρητωρ φρητωρ. *H* quod] ideo quod r

7] praeponi non potest et in principio syllabae (sillabae *L*). ap̄ nos quoque *GL*, *vocc.* non potest. ideo usque ad pronuntiarum non potest in *arg. add. gl* et in principio syllabae *om. K add. k* 8 transmutavit] *d* transmutavit *KD* digamma] *F. K* post r. *AHgl* post. *Rr* ut *P* profectum videatur ab r 9 apud *H* est invenire quod *add. d* quoque inuenitur *Kl*, pro var. lect. *supscr. g* est invenire *GL* 10 caelestem *K* consonans u. *K*

11 uel briges pro v. l. *supscr. g* . blena *GLK* 12 Quintiliano] *g* quintilliano *AG* cintilliano *K* *Quint. inst. or. l* 4, 15 institutionum libro *GLK* quoque *add. d* 14 ut *RAH* 15 DE H. *ITERVM. inscr. AD* Quot litteris aspiratio praeponi subponiue potest *L* Aspiratio quoque ante *ADh* * omnes uocales *GLK* possunt

A autem] uero *K* 16 p. t. *GLK* herenius *HL* 17 heros *A* haeros *L* hiems] r hiemps *RA* chremes ex cheremes corr. *R* 18 thrasso *GLK* Philippus] *g* philippus *G* philosophus *K* phirrus *GLK* pirrhus *g* *exemptis ab habeo usque ad Hylas suo loco omissis* ut chremes thraso philippus pirrhus. Item in uocalibus ut habeo herennius ^{heros} hiemps homo humus. Ideo *D* Item—humus *del., in marg.* heros hiemps homo hilas *add. d* autem *om. GL* extrinsecus] extrin *A* ascribitur] *l* adscribitur *RD* ascribitur *L* 19 minimum *L* autem *om. K* plurimum sonet *GLK* 20 enim *add. l* sonat cum ipsa secum postponitur *GLK* sese] r. l. uel secum *add. rd*

p. 548 P.

p. 23—25 K.

quam cum anteponitur, quod vocalibus accidens esse videtur, nec, si tollatur ea, perit etiam vis significationis, ut si dicam 'Erennius' | absque aspiratione, quamvis vitium videar facere, intellectus tamen permanet. consonantibus autem sic cohaeret, ut eiusdem penitus substantiae sit, ut, si auferatur, significationis vim minuat prorsus, ut si dicam 'Cremes' pro 'Chremes'. unde hac considerata ratione Graecorum doctissimi singulas fecerunt eas quoque literas, quippe pro τϕ θ, pro πϕ φ, pro χϕ χ scribentes. nos autem antiquam scripturam servavimus. in Latinis tamen dictionibus nos quoque pro ph coepimus f scribere, ut 'filius', 'fama', 'fuga', nisi quod, ut supra docuimus, est aliqua in pronuntiatione eius litterae differentia cum sono ph.

ϕϕ autem ideo non est translatum ab illis in aliam figuram, quod nec sic cohaeret huic quomodo ϕutis nec, si tollatur, minuit significationem. quamvis enim subtracta aspiratione dicam 'retor', 'Pyrrus', intellectus integer manet, non aliter quam si antecedens vocalibus auferatur, unde ostenditur ex hoc quoque aliqua esse cognatio r litterae cum vocalibus. ex quo quidam dubitaverunt, utrum praeponi debeat huic aspiratio an subiungi. unde Aeolis loco, ut diximus, aspirationis digamma ponentes in dictionibus ab ϕ incipientibus, solent loco digamma β scribere, iudicantes debere praeponi digamma quasi vocali: sed rursus quasi consonanti digamma in eadem syllaba praeponere recusantes, commutabant id in β, 'βρη-τωρ', 'βρόδος' dicentes. sed apud Graecos haec litera, id est ϕ, multis modis fungitur loco vocalis, ut in declinatione nominum in ϕα et in α puram desinentium, quae similiter a servant per obliquos casus, ut 'ῶρα ῶρας', 'σοφία σοφίας', apud Latinos autem non adeo.

(Quaeritur, cur in 'vah', 'ah' post vocales ponitur aspiratio, et dici-

1 accedens *GL* 2 ea *om. H* Erenius *L* absque sine *K* 3 permanet integer. *l* permanet integer. *K* 4 eiusdem] *l ex corr.* huiusdem *G*
 substantiae *A* 5 pro Chremes *H* 7 quippe pro th ϕ pro ph φ pro ch χ *D*
 et in littera r τη *AH* πη *AH* κη *A* κ. η. *H* 8 antiquam *add. k*
 servamus *GLK* dictionibus *om. K* in marg. *add. k* dictionibus uel nothis *GL*
 9 cepimus *AD* ut filius] r filius *RA* 10 fuga] fur *K* supra dixi-

litterae
 mus *HGK* huius *G* eius differentia *F* cum ph. huius etiam ostendit ipsius
 palati pulsus et linguae et labiorum .*F.* cum sono p. h. *A* 11 differentia .*F.*
 cum *H* differentia cum *G* differentia hoc autem ostendit etiam ipsius palati pulsus et
 linguae et labiorum .*f.* cum sono ph. *D* eadem ab hoc — *f* in marg. *inf. posuit l*

12 ϕϕ] ah *RD* ρ. η. *AH* 13 muttis *L* 14 retor (*add. k*) *K* pirrus *DK*
 phirrus *GL* 15 integer *GK* manet integer *D* auferatur aspiratio *D* 16 ex
 hoc quoque *om. K* esse aliqua *D* r] φ *K* 17 an subiungi huic aspiratio *D*
 aspirationi *A* subiungi] *g* subiungi *G* 18 Aeolis] r aeoles *R* *rell.* ut di-
 ximus loco *H* digamma *A* digammae *GKL* 19 ϕ] .*R.* *RADH* b. *AK*

20 rur^{us} *L* 21 recusantes *KL* commutabant] *d* commutabant *DGk* commoda-
 bant *K* b. ut *AHK* βρητωρ βρόδος] α brethor brodos *RDK* brethor brodos
AH brodos brethor *GL* 22 .*R.* *RADH* 23 fungitur] *g* fungitur *G* ut est in
GLK in ϕα et in α] α in ra et in a *RDHGK* in ra. et in .*A.* *A* in ra uel
 in a *L* 24 disinentium *G* obliquos] *g* oblicos *G* casus *om. K* 25 σωφια
 σωφιας *D* κοπια κοπιας *L* non. Ideo quaeritur *L* 26 uah nah ah *GLK* (ah *ex*
 2*

p. 548. 49 P.

p. 25. 26 K.

mus, quod apocopa facta est extremae vocalis, cui praeponeretur aspiratio; nam perfecta 'vaha', 'aha' sunt. ideo autem abscissione facta extremae vocalis || tamen aspiratio mansit ex superiore pendens vocali, quia suum est interiectionis voce abscondita proferri. itaque pars absconditae extremitatis videtur congrue interiectionis naturali prolatione remansisse: nec mirum, 5 cuni in Syrorum Aegyptiorumque dictionibus soleant etiam in fine aspirari vocales, — interiectionum autem pleraeque communes sunt naturaliter omnium gentium voces.)

26 Inter c sine aspiratione et cum aspiratione est g, inter t quoque et th est d et inter p et ph sive f est b. sunt igitur hae tres, hoc est b g 10 d, mediae, quae nec penitus carent aspiratione nec eam plenam possident. hoc autem ostendit etiam ipsius palati pulsus et linguae vel labrorum consimilis quidem in ternis, in p et ph vel f b et rursus in c et ch et g, similiter in t et th et d. sed in levibus exterior fit pulsus, in asperis interior, in | mediis inter utrumque supra dictorum locum, quod facile dinoscitur, si attendamus in supra dictis motibus ora mirabili naturae lege modulantes voces. tanta autem est cognatio earum, quod invicem inveniuntur pro se positae in quibusdam dictionibus, ut 'ambo' pro 'ἄμφω', 'buxus' pro 'πύξος' et 'publicus' pro 'puplicus', 'triumphus' pro 'θρῆμβος', 'gubernator' 'κυβερνήτης', 'gobio' 'κωβίος', 'Caere' ἀπὸ τοῦ 20

ach corr. K) 1 apocope K apogope G apogope L 2 uaha naha aha GL uaha naha acha K sunt om. GL extremae facta L extrema G uocalis cui praeponeretur aspiratio

3 ponebatur aspiratio mansit R corr. pr. m. 4 proferri abscondita L abscondita(e) L 5 congruae G interiectionis] r interieccionis R in interiectionis HL in interiectionis G prolatione D. an prolatione? 6 syrorum R sirorum DGL aegyptiorumque G dictionibus] r dictionibus R 7 interiectionum] r interieccionum R pleraeque]

r pleraeque a pleraeque K plerumque RA sunt om. L 9 DE COGNATIONE CONSONANTIVM INTER SE inscr. AD et c cum G 10 th, d, HGL et ante inter om. GLK p et om. H tres om. H dg K 11 mediae R poenitus H carent penitus D aspiratione in litura H 12 ipsius om. KL palathi GL et labiorum KL consimilis est GL 13 in ternis in] in ternis g internis K inter L et ni f. G internis in ph H in p] cognatio inter p D inter p A uel] et D

in e] g inter c DGL in e et ch] in ch H 14 in t] g inter t DGL

in t et th] in th H 15 utrumque L denoscitur G dignoscitur A 16 si ex sed corr. a attendamus RG modulantes G modulantis K modulantis H edd. nisi quod modulantis 3 17 voces in marg. r 18 per se K possitae G amfo GKL 19 πυξος AK πιξος H puplicus pro puplicus (φ in litura) K pro puplicos D et pro v. l. in marg. g pro πυβαϊκος G pro πυφλικος L pro βυβαϊκος H pro πούπλικος edd., nisi quod lac. Gr. voc. reliquit 1, pro πούπλικος 3: 'erträglicher wäre menigstens Publicius pro Πουπλικίος' Schneiderus Elementarlehre I 225

Τ ΤΡΙΜΒΟΣ D τρεμβος K τ-τριμβος G θριμβος L 20 κυβερνήτης R κυβερνήτες A pro κυβερνήτης in litura l pro κυβερνατος G pro κυβερνατης K puni-

pro I pro I cens φωενκεως ποριρευ πωρφυρηων gubernator pro κυβερνήτες gobio pro κωβως

pro H cera apo r του χαρη deus D κωβος RA κοβιος H pro κοβος G pro κοβιος K pro κοβιος L caera KL coera G απο θου καιρε R χαρη K et in litura l

p. 549. 50 P.

p. 26. 27 K.

‘ζαίρε’, ‘puniceus’ ‘φοινίκεος’, ‘deus’ ‘θεός’, ‘purpureum’ ‘πορφύρεον’.

Hoc quoque observandum est, quod ad comparationem aliarum consonantium, quae solent mutari vel abici per casus, immutabiles sunt apud nos tres, I n r: per omnes enim casus eadem permanent, ut ‘sal salis’, ‘flumen fluminis’, ‘Caesar Caesaris’. t quoque et c, quavis in tribus solis inveniantur nominibus, quae possunt declinari, hoc idem servant, ut ‘caput capitis’ et ab eo composita ‘sinciput sincipitis’, ‘occiput occipitis’, ‘altec allecis’, ‘lac lactis’, in quo etiam t additur. quare a quibusdam non irrationabiliter nominativus ‘hoc lacte’ prolatus invenitur. reliquae vero consonantes mutantur vel abiciuntur: d, ut ‘aliquid alicuius’; m, ‘templum templi’, ‘Pelium Pelii’; s, ‘magnus magni’; x, ‘rex regis’, ‘nix nivis’.

In verborum quoque praeteritis perfectis solent omnes || modo mutari modo manere, | exceptis l p s x. hae enim numquam mutantur, ut ‘habeo habui’, ‘iubeo iussi’, ‘compesco compescui’, ‘dico dixi’, ‘ascendo ascendi’, ‘laedo laesi’, ‘lego legi’, ‘pingo pinxi’, ‘demo dempsi’, ‘premo pressi’, ‘moneo monui’, ‘sino sivi’, ‘nequeo nequivi’, ‘torqueo torsi’, ‘dissero disserui’, ‘uro ussi’, ‘verto verti’, ‘flecto flexi’. illae autem quattuor, ut supra diximus, numquam mutantur in praeterito perfecto: l, ‘caelo caelavi’, ‘doleo dolui’, ‘volo volui’, ‘mollio mollivi’; p, ‘turpo turpavi’, ‘stupeo stupui’, ‘scalpo scalpsi’, ‘lippio lippivi’; s, ‘quasso quassavi’, ‘censeo censui’, ‘arcesso arcessivi’; x, ‘nexo nexui’, ‘texo texui’.

1 ΦΙΝΙΚΕΟΣ R ΦΗΝΕΚΕΟΣ A ΦΕΝΙΚΕΟΣ H pro ΦΟΝΙΚΕΟΣ GL θεός ex θεός n. f. effectum in G πορφυρεum pro πορφυρικn G πορφυρεον RH pro πορφυρεον L
3 DE CONSONANTIBVS QVAE MUTANTVR VEL NON IN NOMINIBVS *inscr.* A DE CONSONANTIBVS QVAE MUTANTVR (MOTANTVR D) IN NOMINIBVS ET QVAE (QVAE L) NON. DL est om. H comparationem D 4 motari GK motari D abici G abici LK immutabiles Ad immotabiles D immotabiles GL sunt ut apud AD apud H 5 casus enim H eadem] dk eadem DGK remanent GL 7 inveniuntur K nominibus inveniuntur D possent R possunt LK ut om. HL 8 composita D ut sinciput. (sinciput k) tis K 9 hallec H alec alecis R hallec lallecis D hallec.is K *aspir. not. utrobique add. g* t add. k t additur lacti. D a add. dk 10 irrationabiliter RADK irrationabiliter H

11 abiciuntur vel motantur D abiciuntur vel mutantur H vel motantur vel abiciuntur G vel abiciuntur vel motantur K m ut templum DHGLK 12 poelium poelii L s ut magnus DHKr x ut rex DK 14 ante In verborum *inscr.* DE CONSONANTIBVS QVAE (QVAE A) MUTANTVR (MOTANTVR D) IN VERBIS ET QVAE NON. (ET QVAE NON om. A) ADL motari DGK 15 exceptis quattuor | AD nunquam GLK

matantur R motantur et sic fere constanter DGK 16 iussi] k iusi LK compesco compescui] k compisco compiscui GLK conpescui H 17 demsi H praemo RA 18 minui D munui H 19 desero deserui GLK usi L flexo D 20 nunquam GLK l ut caelo DHGLK ut celo. celavi A 21 doleo dolui] r deleo dolavi R 22 stupini L lippio lippivi] r lipio lipiui RAL quasso quasui L 23 censui H arcesso D

p. 560. 51 P.

p. 27. 28 K.

28 Vocales quoque in eisdem perfectis, quae in principalibus syllabis inveniuntur verborum, modo ex correptis producuntur, modo mutantur in alias vocales, modo manent eadem. producuntur plerumque omnes, ut 'faveo fāvi', 'caveo cāvi', 'sedeo sēdi', 'lego lēgi', 'video vidi', 'moveo mōvi', 'foveo fōvi', 'fugio fūgi'.

Mutantur a et e: a quidem in e modo productam modo correptam; productam, ut 'ago ēgi', 'capio cēpi', 'facio fēci', 'frango frēgi'; correptam, 'tango tēgi', 'cado cēcidi', 'parco pēperci'. e vero transit in i, ut 'eo' 'ivi' vel 'ii' - Solinus in collectaneis vel polyhistore: Tatius in arce, ubi nunc aedes est Iunonis Monetae, qui anno quinto quam ingressus urbem fuerat, a Laurentibus interemptus est, septima et vicensima Olym|piade hominem exivit, 29 'queo' 'quivi' vel 'quii'. haec eadem vocalis paenultima in verbis secundae coniugationis saepe mutatur in u, ut 'doceo docui', 'moneo monui', 'doleo dolui'. quod similiter est quando in tertia vel quarta coniugatione patitur i, ut 'rapio rapui', 'aperio aperui'.

U et o manent in principalibus syllabis positae immutabiles, temporum quoque in quibusdam, ut 'ruo rui', 'domo domui', 'doceo docui'.

Hoc quoque observandum est, quod numquam in supra dicto tempore potest geminari nec in principio nec in fine syllaba, nisi quae a muta incipit, ut 'tondeo totondi', 'pendeo' vel 'pendo' 'pependi', 'disco didici', 'posco poposci', 'tundo tutudi', 'pedo pepedi', 'tango tetigi', 'caedo cecidi', 'cado cecidi', 'pello || pepuli', 'fallo fefelli', 'prodo prodidi', 'vendo vendidi', ex quo etiam apparet, vim magis mutae obtinere, a qua incipiens geminata est syllaba.

I DE VOCALIBVS QVAE (QVE A) MUTANTVR (MUTANTVR D) IN PRINCIPIO ET QVAE NON (VEL NON A) AD De uocalibus quae in pto ex correptis producuntur uel mutantur uel manent immobiles L isdem A hisdem HGKL 3 manent Eadem producuntur H caedem] g eadem GKL plerumque L 4 moneo moni (monui h) H 5 fugio fugi foueo foui K 6 post fugi inscr. DE A ET E AD Mutantur a et e om. A Mutatur (Motatur G) a quidem (a et e om.) GL 7 egi R caepi RD faeci R fregi et correptam D 8 ut tango K post peperci inscr. DE E AD 9 solinius K Solin, polyhist. I § 21 cf. lib. X § 50 collectaneis Rr in polyistore R in del. r polyhystore H

polihistores Tatius A polyistore Stadius K polihistorae stadius D poystorae. stadius G polystorae stadius L 10 aedes] h aedis H edis A 11 ingressus G 12 uicesima rd uigesima D uicissima KL uicissima G olimpiade KL olymphiade D olimphiade G olimphiade gl 13 uel qui D penultima l peneultima G penultima L et sic fere constanter GL 14 minui D 15 tertia et quarta K 17 DE U ET O. inscr. A DE

O ET V. D O et u D inmutabiles AH inmutabiles D 18 quibusdam sunt ut G 19 QVIBVS CONSONANTIBVS VERBA QVE SYLL GEMINANT INCIPIANT A DE CONSONANTIBVS A QVIBVS VERBA QVAE SYLLARAM (sillabam L) GEMINANT INCIPIVNT DL nunquam G 20 ad utrinque nec in marg. at. neq. add. r muta] g mutta et sic saepissime GLK

21 pendo pependi uel pendo H 22 tutudi] r tutundi RH caedo cecidi post fefelli collocat H 23 caedo cecidi GL cado cecidi caedo cecidi K cado cecidi om. GL cano cecini post cecidi add. d 24 magis uim L optinere GL

p. 551 P.

p. 28. 29 K.

S ante mutam posita inveniuntur duo, quae geminant syllabam, 'sto VI 30 steti', 'spondeo sponondi'. antiquissimi etiam 'sciindo' 'scicidi' dicebant, quod iuniores 'scidi' dixerunt, ut in praeterito perfecto verbi ostendimus. nec sine ratione ante mutas invenitur geminatum, cum s amitit vim suam plerumque sic posita ante mutam, unde nec in secunda syllaba repetitur.

M quoque geminatur - 'mordeo momordi' -, quae loco mutae in multis fungitur: nam et ante n posita communem facit syllabam, ut 'Ramnes Ramnetis', sicut 'Chremes Chremetis', - iambica enim sunt, quae sic declinantur, quod Callimachi quoque auctoritate confirmatur in *Αἰτλοῖς*, sicut iam supra dictum est, hoc versu:

Τὼς μὲν ὁ Μνησάρχχειος ἔφη ξένος, ᾧδε συναίνω -

et numquam tamen eadem in ante se natura longam [vocalem] patitur in eadem syllaba esse, ut 'illām', 'artēm', 'puppīm', 'illūn', 'rēm', 'spēm', 'diēm', cum aliae omnes semivocales hoc habent, ut 'Maecenās', 'Paeān', 'sōl', 'pāx', 'pār'. praeterea sola haec semivocalis post s ponitur, quod mutarum est, ut 'Smyrna', 'smaragdus', et ante liquidam, ut 'Samnis', et quod ante s posita in finali syllaba [nominis] more mutae interposita i facit genitivum, 'hiems hiemis', velut 'inops inopis', 'caelebs caelibus'.

Apparet igitur, quod elementorum alia sunt eiusdem generis, ut vocales et consonantes, alia eiusdem speciei, ut in vocalibus breves et longae et in consonantibus simplices et duplices, quae habent aspirationem et quae non habent et earum mediae. aliae vero sibi sunt affines per com-

1 DE S. *inscr.* AD 2 Atiquissimi A scicidi ex scidi *effecit* g 3 ut] quod GLK 4 ratione (s ni f.) D ratione s posita ante mutam in *litura* et ad *marg.* g ante muttas s posita inuenitur geminatum (ex geminata ni f. corr.) K geminatum]

del. r geminatio in *litura* g amitit G amitit L 5 plerumque (plerunque GL) sic posita ante mutam vim suam GLK 6 repetitur] inuenitur GL 7 DE VOCALIBVS MUTATIS. DE M. *inscr.* A DE M. D ut mordeo GLK 8 n. m. posita GL

syllabam facit DGLK 9 declinatur K 10 Callimachi] r challimachi R tallimachi K ΙΝΑΙΤΗC L ΑΙΤΙΟC K ΑΙΤΗC G aetiois AH aeticis d haeticis ni f. D caetiois R 11 sicuti ex corr. h iam om. AG v. § 11 12 ΤΟC ΜΕΝΟ. ΗΝΗΣΑΡ. ΧΩCΟC. ΦΕΥΕΝΟCΑΩΛΖCΡΕΑΙΝΟ G post ΜΗΝCΑΡΧΕ lac. reliquit H ΤΟC DL ΗΝΑΙCΑΡΧΑΙΟC (all. 1 ex corr. l) L ΜΕΝΗCΑΡΧΕΙΟC K ΖΕΝΟC ΑΙ ΖΕΝΟ K ΩΛΕ A ras. in L CΥΝΑΙΝΟ K et ex corr. l CΥΝΑΙΝΩ R CΥΝΑΥΝΩ D 13 nunquam GLK longam uocalem]. h longam H litteram longam (longuam LK) GLK 14 illam illam D

pupim GLK pumpim H illum] fructum D illum fluctum *cod. Vind.* CCCXLVII fluctum *plerique codd.* Krehtū rem spem rem diem A 15 om̄semiuocales H ut sol pean par mecenas pax D micenas G 16 haec sola LK 17 smirna DK smaragdus] k smaracodus D smragdus L smargdas K scamnis H 18 muttae more in finali syllaba nominis L nominis del. r mutae more G interposita G 19 genitiuum RGLK ut hiems G hiems] r hiemps R uelud R uelutū Ar uelut est GLK

caelebs ex caelaëbs corr. G caeleps caelebis H caelebis L celebis RD

20 DE VARIETATE (VARIANTE D) LITTERARVM *inscr.* AD Aparet G elementorum ex elementorum corr. G elementorum LK ut et uocales et (prius et in *litura* G) GL 21 longuae GLK 22 sempleces A semplexes a et duplices et D 23 Alia D Alie d sunt sibi DH affines DH

p. 551. 52 P.

p. 29. 30 K.

mutationem, id est quod invicem pro se | positae inveniuntur, ut breves et longae, quae habent aspirationem et quae carent ea, adiae autem per coniugationem vel cognationem, ut b p f nec non g c cum aspiratione vel sine ea, x quoque duplex, similiter d et t cum aspiratione sive sine ea et cum his z duplex, unde saepe d scribentes Latini hanc exprimentur sono, ut 'meridies', 'hodie'; || antiquissimi quoque 'Medentius' dicebant pro 'Mezentius'. quin etiam s simplex habet aliquam cum supra dictis cognationem, unde saepe pro z eam solemus geminatam ponere, ut 'patrisso' pro 'πατριζω', 'pytisso' pro 'πυτιζω', 'massa' pro 'μάζα', et Doris 'τύ' pro 'σύ', unde nos quoque 'tu' pro 'σύ' et 'te' pro 'σί', 10 Attici autem 'θάλαττα' pro 'θάλασσα' et 'Θρηττα' pro 'Θρησσα' et 'ήττον' pro 'ήτσον' et 'ξύμμαχος' pro 'σύμμαχος', Romani etiam 'Aiax' pro 'Αΐας'.

32 In vocalibus quoque sunt affines e correpta sive producta cum ei diphthongo, qua veteres Latini utebantur ubique loco i longae: nunc autem 15 contra pro ea i longam ponimus vel e productam, ut 'Nείλος Nilus', 'Καλλιόπεια Calliopēa' ('χορεία chorea', e paenultima modo correpta modo

2 longuae GLK quarent D post ea: DE COGNATIONE CONSONANTIVM INTER SE ITERVM. uel coniunctionem
(inert. D) inscr. ADL autem] nero G 3 coniugationem D coniunctionem GK uel] uel per GL et per K post cognationem add. cognatae (cognate A) literae pro (et pro D) se invicem positae AD b f et p cum aspiratione aut sine ea D g et c D 4 uel] siue ADHLK* siue] uel DHG et K 5 hanc z litteram exprimentur Dd
6 antiquissimi] d Antiqui D 7 medentius ex medientius corr. RDG medientius H DE S. inscr. D simplex G 8 geminatam solemus G ponere] proferre
LK 9 πατριζω GL πατριζω A π^τριζω H πατροζω K πατροζω (ω) R πατριζω Dh
pitisso DL petisso G patisso K PYTYCCW pro PYTYZW H PITIZO A PITIZO
L PETIZO G PATYZW K PYTIZO D pro maza RDH 10 dores TYI pro CYI (ultra-
que i erasa) L dori D doris H doresti (in doresti corr.) pro cy (ty m. pr. add. ut legendum esse conicias: δωρισι 'τύ') Rr TYI pro CY A TYI pro CYI (CYI sup. lituram) G t pro s ponunt ty pro cy (partim in lit. et ad mg. h) H tu pro coy r ty pro cy RH tu pro su K pro se RADHGK 11 Attici] Antiqui AGL autem pro G ΘΑΛΤΤΑ G ΘΕΛΛΑΤΤΑ H ΤΡΑΒΚΚΑ D ΘΑΛΛΑΚΚΑ H et om. L ΘΗΡΕΤΤΑ pro ΘΕΡΕΚΚΑ R ΘΕΡΕΤΤΑ pro ΘΗΡΕΣΣΑ A ΘΗΡΕΤΤΑ pro ΘΗΡΕΚΚΑ H ΘΕΡΕΤΤΑ pro ΘΕΚΚΑ D ΘΕΡΕΤΤΑ pro ΘΕΚΚΑ K ΘΡΑΤΤΑ pro ΘΡΑΚΚΑ ex corr. l pro ΤΡΕΚΚΑ G et ήττον pro ητσον om. H ΠΤΙΤΩΝ R ΕΤΤΩΝ DK 12 ECCON AG ΗΚΚΩΝ K ΖΥΜΜΑΧΟΣ AG ΖΥΜΝΑΧΟΣ D ΖΥΜΜΑΧΟΣ H ΣΥΜΜΑΧΟΣ A ΣΥΜΝΑΧΟΣ D ΣΙΜΜΑΧΟΣ H etiam] quoque etiam G autem K 13 Αΐας] 2 aias codd. lac. Gr. voc. reliq. 1 14 DE VOCALIBVS MUTATIS (motatis D) inscr. AD Et in K adfines RD siue] uel D 15 dyptongon R dyptongo DLr dyptogo H diptongo AGK longuae GLK et sic saepe in his codd. autem] etiam GK 16 ΝΗΛΩΣ R neilos K Νείλος D ΝΗΥΛΩΣ. ΝΥΛΩΣ H 17 ΚΑΛΙΟΠΕΙΑ l ΚΡΑΙΟΠΕΙΑ GLK ΚΑΛΥΟΠΕΙΑ H i in y mut. h kalliopeia D kaliopeia d Calliopea] l caliopea GLK kalliopea D kaliopea d ΚΑΛΙΟΠΕΙΑ R ΚΑΛΙΟΠΗΑ (i in y mut. h) H ΧΟΡΕΙΑ. ΣΟΡΕΙΑ. Rr CHORIA. CHOREIA A CHORPEIA (i in y mut. h) CHORPEIA H CHORPEIA CHORPEIA K CHORPEIA SCOREA G χορεία L e om. G producta

p. 532. 53 P.

p. 30—32 K.

producta); o brevis sive longa cum u, ut 'hōs' pro 'βούς', 'ebur', 'rob-
hur' pro 'ebōr', 'robōr' et 'platanus' pro 'πλάτανος'; a quoque cum e
et i, 'arceo coerceo', 'facio inficio', nec non aliae cum aliis. et quia
5 vel tempora, sed etiam per figurarum compositiones vel derivationes et
translationes a Graeco in Latinum fieri solent, necessarium est ponere ea-
rum exempla.

A correpta convertitur in productam, 'fāveo fāvi', in e correptam
'pārco pepērci', 'ārmatus inērmis', productam, 'fācio fēci', 'cāpio cēpi',
10 producta quoque a in e productam invenitur, 'hālitus anhēlitus'; in i cor-
reptam 'amicus inīmicus'; in o etiam, 'μάρμαρον marmor'; in u, 'sal-
sus insulsus', 'ara arula'.

E correpta transit in productam, 'lēgo lēgi'; in a, 'sēror satus',
'rēor ratus'; in i, 'monēo monitus', 'lēgo diligo'; in o, 'tēgo toga':
15 antiqui quoque 'amplocti' pro 'amplēcti' dicebant et 'animus advorti' pro
'animus advērti'; in u, 'tēgo tugurium': et apud antiquissimos, quotiens-
cumque nd. sequuntur in his, quae a tertia coniugatione nascuntur, loco ē
u scriptum invenimus, ut 'faciendum', 'legendum', 'dicendum', 'vertun-
dum' pro 'faciendum', 'legendum', 'dicendum', 'vertendum'.

I transit in a, ut 'genus generis generatim', 'paulus pauli || paulatim'; 33
in e, 'fortis forte', 'sapiens sapientis sapienter'; in o, 'patris' 'patronus'
et 'patro' verbum, 'olli' pro 'illi', 'saxi saxosus'; in u, 'carnis carnu-
fex' antiqui pro 'carnifex', ut 'lubens' pro 'libens' et 'pessumus' pro
25 'pessimus'. sciendum tamen est, quod pleraque nomina, quae cum ver-
bis sive participiis componuntur, vel nominativi mutant extremam syllabam
in i correptam, - ut 'aenna armipotens', 'homo homicida', 'cornu corni-
ger', 'stella stelliger', 'arcus arcitenens', 'fatum fatidicus', 'aurum au-

modo correpta G 1 siue] uel D BYC GL BYS R boys ADrl ebur pro ebor
robur pro robor K 2 πλάτανος] r ΠΛΑΤΑΝΟΣ R platanos K platanos L DE
A. inscr. D 3 ut arceo A allis A allis a 4 paene] sepe K fere k 5
uel per tempora DGL etiam — translationes a D om., add. d figurarum] singu-
larum A compositiones H diriuationes ADGKr 6 ponere ex perconere corr.
R earum ponere K 8 DE A. inscr. A DE VOCALIBVS MVTATIS D De mutatione uo-
calis L ut faueo DGLK 9 ut parco LK inermis. in productam D ut fa-
cio K post cepi collocat in i correptam amicus inimicus D ord. restituit d 10
quoque a in] d quoque in DGL e om. D add. d ut halitus G anhelitus] gh
hanelitus GH 11 μάρμαρον] marmaron R ut μαρμαρων K ut salsus K 13 DE
E. inscr. AD E om. D add. d transit ex transiit corr. G ut lego DGL a cor-
reptam seror DLh sero K 14 deligo GLK 15 animaduerti A et k in litura
16 animaduerti ADK tugorium K tugorium ex tugorrium corr. G antiquos
K quotienscumque GLK quotiescumque A 17 nd] r DN RAH secuntur RAH
sequuntur K seq̄r G 19 pro faciendum legendum dicendum uertendum om. A
20 DE I. inscr. AD ut om. GL paulatim] r paullatim R 21 sapiens om. L
sapientis add. r o ut pater patris D 22 et om. L oli R 23 ut] et GL
pessumus ex pessimus corr. D 24 excidit quaternio, ut omnia inde a sciendum
usque ad terminatur in media lib. II § 11 om. D DE NOMINVM VLTIMA VOCALI MVTATA
IN I CORREPTAM A Quod nomina cum uerbis siue participiis composita mutant extre-
mam sillabam nominatiui in i correptam uel genitiui L est tamen GK seu K
25 componuntur H 26 ut om. GL

p. 553. 54 P.

p. 32—34 K.

rífex', 'causa causídicus', 'luctus luctíficus', 'cornu cornícen', 'tuba tubícen', 'fides fidícen' ('tibia' 'tibícen' pro 'tibiícen': 'tibia' enim a in i debuit mutare, ut suprâ dictum est, unde pro duabus i brevibus una longa facta est, quod in alia huiuscemodi compositione non invenies), 'vulnus vulníficus', 'magnus magníficus', 'amplus amplíficus', 'fructus 5 fructífer', 'opus opífex', - vel genétivi, ut 'vir viri virípotens', 'par paris parrícida', quod vel a 'pari' componitur vel, ut alii, a 'patre': ergo si est a 'pari', r euphoniae causa additur, sin | a 'patre', t in r convertitur; quibusdam tamen a 'parente' videtur esse compositum et pro 'parenti- 10 cida' per syncopam et commutationem t in r factum 'parrícida'. 'lux' 10 quoque 'lucis lucífer', 'flos floris florífer', 'sacer sacri sacríficus', 'frater 34 fratris fratricida', 'soror sororis sororicida', 'ars artis artífex'. pauca sunt, quae hanc non servant regulam, ut 'auceps', aves capiens, 'menceps', mente captus, 'augustus' et similia et quae ex duobus nominativis componuntur. sed ea, cum de figuris dicemus, latius tractabimus. 15

O aliquot Italiae civitates teste Plinio non habebant, sed loco eius ponebant u, et maxime Umbri et Tusci. transit o in a, ut 'creo creayi'; in e, 'tutor tutela', 'bonus bene', 'γόνυ genu', 'πός pes', antiqui 'compes' pro 'compos', in quo Aeolis sequimur: illi | enim 'ἔδόντα' pro 'ὀδόντα' dicunt. convertitur o etiam in i, 'virgo virginis'; in u, 'tremo 20 tremui', 'huc illuc' pro 'hoc et illoc' - Virgilius in VIII:

Hoc tunc ignipollens caelo descendit ab alto -

et pleraque, quae apud Graecos nominativum in os terminant, o in u convertunt apud nos, ut 'Κῦρος Cyrus', 'σπονδαῖος spondeus', 'Κύπρος Cy- 35 prus', 'πέλαγος pelagus'. multa praeterea vetustissimi etiam in principa- 25 libus mutabant syllabis, 'gungrum' pro 'gongrum', 'cunchin' pro 'con-

1 lutificus H 2 fides Rh fides fidicen om. ADGL post fidicen (post tubicen in ADGL): fides (fides fidicen sed fidicen expunct. L), cuius singulare fides est (est om. GK), unde et (et om. L) diminutivum (deminutivum L minutivum A) fidicula, fidicen (fidicen in litura K) add. codd. 3 i om. G 4 compositione huiuscemodi L compositione huiuscemodi G 6 DE VOCALI GENETIVI. inscr. A genitivi h. l. codd. cum A 9 tamen om. K videtur a parente GL 10 syncopam RH syncopem K sinagocopam G et per commutationem L et per commutationem G 11 quoque om. GL 13 non servant hanc K non servant ex conseruant corr. A seruant G auis GK menceps] R m. tert. (non r) h mens mentis RH Auigustus auctus (m. tert.)

14 auctus (del. m. tert.) augustus R auctus augustus A augur ante augustus in litura h augustus om. G 15 componuntur H tractabimus] I tractemus GL 16 DE O. inscr. A aliquot] r aliquod R ciuitataytes K Plinio] g plineo G Plin. de dub. serm. fr. IV. ap. Lerschium Sprachphilos. der Alten. t. II p. 180 sed in loco GL 17 o] R om. fell. 18 e ut tutor GLK tutela] g tutela G ronu L roni R ronu G πός] πως K pos GL cumpes A 19 Aeolis] r aeoles Rh coles GLK ἔδόντα pro ὀδόντα] 2 cf. Greg. Cor. p. 597 ed. Schaeff. ibique Boissonad. p. 598 Ahrenstian de dial. Aeol. p. 80 odunta pro edunta H odunta pro aedunta R odonte pro odonto L odonte pro odonto GK (pro edonto k) odunta edunta (ex edonta corr.) A pro ex utraque parte lac. Gr. voc. relicta 1 20 O conuertitur AHL o om. GK 21 et om. GLK Verg. Aen. VIII 423 22 tunc hoc GLK huc tum Pal. descendit GK 23 nominativum A 24 ΚΙΠΡΟΣ G syroc L cirus GK syrus L cyroc in cyrus corr. R ΚΥΠΡΑΙΟΣ H ΚΥΡΟΣ cyprus A cypros ciprus G ciprus KL 26 syllabis mutabant K cungram GL

p. 354 P.

p. 34. 35 K.

chin', 'huminem' pro 'hominem' proferentes, 'funes' pro 'fontes', 'frondes' pro 'frondes', unde Lucretius in libro primo:

Angustoque fretu rapidum mare dividit undis,
pro 'freto'; idem in tertio:

Atque ea nimirum quaecumque Acherunte profundo,
pro 'Acheronte'; in eodem:

Nec Tityon volucres ineunt Acherunte iacentem,
quae tamen a iunioribus repudiata sunt, quasi rustico more dicta.

U quoque multis Italiae populis in usu non erat, sed e contrario o, unde Romanorum quoque vetustissimi in multis dictionibus loco eius o posuisse inveniuntur, 'poblicum' pro 'publicum', quod testatur Papirianus de orthographia, 'polchrum' pro 'pulchrum', 'colpam' pro 'culpam' dicentes et 'Hercolem' pro 'Herculem'. et maxime digamma antecedente hoc faciebant, ut 'servos' pro 'servus', 'volgus' pro 'vulgus', 'Davos' pro 'Davus'. Transit u in a, 'veredus veredarius'; in e, 'pondus ponde-
ris', 'deierat' 'peierat' pro 'deiurat' 'peiurat', 'labrum labellum', 'sacrum sacellum', antiqui 'auger' et 'augeratus' pro 'augur' et 'auguratus' dicebant; in i, ut 'cornu cornicen', 'arcus arcitenens', 'fluctus fluctivagus', 'currus' vel 'cursus' 'curriculus' vel 'curriculum'; in o, 'nemus nemoris', 'ebur eboris', 'robur roboris'. ponitur haec eadem littera in Graecis nominibus modo loco ov diphthongi, ut 'Musa' pro 'Μοῦσα', modo pro o correpta, ut 'Homerus' pro 'Ὅμηρος', pro eadem producta, ut 'fur' pro 'φῶρ', sicut e contrario pro 'βούς' 'bōs', modq pro v longa, ut 'μῦς mus', modo pro correpta, 'πορφύρα purpura'. in plerisque tamen Aeolis secuti hoc facimus: illi enim 'θουγάτηρ' dicunt pro

congrum A congruum K gonger scribitur etiam ap. Plin. nat. hist. XXXII 11. 53. 148 et in cod. Char. p. 12. 65 P. cf. infra lib. VI § 33 2 lucretius A Lucret. I 720 Lactm. primo libro K 4 Lucret. III 978 5 ne mirum GL quaecumque GK acherunte pro acheronte profundo K pro acheronte profundo. Idem in H

6 Lucret. III 984 7 tizou G tytyon K acherunta G et ex corr. L 9 DE v. inscr. A populis om. GL add. l populus add. g e om. K sup. lin. add. k ex L e conrio A o add. g 10 dictionibus] r dictionibus R 11 poplicum pro puplicum G paperianus G Papirianus de orthographia] cf. Osannum ad Apulei. de orthogr. p. 30 sq.: in Cassiodori ex Papiriano excerptis p. 2290 sqq. P. haec non leguntur 12 orthographia AGLK polcrum pro pulcrum GL 13 ercolem pro erculem AH 14 ut om. GLK 15 transit ex transiit corr. G u R om. rēll. ueraedus H ueraedus ueraedarius (ae utrubique in e corr.) R puudus punderis L 16 degerat pegerat A 19 cursus uel currus GHk (uel currus om. K) uel

curriculum om. GL add. g sine curriculum add. l 20 ebor R 21 ov] y G uel oy in mg. g dytongo in dyptongi corr. R diptongo A moysa musa K pro Μοῦσα] om. HGL pro moysa Rgl 22 humerus K omerus pro omeros G pro Ὅμηρος om. RHK add. k pro homeros ALr 23 pro om. AH post βούς in mg. add. h βοϋς pro bos R byc bos G uel pro boyc bos g βοϋς pro vos L pro βοϋς bos l 24 ut pro μυς μϋς H μῦς] mys R pro y (oy l) correpta GLK ut πορ-
φύρα G purpura GL 25 Aeolis] H acoles rēll. sequi K Ἰῖ Rr θουγάτηρ

dicunt pro θυγάτηρ. Rr τουγάτηρ dicunt pro εϋγήρ A τουγάτηρ pro τυγάτηρ dicunt L τουγάτηρ pro εϋσατηρ dicunt G εουγάτηρ pro τυγάτηρ H τουκάτηρ pro τυκάτηρ K

p. 554. 55 P.

p. 35. 36 K.

‘*Θυγάτηρ*’ ου corripientes, vel magis *v* sono u soliti sunt pronuntiare ideoque ascribunt ο, non ut diphthongum faciant, sed ut sonum *v* Aeolicum ostendant, ut:

Καλλιχόρου χθονός Ούριας Θουγάτηρ,

quod nos secuti u modo correptam modo pro|ductam habemus, quamvis 5
37 videatur ου diphthongi sonum habere. pro ο quoque ου solent frequenter ponere Graeci, ‘ούρος’ ‘ούλος’ pro ‘όρος’ ‘όλος’, ‘νοῦσος’ ‘νόςος’ dicentes, quod nos frequenter habemus in finalibus maxime syllabis, ut ‘Priamus’, ‘Pylus’, ‘Pelium’, u tamen corripientes. est quando amittit vim tam vocalis quam consonantis, ut cum inter *q* et aliam vocalem po- 10
nitur, sicut iam commemoravimus, | ut ‘quis’, ‘quoniam’. hoc idem plerumque patitur etiam inter *g* et aliquam vocalem, ut ‘sanguis’, ‘lingua’. s quoque antecedente et sequente *a* vel *e* hoc idem saepe fit, ut ‘suadeo’, ‘suavis’, ‘suesco’, ‘suetus’, quod apud Aeolis quoque *v* saepe patitur et amittit vim literae in metro, ut Σάπφω 15

Ἄλλὰ τυῖδ’ ἔλθ’ αἴποτα κἀτέρωτα,

1 inde *a* vocc. ου corripientes inc. B ου] om. R add. *r* γ G uel] *h* ut uel H u] o G oy KLg soliti sunt pronuntiare R soliti pronuntiare KLr soliti pronuntiare A solitos pronuntiare G 2 ascribunt RBHK ascribunt L scribunt ex ascribunt effectum in G diptongon GLK faciant] faciant ibi Hb ο in oy mit. K aelicum K aeolicae L 3 ut: Καλλιχόρου] ut καλλιχέρον 3 ut καλλιμαχος. ηρον π ut Callimachus καλλιχέρον α Alcaeo hunc versum tribuit, Bentleius ad Callimachi fr. CCI.VIII; Alcmani Valckenaerius in Theotr. X idyll. comm. p. 279 C, Corinnae Welckerus ad Alcman. fr. CXXIX p. 83, assentientibus Schneidewino del. Cor. fr. 6, Ahrensio de dial. Aeol. p. 180. Corinnae heteroeis inseruit Bergkius Corinn. fr.

8 poet. lyr. Gr. p. 945 ed. alt. 4 ΚΑΛΛΙΧΟΡΟΥ rell. Gr. h. l. om. H ΚΑΧΙΧΟΡΟΥ

ΚΑΘΟΝΟΣ ΟΥΡΙΑΣ ΕΡΟΥΓΑΤΕΡ Rr ΚΑΛΙΑΟΥ. ΧΕΡΟΣ. ΧΕΝΟΕΟΥ. ΠΡΙΑ ΣΙΟΥ. ΣΑΤΕΡ G ΚΑΛΙΟΥΧΕΡΟΣ ΕΡΟΝΟΘΟΥ *** ΤΟΥΓΑΤΕΡ L passim ab l refectus, interpret. pulchri minoris hospitalis filia .i. uocatiuus qñ p e cor. scribitur add. l καλλιχόρω Schneidewinus κεονος B Ούριας] sic etiam Welckerus l. l. εὔρεϊας Krehlius ω Πείτα Bentleius l. l. ΘΟΥΓΑΤΕΡ BA ΘΟΥΓΑΤΗΡ K ΘΟΥΓΑΤΕΡ Ahrensio l. l. p. 186. 278 5 sequi K quam uideatur A θ oy k γ K pro o] r γ pro o R ου] γ GLK 7 ούρος om. B γροσίλος L γροσίλος. pro ογοςόλος G οροσόλος in litura h όρος om. B ηνος pro νοκος L ηνος pro νοσος G pro νοκος K

8 syllabis] literis G litteris L 9 priamus philus poelium G priamos (ex priamus corr.) u pro ο ut priamus pilus pelium pro peliou u (pro peliou add. b) B pilus A tamen] r enim R 10 tam uocalis uim K ut in litura R 11 iam] etiam GL quis om. GL add. gl quoniam om. K plerunque GL 12 et aliam GL lingua om. K 13 antecedente u et B post fit: ~ hic δ. sup. lin. add. b, quo pertinere videntur literae fere euanidae in ima pag.: (δ est quando uim?) u amittit tam uocalis quam consonantis ut om. GLK 14 suesco suavis K aeolis ex aeoles corr. R aeoles L eoles GK v] γ R u r 15 amittit G ut om. K σαφνω AG Sapph. fr. 1 v. 5 ed. Neuii cf. Schneidewinum del.

p. 290 Bergkium poet. lyr. p. 665 ed. alt. σαφνωβαλατυιδεατ R σαφνωβαλατου-λεαε B σαφνωβαλατυι . d . θα . l ποz . σατε . ρω . τα . H σαφνω αλλατου .

d . ελεαπισατερωτα . K σαφνω αλλα τυι , δελτο πιονισ τ ερωτα L add. interpret. sed qid dilta facit que interroga l αλλ G αἴποτα κἀτέρωτα] Is. Vossius αἴπότα

κατερωτα cod. C Hephaest. p. 78 Gaisf. αποτισατερωτα R αποτισατερωτα BA

p. 555. 56 P.

p. 36. 37 K.

similiter 'πῆλυι' disyllabum invenitur apud eosdem, cum *υι* non est diphthongus. est quando transit in consonantem u, ut 'nauta navita', 'gaudeo gavisus', sicut econtra a consonante transit in vocalem, ut supra diximus, 'caveo cautus', 'solvo solutus', 'volvo volutus', 'faveo fautor'. saepe interponitur inter cl vel cm in Graecis nominibus, ut 'Ἡρακλῆς Hercules', 'Ἀσκληπιός Aesculapius', et antiqui 'Ἀλκμήνη Alcumena', 'Ἀλκμαίων Alcumaeon'.

In consonantibus quoque multae fiunt similiter commutationes. L tri-VII 38 plicem, ut Plinio videtur, sonum habet: exilem, quando geminatur secundo loco posita, ut 'ille', 'Metellus'; plenum, quando finit nomina vel syllabas et quando aliquam habet ante se in eadem syllaba consonantem, ut 'sol', 'silva', 'flavus', 'clarus'; medium in aliis, ut 'lectum', 'lectus'. transit in x, ut 'paulum paxillum', 'mala maxilla', 'velum vexillum'; in r, ut 'tabula taberna'.

M obscurum in extremitate dictionum sonat, ut 'templum', apertum in principio, ut 'magnus', mediocre in mediis, ut 'umbra'. transit in n, et maxime d vel c vel t vel q sequentibus, ut 'tantum tantundem', 'idem identidem', 'eorum eorundem', 'num nuncubi' et, ut Plinio placet, 'nunquis', 'nunquam', 'anceps' pro 'amceps'. 'am' enim praepositio f vel c vel q sequentibus in n mutat m: 'anfractus', 'ancisus', 'anquiro', vocali vero sequente incipit b: 'ambitus', 'ambesus', 'ambustus', 'ambages', nec non etiam in 'comburo combustus' idem fit. fina-

ἄπιoticατεροτά G 1 πελυι r πελυι K pelii R dy³ syllabum R dyssyllabum H diasyllabum A desyllabum K vi] k y GK 2 consonantem id est u sau ut (u *eras.*; gloss. id est uau ad consonantem u pertinet) R consonantem id est uau ut B consonantem idem uau ut A u] uau GLK ΝΑΥΤΑ B 3 gauissus L ut et contra A a in marg. add. g transit hic iterum et in sqq. saepius ex transit corr. G 4 uoluo uolutus add. b faueo fautor uoluo uolutus H 5 interponitur u

inter b uel] et L c et m B ΗΡΚΑΝC R ΗΡΚΑΝC AH ΨΕΡΡΚΑΝC G ΕΡΚΑΝC K ΨΗΡΚΑΝC ex corr. L iuionis gloria interpr. l 6 ercules RAKK ΑCΚΑΗΠΙΟC II ΒCΚΑΗΠΙΩC K dure faciens vert. l ΑΛΚΜΗΝΑ AHGLK ΑΛΚΜΕΟΝΑ ΑCΚΜΗΝΑ B

7 ΑΛΚΜΗΩΝ RAIH ΑΛΚΜΕΩΝ B ΑΛΚΜΗΩΝ G ΒΑΚΜΩΝ L ΑΛΚΜΗΝΕΩΝ ἀλκμενων dicebant K Alcumaeon] 'viehnehr Alcumaeo' Ritschelius mus. phil. VIII 476 8 in qvi-

BVS CON TRAN IN SEMIVOÇ SED PRIMV DE TRIPLI VIRTUTE . L . inscr. A De semiuocalibus in mg. g quoque] ** L multae] r mutae R Plin. dub. serm. fr. I p. 180 ap. Lerschium l. l. 10 metallus K 12 lectus lectum GL lectus lecta lectum b 13 uixillum L 15 DE M. A dictionum] r dictionum R apertum. In principio B 16 picipio A mediocrē L n maximae K 17 d c uel q uel t (uel t add. k) Kk ut om. L tandundem G post tantundem: tam tandem add. LK f. recte 18 eorum om. BH add. h num om. RBAHK Plin. dub. serm. fr. II ap. Lerschium l. l. p. 180 placet add. k 19 nunquis nunquam ex nunquis nunquam corr. R nunquam nunquis K numquam] om. L nunquam post ambiceps collocat G nunquis in nunquis corr. ibidem repetit L anceps] g anceps G amceps] plerique codd. Krehlii, edd. praeter Putschianam ambiceps libri mei (ambiceps H), Zwicc. I Erl. 2 Krehlii, Putschius anthiceps Heidelb. teste Krehlio (?) 20 mutant H Vt anfractus B 21 incipit A ambessus K 22 cō*ustus b combustus B combustus A

p. 553. 64 P.

p. 32—34 K.

rīfex', 'causa causīdicus', 'luctus luctīficus', 'cornu cornīcen', 'tuba tubīcen', 'fides fidīcen' ('tibia' 'tibīcen' pro 'tibiīcen': 'tibia' enim a in i debuit mutare, ut supra dictum est, unde pro duabus i brevibus una longa facta est, quod in alia huiuscemodi compositione non inuenies), 'vulnus vulnīficus', 'magnus magnīficus', 'amplus amplīficus', 'fructus fructīfer', 'opus opīfex', - vel genēīvi, ut 'vir viri virīpotens', 'par paris parrīcida', quod vel a 'pari' componitur vel, ut alii, a 'patre': ergo si est a 'pari', r euphoniae causa additur, sin | a 'patre', t in r convertitur; quibusdam tamen a 'parente' videtur esse compositum et pro 'parentīcida' per syncopam et commutationem t in r factum 'parrīcida'. 'lux' quoque 'lucis lucīfer', 'flos floris florīfer', 'sacer sacri sacrfīficus', 'frater fratris fratricīda', 'soror sororis sororicīda', 'ars artis artīfex'. pauca sunt, quae hanc non servant regulam, ut 'auceps', aves capiens, 'menceps', mente captus, 'augustus' et similia et quae ex duobus nominativis componuntur. sed ea, cum de figuris dicemus, latius tractabimus.

O aliquot Italiae civitates teste Plinio non habebant, sed loco eius ponebant u, et maxime Umbri et Tusci. transit o in a, ut 'creo creayi'; in e, 'tutor tutela', 'bonus bene', 'γόνυ genu', 'πός pes', antiqui 'compes' pro 'compos', in quo Aeolis sequimur: illi | enim 'ἔδόντα' pro 'ὀδόντα' dicunt. convertitur o etiam in i, 'virgo virginis'; in u, 'tremo tremui', 'huc illuc' pro 'hoc et illoc' - Virgilius in VIII:

Hoc tunc ignipol|tens caelo descendit ab alto -
et pleraque, quae apud Graecos nominativum in ος terminant, o in u convertunt apud nos, ut 'Κῦρος Cyrus', 'σπονδεῖος spondeus', 'Κύπρος Cyprus', 'πέλαγος pelagus'. multa praeterea vetustissimi etiam in principibus mutabant syllabis, 'gungrum' pro 'gongrum', 'cunchin' pro 'con-

1 lutifcus H 2 fides Rh fides fidicen om. ADGL post fidicen (post tubicen in ADGL): fides (fides fidicen sed fidicen expunct. L), cuius singulare fides est (est om. GK), unde et (et om. L) diminutivum (deminutivum L minutivum A) fidicula, fidicen (fidicen in litura K) add. codd. 3 i om. G 4 compositione huiuscemodi L compositione huiusquomodi G 6 DE VOCALI GENETIVI. inscr. A genitivi h. l. codd. cum A 9 tamen om. K videtur a parente GL 10 sincopam RH sinacopem K sinacopam G et per commutationem L et per commutationem G 11 quoque om. GL 13 non servant hanc K non servant ex conseruant corr. A seruant G ausi GK menceps] R m. tert. (non r) h mens mentis RH Auigustus auctus (m. tert.)

14 auctus (del. m. tert.) augustus R auctus augustus A augur ante augustus in litura h augustus om. G 15 componuntur H tractabimus] t tractemus GL 16 DE o. inscr. A aliquot] r aliquod R ciuitataytes K Plinio] g plineo G Plin. de dub. serm. fr. IV ap. Lerschium Sprachphilos. der Alten t. II p. 180 sed in loco GL 17 o] R om. rell. 18 e ut tutor GLK tutela] g tutela G FONU L FONI R FONW G πός] πως K pos GL cumpes A 19 Aeolis] r aeoles Rh coles GLK ἔδόντα pro ὀδόντα] 2 cf. Greg. Cor. p. 597 ed. Schaef. ibique Boissonad. p. 598 Ahrensius de dial. Aeol. p. 80 odunta pro edunta H odunta pro aedunta R odonte pro odonto L odonte pro odonto GK (pro edonto k) odunta edunta (ex edonta corr.) A pro ex utraque parte lac. Gr. voc. relicta 1 20 O conuertitur ABL o om. GK 21 et om. GLK Verg. Aen. VIII 423 22 tunc hoc GLK huc tum Pal. descendit GK 23 nominativum A 24 κίπος G syroc L cirus GK syrus L cyroc in cyrus corr. R σπονδαεῖος H κύπος cyprus A cypros ciprus G ciprus KL 26 syllabis mutabant K cunchinum GL

p. 364 P.

p. 34. 35 K.

chin', 'huminem' pro 'hominem' proferentes, 'funes' pro 'fontes', 'frondes' pro 'frondes', unde Lucretius in libro primo:

Angustoque fretu rapidum mare dividit undis,
pro 'freto'; idem in tertio:

Atque ea nimirum quaecumque Acherunte profundo,
pro 'Acheronte'; in eodem:

Nec Tityon volucres ineunt Acherunte iacentem,
quae tamen a iunioribus repudiata sunt, quasi rustico more dicta.

U quoque multis Italiae populis in usu non erat, sed e contrario o, unde Romanorum quoque vetustissimi in multis dictionibus loco eius o possisse inveniuntur, 'poblicum' pro 'publicum', quod testatur Papirianus de orthographia, 'polchrum' pro 'pulchrum', 'colpani' pro 'culpam' dicentes et 'Hercolem' pro 'Herculem'. et maxime digamma antecedente hoc faciebant, ut 'servos' pro 'servus', 'volgus' pro 'vulgus', 'Davos' pro 'Davus'. Transit u in a, 'veredus veredarius'; in e, 'pondus pondoris', 'deierat' 'peierat' pro 'deiurat' 'peiurat', 'labrum labellum', 'sacrum sacellum', antiqui 'auger' et 'augeratus' pro 'augur' et 'auguratus' dicebant; in i, ut 'cornu cornicen', 'arcus arcitenens', 'fluctus fluctivagus', 'currus' vel 'cursus' 'curriculus' vel 'curriculum'; in o, 'nemus nemoris', 'ebur eboris', 'robur roboris'. ponitur haec eadem littera in Graecis nominibus modo loco ov diphthongi, ut 'Musa' pro 'Μοῦσα', modo pro o correpta, ut 'Homerus' pro 'Ὅμηρος', pro eadem producta, ut 'fur' pro 'φῶρ', sicut e contrario pro 'βούς' 'bōs', modq pro v longa, ut 'μῦς mus', modo pro correpta, 'πορφύρα purpura'. in plerisque tamen Aeolis secuti hoc facimus: illi enim 'θουγάτηρ' dicunt pro

congrum A congruum K gonger scribitur etiam ap. Plin. nat. hist. XXXII 11. 53. 148 et in cod. Char. p. 12. 65 P. cf. infra lib. VI § 33 2 lucretius A Lucret. I 720 Lachm. primo libro K 4 Lucret. III 978 5 ne mirum GL quaecumque GK acherunte pro acheronte profundo K pro acheronte profundo. Idem in H

6 Lucret. III 984 7 tizon G tytyon K acherunta G et ex corr. L 9 DE v. inscr. A populis om. GL add. l populus add. g e om. K sup. lin. add. k ex L e contrio A o add. g 10 dictionibus] r dictionibus R 11 poplicum pro puplicum G paperianus G Papirianus de orthographia] cf. Osannum ad Apulei. de orthogr. p. 30 sq.: in Cassiodori ex Papiriano excerptis p. 2290 sqq. P. haec non leguntur 12 orthographia AGLK polorum pro pulerum GL 13 ercolem pro erculem AH 14 ut om. GLK 15 transit ex transit corr. G u R om. rēll. ueraedus H ueraedus ueraedarius (ae utrubique in e corr.) R puindus punderis L 16 degerat pegerat A 19 cursus uel currus GHk (uel currus om. K) uel

curriculum om. GL add. g siue curriculum add. l 20 ebor R 21 ov] y G uel oy in mg. g dytongo in dyptongi corr. R diptongo A moysa musa K pro Μοῦσα] om. HGL pro moysa Rgl 22 humerus K omeros pro omeros G pro Ὅμηρος om. RHK add. k pro homeros ALr 23 pro om. AH post βούς in mg. add. k βοϋς pro bos R byc pro bos G uel pro βοϋς bos g βοϋς pro bos L pro βοϋς bos l 24 ut pro μϋς μϋς H μῦς] mys R pro y (oy l) correpta GLK ut πορ-

φύρα G porpura GL 25 Aeolis] H aeoles rēll. sequi K ll' i Rr οϋγατερ^N dicant pro οϋγατερ. Rr τουγατηρ dicunt pro οϋγηρ A τουγατηρ pro τυγατηρ dicunt L τουγατηρ pro οϋσατρον dicunt G οϋγατερ pro τυγατερ H τουκατερ pro τυκατερ K

‘θυγάτηρ’ ου corripientes, vel magis *v* sono u soliti sunt pronuntiare ideoque ascribunt *o*, non ut diphthongum faciant, sed ut sonum *v* Aeolicum ostendant, ut:

Καλλιχόρου χθονός Ούριας θυγάτηρ,

quod nos secuti u modo correptam modo pro|ductam habemus, quamvis 5
37 videatur ου diphthongi sonum habere. pro *o* quoque ου solent frequenter ponere Graeci, ‘ούρος’ ‘ούλος’ pro ‘όρος’ ‘όλος’, ‘νούσος’ ‘νόσος’ dicentes, quod nos frequenter habemus in finalibus maxime syllabis, ut ‘Priamus’, ‘Pylus’, ‘Pelium’, u tamen corripientes. est quando amittit vim tam vocalis quam consonantis, ut cum inter *q* et aliam vocalem po- 10
nitur, sicut iam commemoravimus, | ut ‘quis’, ‘quoniam’. hoc idem plerumque patitur etiam inter *g* et aliquam vocalem, ut ‘sanguis’, ‘lingua’. s quoque antecedente et sequente *a* vel *e* hoc idem saepe fit, ut ‘suadeo’, ‘suavis’, ‘suesco’, ‘suetus’, quod apud Aeolis quoque *v* saepe patitur et amittit vim literae in metro, ut Σάπφω 15

‘Ἄλλὰ τυῖδ’ ἔλθ’ ἀπὸτα κἀτέρωτα,

I inde *a* vocc. ου corripientes inc. B ου] om. R add. *r* y G uel] *h* ut uel H u] o G oy KLg soliti sunt pronuntiare R soliti pronuntiare KLr soliti pronuntiare A solitos pronuntiare G 2 adscribunt RBHK ascribunt L scribunt ex ascribunt effectum in G diptongon GLK faciant] faciant ibi Hb v in oy mut. K aelicum K aeolicae L 3 ut: Καλλιχόρου] ut καλλιχέρον 3 ut καλλιμαχος. 3ηρον π ut Callimachus καλλιχώρον α Alcaeo hunc versum tribuit Bentleius ad Callimachi fr. CCLVIII; Alcmani Valckenaerius in Theotr. X idyll. comm. p. 279 C, Corinnae Welckerus ad Alcman. fr. CXXIX p. 83, assentientibus Schneidewino del. Cor. fr. 6, Ahrensio de dial. Aeol. p. 180. Corinnae heteroeis inseruit Bergkiius Corinn. fr.

8 poet. lyr. Gr. p. 945 ed. alt. 4 ΚΑΛΛΙΧΟΡΟΥ rell. Gr. h. l. om. H ΚΑΛΙΧΟΡΟΥ
x-onoc cyre. iac eoytater Hr καλαιογ. κερoc. κενocεoy. πρια cioy. cατεp G ΚΑΛ-
ΛΙΟΥΚΕΡOC ΞΕΝΟCΕΟΥ *** ΤΟΥΓΑΤΕΡ L passim ab l reflectus, interpret. pulchri minoris
hospitatis filia .i. uocatiuus qñ p e cor. scribitur add. l καλλιχόρω Schneidewinus
κεονoc B Ούριας] sic etiam Welckerus l. l. ευρείας Krehlius ω Πεία Bentleius
l. l. ΘΟΥΓΑΤΕΡ ΒΑ ΘΟΥΓΑΤΗΡ Κ ΘΟΥΓΑΤΕΙΡ Ahrensio l. l. p. 186. 278
5 sequi K quam uideatur A 6 oy k y K pro o] r y pro o R ου] y
GLK 7 ούρος om. B γροσίloc L γροcnloc. pro oyocloc G οροcoyloc
in litura h όρος om. B νycoc pro nococ L nycoc pro nosos G pro nococ K

8 syllabis] literis G litteris L 9 priamus philus poelium G priamos (ex
priamus corr.) u pro o ut priamus pilus pelium pro pelion u (pro pelion add. b) B
pilus A tamen] r enim R 10 tam uocalis uim K ut in litura R 11
iam] etiam GL quis om. GL add. gl quoniam om. K plerunque GL
12 et aliam GL lingua om. K 13 antecedente u et B post fit: ~ hic δ.
sup. lin. add. b, quo pertinere videntur literae fere evanidae in ima pag.: (δ est
quando uim?) u amittit tam uocalis quam consonantis ut om. GLK 14 suesco
suauis K aeolis ex aeoles corr. R *eoles L eoles GK v] y R u r 15 amittit
G ut om. K σαφφο AG Sapph. fr. 1 v. 5 ed. Neuii cf. Schneidewinum del.

p. 290 Bergkium poet. lyr. p. 665 ed. alt. σαφφολλαρτυλαετ R σαφφολλαλατοy-
λελε B σαφφολλαρτυι . d . εα . λ . ποz . cατε . πω . τα . H σαφφο αλλατοy .
d . ελαπocατερωτα . K σαπφω αλλα τυι, δελτο πιονιcα τ' ερωτα L add. interpret.
sed qid dilta facit que interroga l αλλ G αλποτα κἀτέρωτα] Is. Vossius αἰπότα
κατερωτα cod. C Hephaest. p. 78 Gaisf. αιποτcατερωτα R αιποτιcατερωτα ΒΑ

p. 565. 56 P.

p. 36. 37 K.

similiter 'πῆλυι' disyllabum invenitur apud eosdem, cum *vi* non est diphthongus. est quando transit in consonantem u, ut 'nauta navita', 'gaudeo gavisus', sicut econtra a consonante transit in vocalem, ut supra diximus, 'caveo cautus', 'solvo solutus', 'volvo volutus', 'faveo fautor'. saepe interponitur inter *cl* vel *cm* in Graecis nominibus, ut 'Ἡρακλῆς Hercules', 'Ἀσκληπιός Aesculapius', et antiqui 'Ἀλκμήνη Alcumena', 'Ἀλκμαίων Alcumaeon'.

In consonantibus quoque multae fiunt similiter commutationes. L tri-VII 38 plicem, ut Plinio videtur, sonum habet: exilem, quando geminatur secundo loco posita, ut 'ille', 'Metellus'; plenum, quando finit nomina vel syllabas et quando aliquam habet ante se in eadem syllaba consonantem, ut 'sol', 'silva', 'flavus', 'clarus'; medium in aliis, ut 'lectum', 'lectus'. transit in *x*, ut 'paulum pauxillum', 'mala maxilla', 'velum vexillum'; in *r*, ut 'tabula taberna'.

M obscurum in extremitate dictionum sonat, ut 'templum', apertum in principio, ut 'magnus', mediocre in mediis, ut 'umbra'. transit in *n*, et maxime *d* vel *c* vel *t* vel *q* sequentibus, ut 'tantum tantundem', 'idem identidem', 'eorum eorundem', 'num nuncubi' et, ut Plinio placet, 'nunquis', 'nunquam', 'anceps' pro 'amceps'. 'am' enim praepositio *f* vel *c* vel *q* sequentibus in *n* mutat *m*: 'anfractus', 'ancisus', 'anquiro', vocali vero sequente incipit *b*: 'ambitus', 'ambesus', 'ambustus', 'ambages', nec non etiam in 'comburo combustus' idem fit. fina-

ἄποτικατέροτα *G* 1 ΠΕΛΥΙ *r* ΠΕΛΥΙ *K* pelii *R* dy^syllabum *R* dyssyllabum *H* disyllabum *A* desyllabum *K* *vi*] *k* *y* *GLK* 2 consonantem id est u *au* ut (*B* *eras*; *gloss.* id est uau *ad* consonantem u *pertinet*) *R* consonantem id est uau ut (*B* consonantem idem uau ut *A* u] uau *GLK* ΝΑΥΤΑ *B* 3 gavisus *L* ut et contra *A* a in *margin.* *add. g* transit *hic iterum et in sqq. saepius ex* transit *corr. G* 4 uoluo uolutus *add. b* faueo fautor uoluo uolutus *H* 5 interponitur u

inter *b* uel] et *L* c et *m* *B* ΗΡΚΛΗΣ *R* ΗΡΚΛΗΣ *AH* ΉΡΡΚΛΗΣ *G* ΕΡΚΛΗΣ *K* ΉΡΡΚΛΗΣ *ex corr.* *L* iunonis gloria *interpr. l* 6 ercules *RAHK* ακκαηπιος *H* ακκαηπιως *K* dure faciens *vert. l* ΒΑΚΜΗΝΒ *AHGLK* ΑΑΚΜΕΘΝΑ ΑΚΜΗΝΑ *B*

7 ΑΑΚΜΗΩΝ *RAH* ΑΑΚΜΕΩΝ *B* ΑΑΚΜΗΘΝ *G* ΒΑΚΜΘΝ *L* ΑΑΚΜΗΝΕΝ ΑΑΚΜΕΝΟΝ dicebant *K* Alcumaeon] 'viehmehr Alcumaco' *Ritscheltius mus. phil.* VIII 476 8 in *qvi-*

bvs *con* *tran* in *semivoc* *sed primv* de *tripli virtute* . *L* *inscr.* *A* De semiocalibus in *mg. g* quoque] ** *L* multae] *r* mutae *R* *Plin. dub. serm. fr.* I p. 180 *ap. Lerschium l. l.* 10 metallus *K* 12 lectus lectum *GL* lectus lecta lectum *b* 13 uixillum *L* 15 de *m.* *A* dictionum] *r* dictionum *R* apertum. In principio *B* 16 principio *A* mediocrē *L* u maximae *K* 17 *d* *c* uel *q* uel *t* (uel *t* *add. k*) *Kk* ut *om.* *L* tandundem *G* post tantundem: tam tandem *add. LK* *f. recte* 18 eorum *om.* *BH* *add. h* num *om.* *RBAHK* *Plin. dub. serm. fr.* II *ap. Lerschium l. l. p.* 180 placet *add. k* 19 nunquis nunquam *ex* nunquis nunquam *corr. R* nunquam nunquis *K* nunquam] *om. L* nunquam post ambiceps collocat *G* nunquis in nunquis *corr. ibidem repetit L* anceps] *g* anceps *G* amceps] *plerique codd. Krehlii. edd. praeter Putschianam* ambiceps libri mei (ambiceps *H*), *Zwicc.* I *Erl.* 2 *Krehlii. Putschius* authiceps *Heidelb. teste Krehlio (?)* 20 mutant *H* *Vt* anfractus *B* 21 incipit *A* ambessus *K* 22 cōbustus *b* combustus *B* combustus *A*

p. 556 P.

p. 37. 38 K.

lis dictionis subtrahitur m in metro plerumque, si a vocali incipit sequens dictione, ut:

Illum expirantem transfixo pectore flammam,
vetustissimi tamen non semper eam subtrahebant; Ennius in X annalium:
Insigneita fore tum milia militum octo
Duxit dilectos bellum tolerare potentes.

- 39 N quoque plenior in primis sonat et in ultimis partibus syllabarum, ut 'nomen', 'stamen', exilior in mediis, ut 'amnis', 'damnum'. transit in g, ut 'ignosco', 'ignavus', 'ignotus', 'ignarus', 'ignominia', 'cognosco', 'cognatus'; potest tamen in quibusdam eorum etiam per concisionem ad-empta videri n, quia in simplicibus quoque potest inveniri per adiectionem g, ut 'gnatus', 'gnarus'. sequente g vel c, pro ea g scribunt Graeci et quidam tamen vetustissimi auctores Romanorum euphoniae causa bene hoc facientes, ut 'Agchises', 'ageps', 'aggulus', 'aggens', quod ostendit Varro in primo de origine linguae Latinae his verbis: ut Ion scribit, quinta vicesima est litera, quam vocant aigma, cuius forma nulla est et vox communis est Graecis et Latinis, ut his verbis: 'aggulus', 'aggens', 'agguilla', 'iggerunt'. in eiusmodi Graeci et Accius noster bina g scribunt, alii n et g, quod in hoc veritatem videre facile non est. similiter 'ageps', 'agcora'. transit n etiam in l, ut 'unus ullus, nullus', 'vinum villum', 'catena catella', 'bonus bellus', 'catinum catillum'; simi-

1 dictionis] r dictionis R subtrahitur A incipiat K Verg. Aen. I 43 3 expirantem] g exspirantem G Rom. flammis H 4 Veteres K detrahebant K Enn. ann. lib. X v. 23 sq. p. 139 E. S. fr. IV p. 51. LXVIII sq. Vahl. annali K 5 insignita Vahlenius insignita HGL insignita RBAK 6 dux A dilectos] g delectos RBAH dilectus GLK tollerare GK 7 de n. A in primis plenior G sonat syllabis et B 8 stamen ex stammen corr. A ut om. AH. dampnum] r dampnum R 9 g ut add. k gnosco K ignotus om. GL add. g 10 adeptus R 12 Et sequente BA r 13 tamen] etiam coni. Ritschelius mon. epigr. tria p. 24 vetustissimi A auctores K bene] f. nempe Ritschelius l. l., quod non probare se talem scripturam ostendat Priscianus lib. II § 8: at isto loco usum tantum cotidianum enarrare, non de eo iudicium ferre mihi videtur grammaticus hoc bene BA 14 ageps K post aggulus aggens vocc. a quod ostendit usque ad alterum aggulus aggens om. A 15 Varro] cf. Ritschelium l. cum maxime laudandis latinae linguae L post his verbis vocc. ut Ion usque ad alt. his verbis om. RBH edd., add. r; ex L primus ed. Iac. Gronovius in epistolis Livianis p. 20 (in Liv. Drakenb. XV I p. 245 sq. ed. Stuttg.), cf. praeterea Spengelium in ed. Varr. de l. L. p. 7 Muellerrum ed. suae p. 261 Ritschelium de disc. libris Varr. p. 24 sqq. mus. phil. VI p. 529 sqq. mon. epigr. tria l. l., qui recte perspexit haec omnia usque ad voc. agcora ad Varronem pertinere, praeunte vetere quodam in cod. Darmstad. 204 commentatore, qui ad vocc. ageps agcora 'adhuc' inquit 'sunt verba varronis continuata, non enim priscianus ex sua parte diceret similiter ageps agcora.' Ion] Chius sc., v. Schneidevinum mus. phil. VII p. 403 sq. 16 scripsit r vicesima quinta r uigesima ex uicesima corr. g uicissima K littera est r 17 nulla, set uox Ritschelius mon. tria l. l. ut om. r 18 his in uerbis r agguilla G nel agguilla g agguilla K agguilla L 19 huiusmodi GL huiusmodi K actius H de his Atti studii cf. Ritschelium mon. tria p. 22 sqq. binam GLK g] b gg By .n.g. G 20 non facile L ueritatem facile uidere est, in illo non est Ritschelius mon. tria l. l. 21 etiam n B ut om. K nullus om. GLK 22 bonus bellus catinum catillum] catinum (catenum G) catillum

p. 356. 57 P.

p. 38. 39 K.

liter 'collega', 'colligo', 'illido', 'collido'. transit in m, sequentibus b vel m vel p, auctore Plinio et Papiriano et Probo, ut 'imbibo', 'imbellis', 'imbutus', 'immineo', 'immitto', 'immotus', 'improbis', 'imperator', 'impello', similiter in Graecis nominibus neutris in *ov* desinentibus, 'Παλλάδιον Palladium', 'Πήλιον Pelium'. transit etiam in r, ut 'corrigo', 'corrumpo', 'irrito'. hanc autem mutationem sciendum naturali quadam fieri vocis ratione propter celeriore motum linguae laborumque ad vicinos facilius transeuntium pulsus. transit supra dicta consonans etiam in s: 'scindo scissus', 'findo fissus'; in t: 'canis catulus, catellus'; in c: 'ecquid' pro 'enquid'. expellitur a Graecis in *ov* desinentibus, cum in Latinam transeunt formam, ut 'Demipho', 'Simo', 'leo', 'draco', sicut contra additur || Latinis nominibus in o desinentibus apud Graecos, ut 'Κικέρων', 'Κάτων' pro 'Cicero', 'Cato'. transit etiam in u consonantem, ut 'sino | sivi', 'sterno stravi'.

15 R sine aspiratione ponitur in Latinis, in Graecis vero principalis vel geminata in media dictione aspiratur, ut 'rhetor', 'Rhenus', 'Rhodus', 'Pyrrhus', 'Tyrrhenus', 'Orrhoena', pro quo nunc 'Osrhoena' dicentes aspirationem antiquae servant scripturae. transit in l: 'niger nigellus', 'umbra umbella'; in s: 'arbos' pro 'arbor', 'ὀδος' pro 'odor' - Plautus
20 in captivis:

Quorum odos subbasilicanos omnes † adigit in forum -, 'verror versus'; in duas s: 'uro ussi', 'gero gessi'; in u consonantem: 'tero trivi', 'sero sevi'; in n: 'aeneus' pro 'aereus'.

bonus bellus GL catillum] catillus B 2 auctore H et plinio et BGL Plin. serm. dub. fr. III p. 180 Lersch. papyriano GK papyriano H v. Papir. ap. Cassiod. de orthogr. p. 2293 P. Probo] Berytio cf. ann. ad lib. V § 45; v. tamen Osannum Beitr. II 210 imbi^o (b) B 3 immitto] g immito G imperator impello add. r 4 in ante ov om. RBA in on GLK 5 ut palladion K Πήλιον] r ΠΑΛΑΙΟΝ R ΠΕΛΙΟΝ K pelion

L 6 corrigo A sciendum est GLK 7 caeliorum H laborumque H
8 facilius H transiuntium K 9 scindo scissus] r sciendo scissum R scissus

L fissus L fissus.. In B 10 ov] 2 on RBAH on GLK lacuna in 1 disinentibus GK saepissime et sic et dissimere, aliquotiens etiam dissimere libri, praesertim GLK

12 draco ex drago corr. R 13 ut om. GLK Κικέρων B . ΚΥΚΕΡΟΝ HATON R ΚΥΚΕΡΩΝ katon H kiceron. katon A ciceron caton GLK 14 ut om. L 15 DE R inscr. A principalis siffē prime ut geminata in ras. B 16 rhetor] rg rethor R

rhetor G 17 Pyrrhus] r pyrrus R phirrus G pirrus K phirrus L Tyrrhenus] r tyrrenus R thirrenus L terrhenus B orrhena RBG horrhena H orrhea L

qua HLK osrhena GLr^t osrhena g osrhena similiter proprium B 18 aspirationem * post R antiquae B atiquae H servat B l ut niger GLK 19 Plaut. capt. 815 (III 2, 35) odus KL odor k 21 sub basilica nos RB sub basilica

nos GK subbasilica .no^s H adigit] sic Prisc. libri omnes abegit Vet. cum parte librorum Plautinorum, abigit al.: abegit recte se habere 'et mihi Fleckeisenus persuasit et aliis olta probabit' - sunt verba Ribbeckii traq. Lat. p. VIII cf. p. IX

22 ueror L uersor R uersor G ueror B ss K

p. 567 P.

p. 39. 40 K.

S in metro apud vetustissimos vim suam frequenter amittit. Virgilius in XI:

Ponite spes sibi quisque.

Idem in XII:

Inter se coiisse virosque discernere ferro.

'ne' autem coniunctione sequente cum apostropho penitus tollitur, ut
41 'viden', 'satin', 'vin' pro 'videsne', 'satisne', 'visne'. nec non etiam
in Graecis nominibus as vel es terminantibus plerumque tollitur, cum sint
primae declinationis, ut 'Geta', 'Byrrhia', 'Phaedria', 'Chaerea', 'poeta',
'sophista' quoque, 'Scytha', 'citharista', in quibus etiam e producta in 10
a correptam convertitur.* transit haec eadem in m, ut 'rursus' pro 'rur-
sus', 'diminuo' pro 'disminuo'. | Terentius in adelphis:

Dimminuetur tibi cerebrum.

in n mutatur s: 'sanguis sanguinis'; in r: 'flos floris', 'ius iuris', 'cur-
sus' 'curriculum' vel 'curriculum'; in x: 'Aiax' pro 'Αἶας' et 'pistris' 15
pro 'πίστρις', in quo sequimur Doris: illi enim 'ὄρνιξ' dicunt pro 'ὄρνις';
in d: 'custos custodis', 'pes pedis', 'praeses praesidis', 'palus paludis';
in t: 'nepos nepotis', 'virtus virtutis', 'Samnis Samnitis'; in u. conso-
42 nantem: 'bos bovis'. saepe pro aspiratione ponitur in his dictionibus,
quas a Graecis sumpsimus, ut 'semis', 'sex', 'septem', 'se', 'sal': nam 20
'ἡμιον', 'ἕξ', 'ἑπτά', 'ἕ', 'ἄλς' apud illos aspirationem habent in prin-

1 DE S. *inscr. A* apud *H* vetustissimos *A* antiquissimos *K* frequenter vim suam
G frequenter *add. h* ut uirgilius. *GLK Verg. Aen. XI 309* 2 in XI *om.*
BAH 4 Item *A Verg. Aen. XII 709* 5 se *ex si corr. Pal.* coiisse]

Med. m. alt. coiisse *RrGL* coisse *BAK* colisse *Med. m. pr.* coiisse *Rom.* coiisse *Pal.*
uirosque *ex uirosquae corr. R* uirosque discernere] uiros et decernere *HGK Hei-*
delb., sic et ex corr. L cum Med. Rom. Pal. m. alt.: 'posteritas' teste *Servio ad*
Verg. l. l. uiros et cernere *Pal. m. pr. Sen. ep. 58 Serv. l. l.:* in *Ver. in hoc ipso*
voc. lac. 6 coniunctione in coniunctione *corr. R* paenitus *H* penitus. S. tol-

litur *B* ut uiden** satin** uin** in *ras. B* 7 saten *H* 8 plerumque *GL*

9 Geta] *r* getha *R* byrria *RH* byrrhya *B* birra *L* *voc.* cherea *per uida sup.*
lin. interpr. k 10 quoque *om. K* scitha *RAGLK* cytarista *R* cytharista *BK*
chitharista *G* e] es *AHL* producta es *K* 11 transit et iam haec *GLK*
eadem. s. in *B* pro rursus] prorsus *B* 12 diminuo] *r* diminuo *Ra Ter.*
ad. III 2, 32 adelphis *A* 13 diminuetur (*sic Bemb. deminuetur Bas.*) tibi qui-
dem iam cerebrum *Terentius* diminuetur] *r* diminuetur *R* diminuitur *GL* tib *A*
cerebrum tibi *GLK* cerebrum *ex celerum corr. h* cerebrum sensus (sensus in

litura) *B* 14 mutatur s] *om. L* ut *GK* ut flos *K* 15 curriculum *A* uel curri-
culum *om. GL add. g* ΑΙΑΧ *B* pro aias *BKL* 16 πίστρις] *He* pistris *rell.* se-
quitur *A* Doris] *r* dores *RAK* ὄρνιξ] *ornix K* ὄρνιξ *G* ornix *L* pro ornix dicunt *G*

ωρνιξ *R* ornix *L* 17 ut custos *K* custor *H* pales *R* 19 dictionibus] *r* dic-
cionibus *R* similiter saepe in *sqq. corr.* 20 quas acrecis *A* assumpsimus *K*
se] α se si libri si *ex lib. XIII § 24 illatum videtur (v. infra)* sal]

sal uel sai *K* sco *G* 21 ΗΜΙC ΕΞ ΕΠΤΕΥΑΑ *R* ΗΜΙC ΗΞ ΗΠΤΑ *R.* Η ΑΑ *r*
ΗΜΙC ΗΞ ΕΠΤΑ *A* *sup. lin.* ΗΠΤΑ *add. a* ΗΜΙΝC ΗΞΑ ΗΠΤΑ ΗΑΑΑC (*in mg.*
Η.Η.Υ.) ea *K* ΗΜΙC ΗΞΑ ΗΠΤΑ ea *G* et sic fere in *litura* (ΗΜΙC ΗΞ ΗΠΤΑ ΗΑΑΑC) *L*
ΗΜΙC ΗΞΑ ΗΠΤΑ ΗΕΤΗ ΗΑΑΑC *l* hemis hex hepta he hi (he heli 3) hals 1. 2. 3

p. 567. 58 P.

p. 40. 41 K.

cipio. adeo autem cognatio est huic literae [id est s] cum aspiratione, quod pro ea in quibusdam dictionibus solebant Boeotis h ponere, 'muha' pro 'musa' dicentes. huic praepositur p et loco ψ Graecae fungitur, pro qua || Claudius Caesar antisigma ϝ hac figura scribi voluit. sed nulli ausi sunt antiquam scripturam mutare, quamvis non sine ratione haec quoque duplex a Graecis addita videatur, nam multo molliorem et volubiliorem sonum habet ψ quam ps vel bs. hae tamen, id est bs, non alias debent poni pro ψ, hoc est in eadem syllaba coniunctae, nisi in fine nominativi, cuius genetivus in bis desinit, ut 'urbs urbis', 'caelebs caelibus', 'Arabs Arabis'. sicut ergo ψ melius sonat, sic x etiam quam gs vel cs. et x quidem assumpsimus, ψ autem non; sed quantum expeditior | est ψ quam ps, tantum ps quam bs, ideoque non irrationabiliter plerisque videtur loco ψ ps debere scribi, quod de ordine literarum docentes plenius tractabimus.

X duplex modo pro cs modo pro gs accipitur, ut 'apex apicis', VIII 15 'grex gregis'. transit tamen etiam in u consonantem, ut 'nix nivis' nec non in et, ut 'nox noctis', 'supellex supellectilis', sed haec contra regulam declinari videntur. subit etiam loco aspirationis, ut 'veho vexi', 'trabo traxi'; vertitur in f, ut 'efficio' 'effero.' et sciendum, quod, quotienscumque 'ex' praepositio praepositur composita dictionibus a vocabulis incipientibus vel ab his quattuor consonantibus, hoc est c p t s, integra manet, ut 'exaro', 'exeo', 'exigo', 'exoleo', 'exuro', 'executio', 'expeto', 'extraho', 'exsequor', 'exspes', in quo videmur contra Graecorum facere consuetudinem. illi enim s sequente numquam x praeponunt, sed k pro ea, ut 'ἐκστασις'. melius ergo nos quoque x solam ponimus, s quae locum obtinet cs, cuius rationem non solum ipse sonus aurium iudi-

ἡμισυ] B (cf. lib. XIII § 25) et sic con. Fischerus ad Veller. I 247, Giesius dial. Aeol. p. 246 ἡμικ h ἡμικυ s. ἡμικκυ in ras. H ἡεε B ἡι ex lib. XIII § 24 in libros illatum videtur: si enim, quod ei respondet in exemplis Latinis a Prisc. allatis coll. lib. XIII § 7. 24 locum habere nequit: utrunque igitur voc. quamvis patronum nactum Krehlii censorem Ienensem in I. A. L. Z. 1822 n. 236 p. 429 cum a delendum est. ἡι certe in H sup. lin. add. ni f. h. si quis γ in RK iustae lectionis vestigia servare putet, is h. l. οὐ scripserit, si supra in sui commutato ἡ A B οἱ πβ Putsch. Krehl. ἡα. fec H 2 Boeotis] r et in litura B boeotes RG boetii KL alias Prisc. more consueto Boeoti id est pro s ante h add. libri sc. gloss. ad pro ea loco suo motum 3 Huic s A psi post ψ add. Ar fungitur] fungitur L ponitur K

4 caesar G antisima R antisimma BKr antissimma G antisima L ϝ] r ϝ RAH x ϝ B c Schneiderus Elementarl. p. 5 sq. not. uolui B 5 aussi K haec] hoc B haec ψ a quoque om. H 6 videtur K molto A 7 sonitum BA HL p et s uel b et s A b et s A 9 arabs bis celebs bis K celebis L 11 asumpsimus R adumpsimus B quam p et s A 12 ideo L irrationabiliter BAH 13 dicentes b 14 DE x. inscr. A 16 supellex supellectilis BGLK supellectilis H haec] r hae R 17 ut om. A ueho uehis uexi H 18 traxi K 19 composita RH compositis g compositis h 20 quatuor K iudicia G 22 expecto Kg exequor BA exspes om. K facere contra consuetudinem graecorum GL 23 s] c H s L 24 k] rk c RBAHK ut insertum in B eccōac K ergo] enim K ponimus] b ponemus BK panemus H ponamus L 25 optinet BAHGLK iudicio AH

GRAMMATICI LATINI II.

p. 558. 59 P.

p. 41. 42 K.

cio possit reddere, sed etiam hoc, quod geminari s aliqua consonante antecedente minime potest: geminari autem videtur post consonantem, si x antecedente, quae loco es fungitur, ipsa consequatur, ut 'exsequiae' 'exsequor'. quod si liceret, licebat etiam post bs vel ps, quas loco ψ duplicis accipimus, addere s, ut diceremus 'obsessus', 'abssectus', quod minime licet: | numquam enim nec s nec alia consonans geminari potest, ut diximus, alia antecedente consonante.

44 Nunc de mutis dicamus. || B transit in c, ut 'occurro', 'succurro'; in f: 'officio', 'sufficio', 'suffio'; in g: 'suggero'; in m: 'summitto', 'globus glomus'; in p: 'suppono'; in r: 'surripio', 'arripio'; in s: 'iubeo iussi'. nam 'suscipio', 'sustuli' a 'susum' vel 'sursum' adverbio composita sunt, unde 'subtinno' et 'subcumbo' non mutaverunt b in s. 'suspicio' quoque et 'suspicio' a 'susum' vel 'sursum' componuntur, sed abiciunt unam s, quia non potest duplicari consonans alia subsequente consonante, quomodo nec antecedente, nisi sit muta ante liquidam, ut 15 'supplex', 'suffragor', 'sufflo', 'effluo', 'effringo', quomodo et apud Graecos 'συγγνώμη', 'φθέγγμα'.

C transit in u consonantem: 'quiesco quievi', 'pascopavi', 'ascisco ascivi'; in x: 'dico dixi', 'duco duxi', 'noceo noxa noxius'; in s: 'parco parsi' et 'peperci' dicitur; in g antecedente n: 'quadringenta', 'quingenta', 'septingenta', 'ango' quoque pro 'ancho'. et notandum, quod ante hanc solam mutam finalem inveniuntur longae vocales, ut 'hōc', 'hāc', 'sīc', 'hīc' adverbium; nam ante t, si qua inveniatur, per concisionem hoc evenit, ut 'audīt', 'munīt', 'fumāt' pro 'audivit', 'munivit', 'fumavit'. nec non post s posita transit aliquando in t vel assumit eam, 25 ut 'irascor iratus', 'nanciscor nactus', 'paciscor pactus', 'nascor natus.'

1 posit L aliqua alia GLK antecedente] r cedente R 2 post consonantem uidetur K si om. GLK 3 c et s BAHGL fungitur GL ipsa K exequiae ex exsequiae effecit r exquor ex exsor ni f. effecit r exsecor A 5 accepimus H s add. r obsessus] ry obsesus G obsessus B absessus R abssectus] r absectus R abssectus K 6 nec et s LK 7 ut diximus] r ut diximus R om. AGLK consonante antecedente K consonante. B. Nunc B 8 DE MUTIS IN QUIBUS CONSONANTES TRANSEVNT SED PRIMUM DE B INCIPIT. A De mutarum transitu L dicimus K 9 sufflo om. H ut suggero K ut summitto K summitto] g summitto G 10 ut suppono K ut surripio K ut iubeo K 11 iusi L suscipio A susum] sum A 12 comsita K subtinno] g subtinneo G subcumbo] r subcumbo R succumbo Bh 13 susum] sussum K sursum adverbio componuntur H 14 abiciunt GK post s: non dicimus suspicio sed suspicio inculcavit b 15 nissi G 16 suffrago L suffragator A sufflo effluo (efflo fere eras.) G sufflo efflo efflo K sufflo effluo] r suffluluo R et om. 17 CΥΤΝΩΜΕ R CΥΤΤΥΝΩΜΗ R CΥΤΤΩΜΗ B ΟΥΓΝΩΜΗ K ΦΘΕΤΤΑ R ΦΘΕΠΤΑ K 18 DE C. INSCR. A pascho A adscisco adscivi RBHK 20 et peperci dicitur om. K quingenta septingenta] t septingenta quingenta GLK 21 quoque om. A anco AGLK notandum est quod BAHG 22 solam hanc L muta A longuae GL 23 adverbium hic L adverbia Gk inueniatur Rr inueniuntur GLK inueniatur BH per] r pro R 24 uenit R 25 post] pot G post G assumit] r adsumit BH assumit R 26 nasciscor in nanciscor corr. R

p. 359. 60 P.

p. 42—44 K.

D transit in c, ut 'accidit', 'quic|quam'; in g: 'aggero'; in l: 45 'allido'; in p: 'appono'; in r: 'arrideo', 'meridies'; antiquissimi vero pro 'ad' frequentissime 'ar' ponebant: 'arvenas', 'arventores', 'arvocatos', 'arfines', 'arvolare', 'arfari' dicentes pro 'advenas', 'adventores', 'advocatos', 'adfines', 'advolare', 'adfari', unde ostenditur recte 'arcesso' dici ab 'arcio' verbo, quod nunc 'accio' dicimus, quod est ex 'ad' et 'cio' compositum; 'arger' quoque dicebant pro 'agger'. transit etiam in s: 'assideo', 'rado rasi', 'suadeo suasi'; in duas quoque s, ut 'cedo cessi', 'fodio fossus'; in t: 'attinet', 'attingo', 'attamino'. haec eadem tamen frequenter interponitur compositis hiatus causa prohibendi, ut 'redigo', 'redarguo', 'prodest'; subtrahitur etiam, cum se|quens syllaba ab s et alia consonante incipit, ut 'aspiro', 'aspicio', 'ascendo', 'asto'.

F multis modis muta magis ostenditur, cum pro p et aspiratione, quae 46 similiter muta est, accipitur, de quo sufficienter superius diximus, quamquam antiqui Romanorum Aeolis sequentes loco aspirationis eam ponebant, effugientes ipsi quoque aspirationem, et maxime cum consonante recusabant eam proferre in Latino sermone. habebat autem haec f litera hunc sonum, quem nunc habet u loco consonantis posita, unde antiqui 'af' pro 'ab' scribere solebant; sed quia non potest 'vau', id est digamma, in fine syllabae inveniri, ideo mutata est in h. 'sifilum' quoque pro 'sibilum' teste Nonio Marcello | de doctorum indagine dicebant.

G transit in s: 'spargo sparsi', 'mergo mersi'; in x: 'rego rexi', 47 'pingo pinxi'; in et: 'agor actus', 'legor lectus', 'pingor pictus'.

H literam non esse ostendimus, sed notam aspirationis, quam Graecorum antiquissimi similiter ut Latini in versu scribebant: nunc autem diviserunt et dextram eius partem supra literam ponentes psiles notam habent, quam Remmius Palaemon exilem, Grillius vero ad Virgi-

naetus (n) B paciscor pactus nascor natus] om. GL nascor natus paciscor pactus
 BH paciscor pactus suo loco, nascor natus ante nanciscor add. l 1 de v. inscr. A
 aggero] r aggeo R 3 ad. ar. frequenter GL ponebant ar L 4 arfari —
 adfari] adfari R in arfari mut., dicentes — adfari add. r dicentes om. K 6 artio
 B verbo] a uerbum A acci^o B actio H 7 et cio compositum] b **** B
 compositum G compositum H 8 assideo ex assidio corr. K rasi ex rassi
 corr. G suadeo suassi rado rassi K quoque add. sup. lin. K 9 fodior b
 attingo] g attinguo GL 10 frequenter tamen K interponitur frequenter GL
 in compositis K compositis H 11 etiam consequens A 13 de f. inscr. A aspira-
 tione ponitur quae similiter mutta (muta g) accipitur GLK 14 diximus superius GL
 15 Aeolis] r aeoles RAK eoles GL 16 quoque ipsi GL maximae K
 recusabant] g recusabant GLK 17 in latino proferre GLK autem litera (F
 ni f.) H F sup. lin. add. A ad marg. h haec f litera om. K ad mg. add. k
 18 antiqui] r antiqui romanorum R af] r ** R 19 id] hoc K 20 mutata est
 F. in B. B sifilum (?) R quoque om. GL post sibilum: dicebant erasum
 in B 21 Non. Marc. s. v. siflare p. 531, 2 M. dicebant suo l. extat in B
 22 ut spargo Ar 23 pinguo L pinguo L pinctus in pietus corr. K 24 de
 u. inscr. A 25 similiter om. K autem] eam G 26 dexteram AHGLK
 partem eius B supra .s. litteram B + sup. lin. add. a, ibidem et ad mg. b
 27 qua A rennius L palaemon B palcemon A. de Rennio v. Suet. de ill. gr.
 c. 23 coll. Baehrio in Pauly encycl. V 1068, Graefenhanio in hist. phil. III 72 sq.
 Grillius] cf. Suringarium hist. schol. Lat. II 230 sq. Graefenhanium l. i. p. 131, qui

lium de accentibus scribens levem nominat, sinistram autem contrariae aspirationis, quam Grillius flatilem vocat.

K supervacua est, ut supra diximus: quae quamvis scribatur, nullam aliam vim habet quam c.

- 48 De q quoque sufficienter supra tractatum est, quae nisi eandem vim haberet quam c, numquam in principiis infinitorum vel interrogativorum quorundam nominum posita per obliquos casus in illam transiret, ut 'quis cuius cui'. similiter a verbis q habentibus in quibusdam participiis in c transfertur, ut 'sequor secutus', 'loquor locutus'. transit in s, ut 'torqueo torsi', sicut et c, 'parco parsi'. similiter abicit n in praeterito, ut 'linquo liqui', | ut 'vinco vici'. transit etiam in x, ut 'coquo coxi', ut 'duco duxi'. apud antiquos frequentissime loco 'cu' syllabae 'quu' ponebatur et e contrario, ut 'arquus', 'coquus', 'oquulus' pro 'arcus', 'cocus', 'oculus', 'quum' pro 'cum', 'quur' pro 'cur'.

- 49 T transit in s: 'verto versus', 'concutio concussus', 'ὄσῶ' Graecum 'ossa'; c vero antecedente || in x: 'pecto pexui', 'flecto flexi'.

Y et z in Graecis tantummodo ponuntur dictionibus, quamvis in multis veteres haec quoque mutasse inveniuntur et pro v u, pro ζ vero, quod pro sd coniunctis accipitur, s vel ss vel d posuisse, ut 'fuga', 'murra' pro 'φυγή', 'μύρρα', 'Saguntum', 'massa' pro 'Σάγυνθος', 'μάζα', 'odor' quoque ἀπὸ τοῦ ὄζειν, 'Sethus' pro 'Ζῆθος' dicentes et 'Medentius' pro 'Mezentius'. ergo 'corylus' et 'lympha' ex ipsa scriptura a Graecis sumpta non est dubium, cum per v scribantur, ἀπὸ τοῦ καρύου καὶ

praeceptorem Vergiliū Grillium fuisse in animum sibi induxit. eiusdem in Cic. de invent. libros commentum in cod. quodam bibl. Bambergensis nuper reperit Halmius, cf. Linsmayerum in Halmii anal. Tull. II p. 1, quae erit 'Rethorica Grilli', qua in expositione in Valerium Maximum conscribenda usus est Fr. Dionysius de Burgo, v. Endlicherum catal. codd. Lat. bibl. Vind. n. CLXXVII gryllius H

1 accentibus] r¹ accentibus RALK accedentibus H¹ sinistram] † sup. lin. add. A sup. lin. et ad mg. b contrariae illi aspirationis dasiam quam edd. ab α ad Putschium 2 fatilem Rr 3 DE K. ET Q. A 4 uim aliam G 5 DE Q. Q quoque A tractum H est add. k quae] r qud R eundem G 6 principio H infinitiuorum AH 7 quorundam G illam^c A 8 cui qui K 10 ut parco GLK post parsi: et peperci Kl abiicit GLK sicut et c post praeterito repetit B 11 ut linquo GLK ut om. HK vici] r uinci R ut om. H sicut K ut c. coquo BA 12 qua loco cu syllabae G ponebatur loco cu syllabae quu L qui] qu R q. u. A Q H q & u B 13 et ex L ut arqus acus oculus R oculus B 14 quum R quom BL quur Rr quor B cur dicebant K 15 DE T. A ut uerto GLK uerte H concusus LK ocae in ocae corr. R 16 antecedente t in R antecedente transit in B ut pecto GLK hexui L 17 DE Y ET Z. A 18 inueniantur ex inueniuntur corr. A inueniuntur L et] ut L 19 pro om. G pro sd uel ss L uel ss] r om. R rell. possuisse K 20 ΦΥΓΑ Ahr sacuntum GL ZAKINEOC G 21 ANTO B τοῦ] τοι G ΟΖΕΙΝ H ΖΕΘΟΣ GLK medientius RHK 22 pro MEZENTIOC G pro MEZENTIUS K pro MEZENTIUS L corylus] rb cyrillus R corillus G coryllus Bg cyrylus K a om. GL 23 sumpa G scribantur ex scribuntur corr. B

p. 561 P.

p. 45—47 K.

τοῦ 'νύμφη'. solebant enim vetustissimi Graecorum l pro n scribere, unde 'quinquaginta' quoque numeri signum, quod illi per n scribunt, nos per l more illorum antiquissimo scribimus.

DE ORDINE LITERARVM.

5 Ordo quoque accidit literis, qui quamvis in syllabis dinoscitur, ta-VIII 50 men, quia coniunctus esse videtur | cum potestate elementorum, non absurdum puto ei nunc illum subiungere.

Sunt igitur vocales praepositivae aliis vocalibus subsequentibus in eisdem syllabis a e o, subiunctivae e u, ut ae au eu oe. i quoque apud
10 antiquos post e ponebatur et ei diphthongum faciebat, quam pro omni i longa scribebant more antiquo Graecorum. invenitur haec eadem i post v in Graecis nominibus, ut 'Ἄρπυια': nam vi diphthongus est.

Sunt igitur diphthongi, quibus nunc utimur, quattuor. diphthongi autem dicuntur, quod binos pthongos, hoc est voces, comprehendunt. nam
15 singulae vocales suas voces habent et ae, quando a poetis per diaeresin profertur, secundum Graecos per a et i scribitur, ut 'aulai', 'pictai' pro 'aulae' et 'pictae'. Virgilius in III:

Aulai medio libabant pocula Bacchi,

idem in VIII:

20 Dives equum, dives pictai vestis et auri.

in Graecis vero, quotiens huiusmodi fiat apud nos diaeresis paenultima | syllabae, i pro duplici consonante accipitur, ut 'Maia Maia', 'Aias

τοῦ] r τοῦ R καρύου] om. A κορυοῦ R κάρυαοῦ r κάρυ^Αοῦ K κάρυα^{OC} L κάρυωC G κάρυωC g κορυνοC H καλ] απο in litura H I νιμφη K νιμφη G

νυμφη g ueteres K l] λ L λ pro η K 2 quinquaginta G per n K

3 nos per] r nos quoque per RGL more] r mere R antiquissimo(s) B

4 DE ORDINE LITTERARVM SED PRIMVM DE PREPOSITIVIS VOCALIBVS A 5 qui in mg. add. k dinoscitur in syllabis R dinoscitur A 6 absurdum GK 7 illum ordinem subiungere GL subiungere K 8 praepositivae K sequentibus A eisdem] r hisdem RGL isdem K 9 subiunctivae K e u om. A e et u B ae. oe. eu. au. G ae. au. eu. oe. eu. A eu. eo. ei R eu. oe. (ei del. et ascr.: alter non habuit) r ae. oe. au. ei. L 10 antiquos] latinorum sup. lin. add. r dyptongon H

faciebat L 11 lingua i K lingua GL longam B scribebant] ponebant

GLK antiquorum K gregorum B Invenitur] r Inuentor R 12 arpia R

APPYIA B 13 quattuor] u. GK quinque BL 14 pthongos RBAHK pthongos GL

comprehendunt AH comprehendunt B 15 ae diptongus GLK per diarsin profertur a poetis GL a poetis per diarsin profertur l per] p R diheresin B di-

eresin H diarsin K 16 secundum]. Sed A aulae et pictae] b aulae pictae BG

LK 17 Verg. Aen. III 354 (deficit Rom.) in III] om. H in sup. lin. add. h in III li K

18 aulai in medio Rbh Krehlii nonnulli aulai medio r cum rell., Med. Pal. cf. lib. VII § 3 lib. XVII § 8 pocula] r pocula R bachi RBHLK

19 Verg. Aen. VIII 26 VIII BG 20 equum] r eaqum R *equum (a) B equum G

ecum Pal. picta i Med. picta (i) Pal. picta Rom. 21 quotiens G quotiens in huiusmodi k apud H diheresis RBA diarsis GL diarsis K penultima

GH penultima ex penultima corr. L 22 Maia Maia Aias Aias] l MAHA maia

ABAC siax L MAHA. maia. AHA. siax G maia maia^s AIAC siax K maia. ma. i. a sia

51 *Aiax*². transit in *i* productam, ut 'quaero inquirō, exquirō' - quamvis 'exquaero' Plautus dixit in aulularia:

I intro, exquaere, sitne ita ut ego praedico - 'laedo illido', 'caedo occido'. ponitur pro *e* longa, ut 'scaena' pro || 'σκη-νῆ', et pro *a*, ut 'Aesculapius' pro 'Ἀσκληπιός', in quo Aeolis sequimur: illi enim 'νύμφαις' pro 'νύμφας' et 'φαῖσιν' pro 'φασίν' dicunt. invenitur tamen haec diphthongus in media dictione correpta tunc, quando compositae dictionis antecedentis in fine est sequente vocali, ut 'praeustus'. Virgilius in VII.:

Stipitibus duris agitur sudibusve praeustis. 10

Homerus:

Ἀνιπτόποδες χαμαιεῦναι.

sic etiam longae vocales solent corripī, ut 'dehisco'. Virgilius in V.:

Infidunt pariter sulcos totumque dehiscit

Convulsum remis rostrisque † stridentibus aequor. 15

52 Oe quoque idem patitur apud Graecos. Aeschylus:

Ἴστρος τοιαύτας παρθένους λοχεύεται.

unde quidam non sine ratione | unum semis singulas eas habere tempus dicunt, ideoque, si consequatur consonans, quae dimidium tempus habet, omni modo producuntur. 20

Au quoque videtur quasi pati divisionem, cum *i* post *u* addita transit

a. i. a aias B MANIA MAIAC AIA AIAC R MAIA MAIAC AIAC AIAX r maia MAIAC. aia. aiax. A maia maiac aiax aiac H 1 exquirō add. l 2 Plautus] r plauti is R plautis H Plaut. aul. III 10, 70 aularia KL 3 I] primo L i l (primo?) id G exquaere] sic Plauti libri aliquot dett. exquirō Vet. 4 lingua GL et sic saepe GLK ut add. r scaena pro σκηνᾶ G σκηνᾶ pro scaena RAL σκηνῆ pro B σκηνῆ scaena H pro σκηνῆ scaena h pro in litura K 5 ἀσκληπιός R ἀσκληπιός A ἀσκληπιός K Aeolis] r aeoles RH coles GLK 6 νύμφαις G νύμφας K νύμφας G nymphas R nymphas H φαῖσιν] φαεσιν K φασιν L φασιν pro φαεσιν R φαεσιν pro φασιν r faesin pro fassin G φαεσιν pro phami H 7 haec om. G diphthongus haec K 8 compositae H dictionis] a dictiones A sequenti H praeustus] r praeustis RGLK 9 Verg. Aen. VII 524 in VII.] om. H in sup. lin. VII ad mg. add. h 10 stipedibus A 11 Hom. II. XVI 235 12 ἀνιπτόποδες R ἀνιπτόποδες AEC B ἀνιπτόποδες GK ἀνιπτόποδες A ἀνιπτόποδες H ἀνιπτόποδες χαμαιεῦναι L corr. ab l χαμαιεῦναι G χαλαίευνας H χωμαίευ-

ναι K 13 etiam] enim L Verg. Aen. V 142 sq. in om. H 14 infidunt Med. 15 remis — aequor om. A postrisque L plostrisque l stridentibus etiam Rom. et m. alt. Fr. tridentibus Vergilius 16 DE OE. A apud H Aeschylus — λοχεύεται om. GL in mg. add. l, infra § 59 inseruit G oeschyllus (o del. r) R oeschyllus A aescylus H aescilus K aeschilus l Aesch. fragm. 161 t. l p. 352 Herm. Niob. f. II p. 74 Wgur., ex Niobe petitum teste Hephaest. p. 7 Gaisf. cf. Eustath. 1065, 38 et fragm. gramm. ad calcem lib. V positum 17 Ἴστρος αὐτὰς ἱταροενοῦς

λοχεύεται R Ἴστρος τὸ ταῦτας παρθενοῦς λοχεύεται r om. 1. 2 Ἴστρος] sic etiam Heph. codd. CMN Eustath. ὀίστρος 3α cum aliquot Heph. codd. et H infra l. l., praefert

Hermannus τοῦαυτας B τοιταυτας L τοιαυτας K τοιαύτης παρθένου aliquot Heph.

codd. παρθενοῦς B παρθενοῖς A παρθενοῦς H παρθηνοῦς K λοχεύεται H λοχενοίεται l μνηστεύεται Eustathius, prob. Herm. ister flū tales uirgines accepit suspectas interpret. l 18 et semis GLK 19 dimidium L demidium GK dimi-

p. 562. 63 P.

p. 48. 49 K.

eadem u in consonantium potestatem, ut 'gaudeo gavisus' et 'ναύτης na-
vita', 'ναύς navis'; transit tamen etiam in h, ut 'aufero abstuli ablatu-
s'. et sciendum, quod pro 'ab' praepositione au ponitur in his verbis: 'aufu-
gio' et 'aufero'. ex contrario quoque frequenter solet fieri, ut anteceden-
s te a et u loco consonantis sequente, si abiciatur vocalis posita post eam
[id est post u consonantem], au diphthongus fiat u redeunte in vocalem,
ut 'lavor lautus', 'faveo fautor', 'avis auceps, augurium, augustus'.
transit in o productam more antiquo, ut 'lōtus' pro 'lautus', 'plōstrum'
pro 'plaustrum', 'cōtes' pro 'cautes'; sicut etiam contra pro o au, ut
'austrum' pro 'ostrum', 'ausculum' pro 'osculum', frequentissimeque hoc
faciebant antiqui. in u quoque longam transit: 'fraudo defrūdo', 'claudio
inclūdo'.

Eu transit in e longam, ut 'Achillēs' pro 'Achilleus', 'Vlixēs' pro 53
'Vlixeus', quod ostenditur ex genetivo 'Vlixei'. | Horatius in carmi-
num primo:

Nec cursus duplices per mare Vlixei.

in u etiam mutatur: 'fugio' pro 'φεύγω'.

Oe est quando per diaeresin profertur in Graecis nominibus et Grae-
cam servat scripturam. per o enim et i ponitur, quae tamen, sicut supra
dictum est, locum duplicis ob|tinet consonantis, ut 'Troia' pro 'Τροία',
'Maia' pro 'Μαία'. in hoc quoque Aeolis sequimur; sic enim illi dividentes
diphthongum κόϊλον pro κοῖλον dicunt. apud Graecos tamen quoque i
sequente producere licet antecedentem brevem, ut Homerus in hoc versu:

Νέστορα δ' οὐκ ἔλαθεν ἰαχὴ πίνοντά περ ἔμψης.

tium B 1 ναυθς R ναυτες AGL in navita desinit A, inc. iterum ab initio libri
quarti 2 et ναυς BHGLK tamen om. GL 3 sciendum est G aufero au-
fugio GL 4 et in litura R ex] E Brhl fieri frequenter solet G solet fieri fre-
quenter L 5 si om. GL add. l abiciatur GK 6 post consonantem BHGLK

7 augorium L augorium G aguriam R 8 plostrum] postix in plostrix corr. H
9 contra] e contrario l au ex u corr. h 10 frequentissime (que om.) L
11 hoc add. h longum B ut fraudo K 13 longum BH achilles GLK
achilleus LK 14 Vlixeus] ulixes L ulyxei H Horatius — Vlixei post Vli-
xei om. R in mg. add. r Hor. carm. I 6, 7 libro primo G primo libro L
16 currus GL duplices libri Prisc. et hic et lib. VI § 92 cum parte codd. Hor. du-
plices libri Cruquiani duplicis Horatius per ma+re (na) H 17 pro sup. lin. add.
k φεύγω] l φευγω GL φευγω oc | Est quando B 18 diheresin RBH diaerisin
L diarisin G diarissim K 19 seruant K per] pro RG 20 optinet L
troia pro troia R troia pro troea corr. m. al., haud r Τροία] troea GL Τροία sed i
in litura K 21 maia pro maia R Μαία] in litura K maia (moea g) GL

Aeolis] r aeoles R eoles GLK enim] etiam GL 22 κολον B¹ κοία** (κοι-
λον r) pro κοειαλον (e del. et canum sonus sup. lin. ascr. r) R κηλον pro κελων K
o quoque

pro om. L pro κοελον GH quoque tamen G ** tamen L quoque]
* o(h) quoque R *o* quoque (h-c) B hoc quoque K 23 breuem. aeschilus κῖρος
τοῦται. τας παρθεν. ἰκταλοχεται. ut homerus G cf. p. 38, 16 ut] teste B homero
ex homerus corr. B Hom. Il. XIII 1 24 νέστορα δοῦκ ελαφεν ἰαχὴ πίνονταμρεμρετες r
νηρτοραλα. σκλαοενια. χεπινον. ταπερ. ομηρετες. G versus ab L omisum, adf. interpret. nestorem uelis latere bache

p. 563 P.

p. 49. 50 K.

aufertur ei [id est oe diphthongo] altera vocalis sequente e longa more Attico, ut 'poëta' pro 'ποιητής' et 'poëma' pro 'ποίημα', nec non pro ω diphthongo Graeca nos hanc [id est oe] ponimus, ut 'κωμωδία' comœdia, 'τραγωδία' tragoedia dicentes: nec mirum, cum pro ω quoque habemus o et pro i e in diphthongo accipimus. hoc tamen quoque ad imitationem Boeotorum solemus facere. transit in u longam, ut 'Phoenices' 54 Pūnices', 'phoeniceon pūniceum', 'poena pūnio'. numquam diphthongus in praeterito perfecto mutatur, ut 'haereo haesi', 'audio audiui', 'moenio moenivi', excepto 'caedo cecidi'.

Ei diphthongo nunc non utimur, sed loco eius in Graecis nominibus e vel i productas ponimus. et in priore sequimur Aeolis: illi enim τῶ 'Δημοσθένη' dicunt pro 'Δημοσθένει' et 'ἦπον' pro 'εἶπον'. et nos plerumque, cum ei apud Graecos sit pura paenultima, in illis maxime femininis, quae per adiectionem assumunt a apud Graecos, mutamus ei in e productam, ut 'Δηϊόπη Δηϊόπεια Deïopēa', 'Καλλιόπη Καλλιόπεια Calliopēa'. nam in illis, quae in ia solum desinunt apud Graecos, raro fit hoc, ut 'Argia', 'Alexandria', 'Nicœmedia', 'Langia', 'Lampia'.

Stattus in III:

Candensque iugis Lampia nivosis.

bibentē tenebras *add. l* δ' οὐκ *etc.*] νοῦσκοιαθῆνιαικε K πινοῦντα B ^περ *l* ἔμπης] εμπες H εμνης K 1 ei] ·i G ^oi L ποcali(s) L pocali BG 2 at-
tice] g antiquo G ποιητής] 2 ποιητα BHGL ποιετα R ποεντα K et om. K
ποημα K ωi m. *tert. in litura* R oi K 3 ut *add. k* κομοιαια RK κω-
νωια a L κωμιαια G pro comoedia B commoedia R comedia K 4 ἑρα-
τωιαια R τραγωιαια G τραγωια a L τραγοιαια trogoedia K pro tragoedia B
5 accipimus H 6 emitationem GK boetorum RHGL boetarum h Phoenices] ποενικες GL 7 poenices poeniceon K ποενικιον ·punicium G phoenic̄ion puni-
cium L phoeniceon pūniceum H 9 moenivi] r mouui R cecidi GLK
10 diphthongoⁿ B 11 Aeolis] r aeoles R eoles GLK τῶν δημοσθηνη R τοι δημοσθηνη G τῶν δημοσθηνη H του δημοσθηνη K τοι δημοσθηνη L *de i subscri.*
in Δημοσθένη om. cf. Ahrensium dial. Aeol. p. 99 12 dicunt] r ducunt R δημοσ-
θηνη R δημοσθηνει H δημοσθηνει K demosthenei G demostenei L ηον R επον
B eipon L ei Hh pon *et sqq. usque ad paenultima om. H add. h* et
om. GL 13 feminis Rr 14 adsumunt BH 15 ληιοπη***** R ληιοπη ληιο-
πηνα deïopea r λη οπε · ληιοπεια · ληιοπη · B ληιοπη ληιοπεια ληιοπεα L ληιο-
πηιοπηνα ληιοπηνα H ληιοπη. ληιοπεια. ληιοπη. G ληιοπη. ληιοπηια. ληιοπεα. K
καλλιοπη καλλιοπηνα calliopea σαλλιοπηνα σαλλιοπεα Rr καλλιοπε. καλλιοπεια. Kal-
liopea B κβαλιοπη. καλιοπεια. καλιοπηνα. G κβαλιοπε. καλλιοπεια. καλλιοπεα. H κα-
λιοπεα κβαλιοπεια κβαλιοπεα K ταλλιοπει κβαλιοπεια caliopea L 16 ia] rh i RH
17 alexandria GK alexandria. dia nicomoedia B Nicœmedia] r nichoedia R
nicomidia GL lingua GL 18 Stat. Theb. III 290 VII K thebaidos post
III *add. rh* carminum B 19 candensque] r cadensque RBK iugis L niuoris L

p. 563. 64 P.

p. 50. 51 K.

idem in eodem:

Haec quoque secreta nutrit ^lLangia sub umbra.

idem in II:

Tunc donis Argia nitet vilesque sororis

Ornatus sacro praeculta supervenit auro.

'raro' autem diximus propter 'Medeam', 'Plateam'. nam quod Virgilius

Qui tela Typhoëa temnis

e correptam protulit, Doricum est: illi enim solent ei diphthongo abicere i. in Latinis autem dictionibus difficile invenies i longam ante vocalem positam, nisi in genetivis in ius desinentibus, ut 'illius', 'solius', 'ullius', quae tamen licet et corripere, et in verbo 'fiam fias fiat', quod ipsum quoque contra aliorum ejusdem coniugationis fit regulam verborum.

In masculinis quoque ei pura in e longam convertitur: 'Ἀχιλλεῖος X 55 Achilleus', 'Ἀλφειός Alphēus', 'σπονδεῖος spondeus'. non sine ratione tamen hoc fit, sed quia i pura paenultima ante us vel a vel um per nominativos non invenitur producta in Latinis dictionibus nisi in disyllabis et ipsis Graecis. nam in Graecis saepe invenimus, ut 'Chius' et 'dia' et in uno trisyllabo, quod apud Statium legi, 'Lycius'. Statius in X Thebaidos:

At patrias si quando domos optataque, Paeon,

Templa, Lycie, dabis tot ditia dona sacratis

Postibus et totidem voti memor exige tauros.

in aliis vero consonante sequente pro ei diphthongo longam i ponimus, ut 'Νειλος Nilus'.

In semivocalibus similiter sunt aliae praepositivae aliis semivocalibus in eadem syllaba, ut m sequente n, ut 'Mnestheus', 'amnis', s quoque

1 idem ex id est corr. R Stat. Theb. III 717 2 nutrix B lingua GL
3 Stat. Theb. II 297 sq. 4 Tum Stat. Cass. al. 5 preculta r procullo R per-
culta tert. m. in R post auro: Virgī. dia camilla (Aen. XI 657) add. B 6 au-
tem ut G niceam post plateam add. GL et m. tert. in R Verg. Aen. I 665

7 tifoëa R tiphoea L typhoia ex typhoea corr. Fr. lacuna in Pal. temnis R
tempnis B 8 correpta GL abicere G abicire K 9 autem] uero GL de-

ficile LK inuenis Rr inuenis BH 10 solius ullius] add. r ullius solius GL

11 ipsum ~ quoque L 12 aliorum contra GL coniugationis regulam uerborum
sit. G fit om. L regula B 13 puram B conuertitur ut BHGK ΚΑΛΛΙΟΠΕΙΑ

pro kalliopea ante Ἀχιλλεῖος add. B ἀχιλλεῖος achileus GK 14 achileus L

αλφειος K. αλφειος G alpheios L alfeios alf...us Rr alfeus H σπονδειος Rr

spondeios GL 16 dysyllabis G desyllabis K disyllabis L dissyllabis RBH 17 Chius]

dus GL dia.. (et) ***** perchius arius. Statius L 18 in uno trisyllabo] in

paucis trisyllabis sperchius arius K in uno — legi] om. G lycius quod

apud statium legi K aput H legimus B lichius R licius perchius arius. G

Statius om. K Stat. Theb. X 343 sqq. 19 tebaidos K 20 At] Ad

RBH Et GL quando se domos obtataque B 21 lyciae B lyciae H chiae

R licie GL Stat. Cass. ditia H 22 Hostibus Cass. exigit auro G

23 longam] b longum B ut neilos L 24 pro nilus G 25 Quae de semio-

calibus aliis praeponatur ad mg. L uero similiter GL 26 n Mnestheus GL

Mnestheus] h mnesteus RH

p. 564. 65 P.

p. 51. 52 K.

sequente m, ut 'Smyrna', 'smaragdus': nam vitium faciunt, qui zm scribunt; numquam enim duplex in capite syllabae posita potest cum alia iungi consonante. Lucanus quoque hoc ostendit in X:

Terga sedent, crebro maculas distincta smaragdo.

nam nisi esset s ante m, subtrahi in metro minime posset nec staret ver- 5
sus; s enim in metro saepe vim consonantis amittit. in fine autem syl-
labae omnes liquidae solent ante s poni, ut 'puls', 'hiems', 'mons', 'ars';
similiter ante x, excepta m, ut 'falx', 'lanx', 'arx': in mutis praeponun-
tur b et g sequente d, ut 'βδελυρός', 'bdellium', 'Abdera', 'abdomen',
'Mygdonides'. c vero et p praeponuntur sequente t, ut 'actus', 'lectus', 10
'aptus', 'diphthongus'. semivocalis nulla praeponitur mutis nisi s se-
quente b, ut 'asbestus', 'Asbustes', c vel q: 'scutum', 'squalor', p, ut
'spes', 'sphaera', t: 'status', 'Sthenius', ante aliam autem nullam mu-
tarum. mutae vero semivocalibus praeponuntur liquidis absque m omnes 15
paene omnibus: bl, ut 'blandus'; cl: 'clarus'; dl, ut 'Abodlas', no- 15
men barbarum; gl: 'gladius', 'Glabrio'; tl: 'Tleptolemus', 'Atlas'; pl:
| 'planus'; fl: 'flavus'; bn: 'abnuo', sed b magis superioris est syllabae;
cn: 'Cnidus'; dn: 'Cydnus', 'Ariadne'; gn: 'Gneus'; tn: 'Actna'; pn:
'Therapnae', 'Siphnus'; br: 'Brennus', 'umbrae'; cr: 'creber'; dr: 'Dran-
ces'; gr: 'gratus'; || fr: 'frater'; pr: 'pratum'; tr: 'tractus'. ante m 20
autem inveniuntur c d g t, ut 'Pyracmon', 'Alceme', 'drachma', 'Dmois',
'Admetus', 'agmen', 'Tmolus', 'Isthmos'. tres autem consonantes non
aliter possunt iungi in principio syllabae, nisi sit prima s vel c vel p,

1 ut om. GL smirna HGLK z ante m GLKk z. et. m. B 2 potest duplex in
capite syllabae posita GL iungi G 3 Luc. Phars. X 121 hoc add. r in X hoc
ostendit GL 4 sedent] i sedente GL maculas] sic etiam libri Luc. fere omnes cum
utroque Voss. maculae RBH maculis codd. quidam Luc. smaragdo Luc. Voss. B
5 *asi (ni) B s] z b stare Rr 6 s — amittit in mg. add. g 7 ante s om. G
mons sup. lin. add. L ars mons K 8 excepto B De mutis autem alias mutas in

mg. L 9 ΒΟΗΑΙΡΟΣ Rr ΒΑΒΑΙΡΟΣ BHK bdelyros L bdiellium G genus lapidis post
bdellium libri: est gloss. ad abdira pertinens (sic enim libri, abdira II), quod pro abdir
habuerunt, cum sit Abdera, quod restitui. Priscianus ubique scribit abaddir vel abad-
dier v. lib. II § 6. V 18. VI 45. VII 32 10 migdonides BHGL praeponuntur
mutis (mutis L) GL 11 semiuocales in semiuocalis corr. BHG 12 ut om. H
asbestus add. r asbutes RBHK uel add. r ut scutum B p spes GL
13 sphaera RB spera HGLK Sthenius] Putschius cf. lib. II § 50. 55 sthennius
RBGK stennius HL 14 uero **** semiuocalibus B 15 pene omnibus absque m
(om. omnes) GL penae H bl blandus GL ut clarus K ut ante Abodlas om.
BGL 16 tl ut tleptolemus (sic) post clarus posuit K tleptolemus G atlas om. K
17 fl. flauus supra post barbarum exhibet H abnuo ex abuno corr. R est om.
GL 18 cn cnius B cf. p. 57, 20 dn: Cydnus om. L cydnus (us) R quidnus K

hariaadne B haridne H aethna R ethna r 19 therapnae r therapne B therapne HGL
thacrapnae K siphnus H Heidelb. sipnus rell. brenus L brenus G crebrum L
dranges L 20 tractu B in autem add. h 21 autem sup. lin. k piracmon BG
LK drachma] Schneiderus Elementarlehre I 230 dracma RH dragma BGL, h. t.
om. K Dmois] r admois R 22 Admetus] admeas L admetus dragma agmen K
istmos HGLK De tribus consonantibus pariter in eodem de consonantibus in
quibus dictiones finiuntur inscr. L 23 posunt L iungi in principio add. g

p. 563. 66 P.

p. 52. 53 K.

secunda post s quidem c vel t vel p, post c autem aut p principales secunda t, tertia l vel r, sed l in solis illis quae ab s incipiunt, ut 'Asclepiodotus', 'scriba', 'stloppus', 'stratus', 'splendidus', 'spretus', 'victrix', 'sceptrum'. nam post pt vel ct simul iunctas l non invenitur, ut ostendimus, ipsa soni natura prohibente. in fine vero dictionis contra invenimus 58 primam liquidam, sequentem mutam, postremam s, ut 'urbs', 'stirps'. sin autem in duas desinit consonantes dictio, necesse est priorem liquidam esse et || sequentem s vel x, ut supra ostendimus, vel c vel t antecedente n, ut 'hinc', 'dicunt', 'amant', 'hunc', vel loco ψ Graecae bs vel ps scribere pro ratione genitivi, ut 'Arabs Arabis', 'Pelops Pelopis', 'caelebs caelibis', 'princeps principis'. quibusdam tamen, ut supra docuimus, non aliter videtur ψ Graeca nisi per ps scribenda. quamquam enim ratio genitivi supra dictam exigit scripturam, tamen cognationem soni ad hoc proclivorem esse aiunt. hoc tamen sciendum, quod principium syllabae omni 15 modo pro ψ ps debet habere, ut 'psittacus', 'pseudulus', 'ipse'; 'nubo' quoque 'nupsi', 'scribo' 'scripsi' faciunt, quavis analogia per b cogit scribere, sed euphonia superat, quae etiam 'nuptam', non 'nubtam', et 'scriptum', non 'scribturn', compellit per p, non per b, dicere et scribere. | ||

1 secundae K post s ut asclepiodotus stratus spretus quidem B subducta a b, quae infra lin. repetit post s quidem post s R post t uel p in marg. ut asclepiodotus stratus spretus add. r, eadem in litura h, ut asclepiodotus add. LG, cui sup. lin. stratus spretus adiunxit g 2 asclepiodotus(c) B 3 stlopus BGK stlopus L stratus] x prob. O. Jahnio ann. crit. ad Pers. sat. 5, 13, h. l. a libris omnium, qui inter spretus (spretus B) et victrix exhibent gloss. ad sententiam secunda quidem post s c uel t uel p pertinens: in graecis etiam (autem B) φ secunda (secundo R) ponitur (secunda ponitur φ H), quam nos per ph plerumque scribimus, σφραγίς
PARIC
 (cōparis Rr cōpātic G cōpatic H) 4 iuncta. sl. B ostenditur R in mg. at.
 ostendimus r 7 desinat B dissinat GK consonantes L 9 hunc amant GL
 10 celebs H celebs h celebis B celibis b 11 quibus H uidetur non aliter GL 12 per add. r p. et. s B 14 sciendum est BHGLK 15 psittacus] r psittacus R psitacus HGLK psedulus L 16 et scribo r 17 scribere om. L non nubtam om. R add. r non nuptam B 18 non scriptum B compellat B

de littera

EXPLICIT LIBER PRIMVS. INCIPIT LIBER II DE SYLLABA. Rr EXPLĪ LIB. I PRISCIANI GRAMMATICI CAESARIENSIS DE LITTERA. INCIPĒ. LIB. II DE SYLLABA B lib. II custodis, ut vocant, loco H EXPLICVIT. LIBER. PRIMVS. DE. LITTERA ... | INCIPIT LIBER II DE SYLLABA .. G explicit liber primus de littera incipit sed de syllaba L finit .. ∞ | secundus liber de syllaba K

LIBER SECVNDVS.

p. 563. 66 P.

DE SYLLABA.

p. 54. 55 K.

I 1 Syllaba est comprehensio literarum consequens sub uno accentu et uno spiritu prolata; abusive tamen etiam singularum vocalium sonos syllabas nominamus. possumus tamen et sic definire syllabam: syllaba est vox literalis, quae sub uno accentu et uno spiritu indistanter profertur. a 5
singulis tamen incipiens, non plus quam ad sex literas procedere syllaba potest in Latino sermone, ut: 'a', 'ab', 'arx', 'mars', 'stans', 'stirps'.

Et sciendum, quod syllabae, quae ex singulis constant literis, non plures sunt quam ipsae vocales, ex quibus fiunt, quae autem ex amplioribus literis, paene innumerabiles. nulla syllaba tres vocales habet, unde u 10
et i non aliter iunguntur diphthongis nisi loco positae consonantium, u tamen etiam tum iungi potest diphthongo, cum amittit vim literae, ut
2 'quae', 'linguae'. saepe inveniuntur pro duabus vocalibus iunctis, hoc est pro diphthongo, singulae vocales positae, ut 'plostrum' pro 'plaustrum' et 'inquiri' pro 'inquaero' et ubique pro ei diphthongo e producta vel 15
i, sicut supra dictum est; pro *ou* autem u in Graecis dictionibus ponimus, ut 'σπονδεῖος spondeus', 'Νεῖλος Nilus', 'μουσα musa'. quae singularum literarum sunt syllabae ex vocalibus, ut dictum est, constant, ut 'a', 'e', quae autem ex duabus constant, vel a vocalibus fiunt et inveniuntur diphthongus, ut 'au', 'oe', vel a vocali consonante antecedente vel sequente: an- 20
tecedente, ut 'da', sequente, ut 'ad'. non plus tamen quam tres consonantes antecedere nec rursus consequi nisi tres possunt. sed tamen hoc

2 comprehensio *B* comprehensio *K* litterarum *R* 3 etiam ** singularum (in) *B* 4 definire *GLK* 5 quae *ex* ἡq. *corr.* *L* indistanter] *b* indistanter (*ex* indistanter *ni f. corr.*) *B* Quot literis syllaba constare potest *ad marg.* *L*

a] *k* ab *HLK* 7 arx] ars *GL* stirps] *r* strips *R* 8 exingulis *Bb* constant] *r* constant *R* constat *B* 9 vocales sunt ex *H* quae autem quae ex *Bb* 10 innumerabiles sunt. *b* tres *add.* *r* i et u *GL* 11 iunguntur *R* 12 etiam *om. H* tum *om. G* tunc *L* amittit] *r* amittit *R* amittit *G* 13 quae et linguae *b* saepe *R* 15 productam *RBK* 16 sicut] ut *GL* pro *v* *L* ponimus in graecis dictionibus *G* ponimus dictionibus *BHL* 17 σπονδεῖος *HK* spondeios *GL* νεῖλος *K* neilos *GL* μουσα *R* moisa *H* moysa *GL* 18 sunt litterarum *L* 19 autem a duabus *GL* inueniuntur (un) *B* 20 *oe*] *r* eo *R* vocali] uocali et *HGLK* uocale et *B* antecedente uel sequente *om. GL*

uel et *K* 21 De consonantibus quot praecedere uel consequi possunt in eadem syllaba uocalem *in mg.* *L* consonantes tres *K* 22 antecedere] antecedere uocalem *RLK* antecedentes uocalem *G* uocalem antecedere *k*

p. 566. 67 P.

p. 55. 56 K.

notandum est, quod, si antecedant tres consonantes, non possunt nisi duae consequi vocalem, ut 'monstrans', nec iterum, si consequantur tres, possunt antecedere nisi duae, ut 'stirps'.

Si antecedens syllaba terminet in consonantem, necesse est etiam sequen||tem a consonante incipere, ut 'artus', 'ille', 'arduus', nisi sit compositum, ut 'abeo', 'adeo', 'pereo'. Herodianus tamen de orthogra- 3 phia ostendit, rationabilius esse sonoriusque quantum | ad ipsam vocis prolationem, in compositis quoque simplicium regulam in ordinandis syllabarum literis servare. obicitur tamen huic illud, quod oportet ergo 'oblitus', 'oblatus', 'obruo', 'abrado' et similia, si b transit in secundam syllabam more simplicium dictionum, primam communem habere in metris, ut possit etiam corripri: sed hoc nusquam invenitur. praeterea 'circumceo' et 'circumago' et similia non paterentur elisionem m in pronuntiatione, si transiret in sequentem syllabam m, nec in 'perhibeo', 'exhibeo', 'inhumatus', 'anilio', 'inhibeo', 'adhuc', 'abhinc' et similibus secundae syllabae principalis aspiraretur vocalis, si terminalis consonans praepositionis in eam transiret, quomodo in 'istic', 'istaec', 'istuc'. si in media dictione syllaba a vocali incipit, necesse est antecedentem quoque, nisi sit composita, in vocalem terminari, ut 'pietas', 'curialis', 'pareo', 'ruo', 2 'munio'. est tamen quando in compositis etiam subtrahitur consonans, ut 'coeo, cois'.

Principales syllabae, hoc est in principio dictionum positae, ab omni- 4 bus incipere literis, desinere tamen non in omnes possunt, sed in has: vocales quidem omnes, a quacumque consonante incipiat sequens syllaba, 2 ut 'mare', 'genus', 'filius', 'votum', 'ludus'; in consonantes vero, si sequens syllaba a vocali incipiat, non possunt desinere, nisi, sicut supra dictum est, in dictionibus, quae ex praepositionibus in consonantes desi-

1	no	tandum Rr	2	ut] et K	si consequuntur R	tres consequuntur GK	
		tres consequuntur L	3	stirps] r	strips R	4 De litteris praecedentibus ac sequentibus inter syllabas. in mg. L	
				antecedens H	etiam	consequentem L 5	
		incipire Rr		arcus Rr	compositum R	compositum H 6	
		Herodianus de orthographia] cf. Graefenhanium hist. phil. III 91				pertinet Bb	
		phia L	7	quantum quan H	8	prolationem Bb	
		compositum] g		semplicium GK	ordinandis] g	ordinandis GL	
		om. GL	10	oblatus] ablatum ablatum R	abruo K	9 obicitur GLK	
						ergo obrado G	
						syllabam	
		transit secundam corr. in secundam syllabam transit G				11 habere communem G	
		12 nunquam L		circueo GK	13	circuago GK	
						11 habere communem G	
		abscissionem g		pronuntiatione Rr	14	transisset G	
						prohibeo H	
		adhibeo GL	16	aspiretur H	consonans H	17	in ea B
						istic] r	
		istic K		istaec] r	isthaec K	istac RGL	
						isthuc H	
						18 nisi] ni ^{si} K	
						19 pietas] r	
						pietas R	
						20 consonans] consonans. n. k	
						22 De litteris quibus principales syllabae incipiunt et de illis in quas desinunt. inscr. L	
						25 in consonantibus uero	
		L	26	nec possunt GLK	possunt desinere Bb	dissinire L	
						superius GL	

p. 567. 68 P.

p. 56 — 58 K.

mentibus vel aliis partibus orationis sint | compositae, ut 'abutor', 'oboedio', 'subeo', 'aduro', 'ineo', 'exacuo', 'intereo', 'perago', 'transeo', 'praetereo', 'alterutrum'. nec tamen, si sequens a consonante incipit, licet antecedenti in quamcumque consonantem desinere; ergo per singulas consonantes, ut potero, id tractare conabor.

In b invenitur syllaba desinens, si sequens quoque ab eodem incipiat, ut 'Sabburra', 'sabbata', 'gibbus', 'gibberosus', 'gibber', 'obba'. composita quoque sunt a praepositionibus in b desinentibus et aliis dictionibus a b incipientibus, ut 'subbibo'. quae tamen consonans c sequente solet plerumque in eam mutari, ut 'occido', 'occumbo', 'succino', 'succido'. in quibusdam tamen pro 'ab' 'abs' praepositio cum dictionibus a c incipientibus componitur, ut 'abscondo', 'abscedo', 'abscido'. 'ob' quoque est quando assumit s, cum componitur cum dictione a c incipiente, ut 'obscurus', 'obsceus'. f etiam sequente in eandem convertitur b vel in u vocalem, ut 'officio', 'offundo', 'sufficio', 'suffero', 'suffio', similiter 'aufero', 'aufugio', ne, si 'affero', 'affugio' dicamus, pro 'adfero' et 'adfugio' accipiantur. g quoque sequente in eam transit b, ut 'suggero', 'oggnatio', nec non etiam m, ut 'summitto'. praeterea 'omitto' dicimus pro 'ommitto'. Terentius in adelphis:

Omitte mulierem.

Horatius in secundo sermonum:

Aut spem deponas aut partem inlusus omittas.

6 idem patitur p sequente, ut 'oppono', 'suppono'. r quoque sequente plerumque in eam convertitur, ut 'arripio', 'surrupio'; in quibusdam autem manet immutabilis, ut 'abrogo', 'abrado', et puto differentiae causa, ne, si 'arrogio' et 'arradogio' dicamus, dubium sit, 'ab' an 'ad' praepositio sit, quae mutavit suam consonantem in r. aliis autem quibuscumque literis sequentibus integra manet b, ut 'abdo', 'obdo', 'subdolus', 'abhinc', 'ab-

1 sunt R oboedio] obaudio. oboedio B abaudio in lit. k uel obaudio add. g
2 alterutrum transeo praetereo. H 3 De consonantibus antecedentibus atque sequentibus inter syllabas. sed primum de B dicendum est in mg. L incipiet GL incipiat k antecedenti] r antecedente R 4 quancunque GL quacunque H
5 potuero GL 6 eadem BG incipiat. hoc tamen in barbaris nominibus ut B

7 sabirae Hh gibber gibberosus LKg gibber om. G obba] ex abba corr. K uel abba add. g obba. In latinis nero si qua inueniantur composita quoque B

8 sunt om. H praepositionibus K 9 in eam solet mutari plerumque L solet in eam motari plerumque G 13 adsumit B cum praepositur G 14 ob-

scenus B eadem Rr in ante u add. bh 15 afficio B suffitio H suffero R 17 oggnatio in oggnatio corr. R 18 in m HK summitto L post omitto octo fere lit. ras. in B pro ommitto dicimus BHGL 19 Ter. ad. II 1, 18

21 oratius K Hor. serm. II 5, 26 in u. K sermonem R 22 partem] artem g Caroliruh. alter cum Horatio illusus RGLK 23 oppono pro obpono] suppono pro subpono R utriusque additamento glosa superscr. r plerumque sequente K 24 convertitur b consonans R: sed b consonans praeposito i. (id est) glossema esse indicavit unicusque inclusit r autem] tamen rb 25 immutabilis BH abrado] abrado B causa add. k 26 et arrado B an ab an ad R 28 abluo ex subluo corr. K

p. 568. 69 P.

p. 58. 59 K.

luo', 'sublatus', 'obloquor', 'abnego', 'obnitor', 'subnixus'. ergo nulla, nisi praepositio cogat, antecedens syllaba in b potest desinere, nisi consequens quoque a b incipiat, ut in supra dictis nominibus ostendimus.

In c quoque nulla syllaba superior desinit, nisi sequens quoque a c vel a q incipiat, ut 'bacca', 'bucca', 'soccus', 'ecquis', 'quicquam'. atque ex hoc quoque ostenditur, eandem vim habere c et q.

In d pariter nulla potest syllaba desinere praepositiva, nisi sequens quoque ab eadem incipiat in simplicibus dictionibus et in plerisque compositis, ut 'abaddir' vel 'abaddier', 'addo', 'reddo', 'redduco', quod etiam 'redduco' dicitur.

Virgilius in VIII:

Reddidit una boum vocem.

Terentius in Phormione:

Sectari, in ludum ducere ac reducere.

Horatius in epodo:

Deus haec fortasse benigna

Reducet in sedem vice.

Virgilius in III: |

Eiectam classem, socios a morte reduxi.

haec tamen ipsa conso[nans in 'ad' praepositione mutatur sequente c vel g vel p vel t, ut 'accumbo', 'accido', 'aggero', 'applico', 'appello', 'atingo', 'attinet'; f quoque sequente rationabilis: 'affectus'; l: 'allido'; r: 'arrideo'; n: 'annuo'; s: 'assiduus'. subtrahitur etiam in quibusdam, cum sequens dicitio a gn vel sp vel sc incipit, ut 'agnitus', 'aspectus', 'ascendo'. aliis enim sequentibus literis integra manet in compositione, ut 'adbibo', 'adhaereo', 'admitto', 'adquiro', 'advoco'. frequenter tamen invenimus f vel l vel n vel r vel s sequentibus d scriptam, ut 'adfatur', 'adludo', 'adrideo', 'adnitor', 'adsisto', 'adsumo'. errore tamen scriptorum hoc fieri puto quam ratione: nam quae sit differentia euphoniae,

1 obnego Rr nisi nulla praepositio Bb 2 nisi cum sequens L 3 quoque
 syllaba
 .A.B. incipiat Bb ab b K in om. BH add. h 7 syllaba (sillaba L)
 potest GLK 8 ab eadem] ab eodem r ab eadem (n) B simplicibus] g simpli-
 d
 cibus G in plerisque] r implerisque RBH 9 uel abaddier om. GL 10 reduco
 R 11 Verg. Aen. VIII 217 VIII] r VIII. RBHGK IX. L 12 bouum k
 Pal. uocem * (q.) Pal. 13 Ter. Phorm. I 2, 36 formione RGK 14 lu-
 dum canes ducere B ac] et Terentius redducere] rg Schneiderus Elementarlehre
 p. 621 reducere RGH Ter. Bemb. Bas. reducere (c) L 15 Horatius—vice. om. GL
 add. g oratius K Hor. epod. 13, 7 sq. 17 redduc* (er) R redducet r
 Schneiderus l. l. sedenice g vice] r uice* (m) B uiceret R 18 Verg. Aen.
 III 375 19 Eiectam ex v. 373 eiectum litore petitum est lectam GL amissam
 Vergilius classem] g clasem GL classam H socios ex sociis corr. B sociosq.
 G reduxit LK 20 Quibus litteris sequentibus ad mutetur uel integra maneat L
 praepositione b 21 aggero accido R 22 rationabilibus B ut affectus rk
 24 cum consequens B cum subsequens H 25 integra G 26 adbibo adhibeo
 adhaereo L admitto] g admitto G adquiro om. GL 27 uel r uel n K ut
 om. GL 28 adsisto om. RBH adsummo R 29 nam quae sit differentia r
 namque sit differentiae R euphoniae K

p. 569. 70 P.

p. 59 — 61 K.

ut, cum eadem consonans sit sequens, in aliis transferatur d, in aliis non, scire non possum, ut, cum dicam 'affectus', 'allido' et 'assiduus', bene sonet, cum autem 'affatur', 'alludo', 'assisto', male.

- 8 In f nulla desinit syllaba, nisi loco b vel d vel x vel s in praepositionibus posita, cum sequens dictio ab eadem incipit consonante, ut 'officio', 'sufficio', 'affectus', 'efficio', 'difficilis', 'diffundo'. et ex hoc quoque muta esse ostenditur, quod, cum omnes | semivocales simplices solent in mediis dictionibus geminari, haec non geminatur nec terminat eas sicut illae nisi in suo nomine. sed et praeponitur liquidis l et r more mutarum.

G apud Latinos nullius syllabae est terminalis, nisi cum loco d vel b ponitur in 'ad' vel 'sub' vel 'ob' praepositione, ut supra diximus, ut 'aggero', 'agger', 'suggero', 'oggannio'. Graeci tamen solent loco n ante γ vel x vel χ positae hanc ponere, ut 'ἄγγελος', 'Λογγίνος', 'Ἄγκιστρον', 'Ἀγγίσις'; apud Latinos tamen servatur n, ut 'Longinus', 'Anchises'. est 10 quando n principalis syllabae ante se assumit g, ut 'natus gnatus', 'notus gnotus' antique, unde 'ignotus', 'nosco gnosco', 'novi gnovi', et post se tamen e saepe positam in g convertit, ut in numeris: 'quadringenti' pro 'quadrincenti' a 'centum', 'quingenti', 'septingenti', 'octingenti'; adeo enim n praeposita facit e in g converti, quod in quibus ea non est nume- 20 ris servatur c: 'ducenti', 'trecenti', 'sescenti'.

- II 9 In h, quae est no|ta aspirationis, non potest terminari syllaba. invenio tamen in 'vah' et 'ah' interiectionibus terminalem videri syllabae h, sed magis puto, ut superius dictum | est, per apocopam hoc solere fieri, cum perfecta 'vaha' et 'aha' sint, vel quod abscondita voce solent interiectiones 20 et huiusmodi voces proferri, ut etiam 'ha ha', 'he he'.

2 scire tamen non G Scire tamen non L adfectus rk allido rk et om.
G adsiduus rk 3 assisto] g asisto G assumo in litura H 4 syllaba om.
H d uel b B s sit in G 7 ostenditur muta (mutta L) esse GLK omnis
Rr semiuocalis Rr 9 sed] f b 11 terminalis est GL b uel d L
13 oggannio] g ogannio G ante g uel c ^{kucl x ae}positi Rr ante g uel c positae BH
14 Λογγίνος] add. h ἀγκίστρος G ἀγκίστρος L 15 ἀγκίσεσ RGL
n ut angelus ut longinus B longiuus L 16 adsumit H 18 positam ex po-
situm corr. K quadrigenti pro quadrincenti R quadringenti octog**** pro qua-
drin***** a centum in loco fere evanido B 19 cadrincenti K 20 enim]
autem G uel enim add. g praeposita n. GLK est in numeris GL 21 tricenti
GLK sescenti id sexcenti R id sexcenti ^{quoque}uncis inclusit r sescenti id est sexcenti L
sexcenti BH 22 h quoque quae GL h quae K nota est GL 23 uah (c)
L ah] r cf. lib. 1 § 25 oh RH ah et oh BGLK syllabam K 24 ut] ut et
Bhr apogopam GLK 25 aha] r oha R hoha H aha et oha GK aha et ohe
L aha et oho B 26 et] ut GL huiusmodi] g huiusmodi G ut etiam ah.
ah. eh. eh in litura b ha ha Rr ha ha he he] (H?) ah **. eh **. h he he]
ha K he L

p. 570 P.

p. 61. 62 K.

K nullius syllabae potest esse terminalis.

L quacumque consonante sequente potest antecedentem terminare syllabam, ut 'albus', 'ulcus', 'soldum', 'valde', 'Alfenus', 'algeo', 'illud', 'ulmus', 'alnus', 'culpa', 'fulsit', 'altus', 'silva', 'mulxi'. q et r solis sequentibus non inveni antecedentem l; nam h et k nec possunt post hanc inveniri.

In m invenitur syllaba desinens in media dictione, quando sequens a b vel p vel altera m incipit, ut 'Cambyses', 'ambo', 'imperium', 'comparo', 'summus', 'Hammon'.

In n terminatur antecedens syllaba sequentibus c vel d vel f vel g vel altera n vel q vel r, ut quibusdam placet, vel s vel t vel i vel u etiam pro consonantibus positus vel x, ut 'concinnus', 'mancus', 'conduco', 'pondus', 'confiteor', 'infundo', 'congius', 'angulus', 'annus', 'inquiror', 'conquiro', 'linquo', 'inrumpo', 'inruo'. in multis tamen invenio r sequente n in r converti, ut 'corruo', 'corrumpo', et paene ubicumque 'con' praepositio ante dictionem ab r incipien[tem] componitur, hoc idem patitur: 'corruo', 'corrigo'. nec mirum, cum apud Graecos auctores artium hoc idem soleat fieri, ut 'συρρέω', 'συρράπτω', 'συρρήσσω', 'συρρήγνυμι'. ergo rationabilius esse videtur, 'in' quoque, cum in quibusdam mutet n in r, ut 'irrito', 'irriguus', in reliquis quoque euphonia hoc exigente servare et 'irruo', 'irrumpo' dicere, cum nec in simplicibus invenitur dictionibus n ante r. s quoque sequente vel t vel i vel u loco consonantium vel x integra manet, ut 'consitus', 'sponsus', 'tonsus', 'Antonius', 'Mantua', 'coniungo', 'converto', 'anxius', b autem sequente vel p in m convertitur, l vero vel m, in eas commutatur, ut 'imbuo', 'impius', 'combibo', 'compitum', 'collido', 'illudo', 'illido', 'immunis', 'communis'.

P nullam terminat syllabam, nisi sequente quoque ab ea incipiente, ut 10 'lippus', 'apparet', 'Hippocoon'.

4 alnus om. H q uel r GL 5 h. k. H nec] non G 8 altera m] r
alteram m R cambises GL 9 ammon GL 10 terminant R 11 quidam H
quibusdam h quidam iterum m. rec. 12 concinus GLK man++cus K 13 pun-
das confetear L congius] congilius B tongilius GLK 14 inrumpo sed r post
eruo HK, inrumpo in inrumpo corr. L tamen om. L 15 pene H 16 prae-
positio K componitur H hoc + idem R 17 corruo] r corrugo RGLK ut corruo
k нс пѳа н н к н нму
h ut corrugo B artium om. GL 18 CΥΡΡΕΩ CΥΡΡΑΝΤΩ ΕΡΡΕCΩ CΥΡΡΗΓΝΥΜΙ R
CΥΡΡΕΩC CΥΡΡΑΝΤΩ ΗΡΡΕCOC CΥΡΡΗΓΝΥΜΙ B CΥΡΡΕΩ reliquis omissis L CΥΡΡΑΝΤΩ CΥΡ-
ΡΕCΩ CΥΡΡΕΝΟΥΜΙ ad mg. add., adi. interpretamento: confluerunt confluum confluo.
CΥΡΡΗΓΝΥΜΙ deriuatur a uerbo CΥΡΡΕΩ in una significatione. l CΥΡΡΗΓΩ rell. om. G
συρράπτω] CΥΡΡΑΠΤΩ K συρρήσσω] ΕΡΡΕCΩ HK CΥΡΡΗΓΝΥΜΙ H CΥΡΡΗΓΝΥΜΙ K
19 in quoque] hic quoque LK cum add. g 20 mutat L irrido B
hoc exigente servare euphonia G 21 inrumpho K et inrumpho H dictionibus
n
inueniatur GL 23 integra G 24 coniugo H coniugo GL 25 conuertitur ex
conuertuntur corr. H commutatur — combibo om. L 26 compitum B competum L
illido illudo GL 28 terminat in terminet corr. L quoque om. GL add. g 20 ippo-

p. 570. 71 P.

p. 62. 63 K.

R qua|cumque consonante sequente (excepta k) potest terminare priorem syllabam, ut 'morbus', 'parcus', 'ordo', 'perficio', 'Corfinium', 'margo', 'perhibeo', 'perlego', 'perluceo', 'interlita', 'interlunium', 'carmen', 'Sarnus', 'corpus', 'arquitenens', 'currus', 'morsus', 'artus', 'periurus', 'corvus', 'Xerxes'. in compositis tamen quibusdam invenio r in l converti, ut 'intellego' et 'pellicio' pro 'interlego' et 'perlicio', 'pellego' pro 'perlego', 'pelluceo' pro 'perluceo'. Plautus in asinaria:

Agedum istum ostende quem †conscripsisti syngraphum

Inter me et amicam et lenam, leges pellegel!

Nam tu poeta es prorsus ad eam rem unicus.

idem in eadem:

Ita †. pellucet quasi lanterna Punica.

S terminante antecedentem syllabam hae solae inveniuntur consonantes assequentes: c in compositis, ut 'abscondo', 'obs|curus', quia s terminalis est praepositionis, nam in simplicibus dictionibus necesse est s et c eiusdem esse syllabae, ut 'pascua', 'fuscus'. m quoque sequente vel p vel t in simplicibus dictionibus, si antecedit s, eiusdem est syllabae, ut 'Cosmus', 'prospera', 'testis'; similiter terminat altera s sequente, ut 'cassis', 'cossus', i quoque loco consonantis in compositis sequente, ut 'disiectus', c etiam sequente vel p vel t, praepositione in s desinente anteposita, ut 'discutio', 'displicet', 'disterminat', 'absterreo', 'distuli', 'asporto' pro 'absporto'.

11 T si superiorem finit syllabam, necesse est sequentem quoque ab ea incipere, ut 'mitto', 'Cotta', 'attinet', 'Atticus'.

con RIK hippocon G 1 excepta k om. RIK et fortasse ipse Priscianus
et potest B 2 perficio H Corfinium] k cornifium K 3 perlego] om. GL
perlego K 4 sarnus ex sarnum corr. B 5 corvus] curvus GLK inuenio ***
*** L 6 pro interlego et perlicio om., pro interligo et perlicio et in mg. add. K

perlicio ex perliceo corr. L pellego] pelligo GK 7 per^{lego} Rr perligo K
pelluc:o pro perluceo] pellucio B Plaut. asin. III 1, 1 (746) sqq. assinaria
BK 8 agedum (n) K conscripsisti] sic etiam libri Plaut. et Non. 225 16 M.; l.

conscripsisti singraphum RIIGL 10 et lenam leges B lenam leges. Pellege R
pellige GK 11 es istum prorsus LK eam] r eandem R unicum GL
12 in eadem] inmo in aulul. III 6, 30 13 ita is pellucet Plautus lanterna] sic
etiam Vet. laterna R et vel sic vel lacerna cett. codd. Plaut. 15 adsequentes Rr

adsequentes BK assequentes L sequentes Dresd. Lips. 2 Krehlii obscurus] h obs-
curum H 16 in add. r dictionibus om. R add. r s add. r 18 s si
antecedit GL 19 altera s] r altera s syllabam R s syllabam altera s Gk s silla-

bam alteram s L 20 casis casus cosus G cassis cassus cossus Lq cassis cassus Kk
cōpositis B sequente om. G sequente ut om. L 21 disinnctus GL
etiam ut supra dictum est sequente GL etiam ut supradictum sequente K prae-
positione in s desinente] etiam dis praepositione GL 22 abstergo GLK distuli

absterreo B 23 obsporto Rr 24 T — incipere in mg. add. h syllabam finit K
quoque om. GLh 25 mitto] mutta GLK Cotta] gutta GL

p. 571. 72 P.

p. 63. 64 K.

In x nulla syllaba terminat in media dictione nisi in compositis a praepositione 'ex', quae integra manere potest sequente c vel p vel q vel s, ut quibusdam placet, vel t, ut 'excurro', 'expello', 'exquiro', 'exsiccō', 'exsequor' - sic enim placet iis, qui de orthographia scripserunt, quamvis euphonia et ratio supra dicta de literis secundum Graecos abicit s antecedente x -, 'extendo'; l quoque sequente invenitur in nomine hoc: 'alex'; f enim sequente in cam convertitur x, ut 'efficio', 'effundo', 'effero'; ceteris vero consonantibus sequentibus e, non ex, praeponi solet, ut 'ebibo', 'educō', 'egero', 'eludo', 'emineo', 'enitor', 'eruo', 'eveho'. ||

Z in peregrinis dictionibus semper in principio invenitur syllabae et, si antecedit alia syllaba, necesse est eam vel in vocalem desinere vel in n vel in r, ut 'gaza', 'μελάνζοφος', 'Ἀριοβαρζάνης'.

Sciendum autem, quod nulla diphthongus in duas consonantes potest desinere, in duplicem autem invenitur, ut 'faex faecis' et | 'faux faucis'.

Distat syllaba a dictione et sensu et accentu; nisi enim sciamus, quomodo posita sit syllaba in dictione, incertum est, quo accentu eam pronuntiemus: syllaba enim per se, nisi cum sit dictio, sensum habere non potest. invenitur tamen et plena oratio in una dictione, ut in verbis imperativis, 'curre', 'lege', et similiter plena dictio in una syllaba, ut 'ars', 'do', 'dic', 'i'.

Accidit unicuique syllabae tenor, spiritus, tempus, numerus literarum.

Tenor acutus vel gravis vel circumflexus. in dictione tenor certus, absque ea incertus, non potest tamen sine eo esse.

Similiter spiritus asper vel lenis.

Tempus unum vel duo vel etiam, ut quibusdam placet, unum semis vel duo semis et tria; unum, si vocalis est brevis per se, ut 'āmo', vel si eam una consonans simplex consequitur, ut 'caput', unum semis in communibus syllabis, de quibus multi docuerunt, ut 'lācrimae'. et sciendum,

1 terminatur K a dictione iterum inc. D 2 integra G 4 his libri orthographia BDHGLr orthographia K 5 abiicit GLK abiicit D 7 exlex] r explex R enim] r quoque R 9 ebibo educō] r ebido ceduco R 10 de z. D perigrinis GK 11 uocalem uel in n uel in r disinere GL 12 gaza HK μελανζοφος R ζοφος

μελανζοφος r μελαν.οφος K melanzophoc G melanzophos L αριοβαρζανες R αριοβαρζανες BDHK ariobarzanes GL 13 Quod nulla diptongus in duas desinit consonantes

inscr. L DE DIPTONGO. D sciendum est autem DGK 14 facis Rr faecis faux GL 15 DE DIFFERENTIA SYLLABAE ET DITIONIS. D 16 sit] est RBDHK

dictione K quo* (d) B pronuntiemus] r pronunciamus R 17 cum om. H 18 ut imuerbis R inperatinis B 19 plena add. k dictio una r et lege H 20 do] uel dos add. d i om. GLK 21 De accidentibus singulis syllabae K De accidentibus syllabae L DE QVATTVOR ACCIDENTIBVS SYLLABAE. D uni-

quique H 22 acutus R circumflexus L certus add. k 23 ea] ea dictione BDGLK dictione H eo] d eo tenore D 24 lenis] r leuis RB uel leuis add. g 25 ut ** quibusdam (in) B 26 duo semis] r duo saemis R et] uel HGL

treā G est om. B ut amo om. HGLK add. h 27 aeam unam H consonans K communibus] r communis R 28 sciendum est G

p. 572. 73 P.

p. 64. 65 K.

quod non solum ante l vel r, sed etiam ante m, ut supra docuimus, et n positae mutae faciunt communes. *Εὐριπιδῆς* in Phoenissis:

Ἴσότητ' ἔταξεν κἀριθμὸν διώρισεν.

idem in eadem fabula:

Ἀπολόμεσθα, δύο κακῶ σπεύδεις, τέκνον.

Ovidius:

Piscosamque Gnidon gravidamque Amathunta metallis.

praeterea m ante n posita fecerunt quidam communes, ut Callimachus in tertio *Ἀιτίων*:

Τὼς μὲν ὁ Μνησάρχειος ἔφη ξένος, ᾧδε συναινώ.

13 illud quoque non est praetermittendum, quod tribus consonantibus sequentibus potest fieri communis syllaba, quando in principio syllabae sequentis post vocalem correptam s et muta et post eam liquida sequatur, quippe cum s in metro subtrahi more soleat veteri, ut Horatius sermonum 15 libro primo:

Linquimus, insani ridentes praemia scribae.

in longis natura vel positione duo sunt tempora, ut 'dō', 'ārs', duo semis, quando post vocalem natura longam una sequitur consonans, ut 'sōl', tria,

1 ut iam supra *BDHK* et u] n *K* uel n *k* 2 et faciunt *L* ΕΥΡΙΠΙΔΕΣ

DH euripides *GL* Eur. Phoen. v. 542 *M*. v. lib. I § 11 phoenisis *B* PHONISSIS (s) E
D phenisis *G* phoenissis. οἶστα. τῆταταξην (haec in *litura*) κΑΙΡΙΘΜΟΝ ΔΙΩΡΙΣΗΝ

K phenisia ** (s ic) ετῆτα τῆταξην κΑΙ ΡΙΘΜΟΝ ΔΙΩΡΙΣΗΝ. *L* 3 ΙΣΟΤΗΤΑΤΑΞΕΝ
ΙΣΑΙ ΑΡΙΘΜΟΝ ΔΙΩΡΙΣΕΝ *R* ΙΣΟΤΗΤΑΤΑΞΕΝ ΚΑΙΡΙΘΜΟΝ ΔΙΩΡΙΣΕΝ *B* ΙΣΟΤΗ. ΤΑΤΤΗ ΤΑ-
Ν Υ Ι uel iareisen
ZEIN ΚΑΙ ΑΡΙΘΜΟΝ ΔΙΩΡΙΣΕΝ. *al. m. in mg.* *R* ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΑΤΑΞΕΝ ΚΑΙ ΑΡΕΘΜΟΝ ΔΙΩΡΙΣΕΝ
Dd ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΑΤΑΞΕΝ ΚΑΙΡΙΘΜΟΝ ΔΙΩΡΙΣΕΝ *G* ΙΣΟΤΗΤΑΤΑΞΕΝ. ΑΠΟΔΟΛΑΕΣΘΑΥΟ. ΚΑΚΟΣ.

ΠΕΥ ΔΕΙΣΤΕΚ. ΝΟΝ (*med. om.*) *H* 4 *ibid.* v. 582 *M*. v. lib. I § 11 5 ΑΠΛΟΜΕΣΘΑ Υ

Dd ΑΠΟΛΟΜΕΣΘΑ *GK* ΑΠΟΛΟΜΕΣΘΑ *Ll* ΔΙΩ *RG* ΔΥΟ *Dd* ΟΥΩ *K* ΔΥΑ (a in *litura* l) *L*
ΑΥΩ *B* ΚΚΩΣ *Rr* ΚΑΚΟ *Dd* ΚΑΚΟΣ *K* ΚΑΚΟΣ *Ll* ΣΠΗΥΑΙΕΙΣ *Rr* ΣΠΕΔΑΙΕΙΣ *Dd*
ΠΕ***** *L* ΠΕΔΑΥΕΙΣ l 6 *Ovid. met.* X 531 Ovidius in decimo metamorphoseon *D*

7 Gnidon] r cum parte *codd.* *Ovid.* gnidum *R* enidon *DGLKh* v. lib. I § 11
que] r quae *R* amathuntha *K* 9 quidam] *B* *Heidelb. Dresd.* 2 *Krehlii* quidem *rell.*
ut Callimachus] teste callimacho *B* Callimachus] r calhalimachus *R* 10 *Ἀιτίων*
on

ΑΚΤΙΩΝ *Rr* ΑΚΤΙΩΝ *BDK* ΑΚΤΙΩΗ *G* ΑΚΤΙΩΝ *L* *om.* *H* 11 ΤΩΣ ΜΕΝΟΜΗΝΑΡΧΑΙ *rell. om.*
on IH R C

in *lac. inseruit* h τος *GLK* ως *D* ΜΝΑΡΧΕΙΟΣ *Rr* ΜΝΕΑΡ. ΧΕΙΟΣ *G* ΜΝΝΑΡΧΕΙΟ
D εφε *L* εφο *K* εφιῖνεος *R* εφεῖξενος *G* εφῆζενος *D* ολε *DK* ωΑC-
CΙΝΑΙΝΩ *R* οΔΕΙCΙΝΑΙΝΩ. *G* συναινώ] l CΙΝΑΙΝΩ *J*. 12 praetermittendum *G*
potest sequentibus *GL* 13 sequentis syllabae *D* 14 liquida * sequatur *B*
sequatur] seruatur *H* 15 soleat more *GL* uetere *Br* ueterum *DGK* ueter* (e) *H*

Horatius] r oratius *RK* *Hor. serm.* I 5, 35 sermonum *om.* *L* libro ser-
monum *K* in libro sermonum *D* 16 liber -l- *B* 17 linquimur *H* insani] r
ins* *i* *R* reddentes *G* proemia *B* 18 do] 'complures *mss.*' *Krehlii, Schneiderus*
Elementarlehre p. 602 do* *DGK* dos *RBHL* duo et semis *k* 19 una* (m) *B*
sequitur consonans ut sol] r sequitur ut sol consonans *R* trea *G* et in tria
corr. *B*

p. 573. 74 P.

p. 65. 66 K.

quando post vocalem natura longam duae consonantes sequuntur vel una duplex, ut 'mōns', 'rēs'. tamen in metro necesse est unamquamque syllabam vel unius vel duorum accipi temporum.

Numerus literarum accidit syllabae, quia, ut supra diximus, non minus 5 quam unius nec plus quam sex^o literarum apud Latinos potest inveniri syllaba.

DE DITIONE.

Dictio est pars minima orationis constructae, id est in ordine compo-III 14 sitae: pars autem, quantum ad totum intellegendum, id est ad totius 10 sensus intellectum; hoc autem ideo dictum est, ne quis conetur 'vires' in duas partes dividere, hoc est in 'vi' et 'res', vel quaedam huiusmodi. non enim ad totum intellegendum haec fit divisio.

Differt autem dictio a syllaba, non solum quod syllaba pars est dictionis, sed etiam quod dictio dicendum, hoc est intellegendum, aliquid habet. 15 syllaba autem non omni modo aliquid significat per se: ergo monosyllabae dictiones possunt quodammodo esse et syllabae, non tamen sincere, quia nunquam syllaba per se | potest aliquid significare: hoc enim proprium est dictionis. unde si dicam 'a', per se scio esse syllabam, nec tempora tamen eius nec tenorem nec spiritum nec significationem agnosco, donec 20 cognovero dictionem, in qua ponitur. nam in 'ara' deorum 'a' paenultima producitur et circumflectitur in nominativo nec habet aspirationem, cum autem significat stabulum porcorum, eadem syllaba paenultima corripitur et acuitur et habet aspirationem; haec eadem 'a', quando est praepositio, gravatur et producitur et est sine aspiratione. vides ergo per se 25 ipsam syllabam deficere praedictorum ratione nec aliter posse examussim tractari, nisi posita sit in dictione. ||

DE ORATIONE.

Oratio est ordinatio dictionum congrua, sententiam perfectam demon-IV 15 strans. est autem haec definitio orationis eius, quae est generalis, id est 30 quae in species sive partes dividitur. nam oratio dicitur etiam liber rheto-

1 secuntur R 3 duuum (or) BDK 4 quia om. GLK 5 nec] non GL
 7 incip. DE DITIONE. G De dictione quid sit dictio L SYLLABA HIC FINIT DICTIO INCIPIT. D inscr. om. H 8 pars] d par D ordinem HGKd 11 post et res duodecim
 fere lit. erasae in B 13 differ Rr d fert K defert k quod syllaba H
 dictionis est K 16 sincerae G sincerarum H 17 est add. h 18 scio eā eē B
 temp**** tamen B tamen tempera D 19 agnosco] cognosco DK 20 paenultima
 om. GL 21 circumflectitur L circumflex. H uel circumflectitur add. g nec habet
 aspirationem in nominativo L minatio H 22 eadem a syllaba (syllaba G) BDH
 GLK syllaba R penultima G penultima L ut assolent 23 quando est] r
 quando R 24 sine aspiratione est D 25 ipsam] g ipsa G deficere GK def-
 ficere k ratione ex rationē corr. B examussim] d examusim D examosim GLK
 26 in dictione sit GL 27 DE RATIONE B INCIP DE ORATIO G om. inscr. H
 28 congrua] d congruam RBD perfectam] d perfectamque Dr 29 diffinitio HG
 LK generalis est G 30 siue in partes L seu in partes GK deuiditur L
 etiam liber rethoricus dicitur K rethoricus] r rethoricus RBDHGL

p. 574. 75 P.

p. 66. 67 K.

ricus nec non unaquaeque dictio hoc saepe nomine nuncupatur, cum plenam ostendit sententiam, ut verba imperativa et responsiva, quae saepe una dictione complentur, ut si dicam 'quid est summum bonum in vita?' et respondeat quis 'honestas', dico 'bona oratione respondit'.

Partes igitur orationis sunt secundum dialecticos duae, nomen et verbum, quia hae solae etiam per se coniunctae plenam faciunt orationem, alias autem partes 'syncategoremata', hoc est consignificantia, appellabant.

16 Secundum stoicos vero quinque sunt eius partes: nomen, appellatio, verbum, pronomen sive articulus, coniunctio. nam participium connumerantes verbis participiale verbum vocabant vel casuale, nec non etiam adverbia nominibus vel verbis connumerabant et quasi adiectiva verborum ea nominabant, articulis autem pronomina connumerantes finitos ea articulos appellabant, ipsos autem articulos, quibus nos caremus, infinitos articulos dicebant vel, ut alii dicunt, articulos connumerabant pronominiibus et articularia eos pronomina vocabant, in quo illos adhuc sequimur Latini, quamvis integros in nostra non invenimus articulos lingua. nam cum dicimus 'idem', 'ὁ αὐτός', non solum articulum praepositivum, sed etiam pronomen in eadem dictione significamus. similiter 'qui', 'ὅστις', articulus subiunctivus intellegitur una cum pronomine, secundum quosdam infinito, sive 17 magis nomine, ut Apollonius ostendit firmissima ratione. praepositivam quoque stoici coniunctioni copulantes praepositivam coniunctionem vocabant.

Quidam autem novem dicebant esse partes orationis, appellationem addentes separatam a nominibus, alii etiam decem, infinita verba seorsum partem ponentes, alii undecim, qui pronomina, quae non possunt adiungi articulis, per se numerabant. his alii addebant etiam vocabulum et inter-

1 unaquaque GL nuncupatur K 2 imperativa B responsiva] h responsa BHGLK una saepe (sepe G) GL 4 oratione] h oratio H 5 DE PARTIBUS ORATIONIS BK DE PARTIBUS ORATIO G DE NUMERO PARTIUM ORATIONIS SECUNDUM ESTIMATIONEM ALIORUM IN HIS ERRANTIVM. D q̄t st eius partes L secundum dialecticos duae sunt K dialecticos] cf. *Lerschium in actis antiq. Darmst. 1839 n. 21 sq. Sprachphilos. d. Alten II p. 46 sqq. Graefenhanium hist. phil. I p. 365* duae id est nomen D 6 etiam add. g 7 syncategoremata] d syntategoremata D syncategoremata GK syncategoremata L appellabant H appellant K 9 articulis B connumerantes L 10 participiale BHG casuale H 12 articulis autem pronomina] hk articulis pronomina HKL articulis— articulos nominabant (sic pro appellabant) in mg. add. g

13 caremus H 14 dicebant om. GL pronomina in pronominiibus; corr. B 15 illos] bh illis BH sequuntur K 16 lingua non articulos invenimus K lingua articu-

los non invenimus L lingua articulos G 17 ὁ αὐτός] ὁ αὐτός Rr οὐτός Gg 18 significamus] h sig+ne (e in i corr.) significamus R pronuntiamus r et in littera BH oc rvs H subiunctivus] g subiunctivus GK 20 apollonius RLK apollonius G Apollon. de pronom. p. 32 C sqq. Bk. firmissima D 21 stoici] r stoici R coniunctione B coniunctionemque copulantes H vocabant coniunctionem GLK 23 Quidam] r Quidem R autem ad mg. add. b partes esse

.ra fi a G appellationem K 24 sepa. tam Gg separatim H etiam decem] d decem etiam BHGLK decem GD finita B 25 non del. g 26 alii (s) B adde-

p. 575. 76 P.

p. 67—69 K.

iectionem apud Graecos, quam nos adhuc servamus, apud Latinos vero articulum addebant, quem purum per se apud eos non inveniri supra docuimus.

Igitur non aliter possunt discerni a se partes orationis, nisi uniuscuiusque proprietates significationum attendamus.]

Proprium est nominis substantiam et qualitatem significare. hoc habet etiam appellatio et vocabulum: ergo tria una pars est orationis.

Proprium est verbi actionem sive passionem sive utrumque cum modis et formis et temporibus sine casu significare. hoc habent etiam infinita, quare non sunt separanda a verbo. participium autem iure separatur a verbo, quod et casus habet, quibus caret verbum, et genera ad similitudinem nominum, nec modos habet, quos continet verbum.

Proprium est pronominis pro aliquo nomine proprio poni et certas significare personas. ergo 'quis' et 'qui' et 'qualis' et 'talis' et 'quantus' et 'tantus' et similia, quae sunt 'infinita' sive 'interrogativa' vel 'relativa' vel 'redditiva', magis nomina sunt appellanda quam pronomina: neque enim loco propriorum nominum ponuntur neque certas significant personas, sed etiam substantiam, quamvis infinitam, et qualitatem, quamvis generalem, quod est suum nominis, habent: nomina sunt igitur dicenda, 19
20 quamvis declinationem pronominum habeant quaedam ex eis. non enim declinatio, sed vis et significatio uniuscuiusque partis est contemplanda: indifferenter enim multa et nomina modo pronominum et pronomina modo nominum invenimus declinata. quid enim stultius quam omnia, quae numeros significant, nomina dicere, unum autem, 'unus unius', propter 22 declinationem pronomem appellare? quod si declinatio facit indicium, qualis sit dictio, debent omnia possessiva pronomina, quia nominum declinationem sequuntur, et participia in his computari, quod omnino caret ratione. ergo non declinatio, sed proprietas est excutienda significationis.

Et quoniam de proprietate nominis et verbi et participii et pronominis

bant articulum *G* addebant] *r* addebant *R* 1 apud *H* servauimus *L* 2 apud *H*
4 DE DIFFINITIONE VNIVRSQVE PARTIS ORATIONIS, *D* a se discerni *GL* 5 proprietates] *r* proprietates *R* proprietatis *GL* significationem *G* attendamus] *r* attendamus *RBHK* 6 De proprietate partium orationis et de ordinatione *L* 7 ergo] *Ego* *H* Ergo hec *h* tria *G* orationis est *BH* 8 proprium *H* est *om.* *G* passionem *KL* utrumque *L* 9 casu] *G* 10 inter participium et autem in loco evaniditum vel quattuor litt. spatium in] *B* 11 habeat quibus careat *GL* et genera] *d* genera *D* 13 proprio nomine *G* proprio] *h* proprio *H* 14 personas significare *DGL* qualis talis *RDH* quantus tantus *D* 15 sen *K* interrogativa *H* 17 certas] *d* ceteras *ni f.* in litura *D* 19 habent] *d* habet *D* 20 habent *G* 21 contemplanda est *D* 22 indifferenter *K* multa nomina ** modo *H* 23 declinanda *GL* quid in marg. add. *K* stultius est *D* numerum *R* 24 pronomina *L* unum autem unus unius] *scripsi* unum autem unius *RB* unus autem unius *DHGLK*
25 iudicium *GL* 26 debeant *K* possessiva *KL* posesiva *G* quia] quae *D* que *B* 27 secuntur *RB* sequitur *K* his nominibus computari *D* putari *GL*
uel computari *g* ratione *D* 28 proprietate] *r* proprietate *R* excutienda *K*
29 proprietate] *r* proprietate *R* proprietate *H*

breviter dictum est, non incongruum esse arbitror, summam de ceterarum quoque proprietate partium orationis percurrere.

- 20 Proprium est adverbii cum verbo poni nec sine eo perfectam significationem posse habere, ut 'bene facio', 'docte lego'. hoc ergo inter adverbium et praepositionem est, quod adverbium et sine casualibus potest 5 praeponi et postponi verbis et cum casualibus, ut 'pone currit' et 'currit pone', 'venit tempore longo post' et 'post longo tempore venit'. Terentius in adelphis:

post faceret tamen.

si igitur invenias cum nomine adverbium sine verbo, scias hoc per ellipsin 10 fieri, ut si dicam 'non bonus homo' pro 'malus', subaudio 'est'.

Praepositionis autem proprium est separatim quidem per appositionem casualibus praeponi, ut 'de rege', 'apud amicum', coniunctim vero per compositionem tam cum habentibus casus quam cum non habentibus, ut 'indoctus', 'interritus', 'intercurro', 'proconsul', 'induco', 'inspiciens'. 15

- 21 Proprium est coniunctionis diversa nomina vel quascunque dictiones casuales vel diversa verba vel adverbia coniungere, ut 'et Terentius et Cicero', 'vel Terentius vel Cicero'; 'et formosus et sapiens', 'vel formosus vel sapiens'; 'et legens et scribens', 'vel legens vel scribens'; 'et ego et tu', 'vel ego vel tu'; 'et facio et dico', 'vel facio vel dico'; 'et bene 20 et celeriter', 'vel bene vel celeriter'; quod praepositio non facit. interest autem etiam hoc, | quod praepositiones componi possunt cum verbis [coniunctio vero numquam], ut 'subtraho', 'addico', 'praepono', 'produco', 'dehortor', coniunctio autem, licet sit praepositiva, in compositio[n]e tamen non invenitur cum verbis, ut 'at', 'ast', 'sed', et quod praepositio casualibus separata praepositur semper, coniunctio vero omnibus potest dictionibus modo praeposita modo postposita coniungi.

DE NOMINE.

- V 22 Nomen est pars orationis, quae unicuique subiectorum corporum seu

2 proprietate] r propriaetate R propietate H partium proprietate GL 3 Proprium adverbii G perfectiam K 4 benefatio H 5 praepositionem interest D casualibus G 6 et praeponi et BDHL verbis add. k casualibus G pone currit R 7 Ter. ad. 1 2, 30 9 faceret] h facere HGL facere* (1) K cf. lb. XIII § 27 10 adverbium sine verbo cum nomine D scias tamen hoc D eclipsin RDH enlipsis G enlipsis K enlemsin L 11 si add. r subaudi*o est (ti) b subaudi*o* * B

12 Praepositionis K proprium est autem praepositionis D proprium et sic saepe in hoc voc. H est om. HGL separati* l separatis L apositionem -H etiam

14 quam cum L quam etiam cum non habentibus casus G ut doctus indoctus

D 15 interitus L induco om. GL add. g inspiciens R insipiens KD uel insipiens d

17 coniungere G ut Terentius GL 21 uel celeriter D 22 autem om. GL add. g hoc inter praepositiones et coniunctiones quod D possunt exposus corr. R et coniunctio KL 23 nunquam G produco] praeduco G uel produco g praeduc L 24 dehortor] r deortor RHG 25 inuenitur add. in marg. K ut at] r ut est at R ast at BDHGKL Sed et RL 26 separata add. h omnibus] r cum omnibus R rell. 28 haec usque ad voc. derivatiua § 26

p. 577. 78 P.

p. 70. 71 K.

rerum communem vel propriam qualitatem distribuit. dicitur autem nomen vel a Graeco, quod est 'νόμα' et adiecta ο 'ὄνομα', dictum a tribuendo, quod 'νέμειν' dicunt, vel, ut alii, nomen quasi notamen, quod hoc notamus uniuscuiusque substantiae qualitatem. et communem quidem corporum qualitatem demonstrat, ut 'homo', propriam vero, ut 'Virgilius', rerum autem communem, ut 'disciplina', 'ars', propriam, ut 'arithmetica Nicomachi', 'grammatica Aristarchi'.

Accidunt igitur nomini quinque: species, genus, numerus, figura, casus.

Species sunt tam propriorum quam appellativorum duae, principalis et derivativa. principalis, ut 'Iulus', 'mons', derivativa, ut 'Iulius', 'montanus', sub qua sunt aliae multae.

Nam propria habent species separatim quattuor: praenomen, nomen, cognomen, agnomen. praenomen est, quod praepositur nomini vel differentiae causa vel quod tempore, quo Sabinos Romani asciverunt civitati ad confirmandam coniunctionem, nomina illorum suis praeponebant nominibus et invicem Sabini Romanorum. et ex illo consuetudo tenuit, ut nemo Romanus sit absque praenomine. et notantur vel singulis literis vel binis vel ternis. tum singulis, quando a vocali incipit praenomen, ut 'A.' 'Aulus', vel ab una consonante, ut 'P.' 'Publius', 'T.' 'Titus'; tum duobus, quando a duabus consonantibus incipit, ut 'Gn.' 'Gneus', 'Sp.' 'Spurius'; tum tribus, quando a consonante incipit prima syllaba et in consonantem desinit, si tamen alia quoque praenomina ab eisdem incipiunt consonantibus. || idque fit differentiae causa, ut 'Sex.' 'Sextus', 'Ser.'

p. 59, 10 continet P ITEM DE NOMINE PRIS. P INCIPIT DE NOMINE G 1 dicitur nomen vel greco quod est noma et adiectio onoma dr adtribuendo, vel ut P 2 νόμα] l noma RD νόμα (o?) G νόμα L adiecto H o RD ὄνομα] l onoma RD onoma GL 3 NHEIN G NEMEYN K nemein RD vel ut] b uas ut B hoc nomine notamus RBKd hoc notamus nomine DGL 5 ut Virgilius — propriam om. R add. r 6 autem om. G commune P propria ut arithmetica .grammaticani.

Accidunt P^{ei} arithmetica Gg arithmetica K 7 nichomachi R necomachi K aristorchi G 8 DE ACCIDENTIBVS. DL Accidunt] g Accedunt G nomini] r nominum R numerus figura] k figura numerus RK 9 sunt P sunt communes rell. propriorum] r propriarum R appellativorum P appellativorum (appellativorum D) nominum rell. 10 principalis] P primitiva RBHK principales primitiva G

principales (sic, pi in litura) primitiva L primitiva D dirivativa PGK principales] P primitiva rell. dirivativa PGK 11 multae] h mutae H 12 DE PRO-

PRIS D habet P^h abent R 13 differentia L 14 quo tempore G sauios B roma P adsuerunt P adsciuerunt RBH assciuerunt K 15 illorum nomina P 16 sauiui B illo tempore consuetudo B 17 ramanus L notantur singulis litteris P 18 Tunc singulis P 19 puplius GLK T. Titus om. P 20 duobus L quando a duabus] r quando duabus RG quando .n. L Gn.] immo Gn.

v. B. U. a Schneidero l. l. p. 323 sq. Kempfo Val. Max. p. 747, quamvis hic illic nota praenomine Gn. reperitur, v. modo Fabrettium inscr. ant. p. 28 sq. Schneiderum p. 234: et sic Priscianus, v. lib. I § 57 Gneus] r genus R Sp. om. L 21 tum α tunc libri a consonantibus P 22 desinit] d desinet D si tamen — differentiae causa

s. e. x.

om. P incipiant DGL 23 idque] r idquae R sex. sextus Rr Ser. Ser-gius] P, quod non eget mutatione, v. Borghesium in bull. dell' inst. archeol. 1845 p. 158 sqq., om. rell.

p. 578 P.

p. 71—73 K.

'Sergius', 'Tul.' 'Tullius', ne, si primam solam consonantem scribamus, 'T.' 'Titum' et 'S.' 'Sestium' significare putetur. unde in 'Marco' 'M.' solam scribimus, quamvis a consonante incipit syllaba et in consonantem
24 desinit, quia nullus error sit. nomen est proprie uniuscuiusque suum, ut 'Paulus' [proprium]; cognomen, cognationis commune, ut 'Scipio'; agno- 5 men est, quod ab aliquo eventu imponitur, ut 'Africanus', 'Isauricus'. invenimus tamen multa in his quattuor speciebus propriorum noninum invicem pro se posita, et quae in aliis personis sunt praenomina, haec in aliis loco nominis accipiuntur, ut 'Tullius Servilius': hic 'Tullius' praenomen est; 'M.' vero 'Tullius': hic nomen. similiter et in aliis loco 10 cognominis aliorum agnomina vel contra, ut 'Cicero', qui primus ab habitu | faciei nominatus est, agnomen hoc habuit, familiae vero eius cognomen fuit. similiter 'Caesar', 'Scipio'.

Hoc autem interest inter proprium et appellativum, quod appellativum naturaliter commune est multorum, quos eadem substantia sive qualitas vel 15 quantitas generalis specialisve iungit: generalis, ut 'animal', 'corpus', 'virtus'; specialis, ut 'homo', 'lapis', 'grammaticus', 'albus', 'niger', 'grandis', 'brevis'.

25 Haec enim quoque, quae a qualitate vel quantitate sumuntur speciali, id est adiectiva, naturaliter communia sunt multorum: adiectiva autem ideo 20 vocantur, quod aliis appellativis, quae substantiam significant, vel etiam propriis adici solent ad manifestandam eorum qualitatem vel quantitatem, quae augeri vel minui sine substantiae consumptione possunt, ut 'bonum animal', 'magnus homo', 'sapiens grammaticus', 'magnus Homerus'.

Proprium vero naturaliter uniuscuiusque privatam substantiam et qua- 25 litatem significat | et in rebus est individuis, quas philosophi atomos

1 primam solam consonantem] P primaꝝ solum consonantes *rell.* 2 titium P setium *GL* significare putemur .t. titum et .s. sestium *D* putetur] *R* *Heidelb. Krehlii* putemur P putemur *rell.* 3 sola P solum *RBDH* scribimus quia nullus error sit quamvis a consonante incipiat. Nomen P 4 sit] ut *Gr* erit *RBDHLK* est *add. h* proprie] *rd* propriae *PRDH* 5 cognomen est *Dh* 6 imponitur *PH* Africanus] *g* africanus *G* Isauricus] *d om.* P issauricus *GK* et isauricus *D* 7 multa] *r* multam *R* 8 pro se posita] praeposita P posita *G* sunt personis *D* praenomina] *r* pronomina *R* 9 nominis] P uominum *rell.* Servilius] *r* serbilus *B* sertulus *R.* immo Servius 10 M.] marcus *G* nomen hic *K* nomeu est *D* et *om.* *G* 11 cognominis] P cognominum *rell.* agnomina] agnomina nel nomina *RBD* vel contra] *d* contra *D* primis P habitu] *d* abitu *R* abitu* *D* 12 hoc *add. G* 13 caesar in litura *B* cesar *P* 14 De differentia inter proprium et appellativum *DL* 15 naturaliter *add. d* neutraliter *P* est *om.* P quos una eadem *B* vel quantitas] seu quantitas *PGK* siue quantitas *DL* 16 specialis .ue. P uel specialis *rell.* iungat *Rr* 18 grandis] P magnus *rell.* 19 quoque *eras. in B* uel a quantitate *GL* sumuntur *adras. in B* sumuntur generali uel speciali *d* speciali *om. GL* speciali* *B* 20 naturaliter] *rdh* nascuntur. Naturaliter quoque P nascuntur naturaliter quoque *BD* nascuntur naturaliter *RH* naturaliter quoque *b* modo a generali modo a speciali qualitate uel quantitate nascuntur naturaliter *GL* 22 propriis *K* adici *GK* 23 substantiae] *k* stantiae *K* 24 magnus Homerus *om. PL add. l* 25 uero] *d* uero quod *D* et qualitatem] uel quantitatem P qualitatemque *GLK* 26 indiuiduis *d* indiuis *D* quae *BGKL* philosophi] *g* philosophi P philopli *G* philo.phi *H* atoma *PBHGLK*

p. 578. 79 P.

p. 73. 74 K.

vocant, ut 'Plato', 'Socrates'. itaque caret communione naturali. cum igitur evenit, ut multi eodem nomine proprio nuncupentur, fortuito et sola voce, non etiam intellectu communis alicuius substantiae || vel qualitatis hoc fieri solet. et in proprio quidem etiam appellativa intellegi possunt, ut, si dicam 'Virgilius', intellegitur homo et poeta, in appellativis autem propria non intelleguntur, ut 'homo', 'vir', nisi per excellentiam loco proprii in quibusdam personis accipiantur, ut 'poeta' pro 'Virgilius' et 'urbs' pro 'Roma'.

Appellativorum multae sunt species, quarum quaedam communes inven- 26
niantur cum propriis, sive sint primae positionis sive derivativa. sunt enim quaedam corporalia in appellativis, ut 'homo', sunt etiam in propriis, ut 'Terentius', alia incorporalia in appellativis, ut 'virtus', in propriis, ut 'Pudicitia'. homonyma quoque tam in propriis quam | in appellativis inven- 15
niantur, ut 'Pyrrhus' filius Achillis et 'Pyrrhus' rex Epirotarum, 'nepos' filius filii et 'nepos' luxuriosus. inveniuntur tamen quaedam homonyma eadem propria et appellativa, ut 'Magnus Pompeius' et 'magnus civis'. synonyma quoque tam appellativa quam propria inveniuntur. sicut enim 'ensis', 'gladius', 'mucro' unum atque idem significant, sic 'Publius', 'Cornelius', 'Scipio', 'Africanus' unum atque idem significant.

Aliae fere omnes species in nominibus inveniuntur appellativis. sunt 27
autem hae: adiectivum, ad aliquid dictum, quasi ad aliquid dictum, gentile, patrium, interrogativum, infinitum, relativum vel demonstrativum vel similitudinis, collectivum, dividuum, factivum, generale, speciale, ordinale, numerale, absolutum, temporale, locale. hae species communes sunt et

I sacrates P communiōne naturali caret K commune P 2 nomine uo-
cetur proprio fortuito P proprie r nuncupentur H nuncupentur K 3 . Commu-
nis P communis K haec P 4 propriis ni f. in loco fere evanido B quidem
om. GL 5 virgilius L intellegitur homo et poeta] P intellego (intellego) et
(et om. GL) hominem (ex homo corr. R) et poetam rel. autem add. k 7 uer-

gilio RH virgilio Kg 9 De appellativorum divisionibus. DL multa Rr spe-
cies sunt G quorum quedam P 10 prime P positionis K derivativae, in
quo voc. hoc frustulum desinit, P 11 in propriis etiam sunt GL uti H 12
alia incorporalia] r aliam corporalia R virtus] k virtus. Communis H virtus com-
munis BK ut Pudicitia] Krehlius ut virtus dea et pudicitia penelopae GL ut

pudicitia penelope D ut virtus dea ut (ut om. Hd) pudicitia (pudicitia Rr) penelopae
(penelope R penelope B) uel ipsa dea RBHKd 14 pyrrhus] hr pyrrus RBH
pyrrhus D phirrus GL post Pyrrhus: filius — Pyrrhus om. K add. k filius
H achillis GLk pyrrus B phirrus GL epyrotarum D 15 luxuriosus G

vel luxuriosus g luxuriosus K quaedam] d quaedam adiectiva D onyma BDH

onyma GLK onymia R 16 et eadem K pompeus H civis H 17 Sy-
nonyma B Synonyma DK Synonyma RGL propria quam appellativa GLK 18 en-
sis] r ensus R mucro gladius G unum atque idem] k atque unum K post
significant: sic — significant om. R add. r sic p. publius (o in litera) B corni-

lius GK 19 africanus K adque r 20 fere B appellativis inveniuntur DGL

21 autem om. GK 22 patrium GL pratrium D infinitivum d 23 factivum
RG factivum H generale] r generalem R

p. 581. 82 P.

p. 77. 78 K.

Speciale est, quod a genere dividitur, ut 'homo', 'equus', 'vitis', 'laurus'.

Ordinale est, quod ordinem significat, ut 'primus', 'secundus', 'tertius'.

Numerale est, quod numerum demonstrat, ut 'unus', 'duo', 'tres'.

Absolutum est, quod per se intellegitur et non eget alterius coniunctione nominis, ut 'deus', 'ratio'.

Temporale est, quod tempus ostendit, ut 'mensis', 'annus'.

Locale est, quod locum significat, ut 'propinquus', 'longinquus', 'proximus', 'medioximus'. Plautus in *cistellaria*:

At ita me di deaeque superi †. inferi et medioximi. 10

32 Hae, ut diximus, species omnes fere communes sunt tam principallium quam derivativorum. seorsum autem derivativa species habent, quas memoravimus, de quibus singulis hinc tractabimus.

DE PATRONYMICIS.

Patronymicum est, quod a propriis tantummodo derivatur patrum nominibus secundum formam Graecam, quod significat cum genetivo primitivi filius vel nepos ['Aeacides', Aeaci filius vel nepos]. et hac forma poetae maxime solent uti, pro qua Romani cognominibus familiarum utuntur, ut 'Cornelii', 'Marcelli'; omnes enim ab illo, qui primus Cornelius et qui Marcellus nominatus est, hoc nomen habuerunt, quicumque eiusdem familiae sunt, sicut omnes minores Thesei 'Thesidas' Graeci appellant, quos solent poetae quoque nostri imitari, unde Virgilius secundum Graecam 33 formam 'Scipiadas' dixit. nec non etiam possessiva loco patronymicorum inve-

1 Speciale quod L genere] generali D *equus (a) R eqs G 3 primus] r prius R 5 absolutium RBDDIK non eget ex eget non corr. H 6 dō * ratio B 8 significat locum GL longinquus] r longincus R longinquus L 9 medioximus pro-
† at
ximus K Plautus (s) RD Plaut. *cist.* II 1, 35 10 at ita me di deaeque] exad

† aequae
ita mediae et q̄ Gg ex aditu mediae et q̄ L medii B di* (i) K dii RDH superi
atque inferi Plauti omnes et om. H medioximus GL uel medioximi g 11 Hae* (c) B

12 derivativa R derivativa* (e) D habent] d habentur RD 14 De patroni-
micis D De patronomicis KL DE PATRONOMICO H inscr. om. RBGL 15 Patronomi-
cum RDGHK Patronomicum L. utrovis modo et similiter saepe hoc in voc. peccarunt
librarii 16 graecam formam D 17 filius vel nepos] d filios uel nepotes RD
ut post nepos (nepotes) add. BD Aeacides Aeaci filius vel nepos] om. G eaci-
des aeaci filius uel nepos R uncinis inclusit i. e. gloss. esse indicavit r aiacides ai-
cis filius uel nepos add. g aiacides aiacis LK aeacides eaci H aeacides **** aeaci
B haac (n) R poaete H 18 uti solent D 19 cornilii K Cornelii Mar-
cellii] r corneli marcellii R marcelli cornelii L marcelli cornilii G illo] eo GL

Cornelius om. L cornilius GK 20 marcelles H quicumq; ex eisdem familia B
familia H 21 sicut] sic H Thesei] d thessei DG tesei L Thesidas] d
thesidas DG thesidas H tesidas L thesides B appellant Graeci K appellant]
uocant DGL 22 poaete H quoque poetae (poete D) DGLK imitari] g emi-
tari G Verg. georg. II 170 Aen. VI 843 23 scipiades B dixit scipiades GL dixit
scipiades K dixit] dixit ἀνορωκτιμος scipionides dicere debuit D post dixit
ad marg. pro scipionides mutata o in a et dempta ni add. d ἀνο τρωκτιμος. scipioni-

p. 882 P.

p. 78—80 K.

nimus apud Latinos usurpata, ut 'Aemilianus Scipio' pro Aemilii filius et 'Octavianus Caesar'. inveniuntur quaedam nomina formae patronymicorum significatione denomina[tiva, ut 'Euripides' non Euripi filius, sed ab Euripo sic nominatus (similiter 'Thucydides'). sunt autem alia, quae cum sint in aliis patronymica, in aliis accipiuntur propria, ut 'Timarchides' Timarchi filius et 'Timarchides' proprium. et in omnibus fere speciebus nominum invenimus eiusdem formae etiam propria, quae tamen amittunt appellativorum significationem, ut 'magnus' adiectivum et proprium, 'Iulianus' possessivum et proprium, 'Heraclides' patronymicum et proprium. sic in aliis quoque speciebus invenies.

Scire autem debemus, abusive etiam a matribus et regibus sive conditoribus et a fratribus etiam patronymica solere formari, ut 'Latoides', Ἀητοῦς, id est Latonae, filius Apollo, et 'Iliades', Iliae filius Romulus. Ovidius in XIII metamorphoseon:

at corpora victa sopore

Invadunt portasque premunt, quas obice fultas
Clauserat Iliades.

similiter 'Coronides' a matre, Aesculapius - sic idem Ovidius in XV metamorphoseon:

des dici debuit *g* 1 usurpata *K* emelianus *LK* emilianus *DG* scypio *H* /
emilii *DL* emelii *GK* 2 octonianus *G* Caesar] *g* cesar *G* pro octaviae filius
post Caesar *add. d* patromnicorum *H* 3 euryides *D* euryptides *Hdg* euryptides
L Euripides proprium non *RBDHLK* eripi *H* eurypi *g* eurupi *K* aeripi *L*
4 Euripo] *dk* eurupo *GK* euripa *D* aeripo *L* nominatus est. *GL* nominatus est.

Dicitur Euripides quia illo die natus est quo athenienses cum persis in euripa bellum commiserunt. *D* nominatus est quia dicitur euryptides (aeripides *L*) qui in illo die natus est quo athenienses cum persis in euripo (*sic ex eurupo corr. K aeripo L*) bellum commiserunt. *K ad marg. idem inde a* quia in *marg. L* quia in illo die natus cum persis

est quo athenienses in eurypo loco bellum commiserunt *ad marg. tanquam gloss. add. g* similiter Thucydides *om. G* Similiter tucidides ἀπο τοῦ ἑωκοῦ τοῦ ἐπονῶ *add. g* tucidides *K* tuchydides *r* ἀπο τῶν ἑκῶν ἐπονῶ *post* thucydides in *textu D. idem (i. e. ἀπὸ τοῦ θῶκον, θρόνον s. secundum g τοῦ θρόνον) sic* ἀπο τῶν ἑκῶν ἑρανῶ *pro gloss. alia quaedam m. add. in R* 5 in aliis sunt *GL* ut Timarchides] *r* ut imarchides *R* Timarchi] *r* thimarchi *RDH* 6 Timarchides] *r* thimarchides *RL* 7 eiusdem | dem formae *L* amittunt] *g* amittunt *G* 8 ut heraclides *L* Heraclides] *r* erachydes *R* haeraclides *D* heraclides *H* patrono-

micon *H* patronomicum *h* 10 spetiebus *Rr* inuenimus *Rr* 11 DE ORIGINE PATRONOMICORVM. *DL* abussive *K* matribus vel ab auis maternis et regibus *GLK*

matribus^{et} ab auis maternis a regibus *D* sine a conditoribus *GL* 12 patromonica *H* Latoides] *sic ex corr. in litua H* latooides (*e*) *R* letooides (*o*) *B* letooides *D* uel latonides *d* latonides *GLK* *roc.* filius *post* latonides collocatum, *deinde vero verborum ordo restitutus in K* 13 Ἀητοῦς *R* Ἀητοῦς *r* Ἀητοῦς *B* Ἀητοῦς *D* lato-

nois *GLK* Ἀητοῦς (*a in litura*) *H* apollo (*p*) *G* appollo *LK* eliaides *K* aliades *B* iliae *ex* eliae *corr. K* 14 *Ovid. met. XIII 779 sqq.* 15 at] ut *RDHK* et *Ovidius* 16 invadunt *ex* invadant, ut *vid., corr. L* invadant *RBDH* portas *** *q;* (quo) *B* quae (*n*) *R* premant *RBDHK* petunt *Ovidius.* premunt *ex v. 779 initio* ore premunt *voes huc illatum* obice *B* obiece *G* obiece *Lg* obique *K* fultas] *firma et firma libri Ovidiani* 18 coronides coronae filius *GL* aesculapius

Vnde Coroniden circumflua Thybridis alti
 Insula Romuleae sacris deiecerat urbis -
 et 'Maiades', Maiaie filius Mercurius. ab allvis quoque maternis: 'Atlantiades', Mercurius, id est Atlantis natae filius. Ovidius in I metamorphoseon:

Sedit Atlantiades et euntem multa loquendo
 Detinuit sermone diem.

in eodem 'Inachides', Ionis filius Epaphus, quae filia fuit Inachi:

Non tulit Inachides 'matri' que ait 'omnia demens'.

35 A régibus sive conditoribus 'Thesidae', 'Cecropidae', id est Atheniensibus; 'Aeneadae', 'Romulidae', id est Romani. Virgilius in II georgicon:

Praemiaque ingentes pagos et compita circum
 Thesidae posuere.

idem in VI Aeneidos:

tum pendere poenas

Cecropidae iussi.

idem in VIII:

^v
H aescolapius *K* aescolapius *L* *Ovid. met.* XV 624 sq. 1 Vnde] *uir* (uñ *sc. inuenat*) *L* ^ocornidem *R* coronidam *GL* uel coroniden *l* coronidem *HK* cum aliquot *ms.* *Ovid.* *coronyden* *B* circumfluet *R* circumfluat *Kr* circumfluerat *G* circumfluerat *L* circumfluit *H* circumflua *hg* circumfluat thybydis *B* circumfluat hydridis *D* circumflua thybridis *d* tibridis *GLK* thibridis *H* alti] *undis libri nonnulli Ovid.*

2 insola *GLK* romulicae *G* uel romuliae *g* romyleae *D* sacri ^s*R* deiecerat] *libri Prisc. omnes, nisi quod* deiecerat *L* adiecerat *Erl.* 2 *Krehli*, adiecerit *plerique codd. Ovid., alti libri Ovidiani* accerserit, accesserit, ascuerit *etc.* 3 et *Maiades*]

maiaides *G* *maiaides* *maiaides* *L* *mades* *H* *Maiae]* *r* *mæge* *R* *filius ex* *fluuius* *corr.* *R* *mercurius* *K* *maternis* *quoque* *K* *post* *maternis: patronymicum* *fit ut* *add.* *R* *patronymicum* *BHK* *et tamquam gloss. ad atlantiades (sic)* *d* *ut* *G* *atlantiades* *BDLK* *atlantiades* *H* 4 *mercurius* *R* *mercurius* *K* *id est om.* *GL* *atlantis* *R* *atlantis* *BHLK* *Ovid. met.* I 682 sq. *in om.* *K* *metamorphoseon* *R* *metamorphoseon* *D* 6 *Atlantiades]* *r* *atlantiades* *R* *atlantiades* *BDLK* *euntem]* *gl* *eundem* *GL* *multo* *BH* 7 *detinuit]* *k* *detinuit* *L* *detinuit* *G* *detinuit* *HKg* 8 *Ovid. met.* I 753 *eodem sup. lin. add.* *k* *Ionis]* *sic in litura* *h* *iohis* *R* *i. us* *r* *ius* *B* *ioyc* *D* *cod. G. I. Vossii, Vossius de anal.* II 28 p. 892 *Eckst.* *issis* *K* *fls* *ionis* *GL* *epaphus* *filius* *ioyc* *D* ** (ut?) *epaphus* *R* *epaphus* *B* *epapus* *Hh* *Inachi.* *Idem in eodem: non tulit* *K* 9 *inachiades* *R* *enachides*

B *matriquae* *R* 10 *siue a* *GL* *conditoribus* *H* *thesidae* (i) *R* *thesidae* *G* *cetropidae* *R* *cicropidae* *DK* *cecropide* *B* *atheniensis* *H* *athinenses* *K* 11 *Aeneadae]* *dg* *aneade* *D* *aeiadae* *GK* *id est* *add.* *r* *unde* *uirg.* *K* *Verg. georg.* II 382 sq. *in* *iiii* *H* *in* *iii* *BK* 13 *proemia* *BD* *que om.* *Pal.* *quae* *RB* *ingentis* *Med. Pal.* *ingenis* *Rom.* *competa* *DGLK* 14 *thesidae* (i) *R*

thesidae *G* *theside* *Med.* *imposuere* *K* 15 *Verg. Aen.* VI 20 sq. 17 *cecropides* *B* *cecropide* *b* *cicropidae* *DGK* *iussit* *B* *iusi* *K* *iussi om.: post* *Cecropidae: Idem in VIII. subitoque — seni* *In eodem: Aeneadae — cursu.* *A* *fratribus* *L* *post* *iussi: missef* *septena* *quot* *annis* *addendo* *versum Vergilianum integrum praebet* *G,* *in reliquis* *h. l. omnino conspirans* *cum* *L* 18 *Idem in VIII Aeneadae — litora* *cursu om., sed in membranula volumini illigata adicit* *K,* *addita nota: non sunt*

p. 562 P.

p. 78—80 K.

nimus apud Latinos usurpata, ut 'Aemilianus Scipio' pro Aemilii filius et 'Octavianus Caesar'. inveniuntur quaedam nomina formae patronymicorum significatione denominativa, ut 'Euripides' non Euripi filius, sed ab Euripo sic nominatus (similiter 'Thucydides'). sunt autem alia, quae cum sint in aliis patronymica, in aliis accipiuntur propria, ut 'Timarchides' Timarchi filius et 'Timarchides' proprium. et in omnibus fere speciebus nominum invenimus eiusdem formae etiam propria, quae tamen amittunt appellativorum significationem, ut 'magnus' adiectivum et proprium, 'Iulianus' possessivum et proprium, 'Heraclides' patronymicum et proprium. sic in aliis quoque speciebus invenies.

Scire autem debemus, abusive etiam a matribus et regibus sive conditoribus et a fratribus etiam patronymica solere formari, ut 'Latoides', Λατοῦς, id est Latonae, filius Apollo, et 'Iliades', Iliac filius Romulus. Ovidius in XIII metamorphoseon:

at corpora victa sopore

Invadunt portasque premunt, quas obice fultas
Clauserat Iliades.

similiter 'Coronides' a matre, Aesculapius - sic idem Ovidius in XV metamorphoseon:

des dici debuit *g* 1 usurpata *K* emilianus *LK* emilianus *DG* scipio *H* emilii *DL* emelii *GK* 2 octonianus *G* Caesar] *g* cesar *G* pro octaviae filius post Caesar *add. d* patronomicorum *H* 3 erypides *D* eurypides *Hdg* ecripides

L Euripides proprium non *RBDHLK* eripi *H* eurypi *g* eurupi *K* acripi *L*
4 Euripo] *dk* eurupo *GK* euripa *D* acripo *L* nominatus est. *GL* nominatus est.

Dicitur Euripides quia illo die natus est quo athenienses cum persis in euripa bellum commiserunt. *D* nominatus est quia dicitur euripides (atripides *L*) qui in illo die natus est quo athenienses cum persis in euripo (sic ex eurupo *corr.* *K* acripo *L*) bellum commiserunt. *K ad marg.* idem inde a quia in marg. *L* quia in illo die natus est quo athenienses in eurypo loco bellum commiserunt *ad marg. tanquam gloss. add.*

g similiter Thucydides *om.* *G* Similiter thucydides απο του θωκου του επουου *add. g* thucydides *K* tuchydides *r* απο των θκου ερωου post thucydides in textu *D. idem* (i. e. απο του θωκου, θρονου s. secundum *g* του θρονου) sic απο των θκου ηρανου *pro gloss. alia quaedam m. add. in R* 5 in aliis sicut *GL* ut Timarchides] *r* ut imarchides *R* Timarchi] *r* thimarchi *RDH* 6 Timarchides] *ri* thimarchides *RL* 7 eiusdem] dem formae *L* amittunt] *g* amittunt *G* 9 ut heraclides *L* Heraclides] *r* erachydes *R* haeraclydes *D* heraclydes *H* patrono-

micon *H* patronomicum *h* 10 spetibus *Rr* inuenimus *Rr* 11 DE ORIGINE PATRONOMICORUM, *DL* abussive *K* matribus vel ab auis maternis et regibus *GLK* matribus *et* ab auis maternis a regibus *D* siue a conditoribus *GL* 12 patrononica *H* Latoides] sic *ex corr. in litura H* lastoides (*c*) *R* lestoides (*o*) *B* letoides *D* vel latonides *d* latonides *GLKr* voc. filius post latonides collocatum, deinde vero verborum ordo restitutus in *K* 13 ΛΑΤΟΥΣ *R* ΛΑΘΕΝΟΙΣ *r* ΛΗΤΟΙΣ *B* ΛΗΤΟΥΣ *D* lato-

nois *GLK* ΛΑΤΟΥΣ (a in litura) *H* apollo (*p*) *G* appollo *LK* eliades *K* aliades *B* iliac *ex eliae corr. K* 14 *Ovid. met.* XIII 779 sqq. 15 at] ut *RDHK* et *Ovidius* 16 invadunt *ex* invadant, ut *vid. corr. L* invadant *RBDH* portas *** q; (quo) *B* quae (*n*) *R* premant *RBDHK* petunt *Ovidius*. premunt *ex v.* 779 *initio* ore premunt voces huc illatum obice *B* obice *G* obice *Lg* obice *K* fultas] firmo et firma libri *Ovidiani* 18 coronides coronae filius *GL* aesculapius

Vnde Coroniden circumflua Thybridis alti

Insula Romuleae sacris deiecerat urbis -

et 'Maiades', Maiaie filius Mercurius. ab a||vis quoque maternis: 'Atlantiades', Mercurius, id est Atlantis natae filius. Ovidius in I metamorphoseon:

Sedit Atlantiades et euntem multa loquendo

Detinuit sermone diem.

in eodem 'Inachides', Ionis filius Epaphus, quae filia fuit Inachi:

Non tulit Inachides 'matri' que ait 'omnia demens'.

35 A regibus sive conditoribus 'Thesidae', 'Cecropidae', id est Athenienses; 'Aeneadae', 'Romulidae', id est Romani. Virgilius in II georgicon:

Praemiaque ingentes pagos et compita circum

Thesidae posuere.

idem in VI Aeneidos:

tum pendere poenas

Cecropidae iussi.

idem in VIII:

H aescolapius K aescolapius L Ovid. met. XV 624 sq. 1 Vnde] tii (uñ sc. inuenerat) L cornidem R coronidam GL uel coroniden l coronidem HK cum aliquot mss. Ovid. coronyden B circumfluet R circumfluat Kr circumfluerat G circumfluerat L circumfluit H circumflua hg circumfluat thybridis B circumfluat hydridis D circumflua thybridis d thibridis GLK thibridis H alti] undis libri nonnulli Ovid.

2 insola GLK romulicae G uel romuliae g romyleae D sacri^s R deiecerat] libri Prisc. omnes, nisi quod deiecerat L adiecerat Erl. 2 Krehlii, adiecerit plerique codd. Quid., alii libri Ouidiani acceperit, accesserit, asieuerit etc. 3 et Maiades]

maiaides G maiades maiades L mades H Maiaie] r mags R filius ex fluiuis corr. R mercurius K maternis quoque K post maternis: patronymicum fit ut add. R patronomicum BHK et tamquam gloss. ad atlantiades (sic) d ut G atlantiades BDLK adlantiades H 4 mercurius R mercurius K id est om. GL adlantis R atlantis BHLK Ovid. met. I 682 sq. in om. K metamorphoseon R mettamorphoseon D 6 Atlantiades] r adlantiades R atlantiades BDLK euntem] gl eundem GL multo BH 7 detinuit] k ditinuit L diteunuit G detenuit HKg 8 Ovid. met. I 753 eodem sup. lin. add. k Ionis] sic in libris h iohis R i.us r ius B ioyc D cod. G. I. Vossii. Vossius de anal. II 28 p. 692 Eckst. issis K fls ionis GL epaphus filius ioyc D ** (ut?) epaphus R nepaphus

B epapus Hh Inachi. Idem in eodem: non tulit K 9 inachiades R enachides

B matriquae R 10 siue a GL conditoribus H thaesidae (i) R thesidae G cecropidae R cicropidae DK cecropide B atheniensis H athenenses K 11 Aeneadae] dg aneade D aeniadae GK id est add. r unde uirg. K Verg. georg. II 382 sq. in III H in III BK 13 proemia BD que om. Pal. quae RB ingentis Med. Pal. ingentis Rom. competa DGLK 14 thesidae (i) R

thesidae G theside Med. imposuere K 15 Verg. Aen. VI 20 sq. 17 cecropi-

des B cecropide b cicropidae DGK iussit B iusi K inssi om.: post Cecropidae: Idem in VIII. subitoque — seni In eodem: Aeneadae — cursu. A fratribus L post iussi: mis. ef septena quot annis addendo versum Vergilianum integrum praebet G, in reliquis h. l. omnino conspirans cum L. 18 Idem in VIII Aeneadae — litora cursu om., sed in membranula volumini illigata adicit K, addita nota: non sunt

p. 583 P.

p. 80. 81 K.

Aeneadae in ferrum pro libertate ruebant.

item in I:

Defessi Aeneadae, quae proxima litora, cursu.

idem in VIII:

subitoque novum | consurgere bellum

Romulidis Tatioque seni.

A fratribus 'Phaethontides', unde femininum 'Phaethontis'. Virgilius in bucolico:

Tum Phaethontidas musco circumdat amarae

Corticis;

'Phaethontidas' tamen dixit pro 'Phaethontidas' poetica licentia.

Sunt igitur patronymicorum formae apud Graecos tres: in 'des', quae dicitur communis apud illos, quod in omni sermone possunt hac uti, quae sola Romanorum quoque poetae utuntur. nam aliis duabus non utuntur, id est in 'ov' terminata, quae est propria Iadis linguae - 'Πηλειων' pro 'Πηλειδης', et in 'αδιος', quae est Aeolica, ut 'Hyrradios', Hyrrae filius, Pittacus. de hac igitur forma dicendum est, qua utuntur nostri.

Si nominativus Graecus in 'ας' vel in 'ης' vel 'ιος' desinat, generis VII 36 titulus vero in 'ov' diphthongum, a paenultima brevis ante 'des' invenitur in patronymico, ut 'Pelias Peliades', 'Aeneas Aeneades', 'Menoetios

haec in libro Romano et ipse praebens Idem in eodem Verg. Aen. VIII 648
in VIII. aeneade. In ferrum B I Aeniade K ruebant] h rubant H
2 Idem DGK Verg. Aen. I 157 primo aeneidos D 3 defessi] d difessi
D littora GL 4 Verg. Aen. VIII 637 sq. 6 Romulidis] rd romulidi R
romulidas DGL uel romulidis g "statioque" romulidae K Tatioque] g statioque
GL 7 post seni: Promethidae id est homines add. tamen nota δ K phœthontides R
phœthontides BGLK phœthontides Dl phœthontis R phœthontis DL phœthontis
BGLK Verg. ecl. VI 62 sq. Virgilius dixit in D 8 bucolico] g bucolico

9 phœthontidas R phœthontidas DL phœthontidas G phœthontidas K circumdat L
amaro Rom. 11 phœthontidas R phœthontidas DL phœthontidas GK
phœthontidas R phœthontidas DL phœthontidas BGLK phœthontides H liquentia
K 12 DE TRIBUS TERMINATIONIBUS MASCULINORVM. D 14 quoque om. L nam

in aliis G 15 on Rr terminatis R proprie B. linguae Iadis DGL ΠΗΛΙΩΝ R ΠΗΛΙΩΝ D ΠΗΛΙΩΝ GL ΠΗΛΙΩΝ K pro add. h ΠΗΛΙΑΙΟΣ R ΠΗΛΙΑΙΩΝ B ΠΗΛΙΑΙΟΣ H ΠΗΛΙΑΙΟΣ K peliades D peliades G peliades L peleides l

16 ΠΗΡΑΔΙΟΣ Rr in ad ioc H αδιος] l αδιος L adios DG aeoloca H hrradios R
pirrhadios D phirradios G pyrradios BH Phirradous K tyrradios Turre in
littora l pyrrae H pyrrae B pirrhi D phirri G Phirri ex hirrae corr. K pittacus R
pittacos B pyttacus D ptacus Gg pictacus H pitacus L cf. Suid. et Hesych. s. v. Τηραιδης et il. a Bernhardio ad Suid. p. 1386 ll. 18 DE FORMATIONE MASCULINORVM
ac ec ioc

in ades DL in as uel in es ael oc Rr ac uel ac uel ioc B in ac uel i ac uel i
ioc b in as uel in es uel in ios D in as uel ios Gg in ac uel ioc uel ac K ac
uel ac uel ioc H in as uel in os L 19 uero desinit in ov L uero dissinit in

O Y οΥ dyp diptongum R diptongon DK ades R 20 peleias L Pe-

p. 583. 84 P.

p. 81. 82 K.

Menoetiādes'; nam 'Aenides' magis contra regulam auctoritate poetica posuit Virgilius, e et a correptas in i productam convertens vel quasi ab 'Aeneus' 'Aenides', sicut a 'Peleus' 'Pelides', proferens in nono;

Sit satis, Aenide, telis impune Numanum
Oppetiisse tuis.

In 'es' vero desinentibus, quorum genetivus Graecus in 'ov' desinit, tam in 'ades' quam in 'ides' inveniuntur apud auctores - 'Hippotes Hippotades', 'Butes Butades', 'Corynetes Corynetides' -, sed ratio[n]abilius in 'ades'. 'Anchises' ergo 'Anchisades' vel 'Anchisides' debuit facere, fecit autem 'Anchisades', quasi ab 'Anchisios' nominativo, quomodo 'Laertios Laertiades'.¹⁰ numquam enim patronymicum superat primitivi sui genetivum nisi una syllaba.

37 Alia vero omnia in 'ov' apud Graecos terminantia genetivum vel in 'os' vel in 'ous' diphthongum vel 'ως' mutant eas in 'ides' et faciunt patronymicum, ut 'Πριάμος Πριάμων Priamides', 'Nέστωρ Nέστορος Nestorides', 'Πλεισθένης Πλεισθένης Plisthenides', 'Πηλεΐδης Πηλεΐδης Peleides';¹⁵ et per synaeresin e et i in ei diphthongum proferunt paenultimam, nos autem pro ea i longam ponimus, ut Virgilius in V:

Pelidae tunc ego forti

Congressi Aenean.

Ovidius in I metamorphoseon:

20

lias Peliades] d peleas pelendes D meo[hetias R meneetios r menoetias D moenetios GLK menetios h moenoetius (u ex corr.) B Menoetius Sturzianus opusc. p. 9 1 menotiades B moenetiades GLK possuit K 3 aeneys K aeneos D uel eneus d aenides (e) H Peleus] d peleyc K peleos D pelides (e) H Verg. Aen. VIII 653 sq. nono in Itura B VIII K 4 Aenide] sic etiam de XII vs. Aen. § 100; ex maenidem corr. in B aenide* (m) RG aenide (e) H aenida L aenidae l cf. v. l. tib. VII § 0; aeneadae Rom. impune DHLr Numanum] b Pal. m. alt. numanum B nomanum Pal. m. pr. 5 opetiisse K oppetiisse Rom. et in oppetiisse corr. Pal. oppetiisse tuis primam hanc tibi magnus apollo L 6 ab in es R ** .ιν. ης. (αβ) B ιης H uero add. r 7 ut hippotes D Hippotes] r hipotes R hippotaes B hippotes

ov L hipotades R 8 corinetes H coroinetes G coronites L corinetides D coroinitides GL 9 ergo add. l anchisades D anchisoades d uel anchisides om. GL add. g 10 lertios DG uel lercios g lertiades DG 12 IN IDEAS INSCR.

D 13 ους ex ως corr. L ου·f· H diptongon DG vel ω] om. R uel in ω

Grd 14 ut Πριάμος — Peleides in Itura h Πριάμος K Πριάμος Πριάμων R priamos priamon DGL priamos priamoi h Nέστωρ — Peleides in Itura r νεστορ GLK nestor D ηστορ h νεστωρος B nestoros Dh 15 Πλεισθένης r Πλεισθένης B plestheneis (i) D phlestenes GL Πλησθένης h Πλησθένης K plestenes l

Πλεισθένης B plesthenes (h) L Πλησθένης K plesthenes D phlestenes G

Πλησθένης h plistenides r plesthenides BDK phlestenides GL plestenides M Πλησθένης Πλησθένης uel Πλησθένης peleides r Πλησθένης Πλησθένης uel Πλησθένης (sic) Πλησθένης

B peleos peleyc pelides Dd peleyc peleyc pelides G Πλησθένης Πλησθένης uel Πλησθένης pelneides K Πηλεΐδης Πηλεΐδης L pele* peleos peleides h 16 sineresin RHg sineresin Br sinerissin G syneresin D sinarissin K synerisin L atque his omnibus modis in hoc voc. saepissime peccatum est 17 longum B Verg. Aen. V 808 sq. quinto aeneidos D .i. L 18 e*go (r) RH 19 congressum G aeneam Rom. 20 Ovid. met. I 390 metamorphoseon. I. HLK

p. 584 P.

p. 82. 83 K.

Inde Promethides placidis Epimethida dictis.

inveniuntur tamen poetae in quibusdam addentes quasdam literas vel adimenes: addentes, ut 'Peliades' pro 'Pelides' et 'Chalcodontiades' pro 'Chalcodontides', 'Atlantiades' pro 'Atlantides' - Ovidius in I metamorphoseon:

Sedit Atlantiades -;

adimenes, ut 'Deucalides' pro 'Deucalionides' et 'Scipiades' pro 'Scipionides' et, ut supra diximus, 'Aenides' pro 'Aeneades'. excipiuntur tamen haec, quae contra regulam paenultimas vocales producant: 'Aechrides', 'Demades' per synaeresin pro 'Demeades', 'Codrides', 'Lycoorgides', 'Lagides', 'Belides', 'Euerides' etiam et 'Lycomedides', apud Graecos contra regulam paenultimam diphthongum habent, pro qua nos in longam ponimus.

Femina vero patronymica vel in 'is' vel in 'as' desinunt vel in 'ne' 38 productam. fiunt autem a masculinis subtracta 'de' in 'is' vel in 'as' desinentia, ut 'Priamides Priamis', 'Dardanides Dardanis', 'Peliades Pelias'. igitur 'Aeneades' quoque secundum analogiam 'Aeneas' debet facere, non 'Aeneis'. ergo quomodo auctoritas est, quod dixit 'Aenides' pro 'Aeneades', sic auctoritate usus est Virgilius in tituli scriptione, quo Aeneis inscripsit; quem Statius quoque secutus in fine Thebaidos ponit:

Vive precor nec tu divinam Aeneida tempta.

1 Inde] r Vnde RH promethides RB promethiades v. l. libror. Ovid. ephimethida R ephimethida BDH 2 poetae H quasdam add. g litteras d litteris D 3 chalcodontiades RB calcodontiades HGLr 4 chalcodontides RB cal-

codontides HGLr atlantiades R athlantiades BDLK pro atlantides add. r athlantides BDL Ovid. met. I 682 in I metamorphoseon om. GL 6 sedit] r

sedit R atlantiades R athlantiades BLK athlantiades et euntem multa loquendo

desinunt sermone diem D 7 diocalides pro diocalionides L deocalides pro deocalionides G 8 ut supra diximus et GL pro aeniades L 9 haec om. L producant penultimas uocales ut D producant ut BGL Aelides] ex aeolides corr. in littera B f. recte: patron. sc. ab Aeolo, Eretriae conditorè, quamvis exemplum desidero; aeolides D Hrabanus p. 33 oelides RHGLK; Anclides, Arati amicus, in mentem ve-

nit Augusto Meinckio, Cedides Fleckeiseno 10 demades K synaeresim, pro aeoliades demeades α synheresim pro aeclides (ex aeolides corr.) pro demeades co-

drides locoorgides lagides ebelides (e a b insertum, belides in ras.) B demeades belides (ex pelides corr.) codrides H licoorgides Dr licorgides GL 11 Lagides] r largides R Belides h. l. om. H hellides R bellides r pelides K licomedides DGL

12 penultimam diptongon habent contra regulam D de toto h. l. praeter Sturzium l. supra l. cf. Lobeckium in paralipom. gramm. Gr. I p. 6 sq. 14 DE FEMINI-

NE EODEN NUMERO D De femininis patronomicis L is] r his R is as D uel ne BH uel in e K 15 is] r his R 16 peleades peleas G 17 aeneades quoque H 19 sic** (ut) B scriptione] R inscriptione rell. quod GLK 20 inscripsit] g scripsit G Stat. Theb. XII 816 tebaidos K 21 posuit GL 22 Vine** (re) B diuinam] G uel diuina g diuina L aenida G Aeneida tempta] r aeneidapta R

p. 84. 85 P.

p. 83. 84 K

notandum tamen, quod, si masculina i longam habuerint ante 'des' per synaeresin, apud nos in 'eis' divisas tamen faciunt femini]na, ut 'Pelides' pro 'Peleides' 'Peleis', Thesides pro 'Theseides' 'Theseis': sic ergo 'Aenides' pro 'Aeneides' 'Aeneis'.

- 39 In 'ne' autem desinentia, quae sunt ladis linguae, patronymica eiusdem generis i longam habent paenultimam, si principale non habuerit eandem i vocalem, ut 'Adrestos AdrestIne', 'Nereus NerIne'. si autem principale habuerit i, o producta ante 'ne' invenitur, ut 'Acrisios Acrisiōne', ex quo possessivum posuit Virgilius:

Acrisioneis Danae fundasse colonis, 10
ab Acrisione, id est Danae. et sciendum, quod inveniuntur multa eiusdem formae gentilia, ut 'Haemonis', 'Thessalis', 'Colchis', 'Argolis', 'Cyclas', 'Ias', 'Troas', alia vero propria, ut 'Bacchis', 'Doris', 'Pythias'.

DE POSSESSIVIS.

- VIII 40 Possessivum est, quod cum genetivo principalis significat aliquid ex his quae possidentur, ut 'Euandrius ensis' pro 'Euandri ensis' et 'regius honos' pro 'regis honor'. hoc autem interest inter possessiva et patronymica, quod patronymica filios vel nepotes significant; possessiva autem non solum filios, sed omnia, quae possunt esse in possessione; et quod patronymica a propriis tantummodo derivantur, possessiva autem etiam ab appellativis; et quod patronymica a masculino descendunt plerumque genere, rarissime autem a feminino nec proprie, quando a matribus fiunt, ut supra ostendimus, possessiva autem ab omnibus nascuntur generibus; et quod patronymica ad homines pertinent vel ad deos, possessiva vero ad

1 notandum est tamen GL habuerunt G des] d H per add. r 2 sinarisin ei L nos] latinos GL post divisas tamen duo folia desunt in B cf. § 50 Pelides] r pelides R 3 Thesides pro Theseides Theseis] d tesides pro tesci-

des tescis r thessides pro theseides thesseis GD aeneides (e) H 4 pro acides Rr pro aeneades G 6 habuerit (n) D 7 ut om. G adrestinae r nereos RL nereios K nerinae r sin HK sin autem habuerit (n) principale D 8

acrisios H 9 possuit K Verg. Aen. VII 410 10 acrisionis Rr acrisionaeis H acrisioneis K dane RH dane G danaa k danaae L 11 acrisionea Hr danaa RK danaa (a) DH dane G danaae L sciendum est DLK 12 themonis DGL hemonis d Thessalis] r thesalis RDGL cholchis DHK ciclas ias Ld ciclasias DGK 13 troias DHK bachis DHGLK pythias R pithias GLK 14 ex-

PLICAT DE PATRONOMICIS: INCIPIT DE POSSESSIVIS SE^D PRIMVM DE DIFFERENTIA INTER POSSESSIVA ET PATRONOMICA. D De possessionibus H de possessiuis incipi^t K De differ-

rentia inter possessiua et patronomica L DE POSS^l inscr. om. G 15 principalis] DGLK Lerschius Sprachphilos. II p. 124 principali RH 16 possidentur K Euandrius ensis] v. Verg. Aen. X 394 regius honos] v. Verg. Aen. VIII 814 sq. honor regius K 17 onos R hono G h autem add. l 20 ab] et D ap ab

ap pellatiuis Rr 21 appellatiuis L descendunt GK plerumque KL genere plerumque G 22 rarissime H a add. r proprie] rk propriae RK 23 nascuntur ab omnibus D 24 ad] r a R homines tantum pertinent D uel ad deos pertinent GL uel add. r ad deos] d adeos D vero] autem GL res per-

p. 585. 86 P.

p. 84—86 K.

omnes res. fiunt igitur possessiva vel a nominibus, ut 'Caesar Caesareus', vel a verbis, ut 'opto optativus', vel ab adverbis, ut 'extra extraneus', et vel mobilia sunt, ut 'Martius Martia Martium', vel fixa, ut 'sacrarium', 'donarium', 'armarium'.

5 Possessiva autem dicimus non solum possessionem significantia, sed etiam quae formam habent possessivorum. sunt enim quaedam gentilia similem possessivis habentia formam, | ut 'Romanus' civis et 'Romanus' ager, quaedam autem et propria eadem et gentilia et possessiva, ut 'Latinus' filius Fauni et 'Latinus' civis et 'Latinus' ager; alia tantummodo propria formae possessivae, ut 'Quintilianus', 'Iulianus'; alia loco patronymicorum posita, quod supra quoque diximus, ut 'Aemilianus' Scipio et 'Octavianus' Caesar. ex eadem forma agnomina quoque multa invenies, 42 ut 'Africanus', 'Persicus', 'Gaetulicus', 'Creticus'. alia autem sunt eiusdem derivationis, quae ex materia principalium constare significantur, ut 'ferreus', ferro factus, similiter 'aureus', 'argenteus', 'marmoreus'; alia ex morbis, ut 'cardiacus'; alia a professionibus, ut 'mechanicus', 'grammaticus'; alia a disciplinis, ut 'Aristotelicus', 'Socraticus', 'rhetoricus'; alia, quae primitivorum similem possunt habere significationem, ut 'Thracius' pro 'Thrax'.

20 Sunt igitur formae possessivorum, quas a Graecis accepimus, hae: 43

In 'cos', quam mutamus in 'cus', antecedentibus a brevi vel i vel y, ut 'Bebriacus', 'Cypriacus', 'Italicus', 'Asiaticus', 'Libycus', quod solum y ante 'cus' habens invenitur [quod a principali accepit]. et sciendum, quod ea [id est in 'cus' desinentia], si a primitivis habeant c, pares habent illis syllabas, ut 'Ithace Ithacus'. alia vero omnia a vel i ante 'cus' habentia, sive sint a nominativo seu a genetivo derivata, una syllaba vincunt ea, ex quibus derivantur, et si primitiva illa habuerint i paenultimam, haec

tinent. RBHK pertinent uncis incl. r 1 DE ORIGINE POSSESSIVORVM DL 2 optativus H 4 armarium donarium GL 5 Que nomina vocentur possessiva ad mg. d 7 civis et] cuius et R cuius gentile et HG ciues gentile et L cuius gentile. Possessivum ut r possessivum et romanus ager H et romanus ager possessivum h ager possessivum L ager possessivum G 8 eadem propria G ut add. k 9 fauni proprium et HGK ciues L 10 quintilianus K alio R 11 quod] ut L emelianus K 12 Octavianus] r hoc tavianus R Caesar] g caesar G 13 africanus K getulicus libri cretius H 14 derivationis ex terminationis corr. L ex] et L- 15 a ferro DHGLK aureus] d aureo D 16 mechanicus] r charnicus R mechnanicus GL grammaticus] r grammaticus rethoricus R 17 a om. H ut om. D rethoricus DGL et in litura h rethoricus K 18 thratius pro thrax r thartius pro trax R tracijs pro trax GLK tratijs pro trax H 19 trax D 20 grecis a greces H hae] r add. k ae R 21 DE TERMINATIONIBVS IN CVS. DL incvs l 22 beebriacus (a) R breuiacus GL cypriacus D italicus cypriacus L italicus cyprius G italicus DK asiaticus R asiaticus K lybicus R lybicus HKr libicus in litura g 23 principali] r principalia R 24 id est om. L catus (ui) R c tum pares H pares (i) R 25 illis syllaba (u) Rr syllabas (syllabas L) illis habent GL habent illis syllabas l itace R omnia] nomina G 26 post sint dirivata collocat G sine GL 27 dirivantur primitiva et K primitiva illa] l

p. 586. 87 P.

p. 86. 87 K.

assumunt a, si o habuerint, tunc haec i habent ante 'cus'. et sciendum, quod non solum a primitivis, sed etiam a derivativis derivantur huiusmodi possessiva nomina, ut 'Troos Troicus', 'grammatos grammaticus', 'rhetoros rhetoricus', 'Persis Persicus', 'Asiatis Asiaticus', 'Creta Creticus', 'Afri Africus', 'Italus Italicus' - nam 'Italia' 'Italiacus' debuit facere -, 'Cyprus Cypriacus' - nam 'Cyprus' 'Cypriacus' facit -, 'Ilium Iliacus', 'cardia cardiacus', 'mulio mulionicus'. Cicero pro Sestio: mulionicam paenulam.

- 44 In 'us' quoque puram desinunt possessiva tam Graeca quam Latina antecedente e correpta et producta, i correpta, o producta, ae vel oe diphthongo: e brevi, ut 'Caesarēus', 'Romulēus', 'ferrēus', 'aurēus', 'argentēus', || 'vitrēus', 'lignēus', 'marmorēus', 'ilignēus' (tamen et 'ilicēus' dicitur: Terentius in adelphis:

Lectulos . . filigineis pedibus.

Stattus in sexto Thebaidos:

Ornique iliceaeque trabes metuendaque suco
Taxus.)

- 'marmorēus' et fere omnia ad materiam pertinentia e brevem ante 'us' habent: 'plumbēus', 'stagnēus' - inveniuntur enim pauca sine e, ut 'querinus', 'colurnus', 'abiegnus', 'oleaginus', 'faginus' -; e vero longam: 'spondēus', 'Phoebēus'; i brevem: 'Martius', 'Ariusius'; o: 'herous',
45 'Eous'; ae: 'Sabaeus', 'Cretaeus', 'Ptolemaeus' - haec autem ae diphthongum habent paenultimam, quae a femininis in e longam apud Graecos desinentibus vel quae a verbis Graecis derivantur circumflexis, ut 'Cretē Cretaeus', 'Ἰλῆ Hylaeus', 'Dionē Dionaeus', 'πτολεμῶ Ptolemaeus', 'τιμῶ

illa primitiva L i habuerint K l adsumunt RGH o] H, Krehlius o primum R o primam DGr et in litura L o primitiva edd. usque ad Krehlium non Kl
3 possessiva add. g 4 rhetoros rhetoricus] r rethoros rethoricus RHGLK

rhetoros rhetoricus D perses GL persos K Asiatis Asiaticus] k assiatias assiaticus GK 5 Afri] DH uel afer d afer h afria ficus R affri affricus K Italia] r imitalia R Italiacus] r italicus r facere add. d 6 ciprius KLg ciprus

G cipriacus GLK ciprus cipricus DGLK cyprius H ilion G illium (ac) R 7 mulio mulionis mulionicus DG mulionicus ex mulionis corr. R Cic. pro Sest. 38, 82 Sestio] r sesio G setio L pessio R mulionicam] r mulioricam R mulioniam libri Ciceron. 8 paenolam G penolam L 9 IN VS ID EST IN EVS ET IN IVS. DL 10 et e producta G vel] dyphthongo H 11 cesareus (s) G 12 ui-

treus om. GL add. l marmorēus om. GL add. l illigneus G ilicicus H iliceus(l) L 13 Ter. ad. IIII 2, 46: Lectulos in sole ilignis (sic Bem. iligneis Bas.) pedibus faciendos dedit adephis H 14 illigneis GL 15 Stat. Theb. VI 101 sq. tebaidos DLK 16 iliceaeque L iliqueaeque K illicae equae (aequae r) R metuenda quae R 18 materiam DG habent ante 'us' GL 19 blumbeus K ut] Rl om. L rell. 20 abiegnus om. G 21 Phoebus] r foebus R phebeus H aruisius H areusius GL areussius K o productam r herous] r erous R aerous GL erus H 22 eous ex ceus corr. H Cretaeus] r cretanens R craeteus H ptolomaeus GLk ptolomeus RDK ptholomaeus H 23 femininis] h feminis H desinentibus (disinentibus G) apud graecos GL 24 circumflexis L Crete] g cretae DG craete H 25 hyle H hyle D hile(a) G hile KL hible k hylaeus H hilaeus GLK hiblaeus k Dione] g dionae HGr ΠΤΟΛΩΜΕΩ K ΠΤΗΘΛΩΜΕΩ

p. 587 P.

p. 87. 88 K.

Timaeus' -; oe antecedente, ut 'Euboea', 'euroea'. et quia apud Graecos in multis ei diphthongus ante 'os' invenitur, scire debemus, quod solent Latini eam modo in e longam convertere, ut 'Πυθαγόρειος Pythagoreus', 'σπονδεῖος spondeus', 'Ἀλφειός Alphēus': nam possessivum quoque 5 similiter ut primitivum proferri Virgilius ostendit, qui protulit:

Alphēa ab origine Pisae.

hoc autem facere solent Latini [id est ei in e longam convertere in paenul- 46
tima syllaba] 'us' pura sequente vel 'a' vel 'um', ut 'Ἀχιλλεῖος [possessivum
Graecum] Achilleus', 'Ἀχιόπεια Deiopea', 'γυναικεῖον gynaeceum'. hanc
10 autem mutationem ei diphthongi in e longam faciunt more Ionio vel Attico
- illi enim 'ἦδην' pro 'ῆδειν' dicunt et 'μῆον' pro 'μεῖον' et 'πλῆον' pro
'πλεῖον' - vel ideo, quia i paenultimam puram non producunt Romani
nisi in 'fio' verbo et in genetivis in 'ius' desinentibus et in disyllabis
Graecis, quae apud illos quoque paenultimam longam habent, et in paucis
15 aliis, in quibus auctores pro e | paenultima longa i longam posuerunt, ut
'Phthius Phthia', 'dius dia' et 'Chius', 'Arius', 'Lycius', 'Sperchius'.
Virgilius in XI:

Italides, quas ipsa decus sibi dia Camilla.

h μου
H πτωλω. Rr ptolomo G ptolome D ptolomeo Ld Ptolemaeus — apud add. r
ptolomaeus DGLK ptolomeus r ptholomaeus Hk ΤΥΜΩ K timo Grd time D
1 ut om. L eboea K Euboea, euroea] euoeus euooea euooeum G euooeus eu-
uoea (uel euroea l) euooeum L eyroea D IN EVS. D 3 ΠΥΘΑΓΩΡΕΙΩΣ Rr
ΠΥΘΑΓΟΡΕΙΟΣ K pithagoreios GL Pythagoreus] r pythagoreius R pithagoreus GLK
pythareus H pythagoreus h 4 ΣΠΟΝΔΕΙΟΣ H spondeios R spondeios GL
ΑΛΦΕΙΟΣ RH αλφειος K alpheios GL alfeus H 5 proferri] profertur ut GLK
Verg. Aen. X 179 6 Alpheia] alfea R alpheae Pal. alphaeae Rom. hos parere iu-
bent alpheia GLK Pisae] r pissae RGLK 7 autem] r tamen R solent facere
D solent latini facere G 8 sequentes R or Rr ut om. GL Ἀχιλλεῖος]
k ἀχιλλεῖος Rr ἀχιλλεῖος GLK 9 achileus GLK ἀχιλλεῖος R ἀχιλλεῖος DGK
ἀχιλλεῖος H ἀχιλλεῖος in lit. l - deiopea (i) K γυναικεῖον R γυναικεῖον r γυναι-
κεῖον DH γυναικεῖον GL γυναικεῖον l ginaceum GL gynaceum l gineceus K 10
ionico rdh Attico] r atico R 11 ἦδην scripsi, cf. Eustath. ad Hom. Od. XXIII 220
Sturzium de dial. Gr. p. 64 C. ἠδην H ἠδ. in Rr ἠδην (i) D ἠδην K eden GL ῆδειν
scripsi εἰδην R eidην (i) D eiden HGLK dicunt — μεῖον] εἰδην pro μῆιον (in
μῆιον corr.) in lit. r om. G et — μεῖον] om. L μῆων pro μείων l μείων D μῆων
HK meion DHK et om. L πλεῖον Rr πλεῖον D πλεῖον d πλεῖων GL
πλεῖον H πλεῖον K pro om. D 12 πλεῖον ex πλεῖον corr. in lit. r pleῖon ex
πλεῖον ni f. corr. d πλεῖων L pleῖon G pleῖon K peῖon H IN IVS. D 13
fio R uerbo fio GL dissyllabis r dissyllabis K 14 penultima (m) D e paen-
ultima (s. penultima) longa HGLKd et paucis Hh 15 possuerunt K 16 phthius
phthia (h) R phthius phthia H phthius phthia K ut dius H dius dia phthius phthia L
dius dia phthius phthia H Chius] om. H conius et phthius et chius K post
Chius: chia langia add. rd langia D et chia L et eius G licius GK liccius L
Sperchius] h spergius GL spertiis H 17 Verg. Aen. XI 657 XI ex XO corr. r
18 dia etiam Serv. et Med. m. rec. diua Med. m. pr. dura Rom. deficit Pal. ca-

idem in georgicon II:

Sperchusque, et virginibus bacchata Lacaenis.

Horatius in II sermonum:

Caecuba vina ferens, Alcon Chium maris expers.

nam primitivum 'Chius' corripitur - Lucanus in VIII: 5

Quas [†]sasine cautes, et quas Chius asperat undas -

'Lycius' apud Statium in X producta paenultima invenitur:

At patrias si quando domus optataque, Paeon,

Templa, Lyciae, dabis, tot ditia dona sacratis

Postibus et totidem voti memor exige tauros. 10

sed etiam 'Lyrceus', quod in quibusdam 'Lyrceus' reperitur codicibus scriptum, Statius in III:

Aret Lerna nocens, aret Lyrceus et ingens

Inachus.

sed et 'Argia' et 'Argian' et 'Langia' idem secundum Graecos producta is paenultima i | profert in II Thebaidos:

Nec mirum, nam tu infaustos donante marito

Ornatus Argia geris.

in eodem:

Egregiam Argian, nec formae laude secundam 20

Deipylum.

idem in IIII:

Vna tamen tacitas, sed iussu numinis, undas,

Haec quoque secreta nutrit Langia sub umbra.

Lucanus in III: 25

Substringens, Arimaspe, comas, hinc fortis Arius.

mella G kamilla K 1 idem — Lacaenis add. d Verg. georg. II 487 in om. K
 II geor H 2 spercheosq. Med. m. pr. spercheusq. m. alt. Pal. uel spergius
 add. g baccata D bachata GLK 3 Horatius] r oratius RHK Hor. serm. II
 8, 15 4 caecuba L alchon HGLK cum codd. quibusdam Hor. chion Dr
 5 primitivum] r primitivum R Lucan. Phars. VIII 195 6 quassa sine in quas sa-
 sine corr. in RH sasine g asine GL sasinae D assinae K et sic sasinae's. asinae
 (sic Voss. uterque) libri Lucani fere omnes, Samiae Cod. Luc. Marpurg. cautis
 Voss. b m. alt. chios HGL Voss. A chias K 7 licius GL Stat. Theb. X
 343 sqq. X. thebaidos RDG penultima producta K 8 ad HKrd patria GL
 domos Kd Stat. Cass. al. 9 Lycie] r licie RG Cass. licia L licya D sacra-
 tia H 11 lircius l licius GL in quibusdam] l etiam L lircius GL lircaeus H
 reperitur] r reperitur RLg 12 Stat. Theb. IIII 711 sq. III K UI GL 13
 ar+et G Lerna] r lyrna RK lima D lircus R lircus DGL Cass. 15 Lan-
 gia] largia R langia et langian K langia et largian GL stadius idem RHKd
 secundum add. d penultima i producta D penultima i profert producta r
 16 i] hi R Stat. Theb. II 265 sq. tebaidos GLK thebaidos H 17 tu] tum
 Stat. Cass. inphaustos H donate K 18 argia Cass. 19 Idem in DGr
 Stat. Theb. II 203 sq. 20 argiam R laudae K 21 dephylen R Dey-
 pillen Cass. 22 Stat. Theb. IIII 716 sq. tertio GL uel IIII l 23 tacitas] r ci-
 tas R iusu LK 24 nutrit HK nutrit D largia GL 25 Lucan. Phars.
 III 281 26 comas] d tomas D fortis] Voss: b sortis Voss. B Arius] r ar-
 tius R

p. 568 P.

p. 89. 90 K.

inveniuntur tamen auctores frequenter in nominibus urbium in 'eia' desinen- IX 47
tium apud Graecos varia proferentes: 'Alexandria' et 'Alexandrea' ['Nicia'
et 'Nicea'], 'Antiochia' et 'Antiochea'. Cicero pro Deiotaro: sper-
avit credo difficiles tibi Alexandriae fore exitus. tamen et
s 'Alexandrea' dicitur. Horatius in III carminum:

nam tibi quo die
Portus Alexandria supplex
Et vacuam patefecit aulam.

[in eodem: Niceam Ephesumque mittebat.]

10 Est autem quando abiectione i e correptam | ponunt ante 'us', ut 'Hec-
torëus', 'Agenorëus', in quo similiter Ionas sequuntur: illi enim quoque
abiciunt i in huiusmodi nominibus, si non genitivus primitivi par sit no-
minativo possessivi, quare 'Ἀχιλλεῖος' dicunt, ne, si 'Ἀχιλλεος' dicant,
putetur primitivi genitivus. quos sequentes in hoc etiam pro ei diphthongo
15 e longam ponimus 'Achillëus' dicentes, unde Virgilius in III:

Stirpis Achillëae fastus,
quamvis reperiatur etiam e correpta in huiusmodi derivativis, ut Virgi-
lius in I:

Nate patris summi, qui tela Typhoëa temnis.

20 sed dicitur et 'Typhoeus' et 'Typhos' et 'Typhon'. Lucanus in V:
Conditus Inarimes aeterna mole Typhoeus.

1 in eia in nominibus urbium disinentibus apud G in ia DH in a R desi-
uel um
nentibus LI 2 varia] r uariae RH uarie DGLK Alexandria — tamen et om. H
add. h alexandrea GLK alexandrea K et om. K alexandria Rr alexandria
GLK nicia et nicea post Alexandria exhibent RD, nicea et nicia K, post Antiochea:
niceia nicia GL, evan. h 3 Antiochia et Antiochea] r antiochea et antiochia K an-
tiocheia et antiochea G antiocheia et antiocha L antiochia et antiochea R Cic. pro
Deiot. 9, 24 deitaro L deitaro(i) G 4 credo om. h alexandriae GK post
exitus versum supra omissum Idem in georgicon secundo sperchiusque et uirginibus bac-
cata laucenis ponit D del. d tamen et — aulam om. GLK in mg. add. k et inde ab
Horatius l et om. D 5 alexandria Rr Hor. carm. III 14, 34 sqq. VII k 6
tibi] r tibia RD tibi a H die] r diae R 7 ab alexandrea DHrk 9 post aulam:

In eodem (Cicero in eodem G) niceam (r nicheam R niciam GL niceam K) ephesum-
que (ephesumque K) mittebat libri, qui locus ex eodem cap. nono or. Cic. pro Deiot.
§ 25 desumptus a lectore quodam, qui in cod. suo Niceam scriptum invenit, ex mg.
insertus est et vocc. Nicia et Nicea supra inculcandis ansam dedit 10 INEVS D

abiectione Rr haectoreus RD 11 secuntur R enim om. R quoque om.
K 12 sit cum nominatiuo H 13 Ἀχιλλεῖος] l ἀχιλλεῖος R ἀχιλλεῖος GL ἀχιλλεῖος K achilleios H ne si in marg. add. K ἀχιλλεος RL ἀχιλλεος DGI ἀχιλλεος K achilleos H 14 genitiuus primitiui L 15 achileus G unde om. GL
Verg. Aen. III 326 III aeneidos D 16 achilae GLK 17 reperiatur
inueniatur DH Verg. Aen. I 665 18 primo aeneidos r 19 natae K
patris] Verg. Fr. ex corr. patres Fr. Rom. sumi R typhoea r thyphoea R tiphoea
GLK cf. lib. I § 54 tempnis H 20 et om. G τειφηνος R thiphoeus G ti-
phoeus LH tiphous GLK typhon et typhos D tiphon GL Lucan. Phars.
V 101 in] libro D in libro H III G 21 conditur DGL Inarimes] r inarimes R
Inarimes aeterna] l inare meae terna L mare mere terna G uel inarimere g

idem in VI:

Antraque letiferi rabiem Typhonis anhelant.

48 in||veniuntur tamen quaedam huiuscemodi, in quibus ei diphthongus in i longam convertitur sequente v loco digamma Aeolici, ut 'Ἀργεῖος Argivus' - dicitur tamen et 'Argeus'. Horatius carminum libro II:

Tibur Argeo positum colono -,

quod in Latinis quoque derivationibus invenitur [id est i paenultima longa ante u consonantem], ut 'nominativus', 'genetivus', 'dativus', 'accusativus', 'indicativus', 'imperativus', 'optativus', quorum alia a nominibus, alia a verbis derivantur. non solum autem in nominibus Latinis paenultima 10 i pura ante 'us' vel 'a' vel 'um' non potest produci, sed etiam in verbis praeteriti perfecti temporis et plusquamperfecti corripitur i sive paenultima sive antepaenultima, nisi secuta fuerit u loco consonantis, ut 'audī audīsti audīit audīimus audīistis audīerunt, audīeram audīeras audīerat, audīisse': ubique corripitur i; sin autem assumat u loco consonantis, ubique 15 producitur, ut 'audīvi audīvistis audīvit audīvimus audīvistis audīverunt, audīveram audīveras audīverat, audīvisse'. invenitur tamen etiam ai diphthongus conversa in i longam, interposita similiter u pro consonante, ut 'Achivus' pro 'Ἀχαιός', cum contra soleant Doris ei in ai diphthongum convertere, ut 'αἶ κέ ποθι Ζεύς' pro 'εἶ κε', et 'αἶθε' pro 'εἶθε'. 20

et eas quidem formas supra dictas a Graecis accepimus, in Latino autem sermone non solum his utimur, sed etiam propriis quibusdam Latinorum in 'us' vel in 'a' vel in 'um' puram antecedente 'ri', ut 'Catilinarius', 'hereditarius', 'legatarius', 'gladiatorius', 'uxorius', 'stlattaria', 'ptisanan-

inarem aeternae K tiphous G thyphous K 1 Luc. Phars. VI 92 in] libro r in libro D 2-antraque K laetiferi HGLK loetiferi r Voss. B typhoenis H tiphonis GL Voss. B thiphonis K 3 in rvvs D in huiuscemodi in Hkr diptongon K

4 digamme Rr digammae GL dygamma D digammi K Aeolici] r aeolice R aeol^a argeios cae G eolicae L ut 'Ἀργεῖος] om. H ut argius h αρτηιος Rr argeioc D argeios GL 5 oratius GK Hor. carm. II 6, 5 in carminum DGL II] α III libri 6 positum K 7 est in paenultima (peneultima G penultima L penultima DK)

i DHGLK 8 consonantem u GL aca uoct ablati H 9 imperatiuis R 10 deriuantur (diriuantur G) alia a uerbis GL 11 pura i Dr etiam om. K 12 corripitur] r corrumpitur R 13 nisi] r sit, nisi RDHGLk 14 au-

disti RH audisse (i) R 15 i om. GL add. l assumat] r adsumat RDH 16 audiverunt] r audiuera R 17 audiueras add. d audiverat] r audieram R om. H rat add. h etiam om. L ai] rdh ae RDH 19 Achivus] d achius D 'Ἀχαιός] rd axhoc R axi+oc D soleant] g solebant GL dori Gr dor. L dorea DK ei] i G uel es add. k ai] h ae Hg 20 Hom. II. I 128 etc. ut αἶ κέ—εἶθε om. HGL add. g et om. vocc. ut et ποθι Ζεύς hi αικη R αικει K

i εyc pro νυκη et αιην pro νιην ποθι Ζεύς] in ras. DK ποιει ziec G πωει znic πωει zeyc pro αικε et aice R eikai et aice pro eire K ai, oe pro ei. oe g arce pro eice DI 21 has GL quidem] r quidam R supra dictas] hr supradictis RH accepimus] l accipimus L 22 in rvvs D quibusdam propriis GL 23 ut in us et in a et K uel a uel um GL pura D catilenarius K 24 haeriditarius G heriditarius K le-

gatoarius R legatarius D legatorius K stlattaria] r *stlattaria R stlattarias D stlataria

p. 500. 90 P.

p. 92. 93 K.

rium'. et, quod iam supra diximus, sciendum, quod, quamvis forma sit possessiva haec, quae in 'rius' desinit, tamen diversae significationis nomina in hac quoque inveniuntur: alia ab officiis, ut 'tabellarius', 'mercenarius', 'cerarius', 'sagittarius', 'tabernarius', 'ostiarius', 'argentarius', 'aerarius'; alia a dignitatibus, ut 'praefectorius', 'quaestorius', 'praetorius', 'censorius', quae tamen etiam possessivam habent significationem; alia ab aliis rebus, in quibus sunt vel de quibus vel quas habent: in quibus sunt, ut 'collarium', quod in collo est, 'plantarium', quod in planta est, 'mensarium', quod in mensa, 'motoria', quae in motu, 'palmarium', quod in palma est, hoc est in laude; de quibus sunt, ut 'frumentaria' est lex de frumento et 'agraria' de agris et 'nummaria' lex de nummis; ex his autem, quas continent, ut 'vinaria cella', quae habet vinum, et 'armamentarium', in quo arma posita sunt, sic 'violarium', 'aviarium', 'rosarium', 'viridarium'.

In 'nus' quoque terminantium formae et significationes diversae inveniuntur, quibus Latini frequenter utuntur in significatione possessiva, ut 'Pompeianus', 'Caesarianus', 'Sullanus'. invenitur autem in quibusdam a longa ante 'nus', ut 'Romānus', 'Hispanus', 'Campānus', 'Stheniānus'; in aliis e longa, ut 'terrēnus', 'egēnus', 'aliēnus', 'Aviēnus', 'Rubrēnus', 'Aniēnus', unde Virgilius:

Aniena fluenta;

in aliis i longa: 'Camerinus', 'Perusinus', 'Reginus', 'vicinus', 'masculinus', 'femininus'. invenitur tamen etiam brevis i g antecedente in his, quae ab arboribus derivantur, ut 'oleaginus', 'faginus', et in his, quae ab adverbis nascuntur temporalibus, 'cras crastinus', 'horno hornotinus', 'diu diutinus'. u quoque longa ante 'nus', ut 'tribūnus'. r etiam et l inveniuntur.

GLKd ptisanarium] r tipsanarium d tisanarium RD rell. 1 sciendum] d sciendum est Dk 2 post desinit in mg. quod possessiva dicuntur non solum possessionem significantia sed etiam quae formam habent possessiuorum. r 3 mercenarius RL mercenarius GK 4 caerarius RDHLK coerarius G sagittarius] k sagittarius LK ostiarius] r hostiarius RH 5 questorius H pretorius d precorius D 6 habent R habent formam et significationem K ab] r ante ab R 7 aliis longa rebus K vel de] et de L 8 planta est] l planta GL mensarium] dl et mensorium K mensorium RDHq mesarium GL 9 mensa] l mesa L mensa est DHKl et motuaria K motaria GLd quod GK motu est K motu est et GL 10 palma hoc G palma id est hoc est K frumentaria lex L 11 nummaria de G 12 quas] l q GL vinum habet GL armamentarium] g armentarium Gk armarium Dl

13 qua K positi H aviarium] D om. GL apiarium l uel apiarium add. d 14 viridarium DGK 15 DENUS DI a nus quoque iterum inc. B v. § 38 et add. l 17 syllanus RBH sillanus DGLK inveniuntur H autem in litura d 18 stennianus campanus R sthenianus K stennianus L 19 longam B aegenus L

Avienus Krehlius, sibi ipse diffidens II 512 abienus RBGLK Heidelb. Krehlii abienus(g) D abienus H nomen poetae gloss. cod. Heidelb. Rubrenus] poeta pauper gloss. cod. Heidelb., Rubrenus sc. Lappa, poeta tragicus, v. Iuv. sat. 7, 72 ibique schol. 20 Verg. georg. III 369 21 anina Med. alena Pal. fluentia D 22 perussinus GK 23 tamen om. B i brevis antecedente g GL 24 diruantur add. k 25 ut cras D

p. 590. 91 P.

p. 93—95 K.

tur ante 'nus', ut 'diurnus', 'nocturnus', 'hesternus', 'externus', 'hibernus', 'colurnus', 'quernus', 'ficulus', 'populus'. Plautus in *Casina*:

Sed manedum, num ista aut 'populna sors aut abi-
egna est tua?

Et quia diximus, diversas in his esse significationes, commodum | est 5
X 52 eorum exempla proponere. alia sunt possessiva, ut 'Caesarianus' miles,
'Pompeiana' domus, 'Tullianum' mancipium; alia et patriam significant et
possessionem, ut 'Romanus' civis et 'Romanus' ager. potest tamen et
hoc et paene omnes huiusmodi formae nominum propriorum quoque habere
significationes. 'Campanus' similiter et 'Hispanus' et 'Alexandrinus' et 10
'Placentinus' et 'Nolanus' et similia non solum patriam, sed etiam pos-
sessionem significant. sunt tamen multa supra dictae speciei, quae etiam
agnomina inveiuntur, ut 'Camerinus', 'Numantinus', 'Coriolanus'; alia
propria eiusdem formae nomina vel etiam agnomina, ut 'Adrianus', 'Mes- 15
salinus', 'Silvanus', 'Claudianus', 'Corvinus', 'Probinus', 'Rufinus', 'Ae-
milianus'; alia a locis, ut 'rusticanus', 'urbanus', 'oppidanus', 'Capito-
53 linus', 'Palatinus', 'Aesquilinus', 'Gallicanus', 'vicinus', 'externus'; alia
a temporibus, ut 'matutinus' a Matuta, quae significat Auroram vel, ut
quidam, *Λευκοθέων*, 'hesternus', 'diurnus', 'nocturnus', 'meridianus',
'vespertinus', 'antelucanus', 'veteranus', 'diuturnus', 'aeternus'; vel a dig- 20
nitatibus sive officiis, ut 'tribunus', 'antesignanus'; vel a generibus, ut
'masculinus', 'femininus'; alia a mutis animalibus, ut 'taurinus', 'porci-
nus', 'cervinus', 'anserinus'; alia a materia, ex qua constant, ut 'humani-
nus', 'terrenus'; alia a fortuna, ut 'libertinus', 'egenus'; alia a numeris
semper pluralia, ut 'bini', 'terni', 'deni' [sic ab omnibus numeris], quam- 25
vis poetica auctoritate etiam singularia inveniuntur. Lucanus in VIII:

Syrtybus hinc Libycis tuta est Aegyptus, at inde
Gurgite septeno rapidus mare | submovet amnis.

1 externus hesternus DG hybernus H 2 colurnus] g colornus G plaus-
tus Rr Plaut. Cas. II 6, 32 3 manetdum K manedum num] g manet dam-
num L monedum num B manetdum num GK manedum R monedum r ne dum
num Plaut. Vet. al. manedum, noñdum, nundum al. libri Plaut. ista] Plauti om-
a istaec
nes stet Rr istaec BDHGL isthaec K; f. sta Fleckeisenus abiegnast Plaut. Vet.
estua K 5 esse significationes in his GL 6 eorum om. L 7 et posesionem
significat K 8 ciues L tamen et hoc] l tamen hoc LK 9 poene R pene r
10 alexandrinus(a) G alaxandrinus LK 11 nolanus et placentinus D nolanus
(i) K 13 adagnomina H adgnomina B Numantinus] h numatinus H cariola-
nus L 14 huiusdem L adgnomina B adgnomina H mesalinus GLK 15
corbinus K Probinus] h prouinus RBH aemelianus H 16 opidanus RHK
capitulinus BHK 17 extraneus B 18 temporalibus B ut om. BHKL auro-
ram significat GL 19 *Λευκοθέων*] om. H *ΛΗΥΚΟΘΗΑΝ* R *ΛΕΥΚΟΘΕΗ* h haester-
nus BH heri hesternus K heri haesternus h nocturnus diurnus K 22 porcinus
cervinus anserinus porcinus L 24 terrenus add. k furtuna LK 26 poetica K
singularia D ut lucanus GL Luc. Phars. VIII 444 sq. VIII K 27 sirtibus
HLK hin Voss. A Libycis] g libicis RLK lybicis BG lybycis DH aegyptus Voss. B
at] r ad R 28 rapidu L ra. pidus Rr sumouet DK Voss. uterque amnis] r annis R

p. 591. 92 P.

p. 95. 96 K.

Virgilius in X:

It gravis Aulestes centenaque arbore fluctum

Verberat adsurgens, spumant vada marmore verso.

et sciendum, quod alia eorum a nominibus fiunt, a Roma 'Romanus', a 54
 5 Caesare 'Caesarianus'; alia a verbis, ut ab egeo 'egenus'; alia ab adverbis,
 ut 'infra infernus', 'supra supernus', 'hodie hodiernus'.

Conemur igitur, sicuti possumus, exponere rationem paenultimarum
 in supra dictis derivationum formis literarum.

In a desinentia antecedente aliqua consonante seu vocali producta ea-
 10 dem a et accepta 'nus' faciunt derivativum supra dictae formae, nisi sint
 mutorum animalium, ut 'Sulla Sullānus', 'Perpenna Perpennānus', 'Roma
 Romānus', 'silva Silvānus', 'Nola Nolānus', 'Suessula Suessulānus', 'Adria
 Adriānus', 'Compsa Compsānus'. excipiuntur 'Iugurthinus', 'Messalinus',
 'terrenus', quae quamvis a nominibus in a desinentibus consonan-
 15 cedente derivantur, non servaverunt tamen a. [de 'mustelino' et 'aquilino'
 paulo post tractabitur.] a pluralibus quoque in ae diphthongum desinen- 55
 tibus vel in a derivata similiter a habent ante 'nus' [vel 'na' vel 'num'],
 ut 'Acerrae Acerranus', 'Thebae Thebanus', 'Cumae Cumanus', 'Formiae
 Formianus', 'signa antesignanus', 'membra membrana' (quod est femini-
 20 num). possunt tamen haec et a singularibus esse ἀπὸ τοῦ 'signum' et
 'membrum', quod paulo post ostendetur. similiter a habent ante 'nus',
 quae derivantur a nominibus in 'ius' terminantibus vel ab adverbis in 'ie'
 longam, ut 'Pompeius Pompeianus', 'Sthenius Sthenianus', 'Titius Titia-
 nus', 'Tullius Tullianus', 'Fabius Fabianus', | 'Iulius Iulianus', 'Virgilius
 25 Virgilianus', 'Terentius Terentianus', 'Sallustius Sallustianus', 'cotidie
 cotidianus', similiter a 'meridie' 'meridianus'; 'hodie' tamen 'hodiernus'
 facit. similiter a habent ea, quae derivantur a nominibus in 'cus' vel in 56

1 Verg. Aen. X 207 sq. cf. de fig. num. § 24 X] r XII R 2 auletes G ab
 arbore G fluctus Rom. 3 assurgens GKr marmora e verso Med. uersu K
 post uerso repetunt sic ab omnibus numeris RDHK 4 ut a roma BDLr 5 uer-
 bis ab K *egeo(a) G adverbis] g adverbis G 7 DE FORMATIONE IN ANVS.
 inscr. DL possumus] r posuimus R possumus K posimus L 8 in supradictis
 paenultimarum (peniultimarum L) GL 9 aliqua om. L eadem a] r eadem ea
 R 11 mutorum] h mutarum LH silla sillanus RDGL sylla syllanus BHK per-
 uel n
 perna perpennanus HL perpena perpenanus G 12 Suessula] d suesula DGLK Sues-
 sula Suessulanus] r sues sulanus sulanus R suesulanus GLK adria adrianus] r
 hadria hadrianus RBK 13 Compsa Compsanus] scripsi copsa copsanus RBDHK caps
 capsanus GL iugurthinus R messallinus B mesalinus GL 15 deriuentur L diri-
 uentur DG mustelino K 16 quoque nominibus in B ae] r e R dyptongum R
 dyptongon r diptongon D 17 diriuata K diriuatiua Gk deriuatiua L om. H num
 acerrae DGH 18 tebae tebanus L Cumae] d cummae RD cu-manus(m) D
 formi* B formia b 19 mēmbra mēmbra H feminum K 20 ἀπὸ τοῦ om.
 GL ανω τωι l τωι R 21 mēnbrum H 22 apaduerbis Rr in e HGLK
 23 sthennius sthenianus K stenianus H 24 fanius fauianus GL et in fabius
 fabianus corr. B 25 terentius — cotidianus in ras. b salustius selustianus HGLKb
 cottidie cottidianus H cottidie quotidianus GL 26 meridie] r meridiae R
 27 tamen in litura ante a H

p. 592. 93 P.

p. 96. 97 K.

'culus' desinentibus, quae sunt ultra duas syllabas, ut 'rusticus rustica-
 nus', 'publicus publicanus', 'Saticulus Saticulanus', 'Tusculus Tuscula-
 nus'. excipitur a masculo, quod est diminutivum maris, 'masculus' fac-
 tum: nam disyllaba in 'cus' desinentia sine a sunt, ut 'mancus Mancinus',
 'lacus lacuna', 'porcus porcinus'. in 'um' quoque neutra consonante an-
 5
 tecedente in derivativis a habent ante 'nus': 'oppidum oppidanus', 'Paes-
 tum Paestanus', 'Spoletum Spoletanus', 'Toletum Toletanus', 'castellum
 57 castellanus', 'Beneventum Beneventanus'. similiter a habent paenultimam
 pleraque venientia a nominibus tertiae declinationis: 'Caesar Caesaris Caé-
 sarianus', 'fons fontis fontanus', 'mons montis montanus', 'urbs urbis ur-
 10
 banus', 'sol solis solanus' - ex quo 'subsolanus': ex eo tamen est etiam
 'Solinus' -, 'Milo Milonis Milonianus', 'Piso Pisonis Pisonianus' - quam-
 vis quidam et 'Pisoninus' et 'Miloninus' dici putaverunt. sed a propriis
 derivata plerumque i ante a habent: 'Iovis Iovianus', 'Caesaris Caesaria-
 nus'. possumus tamen dicere, quod a 'Caesarius' et || 'Milonius' et 'Pi-
 15
 sonius' et 'Iovius' derivata sint 'Caesarianus', 'Milonianus', 'Pisonianus',
 'Iovianus' -, 'lux lucis Lucanus' - ex quo compositum fit 'antelucanus': ex eo-
 dem tamen nascitur etiam 'Lucina' -, 'vetus veteris veteranus', 'limes limitis
 58 limitanus', 'Ancon Anconis Anconitanus', 'Gades Gaditanus'. ideo autem
 diximus pleraque, quia a neutris in e desinentibus deri|vata i habent pro-
 ductam ante 'nus', ut 'mare marinus', 'Praeneste Praenestinus', 'Calathe
 Calathinus', 'Calacte Calactinus', et ab aliis, quae pares habent tam in
 nominativo quam in genetivo syllabas, 'Hercules Herculis Herculinus', 'Ver-
 res Verris Verrinus', 'collis collinus', 'follis follinus'. 'er' quoque de-
 sinentia, si sint secundae declinationis, et 'us' consonante antecedente 25

- 2 publicus publicanus GK publicanus ex publicus *perperam repetito corr.*
 D 3 Excipiatur(un) B a masculino K est diminutivum] l deriuatium L
 5 in VM inscr. L 6 habent] r inter R ut oppidum Hl oppidum op-
 pidanus] r opidum opidanus RL Paestum — Spoletanus om. GL add. gl
 7 Toletum Toletanus] k om. K tolletum tolletanus GL 8 castellanus] r castela-
 nus R beuentum H Beneuentum Beneuentanus om. L add. l penultima
 B ante penultimā b 10 urbs urbis urbanus om. GL add. g 11 etiam om. G
 12 solinus proprium BDHGLK solinus et miloninus deci Rr, Milo — et Miloninus,
 om. et Pisoninus, in mg. add. r pisso pisonis pissonianus L pisso.nis pissonianus GK
 13 pisonicus H pissoninus LK putauerunt dici K 14 deriuatua plerunque
 (deriuatua pleraque L) a propriis i habent ante a GL 15 quod a Caesarius] d quod
 caesarius D pisonius GLK 16 ioui+us(n) B sunt G caesarianus G pis-
 sonianus GLK 17 ex — antelucanus add. g compositum d sit K 18 ue-
 tanus K 19 anconanus G anconitanus ananitanus Dd anconitanus. Hoc tamen
 potest. et ab anconites esse quod paulo post ostendetur. B gadis RBDH gadis.tis K
 20 a] om. D add. d ab BH 21 Calathe — Calactinus] add. gl calate calathinus
 g calate calatinus RBDH calatae calatinus K calete-nus l 24 a collis K colles L
 collinus] k collina GLK a follis K follina G uel follinus g follinus o
 Y
 σαακος (i. e. ὁ θύλακος) D in ER inscr. L in er GLK 25 post declinationis: et

p. 583. 94 P.

p. 97. 98 K.

eiusdem declinationis exceptis in 'cus' supra duas syllabas vel in 'culus', de quibus paulo ante docuimus, et in 'ium' propria, si faciant derivativa in 'nus' terminantia, i longam habebunt paenultimam, ut 'auster austrinus', 'adulter adulterinus', 'macer Macrinus', 'libertus libertinus', 'divus divinus', 'probus Probinus', 'rufus Rufinus', 'maximus Maximinus', 'Marcellus Marcellinus', 'carus Carinus', 'mancus Mancinus', 'Regium Reginus', ['Venusium Venusinus', 'Signium Signinus', 'Perusium Perusinus', 'Opitergium Opiterginus',] 'Canusium Canusinus'. excipiuntur ab 'humo' 'humanus' et 'mundo' 'mundanus' et 'priscus Priscianus', sed hoc magis a Priscio videtur esse derivatum; nam quod a Taurominio 'Taurominitanus' dicimus, sequimur Graecos, qui 'Taurominites' dicunt. gentilia enim apud Graecos in 'της' desinentia mutata 'es' in a accipiunt 'nus', cum in hanc formam veniunt: 'Μητροπολίτης Metropolitanus', 'Νεαπολίτης Neapolitanus'. item i servant omnia, quae a nominibus mutorum animalium, cuiuscumque sint declinationis, derivantur in hanc formam: 'aper aprinus', 'caper caprinus', 'cervus cervinus', 'porcus porcinus', 'taurus taurinus', 'ferus' vel 'fera' 'ferinus', 'canis caninus', 'lepus leporis leporinus', 'lupus lupinus', 'for||mica formicinus' - Plautus in *Menaechmis*: |

Atque eccum incedit; move formicinum gradum -,

hirundo hirundininus' - idem in rudente:

— declinationis om. R add. r et in us Brl 1 declinationis G vel] et L

2 docuimus R faciunt D et in faciant corr. B 3 in us G habent Rr

4 macrinus(e) RGL 7 uen^usium uenusinu^s(i-m) B Venusium — Canusinus om. L add. l Venusium — Opiterginus om. RG add. r Signium] d signum D perussium perussinus Kl 8 canusinus perussium perussinus uenusinus G Signium signinus opitergium opiterginus in marg. add. g post Canusinus ad marg.: Nota quod pedium (l. Pedum) non facit pedinus sed pedanus, ut ostendit oratus in principio IIII satyrae primi libri epistularum sic: Albi, nostrorum sermonum candidè iudex, Quid nunc te dicam facere in regione Pedana? Est autem pedium opidum inter tiburtum et praeneste. Item Salust. cuiusdam transpedani (immo Transpa-

dasi) suplicium iniustum. (Cat. 49, 2) h homo R 9 prisco] rh prico RH priscianus H hoc om. G 10 Priscio] r pricio R prescio gh esse add. l Taurominio] d tauromino D. eandem voc. formam codd. praebent § 63 lib. VII § 14 XV § 15, Kr VII § 13; eundem eam servavi auctore Augusto Meinekio, qui de hoc voc. in altero Stephani Byz. volumine se dicturum esse pollicetur tauromitanus B 11 tauromi-

nites R tauromites H 12 tes GL muta R 13 Μητροπολίτης] om. H μετροπολίτες B metropolites h metrapolites GL metrapolitanus GLK Νεαπολίτης] om. H νεαπολίτης RK νεαπολίτες B neapolites h neopolites neopolitanus GL neapolitanus. Id est servant i ante nus omnia B 14 Item] d Eadem D Idem GL servant longam omnia D cuiusque H 17 lupus lupinus add. l lupus lu-

pinus formica formicinus] g formica formicinus lupus lupinus G 18 forma^{ica} Rr Plautus — gradum add. gl Plaut. *Menaechm.* V 1, 7 (v. 888 R. V 3, 12 Par.) menechimis R menechimis r menechmes H men^{es} mes g 19 eccum in litura r et cum g incedit] rd indicit RBl indit D incendit H move] sic omnes mei (mouet h

teste Hertzbergio ap. Ritschelium) 20 herundo herundininus Gg hyrundo hyrundi-
ninus H hyrundo hyrundinus K herundo herundinus L hirundininus] r hirundinis R Idem — adorirler add. g Plaut. *rud.* III 1, 6 sq. (v. 598 sq.)

Ad hirundinum nidum visa est simia,
 Ascensionem ut faceret, †adoririer -,
 'aquila aquilinus', 'mustela mustelinus', quamvis in a desinant, 'leo leonis
 leoninus', 'ovinus' quoque ab ove et 'suinus' a sue: nam 'ovilla' et
 60 'suilla' diminutiva sunt. in 'nus' enim desinentia vel in 'na' vel in 'num' 5
 si faciunt diminutiva, abiecta, n duas assumunt l: 'unus ullus, una ulla,
 unum ullum', 'bonus bellus, bona bella, bonum bellum', 'geminus
 gemellus, gemina gemella, geminum gemellum', 'vinum villum'. sic
 ergo 'suina suilla', 'ovina ovilla'. inveniuntur quaedam in 'tinus' paenul-
 timam corripientia, sed quae a primitivis non habent t, ut 'diu diutinus', 10
 'cras crastinus', 'horno hornotinus', 'prius' vel 'priscus' 'pristinus'. nam
 'Constantinus' et 'Clementinus' a primitivorum genitivis habent t et 'ma-
 tutinus' a Matuta, quae Aurora intellegitur; 'mediastinus' autem a medio
 stando vel tenendo componi videtur. ('fiscina' corripit paenultimam, quo-
 modo 'fuscina', cur ergo 'piscina' producit? quia hoc sine dubio deriva- 15
 tum est a pisce; | 'fiscina' autem a fisco, an fiscus a 'fiscina', an neu-
 trum a neutro, dubium est. nam nec 'fuscina' a fusco nec 'pagina' a
 pago nec 'Mutina' a muto nec 'Ariminum' ab Arimo derivata, cum sint
 61 primitiva, paenultimam corripuerunt.) sin autem in 'er' desinentia tertiae
 sint declinationis vel in 'ius' facientia genitivum, accepta 'nus' ipse nomi- 20
 nativus facit derivativum, ut 'pater paternus', 'mater maternus', 'frater
 fraternus', 'ver vernus'. 'acer' quoque, de cuius declinatione dubitatur,
 arbos, huius 'aceris', quod Solinus protulit in memorabilibus, 'acernus'
 facit, 'alter alternus', illa scilicet observata regula, quam superius dixi-
 mus in mutis animalibus; ideoque 'anser anserinus' dicimus, 'passer pas- 25
 XI62serinus'. ab adverbis quoque venientia in 'ra' desinentibus 'er' habent

I hirundinum Hg hirudinum R hirundinum r hyrundinum K uasa H est simia]
 sic etiam libri Plaut. est mihi simia (symia HK) RBHGLK 2 adörrier L adorier K
 adoririer r. admolirier Plauti omnes 3 mustela mustelinus (l) G musthela musthe-
 linus K desinant tamen non habent a. ante nus. Leo B 4 leoninus ueruecinus
 a ueruce et porcina a porco. Ovinus B et om. L sue] r suae R et om.
 HL 5 post sunt: ALITER inscr. D IN NVS ITERVM L 6 faciant H assumunt]
 r adsumunt RBH ut unus BDHKr 9 post ovilla: IN NVS ITERVM inscr. D
 10 sed illa quae B 11 cras***** crastinus (tinus?) B horno hornotinus post pris-
 tinus collocat GL ord. restit. l 12 Constantinus et Clementinus] l clementinus et
 constantinus L t ut matutinus LK 13 mediastinus BDHKr uel mediastinus k
 14 paenultimam (penultimam L) corripit GL 15 post fuscina vocc. cur — fus-
 cina om. R add. r ergo] igitur r deriuatum (diriuatum G) a pisce sine dubio
 GL deriuatium BDH diriuatium K 16 ficina H ficus H 17 nam] Quo-
 modo B pagana R. 18 mutinum R arrinum (arrininum l) ab arrimo L ar-
 rimium ab arrimo G uel arimium ab arimo g ab add. k deriuatium (diriuatium
 R) RBD diriuata r 19 corripuerunt add. r IN ERNV. DL er] r D 20
 sint declinationis] r declinationis sunt R ius] r l us R ris GL ipse nominativus]
 l nominativus ipse GLK 23 arbor K Solin. 33, 8 memorabilibus] r memora-
 bilibus R memorabilibus G 24 post alternus: ALITER D 25 in mutis animalibus dixi-
 ximus GL ideoque] r ideo quoque R ideo et GL ideoque et l dicimus om. H
 passer passerinus (paser passerinus L) dicimus GL et passer B 26 adver-
 bis] g adverbis G er] r RG

p. 584. 95 P.

p. 99. 100 K.

ante 'nus', 'infra infernus', 'extra exter||nus', 'supra supernus'. ab aliis quoque adverbiiis temporalibus inveniuntur quaedam r ante 'nus' habentia, ut 'noctu nocturnus', 'diu diurnus', 'heri' alternitatis causa 'hesternus', 'semper sempiternus'. in 'teria' etiam desinentia faciunt derivativum similiter: 'Fabrateria Fabraternus', 'Sabrateria Sabraternus'; 'aetas' quoque 'aeternus'. antiqui tamen | 'aevitas' et 'aeviternus' dicebant ab aevo, unde Varro in Pseudaenea:

per
Aeviternam hominum domum,
Tellurem propero gradum.

10 'vetus' praeterea 'veternus' facit, non solum 'veteranus', sed diversas habent significationes. 'quercus' etiam 'quernus', 'corylus colurnus', 'tacitus taciturnus', 'mensis mensurnus': sic enim Cicero posuit pro 'menstruus' in primo rhetoricorum: pars quaedam aeternitatis cum alicuius annui, mensurni, diurni, nocturni, † vespertini certa
15 significatione. ab hieme quoque vel imbre 'hibernus' fit, in 'ia' desinentia n antecedente mutant 'ia' in 'us', et huiusmodi formae faciunt derivativa, a primitivis tamen habentia n, ut 'Hispania Hispanus', 'Lavinia Lavinus', 'Hircania Hircanus', 'Mauretania Mauretanus', 'Campania Campanus'; 'Dardanus' vero proprium est et primitivum ideoque a cor-
20 reptam habet: abusive tamen poetae pro 'Dardanio' ponunt 'Dardanum'. si vero ante 'ia' aliam habuerint consonantem, i longam habent ab eis derivata ante 'nus': 'Luceria Lucerinus', 'Nuceria Nucerinus', 'Placentia Placentinus', 'Anagnia' quoque quia g ante n habet, 'Anagninus': similiter 03

1 ut infra K post supernus INVRVVS ET INERNVS. DL 2 adverbii] g adverbis G
3 diurnus K 4 INTERIA L tertia K similiter faciunt derivativum (derivativum K) BDHLK 5 Sabrateria] f. oppidum Africanum, quod vg. Sabrata, a Procopio de aed. Iustin. VI 4 Sabarathia nominatur. an Sabrateria Sabraternus dittographia ortum? 6 dicebant] d dicebat D ab aevo dicebant GL 7 barro B Varr. sat. LXXV p. 190 Oehl. in Pseudaenea om. GL in pseudenia l pseudenea RDH pseudenia K Pseudena 1 — π Pseudonea α Pulschius Pseudoneo Ausonius Popma coniectaneorum in Varronis satyras p. 670 ed. operam Varr. ex offic. Plantin. a. 1601 versus glyconeos agnovit Meinekhus in act. antiq. Marburg. 1845, 93, 740 8 hominum] h hominem H domus

h 11 coryllus K 12 Cicero de invent. I 26, 39. possuit K quam L 13 rethoricorum libri 14 anni D mensurni] sic pauci ex codd. Cic. Oxx. duo Med. ap. Orelliam, R Baiteri, G Halmii: 'cum antiquissimus codex V menstrui habeat, iam non adeo certa est lectio mensurni, ut Klotzio visa est in praef. p. XVI; saltem nullo codice apparatus Baiteriani praeter R, non ita bonum, confirmatur, vereorque, ne a Prisciano ex exemplari vitiatum allata sit' Linsmayerus in Halmii analect. Tull. fasc. II n. 63 nocturni diurni GL vespertini] ue spatii Cicero (mensurni vespertini nocturnine spatii cod. Cic. Med.) 15 significatione] l significatio L imbre] r hembre R IN ANVS ITERVM. D IN IA. IN ANVS ITERVM. L 16 n] an H in us

— habentia n add. r 17 dirivus^{1a} Kk n ante ia ut d et ni f. B, ubi post n sex fere litt. ras. 18 hircania hircanus GKd hircania hircinus D mauritania mauritanus G 19 vero] quoque G 20 habent L abussive L abussive GK posuerunt GL dardanum(i) H 21 IN NVS ITERVM. DL aliam] aliam non B aliam non n Dl et in iura H aliam **** (non n) R aliam quam n K habuerint ex habuerunt corr. B habent H habuerint consonantem] l consonantem habuerint GL 22 nucerina H placentia D 23 habent D habent B

p. 595. 96 P.

p. 100. 101 K.

'Alexandria Alexan||drīnus', 'Numantia Numantīnus', 'Aricia Aricīnus'. quae vero apud Graecos a nominibus urbium derivata in τῆς desinunt, ea apud Latinos in 'tanus' plerumque efferuntur, sicut supra diximus, ut *Νεαπολίτης* | 'Neapolitanus', *Τριπολίτης* 'Tripolitanus'. similiter a Caralibus 'Caralitanus', a Salapia 'Salapitanus', a Gadibus 'Gaditanus', a Taurominio 5 'Taurominitanus', a Cephaloedio 'Cephaloeditanus', a Drepano 'Drepanitanus'. 'gnus' quoque vel 'gna' vel 'gnum' terminantia longam habent vocalem paenultimam, ut 'rōgnum', 'stāgnum', 'benīgnus', 'malīgnus', 'abiēgnus', 'privīgnus', 'Pelīgnus'.

Inveniuntur tamen auctoritate veterum vel euphoniae causa et maxime 10 in propriis quaedam non servantia supra dictas regulas, ut 'Ligus Liguris Ligurinus', non 'Ligurianus', 'censor censoris Censorinus', non 'Censorianus'.

64 Quamvis igitur, sicut ostendimus, diversas habent significationes supra dictae formae nomina, tamen, quia maxima pars eorum apud Latinos pos- 15 sessorum habent demonstrationem, ideo haec quoque inter possessorum species posuimus. et sciendum, quod etiam in 'is' et 'er' terminantium derivatorum multa inveniuntur significationis possessivae apud nos, ut 'civilis', 'hostilis', 'caelestis', 'lunaris', 'castrensis', 'equester', 'pedester', 'paluster', quorum quia diversae et variae sunt formae et significationes, 20 postea eas cum reliquis speciebus denominativorum per ordinem tractabimus. nunc de comparativo videamus. | ||

1 alexandria alexandrinus *KL* alexandria alexandrinus *G* Aricia] aricia *HR*
 aricina *ex corr. b* IN ANVS ITERVM. *D* IN TANUS ITERVM *L* 2 in τῆς] α in tes *r*
rell. ante nus *R* apud h apre *H* 3 ut *om. GL* *Νεαπολίτης* α neapolites *RB*
DHK neopolites *GL* 4 neopolitanus *GL* *Τριπολίτης* α tripolites *libri* caril-
 libus *GL* uel caralibus *gt* carilitanus *L* uel caralitanus *l* * caralitanus (a) *H* 5
 post Gaditanus: a drepano drepanitanus *GL* 6 taurominatanus *H* tauromitanus *K*
cf. § 59 a Cephaloedio — Drepanitanus *om. GL* a cephaloedio caephaloeditanus
add. l cephaloedio *r* caephaloedio *D* cephaloeditanus *R* caephaloeditanus *D*
 drepanitanus (a) *H* drepadistanus (n) *R* drepaditanus *B* ALITER. *D* 7 In gnus
r penultimam uocalem penultimam *R* 8 ut a regno reguum, a sto stagnum, a
 bene benignus, a male malignus *RBDHGLK* a regno, a sto, a bene, a male *del. r. om.*
Heidelb., ubi add. glossator v. Krehl II 512 (*de gloss. a regno tacet Lind.*) 9 puignus
KL paelignus *BHK* 10 ueterum *add. k* maxime *B* 11 quaedam nominibus
 non *B* non servantia] *r* conseruantia *R* supra scriptas *D* 12 non ante Cen-
 sorianus *add. l* 14 habet (n) *D* habeant *BHKL* 15 pars maxima *H* 16 habet
L 17 posuimus *K* in is] *rb* in his *RB* et in er *GLK* . er syllabam
H deriuatorum *H* 19 acquester *K* 21 denominativorum speciebus *G*
 tractabimus *R* 22 comparativo] comparatiuis et superlatiuis et diminutiuis *r*
 uideamus *om. R add. r* uidemus *K*

EXPLICIT LIB. II. INCIPIT LIB. III. DE COMPARATIONE *R* EXPL. LIB. II. INCIP. LIB.
 III. DE COMPARATIVIS ET SUPERLATIVIS. ET DIMINUTIVIS. *B* INCIPIT LIBER III DE COMPARATIONE
H PRISCIANI EXPLICAT LIBER SECUNDVS SED PRIMVS DE NOMINE. Tertius de
 comparatiuis et superlatiuis et eorum diuersis extremitatibus. ex quibus positiuis et
 qua ratione formantur. de diminutiuis. quot eorum species ex quibus declinationibus
 hominum quomodo formantur. INCIPIT TERTIVS. *D* LIBER TERTIVS DE COMPARATIVIS etc.
 — formantur = *D K* EXPLICIT LIBER II. INCIPIT LIB. III. DE COMPARATIVIS *G* explicit
 liber secundus. incipit tertius. de comparatione. *L* Hic iterum ab inscr. DE COMPARATIONE
 SUPERLATI. inc. *P*

LIBER TERTIVS.

p. 597. 98 P.

DE COMPARATIONE.

p. 102. 103 K.

Comparativum est, quod cum positivi intellectu vel cum aliquo parti- I 1
cipe sensu positivi 'magis' adverbium significat: ut 'fortior', magis fortis,
'sapientior', magis sapiens, 'ulterior', magis ultra quam ille qui ultra
est, 'interior', magis intra quam ille qui intus est. hae autem compara-
tiones, quae ad personas vel res participes positivi fiunt, nascuntur a
dictionibus carentibus casu, id est a verbis, ut 'detero deteris deterior', et
ab adverbis sive praepositionibus, ut 'extra exterior', 'intra interior', 'ultra
ulterior', 'citra citerior', 'supra superior', 'infra inferior': nam 'supe-
rius' et 'inferus', quamvis videantur eorum [id est 'superioris' et 'infe-
rioris'] esse positiva, tamen in usu 'superi' pro caelestibus sive vivis, 'in-
feri' autem pro manibus accipi solent. adeo autem non ad ipsa adverbia,
sed ad personas vel res participes adverbiorum huiusmodi fiunt compara-
tiones, quod nascuntur ex his ipsis adverbis comparativa, quae cum 'ma-
gis' ipsum positivum adverbium significant, ut 'ulterius' 'magis ultra',
'citerius' 'magis citra', 'exterius' 'magis extra'. sic et similia.

Derivantur igitur comparativa a nominibus adiectivis, quae sumuntur 2
ex accidentibus substantiae nominum. accidentia autem sunt, quae ex qua-
litate vel quantitate animi vel corporis vel extrinsecus forte evenientium tra-
huntur, quae possunt incrementa vel diminutiones accipere, per quae com-
paratio nascitur, sine quibus substantia intellegi potest: ea vero, nisi || prior
illa intellegatur, esse non possunt. si enim dicam 'homo' vel 'lapis',
substantiam demonstravi, cuius significatio nec augeri potest nec minui,

2 comparativum PH 3 sensus PRBDH possitui G positivi (s) B
significat adverbium P 4 sapiens, ulterior magis om. G ultra est — ille qui
om. P 5 ille] d illi D itus P hae] rb haec PRB, forma 'veteribus' usitata (v.
Fleckeisenum mus. phil. VII 271 sqq.) cf. v. l. lib. VII § 45. 83. 89 VIII 22 XVI 5. 11. 13
comparationes H 7 dictionibus B casu] r causa R 8 adverbis] g ad-
verbis G sive] uel K 9 infra inferior] h intra interior B superus] rh supe-
rius RH 11 possitua G in usu G insu P vivis] uis P 13 comparationes P
14 adverbis] d adverbis D comparativa PH 15 adverbio r adverbii b
significat B 16 magis extra] k extra magis K sic om. P 17 DE ORIGINE QVA
COMPARATIONES NASCUNTUR. DL Dirivantur P comparativa PH 18 sunt ex LI
qualitate vel quantitate] g qualitate et quantitate P quantitate uel qualitate G
19 quantitate H animini D evenientium] k uenientium HK trahuntur et quae
P 20 demuntiones B deminitiones b comparatio PH 21 potest subaccidentia.
Ea Bb 22 illa] P illa substantia rell. intellegatur] b intellegantur PB
possunt L

p. 508 P.

p. 103. 104 K.

sin aliquid accidens [homini vel lapidi] proferam, tunc habet locum comparatio, ut 'homo prudens' et 'prudentior', 'lapis niger' et 'nigrior'. quamvis enim non sit prudens, potest 'homo' intellegi, et lapis quamvis non sit niger, intellegitur 'lapis'. itaque adiectiva iure sunt appellata, quae illis nominibus, quae substantiam demonstrant, adiciuntur, quamvis anti- 5 quae etiam in quibusdam gentilibus comparativis usi sunt, ut Punus Punior - Plautus in Poenulo:

nullus me est hodie Punus Punior -

et superlativis etiam in pronomibus, ut idem Plautus in trinummo:

† ergon ipsus est? - Ipsissimus. 10

† Abhinc ab oculis?

Fiunt autem comparativa a nominibus, verbis, participiis, adverbis sive praepositionibus.

A nominibus, ut 'clarus clarior', 'felix felicior'.

A verbis: 'detero deteris deterior', 'potior potiris, hic' et 'haec po- 15 tior' et 'hoc potius potioris' - possumus tamen hoc etiam a nomine 'potis' accipere, quamvis significatio alia esse videatur, unde Terentius in Phormione:

ubi tu dubites, quid sumas potissimum, pro 'optimum' - . 20

A participiis: 'indulgens indulgentior', 'amans amantior'. sed quando comparantur participia, transeunt in nomen significationem.

1 aliquod *RHK* homini uel lapidi accidens *P* accidens (accedens *GL*) homini uel lapidi *rell.* habet] habens *P* comparatio *P* 2 prudens prudentior *P* nigior *P* 4 niger post (*l.* potest) lapis intelligi. Itaque *P* lapis *eras.* in *II* iure *eras.* in *B* appellata quia illis *HK* 5 nominibus adiciuntur quae substantia ostendunt. Antiqui etiam in pronomibus comparatiuis usi sunt ut plautus ergon *P* 6 comparatiuis *H* 7 *Plaut. Poenul.* V 2, 31, penulo *R* penula *BDLK* paenula *HG* 8 nullus me est hodie Punus Punior] *k* hodie punus punior nullus me est *K* hodie Punus Punior] *g* punior punus hodie *G* punus

add. r denus punior *Plaut. Pal. uterque* 9 in *om.* *K* nominibus *L* *Plaut. trin.* III 2, 146 (v. 988 sq.) trinummo] *r* trinommo *R* 10 ergon] *d* ergo *RBDHG* ergo ipsusnes *Plaut. Vet.* ergo ipsusne es *rell. libri Plautini* est *om. P* 11 abhinc *libri cum optimis Plautinis* ab hinc *alii;* ab hinc *Guyetus* ab *om. D* 12 comparatiua *P* uerbis uel participiis *B* a uerbis a participiis ab aduerbiis *P* ab aduerbiis *BH* aduerbiis] *g* aduerbis *G* 14 nominibus

d uclarus *Rr* felim *R* felix felicior *om. P* 15 ut detero *P* deteris *om. R* potior *H* potiris] *bl* poteris *BGL* uel potiris *g* 16 et hoc potius *om. P* potius potioris] *l* potius potius potioris *L* potioris potissimus possumus *RH* *GK* potioris potissimus ** (ut) possumus *B* 17 post accipere: . Vnde terentius — pro optimum *exhibet K* significatio altera uideatur esse *P* uidetur *H* uideatur potio potior potissimus pro optimum. unde *DGLK* unde — optimum *om. P*

f *Ter. Phorm.* II 2, 29 phormione *R* formione *K* 19 quid] *G* uel quod *g* quod *K* sumas] *r* summas *R* positissimum *R* 21 participiis *R* participio ut *P* indulgens. tior. Sed *K* in *margin.* tior. amans post indulgens *add. k* amans amantior *om. P* post amantior in *margin.* uel res participes aduerbiorum id est ulterior interior et similia dicuntur quia nascuntur ab aduerbiis localibus cum sint nomina comparatiua *add. r* quando] *r* quanto *R* 22 comparantur *PH* nominum *ex* nomina *corr. H*

p. 598. 99 P.

p. 104. 103 K.

Ab adverbis sive praepositionibus, ut 'extra exterior'. et sciendum, quod localia sunt haec adverbia sive praepositiones, ex quibus comparativa nascuntur nomina et paene haec: || 'extra exterior', 'intra interior', 'ultra ulterior', 'citra citerior' - vetustissimi tamen 'citer' protulisse inveniuntur. Cato de agna pascenda: citer ager alligatus ad sacra erit. 'citimus' quoque dicebant teste Capro. 'exter' quoque invenitur, ut Statius in XI Thebaidos:

Sed quid apud tales, quis nec sua pignora curae, |
Exter honos?

ex quo Virgilius in IIII:

et nos fas externa quaerere regna -,
'supra superior', 'infra inferior', 'post posterior', 'prope propior', 'ante anterior', 'penitus penitior'. Apuleius in I Hermagorae: visus est et adulescens honesta forma quasi ad nuptias exornatus strahere se in penitioem partem domus.

Fit autem comparatio vel ad unum vel ad plures tam sui generis quam 5
alieni, quamvis Graeci honoris causa suae gentis quam ratione veritatis dicunt, non posse ad multos sui generis fieri comparationem. alii autem dicunt, hanc esse rationem, propter quam non utuntur tali comparatione,

I adverbis] *g* aduerbis *G* praepositionibus *D* extra. rior ultra ior. citra or *K* post
citerior *add. RH(Kk)l* intra interior ultra ulterior *BDGL* 2 sunt *Γ* et aduerbia
G comparativa *P* 3 nascuntur nomina] *k* nomina nascuntur *K* ultra ul-
terior] *infra inferior P* 4 tamen etiam citer *RBDGLK* 5 Cato — quaerere
regna *om. P* Cato de agna [musta *v. infra lib. VI § 73*] pascenda: *Catonis or.*
46 *in orr. Rom. fragm. ed. Meyerus p. 83 ed. alt.* alligatus] *sic etiam R lib.*
XIII § 33 allegatus *h. l. RH* 6 Teste capro. exter *B* Capro] *v. etiam lib.*
XIII § 33. de ipso Flavio Capro, cuius testimonio sat saepe utitur Priscianus, con-
ferenda imprimis commentatio Osanni de Fl. Capro et Agroecio grammaticis. Gissae
MDCCLXIX. 4. cuius tamen de aetate Capri sententia, quod alibi probabo, nimis in-
firmis nititur fundamentis. hunc locum eius libris enucleati sermonis potius quam de du-
bis generibus operi assignaturus est Osannus p. 12. Priscianum vero etiam Capri de
Latinitate opere usum esse libenter concedimus Graefenhanio hist. phil. IIII p. 90, cf.
etiam Osannum l. l. p. 15 7 *Stat. Theb. XI 428 sq.* 8 apud *H* quis] *K*

Monac. qui h om. H rell. ne *Bb* pignore *Rr* cura *K* 9 exter honos] *sic*
etiam 'duo optimi libri' Statiani teste Barthio Alternos Stat. Cass. et vel sic vel Ex-
ternos 'optimi, immo fere omnes codd.' Statiani teste I. F. Gronovio externos Queckii
omnes 10 *Verg. Aen. IIII 350* IIII aeneidos *D* 11 fas est externa *DK*
externa Pal. m. alt. 12 supra — inferior *uncis inclusit r* infra inferior
h. l. om. P propior] *rh* propior *RH* 13 Apulius *K* *Apul. fragm. 3 t. II p.*
636 ed. Hildebrand.; de Hermagora cf. eundem t. I p. LVIII et O. Iahnium in act. soc.
scient. Lips. class. hist. a. 1850 p. 283 Apuleius — domus *om. P* primo *DLK*

haermagore *H* ermagorae *G* ermogore *K* 14 et] *r* eius *R* ei *D* et *H* ei et

BGLK adolescens *Rr* ^v adulescens *D* adulscens *H* adoliscens *K* exornatus] *r* ex
hormatus *RH* 15 se *add. d* penitioem *B* 16 DE NUMERO CUI COMPARATIVUS
IVSERRV. *DL* vel plures *P* generis *add. l* 17 greci *P* gentis] *d* gentes
D 18 ^d *R* fieri comparationem] *k* comperationem fieri *K* comparationem *PH*
post comparationem; alii — rationem om. G add. g 19 comparatione *P*

p. 599. 000 P.

p. 105 — 7 K.

quod, cum ad plures sui generis fit comparatio, superlativo possumus uti, ut 'fortissimus Graiorum Achilles'. sed superlativus multo alios excellere significat, comparativus vero potest et parvo superantem | demonstrare, unde etiam diminutionem apud nos iure accipit: 'maiusculus', 'minusculus', 'tardiusculus'. quid autem, quod accidit inter tres vel quattuor vel plures, 5 non tamen ad totum genus fieri comparationem et necesse est uti plurali suorum? ut si dicam 'fortissimi fuerunt Graecorum Ajax, Diomedes, Agamemno, Vlixes, omnibus tamen his fortior fuit Achilles'. Virgilius in I:

Pygmalion scelere ante alios immanior omnes,
æt omnes sceleratos conferens Pygmalionem comparativo est usus. Sta- 10
tius in VIII:

Et melior sis, quaeso, deis

Amphiarus dicit ad Plutonem.

6 Sunt igitur quae comparari possunt nomina vel secundae vel tertiae declinationis. et si sint secundae, mobilia sunt, id est, in a faciunt femi- 15
nina et in 'um' neutra et vel in 'er' vel in 'us' desinunt et assumptia genetivo 'or' faciunt comparativa, corre|pta tamen paenultima i, ut 'tener [teneri] tenerior', 'niger [nigri] nigrior', 'clarus [clari] clarior', 'doctus [docti] doctior'. (notandum est, quod 'sinisterior' [quasi] a genetivo 'sinisteri' videtur esse factum, cum in usu 'sinistri' ubique reperitur.) 20

Inveniuntur quaedam, quae quamvis sint accidentia [id est adiectiva] et eorum significatio exigit, ut faciant comparativa, tamen non habentur 7
in usu frequenti. sunt autem ea plerumque, | quae vocales ante 'us' habent, ut 'pius', 'arduus', 'egregius', 'dubius', 'strenuus', quamvis Plautus ex eo comparativum protulit 'strenuor' in Epidico: 25

1 pluresni P comparatio P posumus K 2 graecorum BGLK achilles P
achilles. GLK sed om. P superlativos multos P 3 comparativus PH et
in marg. K paruo* (s) R superante P monstrare P 4 ut maiusculus
PK 5 autem est quod B inter ex in corr. H 6 comparatione P comparationem H est] esse H 7 graecorum add. k diomedes GK agamemnon PBh
agamemno K 8 eis H achilles P achilles GL Virgilius — Plutonem om.
P Verg. Aen. I 347 in primo aeneidos D 9 pygmalion BDHGK in-
manior DH omnes] add. r omnis Med. Pal. Rom. 10 pygmalionem RBDHG
Stat. II 11 Stat. Theb. VIII 120 VIII ducens amphiarum dedit eloquentem et
melior B 12 quaeso K quesso G deis] r dehis R 13 Amphiarus] 3 apha-
racus RBHLKdg aphaeus G aphaeus D platonem (a) H platonem B 14 DE
NOMINIBVS QVAE COMPARARI POSSVNT IN SECVNDA DECLINATIONE D igitur om. K con-
parari possunt omnia secundae P 15 sint] st P est a P feminina in B
16 adsumptia PRBDH or genetivo K 17 or ***** faciunt B parativa P
corpta H paenultima P ut add. k teneri om. P 18 niger nigri ni-
grior om. P clari om. P doctus docti doctior om. P 19 sinisterior P sinisterior K

quamvis quasi Dd quasi om. P sinisteri] g sinisteri II sinisteri P sinisteri G se-
nisteri K videatur RBDHGK 20 usus (s) G ubique R reperiatur PB

21 De adiectivis quae comparationem non habent L DE HIS QVAE COMPARATIVVM
NON HABENT. D accedentia G 22 facit P comparativa R habent DHG
23 usus (s) G us] u P 24 strenuus GLK post strenuus: plerumque (plerun-
que G) dixi (dixit BH) quia sunt et anomala quae non servant in comparativis regu-
lam RBHGLK; post sordidae p. 87, 2 eadem ponit D: nondum extant in P Plaut. Epid.

p. 660 P.

p. 107. 108 K.

Nam strenuiori deterior si praedicat

Suas pugnās, de illius † illae fiunt sordidae.

et puto, hanc esse rationem, quod oportet comparativum una syllabā vincere genitivum positivi, nisi sint anomala, ut 'teneri tenerior', 'docti doctior'.
 5 si ergo haec, quae ante 'us' vocalem habent, assumant genitivo 'or', necesse est inter duas vocales positam i transire in vim consonantis, quod in Latinis dictionibus semper fere patitur, cum inter duas vocales invenitur vim suam servantes. hoc autem [ideo] dixi, quod u post q vel [post] g posita saepe ante i hoc non facit, quippe amittens vim suam, ut 'nequior',
 10 'pinguior', quod nisi fiat, contingit, si in consonantem transeat i, pares esse syllabas genitivo positivi cum nominativo comparativi vel hiatus intolerabilem fieri tribus vocalibus per tres syllabas continue positas nulla consonante media, si dicamus 'piior', 'arduior'. quod ne fiat, non sunt usi eorum comparativis. plerique assumunt igitur 'magis' adverbium et usum
 15 comparativi complent, ut 'magis pius hic quam ille'; vetustissimi tamen comparativis etiam huiusmodi sunt [est quando] usi. Cato [dixit]: quod iter longius arduiusque | erat a curia. idem ad populum de triumpho: asperrimo atque arduissimo aditu. Pacuvius in Medo:

mulier egregiissima

Forma.

Iuvenalis in IIII:

III 4 (IIII 2) 10 sq. strennuior LK strenior. In P 1 Nam om. P strennuiori GLK strenuior. Ideterior P 2 illae] sic Plaut. Vet. et Langiani ore

Plauti dett. illae ore Ert. 2 Krehlii illae Hh; Krehlius voc. ore etiam in Lips. 1 (aliis?) ab interpolatore additum esse testatur ille PB fiunt] h sunt RK sint H sordide PB 3 comparativum P 5 habent uocalem GLK adsumunt PRBDII assumunt Kr 6 posita P uim] .um. P 8 ideo om. P quod] quia G

uel g P 9 amittens Rr uim suam amittens P 10 contingit L sin H consonante B 11 cum ** nominatiuo (in) B comparatiui PH hiatus intolerabilis fit D intolerabilem BGK 12 continue] r continuae PRBH consonante posita media P 13 piior arduior P quod uitium ne B fiant P eorum comparatiuis non sunt usi D 14 comparatiuis H comparatiuis plerique adsumunt P comparatiuis plerumque adsumunt Rr comparatiuis plerique; Adsumunt B adsumunt DH

igitur] etiam D 15 comparatiui complent P maius R ille quam hic D 16 sunt] Dr sunt est quando PRBKd est sunt quando G est quando L ** est quando (st?) H usi] usi ut arduior arduius Dr Cato] fr. inc. 20 ap. Meyerum, qui l. l. p. 148 'in Originibus' ait 'an in oratione quadam id dixerit, incertum' dixit om. P 17 inter P

longius G longuius LK a] k om. PK Ide** (st) R Cat. ad pop. de triumpho: or. 5 p. 25 sq. ap. Meyerum 18 asperrimo atque] usque P aditu' D post aditu: similiter inuenimus et apud eundem et alios doctores huiusmodi comparatiua et superlatiua ut gregisima mulier pertulis perpetuissimum strenuior omissa rel. huius § parte P Pacubius RBHGLK Pacuv. Med. fr. 3 Both. XII p. 88 Ribb. 19 Medo] r medio RLK mecho G 20 egre**issima (g) H egregiissima L egre-

gisissima (sic) G 22 Inuenat H Iuvenalis sat. IIII 11, 12

p. 600. 601 P.

p. 108. 109 K.

Egregius caenat meliusque miserrimus ho||rum,
 pro 'egregius'. M. Cato in oratione, ne quis iterum consul fiat:
 imperator laudem capit, exercitum meliorem, industriorem
 facit. C. Gracchus contra Q. Aelium Tuberonem: utrum inimi-
 corum meorum factio an magis sollicitudo te impulit, ut in me 5
 industriior sis quam in te? idem Cato de Ptolemaeo minore de
 Thermi quaestione: quantoque suam vitam superiorem atque
 ampliorem atque antiquiorem animum inducent esse quam in-
 noxiiorem. idem Cato de Macedonia liberanda: idque per-
 petuius atque firmiter repsit. idem in Thermum: sed a bene- 10
 factis, ab optimis artibus fugit maxima fugella perpetuissimo
 curriculo. Lucilius in XVI ad Fundium:

Fundi delectat virtus te, vilicus paulo

Strenuor si evaserit.

II 9 Sunt autem et alia | in 'us' terminantia, ex quibus comparativa supra 15
 dictam regulam non servant et dicuntur inaequalia. quorum quaedam ha-

1 egregius (i) L cenat RBK miserimus R miserrimus L 2 egregius RDH
 egregius B egregius LI Cato ne quis iterum cos. fiat: or. 63 p. 113 sqq. M. 3

4 G. gracchus R G. grachus r G. gracus H C. graccus L C. Gracchus contra Q.
 Aelium Tuberonem: or. 9 p. 240 sq. M. contra Q. Aelium] coll. Cic. Brut. 31, 117 Meye-
 rus, quem praecisset Krehlius, 'si emendare liceret Codices vel Priscianum etiam ipsum'.

5 aemilium Rr contraq. aemilium BD contra emilium (q.) H contraq. emi-
 leum G contraq. emelium L contraq. humilium K 5 an] r ac R sollicitudo] solitudo
 BGLK sollicitudo patria D sollicitudo πατρία Darmst. sollicitudo πατρία Darmst.,
 ut πατρία videatur glossa ad factio ascripta, quae deinde varie corrupta et loco nota sit

6 post impulit: πατρία spscr. in Monac. solitudo ite i inpulit R (patriae m. quadam
 rec. add.) ut in me ut industrior R 6 industriior] gk industrior BDHGK
 sis add. r Idem — innoxiiorem om. R add. r Cato de Ptol. min. etc.: or. 60
 p. 108 sqq. M. ptolomeo DLK ptholomeo BHG tholomeo r 7 term** K

8 ee inducent esse H inducentes quam B
 quam om. G innoxiiorem] rk innoxiiorem RBHK 9 Cato de Maced. lib.: or.
 58 p. 101 sq. M. Macedonia] d macidonia DGL perpetuius] dh perpetuus DH

10 adque firmus repressit Rr Cato in Thermum: or. 37 p. 72 sq.
 M. cf. lib. VIII § 12 Thermum] b termum K hernum RB thernium G a] in
 K 11 obtimis R fugitq. GL fugit quae maxima D fugella] r cf. Lach-
 manni in Lucret. comm. p. 204 exigua fuga fugella R (exigua fuga spscr. glossa del.
 r) flagella GL et in litura h plagella K perpetuissimo R perpetuissimo rd 12
 Lucil. sat. XVI 5 Dous. Gerl. XVI mo. Ad B Fundium] dh fundidum RBDH

13 : Fundi] fundi B delectat Rr dilectat Dd dilectat G delectet v. Heusdius stud.
 crit. in C. Lucilium poetam p. 184 virtus te] d uirtute D vilicus] r uilicus R

14 strenuor GLK strenuor Dd strenuor R strenuor Hh si evaserit] r siue
 uasscrit R si euaserit cod. G. I. Vossii, edd. ante a, G. I. Vossius de analogia II 27
 p. 690 Eckst. 15 DE SEX COMPARATIVIS INAEQUALIBVS DL autem et add. r
 et add. l alia nomina in B terminata P comparativa PH 16 inaequalia P

p. 601. 602 P.

p. 109. 10 K.

bent i brevem vocalem ante 'or', sicut alia quaedam i loco consonantis, quaedam vero consonantem, ut 'bonus melior', 'iuuenis iunior' pro 'iuuenior', 'magnus maior', 'malus peior', 'parvus minor'. 'plus' quoque videtur comparativum esse multi, sed singularis nominativus non invenitur nisi 5 neutri generis, pluralis vero etiam communis, ut 'hi' et 'hae plures' et 'haec plura'. antiqui tamen etiam 'pluria' dicebant, unde Terentius in Phormione: compluria. superlatus tamen ab hoc ipso omnium generum invenitur, 'plurimus plurima plurimum'.

Quae vero tertiae declinationis nomina faciunt comparativa, vel com- 10 munita sunt in 'is' desinentia et faciunt neutra in e, vel in 'er' sunt masculina facientia in 'is' feminina et in e neutra, vel in 'er', 'es', 'ns', 'rs', x, communia vel trium generum, et assumunt 'or' dativo correpta i paenultima et faciunt comparativum, ut 'hic' et 'haec fortis' et 'hoc forte, huic forti, hic' et 'haec fortior' et 'hoc fortius'; 'hic acer haec acris hoc acre, huic acri, 15 hic' et 'haec acrior' et 'hoc acrius'; 'hic' et 'haec' et 'hoc pauper, huic pauperi, pauperior' et 'pauperius'; 'locuples, lo|cupleti, hic' et 'haec locupletior' et 'hoc locupletius'; 'hic' et 'haec' et 'hoc sapiens, huic sapienti, hic' et 'haec sapientior' et 'hoc sapientius'; 'hic' et 'haec' et 'hoc iners, huic inerti, hic' et 'haec inertior' et 'hoc inertius'; 'hic' et 'haec' 20 et 'hoc audax, huic audaci, hic' et 'haec audacior' et 'hoc audacius'.

Et sciendum, quod omnia in 'or' desinentia comparativa communis sunt 11 generis et mutantia 'or' in 'us' faciunt neutrum excepto uno, quod solum cum sit a positivo quantum ad suam vocem fixo, servavit eius genus, 'hic

inaequalia K * 1 quaedam i] quaedam ante eandem i P quaedam eandem i B D G

2 melior breuem i iuuenis B iuuenis — maior add. k iunior] iuuenior P iuuenior H 3 maior L 4 comparativum P esse comparativum G multi]

k mult* H multi* (s) B G multi id est multus multi add. gloss. ad singularis nominati-
onis pertinet D nominativum P 5 neutris B generi K post vero: inuenit-
ur etiam communis ut hi in litura b ut hic et haec P haec] e D 6 antiquita-
tatem etiam P post pluria: dicebant — compluria om. P Terent. Phorm. III 3,

6 7 formione Kr complura Bas. m. alt. ut vid. corr. hoc om. H 9 DE
HIS QVAE COMPARARI POSSUNT IN TERTIA D De his quae comparari possunt in tertia de-
clinatione L 10 in e add. H post in er: sunt — in er om. H add. h 11

faciunt] faciunt P femina D desinentia et faciunt Rr et] k om. PK

neutra in e P er uel s k er uel in es GL ns] * ns P uel us uel rs uel x
GLk 12 communia * trium (?) gerum H et om. GL adsumunt PRBD
or in datiuo casu. Correpta P datiuo casu correpta B penultima P 13

comparativum P foris R hoc forte] haec forte P 14 et haec acris R H K et
haec agris B 16 pauperi hic et haec pauperior B D G L K r et hoc pauperius B G L
K r hic et haec et hoc locuples G k hic et haec locuples B locuples P locu-
ples locupletis locupleti hic H 17 hic et haec et hoc sapiens sapientior hic et haec
iners inertior inertius similiter audax. et sciendum P et hoc sapiens] sapiens et
hoc H 18 hic et haec et hoc iners — inertius in marg. add. k, eadem ante hic et

haec et hoc sapiens — sapientius exhibet B 19 huic inerti] ti k iner]tior (i) R
haec audax et hoc. huic H 20 audacior] r audatior R D H audacius] r auda-
tius R D H 21 sciendum est quod D desinentia om. GL comparativa P
generis sunt G 22 faciunt ex faciunt corr. B neutra P D 23 fixou K fixum

p. 692 P.

p. 116. 11 K.

senex, huic seni, hic senior', quamvis hoc quoque vetustissimi commune accipientes 'hic' et 'haec senex' proferebant. Pompilius in epigrammate. quod M. Varro in libris qui sunt de lingua Latina refert:

tua amica senex.

invenitur etiam 'nequam', quod est indeclinabile trium generum, tam comparativum quam superlativum, ut 'nequam nequior nequissimus'.

Ab adverbis [vero] derivata in 'ra' desinentibus mutant 'ra' in 'er' et accepta 'ior' faciunt comparativum, ut 'extra exterior', 'intra interior', 'ultra ulterior', 'citra citerior', 'infra inferior', 'supra superior'. similiter in 'erior' faciunt 'post' et 'ante' 'posterior' et 'anterior', 'prope' vero 'pro-
12 prior' facit et 'detero' 'deterior'. a 'saepe' adverbio positivum vel comparativum nomen non legi, superlativum posuit Cato nepos de actionibus ad populum, ne lex sua abrogetur: facite vobis in mentem veniat, Quirites, ex aere alieno in hac civitate et in aliis omnibus propter diem atque fenus saepissimam discordiam
15 fuisse.

'Prior' et 'primus' quaeritur an sit comparativus et superlativus: et dicunt quidam, quod, cum ordinis sunt, differentiam numeri significant; sicut enim 'alter' de duobus et 'alius' de multis dicitur, [sic] 'prior' de duobus [et] 'primus' de multis dici solet. invenitur tamen saepe 'prior'
20 pro 'melior' positum et tunc sine dubio habet vim comparativi, et 'pri-

GL uel fixo l eius] huius GL 1 huic seni (s) L vetustissimi hoc quoque GL uetustissimi R 2 senex add r. Pompilius coll. Varr. de l. Lat. VII 93 et epigrammate ab eodem in sat. ὄνος λύρας prolato (v. Non. p. 88 M. et praeclaras Lachmanni in Lucr. p. 306 emendationes) eo confidentius quamvis dissentiente Oltono Ribbeckio com. Lat. rell. p. 215 scripsi cum Bergkio act. antiq. Marb. 1851, 29, 231, quod pompilius extat in P; pomponius rell. cf. Munkium de fab. Atell. p. 117. 103 sq. Papini ἐπιγραμμάτων Varr. Flor. 3 Varr. de l. L. VII 28 p. 316 sq. Sp. in — Latina om. P 4 tua] r tu RB amica] amici Varr. Flor. senex] cum Varro-
ne P senex est rell. 5 inveniuntur H etiam et B a nequam RBDH est om. GL • comparativum P 6 superlativum habere ut GKL 7 AB ADVER-

nis. inscr. DL aduerbis G aduerbis R uero om. P diriuata P diriuatiua R in . er (r) B 8 comparatiua P extra **** exterior (exter?) B 9 citra citerior] r om. GL cytra cyterior R post superior: Similiter — anterior add. r 10 post et ante faciunt D ut posterior anterior PB propior] rh proprior RH 11 et detero et deterior G aduerbium P comparativum P 12 nomen non legi] k non legi nomen K nec GL uel non g Cato nepos de actionibus ad pop.: Lion Catonian. p. 109, orr. R. fr. p. 223 sq. M. cato nepos (catanepos G) dicens in mentem uobis ueniat GL cato saepissimam prior et primus P actionibus] r actionibus R 13 . Ne H abragetur K facile Lion et in utraque ed. (p. 116 ed. pr.) Meyerus 14 ex aere alieno om. GL add. l et in aliis omnibus om. GL add. l 15 omnibus R per l diem atque om.

GL add. l foenus PDGLK sepi^ssimam Gg 17 DE PRIOR ET PRIMVS. DL

prius R comparatiuus P comparatiuus aut superlatiuus B 18 quidam B

ordini P sint GKb numeri] nomini P significant add. g 19 duobus ****

et B aliis Rr sic om. P 20 et om. P solet dici R solent D solent

LK 21 positum pro melior D positus K

p. 622. 673 P.

p. 111. 12 K.

mus' pro 'optimus' et tunc superlativi significationem obtinet. Virgilius in VIII:

primos iuvenum tot miserit Orco.

'primos' posuit pro 'optimos'. quidam autem non absurde confirmant, 13 quod in numeris quoque potest 'prior' esse comparativus. unde ablativo innigitur. et 'primus' superlativus, cum ad multos componitur et semper genitivum sequitur. et quod 'prior'. sicut omnes comparativi, vel ad sui generis vel ad alieni aliquem comparatur etiam. cum numerum significat, ut 'prior Turnus quam Aeneas movit bellum', 'primus' autem, sicut omnes superlativi, ad multos sui generis coniungitur, ut:

Primus se Danaum magna comitante caterva
Androgeus offert nobis

et, quod omnibus est rationabilius, in 'or' desinens commune in 'us' facit neutrum, quod in nullis aliis nisi in comparativis invenitur. et videntur a 'pridem' adverbio nasci, quod abiecta 'dem' accipit 'or' et facit comparativum 'prior', sed i corripuit, quia in nulla comparativo i ante 'or' produci potest; in superlativo vero servavit productionem accepta 'mus' 'primus', ex quo aliud adverbium nascitur 'primo' vel 'prime', unde Terentius in Andria compositum [dixit]:

Adprime in vita esse utile.

'Magnificentior' et 'magnificentissimus' et 'munificentior' et 'munificentissimus' cum videantur a positivo 'magnificens' et 'munificens' derivari, ut 'eminens eminentior eminentissimus', haec in usu non sunt, sed pro his 'magnificus' et 'munificus', ex quibus comparativum et superlativum et ex similibus 25 secundum praedictam regulam derivari invenio apud vetustissimos. M. Cato

1 pro optimus — in VIII om. P obtimus R obtinet significationem ut D optinet BHL Verg. Aen. VIII 785 2 VIII RGL 3 et primos (in primus corr. B) RBDHK iuvenum primos Vergilius 4 primus B pro optimos posuit DG autem om. K absorbe HGK 5 quod imeris P comparativum P 6 componitur P comparatur gloss. loco add. r 7 sicut] velut D comparativi P 8 alienis P compa-

ratur P 9 aenias K 10 multos H ut uirgilius secundo aeneidos. primus D Verg. Aen. II 370 sq. 11 sed] anaum B 12 androgeos R androgeus G; Rom. Fr. hic deficiunt, in Pal. nomen et duae litt. voc. insequentis lacuna hausta offer R 13 in ior d 14 neutrum] neum H nullis] illis P nullis aliis] k aliis nullis K nisi inseruit b comparativis (et sic in sqq.) P uidetur GL 15

quod om. L abiecta] h adiecta BH 16 corripit RrD corripit GLK comparativo H 17 servabit P productionem] r productionem R productionem .i. accepta GLK 18 aliud] aliquid in aliquid corr. P primo vel prime nascitur D prime b unde apprime compositum est. Magnificentior GL unde — apprimae (sic); om. dixit, in marg. add. K Terent. Andr. I 1, 34 19 dixit om. P .f. compositum adprime: Adprime 20 Adprime b 21 DE HIS QVAE COM-
PONENTUR A VERBO FIO. D De his quae componuntur a uerbo facio. L 22 videntur G magnificans K munificens et magnificens P magnificans et munificans G vel

magnificens et munificens g magnificans et munificans L ut eminens ut eminens ut eminens eminentior (sic) R 23 pro ex per corr. B 24 et om. GL ex] Es (t) R E BDHK comparativum vel superlativum RBDHGLK 25 supradictam GL

vetustissimos G ut M. GL M. Cato contra Thermum de Ptolemaeo: rege] sic

contra Ther|mum de Ptolemaeo: rege optimo atque beneficis-
simo. Terentius in Phormione:

Quodnam arbitrare? - Nescio. - Atqui mirificissimum.

Accius in VIII didascalicon:

Et magnificissimei excelsissimeique honore.

Cum igitur comparativa proprie ad positivum fieri soleant, invenitur
tamen saepe comparativus pro positivo per se positus, ut Virgilius in V:
comites senioris Aestae,

pro 'senis'. est quando pro positivo positus minus eo significat et nulli
comparatur, ut:

Tristior atque oculos lacrimis suffusa nitentes,
'tristior' enim hic 'ex parte tristis' si|gnificat, et:

Iam senior, sed cruda deo viridisque senectus;
15 est quando ad contraria comparatur et minus positivo significat, ut: mare
Ponticum dulcius quam cetera. hic enim non ad dulcia, sed ad amara 15
facta comparatione ostendit, parvum aliquid dulcedinis | quam cetera ha-
bere Ponticum mare; est quando superlativo comparatur, ut 'Achilles for-
tissimo Troianorum Hectore fortior fuit'; est quando comparativus ad com-

recte distinxit Meyerus l. § 8 l. 1 contra quae thermum P: Q. inde Thermum legen-
dum videatur: at fuit Lucius praenomen Thermi contra Thermum] om. L add. l di

(i. e. dicit) G thermum B ptolemaeo PGDLK ptolomaeo k ptholomeo RBH
ac L 2 therentius P terentius K Ter. Phorm. V 6, 31 in formione
add. l formione RK 3 quidnam RH quid enim K quodnam arbitrare nescio
om. GL adquin P atquin BGL anqui* (n) H atque K mirificissimum] rl
mirificissimom R mirificissimus H munificissimum GKL munificissimus k 4 actius
H VIII om. P in VIII mut. b diascalicon H didascalion K dedascalicon GL
didascalon l 5 magnificissime libri, nisi quod magnificissime H, corr. h excel-
sissime] excellissime. excellissime PR excellissime excellissimeque B excel-
sissime excellissimeque G excellissime D excellissime excellissimeque Hh excellissime
excellissimeque Li excellissime excelsissime K magnificissimi excelsissimi hono-
re (om. et) Krehlius haud improbane Madvigio opusc. acad. I p. 93. trochaicis numeris:
magnificissimi | Excelsissimeque honore inclusit God. Hermannus de L. Atti libri di-
dascalicon Lips. 1842. 4. p. 7. Sotadeum Et magnificissimi excelsissimeque honore re-
stituit Lachmannus in ind. lect. Berol. hib. a. 1849 p. 6 sq. post honore ALITER in-
scr. D 6 ad positivum proprie P proprie] rk propriae RBHK 7 saepe]
r saepe R per se positus] ppositus P possitius G Verg. Aen. V 301 in
V om. P in V aeneidos D 8 omnes P senionis L uel senioris l aeste
P aeste D aechestae L aecheste G 9 senis aeste D positio comparativus po-
situs RHGKL positio comparativus ponitur L positus et minus eo B eo] in
eo G 10 Verg. Aen. I 228 11 tristior et lacrimis oculos DK cum libris Vergilia-
nis et sic Prisc. lib. XVII § 167 suffussa K sufussa G nitentis Med. Rom. Fr.
(deficit Pal.) 12 significat tristis GL significat. Ideo comparativus modo minus
positivo significat. Ea D post significat: et — significat om. R add. r et: iam]
Etiam B Verg. Aen. VI 304 13 cruda in litura b de eo B 14 comparatur
H mare etc.] Sall. hist. fr. III 51 p. 232 Kr. v. infra lib. XV § 18 quosque laudat
Kritzius l. c. 15 dulcius est R cetera (caetera L) maia GL ad dulcia] r
adultia R dultia D sed amara H 16 comparatione D parvum] rb parum
R pa*** (rum?) B aliquid paruum P dulcedinis] b dulcedinis B cetera]
b cetera (ū?) B 17 more P superlativo] P superlativo comparativus RBDHGLK
comparativus superlativo gk achilles P achilles GL 18 haectore PRDH
quand] quod P

p. 604 P.

p. 113, 14 K.

parativum comparatur, ut 'fortior Achilles Hectore, fortiore Patroclo'. Homerus in alpha Odysseae:

*Εἰ κείνόν γ' Ἴθάκηνδε ἰδοίλατο νοστήσαντα
Πάντες κ' ἄρησαλατ' ἑλαφρότεροι πόδας εἶναι
Ἦ ἀφνειότεροι χρυσοῖό τε ἐσθῆτός τε.*

Cicero Philippicarum II: quis interpretari potest, impudentiorne, qui in senatu, an improbius, qui in Dolabellam, an impurior, qui patre audiente, an crudelior, qui in illam miseram tam spurce, tam impie dixeris?

Et sciendum, quod apud Latinos diminutionem quoque accipiunt quaedam comparativorum, ut supra diximus, quod apud Graecos non invenitur, ut 'grandiusculus', 'minusculus', 'maiusculus', 'meliusculus'. omnia tamen haec a neutro comparativi adiectione 'culus' invenio fieri: [ut] 'grandius grandiusculus', 'melius meliusculus', sic et cetera, quae sunt similia.

'Tam' et 'quam' adverbium tum comparativo vel superlativo adiciuntur, cum duo vel plures comparativi vel superlativi diversae significationis positi inter se aequantur vel idem geminantur, ut 'tam iustior quam felicius Aeneas Hectore'. Cicero pro Deiotaro: istam, inquam, dextram non tam in bellis neque in proeliis quam in promissis et fide firmiorem, bis enim 'firmiorem' intellegendum. 'minus' autem adverbium

1 achilles P achilles GL haectore PRDH fortiore et B patroculo
GL Homerus — impie dixeris om. P Homerus — ἐσθῆτός τε om. GL in

primus itineralis
marg. add. l Hom. Od. I 163 sqq. 2 a OΔΙΣΙΑΣ l odysseae RB odissia
Dd odysse K 3 El — ἐσθῆτός τε lac. relicta om. H EI KEINON TE ΠΗΚΗ-
ΕΝΕΙΔΟΤΟΤΑΝΟΣ ΤΗΕΑΝΤΑ ΠΑΤΗΚΑΤΗΣ ΑΤΑ ΤΕΛΑΦΑΙΟΤΗΡΟ ΠΙΟΔΑΣ ΕΙΦΑΙΣΙΟΤΕΡΟΙ ΧΡΥ-
ΣΠΙΟ ΠΡΕΣ ΤΕ ΤΑΝΤΟΣ ΤΕ. R EI KEINON ΤΕΙΘΣΔΚΗΝ ΔΕΙ ΔΟΙ ΑΤΟ ΝΟΣΤΗ ΕΑΝΤΑ ΠΑΝΤΕΣ.
ΚΑΡΗΣΑΙΑ ΤΕΛΑΦΡΟΤΕΡΟΙ ΠΟΔΑΣ ΕΙΝΑΛΦΗΙΟΤΕΡΟΙ ΧΡΥΣΟΙΟ ΤΕ ΕΣΕΝΤΟΣ ΤΕ. B EI KEINON
Α ΔΕ C Ε Ο ΝΟ C ΘΑΝΕΙΝΑΙΦΝΕΙΟ

ΤΕΙΘΑΚΗΔΕΙΟΙ. ΑΓΟΝΟ*** ΕΑΝΤΑ. ΠΑΝΤΕΣ ΚΑΡΝΣΑΙΤΗΕΛΑΦΡΟΤΕΡΟΙ. Ι***** ΟΤΕ
ΧΡΙΣΟΙΤΕΣΤΕΤΟΥΣΤΕ illum q. ulixen deli insola uerò agone

ΡΟΙ ***** Dd EI KEINON ΤΕΙΘΑΚΗΝ ΔΗΛΟΥ ΔΕ ΑΓΩΝΟΣ ΕΑΝΤΑ (nomen herois
eante nomen proprium per arma prudentior

εας eaulos eanti eanta ad marg.) ΕΑΝΤΟΣ ΚΑΡΗΣ ΔΙΑ ΤΗΑΣ ΦΡΟΝΩΤΕΡΟΣ ΥΙΩΛΗΙ (ΥΙΩΛΗΣ
esse ditioire auroq. pectoreq.

νοῦ proprium ad marg.) ΕΙΝΑΙ ΑΦΝΕΙΟΤΕΡΟΙ ΧΡΥΣΟΙΤΕ ΣΘΕΤΟΥΣΤΕ add. infra talis sēmūs
(?) ΚΑΡΗΣ prudentior mariuis eante ditioire auro et pectore quam υιωλς. l ΕΙΚΕΙΜΟΝ

ΙΤΕΙΘΑΧΕΝ ΑΥΤΟΥ ΑΤΟΜΟΣ Ρ ΤΗΕ ΑΝΤΑ ΠΑΝΤΕΣ ΚΑΡΕΚΑΤΑΤΕΛΑΦΡΟΤΕΡΟΙ ΠΟΔΑΣ ΕΙΑΝΦΝΕΟΤΕΡΟΙ
ΧΡΥΣΟΤΕΣΘΕΤΟΥΣΤΕ. K 6 Cicero Philipp. orr. II 38, 99 philipicarum G inter-

pretari] b interpretare BGLK impudentiorne RB impudentior nequis in GLK
im

7 an probior Rr improbius B et in litura h dolobellam RH dolobellum
BDGLKrh impurior patre GL 9 quam impie GK impie] r ipropriae R

dixeris] b dixerit B 10 DE DIMINUTIVIS. D deminutionem P 12 minuscu-
lus manusculus maiusculus P maiusculus minusculus GL minusculus om. K, post

meliusculus add. k Omni P 13 a add. d neutri comparatio GL compa-
ratiuo DK adiecta P ut om. PH 14 melius — similia om. P *sic cetera.

DH quae *** sunt (in lit. non a b ut vid. add.) B 15 DE TAM ET QVAM IVNCTIS
COMPARATIVO (ET SUPERLATIVO D) DL superlativo] r superlaura R 16 significa-

tionis] h significationes H 17 geminatur P Aeneas] k aenias K 18 haectore
v

PRDBb Cic. pro Deiot. 3, 8 iotaro P dei tauro GL deiotoro g dea taro K
dextram] d dextram DG 19 tam imbellis L proeliis] r pliiis P prellis R

promissis GK fidei P 20 intellegendum est. R DE MINVS. DL

p. 604. 605 P.

p. 114. 15 K.

est quando cum positivo iunctum contrariae significationis comparativum demonstrat, ut 'minus stultus' pro 'prudencior'. Terencius in eunucho:

hoc nemo fuit

Minus ineptus,

pro 'prudencior'. est tamen quando pro 'non' adverbio ponitur, ut || 5
'minus bonus' pro 'malus'. 'magis' quoque [adverbium] non solum positivo, sed etiam comparativo iungitur, quando ipse comparativus vel ad se vel ad alium comparatur, ut 'Achilles Aenea fortior magis quam iustior' et 'Ajax Vluxe fortior magis quam Diomede'.

Et comparativus quidem gradus ablativo casui adiungitur utriusque numeri, interdum tamen etiam nominativo, quando 'quam' adverbium sequitur, superlativus autem genetivo plurali vel singulari, quando ipsum nomen singulare multitudinem significat, ut: fortissime gentis. |

DE SUPERLATIVO.

III 18 Superlativum est, quod vel ad plures sui generis comparatum super- 15
ponitur omnibus vel per se prolatum intellectum habet cum 'valde' adverbio positivi, ut 'fortissimus Graecorum Achilles' id est 'fortis super omnes Graecos'; sin autem dicam 'fortissimus Hercules fuit', non adiciens quorum, intellego 'valde fortis'. tale est apud Ciceronem pro M. Marcello: simillimum deo iudico, pro 'valde similem deo'. 20

Et sciendum, quod ex eisdem formis sive terminationibus supra dictarum in comparativis partium orationis fiunt etiam superlativa. sunt igitur formae superlativorum octo: duae quidem, in quas pleraque desinunt superlativa, 'rimus' et 'simus', sex vero, in quas pauca desinunt, 'limus', 'ximus', 'timus', 'remus', 'fimus', 'nimus'. et omnia superlativa mobilia sunt, id est mutatione 'us' in a faciunt feminina et in 'um' neutra.

1 cum om. D cum positio r copositio R cum positium positio vel iunctum

P cum positio positum vel iunctum B significatio (e) D 2 Ter. eunucho. II 1, 20 sq. eunucho] h eunucho H eunocho G iunacho K euchochoc nemo P 5 estamen P 6 DE MAGIS IUNCTO POSITIVO ET COMPARATIVO. DL quoque add. k adverbium om. P 7 quando etiam ipse K quando etiam comparativus ipse G comparativus ipse L 8 alium sit comparatum P alium *** comparatur (fit) B achilles P achilles GL Aenea] k aenia K iustior fuit et P 9 ulixes P magis add. h diomide GLK 10 DE NUMERO CUI VERE COMPARATIVUS ET SUPERLATIVUS IUNGITUR. D cui casui comparativus et superlativus iunguntur. L Et comparativus — fortissime gentis. om. P iungitur L iungitur G utriusque numeri adiungitur D 12 adiungitur plurali K plurali adiungitur k singulari iungitur D singulari adiungitur (adiungitur G) GL 13 fortissimae G Verg. Aen. I 96 14 FINIT DE COMPARATIVO INCIPIT DE SUPERLATIVO. D DE SUPERLATIVIS LK 15 comparatum] r/ comparatur R (L?) superponitur] r semperponitur R 16 valde] vel de P 17 ut fortissimus. ut fortissimus grecorum achilles P achilles G fortis ex fortes corr. H 18. hercolis K adiciens] l addens GL 19 fortis valde K valde forti ut apud P tale] b Tal** B Cic. pro Marc. 3, 8 pro M. Marcello] om. PDGL pro marcello l Marcello] r marcellino R 20 simillimum illi deo L 21 sciendum est quod k hisdem GL

forme P 23 plerumque P pleraque ***** (multa) B 24 rimus] nomina rims in litera b rimus simus D simus et rimus GL pauca] h pauce H desinunt om. D 25 remus] b tremus PBGL 26 sunt per tria genera id est D mutationem P

p. 605, 606 P.

p. 115, 16 K.

In 'er' igitur desinentia positiva cum sint adiectiva sive secundae seu 19
tertiaee declinationis, accepta 'rimus' faciunt superlativum, ut 'pulcher pul-
cherrimus', 'miser miserrimus', 'pauper pauperrimus', 'acer acerrimus'.
excipitur 'dextimus' et 'sinistimus' pro 'dexterrimus' et 'sinisterrimus'.
5 Sallustius in Iugurthino: Sulla cum equitatu apud dextimos,
in sinistra parte Mallius cum funditoribus.

In 'us' vero terminantia secundae declinationis assumunt genetivo s
et 'simus' et faciunt superlativum, ut 'clarus clari | clarissimus', 'doctus
docti doctissimus', 'perditus perditum perditissimus', exceptis anomalis, id
10 est inaequalibus, quae sunt 'bonus optimus', 'malus pessimus', 'magnus
maximus', 'parvus minimus', 'multus plurimus'.

Excipitur etiam 'maturimus', cuius cum positivus 'maturus' sit, ta-
men, quasi a nominativo 'matur', qui nunc in usu non est, nascatur, in
'er' desinentium regulam servavit, id est in 'rimus' terminatur. invenitur
15 tamen etiam 'maturissimus' secundum analogiam in 'us' terminantium. Ci-
cero ad Herennium libro V: quibus virtutibus omnem tueri
vitam possint, eas in aetate maturissima velint comparare.

'Nuperrimus' etiam proferebant antiquissimi, unde adverbium posuit 20
Cicero in tertio ad Herennium: et quoniam nuperrime dictum

1 DE RIMVS. D ER. L igitur] l om. GL secunde P declinationis seu
tertiaee GL 2 superlativa B ut pulchre R 3 miser miserrimus om. P
miserrimus] r miserimus R acer acerrimus miser miserrimus pauper pauperrimus
GL pauperimus R acer acerrimus om. P acerrimus R 4 Excipiuntur
RBDH senistimus K dexterrimus] r dexterimus R sinisterrimus] r sinisterrimus
R 5 Sallustius] r et sic fere constanter, Sallustius hic et plerumque vell.
equidem ubique illam scribendi rationem secutus sum Sallustius — funditoribus
om. P Sall. Iug. 100, 2 in iugurthino add. gl iugurthino] r iugurtino R

sylla RBDHK silla G aequitatu HK aequitatu Rr dextimos D dextros, ex-
tremos, extimos vv. ll. codd. Sall. 6 senistra K parte L Mallius] sic etiam

§ 22 malleus K A. Manlius Sallustius com H fundatoribus G fundatoribus L
7 DE SIMVS. D vs. L uero add. gl assumunt] r adsumunt PRBH gene-
tivo s et] r genetiivos et R 8 simus faciunt PGL clari clarissimus clarus P
doctus docti doctissimus om. P 10 DE INAEQUALIBVS DL optimus R 11 minimus]
d minus D plurimus. haec enim inaequalia sunt. DE RIMVS ITERVM. D De rimus
iterum L 12 Excipiuntur (uu) B maturimus G cuius cum — in us terminan-
tium in litura d cum add. r sit] fit GL 13 quasi] k quia quasi GLK
nunc om. GL usu] -su. P +usu (s) G nascitur GL uel nascatur l in R. PK

in +r (e) B 14 seruabit R rimis Hh 15 etiam tamen GL maturissimus
B maturism; secum. I. analogiam P ut cicero dicit ad K ut cicero dicit
in aetate maturissima. Nuperrimus (Nuperimus G) GL ad Herennium — eas in marg.
add. l Cicero — comparare om. P rhet. ad Herenn. III 17, 25. Priscianus
huius operis in sex libros divisione utitur, cf. praef. ed. Kayserianae p. XII sq.

16 Herennium] d herentium D in Dd uitam tueri libri rhet. ad Her. 17 po-
sint K aetate K maturis comparare Rr compare K 18 Nuperrimus] r
Nuperimus R etiam superlativum proferebant B etiam a nuper adverbio profere-
bant antiqui ut cicero quoniam nuperrime dictum est facile GL (ad Herennium lib.
III. Et post cicero add. l) antiquissimi proferebant. Unde cicero adverbium protulit
nuperrime P antiquissimi (sic) a nuper adverbio, posuit K Unde adverbium add. k
19 rhet. ad Her. III 10, 18 ad Herennium add. k et om. rhet. libri Par.

p. 606. 607 P.

p. 116—18 K.

facile memoriae mandatur, qui superlativus magis ab adverbio in 'er' desinente videtur nasci. nomen enim positivum in 'us' desinit, ut Capro videtur, 'nuperus', cuius accusativum Plautus profert in captivis:

Recens captum hominem, nuperum et novicium.
et bene: ut 'super superus', sic 'nuper nuperus' debet esse. Livius 5 in Odyssea:

Inferus an superus tibi fert deus funera, Vlixes?

Tertiae vero declinationis nomina, quae habent superlativum, absque in 'er' desinentibus, de quibus supra dictum est, cetera genetivo assumunt 'simus', ut 'locuples locupletis locupletissimus', 'vilis vilis vilissimus', 'sapiens sapientis sapientissimus', 'iners inertis inertissimus', 'concoris concordis concordissimus', 'audax audacis audacissimus'.

Excipiuntur haec: 'facillimus', 'difficillimus', 'gracillimus', 'humillimus', 'simillimus', 'dissimillimus', 'agillimus', quorum, cum ipse 'is' desinunt, 21 positivi abiecta 'is' et assumpta 'limus' faciunt superlativos. excipiuntur 15 etiam in 'bris' desinentia: 'ris' enim in 'er' mutant et accepta 'rimus' faciunt superlativum, 'salubris saluberrimus', 'celebris celeberrimus'. Cicero in II ad Herennium: locus quaeritur celebris an desertus. Ovidius tamen 'saluber' dixit et 'celeber' in IIII || factorum:

7714 *Herbip. m. pr.* dictum est *k* reliqua s. reliquum ante quoniam add. iidem *codd. rhet. praestantissimi cum aliis* 1 facillime *Erf. Leid. 3 librorum ad Her. cf. Halmium ad Cic. de imp. Pomp. or. p. 210 anal. Tull. 1 p. 25* memoria *GL* 2 nasci videtur *P* positum *P* Capro] *cf. lib. XIII § 38 Osannum de Fl.*

Capro p. 12 3 uideatur (ba) *R* accusativum *R* *Plaut. capt. III 5, 60 (v. 718)* profert dicens captum hominem *GL* 4 nuperum *P* nuper *Plaut. Vet.* et om.

Non. p. 143, 15 M. nuncium *P* novitium *RDH* nobicium *Kk* 5 bene dixit. ut *K* esse add. *k* Livius] *r* Liu* (s) *R* Libius *BHGLK* Laevius *Osannus anal. crit. p. 38 cf. p. 33 sqq.* 6 in om. *P* odyssea *P* odissia *R* odyssea *BHLd* odyssea *D* odissia *G* odysia *K* 7 an add. *r* Ulyxes *H* versus Saturnium constituit *Corssenius origg. poes. Rom. p. 202. idem metrum agnoverat God. Hermannus elem. doctr. metr. p. 624, qui comparat Hom. Od. X 64; ad Od. XI 135 versus refert Düntzerus de versu Sat. p. 45. heroum esse post Merulam ad Enn. p. LXXXVIII sq. censuerunt alii, partim cum Merula ad ipsum Livium referentes (Bothius poet. scen. lat. V 1 p. 14 sq.), partim ad Laevium (Osannus l. l. Eggerus serm. Lat. vet. rell. p. 121). cf. etiam lib. VII § 57 lib. VIII § 60* 8 DE SIMVS ITERVM. *DL* 9. Cetera vero

genitivo *B* adsumunt *RBH* 10 locuples locupletis locupletissimos ex locuples etc.

corr. *K* locuplex *H* locupletissimus *H* locupletissimus vilis vilissimus *PR*

BDH 11 inerti *P* 12 audax audacis audacissimus om. *P* audicissimus *G*

13 DE LIMVS. *DL* gracillimus simillimus difficillimus *K* homillimus in marg. add. *k*

14 dissimillimus] *g* om. *GLK* dissimillimus *l* cum add. *h* quorum — abiecta *is* in *litura D* in *i* desinunt *P* desinunt om. *R*, post cum add. *r* 15 adiecta *P* *is*] *r* his *R* adsumpta *P* addita *rell.* 16 etiam om. *P* DE RIMVS ITERVM. *D* accepta *K* 17 ut salubris *G* saluberrimos *P* celeberrimos *P* celeberrimos *R* Cicero — desertus om. *P* 18 *rhet. ad Her. II 4, 7* in II add. *k* ad Herennium om. *GL* add. *l* disertus *G* 19 celiber *K* in IIII — deorum om. *P* in IIII factorum tolerari quidem h. l. potest, equidem tamen crediderim haec verba vel post et p. 97, 2 transponenda vel tanquam insiticia unciis includenda esse factorum *H* Ovid. *remed. am. 704*

p. 607 P.

p. 118. 19 K.

Phoebe saluber ades

et:

Circus erit pompa celebr numeroque deorum.

ergo magis secundum analogiam in 'er' terminantium faciunt superlativum.

5 Etiam 'veterrimus' notandum, quod, cum in 'us' desinat eius positivus, tamen formam in 'er' terminantium servat in superlativo, 'veterrimus' quasi a 'veter' positivo, quod Capri quoque approbat auctoritas et usus antiquissimorum. Ennius:

Cum veter occubuit Priamus sub Marte Pelasgo.

10 cuius etiam comparativum 'veterior' protulit Plautus in Bacchidibus:

Senem †tibi dedo illum veteriorem, lepide ut lenitum reddas.

In 'iximus' duo desinunt: unum anomalum a positivo in 'us' desinente IIII
secundae declinationis, 'magnus maior maximus', alterum ab adverbio,
15 'prope propior proximus', quod tamen quando | pro 'cognato' accipitur, positivum significationem habet ideoque a legis latoribus etiam comparative profertur, apud quos saepe invenitur 'proximiores [id est propiores] cognati', ut Vlpianus libro XLVI ad edictum: si quis proximior cognatus nasceretur. Vegetius Renatus rei militaris libro
20 primo: sed latera eorum subducantur ab hostibus, ne possint vulnus accipere, et proximior dextra sit, quae plagam possit inferre. nec mirum, cum apud Graecos quoque inveniuntur

1 Phoebe] r foebe R phoepe K ades et] adesses K 3 Ovid. fast. IIII
301 celiber K celebra libri aliquot Ovid. 4 superlativum faciunt P 5 veterrimus] k niterrimus K post veterrimus: notandum — veterrimus om. G add. g

desinunt P 6 terminantium in er K serva¹ Rr servant P veterrimus P
veterrimus K 7 positivo ueter GL Capri] cf. lib. VI § 80. ad opus de dubiis generibus utramque l. refert Osannus de Fl. Capro p. 11 adprobat PRRH auctoritas approbat GL 8 antiquissimorum K Ennius] r enius R Enn. ann. I 23

E. S. I 12 Ilbg. I XVI p. 6 cf. p. XXIV Vahl. 9 uter P^o accubuit K Pelasgo] d pelasco D phelargo L 10 cuius] g cum GL uterior P uterior H
Plautus B Plaut. Bacch V 2, 30 (v. 1150) bacchidibus RBDGLK 11 Senem tibi dedo illum veteriorem] sic libri Plautini ex Prisc. interpolati cf. lib. VI § 80
senem illum tibi dedo ulteriorem Plauti libri opt. lepide] bd, Plautus lapide PBD lapide* (m) R lapidem GL lapidum K lenitum B 13 DE XIIVS. L 14 adverbium P 15 propior] r propior R quod tamen — sit superlativus p. 98, 2 om. P
quando om. G 16 comparative] d comparativae BD 17 quos] b nos B propiores] r propiores R 18 Vlpianus — nasceretur om. GL add. l Vlpiani verba a Prisciano laudata extant etiam in dig. XXXVIII 8, 1, 8, inter Vlpiani fragmenta

ca posuit Dirksenius fragm. Ictorum Rom. p. 107 ut p̄ R uulpianus r ulpi^{anus} D ulp H
ianus in mg. add. h plinius l XLVI] Putschius cum dig. l. l., quem numerum recte se habere docuit Dirksenius l. l. ann. 30. XXV ut RDKI XXVI B XXV H
aedictum K si quis] sicque K 19 nasceretur] nasci speretur Vlpianus dig. l. l., et sic f. ipse Priscianus Vegetius] rh Vegetius R vegetus GL Vegetus H
Vigitus K Vegetius senatus B Veg de re mil. I 20 extr. primo libro GL
20 sed] ut et Vegetius ut codd. Veg. M et N ap. Stenechium 21 et] ut RH
dextera G dextera sit add. r quae] rh quam RBD plaga R 22 inferre L
cum om. G

huiusmodi, ut Aristoteles ἀπὸ τοῦ ἔσχατος ἔσχατώτατος dixit, cum ἔσχατος [id est extremus] sit superlativus.

- 22 In 'timus' desinit unum anomalum, 'optimus', et ab adverbii sive praepositionibus derivata haec: 'intra interior intimus', 'ultra ulterior ultimus', 'citra citerior citimus' - Cicero de re publica VI: ex quibus erat ea minima, quae ultima a caelo, citima terris, luce lucebat aliena. Afranius tamen etiam positivum eius 'citer' protulit in patella teste Aruntio - | et praeterea 'dextimus' et 'sinistimus'. 'extimus' quoque pro 'extremus' dicebant antiqui. Varro περὶ ἀιρέσεων: porro inde ab uno quoque compito ternae viae oriuntur, e quibus singulae exitum ac τέλος habent proprium. a primo compito dextimam viam munit Epicurus. Caelius in primo historiarum: dextimos in dextris scuta iubet habere. Sal-|| lustius in Iugurthino, ut supra diximus: Sulla cum equitatu apud dextimos, in sinistra parte Mallius cum funditoribus. Plinius in VI naturalis historiae: Dyrrachium, Canusium, Apuliae extima.

1 huiusmodi om. K, post quoque p. 97, 22 add. k aristotelis Rr aristoteles H Aristoteles] ἔσχατώτατα iam dictum est Xenophonte hist. Gr. II 3, 49; in Aristotelis scriptis, quae nunc servata sunt, ἔσχατώτατος non legitur: ἔσχατώτερον dixit in metaph. VIII 4 ἀπὸ — ἔσχατώτατος om. H add. h ἀρεθου h ἔσχατος om. RDi add. r εκχατοτατος libri dicit LK 2 ἔσχατος id est om., exatos in marg. add. H id est cum extremus K 3 DE TIMVS, D TIMVS, L unum anomalum desinit (disinit G) GL obtimus R adverbii] g adverbis G 4 propositionibus P 5 ciciterior R Cicero — Aruntio et om. P Cic. de re p. VI 16, 16 (somm. Scip. 3) re publica GK rep.*** VI R in VI D Ul. libro G VI ** (II) libro L .VI. K .VI. k 6 ultima a caelo] r ultima caelo R cum somni Damberg. al. citimū a GK citimum a L citimum a Dd 7 afranus K affranius G Afranius in patella: p. 181 Both. Neukirch. de fab. tog. p. 233 Patellae fr. IV p. 165 Ribb. 8 patellea BDDGk patellèa d patellia L Patelia Ribbeckius l. l. patella. atesa teste R Aruntio] arruntio BD, quae forma nominis plerumque a lapidibus usurpatur: at Aruntio praebent inscr. ap. Manutium orthogr. p. 78, 5 (inscr. Neap. 175) et 6, Neap. 4357 al. grammaticus h. l. laudatus est Arruntius s. Aruntius Celsus, cuius testimonio plerumque cognomine adiecto utitur Priscianus, cf. ind. de quo homine v. Graefenhanium Gesch. d. Philologie III 166 et 307 sq. quosque laudat p. 307 n. 150: ad locum nostrum spectat Ritschelius parerg. I 368 Praeterea P dextimus] r diximus R sinystinnus P senistimus K 9 quoque om. G pro om. H extremo P Varro — Apuliae extima om. P Varro περὶ ἀιρέσεων: p. 300 ed. Bip. sat. LXVII 1 p. 188 Oehl; versibus senarius h. l. describere conatus est Roperus in philologo VIII 251 in hunc modum: porro inde ab unoquoque compito viae | ternae exoriuntur, e quibus singulae exitum ac | telos habent proprium. a primo compito viam | munit Epicurus dextimam . . . ΠΗΡΙ R περὶ ἀιρέσεων] om. H ΠΗΡΙ ΑΙΡΕΣΕΩΝ B ΠΗΡΙ ΑΙΡΕΣΕΩΝ K ΑΕΡΙΣΕΩΝ GL 10 quoque ab uno K uiae om. GL add. l uice K 11 ex HLK extume ad caelos codd. Nonii 94, 29 ad caelos k ac telos K vell. 12 competo K munit. Epicurus caelius (coelius K) BDHK Caelius in I hist. p. 191 Kr. fr. 20 p. 316 Roth. Epicurium Caesium historicum ex h. l. elicuit Falsterus mem. obsc. p. 52! 13 dextimos in add. k Sallustius in Iugurthino 100, 2: v. supra § 19 14 engurthino G sylla RBDHK silla GL aequitatu HK 15 malleus K fundatoribus G 16 Plin. n. h. VI 34, 39, 217 VII. h Dyrrachium] r dyrrichium R dyrachium H dyrrachium BDGL dyrracheum conuseum K 17 extimam RBD dextimam G

p. 608 P.

p. 120. 21 K.

In 'remus' - quae sola forma e habuit longam in paenultima, cum omnis forma superlativi i correptam habeat ante 'mus', ut 'pulcherrimus', 'doctissimus', 'sapientissimus', 'maximus', 'ultimus' - ab adverbis sive praepositionibus venientia desinunt haec: 'extra exterior extrēmus', 'supra superior 5 suprēmus', 'post posterior postrēmus'. ex quo apparet, neque a 'supero' neque a 'postero' fieri comparativos sive superlativos, sicut neque ab 'infero' 'infirmus', quod solum in 'fimus' desinit, sed ab adverbio 'infra' 'inferior infimus'. nam si essent a [nomine] 'supero', 'postero', 'infero', servassent regulam in 'us' terminantium secundae declinationis, quae in 'si- 10 mus' faciunt superlativum.

In 'nimus' unum anomalum desinit, 'parvus minor minimus'.

In 'rimus' a verbo unum invenitur, 'detero deterior deterrimus' et unum anomalum, 'plurimus'.

In 'simus' etiam unum anomalum invenitur, 'pessimus'. nam 'novis- 15 simus' videtur [secundum analogiam] a 'novo' factum. ab eo autem, quod est 'ante anterior', superlativum [in usu] non inveni. a 'paene' autem adverbio superlativum in 'simus' protulit Plautus in mustellaria:

Ita mea consilia pervortit paenissima

item ab eo, quod est 'penitus' adverbium, superlativo usus est idem in 20 Persa:

Furtivam adductam ex Arabia penitissima.

sciendum tamen, quod etiam nomen invenitur, 'hic penitus, huius peniti', ex quo magis superlativus gradus nascitur. Plautus in asinaria:

Etiamne? - Age quaeso hercle usque ex penitis faucibus.

1 DE REMVS *D* ^m renus *R* logam *H* penultima syllaba communis (cum omnis *b*) forma *B* 2 formas perlativi *P* habeat correptam *P* ut *om.* *RHGLK*
 3 sapientimus *G* sapientissimus maximus ultimus *om.* *P* sive praepositionibus *add.* *r* 4 venientia] desinentia *P* desinunt haec supremus extremus postremus. ab adverbis supra extra post. Ex quo *D* superior *add.* *h* 5 post] prae *P* 6 sive] vel *DGL* nec *GL* 7 DE FIMVS. *D* quod] quando *D* solum infimus *H* 8 nomine *om.* *P* inferos *P* 9 servassent *K* declinationis *G* 10 faciunt] *P* proferunt *rell.* post superlativum: et facerent superissimus inferissimus *add.* *H* et facerent superissimus inferissimus et cetera *RBGK* et facerent superissimus et inferissimus et cetera *d* et facerent superissimus inferissimus et caetera *L* 11 DE NIMVS ET ANOMALIS. *D* nimus *inacr.* *L* 12 rimus *inacr.* *L* a verbo] *h* adverbio *H* unum a verbo invenitur *K* unum inuevitur a verbo *GL* uno *P* deterrimus *K* 14 simus *inacr.* *L* pessimus *K* nouissimus *K* 15 videtur post factum collocat *K* secundum analogiam *om.* *P* 16 ante *add.* *d* in usu *om.* *P* non inueni in usu *K* inuenimus *GL* poene *HK* 17 adverbium *P* in simus *add.* *r* *Plaut. mustell.* III 1, 127 (v. 656) *cf. lib.* XV § 9 in mustellaria *om.* *P* in mustellaria *K* 18 pervortit] *d* et sic *lib.* XV l. l. peruertit *DGL* perturbat *Plautus* penissimae *D* plenissime libri *Plautini* 19 item] *l* idem *GL* poenitus *H* adverbio *RGLK* idem] *r* Item *RHKl om.* *L* *Plaut. Pers.* III 3, 53 (v. 522) idem in Persa *om.* *P* idem usus est in ipsa fortivam *BG* impersa *K* 21 furtivam] *h* fortivam *HLK* adductam *Prisc. cum plerisque codd.* *Plautinis* AB... TAM *Plaut. Ambros. aduectam Vet.* penitissima *K* penitissima *G* 22 paenitus huius. ti *K* poeniti *H* 23 magis] *r* maius *R* *Plaut. asin.* I 1, 28 (v. 42) assinaria *G* asenaria *K* 24 quaesso *L* quesso *G* quaesso *K* hercle] *P* cum *Plaut. Vet.* hercule *RBDHGL* erculo *K* peniti *B*

p. 608. 609 P.

p. 121. 22 K.

Illud quoque sciendum, quod omnia et comparativa et superlativa duarum excedunt numerum syllabarum exceptis 'prior' et 'primus' et anomalis his: 'minor' et 'maior' et 'peior' et 'plus'. nec mirum, cum positiva quoque, ex quibus nascuntur, bisyllaba || sint vel eo plus [per genitivos] et vel unam vel duas assumentia syllabas faciant supra dictos gradus: 'ditior ditissimus', 'clari clarior clarissimus', 'nigri nigrior nigerrimus', 'utilis utilior utilissimus', 'similis similior simillimus', 'infra inferior infimus'.
 25 superlativus vero comparativum est quando superat una syllaba, ut quando in 'simus' finitur, 'iustior iustissimus', et quando in 'rimus', si positivi nominativus et genitivus pares habeant syllabas, ut 'taeter taetri taetrior 10 taeterrimus', 'acer acris acrior acerrimus'; est quando par est, ut in 'limus' terminans, 'agilior agillimus', 'facilior facillimus'; est quando una vincitur syllaba, ut | quando in 'simus' vel 'timus' vel 'remus' desinit, ut 'inferior infimus', 'ulterior ultimus', 'exterior extremus' vel 'extimus'.

Varro in chorographia:

Ergo inter solis stationem et sidera septem
 Exporrecta iacet tellus. huic extima fluctu
 Oceani, interior Neptuno cingitur ora.

Plautus in truculento:

1 DE NUMERO SYLLABARVM. D De numero sillabarum L quoc; **** (quoc;) B sciendum] P notand B notandum *rell.* omnia est comparatiua K 2 excepti P - exceptis his prior D et anomalis — et plus *om.* P 3 mirum compositiua G 4 nascuntur comparatiua et superlatiua RBDHl bissyllaba PBU bissyllaba RGL byssyllaba Dd bisyllaba r bysilla K vel] l et L per genitios *om.* P genitios d nominatios D 5 duas sumentia P adsumentia Rr adsumentia BH faciant scripsi faciunt libri supradicto P ut ditis D 6 clarus R et in clari *corr.* G nigerrimus] errimus nigerrimus (nigerrimus igitur archetypus) P 7 similior *add.* l simillimus] l simillissimus PBL simillissimus G 8 uero *om.* GL *add.* l est quando comparatiuum D ut] r et in *litura* b aut R et GK ut in *litura* l 9 finitur ut iustior D rimus superlatiuis finitur si RBHGLKd 10 nominatiui Rr g-uitiui Rr partes R habent P eter eteri eterior eterrimus P aeter taetri taetrior taeterrimus Rr 11 acris B accerrimus L est quando — facillimus *add.* r at par est par est] pares PD pares r 12 terminans ut agilior D facillior B uicitur una K 13 quando infimus H timus] b in timus PBD remus] b in remus B in rimus D ut *om.* HGLK *del.* b 14 uterior Rr 15 Varro — a uobis *om.* P chorographia] *mg.* D (v. *infra*) π Putschius. *Burmans anth. Lat.* II p. 336 *prob.* Wernsdorffo *poet. Lat. min.* V 3 p. 1405 Meyero *anthol. Lat.* I n. 78 corographia Ert 2 Krehlii cosmographia Zwicc. 2 et pro v. l. ab ipsa m. pr. *profecta teste Lind., Heidelb., Merkelius protus. ad Ibin* p. 361 Ritschellius *quaest. Varron.* p. 24 *mus. phil.* VI p. 494. *inter utrumque titulum dubius haeret Wueltherus de Varr. Atac. vitu et scriptis* p. 24. 26. ortographia RBGL et Heidelb. teste Lind. hortographia K orthographia H orthographia D cuius margini m. rec. *adscriptum:* leg. Chorographia et est Varro Atacinus *cf. v. l. ad lib.* VI § 83; ipsi versus inter *Varronis reliquias leguntur apud Burmannum, Wernsdorffum* p. 1404 *sqq.* Wueltherum p. 22. Meyerum II. II. 10 Ergo inter] k iuter ergo K septem] r septem R 17 extimi Rr 18 cingitur hora Rr 19 Plautus] r Plaustus R *Plaut. trucul.*

p. 609. 10 P.

p. 122. 23 K.

Bona perdidit, mala repperi, factus sum extimus a vobis.

DE DIMINVTIVO.

Diminutivum est, quod diminutionem primitivi sui absolute demonstrat: V 26
 'rex regulus', id est 'parvus rex'. ideo autem positum est absolute, quia
 5 comparativa quoque non solum augent, sed etiam est quando minuunt vim
 primitivorum, sed non absolute. ad aliquid enim [omnimodo] fit compa-
 ratio, ut 'brevior' dicitur ad brevem [et] 'angustior' ad angustum. unde,
 quamvis in his quoque [comparativis] inveniantur quaedam diminutiva apud
 Latinos, ut superius docuimus, non possunt tamen esse absoluta, cum a
 10 comparativis sint derivata et ipsa quoque comparationem significant, ut
 'plusculus', 'maiusculus', 'minusculus': necesse est enim, ad aliquid ea com-
 parari, ut Terentius in eunucho:

Thais quam ego sum maiuscula est,
 id est 'parvo maior quam ego'. || alia autem diminutiva, id est omnia, quae
 15 non a comparativis derivantur, ex sese habent diminutionem et nulli com-
 parantur, ut 'regulus', 'tantulus'.

Solent autem diminutiva vel necessariae significationis causa proferri -
 ut Sallustius in Iugurthino: postquam reguli in unum | con-
 venire, id est 'parvi reges', - vel urbanitatis - ut Iuvenalis in satu-
 20 rarum III:

Vnde fit, ut malim fraterculus esse gigantum -
 vel adulationis, et maxime puerorum, ut 'Catulaster', 'Antoniaster', 'pa-

fragm. p. 432 Roth. (vg. trucul. I 2, 61) 1 existimus L a vobis extimus

^{IM}
 Bothius 2 DE DIMINVTIVO Rr DE DIMINVTIVO G INCIPIT DE DIMINVTIVO L DE DIMINVTIVIS PBK DE DIMINVTIVIS INCIPIT. D inscr. om. H? 3 diminutione P monstrat P 4 ut rex BDL id est rex id est parvus rex Rr rex parvus K post absolute: quia — absolute om. R add. r 5 est etiam P minuit B G absolute ***. ut maiusculus parvo maior quam ille. Ad aliquid D omnimodo om. P 7 et om. P 8 quoque in his r comparativis om. P 9 possunt G tamen possunt P 10 sunt Rr comparatione P ut maiusculus parvo maior quam ille maiusculus Gg 11 plusculus P plus cuius B om. rell. enim est K ea ad aliquid G 12 Ter. eun. III 3, 21 in iuncho (sic) add. k euncho G 13 maiuscula st Ter. Bemb. 14 parv** maior (or) B alia] r Aliam R 15 non a om. B ex] quae ex K diminutionem habent P 16 ut regulus tantulus om. P 17 necessaria L 18 salustius etiam P Sall. Iug. 11, 2: postquam illi more regio iusta magnifice fecerant, reguli in unum conuenere (al. conueniunt) iugurthino B eugurthino G ingurthino P postquam autem reguli R uno P conuenire PK conuenire L 19 id]. Reguli id RDHK reguli. Id B reges parvi K urbanitates Rr urbanitatis causa ut D Iuv. sat. I 4, 98 in saturarum III om. P ^Y saturarum Gg satyrarum R satirarum H ^Y saturarum Dd satigitarum B 20 III BHGLK tertio D num I? 21 malum Rr ^{im} gigantum Prisc. cum codd. Iuv. interpolatis I gigantum P gigantium Dd gigantis Iuv. cod. Pith. et schol. ant. 22 et] ut P puerorum ut] puerum aut P catulaster id est a catulus Dd ⁱ patrocioles H

27 triciolus', 'Sergiolus'. derivantur igitur pleraque ab appellativis, pauca etiam a propriis, et servant genera primitivorum plerumque et saepe inveniuntur diminutivorum diminutiva in diversas desinentia formas, ut 'homo, homuncio, homunculus, homullus, homullulus'.

Sunt igitur formae diminutivorum masculini generis hae: 'culus', 'ulus' absque c, 'olus', 'ellus', 'xillus', 'illus' absque x, 'ullus', 'cio', 'aster', 'leus', 'tulus': 'culus', ut 'igniculus'; 'ulus' absque c, 'tantulus'; 'olus', 'Sergiolus', 'capreolus'; 'ellus', 'agellus'; 'illus' x antecedente, 'paxillus', absque x, 'codicillus'; 'ullus', 'homullus'; 'cio', 'homuncio'; 'aster', 'parasitaster'; 'leus', 'eculeus', 'aculeus'; 'tulus', 'nepotulus'. 10
Plautus in milite glorioso:

Si te salvum hinc ꝑ amittimus Venerium nepotulum. feminini autem generis hae: 'cula', 'ula' absque c, 'ola', 'ella', 'xilla', 'illa' absque x, 'ulla', ut 'anicula', 'silvula', 'unciola', 'capella', 'maxilla', 'anguilla', 'una' 'ulla'. neutrorum quoque sunt formae hae: 'culum', 'ulum' sine c, 'olum', 'ellum', 'illum' cum x et sine eo, 'ullum', ut 'corpusculum', 'corculum' - Plautus in Casina:

Meum corculum, melculum, verculum,
sine c, 'capitulum', 'laureolum', 'lucellum', 'villum', 'vexillum', 'ullum'.

28 Et sciendum, quod nomina tertiae vel quartae vel quintae declinationis pleraque, non tamen omnia, ut quidam putaverunt, diminutivorum masculina in 'culus', feminina in 'cula', neutra in 'culum' terminant, a primae vero vel secundae declinationis nominibus nullum invenitur dimi-

1 deriuntur — propriis] Pauca etiam a propriis pleraque ab appellativis deriuntur D igitur] autem K 2 a om. P inveniuntur sepe P 4 homuncio Rr homuncio DH homuncius P homulus G homulus P homollulus P 5 DE UNDECIM FORMIS MASCULINORVM AC DE SEPTM FEMININORVM AC DE SEPTM SIMILITER NEUTRORVM. D De undecim formis masculinorum et de septem femininorum et de septem neutrorum. L masculi K heae P 6 absque c om. P absque x om. P post absque x: ullus — absque x om. R add. r 7 ut add. k 8 illus] xillus r x antecedente om. P paxillus GLr 9 absque x om. P codiculus P homullus] d homulus PD homuncio Hd 10 eculeus] r etuleus R aculeus H equuleus L equuleus Gg aculeus equuleus K aculeus om. PG nepotulus P 11 Plautus — nepotulum om. P Plaut. mil. gl. V 1, 20 (v. 1413) in milite] simili B 12 amittimus libri mittimus libri Plautini amittimus Plautus ex emend. Bothii et sic, teste Krehlio, cod. Prisc. Dresdensis 13 autem om. G heae P cula] cla P absque c om. P olla K ella xilla ella ut anicula P 14 ulla] uel n u. la (l) Gg cula d anicula Gg anicula (u) L 15 anguilla L una om. HL una ulla om. P formae sunt GL heae P culum, ulum. ollum. ellum. | ellum. illum. cum. xulum. ut P 16 siue Rr illum Rr ullum] ulum R 17 corculum] coreculum (corculum P) melculum uerculum PGLK Plaut. Cas. III 4, 14 sq. K casina melculum corculum uerculum. GL 18 corculum et melculum et uerculum. K melliculum libri Plaut. melculum uerculum sine c om. P uerculum] ferculum D ferculum uerculum B 19 laureolum Rr lauriolum K uexillum uillum PD ullum] om. K uelum ullum unum B del. b 20 nomina ex omnia corr. K 21 putaverunt] r putant R deminitiuorum L 22 femina L neutrum RB HG 23 uel add. k omnibus P

p. 610. 11 P.

p. 124. 26 K.

nutivum in has desinens formas, nisi si a primitivo habeat c, ut 'Graecus Graeculus', 'furca furcula'. earum igitur [quoque] formarum, ut pos-
sim, regulas || coner exponere.

Monosyllaba in s desinentia vocali antecedente, cuiuscumque sint ge-
neris, et in 'er' omnia, quae sunt tertiae declinationis, et in 'us' neutra no-
minativo assumunt in masculino 'culus', in feminino 'cula', in neutro 'culum',
ut 'flos flosculus', 'mas masculus', 'mus musculus', 'plus plusculus',
'os osculum', quod quamvis sit formae diminutivae, tamen, quia aliam
habuit significationem, fecit ex sese aliud diminutivum 'oscillum'.

10 Similiter faciunt in 'er' terminantia diminutivum: 'frater fraterculus', 29
| 'pater paterculus', quod et proprium invenitur, 'mulier muliercula', 'pau-
per pauperculus paupercula pauperculum', 'mater matercula'. Plautus
in *cistellaria*:

Tunc tu igitur mea matercula.

15 excipitur 'venter ventriculus'. Lucanus in tertio:

Qua iam non medius descendit in ilia venter.

Juvenalis in primo:

Infra ventriculum tenui distantia rima.

12 sic etiam in 'us' neutra: 'inunus munusculum', 'corpus corpusculum', 'opus
20 opusculum', 'crus crusculum'. Plautus in *cistellaria*:

Cum extortis talis, cum todinis crusculis.

1 in as ^h Rr iuans P si om. RBDHGLK add. r habeant B 2 ^u forca
^u
forcula Kk DE CVLVS ET CVLA ET CVLVM A TERTIA (tercia L) DECLINATIONE SED PRI-
MVM A MONOSYLLABIS. (monosyllabis L) DL earum] d Eum D quoque om. PG
formarum] regularum P possum h posim K 3 regulas om. P conabor
h 4 sunt K 5 sunt] h sint H 6 assumunt] r adsumunt PRBH colum P
7 ut om. GL plus plusculus om. PD add. d plusculū h plusculus. la. lum.
opus opusculum os GL 8 osculum P alia abuit P habuit aliam D 9 oscillum]
k oscellum K 10 AB ER. DL in er terminantia faciunt G in er ** terminantia
faciunt (de) L terminantium r ut frater GLK 11 ut pater paterculus quod
et proprium inuenitur frater fraterculus mulier D 12 paupercula pauperculus P
Plautus — matercula om. H add. h Plautus — distantia rima om. P Plaut.
cist. fragm. ab editoribus Plauti ex cont. Scaligeri *perperam ad clitellariam relatum*,
(*astrabae s. clitellariae fr.* 19 p. 434 Both.), quam nullam fuisse demonstrarunt Rit-
schelius *parerg.* I 159 sqq. et Lademigius *mus. phil.* III 525 sqq., qui ad h. v.
respicit *ibidem* p. 530 13 *cistellaria ex cistillaria corr.* B 14 Tum tu Dr tun', tu ne
α f. tunc, tu Lucanus — venter om. GL add. l 15 Luc. *Phars.* III 724
16 Quia H descendit K discedit libri aliquot Luc. 17 Iuv. *sat.* I 3, 97

prima Rr 18 et tenui *Juvenalis indeque Prisc. Carolinuh. alter* distantia] r de-
scendit (non den) R 19 AB VS NEUTRALI. DL sic in us terminata neutra P ut minus
GL minus minusculum P corpus add. r corpus corpusculum om. GL add. g
opus opusculum om. GL 20 crusculum G Plautus] r Vt plautus R Et plau-
tus BH Hec tamen et plautus K Plautus — similiter om. P Plaut. *cist. fragm.*
et ipsum *perperam ad clitellariam relatum*, v. supra; Both. *astrabae s. clit. fr.* 7 l. l.
p. 433. ad *Syrum* (Both. l. l. p. 441) refert Festus p. 301. 352 (cf. p. 329 sq. Paul.
p. 52. 353) M., quod alterum *clitellariae* nomen fuisse assecutus est Lademigius l. l.
p. 527, assentiente Ritschelio *parerg.* I 164 coll. 206, qui de ipso hoc versu cf. *ibid.*
p. 175 sq. 21 ... talis cum sodellis cr... *cod. Festi* p. 301 s. v. *succrotilla* cum
extritis p. 330 s. v. *schoeniculas* ... tis talis cum todellis crus... p. 352 s. v.

similiter 'tus tusculum'. idem in aulularia:

Nunc tusculum emi hoc et coronas floreas.

Nec non et comparativa eiusdem generis et eiusdem terminationis similiter faciunt diminutiva, sed mobilia: 'maius maiusculus maiuscula maiusculum', 'grandius grandiusculus grandiuscula grandiusculum', 'celerius celeriusculus celeriuscula celeriusculum', unde Cicero adverbium 'celeriuscule' protulit ad Herennium tertio libro artis rhetoricae: strenue quod volumus ostendere factum, celeriuscule dicemus, sicut a 'saepius' comparativo 'saepiuscule'. Plautus in Casina:

ut nubat mihi,

Illud quidem volebam: nostro vilico. - † Saepiuscule peccas. 'plus' quoque, quamvis a masculino vel feminino comparativo non veniat, facit tamen [ut superius ostendimus] 'plusculus pluscula plusculum', unde Terentius in hecyrā:

primum dies complusculos,

et in Phormione:

tum pluscula

Suppellectile opus est.

'lepus' quoque, quod || solum in 'us' masculinum sive epicoenum dissyllabum [Latinum] tertiae est declinationis, assumit nominativo 'culus' et facit dimi-

toti. Cum extortis talis cum todillis crusculis *Paulus sub eodem voc. p. 353* Extortis talis cum crocotillis crusculis *idem p. 52 s. v. crocotillum* cum extortis *om. GLI* todinis] r totinis *RBI* todonis *D* totimis *K* tortis in *litura* h donis *G* et in *litura*,

ni f., L 1 simitus *Rr* idem] Vt cicero *P* *Plaut. aulul.* II 8, 15 aulularia *P* aularia *HGK* 2 emi et hasce coronas libri *Plautini* foreas *P* 3 AB vs comparativo. *D* Nec non *om.* *K* comparatiba *B* terminationis et eiusdem

generis *K* simili faciant *Rr* 4 mouilia id est masculina. fem. neu. ut maius *P* mobilia id est masculini et feminini (femini *K*) et neutri generis. maius *rell.* maiusculum. similiter et his similia. Vnde nascuntur aduerbia ut grandiusculus, grandiusculae. celeriusculus, celeriuscule. Vnde cicero in libro de arte rethorica strenue *P*

5 grandius] grandis *B* celerius] *om.* *R* celer *superscr.* r caelerius *B* 6 caeleriusculum *B* *rhet. ad Her.* III 14, 24 7 protulit ut strenue *GL* aderenium *post* protulit *add. l* in tertio libro artis rethoricae ad herennium *D* III in libro artis rethoricae *HK* rethoricae *R* rethorice *B* 8 strenuae *R* strenuae *K*

celeriuscule] sic etiam lexicographus *Vatic.* (*Mai class. auct.* VIII 117: ostendere celeriuscule statim dicemus) et libri *rhet. fere omnes* celerius *cod. rhet. Herbipolit.*

9 a *om. P* saepiuscule] *rd* saepiusculae *PRD* Plautus — peccas *om. P* *Plaut. Cas.* III 5, 58 *sq.* cassina *BH* 11 quidem] quid me *D* cum *post* volebam *add. PRHG*, non sed libri *Plaut.* saepiuscule] sic etiam *gloss. Plaut. ad calcem*

lib. XIII expressum saepiculae libri *Plautini* pecas *K* 12 vel] *k* et *K*

comparatius *R* comparatiuos *H* 13 ut superius ostendimus *om. PD* plusculum. ideo enim mobile est quod et plus comparatiuum est. multi. multum. plus. unde *D*

unde] ut *GL* unde — opus est *om. P* 14 *Ter. hec.* I 2, 102 hecy. *Rr* haecyra *D* hechyra *G* hercyra *H* hechi *L* echyra *K* echira *B* 15 primos dies complusculos *Bemb.* 16 *Ter. Phorm.* III 3, 60 *sq.* formione *RHGK* 17 tum *ex* tam *corr. B* tum autem pluscula *Bas.* 18 suppellectile *R* suppellectile *DEG Bas.* subpellectile *K* 19 masculinum sive epicoenum in us *P* epicoenum] *om. H* epicoenum *RGL* epicoenon *D* epichenon *h* epikoenum (u in o *mut. m. pr. ni f.) B*

dissyllabam *P* 20 Latinum *om. P* assumit] r adsumit *PRBH* facit dimi-

p. 612 P.

p. 128. 37 K.

nutivum, ut 'lepus lepusculus'. Cicero de signis: si minus eius-
modi quippiam venari potuerant, illa quidem certe pro le-
pusculis capiebantur.

Ad hanc formam etiam positiva in 'or' desinentia mutant 'or' in 'us' et 30
s accepta 'culus' faciunt diminutiva, ut 'rumor rumusculus': Cicero pro
Cluentio: qui imperitorum hominum rumusculos aucupant,
vel assumunt 'culus' vel 'cula', ut 'amator amatorculus', 'soror sororcula'.
Plautus in Poenulo:

Vix aegreque amatorculos invenimus.

10 idem in cistellaria:

germana mea sororcula.

In 'is' vero vel in e desinentia omnia vel in 'ns' monosyllaba vel in 'rs'
dativo corripientia i assumunt supra dictas syllabas et faciunt diminutivum,
ut 'ignis [igni] igniculus', 'testis [testi] testiculus', 'navis [navi] navi-
13 cula', 'cutis [cuti] cuticula', 'avis [avi] avicula', 'clavis [clavi] clavicula',
'rete [reti] reticulum', 'fons [fonti] fonticulus', 'mons [monti] menticulus',
'pons [ponti] ponticulus', 'lens [lenti] lenticula', 'pars [parti] particula', 'dul-
cis [dulci] dulciculus' et 'dulcicula dulciculum', 'securis [securi] securicula'.
Plautus in rudente:

20 Post altrinsecus est securicula ancipes.

Cicero in III Tusculanarum: dulciculae potionis aliquid vi-
deamus. similiter 'fidis [fidi] fidicula'. idem in II de natura deo-
rum: si platani fidiculas ferrent numerosa sonantes. nam si

nutiuo H 1 ut om. B Cicero — capiebantur om. P Cic. in Verr. II 4, 21,
47 huiusmodi K 2 uenari (er) D 4 AB OR DL 5 ut om. RHGLK

romusculus Gg Cicero — aucupant om. P Cicero — culus post rumusculus om.
G add. g Cic. p. Cluent. 38, 105 6 imperitorum ex imperatorum corr. B
romusculos g aucupant (n) B aucupiant in aucupant corr. K aucupati Cicero
7 assumunt] r adsumunt PRB ut om. RDHGLK 8 Plautus — sororcula om. P
Plaut. Poen. I 2, 27 penulo RDGLK 9 egrique GL egr** K 10 Plaut.
cistell. fragm.: astrabae s. clitell. fr. 20 p. 434 Both. cf. ann. ad § 29 et Ladewigium
l. ibi l. p. 530 cystellaria K 12 AB IS ET E ET NS ET RS MONOSYLLABIS. D
is] r his R *us P uel rs P 13 i add. r assumunt] r adsumunt PRBH
supradicia P diminutiva P 14 igni om. P testi om. PR nau i om. P
15 cutis (a) K cutis cuti cuticula om. PD add. d cuti om. R au i om.
P clavis clavi clavicula om. P post clavicula: dulcis — dulciculum. cicero

in tertio tusculanorum — uideamus add. eademque infra om. D 16 retis L

uel rete

restis. ti. reticulum Gg rete. reticula. dulcis. dulciculus. dulcicula. dulciculum.

fons. fonticulus. lens. lenticula. pars. particula. securis. securicula. P 18 dulcicu-

lus dulcicula l. l. D dulcicala H dulcicula et dulciculum GL 19 Plautus — sed

fidicula p. 106, 2 om. P Plaut. rud. III 4, 114 (v. 1158) 20 abstrinsecus GL est]

uel anceps

* H ancipes Dd ancipies H 21 Cic. Tusc. III 19, 46 aliquid add. gl

uidemus K 22 idem] Plautus spscr. m. rec. in H Cic. de nat. deor. II 8, 22

23 platani (n) D plantani B pantani H plantam GLK fidiculas] r fidiculus
RB ferrent] r terent R terrent BDHGLK nemorosa K numerose Cicero

p. 612. 13 P.

p. 127—29 K.

esset 'fides' in hac quoque significatione, quomodo Servio placet, non
31 'fidi|cula' scissit, sed 'fidecula'. et cum omnia huiusmodi diminutiva
tam paenultimam quam antepaenultimam corripunt, 'cuticula' i antepae-
nultimam producit. Iuvenalis:

Combibet aestivum contracta cuticula solem, 5
quod eum facere metri necessitas compulit: quattuor enim breves habens
dictio in heroico poni aliter non poterat, quamvis Virgilius huiusmodi
nomina soeat proceleumaticos ponere, ut

labat ariete crebro.

excipitur 'apis', quod 'lapillus' facit diminutivum; etiam 'anguis' 'an||guilla', 10
'unguis' quoque 'ungula' facit, quae tametsi formam videantur habere di-
minutivi, significatione tamen non sunt diminutiva.

VI 32 Secundum supra dictam formam quartae quoque declinationis nomina
faciunt diminutivum. 'us' enim vel u nominativi in i convertunt correptam
et accipiunt 'culus' in masculino, in feminino 'cula', in neutro 'culum', ut 15
'currus carriculus' - dicitur tamen et 'hoc curriculum' -, 'versus ver-
siculus', 'artus articulus', 'fluctus flucticulus', 'anus anicula', 'cornu
corniculus', 'genu geniculum'. excipitur ab acu 'aculeus'.

In x omnia vel in | 'ns' supra syllabam vel in t desinentia genitivi ex-
tremam terminationem, id est 'is', in u convertunt et accepta 'lus la lum' 20
faciunt diminutiva, ut 'rex regis regulus', 'codex codicis codiculus' et ex

1 v. Servium ad Verg. Aen. VI 120 non fiducula H 2 fidecula ex fiducula
corr. B ALITER. inscr. D 3 pene ultimam P ut cuticula B 4 iuvenalis
P Iuv. sat. III 11, 203: Nostra bibit uernum contracta cuticula solem 5 con-
bibet PD cū bibit d c bibet K aestivum] om. PK add. k aestium Rr contra

tacutilia P coticula K 6 metri necessitas facere G fecere Rr compulit P
habent P 7 aroico G pone P non aliter poni K non aliter DHGLr
potuit P huiusmodi nomina] sic P in huiusmodi nominibus id est quattuor
breves habentibus RBDHGLK 8 proceleumaticos PBHL proceleumaticos R pro-

celeumaticos G proceleumaticos Dd ut genua labant (Verg. Aen. V 432 XII 905) et
labat D Verg. Aen. II 492 9 ariete PR 10 lapis lapillus quod lapidiculus

facere debuit diminutivum D lapillos P etiam om. K angis angilla unguis Kk
unguis unguila. unguis anguilla. quae tamen etsi D anguila L 11 quoque om. K
unguila H facit om. K faciunt GLk tamen si PR tamen etsi BGLK post
formam duodecim fere litt. litura in D videantur] P videntur rel. habere videntur D
diminutivi et significationem. B 12 tamen significatione D diminutiva se-
cundum supradicta formam P 13 A QUARTA DECLINATIONE. D De quarta declinatione.
L quartaeque declinationis P 14 diminutiva P u] o P conuertunt in i G

15 accipiunt cuiuscula. cuiusculum. faciunt diminutiva. ut fluctus. flucticulus.
uersus. uersiculus. anus. anicula. corni. corniculum. artus. articulus. genu P in
masculino culus D 16 hoc om. D 17 artus] d arcus D post articulus: do-

uel la
mus domunculū in litura B anus anicula (n-n) B aniculus (n) G anicula ex
aniculus corr. L 18 post excipitur: a domo domuncula add. r domus domun-
cula DGLK 19 DE VLVS ET VLA ET VLVM AB X RT NS ET T. DL uel ns P
supra***** (dictam) B syllaba P in t] ti P genitivi ** H 20 is sup.
lin. B conuertunt in marg. add. L 21 diminutivum P codex] b codix B
et ex eo codicillus add. g

p. 613 P.

p. 129. 30 K.

eo 'codicillus', 'haec fornax fornacis fornacula', 'fax facis facula', 'cervix cervicis cervicula', 'adulescens adulescentis adulescentulus', 'caput capitis capitulum'.

In 'es' productam desinentia [feminina] tertiae declinationis vel quintae 33
5 abiecta s et assumpta 'cula' faciunt diminutiva et servant e productam, ut
'vulpēs vulpēcula', 'nubēs nubēcula', 'diēs diēcula', 'rēs rēcula' - Plautus in Cistellaria:

Siquidem imperes pro copia, pro recula -,
'veprēs veprecula'. Cicero pro Sestio: vepreculis extracta ni-
10 tedula. excipiuntur 'mercēs', cuius 'is' genetivi in 'ula' conversa facit dimi-
nutivum 'mercēdula' - Cicero de oratore primo: infidi homines
mercedula adducti ministros se praebent in iudiciis orato-
ribus - et 'apēs', cuius diminutivum pro e longa i habet 'apicula'. Plautus in Curculione:

15 Ego †nam apicularum opera congestum non feram?

In 'us' terminans unum tertiae declinationis commune trium generum 34
| abiecta s assumit 'lus' in diminutivo, ut 'vetus vetulus', femininum 've-
tula', neutrum 'vetulum'. Persius:

Tun, vetule, auriculis alienis colligis escam?

20 Iuvenalis in primo:

vetulae vesica beatae.

1 codicillus] cudiculus R codicillus H haec fornax fornacis fornacula om., fornax
fornacula post facula add. P fax P cervix cervicis cervicula fax facis facula

GLK facis add. r facu+la B cervix P 2 cervicis om. P adulescens adulescen-
rentulus

tis adoles. Rr adulescens adulescentis adulescentulus L caput ex capud corr. R

‡ DE CULA AB ES PRODUCTA FEMININA TERTIAE ET QUINTAE (tercie et quinte L) DECLI-

INATIONIS. DL producta P feminina om. P femina Rr vel quinte declinationis P

5 abiecta] sic ni f. B et uel abiecta in litura b et adsumta cula] P assumunt
(adsumunt RB) cula et faciunt rell. servant] r seruent R 6 vulpes vulpēcula] g

uolpes uolpēcula G uulpicula B nuues nuuccula P recula P Plaut. Cist.

fragm. cf. § 29 (astrabae s. citell. fr. 21 p. 434 Both.) 7 cistellaria] bl cistil-

laria K cist+llaria B pistillaria G pistellaria L 8 siquidem] ex sequidem corr.

K si quid PD imperes] k iuperes H impares K 9 Cic. pro Sest. or. 33, 72

setio GL uepreculis b extracta. ALITER DE VLA ET VLVS VLA VLVM. Nitedula
animal est quod in siluis inuenitur sicut ignis effulgens quod apud grecos ΑΑΠΠΥΡC

dicitur et non est diminutivum. Excipiuntur D extracta nitedula. DE VLVS VLA VLVM.

Excipitur d nite+dula (n) K 10 Excipitur RBDHL his Rr 11 Cicero —

oratoribus om. P Cic. de or. I 45, 198 oratore K infimi Cicero 12 iu-

dic+is Rr iuditiis H oratoribus B 13 i breue habuit h habet] P habuit

rell. Plautus — feram? om. P Plaut. Curc. I 1, 10 (v. 10) 14 corculione K

15 ego non k ego nomen D egon libri Plaut. congestum opera Fleckeisenus

congestam h coniestam (conistam? nam dignosci nequit, utram ge an solam] g supscr. i

deleverit r) r 16 IN VS L comune P 17 s add. r assumit] r adsumit

RBH sumit P netulus K feminum L 18 Persius — beatae om. P Per-

sius] dh perseus DK per+sius H Pers. sat. 1, 22 19 tun Caroliruh. alter h,

Persius tunc Pers. cod. Vat. tunc BDGLK tun+ H uetulae HK auriculis] r

auriculus R aescam G aescas K escas Heidelb. Krehlii, Persius 20 Iuv. sat.

I 1, 39 21 uessica G uessica+ (e) D uensica K beatae] d baetae D

p. 613. 14 P.

p. 130. 31 K.

'sus' quoque commune abiecta s et assumpta 'cula' facit diminutivum 'sucula'.
Plautus in rudente:

† Sucula. - Quin tu dierecta cum sucula et porculis.
in o desinentia si faciunt diminutiva, convertunt o in 'un' || et accipiunt 'cu-
lus' vel 'cula', ut 'tiro tirunculus' - Iuvenalis in III: 5

Nec frustum caprae subducere nec latus Afrae
Novit avis noster, tirunculus ac rudis omni
Tempore -,

'latro latrunculus', 'carbo carbunculus' - Cicero ad Herennium III:
aut si Prometheus, cum mortalibus ignem dividere vellet, 10
ipse a vicinis testula ambulans carbunculos corrogaret -,
'pedo pedunculus', 'curculio curculiunculus' - Plautus in rudente:

curculiunculos minutos fabulare -,

'virgo virguncula' - Iuvenalis in V:

tunc cum virguncula luno -, 15

'ratio ratiuncula' - Terentius in Phormione:

erat ei de ratiuncula -,

'offensio offensiuncula' - Cicero pro Plancio: ista in aedilitate
offensiuncula accepta -, item 'loligo loliguncula' - Plautus in Cásina: 20

Emito sepiolas, †lepidas, loligunculas -,

1 et *add. k* assumpta] r adsumpta PRBH assumta L 2 Plautus in rudente
add. r Plautus — porculis om. P Plaut. rud. III 4, 126 (v. 1170): et sucula. - quin
tu i dierecta cum sucula et cum porculis Plaut. Pal. uterque. Et suculast. - Quin die-
recta i tu cum sucula et cum porculis Fleckeisenus 3 Sucula om. RGL qui tu
GLK e die recta K diae recta R succula K porculis] b porculas B
4 DE CVLVVS ET CVLA AB O. DL si om. P culus cula culum P 5 tyro ty-

runculus PHGK tyro tyrunculus Rr Iuvenalis — tempore om. P Iuv. sat. III
11, 142 sqq. 6 frustrum BGL caprae] sic etiam Pith. Iuv. m. pr., caprae
h cum Pith. m. alt. schol. et codd. interpol. Iuv. subducere K 7 tyrunculus
BHGK 9 carbo carbunculus] b carno caruunculus B Cicero — corrogaret om.
P rhet. ad Herenn. III 6, 9 10 si *add. r* promitheus K bellet B
ipse vellet K 11 testula] cum testula rhet. cod. Opit. cum testo codd.

aliquot rhet. praestantissimi, cum testa codd. rhet. fere omnes carbunculus
Rr corrogaretur D 12 pedo οφείρ GL curculio] r corculio RDHLK g cor-
culeo G gorgulio h curculiunculus] r corculiunculus RDHGLK gorguliunculus h
Plautus — fabulare om. P Plaut. rud. V 2, 38 (v. 1325) 13 curculiunculus] r
corculiunculus RDHLK et ex corebunculus n. f. corr. B gureuliunculus d gorguliun-
culos h 14 Iuvenalis — Iuno om. P Iuv. sat. V 13, 40 V] scripsi II

do.
BHGLK II R secundo D 15 virguncula] h uirgula H inno Rr 16 Teren-
tius — ratiuncula om. P Ter. Phorm. I 1, 2 formione RHK 17 esia de D
18 Cicero — loligunculas om. P Cic. pro Plancio 21, 51 plantio HGLKr blan-
tio R ista in] sic etiam Cic. Erfurtensis ista Par. pr. in ista rell. codd. ap. Wun-
derrum 19 offensiuncula K lolligo lolliguncula RDh lollico lollicuncula Hr lollico

lollicumcula B Plaut. Cas. II 8, 58 casina Rr 21 emitto BDHG Plaut.

Vet. saepiolas BH lepidas etiam Plaut. Vet. lepidas R lepidas con. Camerarius
lolligunculas Dhk lollicunculas RBH lollicunculas G lolliungas Plaut. Vet.

p. 614. 15 P.

p. 131. 32 K.

‘homo homunculus’ - Plautus in rudente:

Homunculi quanti estis, eiecti ut natant.

dicitur tamen et ‘homuncio’ et ‘homullus’ et ‘homullulus’. [similiter facit diminutionem ‘fur furunculus’.] | Cicero in Pisonem: [olim furunculus, nunc vero etiam rapax. idem in eodem:] homullus ex argilla et luto fictus -, ‘leno lenunculus’ vel ‘lenullus’. Plautus in Poenulo:

Sic dedero, aere militari tetigero lenunculum.

idem in eadem:

10 ita ut ocepi dicere,

Lenulle, de illa pugna.

In ‘nus’, sive habeant ante n aliam consonantem sive non, et in ‘lus’, 35 si non habeant geminatam l, et in ‘er’ secundae declinationis nomina duplicant l ante ‘us’ [in diminutivis]: ‘asinus asellus’, ‘geminus gemellus’, 15 ‘bonus bellus’, ‘pugnus pugillus’, ‘agnus agnellus’ - quod ideo servavit n, ut sit differentia inter agri diminutivum, quod est ‘agellus’ - ‘anulus anellus’, ‘oculus ocellus’, ‘populus popellus’, ‘catulus catellus’, ‘tener tenellus’, ‘liber libellus’. et sciendum, quod omnia e habent paenultimam absque ‘pugillo’, nisi primitiva paenultimam habent natura productam 20 in omni genere. tunc enim servant primitivi vocalem, ut ‘ūnus ūna ūnum, ullus ulla ullum’, ‘vīnum villum’. excipitur unum in ‘lus’ desinens, 36 ‘paulus’, quod non geminavit l in diminutione, nec mirum, cum au diphthongus post || se geminari consonantem prohiberet: facit igitur ‘paulus’ ‘paululus’, ex hoc ‘pauillus’, ‘pauillulus’, quas formas servant et femi-

1 Plautus — natant om. P Plaut. rud. 1 2, 66 (v. 155) 2 adiecti Rr
euecti G 3 homuntio DH et homullulus om. P homullulus K post homullulus vocc. idem in eodem — de illa pugna collocat. infra om. D. quem ordinem cum tenerent edd. inde ab α, indicem Krehlianum sequens rudenti Plautinae fragmentum Homullulus fictus ex argilla et ex luto addidit Bothius (rud. fr. 1 p. 432). mihi totus hic locus ita interpolatus esse videtur ut lib. II § 47 faciunt diminutionem. Fur P 4 Cicero — fictus om. P Cic. in Pis. 27, 66. pisonem K ollim G 5 Cic. in Pis. 25, 59 eadem HG homillus Cic. cod. Vat. m. pr. 6 luto l luco K luctu G uel luto g lenulus PBDHrglk Plautus — pugna om. P Plaut. Poen. V 5, 7 7 penulo RHGLK paenulo BD 8 si G aere]

Plautus (aerem Palatt.) e libri Prisc. tetigere Rr 9 Plaut. Poen. II v. 24 sq. eodem BDHK 10 ocepi] r hoccepi d hoc coepi B accepi GK coepi H cepi R 11 lenule DHKq lenulae K laenulae R laenule r illac Plaut. Vet. 12 DE ELLVS A SECUNDA DECLINATIONE (ellus secundae declinationis αL) SED PRIMVM A NVS ET VVS ET ER. DL In us P 13 si add. r l ante us et in P er] e-r. Rr 14 in diminutivis om. P ut asinus (assinus G) DGLK assellus RG 15 quod ideo — agellus om. P 16 differentia R 17 ALITER DE VLLVS VLLA VLLVM ET ILLVM. DL 18 quod nomina .e. habent ante penultimam P 19 pugillus D productam natura K producta D 21 ALITER DE VLVV VLA VLVV (ullus .la .lum L) ET XILLVS XILLA XILLVM. DL in om. P 22 quod non — pauillulum in h-tara k] .i. P in add. h diminutione] P deminutio L diminutio rell. auee (tē) B 23 post se] posse B prohibet P paulus paulus ex P 24 et ex BGL pauillus et pauillulus BDHGLK paussilus ex pauillulus Rr ser- uat (u) B

p. 615 P.

p. 132. 33 K.

ninum et neutrum eius [‘paula paulula, pauxilla, pauxillula’, ‘paulum paululum, pauxillum, pauxillulum’]. similiter ‘velum’ ‘vexillum’ facit diminutivum. et puto ideo haec assumpsisse x, quia haec in ‘lus’ vel ‘la’ vel ‘lum’ desinentium primitivorum facientium diminutiva paenultimam natura longam habent, ‘paulum pauxillum’, ‘velum vexillum’. ideo ‘māla’ quoque [assumpsit x et] ‘maxilla’ facit et | ‘tālus’ ‘taxillus’. Pomponius: interim

Dum contemplor orcam . . . taxillos perdi.

quae vero geminant l ante ‘us’ vel a vel ‘um’, in ‘ulus ula ulum’ faciunt iterum diminutiva, ut ‘homullus homullulus’, ‘pauxillus pauxillulus, pauxilla pauxillula, pauxillum pauxillulum’.

- 37 Feminina quoque in ‘na’ desinentia, sive habeant ante n aliam consonantem sive non, geminant in diminutivis l ante a, ut ‘catena catella’, ‘asina asella’, ‘gemina gemella’, ‘columna columnella’. excipitur ‘rana ranunculus’. eandem formam in ‘la’ quoque desinentia vel ‘ra’ servant, ut ‘fabula fabella’, ‘tabula tabella’, ‘libra libella’, ‘capra capella’, ‘umbra umbella’, ‘sacer sacra sacrum, sacellus sacella sacellum’. ‘puer, puera’ antiqui, ex quo ‘puella’; ‘tener tenera tenerum, tenellus tenella tenellum’, ‘miser misera miserum, misellus misella misellum’. excipiuntur in ‘ra’ desinentium, quae nec a masculinis in ‘er’ desinentibus sunt nec habent ante r aliam in eadem syllaba consonantem, ut ‘ara arula’, ‘terra terrula’, ‘litera literula’.

- VIII 38 Neutra quoque in ‘num’ desinentia geminant in diminutione l ante ‘um’, et si g habeant ante n, in paenultima syllaba diminutivi i, non e, accipiunt, ut ‘tignum tigillum’, ‘signum sigillum’. alia vero e habent in paenultima, nisi sit, quod superius docuimus, paenultima primitivi naturaliter

1 paula — pauxillulum om. P 2 fecit Rr 3 adsumpsisset haec .x. P
 adsumpsisse Hr adsumpsisse H assumpsisse G assumpsisse Dg haec] d om.
 D **** R he P uel in la in litura b 4 uel in lum B desinentia primitiva
 r priuitivorum faciunt P facientium R facientia r diminutiva* (m) B
 5 habent longam K ideo.q. K 6 assumpsit x et om. P adsumpsit x et
 RBh adsumpsit x Hr assumpsit x D assumpta x LK assumpta x G taxillus K
 taxillus, o quae uero P Pomponii fragm. inc. 6 p. 123 Both. p. 161 Munk. fr.
 inc. VII p. 214 Ribb. ad alcones refert Munkius p. 162 Pomponius lexicogr.
 Vat. in Mai auct. class. VIII 584 7 interim om. lexicogr. Vat. Interim, dum orcam
 contemplor, tax! taxillos perdi Bothius Interim dum contemplor orcam, taxillos ego
 perdi Munkius. ego lectione codicum servata in versu disponendo secutus sum
 rectam Ribbeckii iudicium 8 orcam] pugnam lexicogr. Vat. 9 DE DIMINUTI-
 VIS AB ALIIS. DL 10 pauxilla — pauxillulum om. P 12 DE ELLA A PRIMA DE-
 CLINATIONE SED PRIMVM A NA ET LA ET RA. DL in .a. PBL 13 ut add. g

14 assina assella G gemina gemella om. P gemilla Gg columpna .ella (n)
 K columella (n) L 15 uel in ra D 16 libra libella tabula tabella GL
 umbella (r) B umbellas, acer P 17 antiq. DGL antiqui dixerunt B 18 te-
 ner — misellum om. P 19 misellus (s) misella (s) misellum H DE VLA IN RA
 D desinentia PDEHK 20 masculini P 21 aliam add. r tula G 22 lit-
 tera literula P 23 DE ILLVM ET ELLVM A SECUNDA DECLINATIONE SED PRIMVM A
 NYM D in .um. PB diminutione P 24 habeant] om. L habent BH
 25 Alii P e add. g penultima P 26 nisi sit add. l docuimus in pae-

p. 615. 16-P.

p. 133. 34 K.

longa, ut 'bonum bellum', 'geminum gemellum', 'scamnum scamnellum'.
Apuleius tamen in I Hermagorae: verum infirma | scamillorum,
obice fultae fores.

Quae vero || in 'um' desinunt i paenultima antecedente, mutata i ultima
5 genitivi in o et accepta 'luffi' faciunt diminutiva, ut 'negotium negotio-
lum'. Plautus in *cistellaria*:

datores

† Bellissimi vos negotioli, senecis, soletis esse.

Similiter in 'illum' vel 'ellum' faciunt diminutiva in 'lum' vel in 'rum'
10 desinentia: 'tantulum tantillum', 'lucrum lucellum', 'cerebrum cerebellum',
'flabrum flabellum', 'flagrum flagellum', 'castrum castellum', 'sacrum sa-
cellum'. et scire debemus, quod 'ellus' vel 'illus' desinentia diminutiva, si 30
a dissyllabis derivantur, assumunt upam syllabam, ut 'agnus agnellus', 'li-
ber libellus', 'cultus cultellus', 'paulus pauxillus'. similiter femina 'ella'
15 vel 'illa' terminantia: 'capra capella', 'libra libella', 'umbra umbella', 'paula
pauvilla'. sic etiam neutra 'ellum' vel 'illum' exentia: 'ignum tigillum',
'signum sigillum', 'lucrum lucellum'. excipiuntur a desinentibus in 'nus'
vel 'na' vel 'num', quae nullam habent consonantem antecedentem in eadem
20 syllaba ante n, venientia, ut a bono, uno, vino derivata. haec enim pares
habent syllabas primitivis: 'bonus bona bonum, bellus bella bellum', 'unus

nultima (al. penultima, poenultima) *RBDII* in *del.* r penultima *P* 1 scamel-
lum *RDIGLK* 2 Apuleius — fores *om.* *P* Apuleius] *rd* Apud eius *R* Apuleus
DK *Apul. fragm.* 4 t. II p. 636 *ed. Hildebr.* ermagore *RH* hermagore r her-

mogore *K* Veram *Rr* infirtua *Gg* scamillorum] *dyk* scamellorum *DGLK* scamuel-
lorum *Schneiderus Elementari.* p. 229 4 DE OLVV AB IVV *DL* um] uno *P* muta
Rr 5 iu o] *om.* *PRHK* *add.* *hk* in *r m. rec.* in *R* diminutivum *RBIIGLK*
ut *om.* *G* ut pallium palliolium negotium *BD* negotium negotii negotiolium *GL*
negociolum *H* 6 Plautus — soletis esse *om.* *P* *Plaut. cist. fragm. cf.* § 29,
astrabae s. clitell. fr. 22 p. 434 *sq. Both. cf. Ladevigium l. l. p.* 530 *et tib. VI* § 91

cistellaria *K* 8 negotioli bellissimi *Bothius* bellissimi nos negotioli senecis *Rr*
bellissimos negotioliis † poenices *Gg* bellissimis negotioliis phoenices *Dd* bellissimos (s)
negotioliis ^{phenices} *aeletes* *Hh* bellissimi** negotioli ***** enices *L* bellissimos negotioli phe-
nel

nices † bellissimos negotioliis phoenices *Kk* bellissimos negotioli senecesso letis esse
B senecis] 'v. *Lachmannum ad Lucr.* p. 50, f. senecis' *Fleckeisenus* 9 DE IL-
LVV ET ELLVV ALVV ET RVV. *DL* lum et iu *D* uel rum *L* 10 ut tantulum *D*
tantullum *P* celebrum *Rr* cerebrum *Gg* cerebellum *Gg* 11 frabrum *Rr* fa-
brum *P* 12 DE ELLVS ELLA ELLVV ET ILLVS ILLA ILLVV A DISSILLABIS. *D* quod in

ellus *DGK* uel in illus *D* 13 a dissyllabis r a dissyllabas *H* ad syllabis *PRB*
assumunt] r adsumunt *PRH* agnellus *om.* *R* 14 cultellus *ex* cultellum *corr.* *B*
femina *L* feminia *K* 15 uel *add.* *k* terminata *P* ut capra *BD* libella.
scientiam neutra excipiuntur (*med. om.*) *P* 16 sicut etiam *LK* neutra in ellum
DG vel] *d* ne *D* 17 sigellum *Ll* tignum tigillum signum sigillum *post* lu-
cellum *repetit* *D* ALITER A DISSILLABIS. *D* alt a dissyllabis. *L* 18 uel in na uel
in num *G* 19 a *om.* *P* uino uno diriuata. *P* 20 bellum. Similiter unus ul-

una unum, ullus ulla ullum', 'vinum villum'. notandum etiam 'pannus', quod | 'panniculus' facit. Iuvenalis in II:

quarum

Delicias et panniculus † urit bombycinus.

A trisyllabis quoque venientia diminutiva, quae geminant l, pares ha-
bent [suis] syllabas primitivis, ut 'oculus ocellus', 'catulus catellus', 'gemi-
40 nus gemellus', 'fabula fabella', 'tabula tabella'. excipiuntur, quae in
primitivis ante n aliam habent in eadem syllaba consonantem. haec enim
[unam] addunt syllabam diminutivis, sicut etiam disyllaba eiusdem termina-
tionis, ut 'columna columnella', sicut 'agna agnella', 'tignum tigillum'. 10

In 'us' desinentia secundae declinationis nomina e vel i antecedentibus mutant 'us' in o et accepta 'lus' faciunt diminutiva, ut 'urceus urceolus', 'alveus alveolus', 'luteus luteolus', 'malleus malleolus', 'aureus aureolus'.
Plautus in Epidico:

Lunulam atque anellum aureo||lum.

'capreolus' quoque videtur a nominativo 'capreus' esse, cuius femininum in usu est 'caprea'. nam 'capra' a capro fit, ex quibus 'capellus' et 'capella' fiunt diminutiva. i quoque antecedente: 'filius filiulus', 'gladius gladiolus', 'Sergius Sergiolus', 'Tullius Tulliolus', 'patricius patriciolus'. excipitur 'Antonius', quod 'Antonias' facit diminutivum. Cicero pro Vareno: 20
Lucius ille Septimius diceret, | etenim est ad L. Crassi eloquentiam gravis et vehemens et volubilis: Erucius hic noster
41 Antonias est. feminina quoque e vel i ante a habentia in 'ola' fa-

lus. uinum uillum. P I notandum — bombycinus om. P quod pannus B
2 quod add. r panniculus R Iuv. sat. II 6, 259 sq. 4 delicias G de-
licias IJ et] r etiam rell. bombycinus urit panniculus D bombycinus urit
Iuvenalis bambicinus BGLK bombicinus g 5 DE ELLVS ET ELLA A TRISYLLABIS.
DL 6 suis om. P syllabas suis K geminus — tabella om. P 7 ALITER A
TRISYLLABIS. DL quae ex primitivis P 8 syllabo R in eadem syllaba ex
syllaba in eadem corr. K 9 unam del. r add. k dissyllabam P eiudem
R 10 columnella] r columnella PRBL cf. § 37 11 DE OLVS AB EVS ET IVS. D
In olus L secundae] r secundum R 12 urceus urceolus] k arceus arceolus P
orceus orceolus K Iuvenalis in primo. [sat. I 3, 203] urceoli (uceoli Dd) sex. post
urceolus add. Dh 13 luteus om. D luteolus anomy terin malleolus D
aureus — aureolum om. P 14 Plaut. Epid. V 1, 34 epedeco B epitico K
15 lunulum B anellum Rr 16 insu est P 17 est ut caprea r cap-
pellus] r cappelus R 18 antecedente G ut filius D filiolus P gladiolus.
a propriis sergius D 19 Sergius Sergiolus] add. g sergius. iolus K Ser-
gius — patriciolus om. P DE ASTER AB IVS. DL. 20 Cicero — Antonias est
om. P Cic. pro L. Vareno or. fragm. 8: Cic. ed. Orell. III 2 p. 443. de ipsa
or. cf. Drumannum Gesch. Roms etc. V p. 234 sq., ad h. l. Petri Victorii var. lect.
XIII 23 uarreno RGL uarrene h 21 lucilius B septimus RBDHGK est
alucii B L. uci Rr L. uci Gg crassi GL crasum g 22 uehimens GLK Erucius
erucius] d et sic etiam cod. Ambros. Quintil. inst. or. VIII 3, 22, ubi vocc. Erucius An-
tonias ex hac or. laudantur erucius D erutius BGL eritius g hiritius (ad marg.
heri) r eruscus k 23 est del. rdh DE OLA AB EA ET IA. D e] ei D

p. 617 P.

p. 126 K.

ciunt diminutiva: [ut] 'laurea laureola', 'uncia unciola', 'filia filiola', 'Tullia Tulliola', 'lutea luteola'. Virgilius in bucolico:

Mollia luteola pingit vaccinia calta.

Iuvenalis in primo:

5 Unciolam Proculeius habet, sed Gillo deuncem.
neutra e vel i ante 'um' habentia in diminutivis o habent ante 'lum': 'luteum luteolum', 'pallium palliolum', 'laureum laureolum'. Iuvenalis in III:

Laureolum velox etiam bene Lentulus egit.

10 Alia vero omnia in 'us' terminantia supra dictae declinationis nomina abiecta s accipiunt 'lus' et faciunt diminutiva: 'servus servulus', 'ventus ventulus', 'Graecus Graeculus', 'paucus pauculus', 'parvus parvulus', 'tantus tantulus', 'primus primulus'. feminina quoque in a desinentia con- 42
sonante anteposita et in 'um' neutra in 'ula' et in 'ulum' faciunt dimi-
15 nutiva, ut 'silva silvula', 'luna lunula' - Plautus in Epidico:

Lunulam atque anellum aureolum -,
'rubicunda rubicundula', 'lingua lingula' et per concisionem 'ligula', 'puella puellula', 'serra serrula'. Cicero pro Cluentio: ex omni parte dentatam et tortuosam venire serrulam. 'aqua' similiter 'aquula'.

20 Plautus in Curculione:

1 ut om. P laureola ex laureolus corr. D uncia — deuncem om. P un-
ceola L 2 Verg. ecl 2, 50 (deficit Med.) bocolico HGK 3 pangit B pin-
guit G pingint Pal. m. alt. corr. uacinnia BDH uacinia Kd calta add. g

lis in primo
4 Iuv. sat. I 1, 40 Iuvena unciolam Rr 5 proculeus K sed] r * (& ni
f.) R diuncem B post deuncem: Idem in eodem. [sat. I 3, 94 sq.] dorida (sic
h dorido RH dorio GK doridā B) nullo cultam (nullum culto k nullus cultum l)
palliolo. In eodem (eolem R eadem Kl) [I 3, 203 cf. § 40] urceoli (urceolis l un-
ceolis K urciolis G) sex add. RBHGKl del. r Idem in eodem. Dorida nullo cultam

sex d
palliolo add. d Idem in eodem urceoli doria nullā culto palliolo **** in e ** ē (ad)
L 6 DE OLVV AB EVM ET IVV. DL neutra] r Etiam neutra RBDHGLK ha-
bentiā B habentia — palliolum om. P 7 post palliolum: Iuvenalis in prima.
Dorida nullo (ex nulla corr.) culta palliolo. In eodem urceoli sex. add. r Iuvenalis in
primo. Dorido nullam (Dorida nullo d) cultam palliolo. add. D ut laeum P
Iuvenalis — egit om. P Iuv. sat. III 8, 187 8 in .Ul. K 10 DE LVV AB VS.
D De lus ab uus. L supra dicte P declinationis id est secundae nomina H

11 accipiunt K lūs et] lu. P ut servus PB ut tantus tantulus ventus
uentulus servus servulus parvus parvulus graecus graeculus paucus pauculus primus D
graecus graeculus ventus ventulus K 12 post pauculus: et palculus add. GL pau-
culus primus primulus tantus tantulus. P 13 DE VLA AB A ET DE LVM AB VM. D
De ula ab a L quoque om. P in add. r in a post desinentia repetit G
14 um add. r faciunt diminutiva om. L diminutivum GK 15 Plautus — ser-
rulam om. P Plaut. Epid. V 1, 34 epedico DK 16 aurilium K 17 a ru-
bicunda GLK rubicundula add. d post rubicundula: luna lunula repetit L

linga K lingula L ligula] h lingula LH 18 puellula om. P ser-a (r)
ser-ula (r) G sera. la. K Cic. pro Cluent. 64, 180 dentium vel dentum codd.
Cic. perperam (deficit h. l. Cic. Laur.) 19 serrulam G serrulam K similiter aqua
r similiter aquula — animula similiter om. P aquula] l aqua GL acula BDK
20 Plaut. Curc. I 3, 2 sq. (v. 159 sq.) corculione HK

p. 617. 18 P.

p. 136. 37 K.

Ne quae hic agimus erus †perspiciet fieri, mea Planesium;

Mane, suffundam aquulam.

similiter 'anima animula', similiter 'equa equula' - Plautus in cistellaria: |

Adhiungere equulam possum ego hanc, si detur sola soli -, 'arca arcula', 'mensa mensula'. Plautus in || mostellaria:

Cedo †mibi speculum et cum ornamentis arculam.

idem in eadem:

Age accumbe igitur; cedo aquam manibus, puere, appone hic mensulam.

in 'ulum': 'primum primulum', 'tantum tantulum'. et haec tamen et in 'olus' desinentia una syllaba vincunt sua primitiva.

43 In 'ster' et 'cio' et 'leus' satis pauca in usu inveniuntur [diminutiva] et fere haec: 'Antonius Antoniaster', 'surdus surdaster' - Cicero in Tusculanarum V: erat surdaster M. Crassus -, 'parasitus parasitaster', 'catulus catulaster', 'homo homuncio', 'senex senecio' - Afranius in prodito:

Tu senecionem hunc satis est si servas, anus ..

[in 'leus:'] 'equus equuleus' - Cicero in Verrem de signis: equuleos argenteos nobiles, quique maximi fuerant, aufert -, [haec] 'acus' [hic] 'aculeus', 'oculus oculeus'.

1 Ne] om. RBDH Ne — Planesium om. K Neque GL quod Plautus erus R herus Dr prospiciet L percipiat Plautus planetium RDHGL planetium B 3 subfundendam R effundam L fundam B aquulam G aculam BD acula H 4 animula equa L aequa aequula P equa GK ecula BH Plaut. cistell. (astrabae s. cistellariae: cf. § 29) fragm. 23 p. 435 Both. 6 equulam GL eculam BDH ego om L 7 mesa mesula L Plaut. most. 1 3, 91 (c. 248) mustellaria BDHL cistell. K
 uel ei da
 mu .. stellaria Gg 8 cedo mihi Rr mihi Prisc. cum libris Plautinis. 1. mi 9 Plaut. most. 1 3, 130 (c. 308) eodem D 10 accumbae K caedo L
 puere] d puerae D puer L libri Plautini 11 .. hic K hinc RBG hic in mensula L mensam (meam ex meam Vat. 3870) libri Plautini 12 in ulum] enulleus K ulum] d et in litura h uleus BDGL et si f. H culeus in litura r tamen om. L in olus] iollus P 14 DE ASTER ET CIO. D De ster et cio et leus L aster DGK cio' r scio R inveniuntur in usu PBD in usu om. L ussu G diminutiva om. P 15 Antonius om. P surdus — Crassus om. P surdus surdaster] g sordus sordaster GL sordus. diaster K Cic. Tusc. V 40, 116 tuscularum L quinto tuscularum B 16 surdaster] g sordaster GL sordaster K crassus Rr crasus GL parasitaster P 17 catullus catullaster r In cio ante homo add. r homuncio r homuncio K senecio RBGK afranus R afranius K Afran. in prodito fr. 2 p. 18; B. 243 Neuk. 169 Ribb. Afranius — leus om. P 19 senecionem G serus D seruus sanus BI 20 leus] in litura h eus GK eus g oculeus RBH; equleus K Cicero — aufert. haec om. P Cic. in Verrem II 4, 20, 42 Verrem] g uerem G oculeos RBDH; equleus GK 21 nobiles — fuerant ad. in marg. add. k quique maximi] sic etiam uterque Cic. in Verrem II 4, 20, 42 qui Q. Maximi Laegum. textum non mouit maxime ut maxime om. H maxime K 22 hic] om. PD add. i oculeus B oculeus G oculeus g

p. 618 P.

p. 137. 38 K.

Vsi sunt auctores etiam quibusdam Graecis diminutivis, ut Terentius:

Edepol, Syrisce, te curasti molliter.

Inveniuntur multa propria sive appellativa, quae cum non sint diminutiva, formas tamen diminutivorum habent, ut-⁴⁴ 'cuniculus', 'anniculus', 'Metellus', 'Camillus', 'Tibullus', 'frivulus frivola frivolum', 'Camilla', 'tabula', 'vinculum', 'periculum'. et sciendum, quod pauca inveniuntur diminutiva, quae non servant genera primitivorum, ut [haec] 'rana' [hic] 'ranunculus', [hic] 'canis' [haec] 'canicula', 'scutum' vel 'scuta' [id est rotunda forma] 'scutula', 'scutella' - Lucilius in V:

10

scutam

Ligneolam | in cerebro infixit -,
 'hic qualus hoc quasillum', 'pistrinum pistrilla', 'haec acus hic aculeus',
 et praeterea 'anguis anguilla', 'unguis ungula', 'nubes nubillum', quae
 magis denominativa sunt existimanda quam diminutiva, quippe non habent
 15 diminutivorum significationem, sed formam tantum. praeterea 'panus panucula'. Lucilius in VIII:

Intus modo stet rectus . . subteminis panus.

Probus etiam ponit 'hoc glandium, haec glandula' [pars est in-

I Vsi] r Vsi R Vsi — molliter om. P in quibusdam L ut terentius add. l
 Ter. ad. V 1, 1 2 edepol B sirisce DGK Bas. siri ce g siris cete L *e Rr
 3 DE HIS QVAE FORMAM TANTVM DIMINUTIVORVM (DEMINUTIVORVM D) HABENT. DL
 non sint appellativa formam tamen appellativorum habent ut P 4 habent diminutivorum
 RBDHL cuniculus Gg anniculus] aniculus k samiculus l saamiculus L anniculus
 anniculus H metellus K 5 camillus] k camellus K camelus L camellus Gg tibulus
 PGK tinolus LI frivulus frivola frivolum RBDHG frivulus frivola frivolum L frivulus
 lum K frivulus frivola (frivolum om.) P post frivolum: quasi fere e bolo
 D del. d tabula vinculum om. P 6 DE HIS QVAE GENVS (GENVM L) PRIMITIVORVM
 NON SERVANT. DL 7 ut haec rana — aculeus. et praeterea] ut sunt ea quae
 donatus (cf. Don. art. II 4, 3 p. 1747 P.) asserit, et cetera ut P ut rana ranun-
 culus DG hic om. BLK ranunculus] r rannunculus R 8 hic om. D haec om.
 D canicula dies diecula scutum L rotunda K 9 et scutella Br Lucil-
 cilius] h Lucius RHK Lucil. sat. V 23 Dous. 28 Gerl. VI. B 10 scutulam
 Dresd. Erl. 1 Krehlii scutellam | Ligneolam Corpetus Sat. de C. Lucilius p. 60
 11 infixit L 12 calus K qualus oxoπινος (i. e. ὁ κόρινθος) L calus (qualus g)
 oxoπινος G casillum G quassillum BH cassillum K post quasillum in marg.
 oxoπινος add. d haec ex corr. b *acus hic *aculeus (c-c) B 13 angula L
 angilla K unguis] r anguis R unguis L nubis K 14 didiminutiva H
 quippe cum non B 15 significationem deminutivorum P praeterea — gland-
 dium. haec om. P panus] glk pannus GLK panucula] rtk panicula P pannicula
 K pannucula GL paenucula R panucula Non. 149, 23 16 Lucilius] r Lucius R
 Luc. sat. VIII 13 Dous., VIII 1 Gerl., VIII 17 Schmidt. Lucilius in VIII: sub-
 teminis panus. cod. Charisii p. 59 P. Lucilius lib. VIII: foris subteminis panus est.
 Non. l. l. VIII. (l) B 17 Intus modo stet rectus, foris subtemini' panus Schmidt-
 tius C. Lucil. sat. quae de libro nono supersunt p. 40 Intus modo, stet rectus foris,
 subtemini' panus Corpetus l. l. p. 76 subteminis] r subteminis R subtemines k sub-
 teminis K panus] l pannus GL 18 Probus ex Probum corr. B probi G cf. anal.
 Vindob. p. 80 et ann. ad lib. V § 45 glandium] d glandulum D pars est intesti-
 8*

p. 618 P. testinorum], 'ensis ensiculus, ensicula', praeterea 'haec beta', 'malva', 'hic betaceus', 'malvaceus'. | ||

p. 128 K.

norum *om. P* 1 *ensis ensis* ensiculus *R* ensis—malvaceus] *hensiculus abet—abetaceus*
malua maluaceus. P ensicula] *b* et ensicula *BDL* 2 hic betaceus maluaceus
add. l betaceus] *b* betacius *B* betaceus (*a*) *Dd* beataceus *K*

EXPLICIT LIB. III. DE DIMINUTIVIS. INCIPIT LIB. IIII DE DENOMINATIVIS. *R* EXPLIC.
 LIBER TERTIVS | INCIP. LIB. IIII DE NOMINATIVO. *B* EXPLICAVIT LIB. III. DE DIMINUTIVIS. |
 INCIP. LIB. IIII DE DENOTATI *G* explicit liber III incipit quartus *L* de denomina-
 tivis *add. l* finit *k* | Liber .IIII. de denominativis et uerbialibus et participialibus et
 adverbialibus, quot eorum species, ex quibus primitivis quomodo nascuntur. *K* EX-
 PLICAT TERTIVS LIBER PRISCIANI: | Quartus de denominativis et uerbialibus et parti-
 cipialibus quot eorum species ex quibus primitivis quomodo nascuntur. | INCIPIT LI-
 BER QVARTVS. *D* *inscr. caret H* .IIII'. lib. *m. rec. in H. hic desinit P; A inde ab*
initio libri IIII iterum inc.: INCIPIT LIBER QVARTVS DE DENOMINATIVIS. *A*

LIBER QVARTVS.

p. 619 P.

DE DENOMINATIVIS.

p. 139. 40 K.

Denominativum appellatur a voce primitivi sic nominatum, non ab ali- I 1
qua speciali significatione, sicut supra dictae species. habet igitur gene-
ralem nominationem omnium formarum, quae a nomine derivantur. nam
5 et patronymica et possessiva et comparativa et superlativa et diminutiva
praeter verbalia et adverbialia et ea, quae ex praepositionibus fiunt, ex ma-
xima parte denominativa sunt, id est a nominibus derivantur. unde in
illorum formis quoque sunt quaedam, quae, cum non habeant significationem
eorum, denominativa iure appellantur, ut 'Timarchides' proprium,
10 'Aemilianus' quoque, 'Nobilior', 'Maximus', 'Catulus'. haec enim deno-
minativa sunt dicenda, cum significationem suarum non servant formarum,
etsi sint propria. de quibus tamen sufficienter, | cum de iis tractabatur,
monstravimus.

Habent igitur denominativa formas plurimas et diversas significationes.
15 quae quia late sunt confusae, generali eas nominatione artium scriptores
nuncupaverunt denominativa. et quia multaeveniuntur formae commu-
nes tam denominativis quam verbalibus nec non etiam participialibus et ad-
verbialibus, non incongruum esse existimo, de his quoque in loco una
tractare.

20 Sunt igitur formales denominativorum terminationes sive verbalium hae:

2 appellatur *AK* sic] sui *G* 3 significatione — nominationem *add. r*
4 formarum *et in sqq.* nam — possessiva, relatiua — praeter *macula teguntur in A*
5 nam patronymica *H* 6 ** praeter *H* propter *BL* verbalia] *rd* uerbialia *RBD*
et sic persaepe libri et ea] ** ea *G* ex ea *g* x ea *r* ea — fiunt in *litura ex*
corr. A et maxima *RG* 7 post deriuantur: sed tamen specialem significationem
habent *add. ADLr* sed spezialem habent significationem *k* und.] Deinde *D* nel
Vnde *d* 8 quoque formis *G* habent *L* 9 eorum sed denominatiua *B* iure
appellantur denominatiua *D* appellantur *A* timarchides *G* thimarchides *AH*
forma patronimicorum post timarchides *add. L* forma patronimicorum post proprium
K 10 aemilianus *A* Catulus] *d* catullus *D* denominatiua *Dd* 11 suarum
non seruant
formarum: et sint *Dd* seruant *BAHGKd* formarum *add. r* 12 etsi] *B* et *rell*
sunt *K* his *RBHGLK* tractabitur *B* 13 Nonstrauismus (*sic*) *A* 15 latae
sunt et confusae *GK* latae sunt confuse *A* sunt et confusae *hl* 16 nuncupauerunt
G nuncupauerunt in *litura K* communes *K* 17 participialibus] *g* participialibus
GK 18 existimo] *r* existimo *R* una in loco *B* in loco uno *LK* in uno loco
G 20 MULTIPLES ET VARIAE TERMINATIONES DENOMINATIVORVM NOMINVM INCIPIVNT. *D*
Variae terminationes denominatiuorum *L*. *singulas deinde terminationes in marg. ap-*

p. 619. 20 P.

p. 140. 41 K.

'ia', ut 'durus duritia', 'prudens prudentia', 'sapiens sapientia'; a consonante antecedente: 'cantus cantilena'; e: 'cubo cubile', 'sedeo sedile'; i: a fruge || 'frugi', a nihilo 'nihili' - quae tamen magis obliqui sunt supra positorum nominativorum, ut de nominativo et genetivo tractantes docebimus in sexto libro -; o, [ut] 'cicer Cicero'; u: 'tono tonitru'; 'al': 'cervix cervical', 'tribunus tribunal'; 'il': 'vigilo vigil', 'pugillus pugil'; 'ul': 'exulo exul', 'praesulo praesul'; 'am': 'nequis nequam'; 'um': 'oliva olivetum', 'rosa rosetum', 'tendo tentorium', 'sto stabulum', 'praesideo praesidium'; 'en': 'solor solamen'; 'ar': 'lacus lacunar', 'calx calcar', 'caedo Caesar'; 'er': 'eques equester', 'macies macer'; 'or': 'senatus senator', 'amo amator'; 'ur': 'satio' vel 'saturo satur', 'murmuro murmur'; 'as': 'primus primas', 'optimas optimas', 'civis civitas', 'probus probitas', 'Arpinum Arpinas'; 'es' correptam: 'pes pedes', 'equus equus', 'tego teges'; 'es' productam: 'pauper pauperes', 'acus acies', 'saepio saepes', 'struo strues', 'sterno strages'; 'is': 'aedis aedilis', 'rex regalis', 'amo amabilis', 'penetro penetrabilis', 'Athenae Athenensis', 'Sicilia Siciliensis'; 'os': 'lepus lepos', 'custodio custos'; 'us' puram: 'occido occiduis' et 'assideo' (vel ab asse, ut quibusdam placet) 'assiduus'; 'us' diversis consonantibus antepositis: 'saxum saxosus', 'spuma spumosus', 'vito vitabundus', et a participiis: 'versus', 'saltus', quando quartae sunt declinationis, et ab adverbiiis: 'supra' vel 'super superus', 'infra inferus', 'extra externus', 'hodie hodiernus'; in x: 'fur furax', 'capio capax', 'audeo audax', 'verto vertex'; in duas consonantes, ut 'Picenum Picens', 'Tiburum Tiburs'.

3 Ergo in a desinentia denominativa i habent brevem ante a vel l vel s

ponit L, numeris additis distinguit D 1 ia] in .ia. B in Rr prudens .tia Kk
 2 ut cantus A ut cantus ACMA D cubile κτρω κτρω D 3 i ut a fruge in litura r i ut fruge B afruge afrugi A frugi et nichilo R obliqui sunt magis L oblici GK uel obliqui g obliqui casus sunt D 4 nominativorum] add. g nominativorum nominum L tractantes add. k in sexto libro docebimus DGLKr 5 o cicer Cicero] k om. RBAHGLK o ut cicer cicero Dh in o cicer cicero r et subtsu subtil si dixisset in altero marg. add. k u tono tonitru] K in u tono tonitru GLr u est terminans ut tono hoc tonitru D iu u est terminans tono hoc tonitru H ut in u est terminans tono hoc tonitru RB In al R 6 uigilio Rr pugil add. d 7 exulo] d exsulo AD exul] g exsul ADG post exul in litura ni f. praesideo in L 8 teudorium k praesideo] l praesedeo L

9 en solor solamen om. RHGLK at v. § 16 en ut solamen h calx] clax B

10 caessar Gg equus ni f. in l. evanido B equus Ih equis K aequester Rr
 11 sacio AH mormuro mormur K 12 post primas duo quaterniones desunt in B cf. lib. V § 56 optimas ex iterato optimus corr. in A cines K probitas, Arpinum] h probitas .as. Arpinum AH 13 arpinum arpinas . arpinum arrinas. es R correpta DK equus K 14 es] h er ni f. HK producta DK ut pauper RAG 15 aedes ADh 16 penetro penetrabilis amo amabilis D penetro penetrabilis K. Athenae] r athene R athenensis K sicilensis K 17 pura RD purum L 18 et ab assideo DLk 20 et participiis Rr 21 aduerbis Gg infernus G 22 *x D audeo] h audo (i?) H 25 DE a INCIPIT. DL. a add. r

p. 620. 21 P.

p. 141. 42 K.

n vel r, ut 'sapientia', 'acrimonia', 'cautela', 'suadela', 'tonstrina', 'armatura'. inveniuntur tamen in verbalibus etiam alias consonantes ante a habentia, sed quas a verbis accipiunt, ut 'scribo scriba', 'convivo conviva', 'colligo collega'.

- 5 Secundae igitur declinationis nomina in 'us' desinentia c antecedente quotcumque sint syllabarum - nisi sint regionum nomina, quae derivantur ex his -, alia vero quacumque consonante ante 'us' posita tantum disyllaba et quae in 'is' | desinentia tertiae declinationis similem habent nominativo genetivum: quae secundae quidem sunt, genetivo, quae vero tertiae, dativo assumunt 'tia', ut 'amicus amici amicitia', 'inimicus inimici inimicitia', 'pudicus pudici pudicitia', 'laetus laeti laetitia', 'durus duri duritia', 'maestus maesti maestitia', 'stultus stulti stultitia', 'segnis segni segnitia', 'tristis tristi tristitia', i tam paenultima quam antepaenultima ubique correpta. alia vero supra dictis casibus assumunt a, paenultima i ubique in his quoque correpta: 'controversus controversi controversia', 'ignavus ignavi ignavia', 'violentus violenti violentia', 'superbus superbi superbia', 'modestus modesti modestia'. 'miser' quoque, quamvis in 'er' desinat, 'miseri miseria', 'astutus astuti astutia'. similiter regionum nomina pleraque: 'Italus Itali Italia', 'Gallus Galli Gallia', 'Sicanus Sicani Sicania', 'colonus coloni colonia', 'Hispanus Hispani Hispania', 'Dardanus Dardani Dardania', 'Tuscus Tusci Tuscia', 'Graecus Graeci Graecia', 'Teucus' vel 'Teucer Teuceri Teuceria'. similiter faciunt tertiae declinationis nomina sive participia, quae una syllaba vincunt genetivo nominativum: assumunt enim dativo a, paenultima i ubique, sicut supra dictum est, correpta: 'neglegens neglegenti neglegentia', 'prudens prudenti prudentia', 'misericors misericordi misericordia', 'iners inerti inertia', 'inops inopi inopia', 'ius iuri iniuria', 'nomen nomini ignominia', 'Caesar Caesari Caesaria'. inveniuntur tamen quaedam,

2 uerbialisbus *Kk* 3 uiuo cumuiua *Dd* 4 colligo colliga *ALk* 6 quotcumque] *rdh* quodcumque *RDH* quacumque *K* quocumque numero *HL* et in titura *k* nomina et quae *G* 7 uero nomina quacumque *L* 8 is] *r* his *R* 9 de reg in ia in marg. *d* 10 amicus amicia amititia *A* inimicitia *A* 11 pudicitia *A* mestus *RAGL* metus *Dd* mestus . ti . tia *K* mesti mestitia *RADGL* 12 segnes *A* 14 in his quoque correpta *corr. ex* correpta in his quoque *A* his] is *r* ut controuersus *AD* contrauersus contrauersi contrauersia *GL* 15 uiolentus . ti . tia *K* 16 superbi *add. r* 18 astutia] *h* astuttia *H* Italus *om. D* gallia 19 gallus gallia *A* scycanus sycani sycania *H* colonus coloni colonia (1) *D* colonus — Hispania in marg. *add. K* 21 graecia *Rr* Theucus uel teucer theuceria *R* teucus uel teucer theuceria *r* teocrus uel teocer . ri . teocria *K* Teuceri *om. L* 22 De nominibus uel participiis in marg. *d* 23 genetiui] *d* genetiium *D* enim in datiuo *A* 24 ut neglegens *D* negligens *G* negligens . ti . tia *K* neglegenti (c) *D* 26 inersti *D*

quae in 'monia' desinunt, a nominibus sive | verbis derivata, 'castus casti castimonia', 'parco parsi parsimonia', 'queror querimonia', 'acer acri acrimonia'. Cicero in Verrem primo: quare si Glabronis patris vim et acrimoniam.

Consonante vero antecedente in a desinentia || denominativa seu verbalia formas habent tres: 'lā', 'na', 'ra'.

'La' e longa antecedente: 'cautus cauti cautēla', 'tutus tuti tutēla', 'acutus acuti acutēla', 'custos custodi custodēla', 'mandatum mandati mandatēla', 'cliens clienti clientēla'. et nota, quod omnia extremam vocalem genetivi, si secundae sint, sin tertiae, dativi in e longam convertentia assumunt 'la', quae vero a verbis fiunt secundae coniugationis a secunda persona abiciunt s et assumunt 'la': 'candeo candes candēla', 'suadeo suades Suadēla'. Horatius in epistularum I:

Ac bene nummatum decorat Suadela Venusque.

'Na' vero desinentia denominativa sive verbalia, de quibus iam diximus, cum de possessivis 'nus' vel 'na' vel 'num' desinentibus tractabamus, omnimodo longam habent paenultimam vel natura vel positione: 'officium officina', 'medicus medicina', 'rex regis regina', 'leo leaena', 'doctrix doctrina', 'tonstrix tonstrina', 'cocus cocina' et 'culina', 'cantus cantilena', 'far farina', 'luceo lucerna', 'lux Lucina', 'lateo laterna'. nam 'Mutina', 'sagana', 'pagina' non videntur esse derivativa. ['sagana' enim et 'saga' idem significant.]

'Ra' autem terminantia omnia participis femininis futuri temporis similem habent formam, unde paenultima quoque u sine dubio producitur:

1 monia] r Nomina R monia (e?) A monia (i?) H ut castus AD.

2 queror] r quaeror RAH queror queri querimonia (queri *postea al. m. del.*) Dd q̄ror. emonia K quaerimonia H acer acri *add. g* 3 Cic. in Verr. I 17, 52 Cicero — acrimoniam in marg. *add. l* primo] in D si Glabronis Cicero si .G. glabronis II sig. glabronis R sig. glabronis A sig-

ificat glabronis DGKl 4 um Hh acrimonia A 5 De formationibus tres la. na. ra d tres habent D 7 De la D cautella K 8 acutus acuti acutela] r Lips. 1 Erl. 1 2 Dresd. et sup. lin. al. m. Heidelb. Krehlū, cf. Lachmanni in Lucr. comm. p. 204, om. RH cutis cuti cutela ADGKl cutis cuti cuticula L maudataela R 9 clicens clicenti clicentela a dicens dicenti dicentela A 10 sunt A

tertiae declinationis dativi A .i. dativi L 11 sunt H saecundae R 13 Oratius AGHK Horat. epp. I 6, 38 epistolarum K primo epistolarum D .l. epistolarum A 14 hac D nam, at, et *codd. nonnulli Horat.* nummatum r nummatim RAHGK 15 De na in mg. d In na ADGLKr seu K 16 in nus GLK 17 ut officium D 18 laeena A doctris A 19 cocus] r cocos R

coquus Gd cocus cocina Kk cocina] G uel coquina g coquina d colina] D

uel colina d colina G cantelina G uel cantelena g 20 farina K lucerna.

lux facit. lucis Aa lux Lucina] R lux lucis Lucina *rell.* lanterna g 21 sagana]

sagina K uidetur A deriuata Hh sagana — significant *del. d* Saga enim et sagana L 23 De ra in marg. d terminantia] desinentia K

p. 622. 23 P.

p. 143—45 K.

'scriptūra', | 'censūra', 'tonsūra', 'usūra', 'litūra', 'natūra', 'armatūra'.
et sciendum, quod supra dictae omnes formae [id est in a desinentes] proprie sunt feminini generis. inveniuntur tamen pauca verba, ut supra dictum est, masculina sive communia consonantes verborum servantia, ut
5 'scribo, hic scriba', 'lego, hic collega', 'fugio, hic' et 'haec perfuga',
'assequor assecula', 'advenio advena', 'convenio convena', 'vivo conviva'.

In e desinentia derivativa neutra sunt, ut 'sedile', 'monile', 'cubile', II 7
'utile', et quia pleraque a communibus in 'is' terminantibus nascuntur, melius cum illis tractabuntur.

10 In i duo sunt denominativa, ut plerisque videtur, indeclinabilia, 'frugi' a fruge, 'nihili' a || nihilo. quidam enim figurate 'frugi' dativum et 'nihili' genitivum, ut ante dictum est, cum aliis omnibus coniungi casibus non irrationabiliter dicunt, sicut 'mancipi' et 'nec mancipi' et 'cordi' et 'huiusmodi' et 'illiusmodi' et similia.

15 In o masculina quidem et communia pauca inveniuntur derivativa, ut a cicere 'Cicero', ab eo quod est 'catus' 'Cato' et a capite 'Capito', a labe 'Labeo', a latendo 'latro', a leniendo 'leno', a comedendo 'comedo', a palpando 'palpo', ab epulando 'epulo'. Cicero de oratore: tres viros epulones.

20 Feminina vero plurima derivativa inveniuntur modo in 'io' modo in 'go' modo in 'do' desinentia, et paene omnia rerum sunt incorporalia. 8

In 'io' igitur terminantia plerumque a participiis fiunt praeteriti temporis, quorum genitivus assumpta o et correpta i facit huiusmodi nomina: 'oratus orati oratio', 'accusatus accusati accusatio', 'status stati
25 statio', 'datus dati datio', 'nexus nexi nexio', 'abolitus aboliti abolitio',

I ut scriptura creatura tritura censura D tonsura censura H natura cultura armatura D creatura tritura cultura post armatura in marg. add. h 2 in a] rh in ca R in aH propriae HLL 3 tamen add. r 4 sive] nel DG servautesia

H. 5 scrobo hic scraba Rr colliga AK collega, hic et haec perfuga a fugio uerbo. D perfuga] k profuga K 6 assequor assecula] r adsequor adsecula RAD adsequor adsacecla (u) H assequor assecla GL adsequor adsecla K conuenio conuenia add. k vivo] conuiuo Lh 7 In e ac similiter deinceps per singu-

las terminationes inscr. DL deriuata Hh munile RG 8 in his A 10 de-

nominativa sunt K a fruge frugi a nihilo nihili D fugi Rr 12 ge [enitiuum L cassibus G 13 irrationabiliter RADH et nec mancipi] l et nec mancipii K et mancipi L et mancipii G et haec mancipi A huiusmodi] r huius-

cemodi R 14 similia] rh similibus RADGHLK 15 deriuata Hh 16 a ci-

cicero Dd est om. L a capite Rr 18 epulando] h epulendo HL Cic. de

or. III 19, 73 tris v. l. codd. Cic. 20 deriuata Hh inueniuntur deriuatiua

L ios Rr 21 poene H 22 participis Gg 23 assumpta G et om. G

huius modi G 24 accusatus accusati accusatio (s) A acusatus acusati acusatio G

acussatus ti. accusatio L status stati statio] satus ti statio L stati om. K

25 nexi om. K abolitus H abolitus aboliti abolitio] g abolitus aboliti abolitio GL

p. 823. 24 P.

p. 143. 46 K.

'auctus aucti auctio', 'lectus lecti lectio', 'perfectus perfecti perfectio', 'munitus muniti munitio', 'haustus hausti haustio'; 'internectus' autem 'internecti internecio' fecit euphoniae causa abiecta t.

9 In 'go' vero desinentia, sive sint derivativa seu primitiva sive composita, paenultimam producunt vel natura vel positione: 'virāgo', 'compāgo',⁵ 'Carthāgo', 'sartāgo', 'caligo', 'uligo', 'rubigo', 'ferrūgo', 'aerūgo', 'virgo', 'mārgo'; excipitur unum 'līgo', cuius paenultima corripitur, nec mirum, cum sit masculinum et solum disyllabum vocalem ante 'go' habens.

In 'do' desinentia derivativa tam a nominibus quam a verbis vel parti-¹⁰ cipiis veniunt. haec quoque modo e longam vel i modo 'tu' habent ante 'do', ut 'acris acrēdo', 'dulcis dulcēdo', 'intercapio intercapēdo', 'torpeo torpēdo', 'libet libīdo', 'cupio cupīdo', 'formido formidas formīdo formidinīs', quod ideo fecit simile nomen verbale primitivo verbo, quia ipsa positio verbi talem habuit formam. in tudo: 'fortitūdo', 'magnitūdo',¹⁵ 'habitūdo'. et sciendum, quod e productam || ante 'do' habentia, si a nominibus derivantur, extremae syllabae terminationes in e convertunt et accipiunt 'do', ut 'dulcis dulcēdo', 'acris acrēdo', sin a verbis, secundarum terminationes personarum in e productam similiter vertunt et accepta 'do' faciunt supra dictae formae derivativum, ut 'intercapio intercapis inter-²⁰ capēdo', 'torpeo torpes torpēdo'. similiter i ante 'do' habentia extremas syllabas secundae vel tertiae personae in i longam convertunt²¹ et accipiunt 'do': 'cupio cupis cupīdo', 'libet libīdo'. excipitur 'formīdo' propter supra dictam causam. in 'tudo' vero desinentia, si a nominibus veniunt secundae declinationis, non participiis vel participialibus, genetivo, sin tertiae,²⁵ dativo assumunt 'tudo' i antepaenultima correpta, ut 'amplus ampli amplitudo', 'magnus magni magnitudo', 'firmus firmi firmītudo', 'longus

1 aucti Aa autio R lecti] ex lectio corr. A 2 autem om. GK
add. k 3 internecio] rh internectio RH internecio L facit GK acupho-
niae Hr euphoniae A eufoniae K abiecta t om. G t primitiui. In L 4

primitiua uel composita HK 5 ut uirago Dh uirgo L 6 kartago RDK
chartago H kharthago L sartago] add. l sarthago GK rubigo] h robigo AH
nir rubigo genus uitii quo culmi periunt sed abusive rubigo dicitur nam rubigo uitium

obscae liuidinis uel obsceni liuoris ut uarro (cf. Ritschelii quaest. Varr. p. 53) ait,
quod uillous (sic ni f.; l. ulcus) uocatur in marg. ex Servio ad georg. I 151 add. K
7 Excipiuntur A unum om. G 8 uocalem i L 10 derivativa] h deriuata

KH 11 longam modo i modo D uel i modo tu add. g 12 acredo — formidas

add. g. dulcis (sic) H ***** dulcis (dulcis) L 14 facit R quia] quod AGLK
16 *e productam H 19 convertunt D accepta] ex accepto corr. A accepto L

20 deriuatum Rr deriuationes A deriuationes D 22 accipiendo Rr 23 ut
cupio DG Excipitur formido in mg. add. H 25 non a participiis D 26 i pene-
ultima L ut amplius H amplitudo Dd 27 longus — fortitudo in marg.
add. d

p. 624. 25 P.

p. 146. 47 K.

longi longitudo', 'celsus celsi celsitudo', 'multus multi multitudo', 'soluti solitudo', 'similis simili similitudo', 'suavis suavi suavitudo', 'fortis forti fortitudo', sin a participiis vel participialibus in 'tus' desinentibus derivantur, abiecta s assumunt 'do': 'habitus habitudo'. a testa quoque sive
 5 testu 'testudo', quod est corporale. nec non omnia in 'do' desinentia, quamvis non sint derivativa, paenultimam u habentia produciunt eam naturam vel positionem, ut 'hirundo', 'harundo', 'hirudo'.

In u derivativa pauca invenio: 'specus specu', 'pecus pecu', 'testa 11 testu', 'tonitrus tonitru', 'cornus cornu'. nec interest aliquid inter primitivorum et derivativorum significationem, ideoque dubium, an sint derivativa dicenda.

In 'al' desinentia denominativa, si primitiva [eorum] paenultimam naturam vel positionem habuerint productam, ea quoque longam habent paenultimam: 'cervix cervicis cervical', 'tribunus tribunus', 'vectus vectigal',
 15 'lupercus lupercal', sin illa brevem, ea quoque | correptam: 'torus toral', 'animus' vel 'anima animal'.

In 'il' vel 'ul' desinentia, sive a nominibus seu a verbis derivata sint, fiunt abiectione extremarum vocalium sive syllabarum primitivi, ut 'pugillus pugil', 'vigilo vigil', 'consulo consul', 'exulo exul', 'praesulo
 20 praesul'.

In 'am' unum invenitur trium generum commune, quod derivatur a 'nequeo' vel 'nequis', 'nequam'.

In 'um' desinentia derivativa sive etiam composita diversas habent 12 formas: quaedam enim vocalem habent e longam vel i correptam ante 'um': e, ut 'olivetum', 'vinetum', 'coryletum', 'rossetum', 'dumetum', 'quercetum', 'aesculetum', 'myrretum' - quamvis feminino genere Plautus in vidularia hoc protulit:

1 caelsus. caelsi caelsitudo L caelsus. si. caelsitudo G celsi om. d 3 Si^N a
 Rr vel] sive L partitipialibus R 4 ut abitus Dd habitudo haec testa
 et hoc testu A testa R haec — testu *uncis incl. r* a om. AK sive a testu D
 5 desinentia in do K in add. d 6 derivativa] h deriuata H deriuata G
 eam uel natura nel D 7 et positione Kk herundo Ld hyrundo H *irudo (h) Gg
 uel erudo s. emblema erudo K arundo HGLr hyrudo H herundo K haerundo G
 8 hoc specu Rr pecus pecu] d pecu.pecus D 10 dubium est an
 H dubium es an D dubium non sunt L 12 eorum om. D 13 habuerunt L
 14 haec ceruix R ut ceruix ADh et ceruix L 15 lupercus appellatur locus ubi pan
 deus colitur in marg. k ut torus Dh 17 vel ul] r uel in ul. rell. 18 extrima
 rum K 19 uigolo K exulo exul (s) D 21 commune om. L
 deriuantur D 22 uel del. h 23 composita* (e) L *equidem per totum hunc locum
 librorum tantum non omnium consensum secutus ipsum sive Priscianum sive Theodorum
 aeque lapsus esse arbitror atque infra § 15, ubi derivativa in 'monium' tractantur,
 quae huc pertinent* 24 Quaedam enim uocalem i habent ante tum (uocalem habent ante
 um 3 μπ) quaedam consonantes. I (I om. μ) ut augurium — habent formas. Quae
 dam enim uocalem habent e longam ante tum, quaedam i correptam ante um: e, ut
 oliuetum etc. αβχ Putsch. 25 oleuetum G coriletum HGK 26 aesquiletum R mir
 tetum RAGHK femino K Plaut. vidul. fr. 2 p. 441 Both. 27 in vidularia]

Nescio qui servus e myrteta †prosiluit -,
 quae sunt continentia vel comprehensiva, id est περιεχτικά. i, ut 'augu-
 rium', 'solarium', 'pomarium', 'solacium', 'savium', 'basium', 'odium',
 'remedium', 'concupium', 'Palladium', 'officium', 'conubium', 'convi-
 vium', 'exilium', 'consilium', 'indicium', 'meritorium', 'municipium', 5
 'praesidium', 'domicilium'.

Consonantes quoque ante 'um' habentia [derivativa] diversas habent
 formas.

- 13 Alia enim in 'bulum' desinunt, quae forma assimilis est diminutivis,
 et veniunt a nominibus vel a verbis, ut 'cuna cunabulum', 'Vesta' vel 'ves-
 tis vestibulum', 'tus turis turibulum', 'voco vocas vocabulum', 'concilias
 conciliabulum', 'stas | stabulum', 'pascio pabulum', 'prosto prostibulum',
 'patior' vel 'pateo patibulum'. et attendendum, quod paenultima in omni-
 bus corripitur, antepaenultima vero, si i habeat, corripitur: 'vestibulum',
 'prostibulum', 'patibulum', sin vero a, producitur: 'cunabulum', 'vocā- 15
 hulum', 'conciliabulum', 'pabulum'. excipitur 'stabulum', quod corripit
 a; nec mirum, cum verbum quoque 'stabulo stabulas' eandem corripuit
 syllabam et 'stabilis' et 'stātus' et quaecumque a verbo 'sto stas' deri-
 vata fuerint. (excipitur 'stāmen' et 'statura', quod tam nomen quam par-
 ticipium est. Lucanus in III: 20

lassant rumpentes stamina Parcas.

idem in II:

Vanaque percussit pontum Symplegas inanem
 Et statura redit.

om. L aulu uicularia Rr vitularia AH uiculario K i quis LKdh mirteta HK
 mirtea Gg myrtheta A prosilit Bothius 2 continentia G comprehensiva DHL
 περιεχτικά] 2 (voc. Gr. lac. rel. indic. 1) περιεχτικά Monac. m. alt. periecti** H per-
 iectiva RDGLKk Monac. vel proiectiva d proiectiva A περιληπτικά vertit Prisc.
 lib. V § 55 i om. RAD augorium L 3 solatium AH suavium ALK et
 in litura h hodium K 4 convivium] conuicium L 7 deriuatua om. D
 9 adsimilis GH similis D 10 uel uerbis LK 11 uoco om. G concilio conc-
 ilias DL concilio. as K 12 sto stas DL sto. as K pabulum] r papulum R
 pauulum K 13 uel pateo patibulum ex patibulum uel pateo restit. K adtenden-
 dum RA in nominibus G in***** omnibus (ultima) L 14 corripitur tiribulum
 : turribulum prostibulum
 uestibulum h ut uestibulum D uestibulum: patibulum A 15 ut cunabulum A
 abulum G 17 *oque Dd corripit Rh 18 stas nomina deriuata ADGL
 19 et stamen et A stamen statura H 20 est om. A Luc. Phars. III 19 III
 scripsi VI (sexto D) libri; scribendum quis suspicetur Lucanus in VI (v. 777): Tristia
 non equidem Parcarum stamina, dixit, idem in III: lassant etc. 21 lassant] Luca-
 nus lassant R laxant r rell. cum nonnullis codd. Lucani, quod a Prisc. archetypo alie-
 uel ae
 nun fuisse ex cod. R lectione colligas parcas Gg parcae LK 22 Id est A
 Luc. Phars. II 718 sq. Il scripsi VII (septimo D VII r) libri 23 Vanaque] uana-
 quae A unaque G et, in uanaque corr., Luc. Voss. B una L percussit] d per-
 cussit DGK simplegas D symplegas K symplegas k 24 statura] r sat tura R

p. 625. 26 P.

p. 148. 49 K.

'stāturus' quoque et 'stāturum' producun||tur, quamvis 'stātus stāta stā-
tum' corripuntur. idem in X:

zephyros quoque vana vetustas

His adscripsit aquis, quorum stata tempora flatus.)

5 inveniuntur etiam quaedam in 'culum' desinentia, quae a secunda deri-III 14
vantur persona, ut 'devertis deverticulum', 'verris verriculum', 'perior per-
riris' (unde 'peritus') 'periculum', 'oras oraculum', 'propugnans propugna-
culum', 'obstas obstaculum', 'miraris miraculum', 'perpendis perpendi-
culum'. a simplici quoque, quod in usu non est, 'specio specis specu-
10 lum' pro 'speciculum' per syncopam 'ci' euphoniae causa. similiter a 'fero
fers' 'ferculum'.

Alia vero in 'mentum' desinunt, quae plerumque a verbis veniunt:
'vestio vestis vestimentum', 'hortor hortaris hortamentum', 'orno ornas
ornamentum', 'sacro sacras sacramentum', 'fundo fundas fundamentum',
15 'moneo monitus monimentum', 'alo alis alimentum', 'incresco incremen-
tum'. | et sciendum, quod antepenultimam productam habent vel corrept- 15
tam, prout sunt paenultima syllabae praeteriti temporis eorum verborum,
ex quibus derivantur: 'ornāvi' vel 'ornātus ornāmentum', 'monui monitus
monimentum', 'alui alitus alimentum', 'incrēvi' vel 'incrētus incrēmentum',
20 'munivi munitus munimentum', 'fulcivi fulcimentum'. in 'monium'
etiam inveniuntur derivativa, i correpta antecedente, ut 'patri patrimon-
nium', 'matri matrimonium', 'testi testimonium'.

Sunt alia in 'um' participiis similia, ut 'factum', 'tectum', 'dictum',
'visum', alia quae a verbis derivantur o in 'um' convertentia: 'regno reg-
25 num', 'velo velum', 'stagno stagnum', 'vado vadum'.

In 'eu' desinentia derivativa in antecedente paene omnia verbalia sunt 16
et neutra, et si sint a prima coniugatione, a longam habent paenultimam,

2 corripuntur] *k* corripiantur *DHK* et ex corripuntur *mut. A* corripitur *G Luc. Phars. X 239 sq.* 3 zephyros *ADHL* et sic *Luc. Voss. uterque* zephyros *G sepheros K* 4 ascripsit *DGLKr* asscripsit *Luc. Voss. B* adscribit et ascribit aliquot *codd. Luc.* aquis *om. Luc. Voss. B, add. m. alt.* stata ** *K* 5 quaedam etiam *K* 6 persona] uerborum persona *RDLK* devertis deverticulum] *d* di-
uertis diuerticulum *ADGh* verris verriculum] ex uerriculum uerris *restit. L* uerti-
culum *A* peris periculum ante prior *add. K* prior — periculum] peris *D*
peririris *R* perieris ***** unde (periculum) *L* 7 oro. as *K* 8 perpendi-
colom *Aa* 10 pro speculum *Aa* sincopam abiecta *ci L* euphoniae causa ab-
iecta. similiter *K* 13 ut uestio *G* horno hornas hornamentum *Dd* 14 fundis
Rr 15 monitus] *r* mones *R* alio *Rr* alimentum *Dd* 18 ut ornaui *k* ut
ornaui (h) *D* ornamentum *Hh* moneo monitus monimentum] ex monimentum mo-
neo monitus *corr. L* uel monitus *D* 19 monimentum] *k* monumentum *K* uel ali-
tus *D* 20 moniui monitus *Kk* uel munitus *D* falciui falcimentum *Kk*
21 diriuata *A* 23 participis *Gg* dictum tectum *G* 24 ut regno *A* 26 de-
sinentia *om. A* uerbiali *Hh* 27 coniugatione *G* habent longam *R*

ut 'solor solaris solāmen', 'foro foras forāmen', 'curvo curvas curvāmen', 'oblecto oblectas oblectāmen', 'purgo purgas purgāmen', 'irrito irritas irritāmen', 'ligo ligas ligāmen', sin a secunda vel tertia, i habent correptam, ut 'moneo mones monimen', 'rego regis regimen', 'tego tegis tegimen' et per concisionem 'te||gmen', a 'specio specis' vel 'specie specūnen', vel u productam, si in 'uo' desinit verbum: 'acuo acūmen', 'fluo flūmen', 'nuo nūmen' ('numen' enīa est dei nutus. unde Virgilius:

meo sine numine, venti,

id est sine meo nutu), 'luo lūmen' (quo omnia abluuntur, id est purgantur a tenebris). a verbis vero quartae venientia i productam habent: 'munio munimen', 'lenio lenimen', 'molior molimen'. pauca inveniuntur in 'en' derivativa generis masculini: a pectendo 'pecten', | a filo 'filamen', quod per syncopam i 'flamen' dicimus. et a canendo tamen composita masculina sunt, quae in 'cen' desinentia i correptam habent paenultimam: 'tubicen', 'cornicen', 'fidicen'. excipitur unum 'tibicen', quod ideo solum i productam habuit paenultimam, quod synaeresis facta est duorum i brevium in unam longam. debuit enim i geminari, quia solet plerumque in compositione a in i converti, ut 'cado incido', 'facio inficio', 'iacio iniicio, reicio', 'amicus inimicus', 'tuba tubicen'. sic ergo 'tibia' 'tibiicen' faciebat, ex quo factum est 'tibicen'. (nec solum i, sed aliae quoque vocales in multis dictionibus sic solent ex duabus syllabis in unam longam transire, ut 'biugae hīgae', 'quadriugae quadriugae', 'biuni bīni'. et ex contrario una longa in duas breves saepe solet tempo-

3 sin a K 4 monimen*** (tum) H monimen et monumentum LK rego regis om. L
 regimen et regimentum GL regimen regimentum K tego .gis .men .mentum K
 5 tegimen et tegimentum et GL concisione R concissionem AL tegmen] tegmina L a specio. specis vel specie] r aspicio aspicias uel a specie R aspicio aspicias uel species L a specie A 6 ut acuo AD 7 est om. G dei] g diei
 ni f. G notus quare numen dicitur Rr Verg. Aen. I 133 post Virgilius: in I
 add. G in primo aeneidos D 10 sine nutu Gg 11 uero om. A ut munio Dr
 munio munio munimen lenio lenio leuis lenimen molior molimen L munio .is
 menimen lenio .is. lenimen molior .ris .limen K 13 deriuata L ut a ADh
 hic pecten Rr 14 i om. G flamen] r flamen hoc R composita R 16 tu-
 bicen liticen cornicen AD 17 in penultima K sin aeresis Rr sinheresis ADH
 sinarisis GK sinacressis L 18 duorum ii RH duorum ii (i) D quia] quod K
 20 iacio ex gatio corr. r iniicio reicio] r inicio reicio RD iniicio reicio H
 i i lricen
 *ubacen Rr tubicen Eh post tubicen: sic ergo — tibicen om. L
 add. l 21 tibiicen] r tibicen RA faciebant R et in faciebat corr. H
 23 post transire: ut biugae .ii. excluditur et duo ii in unam longam con-
 uertuntur. add. H biugae] biugae GK quadriugae] quadriugae GK
 biuni] bi-uni h bis uni ADr et ni f. in litura H In h's uni R 24 e r una
 in mary. add. H

p. 627. 28 P.

p. 150. 51 K.

ribus dividi: 'admittēr' pro 'admitti', 'fiēri' pro 'firi' vel 'fire', quod magis analogum est, unde Virgilius in III georgicon:

At suffire thymo cerasque recidere inanis
Quis dubitet?)

5 In 'ar' desinentia derivativa si consonantem habeant ante 'ar', paenultima syllaba producitur, sin vocalem, corripitur, ut 'caesus Caēsar', 'lacus lacūnar', 'lupa lupānar', 'laqueus' autem 'laquēar'.

In 'er' derivativa a nominibus pleraque s et t habent ante 'er': 'eques equester', 'pedes pedester', 'silva silvester', 'campus campester', 'apium 10 apiaster', 'olea oleaster'. et sciendum, quod a habent ante 'ster', cum in nomine primae positionis nulla sit consonans inter vocales paenultima et ultimae syllabae, ut 'apium apiaster', 'olea oleaster'. || diminutiva quoque huiusmodi formae, de quibus iam diximus, a habent ante 'ster': 'parasitaster', 'Antoniaster', 'Catulaster'. alia vero omnia e habent ante | 15 'ster' excepto 'paluster'. et haec quidem denominativa sunt. sunt autem verbalia, quae verborum consonantem servant ante 'er': 'rubeo ruber' - Horatius in I sermonum:

Obscenoque ruber porrectus ab inguine palus -,
'piget piger', 'macero macer'.

20 In 'or' et in 'ur' a verbis invenio fieri abiectioe o, ut 'coloro color', 'laboro labor', 'honoro honor', 'decoro decor', 'adoro ador', 'murmuro murmur', 'auguro augur', 'saturō satur': hoc tamen facit et femininum 'satura' et neutrum 'saturum'. alia vero in 'or' desinentia assumunt verbo r: 'amo amor', 'furo' (unde 'furens') 'furore'; alia a nominibus 19 vel participiis in 'us' desinentibus fiunt mutatione 'us' in 'or': 'senatus senator', 'dictatus dictator', 'tonsus tonsor'.

In 'as' pleraque denominativa sunt, quorum primitiva, si sint secundae declinationis, genetivo, sin tertiae, dativo assumunt 'tas', i paenul-

1 ut admittier *D* ut admittier *K* amittier *Rr* amittier pro amitti *L* amittier pro amitti *Gg* uel frae *K* 2 analogum (u) *R* analogia *A* analogiae *h* est *om. G*
Verg. georg. III 241 sq. cf. lib. VIII § 83 et X § 50 3 *At*] *h* *Ad II Aut Med.* *At*

suffire *add. r* sufferre *Rom.* sufferre thymos *Med.* suffere fauos thymo *Pal.*
thymo *AD* timo *GL* thymo *K* cerasque *G* coerasque *K* cerasque *L* recedere
GLK inanes *ADHG* *GLK* *Med.* 5 habent *D* 6 ut *om. LK* caesus *G*

8 ante *r. A* ut eques *D* 9 capester *A* apium apiaster *bis scr. H*
10 olea *ex oleum corr. K* post ster: i e In primitivo *R*, quod gloss., ad *sqq.* in

nomine primae positionis *pertinens, uncis inclusit r* 12 et ultimae *add. g* ultima
Rr 13 forma *L* post ante ster: parasitaster — ante ster *om. R* *add. r* 14 parasitasunt (parasitast pro parasitast *legens*) *A* parasitaster surdaster antoniaster
Dh catulaster *r* habent *add. k* ante *add. l* 15 denominativa Sunt autem
L 16 ut rubeo *A* Horatius] *r* Oratius *RK* *Hor. serm. I 8, 5* 18 que
om. L inguine] *g* unguine *GK* iungine *L* 20 in ur] *h* ur *HL* 21 labor

roboro robor (robur *k*) honoro *K* decoro decor^o (or) *H* odoro -or *K* mor-
muro mormur *G* 22 mormur *K* facit femininum *D* 24 ut amo *ADr* ferens
A 25 ut senatus *D* 26 questus questor post senator *add. L* certus certor questus
-or *add. K* dicatus dicator *A* dictator *add. r* 28 datiuo *A* tas] *d* as *D*

p. 628. 29 P.

p. 151. 52 K.

tima ubique correpta: 'probus probi probitas', 'novus novi novitas', 'honus boni bonitas', 'mendicus mendici mendicitas', 'asper asperi asperitas', 'prosper' vel 'prosperus prosperi prosperitas', 'integer integri integritas', 'sincerus sinceri sinceritas', 'sedulus seduli sedulitas', 'timidus timidi timiditas'. et notandum, quod, quae in genetivo duplicant i, extremam earum mutant in e euphoniae causa, ut 'pius pii pietas', 'medius medii medietas', 'anxius anxii anxietas', 'socius socii societas'. 'liber' quoque excipitur, quod nominativo assumpsit 'tas', non genetivo: 'libertas'. tertiae vero declinationis nomina dativo, sicut superius diximus, assumunt 'tas': 'capax capaci capacitas', 'tenax tenaci tenacitas', 'rapax rapaci rapacitas', 'procax procaci procacitas', 'felix felici felicitas', 'affini affinitas', 10 'infideli infidelitas', 'celeri celeritas', 'auctori auctoritas'. excipiuntur pauca, quae b vel p sine s habent ante 'er': haec enim nominativo assument 'tas', ut 'puber pubertas', 'uber u|bertas', 'pauper paupertas'. sed hoc possumus etiam in secundae declinationis nominibus observare, ut 15 supra dictum est. unde 'liber' 'libertas' facit, 'asper' autem et 'prosper', quia s habent ante p, 'asperitas' et 'prosperitas' faciunt. 'saluber' et 'salubris' facit nominativum ideoque 'salubritas' et 'celeber' vel 'celebris' 'celebritas'. 'vetus' quoque, quod unum trium generum in 'us' desinens invenitur, nominativo assumit 'tas': 'vetustas'. excipiuntur etiam haec, quae in 'or' 20 desinentia mutaverunt 'or' in 'es' et assumpserunt 'tas': 'maior maiestas', 'honor honestas'.

IV21 Sunt alia in 'as' denominativa, quae plerumque similia sunt accusativo plurali primitivorum suorum et sunt communia, ut 'primas', 'optimas', 'Ravennas', 'Capenas', 'Arpinas', 'Crotonias', 'Pontias', 'Larinas', 25

1 ut probus *Dh* 2 mendicus mendici mendicitas] medicus medici medicitas *G*
asperitas] *Prospertus* *R* 3 vel prosperus] *om. K* uel us *add. k* intiger *G*

intiger -ri -tas *K* intigritas *G* 4 sincerus sincoeri *G* sincerus -ri -tas *K*
psedulus -li -tas *K* timidus -di -tas *add. k* timidi] *h* tumidi *H* 5 quodq.
in *H* quae *om. G* 6 euphoniae *R* pietas *Rr* post pietas: ab eo autem
quod est pietas compositum dixit ovidius et (ad *K*) consanguineas compositum ut
sanguine leni adumbras impietate pia. (*metam.* VIII 476 sq.) *add. LK* 7 me-
diaetas *R* anxietas *R* socius socii *A* socius socii societas *om. L* sociae-
tas *R* 8 nominativo] *h* nominativum *H* assumpsit *G* assumit *Kr* ut liber-
tas *RAUGLK* ut liber libertas *r* 9 adsumunt tas sicut supra diximus *AH*
supra *DLK* 10 tas auctori auctoritas capax *K* 11 affinis affini affinitas *DG* ad-
fini adffinitas *AHLK* 12 infidelis infideli infidelitas *D* infidelitas *G* celer ce-
leri celeritas *D* caeleritas *R* auctor auctori auctoritas *D* auctori *om. K* 13 ab(a.)

H p — enim in *litura l* siue *L* ante er habent *Kl* ante .r. *A* 14 peber *H*
pauper -tas. puber -tas. uber -tas *K* 16 liber *add. g* quia] quae *L*
17 asperitas] *K* non asperitas *add. k* 18 ideoque et salubritas *K* caeleber
caelebris caelebritas *H* caelebrita* .r. netus (*) *A* 19 unum *add. r* 20 ue-
tus uetustas *L* 21 or in es mutauerant *D* assumpserunt *A* ut maior *KL*

magestas *Rr* 23 accusatio *AL* acusatio *G* 25 Ravennas] *rth* rabennas *Ak*
rabennas *R* rebennas *DH h. l. om. G* capennas *H* arpinas rabennas crotonias *G*

[Crotonias] *h* crotenius *A* crotunias *H* larimas *Rr* larimias *H*

p. 629 P.

p. 162—54 K.

quae | ideo in fine habent circumflexum accentum, quia per syncopam proferuntur. perfecta enim eorum inveniuntur apud antiquissimos in 'tis' desinentia, 'hic' et 'haec primatis', 'optimatis', 'Arpinatis', unde neutra quoque eorum in e desinunt: 'primate', 'optimate', 'Arpinate', et ablativus in i, more eorum, quae in 'is' desinentia, cum sint communis generis et faciant in e neutrum, in i terminant ablativum: 'a primati', 'optimati', 'Arpinati'. et testis eius Caper, qui diversorum de huiusmodi nominibus ponit usus auctorum, confirmans tam in 'is' quam in 'as' huiusmodi nomina solere proferri. Cato Censorius in I originum: sed lucus Capenatis. in II: si quis mortuus est Arpinatis, eius heredem sacra non secuntur. ibidem: lucum Dianium in nemore Aricino Egerius Baebius Tusculanus dedicavit dictator Latinus. hi populi communiter: Tusculanus, Aricinus, Lanuvinus, Laurens, Coranus, Tiburtis, Polmetinus, Ardeatis, Rutulus, 'Ardeatis' dixit pro eo, quod nunc dicimus 'Ardeas'. Titinius in psaltria:

Ferentinatis populus res Graecas studet,
pro 'Ferentinas'. non est igitur dubium, quod - cum in omnibus, quae 22
paenultimam habent circumflexam, si patiantur syncopam, servamus eun-

1 habent in fine D circumflexum L accentum add. k 2 antiquos LK desinentia L
3 primatis et optimatis LK optimatis] ex optimus corr. A obtimatis R unde et
neutra K 4 ablativus A ablativum G ablativi L 5 com A cum ** sint H
6 faciant] 1 faciunt libri obtimati R 7 Caper] in libris enucl. sermonis

secundum Osannum de Capro p. 13 8 nominibus auctorum exemplis usus est Kk
in his Rr in has A 9 Caton. orig. I fr. p. 105 Kr. fr. 25 p. 274 Roth.
fr. XXVI p. 31 sq Wagener. iterum laudatur lib. VII § 60 10 in] Idem in ADh
Caton. orig. II fr. p. 107 Kr. fr. 67 p. 278 R. fr. LVII p. 42 sq. Wr. cf. Prisc. I supra l.

II. R U G. ad lib. I refert Prisc. I. l. esset r est et ADG est^{et} K eiusdem A

11 heredem G non sequuntur AG sequuntur L consequuntur D cf. Godeschalkii Icti apud Krehlium annotationem, quemque l. Savinium in Zeitschr. f. gesch. Rechtswissenschaft II p. 366 (verm. Schriften I p. 155 sq.) Caton. orig. II fr. p. 106 Kr. fr. 64 p. 277 sq. R. fr. XXXVII p. 36 Wr. inde a vocc. populus (sic) communiter — Ardeatis hoc fragm. rursus laudat Prisc. I supra l. cf. Lorenzium de dict. Lat. et mun. I 1841 p. 24 sqq. 30 sqq. dianum H 12 arcino G egregius L Baebius] G Wagenerus, bebius K brevius L laebius H lebius RAD. Laebius defendit Grotefendius zur Geogr. u. Gesch. von Altitalien fasc. III p. 14, coll. Slabiis, Osco nomine. at id non Laebium, sed vel Labium vel Laberium significare iure suo suspicatur Mommsenius unterital. Dial. p. 295. num Laevius? dedicabit L dicator R 13 latinos hi A latinos hii G latinos in populi communiter K Aricinus] d arricinus K

aricinus GD lanuvinus ex languinus corr. A lanubinus L lanubinus K 14 tiburti D Ardeatis, Rutulus] Ardeatis Rutulus Klausenius Aeneas und die Penaten p. 810 n. 1502 d. Rutulus in f. sententiae infra l. l. a Prisc. omissum, h. etiam l. interpretamentum esse censet Lorenzium l. l. p. 38 15 quod est nunc ardeas K Titinius scribendum esse post alios docuit Neukirchius de fab. tog. R. p. 97 titinius H titinnius rell. et sic fere ubique libri Prisciani Tit. psaltr. fr. 1 p. 68 Both. fr. VI p. 121 Neuk. psaltr. s. Ferentinatis fr. I p. 125 Ribb. cf. lib. VII § 60 16 psaltria] r psalteria RG saltria K 17 res Graecas] lib. VII § 60 graeca A. l. libri studet. ferentinatis pro ferentinas L 18 ferentinas arpinatis pro arpinas. non K 19 circumflexam L patiantur R patientur K

p. 620. 30 P.

p. 154. 35 K.

dem accentum in ultima, ut 'prodūce prodūc', 'audvīt || audīt', 'cupvīt cupīt', 'fumāvīt fumāt', 'illice illic', 'istice istic', idque omnibus placet artium scriptoribus, qui de accentu scripserunt - debeant haec quoque idem servare, cum 'i' subtracta paenultima vocalis, quae circumflectebatur in dictione perfecta, (id est a) invenitur ultima in concisione habens eundem 5 accentum. inveniuntur tamen etiam propriae differentiae causa in fine circumflexa, ut 'Lenās Lenatis', 'Menās Menatis', ne accusativi plurales menae [genus est piscis] et lenae [femininum est lenonis] esse putentur.

In 'es' correptam pauca inveniuntur denominativa: 'equus equēs', 'pes pedēs', et verbalia: 'tego tegēs', 'mergo mergēs'. 10

In 'es' productam verbalia reperi a praesenti vel praeterito tempore; a praesenti: 'saepio saepēs', 'luo luēs', 'struo struēs', 'mācero maciēs', 'luxurio luxuriēs', 'illuo illuviēs'; a praeterito: 'rupi rupēs'.

23 In 'is' denominativa sive verbalia multas et diversas habent formas. alia enim in 'alis', alia in 'elis', alia in 'ilis', alia in 'ulis' finiuntur, ut 15 'curialis', 'fidelis', 'docilis', 'virilis', 'curulis', alia vero in 'ris' a longa antecedente: 'Apollināris', 'scholāris', alia in 'ensis': 'Atheniensis', 'Catinensis'; alia duas consonantes habent ante 'is': 'agrestis', 'caelestis', 'salubris', 'muliebris', 'Sammis', 'insignis'.

Ergo in 'alis' desinentia vel 'ale', si sint a nominibus primae decli- 20 nationis, assumunt nominativo primitivorum 'lis' vel 'le' et producant a paenultimam - ut 'curia curiālis', 'memoria memoriālis', 'pluvia pluviālis', 'mensa mensāle', 'via viālis' -, sin secundae, extremam i genitivi, sin tertiae, 'is' mutant in a longam et assumunt 'lis': 'Mercurius Mercuriū Mercuriālis', 'fluvius fluvīū fluviālis', 'neuter neutri neutrālis', 'liber liberi 25

I accenduntur A fumavit fumat cupiuit cupit audiuit audit produce produc D 2 illice ADHLr uel illic A istice DHLr stice A idque] rā Id quoque R ideoque H idēque A id K omnibus quoque placet (placet in mg. add.) K 3 accentibus G debeant] d quo l debeant R debent DLa 4 servare] observare LK observaret l circumflectebatur L 5 eundem accentum et accentum eundem reuoc. K 6 accen-

dunt A in fine om. H circumflexa g 7 lenas lenatis AG menatis om. G accusatiuus L plurales? A pluralis H plurales — luo lues lū. 12 in lūra l 8 menae q genus GL menae quod est genus K genus est piscis Hh lacne

RL lacne G lacne d quod femininum est de nomine lenonis Hh lenonis] a le-

uis RVL lacnes d 9 denomination inueniuntur K equus G 10 merges uergetes Dal 11 producta R reperi verbalia G a praesenti reperi D uel praeterito tempore add. d 12 praesenti sup. lū. add. in D uo luo uo lues K lue] a lues H 13 luxurio luxuries] a luxurio luxories H illues GK uel formas

14 formas] significatiuone Dal 15 alia in ulis om. GL add. l u. lis (1) H 16 docilis add. K virilis docilis D curulis om. GL add. l 17 ut apollina- rus B apollināris GL scholāris] a scolēris RDLK Ath. enensis] om. R athēnensis K athēnensis G ut athēnensis H Athēnensis Catinensis] corr. ex r catinensis athēnensis

r in pr. cat. enensis K catinensis K 18 Alia (m) K dnt R abnt R ut agrestis DA agrestis A 20 rā] alie r a nominibus sint G 21 primiti- uorum add. K 22 mensae A 23 uer. u. K a uer. u. A et assumunt lū. add. d u. r. H ut mercurius B 23 lūis] lūis K neutrum

p. 630. 31 P.

p. 155—57 K.

liberālis, 'theatrum theatri theatralis', 'iudicium iudicii iudicialis', 'Martius Martii Martialis', 'fatum fati fatalis', 'genitus geniti genitālis', 'caput capitis capitālis', 'virgo virginis virginālis', 'cardo cardinis cardinālis', 'hospes hospitis hospitālis', 'navis navālis', 'dos dotis dotālis', 'flos floris flo||rālis', 'corpus corporis corporālis', 'caelebs caelibis caelibālis', 'mors mortis mortālis', 'iuve|nis iuvenālis' (invenitur et iuvenilis), 'princeps principis principālis', 'municeps municipis municipālis', 'crinis crinālis', 'vox vocis vocālis'. sin a quartae declinationis nominibus deriventur, abiecta s, sin a quintae, 'es' ex nominativo assumunt 'alis': 'manus manūālis', 'census censuālis', 'species speciālis'. verbalia quoque a prima V 24 coniugatione inveniuntur in 'alis': 'penetro penetrālis'.

In 'elis' pauca invenio denominativa: 'fidus fidi fidēlis', 'crudus crudi crudēlis', 'patruus patruī patruēlis', 'frater fratris fratruēlis'. et nota, quod omnia extremam i genetivi in e productam mutantia assumpserunt 15 'lis', 'frater' vero 'fratris' 'is' in u conversa assumpsit 'elis'.

I longam habent omnia in 'ilis', quae a nominibus derivantur, nec non in 'ile' neutra, sive ex eis fiant sive non habeant aliud ante se genus, sed a quacumque parte orationis nascuntur, ut 'aedis aedilis', 'senex senilis', 'anus anilis', 'puer puerilis', 'vir virilis', 'scurra scurrilis', 20 'civis civilis', 'servus servilis', 'quintus Quintilis', 'sextus Sextilis', 'gens gentilis', 'hostis hostilis', 'subtel subtilis'. 'exilis' etiam a Graeco ἐξίλητος factum denominativorum servavit regulam. similiter neutra produ- 25 cunt paenultimam: 'ovile', 'munile', 'cubile', 'sedile'. nam in 'ilis' desinentia verbalia sive participialia corripiunt eandem i paenultimam: 'fero fertilis', 'utor utilis', 'futio (ex quo compositum effutio) futilis', | 'volo volatilis', 'textus textilis', 'altus' vel 'alitus altilis', 'fictus fictilis'. a pare etiam derivativum, quod a verbo 'paro' nascitur (unde comparo compa-

AHL 1 Thāeatrum R teathrum teathri teatralis D theathrum theathri theathralis GL teathrum .ri .alis K iuditium iuditii A 2 Martij I marti L

marcialis A factum .ti fatalis (c-c) K genitus — capitalis om. L capud Rr

3 uirgini^o Hh 4 hospes hospitis hospitalis] g ospes ospitis ospitalis G

hospis .itis .alis K nauis nauis naualis DGL 5 celebis L 6 iuvenilis] iuuenilis r

iuuenalis R 8 deriventur] r deriuntur RHGK 9 es] s R abiecta es Hd

ut manus D 11 ut penetro D ut penitro K 12 ut fidus AD fidi add. h

13 nota] r noto R 15 conversa et assumpsit L 16 quae in ilis h 17 eis] eis

in ilis ADHrg eis in illis R se in mg. add. H 18 aedes A 20 ciues L

quintus quintilis sextus sextilis servus servilis LK 21 subtilis G post sub-

tilis: Excipitur par paris parilis. Ovidius add. R Excipitur par paris parilis DGLk

Excipitur parilis Kh Ovidius quod et ipsum ad parilis spectat A cf. § sq. extr.

ἐξίτηλος] gk ἐξίτηλος R ηξίτηλος r ἐξίτηλος A ἐξίτηλος D ἐξίτηλος G ἐξίτηλος K

ἐξίτηλος L exilos h om. H 22 servabit A servat L 23 ut ovile r olive A

munile] r munile RAG illis Rr 24 participialia] g participalia G i paenulti-

mam in littera g ut fero D 25 futio RH fucio A futio in littera g futio futi-

lis ex quo compositum effutio effutulis volo LK ex—effutio om. G compositum H

effutio] r effutio H effucio RA futilis] r futillis RH 26 volatilis uictus

uictillis textus Kl textus — altilis om. L add. l textilis G fictus fictilis om. K

27 diriuatun K

p. 631. 32 P.

p. 157. 88 K.

ras. proprie enim pares sunt, qui inter se possunt comparari) verbalium regulam servavit. 'parilis'. Ovidius in VII metamorphoseon:

Arte suum parili revirescere posse parentem.

- 26 cetera quoque omnia i paenultimam corripunt et, si sint a verbis primae coniugationis, a longam habent antepaenultimam, ut 'amo amas amābilis', 'penetro penetras penetrābilis', 'paro paras parābilis', 'praedico praedicas praedicābilis', 'lacrimo lacrimas lacrimābilis', 'quasso quassas quassābilis', 'laudo || laudas laudābilis', 'tracto tractas tractābilis', 'aequo aequas aequābilis', 'miror miraris mirābilis'. excipitur 'stābilis', quod solum antepaenultimam a corripuit. Lucanus in V: 30

Quam non e stābili, tremulo sed culmine cuncta
Despiceret.

- 27 quae vero a verbis secundae vel tertiae vel quartae coniugationis nascuntur, si habeant antepaenultimam i, eam quoque corripunt: 'doceo docibilis', 'credo credibilis', 'utor [utilis] utibilis', 'sentio [sens] sensibilis', 'audio 15 audibilis'. sciendum tamen, quod plurima nascuntur ex his coniugationibus, quae antepaenultimam i non habent, ut 'docilis', 'habilis', 'flexibilis', 'nubilus', 'volubilis', 'utilis', et quod quaedam ex praesenti, quaedam ex praeterito, quaedam ex futuro derivantur; ex praesenti: 'doceo docibilis', 'habeo habilis', 'volvo volubilis', 'utor utilis' et 'utibilis'; ex praeterito: 20 'plausi plausibilis', 'sensi sensibilis' vel 'sensilis' - Lucretius in II:

Ex insensilibus ne credas sensile nasci -;

ex futuro: 'flebo flebilis', unde e ante b productam habuit.

In 'aris' desinentia derivantur a nominibus sive verbis, quorum extrema syllaba incipit ab l vel alia consonante vel a vocali aliqua pura. 25 sunt autem a genetivo nominum sive a positione verborum sic: quaecumque littera sive litterae sequantur l vel aliam consonantem, ex qua postrema

1 proprie, r proprie RH posant K 2 regulam om. R. post servavit add. r servavit r servabat RAE (Ovid. metam. VII 305 in VII metamorphoseon om. K 3 roni-

noscere Rd et sic multi ex retentioribus scriptis Ovidianis teste N. Heinio nescere q res-
sere K iam nescere libri aliquos Ovidiani 5 ut om. GLK 6 penetro. tras .lis K
tracto tractas tractabilis laudo laudas laudabilis aequo aequas aequabilis praedico praedicas praedicabilis lacrimo lacrimas lacrimabilis quasso quassas quassabilis miror mi-
raris mirabilis R 9 miraris miras A et in miraris corr. H 10 Luc. Phars. V
350 sq. 11 e. HK Luc. I. ass. AB et sic vel ex libri Luc. fere omnes, est vell., om.
codd. h. VIII § 28 est abili Luc. Guelf. 2. corruptelae originem demonstrans

stabilis R- can. R- 12 despiceret DPK 13 saecunde R 14 ut do-
ceo AP 15 utilis om. DK add. d. is add. k sensie G sentie - nunc ergo dico-
mus. § 20. uno 'abie cario deat in H sens' sentis R om. K sensibilis] r sen-
sibilis R 16 hixdex K 17 habilis' - abilis R 18 volubilis om. L 19 de-
rivantur' nascuntur L ex om. Df R A praesentis A decialis (hi) G deci-
bus in decilis corr. A docilis D 20 habet add. d 21 ut plausi A Lucr.
II 886 in II. add. i 22 insensibilis' cum libris Lucretianis DGr insensibilis A
et in f. in littera R insensibilibus L insensibilis K sensile A nasci] gigni Lucre-

ans 23 producta R- 24 sive u necis K quorun etiam extrema L 25 vel
a'ia consonante om. L 26 de. b'arun: si quaecumque A sic add. r

p. 632. 33 P.

p. 158. 59 K.

incipiat syllaba genetivi, transeunt in a longam et assumunt 'ris' vel, si a vocali incipiat, ipsa extrema mutatur in a longam, et assumunt 'ris': 'populus populi populāris', 'singulus singuli singulāris', 'Apollo Apollinis Apollināris', 'consul consulis consulāris', 'miles militis militāris', 'schola scholae scholāris', 'Latium Latii Latīaris', 'familia familiae familiāris', 'peculium peculii peculiāris', 'molo molis' vel 'mola molae molāris'. sic etiam neutra in 'are' finita: 'velum veli velāre'. Iuvenalis:

Et pegna et pueros inde ad velaria raptos.

In 'ensis' desinentia, si sint a nominibus primae vel secundae declinationis, mutant extremam || partem nominativi singularis vel pluralis in 'en' et assumunt 'sis': 'Cirta Cirtensis', 'Olbia Olbiensis', 'Sardinia Sardinensis', 'Hispania Hispanensis', 'Catina Catinensis', 'Enna Ennensis', 'Minturnae Minturnensis', 'castrum castrens', 'forum forens', 'Ilium Iliensis', 'Locri Locrensis', 'Utica Uticens', 'Cremona Cremonensis', 'Ostia Ostiensis' ('Athenae Athenensis' euphoniae causa i habuit antepenultimam et 'Halice Haliciens'); sin vero tertiae sint declinationis, abiciunt extremam s genetivi et assumunt 'ensis': 'pistor pistoris Pistoriensis', 'Carthago Carthaginis Carthaginiensis'. quae vero duas consonantes habent ante 'is', vel a nominativo fiunt primitivorum vel a genetivo. et a nominativo quidem derivata abiciunt extremam literam et assumunt 'bris': 'salus salubris', 'mulier muliebris'; a genetivo vero, mutata extrema eius parte in e et assumpta 'stis' vel 'stris': 'ager agri agrestis', 'caelum caeli caelestis', 'terra terrae terrestris'.

In 'tis' quoque inveniuntur denominativa, sed antiquae prolata, paenultimam natura vel positione longam habentia, ut 'Samnitis' pro 'Sam-

· 2 incipit *AG* extre^{ma} *Rr* assumit *d* Vt *populus D* 3 *populi r* *populis R*

appollo appollinis appollinaris GL *appollo appollonis appollonar K* *appollinis Rr*
4 *milis .tis .taris K* *scola scolae scolaris RDL* 5 *scolaris A* 6 *molaris.*

sicut etiam *G* 7 *Iuv. sat. I 4, 122* 11 ut *cirta DG* *cirta Rr* uel *cyrta in marg. l* *Olbia Olbiensis] Zwicc.* 2 *Krehtii oliua oliuensis RADl* *oliua oliuensis GLK*

Sardinia — Hispanensis add. d 12 *catena G* uel *catina g* *minturnae (minturna L) minturnensis enna ennensis GLK* 13 *utica uticensis cremona cremonensis ostia ostiensis castrum castrens forum forens ilium iliensis locri locrensis D*

14 *hostia hostiensis L* 15 *Athenae Athenensis] g* *athinae athinensis G* 16 *Halice Haliciens] sic, m. pr. in halice halicens corr., K* *alice alyciensis R* *halyce haliciens ADL Heidelberg. halyce (a) halicens G. de Halice cf. Paus. II 36, 1 Curtius Peloponnesos II 461 sq. cum libri optimi Halicyarum incolas Halycienses nominent (fr. Val. reser. et cod. Lagom. 29 ap. Cic. in Verr. II 2, 28, 68) et Haliciaenses (Riccardian. Plin. nat. hist. III 14, 91), coniciat quis Halicyae Haliciens legendum esse sunt D*

17 ut *pistor DK* 18 *charthago charthaginis charthaginiensis R* *karthago karthaginis karthaginensis Gg* *cartago cart*aginis (h) cartaginiensis Ll* *karthago .nis .ien-*

sis K *carthaginensis Dd* uero in duas *K* 20 *diriuata Aa* *deriuatiua K*

21 ut *salus AD* parte eius *R* 22 *stris] g* *tris AG* ut *ager GK* *agris Rr*

24 *antiqua Rr* 25 *i* uel *e* post *paenultimam add. L* et in *littera K* pro *samnis add. r*

p. 623. 34 P.

p. 189. 60 K.

nis', sicut 'Laurentis' quoque pro 'Laurens', 'Tiburtis' pro 'Tiburs' teste Capro. sic 'Quiritis' pro 'Quiris' et 'Caeritis' vel 'Caerētis' pro 'Caeres', qui tamen nominativi nunc in usu non sunt. unde Virgilius in X:
Qui Caerete domo, qui sunt Minionis in arvis.

invenitur tamen et correptam i habens paenultimam apud eundem Virgilium:

Est ingens gelidum lucus prope Caeritis amnem,
et Horatius similiter in primo epistularum:

Quid deceat, quid non obliti, Caerite cera

Digni, remigium vitiosum Ithacensis Vlixis,

nisi pro 'Caerete', quod est nomen oppidi, e paenultima in i conversa protulerunt. | Livius ab urbe condita XLI: Lanuvini Caeritesque anguem iubatam apparuisse nuntiarunt.

In 'os' tam denominativa quam verbalia pauca inveniuntur: 'lepus lepos', 'competo compes' et mutatione e in o 'compos', 'custodio custos', 'do dos'. ||

30 In 'us' terminantium diversae sunt formae tam denominativorum quam verbalium, ex quibus multas iam diximus, cum de possessivis tractabamus, id est de his, quas a Graecis accepimus, formis possessivorum et Latinis VI in 'ius' vel 'nus' desinentibus. nunc ergo dicamus de reliquis in 'us' ter-

1 sicut] sic AD tybartis pro tybars Rr . Teste capro sic A
2 Capro] inter librorum encl. sermonis rell. h. l. posuit Ozanus de Capro p. 13 sq.
uel ceris et ceritis KK et ceris uel ceretis pro ceres G et caeris uel caerētis pro caeres g uel i

3 post nou sunt: Alpheus (l. Alphius: corr. Bondanus apud Barnmannum l. infra l.) tamen Auitus in l (lo E) excellentium Curis posuit pro Quiris: Marite, si sanguis Curis, Sabina si caedes (Bondanus cedet D^a sedes E) placet. In me. oro, conuertat manus. unde Virgilius de Sabinis loquens: priscique (pissique D^a) Quirites [Aen. VII 710] pro Curites, a Curibus enim urbe Sabina est: derivatum. add. Darmst. n. ab. et Erl. 2 Krehlii, cui tamen desunt extrema verba inde ab a Curibus, et partim, verba sc. ab Alpheus — excellentium et ab unde — Curites eundem Krehlii Dresd. Alphii Aviti. de quo cf. Hermannus in poet. Lat. min. III p. XXXI sqq., hoc versus ex cod. suo Prisc. in arch. Lat. recepit Barnmannus add. t. II p. 730 (n. 125 r. 9—11. t. I p. 46 Meyer.). quorum invenitur videtur fuisse Luchmannus in Ter. Maur. proef. p. XII

Verg. Aen. X 183 4 cerete ty cherete Med. minionis GK 5 Verg. Aen. VIII 597 uirg in VIII est G 7 lucus add. r cheritis Med. 8 Horatius K Hor. ep. I 6. 62 sq. similiter om. K 9 Quid deceat] r Quideviet R

quod non D certū D caerite Rr caera RL coera G 10 remigium L

utro sumit haccensis GE utro sumit ithaccensis K itaccensis AD^r vlixis KK utri-
veti D et quot Prisc. ab. VI § 92 cum parte libr. Horat.: et vel sic vel Vlixis Hor. praedem-
bituras fere omnes. Vlysses Vlixis Vlyxis ut. 11 pro osse L caerete R caeritē in
libris g 12 Libius L Lin. ab a. c. 5b. XXXI 21. 13: et faces eodem nocte plu-
res per caelum lapsae sunt in Lanuvio: Caeritesque anguem in oppido suo iubatam.
Iouis (Iovis vel Iovis add. f. ravis) mactis sparsum apparuisse affirmabant. ubi ex Prisciano scit. Lanuvii Caeritesque scribentium esse com. Signinus Lanuvii L caerit-
usque r 13 anguem L uidebat n GK nuntiarunt r nuntiarunt R nuntiarunt
r GK 14 ut in os AD 15 ante compes: compesit repetit A 15 iam mol-

us K possus K 19 antiparus G 20 uel a tus uel K ant] ante Rr in
aus A ego] uero r a uero. de reliquis darum in: H. cf. § 27

p. 634 P.

p. 160. 61 K.

minantibus, quae diversas, sicut dictum est, habent formas. alia enim in 'ius' exeunt, ut 'nuntius', 'patricius'; alia in 'uus' divisas: 'arquus', 'vacuus'; alia in 'bus': 'probus', 'orbis', 'superbus'; alia in 'cus': 'acus', 'lucus', 'arcus', 'parcus'; alia in 'quus': 'aequus', 'obliquus'; alia in 'dus':
 5 'providus', 'invidus', 'lividus', 'vividus', 'praedabundus', 'furibundus', 'loquendus', 'sequendus'; alia in 'lus': 'patulus', 'anniculus', 'bibulus', 'credulus'; alia in 'rus': 'sonorus', 'honorus'; alia in 'sus': 'cursus', 'usus', 'spumosos', 'saxosos'; alia in 'tus': 'togatus', 'palliatius', 'metus', 'motus'; alia in 'stus': 'venustus', 'angustus', 'quaestus'.

10 In 'ius' desinentia, sive a nominibus sive a verbis derivata, servant 31 ante 'ius' primitivorum suorum consonantes, ex quibus incipiunt ultimae vel paenultimae syllabae, sed tum paenultimae, cum et ipsa paenultima in vocalem desinit et ultima a vocali incipit, ut 'servus servi Servius', 'servilis Servilius', 'agellus agelli Agellius', 'silva Silvius', 'virgula Virgilius', 'Mars Martis Martius', 'nuntio nuntius', 'saucio saucius', 'scio sciens' - sic Apuleius in primo Hermagorae et Pacuvius in Teucro:

• Postquam defessus †. perrogitando advenas

De gnatis neque . . quemquam invenit scium.

unde 'nescio' quoque 'nescius' -, exceptis in | 'icius' desinentibus: illa
 20 enim assumunt, si sint nomina ex quibus derivantur vel participia secundae declinationis, genetivo, sin tertiae sint, dativo 'cius', i tamen tam paenultima quam antepaenultima correpta, ut 'adventus advecti advecticius', 'commendatus commendati commendaticius', 'faber fabri Fabricius', 'pigneratus pignerati pigneraticius', 'tribunus tribuni tribunicius', 'pater patri patri-
 25 cius', 'aedilis aedili aedilicius', 'gentilis gentili gentilicius'. inveniuntur ta-

1 dictum est] diximus GK formas habent L 2 patricius] r patritius RH diuisas ex diuisas corr. A deuisas L ut arduus LK 3 post uacuu: alia in quus aequus obliquus add., eadem infra om. D ut probus K orbis probus A alia in cus add. g 4 lucus] k lacus LK alia — obliquus praeter D om. G add. g quus] cus R ut aequus K 5 probidus L lividus] h libidus GLK liuidus H uiuidus

om. GK uiuidus — loquendus in mg. add. A 7 honoros A 8 metus] d maetus Ah mestus RDGk maestus H 9 uetustus H augustus K angustus mestus quaestus h questus RDGLK 10 deriuatiua K 11 ultimae syllabae uel paenultimae A 13 Servius] r seruus R 14 seruulis Rr agelli] agelli. L uirga uel

Silvius] r siluaus R uirga G uirgula Dd 15 marti L nuntio] r nuncio RA nuntius] r nuncius R saucio saucius] h sautio sautius RH sautio sautius socio socius A 16 epuleius G epuleus K Apul. Hermag. I fr. 5 t. II p. 637 Hild. ermagorae G ermagore R ermogore K pacubius RDGLK Pac. in Teucro fr. 11 p. 145 Both. II p. 98 Ribb. 17 defessus] dg diffessus D defesus G defessus est G. I. Vossius castigat. et not. p. 108 defessus fuit Ribbeckius 18 neque eorum quemquam G. Hermannus opusc. VII 382 quemquam] r quenquam GL quemquem RA 19 in cius GK 21 tamen om. RADL paenultimā R 22 antepaenultimam R adfectus adfecti adfecticius A advecticius] r aduecti- tius RH commendatus -ti commendaticius Kk 23 commendatius Rr commendati- tius H tribunus tribuni tribunicius pigneratu^o -ti pigneraticius L 24 pigne- ratius Hh 25 aedilis ex aedilus corr. A aedili om. R gentilus A gentili

p. 634. 35 P.

p. 161. 63 K.

men quaedam a primae quoque declinationis nominibus eiusdem formae, quae a habent || ante 'cius': 'gallina gallinacius', 'membrana membranacius', 'chartina chartinacius'.

- 32 In 'uus' divisas tam a nominibus quam a verbis derivata secundum in 'ius' terminatorum regulam mutatione extremarum literarum vel literae in 'uus' solent fieri, ut 'pater patri patruus', 'annus anni annuus'; 'perspicio perspicuus', 'ambigo ambiguus', 'rigo riguus', 'ardeo arduus', 'vaco vacuus'. notandum inter haec 'menstruus', quod euphoniae causa assumpsit t et r.

In 'quus' quoque desinentia similiter fiunt: 'aequo aequus', 'obliquo obliquus'; sed magis ab his nominibus verba quam a verbis nomina sunt derivata. 'longus longinquus' ideo assumpsit n ante 'quus', quia aliter euphoniae satisfacere non poterat.

In 'bus' vel 'cus' desinentia a verbis b vel c ante postremam vocalem habentibus derivantur mutatione o et, si ante eam alia sit vocalis, eius quoque, in 'us', ut 'probo probus', 'orbo orbus', 'superbio superbus', 'parco parcus', 'luceo lucus', 'arceo arcus'.

- 33 Inveniuntur pauca a nominibus vel verbis in 'ulcus': 'sus subulcus', 'bos bubulcus', 'peto petulcus'.

In 'dus' tres sunt formae:

- Vna quae servat consonantem, ex qua ultima vel paenultima primitivi incipit syllaba | - sed tunc paenultima, si non intercedat consonans inter ultimae et paenultimae syllabae vocales -, et reliquam eiusdem syllabae vel syllabarum partem mutat in i correptam et assumit 'dus', ut 'herba herbidus', 'turba turbidus', 'uva uvidus', 'vivo vividus', 'rabies rabidus', 'tumo tumidus', 'timeo timidus', 'areo aridus', 'squalleo squalidus', 'ferveo fervidus', 'invideo invidus', 'frigeo frigidus', 'valeo validus'. excipitur al-

om. R 1 quoque om. L 2 ut gallina AD gallinacius Kk gallinacius AH membranacius] r membranacius RA 3 chartina] r carthina RD epistola e charta quae a carpendo dicitur gloss. cod. Heidelb. carthinacius RA carthinacius r

5 extremarum] r extremum R 6 in uus add. d patrius A perspicio perspicus perspicuus ambigo ambigis ambiguus L 7 post ambiguus: pigo piguus add. RH pigo piguus AD piget piguus k rigo riguus post uacuum collocant RAE vaco] uacuo ADGLK 8 assumit R assumpsit G 10 fiunt ut AD obliquo] g oblico G 11 uerba fiunt quam LK sint AL derivata sint K 12 derivata A longinquus G 14 postremam vocalem] I postremam K postremam uocalem uocales A postremam uocalem uel uocales k rel. 15 o in us et k eam in marg. add. l sit alia H eiusq. in G 16 post quoque: scil. mutationes sup. lin. add. r. mutatione in mg. l post probus: turbo turbus add. ADGLK post orbis idem add. r. de turbus = turbo cf. Ducangii gloss. med. et inf. Lat. s. vv. turbus et turbinus t. VI p. 700 ed. Henschel. 18 uel a uerbis LK ut sus D

19 bobulcus DGLK boculcus A 20 sint A 21 paenultima K 22 intercedat H 24 mutant K dus] r ds R ut om. L 25 uisus R uisus uinidus om. DL rabies rabies A 26 timeo timidus om. G areo aridus] r ha-reo haridus RAK squalleo squalidus] k scaleo scaldus GA 27 frigio Rr al-ternitas Hh

p. 635. 36 P.

p. 162. 63 K.

ternitatis causa, quam Graeci ἐπαλληλόγητα vocant, unum 'pando pandus',
ne, si 'pandidus' dicamus, male sonet alterna d in utraque continua syl-
laba, quod in multis solent tam Graeci quam nos evitare. (non dicunt
illi 'Χαρύβιδος', quamvis exigat regula, sed 'Χαρύβδεως'. et Romani quo-
5 que illos secuti non dicunt 'huius Charybdis' sed 'huius Charybdis'.
eiusdem vitii causa non dicimus ab eo, quod est 'mane', 'manumine', sed
'matutine', 'vitis vinetum', non 'villtetum', quod tamen etiam a vinea vide-
tur esse derivatum. praeterea 'meridies' pro 'medidies' a medio die. sed
non tamen in omnibus hoc valet. nam 'candeo candidus' facit, 'sordeo
10 sordidus', 'madeo madidus', nisi quod haec secundae coniugationis in 'deo';
illud unum, id est 'pando', tertiae in 'do' desinens habuit huiusmodi for-
mae nomen.) et haec quidem in 'dus' supra dictae formae nomina demon-
strant habere ea in se, ex quibus derivantur, ut 'herbidus', qui habet
herbas, 'turbidus', qui habet turbam, 'timidus', qui habet timorem,
15 'ravidus', qui habet rabiem, 'invidus', qui habet invidiam.

In 'bundus' vero desinentia similitudinem habere significant, | ut 'vi- 35
tabundus' similis vitanti, 'praedabundus' similis praedanti, 'errabundus' si-
milis erranti, 'moribundus' similis morienti, 'furibundus' similis furenti.
et sunt paene omnia huiusmodi formae nomina verbalia et, si a verbis
20 primae coniugationis derivantur, a habent longam antepaenultimam, ut 'cau-
sor causaris causabundus', 'vito vitas vitabundus', sin ab aliis, i correptam,
ut 'ludis ludibundus', 'furis furibundus', 'moreris moribundus'. excipitur
alternitatis causa 'rubicundus', quod in paenultima syllaba pro b c habuit,
ne sit absonum, si 'rubibundus' dicamus.

25 Tertia forma in 'dus' terminantium est participialis, id est quae ter-VII 36
minationem habet participiorum futuri temporis passivorum, et significat

1 ἐπαλληλόγητα] om. H ^x ΕΠΑΛΛΕΛΟΓΗΤΑ Rr ΕΠΑΛΛΕΛΟΤΕΤΑ DL ΕΠΑΛΛΕΟΤΗΤΑ G
ΑΛΛΟΘΕΤΑ h pondo Rr 2 sonat G sonant A alternam RAGL alternum r
continua] r continuatam R continuans L continua** K 4 ΧΑΡΥΒΑΙΟΣ Gg
carybidos RK Χαρύβδεως] scripsi ΧΑΡΥΒΑΕΟΣ ADGr zarybdeos K carypdeos R
ΧΑΡΥΒΑΙΟΣ L ΧΑΡΙΒΑΙΟΣ H rumani K 5 Charybdis] g zarybdis K charib-
didis L carybdis DG r carypdis R caribdis A sed huius Charybdis om. G
sed huius charubdis g zarybdis K charibdis L carybdis Dr carypdis R caribdis A
6 uicii A 7 non vitetum] h nouitetum H tamen a uinea etiam uidetur
deriuatum L 8 miridies K pro] non D me**adidies K medio et die h
9 tamen non D 10 sordidus] sordidus facit RH mando mandidus H
quod in mg. add. h coniugationis sunt in ADr et sunt in litura H in deo; illud]
ideo illud GLK ideo. Illud H . Ideo, illud h 12 demonstrantur H 13 ea
habere D herbas habet G 14 herbas — ravidus qui habet in marg. add. r
turbam uel turbationem
turbam] rabiem Aa turbam Gg timidus — rabiem om. A 17 uitandi A
moribundus similis morienti (et H) errabundus similis erranti AH 18 furienti L
19 poene Rr nomina formae G 21 caussaris Rr post uitabundus: mo-
rior moreris moribundus add. A siⁿ Kk 22 ut ludo ludis DHL laudis lau-
dibundus furis furis furibundus K 24 obsonum Dd 25 terminantium participialis L

dignum esse aliquem eo, quod demonstratur, ut 'laudandus' laude dignus, 'amandus' dignus amari, 'curandus' dignus cura, 'ornandus' dignus ornari, 'ordinandus' dignus ordinari, 'legendus' dignus legi, 'loquendus' dignus de quo loquantur homines.

In 'lus' desinentium formae similes sunt diminutivis: 'pendulus', 'credulus', et veniunt tam a nominibus quam a verbis, ut 'annus anniculus', 'pateo patulus', 'credo credulus', 'pendo pendulus', 'bibō bibulus'. extremas partes syllabarum finalium sive extremas syllabas, si sint purae, in 'ulus' vertunt, excepto anniculo differentiae causa: nam 'annulus' diminutivum est. ('novacula' a 'novo novās' derivatur.)

37 In 'rus' denominativa sive verbalia pauca inveniuntur, quae paenultimam producant: 'honor honorūs', 'odor odōrus', 'decor decōrus', 'cano canōrus', 'sono sonōrus', quorum regula | in promptu est: nam nomina 'us', verba 'rus' assumunt.

In 'sus' duplicem habent formam: vel enim participialia sunt, id est in participiis praeteriti temporis similia, et res incorporales significant et sunt quartae declinationis, ut 'usus', 'cursus', 'lusus', 'versus' - quod ab incorporali re ad corporalem quoque adductum est, quae est in literis -; aut mobilia sunt et secundae, ut 'lassus', 'fessus', 'cassus'; vel o productam habent ante 'sus' et significant plenum esse aliquem eius, quod significatur, ut 'saxosus' plenus saxis, 'spumosus' plenus spuma, 'ventosus' plenus ventis, 'harenosus' plenus harena. fiunt autem a primitivis suis hoc modo: mutant extremam partem syllabae vel syllabam, si pura est, in quam terminat genetivus, in o productam et assumunt 'sus': 'saxi saxosus', 'curiae curiosus', 'herbae herbosus', 'scelus sceleris scelerosus', 'numeri numerosus', 'oneris onerosus', 'perfidiae perfidiosus'. notandum, quod a metu 'meticulosus' fit. Plautus in mostellaria:

Nescis, quam meticulosa res sit ire ad iudicem.

1 eo quod] eoque *k* dignus laude *DL* 2 dignus amore *L* curari *Gh*
 orandus *L* orari *L* 3 ordinari] *ah* ornari *AH* 4 loquantur] *rdh* loquen-
 tur *RADHGL* 5 pendulus credulus *om. A* post credulus: et veniunt — cre-
 dulus *om. R add. r* 7 credo credulus *Hh* pendo *Hh* pendo pendulus *om. A*
 8 sillabarum partes *L* 9 conuertunt *AD* anniculus *DH* annulus] *gk*
 anulus *AGr* anulum *K* 10 Et nouacula *AD* 12 hōnorus *A* honoris *K* 13 quo-
 rum — assumunt *in mg. add. g* in promptu est regula *K* promptu *R* prumtu *L*
 prumptum est. Nannomina *A* 14 rus accipiunt uel assumunt *g* 15 sus] *h*
 cus *H* 18 re. Ad *H* quoque *add. k* addictum *Rr* 19 lassus fessus cas-
 sus] *g* lassus fesus cassus *l* lassus fesus casus *GLK* 20 habent *om. L* aliquem
 esse *D* eius rei quod significantur *H* 21 saxus *Rr* spumis *K* uentuosus *K*
 22 arenosus *D* arena *Dr* arenae *H* 23 in qua *L* terminatur *D* termi-
 natus *A* terminet *H* 24 et *om. K* assumit *R* ut saxi *D* 25 haerbae haer-
 bosus *H* scelus *om. DL* scelus sceleris scelerosus *R* perfidiae perfidiosus
 numeri numerosus oneris onerosus *D* 26 oneris onerosus (h-h) *L* post one-
 rosus: ponderis ponderosus *add. r* 27 metuculosus *DHGLK* r plautus *A*
Plaut. most. V 1, 52 (v. 1101) mustellaria *ADHGLK* 28 metuculosa *RDGLK*

p. 637. 38 P.

p. 164. 65 K.

In 'tus' si sint participialia aut denominativa, vel incorporalia et fixa 38 sunt, ut 'motus', 'tumultus', 'sonitus', 'habitus', 'cultus', 'consulatus', 'tribunatus', vel mobilia, ut 'togatus', 'palliatu', 'loricatus', 'tunicatus', 'gratus', 'laetus', 'mutus'; et sciendum, quod, si a primae declinationis nominibus derivantur, a habent paenultimam productam, ut 'barbātus', 'stellātus', 'trabeātus', 'purpurātus'; sin a secundae vel tertiae, in quibusdam a, in aliis i productam, ut 'pallium [pallii] palliātus', 'anulus anulātus' - Plautus in Poenulo:

quia incedunt cum anulatis auribus -

10 (excipitur 'manuleātus', quod quamvis a paenultimam productam habet, tamen a quarta declinatione derivatur: 'manus manuleātus'. Plautus in Pseudulo:

manuleatam tunicam habere hominem adde||cet, id est manicatam), 'grates' vel 'gratae grātus', 'avitus', 'maritus', 'cerritus', 15 ab avo, mare, Cerere. excipiuntur 'vetustus' et 'libertus', in quibus nominativi primitivorum 'tus' assumpserunt. a quartae declinationis nominibus derivata u productam habent ante 'tus': 'cornūtus', 'verūtus', 'astūtus', 'versūtus'.

In 'ctus', 'ptus', 'xus' participialia sive verbalia inveniuntur: 'amictus', 20 'sanctus', 'acceptus', 'sumptus', 'aptus', 'captus', 'raptus', 'flexus', 'laxus', 'fluxus'; 'luxus', 'nexus'; haec enim omnia, cum non significant tempus, nomina sunt.

cum Plaut. Vatic. et Decurt. corr. metucolosa H, Plaut. Decurt. m. pr. sit G iudicium K 1 participialia] gk participialia GK et om. H 2 post fixa sunt: et quarte scilicet declinationis sunt et non sunt uerbalia Rr et quartae declinationis ADI et quartae declinationis et sunt uerbalia d et quartae scilicet declinationis H et non sunt uerbalia GK et in litura L et secundae sunt scilicet declinationis et non

sunt uerbalia g consolatus K tribunatus et quartae declinationis add. GLK et iterum A, del. l tribunatus et secundae uel mobilia sunt et haec secundae declina-

tionis et non sunt uerbalia ut togatus Rr 3 post mobilia: et secundae declinationis add. H et secundae scilicet declinationis (sunt D) et non sunt uerbalia AD et sunt secundae declinationis et non sunt uerbalia l palliatus togatus tonicatus loricatus K tonicatus AGL 4 laetus] latus GLK si add. h 5 a habent] sic, ha-

bent in mg. add., d * D scellatus G 6 purpuratus] k porpuratus AGK purpuratus H sin autem a G post sin a unius folii iactura deficit L usque ad vocc. ut Glycerium p. 142, 23 hic est defectus unius folii in mg. inf. m. rec. 7 pallium om. RAHGK pallii om. D annullus Rr Plautus A Plaut. Poen. V 2, 21 8 paenulo AH penulo DGK pamulo R paerulo r 9 quia] 'qui G. Hermannus in Iahnii ann. XXXV 191 f. recte' Fleckeisenus 10 manulatus GKd manuliatu A productam peneultimam G 11 manulatus GKd manuliatu A plqustus A Plaut. Pseud. II 4, 48 (v. 738) 12 Pseudulo] k phseudulo RrH psedulo DGK

13 manuliatam A manulatam GK tonicam GK addecet] sic etiam Plaut. Ambros. Addecet H adiecit GK decet codd. Plaut. praeter Ambr. 14 gratis K

productum i
avitus] productam i. auitus G auitus Kk cerritus] r ceritus RHd ceriritus k
15 Cerere] dk cererae D ***erere K cerre A nominatio k 16 t^{us} Kk quar-
tae quoque declinationis h 21 nexus fluxus luxus D non sint significant H

p. 625 P.

p. 105 K.

In 'stus' a nominibus vel a verbis nascuntur extremam partem convertentibus in 'stus' e vel u antecedentibus. ut 'honor honestus', 'maeror maerustus'. 'modus modestus', 'seelus scelestus', 'robur robustus', 'ango angustus', 'augur augustus'. praeterea 'Venus venustus', 'ius iustus', 'onus onustus'. quae, quomodo 'vetus vetustus', assumpta 'tus' faciunt s derivativa et omnia una vincunt syllaba primitiva absque maesto.

In 'ax' plerumque verbalia inveniuntur ab omni coniugatione: 'voro voras vorax', 'audeo audes audax', 'teneo tenes tenax', 'emo emis emax', 'fallo fallis fallax', 'capio capis capax', 'pellicio pellicis pellax', 'sagio sagis sagax'.

In 'ex' correptam similiter a verbis: 'lateo lates latēx', 'verto vertis vertēx', 'vomo vomis vomēx'. in 'ex' productam similiter: 'rego regis rēx', 'lego legis lēx'.

40 In 'ix' feminina inveniuntur a masculinis verbalibus sive denominativis in 'tor' desinentibus defigurata, quae mutant 'or' in 'rix', ut 'victor is victrix', 'senator senatrix', 'cultor cultrix'; 'nutritor' quoque 'nutritrix' debuit facere, quod euphoniae causa sive alternitatis mediam syllabam concidit: 'nutrix' enim dicimus.

In 'ox' verbalia vel denominativa: 'voco vox', 'velum velox'.

In 'ux': 'luceo lux', 'duco dux'.

In 'nx' et 'rx': 'coniungo coniunx', 'arceo arx'.

In duas consonantes inveniuntur participialia: 'sapiens', 'amans', cum sint sine tempore; inveniuntur et denominativa: 'principium princeps', 'municipium municeps'. ||

1 uel uerbis DG	2 ut om. GK	meror mestus RDGK	3 scelus scelestus add. r
robor K	4 anguo K	5 onestus Rr	assup:a A assumpta G
deriuatium D	maesto Rr	mesto GK	mestus D maestu ^s H
7 ut uoro ADG			
8 noras om. G	tene ^s Rr	emis] om. G	.is in mg. g emes Hh
9 fallis]			
om. G .is g	capis] om. G .is g	pellicis] om. G .is g	pelax A
10 sagis]			
om. AG .is g	11 ut lateo D	lates om. G	uertis om. G
12 uomis om. G			
regis om. G	13 legis om. G	15 motant ^s or, K	ut om. G
16 nutritor (o) Kk	17 eufoniae K	ephoniae H	19 ut uoco G
20 lucio Rr			
21 nx] unx r	coniungo] h coniungo RH	23 sunt DKh	sine tempore] ex
tempore sine mut. K			

DE

Explicit lib. IIII. DE NOMINATIVO. INCIPIT LIBER V DE GENERIBVS R EXP
 LI. QVARTVS | INCIPIT LI. QVINTVS DE GENERIBVS A fuit liber quartus | INCIPIT AIB. V.
 de generibus G INCIPIT LIBER V DE GENERIBVS H fuit | Liber quintus de generibus
 dinoscendis per singulas terminationes. de numeris. de figuris et earum compage.
 de casu, K PRISCIANI LIBER .IIII. ID EST .IIII. DE NOMINE EXPLICAT. Quintus de gene-
 ribus dinoscendis per singulas terminationes. de numeris. de figuris et earum com-
 page. de casu. INCIPIT. D

LIBER QUINTVS.

p. 639. 40 P.

p. 166. 67 K.

DE GENERIBVS.

Quoniam de speciebus sive formis nominum, quantum potuimus, supra I tractavimus, nunc de generibus quaerere conemur.

Genera igitur nominum principalia sunt duo, quae sola novit ratio naturae, masculinum et femininum. genera enim dicuntur a generando proprie quae generare possunt, quae sunt masculinum et femininum. nam commune et neutrum vocis magis qualitate quam natura dinoscuntur, quae sunt sibi contraria. nam commune modo masculini modo feminini significationem possidet; neutrum vero, quantum ad ipsius vocis qualitatem, nec masculinum nec femininum est. unde commune articulum sive articulare pronomen tam masculini quam feminini generis assumit, ut 'hic sacerdos' et 'haec sacerdos', neutrum autem separatim ab utroque genere articulum asciscit, ut 'hoc regnum'.

Epicoena, id est promiscua, vel masculina sunt vel feminina, quae una voce et uno articulo utriusque naturae animalia solent significare. dubia autem sunt genera, quae nulla ratione cogente auctoritas veterum diverso genere protulit, ut 'hic finis' et 'haec finis', 'cortex', 'silex', 'margo'. similiter 'grus', 'bubo', 'damma', 'panthera' in utroque genere promiscue sunt prolata. || sunt alia communia non solum masculini et feminini, sed etiam neutri, et sunt adiectiva, ut 'hic' et 'haec' et 'hoc felix', 'sapiens'. sunt quaedam tam natura quam voce mobilia, ut 'natus

2 formis in litura *g* 3 tractabimus *R* de geribus *A* 4 DE DIVISIONIBVS GEN-
rum *inscr. D* 6 proprie] *rd* propriae *RADH* posunt *G* 7 communia et neutra *G*
pertinet
natura *AH* denoscuntur *G* 8 communę *K* feminiⁿⁱ *H* 9 ad] et *Rr* *****
ad (ptinet?) *K* ad ipsius in litura *H* 11 feminini] *h* femini *HK* 12 separatim *K*
ΕΠΙΚΟΙΝΑ
13 asciscit *R* adsciscit *H* adscisit *A* ut horegnum *R* 14 epicoena *Rr*
ΕΠΙΚΟΙΝΑ GK ΕΠΙΧΗΝΑ in lac. h uel masculina uel feminina sunt *K* 15 anima-
lia] *om. H* *add. h* animalium *Rr* 18 margo *om. K*, ante silex *add. k* post
bubo in *arg.*: Ouidius. fedaque fit uolucris, uenturi nuncia luctus(?), Ignauus bubo,
dirum mortalibus omen. (*metam.* V 549 sq.) Solaque carminibus (*i. culminibus*) ferali
carmine bubo (?). (*Verg. Aen.* III 462) *add. h* dama *g* panthera damma *D*
panthera *r* 19 promiscue] *rg* promiscuae *Rgd* promiscua *D* sunt promiscue *A*
sint prolata *G* communia *R* 20 femini *R* foemini *H* 21 mobilia natus *HG*

p. 60. 61. 2. p. 62. 63. K.

moda', 'filius filia'; sunt alia natura et significatione mobilia, non etiam voce, ut 'pater mater', 'frater soror', 'patruus amita', 'avunculus matertera'; sunt alia voce, non etiam naturae significatione mobilia, ut 'lucifer lucifera', 'frugifer frugifera': sive enim de sole sive de luna sive de agro sive de terra loquar, nulla est discretio generis naturalis in rebus ipsis, sed in voce sola; sunt alia quasi mobilia, cum a se, non a masculinis feminina nascuntur, ut 'Helenus Helena', 'Danaus Danaa', 'liber libra', 'liber libra', unumquodque enim eorum propriam et amotam a significatione masculini habet demonstrationem et positionem; sunt alia, quae differentiae significationis causa mutant genera, ut 'haec pirus hoc pirum', 'haec malus hoc | malum', 'haec arbutus hoc arbutum', 'haec myrtus hoc myrtum', 'haec prunus hoc prunum'. et hoc in plerisque invenis arborum nominibus, in quibus ipsae arbores feminino genere, fructus neutro proferuntur vel ligna, ut 'haec buxus' arbos, 'hoc buxum' lignum. Virgilius: dant arbuta silvae, cruentaque myrta, cerea pruna, 15 volubile buxum.

De singulis igitur terminationibus quomodo possint comprehendi genera, prout valeam, hinc tractare incipiam.

4 Masculini generis terminales inveniuntur litterae septem: a, o, l, n, r, s, x, ut 'scriba', 'Cicero', 'sol', 'flamen', 'Caesar', 'bonus', 'rex'; femini quoque eadem, ut 'Roma', 'virgo', 'Tanaquil', 'Siren', 'mater', 'civitas', 'pax'. in e quoque productam inveniuntur || feminina, sed Graeca dumtaxat, ut 'Taygete', 'Euterpe', et in 'um', sed figurate, ut 'Glycerium mea' et 'Dorcium' et 'Philotium'. communia in easdem literas desinunt, quas et masculina, ut 'hic' et 'haec advena', 'homo', 'vigil', 'tibicen', 25 'fidicen' - ut quibusdam placet, nam usus eorum feminina in a terminat, 11 5 'fidicina' et 'tibicina' -, 'hic' et 'haec pauper', 'civis', 'dux'. neutrorum duodecim inveniuntur terminales litterae: a, e correpta, i, u, l, m, n, r, s, c, t, d, ut 'poema', 'marē', 'gummi', 'cornu', 'mel', 'regnum', 'numen',

1 alla mobilia natura et significatione D 2 post mater: non enim fit a patre patra add. D 8 unumquoque G propria R propria et amota A 9 habent G positionem] significationem R 10 differentiae] h. differentia H differentiae significationis ex significationis differentiae corr. G et hoc pirum D . 11 haec malus Dd myrtus] k mirtus K 12 myrtum] k mirtum K implerisque AD 13 genero om. AIIK add. h necuero A 14 arbor ADK Verg. georg. II 520 georg. I 300 eel. 2, 53 Aen. VII 382 15 arbusta Rom. arsuta Pal. sylvae R

cruentaque myrta ex myrta cruentaque corr. D coera Gg cerea Kk 17 DE TERMINALIVM LITTERARVM NUMERO IN VNOVQVQVE GENERE. D comprehendi A comprehendende Dd eprahendi H 19 litteras inveniuntur D 21 eadem AG syren H 22 productam quoque G producta R productam sed graeca dumtaxat inveniuntur ut D femininae H 23 taygete ADHK taigete G eyterpe HK eutarpe G eyterpe feminina D figuratae A glycerium ADK glicerium G 24 g mea et Dorcium iterum inc. L, v. hb. III § 38 p. 139, 7 Dorcium] r dortium RA philotium RH post Philotium: sicut dicam ossa mons D del. d desinunt litteras AH 25 quas] in quas ADK 26 femina L 27 fidicina tibicina G 29 nomen, sed

p. 641 P.

p. 166. 69 K.

'tuber', 'sidus', 'lac', 'caput', 'aliud'. communia trium generum desinunt in i, m, r, s, x, ut 'hic' et 'haec' et 'hoc frugi', 'nequam', 'par', 'prudens', 'audax'.

In a igitur desinentia vel masculina sunt vel feminina vel communia 5 vel neutra. masculina sunt, quae cum sint propria apud Latinos a terminantia, apud Graecos assumunt s, ut 'Catilina', 'Sulla', 'Fimbria', 'Aquila', *Κατιλίνας, Σύλλας, Φιμβρίας, Ἀκύλας*; vel contra apud Graecos in 'as' desinentia vel in 'es', apud nos in a terminant, ut *Μαρσύας, Σωσίας, Βυρούας, Χαιρέας, Τυρούας, Βαγράδας*, 'Marsya', 'Sosia', 10 'Byrria', 'Chaerea', 'Turia', 'Bagrada', *ποιητής, κιθαριστής, σοφιστής, Σκύθης, Μελικέρτης, Λεπτάστις*, 'poeta', 'citharista', 'sophista', 'Scytha', 'Melicerta', 'Leptasta'. Sallustius in II historiarum: quem ex Mauritania rex Leptasta proditionis insimulatum cum custodibus miserat. excipitur 'haec charta' et 'haec cataracta', 'margarita', 6 15 'catapulta', quae, cum sint masculina apud Graecos, apud nos etiam genus cum terminatione mutaverunt. quod autem 'Turia' et similia fluminum nomina masculina sunt, ostendit etiam Sallustius in 'am' terminans eius accusativum in II historiarum: inter laeva moenium et dextrum flumen Turiam. nam si esset neutrum, similis esset accusativus nomi- 20 nativo. illa quoque in a desinentia, quae officiorum sunt ad viros perti-

in *mg. pr. ni f. m.* numen *K* 1 capud *Rr* caput *Gg* aliud *Rr* 2 nequam] *r* ne-
quar *R* 4 DE QVINQUE GENERIBVS IN A SED PRIMVM DE MASCVLINO *DL* sunt
add. r 5 quae cum] *h* quaecumq. *H* 6 catilina *ADH* catilena *LK* katilena *G*
uel katilina *g* syll^{***} *H* silla *rell.* 7 *Κατιλίνας*] *r* *ΚΑΤΙΛΙΝΑΣ* *AD* *ΚΑΤΙΛΗΝΑΣ* *G*
catilinas *RK* cantilenas *L* *Σύλλας*] *r* sillas *RLK* *Φιμβρίας*] *r* *ΦΥΜΒΡΙΑΣ* *AHG*
fimbrias *RLK* *Ἀκύλας*] *in mg. r* *ΑΚΙΑΣ* *A* aquilas *R* aquilas *LK* 8 desinentia *om. G*
terminantur *DK* *ΜΑΡΣΙΑΣ* *Arg* *ΜΑΡΣΙΑΣ* *G* marsas *L* marsias *RK* 9
Σωσίας] *r* *ΩΣΙΑΣ* *DH* *ΣΟΣΙΑΣ* *G* sosias *LK* sosyas *R* *ΒΙΡΡΙΑΣ* *AG* *ΒΙΡ-*
ΡΙΑΣ *r* byrrias *RL* birrias *K* *ΧΕΡΕΑΣ* *HGr* chereas *R* caereas *LK* *Τυρούας*] *r*
tyrias *K*, *ΤΥΡΥΑΣ* *H* turias *RL* *ΘΟΙΡΙΑΣ* *r* *Βαγράδας*] *r* *ΒΑΓΡΑΔΑΣ* *A* bagradas *RL*
et ex bagradas *corr. K* marsia *ADHGK* Sosia] *r* sosya *RD* 10 birria
AGK birrhia *H* cherea *RADHG* turia caerea *LK* Turia] *d* tyria *AD*
bagrada ex bagrada *corr. K* poetes (poetas *L*). citharistes (cytharistes *K*). sophis-
tes. scythes (schites *R* schithes *K*). melicerites (millicertes *L* millicertes *K*). leptas-
tes. *RLK* *ΠΟΙΗΤΗΣ. ΚΙΘΑΡΙΣΤΗΣ. ΩΦΙΣΤΗΣ. ΣΚΙΤΗΣ. ΜΕΛΙΚΕΡΤΗΣ. ΛΕΠΤΑΣΤΗΣ* *r*
ρωεεεε. H *ΣΚΙΘΗΣ* *ΚΙΘΑΡΙΣΤΗΣ* *G* *ΚΥΘΑΡΙΣΤΗΣ* *H* *ΩΦΙΣΤΗΣ* *A* *σophistec* *H*
11 *ΣΚΙΘΗΣ* *G* *ΣΚΙΤΗΣ* *A* *ΣΚΥΘΕΣ* *H* *ΣΚΥΝΦΗΣ* *post* *ΣΚΥΘΗΣ* *add. D* *ΜΕΛΙΚΕΡΤΗΣ* *A*
ΜΕΛΙΚΕΡΤΕΣ *H* *ΛΕΡΤΑΣΤΕΣ* *H* *ΛΗΡΑΤΑΣΤΗΣ* *A* citarista *Rr* chitharista *A* cytha-
rista *HK* schita *R* scitha *GK* schytha *H* scnipha *post* scytha *add. D* 12 mili-
certa *L* *Sall. hist.* II 31 p. 144 *Kritz.* 13 Mauritania] *r* mauretania *RA*
prodicionis] *r* prodicionis *RA* 14 misserat *GL* Excipiuntur *LK* charta *R*
cartha *A* carta *GLK* cataracta *GK* catharecta *A* margarita cataracta *D* marga-
reta *GgK* 15 genus etiam *G* 16 tyria *Dd* tyria *G* et in *titula* *L* 18 accu-
satiuum (accussatiuum *A*) dicendo. in *AD* *Sall. hist.* II 24 p. 136 *Kritz. cf. lib. VI §9*
19 Turiam] *d* tyriam *AD* esset et accussatiuus *L* nonominatiuo *H*

p. 641. 42 P.

p. 109. 70 K.

uentium, masculina esse nulla est dubitatio: 'scriba', 'lixa', 'collega' quae vero, cum apud Graecos communia sunt vel mobilia, apud Latinos a desinent tantum nec ex masculinis in 'us' desinentibus transformantur communia tantum et paene omnia a verbis sunt composita vel derivata, 'hic' et 'haec agricola', 'caelicola', 'advena', 'parricida', 'Grauigena', 'co viva'. Pomponius in auctorato:

conveni omnes convivas meas.

Horatius in sermonum I:

ut conviva satur.

7 Alia vero omnia propria sive appellativa in a desinentia feminina sunt ut 'Musa', 'curia', 'Roma', 'Ilia'. in promiscuis tamen invenimus quaedam auctoritate veterum secundum genus masculinum prolata. Virgilius georgicon I:

Aut oculis capti fodere cubilia talpae.

idem in bucolico:

Cum canibus timidi venient ad pocu|la dammae.

Horatius tamen feminine hoc idem protulit in I carminum:

Et superiecto pavidae natarunt

Aequore dammae.

item Horatius in II epistularum:

Si foret in terris, rideret Democritus, seu

Diversum confusa genus panthera camelo

Sive elephas albus vulgi converterit ora.

et magis in quadrupedibus hoc invenis: nam in aliis animalibus, si si

1 ut scriba AD colliga GK uel cenniga k 2 -II- DE COMMUNI GENERE DL ue om. L sint communia G sint H et apud h 3 nec add. r 4 communia sunt tantum ADHGLK poene AH sunt om. H 5 agricola LK caelicola parricida A 6 Pompon. auctor. fr. 2 p. 105 Both. p. 139 Munk. fr. p. 193 Ribb. postquam conuenio omnes conuiuas meas cod. Char. p. 37 P. postquam conueni omnis conuiuas meas Donatianus ex ed. Mediol. a. 1504 expressus a Gaisfordum script. Lat. rei metr. p. VIII Postquam convivas omnes conueni me Bothius postquam conueni convivas omnes meas Munkius. at codd. scriptura prob. postquam conueni omnes convivas meas. et sic etiam Ribbeckius in add. r

7 meos GL 8 oratius K Hor. serm. I 1. 119 sermone D I scripsi II RL do

II r secundo ADHG 9 uti Horatius 10 -III- DE FEMININIS. D -III- de feminino femina R 11 Ilia] illia H allia h -III- DE PROMISCO GENERE DL que dam inuenimus K 12 prolata ut D Verg. georg. I 183 13 -I- (primo D) georgicon AD 14 capti (i?) H capti Med. foedere A 15 Verg. ecl. 8. bucolico AGK 16 timidi] sic etiam Pal. m. alt. timidae Med. timide P

m pr. ueniunt L damae l damuae Med. 17 Hor. carm. I 2, 11 sq. femine] r femininae RH protulit hoc idem in -I- epistularum. Et L 19 damae p 20 Idem horatius G Idem L Horatius r oratius RHK Hor. epp. II 1, 194 sqq. aepistularum K 21 foret] l forte L ridet] r irrideret r ridet Gk ride demotritius A et seu GLK uel seu apscr. l 22 diuerso GK confusa L panthera RH camelo h camello RHK 23 sine om. L elifas RG elifas eliphans K converterit] cf. infra § 23; probat Bentleius ad Hor. I. L conuerteret. cum codd. Horatianis hora RD post hora: Haec confusionem in a desinentia ad R. uncis induxit et glosa fuit: superscr. r 24 quadrupedibus, r quadrupedibus RE

p. 642. 43 P.

p. 170. 71 K.

promiscua in a, feminini articulos assumunt. in a neutra non inveniuntur 8
 Latina, sed Graeca, ut 'poema', 'schema', 'emblemā', 'toreuma', 'peripe-
 tasma', nisi tria monosyllaba Latina eiusdem generis literarum nomina in-
 declinabilia: a, ka, ha. omnia enim nomina elementorum propria neutra
 5 sunt tam apud nos quam apud Graecos et indeclinabilia. (numerorum vero
 nomina, quae declinantur, mobilia sunt vel per tres vel per duas termina-
 tiones, ut 'unus una unum', 'duo duae duo', 'tres tria', 'ducenti ducentae
 ducenta'; indeclinabilia vero communia sunt trium generum: 'hi' et 'hae'
 et 'haec quattuor', 'quinque', 'sex' et deinceps usque ad 'centum': 'mille'
 10 quoque trium est generum, quia est indeclinabile.)

In e correptam neutra sunt omnia, ut 'marē', 'sedilē', 'monilē'. in
 e productam Graeca feminina, ut 'Euterpē', 'Libyē'.

In i neutrum, 'hoc guumi', et a genitivis composita communia trium
 generum, 'eiusmodi'. nam 'nihili', 'frugi', 'mancipi' obliqui sunt casus
 15 figurate cum omnibus casibus adiuncti. | ||

In o, i antecedente, quando non sunt verbalia sive participialia, mas- 9
 culina sunt, ut 'hic stellio', 'gurgulio'; quando sunt verbalia sive partici-
 pialia, feminina sunt, ut 'oratio', 'actio', 'coniugatio', 'coniunctio', 'inter-
 iectio'. g quoque vel d antecedentibus, si mutant o in i in genetivo,
 20 feminina sunt, ut 'virgo virginis', 'Carthago Carthaginis', 'uligo uliginis',
 'dulcedo dulcedinis', 'acredo acredinis', 'cupido cupidinis', quod tamen et
 masculinum est, quando proprium est ipsius Amoris dei. excipiuntur supra
 dictae declinationis masculina haec: 'hic ordo ordinis', 'cardo cardinis'.
 'margo' quoque auctoritate poetica non solum feminini, sed etiam masculini
 25 generis invenitur. Statius:

Solverat Hesperii devexo margine ponti.

1 DE NEVTRIO D	De neutro in a. L	2 scema DGLK	3 trea G	ge-
nera A	4 k Lr ha] r a R h L	5 nos] Latinos L	6 mobilia sunt] g	
mobilia G	uel per duas uel per tres G	uel per duas terminationes uel per tres L		
nel-i	h h			
7 trea G	8 i et ae Rr	10 trium generum G	quia] quod GL	inde-
clinabile est G	11 DE NEVTRIO ET FEMININO IN E DL		monile sedile L	mu-
nile Ar	12 euturpe GL	lybyae R	lybye HKr	lipie LI
NEVTRIO ET COMMUNI IN L. D	ut hoc L	14 ut eiusmodi AD	huiusmodi GL	13 DE
nihili fugi R	nihili frugi r	15 figuratae AH	cum] com A	16 DE TRIBVS
GENERIBVS IN O. DL	quando] r q G	quando si RG	si L	quando non] qñ in
q ñ corr. in K	vocc. quando — gurgulio gloss. visa Krehlio, quo teste in marg. add.			
Zwicc. 1, 2 Lips. 2 et m. rec. in Dresd., uncis inclusit Erl. 2	post uerbalia siue			
participialia vocc. masculina — uerbalia siue participialia om. HK	18 ut oratio —			
femina sunt add. g	actio] r accio R	interiectio conunctio R	19 emutant	
Rr	20 Carthago] r karthago AG	kartago a	charthago R	chartago HL
karthago .nis K	Carthaginis] r karthaginis G	kartaginis H	chartaginis RL	
cartaginis a	aelo	uligo .nis Kk	22 Amoris om. AD	add. d
dictae A	25 Statius] r statius thebaidos (tebaidos R)	libro RAHGLK	statius in	
libro thebaidos D	statius thebaidos libro III M	Stat. Theb. III 407	26 his-	
perii G	dinexo L			

p. 643 P.

p. 171. 72 K.

propria quoque inveniuntur feminina, quae apud Graecos in ω vel in $\omega\nu$ desinunt, ut 'Manto', 'Dido', 'Sappho', 'Ruscino', 'Bubo', et unum Latinum
 10 'Iuno' et appellativum in 'ro' unum, 'caro'. alia vero omnia masculina sunt, ut 'stellio', 'Anio', 'Cicero', 'Milo', 'Apollo', 'mango', 'praedo', 'ligo', 'carbo', 'sermo', 'quaternio', exceptis paucis communibus, quae
 communia esse tam ipsa natura quam exempla Graecorum nobis demonstrare possunt, apud quos vel communia vel mobilia haec inveniuntur, ut 'hic' et 'haec homo', $\delta \acute{\alpha}\nu\theta\rho\omega\pi\omicron\varsigma \kappa\alpha\iota \eta \acute{\alpha}\nu\theta\rho\omega\pi\omicron\varsigma$, 'hic' et 'haec latro', $\delta \lambda\rho\sigma\tau\eta\varsigma \kappa\alpha\iota \eta \lambda\rho\sigma\tau\eta\varsigma$. inveniuntur tamen ex his quaedam in a facientia
 femininum, ut 'leno lena'. Iuvenalis in II: 10

Aut apud Isiacaе potius sacraria lenae. |

'caupo' quoque 'caupona' facit, quod est tam taberna quam mulier, et ad imitationem Graecorum: 'leo laena' vel 'lea', 'draco dracaena', 'strabo straba'.

In u neutra sunt: 'cornu', 'genu', 'gelu'. 15

In c duo sunt neutra: 'hoc lac lactis' et 'altec allecis'.

In d neutra sunt: 'quid' vel 'quod' et 'aliud' - haec enim ratio nomina esse ostendit - et 'Bogud', nomen barbarum, quod Livius in centesimo quarto decimo declinavit Bogudis.

1 $\omega\nu$] r ON R WH A 2 mantuo Rr sapho GLK nuscino K nibo
 L uel bubo l bibo RDH Bito Sturzius opusc. p. 44. at Bubo, quae est librorum AGKI
 lectio, mutatione non eget: est enim haec urbs Lyciae 3 ** iuno K unum in
 ro L uero om. G 4 appollo AHGL appallo K margo L 6 natura ipsa D
 nobis demonstrant apud L 8 ω ANTPWITWOC H O ANTPWITWOC AK O ANTPPOC GL
 .O Π Η Θ OC
 ANTPWITWOC KAI NANETPWITW Rr ANEPPOC K ANTPPOC GL ANEPWITWOC H 9 ANCTHC
 9 Y HANCTHC
 DGK ANTEC A ANCTHC H AECTEC L O ANCTHC KAI HNCTHC Rr ANCTHC D AECTEC L
 I H
 ANCTEC G ANCTHC K ANCTEC A ANCTHC H quaedam feminina in a ut D 10 Iuv.
 sat. II 6, 489 11 Aut] ut A isiacae RDH istiacae A ipsiacae GLK uel isiacae g
 sacrariae K laenae r 12 tam add. h 13 emitationem K leana Rr
 leana GL lena K draco^o uel draca^o na Kk dracena RAH dracena uel draca GL 15 DE .v. D
 In V L ut cornu D genu genu¹ H genu gelu ueru D gelu genu ueru A

16 DE C. D (L?) Sunt duo in c D duo sunt K neutra sunt L ut hoc D
 haltec AHG haltec cis K hallecis DG halletis A haltec * is (t) H 17 DE
 NEVTRQ ET MASCVLINO IN D. et sic per sqq. terminationes titulos add. DL d duo
 neutra AD quid et quod G 18 Bogud] scripsi bogud bogudinis RAHGK bogud
 bogudis DLKk Livius] r libius RAHGK libyus D liuyus d Livii fragm. libro
 CXIII secundum Prisciani edd. assignavit Drakenborchius, Liv. t. XIV p. 795 ed.
 Stuttg., libro CXII coll. Prisc. lib. VI § 22 Weissenbornius t. VI p. 12 ed. Teubn.
 hoc loco centesimo (centissimo GK) quarto decimo (quartadecimo L XIII K) iteris
 exaratum tantum non omnes libri praebent; fragmenta infra laudata ad librum CXII
 pertinere et ipsa eorum argumenta et libri docent. Bogudis uero nomen etiam per a.
 46 vicissitudines in libro CXIII a Livio commemorari potuit, ut in variis fontibus utrum-
 que numerum Prisc. invenerit 19 bogudis declinavit K Bogudis] d bogudis D

p. 643. 44 P.

p. 172. 73 K.

In 'al' Latina neutra sunt omnia: 'tribunal', 'cervical', 'vectigal'.
excipitur unum monosyllabum masculinum, 'hic sal sa||lis'. Terentius
in eunucho:

†qui habet in se salem.

5 Sallustius in Iugurthino: neque salem neque alia gulae irri-
tamenta. inveniuntur tamen vetustissimi quidam etiam neutro genere hoc
protulisse. barbara in 'al' desinentia masculina sunt: 'Hannibal', 'Hiemp-
sal', 'Hasdrubal'.

In 'el' correptam neutri sunt generis, 'mél', 'fél', 'subtél', τὸ 11
10 κοῖλον τοῦ ποδός.

In 'el' productam barbara masculina inveniuntur: 'hic Michaél',
'Gabriél', 'hic Abél'.

In 'il' unum masculinum, 'pugil', unum femininum, 'Tanaquil',
unum commune, 'vigil', unum neutrum indeclinabile, 'nihil', quod per
15 apocopen, id est abscisionem extremae syllabae, ab eo, quod est 'nihilum',
factum est 'nihil'.

In 'ol' unum est masculinum, 'sol solis'.

In 'ul' quoque unum reperitur masculinum Latinum, 'consul', duo
communia, 'praesul', 'exul', et barbara, 'Suthul', 'Muthul'; et sunt pro-
20 pria, quae ideo quidam neutra | esse putaverunt, quod appellativis neutris
sunt coniuncta: 'oppidum Suthul'. sed melius est figurate sic esse appo-
sita dicere, ut si dicam 'mons Ossa' vel 'Tiberis flumen', quam quod

1 latina neutra sunt latina omnia L ut tribunal D
ceruicel K 2 Excipiuntur H Ter. eun. III 1, 10: Verbis saepe in se
transmónet qui habet salem (qui sal habet Bentleius) 3 eunocho K 4 in
se] ipse Ll 5 Sall. Iug. 89, 7 eugurthino G irritamenta gulae cum
libris Sallustianis GK 6 tamen] om. G tamen et AH vetustissimi (sic) H
neutra K 7 protullisse G ut hannibal AD annibal Rr hiemsal AL

8 Hasdrubal] rd hastrubal D hastrubas R 9 correpta RH suprel DL sabtel K
post subtél: subtilis sed non in usu. add. A ew R eo Hr 10 κοῖλον] r κοι-

λων RDGL κοι.λων A κολον H κολον K τοι G τοι Rr ewy H 11 pro-
ducta RA masculina barbara HL masculina inveniuntur barbara D inveniuntur
masculina K ut est hic D ut hic G michel Kk michael RAH 12 hic ga-
briel D gabrihel RA grabrihel H hic Abel] hic abiel G abiel K abael (i) L
***el H raphael h nechabel R nectabel r, cf. lib. VII § 30 13 ut pugil L

15 apocopen A apacopen LK est per abscisionem D est per extremae syllabae
abscisionem K abscissionem g extramae D nihililum R 16 factum nihil D
17 unum masculinum L ut sol A 18 reperitur] r repperitur RAHL

latinum masculinum reperitur D 19 exul (s) DG mathul K muthul R
20 neutri Rr 21 oppidum] r opidum RL ut oppidum A 22 si om. R
ossa L tyberis R tibris Kk flulum (flumen in mg.) K quam dicere quod
10*

p. 644. 45 P.

p. 173. 74 K.

neutri generis in 'ul' terminantia sint, et maxime, cum lingua Poenorum, quae Chaldaeae vel Hebraeae similis est et Syrae, non habeat genus neutrum.

In 'am' unum invenitur commune trium generum et utriusque numeri, 'hic' et 'haec' et 'hoc nequam'.

In 'im' quoque unum neutrum proprium, 'Cim', nomen vici, ut dicit Celsus. et barbara indeclinabilia non solum in 'am' et in 'im', sed in alias quoque literas terminant, in quas Latina vel Graeca nomina non solent desinere, ut 'Abraham', 'Ioachim', 'Loth', 'Ruth', 'Iacob', 'David', 'Balac'. sed haec nomina nulla regula Latina vel Graeca sunt moderanda, nisi si transferantur in aliquam declinabilem formam, quod quidam historici fecerunt, ut 'Abrahamus Abrahami'.

III 12 In 'um' neutra sunt omnia: 'templum', 'regnum', 'tectum'. inveniuntur tamen || apud comicos feminarum quoque propria, quae in hanc terminationem diminutionis sive adulationis amatoriae causa proferuntur, ut 'Glycerium', 'Philotium', 'Dorcium', 'Sophronium', 'Abrotonum', quae quamvis articulos habeant femininos, declinationem tamen et formam tam apud Latinos quam apud Graecos servant neutrorum.

In 'en' correptam a canendo composita masculina | sunt, ut 'cornicēn', 'fidicēn', 'tubicēn', 'tibicēn', quorum feminina quae sunt in usu a genetivo figurantur mutata 'is' in a: 'fidicinis fidicina', 'tibicinis tibicina'. alia vero omnia in 'en' desinentia correptam neutra sunt, ut 'hoc numēn', 'stamēn', 'solamēn', 'semēn', cuius nominativum etiam 'hoc seminium' antiqui protulisse inveniuntur. Plautus in milite glorioso:

ADGK^v 1 sint K maximae H paenorum RG 2 chaldaeae (a) R chaldaeae HAGL caldae DK uel add. k vel Hebraeae] uehebraeae A hebraeae DH
 ebraeae GLK^{uel} et Kk sire R sirae r syre A syrae G siriae in sireae mut. K
 4 commune inuenitur AH trium generum commune G 5 ut hic K 6
 quoque om. H vici] cui A 7 solum et in K 8 aliis quoque litteris D
 quoque litteras ex litteras quoque mut. R nomina add. l 9 solunt R habraham A
 iochim L ioacim GK iocob L 10 Balac] h balach D et in littera
 ni f. H nomina om. L 11 si] r om. RADHLK transferentur Rr formam
 declinabilem D 12 istorici Rr storici A abraamus Rr habramus A habrahmus a
 abraami Rr 14 tamen add. k feminearum L 15 diminutionis in marg.
 add. l sive] aut L adulationis GL et amatoriae L amatoriae G 16
 Glycerium] h glicerium DL glicerium G clycerium AH flotium R flocium AHR
 dorcium philocium D Dorcium] r dortium RA sofronium A sophroni-
 num Hh Abrotonum] h abrotonium RH afrotonum r abrotanum A abrotonium Kk
 abrothionum G habrotouum L 17 feminos L tamen et] g tam et G
 18 grecos quam apud latinos D 19 ut om. DL 20 tubicen tubicen fidicen D
 tubicen lificen quorum A 21 genitiuis A figurate (figurantur d) a genitiuis D
 a ut tubicen tibicina tibicinis (tibicinis tibicina d) fidicen fidicinis fidicina D fidi-
 cenis fidicēna tibicenis tibicēna K tibinis Hh 22 correpta RA 23 stamen L
 seminum RrAD seminum G 24 ut antiqui G. Plaut. mil. glor. III 2, 67 sq.

p. 645 P.

p. 174. 75 K.

verri adfertur merces,

Non hic suo seminio quemquam †procule nam impertiturus est.

excipitur 'flamēn' [sacerdos Iovis] et 'pectēn', quae sunt masculina.

5 Trogus in XXII femininum a flamine protulit, 'haec flaminica': †Papicio flamen propter mortem flaminicae flaminio abiit.

In 'en' producta Latina generis sunt masculini: 'liēn', 'riēn' vel 13 'rēn' et 'splēn splenis'. Graeca vero in n desinentia eadem servant genera, quae habent apud Graecos: 'hic Ti|tan', 'haec Siren'.

10 In 'ar' Latinum unum dumtaxat proprium masculinum disyllabum invenitur, hic 'Caesar', et monosyllaba masculina, 'Lar', 'Nar' - Virgilius:

Sulphurea Nar albus aqua - ,

barbara vero plura: 'Aspar', 'Bostar', 'Hamilcar', 'Arar', quod etiam

15 'Araris' dicitur. Lucanus in VI:

(v. 1059 sq.) I uerri fertur L uerri fertur A uerriant fertur, uerreat ut tu etc.

libri Plautini affertur RADGK merces] h mercis AHKr Plaut. Vet. 2 semino GLK quinquam GL q'quam K procule nam] R porculenam r et sic apud Plautum Ge. Merula porculae. nam H porculae nam ADK porculenam L proculē et proculē libri Plaut. opt. porcellam corr. Reizius impertiturus est] h impertiturus est r impertiturus est K impertiturus est H impertiturus Plauti Palat. decurt. et Vat. impertiturus Vet. 5 Trog. Pomp. fragm. hist. Philipp. lib. XXII v. Iustin. ed. Bongars. Paris. 1581 init. fol. 6 v., ed. Dübner. t. II p. 221, ubi perperam lib. XXI assignatur. Pompeii Trogi fr. ed. Bielowskius fr. 25 p. 21 sq. feminini A a flamen flaminica protulit L flaminica RDH flaminica K Papicio] papitio AH Papirius Bongarsius, Falsterus amoen. philol. III 238 Papirius s. Papirius A. G. Cramerus in ann. ms. ad Gell. noct. Att. X 15, 22 6 flamen propter mortem] L, om. rell. propter mortem α flaminice H flaminice A flaminicae K flaminica D flaminio (m) R flaminio AGk abiit] L et sic Bongarsius, Falsterus, Cramerus, Krehlī censor Ien. I. l. p. 418 obiit libri rell. 7 productam DL Latina om. L 8 ren splen L splenis] h et splenis AH splenis om. DL in en (?) R

in en h 9 Graecos] illos G ut hic τίταν D titan Kk siren A 10 unum add. h dumtaxat unum A duxtaxat H 11 monosyllaba L nar lar K Verg. Aen. VII 517 in post Virgilius add. H in VII. Drk 13 sulphurea G sulphurea HL sulphuria A sulphuria K sulphurea Med. Rom., deficit Pal. alius L post aqua: Lar quando significat κατοικίδιον θεόν, laris facit genitium, sin autem imperatorem Veientorum, Lartis, quem mactauit Cossus. et testis Ouidius in epigrammatis [t. IIII p. 164 ed. Burm. cf. intpp. ad Quint. VIII 3, 70]: Larte ferox caeso Cossus opima tulit. Liuius in IIII ab urbe condita: Larte Tolumnio rege Veientum [cf. Liv. IIII 17, 1: ad Lartem Tolumnium Veientium regem]. GLk (Lar om. L quando] quod G quoque k ΚΑΤΟΥΚΑΙΑΤΟΝ ΕΩΝ G ΚΑΤΙΚΑΙΩΝ*** L ΚΑΤΟΥ-

ΚΑΙΑΤΟΝ ΕΩΝ k imperatorem] regem k uientorum L ueentorum k quem quem k mactauit L cosus k cesso L cosus k Lipyus L Lypyus G

Lippius tulit in k uientum L uientum Gk). eadem continet cod. Monac., ubi m. alt. uerbis a Lar — opima tulit inductis spscr. glosa ē usque huc. tamquam gloss. haec ascripta in D: Lar quando significat κατοικαίον id est habitaculum deorum laris

facit geūt sin autem imperatorem uegentorum lartis. quem mactauit cossus et testis est ovidius dicens larte ferox cesus cossus opima tulit. Lar domus mulierum quia ignis in ea semper custodiebatur Nam lar ignis a greco κατοικεο id est uro. 14 ut aspar A amilchar RG hamilchar HLK etiam add. l 15 Lucanus om. L Luc.

Rodanumque morantem

Praecipitavit Arar.

Virgilius vero in bucolico:

Aut Ararim Parthus bibet aut Germania Tigrim
accusativum in 'im' protulit, qui a nominativo est in 'is' terminante, 5
'hic Araris'. unum etiam commune trium generum eiusdem ex||tremittatis
invenitur: 'hic' et 'haec' et 'hoc par' et quae ex eo componuntur, 'im-
14 par', 'dispar', 'compar', 'separ'. alia vero omnia in 'ar' desinentia
Latina neutra sunt, ut 'hoc laquear', 'lacunar', 'lupinar', 'instar', 'far',
'columbar', quod significat genus vinculi. Plautus in rudente: 10

Nam † in columbari collus haud multum post erit.

In 'er', si sint secundae declinationis, masculina sunt: 'sacer', 'ager',
'Auster', 'heber', 'puer', 'oleaster'. sin vero tertiae sint declinationis in
'er' desinentia, b vel u loco consonantis quidem antecedente, neutra
sunt, nisi sint adiectiva, ut 'tuber', 'cadaver', 'suber', 'ver', 'uber', 15
quod significat τὸ οὐθαρ. Virgilius in VII:

non vobis rege Latino

Divitis uber agri Troiaeve opulentia deerit.

excipitur 'hic imber', quod videtur a Graeco esse ὄμβρος et illius genus
15 servasse, et ex eo composita: 'September', 'October', 'Mulciber', terrae 20

Phars. VI 475 sq. cf. *lib.* VII § 50 VII H 1 Rodanumque] r *Luc. Voss. B*
rodanunque R rhodanumque *Luc. Voss. A* 2 praecipitavit H aras A *Verg.*
eccl. 1, 63 (*deficit Med.*) 3 vero om. G bucolico GA βοκό K bucolicis L
4 ararem Pal. bibet] libet A 5 qui a nominativo] h quia nominatio AH
quia nominativus in is terminatur D 6 commune L 7 et ab eo composita
impar D inpar RH In-par. A 8 conpar R semipar GL et ex separ mut. K

9 ut om. L laqueor H lupinar L insar Hh post far: farris diffe-
rentiae causa asciscit alterum r in genetiuo D 10 columbar] D uel collumbar d
columbar k columbar L *Plaut. rud.* III 6, 50 (v. 888) rudente* (m) H

11 Nā in A columbariā Rr columbari Kk collus] colus L collum *Zwicc.* 2
Krehlii cum libris Plaut. eius collum *Pareus* collum eius *Fleckeisenus*, qui nunc sic
potius scribendum esse censet: Nam collus in columbari hau multo post erit haud] r
haut K aud RH aut (ā G) GL multo libri *Plautini* post terit R poterit H

12 In r Rr si sunt H ut sacer r 13 beber] *Krehlius in annot. cf. schol.*
Iuv. 12, 34 beuer rd pterique libri *Krehl.* pedur (ni f. in voc. lituris ab r sere di-
ruto) R peuer ADH fiber h glossatores in nonnullis *Krehlii codd.* castor gloss. in
Erl. 1 *Krehlii om. GLK* sunt H in R R 14 *** neutra H 15 adiectiva ex

deiectiva corr. A cuber Rr suber add. h ver] uerber GL uber K

16 ΤΟΥΤΑΡ Rr ΤΟΥΤΑΡ A ΘΟΥΤΑΡ H ΤΟΥΟΥΕΑΡ K ΤΟΥΟΥΕΑΡ G *Verg. Aen.*

VII 261 sq. 18 diuiter Hh troiaequae ex troiaequae corr. Pal. derit AH cumq

Pal. Fr. (*deficit Rom.*) deerit *Ver.* derit *Med.* 19 hic add. h uidetur et a DH

ΥΜΒΡΟΣ esse Kk ὄμβρος] μ om. RH ΙΜΒΡΩC r ΟΙΜΒΡΟΣ GL ΟΥΜΒΡΟΣ H
ΟΥΜΒΡΩC D ΟΥΜΒΡΟΣ A ὄ ὄμβρος 2 ὄ ὄμβρος π et sic (?) *Krehlii Lips.* 1 ante
esse seruasse genus R 20 seruare K octember L Terrae — passer

p. 646. 47 P.

p. 176. 77 K.

quoque fetus, si sint in 'er' desinentes tertiae declinationis, neutri sunt generis: 'siler', 'papaver', 'laser', 'cicer', 'siser'. excipitur 'haec acer', quod 'huius aceris' facit genitivum: nullum enim femininum in 'er' desinens secundae potest inveniri declinationis. Ovidius:

5 Et platanus genialis acerque coloribus inpar.

Solinus in memorabilibus de arbore turis: palam fieret, intorto eam esse vimine, ramis ad aceris qualitatem. 'iter' | quoque vel 'itiner' vetuste neutri sunt generis et 'spinter', quod ἀρχοξέριον aut fibulam in umeris aut armillam significat. Plautus in Menaechmis:

10 †Iubeas spinter novum reconcinnarier.

idem in eadem:

Mihi tu dederis pallam et spinter? numquam factum re-
peries.

alia vero omnia masculina sunt, ut 'hic pater', 'frater', 'asser', 'passer', 16
15 'cancer' (vetustissimi etiam 'hoc caucer' de morbo protulerunt), 'hic agger', 'anser', 'carcer' (et 'hoc carcer' quidam protulerunt, quos non sequimur), 'hic equester', 'paluster', exceptis duobus, quae ipsa natura defendit feminino generi, 'mater' et 'mulier', ('linter' quoque, || quod apud Graecos masculinum est, ὁ λουτήρ, apud nostros femininum est. Li-
20 vius in VI:

Iam in altum expulsa lintre)

et adiectivis, quae si non in 'is' facient feminina, necessario communia

p. 151, 14 in litura g Terrae enim quoque A 1 quoquo R foetus Lg
si om. L in r R desinentia D declinationis om. L 2 ut siler D
piper arbor
cicer Hh acer Rr arbor acer A 3 aceris add. l facit in genitivum A
in r ALg 4 Ovid. metam. X 95 5 genialis K genialis Lg cum libris
aliquot Ovidianis impar ADGLK 6 Solinus in memorabilibus 33, 8 cf. tib. VI
§ 44 memorabilibus Lg admirabilibus tib. VI l. l. 7 ad] et L aceris in
litura l Inter Rr 8 itener DK itiner d vetustae A^o spinther g aut
fibulam] naufroualam L 9 humeris ADHg Plaut. Menaechm. III 3, 4 (v. 527)

menecmis g menecmis RD megms A menegms H miuethmis K micenis L 10
iubeasque libri Plautini spinther g reconcinnarier g 11 Plaut. Menaechm. III
3, 9 (v. 683) eadem] d eodem DL 12 tu] g tu si R tum AD ut tu Plauti

Vet. tu ut Plauti Decurt. Vat. deris g palam Kk et om. RAH
add. r spinther g tu nūquam L reperies] r repperies RAH releceris (rele-
geris, redixeris) libri Plautini repereris Ritschelius 14 masculini K sunt in r.
ut A hic add. l aser L paser g 15 cancer sup. lin. add. al. m. in R
vetustissimi — carcer om. R add. r hoc de morbo L hic agger — protulerunt
post protulerunt om. G add. g 16 agger] h auger AHKrd ager Dg anser cancer
et hoc carceri A 17 sequimur] r sequitur RA aequistri L 18 diffendit G
generi] k genere LK al^M genere^M in mg. r mater mulier K mulier mater L 19

masculinum] l femininum L εαωΥΤΗΡ Rr οαοΥΝΤΗΡ GL οαοΥΘΕΡ II Libius LK
Livius in VI] Livius sc. Andronicus in Odysea, quae iam Merulae erat ad Ennium
p. CCXVI sententia, est enim prius versus Saturnii hemistichium 20 VI] VII H
Dresd. 2 Krehlii III spacr. in Lips. 1. 30 (i. e. 3°) Lips. 3, numerus videtur corruptus
esse 21 expulsam lintrem A lyntax DH 22 et ** adiectivis (ab) D

in at^M
et adiectivis Rr non is G faciunt AKH faciant L necessario R commo-

sunt (ut 'celer' masculinum 'celeris' facit femininum, cuius neutrum in e invenitur. Ovidius metamorphoseon VIII:

praedaque potita nefanda

Fert secum spoliū celeris progressaque porta.

Terentius in Phormione:

†Nullus es, Geta, nisi | aliquid consilium celere repereris):

'pauper', cuius femininum in a quoque vetustissimi proferebant - Plautus in vidularia:

Paupera haec res est.

Terentius tamen in Andria:

quam honeste in patria pauper vivere -,

'degener', 'uber' - ὁ εὐθαλής καὶ ἡ εὐθαλής καὶ τὸ εὐθαλές, Lucretius in VI:

sequitur gravis imber et uber.

Cato in II originum: itaque res uber fuit, antequam legiones -.

- 17 'Acer' et 'alacer' et 'saluber' et 'celeber', quamvis 'acris' et 'alacris' plerumque faciant et 'salubris' et 'celebris' feminina, in utraque tamen terminatione communis etiam generis inveniuntur prolata. Virgilius in VI: 20

nia L 1 **** celer L celer celeris masculinum celeris H masculinum — femininum om. DL add. d 2 inuenitur om. G Ovidius — porta om. L X in mg. l Ovid. metam. VIII 86sq. in VIII. metamorphoseon D metamorphoseon K VII A 3 Preda quae Rr 4 spolia K aceleris libri Ovidiani plerique.

hunc versum in cod. Marciano m. rec. ad marg. adscriptum spurium esse censuit Nic. Heinsius, eiecit Merkelius progressaque R progressaque GL 5 Ter. Phorm. I 4, l cf. lib. VII § 57 formione HLK 6 Nullus es] Nullus Bentleius Nullus — nisi] nisi es geta nihil G aliquid d iam aliquid Prisc. infra l. l. cum Ter. Bomb. Bas. et Donato aliquid iam Bentleius cum cod. C. C. Terentii et codice quodam vetusto Prisciani lib. VII tibi consilium libri Terentiani celere consilium L caeler Rr reppereris] HGr et lib. VII l. l. fere omnes repperis Ld et ex veterimis suis libris Terentianis Bentleius repperis RA repperis D Lachmannus in Lucr. p. 210 repperis K cum Bas. repper*** (iat, t ut vid. m. ant. in s corr.) Ter. Bomb.

8 protulerunt L Plautus Rr Plaut. vidul. fr. 3 p. 441 Both. cf. Lindemanni ad Prob. inst. II, 1, 34 p. 116 ann. 2 9 uitularia L 10 paupera] r pauper R 11 Ter. Andr. III 5, 3 cf. lib. XVI § 9 tamen in ex in tamen] corr. L

in at ^M

12 honeste Rr in patria honeste Ter. Bas. pauper in patria L pauper* uere K paupere uiuere k uiuere Ter. Bas. et sic ex codd. duobus Ter. Bodleianis Bentleius 13 ὁ εὐθαλής] O EYΘAΛEC L O EYΘAΛHC KAINOTΘAΛHKAIΘOCYΘAΛHC Rr O EYΘAΛHC KAINETOTΘAΛHC. KAIOTBY. ΘAΛHC A O EYΘAΛHC KAIHTOTΘAΛHC KAIOTBY-

ΘAΛEC H O EYΘAHC KAI H EYEAHC KAY TO EYEAΛEC Kk τὸ εὐθαλές] TO EYΘAΛHC DG Lucr. VI 290 III K Cato origg. II p. 107 Kr. fr. 36 p. 274 R. fr. LX

p. 43 Wr. 16 uirginum Ll legiones] s. accederent gloss. cod. Heidelb. uastassent (uestassent μ) regiones edd. ante α uastassent legiones edd. inde ab α usque ad Putschianam 18 Acer uel et K Alacer et acer D caeleber r alacris et acris D faciant plerumque L 19 faciunt K 20 etiam generis inueniuntur etiam prolata. Virgilius etiam in K Verg. Aen. VI 685 in VI om. L

p. 647 P.

p. 178. 79 K.

alacris palmas utrasque tetendit.

idem in V:

Ergo alacris cunctosque putans excedere palma.

Te|rentius in eunucho:

5 quid tu es tristis? quidve es alacris?

Naevius in carmine belli Punici:

fames acer

Augescit hostibus.

Ennius in XVI:

10 Aestatem autumnus sequitur, post acer hiems.

idem in XII:

Omneis mortaleis victores cordibus vivis

Laetanteis vino curatos somnus repente

In campo passim mollissimus perculit acris.

15 frequentior tamen usus in 'er' profert masculina et in 'is' feminina, quorum neutra semper in e finiuntur. ('hic volucer' et 'haec volucris' et 18 'hoc volucre' facit. Horatius in IIII carminum:

Inclusit volucris dies.)

In 'ir' masculina sunt, ut 'hic vir', 'levir', 'Trevir', 'abaddir'. unum

1 Anchises alacris RAD Achises alacris H alacris ex corr. Pal. post tetendit: de anchisa dicens add. RGL et in litura H de anchisa dicit AD de anchisa dicitur K. gloss. ex lib. VI § 40 ortum esse vidit et expunxit Krehlius. duce cod. suo Lips. 3 palmas alacres L 2 Verg. Aen. V 380 in V aeneidos Da

v
in georgicon III alacris L 4 Ter. eun. II 3. 13 ennocho L post eunucho: parmeno dicit ad chaeream (cheream GHLKr ceram R) add. GRHLKd haec

parmeno dicit ad chaeream (cheream D cheriam A) add. AD 5 quidnes Bemb. m. alt. corr. es om. Bas. 6 Neuius libri Naevii bell. Pun. V 1 p. 202 E. S. p. 71 Klusm. inc. IX p. 18 Vahl. cf. lib. VI § 40 7 acer haec fames L 8 angessit A angescit K 9 Enn. ann. XVI 34 E. S. XVI fr. XII p. 61 et p. LXXXVI Vahl. 10 hiems] r hiemps RAD hiems fit Serv. ad Aen. VI 685 hiemps sit Serv. cod. Cassell. 11 Enn. ann. XII 3 sqq. E. S. XII fr. unic. p. 55 cf. p. LXXI sq. Vahl. v. etiam lib. VI § 40 12 omnes RD omnis AHGLKr mortales RADh mortalis HGLKr vivis] huius RHG 'An hibus (hius) latet?' Vahlenius 13 lactantes G lactantis K laetantes rell. uiro A curatos ex curantes corr. A 14 in — mollissimus om. L † in mg. l mollissimos d 15 proferre L 16 hic volucer — dies supra post perculit acris collocant libri. est adnot. archetypi marg., quae loco alieno in verba scriptoris illata est 17 facit om. G Oratius RLK Hor. carm. IIII 13, 16 19 DE MASCVLINO ET NEVTRO IN IR. D ut uir H uir duumuir leuir et ad mg. duumuir a uiro est compositum, leuir enim dicitur ΘΑΝΔΡΑΝΕΛΦΟΣ treuir est gens gallica hic K leuir duumuir a uiro est compositum. leuir enim dicitur ΘΑΝΔΡΑΝΕΛΦΟΣ (ΘΑΝΔΡΑΝΕΛΦΩC D) treuir enim gens gallica (gallia ex gallia corr. A) treuir (hic treuir Dd) abaddir AD treuir (hle L) duumuir a uiro est compositum (hic G)

abaddir GL post abaddir: deus esse dicitur hoc (uel hoc A) nomine (nomen K) lapis ille (lapis ille lapis L lapis ille ***** I) quem Saturnus uorasse (deuorasse H) traditur pro ioue (pro ioue uorasse traditur D) quem graeci βαττυλον (sic r, BATTY-

H
ΑΩΝ R BATTYΑΟΝ GK ΒΑΤΥΑΟΝ H ΒΑΤΥΑΟΝ in litura I BATTYΑΙΟΝ A ΒΑΕΑΙΟΝ D uel BANTYΑΙΟΝ d) uocant add. libri; in marg. relegavit Krehlius, cf. lib. VII § 32 et unum L

proprium civitatis invenitur 'Gad||dir' - quod quidam femininum esse putaverunt, sed Sallustius neutrum esse | ostendit in II historiarum accusativum nominativo similem ponens: ut alii tradiderunt, Tartessum, Hispaniae civitatem, quam nunc Tyrii mutato nomine Gaddir habent; nam si esset femininum, 'Gaddirem' dixisset - 5 et unum neutrum indeclinabile, 'hoc ir'.

III 19 In 'or' comparativa quidem communia sunt: 'hic' et 'haec clarior', 'felicio', 'melior', 'minor', excepto uno 'hic senior'; alia vero omnia masculina sunt, ut 'hic orator', 'cursor', 'furo', 'doctor', 'horror', 'labor', exceptis femininis quidem tribus, quorum duo ipsa natura alterius esse 10 generis prohibet, 'uxor' et 'soror'. 'arbor' etiam, quod iure inter feminina connumeratur, quod 'mater' quoque dicitur proprii fetus unaquaeque arbor auctore Virgilio, qui in II georgicon hoc ostendit dicens:

Parva sub ingenti matris se subicit umbra.

unde specialia quoque uniuscuiusque arboris nomina feminina sunt, excepto 15 'oleastro', quod tam forma terminationis quam declinatio prohibuit esse femininum. nam 'siler' non est inter arbores ponendum, sicut nec 'rubus'.
20 neutra quoque in 'or' desinentia quattuor inveniuntur: 'marmor', 'aequor', 'ador', 'cor', praeterea communia, quae etiam apud Graecos communia sunt: 'memor', 'immemor', et | a decore vel corpore vel colore composita, 20 'hic' et 'haec indecor', 'dedecor', 'bicorpor', 'tricorpor', 'discolor', 'concolor'. 'auctor', quando ἀὐθέντην significat, commune est, quando ἀύξη-
τήν, 'auctrix' facit femininum, sicut omnia verbalia in 'or' desinentia.

In 'ur', si sint propria vel deorum vel gentilia vel appellativa avium

1 inuenitur ciuitatis D gadir D 2 Sall. hist. II 32 p. 144 Kr. cf. lib. VI § 45 3 similem nominatio A tartesum LK 4 ciuitatem Hispaniae L tyri L tirii AGK 5 Gaddir] d gadir D Gaddirem] d gadirem DH
6 post neutrum: TO HNAF add. A TW HNAF D post ir: TO TENAP THC HPAOC (i. e. τὸ θέναι τῆς χείρως) G TO ΘENAP THC NIPAC L TO THNAF THC NIPAC K 7 DE QUATTUOR GENERIBVS IN OR. D quidem om. L communia ex communia corr. L comunia K 8 uno om. H 9 ut om. HGK honor D uel horror d 10 quidem tribus ex tribus quidem corr. K generis esse AHGLK 11 et] R om. vell. 12 connumeratur Dd connumeratur L quodque dicitur proprii R foetus ALKr 13 Verg. georg. II 19 14 paruae L subigit Med. 15 specialia H 16 aleastro K tamen A declinatio Hh 17 ponendum] numerandum L 18 quattuor in or desinentia D desentia A ador aequor G 19 ador Rr cor ador D cor] color l praeter L 20 inmemor Ha corporae A colore uel corpore L uel colore add. h 21 hic et haec et hoc GL
dedetor* H tricorpor] r triporcor R 22 quando om. A AYΘENTHC Dd AYΘHNTHN A AYΘHNOHN R AYΘENTHN H AYΘHNTEN L AYTEHTEN K commune quando est K est om. G AYETH^N Rr AYETH^N (HT) D AYXETEN L 23 autrix Rr autrix A antrix DH 24 DE TRIBVS GENERIBVS IN VR. D ir Rr ur desinentia si AD sint propria] Krehlius in ann. sint nomina propria H sint nomina hominum propria Rr sint hominum propria ADGK sint hominum uel deorum propria L alium Rr

p. 648. 49 P. p. 181. 82 K.
vel f ante 'ur' habentia, masculina sunt: 'Anxur', 'Astur', 'turtur', 'vultur', 'furfur'; verbalia vero, quae hominibus imponi possunt, communia sunt, si sint tertiae declinationis, ut 'augur', 'fur'. Horatius in I sermonum:

5 Iulius et fragilis Peditia furque Voranus.
unum secundae invenitur masculinum, 'satur', cuius femininum in a terminat. alia vero omnia eiusdem terminatiōnis nomina neutra sunt: 'murmur', 'guttur' (quod etiam masculino genere protulit Plautus in aulularia:

Etiamne obturat inferiorem gutturem,
10 Ne quid ꝑ anima forte amittat dormiens?),
'sulphur', 'Tibur', 'robur', 'iecur'.

In 'as' Latina, si sint patriae, communis sunt generis, 'hic' et 'haec Arpinās', 'Sufenās', 'Capenās', quorum ideo extrema syllaba circumflectitur, quia per syncopen 'ti' syllabae, sicut saepe diximus, prolata sunt. anti-
15 quissimi enim 'hic' et 'haec Arpinatis', 'Sufenatis', 'Capenatis', proferre solebant. alia vero omnia in 'as' desinentia feminina sunt, ut 'pietas', 22
'probitas', 'auctoritas', excepto uno proprio, 'Maecenas Maecenatis'. (est etiam 'Laenās', quod differentiae causa in fine circumflectitur. Iuvenalis in I:

20 Quod captator emat Laenās, Aurelia vendat.)
inveniuntur tamen alia quoque propria in formam gentilium prolata, ut 'Antias' historicus, et monosyllaba: 'as assis', 'mas maris', 'vas' masculinum 'vadis', neutrum 'vasis', et 'hoc fas', 'nefas', 'nugas' etiam, omnis 23

1 x uel f (x in litura) L x uel t uel f dh et m. rec. in R ut anxur AD
axur LI ^{rt}turtur Rr 2 hic furfur R inponi AH inpossunt Dd 3 fur
augur D oratius K Hor. serm. I 8, 30 sermonum] rd sermone RD

5 peditia R peditia A pedatia H puidiatia K uoronus Rr forabus G fufanus K
6 secundae declinationis AD inueniuntur A inuenitur declinationis masculinum l masculinum inuenitur D ut satir r femininum satura D terminatur D terminat satura K terminatur satura GL 7 mormur GK uel murmur g
guttur om. G quod — dormiens notam sc. archetypi marginalem ad guttur pertinentem post vocc. sulphur — iecur exhibent libri Plaut. aulul. II 4 (III 1) 25 sq.
aularia L 9 etiamne GLK obturat] d obdurat ADGL guttorem LK
10 anima] animae libri Plaut. animai G. I. Vossius Arist. IV 3 p. 546 ed.

Eckst. amit G 11 solphur (ph in litura) G solfur K sulphur mæcic Dd ^{uel e}

iecur est iecoris uel iocineris Dd 12 DE ·S· SED PRIMVM DE V GENERIBVS IN AS. D
communis] h communi AH 13 suphenās R suffenās r cupenas H tapeuas G
ideo om. H circumflectitur Lg 14 saepe] r sepae R 15 enim quoque
hic D suffenatis RA post Sufenatis: Capenatis — Maecenatis om. R add. r

capinatis A 16 omnia om. L femininam A 17 probitus H auctoritas A
mecenias mecenatis GKr moecenas maecenatis A Maecenatis om. L 18 etiam]
enim K lenas DHKg leenas AGd deferentiae K circumflectitur Lg Iuv. sat.

I 5, 98 20 captor L Laenas] L leenas d lenas rell. cum codd. Iuv. auri-
lia Kk aurelea G 21 formam] d forma ADh prolata add. r 22 hystoricus H
monosyllabis RABK monosyllabis GL asis GL 23 uassis AK omnis] d

p. 649. 50 P.

p. 182. 83 K.

generis, quae sunt indeclinabilia. Graeca vero tam in 'as' quam in alias quascumque syllabas terminantia eadem servant apud nos genera, quae habent apud Graecos, si eandem servant terminationem etiam apud Latinos, quam habent apud illos. in multis enim videmus commutatione terminationis genera quoque esse conversa, ut ὁ κρατήρ 'haec cratera', ὁ χάρτης 'haec charta', ὁ κηρός 'haec cera', ὁ ἀμφορεύς 'haec amphora', ὁ πάνθηρ 'haec panthera'. Horatius in II epistularum:

Diversum confusa genus panthera camelo
Sive elephas albus vulgi converterit ora.

24 In 'es' correptam [si sint apud Graecos] communia vel mobilia, quae 10 illi τριγενῆ vocant. hoc autem etiam ex ipsa rerum significatione potest cognosci in omnibus appellativis, utrum possint necne femininorum quoque esse adiectiva vel etiam neutrorum. quod si ipsa exigat significatio, in 'es' desinentia communia sunt, ut 'hebēs' tam de mare quam de femina dicitur - significat enim tardus et tarda -, 'milēs' quoque 'hic' et 15 'haec | milēs'. Ovidius in II metamorphoseon de Callistone loquens:

Miles erat Phoebes, nec Maenalon attigit ulla

Gratior hac Triviae: sed nulla potentia longa est.

similiter 'praepēs', qui et quae in altum volat, 'terēs' quoque rotundus et rotunda, 'comēs' a comitando, quod tam ad mares quam ad feminas pertinet, et omnia similiter utrique generi convenientia: 'divēs', 'superstēs', 'quadrupēs', 'inquiēs', 'sospēs' etiam et 'hospēs'. Lucanus in V:

omnis commune DGL omnis commune K omnis communis RA et in littera h 1
sunt add. k 2 genera add. d 4 multis add. h commutationem L commo-
tationem G 5 ΚΡΑΤΗC Kk ΚΡΑΘΗ H haec cratera, ὁ χάρτης om. A 6 ΧΑΡΤΗC

Rr ΚΑΡΤΗC D ΚΑΘΕC H charta] k cartha RA carta DHK ΚΗΡΩC G ΚΕΡΟC AK
coera G ο ΑΜΦΟΡΕΙC haec amphora ο ΚΗΡΟC haec caera L ΑΜΦΩΡΕΥC r
ΑΜΦΟΡΕΥC DGK ΑΜΦΩΡΙC R ΑΜΦΟΡΗC AH 7 ΠΑΝΤΗΡ A ΠΑΝΘΕΡ K panthera] d
panthera RDH Oratius GK Hor. ep. II 1, 195 sq. cf. supra § 8 aepistolara-
rum LK epistularum sermonum Rr epistolarum sermonum, si foret in terris ride-
ret democrit. seu diuersum A epistolarum si foret in terris rideret democritus seu
diuersum D 8 confussa GL panthera H camello RAHGK 9 elephas RG
eliphas K alius L conuerteret H hora RDK 10 communia K 11 ΤΡΙ-
ΓΕΝ ** D ΤΡΙΓΕΝΑ d trigenam R trigenem AH trigeni GL uel trigena g trigena K

12 femininorum] r femininarum RDL feminarum HGKd 13 si add. h ratio
significatio G 14 communia K haebes K tam] quam G 15 tardus uel
tarda G tardus tarda L 16 Ovid. metam. II 415 sq. calistone DGL calystone A

17 erit A phebes D menalon AHLK menalaon GK adigit Rr 18
hac] hac Rr et DGL riuiae Rr potentia longa est (sic Ovidius), similiter] in libris

post potentia add. gloss. formae s. forma in hunc modum: potentia formae. Longa est
similiter Ar potentia formae. Longae similiter R potentia forma (forme d) longa est.

Similiter D potentia forma long est. Similiter K potentiae formae longa. Similiter H
potentia formae. Similiter GL 19 in om. RADLK add. rk volat] r uolet R
20 et rotunda et rotundum g comes quoque a comitando hic et haec Dd

21 similiter om. GL utroque K hic et haec diues ADGK 22 hospes] rhg
hopes R ospes HGK opes K Luc. Phars. V 11

p. 650 P.

p. 183 K.

Hospes in externis audivit curia tectis.

Frequenter tamen haec duo in genere feminino a terminant auctores,
ut Virgilius in III:

bellum, o terra hospita, portas.

5 Lucanus in III:

tunc obtulit hospita tellus

Puppibus accessus facilis, legere rudentes,
et 'Sospita' Iuno. Ovidius in II fastorum:

Principio mensis Phrygiae contermina Matris

10 Sospita delubris dicitur aucta novis.

invenitur etiam 'antistita' pro 'antistēs'. Cicero de signis: postri- 25
die sacerdotes Cereris atque illius fani antistitae, maiores
natu, probatae ac nobiles mulieres, rem ad magistratus
suos deferunt. neutris quoque coniuncta haec (id est in 'ēs' communia)

15 inveniuntur, ut Virgilius in VII:

sed haec tereti mos est aptare flagello.

Iuvenalis in V:

nec umquam

Depositum tibi sospes erit.

20 Lucanus in V:

rerum nos summa sequetur,

Imperiumque comes.

1 ospes GK Hos^{pes} Luc. Voss. Bb exteruis] sic etiam lib. VII § 35. 65 extre-
mis K et aliquot libri Luc. cyria A 2 tamen om. D haeduo A duo
om. G femino H auctores a terminant L 3 ut om. DHL Verg. Aen. III
530 III. aeneid'. A tertio aeneidos et pater anchises bellum D 4 hospita] g
ospita GK 5 Luc. Phars. III 43 sq. IIII G 6 optulit Luc. Voss. AB
hospita] g ospita GK 7 pupibus GL accessus GL accessum facilem Luc.
Guelf. 2 facilis] RK faciles rell. cum Luc. Voss. AB legere rudentes] om. RK
add. r legeret et Lk rudentes] om. AH add. dh r. G et in litura D 8 iono A
Ovid. fast. II 55 sq. 9 menses A phrygiae G frigiae L frugiae K matris]
libri Prisc. et hic et lib. VII § 66, cod. Heins. chart. Ovid. matri Ovidii tantum non
omnes 10 novis] k nobis AK 11 antistita] d antestita AK antesta G uel an-
testita g antista DL autestes AGK uel antistes g Cic. in Verr. II 4, 45. 99
postridie ex postridue corr. H post tridie L postridiae R 12 ceris Dd fani Kk
antistitae: sic etiam Gell. XIII 21, 22, Charis. p. 77 P. et pars librorum Cic. an-
tistites etc. al. antestitae K antestite A antestae G antistae L 13 probatae agnobiles
A nobiles K 14 defferunt G differunt L idem Rr in es add. k com-
monia K 15 ut om. K Verg. Aen. VII 731 post VII extremam versus prae-
cedentis partem huiusque initium: teretes (terites L) sunt aclydes (aclides L) illis tela
(taela G) add. GL 16 tereti] lento cum Verg. GL cf. lib. VII § 35. 65 mol Med.
17 Iuvenalis — erit om. D Iuv. sat. V 13, 177 sq. II GL III in litura h
18 nec umquam] sic etiam lib. VII § 35 numquam lib. VII § 65 cum Iuven. 20 Lu-
canus in V] r in eodem R Luc. Phars. V 26 sq. 21 sequitur RADG et ni f.
K 22 imperumque Luc. Voss. Bb

p. 630. 51 P.

p. 163—88 K.

Sallustius in I historiarum: nobis primae dissensionis vitio
humani ingenii evenere, quod inquires atque indomitum sem-
per in certamine libertatis aut gloriae aut dominationis
V 26 agit. alia vero omnia, id est quae nullam significationis naturalem com-
munionem habent cum femininis, masculina sunt, ut 'gurgēs', 'tramēs',
'stipēs', 'limēs', 'poplēs', 'fomēs', 'caespēs', exceptis in 'gēs' desinenti-
bus, quae in genetivo e servant - sunt enim feminina duo: 'segēs segetis',
'tegēs tegetis' - et uno arboris nomine, quod ratione supra dicta femininum
est, 'abiēs', || et 'compēs compedis'. Terentius:

habendae compedes.

10

In 'es' productam, si sint quintae declinationis, feminina sunt. excipitur
unum 'diēs', quod tam masculini quam feminini generis in singulari nu-
mero invenitur (ex quo et diminutio fit, 'diecula'. Terentius in Andria:

Eho inpudens, non satis tēst, quod tibi dieculam addo?
pro dilatione aliqua temporis), in plurali vero semper masculinum inveni-
tur: non enim incertum tempus videtur significare; quod plerumque in fe-
minino genere invenimus numeri singularis. ideo autem diximus 'plerum-
que', quod invenitur in usu et pro certo tempore femininum et pro incerto
masculinum e contrario. Virgilius in II:

Venit summa dies et ineluctabile tempus
Dardaniae.

20

Lucanus in III:

non usque adeo permiscuit imis
Longus summa dies, ut non, si voce Me|telli

uel nobis
1 Sall. hist. I 8 p. 6 sq. Kr. istoriarum A nobis] nuper Dd nuper A
primae om. GL dissensiones RH discessionis r disensionis L desensiones K
2 evenere] r euenire RK retinere A quod] quoque GL dindomitum H
3 ut gloriae Dd 4 post agit: Iuuenalis — erit, quae supra om., exhibet D sig-
nificationes natularem Aa commonionem K 5 feminis Kk ut om. L.
6 stipes] r stirpes A stipes stipitis RH cespes ADHG cispes LK 8 te-
gētis Gg 9 Ter. Phorm. II 1, 19 10 ha|habendae A aries, et paries. masculina
(mascula A) e servant in obliquis casibus post compedes add. AD 11 excipiatur (ua) H
13 quo diminutio K quo etiam diminutium (deminutium G dēminutium g) GL
Ter. Andr. III 2, 27 14 eho] d hoc * R al' hoc correctum M r haeho A h̄ K
eo GL o D eho tu Terentius impudens RDHGL est] habes Terentius prop-
ter delatione. A propter delationem Dd 15 pro — temporis] om. Lips. 3 Krehlii,
pro dilatione aliqua Dresd. pro dilatione sed aliqua Lips. 2 Krehlii 16 plerum-
que feminino Rr 17 inuenitur A numero Rr singularis numeri K 18
post femininum: et pro incerto tempore femininum add. R del. r 19 e contrario] r
et quontrario R om. GL Verg. Aen. II 324 sq. II aeneidos (eneid' A) AD
20 in .e. luctabile H 22 et lucanus AH Lucan. Phars. III 138—140 III] L
VII r VI R rell. 23 notusque A usuque L promiscuit L 24 sic uoce A
uoce] k uocem GLK

p. 651. 52 P.

p. 185. 86 K.

Servantur leges, malint a Caesare tolli.

Stätius in I:

longumque in saecula digne

Promeriture diem.

5 ex eo quoque compositum semper masculinum est, 'hic meridiēs', certum enim significat tempus diei. Terentius in adelphis:

† ipso meridie stipulam colligendo.

alia vero in 'es' productam desinentia, quae sunt propria, masculina inve-
niuntur, ut 'Herculēs', 'Vlixēs', 'Persēs', 'Achillēs', 'Verrēs', 'Chremēs',
10 'Lachēs', excepto uno feminino, 'Cerēs Cereris'. appellativa vero, si sint ad homines pertinentia, quae apud Graecos communia vel mobilia, apud nos communia sunt, ut 'herēs', 'locuplēs', quod et neutrum est. alia vero omnia feminina sunt, ut 'caedēs', 'stragēs', 'struēs', 'vulpēs', 'apēs', 'luēs', 'labēs', 'cladēs', 'nubēs'. excipitur 'hic verrēs' appellativum,
15 cum porcum significat.

In 'is' finita nomina, si sint adiectiva vel derivativa appellativa, communia sunt, et si ad homines proprie solos pertinent, non faciunt ex se neutra, ut 'hic' et 'haec civis', 'hic' et 'haec hostis' - Stätius in V Thebaidos:

20 Turbidus incertusque oculis vigilantibus hostem

Occupat amplexu,

cum de uxore Helymi Gorge loquitur -, 'hic' || et 'haec Samnis' ('aedilis', quia dignitatis est ad viros pertinentis, masculini generis est); sin tam ad homines quam ad alias res dici possunt, in e faciunt neutrum: 'hic' et
25 'haec suavis' et 'hoc suave', 'hic' et 'haec dulcis' et 'hoc dulce', 'hic' et 'haec regalis' et 'hoc regale', 'hic' et 'haec amabilis' et 'hoc amabile'. alia vero in 'is' desinentia, n vel duas consonantes in eadem syllaba 28 vel duplicem consonantem ante 'is' habentia et quae paenultimam syllabam

1 servantur] seruentur *pars codd. Luc. cum Voss. B* malent *GLK* mallent *codd. aliquot Luc.* a Caesare] accesserae *A* 2 Idem stätius *GL Stat. Theb. I 638 sq.* in I] *om. GL li. I, K* I tebaid' *A* primo thebaidos *D* 3 longum-
que] *d* si longumque *DG* secula *AD* dignae *AH* 4 promeriturae *HLK*
6 tempus significat *D* *Ter. ad. V 3, 62:* meridie ipso faciam ut stipulam colligat; et sic lib. VII § 92 in adelphis *om. L* 7 meridiaie *Rr* 8 productam] *r*
producta *R* 9 achiles *G* laches uerres chremes *D* 10 Apellatiua *A* 11
pertinentia *om. L* communia *K* mobilia sunt apud *A* 12 communia *K*
13 stages *A* uolpes *Gg* 14 clades pubes nubes *K* 16 DE TRIBVS GENERIBVS
IN IS. *D* communia *K* 17 proprie] *r* propriae *RAHK* soli *D* 18 cuius et
hic *K* *Stat. Theb. V 212 sq.* in *om. D* V libri mei omnes, *Erl. 1, 2 Kreh-
lii, et sic iam restituit I. F. Gronovius ad Liv. XXX 14, 2 secundo ead. ante Krehlium*
19 tebaidos *AG* et in thebaidos *corr. D* 20 turpidus *Rr* incertumque *Sta-
tius* 21 amplexam *R* 22 helymi *DL* elymi *AG* liquitur *Dd* samnis *r*
ammis *R* 23 quia quia *A* pertinentis] *rd* pertinens *RAD* 24 neutrum ut
hic *DGL* 28 syllabam in unam *H*.

p. 652 P.

p. 186 K.

una ex liquidis terminant, masculina sunt, ut 'panis', 'funis', 'amnis', 'ignis', 'piscis', 'fascis', 'fustis', 'postis', 'vectis', 'axis', 'ensis', 'anguis', 'unguis', 'collis', 'follis', 'mensis', 'corbis', 'orbis', 'torquis'. excipitur 'haec bipennis', quod ideo femininum est, quod quasi adiectivum est securis, vel quod a penna, quod ipsum quoque femininum est, componitur. sed magis adiectivum hoc esse Virgilius ostendit 'ferro bipenni' ponens in XI:

ferro sonat alta bipenni

Fraxinus.

29 excipitur etiam 'canis' commune, quod et natura sic esse ostendit. 'finis' quoque et 'clunis' tam masculini quam feminini generis usurpavit auctoritas in una eademque significatione. Iuvenalis in III:

Ad terram tremulo descendant clune puellae.

Horatius in I sermonum:

Quod pulchrae clunes, breve quod caput, ardua cervix. multa tamen et in hac et in aliis terminationibus confudisse genera inveniuntur vetustissimi, quos non sequimur, ut 'haec amnis', 'funis', 'anguis'. composita sive ex masculinis sive ex femininis, si adiectiva fuerint, communia sunt, ut 'hic sanguis', 'hic' et 'haec exanguis' et 'hoc exan-

1 terminant] *d* terminantur RAD amnis] *r* amnis R annis A 2 ignis amnis L fustis] fastis G axis H post axis: ΘΥΒΑΚΩΝ add. R unc. incl. r TOBAKAON A T*****N mensis D ensis anguis K 3 post collis: κοφραος add. κοφιαος RA follis H post follis: ****OC D mensis in litura R, h. l. om. D corbis K corbis H corbis κοφινωc D curbis κοφινoc L curuis κοφινoc G corbis orbis] orbis R corbis r 4 Excipiuntur GL bipinis G bipinnis g pipeennis H post bipennis: ΠΗΛΗΚΙΝ add. D ΠΗΛΗΚΥΝ GL ΠΗΛΗΚΥΜ A 5 ΠΗΛΗΚΗC securis GL ΠΗΛΗΡΗC ord. deinde mut. in G securis H post securis: ΠΗΛΗΡΗC add. Dd ΠΗΛΗΡΗC A quod appenna H quod est apinnis K pinna GLr 6 Verg. Aen. XI 135 sq. post ostendit: ferro — ostendit om. R add. r ferro bipinni (sic) h. l. collo cat l, post fraxinus posuerat L bipinni GLr uel bipenni g 8 alta Prisc. et hic et lib. VI § 83 VII § 82 cum Verg. Med. Pal. Rom. acta et icta v. l. codd. Verg. bipenni] k bipinni GLKr uel bipenni g 10 cummune K esse om. G ostendit esse L 11 masculina H femini L usurpavit R 12 Iuv. sat. III 11, 164 III] scripsi VII AD VI RGLK III H quinto (V, 5) edd. 13 descendant] k cum Iuvenale descendunt ADH Serv. ad Aen. II 554 descendunt GL descendit K clunae r 14 oratius K Horat. serm. I 2, 89 sermonem Rr 15 pulchrae GK pulchre lunaes R pulchres clune A clunis K caput] r capud RH post cervix: in una eademque (eadem L) significatione add. RADHLK 16 confudisse] rk confudisse RLK 17 sequitur A anguis funis K 18 fuerint] fiant ADGL et in litura H uel fuerint l 19 sanguis L hic et haec — animus om. R add. r et hic et haec H exanguis LK ex-

p. 692. 53 P.

p. 196. 87 K.

gue'; 'animus', 'hic' et 'haec exanimis' et 'hoc exanime'; 'cuspis', 'hic' et 'haec tricuspis'. invenitur tamen hoc etiam neutro adiunctum, sed 30 per obliquos casus. Ovidius in I metamorphoseon: positoque tricuspide telo

5 Mulcet aquas.

'pestis' etiam et 'neptis' et 'vestis', cum duas consonantes ante 'is' habent, feminini sunt generis, et 'vallis', 'turris', 'pelvis', 'pellis', quam-|| vis paenultima syllabae liquidis terminantur, tamen feminina sunt. illa quoque masculina sunt, quae una syllaba crescunt in genetivo, ut 'hic lapis lapidis', 'pulvis pulveris', 'sanguis sanguinis', 'vomis vomeris', 'cinis cineris'. excipiuntur 'haec cuspis cuspidis', 'cassis cassidis', quorum extremae syllabae amborum ab s coeperunt, quod in eiusdem formae masculinis non invenies, 'lis' quoque 'litis'. alia vero omnia in 'is' desinentia feminina sunt: 'haec avis', 'classis', 'puppis', 'cutis', 'securis', 'messis', 15 'bilis', 'strigilis', 'vis'. Graeca vero candem habentia terminationem ge- 31 nera quoque, quae apud Graecos habent, servant etiam apud Latinos, sicut et alia paene omnia, quod iam superius diximus, ut 'Paris', 'Tibris', 'tigris', 'Thetis'. 'molaris' a mola derivatum potest esse commune, cum adiectivum est, sed quia plerumque ad dentem vel lapidem refertur, usus 20 frequens masculinum hoc profert. Statius in V Thebaidos:

vastaeque sudes fractique molares.

In 'os' terminantia feminina tria inveniuntur: 'cos cotis', 'dos dotis', VI 32 'glos gloris'; communia quinque: 'custos', 'sacerdos', 'bos', 'compos', 'impos'; neutra duo: 'os oris' et 'os ossis'. alia vero omnia masculina 25 sunt: 'mos', 'ros', 'flos', 'lepos', 'nepos'.

In 'us' correptam secundae vel quartae declinationis, si sint arborum nomina, feminina sunt, propria quoque vel appellativa Graeca 'os' in 'us'

^{ex}
sanguis (s) G sanguis A exsanguis K exanguae A 1 animus — exanime
in marg. K exanimae RH cuspis] haec cuspis GLK 2 ** neutro H

3 Ovid. metamorphos. I 330 sq. 4 taelo LK caelo G 6 Pettis H
post uestis: febris add. k habent ante is K habeant L 7 pelvis pel-

lis] pellis peluis D pellis Rr 10 sanguis L 11 haec add. r cassis cassi-
dis] pl casis casidis GL 12 ceperunt K 13 non om. DG add. d invenies] R
inuenimus Rr inueni rell. 14 classis] g clasid GLK pupis G messis] g mes-
sis GK 15 uis om. R Grega A uero spscr. in K uero in eandem R

terminationem id est in is A 16 quae om. R apud latinos R 17 alii Rr
poene ADH tiberis Dd thibris Rr tybris AG thybris H tigris tiberis K ty-
gris GL 18 thethis DL tetis A iithis G thithis k commune K 20 Stat. Theb.
V 386 21 uastaeque Stat. cod. Par. 8055 uasteque eiusdem Rehdig. uaste sudes G

22 DE QUATTUOR GENERIBVS IN OS. D tria feminina D trea G trea H
dos dotis glos gloris cos cotis D 23 et quinque communia D communia K
quinque om. G add. g compis Dd 24 inpos R ossis] g ossis RG 25 ut
mos D mos moris flos floris ros roris Rr 26 DE QVINQVE GENERIBVS IN VS. D
correpta RA 27 quoque] uero L Graeca] graeca quae apud graecos femi-
GRAMMATICI LATINI II. 11

p. 654 P.

p. 189—90 K.

idem in I: argillam mixtam acere. excipiuntur secundae declinationis haec: 'humūs', 'alvūs' - Virgilius in II:

In latus inque feri curvam conpagibus alvum.

Accius tamen masculinum hoc protulit annali I:

5 Maia nemus retinens gravido concepit in alvo -
et 'domūs', 'colūs', quae tam secundae quam quartae declinationis inveniuntur; quartae vero: 'anūs', 'nurūs', 'socrūs', quae ipsa natura femi- 34
narum esse ostendit, et praeterea 'manūs', 'tribūs', 'portictūs', et neutra 'pelagūs', quia et apud Graecos eiusdem est generis, et 'vulgūs', quod
10 tam masculini quam neutri generis invenitur. 'virūs' quoque neutri est generis, sicut 'pus', quod est indeclinabile. 'penūs' invenitur et masculinum et femininum et neutrum. Virgilius in I:

Cura penum struere.

Terentius in eunucho:

15 Cum in cellulam ad te patris penum omnem congregabam clanculum.

Horatius in I epistularum:

Annonaē prosit, portet frumenta penusque.

In 'us' correptam tertiae declinationis nomina neutra sunt, ut 'munūs', 'opūs'. excipitur 'hic lepūs', 'haec Venūs', 'hic' et | 'haec Ligūs', 'hic' et 'haec' et 'hoc vetūs', et 'pecūs', quod femininum 'haec pecus pecudis' declinatur, teste Capro neutrum: 'hoc pecus pecoris'.

In 'us' productam, si sint monosyllaba, neutra sunt, ut 'rūs', 'crūs', 35
'iūs', 'plūs', 'tūs'. excipiuntur 'hic mūs muris', 'hic' et 'haec sūs

Müllerus l. l. area] d aeraea D scutitur RG ^{ex}scutitur Hh I Varro r. r. I 57, 1: ex argilla mixto acere. gloss. l.: argillam mixtam acere ex Prisciano mixtam D 2 Verg. Aen. II 51 3 inque AH ferit Med. conpagibus] H Med. conpagibus rell. 4 a^ccius Rr actius AH Attii ann. lib. I fr. ap. Krausium fr. hist. R. p. 177. at cf. Non. p. 193, 25 Accius annalibus: ut quam fragilissimus aluos. et alius auctoritatis obscurae: Maia nemus retinens gravido concepit in aluo annalium primo R in primo annali D I. ni tueremus retinens L 5 mala G et Leid. Non. Maia nemus] mala manu Scaliger in Priap. LXXV (append. Virg. p. 470 ed. 1573 anth. Lat. t. II p. 544 Burm.) mala sinu Vngerus de C. Valgio p. 47
4 concipit Rr cepit L 6 sac^{ecundae} Hh 7 femininarum Rr feminina DKh
8 esse spscr. in D ostendit. praeterea L neutro A neutrum K 9 pylagus K quia^{et} Dd quod et H generis neutri libri neutri unciis inclusit t. e. gloss. esse indicavit r 10 est om. A 11 sicut et AL paenus r 12 Verg. Aen. I 704 primo aeneidos D I. eneid'. A 13 curā poene struere A post struere: et flammis adolere penates in mg. add. h 14 Ter. eun. II 3, 19 eunucho K 15 celulam G poenum A omne Bas. ^{con}geregabam K congregabam D 17 oratius K Hor. epp. I 16, 72 aepistolarum K 18 Annonae] om. L anūne GK porcet Rr poenusque A penumque libri nonnulli Horat.
19 nomina om. L manus K 20 haec lepus (ae) Rr haec et hoc ligus L
21 feminum A femininum est K 22 pecus ex peculdes corr. A pecodis G declinantur A 23 ut trus A

p. 654. 55 P.

p. 190. 91 K.

suis', 'grūs gruis'. supra syllabam autem feminina sunt, ut 'servītūs', 'iuventūs', 'senectūs', 'salūs', 'palūs', 'tellūs'.

In 'ax' desinentia, si sint adiectiva, communia sunt trium generum, ut 'hic' et 'haec' et 'hoc capax', 'audax', 'contumax', 'pervicax', || 'rapax', 'fallax'; alia vero, etiamsi interposita sit alia consonans, feminina sunt, ut 'fornax', 'pax', 'fax', 'lanx', 'arx', 'calx', 'falx'. propria Graeca et barbara masculina sunt: 'Aiax', 'Pharnax', 'Atax'.

In 'ex' monosyllaba masculina duo inveniuntur: 'rex', 'grex'. alia vero omnia monosyllaba in x quacumque vocali sive consonante antecedente feminina sunt, ut 'lex', 'faex', 'crux', 'lux', 'merx', 'nix', 'pix', 10 36 'nox', 'calx'. excipitur unum commune 'hic' et 'haec dux'. in 'ex' supra syllabam i antecedente in paenultima syllaba feminina sunt: 'haec ilex', 'silex' - auctores tamen et 'hic silex' inveniuntur proferentes. Iuvenalis in secundo:

Nec melior, pedibus siliicem quae conterit atrum. 15

Ovidius in VII metamorphoseon:

Aut ubi terrena silices fornace soluti.

Virgilius autem in VIII:

Stabat acuta silex praecisis undique saxis -.

'paellex' quoque ad mulieres pertinens femininum est, nec non etiam 'ca- 20 rex'. Virgilius in georgicon III:

et carice pastus acuta.

alia, nisi sint adiectiva, masculina sunt: 'hic vertex', 'culex', 'pollex', 'codex', 'murex', 'cortex'; hoc tamen etiam feminini invenitur. Virgilius in VII: 25

1 suis om. D grus om. H add. h gruis om. RADK add. k
 seruitus seruitutis L 2 senectus uirtus salus Dh senectus uirtus incus sa-
 lus add. ante Krehlium senectus incus salus Krehlius, de libris suis non satis
 accurate testatus tellus palus D tellus incus. In ax K 3 DE X SED
 PRIMVM DE TRIBVS GENERIBVS IN AX D 4 et hoc om. A audax contumax in mg.
 add. K rapax sabax fallax A 5 uero omnia etiamsi G uero omnia si A etiam
 om̄a si (om̄a in litura) H inposita Aa 6 fax pax DL arx R ars K
 falx. alia uero etiam propria uero graeca G 7 ut aiax HK Pharnax] π farnax
 RDHGLK fornax AKr 8 DE TRIBVS GENERIBVS IN EX D 9 in x monosyllaba K
 monosyllabam L 10 nix pix nox crux lux calx merx D 12 in penultima sil-
 laba antecedente L ut ilex L 13 Iuv. sat. II 6, 350 14 U. K 15 silicem
 pedibus Iuuenalis post sili duo folia desunt in A v. § 50 quae Rr quem H que h
 arum Rr 16 Ovid. metam. VII 107 17 siciles H fornacae Rr for-
 nac me Dd fornacae K 18 Verg. Aen. VIII 233 autem om. H 19 silix Rom.
 undiquae (a) R 20 paellex] D cf. Halmium emendat. Valer. p. 6 pelex HL
 BOYDOMON
 pellex RGK nec no R carex] H (R?) carex BOYDOMON GL carex K carex et
 uibex D carex supellex et ad mg. et uibex et supellex h cf. § 39 21 Verg. georg.
 III 231 23 Alia uero LK nissi G ut hic uertex D uertex H 24 co-
 dex] RD at correctum M Cordex ·· fidicen qui cordas componit r cordex d morex
 K cortex] d corex D Verg. Aen. VII 742

raptus de subere cortex.

idem in bucolico:

Tum Phaethontiadās musco circumdat amarae
Corticis atque solo proceras erigit alnos.

5 'vervex' etiam, cuius finalis syllaba naturaliter producitur, masculinum est.
Iuvenalis in I:

et elixi vervecis labra comedit.

adiectiva vero omnia in x desinentia, sive e sive quacumque vocali alia an-VII 37
tecedente, communia sunt trium generum, ut 'hic' et 'haec' et 'hoc sim-
10 plex', 'artifex'.

In 'ix', si paenultima brevis est, masculina sunt: 'hic cālix', 'hic
vārix'. excipitur 'haec sālix' et 'haec filix'. Virgilius in II georgicon:

Et filicem curvis invisam pascit aratris.

alia vero feminina sunt: 'haec mārix', 'cōrnix', 'lōdix', | et omnia ver-
15 balia, ut 'vistrix', 'nutrix', 'meretrix', 'natrīx' - quod tamen, cum spe-
ciem anguis significat, masculini quoque invenitur. Lucanus in VIII:

Et natrīx violator aquae.

potest tamen hoc et figurate ad serpentem videri redditum, quod etiam fe-
minino genere profertur, ut idem:

hinc maxima serpens

Python,

sicut:

Praeneste sub ipsa -,

1 raptus Med. 2 Verg. ecl. 6, 62 sq. cf. lib. II § 35 bucolico GK 3 phaethontiadās
R phoentontiadās DGL circumdat L circumdat amarae] r circumdata mare R 4

ci
cortis Gg proceras] d proceres D proceruas K erigit] g erigit G 5 ver-
vex] g uerbex GL natura L masculini LK est om. G 6 Iuv. sat. I
3, 294 7 vervecis] h ueruicis Kr uerbecis G cum Iuv. cod. Pith. ueruectis H

i
uerbicus L libra G libra K 9 simplex G 10 et artifex G 11 DE TRIBVS
GENERIBVS IN IX D ut hic calix uarix D 12 post uarix: radix add. GL Similiter
radix claxendix quod significat concham (concam H) qua signum tegitur. Plautus in
uidularia. opposita est claxendix at ego signi dicam quid sit. Excipitur haec salix
HK Similiter — quid sit post pro obstitrix in Ane paragr. collocat h; v. Plaut. vidul.
fr. 5 p. 442 Both., qui recte siet scripsit. de voc. claxendix cf. Müllerus ad Paulum p. 46,
16 excipitur — lodix in lit. d et om. L Verg. georg. II 189 13 felicem
Med. post aratris: clasendix (similiter clasendix L) quod significat concham
(concha L), qua signum tegitur. Plautus (in uidularia add. g). opposita est claxen-
dix at ego (at uero G) signi dicam quid sit GL 14 post lodix: Similiter radix cla-
xendix quod significat concham qua signum detegitur. Plautus in uidularia. opposita
est claxendix at ego signi dicam quid sit. in litura d, Erl. 2 Krehliū, Krehlius. et huc
quidem recte haec pertinent, quae ex marg. archetypi passim addita esse in codd. recte
statuit Krehlius 15 nutrix uictrix D meritrix GL 16 masculinum D ut
lucanus D Luc. Phars. VIII 720 VIII. K 17 violator aquae] d uiola-
tur aque D 18 Potes Rr hoc tamen D ** hoc (et) H et hoc L 19 Lu-
can. Phars. VI 407 sq.: hinc maxima serpens | Descendit Python 20 hic L Lucan.
Vatic. 4 apud Cortium 21 phython R phyton DK Luc. Voss. A phiton H phi-
thon L pithon G. num in h. l. pro gloss. ad maxima serpens illatum est hoc voc.?
22 Verg. Aen. VIII 561

p. 656 P. p. 192. 93 K.
 38 'obstetrix' quoque pro 'obstitrix'. excipitur 'hic fornix', quod quamvis paenultimam positione longam habuit, tamen masculinum est. adiectiva supra dictam servant generum regulam: 'hic' et 'haec' et 'hoc pernix', 'felix'. sciendum tamen, quod in verbalibus in 'trix' terminantibus invenimus obliquos casus coniungi solere etiam neutris, ut 'victrici signo', s unde:

victricia tollite signa,
 quamvis 'hoc victrix' non memini me legisse, etsi analogia declinationis exigat.

In 'ox' omnia adiectiva sunt: 'velox', 'pernox', 'ferox', excepto uno 'celox' (species est navis) et monosyllabis, de quibus supra dictum est: 'haec vox', 'nox'.

In 'ux' supra syllabam masculina sunt propria: 'Pollux', 'Volux'; unum commune, quod n habet interpositam in nominativo et eam in obliquis casibus amittit, 'hic' et 'haec coniunx coniugis'. sunt tamen, qui 15 nominativum | quoque putant sine n scribendum.

39 In 'yx' Graeca sunt et servant eadem apud nos genera: 'Phryx', 'Eryx', 'Styx', 'sandyx'.

Breviter quoque de generibus in x terminantium sic possumus dicere, quod in x desinentia adiectiva communia sunt trium generum, ut 'hic' et 'haec' et 'hoc audax', 'artifex', 'felix', 'velox', appellativa vero ad utrumque sexum hominum pertinentia communia utriusque, ut 'hic' et 'haec coniunx, dux', quae autem ad solos mares pertinent, masculina, et quae ad feminas, feminina, ut 'hic rex', 'haec paelex'. Graeca vero sive nomina eadem servant et apud nos genera, quomodo et barbara, ut 'hic Phaeax', 25

1 obstetrix] r et in litura D obstitrix R obstitrix] r et in litura
 ni f. L uel obstetrix d obstatrix GL obstetrix R 3 servant supradictam G ut
 hic D pernix] r pronix R 5 casibus R coniungi GL salere Rr
 7 Luc. Phars. I 347 8 uitrix Dd 9 exiguat K 10 DE COMMUNI ET FEMI-
 NINO IN ox D ut uelox h ut pernox ferox uelox D 11 caelox RL mo-
 nasillabis L 12 haec uox nox de quibus supra dictum est. D his de quibus su-
 diximus
 pra haec nox uox. Ll 13 DE MASCULINO ET COMMUNI IN vx D supra add. l
 ut pollux D pullux L Volux] h uelux DKrg et in litura ni f. H 14 et uuum
 commune hic et haec coniunx. n. habens interpositum D et eam] quam D 15 hic
 et haec] ut D 16 nominativum] d nominatio D 17 DE MASCULINO ET FEMININO
 IN yx. D eadem om. K genera apud grōs L Phryx] h phyx HG 18
 erix R epyx G uel eryx g styx om. L scandyx Rr 19 DE RECAPITULATIONE
 IN x. D quoque om. H iu *x terminantium H 20 in ex desinentia r desi-
 nentia add. l 21 Appellativa Hh ad ** utrumque (ne?) H utrumque GL
 22 nominum K nominum R communia sunt utriusque generis G utriusque gene-
 ris L et, geñ in mg. add., K 23 et dux D masculina sunt Gh 24 feminas]
 feminas H feminina] femina R sunt feminina K feminina sunt G rex et haec H
 pelex RDH pellex GK 25 pheax Rh paeax DGLK peax H

p. 656. 57 P.

p. 193. 94 K.

'Aiax', 'calix' (ἀπό τοῦ κύλιξ), 'Pollux', 'Atax', 'Volux', 'haec Sphinx', 'nox'. reliqua supra syllabam, nisi sint fetus terrae, e ante x habentia masculina sunt, ut 'hic cimex', 'vertex', 'apex', 'vervex'. excipitur 'supellex'. alia vero omnia in x desinentia feminina sunt, ut 'haec pax', 'nux', 'crux', 'ilex', 'salix', 'carex', 'filix' ἄρωσις, 'fornax', 'vibix' μάλωψ, 'celox'. excipiuntur 'hic grex', 'varix', 'fornix', et 'hic' et 'haec cortex', 'silex'.

In t neutra sunt, ut 'caput', 'sinciput', 'occiput', 'git' μελάνθιον, 40 'Nepet', oppidi nomen.

10 In duas desinentia consonantes, si sint adiectiva, communia sunt trium generum, ut 'hic' et 'haec' et 'hoc expers', 'prudens', 'inops', 'insons'. in his sunt ponenda et illa omnia, quae apud Graecos vel communia sunt vel faciunt ex se feminina: 'princeps' - ὁ ἀρχηγός και ἡ ἀρχηγός. Virgilius in X:

15 Tu mihi nunc pugnae princeps, tu rite propinques
Augurium Phrygibusque adsis pede, diva, secundo -,
'municeps' - ὁ συντελεστής και ἡ συντελέστρια ἢ ὁ πολίτης και ἡ πολί-
τις. Iuvenalis in quinto:

municipes Iovis advexisse lagoenas - ,

1 ἀνω R ἀπο τοῦ Dd θου H CΥΛΥΞ R I γ και IΞ H και IΞ K Atax] supra post
Aiax ponit D atax R Volux] sic ni f. in litura H uclux h uelux RDGK spinx RHL
sphinx D sphix G 2 Reliquas K e ante x habentia masculina sunt nisi sint
fetus terrae L fetus] r phetus R foetus Gdk 3 uertex apex culex cimex
uerbex L post apex: exlex add. RDHK del. h vervex] g uerbex G Excipi-
pistur (un) haec lex uibex μολωι supellex Dd 4 suppellex HGLK pax for-
pax ilex carex salix filix αφ*οι* (uibex μολωι add. d) celox nux crux D 5 crux
nux R post crux: lux add. h filix Gg filix ex felix corr. K αφροστις Rr
αφροστις K αφροϋς L αφροικς G αφροικς H uibix Rr 6 μάλωψ] om. H μο-
λωι K μολωι RG μολωι Lr caelox RL hic om. L grex calix uarix D
uarix grex uarix calix fornix Hh fornix hic G 8 DE NEVTRIO IN T. D senca-
put K occiput om. HGLK add. h μελάνθιον] om. H μελανθιον Rr 9
neret L oppidi H 10 DE TRIBVS GENERIBVS IN DVAS CONSONANTES D 12
illa nomina Gg illa nomina K 13 ut princeps D αρχητος R αρχηιος r αρχηιος
GK et ex αρχηιος mul. L και K αρχητος R αρχηιος r αρχηιος GLK Verg.
Aen. X 254 sq. 15 Tu] diua tu Dd Tu*** Rr Tu diua HK diua del. h
16 augurium G phrygibusque RDG et in phrygibusque corr. L assis GLr
peditiua secundo L 17 ο CΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ και η CΥΝΤΗΛΕΣΤΡΙΑ ο ΠΩΛΙΤΗΣ και η ΠΩΛΙ-
ΤΙς Rr ο CΥΝΤΗΛΕΣΤΗΣ και η CΥΝΤΗΛΕΣΤΡΙΑ (ης in litura) ο ΠΩΛΙΤΗΣ και η ΠΩΛΙ-
ΤΙς H ο CΥΝΤΕΛΕΣΤΗΣ και η CΥΝΤΗΛΕΣΤΡΙΑ οΠΟ** (in mg. add. 2) ΤΗΣ και η ΠΩΛΙΤΙς
(ic ex ec corr.) K CΥΝΤΕΛΕΣΤΕC GL οΝΟΛΙΤΕC και η ΠΟΝΤΙC G η ΠΩΛΙ-
ΤΙC L post ΠΩΛΙΤΙς in mg. prudens k 18 Iuw. sat. V 14, 271 quinto] V
Krehtius t. II p. 571 IIII RHGL quarto DK 19 municipes] rd muñiceps k muni-
ceps RDHGK lagoenas] sic etiam Pith. m. alt. et al. Iuw. codd. laguenos Rr lagae-

p. 657 P.

p. 194. 95 K.

'parens' - ὁ γονεύς καὶ ἡ γονεὺς -. quae quamvis possint figurate neutris quoque adiungi, in plurali tamen numero deficit eorum secundum neutra terminatio, et fortassis quia aliud significant 'principia', 'municipia', 'parentia'; nec apud Graecos tamen habent neutra γονεύς nec πολλῆς, quae 41 non sunt adiectiva. alia vero, si sint monosyllaba, feminina sunt: 'ars', 5 'fors', 'gens', 'mors', 'lens', 'frons', 'mens', 'pars', 'sors', 'scrobs' - Ovidius in VII metamorphoseon:

Haud procul egesta scrobibus tellure duabus.

et masculino tamen genere invenitur. Plautus in Amphitrione:

Ibi scrobes effodito tu plus sexagenos in dies -, 10
'ops', 'stips', 'trabs', 'stirps', quod etiam masculinum invenitur et maxime in arboribus, 'urbs', 'puls', exceptis 'mons', 'fons', 'pons', 'dens', 'Mars'. quae vero supra syllabam sunt, si sint propria vel in 'ps' desinentia, masculina sunt: 'Arruns', 'Vfens', 'Cinyps', 'Mavors', 'manceps', 'adeps' τὸ λίπος, 'forceps', 'auceps', quae tamen veteres etiam feminino genere 15 protulerunt. Varro in II rerum rusticarum: adipe suilla. Marsus: adipis pondo triginta vetustae.

Novius in lignaria:

H TO

nas H lagonas cod. Iuv. Pith. 1 ο τὸν εἰς καὶ η τὴν εἰς Rr ο γονεῖς καὶ η τὴν εἰς G ο γονεῖς καὶ η τὴν εἰς D ο τὸν εἰς καὶ η τὸν εἰς H ο γονεῖς (in litura l) καὶ η τὸν εἰς (y in litura l) L ο τὸν εἰς καὶ η τὸν εἰς K 2 adiungui L deficit] d deficit LKr deficit D difficit G saecundum H 3 fortasis GL . significat DHG ut principia D 4 tamen apud graecos neutra habent G γονεὺς nec πολλῆς] edd. inde a 3 (nisi quod γονεῖς 3 ποιητῆς μ) τὸν εἰς ης ποιητῆς R coneis νεκτόντις. G γονεῖς nec πόντις K ἀρχῆγοι γονεῖς nec ποιητῆς D τῆς

ἀρχῆγος συνθηκῆς * H γονεῖς *** πο+τις L γονεῖς καὶ η ποιητῆς l οὐκ ἔχοισιν οὐδέτερον 2 quia non sint K 5 non add. r uero omnia si HK ut ars D 6 frons lens L mens om. L scrops l. 7 Ovid. metam. VII 243 VI RHGL sexto D metamorphoseon H 8 haut K aud R ant GL haud H eiecta permulti codd. Ovid. scropibus L 9 inueni h Plaut. Amph. fr. 11 p. 422 Both. cf. lib. VII § 40 Non. p. 225, 6 Serv. ad Verg. georg. II 288 Prob. p. 1462 P. ibique Lindemannum 10 scropes K effodito tu plus] scripsi effodi duplus Rr effo-

uel effodi
dito plus GLK effodi duplos HI effodito plus Dd fodito Nonius sexagenos] l sexagenus K et ni f. L indiges Rr 11 ante ops: neiporea add. R νειπορενα r νευπορῆα G νευπορνα K **πορ*** L ηυποριγμη l νευποριπης (ITNE in litura d) κηρεα D [i. e. ἡ εὐπορία (καὶ ἡ Πέα)]. lacunam reliquit H traps L styrps H inuenitur ex maxime K 12 post fons: sons nocens add. r pons om. L 13 sunt et si h 14 arans DGLk uffens L cynyps RK cinyps G cynyps HL

π

15 τὸν σῖπος adeps L τὸ λίπος] α τὸν λίπος Dd τὸν σῖπος RH τὸν σῖπος K τὸ σῖπος G 16 Varro r. r. II 11, 7 adipe suilla] I. G. Schneiderus in scr. r. I 2 p. 487 coll. p. 431 adipēs illa libri cf. lib. VII § 41 pro adeps quod in libris post adipēs illa sequitur est gloss. ad vitiosam hanc lectionem pertinens post Marsus: poeta antiquus R unciis incl. r Domitii Marsi fr. VII ap. Weichertum poet. Lat. rell. p. 289, qui 'ceterum' ait 'haec ex quo pedestris orationis opere hausta sint, supersedeo quaerere' Marsus — uetustae add. g 17 adipis L pundo L triginta] Fleckeisenus ueginti g uiginti rell. 18 Novius] g Neuius Lr **uius G Nonius D Nouus K . lignaria] lignariae s. ligartacae fr. 2 p. 48 Both. Licinariae fr. p. 172 Munk. lignariae fr. II p. 220 Ribb. nomini fabulae turbas mouerunt vo. II. codd. Gellianorum XV 13, 4, quas v. ap. Ribbeckium l. l. cui id tantum addo, ligna-

p. 657. 56 P.

p. 195. 96 K.

Signare oportet frontem calida forcipe.

cetera || vero feminina sunt: 'hiemps', 'cohors'.

In 'aus' feminina sunt: 'fraus', 'laus'.

VIII 42

In 'aes' diphthongum unum masculinum: 'praes praedis', et unum
5 neutrum: 'aes aeris'.

Sciendum tamen, quod vetustissimi in multis, ut diximus, supra dic-
tarum terminationum inveniuntur confudisse genera, nulla significationis dif-
ferentia coacti, sed sola auctoritate, ut 'hic' et 'haec aspergo', 'alvus',
'arcus', 'adeps' vel 'adipes', 'charta', 'cardo', 'cinis' vel 'ciner', 'cer-
10 vix', 'collis', 'cruis', 'calx', 'cupressus', 'platanus', 'populus', 'laurus',
'aquila', 'crinis', 'carbasus', 'colus', 'hic' et 'haec cassis', 'clunis',
'hic' et 'haec †conscia', 'callis', 'fornax', 'frutex', 'grex', 'frons fron-
tis', 'hic' et 'haec humus', 'imbrex', 'limus', 'latex' - Accius:

non calida latice lautus-

15 'lembus', 'linter', 'lepus', 'agnus', 'leo', 'pampinus', 'perdix', 'hic' et
'haec palumbes', 'hic' et 'haec faex', 'rudens' ὁ πρότονος, 'socrus',
'supparus' περιώμιον et 'hoc supparum', 'se|nex', 'stürps', 'torris'
ὁ δαλός, 'tiaras', 'Tibris', 'amnis', 'torquis', 'trames', 'vesper', 'hi' et
'hae vepres'. in multis aliis etiam confudisse genera vetustissimi inveniun- 43
20 tur sive in eisdem terminationibus seu immutantes eas. neutra quoque

riae nomen Gellio et ipsi restitutum esse a Lambecio, Liciniariae nomen Spengelium ad
Varr. p. 616 debere margini cod. Magliabecchiani. eius enim codicis, olim S. Marci
Flor., collatione, quamvis ipse eius rei nescius, usus est vir doctissimus, cf. R. Schnei-
derum in krit. Jahrb. f. deutsche Rechtswissenschaft. VIII 1844 p. 267 1 oportet et r

2 caetera Hr femina R hiemps Rr hiemps L choors GLK 3 DE
TRIBVS GENERIBVS IN DIPTONGON D ut fraus GL 6 DE INCERTO GENERE IN ERRORE
VETERVM INTER MASCVLINVM ET FEMININVM D 7 terminationem Rr 8 post aspergo:

ME
H ΠΟΡΟΣ PANTICIC add. D H ΠΡΟΠΑΝΤΙCIC d H ΠΡΟΠΕΡΜΕCIC ni f. literis fere eva-

nidis in mg. l ΝΙΤΡΟΠΑΝΤΙCIC cod. Par. 7497 Darmstad.^a alvus Ll 9 char-
tha Rr cardo] h carto H 10 cupressus D cypresus L cupraesus K polulus L
11 carbassus K carbasus arbutus colus L cassis (!) H casses clunes R in
cassis clunis mut., in marg.: af ē ē correctum habuit add. r 12 hic et haec] om. G
conscia] libri et sic 1, 2 cōscia 3 cōsia μ concia π concha α et sqq. (hic et haec

concha unci inclusit Krehlius) conchis Krehlii censor Ien. p. 430 frontis Rr
13 umus L actius H Attii fab. inc.. fr. 14 p. 251 Both. fr. XII p. 189 Ribb.
14 non calide latice (sic) add. g calida] r callida RD latice (laticae r).

Laurus lembus R laurus K 15 limbus Ll limbis G linter DHK lupus
GDLK hic et haec palumbes] in litura h hunc et hanc palumbem RGLK

16 prudens GL et in litura K ὁ πρότονος — senex in litura d ὁ πρότονος
— torris om. R add. r ὁ πρότονος] lacuna rel. om. H ο ΠΡΟΘΝΟC r 17
suppatrus GL περιώμιον] lac. rel. om. H ΠΗΡΤΟΜΙΟΝ GLK ΤΙΝΡΙΟΜΙΟΝ R
et hoc supparum ΠΕΡΙΟΜΙΟΝ D supparum H suppatrum GL torrius L

18 ὁ δαλός] lac. rel. om. H tiara h tiberis DHG tiberis K torques Rr
tramis L hi — inueniuntur add. r 19 INTER MASCVLINVM ET NEVTRVM D 20
hisdem GL isdem D iisdem K siu Rr inmutantes HK inmotantes G eas]

p. 658. 59 P.

p. 195. 97 K.

quaedam solebant etiam masculino genere proferre vel ex contrario: 'hic' et 'hoc guttur', 'murmur', 'globus', quod etiam 'hoc glomus' dicitur 'glomeris'. 'hic fretus' etiam et 'dorsus', 'huius fretus, dorsus' pro 'fretum freti' et 'dorsum dorsi' dicebant, 'hic gelus' pro 'hoc gelu', 'Histrum' pro 'Hister', et 'Rhenum', 'Tanagrum', 'Metaurum', 'Iberum', 'Vulturum', 'Oce-
44 anum' (hoc tamen, quotiens 'flumen' sequebatur, solebant facere). 'iubar' quoque tam masculinum quam neutrum proferebant - Ennius in annalibus:

Interea fugit albus iubar Hyperionis cursum.

Calvus in epithalamio:

10

Hesperium ante iubar quatiens

'hoc iubar' dixit: si enim esset masculinum vel femininum, 'iubarem' dixisset -, 'hic' et 'hoc liquor', 'hic' et 'hoc papaver', 'hic' et 'haec' et 'hoc penus' et 'hoc penum' - Plautus in Pseudulo:

† Nisi mihi || annuus penus hic ab amatoribus congeratur, us

† Cras populo prostituam vos, o puellae.

Lucilius:

Magna penus parvo spatio consumpta peribit.

Plautus in captivis:

† Dicam seni curet sibi aliud penus.

20

Caesar Stra|bo in oratione, qua Sulpicio respondit: deinde propinquos nostros Messalas domo deflagrata penore volebamus privare. Afranius in talione:

Lr eas terminationes Rl rell. 1 in masculino GLk genere om. G e K

ut hic D 2 mormur G glomus] globus Rr huius glomeris D 3 hic
fretus et dorsus L dorsus pro] r dorsum pro R 4 hic gelus uel gelum RDHGK
gelu uel gelum dicebant et histrum K 5 hiberum D Lr hoceanum H
6 sequabatur D 7 Enn. ann. X 31 E. S. inc. sed. LXXXIII p. 80 Vahl. 9
hisperionis L 10 C. Licinii Calvi fr. 10 Lachm. fr. VIII Weich. poet. Lat. rell.
p. 143 epitalamio L epitalamio H 11 Hesperium] α Hesperum DHLKr Ves-
perum RG quatiens] rhl om. RHLDGK 12 dixit protulit Hh dixit protulit Kk

dixisset] r dixisset quatiens R dixisset quotiens GLK dixisset quotiens hoc
iubar dixit H 13 et hoc liquor] d et haec liquor D et hoc papaver] d et haec
papauer D INTER MASCULI ET FEM ET NEUTR D 14 poenus K paenum R
poenum K. Plaut. Pseud. 1 2, 44 sq. (v. 177 sq.): Facite hodie ut mihi munera
multa huc ab amatoribus conueniant [Nam nisi penus annuus hodie conuenit
populo prostituam uos (prostituauos Vet.) libri Plautini. de his versibus ope Prisciani
(coll. lib. VI § 76) emendandis cf. ann. Ritschellii, qui eos sic constituit:

Facite mi hodie ut munera multa huc ab amatoribus conueniant (s. amatoribus
congerantur).

Nam nisi mi annuus congeretur (s. annuus conueniet) penus, cras populo pro-
stituam uos.

pseudolo G et in litura d psedolo L 15 ab om. DL add. d congeretur D
congeritur GK 17 Lucilii fr. inc. 65 Dous. 64 Gerl. 18 parvo] per uos libri No-
niani 219, 20 perbibit K 19 Plaut. capt. IIII 4, 12 (v. 920): Dicam ut sibi
penum aliud ornet 20 plenus Rr 21 Caesar Strabo in or. qua Sulpicio respon-
dit] Caesar Strabo contra Sulpicium tribunum plebis lib. VI § 76, ubi idem fragm. l.,
v. Meyerum orr. R. fr. p. 334 sq. ed. alt. sulpitio H deinde om. lib. VI l. l.
22 Messalas] rdk, quam scribendi rationem, etsi minus rectam, in Messallas mutare
dubitavi, cf. Lachmanni ad Lucr. comm. p. 204 messales RD mesalas K maesalas L
deflagrata] dh defragrata H flagrata DG conflagrata L poenore H 23 affra-

p. 689 P.

p. 197 K.

Vos quibus cordi est intra tunicam [manus] laeva,
dextra intra penum

Erile -,

'hic' et 'haec' et 'hoc pecus' - Ennius in Nemea:

5 Pecudi dare viva marito.

potest tamen figurate hoc esse prolatum, ut si dicam 'aquila maritus' vel
'rex avium' -, 'hic' et 'haec retis' et 'hoc rete', 'hic' et 'hoc sexus', 'hic' 45
et 'haec' et 'hoc specus', 'hic' et 'hoc sal'. Cato in II: ex sale, qui
apud Carthaginenses fit. Afranius in Compitalibus:

10 ut, quicquid loquitur, sal merum est.

etiam 'hoc sale' Ennius protulit in XIII annalium:

Caeruleum spumat sale conferta rate pulsum

Per mare.

Supra dictorum tamen nominum usus et apud Caprū et apud Pro-
bum de dubiis generibus invenis.

nus *GL* *Afran. talion. fr. 1 p. 191 Both. p. 257 Neuk., qui sic l. constituit:*
uos, quibus cordi est intra tunicam | Manus laeva, dextra in penum herile s. Vos,
quibus cordi est intra tunicam laeva, dextra in penum herile. *fr. unic. p. 176 Ribb.*
qui sic: Vos quibus cordi est intra tunicam manus laeva, at dextra in penum | Erile

taliane *R* taleone *DHLK* 1 tunicam *Gg* tunicam *L* manus *del. Neukirchius*

2 dextra *Rr* intra] *L* in *rell.* 3 erile] *cf. lib. VI § 76, h. l. herile G* he-
rile *rell.* 4 hic et haec et hoc spe hic et haec et hoc pecus *D* *Enn. Nem.*
fr. 2 p. 57 Both. (pecudi dare | Viam marito) p. 42 (cf. p. 252) Ribb., p. 133 Vahl.
nemia L neinea *G* 5 pecudi *ex peculi corr. K* pecodi *G* dare uiuā in *lit. h*
viva] Dresd. 1. 2. Erl. 1. 2. Lips. 2 Krehliū uiuam mei omnes, ut tamen in D ex
uiua corr. videatur a d, quid H praebuerit dinosci nequeat. uiuam etiam Heidelb. teste
Krehlio t. II p. 514, uiua ex silentio Lindemanni 6 maritus add. r uel am Rr

7 INTER MASCULINŪ ET NEVTRŪ ITERVM *D* et hoc sexus] *r* et haec sexus *RL*

hic et haec et hoc specus *h. l. om. D* 8 et hec sal *Rr* *Caton. orig. lib. II p. 107*
Kr. fr. 38 p. 275 R. lib. V fr. CIII p. 65 Wagen., recte ut opinor numero II (se-
condo D III L), de quo iam Krausius dubitauerat, in V mutato. idem fragmentum, nec
titulo nec numero libri addito, ap. Alcuinum legi in gramm. p. 2001 P. fugit editores

9 carthaginenses *Rr* kartaginenses *G* karthaginienses *ex karthaginiensis corr. H*

cartaginenses *L* chartaginensis *K* affranus *GL* *Afran. Compit. fr. 1 p. 162*
Both. fr. V p. 185 Neuk. fr. III p. 144 Ribb., quibus et ipsis addendus l. Alcuini l.:
Africanus (l. Afranius), quod loquitur sal merum est competalibus GL 10 ut
quicquid] sic et Barb. m. alt. ap. Ribb. Et quod Barb. m. pr. ut quid L merum. est
etiam G 11 Enn. ann. XIII 6 E. S. XIII, I p. 57. LXXIII Vahl. cf. Gell. n. A.
II 26, 21 XIII] sic etiam Gell. l. t. XVII G annalium] h annali H 12 spu-
mant R sale] mare Gellius pulsum per mare ex per mare pulsum corr. K

13 par *Dd* Per mare ad *fragm. Ennii pertinere perspexit Krehlius t. II p. 515*
pro máare (ne) HL 14 Suppra dictorum K Caprum] de dub. gen. fr. p. 12
comm. Osannianae, cf. lib. VI § 76 Probum] Valerium Probum Berytium ut arbitror v.
Graefenhanium hist. phil. III 154 sq. coll. O. Iahnio prolegg. in Pers. p. CXXXIX.
huius Probi auctoritate usus est Caper teste Charisio p. 94 P. et ad eundem Caprum
hoc Prisciani de Probo testimonium referendum esse censeo, cf. etiam lib. VIII § 26
lib. VIII § 54 lib. X § 7. 21. 45. 46. sic etiam aliis quibusdam locis, ubi cum vetus-
tioribus plerumque grammaticis Probus u Prisciano citatur, non plenitorem aliquam Probi
iuuioris institutionum editionem intellegendam esse puto, quae Osanni est sententia, Bei-
trüge etc. II 210 sqq., sed ipsum illum Berytium, cuius mentionem ubique ni f. aliunde
hausit Priscianus, cf. lib. I § 39 VIII 97 VIII 34 X 11. 38. 49. 52. iuuioris vero Probi operi-

DE NVMERIS.

- VIII 46 Numerus est dictionis forma, quae discretionem quantitatis facere potest. est autem vel singularis vel pluralis, nam dualis apud Latinos non invenitur. singularis est, ut 'homo', pluralis, ut 'homines'. et sciendum, quod in uno proprie numerus non dicitur, sed abusive, quomodo nominativus casus non est, sed abusive casus dicitur, quod facit alios casus, quamvis multi de hoc dicant, quod ideo casus sit dicendus, quod a generali nomine cadant omnium specialium nominativi. sed si ob hoc casus est dicendus, omnes partes orationis possunt videri casum habere: et verbum enim et adverbium et coniunctio a generali verbo et adverbio et coniunctio 47 tione cadunt in speciales positiones singularum. alii autem dicunt, quod ipsa terminatio nominativi cadens in alias diversas terminationes non incongrue casus nominatur, cum naturam habeat, ut cadere possit et cadendo faciat omnes casus; quippe si casus dicitur non solum illud, in quod cadit aliquid, sed etiam ipsa res, quae cadit, unde aptota dicunt illa nomina 15 doctissimi artium scriptores, quae nominativum tantum habent casum, in quo refutatur illorum ratio, qui ideo putant eum casum nominatum, quod a generali nomine cadat. possumus autem et a maiore et frequentiore parte casuum, qui sunt obliqui, hunc quoque accipere nominatum, quomodo et syllabas ex singulis vocalibus dicimus, ergo singularis quoque numerus 20 bene dicitur, quod ipse geminatus et multiplicatus facit omnes numeros et quod omnes numeri ex ipso componuntur et in ipsum dissolvuntur.
- 48 Et singularis quidem numerus finitus est, pluralis vero infinitus. cum enim dico 'homo', certum est de uno dicere, cum vero 'homines', incertum est, de quot, nam a duobus usque ad innumerabiles extenditur significatio. itaque natura numerorum quoque certorum invenit nomina, quibus

bus usus est qualia hodie leguntur. Probi iunioris opusculis librum de generibus s. de dubiis generibus annumerat Eichenfeldius anal. p. XX cf. Pompeium ad Don. p. 156 L. Osannum Beitr. II 259 sq. inuenies rdl 1 DE NVMERO G EXPLICAT DE GENERIBVS .'. INCIPIT DE NVMERIS. D expl. de generibus inc. de numero L de numeris

incipit *K inscr. om. H 2 dictionis Rr dictionis H post potest: dictiones possunt dici omnes partes orationis add. D del. d 4 DE CASV D sciendum est Gk 5 propriae RK et in proprie corr. H non dicitur numerus G quomodo] quoniam*

DL nominativus non Dd 6 est add. l 7 multi] l multi L dicunt D 8 cadunt HGL ob DHGLK add. h 9 habere casum D 10 coniunctione R 11 cadunt et in k 12 incongruae Rr 14 faciet r facit L si om. D del. h

d illum Rr quot R quo Gr post in quod: id est obliqui casus add. H del. h cadit] d cadat DGLK 15 post aliquid: id est obliquos casus add. r id est

obliqui casus D del. d cadat D aptato H 16 quae] qui L 17 qui ex quae corr. H nominativum d 18 autem om. H et a frequentiore H 19 olli- qui R nominativum (iv) D 20 syllabas et singulis K 21 DE NVMERIS D 22 in ipsum ex in ipso corr. H dissolvuntur] r dissolvuntur L desolvuntur G dissolvuntur R 23 quidem ex quoque corr. R 24 dicere] dici r 25 innum- nerabiles H 26 numerorum] g verborum numerorum G inuenit certorum L

p. 660. 61 P.

p. 198. 99 K.

adiunctis nihil ultra citraque intellegere liceat, ut 'homines duo', 'centum' vel 'mille'. ergo dubitationem pluralium discutit adiunctio eorum nominum, quae singulis numeris sunt propria suae cuiusdam positionis, quippe cum sint pluralia non a singularibus nata. |

5 Numeros autem haec habent dictiones, quae personas quoque habent vel finitas vel infinitas, id est nomina, verba, participia, pronomina. unde si deficiat personis verbum, deficit etiam numero, qualia sunt infinita, impersonalia, gerundia vel supina. adverbium vero, quamvis saepe demon- 49
stret numerum ad significationem nominum numeralium, non tamen quasi
10 accidentem hunc habet: accidentia enim generalia fere sunt ad omnes species partium perfectarum. quod enim dicas singularis numeri adverbium vel quod pluralis? cum similiter omne adverbium tam singularibus quam pluralibus verbis adiungitur, etiam || numerale quemcumque numerum significet - ut 'singillatim circumeo' et 'singillatim circumimus', 'pluraliter lo-
15 quor' et 'pluraliter loquimur', 'saepissime dico' et 'saepissime dicimus' -, quod in nulla parte alia numerum possidente potest contingere nisi figurate, ut, cum sint numeri singularis, plurali addicantur vel, cum sint pluralis, singulari. praeterea nomen et pronomen et verbum et participium declinantur in numeros. adverbium autem quicquid significet et quemcum- X 50
20 que numerum, indeclinabile manet. hoc tamen interest inter numerorum nomina, quae sunt indeclinabilia, et inter adverbia, quod ea licet tam singularibus adiungere, ut praedixi, quam pluralibus, ut 'milies dixi' et 'milies diximus', illa vero non nisi pluralibus, ut 'mille homines diximus'. nec praepositio igitur nec coniunctio nec interiectio numerum habent,
25 quippe nec personas significant.

Inveniuntur quaedam nomina, quae utrumque numerum eadem voce

i

1 contraque *Rr* -x. post duo *add. K* 2 adiunctio] *l* adiunctio *L* adiunctio *H*
3 singulis] *rh* in singularis *R* singularis *II* numeris] *h* numeri *H* suae] *r*
sine *R* 4 post nata: Omnia enim a se nascuntur. nam duo non est ab uno deri-
vatum (derivatum *Gk*) nec tres a duobus nec quattuor (quattuor *Gh*) a tribus *add.*
DGLak 5 DE PARTIBVS QVE HABENT NVMERVM ET QVE NON. *D* Numeros *ex*
Numerus *corr. L* 7 deficit] *y* defecit *GK* sunt infinitiva *D* impersonalia *H*
8 adverbium] *d* Inde adverbium *D* demonstrat *HL* 9 nomen] *r* nu-

merum *R* numeralium *Hh* 10 accedentem *GK* accedentia *g* 11 quod] *l*
cum *L* 12 quod *om. L* 13 post adiungitur: ut male fecit et fecerunt *add. h*
significet] *dg* significat *DGL* 14 singillatim *L* singulatum *G* circueo *HL*
circueo et singillatim] *om. DK* circueo singillatim *in marg. add. k* circueo *add. d*

singillatim *L* singulatum *G* circumimus *HGL* 16 in ⁿulla *Kk* possidente *L*
17 addicantur] *R* adiungantur *DLGrh* adiunguntur *HK* 19 significet et] *α*
significet *codd.* significat uel *edd. ante α* quemque *D* quenquq; *G* 20 *a* manet
iterum inc. A cf. § 36 hoc tamen] hoc autem *Dresd. Krehlii (R?)* 21 ea]
ea adverbia *Ar* ^{ea} (a) *H* 22 milies] *h* milies *KH* milies *K* 23 nisi *G*
nisi pluribus *A* 24 habet *L* 25 nec *add. k* post significant: In uerbis nulla
vox eademque apud Latinos singularis et pluralis est id quod apud Graecos interdum
inuenitur ut HABTON HTO NABTON KNINWI *G* cf. § 52; *in L* hoc *l. duarum* fere *lin.*

litara 26 nomen *Kk*

p. 661. 62 P.

p. 190—201 K.

demonstrant, ut in prima declinatione singularis genetiuis et datiuus et | pluralis nominatiuis et uocatiuis, 'huius' et 'huic poetae' 'hi' et 'o poetae'.
 51 et in mobilibus trium generum omnibus singularia feminina et pluralia neutra eandem uocem habent: 'haec prima' ἡ πρώτη καὶ τὰ πρώτα, 'sacra' ἡ ἁγία καὶ τὰ ἁγία, 'maxima' ἡ μέγιστη καὶ τὰ μέγιστα. in secunda quoque declinatione genetiuis singularis et nominatiuis et uocatiuis pluralis idem est: 'huius docti' et 'hi docti' et 'o docti'. in tertia omnium in 'es' productam terminantium, cum pares habeat nominatiuis syllabas genetiuis, nominatiuis quoque pluralis et accusatiuis et uocatiuis idem est, ut 'hic uerres' 'hi' et 'hos' et 'o uerres', 'haec caedes' 'hae' et 'has' et 10 'o caedes'. in quarta etiam genetiuis singularis et nominatiuis et accusatiuis et uocatiuis pluralis idem est, quippe in omnibus his casibus produciuntur 'us': 'huius fluctus' 'hi' et 'hos' et 'o fluctus'. in quinta quoque declinatione omnis nominatiuis et uocatiuis singularis et nominatiuis et accusatiuis et uocatiuis || pluralis idem est, ut 'haec' et 'o res', 'spes', 'fa- 15 cies', 'hae' et 'has' et 'o res', 'spes', 'facies'. nec solum in nominibus, sed etiam in pronominiibus inuenies quaedam communia utriusque numeri, ut in his, quae genetiuium uel datiuum singularem in i terminant et similiter nominatiuium pluralem: 'mei', 'tui', 'sui', 'nostri', 'uestri', 'illi', 'isti', 'ipsi', 'ei'. 'qui' quoque tam singularis est nominatiuis quam pluralis. 20 in participiis quoque mobilibus idem fit, quod in nominibus. nam in uerbis nulla uox eadem apud Latinos singularis est et pluralis.

Sunt quaedam | nomina semper singularia uel natura uel usu: natura,

1 in *add.* *k* 2 nominatiuis et uocatiuis *A* hi et o poetae *add.*
 3 Et immobilibus *Rr* Et immobilibus *H* omnibus] *l* nominibus
LK singulariam *Rr* 4 ut haec *ADh* πρώτη] *l* ΠΡΟ.ΤΗ *A* ΠΡΩΘΗ *r*
 ΠΡΟΤΗ *L* ΘΑ *r* ΠΡΟΤΑ *A* ΠΡΩΘΑ *r* ΤΡΩΤΑ *D* 5 ΗΙΡΑ *Rr* ΘΑ ΗΙΡΑ *r*
 ἡ] *om.* *R* ΜΕΤΙΣΤΕ *R* ΜΗΘΙΣΤΗ *r* ΜΗΓΙΣΤΕ *G* ΜΗΓΙΣΤΗ *AL* ΘΑ *r* ΜΕΤΙΣΤΑ *R*
 ΜΗΘΙΣΤΑ *r* ΜΗΓΙΣΤΑ *AL* ΜΕΓΙΣΤΑ *K* 6 pluralis *ni f.* in *lit.* *H* plurales *h* 7
 idem] id *H* ut huius *r* et hi] hi *HG* docti *om.* *GL* ἡ *Rr* omnium] *r*
 omnia *rell.* uel nomina *add.* *k* 8 terminantium] *r* terminantia *RAHLK* disinen-
 tia *G* nominatiuium terminantia *D* habeant *H* 10 has] as *A* 11 etiam decli-
 natione genetiuis *A* 12 uocatiuis. Idem est pluralis quippe *A* idem est] *h*
 id est *ni f.* in *lit.* *H* quippe] *k* quoque *K* 13 ἡ fluctus *H* 14 uocatiuis *Rr*
 singularis — pluralis in *mg.* *add.* *r* et ante accusatiuis *add.* *h* 15 idem] *h*
 id *H* est *** ut *H* ut *om.* *L* o res] ores *A* 16 o res] ores *A* species *G* nec] *NG*
 nominibus] *h* omnibus *H* 17 etiam pronominiibus *A* 19 ut mei *AL* 20 ei
 — tam in *litura* *g* singularis quam pluralis nominatiuis. In *L* 21 nominibus]
 omnibus *G* et in nominibus *corr.* in *K* 22 Latinos *** singularis *H* et pluralis
 est *D* post est *a* *D*, post pluralis ab *ALh* *add.* quia id (idque *L*) apud grecos
 interdum inuenitur ut ΗΑΘΟΝ ΕΓΩ ΗΑΘΟΝ ΕΚΕΙΝΟΙ (sic *L* ueniebam ego ueniebant illi
 e ekeinoi
add. *l* ΗΑΘΟΝ.ΙΝΤΟ ΗΑΘΟΝ.ΚΗΝΙΟΥ *A* ΗΑΘΟΝ ΙΤΩ ΗΑΤΩΝ ΚΗΝΙΟΥ *D* ΗΑΗΓΩΝ ΗΙΤΩ.
 ΗΑΗΓΩΝ ΗΙΤΩ *H*, *litteras extr.* in *litura* *add.* *h*, cf. § 50 23 DE HIS QVAE DEBENT ESSE
 SEMPER SINGVLARIA *D* semper *om.* *G* singularia semper *K* Natura au-

p. 662. 63 P.

p. 201. 202 K.

ut propria, quae naturaliter individua sunt: 'Iuppiter', 'Venus', 'Ceres', 'Achilles', 'Hector', 'Sol', 'Luna', 'Italia', 'Sicilia', 'Cilicia'; usu, quae singulariter proferri tradidit usus, ut 'sanguis', 'pulvis'. in his tamen ipsis est quando vel eventus vel partitio regionum vel diversae opiniones vel auctoritas veterum cogit vel quando pro appellativis quoque proferuntur, ut etiam plurali numero proferantur: eventus, quod evenit saepe eodem proprio nomine duos vel plures nuncupari, ut 'Aeneas' Anchisae filius et Silvius 'Aeneas', 'Pyrrhus' filius Achillis et 'Pyrrhus' rex Epirotarum, 'Aiex' Telamonijs et 'Aiex' Oilei filius. haec enim non naturaliter communia sunt, quippe nullam qualitatem communem significant, sed casu diversis contingere personis. idem facit partitio regionum, ut 'Gallia' citerior et 'Gallia' ulterior, diversae opiniones, quod quidam multos soles et multas lunas esse putaverunt ('terra' quoque, 'virtus', 'pietas', 'iustitia', 'probitas' et similia, quando deas significant, propria sunt, quando vero partes vel in hominibus sitas res, appellativa sunt. itaque si sint propria, non habent pluralem numerum, sin appellativa, habent); auctoritas, ut 'mella', 'frumenta', 'ordea', 'farra' plurali numero protulit Virgilius, cum in usu frequentiore singularis numeri sunt, sicut alia quoque plurima, ut 'sanguis', 'pulvis', 'pax', quae tam singulariter quam pluraliter prolata idem possunt significare. sed pluraliter non utimur eis, quia auctoritas deficit, cui si collibisset, quomodo 'cruores', dicere 'sanguines', vel quomodo 'ci-

tem propria *A* 1 nataliter *K* ut iuppiter *DGKh* iuppiter *L* 2 achilles *G*
sol luna italia sicilia cilicia hector achilles *L* haector *RA* sicilia italia cilicia
sol et luna *D* Sicilia Cilicia] *r* sicilia *RH* sicilia *A* usque quoque quae *H* 3
et sanguis *K* In is *Rr* ipsis propriis est *A* 4 partitio] *r* partio *R* partitio
A partitio] *g* opinionones] *g* opinionones *G* oppiniones *H* 6 in plurali *Rr*
proferuntur *K* DE NATURA *D* proprio] *r* propriae *R* 7 vel plurales *A*
nuncupari *G* nuncipari in *litura* *k* silvius eneus *K* 8 pyrrus *RAK* pirrus *H*
pirrus *DG* phirrus *L* achillis *GL* pyrrus *RAHK* pirrus *DG* phirrus *L*
epirotarum rex *LK* epyrotarum rex *H* epyrotarum *RA* 9 telamonijs *L*
thelamonijs *G* olei *DG* 10 nullam in *mg. l* ad nullam qualitatem, *add.*
nota v, haec in *mg.*: Non ideo eodem nomine nuncupati sunt quod aliqua qualitate
similes fuerint si duo nigri vel duo formosi. *add. r cf. infra* significat *A*
contingere diuersis *A* 11 contingere] *rh* contingere *RHL* contingere *K* personas *K*
post personis: Non enim ideo eodem nomine nuncupati (nuncupati *k*) sunt quia
qualitatem similem habent id est quod (quae *A*) duo albi essent vel duo nigri (nigri
duo *GLk*) vel (et *k*) duo formosi (formosi duo *GLk*) *ADGLhk*, quae merito exulare
tuasit *Krehlius* *cf. supra* *r* galli *Rr* citerior *A* 12 opinionones] *g* opinionones *G*
opinionones *H* 13 putauerunt vel quando. Terra *Rr* uirus *A* pietas *Rr* pie-
tas (n) *H* 14 sunt propria *A* 16 *post* appellatiua, habent: quando partes vel in
hominibus sitas (sitas *A*) res significant. *repetunt* *AD del. d* 16 DE VSV. *D* ut *om.*
AGL add. l 17 hordea *DL* Plurali *H* Vergilius mella protulit *ecl.* 3, 89
4, 30 *georg.* I 131 III 35 etc. *cf. ind. Erythraei s. v.*, frumenta *georg.* I 150. 189.
315 etc. *cf. ind. l. s. v.*, hordea (sic *Med.*) *ecl.* 5, 36 *georg.* I 210. 317, farra
georg. I 73. 101. 219 III 127 18 fr q. tiore *L* sunt *Rr* plurima **** (sunt) *D*
pulvis sanguis *L* 19 pax lux quae *k* tam] *k om. G* tamen *Hg* 20 defecit
GLK 21 collibisset *D* quomodo *Rr* sanguinis *A* 1 impedit *H*

neres', sic 'pulveres', nihil impediret. sciendum tamen, quod metallorum vel seminum vel umidorum ad mensuram vel ad pensum pertinentium pleraque semper singularia inveniuntur, ut 'aurum', 'argentum', 'aes', 'plumbum', 'stannum', 'vitrum', 'orichalcum', 'electrum', 'triticum', 'ervum' ὄρυζα, 'faba', 'lens', 'pisa', 'conchis', 'acetum', 'liquamen', 'mulsum', 'oleum'. adeo autem haec usus, non regula prohibet etiam pluralia habere, quod quidam propria confisi auctoritate plurali quoque, ut dictum est, haec protulerunt numero, ut 'ordea', 'frumenta', 'fabae', 'vina', 'mella'.
 55 similiter sunt quaedam semper pluralia vel natura vel usu: natura, ut 'Gemini', proprium in signo caelesti, et 'Pisces', usu, ut 'manes', 'arma', 'moenia', 'Floralia', 'Saturnalia', 'nundinae', 'Kalendae', 'Nonae', 'Idus', 'Compitalia', 'Neptunalia' et omnia paene festorum dierum nomina. sunt quaedam singularia voce, intellectu pluralia, quae etiam comprehensiva dicuntur, id est περιληπτικά, ut 'populus', 'exercitus', 'legio'; alia contra intellectu singularia, voce pluralia, ut 'Athenae', 'Thebae', 'Mycenae', 'Mae-
 15 nala', 'Gargara', 'Tartara', 'Dindyma', 'Bactra'. inveniuntur tamen in his quaedam etiam singulariter prolata idem significantia. Virgilius in V:

Argolicove mari depressus et urbe Mycena.

Statius in VIII Thebaidos:

Vive superstes, ait, diraeque ad moenia Thebes

20

metallorum vel seminum] r metallorum seminum R 2 umidorum] R humidorum r rell. psuum H 3 aes auricalchum ***** uitrum plumbum stagnum triticum D plummum L 4 stannum] π stagnum libri orichalcum] nonnulli Krehlii codd., ut vid.,

π oricalcum RAH auricalcum Kr aurichalcum DG auricalchum L triticum Kk

ervum] herba L herba G 5 opiza ADH obriza L ab riza G pissa G pis-a H

cannabis conchis Hh concis L acoetum Rr 7 quidem Rr confussi G confusi ni

f. in litura L confissa, l confusi Kk 8 ordea] in litura h hordea ADK! faba

Rr 9 DE HIS QVAE DEBENT ESSE SEMPER PLURALIA D sunt add. r pluralia]

plura R pluria D gemini et castor et pollux proprium D 11 menia Hh compitalia neptunalia id est festae per quatuor dies factae nundinae kalendae nonae idus D

calendae L 12 competalia GK compitalia H poene AH DE HIS QVAE

VOCEM HABENT ET INTELLECTUM E CONTRARIO. D 13 quaedam] alia D quae L

voce singularia L pluralia H comprehensua ADH 14 περιληπτικά] 2

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΑ

ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΑ Rr ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΑ A ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΑ GL ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΑ K ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΑ (Α-Π) D ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΑ H ΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΑ dicuntur L sunt alia AD contra] d

contraria AD 5 voce pluralia intellectu singularia D singularia sunt h

Athenae] d athaenae A athene D tebae A micenae RL mecenae G mycene D

mychenae HK menela K menala rell. 16 tarthara Rr dindima AG dyndima L

dyndyma K in his quaedam ex quaedam in his corr. G 17 Verg. Aen. V 52

18 argoliquoue AK depressus] RADHK cum libris aliquot Verg. dett. deprensus 1 Vergilius dephensus GLk urbe] sic etiam Pal. m. alt. arce m. pr.

urbicena Rr micena L mecenae G Mycena libri aliquot Vergil. deteriores Myceenae

Med. Pal. Mycenis Rom. 10 Stat. Theb. VIII 294 sq. IX L VIII rell.

Thebaidos] r tebaidos RG 20 uiuae Rr uiuere GK semperstes A diraeque]

q̄ G thaebes r taebes R thebs G

p. 663. 64 P.

p. 202. 203 K.

Solus abi.

'Maenalus' quoque dicitur et 'Tartarus' et 'Gargarus'. Virgilius in bucolico:

Maenalus argutumque nemus pinos|que loquentes

Semper habet.

idem in VI:

tum Tartarus ipse

Bis patet in praecèps tantum tenditque sub umbras. ||

DE FIGVRIS.

10 Figura quoque dictionis in quantitatè comprehenditur: vel enim sim-^{XI}plex est, ut 'magnus', vel composita, ut 'magnanimus', vel decomposita, quam Graeci παρασύνθετον vocant, id est a compositis derivata, ut 'magnanimitas', quae rationabiliter separatim accepta est figura a Graecis. neque enim simplex poterit esse, quae a composita derivatur dictione, neque
15 composita, quia, quod suum est compositorum, non habet, id est ut ipsa per se ex diversis componatur dictionibus separatim intellegendis sub uno accentu et unam rem suppositam [id est significandam] accipiat, ut est 'respublica', 'iusiurandum' et talia. una est enim res supposita, duae vero voces diversae sub uno accentu prolatae, quas invenis separans composi-
20 tum, etiamsi sit a corruptis compositum, ut est 'parricida'. hoc enim ipsum per se compositum quaerentes ex quibus dictionibus est, invenimus divisione facta eas per se intellegendas: dicimus enim a parente et a verbo 'caedere', quae utraque per se integra sunt et intellectum habent plenum, quod in decompositis fieri non potest. si enim dicam 'magnanimitas compositum est a magno et animitate', nihil dico, 'animitas'

1 abe Rr abii LK habii G 2 menalus libri Verg. ecl. 8, 22 sq. bocolico AGK 4 menalus DHGLK argutumque] ra argutum quae RA loquentes etiam Ver. loquentis LPal. 5 semper] r om. L siper R 6 Verg. Aen. VI 577 sq. 8 patet add. r iutenditque R tendit quae A 9 DE FIGVRIS incipit LK EXPLICAT DE NVMERIS INCIPIT DE FIGVRIS D inscr. om. AH 10 comprehenditur AD simplex G 12 παρασύνθετον] π ΠΑΡΑΣΙΝΘΕΤΟΝ L ΠΑΡΑΣΙΝΤΕΤΟΝ

G parasynteton H parasinthon K parasindeton Rr parasinthethon D parasinteton A est de compositis GL a magnanimus magnanimitas A magnanimitas a magnanimus D

13 post magnanimitas unum folium deest in L, inc. iterum ab initio § 68 Dest u duo m.

rec. in mg. 14 simples A simplex G posit Kk diriuantur A 15 id est

ex ut est corr. A ut ipsa ut ipsa H 16 intellegendo Rr 17 subpositam

RHK 18 res publica G talia] d talia K alia GD enim est ADGK subposita RHK 19 diuersae voces D 20 sist (n) D compositum om. D

1 parricida Rr ab hoc enim iterum inc. B cf. lib. III § 2 22 post enim: diuisione facta add. D et sup. lin. Ah 22 parens A 23 et uerbo G a caedo uerbo D

caedo A utraque add. h per se prolata intigra G per se integra Kk 25 compositum est] r com R magnus et animitas A animitate ex animante corr. H

p. 664. 65 P.

p. 203. 204 K.

enim per se non dicitur. necesse est ergo dicere, quod 'magnanimus' quidem compositum est a magno et animo, quae sunt intellegenda per se, a magnanimo autem derivatum est 'magnanimitas': quamvis inveniuntur multa dubia, utrum decomposita sint an composita, ut 'impietas', 'infelicitas', 'perfectio'. quae si ab impio et infelice et perfecto dicamus derivata, decomposita sunt, cum autem in duo separatim intellegenda possint dividi, videntur esse composita, quomodo etiam participia, quae a compositis verbis derivantur, ut 'perficiens', 'neglegens', 'circumdans', 'anteveniens'. sunt tamen quaedam, quorum simplicia in usu frequenti non sunt, ut 'defensor', 'repleo', 'compleo', 'suppleo', 'deleo', 'releo', 'defendo', 'offendo', 'respicio', 'aspicio', 'suspicio', 'despicio'. quod autem rationabiliter simplicia quoque horum possunt dici, ostendunt nomina ex eis nata: 'plenus' quasi a 'pleo' verbo, 'letum' quasi a 'leo' verbo et 'leor'. 'specto' etiam verbum quasi a verbo 'spicio' natum est frequentativum.

Componuntur autem nomina modis quattuor: ex duobus integris, ut 'tribunusplebis', 'iusiurandum'; ex duobus corruptis, ut 'benivolus', 'pennirapus'; ex integro et corrupto, ut 'inimicus', 'extorris'; ex corrupto et integro, ut 'efferus', 'impious'. et sciendum, quod omnes partes orationis habent composita absque interiectione et plerisque participiis. interiectiones enim semper simplices sunt, participia vero vel simplicia vel decomposita plerumque [id est a compositis verbis derivata] sunt: per se enim

2 quidem *om. K* est *om. GK* magnus et animus *A* anima *R* 3 magnanimus *Rr* magnanimus *ADK* autem *sup. lin. add. in K* quamvis tamen inveniuntur (*ex inveniuntur corr.*) *B* 4 impietas *R* 5 perfectio *Rr* sibi ab *Rr* impius et infelix et perfectus *D* 6 derivativa *B* 7 possunt] a possunt *BA* a *om. A* 8 perficiens *A* circumdans *g* 9 eveniens *Kk* tamen *om. K* quaedam composita quorum *A* simplicia *G* 10 defensor] *h. l. om. D add. d* defendo *in litura h* subpleo *Rr* supleo *K* releo] redeo *B* releo defensor defendo *D* 11 suspicio] *om. K ante* aspicio *in mg. add. k* suspitio *H* dispicio *GK* 12 simplicia *G* 13 pleo (n) *B* et laetum *K* laetum *RAH* letum *rd* quasi] *h* quas *H* leeo *H* uerbo leo *D* 14 leor *H* spicio] spicio *GK* spitio *H* 15 frequentativum] *b* frequentativum *B* 16 quattuor modis *GK* duabus *K* duobus modis integris *A* integris *G* 17 tribunus plebis *ex* tribunus. plenus *corr. B* duabus *K* ut ante benivolus *om. RBHK* benevolus *H* pennirapus *Rr* pennirapus *D* pennireptus *Gg* pennereptus *K* post pennirapus: Nam si non cessent composita femininum in ae dyptongon fecissent si quae nequae uti quis facit femininum. *H cf. § sq. extr.* 18 intigro *g* ut *om. G* extorris *Rr* 19 intigro *G* DE PARTIBVS QVAE COMPOVNTVR ET QVAE NON. *D* et sciendum est *D* 20 habent *add. r* interiectiones *R* Interiectionis *A* 21 simplices *G* simplicia *G* simplicia sunt *A* decomposita id est a compositis uerbis plerumque sunt derivata *K* 22 a *add. r* sunt *om. DG*

p. 665. 66 P.

p. 204. 205 K.

raro componitur participium. nam si quis dicat, | 'faciens' participium compositum fieri 'efficiens', sciat hoc minime potuisse fieri, nisi prius verbum compositum fuerit, ut est 'facio efficio', et ex hoc verbo nasci participium 'efficiens'. quae enim participia per se componuntur, pleraque amittentia vim participii transeunt in nomina, ut 'potens impotens', 'doctus indoctus'. ideo autem diximus 'pleraque', quod illa participia videntur a simplicibus suis esse composita, quae non verborum sui temporis, sed participiorum simplicium regulam servant, ut 'contigi contactus' a simplici 'tactus', 'coegi coactus' a simplici 'actus', 'contuli collatus' a simplici 'latus'.

Nomina vero componuntur vel cum aliis nominibus, ut 'omniparens', XII 59 'paterfamilias', vel cum verbis, ut 'armiger', 'lucifer', vel participiis, ut 'senatusdecretum', 'plebiscitum', vel pronomibus, ut 'huiusmodi', 'illiusmodi', vel adverbis, ut 'satisfactio', 'beneficus', 'maledicus', 'causidicus', vel praepositionibus, ut 'impudens', 'perfidus', vel coniunctionibus, ut 'uterque', 'quisque', 'nequis', 'siquis', quae composita esse ostenduntur a femininis in a desinentibus, ut 'siqua', 'nequa' quomodo 'aliqua'. et 60 componuntur vel a duobus dictionibus, ut 'septentrio', 'semivir', vel a

1 a faciens *Krd* facien *Rr* participio *Ar* compositum participium *G* cōpos
 partū *K* 2 sciet *R* hoc . fieri *A* minime potuisse fieri] *Dr* cum quinque *Krehli-*
 nis in paucissimis (ex pocissimis corr. *R*) fieri *RBH* et in *ras*. *K* in paucis fieri po-
 tuisse *G* 3 fuerit] in *litura* *K* fuisset *ADG* ut est] id est *DG* et] atque
DHGL aequē. *K* ex om. *DGK* add. *dk* 5 amittentia *G* amittentia *K* iupotens
RBADH 6 dicimus *A* pleraque corr. ni f. ex plerūque *H* 7 a] ex *A*
 simplicibus *G* composita esse *K* tem *Rr* 8 simplicium *G* contigi] *rd*
 contingi *RAD* contactus *Rr* contractus *A* contactus *H* 9 coegi coactus in *li-*
tura *H* simplici et sic fere ubique *G*, h. l. et aliquotiens *K* collatus *BHGK*
 11 nō om. *A* omnipotens *GK* 12 *Lucifer* *A* uel cum participiis *BADG*
 13 senatusdecretum] *h* senatusdicretum *K* senatus *H* plebiscitum] *rd* ple-
 biscitum *RADHGK* uel pronomibus] *R* at cum in *mg.* r uel cum pronomibus
G huiusmodi *Bb* 14 illiusmodi (ce) *K* uel praepositionibus — perfidus
ante uel aduerbiis — causidicus collocat *D* uel cum aduerbiis *G* satisfacio *A*
 beneficis maledicis causidicis] om. *H* add. *h* malidicus *K* malificus *G* maleficus *h*
 causidicus] om. *D* causedicus *Rr* *A* causidicus uel casidicus *K* decem fere *liu.* lac. in *B*
 15 uel cum praepositionibus *G* impudens *AHK* uel cum coniunctionibus *G*
 coniunctionibus *R* 16 siquis nequis *D* esse om. *G* ostenduntur esse *K*
 17 aliqua . *Kk* post aliqua: Nam nisi (si *A* si non *H*) essent composita (com-
 pō-
 pōsita *D*) feminina (femininum *AR* m. rec. *b*) in ae diphthongum (dyptongon *D*
 diptongon *Ab* dytongū *R* m. rec. dyptongum *H* diptongum *K* diḡ *g*) fecissent: si-
 quae, nequae, uti (ut *Kb*) quis femininum quae facit (fem̄ quae fa: in *litura* *h* facit
 femininum quae *Kg*) add. *ADKg*, *H* iterum (cf. § 58) et m. recentior (non *r*) in *R*,
 om. etiam *Heidelb.* cum duobus aliis *Krehlii* 18 uel duobus *Rr* duabus] *b* duo-
 bus *B* semiuir septentrio dicitur plaustrum id est arcton quia septem stellas habet.
 triones enim quasi teriones. *D*

p. 666. 67 P.

p. 205. 206 K.

ribus, ut 'imperterritus', 'inexpugnabilis', 'inextricabilis', vel | ampliori-
 ous, ut 'cuiuscumquemodi', quae tamen solent ex iam compositis secun-
 dam compositionem accipere. primo enim compositum est 'perterritus',
 'expugnabilis', 'extricabilis', et post 'imperterritus', 'inexpugnabilis', 'in-
 extricabilis', similiter 'imperfectus', 'ineluctabilis' et similia. est ergo illud 5
 quoque attendendum, quod separata composita non solum in simplices
 resolvuntur dictiones, sed etiam in ante compositas, sicut sunt ea, quae
 a tribus vel amplioribus componuntur. ipsa tamen quoque ante composita
 necesse est in duas intellegibiles dictiones resolvi. componuntur tamen
 etiam quaedam ex decompositis: 'potens' a verbo 'potes', quod est com- 10
 positum. ex hoc componitur 'impotens', 'omnipotens', 'ignipotens', 'viri-
 61 potens' ex simplici et decomposito. et est sciendum, quod, si duo sint
 nominativi, ex utraque parte declinatur compositum, ut 'respublica rei-
 publicae', 'iusiurandum iurisiurandi', quod Graeci numquam faciunt in com-
 positis. dicunt enim, oportere compaginem, qua cohaerent in composi- 15
 tione dictiones, immobilem manere. hoc igitur non servant [Latini] di-
 visorum quidem utimur declinatione, accentu tamen compositorum. in
 omni enim casu sub uno accentu ea proferentes composita esse ostendi-
 mus; et possumus dicere, per singulos casus ea componi. quod dicentes
 non videmur contra supra dictam Graecorum de compagine rationem facere. 20
 nec mirum apud nos per singulos casus nomina componi, cum apud illos
 quoque inveniuntur etiam verba quaedam, quae per diversa tempora com-
 ponuntur, ut *καταγράφω κατέγραφον, ἀναγινώσκω ἀνεγίνωσκον*. nam si
 a praesenti *καταγράφω* dicam nasci *κατέγραφον*, incipit labefactari || compago

1 a tribus] h tribus ADH trium B tribus dictionibus K imperterritus BAH
 inextricabilis add. b 2 ex iam] etiam A etiam ex GK 3 est] esse K
 4 postea Ab imperterritus RA 5 imperfectus B 6 attendendum RBADH
 addendum K separata G 7. Sicut D eas quae A quae in tribus G 8
 componuntur sup. lin. add. K quoque tamen B 9 ditiones R 10 quod est
 uerbum compositum AD compositum **** K 11 hoc enim componitur D
 componitur om. H 12 et decomposito est. Et sciendum K DE DECLINATIONE
 COMPOSITORVM NOMINVM. D Et is est A est om. HK sciendum est D
 nominatiui sint D 13 res publica rei publicae G 14 iurisiurandi] a ius. ir
 randi A 15 compaginem AH choherent A 16 immobilem BH diuersoru
 H 18 es ostendimus Rr esse — dicere in marg. add. K 19 dicere G

A.M.7

21 nec] b ne* B 23 ut *καταγράφω* — nasci *κατέγραφον* add. h ΚΑΤΑΓΡ.
 Y
 KATEΓΡΑΦΩΝ ΑΝΑΑΝΑΓΙΝΟΣΚΩ ΑΝΕΓΙΝΟΣΚΩΝ Rr ΚΑΤΥΓΡΑΦΩ. ΚΑΤΕΓΡΑΦΩΝ. ΑΝΑΓΙΝ
 ΑΝΕΓΙΝΩΣΚΟΝ B ΚΑΤΑΓΡΑΦΩ ΤΕΓΡΑΦΟΝ ΑΝΑ ΓΙΝΟΣΚΟ ΑΝΑΓΙΝΟΣ. ΚΟΝ. A ΚΑΤΑΓΡΑΦΩ
 uel ar
 ΤΕΓΡΑΦΩΝ ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΩ ΑΝΕΓΙΝΩΣΚΩΝ D ΚΑΤΑΓΡΑΦΩ ΚΑΤΗΓΡΑΦΩΝ ΑΝΑΓΙΝΑΣΚΟ.
 ΣΚΩΝ Gg ΚΑΤΑΓΡΑΦΩ ΚΑΤΕΓΡΑΦΩΝ. ΑΝΝΙΝΩΣ. ΚΩΑΝΝΙΝΩΣΚΩΝ h ΚΑΤΟΓΡΑΦΟΥ Κ
 Y
 ΦΟΝ ΑΝΑ ΓΙΜΟΣΚΟ ΕΤ ΙΜΟΣΚΩ K ΚΑΤΕΓΡΑΦΩ Rr ΚΑΤΑΓΡΑΦΩ A ΚΑΤΑΓΡΑΦΟ G
 ΓΡΟΦΟ K ΚΑΤΑΓΡΑΦΟ h 24 dicamus h nesci A ΚΑΤΕΓΡΑΦΩΝ BAdr κ
 R ΚΑΤΗΓΡΑΦΟΝ GK h labefactari R compago AH

p. 667 P.

p. 206—208 K.

compositionis, quod recusat ratio. | unum apud Latinos invenitur nomen, 62
quod quamvis ex duobus sit nominativis compositum, non ex utraque parte
declinatur, id est 'alteruter alterutrius', quod tamen ipsum non absque
ratione non declinatur. nam cum duae contra se pugnant regulae, ut
6 unam servet, necessario perdidit alteram. omnia enim nomina vel pro-
nomina, quae genitivum in 'ius' terminant, debent hunc communem habere
trium generum: 'unus unius, una unius, unum unius'; 'solus solius,
sola solius, solum solius'; 'ille illius, illa illius, illud illius'. cum igi- 63
tur femininum et neutrum supra dicti nominis ex corrupto et integro sint
10 composita hiatus causa et euphoniae - 'alterutra' pro 'altera utra' et 'alter-
utrum' pro 'alterum utrum' -, et necessario extrinsecus habuerint declina-
tionem, id est 'alterutrius'. unde Cicero pro M. Marcello: quod
si in alterutro peccandum sit, malim timidus quam parum
prudens videri. itaque masculinum quoque eorum est declinationem
15 secutum propter rationem supra dictam in 'ius' terminantis genitivi, qui
communis trium vult esse generum. nec solum tamen in declinationibus
nominum hoc contingit, sed etiam in accentibus, ut 'uterque utraque
utrūmque', 'plerūque plerāque plerūmque': femininum enim, quamvis
paenultima brevis sit, accentum tamen in ea habuit acutum, sicut mascu- 64
linum et neutrum: 'que' enim, nisi separata sit, si Graecos sequimur, 64
coniunctio enclitica esse non debet, nisi illud dicamus, quod 'que', quando
cum integris componitur dictionibus, quamvis significationem suam amittat
[id est coniunctionis], tamen enclitici vim servat: 'plerāque', 'ubique',
'utrāque', exceptis differentiae causa 'itaque', 'ūtique'; in his enim non
25 solum coniunctio, sed etiam praeposita ei adverbia vim propriae significa-

1 recu**sat R ratio recussat G inuenitur nomen apud latinos D 2 dua-
bus nominativis sit A fit K utra quae R 3 declinat*ur (n) B . 4 regulae
ex regulam corr. A regulae (r) H ut *** Bb (** in mg., f. unā a b et add. et
eras.) 5 unam] alteram BDHGK necessario GK perdit BHRd alteram per-
didit K enim add. h 6 ius] h us H hunc in mg. add. K habere] om. K
post generum add. k 7 una unius unum unius] una unus Rr 8 solum solius
om. H 9 supradicti nominis ex nominis supradicti corr. K integro G 10
altera ultra R 11 pro alterut*ū utrum Rr et del. h necessario GK ha-
buerant ADKh 12 Cic. p. Marcello 7, 21: ut, si in alterutro peccandum sit,
malim videri nimis timidus quam parum prudens cf. lib. VI § 35 pro marcello
A M. om. H 13 alterutro (l) R peccantium A peccatum BHGK sit add.
g Malym H timidus] h timidū ni f. in lit. H 14 declinationem secutum
est K 17 contingit G accentibus K ut add. r 18 utrunque (sic) add. g
19 preuis Rr sit] ex fit corr. K aentum K in a habuit r 20 que]
ex que corr. B Quae Rr q̄. H 21 coniunctio R enclitica] rak enclitica RB
ADE enclitica K quod que que quando A 22 integris GK amittat] g ami-
tat. G 23 coniunctionis R enclitici AHR ut pleraque BADh plerāque
ubique utraque R accentus om. rell. h. l. et in sqq. omnes utraque pleraque ubique
K 24 deferentiae K itaque] cf. tamen de accent. § 10 post itaque utique
in ras. ΔΙΑΤΟΥΤΩ ΤΟΙΝΥΝ. Itaque κΑΙΟΤΠΕΡ B 25 coniunctio etiam Kk proposita B

p. 667. 68 P.

p. 268 K.

tionis coherunt composita. vetustissimi tamen et 'altera utra' et 'alterum utrum' et 'alterius utrius' solebant proferre et 'plerus plera plerum' absque 'que' additione. - Cicero in Protagora: quae igitur potest esse indignitas voluptatis ad molestiam, nisi in magnitudine aut longitudine alterius utrius posita? Cato de ambitu: sed sunt partim, qui duarum rerum alterius utrius causa magistratum petunt. idem in I originum: agrum quem Volsci habuerunt campestris plerus Aboriginum fuit. Pacuvius in Duloreste:

Pater Achivos in Caphereis saxis pleros perdidit.
idem in Teucro:

Periere Danaï, plera pars pessumdata est.

Asellio in III historiæ adverbialiter sine 'que' extulit: ut fieri solet plerum, ut in victoria mitior mansuetiorque fiat. - ergo nihil aliud est in his nominibus 'que' nisi syllabica epictasis, quomodo 'ce' in quibusdam pronomibus et adverbis, ut 'hisce', 'hosce', 'illice'. nam et 'plerus plera plerum' et 'plerusque pleraque plerumque' idem significant. 'uter' vero et 'uterque' diversas habent significationes. 'uter' enim, *πότερος*, dividuam vim habet, 'uterque', *ἐκάτερος*, collectivam; 'ubi', *πῶς ἢ ὅπου*, 'ubique', *πανταχοῦ*. in his ergo et similibus 'que' si conjunctionem accipiamus, composita sunt, sin syllabam, derivativa. similiter

1 vetustissimi *K* tamen altera *B* 3 absque quae *A* que *om. H* additione] *rh* additione *RH* Cicero in Protagora: t. III 2 p. 477 Or. cf. lib. VI § 35 pitagora *R* protogora *K* 4 voluptatis] sic ex Plat. Protag. p. 356 *A* tacite *P. Victorius var. lect. lib. XVIII cap. VIII voluntatis libri Prisc. utroque loco in add. r* 5 aut in longitudine *G* Cato de ambitu: Meyerus l. l. p. 88 sq., cf. lib. VI l. l. 6 partium *Kk* qui partim *G* 7 magistrum *B* Caton. orig. lib. I fr. p. 98 Kr. fr. 10 p. 269 R. fr. V p. 17 Wr. in *om. H* post originum: agrum — Aboriginum *om. GK* add. *g* quem] *r* que *R* quaemulsci *A* 8

Volsci] *H* uulzi *g* uulsci *rell.* habuer *Rr* habuerint *A* plenus *Rr* ab origine *g* pacubius *BDHKr* Pacuv. Dulorest. fr. 2 p. 117 Both. fr. XVI p. 78 Ribb. cf. Stieglitzium de M. Pacuvii Duloreste p. 78 sq. fr. V 9 doloreste *r* doloseste *A* dolores te pater *GK* 10 Achivos] *r* acheus *R* acheos *BAD* achaeos *GK* achaeios *H* Caphereis] *r* capherei *ADHK* caperei *G* caperei *R* prodidit *G* uel perdidit *g* 11 Pacuv. Teucr. fr. 22 p. 147 Both. fr. VI p. 98 Ribb. theucro *B* 12 periere ex perere corr. *B* perire *G* paessundata est *K* pessumdat

Festus s. v. plera p. 230^b M. eique obtemperans Ribbeckius 13 Asellio] *r* asellio *G* asellius *RBA* Sempr. Asell. hist. l. III p. 218 Kr. fr. 4 p. 324 R. tertio *D* VI *GK* 14 plerum* ut (q.) *B* plerum in *GK* 15 nominibus que] *r* nominibus quae *RA* syllabica] *rh* syllabice *R* et in litura ni f. *H* syllabicae pictassis (pectassis *b*) *B* epictasis] *d* epictasis *RDH* epactasis *K* 16 ut *om. AH*

h h
isce osce *Rr* illice *K* illice libri *rell.* 17 plerusque pleraque plerumque] *r* plerusque et pleraque et plerumque *RBAH* 18 uter enim — πανταχοῦ *om. H* add. h 19 ποῦρος *r* πῶτερως *D* habent *B* uterque uero *K* uterque utrique *B* ἀεκάτερος in litura *r* ἡκάτερως *D* collectivam habet *D* 20 πούνοπω *R*

πούνοπου *AD* πούνοπω *G* πονοπου *B* πανταχῶν *Rr* πανταχῶν *B* que] *mus*
rad quae *RAD* coniunctionem *R* 21 accipia *Kk* sin] si *H* se *A* sin autem *G*

p. 668. 69 P.

p. 208—10 K.

'undique', 'denique', | 'itaque'. sin vero ex utroque casu obliquo sint 66 composita nomina, manent indeclinabilia, ut 'huiusmodi', 'istiusmodi', 'illiusmodi', 'cuiusmodi', 'eiusmodi', 'cuimodi'; sin ex nominativo et obliquo vel obliquo et nominativo, nominativus tantum declinatur, ut 'praefectusurbis', 'senatusconsultum'. et invenimus per omnes fere casus composita, ut 'iurisperitus', 'legislator', 'praefectusurbis' et 'praefectusurbi', 'tribunusplebis' et 'tribunusplebi', 'agricola' [agrum colens], 'caelicola' [caelum colens], 'macte' id est magis aucte - antiqui tamen et 'mactus' dicebant -, 'mentecaptus'. et singularia cum pluralibus componuntur, ut 10 'orbisterrae' et 'orbisterrarum', 'paterfamilias' et 'paterfamiliarum', 'armipotens armorumpotens', 'magistermilitum', 'asecretis', 'acalculis', 'aresponsis', 'abactis'. possunt tamen haec eadem etiam separata esse, si diversos 67 accentus his dederis vel interponas coniunctiones, ut 'resque publica', 'populusque Romanus', 'tribunusque plebis'. 'siquis' ad imitationem εἴς 15 Graeci enclitice prolatum quidam putant, ut 'numquis', 'nequis'. ostenduntur tamen ea sine dubio composita tam a feminino singulari quam a neutro plurali in a desinentibus. compositio enim, non enclisis, corrumpere dictiones solet: dicimus enim 'siqua', 'nequa', ut 'aliqua'. |

DE CASV.

20 Casus est declinatio nominis vel aliarum casualium dictionum, quae XIII 68

1 itaque utique ADH sin] Quae B oblico Rr sunt DHrb 2 manent
manent A illiusmodi istiusmodi D 3 cuiusmodi om. RH add. r eiusmodi
cuiusmodi K eiusdemmodi B cuimodi] add. k cuicumodi B et obliq. uel
obliquo A 4 . Vt praefectus urbi H 6 praefectis urbis H praefectus. ubi. A
7 tribunusplebis et tribunusplebi] r tribunus plebi R agrum] id est agrum ADh

8 id est caelum RHGK mactend est Rr macte est per uocatum id est D

est om. G aute Rr ancle ex auclio corr. A 9 mentecaptus] cf. Krehlii cens.

1en: l. l. p. 431 menceps mente captus HKg id est mente captus B mentecaptus
menceps per ablatium

Dd compluralibus A 10 orbisterrae orbisterrarum G orbisterrarum] h orbis-
terrorum ni f. in lit. H armipotens ex corr. h 11 et armorumpotens D post
uel o

militum in litura: quidam composita haec existimant B a secretis Kk a calculis K a caliculis k rell. cf. Ducangii gloss. med. et inf. Lat. s. v. calix 1 t. II p. 34 ed. Henschel. uel qualiculis supscr. g iste est a caliculis, iste solet propinare imperatori: pincerna uidelicet. batus est certa mensura. Iste assignat certam mensuram batis, quae batis continetur. gloss. cod. Heidelb. apud Krehlium, ubi alia his similia ex aliis libris proferuntur 12 ab actis AK uel abbatis uel abathis in mg. k abatis RBDH ('abatis ad cenam dat equis abbatis avenam' cf. Ducangium l. l. s. vv. abatus et batus 1

t. I p. 8. 626 ed. Henschel.) ab atis G Posunt K Possumus A seperata G 13
interpones D puplica G publica K 14 imitationem] g emitationem GK EITIC
greci enclitice (sic) add. h EITIC in litura r EITIC G ei. TIC. EITIC. A E+TIC D

EITIC K 15 encliticae D enclitice A 16 tamen ea om. A ea tamen K com-

posita esse K quam a neutro] h quam neutro BAHK 17 nonn. enclisis Rr
enclissis A enclissis K 18 ut om. H. 19 De casu incipit GK EXPLICIT DE TI-
GVRI INCIPIT DE CASIBVS D inscr. om. A. hic a vocc. Casus est iterum inc. L

p. 669. 70 P.

p. 20 K.

fit maxime in fine. nominativus tamen sive rectus, velut quibusdam placet, quod a generali nomine in specialia cadit, casus appellatur - ut stilum quoque manu cadentem rectum cecidisse possumus dicere [vel abusive dicitur casus, quod ex ipso nascuntur omnes alii] -, vel quod cadens a sua terminatione in alias facit obliquos casus.

Quaeritur autem, quid sit inter indeclinabilia et aptota et monoptota? et sciendum est, quod et aptota et monoptota indeclinabilia sunt: similiter enim non variant terminationem, sed immobilem eam servant. aptota tamen sunt proprie dicenda, quae nominativum solum habent, qui plerumque et vocativus invenitur et non accipitur etiam pro obliquis, ut 'Iuppiter', 'Diespiter': non enim licet eodem pro genetivo vel alio casu obliquo uti (ideo dixi 'proprie' dicenda, quia inveniuntur antiqui aptota pro monoptotis et monoptota pro aptotis posuisse). neutrum vero si sit aptotum, necessario etiam pro accusativo et vocativo accipitur eius nominativus, quod generale est omnium neutrorum, ut 'fas', 'nefas', 'ir', 'pus'. monoptota vero sunt, quae pro omni casu una eademque terminatione funguntur, qualia sunt nomina literarum et numerorum a 'quattuor' usque ad 'centum'. 'mille' quoque indeclinabile est et siqua inveniuntur similia, ut 'hoc a huius a', 'hoc alpha huius alpha', 'hi quattuor horum quattuor', 'hoc gummi huius gummi', 'hic' et 'haec' et 'hoc nequam huius nequam', 'hi quot, tot, horum quot, tot' et barbara plurima, sed magis omnia, nisi si ea ad Graecam vel nostram regulam flectamus vel ab auctoribus flexa inveniamus. in his ergo, id est carentibus declinatione finalium syllabarum, quae monoptota nominamus, videntur casus fieri non vocis, sed significationis dumtaxat. itaque articulis diversis utimur pro varietate significationis nec non etiam structurae rationem servamus, sicut in declinabilibus per [sex] casus.

1 maximae (a?) K Nominativus R velut] Br velud R uel ut *rell.* 2 a
add. h generali] r genelari R stilum (l) L. 4 alii casus uel AD et casus
sup. lin. add. K 5 faciat B oblicos H 6 sit indeclinabilia B inter *add. h*
 aptotota L 7 sciendum est] h sciendum DHGLK quod aptota BAHGLK
 8 servant eam K 9 sunt proprie ex proprie sunt *mut. K* proprie] r propriae
 RA solum nominativum H habeant K post habent: ut hic iuppiter *add. D*
 et per hoc intelligitur quod nō est casus ut hic iuppiter A 10 inveniuntur
 Rr iuppiter HLK 11 liquet G 12 ideo — posuisse *om. BHGK add. h*
 Ideo autem h propria A inuenitur Dd 13 sint A 14 eius accipitur D
 16 unaedemque B 18 est *om. K* inueniantur BHGL similia inueniantur K
 19 post huius a: huic a *add. D* ut hoc alpha K alfa L, alfa L hi] r hit
 R horum quattuor Rr 20 huius gummi *add. r* huius nequam in *mg. add.*
 L huius huic nequam D hit quot Rr hi quot Kk 21 horum quot Kk
 plurima] nomina A nisi ea K 22 agreca Bb 24 monoptota] non aptota A
 25 dumtaxat ex duxtaxat *corr. H* uarietate R uaritate K 26 sicut de-
 clinabilibus GLK sicut indeclinabilia A 27 sex *add. r* casus seruamus.

p. 670. 71 P.

p. 210. 11 K.

Velut autem una voce diversas possunt habere significationes tam declinabilia per quosdam casus quam indeclinabilia per omnes casus, sic e contrario diversis vocibus saepe invenimus unam eandemque fieri significationem, ut 'labor' et 'labos', 'honor' et 'honos', 'huius cornus' et 'corni', 'pinus' et 'pini', 'huius quaestus' vel 'quaesti', 'ornatus' vel 'ornati', 'tumultus' vel 'tumulti', 'Achillis' vel 'Achilli', 'aulai' et 'aulae', 'a felice' vel 'felici', 'deis' et 'diis', 'sapientium' et 'sapientum', nec solum in nominibus, sed etiam in alijs partibus, ut 'amaverunt' vel 'amavere', 'amaveram' vel 'amaram', 'ei' vel 'ii', 'eis' vel 'iis', 'nimium' et 'nimis', 'satis' et 'sat'.

Est autem rectus, qui et nominativus dicitur. per ipsum enim nominatio fit, ut 'nominetur iste Homerus, ille Virgilius'. rectus autem dicitur, quod ipse primus natura nascitur vel positione et ab eo facta flexione nascuntur obliqui casus. genetivus autem, qui et possessivus et paternus appellatur, genetivus vel quod genus per ipsum significamus, ut 'genus est Priami', vel quod generalis videtur esse hic casus genetivus, ex quo fere omnes derivationes et maxime apud Graecos solent fieri; possessivus vero, quod possessionem quoque per eum [casum] significamus, ut 'Priami regnum', unde possessiva quoque per eum casum interpretantur. quid est enim 'Priameium regnum' nisi 'Priami regnum'? paternus etiam dicitur, quod per eum casum pater demonstratur, ut 'Priami filius', unde patronymica pariter in eum resolvuntur. (quid est 'Priamides' nisi 'Priami filius'?) post hunc est dativus, quem etiam commendativum quidam nuncupaverunt, ut 'do homini illam rem' et 'commendo homini illam rem'. quarto loco est accusativus sive causativus: 'accuso hominem' et 'in causa

Velut A 1 Velut D 2 ^{qu}cosdam Rr casus om. A 3 eandemque] rh
eandemque RH 4 onos Rr 5 quaestus et quaesti K questus vel questi RDHG
questi vel questus A hornatus Rr ornati vel ornatus tumulti vel tumultus D
6 achilis vel achili GLK et achilli D uel aulae Kr felice b 7 uel
a felici GLK deis (h) D deis diis K sapientum et sapientium A so-
lum] non A 8 amaram vel amaveram H amaveram vel amaveram B 9 iis]
is A uel nimis BAHKr 10 uel sat BAHKr 11 DE NOMINATIONE CASVVM. DL
post dicitur: Ille uirgilius B del. et suo l. inseruit b 13 natura in mg. add.
L nascitur natura D et habeo R 14 autem om. A qui del. r 15 ge-
netivus] om. A genitivus est K per ipsum genus AL 16 quod sup. lin. add. K
generale G uideatur (n) B esse uidetur DL 17 omnes fere B 18
casum om. B 19 possessiva per K 20 Priameium] priamum D et in priameium
corr. L priamum in priameium corr. K nisi add. h 21 quod] quia D
demonstratur et ut k 22 pariter sup. lin. add. R in eum pariter A Quid
enim est K. Quid est enim BAGL priamides priami B Priamides. Priami H
23 etiam quidam mandatiuum A commendativum] d commendatiuum B mandati-
uum DGLK quidem Rr noncupauerunt G noncipauerunt k 24 nullam Rr
et om. L homini om. G rem. aufero tibi eripio tibi. Quarto B 25 accu-
satiuos Hh sine causatiuus in mg. add. L ut accuso A post accuso homi-
nem: siue causatiuus repetit D et] ut D

p. 671 P.

p. 211-13 K.

73 hominem facio'. vocativus etiam saluatorius vocatur, ut 'o Aenea' et 'salve Aenea'; ablativus etiam comparativus, ut 'aufero ab Hectore' et 'fortior Hectore'.

Multas tamen alias quoque et diversas unusquisque casus habet significationes, sed a notioribus et frequentioribus acceperunt nominationem, sicut in aliis quoque multis hoc invenimus, ut 'patronymica' vocamus non quod omnia, sed quod pleraque a patribus derivantur, 'neutra' dicimus verba, non quod solum ea in hac specie inveniuntur, quae neutram habent significationem [id est nec activam nec passivam, absolute dicta], sed quod ex maxima parte, 'syllabas' nominamus, non quod omnes comprehensione literarum constant, sed quod pleraeque: sic ergo etiam casus ab aliqua notabiliore significatione sunt nominati.

74 Ordo quoque naturalis eis datus est: quippe nominativus, quem primum natura protulit, ipse primum sibi locum defendit, unde verbis quoque intransitive iste quasi egregius adhaeret. genetivus secundum locum sibi defendit: hic quoque naturale vinculum generis possidet et nascitur quidem a nominativo, generat autem omnes obliquos sequentes; dativus, qui magis amicis convenit, tertium, et quod vel eandem habet vocem genetivo vel unius abiectioe vel mutatione literae ab eo fit; qui vero magis ad inimicos attinet, id est accusativus, quartum; extremum apud Graecos obtinuit vocativus, quippe cum imperfectior ceteris esse videtur: nisi secundae enim personae coniungi non potest, cum superiores quattuor omnes personas possunt complecti figurate adiuncti pronomibus, ut 'ego Priscianus scribo', 'tu Priscianus' vel 'Prisciane scribis', 'ille Priscianus scribit'; 'mei Prisciani eges', 'tui Prisciani egeo', 'illius Prisciani eget'; 'mhi

1 enea *A* 2 saluae *BDH* enea *A* etiam dicitur comparativus *K*
 hectore] *h* hextore *H* ectore *K* haectore *b* 3 fortior * haectore (*a*) *R* haectore
Hb 4 tamen *om. A* ** alias (et) *L* quoque alias *A* casus *om. A*

habet *sup. lin. add. K* 5 sed donatoribus *Rr* acceperunt *R* acciperunt *L*

9 dicta sed] dicta verba neutra sed *D* 10 comprehensione *BH* 11 pleraeque] *l*
 pleraque *RBL* ergo] igitur *K* causus *Rr* ab ab *K* ab aliqua notabiliore

ex corr. H 12 notabiliora *A* notabiliori *k* 13 DE ORDINATIONE CASVVM. *DL* eis

datus *ex* datus eis *corr. K* quippe *L* 14 ipse sibi primum *K* defendit locum *D*

15 intransitive] *b* post adheret (*sic L*) in marg.: quia non est alia persona cuius opus indicat verbum et quod nominat (*l. nominatur*) nominativus. *L* 16 po-

sedet *G* posidet *g* 17 genera *Rr* omnes casus obliquos *D* 18 amicis magis

L convenit] *r* conuertit in litura *R* tertium *L* uel tertius *l* tertium locum

tenet et *D* uocem habet *B* uocem cum genetiuo *r* 19 fit] *r* sit *R* 20 ad-

tinnet *H* quartum tenet. *K* Extremum locum apud *DGL* obtenuit *G* obti-

nuit locum uocativus *K* 21 quippe *L* imperfectior *BDHr* imperfectior *R* cac-

teris *K* 22 coniungi *G* adiungi *BK* omnes .iiii. *K* omnes .iii. *k* 23 con-

plecti *D* figurate] *r* figuratae* *R* adiuncti] *d* adiunctae *GLb* adiuncte *BD*

e-ego (*r*) *H* 24 Priscianus] *p*scianus et sic per rell. casus *K* uel pris-

ciane] *b* uel *p*sciane scribis *ex* scribis uel *p*sciane mut. *L* mei *p*sciani et

sci *sci* *t*
 sic in seqq. *GL* 25 illius priani eges *Rr* illius priani eget *H*

p. 671. 72 P.

p. 213 K.

Prisciano das', 'tibi Prisciano do', 'illi Prisciano placet'; 'me Priscianum videt', 'te Priscianum video', 'illum Priscianum videt'. similiter ablativus tribus adiungitur personis: 'a me Prisciano accipis', 'a te Prisciano accipio', 'ab illo Prisciano accipit'. non egent autem nomina pronomibus, quamvis omnes circumeant personas, si cum vocativis aut substantivis verbis coniungantur, ut 'Virgilius nominor' vel 'sum', 'Virgilius nominaris' vel 'es', 'Virgilius nominatur' vel 'est'. igitur ablativus proprius est Romanorum et, quamvis ipse quoque tribus sociari potest, ut diximus, personis, tamen, quia novus videtur a Latinis inventus, vetustati reliquorum casuum concessit, quamvis hunc quoque a vetustissimis Graecorum grammaticis accepisse videntur, qui sextum casum dicebant 'οὐρανόθεν', 'ἐμέθεν', 'σέθεν', 'ξέθεν', qui profecto ablativi vim possidet: nam etiam praepositionem assumit, ut ἐξ ἐμέθεν, ἐξ οὐρανόθεν Homerus. (Ἐξ ἐμέθεν γὰρ φασὶ καὶ ἔμμεναι.)

15 Sunt igitur formae casuales sex:

XIII 76

Monoptota, quae una terminatione pro omni casu funguntur, ut supra dictum est, ut 'nequam', 'gummi', 'alpha', 'beta', 'cornu', 'quattuor',

1 placeo *R* me priatum *R* 3 tribus*** (uis *ni f.*) *B* adiungitur *L* personis adiungitur *D* accipio] *r* accipit *R* 4 ab illo Prisciano accipit *add. r* 5 circueant *G* si uel cum *GLI* si uel cum uel *K* substantivus *R* a uerbis *A* 6 sum **** uergis *H* 7 uel es. uirgilius nominatur *add. g* proprius] *h* propriū *H* 8 ipse tribus quoque personis sociari *D* sociare *A et, in sociari corr., B* 9 litinis *Ll* 10 casuum *om. A* concessit *L* hunc *sup. lin. add. L* hunc quoque *sup. lin. add. K* a *om. GL* uetustissimis *A* 11 accepisse uidentur

uidentur *Hh* sexum *Rr* Graeca in *mg. exhibet r, in litura* ΟΥΡΑΝΟΘΗΝ ΕΜΕΘΗΝ ΕΘΗΝΟΗΝ, *ni f., R; om. H add. h* Ο.ΥΡΑΝΟΤΗΝ *A* ΟΥΡΑΝΟΘΗΝ *GK* ΟΥΡΑΝΩΘΗΝ *D* ΟΥ

* ΡΑΝΟΘΗΝ *L* ΟΥΡΑΝΟΘΕΝ] *enemeθen B* ΕΜΕΘΗΝ *G* ΗΜΗΘΗΝ *D* ΕΜΗΘΗΝ *K* 12 σέθεν] *om. GK* σθην *sup. lin. add. D* σεν *h* ξέθεν] *om. A* εθην *DG* a me a te a se *supscr. l* ablativi vim] *ex corr. L* ublativum *Bl*. 13 assumit *ex assumunt corr. L* ut *add. h del. r* ἐξ ἐμέθεν ἐξ οὐρανόθεν. Homerus *h. l.* Η ΗΗΗΝ ut *om. B* ἐξ ΕΜΕΘΗΝ ΕΞΟΥΡΑΝΟΘΗΝ Homerus. (ἐξ — ἔμμεναι *om.*) *Rr* εθην ΗΗΗΝ. ΗΗΗΝ.

ἔξΟΥΡΑΝΟΘΗΝ. ut homerus ἐξ ΗΜΗΘΗΝ. ΓΑΡ ΦΑΣΙ ΑἸ ἰτα ^M ΚΑΚΑΕΜΜΕΝΑΙ in *mg. r* ἐξ ΕΜΕΘΗΝ. ΕΞΟΥΡΑΝΟΘΗΝ. homerus. ἐξ ΕΜΕΘΗΝ ΓΑΡ ΦΑΣΙ ΚΑΕΜΜΕΝΑΙ. *G. Graeca om. lacuna rel.* (ἐξ ΕΜΕΘΗΝ. ΓΑΡ ΦΑΣΙ ΚΑΕΜΜΕΝΑΙ. ΕΞΟΥΡΑΝΟΘΗΝ. in *lac. h*), *post lac.* Homerus *posuit H* ἐξ ΕΜΕΘΗΝ ΕΞΟΥΡΑΝΟΘΗΝ homerus. ἐξ ΕΘΗΝ ΓΑΡ ΦΑΣΙ ΙΣΑ (ΑΒΜΕΛΥ-

α me *toy add. l*) *L* ex me me enim dicunt similiter a me ipso *supscr., in marg. iterum* ΕΜΕΘΗΝ a to a se ex me ipso enim dnt similiter a me ipso *CEΘΗΝ ΓΕΘΗΝ. ΗΟΙΗ ΕΞ ΕΜΕΘΗΝ ΓΑΡ ΦΑΣΙ ΙΣΩΣ ΕΜΑΥΤΟΥ posuit l* ἐξ ΕΜΕΘΗΝ. ΕΞ ΕΥΡΑΝΟΘΗΝ homerus ἐξ ΕΜΕΘΗΝ ΓΑΡ ΦΑΣΙΣ ΚΑΕΜΜΕΝΑΙ. *K* ἐξ ΕΜΕΘΗΝ. ΕΞΟΥΡΑΝΟΤΗΝ. ΓΑΡ ΦΑΣΙ. ΚΑΚΑΕΜΜΕΝΑΙ. *A* ἢ ΗΜΗΘΗΝ ΕΞΟΥΡΑΝΩΘΗΝ Homerus ἐξ ΕΜΕΘΗΝ ΓΑΡ ΦΑΣΙ*** ***** (in *litura* ΓΩΣ. ΕΜΑΥΤΟΙ *d*). *D* εζεμεθην ΓΑΡ *B* σμμεναι ΕΞΟΥΡΑΝΟΘΗΝ homerus οιονζεψ εξουρανοθεν (*Il. XVII 548*). Sunt *B* Hom. *Il.* *l* 525 τούτο γὰρ ἐξ ἐμέθεν γε μετ' ἀθανάτοισι μέγιστον *Od.* *l* 33 ἐξ ἡμέων γὰρ φασὶ καὶ ἔμμεναι

15 DE SEX FORMIS CASUALIBVS. *DL* Igitur formae casuales sunt *D* casuales *R* causales *G* 16 post ut: supra dictum est ut *om. A* 17 cummi *B* alfa *L*

p. 671 P.

p. 211-13 K.

73 hominem facio'. vocativus etiam saluatorius vocatur, ut 'o Aenea' et 'salve Aenea'; ablativus etiam comparativus, ut 'aufero ab Hectore' et 'fortior Hectore'.

Multas tamen alias quoque et diversas unusquisque casus habet significationes, sed a notioribus et frequentioribus acceperunt nominationem, sicut in aliis quoque multis hoc invenimus, ut 'patronymica' vocamus non quod omnia, sed quod pleraque a patribus derivantur, 'neutra' dicimus verba, non quod solum ea in hac specie inveniuntur, quae neutram habent significationem [id est nec activam nec passivam, absolute dicta], sed quod ex maxima parte, 'syllabas' nominamus, non quod omnes comprehensione literarum constant, sed quod pleraeque: sic ergo etiam casus ab aliqua notabiliore significatione sunt nominati.

74 Ordo quoque naturalis eis datus est: quippe nominativus, quem primum natura protulit, ipse primum sibi locum defendit, unde verbis quoque intransitive iste quasi egregius adhaeret. genetivus secundum locum sibi defendit: hic quoque naturale vinculum generis possidet et nascitur quidem a nominativo, generat autem omnes obliquos sequentes; dativus, qui magis amicis convenit, tertium, et quod vel eandem habet vocem genetivo vel unius abiectioe vel mutatione literae ab eo fit; qui vero magis ad inimicos attinet, id est accusativus, quartum; extremum apud Graecos obtinuit vocativus, quippe cum imperfectior ceteris esse videtur: nisi secundae enim personae coniungi non potest, cum superiores quattuor omnes personas possunt complecti figurate adiuncti pronomibus, ut 'ego Priscianus scribo', 'tu Priscianus' vel 'Prisciane scribis', 'ille Priscianus scribit'; 'mei Prisciani eges', 'tui Prisciani egeo', 'illius Prisciani eget'; 'mhi

1 enea A 2 saluae BDH enea A etiam dicitur comparativus K
hectore] h hextore H ectore K haectore b 3 fortior * haectore (a) R haectore
Hb 4 tamen om. A ** alias (et) L quoque alias A casus om. A

habet sup. lin. add. K 5 sed dopatoribus Rr acceperunt R acciperunt L

9 dicta sed] dicta verba neutra sed D 10 comprehensione BH 11 pleraeque] l
pleraque RBL ergo] igitur K causus Rr ab ab K ab aliqua notabiliore

ex corr. H 12 notabiliora A notabiliori k 13 DE ORDINATIONE CASVVM. DL eis

datus ex datus eis corr. K quippe L 14 ipse sibi primum K defendit locum D

15 intransitive b post adheret (sic L) in marg.: quia non est alia persona
cuius opus indicat verbum et quod nominat (l. nominatur) nominativus. L 16 po-

sedet G posidet g 17 genera Rr omnes casus obliquos D 18 amicis magis

L convenit] r conuertit in litura R tertium L uel tertius l tertium locum

tenet et D uocem habet B uocem cum genetivo r 19 fit] r sit R 20 ad-

tinet H quartum tenet. K Extremum locum apud DGL obtenuit G obti-

nuit locum uocativus K 21 quippe L imperfectior BDHr imperfectior R cae-

teris K 22 coniungi G adiungi BK omnes .iiii. K omnes .iii. k 23 con-

plecti D figurate] r figuratae* R adiuncti] d adiunctae GLb adiuncte BD

ego (r) H 24 Priscianus] pscianus et sic per rell. casus K uel pris-

ciane b uel psciane scribis ex scribis uel psciane mut. L mei psciani et

sci t sic in seqq. GL 25 illius priani eges Rr illius priani eget H

p. 672. 73 P.

p. 213. 14 K.

'quinque', 'sex'. his quidam addunt illa, quae tam voce quam significatione unum casum habent, ut 'huiusmodi', 'istiusmodi'.]

Diptota sunt, quae duos diversos casus habent tantum, ut 'verua veribus' - nam 'veruum' in usu non invenimus - et 'fors forte' - Terentius in Phormione: 5

O fortuna, o fors fortuna.

Virgilius in I:

Forte sua Libycis tempestas appulit oris -,
'tabi' et 'tabo'.

Alia triptota, qualia sunt omnia neutra secundae declinationis in singulari numero, ut 'templum templi templo', et in plurali tam in secunda quam in tertia et quarta, id est omnia neutra pluralia, ut 'templa templorum templis', 'sidera siderum sideribus', 'cornua cornuum cornibus'.

Alia tetraptota, qualia sunt omnia in r desinentia secundae declinationis: 'puer pueri puero puerum'. 15

Alia pentaptota, qualia sunt omnia masculina vel feminina secundae declinationis in 'us' terminantia: 'doctus docti do|cto doctum docte', 'Virgilius Virgilii Virgilio Virgilium Virgili'.

77 Hexaptota sunt, quae sex diversos casus habent, qualia sunt masculina in 'us' desinentia, quae secundum declinationem quorundam pronominum in 'ius' efferunt genetivum: 'unus unius uni unum une ab uno'. ('unus' quia de vocativo quidam dubitant, Caper, doctissimus antiquitatis perscrutator, ostendit hoc usum Catullum et Plautum. Catullus:

Tu praeter omnes une de capillatis,

Celtiberosae Celtiberiae fili.

Plautus in frivolaria: 25

alphi ^A *Did* 2 ut eiusmodi *B* histiusmodi *Rr* 3 +ueru+ a *R* ueru *k*
ueru|aueribus *A* ueru a ueribus *JK* ueru a.ueribus *G* ueru et a ueribus *D* 4

uerua
nam ueruum *Hh* nam uerua et ueruum *D* nam uerum *K* post ueruum: geneti-
uum pluralem *add. R del. r* inuenimus, ut fors *B* *Ter. Phorm.* V 6, 1 5 for-
mione *RBGK* 6 fortuna, o *om. K* furtuna *K* 7 *Verg. Aen.* I 377 primo Aeneidos *D*

l. encid *A* 8 libicis *RAGL* libicis *K* apulit *H* apulit horis *K* 9 tabi
et tabo] *r* tabo et tabi et tabo *R* tabo et tabi *A* et tabi et tabo *BGL* et *ex* et tabo
et tabi *corr. K* 10 sunt *om. A* saecundae *Rr* 12 et in quarta *GL* 13
tempisplis *H* 14 tetraptota *D* in *ER A* 17 terminantia *om.* desinentia in
mg. add. L docto doctum] docto *Rr* 19 Exaptota *RBDHGK* xaptota *spatio ad*
E rel. A habent casus *G* masculina *add. d* 20 quorundam *B* 21 in

alios
ius] *corr. ex* in us *H* (unus] cuius in *mg. add. r* Cuius *Dh* 22 Caper] in *libris*
encl. serm.? his *h. l.* tribuit *Osannus de Capro p.* 14 23 ostendit esse hoc *k*

catulum *K* catulum *L* catulus *K* catulus *L* *Catull. carm.* 37, 17 *sq.*

18r

24 une in *mg. L* decapillatis *Did* 25 celtiberosae] sic etiam *hb.* VII § 22 cu-
niculosae *Catullus indeque infra l. l. cod. Darmstad.* caeltiberose *r* celtibero seu
GL caeltuerosae *H* caeltiberosae (a) *K* caeltiberiae *HK* alii *K* 26 *Plaut.*

p. 673 P.

p. 214. 15 K.

o amice ex multis mi une Cephalio.)

'sole' quoque antiqui. Tigidas in hymenaeo:

Felix lectule talibus

Sole amoribus.

5 Sunt alia, quorum nominativus quidem in usu non est, obliqui autem sunt, ut 'Iovis Iovi Iovem a love', quamvis vetustissimi nominativum quoque 'hic Iovis' proferebant, sicut de nominativo tractantes | ostendemus. sunt alia, in quibus tres obliqui inveniuntur, 'precis preci prece', 'frugis 78 frugi fruge' - vetustissimi tamen et 'frux' et 'fruges' nominativum protulerunt -; alia, in quibus duo: 'vicem vice', 'tabi tabo'; alia, in quibus unus, ut 'sponte', 'laterem' - quamvis et ablativus eius et nominativus et accusativus plurales inveniuntur. Plautus in *truculento*:

Quid maceria illa ait, in horto quae est, quae in
noctes singulas

15 Latere fit minor; qua is hoc ad vos damni permensus
viam est? -

Nil mirum, vetus est maceria, veteres si lateres
ruunt. -

frivol. fr. 7 p. 438 Both. fribularia BGL fribularia rell. 1 Omice K mi Bothius mihi libri cefalio A chephalio K 2 antiqui. Tigidas] scripsi attitudas G Cati quidas L Atticidas historicus Rr Atticidas BDH Attidicas A Aticidas K Vt Tigidas Weichertus poett. Lat. rell. p. 361 C. Tigidas 'sive quod aliud fuit huic viro praenomen' Casaubonus ad Suet. de ill. gr. c. 11 in Hymenaeo] om. Aⁱⁿ hime- neo Lⁱⁿ hymeneo K 3 talibus] lectabilib; B 5 DE DEFECTIOE (DIFFECTIOE D) CASUALIVM DL quidem nominativus HK quidem om. A obliqui ex obliqui corr. L 6 ab ioue BD hic iouis nominativum quoque (nominativum ex nominativus corr.) L 7 hic ex hoic corr. H ostendimus B 8 obliqui p̄ci

qui casus D ut precis D praecis praeci praecae H p̄ter cis cem ce Ll praecis praeci praeci b frugis frugi fruge] R fruge in frugem mut. r frugi frugem fruge

(frugi .gem .ge K.) rell. frugem fruge agnoscunt Charisius p. 23 P. et inc. Vindob. de art. gr. § 142 p. 98 sq. Eichf., solum ablativum (hac fruge cod. Gud. ab hoc frugi cod. Goth. et edd.) Phocas p. 1709: ipse Priscianus frugis lib. VI § 93, frugi saepius, ut lib. V § 8 lib. VI § 12. cogitet quis frugis frugi frugem fruge scribendum et totam sententiam a frugis — protulerunt supra post tractantes ostendemus collocandam esse. 9 tamen frux G et frux in mg. L et frux et in mg. K singularem

nominativum Kk. protulerunt] h proculerunt H 11 sponte sua RBGL

singularis ablativus Rr ablativus eius singularis ADH 12 accusativus] abfs A inueniuntur Rr Plaut. trucul. II 2, 48 sqq. 13 Quod K qui in maceria Pal.

uterque ait sup. lin. add. A aut Vet. ait aut in orto K inhoato quae in

noctes singulas laterè f. mina (famina b), quamvis hoc Bb hortoq. est G et ex horto q̄ est mut. L quae est om. K 15 lateri Pall. qua is] quā his R quā is in quamvis mut. D quam is HL quā in his A qua isti nos Pall. hoc om. G damni] r dampni R cum Dec. permensus tuum Non mirum Vet. permensus tuam

nomirum Dec. leg. cum edd. permensus tuam. Non mirum 16 tuam esse Hh 17

Nihil libri netus es maceria K maceria R maceriae veteteres B macere

p. 674—76 P.

p. 216 K.

tas est dies' nisi quod ascensionem solis secutus est dies? inveniuntur tamen etiam nomina loco participiorum in huiusmodi elocutione posita, ut Virgilius in VII:

non vobis rege Latino

5 Divitis uber agri Troiaeve opulencia deerit,
'rege Latino' pro 'regnante Latino', quamvis in huiusmodi quoque constructionibus subauditur participium substantivum. Graeci autem in huiusmodi constructione solent pro genetivo participii etiam infinitum verbum ponere, ut 'ἐν τῷ βασιλεύειν Τρῳαῖον' ἀντὶ τοῦ βασιλεύοντος Τρῳαῖου'.
10 etiam tunc pro genetivo ponitur Graeco, quando per participium 'habens' et accusativum interpretamur eum, ut 'pulchra forma mulier', id est 'pulchram formam habens', 'magna altitudine domus', id est 'magnam altitudinem habens'; pro dativo quoque, quando cum 'in' vel 'sub' praepositionibus iungitur, ut 'in illo', || 'sub illo', et quando ipsum ablativum interpretamur per accusativum et praepositionem 'per', ut 'vinco te manu', id est 'per manu', 'video te lumine', id est 'per lumen'. || |

1 nisi] om. II nissi G 2 eloquutione L locutione D 3 Vergilius Aen. VII 261 sq. 4 post Latino: diivitis — rege Latino om. D 5 opulencia] r

oppulencia G opipulencia R opulenti aderit H opulencia derit h derit R
vel deerit
desit Kk cf. lib. V § 14 6 queque Rr 8 constructione Rr infinitium

AH 9 ut om. GL ut—Τρῳαῖον] om. H add. h EN TE BACIAEVEIN Rr
ON

EN TO BACIAEIE. In traiano. NANTI A EN TO BACIAEYE. In τῆϊαño NANTI h EN TW BACIAE

AEICE. in troiano. NANTI B EN TW BACIAEYE In traiano NANTI (ENANTI d) D EN O BACIAEYE in traiano. NANTI G HTO BACIAEYE in traiano. NANTI K EN TO BACIAEVEIN TPWIANOY ** EN TO BACIAEYONTOC TPWIANOY L partim in litura mut. ab l BACIAEPON-

TOC h BACIAEYONΘWC BACIAEYONΘOC ΘPAIANOY Rr BACIAIONTOC TPANOU B TPATANOU GK 10 ponitur ablativus graeco Rr greco ponitur D 11 et in accusativum B pulera K puleram K 12 formam habens ex habens formam mut. K habens spscr. in L 13 dativo graeco quoque ponitur Rr dativo quoque graeco (greco D) ponitur DG quoque ablativus ponitur quando B quoque quando Hh 14 iungitur L interpretamus Rr 15 et per praepositionem per AHG/rr per ut] g *** ut G

Explicit li[ber V. prisciani] grammatici de generibus de numero de figuris de casu. (quae unciis quadratis inclusi macula hausta sunt. Incip lib vi feliciter add. in marg. r) sequitur deinde ἀποσπασμάτιον infra positum: hoc penum — τὸν δυνικὸν ἀφιθμόν. Artis prisciani caesariensis uiri eloquentissimi grammatici incipit liber vii de nominatio ex genetiuo casu. (PROOEMIVM LIBRI SEQVENTIS ad initium epistolae in mg. add. r) R EXP. LIBER. V. PRISCIANI GRAMMATICI. DE GENERIB; DE NVMERIS. DE FIGVRA. DE CASV. INCIPIT. LIBER VI. FELICITER. Hoc prenum — ἀφιθμόν. INCIPIT LIB. VI. FELICITER. SCRIPSI EGO THEODORVM DIONISII. V. D. MEMORIALIS SACRI SCRINII EPISTOLARVM ET ADIVTORVM QVESTORIS SPALENSIS [immo: SPAL] VRBE ROMA CONSTANTINOPOLIOLIBRIO. VCC. CO^{ns}. B Hoc penum — quaero a te Graecis in f. omissis sine subscr. add. H INCIPIT LIB VI. h EXPLICVIT IM. V. PSCIĀ GRĀMĀ de generibus de numeris de figuris de casu | INCIP. VI. de nōatiuo et genitiuo. G EXPLICVIT LIB V ΠΡΕΚΚΥΑ ΓΡΑΜ ΔΗ ΓΕΝΕ ΔΗ ΝΥΜ de figura de casu Inci VI artis psci Caesariensis uiri eloquen-

p. 672. 73 P.

p. 213. 14 K.

'quinque', 'sex'. his quidam addunt illa, quae tam voce quam significatione unum casum habent, ut 'huiusmodi', 'istiusmodi'. |

Diptota sunt, quae duos diversos casus habent tantum, ut 'verua veribus' - nam 'veruum' in usu non invenimus - et 'fors forte' - Terentius in Phormione: 5

O fortuna, o fors fortuna.

Virgilius in I:

Forte sua Libycis tempestas appulit oris -,
'tabi' et 'tabo'.

Alia triptota, qualia sunt omnia neutra secundae declinationis in singulari numero, ut 'templum templi templo', et in plurali tam in secunda quam in tertia et quarta, id est omnia neutra pluralia, ut 'templa templorum templis', 'sidera siderum sideribus', 'cornua cornuum cornibus'.

Alia tetraptota, qualia sunt omnia in r desinentia secundae declinationis: 'puer pueri puero puerum'. 15

Alia pentaptota, qualia sunt omnia masculina vel feminina secundae declinationis in 'us' terminantia: 'doctus docti docto doctum docte', 'Virgilius Virgilio Virgilium Virgili'.

77 Hexaptota sunt, quae sex diversos casus habent, qualia sunt masculina in 'us' desinentia, quae secundum declinationem quorundam pronominum in 'ius' efferunt genetivum: 'unus unius uni unum une ab uno'. ('unus' quia de vocativo quidam dubitant, Caper, doctissimus antiquitatis perscrutator, ostendit hoc usum Catullum et Plautum. Catullus:

Tu praeter omnes une de capillatis,
Celtiberosae Celtiberiae filii.

Plautus in frivolaria: 25

alphi *Dd* 2 ut eiusmodi *B* histiusmodi *Rr* 3 uerua a *R* ueru h
ueruaueribus *A* ueru a ueribus *LK* ueru a ueribus *G* ueru et a ueribus *D* 4
uerua
nam ueruum *Hh* nam uerua et ueruum *D* nam uerum *K* post ueruum: geneti-
uum pluralem *add. R del. r* inuenimus, ut fors *B Ter. Phorm. V 6, 1 5* for-
mione *RBGK 6* fortuna, o om. *K* fortuna *K 7 Verg. Aen. 1377* primo Aeneidos *D*

I. eneid A 8 libicis *RAGL* libicis *K* apulit *H* apulit horis *K 9* tabi
et tabo] *r* tabo et tabi et tabo *R* tabo et tabi *A* et tabi et tabo *BGL et ex* et tabo
et tabi *corr. K 10* sunt om. *A* saecundae *Rr 12* et in quarta *GL 13*
tempisplis *H 14* tetraptota *D* in *er A 17* terminantia om., desinentia in
mg. add. L docto doctum] docto *Rr 19* Exaptota *RBDHGK* xaptota *spatio ad*
E rel. A habent casus *G* masculina *add. d 20* quorundam *B 21* in
ius] *corr. ex* in us *H* (unus) cuius in *mg. add. r* Cuius *Dh 22* Caper] in *libris*
enucl. serm.? his *h. l. tribuit Osannus de Capro p. 14 23* ostendit esse hoc *k*

catulum *K* catulum *L* catulus *K* catulus *L* *Catull. carm. 37, 17 sq.*

18v

24 une in *mg. L* decapillatis *Dd 25* celtiberosae] *sic etiam lib. VII § 22* cuniculosae *Catullus indeque infra l. l. cod. Darmstad.º* caeltiberose *r* celtibero seu *GL* caeltiuerosae *H* caeltiberosae (a) *K* caeltiberiae *HK* filii *K 26* *Plaut.*

p. 673 P.

p. 214. 15 K.

o amice ex multis mi une Cephalio.)

'sole' quoque antiqui. Tidas in hymenaeo:

Felix lectule talibus

Sole amoribus.

5 Sunt alia, quorum nominativus quidem in usu non est, obliqui autem sunt, ut 'Iovis Iovi Iovem a love', quamvis vetustissimi nominativum quoque 'hic Iovis' proferebant, sicut de nominativo tractantes | ostendemus. sunt alia, in quibus tres obliqui inveniuntur, 'precis preci prece', 'frugis 78 frugi fruge' - vetustissimi tamen et 'frux' et 'fruges' nominativum protu-
10 lerunt -; alia, in quibus duo: 'vicem vice', 'tibi tabo'; alia, in quibus unus, ut 'sponte', 'laterem' - quamvis et ablativus eius et nominativus et accusativus plurales inveniuntur. Plautus in truculento:

Quid maceria illa ait, in horto quae est, quae in
noctes singulas

15 Latere fit minor; qua is hoc ad vos dampni permen-
sus viam est? -

Nil mirum, vetus est maceria, veteres si lateres
ruunt. -

frivol. fr. 7 p. 438 Both. fribularia BGL fribolaria *rell.* 1 Omice K mi
Bothius mihi libri cefalio A chephalio K 2 antiqui. Tidas] *scripsi* atti-
quidas G Cati quidas L Atticidas historicus Rr Atticidas BDH Atidicas A Aticidas K
Vt Tidas *Weichertus poett. Lat. rell. p. 361 C.* Tidas 'sive quod aliud fuit huic viro
praenomen' Casaubonus ad *Suet. de ill. gr. c. 11* in Hymenaeo] *om. A* in hime-
neo L in hymeneo K 3 talibus] lectabilib; B 5 DE DEFLECTIONE (DIFFLECTIONE
D) CASALIVM DL quidem nominativus HK quidem *om. A* obliqui ex oli-
qui *corr. L* 6 ab iove BD hic Iovis nominativum quoque (nominativum
ex nominativus *corr.*) L 7 hic ex hoic *corr. H* ostendimus B 8 obli-
qui casus D ut precis D praecis praeci praecae H pter cis cem ce Ll precis
precī precē b frugis frugi fruge] R fruge in frugem *mut. r* frugi frugem frūge
(frigi .gem .ge K.) *rell.* frugem fruge agnoscunt *Charisius p. 23 P. et inc. Vindob.*
de art. gr. § 142 p. 98 sq. Eichf., solum ablativum (hac fruge *cod. Gud.* ab hoc
frugi *cod. Goth. et edd.*) *Phocas p. 1709: ipse Priscianus frugis lib. VI § 93.* frugi
saeptius, ut lib. V § 8 lib. VI § 12. cogitet quis frugis frugi frugem fruge scriben-
dam et totam sententiam a frugis — protulerunt supra post tractantes ostendemus *col-*
locandam esse. ¶ tamen frux G et frux in *mg. L* et frux et in *mg. K*
singularem
nominativum Kk protulerunt] h proculerunt H 11 sponte sua RBGL
singularis
ablativus Rr ablativus eius singularis ADH 12 accusativus] abfs A inue-
niuntur Rr *Plaut. trucul. II 2, 48 sqq.* 13 Quod K qui in maceria *Pal.*
uterque ait *sup. lin. add. A* aut *Vet.* ait aut in orto K inhoato quae in
noctes singulas laterè femina (famina b), quamvis hoc Bb hortoq. est G et ex
horto q̄ est *mut. L* quae est *om. K* 15 lateri *Pall.* qua is] quā his R
quā is in quamvis *mut. D* quam is HL quā in his A qua isti nos *Pall.* hoc *om. G*
dampni] r dampni R cum *Dec.* permensus tuum Non mirum *Vet.* permensus tuam
nomirum *Dec. leg. cum edd.* permensus viam. Non mirum 16 viam esse Hh 17
Nihil libri uetus es maceria K maceria R maceriae ueteteres B macere

Ain tu . . . veteres lateres ruere? -,
 'fas', 'nefas', 'caepe'. illud quoque non est praetermittendum, quod
 quibusdam septimus casus esse videtur ablativus, quando sine praepositione
 profertur, quod satis irrationabile videtur; minime enim praepositio addita
 79 vel detracta mutare valet vim casus. neque enim, cum accusativo casui 5
 multae praepositiones solent adiungi, alius est, quando habet eas, et alius,
 quando absque his profertur. quis autem dubitat, quod omnes praeposi-
 tiones vel accusativo vel ablativo apud Latinos iungi solent? ergo si ad-
 iunctae || vel non ablativo mutant eius vim, accusativo quoque adiunctae vel
 non debent similiter mutare casum. denique in comparationibus absque 10
 praepositione solet proferri ablativus, nec tamen dicit quisquam, septimum
 tunc esse casum, sed ablativum, cum dico 'fortior Achilles Hectore'. in
 quo omnes artium scriptores consentiunt et sex esse casus confitentur,
 non septem. uno enim, non duobus, Latini casibus superant Graecos.
 supervacuum faciunt igitur, qui septimum | addunt, qui nulla differentia 15
 80 vocis in ullo nomine distet a sexto. sciendum tamen, quod hic casus [id
 est ablativus] est quando pro genetivo, est quando pro dativo accipitur
 Graeco: pro genetivo, quando praepositionibus vel adverbis ablativi casus
 subiungitur, ut 'ex illo', 'de illo', 'ab illo', 'pro illo', 'coram illo', 'cum
 illo', et quando comparatur, 'fortior illo', et quando nominis et participii 20
 ablativus verbo et nominativo alterius nominis cum transitione personarum
 adiungitur, ut 'sole ascendente dies fit' et 'Traiano bellante victi sunt
 Parthi'. hac autem utimur constructione, quando consequentiam aliquam
 rerum, quae verbo demonstrantur, ad eas res, quae participio significan-
 tur, ostendere volumus. quid est enim 'Traiano bellante victi sunt Parthi' 25
 nisi quod secuta est victoria Traianum bellantem? et 'sole ascendente fac-

lateres si veteres ruunt Ain (am Dec.) tu male lateres veteres vere Pall. veteris K
 1 antu RADH ainitu L aintus K Namtu B ain tu mala Camerarius 2 cepe
 RA coepe DG DE ABLATIVO. D De septimo casu L pmitendum G 3 quando R
 4 irrationabile] L irrationabile rell. 5 detracta] R subtracta rell. 6 ad-
 iungui LK est] est casus R casus est AHGLKb eas] h eas praepositiones
 RBGLK 7 dubitat Hh 8 Latinos iungi solent] k iungi solent Latinos K
 iungui L soleant A adiunctae Rr 9 huius K 11 praeposit^{ione} Rr tamen
 add. h tunc septimum A 12 sed Hh ut cum b achiles L achilis GK
 haectore RHb 13 omnes Hh 14 superant casibus A 15 igitur faciunt GLK
 differentia K 16 in nullo BA distet ex distat corr. in B distat ADHGLK
 17 accipitur om. R 18 ***** progenitivo quando (quando) B adverbis Gg
 19 subiungitur L ab illo om. K post ex illo in mg. add. k pro illo om.
 A 20 comparantur RrL 22 adiungitur L sole* H troiano GL et
 in traiano corr. K 23 Parthi nisi quod secuta est victoria. G parthi et memet le-
 gente potior. Hac B constructione Rr 24 demonstratur AD demonstrantur Hh
 demonstratur K 25 enim est G troiano G 26 victoria secuta est D tro-
 ianum L

p. 674—76 P.

p. 216 K.

tus est dies' nisi quod ascensionem solis secutus est dies? inveniuntur tamen etiam nomina loco participiorum in huiusmodi elocutione posita, ut Virgilius in VII:

non vobis rege Latino

5 Divitis uber agri Troiaeve opulentia deerit,
'rege Latino' pro 'regnante Latino', quamvis in huiusmodi quoque constructionibus subauditur participium substantivum. Graeci autem in huiusce- 81
modi constructione solent pro genetivo participii etiam infinitum verbum ponere, ut 'έν τῷ βασιλεύειν Τραϊανόν' ἀντί τοῦ βασιλεύοντος Τραϊανού'.
10 etiam tunc pro genetivo ponitur Graeco, quando per partici||pium 'habens' et accusativum interpretamur eum, ut 'pulchra forma mulier', id est 'pulchram formam habens', 'magna altitudine domus', id est 'magnam altitudinem habens'; pro dativo quoque, quando cum 'in' vel 'sub' praepositionibus iungitur, ut 'in illo', || 'sub illo', et quando ipsum ablativum interpretamur per accusativum et praepositionem 'per', ut 'vinco te manu', id est 'per manum', 'video te lumine', id est 'per lumen'. || |

1 nisi] *om.* H nissi G 2 eloquutione L locutione D 3 *Vergilius*
Aen. VII 261 *sq.* 4 *post* Latino: diivitis — rege Latino *om.* D 5 opulentia] r

oppulentia G opipulentia R opulenti aderit H opulentia derit h derit R
vel deerit
desit Kk *cf.* lib. V § 14 6 queque Rr 8 construccione Rr infinitium

AH 9 ut *om.* GL ut—Τραϊανού] *om.* H *add.* h EN TE BACIAEYEIN Rr
ON

EN TO BACIAEIE. In traiano. NANTI A EN TO BACIEYE. in traiano NANTI h EN TW BACI-
O
AEICE. in troiano. NANTI B EN TW BACIAEYE In traiano NANTI (ENANTI d) D EN O BACI-
AEYE in trajano. NANTI G ΗΤΟ BACIAEYE in traiano. NANTI K EN TO BACIAEYEIN
TPWIANOY ** EN TO BACIAEYONTOC TPWIANOY L *partim in litura mut. ab l* BACIAEPON-

T T T
TOC h BACIAEYONHOC BACIAEYONHOC ΘΡΑΙΑΝΟΥ Rr BACIAIONTOC TPANOU B TPANOU GK
10 ponitur ablativus graeco Rr greco ponitur D 11 et in accusativum B pulcra K pulcrum K 12 formam habens ex habens formam *mut.* K habens *spscr.* in L 13 dativo graeco quoque ponitur Rr dativo quoque graeco (greco D) ponitur DG quoque ablativus ponitur quando B quoque quando Hh 14 iungitur L interpretamus Rr 15 et per praepositionem per AHGLr per ut] g *** ut G

Explicit li[ber V. prisciani] grammatici de generibus de numero de figuris de casu. (*quae uncis quadratis inclusi macula hausta sunt.* Incip lib vi feliciter *add. in marg. r*) sequitur deinde ἀποσπασμάτων infra positum: Hoc penum — τὸν δὲνδὸν ἀφιθμόν. Artis prisciani caesariensis uiri eloquentissimi grammatici incipit liber vii de nominatio ex genetiuo casu. (PROOEMIUM LIBRI SEQUENTIS *ad initium epistolae in mg. add. r*) R EXPĒ. LIBER. V. PRISCIANI GRAMMATICI. DE GENERIB; DE NVMERIS. DE FIGVRA. DE CASV. INCIPIT. LIBER VI. FELICITER. Hoc paenum — ἀφιθμόν. INCIPIT LIB. VI. FELICITER. SCRIPSI EGO THEODORVM DIONISII. V. D. MEMORIALIS SACRI SCRINII EPISTOLARVM ET ADIVTORVM QVESTORIS SPALENSIS [*immo: SPAL*] VRBE ROMA CONSTANTINOPOLIOLIBRIO. VCC. CO^{ns}. B Hoc penum — quaero a te *Graecis in f. omissis sine subscr. add. H* INCIPIT LIB VI. h EXPĒICVIT LIB. V. PSCIĀ GRĀMĀ de generibus de numeris de figuris de casu | INCIP. VI. de nōatino et genitino. G EXTILCVIT LIB V ΠΡΕΚΥĀ ΓΡΑΜ ΔΕ ΓΕΝĒ ΔΗ ΝΟΥ de figura de casu INCĪ VI artis PSCIĀ Caesariensis uiri eloquen-

tissimi grammatici de nominatio et gen̄. *L* finit. | Hoc penum — τὸν δὲνκὸν ἀριθ-
μὸν. finit. | expli. lib. v. prisciani gr̄a. de generibus de numeris de figuris de casu
K sextus de nominatio casu per singulas extremitates omnium nominum tam in vo-
cales quam in consonantes disinentium per ordinem de genetiurum tam ultimis quam
penultimis syllabis *k* Artis prisciani grammatici caesariensis uiri eloquentissimi liber
quintus id est quartus de nomine EXPLICIT ARTIS PRISCIANI GRAMMATICI CAESARIENSIS
VIRI ELOQUENTISSIMI LIBER SEXTVS ID EST QVINTVS DE NOMINE FELICITER INCIPIT SCRIPSI
EGO THRVM (*sic*) DIONISII VIRI DISERTISSIMI MEMORIALIS SACRI SCRINII EPISTOLARVM ET
ADIVTOR VIRI MAGNI QVESTORIS SACRI PALATII IN VRBE ROMA CONSTANTINOPOLI. V. C. OS
D *subscr. om. A* (cf. ad calcem epistulae lib. sq. initio *r*)

[Hoc penum peni, hoc penus penoris, hic penus penus, haec penus penus, hoc
penu penu; hoc specus specoris, hic specus specus, haec specus specus, hoc specu
specu; algor algoris, hic algus huius algus. Plautus in vidularia (v. lib. VI § 46):
Inopiam, luctum, maerorem, paupertatem, algum, famem.
idem in rudente (II 7, 24 v. 582, v. lib. VI § 46):

Tu vel suda vel peri algu vel fetiam aegrota vel vale.

Optimates sunt qui defendunt senatores, populares qui defendunt populum. ex asse
heredem fecit id est ex duodecim uncis.

A mobilibus fixa derivata fiunt: clarus claritas, magnus magnitudo, latus latitudo,
altus alta altum altitudo, pius pietas. item a fixis mobilia derivata: Iuno Iunonium
Iuuonia Iunonium, aequor aequorea aequoreum, marmor marmoreus mar-
morea marmoreum, sanguis sanguineus sanguinea sanguineum, clarus clari claritas,
ambiguus ambiguus ambiguitas.

Oe et ae diphthongi longae sunt. inde Virgilius (*Aen.* III 211):

Insulae Ionio in magno

dixit. oe autem diphthongus apud Graecos etiam in principio dictionis pro brevi
accipitur:

Οἶστρος τοιάσδε παρθένης λοχεύεται. (*Aesch. Niob. fragm. v.*
lib. I § 52)

aliter enim iambus stare non potest.

R et s litteras Graeci vim paene litterarum vocalium habere affirmant, unde r
quoque aspiratur sicut aliae vocales apud Graecos: rhetor, Rhodanus, Byrrhia, Pyr-
rhus. et s similiter vim vocalis habere dicunt. et hoc ex Latina lingua maxime in-
tellegere possumus, cum s littera in metro et amittitur et synaloepham facit, ut:

Ponite spes sibi quisque, (*Verg. Aen.* XI 309)

Aut ovium fetus aut urentes culta capellas, (*Verg. georg.* II 196)
et aspirationis loco fuugitur. pro ἔξ enim, ἔπτά, ἤμισυ, ἔκτον, sex, septem, senis,
sextum dicimus.

RBHK hanc praebent varietatem lectionis: paenum (et sic fere ubiuis h. l.) *B*
poeni et sic in sqq. oe pro e *H* hoc specus specoris om. *R* add. *r* algor] al-
gus *K* hic algus huius algus add. *r* lucrum *BK* merorem *RHK* moerorem *B*
vale] ualde *K* id est] *r* idem *R* a* (b) *R* diriuata *K* diriuatiua *R*
latudo *K* alta altum om. *H* del. *r* diriuata *R* deriuatiua *B* diriuatiua *K* mar-
mor] *k* mamor *HK* sanguinea sanguineum add. *r* clarus om. *R* clari om. *H*

diphthongi *RB* dyptongi *H* diptongia longē *K* longae] *r* longi *B* a long* *R*
* longi (a) *H* uergt *H* insulae] *r* insule *R* iusule *H* insulae *K* lonio] *r* iu-
nio *R* diphthongus *RB* diptong *K* dyptongus *H* Graecos] *r* grecos *RH* breui in

litura b ἱCTPOC *K* ἱCTPOC *Rr* ΠCTPOC *B* · TOBACAE *Rr* τοιαύτας lib. II. I. ΛΟΧΕΥΕΤΑΙ *R*
ΛΟΧΕΥΕΤΑΙ *r* ΛΟΧΕΥΕΤΑΙ *K* Graeca lac. rel. om. *H* R et s r S et r *RK* penae *R*

adfirmant *BH* uo[u]ocales *R* grecos *RH* rhetor *K* byrria pyrrius *Rr* byr-
rhi.a byrrhus *H* birrhia. pirrius *K* intelligere *K* et om. *K* amittitur *R*
synalipham *RB* sinalipham *HK* ponit *R* foetus *BH* turentes *Rr* culta

**** capellas *H* capelras *Rr* ἔξ — moderor tibi spatio rel. om. *H* ἔξα *K*
eξ *B* ΗΠΤΑ ΗΜΙCΥ ἔκτον *R* ἑπτά ἑμυC ἑκτον *r* ἑγπτα . ἑμυC . ἑκτον *B*

Gerro, οὐδαμινός, ἀπὸ τοῦ γέρον.
 Βρῦειν Μένανδρος τὸ μεθύειν ἐν τῇ ἀσπίδι, unde Romani ebrius dicunt.
 Καὶ οἱ Ἕλληνες ἔχουσι ἀπρόσωπα δῆματα, γρῆ μέ, δεῖ μέ, πρόπει μέ.
 Moderor tibi Sallustius in Catilinario (51, 25): tempus, fortuna, cuius
 libido gentibus moderatur. moderor te Lucanus (*Phars.* X 199):
 Sideribus quaecumque fugam moderantur Olympi.

Quaero te. quaero a te.
 Διὰ τοῦτο οὐ λέγουσιν οἱ Ῥωμαῖοι τὸ πρὸ β' Καλανδῶν ἢ πρὸ β' Εἰδῶν, ὡς
 μὴ ἔχοντες τὸν δυνικὸν ἀριθμὸν.]

Gerro, οὐδαμινός, ἀπὸ τοῦ γέρον.] scripsi. ex emendatione A. Nauckii Gerro^{auctor}
 ΟΥΔΑΜΕΝΟΣ ΑΠΟ ΤΟΥ ΤΕΡΩΝ R ΓΕΡΤΟΥ ΔΑΜΕΝΟΣ ΑΠΟ ΤΟΥ ΣΕΡΟΝ K ΟΥΔΑΜΕΝΟΣ B
 ΠΙΑΙ
 ΤΕΡΩΝ B ΜΕΘΕ.ΙΝ R ΜΕΘΕΙΝ BK τῆ K ΑΣΤΗ+di Rr ΑΣΤΙΑΔΙ B unde
 — dicunt om. RHK addendum est voc. βρῦειν rell. huius comoediae apud Meinekium
 com. Gr. vol. IV p. 91 sq. fragmentis ebrius Rr; ad h: pro digamma add. r
 Η Π
 ΕΛΑΝΝΕC Rr ΕΛΑΝΝΕC K ΕΚΟΥCΙΗΝ ΡΟCΩΠΑΡΕΜΑΤΑ ΧΡΕΜΕ K ΑΠΡΩΩΑ
 ΠΗ
 Rr ΑΠΡΟCΩΤΑ ΡΕΜΑΤΑΙ B ΧΡΗΜΗ R ΠΡΗΙ Rr ΠΡΕΠΗ B ΠΡΕΝΕΙ K salus-
 tins BHK catilinario B sideribusque cum quod K quaecumque] cf. lib.
 XVIII § 143 Olympi] r olyp pi R olimphi HK olymphi B in quaero a te desi-
 nit H ΔΥΑΤΟΥΤΟ+(Υ) Rr ΟΥΑΕ ΓΟΥCΕΙΝΟΙ ΡΟΜΑΙΟ ΤΟ ΠΡΟ Β ΚΑΛΑΝΑΩΝ ΗΙ Τ ΒΕΙΔΩΝ
 Υ Υ Ι Δ ΝΟΜ ΠΡΟ Β ΕΙΔΩ.ΝΩCΜΗ ΕΧΟΝΤΕC
 ΩCΜΗ K ΟΥΑΡΤΕΥCΕΙΝ ΟΙ ΡΩΜΑΙΟ ΤΟ ΠΡΟ Β ΚΑΛΑΝΑΩΝ Η ΗΩΜΑ ΗΕΧΟΝΤΟC
 ΤΟΝ ΔΥΚΟΝ ΑΡΙΘΜΟΝ.
 ΤΟΝ ΔΥΚΟΝ ΑΡΤΕΜΟΝ. Rr ΛΕΓΟΙCΕΥΝΟΥ ΡΟΜΑΙΟΙ B ΚΑΛΑΝΑΟΝ B ΔΥΚΟΝ B

LIBER SEXTVS.

p. 675/6 P.

p. 217. 18 K.

DE NOMINATIVO ET GENETIVO CASV.

Breviter regulas tibi me iussisti, Iuliane consul ac patricie, nominum colligere, quibus Latina utitur eloquentia. quod suscepi non tam rei facilitate vel ingenii confidentia, quam ne quid tibi, cui omnia debeo, prorsus negarem et quoniam ornamentum te esse Latinorum non minus quam Graecorum studiis gaudebam. igitur excusatio mihi sit audacis incepti difficillima recusatio tuae iussionis.

Nunc de nominativo et genetivo singulari, quibus inventis alii casus tam singularis quam pluralis numeri facile dinoscuntur, pleraque quidem a doctissimis viris, paucula tamen et a me pro ingenii mediocritate inventa exponam. et haec modo compendii causa, postea vero deo vitam praebente de accusativo et ablativo singulari et genetivo plurali tertiae declinationis, cum de obliquis tractavero casibus, multo labore inventa et diverso auctoritatis usu approbata subiungam. de verbi quoque praeterito perfecto, cum de eius temporibus disseram, explanabo, in quibus vos dubitare dicitis: nec mirum, cum etiam ipsi probatissimi artium scriptores non omnino certis haec regulis disseruisse noscuntur.

2 Breviter — disseruisse noscuntur.] *om. A in mg. inf. add. a* iussisti *Gg*
 iussisti *L* patriciae *Rr* patrici*(e?) *Bb* 4 facilitate] *in titura bh* facilitate *ni f.*
BH quit *Rr* prorsus *K* 5 "Latinorum non minus quam "Graecorum (*in*
mg. aliter Graecorum non minus quam Latinorum) *K* 6 studiis **** gaudebam
L gaudebam] *bh* gaudebamus *BHGr* excussatio *L* mi sit hi sit *H* 7 re-
 cussatio *L* iusionis *Gg* iusionis *L* 9 denoscuntur *K* quidem] quedam *a*
 10 a doctissimis *R* pauca *GL* 11 exponamus *G* exponam** (us) *HL* expo-
 namus *K* 12 plurali tertiae *Kk* 14 autoritatis *a* ^uasu *r* ^uussu *G* ^uussu *L*
 subungam *G* subiunguam *L* 15 nos *Kk* 16 dicitis dubitare *GL* 17 om-
 ni** *L* certis heregulis *a* diseruisse *L* *post* noscuntur: LIĒ INCHOAT *Rr* in-
 cipit LIĒ VI *et in mg.* Scripsi ego theodorus dionisii ^{filius} v̇ ḋ memorialis sacri scrinii episto-
 rum et adiutor v̇ ṁ questoris s. PAL. urbe roma constantinopoli olibrio v̇ cċ. ṙ RE-
 GVLĒ NOMINVM PRISCIANI GRAMMATICI. INCIPIT LIBER VI. DE NOMINATIVO ET GENITIVO CA-
 SVS. *B* REGVLĒ NOMINVM PRISCIANI GRAMMATICI INCIPIVNT DE NOMINATIVO ET GENITIVO
D incipit de nto et gnto *L*

p. 67³/₆. 77 P.

p. 218. 19 K.

Quoniam in superioribus libris de literis et syllabis et accidentibus I 1
nomini et de omni derivativorum specie nominum quantum potui dili-
genter exposui, nunc de regulis in hoc quidem libro nominativi et gene-
tivi, in sequenti vero ceterorum casuum tractare incipiam, nec me pigeat,
5 dum vivo, et haec et quaecumque scripsero vel mea diligentia vel amico-
rum monitu vel invidorum vituperatione, si iusta fuerit, emendare. solacio
enim mihi ipse esse possum, qui veterum scriptorum artis grammaticae
vitia corrigere, quamvis audacissime, sed maximis auctoribus Herodiano
et Apollonio confisus ingredior, si quid in meis quoque humani erroris
10 acciderit scriptis, quod sit emendandum. ||

Quattuordecim sunt literae terminales nominum, quibus Latinus utitur 2
sermo: vocales omnes, semivocales similiter omnes absque z et f, quam
magis mutam esse, cum de litera tractabamus (in primo libro) ostendimus,
praeterea mutae tres c t d, ut 'sophista', 'mare', 'gummi', 'Cicero', 'cornu',
15 'sol', 'templum', 'numen', 'Caesar', 'virtus', 'pax', 'lac', 'aliud', 'Bogud',
'caput'. | in Graecis autem invenitur etiam y, ut 'Dory', nomen oppidi
Pontici, et 'Aepy'. Staius in quarto Thebaidos:

et summis ingestum montibus Aepy.

In a desinentia nomina sive Latina seu Graeca, masculina vel feminina
20 vel communia, addita e faciunt genitivum in 'ae' diphthongum, ut 'hic
scriba huius scribae', 'haec Musa huius Musae', 'hic' et 'haec auriga
huius aurigae'. inveniuntur tamen quaedam ex communibus etiam neutro
generi adiuncta, sed figurate per ἀλλοιότηα, ut 'advena', 'participium'.
Valerius autem Maximus in II memorabilium ponit alienigena

1 Q appinxit, quoniam — libris pingenda reliquit A accidentibus nominis K
nominis accidentibus GL 2 nominij om. AG derivativorum K speciae Rr

diligente Rr deligenter G 4 sequente AH uero superscr. L caeterorum r
me add. g 5 deligentia G 6 invidorum vituperatione] b invidiorum vitu-
peratione B solacio] rg solatio RAG 7 enim add. g grammaticae] r
grammaticae R 8 haerodiano R 9 appollonio RDGL appollonio K confissus g

ingreditor Rr quit Rr 10 accederit LKg 11 REGULAE NOMINVM PRISCIANI

GRAMMATICI R DE NOMINATIVO ET GENETIVO in mg. add. r incipit de nominativo et ge-
nitivio G DE OMNIBVS TERMINALIBVS LITTERIS NOMINVM. DL Quattuordecim L Qua-
tuordecim K 12 similiter omnes] in litura et ad mg. g omnes similiter A absce

K 13 ostendamus K 14 cummi B 15 numen] nomen A lax Rr bu-
gud GK bagud k 16 caput] r capud RK autem om. K γ. UT ΔΟΥΡΥ R

doroy L 17 epy AG aepy g aery L Staius L Stat. Theb. IIII 180 IIII D

III A thebiados R tebaidos AHL 18 epy A aepy Gg ery L 19 DE NOMI-

NIBVS IN A IN PRIMA DECLINATIONE. DL siuellatina Rr 20 in .e. Rr hœc

scriba b hœc scriba B 23 ΑΛΛΟΕΤΕΚΑ G ΑΛΛΑΘΤΑ L alloeteta RDHK alloetheta A
alleoteta B alloteta h 24 Val. Max. II 1, 10 ponit cum sit alienigena *****
(cū duorū in lit. b) generum et tamen ille adiungit ad neutrū per transfigurationem.
Alienigena B alienigena R

p. 677. 78 P.

p. 219. 20 K.

studia, quod prima declinatio non habet: nullum enim neutrum nec primae nec quintae declinationis potest inveniri, nec idem esse singularis 3 nominativus neutri generis in a desinens et nominativus pluralis. sed antiquissimi 'hic alienigenus' et 'haec alienigena' et 'hoc alienigenum' dicebant, ex quo potest hoc esse plurale. nec non cetera similiter a genere 5 composita proferebant, 'caprigenus', 'terrigenus', 'taurigenus', idque usus confirmat. Pacuvius in Paulo:

Qua vix caprigeno generi gradilis gressio est.

Cicero in prognosticis:

Caprigeni pecoris custos de gurgite vasto. 10

Virgilius in III:

Caprigenumque pecus nullo custode per herbam.

hoc tamen potest etiam per syncopam accipi pro 'caprigenarum', sicut idem in VIII:

Optime Graiugenum, cui me Fortuna precari, 15
pro 'Graiugenarum'. Accius in Ioe:

Ex taurigeno semine ortam fuisse an humano.

illud etiam observandum, quod octo sunt nomina in a || desinentia feminina, quorum masculina in 'ius' plerumque terminant genitivum et in i dativum more quorundam pronominum. itaque feminina quoque nec non etiam 20 neutra eosdem habent genitivos et dativos, unde quidam decepti inter pronomina posuerunt ea. sunt autem haec: 'unus una unum unius uni', 'ullus ulla ullum ullius ulli', 'nullus nulla nullum nullius nulli', 'solus sola solum solius soli', 'totus tota totum totius toti', 'alius alia aliud alius alii',

1 prima ***** B 2 quintae] secundae A 4 aligenigenus A aleuigenus L

aligenigena A alenigena L aligenigenum A alenigenum L 5 potest esse
Rr caetera r 6 capri***genus L 7 pacubius BADGLK paccubius H Pa-
cuv. Paul. fr. 2 p. 137 Both. fr. III p. 74 sq. Neuk. fr. IV p. 236 Ribb., quocum
secutus sum egregiam Hermannii (opusc. V 264) emendationem. quamvis caprigeno
pecori grandior gressios libri Macrob. Sat. VI 5, 14, ubi cf. Ianum. quae via | Ca-
prigeno generi gradibilisque gressio est Neukirchius. Qua via vix caprigeno gradibilis
generi gressio est coni. Fleckeisenus in Paco (s. in Pacv?) A 8 Qua] Quia RB

DHG que h vix] uia H rell. tua h genere A gradibilis libri gresio RL
9 Cicero prognost. fr. 6: III 2 p. 556 Or. 10 peccoris D peccoris H

11 Verg. Aen. III 221 III] r III RBH III aeneidos D III. aenidos G III
eneidos L 12 herbam ex herbas corr. L herbas Med. Pal. (deficit Rom.) cf. lib.
VII § 9 14 Verg. Aen. VIII 127 15 Optime — pro Graiugenarum add. r
optimae G optume K Med. cf. lib. VII § 9 furtuna HGL praecari H precari b

16 Actius H Att. in Ioe fr. 2 p. 211 cf. p. 220 Both. Minois sive Minotauri
fragm. unic. p. 166 cf. p. 302 sq. Ribb. in .I. oe D Minoe Dresd. Krehlii in
Minotauro: Taurigeno semine ortum fuisse an humano? Macr. Sat. VI 5, 14 17 hortam
D ortam ***** fuisse H an humano] R Macrobius eam an humano L an hu-
mano eam r rell. an humano cluam? Bothius 18 DE OCTO NOMINIBVS IN DECLINATIONE
PRONOMINVM. D De VIII nominibus pronominum. L Illud quoque etiam L octo]
Kr uel VII k hocto R 19 in us A in usu plerumque terminant genitivum in
ius L et in i ta lit. b 20 quorundam] r quorundam RB quofdam G nec-
non et neutra AG necnon neutra K 22 ea posuerunt K 23 null Rr

p. 678 P.

p. 220. 21 K.

'uter utra utrum utrius utri', 'alter altera alterum alterius alteri'. similiter 4
 ab eis composita: 'uterque utraque utrumque utriusque utriusque', 'alteruter
 alterutra' vel 'altera utra alterutrum' vel 'alterum utrum alterutrium'
 vel 'alterius utrius alterutri' vel 'alteri utri' - utraque enim declinatio in
 5 usu veterum est -, 'neuter neutra neutrum neutrius neutri'. sed in hoc
 nomine ex contrario aliis, quae simili forma declinantur, frequentior est
 usus genetivi in i et dativi in o terminantis in masculino et neutro, in
 feminino vero in 'ae' diphthongum: 'hic neuter' et 'hoc neutrum huius
 neutri huic neutro haec neutra huius' et 'huic neutrae'. et sciendum,
 10 quod, quotiens superiora masculina in i desinunt in genetivo et in o in
 dativo - hoc enim quoque rarior habet usus et vetustior -, necessario femi-
 nina in 'ae' diphthongum supra dictos terminant casus. itaque non solum 5
 'una unius uni', sed | etiam 'huius' et 'huic unae', et similiter 'ullae',
 'nullae', 'solae', 'totae', 'aliae', 'alterae' in usu antiquiore invenimus.
 15 Cicero pro M. Tullio: hoc iudicium sic expectatur, ut non
 unae rei statui, sed omnibus constitui putetur. idem ad He-
 rennium VI: non res tota totae rei necesse est similis sit.
 Terentius in heautontimorumenon:

haec ipsa in itinere alterae

20 Dum narrat, forte audiui.

idem in eunucho:

Numquam edepol quicquam iam diu, quod magis vel-
 lem evenire,

2 composita. ut ius terminant genitium et datium in .i. uterque B 3 uel altera
 utra *add. g* 5 hoc (hac h) nomine neutrum RH hoc neut̄ neut̄f nomine G
 hoc neutro nomine ADK hoc neuter nomine Lk 6 ex econtrario L aliisq; su-
 predictis simili B usus est GL 7 i Dd dativi ex dativo corr. R 8 fe-
 mino D hic] hi+c(n) B 10 quod] r quot R desinant A disinant LG desi-
 nentia B in o in dativo] g in dativo in o GL in o dativo RADHK. 11 quoque
 1 *supscr. in L* usus] u'si A 14 nulae Rr antiquore R 15 Ciceronis pro M.
 Tullio or. § 36 hoc fragm. inseruerunt editores cf. Kelleri semestr. I p. 679 sq. n.
 144 ^{marco} m. L ^v iudicio D ^c si Rr expectatur G expectatur (ba?) L ex-
 datur
 peclabatur K 16 unae rei Rr rei om. L rhet. ad Herenn. IIII 48, 61
 herrennium L 17 VI om. A non enim res rhet. ad Her. tota totae ex
 a e
 totae tota corr. K tote tota Rr necesse sit similis L necesse * sit similis (≈ ni f.)
 G est ut similis BH sit similis K 18 Ter. heautont. II 3, 30 sq. heautontimorumenon
 BH eautontimorumeon RD euatontimor^v non G eutontimor̄ N L eautontimorunemo A
 eauton̄ N haec K 19 haec] hoc Bemd. Bas. ex duo codd. Ter.
 ui
 Benliciani itinere GL itinire K 20 audiendi uel audientem Hh audientem B
 audienti. In eunucho R 21 idem] unde GLK Ter. eun. V 6, 1 sqq. iu-
 nacho GK 22 iandiu GK uelle me uenire GLK

†Mihi evenit, quam quod modo senex intro ad nos
venit errans.

Mihi solae ridiculo fuit, quae quid timeret †sciebam.

Caelius: nullae nationi tot, tantas, tam continuas victorias
tam brevi spatio || datas arbitror quam vobis.

6 Eiusdem [id est primae] declinationis femininorum genitivum etiam in
'as' more Graeco solebant antiquissimi terminare, unde adhuc 'paterfami-
lias' et 'materfamilias' solemus dicere et frequens hoc habet usus. Li-
vius in Odysia:

Atque escas habemus mentionem,
'escas' pro 'escae'. ibidem:

Nam diva Monetas filia docuit,

'Monetas' pro 'Monetae'. in eodem:

Mercurius cumque eo filius Latonas
pro 'Latonae'. Naevis in carmine belli Punici I:
Inerant signa expressa, quo modo Titani,
Bicorporos Gigantes magnique Atlantes,

1 Mihi pro Mi etiam *Bemb. Bas.* evenit quicquam quod B quam quod] r

quod quam R senex] b sex B 2 uenit Kk erans Rr erans L 3 ridicu-
lum Bas. fuitq. quid GLK fuit quig, quid A sciebam pro scibam etiam *Bemb.*
Bas. 4 Caelius] *cod. Vat.* 1480 s. X m. pr. Caecilius *Vat. m. alt. RBDHK* Ceci-
lius A Cicilius GL. inter *Coelii Antipatri fragm. h. l. merito collocant Cortius fragm.*
hist. p. 40, Krausius p. 194, qui tamen potius cum Ruhnkenio ad Vell. II 68, 1 ex
M. Coelii Rufi ad Quirites oratione sumptum censet, Rothius, et ipse dubitans, p. 317
fr. 29, cf. etiam Nautam de L. Coelio p. 14 sq. Groenium v. Prinsterer de eod. p. 76
Vlricium Charakteristik d. ant. Historiographie p. 115 n. 6; M. Coelii Rufi ex or. inc.
fragmentis l. assignat Ellendtius prolegg. in Cic. Brut. p. 129 ed. alt. eiusque reli-
quis inseruit Meyerus l. l. p. 469, quamquam Laelio potius legendum putavit

nationi ex natione corr. B 5 arbitros K. 6 DE GENITIVO MORE VETERVM DL
feminoꝝ BG genitium ***** etiam K more graeco solebant antiquissimi
in as A 8 et om. K materfamilias pro familiae r *rell. mater pro familiae fam-*
ilias R, quod vocc. pro familiae interpretamento originem debere ostendit Libius
DHGK lybius L 9 odissia BHK odyssea R odisia GL 10 atque escas | Habe-
mus mentionem *God. Hermannus elem. doctr. metr. p. 621, qui coll. Hom. Od. IIII*
213 coni. habeamus adversante Düntzero de versu sat. p. 45, qui l. Od. X 177, unde
f. habebimus scribendum est aescas RG mentionem habemus L 11 aescas
pro aescae RG ibidem] In eodem GL 12 diuina GLK diua k diuam vel diuac
Merula ad Enn. p. ccccxlviij filia Scaliger ad Paulum s. v. corniscarum (Fest. p. 393
ed. Lind.) assentiente Hermanno l. l. p. 624 coll. Od. VIII 480 sq. filiam libri
13 Monetas om. D in eodem] *cf. Hermannum l. l. p. 623 sq. vel potius epit. d.*

m. p. 223 sq. ed. alt. coll. Od. VIII 322 sq. 14 latinas pro latonas A 15 Ne-
uius ADHGLKr Nouius R Naev. b. P. I 13 p. 45 Kl. I, xviii p. 12 Vahl. cf. G.
Hermannum l. l. p. 630 Od. Müllerum ad Fest. p. 397 Corssenium origg. p. 198 sq. 201
v. *infra* § 26 1] om. R I add. r prim* G primo g 16 expsa GL expressa b

tritani Rr tytanii D titani] L 17 bicorporos] r bicorpore RBAHGLK
magis] que L que del. Hermannus Atlantes] g atlantes BADHGL
adquelantes R

p. 679 P.

p. 721. 22 K.

Rhuncus ac Purpureus, filii Terras

pro 'Terrae'. in eodem:

Ei venit in mentem hominum fortunas

pro 'fortunae'. Ennius in XVII annali:

5 dux ipse | vias

pro 'viae'. Cicero in IIII Verrinarum: liberos, matres familias, bona fortunasque omnes. dicitur tamen et 'pater familiae' et 'patres familiae' et 'familiarum' et 'familiarum'. Marcus Brutus de officiis: itaque patres familiae domini sumus. Sallustius in
 10 Catilinario: sed filii familiarum, quorum e nobilitate maxima pars erat, parentes interficerent. Cicero in frumentaria: itaque ex his scribis, qui digni sunt illo ordine, patribus familiarum, viris bonis atque honestis, percontamini.

Neutra eiusdem terminationis Graeca sunt et addita 'tis' faciunt generis
 15 tivum, ut 'hoc peripetasma huius peripetasmatis', 'hoc poema huius poematis'. haec tamen antiquissimi secundum primam declinationem saepe protulerunt et generis feminini, ut Plautus in Amphitrione 'cum servili schema' pro 'schemate':

Nunc ne hunc ornatum vos meum admiremini,

20 Quod ego huc processi sic cum servili schema.

1 rhuncus R runcus BH runcus L Runcus Vahlenius Rhuncus atque Purpureus Bentleius ad Hor. c. II 19, 23 Purpureus atque Runcus Flecketsenus ac] Müllerus atque libri, om. Hermannus Purpureus] b porpureus GLK purpureus BH pur pro fortunae R pureus — fortunas in mg. add. r filii L 2 Naev. b. P. I 7 p. 42 K? I, iv p. 10 Vahl. 3 Ei om. GL Ei venit] d euenit Lg uenit D mente BADGLK hemonum Khussmannus fortunas GL 4 fortunae GLK Ennius in XVII ann.] VII 46 E. S. XVII, III p. 63. LXXXVIII Vahl. annalium A

6 Cic. in Verr. II 2, 54, 136 III A lib L 7 bona B bonas b fortunasque GL tamen spscr. in K 8 patres in patris mat. B M. Brutus de officiis: περί κατήκορος Sen. ep. 95, 45 cf. Drumannum hist. R. III p. 38,

qui perperam laudat Charisium p. 83 P. a Fabricio interpolatum de officiis L 9 patres familiae] d patrifamiliae D Sall. Cat. 43, 2 10 Catilinario] rh catill-

nario RBDLK catulinario H filii familiarum Hh ex Carotiruk. alter cum libris Sallustianis 11 interfecerunt h Cic. in Verr. II 3, 79, 183 12 iis Lambi-

13 scriptis L digno R 13 familiarum] sic etiam codd. Cic. praestantissimi fere omnes familias codd. Cic. vell. familiae ** H percontamini] g percunctamini AGd cum Cic. patimps. Vat. 14 DE NOMINIBUS NEUTRIS IN TERTIA DECLINATIONE. D De nominibus neutris in .a. in .III. declinatione. L terminationis] k terminis K 15 huius peripetasmatis] g .tis GL huius poematis] .tis GL 16 Haec neutra tamen

GLK saecundum Rr saepe protulerunt om. A 17 protulerant Rr Plaut.

Amphitr. prol. v. 116 sq. amphitrione G amphytrione D 18 seruli B

schema] g schaema r scema BDGLK scema H schemate] g chemate R chae-
 mate r scemate GLKd 19 hunc ornatum] prologi poeta ornatum hunc libri Prisc.
 ammiremini L 20 huc ego B huc] r hunc R procesi K sic om. A
 scema DGL schaema r

p. 678, 79 P.

† Mihi evenit, quam quod m

Mihi solae ridiculo fuit, quam
 Caelius: nullae nationi tot, tantas,
 tam brevi spatio || datas arbitror qu
 6 Eiusdem [id est primae] declinationis f
 'as' more Graeco solebant antiquissimi terni
 lias' et 'materfamilias' solemus dicere et
 vius in Odysia:

Atque escas habemus mentionem,
 'escas' pro 'escae'. ibidem:

Nam diva Monetas filia docuit,
 'Monetas' pro 'Monetae'. in eodem:

Mercurius cumque eo filius Latonae
 pro 'Latonae'. Naeuius in carmine belli P
 Inerant signa expressa, quo modo
 Bicorpores Gigantes magnique Atl

1 Mihi pro Mi etiam Bemb. Bas. euenit quicquam

quod quam R senex] b sex B 2 uenit Kk
 lum Bas. fuitq. quid GLK fuit quig, quid A
 Bas. 4 Caelius] cod. Vat. 1480 s. X m. pr. Caecilius
 itus A Cicilius GL. inter Coelii Antipatri fragm. h. l. mer
 hist. p. 40, Krausius p. 194, qui tamen potius cum Rubo
 M. Coelii Rufi ad Quirites oratione sumptum censet, Roth
 fr. 20, cf. etiam Nautam de L. Coelio p. 14 sq. Groenius
 Vtricius Charakteristik d. ant. Historiographie p. 115 n. 6;
 fragmentis l. assignat Ellentius prolegg. in Cic. Brut. p.
 quibus inseruit Meyerus l. l. p. 469, quamquam Laelio potius

nationi ex natione corr. B 5 arbitros K 6 DE GENIT
 femino BG genitium ***** etiam K
 in as A 8 et om. K materfamilias pro familiae r re
 milias R, quod vocc. pro familiae interpretamento originem
 DHGK lybius L 9 odissia BHK odyssea R odissia GL
 mus mentionem God. Hermannus elem. doctr. metr. p. 621
 213 con. habeamus adversante Düntzero de versu sat. p. 45
 f. habebimus scribendum est aescas RG mentionem
 pro aescac RG ibidem] In eodem GL 12 diuina GLK
 Merula ad Enn. p. ccccxlviii filia Scaliger ad Paulon s. e.
 ed. Lind.) assentiente Hermanno l. l. p. 624 coll. Od. VIII
 13 Monetas om. D in eodem] cf. Hermannus l. l. p. 6

m. p. 223 sq. ed. alt. coll. Od. VIII 322 sq. 14 latinas
 uius ADHGLKr Nouius R Naeu. b. P. I 13 p. 45 Kl. I.
 Hermannus l. l. p. 630 Od. Müllerum ad Fest. p. 307 Corss
 v. infra § 26 1] om. R l add. r prim. G primo g 10

tritani Rr tytanii D titani L 17 bicorpores] r bi
 magni*que L que del. Hermannus Atlantes]
 adquelantes R

p. 223. 24 K.

etiam teste Celso huiuscemodi nominum protule-
hoc emblematum huius emblematis', 'hoc toreumatum
linantes. unde frequens usus eorum dativos et abla-
terminat: 'his' et 'ab his schematis', 'emblematis',
omnatis', quibus frequenter casibus in Verrinis uti-

nomina literarum indeclinabilia sunt, sicut aliarum
nec non numerorum a 'quattuor' usque ad 'cen-
nam a 'centum' compositi numeri declinantur, ut
centis' et similes. et literarum quidem nomina
neri vero, qui sunt indeclinabiles, omnis sunt ge-
nini et feminini et neutri. 'Mulucha' flumen et
veniuntur, magis figurate masculina cum neutris
'Tiberis flumen' vel 'Hister flumen'. quod autem
et 'Mulucha' et similia, ostendit etiam natura
quo omnia nomina vel masculina sunt vel femi-
que et 'Thala' oppidum et 'Tirimida' similiter
sunt coniuncta. unde Sallustius in II his-
moenium et dextrum flumen Turiam,
intervallo praeterfluit, 'Turiam' dixit,
est, non neutri. plurima tamen non solum in
regionibus nomina fluviorum in a inveniuntur de-
II:

SECUNDA DECLINATIONE DL etiam om. A teste add. h
mol e
BDB emblematum Gg emblaematum H huius em-
[toreumati] .ii. GL ablativos plū G ablativos in
4 plurales] h plures H in his Hr terminant AD
schematis B DGLK schaeomatis r 5 peripatasmatis K
toreumatis GL toreumatis R cicero casibus in uerinis
Cicero in Verrinis: cf. lib. VII § 82 7 DE NOMINIBVS LIT-
a et h et k] rh a h k A A.K.K.A. B a et k HGLK
Q sed] sic HL sicut K 10 similia A 11 generi R
omnis sunt A generis sunt GL 12 est et mascu-
NE NOMINIBVS FLVMINVM D Mulucha] h mulucha R
13 inueniantur similia A inueniantur g figu-
GL 15 tyria G toria L Mulucha] h mulucha BDB
ras. B 16 in quo] h in qua RBADIII.
GL add. l 17 tala H tala h oppidum G
Tirimida, Tirimida etc. Vbi Sall. Jug. 12, 3 18
Vnde et GL Sall. hist. fr. II 21 p. 136
Hr dextrum K tyriam Gg tiriam L
21 est masculini g 22 affrica H affrica
regionibus: nomina add. sed ipsa del. l fluvio
23 Luc. Phara. II 426 sq.

Valerius in Phormione:

Quid hic cum tragicis versis et syrma facis?

pro 'syrmate'. Plautus in Persa:

†Theatrum lepida condecorat schema.

Caecilius in hypobolimaeo:

Filius in †me incedit satis hilara schema.

Pomponius in satura:

Cuiusvis leporis liber diademam dedit,

pro 'diadema'. Laberius in cancro: •

nec Pythagoream dogmam doctus.

Plautus in milite glorioso:

Glaucumam ob oculos||obiciemus eumque ita

Faciemus, ut quod | viderit ne viderit.

1 ualirius *G* et in ualirius corr. *H*, del. et terentius in *mg. ascr. h* Valerius in *Phormione* p. 72 *Ribb.*; idem locus l. infra § 73, ubi l. *Laberianus praecedat*; recte igitur, cum iam de *Laberii* nomine inferendo non possit cogitari (intulit tamen *Barthius aduers.* III 5), *Falsterus mem. obsc.* p. 117 *Valerium Valentinum poetam videtur intellegere*, cuius mentionem serauerunt *Val. Max.* VIII 1 abs. 8, *Fest.* p. 363 *M.* et *f. anon. Hauptii* p. 76, 8 (p. 33, 85 ed. *Otto*): *Valentinus 'nullus mea carmina laudat'. haec quidem verba leguntur in Symposii aenigm. 19 Wsdf.: at is dictum Valentini in usum suum convertere potuit. tamen probabilior Hauptii est sententia, qui post Valentini nomen et eius versum et nomen Symposii excidisse censet; ipsum vero Symposium Valentino substituendum esse vix cuiquam, opinor, persuadebit Guil. Paulus noster in docta de Symposii aenigmati diss. part. 1 p. 17 sq., ubi ad Symposium haec pertinere scite observavit. 'fortasse Valerius Aedituus, de quo *Gell.* XIX 9, 10' *Ribbeckius l. l.*; cum eiusdem denique *Laberii* mentione coniungitur *Valerius quidam, Atellanarum, ut vid., vel minorum scriptor apud Cic. epp. ad fam.* VII 11, cf. *Ribbeckium l. l.* p. 257 sq.*

formione *RBAGLK* 2^h ic *Rr* uersibus *K* sirma ex firma corr. *K* facis add. *g*. 3 sirmate ex firmitate corr. *K* *Plaut. Pers.* III 2, 2 (v. 463) Tiara ornatum lepide condecorat tuum libri *Plautini*, unde *Prisciano* in *opem* vocato Tiara tuum lepida lepide decorat schema *Palmerius* Tiara ut lepida lepide condecorat schemam *Acidalius* Tiarae ornatum lepida condecorat schema *Lipsius* Theatrum lepidum lepida condecorat schema *Guil. Canterus nov. lect.* 3, 18 *Persa*] α *Persis libri* 4 teatrum r teathrum *G* theathrum *LK* condecorat] *blk* cum decorat *BL* *decorat (γ ni f.) *K* schema] *g* scema *DGLK* 5 Caecilius — hilara schema] *h. l. om.*, post pro diadema inserunt *GL* cecilius *RAD* cecilius *GLd* hypoboli-

maeo] *Rob. Stephanus, Meinekius Men. et Phil. rell.* p. 172 hippo *BADH* ^lppo *Rr* lupu *GL* eppo *K* *hypobol. fr.* 8 p. 138 *Both.* p. 29 *Spgl. fr.* II p. 40 *Ribb.* 6 in me in me *A* me] libri med *Bothius* incendit *H* satis] libri sat *Ribbeckius*

hilariā (non hylariā) *Rr* hilari *BA* schaema *R* scema *DGLK* 7 Pomponius] r *Pompinus RH* *Pomponii satur.* p. 158 *Munk. fr.* I p. 211 *Ribb.*

8 cuiusuis] cū sui *A* lepolris *A* deiadimam *G* deademam *L* 9 deiadima *G* deadema *L* *Laberius*] *Heidelb.* (et sic π *Putschius*), *Liborius rell. Laber. cancr.* p. 209 *Both.* p. 239 *Ribb.* cancro *A* cancro nec] cancrone *GL* 10 phythagoream *Rr* pithagoream *DH* pithagoreā *AL* pithago-

riam *K* 11 *Plaut. mil. glor.* II 1, 70 sq. (v. 148 sq.) 12 glaucunam *Rr* glaucumam *BGL* glauculos *A* glaucuma libri *Plaut. opt.* ob] r ab *R* ab oculis abi-

cimus *K* oculo *L* ocul* *H* oculis *h* obicemus *Gg* abiciemus *H* 13 ne uideat *RBAD* non uiderit libri *Plautini*, *Prisc. Vat.*, non in ne a *m. all. corr.*

p. 690 P.

p. 223. 24 K.

quidam autem in 'um' etiam teste Celso huiusmodi nominum protulerunt nominativos: 'hoc emblematum huius emblematis', 'hoc torcumatum huius toreumatis' declinantes. unde frequens usus eorum dativos et ablativos plurales in 'is' terminat: 'his' et 'ab his schematis', 'emblematis', 'peripetasmatis', 'toreumatis', quibus frequenter casibus in Verrinis utitur Cicero.

Nam a et h et k nomina literarum indeclinabilia sunt, sicut aliarum quoque omnium literarum nec non numerorum a 'quattuor' usque ad 'centum', sed etiam 'mille': nam a 'centum' compositi numeri declinantur, ut 'ducenti ducentorum ducentis' et similes. et literarum quidem nomina neutri generis sunt, numeri vero, qui sunt indeclinabiles, omnis sunt generis, hoc est et masculini et feminini et neutri. 'Mulucha' flumen et 'Turia' et siqua similia inveniuntur, magis figurate masculina cum neutris iunguntur, ut si dicam 'Tiberis flumen' vel 'Hister flumen'. quod autem non sunt neutra 'Turia' et 'Mulucha' et similia, ostendit etiam natura ipsius sermonis Punici, in quo omnia nomina vel masculina sunt vel feminina. ergo 'Capsa' quoque et 'Thala' oppidum et 'Tirimida' similiter figurate feminina | neutris sunt coniuncta. unde Sallustius in II historiarum: inter laeva moenium et dextrum flumen Turiam, quod Valentiam parvo intervallo praeterfluit, 'Turiam' dixit, qui accusativus masculini est, non neutri. plurima tamen non solum in Africa, sed in aliis etiam regionibus nomina fluviorum in a inveniuntur desinentia. Lucanus in II:

1 DE NOMINIBVS IN VM IN SECUNDA DECLINATIONE DL etiam om. A teste add. h huiusce

modi Gg 2 ut hoc BDh ^{uel o} emblimatum Gg emblaematum H huius emblematis] .ti. GL 3 huius toreumatis] .ti. GL ablatiuos plū G ablatiuos in is terminat plurales (u) L 4 plurales] h plures H in his Rr terminant AD terminant plurales G scematis BDGLK schaematis r 5 peripatasmatis K toreumatis peripetasmatis GL toreumatis R cicero casibus in uerinis utitur K uinis G 6 Cicero in Verrinis: cf. lib. VII § 82 7 DE NOMINIBVS LITTERARVM ET NUMERORVM DL a et h et k] rh a h k A A. & KA. B a et k HGLK et ak R litterarum R 9 sed] sic HL sicut K 10 similia A 11 generi R sunt indeclinabiles sunt omnis sunt A generis sunt GL 12 est et masculini] hl est masculini DHGL

DE NOMINIBVS FLVMINVM D Mulucha] h muluccha R Muluccha BDH Mulcha GLK 13 inueniuntur similia A inueniantur g figurata G figurate b 14 tyberis GL 15 tyria G ^uria L Mulucha] h muluccha BDH mulcha GLK natura] b neutra ni f. in ras. B 16 in quo] h in qua RBADHL

nomina om. B sunt om. GL add. l 17 tala H ^utala h opidum G tirmada H tirmada h Thirmida, Tirmida, Tirimida etc. libri Sall. Iug. 12, 3 18 figuratae G coniuncta sunt. DGK Vnde et GL Sall. hist. fr. II 24 p. 136

Kr. cf. lib. V § 6 19 manium Rr ^odexterum K ^utyriam Gg ^utiriam L

20 praefluit L ^{ter} ^{uel u} ^utyriam Gg ^utiriam L 21 est masculini g 22 affrica R affrica Hr etiam in aliis LK ^opost regionibus: nomina add. sed ipsa del. l fluviorum in a inueniuntur nomina GL 23 Luc. Phars. II 426 sq.

nullasque vado qui Macra moratus

Alnos.

in eodem:

Senaque et Adriacas qui verberat Aufidus undas,
qui sunt Italiae. similiter 'Himella' et 'Allia'. Virgilius in VII: 5
prope flumen Himellae.

idem in eodem:

et quos infaustum interluit Allia nomen.

Sallustius in II historiarum: nisi quia flumen Clurda Tauro
10 monte defluens. nec non etiam Graeca nomina tam fluviorum quam 10
aliorum || in 'as' apud illos desinentia, quae in ov faciunt genitivum Grae-
cum, nostri absque s solent plerumque proferre, ut 'Marsya', 'Geta',
'Chaerea', 'Sosia'. Lucanus in III:

Qua celer et rectis descendens Marsya ripis
Errantem Maeandron adit. 15

Hoc etiam sciendum, quod omnis nominativus in a desinens corripitur,
quamvis sit apud Graecos productus, ut 'Lydiā', 'Syriā', 'Phrygiā',
'Italiā', 'Hispaniā'. unde accentus quoque cum tempore mutatur. in
paucis tamen inveniuntur poetae Graecis servasse morem Graecum; Sta-
tius in IIII Thebaidos: 20

Non Te|gēa, non ipsa deo vacat alite felix
Cyllene.

idem in VI:

te plangeret Argos,

1 moratur r cum aliquot libris Lucani 3 Idem in DI. Luc. Phars. II 407 4 saenaque
RBDK senaquae H adricas Dd adriaquas L adriadas K 5 qui sunt — Himel-
lae add. d italia G allia A Verg. Aen. VII 714: Casperiamque colunt
Forulosque et flumen Himellae (et flumen sup. lin. add. Med.) 6 himelle HL
7 Verg. Aen. VII 717: Quosque secans infaustum interluit Allia nomen 8 quos] b
quod B Allia] h alia H cum Rom. 9 Sall. hist. fr. II 38 p. 147 Kr. qua
Prisc. Vat. Clurda] d Vat. m. alt.; idem fluvius l. videtur apud Plin. nat. hist. V
29, 108: fuit in eo tractu et Maeandropolis, est Eumenia Cludro flumini adposita. clurdia D
clu. Vat. lurda Bh durda A et aliquot Krehlii et sic ni f. ante corr. H monte tauro L
10 DE NOMINIBUS GRECIS IN SECUNDA DECLINATIONE D De nominibus grecis in -i
declinatione L 11 in γ K 12 solent (u ni f.) B solint b marsia RBAHGLK
9 cheria L cherea rell. Luc. Phars. III 207 sq. .Ul. G 14 Qua] in
litura h quae BAD quem GL caeler R caeler et] hl celeret HL rectis]
ripis A descendens] h discendens HGLK marsia RBAHGLK cum utroque
Voss. ripis ex rupis corr. K 15 meandron RAHGL cum Voss. B 16 omnis
add. d corripitur apud latinos quamvis B 17 apud graecos sit GL produc-
tos Dd lidia HGLK siria AGK phrighia ADHGLK 18 quoque cum tem-
pore accentus GL quoque cum tempore motatur accentus K 19 servare GK
Stat. Theb. IIII 287 sq. 21 tegeo H tegeae Cass. nocat RAGK 22 cyllene
H cum Cass. cylene K cyelene (!) G cyllaene A cillene R cellene L 23 Stat. Theb.
VI 515 sqq. VI ex VII corr.: L

p. 081 P.

p. 225 K.

Te Neméa, tibi Lerna comas Larissaque; supplex
Poneret.

In e correptam Latina sunt neutra, quae e in 'is' conversa faciunt 11
genetivum, ut 'hoc marē huius maris', 'hoc monilē huius monilis', 'hoc
5 mantelē huius mantelis' - Ovidius in IIII fastorum:

Dixerat. a dextra villis mantele solutis

Cumque meri patera turis acerra fuit -,
'hoc Soractē huius Soractis'. Horatius in I carminum:

Vides, ut alta stet nive candidum

10 Soracte.

Virgilius in XI:

sancti custos Soractis Apollo.

excipitur unum indeclinabile in singulari numero, 'hoc cepē huius cepe'
- Apuleius in medicinalibus: cepe sucum melle mixtum -,
15 quod in plurali numero femininum est primae declinationis, 'haec cepae
harum cepearum', quamvis antiquissimi in a quoque singulari feminino ge-
nere hoc recte protulisse inveniuntur. Naevius in Apella:

Vt illum di ferant, qui primum holitor cepam protulit.

Lucilius in saturarum VI:

20 Lippus edenda acri adsidue ceparius cepa.

1 Nemea ex libris suis, ut vid., Queckius nemea lerne Cass. Lerna] h
***erna H laris aquae R larisaque HGLKr supplex] g suplex RG 3 DE
NOMINIBVS IN E CORREPTAM DL quae in R 4 munile A monilis] d muni-
lis AD 5 mantele] in litura h mantile ADGLK huius mantelis] .is G .lis L
huius .lis K mantelis] in litura h mantilis AD Ovid. fast. IIII 933 sq.
III BAHr 6 a dextra scripsi cum libris Ovidianis opt. et plurimis at dextra BHLr
cum aliquot codd. Ovid. ad dextra RA cod. fastor. Berol. olim Reland. ac dextra
GK ad dextram D mantile ADGLK 7 mera A acersa Kk acersa in li-
tura g ruit h et sic multi codd. Ovid. ex praestantioribus 8 soracte ex socrate
corr. L huius soractis g .tis. GL oractis Rr Hor. carm. I 9, 1 sq. 9
uide* (t) L niuum Rr candidem R 10 soractae Rr saracte H 11 Verg.

Aen. XI 785 12 appollo RHGK 13 indeclinabile om. A caepe Hb cepe G
coepe BL caepe BH coepe GL 14 Apoleius L Apoleus G Apuleius in
medicinalibus] Apul. fr. 15 t. II p: 638 Hldbr. cf. O. Iahnium in act. soc. sc. Sax.
class. ph. h. a. 1850 p. 285 caepe B coepe GL cepae Apuleius scripsisse videtur
C. L. Schneidero gramm. Lat. II 1, 366 15 haec Rr heae in litura h cepae] g
coepe ni f. G cepe B coepae L 16 coeparum L cepearum B cepearum D
singulari BL 17 Neuius libri appella BADHGLK Naev. Apell. fr. 1 p. 12
Both. p. 138 Ktussm. fr. II p. 7 Ribb. 18 di fer** D dii ferant rd differant RBAHG

differant L defferant K dii terant α primus Bothius holetur R holitus D holi-
or
1** Hh olitr B olit A cepam B 19 Licilius GL VI] libro V Non. p. 201, 9
Luc. sat. V 13 Dous. V 13 Gerl. 20 edendo R agri A acria H assi-

duaē B adsidue R adsiduae DII assidue AG assiduo Nonius ante ceparius: κρομ-
μοπωάλης (sic recte librorum scripturam expressit π: ΚΡΟΜΟΥΠΟΛΗΣ B ΚΡΟΝΟΥΠΟΛΗΣ D
.i. coepa
ΚΡΟΝΟΥΠΩΛΗΣ A) add. BAD ceparius B coepa ΚΑΡΩΝΥΨΩΛΗΣ L cepa lacrimosa No-
nius cepa id est κρομμυνοπωάλης homo Paul. Leopardius emendatt. XIV 14 1 coepe L

frequentior tamen usus 'hoc cepe' protulit. Naevius in Apella:
cui cepe edundo oculus alter profluit.

Novius in eculeo:

oleas, cepe, ficus.

Varro de actionibus scenicis III: multifariam in patellis
coquere cepe. Caper tamen et 'cepicius' et 'cepicium' veteres dixisse
ostendit.

III 12 In e productam Graeca sunt | feminina et vel Graece declinantur, ut
'Libyē Libyes', vel mutata e in a et acce|pta e faciunt in ae diphthon-
gum genetivum, ut 'Helena Helenae'. 10

In i Latina sive Graeca inveniuntur et neutra sunt vel omnis generis
et aptota: 'hic' et 'haec' et 'hoc frugi', 'nihili', 'mancipi', 'huiusmodi',
'nauci' quoque, quod putamen nucis significat et pro nihilo accipitur.
Plautus in mustellaria:

Qui homo timidus erit in rebus dubiis, nauci non erit. 15
idem in truculento:

tympanotribam amas, hominem non nauci?

quibusdam autem non irrationabiliter genetivi vel dativi casus isti sunt
existimati, qui figurate cum omnibus aliis casibus et generibus possint
adiungi. nam 'frugi' dativus est a nominativo 'frux' vel 'fruges' et 'man-
cipi' a 'manceps' et 'nihili' genetivus a nominativo 'nihilum'. 'hoc

cepe B Neuius libri apella 1 appella libri Naev. Apell. fr. 2 p. 12 Both.

p. 139 Kl. fr. I p. 7 Ribb. 2 cepe Gg coepe L cepe B edendo RBAE et ex
edundo. mut. LK oculos GK 3 Neuius RBAH eculeo] r acculeo R

Nov. ecul. p. 44 Both. p. 169 Mk. p. 217 Ribb. 4 olea Rr caepe RB coepe L
ficos AGLK 5 Varro de act. scen. III: Varr. ed. Bip. p. 251 cf. Rütche-
lium mus. phil. VI 517 sq. 556 sq. parerg. I 180. 321 de Varr. logist. p. IX sq.
actionibus] r accionibus RH III] r I ni f. in lit. R multiphariam H

6 quoquere R caepe BAH coepe GL Caper] de dub. gen. v. Osannum de

Capro p. 12 cepi^{ci}us Dd coepicius G cepiti^{ci}us et cepiti^{ci}um Kk coepici^{ci}um G

dixere L 8 IN E PRODUCTAM GRAECA NOMINA. D In e productam gr̄ L et
om. K 9 lybiae RB lybie GLr libie in lybie corr. K Libyes] d lybies RBHL
libies G libyas D libies in lybies corr. K et accepta] d * accepta D excepta GL
genitium in ae diphthongum (dyptongum L) GL 11 IN I PRODUCTAM LATINA

ET GRAECA ET BARBARA D In i productam lat. gr. ac barbara L neutri Kk

12 ut hic ADb mancipi nihili GL 13 putamen] l putamus GL nuas Rr

14 Plaut. mostell. V 1, 1 (v. 1041) 15 dubii^{ci} Plauti Vet. m. pr. dubiis
(dubii sis, dubiis is) rell. libri Plautini 16 Plaut. trucul. II 7, 49 sq. 17 tim-
panotribam K tympano.tribam H tympano tribam D tipano tribam G timpano tribum
(tribum in tribam corr.) L tymphano tribam Vet. lympha notribam Dec. 18 au-
tem add. h irrationabiliter RBDHGLK in racionabiliter A sunt] r * sunt R
19 existimati (h) D figurate ex fugarate corr. K aliis omnibus GL

possunt RAHGL 20 adiungi LK adiungi G post nominatio: frux — nomina-
tio om. D frux — nominatio nihilum in mg. add. d et mancipi — nihilum] in
litura g et genitius est nihilo a nominatio nihilum et mancipi a manceps L et

p. 682 P.

p. 226. 27 K.

gummi', 'hoc sinapi' magis peregrina sunt, quamvis quidam 'haec sinapis' dixerunt, ut Plautus in Pseudulo:

Teritur senapis scelera, cum illis, qui terunt,
Priusquam triverunt, oculi ut extillent facit.

5 inveniuntur et barbara, ut 'Iliturgi' oppidum. Livius in XXIII ab 13 urbe condita: Iliturgi oppidum obpugnabatur. Traianus in I Dacicorum: inde Berzobim, deinde Aizi processimus. Herodianus 'gummi' quoque et 'piperi' barbara dicit esse, sed nostri 'piper piperis' declinaverunt, ut Persius:

10 Et piper et pernae.

idem:

Rugosum piper,
et Iuvenalis:

solvite funem!

15 Frumenti | dominus clamat piperisve coemptor.

De 'huiuscemodi', 'istiusmodi', 'illiusmodi' et aliis talibus multi dubitaverunt, utrum composita sint an non: sed ea composita esse ipse accentus docet, qui in fine praecedentis dictionis poni non posset, nisi essent composita. ideo autem indeclinabilia sunt, quia utraque pars genitivum
20 casum habet. quomodo igitur, si uterque sit nominativus in compositis, uterque declinatur, sic in his, quia uterque genitivus est, mansit indeclinabilis.

In o correptam, quam tamen veteres frequenter producunt, Latina 14

hoc gummi G 1 cummi B hoc om. G add. g peregrina LK haec
in litura d sinapis] hg senapis HGB 2 Plaut. Pseud. III 2, 28 sq. (v. 817 sq.)
pseudulo H pseudulo Hd pseudulo D psudulo L 3 teritur R senapis Rh
cum Palatt. Plaut. sinapis r rell. scelera] r et sic Charisius et Servius cf. Ritschellii
ann. scelera L celera libri Plaut. plerique scelerata RADH Plaut. ed. princ. cum]
sic etiam libri Plautini praeter palimps. Ambros. Q. (que i. e. quae) Ambros.
tearunt (r) L 4 exstillent A extillant (a in ae et ras. iterum in a mut.) Bb ex-
tillant Hh exstillante G extillante (e) L extillente K facit.. (ur?) B 5 et] ut
Rr barbara in i L iliturgi (l) D liturgi A oppidum G post oppidum:
Livius — oppidum om. D Libius B liusius GLK Liv. ab u. c. lib. XXIII 49, 5:
Iliturgi oppidum ab Hasdrubale ac Magone et Hannibale Bomilcaris filio ob de-
fectionem ad Romanos oppugnabatur 6 Iliturgi D oppidum G obpugna-
batur R oppugnabatur rell. troianus K de Traiani Dacicis, quae alibi non comme-
morantur. cf. Vossium de hist. Lat. lib. I cp. XXX p. 161 sq. ed. alt. Franckium zur
Gesch. Trajans p. 670 sq., qui de l. nostro disputat p. 105 sq. ed. alt. Quedlinb. et
Lips. 1840 in .l. spscr. in L 7 doricorum GLK unde B berzobim A
berzobini K bertobuni GL Aizi] azi A aiti GL Aixi edd. procesimus K pro-
procesimus G Horodianus Rr utrunque voc. una tractavit Herod. in catholicis v. Arcad.
118, 18 Choerobosc. in Theod. can. p. 373, 8 sqq. Gsf. 8 cummi B barbara add. d
dicunt esse barbara A dicunt B 9 Pers. sat. 3, 75. 5, 55 12 rugosum G 13 Iuv.
sat. V 14, 292 sq. 15 fruniti L piperis siue r coemptor] sic etiam libri Iuv. dett.
coempti cod. Pith. coemptor Gg coemptor Caroliruh. alter. 16 huiuscemodi] g huius-
modi GL 18 praecedentis GLK non posset popi K posset] r possit R pos-
sint B 20 casum om. A sit add. h 21 declinatur Rr declinatur (n) D
quia uterque] dk quia igitur uterque ADK indeclinabile A 23 IN O CORREPTAM

p. 683 P.

p. 227. 28 K.

sunt et, || si feminina fuerint g vel d antecedentibus, mutant o in i et accepta 'nis' faciunt genetivum, ut 'haec Carthago huius Carthaginis', 'haec virgo huius virginis', 'haec dulcedo huius dulcedinis', 'alcedo alcedinis' - Plautus in Poenulo:

Quam mare olim est, cum ibi alcedo pullos edu-
cit suos -;

alia vero omnia producant o in genetivo, ut 'hic Cicero Cicerōnis', 'caupo caupōnis', 'haec Iuho Iunōnis', 'Castulo Castulōnis', 'Ruscino Ruscinōnis' -
15 nomina sunt urbium Hispaniae -, 'hic' et 'haec bubo bubōnis'. excipiuntur haec, quae in genetivo non servant o: 'hic cardo cardinis' - quidam ta-
men veterum etiam feminino genere hoc protulerunt. Gracchus in Atalanta:

O grata cardo, regium egressum indicans -,
'ordo' etiam 'ordinis', 'homo hominis', quod est commune - Cicero pro Cluentio, cum de eius | matre loqueretur, ait: cuius ea stultitia
est, ut eam nemo hominem appellare possit, et Lucanus in V de Phemonoe:

atque hominem toto sibi cedere iussit

Pectore.

Virgilius in I:

nec vox hominem sonat,

de femina loquens. vetustissimi tamen etiam 'homo homonis' declinaverunt. Ennius:

Vulturus in silvis miserum mandebat hominem,

LATINA D 1 femina H 2 chartago. huius chartaginis B karthago huius karthaginis H kartago huius .nis K cartago .nis G kartago .ginis L chartago. dulcedo. dulcedinis. uirgo. uirginis. alcedo. alcedinis. A 3 huius uirginis] .nis GL huius dulcedinis] .nis GL 4 Plaut. Poen. 1 2, 143 Paculo RB Penulo ADGLK 5 mare] b mari B olim est etiam Pal. uterque alcyo Vet. pullos ex pollus corr. B pullos edocet ex edocet pullos mut. K educat ADL educet BH seducit Pall. 6 suos] pios G 7 o add. r ut hic] h om. AHGLK 10 o non seruant GL post hic duodecim fere literarum litura in L cardo cardinis in litura g 11 etiam om. K femino A haec A Gracchus] 1 graccus RBHL gracchus ADG gracus K Gracch. Atal. p. 272 Bosh. p. 196 Ribb. 12 atalanta RD atlanta GL atalanto BK 13 egressum G 14 ordo etiam ordinis in mg. add. L ordo — commune in litura g homo quod est commune .nis L commune* (s) B communi Dd Cicero pro Cluent. 70, 199 cuius ea stultitia est, ut eam nemo hominem, ea uis, ut nemo feminam, ea crudelitas, ut nemo matrem appellare possit procul cluentio H 16 hominē* H appellare ex appellari corr. H Lucan. Phars. V 168 sq. 17 Phemonoe] d phemone Adb phoemone RG phoemonoe Lg phoemonoe H phomone* (o) B 18 hominem sono toto A toto] r om. G toto (tos) R iussit K uissit Luc. Voss. b in ras. pectore iussit h 20 Verg. Aen. I 328 in I Aeneidos DH 22 femine K uetustissimi D uetustis^{simi} in litura g etiam om. A hominis] r, m. rec. in B hominis R (B?) 23 Enn. ann. II 33 E. S. II 16 p. 23. XL Vahl. cod. Charis. p. 120 P. Vulturus, Ennius: Vulturus in spineto supinum mandebat hominem. Serv. ad Aen. VI 595 Ennius: Vulturus (al. uulturis) in campo (al. siluis) miserum (al. supinum s. supinum miserum) mandebat hominem 24 uulturis RH uulturis A silvis] spinis H. A. Kochius excerc. crit. p. 12 sq. miserum ex

p. 663. 84 P.

p. 228. 29 K.

Heu quam crudeli condebat membra sepulchro
(nam et 'vultur' et 'vulturis' et 'vulturius' dicitur) -. 'nemo' quoque, sive
ex hoc compositum, ut quibusdam videtur, seu non, communis est generis
et similiter o in i convertit in genetivo: 'nemini' -. Lucilius
5 in XXX:

Nemini ingenio quemquam confidere oportet.

Plautus in captivis:

nemini

- Misereri certum, quia mei miseret † nemo.

10 Titinius:

quod rogas,

Neminem decet bonam.

Terentius in Andria:

Hoc ego scio unum, neminem peperisse hic.

15 nec solum de hominibus dicitur: Virgilius:

16

Turne, quod optanti divum promittere nemo -,

'turbo turbinis', quando de vi ventorum loquimur - nam si sit proprium,
servat o in genetivo, 'hic Turbo (nomen proprium gladiatoris) Turbonis'. |
sic Horatius in II sermonum:

20 Corpore maiorem rides Tur||bonis in armis
Spiritus -,

miseris corr. A mandabat A 1^h eu R m̄bra A sepulchro AHGK 2
vulturis] vulturis RAH vulturis d et vulturius dicitur. Nemo quoq; ad mg. et in
ras. B vulturius (o) L vulturis d Nemo in litura g 3 opossitum Gg non
add. r 4 et add. h nemini] nemo nemini g^{ut nemo} nemini L ut nemo ne-
minis BDHKra ut nemo nemis R ut nemo nemonis A Lucil. sat. XXX 35 Dous.
33 Gerl. Non. p. 143, 19: Lucilius lib. XXX. Nemini ingenium tantum confidere
oportet 5 XXXmo B 6 quemquam spscr. in A quemqom Dd 7 Plaut.
capt. III 5, 107 sq. (v. 764 sq.) 9 misereri ex miserere corr. R certum
ex certum corr. B certum est libri Plaut. mei in Vet. Plaut. m. rec. sup. lin. add.,
unde mis scriptum fuisse con. Fleckeisenus miseret mei A nemo mei miseret
Dg neminem Plautus 10 Titinius libri Titin. fr. inc. 20 p. 76 Both. XVIII
p. 151 Neuk. III p. 133 Ribb., qui l. sic constituit: quod rogas, neminem | Decet
bonam. equidem h. l. Bothium et Neukirchium secutus sum uel quod 11 quid Gg quid L
12 neminem] d nominem D dicit R bonam] d bonam D bonum LK 13
Ter. Andr. III 2, 26 14 nominem Rr 15 nec solum de hominibus] in marg.
sed etiam de diis add. k Verg. Aen. VIII 6 post Virgilius: in VIII add. B
in VIII. r 16 optandium Bb diū Dd promitteret K nemo auderet GK
nemio L 17 b in voc. turbo ubi ex p corr. in D uicentorum Rr
loquitur A 18 o add. g Turbonis nomen proprium gladiatoris AGL 19
Horatius] ex corr. in H oratius GDHLK Hor. serm. II 3, 310 sq. sermonem Rr
20 maiorem] r maiore RBDGLK maiori A 21 spirituum A

p. 683 P.

p. 227. 28 K.

sunt et, || si feminina fuerint g vel d antecedentibus, mutant o in i et accepta 'nis' faciunt genetiuum, ut 'haec Carthago huius Carthaginis', 'haec virgo huius virginis', 'haec dulcedo huius dulcedinis', 'alcedo alcedinis' - Plautus in Poenulo:

Quam mare olim est, cum ibi alcedo pullos edu-
cit suos -;

alia vero omnia produciunt o in genetivo, ut 'hic Cicero Cicerōnis', 'caupo caupōnis', 'haec Iuno Iunōnis', 'Castulo Castulōnis', 'Ruscino Ruscinōnis' - 15 nomina sunt urbium Hispaniae -, 'hic' et 'haec bubo bubōnis'. excipiuntur haec, quae in genetivo non servant o: 'hic cardo cardinis' - quidam tamen veterum etiam feminino genere hoc protulerunt. Gracchus in Atalanta:

O grata cardo, regium egressum indicans -, 'ordo' etiam 'ordinis', 'homo hominis', quod est commune - Cicero pro Cluentio, cum de eius | matre loqueretur, ait: cuius ea stultitia us est, ut eam nemo hominem appellare possit, et Lucanus in V de Phemonoe:

atque hominem toto sibi cedere iussit

Pectore.

Virgilius in I:

nec vox hominem sonat,

de femina loquens. vetustissimi tamen etiam 'homo hominis' declinaverunt. Ennius:

Vulturus in silvis miserum mandebat hominem,

LATINA D 1 femina H 2 chartago. huius chartaginis B karthago huius karthaginis H kartago huius .nis K cartago .nis G kartago .ginis L chartago. chartaginis. dulcedo. dulcedinis. uirgo. uirginis. alcedo. alcedinis. A 3 huius uirginis] .nis GL huius dulcedinis] .nis GL 4 Plaut. Poen. I 2, 143 Paenulo RB Penulo ADGLK 5 mare] b mari B olim est etiam Pal. uterque aleyo Vet. pullos ex pollus corr. B pullos edocet ex edocet pullos mut. K educat ADL educet BH seducit Pall. 6 suos] pios G 7 o add. r ut hic] h om. AHGLK 10 o non seruant GL post hic duodecim fere literarum litura in L cardo cardinis in litura g 11 etiam om. K femina A haec A Gracchus] 1 gracus RBHL grachus ADG gracus K Gracch. Atal. p. 272 Both. p. 196 Ribb. 12 atalanta RD athlanta GL atalanto BK 13 egressum G 14 ordo etiam ordinis in mg. add. L ordo — commune in litura g homo quod est commune .nis L commune* (s) B communi Dd Cicero pro Cluent. 70, 190 cuius ea stultitia est, ut eam nemo hominem, ea uis, ut nemo feminam, ea crudelitas, ut nemo matrem appellare possit procul cluentio H 16 hominē* H appellare ex appellari corr. H Lucan. Phars. V 168 sq. 17 Phemonoe] d phemone Adb phoemone RG phoemonoe Lg phoemonoe H phomone* (o) B 18 hominem sono toto A toto] r om. G to***to (tos) R iussit K uissit Luc. Voss. b in ras. pectore iussit h 20 Verg. Aen. I 328 in I Aeneid^{simi} dos DH 22 femine K uetustissimi D uetustis in litura g etiam om. A hominis] r, m. rec. in B hominis R (B?) 23 Enn. ann. II 33 E. S. II 16 p. 23. XL Vahl. cod. Charis. p. 120 P. Volturus. Ennius: Vulturus in spineto supinum mandebat hominem. Serv. ad Agn. VI 595 Ennius: Vulturus (al. uulturis) in campo (al. siluis) miserum (al. supinum s. spinum miserum) mandebat hominem 24 uulturis RH uulturis A silvis] spinis H. A. Kochius exerc. crit. p. 12 sq. miserum ex

p. 683. 84 P.

p. 228. 29 K.

Heu quam crudeli condebat membra sepulchro
(nam et 'vultur' et 'vulturis' et 'vulturius' dicitur) .. 'nemo' quoque, sive
ex hoc compositum, ut quibusdam videtur, seu non, communis est generis
et similiter o in i convertit in genetivo: 'nemini' - Lucilius
in XXX:

Nemini ingenio quemquam confidere oportet.

Plautus in captivis:

nemini

- Misereri certum, quia mei miseret † nemo.

10 Titinius:

quod rogas,

Neminem decet bonam.

Terentius in Andria:

Hoc ego scio unum, neminem peperisse hic.

15 nec solum de hominibus dicitur: Virgilius:

16

Turne, quod optanti divum promittere nemo -,

'turbo turbinis', quando de vi ventorum loquimur - nam si sit proprium,
servat o in genetivo, 'hic Turbo (nomen proprium gladiatoris) Turbonis'. |
sic Horatius in II sermonum:

20 Corpore maiorem rides Tur||bonis in armis
Spiritus -,

miseris corr. A mandabat A 1^h eu R m̄bra A sepulchro AHGK 2
vulturis] vulturis RAH vulturis d et vulturius dicitur. Nemo quoq; ad mg. et in
ras. B vulturius (o) L vulturis d Nemo in litura g 3 oposs^{lum} Gg non
add. r 4 et add. h nemini] nemo nemini g^{ut nemo} nemini L ut nemo nemini
BDHKra ut nemo nemini R ut nemo nemini A Lucil. sat. XXX 35 Dous.
33 Gerl. Non. p. 143, 19: Lucilius lib. XXX. Nemini ingenium tantum confidere
oportet 5 XXXmo B 6 quemquam spscr. in A quemqom Dd 7 Plaut.
capt. III 5, 107 sq. (v. 764 sq.) 9 misereri ex miserere corr. R certum
ex certum corr. B certum est libri Plaut. mei in Vet. Plaut. m. rec. sup. lin. add.,
unde mis scriptum fuisse con. Fleckeisenus miseret mei A nemo mei miseret
Dg neminem Plautus 10 Titinius libri Titin. fr. inc. 20 p. 76 Both. XVIII
p. 151 Neuk. III p. 133 Ribb., qui l. sic constituit: quod rogas, neminem | Decet
bonam. equidem h. l. Bothium et Neukirchium secutus sum^{uel quod} 11 quid Gg quid L
12 neminem] d nominem D dicit Rr bonam] d bon** D bonum LK 13
Ter. Andr. III 2, 26 14 nominem Rr 15 nec solum de hominibus] in marg.
sed etiam de diis add. k Verg. Aen. VIII 6 post Virgilius: in VIII add. B
in VIII. r 16 optandium Bb diū Dd promitteret K nemo auderet GK
nemo^{auderet} L 17 b in voc. turbo ubi ex p corr. in D uicentorum Rr
loquitur^m A 18 o add. g Turbonis nomen proprium gladiatoris AGL 19
Horatius] ex corr. in H oratius GDHLK Hor. serm. II 3, 310 sq. sermonem Rr
20 maiorem] r maiore RBDGLK maiori A 21 spirituum A

p. 684 P. p. 229. 30 K.
 'Anio' etiam 'Anienis' - quod antiqui secundum analogiam 'Anien' nominativum proferebant. Cato contra Veturium: aquam Anienam in sacrarium inferre oportebat. non minus XV milia Anien abest. Ovfdius:

quaque Numici 5

Aut Anienis aquae cursuque brevissimus Almo.

Cicero pro Cornelio in I: trans Anienem. Horatius in I carminum:

Et praeceps Anio ac Tiburni lucus -,
 'Apollo Apollinis'. praeterea 'cupido cupidinis', quod masculino quidem 10
 genere deum significat plerumque et est proprium, feminino vero ipsam
 rem. itaque feminini praevaluit declinatio. 'margo' quoque 'marginis'
 notandum, quod tam masculini quam feminini generis invenitur. Statius
 Thebaidos libro III:

Solverat Hesperii devexo margine ponti. 15
 Iuvenalis in primo:

aut summi plena iam margine libri ..

Excipitur etiam 'caro' femininum 'carnis'. vetustissimi tamen etiam
 nominativum 'haec carnis' proferebant, qui magis rationabilis est ad geneti-
 vum. Livius Andronicus in Odysia: 20

Carnis, ait, vinumque, | quod libabant, anclabatur.
 et Titus Livius XXVI ab urbe condita: Latinaeque instaura-

1 etiam] autem L nominatio D 2 Cato contra Veturium] 'or. in L. Veturium de sacrificio commisso' v. Meyerum l. I. p. 62 sqq. or. 28, ibique l. nostrum p. 65; 'de sacrificio commisso' infra § 40 'de Lucio Veturio' lib. VIII § 12 'de Veturio' X 17 cf. Brillenburgium de Cat. p. 75 G. E. Weberum Cat. mai. p. 31 Veturium] b veturium B Anienam] Lipsius var. lect. III 11 cf. Krehlium II 516 sq. anienem g anienem rell. Klotzius in Iahnii ann. XL 390 sq. 3 in sacrarium in sacrarium A autem post oportebat add. BAHKg (. Oportebat autem B et sic Vat.), post non LG, post minus rd uel habemus

4 abest Gg Ouidius ait L Ovid. metam. XIII 329 sq.: quasque Numici | Quas Anienis aquae etc. 5 quoque BGLK 6 alma R alno A 7 trans Anienem extat in Cic. pro Corn. or. I fr. 23, t. III p. 450 sq. Cic. ed. Or., servato ab Asconio ibid. V 2 p. 75 sq. cornilio G aniaenem H oratius GLK Hor. carm. I 7, 13 in .I. add. D 9 ac] et aliquot libri Hor. lucus Brg locus rell. 10 Apollo] d appollo DGL appolli .nis Gg .nis L 11 plerunque (sic) spscr. in L femino H uero add. b 12 femini A 13 quam add. d femini A Stat. Theb. III 407 14 tebaidos K primo L III] h lac. rel. num. om. D nun. om. BHK II A primo G l. b 15 hisperii GL diuexo L 16 Iwo. sat. I 1, 5 Iuvenalis — libri in marg. K 17 pleno pars codd.

Iwo. dett. 18 femininum caro D caris Dd uetustissimi ueteres Gg uetustissimi II tamen spscr. in L 19 ad add. r 20 libius GLK odissia RBH odysia G odisia L Liv. in Od.: libro XXIII coll. Hom. Od. XXIII 304 sq. assignavit G. Hermannus elem. doct. metr. p. 627: carnis autem | Vinumque, quod libabant, antla-

batur 21 libant L ante anclabatur: EĖANTAA.TO add. g EĖHHTANTON A EĖHNTACCTON Dd antlabatur (ante labatur 3, μ) edd. ante α at v. Muellerum ad Paul. s. v. anclare p. 11 22 libius BADHGLK Liv. ab u. c. XXXVII 3, 4 XXVI libri, quod

p. 664. 83 P.

p. 230. 31 K.

tae, quod Laurentibus carnis, quae dari debet, data non fuerat. itaque eius, quod est 'caro', diminutivum 'caruncula' est, ut 'virgo virguncula', 'ratio ratiuncula'. Varro in andabata: sed quidvis potius homo quam caruncula nostra. ab eo autem, quod est 5 'carnis', 'carnicula' debet esse, ut 'canis canicula'. -

Et sciendum, quod quinque inveniuntur in o terminantia, quae faciunt in a feminina: 'leo leaena' vel 'lea', 'draco dracaena', 'leno lena', 'caupo caupona', quod significat tam ipsam tabernam quam mulierem. Lucilius in III:

10 Caupona hic tamen una Syra.

'strabo' etiam 'straba' facit. Varro de nomismatis:
non haec res de Venere paeta
Strabam facit.

In o productam desinentia Graeca sunt feminina et vel Graece decli-III 18
15 nantur, ut 'Manto Mantus' - Virgilius in X:

Fatidicae Mantus et Tusci filius amnis -,
vel || addita 'nis' faciunt genetivum, ut 'Dido Didonis'. Accius: |
Custodem adsiduam Ioni adposuit virgini.

Pacuvius:

filios

20

mutare dubitavi cf. § 96 1 carinis Liv. cod. Bamb. darit B 2 eiusdem
est Rr eius quod eius caro A est caruncula A 3 Varro in andabata:
sat. VII fr. 8 p. 96 Oehl.; andabata haec satura vocatur etiam lib. X § 38, andabatae
apud Nonium Sed quidvis potius homo quamde caruncula nostra vel Sed quidvis
potius, mi homo, quam caruncula | Nostra temptat Fleckeisenus 4 autem om. AL
5 carnicula] r corniculas ni f. in lit. R caruncula A 6 inveniuntur nomina
in o GL 7 feminina in a G ut leo ADK uel lea spscr. in L * leno (a) R
nel conciliator stupri
a leno BAHK ale+nolena L 8 cauponia K terbernam Rr Lucius G
Lucil. sat. III fr. 33 Dous. Gerl. fr. 10 Varges C. Lucilii sat. ex libro tertio q. s.
p. 5 10 tamen hic A tantum L sira GL syria H 11 straba ex strabo
corr. B Varro de nomismatis: sat. LXI (octogessis, περί νομισμάτων) fr. 4
p. 174 Oehl.; iambo agnovit Fleckeisenus nomismatis k 12 peta BAGLKr peca R
petas b peta μετωροφθαλαμου D μετοροφ.ταλαμος. strabo uel straba in marg. d
μετωροφθαλαμου in mg. g μετωροφθαλαμου -i- suspice. μετωροφθαλαμος suscep strabo
uel straba in mg. l 13 fecit D 14 in o productam graeca D et om. GK

15 mantos AD mantos Lh mantys Kk Verg. Aen. X 199 16 mantos GL
mantos D mantos in litura h mantys K Tusci filius amnis] r tuscilium mannus R

amniⁿ Hh 17 ut Dido Didonis om. A post Didonis: Calypso calipsonis io
ionis idque usus antiquorum comprobatur add. h Accius in iose D Au. Ion.
fr. 4 p. 211 Both. l p. 157 Ribb. v. p. 210. 12 18 ad custodem in mg. argus aristori-
s filis. L adsiduam] DH cod. Char. p. 47 P. 35 L. assiduam vell. ioni in
litura h Inoni cod. Char. adposuit cod. Char. apposuit codd. h. l. cf. infra l. l.
apposuit virgini spscr. in L 19 Pacubius AKg Paucubius DH Paucobius GL
Pacuvii fr. inc. 4 p. 148 Both. XI. p. 110 Ribb., ad niptra a Delrio relatum
assentiente Ribbeckio p. 287 20 Filius K filios | Tris sibi Ribbeckius Fi-
lios sibi procreasse per Calypsonem autumant Bothius 1 procreasse eundem] Cha-
ris. l p. 47 P. procreasse dicitur eundem, gloss. ad autumant pertinente in verbo-

†. sibi procreasse [dicitur] eundem per Calypsonem autumant.

Plautus in aulularia:

Quos si Argus servet, qui oculus totus fuit,
Quem quondam Ioni Iuno custodem addidit.

quod autem 'Ionis' et 'Calypsonis' et 'Didonis' dicitur, ostendit hoc etiam Caesellius Vindex in stromateo his verbis: Calypsonem. ita declinatum est apud antiquos. Livius:

Apud nympham Atlantis filiam Calypsonem.

Ennius in VIII:

Poenos Didone oriundos.

Accius in Ione:

Custodem adsiduum Ioni instituit virgini.

19 In u Latina sunt generis neutri et aptota in singulari numero, non etiam in plurali, ut 'hoc cornu', 'genu', 'tonitru', quae tamen antiquissimi inveniuntur in 'um' quoque proferentes in eodem genere et in 'us' genere proferentes masculino et quartae declinationis, ut Lucanus in VII:

cornus tibi cura sinistri.

idem in eodem:

Seu tonitrus ac tela Iovis praesaga notavit.

Cicero tamen in Arato 'hoc genus' pro 'genu' protulit:

rum ord. perperam illato codd. Prisciani per in litura H calipsonem BHGLK
autūnant AK 2 post autumant: calypso calypsonis io ionis idque usus antiquorum comprobatur (conprobat D) add. RBADH, del. h calipso.onis io.ious (uis G) idque usus antiquorum confirmat GL 3 Plaut. aulul. III 6, 19 sq. aularia LK 4
Quod G fer^{seruet}ret Rr ser^{uet} Bb oculus Plaut. Vet. 5 ionis (o) B addidit in litura b 6 quod autem] h Quod hec H et didonis calipsonis K calipsonis HGL Didonis] ex didonius corr. D dydonis RA dicitur om. A del. g ostendit post his uerbis collocant GL 7 cesellius K celsius GL Caesellius Vindex in stromateo] cf. Graefenhanium hist. phil. III 68 sqq. calypsonem Rr calipsonem GLK 8 est] esse ADHGL Lius Rr libius G lybius L Liv. Andr. Odys. fr. cf. Hom. Od. III 557 V 14 XVIII 143 v. Hermannum elem. doctr. metr. p. 621 sq. coll. tamen epit. doctr. m. p. 223 sq. ed. alt. postremam thesin suppressam
perperam censet Corssenius origg. p. 190 9 nymphan H nimeam G nimeam K nimiam L athlantis BADHGLK calipsonem HGLK 10 Ennius in VIII] r In VIII. ennius RAHK Enn. ann. VIII: VII 11 E. S. VIII inc. 1 Hug. VIII, xxiv p. 45. LXV Vahl. 11 penos RAHGK phoenos L 12 Alcuis GK Actius h Attius ni f. in lit. H Att. in Ione: v. supra p. 209, 17 Ione] I ioe libri cf. lib. X § 51 13 adsidium] D assidium rell. instituit] opposuit G apposuit L et libri supra cf. Ritschetium monum. epigr. tria p. 7 14 in v PRODVCTAM D neutri generis GL monoportota h in om. GLK non] 'ik nec non BGLK 15 in plurali] r plurali RGL plurali ex plurale corr. B plurali (a) L quae nomina tamen B tamen] etiam RL antiquissimi Gg 16 proferentes in um quoque G proferentes in um L 17 ut om. GL Lucan. Phars. VII 217 VIII r 18 cornus] b curnus B cornu codd. nonnulli Luc. cum Voss. A m. pr. tibi] r tibe R senistri G 19 idem in eodem] r Idest eodem R Lucan. Phars. VII 197 20 tronitrus AD nouitauit H 21
Cic. Arat. fr. XIX (Cic. ed. Or. III 2, 522) sive v. 149 (p. 527) arato(u) L arto K

p. 065 P.

p. 231. 32 K.

Tertia sub cauda ad genus ipsum lumina pandit.

in eodem:

At propter laevum genus omni ex parte locatas
Parvas vergilias tenui cum luce videbis.

s in eodem:

Haec genus ad laevum nixi delapsa resedit
Atque inter flexum genus et caput alitis haesit.

Accius in Prometheus:

profusus flamine hiberno gelus.

10 illud etiam notandum, quod, cum plerumque composita simplicium declina-
tionem servant, 'capricornus' secundae invenitur. Cicero in Arato:

Corpore semifero magno capricornus in orbe.

item in eodem:

Tum magni curvus capricorni corpora propter
15 Delphinus iacet, haut nimio lustratus nitore.

Ovidius in II metamorphoseon:

dextra cornum tenet.

idem in V:

flexile cornum.

20 Lucretius similiter in VI:

Propterea fit, uti, quae semina cumque habet ignis,
Demittat, quia saepe gelum, quod continet in se,
Mittit.

pro genu sicut hoc virus protulit R protulit pro genu GL 2 Cic. Arat. v. 261
(27) sq.; v. l. congesit Moserus ad Cic. de nat. deor. II 44 p. 387 ed. suae, ubi add.
cod. Prob. inst. p. 46 Lind. (1392 P.): Hac propter laevum genu omnis parte locatus
3 ad BAG propter] g pro G 4 vergilias] g uirgilias BGr cum tenui
GL 5 Cic. Arat. v. 279 (45) sq. 6 Hoc A Quae et Quod v. l. ap. Cic.

gens Dd nixi] h nisi H delapse D 7 flexum] r ex fluxum corr. B sexum R
kaput K haesit] om. A haesit L haesit (s) G 8 Actus H Att. Pro-
meth. fr. 1 p. 239 Both. fr. unic. p. 158 Ribb., cui potius ad Io fabulam Prometheus
Attiana referenda videtur p. 300 sq. 9 tum profusus Non. p. 208, 1 flammae
hiberno K geus (n) L 10 notantum Rr no+ tandem (n) D simplicium G

11 capricornos A saecunde R inuenitur declinationis D Cic. Arat. v.
293 (59) 13 Idem ADGK et sup. lin. L Cic. Arat. v. 332 (91) sq. cf. §. 26

14 curvus] bh coruus BHGLKr cornus A cornus Dd capricornii r 15 del-
phinos B delphinus G dephinus H aut R haut BADH nitore] in orbe L
16 Ovid. metam. II 874 17 dextera (e) B dextera K cornum] sic etiam cornu,
ut tamen de lineola superducta possit dubitari, Ovid. Laur. (Med. 1 et exc. Calandr.
l. Heinsius); cornu libri Ovid. plerique cum Marciano tenet cornum h 18 Ovid.
metam. V 383 19 flexibile B cornu cum Laur. et Marc. codd. Ovid. ut vid.

omnes 20 Lucr. VI 876 sqq. 21 propterea Rr utiquae semina H utique se-
mina RBADGLK utique semina b cumquae r quaecunque GL cūque Hh
ignis] r in se (ex v. sq. etiam huc relatum) R rell. 22 demittat] r Heidelb. Kreh-
lii teste censore eius Ienensi l. l. p. 419 cum libris Lucretianis emittat R amittat (e) B
mittat ADLK mitat G mittat in litura h quia] sic etiam Heidelbergensis m. alt. quasi
Lucretius qua Heidelbergensis m. pr. 23 Mittit] Heidelbergensis cum Lucretio emit-

Accius ve||ro in Troadibus:

sed utrum terrae motus sonitusne inferum

Pervasit auris inter tonitra et turbineis.

In c duo sunt generis neutri: 'lac lactis', quod antiquissimi etiam 'hoc lacte' protulisse inveniuntur teste Capro, apud quem exem|pla invenis 5 (Plautus in Menaechmis:

Neque aqua aquae neque lacte est lacti, crede mihi, usquam similius),

et 'allec allecis'. sic Martialis:

Capparin et putri cepas allece natantes, 10

Et pulpam dubio de petasone voras.

Horatius in II sermonum:

Pervellunt stomachum siser, allec, faecula Coa.

21 (est autem 'allec' genus piscis.) inveniuntur tamen quidam veterum etiam 'haec allec' feminino genere protulisse, quod Caper ostendit de dubiis 15 generibus, Verrium Flaccum posuisse allecem hanc dicens. non

tit *RBAHLK* emittat *Dd* emittit *G* 1 Actius *H* *Au. Troad. fr. 3 p. 248 Both. fr. II p. 168 Ribb., qui Troades Neoptolemo coniungit p. 320 sq. uero om. ADHGL* add. *dg* troiadibus *L* droadibus *G* 2 sed in litura *h* utrum dubium est terrae motus *H* sonitus nerii ferrum *L* inferum] *d* infernum *ADG* inferum in litura *h*

3 persuasit *BDALK* peruassit *G* auris] in *mg.* add. *L* aures *Rr* inter] in *L* tonitru* (a ni f.) *H* tonitru* *B* tonitrua *b* tonitru h turbineis] turbines *BADHGLr* turbinis *RK* 4 DE NOMINIBVS IN C. *D* neutri *om. BH*, ante generis add. *h* et in *mg.* *B* 5 Capro] *cf. Capr. p. 2241 P. coll. Osanno de Capro p. 12 sq. 18* inuenies exempla *GL* 6 *Plaut. Men. V 9, 30 (v. 1089)* me-

nechmis *DAHGK* et ex memichmis *corr. B* menethmis *Rr* mechenis *L* 7 Ne-

que — neque *Prisc. cum Vet. Plaut.* Nec — nec *rell.* nequae lacta *Rr* lacte est lacti *Prisc. cum Plauti libris opt.* lacte lacti *deteriores* lacte lactis *Ritschelius v. mus. phil. VII 584 sqq.* mihi crede *'cum Lingio Ritschelius 8* usquam] *r* usquequam *R* similius *Ritschelius 9* et allec allecis] *om. G* et hallec hallecis

DHKg et hallec halecis *Rr* et hac (i) allec huius hallecis *L* et hallec hallecis *B* Martialis] *r* marcialis *RHL Mart. epigr. III 77, 5 sq. 10* Cappari] *sic etiam Mart. T. al. ap. Schneidevinum* caparin *GK* cappari *Ar* campari *R* capparin *Mart. P*

capparis *codd. Mart. permulti* pntri] *b* patri *B* patri *G* pri *L* caepas *B* allec] *ce A* hallece *DGLK* 11 dubio] *r* debeo *R* 12 oratius *K* *Hor. serm. II 8, 9* 13 Peruellunt] *om. RAH* add. *h* Per *BD* stomachu *H* siser] *r* cicer

(in *mg.* siser) *h* herba .i. pastinax σταφιανος in *mg.* *l* σταφταινος *D om. RBAHGLK*

hallec *DGK* allec *L* faecula *Rr* foetula *G* foetula *L* fetu lacoa *K* fetula

coa *k* post coa: piper allece (hallece *BDGLK* halete *H*) non sine aceto add. *libri del. rh* Hoc magis ulla mali ut [*l.* ullum aliut] pipere albo non sine aceto (*eiusd.*

serm. v. 49) in *mg.* *r* 14 autem *om. G* allec *R* hallec *BDEHGLK* tamen *sup. lin. add. L* quidam ex quaedam *corr. H* 15 allec *AG* hallec *BDLK* femino *HK* genere add. *h* 16 Verrium Flaccum] *v. Muellerum ad Fest. praef. p. XV*

flacum *K* posuisse *G* allecem *A* hallecem *BDEHGLK*

p. 606. 67 P.

p. 223. 34 K.

habet plurale nec hoc nec 'lac'. nam 'hae lactes' partes sunt intestinorum a Graeco γαλακτίδες dictae et servaverunt apud nos quoque idem genus, cuius singulare 'haec lactis' est. Titinius in Ferentinati:

Farticula, cerebellum, lactis agninas.

5 Pomponius in Lare familiari:

oro te, vaso, per lactes tuas.

In d quoque duo sunt neutra, quae a masculinis nascuntur in s desinentibus, 'aliud' et 'quid' et ex eo composita, ut 'aliquid', 'siquid', 'nequid', quorum genitivus in 'ius' profertur, ut 'alius' et | 'cuius' et dativus in i, 'alii', 'cui', secundum quorundam pronominum declinationem, unde quidam indocti pronomina esse putaverunt. sed ipsa significationis ratio et omnes Graecorum doctissimi haec nomina esse comprobant, Probus etiam 'alius alia aliud' inter nomina posuit. latius autem de his in pronomine disseremus. inveni tamen apud Livium in CXII ab urbe condita in 22 id d desinens barbarum nomen regis Maurorum 'Bogud', cuius genitivum secundum tertiam declinationem 'Bogudis' protulit, ut: castra quoque diversis partibus Cassius et Bogud adorti hau multum afuere, quin opera perrumperent. in eodem: quo tempore firmandi regni Bogudis causa exercitum || in Africam traicere

1 pluralem B nec non lac G i nec hoc nec lac in mg. g neque lac D
intestinorum] r intestinalium R intestinalium bd 2 ΓΑΛΑΚΤΙΑΣ L ΓΑΛΑΚΤΙΑΣ B
Α ΟΙΑΗC
ΓΑΛΑΚΤΙΑΣ D ΓΑΛΑΚΤΙΑΣ Gg ΛΑΚΤΙΑΣ K ταλακτυδης dictae in lac. h quoque
spscr. L 3 singulare] h singu H Titin. Ferentinat. p. 60 (cf. psaltr. fr. 3 p. 66)
Both. psaltr. fr. III p. 119 sq. Neuk., psaltr. s. Ferent. fr. IV p. 125 Ribb.; Nonius
331, 26: Lactes dicuntur intestina. Titinius psaltria: Farticula (farticula cod. Leid.),
cerebellum, lactis agninas in ferentinati in litura B 4 Farticula] Nonius cf.
Ouwensium noct. Hagan. I 13 p. 78 craticula RHK graticula BADGL lactis agninas]
Nonius cf. Ritschelium mus. phil. VII 606 sqq. lactis agnina libri Priac. 5 Pomp.
Lar. fam. fr. p. 109 Both. p. 144 Mk. p. 198 Ribb. lac̄c̄ (te) B 6 vaso] Rib-

beckius baso BADHK bas* (e ni f.) L basso G base R basse Heidelb. Lips. 1 Erl.
1 Krehliū 7 DE NOMINIBVS IN D. D quoque spscr. L in s desinentibus nas-
cuntur A 8 et ex] bd ex BD nequid siquid AGL 9 ut] et RB ut alius
et cuius] l alicuius G et in litura L dactius R 10 i] r ***** R alii cui]

hgl alicui AHGL alii et cui D corundam Rr declinationem pronominum DL
11 esse] ea esse BHR esse ea D esse aca A ea GL esse putauerunt ea K
putarunt L post esse: putauerunt — nomina esse om. R add. r 12 compro-
bant B Probus his G Probus: cf. lib. VII § 1 13 alius] aliud H pro-

nomina GLK 14 diseremus L Inuenitur h apud Rr lauium G lauium L
lanium K Liv. lib. CXII ab u. c.: t. XIII p. 795 Drb. ed. Stuttg. t. VI p. XII
Wssb. 15 desinens add. r 16 boguddis Rr protulit: Vt castra H 17

cassius GL adhorti RB adorati (a) L adorati K haud DHR aut AGLK

18 affuere ADGLK abfuere h Livius l. l. 19 in] ad H africā (f) G affri-
cam HK traicere g traicere BG uelociter traicere (traicere h) HK uelociter
mittere gloss. add. r uelociter W d

p. 667 P.

p. 234. 35 K.

conatus sit. idem in eodem: Cassius gessisset cum Trebonio bellum, si Bogudem trahere in societatem furoris potuisset. idem in CXIII oppidi nomen in d desinentis per accusativum casum neutro genere protulit: et ipse circa Pulpud oram tuebatur.

In t 'hoc caput capitis' invenitur et ex eo composita, 'sinciput sincipitis', 'occiput occipitis'. 'git', μελάνθιον, et 'Nepet', nomen oppidi Italici, indeclinabilia sunt.

In 'al' Latina et barbara inveniuntur et sunt masculini generis vel neutri, quae addita 'is' faciunt genetivum, ut 'hic sal huius salis', 'Hannibal Hannibalis', 'hoc tribunal huius tribunalis', 'cervical cervicalis'. sed neutra a producant in obliquis casibus.

V 23 In 'el' desinentia correptam Latina sunt neutra et addita 'lis' faciunt genetivum, ut 'mël mellis', 'fël fellis'. in 'el' productam, quae sunt barbara, vel 'il' vel 'ol' vel 'ul' desinentia, cuiuscumque sunt generis, Latina seu barbara, addita 'is' faciunt genetivum, ut 'hic Daniël huius Danielis', 'haec Tanaquil huius Tanaquilis', 'hic sol huius solis', 'hic consul huius consulis', 'hic' et 'haec exul huius exulis'. 'nihil' indeclinabile est, quia per apocopen ab eo, quod est 'nihilum', prolatum est, sicut etiam apud Graecos 'κρί' et 'δῶ' et 'κικεῶ' pro 'κρίθην' et 'δῶμα' et 'κικεῶνα'. quidam tamen adverbium esse putant, quod nomen esse adiectivum quantitatis ipsa ostendit constructio. quomodo enim dicimus 'multum bonum'

1 Livius l. l. Idem *supscr.* in L, add. b casius GL gressisset Rr
 gessisset G gesisset L tribonio GL tremonio A 2 societatem H furoris ex
 furores corr. A 3 Liv. ab u. c. lib. CXIII ll. *supra* ll. in om. H CXIII] bh
 CXIII BHGL casum om. HLK 4 ipsa GL circa + pul+pud H pudpud
 B horam R 5 DE NOMINIBVS IN T. D capud Rr kaput kapitis K capitis.
 Inveniuntur ex A sincipud Rr senkiput .tis K 6 occipud Rr ockiput .tis
 K git. ΓΙΤ ΟΣΜΝΕΙΟΤ ΤΟ ΜΕΛΑΝΘΙΟΝ B ΜΕΛΑΝΘΕΙΟΝ in *litura* r ΜΕΛΑΝΤΙΟΝ D
 ΜΗΜΗΕΙ+Ν G ΜΗΜΗΙΟΝ L ΜΕΜΝΕΙΝ K et]. En B neppet GL 7 et sunt inde-
 clinabilia A 8 IN L SED PRIMVM IN AL. D generis masculini D masculini vel
 neutri generis GL 9 huius om. GL 10 tribunal **** huius tribunalis (huius)
 B huius om. GLK ceruica+lis (l) L 11 producant a DGL 12 IN EL
 CORREPTAM D correpta RA et neutra et Db 13 ut] om. G ** Hh IN EL
 PRODVCTAM ET IL ET OL ET VL. D producta RA 14 sint generis BADHLrg
 sint
 generis K 15 siue R? daniel R danihel BADG danihelis RBAD .lis G
 16 tanacil. huius .lis Gg hic sol] sic sol H huius solis om. GL huius
 consulis om. GL 17 ex+ul (s) D exsul. +is G exsul huius .lis K quia]
 quod BGK 18 apagopen GK apocopam H sicut] g sed G 19 κρι — κικεῶνα]
 lac. rel. om. H non solum istud sed etiam alia quedam in lac. inseruit h et ΔΟ
 et Rr et da et kikea K ΔΩ. ΚΥΚΕΩ B κικεῶ] l κικεω AGL ΠΡΟ ΒΑ
 ΟΞΝ a ω
 ΠΡΩΚΡΥΤΗΝ ΕΤ ΔΩΜΑ ΕΤ ΚΥΚΕΜΝΑ Rr ΚΡΙΤΗΝ ΑΙ ΚΡΙΤ+Ν L et dama et kikeana K
 uel tiuae
 ΚΙΚΕΩΝΑ DG 20 tamen] autem H adiectivum Kk quantitatis adiectivum
 GL 21 constructio ostendit GL

p. 667. 89 P.

p. 235 K.

et 'boni, bonorum' et 'nimium lucrum' et 'lucri, lucrorum', sic 'nihil malum' vel 'mali' vel 'malorum'. Terentius in *Andria*:

†Nihil horum egregie praeter cetera

et Cicero de signis: nihil minus ferendum pro 'nihil intolerabilius'.
 5 potest autem etiam loco adverbii accipi, quomodo 'multum' et 'primum'.
 'nihil' autem vel 'nihilum' a 'non' et 'hilum' est compositum, quod sine
 dubio nomen est: 'hilum' enim pro 'ullum' vetustissimi proferebant. Lu-
 cilius in XIII:

Naumachiam licet haec, inquam, alveolumque putare et
 10 Calces. delectes te, hilo non rectius vivas. ||

In 'am' unum desinit generis omnis indeclinabile, 'hic' et 'haec' et 24
 'hoc nequam'.

In 'im' quoque unum indeclinabile, 'Cim' (nomen est vici), ut dicit
 Celsus.

15 In 'um' Latina seu Graeca, apud Graecos in *ov* desinentia, neutra
 sunt et mutata 'um' in *i* faciunt genetivum, ut 'hoc templum huius templi',
 'hoc Pelium huius Pelii', 'hoc hostorium huius hostorii' [lignum, quo mo-
 dius aequatur]. inveniuntur tamen apud comicos multa huiuscemodi neu-
 20 trorum formam habentia mulierum nomina, quibus articulos feminini ge-
 neris necessario significationis gratia praeponebant, ut 'ἡ Δόρκιον
 haec Dorcium', 'ἡ Γλυκέριον haec Glycerium', 'ἡ Χρῦσιον haec Chrysum',

1 et bonorum et *AHL* nimium] *R* ^mminium *K* minimum *rell.* lucrum *lucri L*
 et lucrorum *BA* 2 uel mali malorum *D* ^{uel}mali malorum *L* et mali et malorum *A*
Ter. Andr. I 1, 31: Horum ille nihil egregie praeter cetera * 3 Nihilorum
 egregiae *Rr* egregiae *H* 4 *Cic. in Verr.* II 4, 38, 83 nihil minus feren-
 dum in *titura B* nihil minus *om. codd. Cic. dett.* pro] *r* quod *R* intolla-
 bilius *RGK* 6 a non et hilum *om. B* est compositum quod] *h* est compositum.
 est hilum quod *G* est compositum. hilum est quod *L* est compositum. hilum quod
RAHL est compositum et non et nilum hilum quod *B* 7 pro] quod *A* ue-
 8 ^{li}tustissimi *G* uetustissimi proferebant] dicebant antiqui *A* Lucius *Kk* *Lucil.*
sat. XIV 4 *Dous. Gerl.* 9 ^vnaumachiam] *d* naumachum *D* haec licet *K* al-
 beolumque *GL* ^vpotare et calces *Rr* 10 dilectes *GL* uiuas. Nullum autem
 alteri plus potest contrarium et oppositum repperiri quam nihil ad aliquid et aliquid
 ad nihil. In *am B* 11 ^tin *am D* 13 ^tin *im D* unum cim nomen uici in
 declinabile est ut *GL* est *om. K* 14 celsius *A* cellus *K* 15 ^vin *vm D*
 Graeca *om. K* in *on* apud *gēos GK* in *on* desinentia apud graecos *L* ⁱⁿon *DH*
 16 sunt *supscr. in L* um ⁱ *Bb* templum ^{li} *GL* 17 hoc *om. L* pe-
 18 ^{lii}lium *L* pellium ^{lii} *G* hoc *om. L* ostorium huius ostorii *R* ostorium ^{rii} *L*
 * ostorium ^{rii} *(h) GL* hostrium huius hostrii *H* lignum commodius aequatum
G quo in *titura* (com?) *l* quo modius] *h* quomodo dius *H* 18 multa apud
 comicos multa *R* ^{cōmicos} *GL* 19 articulos *ex* articulus *corr. B* femini *K*
 20 gratiam *Rr* gracia *H* causa *L* uel gratia *l* ἡ] ^h in *titura rh om. BK*
 ΔΟΡΚΙΟΝ *RGL* ΔΟΡΚΥΟΝ *DH* 21 dorthium *A* dorthium *r* ΔΩΡΚΙΥΜ *R* ἡ *om. BK*
 ΓΛΥΚΕΡΙΟΝ] *l* ΓΑΥΚΕΡΙΟΝ *R* ΓΑΙΚΕΡΙΟΝ *BA* ΓΑΙΚΟΝΙΟΝ *G* ΓΑΙΚΙΟΝ *K* ΓΑΙΚ***** *L*
 glycerium *BH* et in *titura* ^g ^hlycerium *Rr* grecerium *A* gliconium *G* gleconium *K*

p. 688 P.

p. 225. 26 K.

‘ἡ Ἀβρότονον haec Abrotonum’, ‘ἡ Λεόντιον haec Leontium’. hoc autem solet fieri adulationis causa sive diminutionis aetatis.

- 25 In ‘an’ aut in ‘in’ aut ‘on’ aut ‘yn’ desinentia Graeca sunt masculina vel feminina et producuntur omnia et vel Graece declinantur, ut ‘Pan Panos’ - Virgilius in VIII:

Parrhasio dictum Panos de more Lycaei -, vel ex genetivo Graeco fit Latinus, mutata ος ultima in ‘is’, ut ‘Titan Titanos’, ‘Titan Titanis’; ‘delphin delphinos’, ‘delphin delphinis’. dicitur tamen et ‘delphinus delphini’. in multis enim invenimus | a genetivo Graeco factum Latinum nominativum - ut ‘elephas elephantos, hic elephas huius elephantis’ et ‘hic elephantis’, a genetivo Graeco ‘elephantos’, ‘huius elephanti’. similiter ‘hic abacus huius abaci’ a genetivo Graeco ἄβακος; ‘Ἀραψ Ἀραβος’, ‘Arabs Arabis’ et ‘Arabus Arabi’; ‘Τιτάν Τιτάνος’, ‘hic Titanus huius Titani’ - Plautus in Menaechmis:

Barbatum, tremulum †Titanum qui lucet Cygno patre -, 15

ἡ om. R ἡ Χρύσιον haec Chrysium] om. H ἡ Χρύσιον — Leontium] om. G
in litura scriptū l *PICTION R XPICION r XPICION B Chrysium] b chryseum B
chrysium RADl 1 ἡ om. R ἡ Ἀβρότονον — Leontium] om. K ΒΡΩΤΩΝΟΝ

R ΑΒΡΩΤΩΝΟΝ r brotonium Rr ab rotonnium H abrotinnium h AHONTION R
ARONKION H Haec autem solent H 2 adulationis GLK 3 IN N SED PRIMVM
IN AN ET IN ET YN ET ON GRECA PRODUCTA. D an aut in ON aut YN B an *** yu G
an ā in ā on yn g an aut in aut on aut yn L aut in on aut in yn K aut in yn
aut in ou D yu] *n H en h ḡca disinentia L 4 post omnia: in an termi-
nantia, et vel graece declinantur in litura b omnia uel GK panos add. r
5 Verg. Aen. VIII 344 6 Parrhasio] H Med. Pal. parrasio BLrd paruasio RADGK

cum Vergiliū Romano. sic igitur f. s. Priscianus s. Theodorus dictam Med. Pa-
nos] paunos B *** panos (pan?) K lycei ADK licei GL licei Rr 7 ḡco ge-
nitivo GL o* R oc r os BDGL his Rr tytan tytanos (tytanos d) tytan
tytanis D 8 delphian B delphi delphinos G delphian delphianos uel K delphi del-
phinis RG delphinis ex delphinos corr. H 9 et om. G delphinus delphini G
graeco genitio GL 10 nominativum add. h ut] hic GL hellefas helefantos
Rr elifas elifantos GK elefas elefantos DH elefas elifantos L elephas B ele-
fas RDH elifas GLK 11 elefantis RDH elifantis GLK elifantos huius elifanti
GK elefantos huius elifanti DHr huius elifanti elifantos L 12 abacus a genitio
graeco abacos huius abaci K huius] huic R abaci] abacos BA ἄβακος] ARAKOC abaci
A abacos RH abacos abacis G abacos abaci L 13 Ἀραψ Ἀραβος] om. RHGLK
ARABC. APABOC. in mg. r arabs arabos Ah hic arabs arabos B hic arabs arabis
BDrh *** arab* arab* R arabos arabis GLK Τιτάν Τιτάνος] om. H ΤΙΤΑΝ ΤΙ-
ΕΑΝΟC r titam titanos R titan titanos BADGLK 14 tytanus D huius om. GL

tytani D Plaut. Menaechm. V 2, 101 (v. 854) megmis Rr menecmis B me-
nechis G menecmis AD minechis L mechenis K 15 tremulum titanum] l tita-
num tremulum L Titanum] sic etiam libri Plautini tytanum D Tithonum Meur-

sus qui lucet (lucit K) cygno (cygno Rr cygno K cygno H .cvc.no B cigno G cigno
ADL) cygno progenatum testantur libri Plaut. opt. mosco progenatum Ritschelii Lips.
Cygno qui eluet Palmerius l. ms. Berchemi et Colerus l. Prisciano antiquissimo et Con-
stantinopoli olim scripto, quorum illud qui cygno lucet, hic cygno qui lucet offerebat
patri A

p. 236. P.

p. 236 K.

nec non et ab accusativo: 'panthera', 'creterra', quod Graeci quoque in 26 multis fecere, quos in hoc quoque sequimur, qui saepe et genetivo et aliis casibus pro nominativo sunt usi: 'ὁ μάργυρος τοῦ μάργυρος, ὁ μάργυρος', 'ὁ ἰκτίς τοῦ ἰκτίος' καὶ 'ὁ ἰκτίος' - Virgilius in VII:

5 Hyrcanisve Arabisve parant seu tendere ad Indos,
qui est a nominativo 'hic Arabus'. idem in VIII:

Omnis Arabs, omnes vertebant terga Sabaci.

Lu||cilius in IIII 'Aethiopus' dixit pro 'Aethiops':

Rinocerus velut Aethiopus.

10 'Titanus' quoque pro 'Titan' dicebant; unde Naevius in carmine belli Punici primo:

Inerant signa expressa quo modo Titani,
Bicorpores Gigantes magnique Atlantes.

Lucanus in VIII:

15 Nec tutus spatio est elephas.

Iuvenalis in IIII:

Rursus ad Aethiopum populos aliosque elephantos.

Virgilius in VIII:

pantherae terga retorquens.

20 Cicero in Arato:

1 et om. B panthera B cratera ADK et in litura H cratera (a) L et cratera G quoque om. A 2 fecere] b facere B facere H quos L saepe ex

L 3 usi ut ADHG ω R ΜΑΡΤΥΡ BGLK et in litura H ΜΑΡΤΙΡ Ad ΜΑΡΤΙ*

D ΤΩΥ R ΤΟΙ G ΜΑΡΤΙΡΟΣ AGd ΜΑΡΤΙΡΟΝ D post μάργυρος: n (i. e. ἦ) superscr., καὶ in mg. add. r καὶ etiam BA κιαὶ D ὁ μάργυρος om. G add. g ΜΑΡΤΙΡΟΣ

ADr 4 TIC D ΙΚΤΥC RH τῶΥ ΙΚΤΙΝΟC Rr ΝΟΥ. ΤΟΥ. ΙΚΤΙΝΟC A ΤΟΥ ΙΚΤΙΝΟC

K ΤΟΙ ΙΚΤΙΝΟC G ΤΟΥ ΙΚΤΥΝΟC H ΤΟΥ ΟΙΚΤΙΝΟΝ B ΙΚΤΙΝΟC A ΙΚΤΥΝΟC R DE

EXEMPLIS D Verg. Aen. VII 605 5 hircanisuae Rr hircanisue BAHGLK hircanisque Verg. Fr. 6 hic om. L Verg. Aen. VIII 706 7 om̄s arabs G terga

Sabaci] r tergas abacie R tergebant ei A 8 licilius L Lucil. in IIII: III 21

Dous. Gerl. 18 Vary., his verbis a Dousa compositis cum fragmento libri III a Nonio

25, 28 citato: Brouchus Bovillanus (?) dente adverso eminulo, hic est | Rinocerus

VII L VIII K 9 renocerus K ueluti B uelutū A 10 ***** dicebant pro

titan (pro titan) B tytan D neuins libri Naev. bell. Pun. I v. § 6 11 punici.

Primo inerant BA 12 signa] b signa B expsa GLK titani ex titanus

corr. K 13 bicorpores] b bicorpore Dd bicorpore B gygantes RD atlantes

R athlantes BADGLK athlatentes H 14 lucanus ex lucantes corr. D Lucan.

Phars. VIII 732 15 totus Dd elephas] b elephans B cum Luc. Voss. B eliphas K elefas RH elifas GL 16 Iuv. sat. IIII 10, 150 17 aliosque Prisc. cum

Iuv. libris dett. aliosque Iuv. cod. Pith. elifantos GL aeliphantos K 18 Verg.

Aen. VIII 460 19 panthera Pal. 20 Cic. Arat. v. 332 (91) sq. cf. supra

§ 20

p. 689 P.

p. 236. 37 K.

Tum magni curvus capricorni corpora propter
Delphinus iacet, haut nimio lustratus nitore.

Horatius in II carminum:

Nec curat Orion leones

Aut timidos agitare lyncas.

27 (et notandum etiam de genere, quod masculino genere protulit Horatius,
cum Virgilius feminino in III georgicon:

Quid lynces Bacchi variae?)

Horatius in II carminum:

nulla decempedis

Metata pri|vatis opacam

Porticus excipiebat Arcton,

'haec decempeda' ab accusativo Graeco [ἀπὸ τοῦ 'δεκάποδα']. idem:

Diversum confusa genus panthera camelo.

'cassida' quoque accusativus est Graecus, ab eo quod est 'cassis', quo
usus est pro nominativo 'cassis' Virgilius:

aurea vati

Cassida.

Stadius vero 'cassis' protulit in II Thebaidos:

Bellipotens, cui torva genus horrore decoro

Cassis et asperso crudescit sanguine Gorgon.

quod autem Graecum est hoc nomen, ostendit etiam Probus in libro, qui
est de catholicis nominum. Persius:

1 Tum] cum G coruus BGL cornus Dd cornus H corbus K propter]
pro G 2 delphinus Dd delphinus G haut BADHr aut K nitore G uel in ore
g nitorie H 3 oratius LK Hor. carm. II 13, 39 sq. carminum secundo L
5 timido R lincas HGLr et in litura d linquas K lincas RBA 6 etiam
om. GLK oratius GL 7 cum] r cur R Verg. georg. III 264 III] d
III ADHGLK quarto R III h 8 Quod AHK lynchus Med. lincas bachi
RADHGL linquis bachi K bachi B 9 oratius K Hor. carm. II 15, 14 sqq.
sermonum B 10 Nullam R decempedis] d decimpedis GD 11 metata] ex
mutata corr. H metat Dd meta B 12 arton D 13 decimpeda Dd id est
απο B ἀπὸ τοῦ δεκάποδα] om. H id est απο του δεκαποδα Dd απο των δε-
καποδα R απο του δεκαποδα G του δεκαποδα h idem] r In eodem RBAHGL Idem
in eodem D In eodem quoque K Hor. epp. II 1, 195 14 confussa L ca-
melo] r camello RHGLK 15 casida GK graecus est L cassis K 16 nomi-
nativi Rr cassis G cassis K post cassis: Virgilius — cassis om. G add. g
Verg. Aen. XI 774 sq. 17 auria K 18 casida K 19 Stat. Theb. II 716
sq. cassis K tebaidos K 20 bella potens Gg bellapotens LK torva G
turba RBLK genus] h genus H decoro] g Stadius decore GDHLK dedecore
RBA decoros r decora h 21 cassis K asperso K asperso k 22 Prob. de
cathol. nom. p. 1473 P. 130 Lind. 23 Persius] versus conflatus ex Pers. sat. 2,
52 sqq.: Si tibi creterras (sic Montepess. Vat. crateras rell. tantum non omnes) ar-

p. 689. 90 P.

p. 237 K.

Creterram argenti sudabit praetrepidum cor.

Iuvenalis in I:

Lectus erat Codro Procula minor, urceoli sex
Ornamentum abaci.

s idem in IIII:

Quanto delphinis ballaena Britannica maior ..

Et sciendum, quod omnia in 'in' desinentia etiam in 'is' productam 28
finitur: 'Arin' et 'Arīs', 'delphin' et 'delphis', 'Eleusin' et 'Eleusis',
'Trachin' et 'Trachis'. et notandum, quod auctores Graecorum in 'is'
10 magis terminatione sunt usi, nostri vero frequentius in 'in', quamvis Ci-
cero pro Scauro: cum dare nollet, inquit, Aris, clam ex Sardi-
nia est fugere conatus. in eadem: Arinis uxorem pelicatus
dolore concitatam.

· In 'yn' quoque terminantia addita 'is' || faciunt genitivum: 'Adramyn
15 (nomen herois) Adramynis', 'Phorcyn Phorcynis'. unde Lucanus libro VI 29
VIII:

Squalebant late Phorcynidos arva Medusae.

nam 'Phorcys' per s 'Phorcysis' declinatur, non 'Phorcynis' facit.

genti incusaque pingui Auro dona feram sudes et pectore laeuo Executiat guttas
laetari praetrepidum (praetepidum *Mp. Vat.*) cor 1 creterram] *R (B?) crateram*
rell. arguenti *K* sudavit *K* praetrepidum] *r* praetrepidum *R* pertrepidum
DL 2 *Iuv. sat.* I 3, 203 *sq.* 3 Lectus] *in litura h* letus *R* porcula *A* pro-
cala *K* procul aminor orceolis exornamentum *B* orceoli *D* urceoli sex] *r*
orceoli sex *h* orceolis ex *RHGLK* 5 *Iuv. sat.* IIII 10, 14 .VIII. *G* 6 quan-
tum *B* quando *D* quod *K* delphinis *GL* ballena *libri* britannica *RBAH* bri-

tinnaca *Gg* britannica *h* britannica *LK* post maior: *deest unum sol. in B v. § 32*
7 *IN IN GRECA D* in yn *K* disinentia in in *GL* is] *rd* his *RD* pro-
ducta *D* 8 aryn *K* post Arin: est *add.* *A* proprium nomen *DHGLK* delphin

L delphyn *K* delphis *GL* delphinis *Rr* eleusyn *K* 9 trachin *K* ' his *Rr*

10 usi sunt *GL* vero] *l* quoque *L* frequentius *g* frecentius *GK* Cicero
pro Scauro I 7 (*II extr.: class. auct. II p. 286 Mai.*), servavit solus *Priscianus* 11

Scauro] *d* saturo *D* nollet] *r* nolet *RK* inquit *Gg* inquit *K* inquit Aris] *r*
inqui taris *R* ex Sardinia] *rd* exardinia *RDGK* 12 est fugere] effugere *K*
figure D fugere *d* Cic. *pro Scauro* II 9 (*VI l. t. p. 292 M.*) eodem *L* pel-

licatus *DGL* pelecatus *K* paelicatus a dolore Cic. *Mediolan.* 13 dolore *Dd*
dolo *RA?* 14 terminantia] disinentia *GL* genitivum *R* adramoy *K* 15

herohis *Rr* heroys *AL* haeroys *G* adramynis *Rr* adraminis *H* adrammis *K*

phorcyn (p) phorchinis *R* poreyn .nis *G* Luc. *Phars.* VIII 626 16 VIII
AGK VII *L* 17 squalebat *G*, scalebat *L* scaliebat *K* phorchinidos *R* poreynis

G poreynis *L* phorcynis *K* phorcynidos *Luc. Voss. A* medussae *G* 18 phorcis

RD porchis *r* poreys *G* porcis *L* phorchyis *R* poreys *Gg* phorcis (i) *H* porcis *L*

phorcis *K* phorcynis *R* poreynis *G* poreynis *L* forcinis *K* facit *om.* *HK*

'Euan Euantis' notandum, quod t assumpsit in genetivo. Ovidius in IIII metamorphoseon:

Nycteliusque Eleleusque parens et Iacchus et Euan.
Statius in.V:

et a summis auditus montibus Euan.

5

Virgilius in VI:

Illa chorum simulans | Euantis orgia circum;
quidam tamen participium accusativi casus pluralis hoc magis esse volunt, ne sit communis extrema syllaba: 'euantis Phrygias' pro 'bacchantis'.

In 'on' quoque genetivi Graeci supra dictam servant regulam, paenultima secundum Graecos manente producta vel correpta: 'Μέμνων Μέμνωνος, hic Memnon huius Memnōnis', 'Σίνων Σίνωνος, hic Sinon huius Sinōnis', 'Λαοκόων Λαοκόωντος, hic Laocoon huius Laocoōntis'. haec tamen antiqui solent ablata n proferre et secundum Latinorum regulam in o terminantium, quod ubique Terentius facit, declinare, ut 'hic Antipho huius Antiphonis', 'hic draco huius draconis', 'hic leo huius leonis'; si enim 'leon' dicas, necessario servas, ut genetivus quoque secundum Graecos t habeat: 'leontis'. unde Cicero in libro Verrinarum, qui est de suppliciis, proprium nomen 'Leon Leontis' declinavit: quid? in Leonte Imacharensi non idem fecisti? idem in frumentaria: tum iste 20

1 Euan — in genetivo *om. H in mg. add. h* ^v ^v *eyn eyntis G euyñ euyntis LK*
notan^{dum} *H te Rr Ovid. metam. IIII 15 2 IIII] α V libri 3 Nycteliusque*
Ovidius, Putschius Nysteliusque Rh nictelusque G Nisteliusque A Nystelliusque H
Nyprostelius D Nystelius d^{lo} Nisteliusque Ll Nycteliusque Eleleusque] "eleusque" mo-
telliusque K Eleleusque] Ovidius μ eleusque RAHL eliusque Dd leneusque G
iachus HGLK machus D lachus euan A et euyñ in litura g euyñ LK Eu-
han Ovidii Marcianus 4 Stat. Theb. V 94 5 Et assumis G summis] r
sumis R euyñ LK eyin G euhan Stat. Cass. 6 Verg. Aen. VI 517 7
euyntis G euyntis LK euhantis Pal. Rom. Fr. euhantis Med. horgia G orgia
Med. 9 euyntis GLK phrygias AGLK frigias HG phygias D bacchantis
Rr bacchantes D bachantes, Gh bachantis AHLKg 10 IN YN GRECA h. i. D
11 saecundum D Μέμνων — Laocoontis] in lac. h MEMNON RADG uel MEM-
NWON g MENNON h ΜΗΜΝΩΝ K MEMNWNOC L MENNONOC h ΜΗΜΝΩΝOC K MNONOC D
12 mendon mennonis h CINON RAKh cinon D CINONOC RAGKh uel CINONOC g
cinonoc D huius om. HGL 13 ΛΑΟΚΟΩΝ G ΛΑΟΚΩΝ ΛΑΟΚΩΝΤΟΣ Rr ΛΑΟ-
ΚΩΝ ΛΑΟΚΩΝΤΟΣ D ΛΑΚΩΝ ΛΑΚΩΝΤΟΣ AK ΛΑΚΩΝ ΛΑΚΩΝΤΟΣ H ΛΑΟΚΩΝ ΛΑΟ-
ΚΩΝΤΟΣ L lagoon RAH huius om. G laeoontis AHR laeoontis R 14 sole-
bant ADHL 15 declinare facit GL ut om. L antiphō (h) L huius om.
GL 16 huius om. GL daraconis H huius om. GL 17 leo H seruas Hh
*1] om. K * (e) D 18 DE EXEMPLIS. D Cic. in Verr. II 5, 7, 15 uerinarum*
libro GL uerrinarum (i) R supplicis L suplicis K 19 Quod A Leonida
*Cic. libri opt. 20 Imacharensi] r in imacharensi L imacharen*** R innacherensi*
K; libri Cic. varie corrupti Cic. in Verr. II 3, 22, 55

p. 690. 91 P.

p. 238. 39 K.

Veneriis magna voce imperat, ut Xeno audiret, pro 'Ξένων' Graeco. idem de suppliciis: Dexo Tyndaritanus homo nobilis, pro 'Dexon'. idem pro Murena Zeno pro 'Zenon' profert. idem pro Fundanio: essetne id, quod Meno nuntiasset, pro 'Menon'. Statius in I Achilleidos:

Conclamant Danaï stimulatque Agamemno volentes.

Horatius in III carminum:

diffidit urbium

Portas vir Macedo et subruit aemulos.

10 In 'en' desinentia correptam Latina sunt masculini vel neutri generis, 30 quae mutant e in i et addita 'is' faciunt genetivum, ut 'hic flāmēn huius flaminis', 'hoc numēn huius || numinis'.

In 'en' productam Latina et Graeca generis sunt masculini vel femini et accepta 'is' faciunt genetivum, ut 'hic liēn huius lienis', 'riēn rie-
15 nis' vel 'rēn renis' - Horatius in II sermonum:

Quod latus aut renes morbo temptantur acuto - ,

'splēn splenis, | 'Damēn', nomen proprium historici Graeci, 'Damenis', similiter 'Sebēn', nomen herois, socii Vlixis, qui habitavit Temesae, 'Sebenis', 'Hymēn Hymenis', 'haec Sirēn huius Sirenis', 'haec Troezēn huius
20 Troezenis'.

1 Veneriis] d ueneris DKh magna (al. maxima) uoce Veneriis *codd. Cicero*
audiret] adesset Cic. patimps. Vat. Ξένων] Krehlius (ξένων 2 ξένων π)
XENON A xenon RDHGLK 2 Idem — pro dexon omi. A Cic. in Ferr. II 5,
42, 108 supliciis RLLK dexon Rr dexto AD. dexio lib. Cic. dect. dextolin

dardanus G dexo tindardanus g tyndaridanus DH tindaridanus RALK nobilissimus Cicero

3 Cic. pro Mur. 29, 61 mureno Dd munera R zteno pro ztenon K profert] r profertur RL Cic. pro Fundanio: fr. II p. 445 Or. 4 fundario A quod] r quae R Parmeno Ruhnkenius ad Iul. Rufinian. de fig. sent.

§ 2 nuntiasset K Stat. Achill. I 553 5 acheileidos G achileidos LK

6 denai K stimolatoque GL stimolataque K agimemno GL 7 oratius K Hor. carm. III 16, 13 sq. carminum III G carminum tertio L 8 defidit Gk difidit l deficit L defecit K

9 portas *spscr. in L* macaedo D subruit Gg
10 IN EN CORREPTAM LATINA. *inscr. D* corrept] disineñ G correpta disinentia L correptam] d correpta RAD 11 mutant *add. h* ut om. L hic * flamen R flamen .nis L flemen .nis G 12 hoc numen huius numinis] flemen .nis K huius om. GL post numinis: flamen .nis *add. G* femem feminis D flemen .nis L 13 productam] r producta R latina* (m) D sunt generis GL vel] et R 14 is] rd his RD ut om. GL 15 oratius K Hor. serm. II 3, 163 16 temptantur L temptentur (tententur) *pars codd. Horat.*

17 Damen] *scripsit Argolica teste Herodiano π. μον. λέξ. p. 32, 9 cf. Lelrsum*
Herod. scripta tria p. 108 h historici R 18 Seben] 'Σέβην Σέβηνος' *ἔστι δὲ ὄνομα ἡρώος* Choerobosc. ad Theodos. p. 69, 22; 276, 22 *Gaisf.* heroy's GL habitabit K temesae Rr temisse G 19 imen Rr himen G himenis G syren R sir*en (i) G sirien I huius om. GL si**renis (re) G Troezen] I trizen RADHGL τρυξέν K 20 Troezenis] I trizenis RADHGL τρυξένis K

- 31 In 'ar' Latina et Graeca inveniuntur et barbara generis masculini vel neutri vel omnis, quae accepta 'is' faciunt genitivum, ut 'hic Caesar Caesaris', 'hoc nectar nectaris', 'hic' et 'haec' et 'hoc par huius paris', 'hic Aspar huius Asparis', 'Bostar Bostaris'. sed neutra, si derivativa sint, producunt a in obliquis casibus: a lupa 'hoc lupanar huius lupanāris', a lacu 'lacunar lacunāris', a laqueo 'laquear laqueāris', a calce 'hoc calcar huius calcāris'. Horatius in II epistularum:
et vatibus addere calcar.

Virgilius in VI:

Seu spumantis equi foderet calcāribus armos. 10

'Nar' quoque 'Nāris' monosyllabum similiter producit a in genitivo et est proprium fluvii. nam si nasum velimus significare, 'haec naris huius naris' similem genitivo nominativum proferimus, sicut frequenter Ovidius ponit, ut in III metamorphoseon:

panda . . . 15

Naris erat.

idem in VI:

Defluxere comae, cum quis et naris et aures.

Lucanus in II genitivum protulit:

Hic aures, alius spiramina naris aduncae 20

Amputat.

'far' etiam 'fārris' positione habuit paenultimam longam, quod solum r litteram geminavit, et puto differentiae causa, ne verbum esse putetur secundae personae 'for faris fatur'. et sciendum, quod 'pār' et 'Nār' producitur in nominativo, ut Lucanus in IIII:

25

1 IN AR *inscr. d* et Graeca *om. A* masculini et neutri *K* 2 omnis generis quae *L*

is] *rd* his *RD* ut *om. L* huius caesaris *Kr* 3 hic *L* huius nectaris *RDHK*
par. ris *G* par. is *L* 4 aspar. ris *GL* hic bostar *LK* bustar *G* huius. ris
K deriuata *G* 5 obliquis] *g* oblicis *G* a lupa *om. LK* a lupa hoc *om. G*
huius *om. GLK* 6 hoc laquear *K* huius laquearis *RDHK* calce *D* 7

calcar. ris *GLK* ^h Oratius *R* oratius *K* *Hor. epp.* II 1, 217 epistularum] *RH*
epistularum *rh* *rell.* 8 Si munus apolline (apollini *I*) dignum vis completere libris
ante: et vatibus *versu Hor. praecedente assumpto addunt DH* 9 *Verg. Aen.* VI
882 III. *RAHGL* II. *K* 10 Seu spumantis equi *om. DGLK* aequi *H*

foderat *K* foederet *Verg. Fr.* 11 monosyllabam *G* 12 fluvii *G* nassum *GK* 13
genitivum nominatio *L* genitio nominatio *G* proferemus *AHGK* *Ovid. me-*
tam. III 674 *sq.* Panda loquenti | Naris erat 14 III *om. GLK* metamorphoseon *D*
metā *K* 17 *Ovid. metam.* VI 141 VI *Rr* 18 comme cum *R* ^{uel quibus} quis *Ll*

nares *G* nares *LK* auris *v. l. libror. Ovid.* 19 *Lucan. Phars.* II 183 *sq.*

U. *K* protulit *om. K* 20 spiraminaris *Dd* 22 faris *Rr* longuam penulti-
mam habuit *GL* litterarum *R* 23 differentiae *L* deferentiae *K* causa. Nec
uerbium *D* putaretur *K* putaret *L* saecunde *R* saecundae *r* 24 for] a for *G*
aut for L faris] *far A* producitur] *r* producit *RD* producuntur *AGLKd*
25 *Lucan. Phars.* IIII 482 III. *D*

p. 691. 92 P.

p. 239. 40 K.

Pār animi laus est, et quos speraveris annos.

et Virgilius in VII:

Sulphurea Nār albus aqua.

sed 'Nār' servavit a productam etiam in obliquis - Ennius in VII annualium:

Sulphureas || posuit spiramina Nāris ad undas -,
'pār' corripuit. | - Virgilius in bucolico:
numero deus impāre gaudet.

32

Lucanus in VIII:

10 Ergo pāri voto gessisti bella, iuventus
[et:

pāribus se sustulit alis] -.

similiter 'Lār Lāris'. Virgilius:

● Pergameumque Lārem et canae penetralia Vestae.

15 Plautus:

Ego sum Lār familiaris.

In 'er' correptam desinentia s et t antecedentibus, nisi sint possessiva, quorum in 'is' desinunt feminina, 'er' in 'ri' mutant et faciunt genitivum, ut 'hic Austēr Austri', 'hic oleastēr oleastri'; 'hic apiastēr apias-
20 tri'. excipitur 'sequestēr, sequestris', quod duplici ratione compellitur secundae esse, quoniam et 'st' ante 'er' habet nec est possessivum et quod in a facit femininum [id est 'sequestra'] - Virgilius in XI:

et pace sequestra -;

25 tertiae tamen invenitur declinationis apud plerosque - Cicero in II Ver-
rinarum: aut sequestres aut interpretes corrumpendi iūdi-

1 anima *H* spe^raueris *H* sepe^raueris *G* sepe^rauis *k* sepe^r***** *K*
 saeparaueris *R* separaueris *ADL* superaueris *Luc. cod. Remensis* 2 et *om.*
L Verg. Aen. VII 517 3 sulphurea *DK* solphurea *G* solphorea *L*
 4 servavit servavit *A* obliquis] obliquis casibus *GL* *Enn. ann. V*
4 E. S. VII inc. 11 Hug. VII, xix p. 40. LXI Vahl. 6 Sulphureas — un-
 das *add. r* sulphureas *Dd* solphureas *G* solphoreas *L* nāris *L* 7 Par* *H*
Verg. bucol. 8, 75 bucolico *GLK* 9 *Lucan. Phars. VIII 256* VIII]
 IX 1 VIII *RADHK* VII *GL* 10 gessisti bella iuventus] *r om. K G. B. i. R*
g. b. i. Iq et sic, ni f., H gessisti bella iuventus *in mg. L Verg* in IX *in litura h*
 11 *Verg. Aen. VIII 14* 12 post alis: uir *add. g* 13 similiter Lar Laris post
 Virgilius — Vestae posuit *LK, ord. immut. k* similiter — familiaris *in litura g*
 et canae penetralia Vestae *om. R, add. r* Plautus — familiaris ante Virgilius col-
 locant *Rh, ord. immut. r Verg. Aen. V 744* Verg. in V *H* 14 pergameunque *K*
 amen
 pergreumque *Dd* pergaeumque *H* penetralia *LK* 15 *Plaut. aulul. prol. v. 2* 16 sum
om. G sum Lar] sic etiam *Prob. p. 1455 P.* lar sum *codd. Plautini* familiaris *K*
 17 *IN ER COE. inscr. A* 18 feminina] *r* femina *RH* 19 ut *om. GL* haustri *H* austri
 oleaster *GK* hic oleaster oleastri *in mg. add. r* oleastri apiaster *GL* + apias-
 ter *H* 20 sequester] dicitur qui certantibus medius interuenit *spscr. k* seque-
 tri *A* 21 et st] t^{et} s *L* t et s *d* et s et t *HK* er] *r D* 22 id est] *om. GL*
 id *K Verg. Aen. XI 133* In XI. uir *GL* 24 *Cic. Verr. I 12, 36* II] *fo*
 (i. e. secundo) *L* uerrinarum *R* uerrinarum *G* 25 ab aut sequestres iterum *inc. B*

v. § 27 extr. p. 219, 6 correpdi *H*

cii - sed Plautus hoc quoque secundum analogiam declinavit, ut in vidularia:

Animum advortite, amabo, sultis, vidulum hic apponite;
Ego servabo, quasi sequestro detis, neutri reddibo,
Donicum res iudicata erit haec.

5

in eadem:

Haut fugio sequestrum.

33 In 'er' desinentia Graeca quoque masculina supra dictam servant regulam. quae in ρος apud Graecos finita, antecedente alia in eadem syllaba consonante, mutant ρος in 'er' apud Latinos, ut 'Μένανδρος, Menander 10 Menandri', 'Μελέαγρος, Meleager Meleagri', 'Ἀλέξανδρος, Alexander Alexandri'. excipitur 'congrus' - quamvis 'conger' dixit Plautus in Persa:

Memini: ut muraena et congerne calefierent -,
'Codrus', 'hydrus', 'Petrus', 'scombrus', 'Hebrus', 'amphimacrus', 'Locrus',
quae o in u mutant, non 'ros' in 'er': quamvis antiqui etiam in aliis 15
nominibus eiusdem terminationis est quando sic protulerint nominativos, ut
Virgilius 'Teucus' et 'Euandrus' protulit in III:

Teucus Roeteas primum est advectus in oras.

idem in VIII:

Rex Euandrus ait non haec sollemnia nobis.

20

in eodem:

1 *Plaut. vidul. fragm. 5 p. 442 Both.* analogiam L 3 aduertite AGLK *amabo R
amalo GK et uidete A ambo α sultis] *Bothius, Struvius lat. Declinat. p. 151* si uultis
libri uita[m RBADHLg uilulum G opponite K 4 seruabo ex seruauo corr. B

redde
sequestri Non. p. 508, 9 neutri om. G reddibo] cf. § 35 **sibo (red?) Ll
reddibo ucl donec
redde ibo Gg reddibo Hh s̄ ibo K 5 donicum Gg donecum H iudicata] re iudicata R re iudicata BDHr diiudicata g et codd. lib. XIII § 11 diiudicata A erit] sit codd. lib. XIII l. l. erit haec] d erit. Haec D erit GK haec om. etiam lib. XIII
idem
l. l. erit. hic in L 6 In eadem Hh 7 haud RBADH 8 IN ER. GR.

quoque
inscr. d disinentia graeca Ll masculina in ras. b sc**** B serbant b
9 ros LKr alia spscr. K 10 ros GLK ΜΗΝΑΝΔΡΟΣ GK ΜΗΝΑΝΔΡΟΣ L
menandros RB ΜΕΝΑΝΔΡΟΣ — ΑΛΗΞΑΝΔΡΟΣ (sic) in litura h 11 ΜΗΝΑ-
ΓΡΟΣ K ΜΗΛΕΑΓΡΩΣ G ΜΗΛΑΓΡΩΣ L meleagros R ΜΕΛΕΑΓΕΡ B Meleager Me-
leagri] meleager .ri L ri K ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ A ΑΛΗΧΑΝΔΡΟΣ K formosus uir et su-
perbus spscr. k alexandros Rg alaxandros G 12 gongrus RBD et in litura h gron-
gus D grongrus A gonger RBAH Plaut. Pers. 1 3, 30 (v. 110) 13 mu-
raena] x murena libri gonger RBADH 14 hidrus GLK scombrus RDHGLK
Hebrus] scripsi ebrus libri amphimacrus DHGKr 15 poc BAH 16 nomi-
nibus K terminationis] r terminationibus RA protulerunt BAGK .Vt b
.V* B 17 teucus GL in] .ut in BAD Verg. Aen. III 108 18 teuchrus D

teucus GL rotheas Rr rhoetheas B retheas D rotheas GL ritheas AK rytheas H

rhoeteas Med. Fr. - - heas Pal. primus Med. in] sic Pal. Fr. (Rom. h. l. deficit) ad Med. in oras] b an oras B horas D Verg. Aen. VIII 185

VIII* R 20 sollemnia Rr sollempnia DG solemnia HJK sollempnia Med. 21
Verg. Aen. VIII 558

p. 602. 93 P.

p. 241. 42 K.

Tum pater Euandrus dextram complexus euntis.
idem in X:

Pallas, Euander, in ipsis

Omnia sunt oculis.

illa quoque Latina || nomina, quae feminina in a faciunt, 'er' in 'ri' mu-VII 34
tant in genetivo, ut par sit syllabis suo nominativo, ut 'ater atri', facit
enim 'atra', 'niger nigri nigra', exceptis illis, quae s vel 'sp' vel n ante
'er' habent, et a ferendo vel gerendo compositis, quae accepta i faciunt
genetivum una syllaba vincentem suum nominativum, ut 'miser miseri',
10 'prosper prosperi', - Donatianus in senatu pro se: ut prosper
dicendi successus ostenderet, et auditorum benivolentia |
crescere dicentium facultatem; Cicero tamen 'prosperus' protulit
in VI de re publica: deinde est hominum generi prosperus
et salutaris -, 'asper asperi' - nam 'aspri' per syncopam dicitur -, 'lu-
15 cifer luciferi', 'corniger cornigeri', 'tener teneri'. 'liber' quoque, quando
ingenuum significat, 'liberi' differentiae causa declinamus, ne, si 'libri'
dicamus, aliud significare putetur. 'dexter' similiter et 'dextri' et 'dexteri',
etiam 'adulter adulteri'. et notandum, quod tot syllabarum est genetivus
masculini, quot sit nominativus feminini. excipiuntur 'alter' et 'uter' et 35
20 ex his composita, quae pronominum declinationem sequuntur: 'alterius'
enim et 'utrius' faciunt genetivum. ex quo quidam errantes ea pronomina,
sicut supra diximus, voluerunt esse. ex eis compositum 'alteruter' quam-
vis in masculino ex duobus sit nominativis, tamen, quia in feminino 'al-

1 complexus D 2 Vergil. Aen. X 515 sq. 4 omnia sunt ex
sunt omnia corr. G 5 faciunt in a feminina A 6 syllabas Hh ut
om. G spscr. in L 7 negra Dd n] r en R 8 er] r RBHG gerendo] r
a gerendo R 9 genetivum om. A vincentem] r uincente R mis+er (s) G
miseri (s) g 10 Donatians D donatius G Donatianus f. est ille, cuius tam-
quam grammatici mentio habita est supra ad lib. V §7 Domitianus 3 Meyerus l. l.
p. 606 dubitante Westermann hist. eloq. R. p. 279 n. 23, improbante Lerschio act. ant.
Marb. 1844 p. 447 senatu. Pro se ut et Hh 11 docendi L successus L
succensus G succensus K ostenderet] sic ni f. H ostendet et in litura h et om.
RADGK add. r auditorum] r adiutorum RHK adiutorium BADGL boniuolentia
Dd beniuolentiae BK 12 dicentia Hh Cic. de re p. VI 17, 17 (somn. Scip.
4, 2) tū in litura g 13 .V.II. A rep. R re. p. K re publica G RB. A
14 asperi in litura g nam aspri add. r aspri] bg as+++ G as+ri B 16 di-
ferentiae L ne si] h nisi H 17 putetur] d potetur D putentur K similiter
dextri BH et dexteri] d et dextri D 18 est syllabarum G est om. L
masculini genetivus (s. genitiuus) BADH 19 quod BH nominatiuus ma femi-
nini. K 20 ex eis in litura g h is R eis A his composita ex compositis his
corr. H secuntur R sequuntur DK 21 quodam K 22 quamvis] qua+uis (s) D
23 in ante masculino spscr. in K

p. 693. 94 P.

p. 242. 43 K.

terutra' et in neutro 'alterutrum' ex corrupto et integro est, ex altera parte
 plerumque declinatur (id est exteriore) 'alteruter alterutrius', ut sit geneti-
 vus et dativus trium generum similis, quod proprium est omnium in 'ius'
 terminantium genitivum. Cicero pro M. Marcello: quod si in al-
 terutro peccandum sit. Lucanus in VI:

placet alea fati

Alterutrum mensura caput.

inveniuntur tamen et 'altera utra' et 'alterum utrum' | protulisse veteres et
 ex utraque parte declinasse. Cicero in Protagora: quae igitur pos-
 test esse indignitas voluptatis ad molestiam, nisi in magni-
 tudine aut longitudine alterius utrius posita? Cato de ambi-
 bitu: sed sunt partim qui duarum rerum alterius utrius
 causa magistratum petunt. || 'neuter' tamen plerique 'neutri' declina-
 verunt. sed Plautus in vidularia:

neutri reddibo

dixit dativum, cuius genitivus 'neutrius' sine dubio est, quamvis vetustis-
 simi soleant omnium in 'ius' terminantium genitivum et in i dativum etiam
 in i genitivum et in o dativum in genere masculino et neutro, in femi-
 36 vero secundum primam declinationem in 'ae' diphthongum proferre. M.
 Cato in censura de vestitu et de vehiculis: nam periniurium
 siet, cum mihi ob eos mores, quos prius habui, honos de-
 tur, ubi datus est, tum uti eos mutem atque alii modi sim,
 pro 'aliis modi'. Caelius in V: nullius alius rei nisi amicitiae

1 correpto *A* integro *GK* altera] *d* altare *D* 2 sit *superscr.*
in L 3 proprium omnium *G* 4 cecero *G* Cicero pro Marc. 7, 21
cf. lib. V § 63 M. om. *AGK* alterutro *ex* alterutrum *corr. A* 5 pe-
 candum *G* peccatum *rh* sit et lucanus *K* Luc. Phars. VI 7 sq. 6 alia *b*
 7 mensura *ADGLKb* caput] *d* et *ex* cap. *corr. L* capud *D* kaput *K*
 8 alterutra et alterutrum *G* uetere^usex *K* 9 extraque *H* declinasse *RB* ea
 declinasse *b* *rell.* Cicero in Protagora: v. lib. V § 64 protogora *L* pratagora *K*
 10 voluntatis libri modestiam *BADr* 11 aut in longitudine *GL* Cato de am-
 bitu: v. lib. V l. l. 12 quae *L* uarum *Rr* 13 declinauerunt neutri *G* neu-
 tri declinauerunt non neutrius. Sed *B* 14 Plautus in vidularia: v. § 32 uitula-
 ria *L* 15 neutri reddibo] redde neutri ibo *GL* redde ibo *K* reddibo *Hh* 16
 dativum *ex* datiuo *corr. K* neutris *Rr* uetustissimi *A* netustissimi soleant *in*
 titura *g* 17 solebant *AD* solent *L* omnium — in i dativum *om. GL* omnium
 — genitivum *add. l* terminantium *Dd* 19 M. *add. r* Marcus *B* M. Cato in
 censura de vestitu et de vehiculis: Meyerus l. l. p. 75 sq. v. *infra* § 82 et lib. XIII
 § 12 20 de vestitu] *b* deu& titu *B* ueiculis *BK* ^{per}friniurium *Rr* per iniuriam
GL 21 si et *GLK* si *D* ab *B* 22 datus] *r* datum *R* est *om. A* tum]
 . Tum *Hd* . Dum *D* 23 pro alius modi] *r* pro alium modo *R* Caelius] *d* Cae-
 lius *AH*: aelius *BD* elius *RGLK* Caelii Antipatri *annal. lib. V fr. ap. Krausium*
l. l. p. 192, apud Rothium l. l. fr. 46 p. 319 v. infra § 82 *lib. VII § 20 lib. XIII*
 § 12 alii libri plerique § 82, *L* lib. XIII l. l. aliae *K* *ex* *corr. § 82 G. I. Fos-*

p. 694 P.

p. 243. 44 K.

eorum causa. G. Licinius in II: perversum esse alii modi
postulare. Caesar in Anticatone priore: uno enim excepto,
quem alius modi atque omnis natura finxit, suos quisque
habet caros. 'uni' pro 'unius' Titinius in barbato:

5 quod quidem pol mulier dicet,

Namque uni collegi sumus.

'ipsi' pro 'ipsius' Afranius in homine:

Ipsi me velle vestimenta dicito.]

'toti' pro 'totius' idem in suspecta:

10 Adeo ut te satias caperet toti familiae.

'soli' pro 'solius' Cato in I originum: nam de omni Tusculana
civitate soli Lucii Mamili beneficium gratum fuit. idem

'nulli' pro 'nullius': qui tantisper nulli rei sies, dum nihil agas.
potest tamen hic datus accipi: 'nulli rei' pro 'nulli utilitati'. Teren-

15 tius in Andria:

quandoquidem tam iners, tam nulli consili.

'ulli' pro 'ullius' Plautus in truculento:

sus de analogia III 6 p. 177 ed. 1635 ^c amittitiae Rr 1 G. om. G G. Lici-
nius] Glicinius BH licinius L licinius ADG C. Licinii Macri ann. lib. II
p. 238 Kr. fr. 22 p. 367 R. v. infra § 82 lib. XIII § 12 2 postolare L
Caesar] Cato A Caes. Anticat. prior. fragm.: Caes. ed. Nipperdeius p. 704 cf. Prisc.

II. ad Caelii fragm. II. anticaone (n) D anticatione K . Priore uno H

uno] r Vni R 3 oms G 4 habere BADHGL karos K casus A tin-
tinnius G Titin. barb. fr. 9 p. 60 Both. fr. VI p. 103 Nk., qui versum asynar-
tetum censent. at v. G. Hermannum opusc. V 267, Ribb. fr. V p. 116 cf. § 82 5
dicet] v. librorum § 82 scripturam dicit h. l. libri G prounius uni Hh post
uni: pro unius add. RBGLK del. et subauditur spscr. r collegi] Bothius colligi G

§ 82 colligii RG collegii BADHLKr 7 ipsi quoque pro K affracius L
Afranius in homine] Afranii ominis fr. 9 p. 180 Both. fr. X p. 231 Nk. fr. IX p. 164

Ribb. homine] omine Bothius l. l. p. 170 8 ipsi] r ipse R uaestimento
Dd 9 toti] libri totae G. I. Vossius l. l. Krehlius Afran. suspect. fr. 10
p. 191 B. p. 257 Nk. fr. IX p. 174 Ribb. cf. § 82 10 utesatias A sacies H

capere** L toti] totae libri Krehliani omnes praeter Heidelb. teste Krehlio, cui
fidem non esse habendam docet H toti exhibens. ex meis totae Darmst.^c tote Caroliruh.
alter, rell. cum Heidelb. Vind. CCCXLVII Darmstad.^{ab} toti, infra § 82 totae K cum Caroli-
ruh. altero, Darmstad.^{ab} tote Darmstad.^c . rell. omnes toti, quod nec Ribbeckius mutare ausus
est coll. Friderici Haasii ad Reisigii schol. gramm. Lat. ann. 215 11 Cato orig. I
p. 106 Kr. fr. 32 p. 274 R. fr. XXXI p. 35 Wr. cf. infra § 82 12 solii L

Lucii] libri § 82 lucilia Rr lucilii rell. mamilli G beneficium K idem]
inter libri orig. II fragmenta exhibent Krausius p. 108, Rothius fr. 40 p. 275, Wa-
generus fr. LVIII p. 43, at infra § 82 idem in II sine librorum mss. auctoritate per
editiones tantum propagatum est. ad incertae igitur sedis fragmenta locus hic delegan-
dus est 13 nullae Krehlius nullae G. I. Vossius l. l. Krehlius ex nonnullis
libris, si fides h. l. ei habenda, cod. Luth. (H) sies exhibere dicenti, cum praebet ~
i. e. est cum rell. sies libri § 82 est h. l. omnes mei 14 accipi om. G nullae rei

Krehlius utilitate Rr Ter. Andr. III 5, 2 15 adria G 16 iners quam K
nulli consilii libri Prisc. et h. l. et lib. XIII § 11 nullius consilii sum Ter. Bas.
nulli consilii sum Bentletus 17 ullius] r illius R Plaut. trucul. II 2, 37 sq.

quasi vero corpori reliqueris

†. potestatem coloris ulli capiendi, mala.

'illi' pro 'illius' Cato in Marcum Caelium: ecquis illi modi esse vult? idem de moribus Claudii Neronis 'isti' pro 'istius': pecunia mea rei publicae profuit quam isti modi uti tu es. et sciendum, quod in 'ius' terminantium genetivus producit paenultimam, nisi poetica auctoritas eam corripiat, excepto 'alter alterius', quod ideo magis correptam habuit paenultimam, quod duabus syllabis vincit genetivus. quod igitur crevit syllabis, hoc minuit tempore. Terentia||nus tamen invenitur huius etiam paenultimam produxisse in trochaico metro, quod est ex septem pedibus et syllaba:

Sescuplo vel una vincet alterius singulum.

sextus enim pes vult a longa incipere. propria eiusdem (id est in 'er' terminationis) nomina si sint appellativis similia, eorum sequuntur regulam, ut 'Asper' proprium 'Aspri' appellativum 'asperis' et 'aspri' per syncopam, 'liber' proprium et appellativum 'liberi', 'caper' [nomen proprium] similiter 'capri'.

Reliqua vero omnia in 'er' correptam sive productam tertiae sunt declinationis Graeca sive Latina cuiuscumque sint generis. et t antecedente 'er' in 'ris' mutantia faciunt genetivum, ut 'pater patris', 'mater matris', 'equester equestris'. excipitur 'hic later lateris', praeterea 'Iuppiter', cuius genetivus ad aliud nomen transit, dicimus enim 'huius Iovis', et 'hoc

troculento *B* 1 corporis *B* relinqueris *L* 2 Tuo potestatem *Plautus*
 coloris *K* 3 illi] illius *A* Caelium] caecilium (cecilium *BAH* cicilium
GLK) libri. at recte *Meyerus* l. l. p. 135 ad *Catonis or.*, si se *M. Caelius* tribunus
 plebis appellasset, haec verba videtur rettulisse. cf. *O. Muellere ad Paul. s. v. cetera*
 in ed. *Festi* p. 59-sq. ann. ecquis *BH* *Heidelb.* teste *Lind.*, *Paris*. 7497 teste *Dueb-*
 nero in ed. *Paris. fragm. or. R.* p. 177 Haec quis *R* et quis *ADGLK* 4 *Cat. de*
moribus Claudii Neronis or. fragm. p. 68 ap. Meyerum l. l. *eronis *R* cum glosa uiri
 fortis *AT* claudii heronis ME ad *mg. m. ant. in R* heronis *AGLK* Paecunia *D*
 5 rei publicae *GK* uti tu es] immerito haec vocc. *Meyero* videntur esse cor-
 rupta 7 poetica etiam auctoritas *L* auctoritas *D* ea *A* 8 penultimam
 habuit *K* penultimam habet *GL* post genetivus: nominativum *add. RAD* 9 crea-
 vit *K* hoc *spscr. in L* Terentius *Rr* Terrentianus *GA* Terrentianus *L*
Terentian. Maur. v. 1352 p. 2412 P. 10 * etiam *H* i etiam *RBDK* etiam i *AH*
 produxise *G* trochaico *Rr* trochaio *H* trochiaco *LK* trocheaco *G* ex *om. L*
 12 sescuplo in sexcuplo *mut. A* vincit *r* singulum] *b* singul*** *B* 13
 eiusdem in est in er terminantibus *noa Gg* (eiusdem — terminan in *litura g*) ter-
 minationis in er *L* 14 secuntur *BA* sequuntur *K* regula *A* 15 *Aspri]* asperi
GK proprium et appellativum *A* et in *litura h* Apellativum *D* aspri et asperi
A asperi et asperi *B* syncopam *r* sint copam *R* 16 apellativum *D* nomen
om. L nomen proprium et appellativum similiter *dh* similiter nomen proprium et
 appellativum *A* 17 in er omnia *GL* productam] *r* producta *R* declinationis
 sunt *L* 18 sive] seu *A* vel *H* 19 er] *r. H* mutantia] motantia *spscr. in K*
 20 equestri *Hh* hic] *r* hac *R* huius lateris *GLK* iuppiter *LK*
 21 genetivus] nominativus *A* ante et: expitur in *litura h*, iuppiter *H?*
 et *spscr. in K* post hoc iter: dicimus — hoc iter *om. R* *add. r*

p. 695. 96 P.

p. 245. 46 K.

iter', dicimus enim 'huius itineris', quamvis antiqui et 'hoc iter iteris' et 'hoc itiner itineris' dixerunt. Plautus in mercatore:

quin tu ergo itiner exsequi meum me sinis.

Naevius in Lycurgo:

5 Ignoti iteris sumus, tute scis,
 quae sunt nunc heteroclitā. inveniuntur tamen apud vetustissimos haec 39
 ancipitis genetivi: 'hic accipiter huius accipiteris' et 'accipitris', 'Opiter
 Opiteris' et 'Opitris', 'Maspiter Maspiteris' et 'Maspitris', 'Diespiter Dies-
 piteris' et 'Diespitris'. sic etiam 'Iuppiter Iuppiteris' et 'Iuppitris', ut
 10 Caesellio Vindici placet, debuit declinari. nam 'Iovis' nominativo
 quoque casu invenitur. Caecilius in epistula:

Nam novus quidem deus repertus est Iovis.

Accius in Epinausimache:

lucifera lampade exurat Iovis

15 Arietem.

ex quo etiam pluralem numerum Plautus protulit in Casina:

Repente ut emoriantur humani Ioves.

c quoque antecedente supra dictam servant regulam, id est 'er' in 'ris'
 convertunt in genetivo, si sint communia vel in 'is' facientia feminina, ut
 20 'alacer | alacris', 'acer acris'. et sciendum, quod in utraque terminatione 40
 utriusque generis inveniuntur haec. [Virgilius in VI de || Anchisa dicens:

1 iter huius ***** (itineris *add. b*) non iteris vel itris quamvis *B* dicimus enim huius
 om. *H* itineris *G* iter huius iteris *G* 2 itineris] huius itineris *L* huius iteneris *GK*
Plaut. mercat. V 2, 88 v. 929 3 tu non *Rr* tu ego itiner ego exsequi *G*

itiner *D* iter *Plaut. Vet.* exequi *ADLK* meum] nm (*i. e.* nostrum) *K*
 1
 senis *Rr* 4 Neuius *RBAHGLK* Neuius *D* Leuius *r* Lycurgo] α lugurco *Rr*
 ligurgo *BADHLK* legurgo *G* *Naev. Lycurg. fr. 8 p. 87 Both. fr. 21 p. 123 Kl.*
fr. X p. 9 Ribb. 5 ignotae *Non. 124, 28* tutescis *B* 6 quae] quot *K*
 nunc om. *K* cteroclitā *RBH* eterodita *D* etheroclitā *A* caetero clita *GLK* ue-
 tustissimos *A* 7 antipitis *H* ancipiter huius ancipiteris et ancipitris (ancipiteris
 ex an+acciperis *corr. d*) *RBDHK* 8 opiteris *Bb* 9 iupiter (et *D*) iupiteris et
 iupitris *DLK* 10 cesellio *RADGK* cessellio *BH* cellio *L* debuit *Bb* decli-
 nari] r declinare *RA* nominatio *Hh* 11 casu *L* cecilius *AH* cecellius *G*
 cicilius *L* aepta *D* aeptola *K* *Caecil. epist. fr. 2 p. 133 Both. p. 18 sq. Sp. fr. II p. 34*
sq. Ribb., qui baccheos cum creticis effecit hos: nam nobis quidem | Deus repertus
 Iovis 12 novus] *RBHd* (non 'vulgus') nobis *ADGLK* reppertus *G* repertus *L*
 est om. *BADGLK* *supscr. Hb* 13 actius *H* *Attii Epinausim. fr. 8 p. 202 Both.*
fr. XVII p. 151 Ribb. epinausimachae *H* epinausimache (*sic*) *Ll* 14 lucifer. à. *L*
 lucifer alampade *K* lanpade *B* exurat Iovis arietem *add. r* 16 plā
 numero *L* *Plaut. Cas. II 5, 25* cassina *R* cassinā *A* 17 reppente *L* io-
 ues *R* at iouis *M* correctum in *mg. r* iouis *Dd* 18 regulam servant *K* 19 com-
 monia *G* feminina *add. h* ut] aut *D* 20 agris *D* Potest tamen et alacris
 (*sic r* alacri *R*) esse accusatiuus pluralis *post* acris *add. RBADH, cf. Bondami var.*
lect. II 12 p. 310 sq. sciendum tamen quod *GL* in *spscr. in K* 21 inveniuntur
spscr. in L *Verg. Aen. VI 685*

alacris palmas utrasque tetendit.]

Naeuius in carmine belli Punici:

fames acer

Augescit hostibus.

Ennius in XII:

Omneis mortales victores cordibus vivis

Laetantes, vino curatos somnus repente

In campo passim mollissimus percult acris.

alia vero omnia, cuiuscumque sint generis, accepta 'is' faciunt genitivum una syllaba abundantem, ut 'aer aeris', 'carcer carceris', 'mulier mulieris', 'suber suberis', 'Mulciber Mulciberis' et 'Mulcibris', ut Caesellius in stromateo docet - quod si est a mulcendo imbrī compositum, ut plerisque videtur, melius simplicis declinationem servat -, 'celer celeris', 'agger aggeris', 'Liger Ligeris', 'vomer vomeris', 'degener degeneris', 'pauper pauperis', 'cadaver cadaveris', 'cicer ciceris'. excipitur 'imber imbris' et ab eo composita, ut 'September Septembris', 'October Octobris', quod similis est numerus syllabarum tam in nominativo quam in genetivo. vetustissimi tamen genetivo quoque similem nominativum eorum proferebant. Cato de sacrificio commisso: mense Octobri fecimus, Novem-
VIII 41 bris reliquus erat. et omnia, quae faciunt feminina in 'is', sic solebant etiam in masculino proferre, 'hic equester' et 'equestris', 'alacer' et 'alacris', 'celeber' et 'celebris', 'hic campester' et 'hic campestris'. Cato in I originum: agrum quem Volsci habuerunt campestris plerum Aboriginum fuit. [Virgilius in VI de Anchisa:

Isque ubi tendentem adversum per gramina vidit

Aenean, alacris palmas utrasque tetendit.]

haec etiam contra rationem supra dictarum regularum declinantur: 'puer

- 2 Naeuius libri Naeuius in carm. bell. Pun.: v. lib. V § 17 p. 246 (ec) D
4 augescit] b augesc. B 5 Ennius ann. XII: cf. lib. V l. l. 6 Omnis HL
Omnes rell. mortalis DGLKr mortales RBDH vivis] h huius r et ni
f. H 7 repente L 8 campo K mollissimus R molissimus DG 9 uero
om. AK is] his D 10 abundantem] r abundante RLKb habundante ADH
ut om. GL 11 suber] r subber R uttescllius H caesellius D caesclius K
cesillius GL 12 stromateo BAHGLKr stromataeo D et imbrī HL 13 sem-
plicitis L simplicis G seruat ex seruet corr. D celer celeris ex caeler caeleris
corr. D 14 Vomer uomer uomeris A 16 et habeo D ut om. BGL octu-
ber octubris B 17 tamen in A tamen. ** (in) D 18 eorum spscr. in L 19
Cato de sacrificio commisso: Meyerus l. l. p. 64 cf. supra § 16 commisso G
octabri B 20 reliquus Rr reliquus G femininum AD 21 etiam spscr. in L
proferre. est hic G 22 celebris campester et campestris A hic kampester
hic et campestris K campister G Cato orig. I: v. lib. V § 65 23 Volsci] H uulsci
rell. kampestris K plenus L 24 ab origine GL Verg. Aen. VI 684 sq.
25 isque (H) D Isque — Aenean] dicens G des L om. K ibi R
26 detendit G 27 ratione D regulam Rr 1 femininum in a puera GL

p. 696. 97 P.

p. 247. 48 K.

pueri', cuius femininum 'puera' dicebant antiquissimi, unde et 'puerpera' dicitur, quae puerum vel pueram parit, id est puellam, quod est diminutivum puerae, ut 'capra capella', 'tenera tenella', 'umbra umbella'. Ovidius etiam hoc approbat, qui in V metamorphoseon de puella
5 Proserpina narrans dicit:

Tantaque simplicitas puerilibus || adfuit annis,
quod derivativum non pertineret ad feminas, nisi etiam 'puera' esset dictum. quod tamen comprobatur etiam Suetonius diversos ponens usus in libro, qui est de institutione officiorum. Livius in Odyssea:

10 Mea puera, quid verbi ex tuo ore supera fugit?
idem alibi:

Puerarum manibus confectum pulcherrime.

42

non est tamen ignorandum, quod etiam 'hic puerus' et 'hic' et 'haec puer' vetustissimi protulisse inveniuntur et 'puellus puella'. Lucilius in XI:

15 Inde venit Romam tener ipse etiam atque puellus.
Caecilius in Imbris:

Age age i, puere, duc me ad patrios fines decoratum opipare.

Afranius in incendio:

20 O puere puere, sine prospicere me mihi.

Plautus in lenonibus geminis:

Dolet hic puellus sese venum | ducier.

Lucilius in IIII:

et *spscr.* r 2 quae puerum ^{hoc} que puerum uel *Rr* id *L* puella *D* 4 *Ovid.*
metam. V 400 hoc etiam *GLK* adprobat *B* metamorphoseos r 6 sem-
plicitas *G* affuit *RAHGLK* 7 ad femininas *BD* 8 conprobat *B* suae-
tonius *R* *Sueton. lib. de institutione officiorum: Suet. fragm. vol. III p. 65 Wolf.*
hic liber alibi non commemoratur 9 constitutione *L* officiorum *H* Libius *K*
v
*L*ybius *Dd* *Liv. Andr. in Odyssea: Hermannus elem. doctr. metr. p. 618 (cf. Hom. Od.*
I 64 etc.) Charis. p. 64 P. Mea puer, quid uerbi ex tuo ore audio? *odissia RBK odissia*
GL 10 puera teste *Charisio Varro* mea puera mea puera *edd. ante Krehlium* mea

puera | mea puera *Hermannus l. l.* supera] *Fleckeisenus* supra libri supra fuit *L*
supra fuit *ADH* subterfugit *Hermannus* 11 idem] id est *RK* *Liv. Andr. in Odys-*
sia: G. Hermannus l. l. p. 623 (cf. Hom. Od. VII 235). 'redintegrandus hic versus videtur
addito hercle vel ecce vel simili vocula' Fl. 12 Puerarum] *k* puera *K* pulcherrimae *R* pulcherrime *K* 13 etiam puerus *GLK* 14 puella] et puella *BG* *Lu-*
cil. sat. XI 10 Dous. Gerl. 16 Caecilius *AHGL* Imbris] *Meinekius ad Menand.*
et Philemon. vell. p. 89 cf. var. lect. lib. X § 21 umbris libri *Caecil. Vmbrorum s.*
umbrarum fr. 1 p. 148 Both. Imbrior. fr. 6 p. 30 sq. Spgl. fr. VI p. 44 Ribb.
17 age age .i. *cod. Vind. CCCXLVII* age agei *GLK* age age *RBADH* puerae *L*
puere **** (puere) *D* duc] unus e *codd. Spengelii et sic emend. Bothius duce mei*
omnes deduc thes. nov. Latin. in A. Maii auct. class. VIII 390 et 407, gloss. Osborni a
Spengelio l. decoratum D 19 Africanus *B* *Afran. incend. fr. 7 p. 177*
Both. p. 222 Nk. fr. III p. 160 Ribb. 20 sine me prospicere memet. *plautus GL*

me *add. r* 21 *Plaut. lenon. gem. fr. p. 439 Both.* lenonibus *Rr* lenoni-
bus *L* leones geminos *fabulam nominant libri Gelliani III 3, 9 atque sic inscriptam*
fuisse censet Lachmannus in prooem. ind. lect. Berol. hib. a. 1849 p. 6 22 dolet]
holim cod. Festi s. v. puelli p. 249 Muell. olim Vrsinus huic puello *Fest. l. l.*
23 *Lucilii sat. IIII 22 Dous. 18 Gerl.* IIII etiam *Nonius 158, 16 VII. G*

Cumque hic tam formosus homo ac te dignus puellus.
Livius in Odyssea:

Sancta puer Saturni filia regina.

Naevius in II belli Punici:

Prima incedit Cereris Proserpina puer.

Varro in satura, quae inscribitur 'ἄλλος οὗτος Ἡρακλῆς':

Gravidaque mater †. . peperit Iovi puellum.

- 43 'liber' quoque excipitur 'libri', 'fiber fibri', quae etiam rationabiliter videntur esse secundae declinationis. habent enim feminina in a desinentia quantum ad vocem, 'libra' et 'fibra', quamvis non sint eiusdem significationis, 10 sicut apud Graecos quoque multa inveniuntur feminina a masculinis derivata non eiusdem significationis, ut ἄκων ἄκαινα non similem habent significationem, sicut δράκων δράκαινα, λέων λέαινα, regulam tamen eandem servant. item excipiuntur 'culter cultri', 'cancer cancri', quod neutrum etiam invenitur, sed quando morbum significat. Claudius in III his- 15

^h
1 ictā G tam om. A homo] tibi Non. 158, 17 ac te] ante D ac te dic-
nus (sic) puellus in littera b pyellus H 2 Lividius B Libidius K Liv. Andr. in
Odyssea: ad libr. III coll. Hom. Od. III 513 πόνια Ἥρη referenda haec putat Her-
mannus elem. doct. metr. p. 621, qui versum dirimit: sancta puer Saturni,
filia, regina odysia D odissia HK odisia GL odissea B 3 regua A 4
Neuius libri Naev. bell. Pun. II fr. 12 p. 52 Kl. II vi p. 13 Vahl. II] VI in
Prisc. exemplis mss. invenit Scriverius et sic Nestor Novariensis cf. Vahlenii ann.
5 incedet GL ceteris R caeteris r cereris grauida proserpina G proser-
pina H puer proserpina L 6 Varr. sat. ἄλλος οὗτος Ἡρακλῆς: sat. V fr. 2
p. 94 Oehl. ionicum metrum restituit Lachmannus ad Lucr. III 1275 p. 276: Gravida-
que mater álvo peperit Iovi puellum satira h ἄλλος G ἄλλος d ἄλλος
οὗτος Ἡρακλῆς] om. H ἄλλος G ἄλλος d ἄλλος
sed non sic hercules
οὗτος Ἡρακλῆς] om. H ἄλλος G ἄλλος d ἄλλος
Ἡρακλῆς K ΕΡΑΚΛΕΣ G 7 Grauida quas Rr Grauidae quae D 8 libri libri
fiber fibri R 9 enim] etiam B enim in Rr 10 ad add. D sint] r sunt R
inde a significationis deficit A usque ad verba quomodo metus § 77 11 multa
add. h inveniuntur multa BG derivatiua H 12 masculinum post signi-
ficationis add. GLK, post ἄκων R, del. r ut ἄκων ἄκαινα in lac. h
ἄκων ἄκαινα pro ἄκων ἄκαινα, quod edd. praebent, coniectura assecutus erat
Augustus Lobeckius patholog. serm. Gr. prolegg. p. 47 sq. ann. 55 AKON. AKAYNA G
AKON BRANA (in mg. telum) Ll AKON AKAINA K non similem — δράκαινα post
ἄκαινα om. R add. r 13 ΔΡΑΚΩΝ D ΔΡΑΚΩΝ ΔΡΑΚΑΥΝΑ in lac. h draco dracaina G
draco dracana L draco dracaina K draco dracena B λέων λέαινα] π (λέων
λέαινα 2) ΛΕΩΝ ΛΕΑΙΝΑ Dr ΛΕΩΝ ΛΕΜΝΑ in lac. h leon leaina RG leon leana L leon
uel leona
leaina K leon leona B 14 servavit RBHK item] Inde GL uel Item l faber
fabri post cultri add. h cancer] ο ΚΑΡΚΙΝΟΣ cancer B etiam neutrum GL
15 ad Q. Claudii Quadrigarii histor. lib. III cum edd. haec rettulerunt fragmentorum
editores Krausius p. 256 et Rothius fr. 35 p. 345, recte ad hunc, non ad Claudium imp.
ea referentes, quae sententia erat Casauboni ad Suet. Claud. 41 Claudius III histo-
riarum litteris ad senatum: ut viderent ne res sinerent (vel paterentur) uerminare;
quod uerminatum, ne ad cancer perveniret I. F. Gronovius ad Suet. l. l. ne respueret
uerminare ad ulceris (ulceris ad cens. Krehlii Ien. p. 410) cliua, cis quod uerminatum
ne ad cancer perveniret God. Hermannus apud Krehlium. f. ne res publica uerminaret

p. 607. 96 P.

p. 248. 49 K.

toriarum: ut viderent, tunc respueret verminaret litteris addivalis quod verminatum ne ad cancer pervenerit. eius genitivus 'canceris' esse debet, ut 'cicer ciceris'. praeterea notandum 'socer soceri', cuius femininum cum secundum analogiam 'haec socera' esse deberet, 'haec socrus' in usu est. Iuvenalis in II:

Desperanda tibi salva concordia socru.

vetustissimi tamen commu[n]iter 'hic' et 'haec socrus' proferebant. Accius 44 in Atreo:

Simul et Pisaea praemia arrepta a socru

10 possedit suo.

'gener generi' differentiae causa, ne, si 'generis' dicamus, aliud significare putetur. 'aper apri', cuius femininum veteres protulerunt 'apra', ut Plinius Secundus in I artium. 'coluber' etiam 'colubra' facit. haec acer arbor acri dicit Servius in commento Virgilii, cum nullum
15 in 'er' femininum secundae inveniatur. Ovidius nominativum protulit:

Et platanus genialis acerque coloribus impar.

Solinus vero rectius 'aceris' protulit in admirabilibus de arbore turis: palam fieret intorto eam esse vimine, ramis ad aceris qualitate[m]. (quaeritur, 'Hiber Hiberi' an 'Hiberus Hiberi' melius dicatur. Lucanus enim utrumque protulit, in VI:

Si tibi durus Hiber, aut si tibi terga dedisset, et in IIII:

litteris adulatis, quod verminatum ne ad cancer perveniret I respueret] respuerorum

Caroliruh. alter uermiaret R uerminaret (t) L litteris G litteris addivalis] litteris ulcus in alis *Casaubonus l. l.* 2 haddiualis B adualis H eius] huius GL

3 notandum quod socer BK 4 cum om. L **** haec socera L hoc socera D esse deberet haec socera G esse deberet om. L 5 usu* D *luc. sat. II 6, 231* 6 desperanda G salva concordia socru corr. ex salua concordia socru D socru r et ex corr. H socrus R socrum BGLK et H ante corr.

7 vetustissimi in *litura g* tamen add. g commoniter Gg socrum K actius H *Att. Atrei fr. 5 p. 185 Both. fr. II p. 136 Ribb.* 8 atrio G atrioo

L numeros ordinavit Ribbeckius 9 pissaea R pisea Br pisea a K pissae a GL uel u proemia B erepta RDGLK at arrepta in mg. r socru] h socro Gg socro BLK socra (o?) H 11 defferentiae G differentiae L 12 apri] r apre R

protulerunt G 13 plinius ex plunius corr. B plenius Gg *Plin. art. lib. I: fr. XVIII tib. dub. serm. apud Lerschium Sprachphil. d. Allen I 183 cf. 179* facit, ut aper apra, haec B 14 acri] acri*(s) H aceri h Dicit H *apud Servium in commento Vergilii acri non inuenio: acerem ad Aen. II 16, acere ad Aen. VIII 88 cf. Seyferti gramm. Lat. V 53* 15 in er secundae declinationis inuenitur femininum GL saecundae R secundae declinationis h *Ovidius v. supra lib. V § 15* 16 genialis* (q.) L impar RDH 17 *Solinus v. lib. V l. l.* uero add. rd in ammirabilibus L in

memoralibus *Caroliruh. alter* in memorabilibus lib. V l. l. 18 ranis Rr 19 Quaeritur an hiber K hiberius hiberi B 20 *Lucan. Phars. VI 258 VI] 1 V libri* 21 dedisset etiam *Luc. palimps. Vindob. (ann. lit. Vindob. Anz. Bl. XXVI 24)* dedisset Cortii *Guelf. 4, mg. Heins.* 22 et] Idem D *Lucan. Phars. IIII 23 cf. lib. VII § 12*

Qui praestat terris, aufert tibi nomen Hiberus.

ergo vel differentiae causa fluvii et gentis apocopa usus est, quomodo Arar dixit pro 'Araris', vel more suo abutens diversis terminationibus, quomodo Achillam et Achillea. nam proprie 'Hiberes' sunt gens ab Hiberis profecta, qui ultra Armeniam habitant, quorum singularis nominativus 'hic Hiber huius Hiberis' facit, et apud Graecos Ἰβηρος Ἰβήρων (nam alterum Ἰβηρος Ἰβήρων dicunt.)

VIII 45 In 'ir' desinentia masculina accepta i faciunt genitivum, ut 'vir viri', 'levir leviri', 'Trevir Treviri'. unum invenitur, ut quibusdam videtur, femininum tertiae declinationis, 'Gaddir Gaddiris', nomen est civitatis - sed Sallustius neutrum esse ostendit in II historiarum accusativum nominativo similem ponens: ut alii tradiderunt, Tartessum, Hispaniae civitatem, quam nunc Tyrii mutato nomine Gaddir habent. nam si esset femininum, 'Gaddir' dixisset accusativum, non 'Gaddir', et unum neutrum 'ir', quod est indeclinabile, quamvis quidam, 15 ut Charisius, 'ir iris' declinaverunt. 'abaddir' quoque ('abaddier', ὁ βαίτυλος), declinatum non legi.

46 In 'or' desinentia Latina, si sint masculini generis aut feminini vel communis, accipiunt 'is' et producta o faciunt genitivum, ut 'hic orator oratoris', 'salinator salinatoris', 'haec | uxor uxoris', 'soror sororis', 'hic' 20 et 'haec auctor auctoris', 'pallor palloris', 'pudor pudoris', 'stridor stridoris'

1 terris aut fert B tibi] in litura h sibi Voss. B cum al. libris Lucan. hiberus fluvius BLK 2 differentiae G differentiae L fluvii G gentis] rh genitilis RBDHGLK 3 Arar v. Luc. Phars. VI 476 laud. lib. V § 13, lib. VII § 50 achille

*abutens (h) D 4 achillam et achillea Rr achillem et achillea D anchillam et auchilleam GLK Achillam Phars. X 350 Achillea Phars. X 523 v. § 92

proprie] rd propriae RBD hiberesunt B ad D 5 armeniam II armoeniam D armenia B 6 Ἰβη R .i. Ἰβη D Ἰβηρ Ἰβηρος L Ἰβηρ Ἰβηρος K Ἰβηρ Ἰβηρος († ex h corr.) G Ἰβηρος B Ἰβηρος H 7 Nam alterum Ἰβηρος (sic)

in mg. add. g Ἰβηρος Ἰβηρος L Ἰβηρος G 8 ut hic uir G 9 quidam L feminū D 10 ut gradir gradiris GL gadir gadiris DHK ga·dir ga·diris

(r-r ni f.) B gaddirris R 11 salustius BDHGLK Sall. hist. II v. ad lib. V § 18 11] primo GLK similem nominatioo LK 12 Tartessum] b tartes***m B tartlessum L 13 nunc motato nomine gadir motato nomine tyrii habent G nunc mutato nomine gradir tyrii habent L tyrii K gadir BDHK 14 ga-

dirum DHK gradirem GL dixisset G 15 gadir DHK gradir GL quidem DL

16 carisius R charissius G Charis. inst. gramm. lib. I p. 27 P. p. 22 L. irris H abaddier] in mg. add. L et abaddier D uel abaddier H ὁ βαίτυλος α (ὁ βαίτυλος μ) ΟΒΗΤΥΛΑΟΣ Rr ΟΒΕΤΥΛΑΟΣ GLK ΟΒΕΤΥΛΑΟΣ D ΟΒΕΛΙΤΟΣ (Λ in litura) B ΟΒΗΤΥΛΑΟΣ h graeca H 18 in or inscr. d latina spscr. in L uel in litura b

aut GLK 19 communis Gg producunt K hic·om. K 20 horatoris Rr salinator salinatoris add. g

p. 690 P.

p. 250 K.

ris', 'calor calōris', 'umor umōris', 'macor macōris' [pro-'macies'], 'marcor marcōris' [ipsa res], 'fervor fervōris', 'rubor rubōris', 'mador madōris' - Sallustius in IIII historiarum: munimenta madore infirmarentur -, 'algor algōris', quod etiam 'hic algus huius algus' dicitur.
 5 Plautus in vidularia:

Inopiam, luctum, maerorem, paupertatem, algum, famem. idem in rudente:

Tu vel suda vel peri algu vel †etiam aegrota vel vale. excipiuntur corripientia o etiam in genetivo haec: 'hic' et 'haec' et 'hoc' 47
 10 memor memōris', 'immemor immemōris', quod a verbo 'memoro' natum paenultimam eius servavit syllabam (vetustissimi tamen similem genetivo protulerunt eius nominis nominativum. Caecilius in epiclero:

Itane Antipho †inventus profluvia fide?

Itane est immemoris, itane est madida memoria?

15 et hoc solum in 'or' desinens habuit comparativum 'memorior'), 'indecor indecōris' - Virgilius in XI:

Non tamen indecorem tua te regina reliquit.

idem in XII:

Nec genus indecores; sine me haec haut mollia fatu. 20
 invenitur tamen etiam simplex 'decor decōris' paenultima correpta apud vetustissimos, quando pro 'decorus decora decorum' accipitur. Naevius in carmine belli Punici:

Magnamque domum decōremque ditē vexerant,

calor caloris humor humoris stridor stridoris G h umor d humor humoris
 BHLK 3 Sall. hist. III 26 p. 216 Kr.; plenius idem fragmentum extat ap.
 Non. p. 138, 3 IIII etiam libri Nontiani III Krizius cum antiquis Non. edd.
 madore] d ore D 4 dicitur om. GLK 5 Plaut. vidul. fragm. 6 p. 442 Both.

uidullaria R uidolaria Dd 6 merorem RDGL moerorem H memorem K
 7 Plaut. rud. II 7, 24 (v. 582) 8 perialgo Dd etiam] sic etiam additam. ad
 calcem libri V. tu Plautus egro^a Bb 9 etiam eras. in B haec ante hic om.
 R haec ut H 10 immemor immemoris BH inmemor .ris K 11 paenulti-
 correptā

mam eius Hh servant K 12 eius] huius G Cecilius RGL Cicilius K
 Caecil. epicler. fr. 1 p. 132 Both. fr. 2 p. 17 sq. Spgl. fr. I p. 33 sq. Ribb. cf.
 lib. VII § 78 13 inuentus libri et mei et Krehliani, si silentio eius fides, utroque
 loco omnes inveniuntur 'quod duo codd. altero exhibent loco' Spengelius est inuentus

Bothius profluua^a R profluuiia G profluvia H profluua Li profluvia Ribbeckius
 14 est om. L immemoris DLK ita^{no} est Rr madida] rb medida RB 15
 in or (h) D 16 Verg. Aen. XI 845 XII. LK 17 relinquit R relinquet cum
 Pal. D 18 Verg. Aen. XII 25 19 haud RBH auc in aud corr. D ā (i. e. aut)
 sup. lin. K aut Med. fatu Med. 20 Inveniuntur RB etiam simplex tamen

GL etiam simplex ex simplex etiam corr. K apud H 21 decoris (u) D
 accipitur GLK Naeuius libri Naevius bell. Pun. III 4 p. 60 Kl. inc. II p. 17 Vahl.:
 Magnamque domum decōremque ditē uexārant 23 Magnamque] rb magnam LKk
 magna quae R magnam BG ditē om. B te in mg. b uexarant in uexarant

p. 699. 700 P.

p. 250. 51 K.

aliter enim iambus stare non potest. Sallustius in III: equis et armis decoribus cultus. in eodem: dedecores inultique terga
48 ab hostibus caedebantur. quae ab eo derivata vel composita, quod est 'decus decoris', illius declinationem servant, sicut a corpore quoque composita eius declinationem servant, 'bicorpor bicorporis', 'tricorpor tri-
corporis', ut Ac/cius in Eriphyla:

Pallas bicorpor anguium spiras trahit.

Virgilius in VI:

Gorgones Harpyiaequae et forma tricorporis umbrae. ||
'haec arbor' quoque 'arboris', quod a robore derivatum illius declinationem servans corripuit paenultimam genitivi, et a 'puero' composita, 'Publipor Publiporis' et 'Marcipor Marciporis' (sic Probus; ita enim antiqui pro 'Publii puer' et 'Marci puer' dicebant), quae o non producant in obliquis casibus: unus constitit in agro Lucano gnarus loci, nomine Publipor (Sallustius in III historiarum hoc protulit). 15

49 Neutra quoque et Graeca omnia correpta o, addita 'is' faciunt genitivum, ut 'hoc marmor marmoris', 'aequor aequoris', 'hic Hector Hectōris', 'Actor Actōris', quando est nomen proprium Graecum. Virgilius:

Actōris Aurunci spoliū, quassatque trementem.

ab eo autem, quod est 'hoc ador', genitivus in usu frequenti non est, 20 cuius derivativum o productum habet contra rationem aliorum, quae ex neutris eiusdem terminationis derivantur. Virgilius in VII:

mut. H uexarant 'plures librorum' Krehlian. duxerat lexicogr. Vat. class. auct. VIII p. 165 ed. Maius 1 Sallustius] RH salustius vell. Sallustii hist. III 11 p. 208 Kr., a quo fragmento recte nunc, quamvis adversante Linkero C. Sall. Cr. hist. prooem. p. 28, seiunxisse videtur (fr. inc. 53 p. 384) verba Sallustiana a Servio ad Verg. Aen. X 539 prolata: equo atque armis insignibus IIII D in in equis K

equus B 2 cultis Rr Sall. hist. III 91 p. 298 Kr. dedecores] r decores RK multique RDK multi*** (que) H 3 ostibus D quae habeo R que ab eo r 5 eius] illius Dg 6 actius RH Attius in Eriphyla (i. e. Epigonis v. Welckerum trag. Gr. p. 269 sqq., Ribbeckium l. l. p. 316 sq.) p. 205 Both. p. 149 Ribb.

aephila Rr eryphyla H heriphila G heripila L ariphyla K riphyla B 7 anguium L **spiras (su) B 8 Verg. Aen. VI 289 9 Gorgones] rdhk delphituli marini

nes RBHG et in litura DK delphines L ***** D Harpyiaequae] π, Vergilius harpyaeque 1 cum Med. arpyaeque H arpiaequae DGLK aspyiae quae (a) in forma Rr aspriaequae et forma* (e) B 10 quod om. GLK a robore] b aabore (r?) B 11 corripit GLK et om. G puplipor pupliporis GLK 12 Probus de

cath. nom. p. 1457 P. 116 L. 13 puplii GLK oblicis Gg 14 Sall. hist. III 79 p. 271 Kr. unus — Publipor post Sallustius — protulit collocant BH consistit K 15 puplipor GL 11 GK 16 omnia] nomina GLK o et addita G is (h) D 17 marmoris om. H hicector hectoris B hiector hectoris L haector haectoris R haector hectoris D hiector.ris G 18 actor quoque.ris GL Virgilius in

XII rh Virgī ***** in .XII. B Verg. Aen. XII 94 19 aactoris (u) B Aurunci] d arrunci R arunci DHGLK et sic f. scripsit Theodorus cum libris quibusdam Vergilianis aruncis (auruncis b) | polium B quassatquae Rr 20 habeo Rr hoc] r om. H *** D hio R ador (h) D quod est genus frumenti post ador add. R ussu G 21 productum] r productam RL 22 terminationis R Verg.

p. 700. 701 P.

p. 251. 52 K.

adōrea liba per herbam

Subiiciunt epulis.

et puto ideo produci, quia a verbo derivatur producente o paenultimam, id est 'adōro'. ergo 'ador' quoque, cum ab eodem sit verbo, necessario, si declinaretur, produceret o in genetivo, quod rursus prohibebat regula neutrorum in 'or' terminantium. duabus igitur sibi adversis regulis repugnantibus mansit indeclinabile, quamvis inveniatur huius quoque apud quosdam veterum genetivus, modo producens modo corripuens paenultimam secundum supra dictas diversas rationes, ut G. Annius in I:

10 Hic adōris dat primitias, ibi sanguine libat.
idem in II:

Illam spontē satos adōris stravisse maniplos.

idem in III:

Emicat | in nubes nidoribus ardor adōris.

15 excipitur etiam 'hoc cor cordis', quod assumit d in genetivo. ut breviter 50 igitur supra dictam colligamus regulam: in 'or' desinentia neutra et Graeca et quaecumque derivantur vel componuntur a primitivis paenultimam corripientibus, ea genetivi paenultimam corripiunt, cetera produciunt exceptis 'cor' et 'ador'.

20 In 'ur', cuiuscumque sint generis, accepta 'is' faciunt genetivum, ut X 51 'hic vultur vulturis', 'turtur turturis', 'hoc sulphur huius sulphuris', 'hic' et 'haec fur huius furis'. excipitur 'hic satur huius saturi', unde Lucanus:

saturum tamen obsidet hostem,

Aen. VII 109 sq. 1 adorea] Et adorea *BDHKr* orea *Rom.* herbam] *h* erbam
RD 2 subiiciunt *GK* aepulis *H* subiiciunt epulis et adorea liba per herbam *integro versu restituto k* 3 producitur *L* producentem *G* 4 verbo deriuatum necessario *R* 5 in genetivo o *H* gaenetiuo *D* ^{rursus} *** *Rr* ru-r-
sus *H* prohibebat] *d* prohibeat *DLKg* prohibent *G* 6 Duabus igitur *Hr*
aduersis sibi *H* aduersis ex aduersus *corr. B* 7 inueniantur *K* 8 geneti-
vus] *rd* genetiuo *RD* genituo *B* corripens *G* 9 G. Annius] *sic vel potius C.*
Annii Huschkii de C. Annio Cimbro p. 12 Gannius libri Ennius Bergkii in ind.
lect. Marb. hib. 1847 p. V, cf. Falsteri mem. obsc. p. 36 sq. et Muelléri ad Paul.
p. 369 s. v. veteratores annotationem. Gannium a Paulo laudatum C. Fannium, M. f.,
oratore esse censet Bergkii H. A. L. Z. 1842 n. 106 p. 240, Granium post alijs
A. G. Cramerus opusc. p. 141 10 post adōris: dat — satos adōris om. R add. r
dat] f. dant Bergkii in ind. Marb. l. l. primicias D , ibi] Bergkii sibi
*libri f. libant Bergkii 12 ad*oris (h) D adores GL strabisse B ^p maniplos Rr*
*manipulos D 13 IV libri nonnulli dett. Krehlii 14 ^a dōris Rr a*dōris (r) D*
*15 cordis *spscr.* in L adsumit B 16 igitur om. L desinentiam Rr 18 ce-*
*taera R 20 In ur *inscr. add. d* his Rr 21 huius uulturis *b* solphur sol-*
phuris L solphur.ris GK 22 fur.ris GL et unde L Lucan. Phars. VI 117
24 satur ^{} (fuit satuř i. e. saturum) G satur ^{** (nm)} Luc. Voss. B*

p. 699. 700 P.

p. 230. 51 K.

aliter enim iambus stare non potest. Sallustius in III: equis et armis decoribus cultus. in eodem: dedecores inultique terga
48 ab hostibus caedebantur. quae ab eo derivata vel composita, quod est 'decus decoris', illius declinationem servant, sicut a corpore quoque composita eius declinationem servant, 'bicorpor bicorporis', 'tricorpor tri-
corporis', ut Ac|cius in Eriphyla:

Pallas bicorpor anguium spiras trahit.

Virgilius in VI:

Gorgones Harpyiaequae et forma tricorporis umbrae. ||
'haec arbor' quoque 'arboris', quod a robore derivatum illius declinationem servans corripuit paenultimam genetivi, et a 'puero' composita, 'Publipor Publiporis' et 'Marcipor Marciporis' (sic Probus; ita enim antiqui pro 'Publii puer' et 'Marci puer' dicebant), quae o non producant in obliquis casibus: unus constitit in agro Lucano gnarus loci, nomine Publipor (Sallustius in III historiarum hoc protulit). 15

49 Neutra quoque et Graeca omnia correpta o, addita 'is' faciunt genitivum, ut 'hoc marmor marmoris', 'aequor aequoris', 'hic Hector Hectoris', 'Actor Actoris', quando est nomen proprium Graecum. Virgilius:

Actoris Aurunci spoliū, quassatque trementem.

ab eo autem, quod est 'hoc ador', genitivus in usu frequenti non est, 20 cuius derivativum o productum habet contra rationem aliorum, quae ex neutris eiusdem terminationis derivantur. Virgilius in VII:

mut. H uexarant 'plures librorum' Krehlian. duxerat lexicogr. Vat. class. auct. VIII p. 165 ed. Maius 1 Sallustius] RH salustius rell. Sallustii hist. III 11 p. 208 Kr., a quo fragmento recte nunc, quamvis adversante Linkero C. Sall. Cr. hist. prooem. p. 28, seiunxisse videtur (fr. inc. 53 p. 384) verba Sallustiana a Servio ad Verg. Aen. X 539 prolata: equo atque armis insignibus III D in in equis K

equus B 2 cultus Rr Sall. hist. III 91 p. 298 Kr. dedecores] r decores RK multique RDK multi*** (que) H 3 ostibus D quae habeo R que ab eo r 5 eius] illius Dg 6 actius RH Attius in Eriphyla (i. e. Epigonis v. Welckerum trag. Gr. p. 269 sqq., Ribbeckium l. l. p. 316 sq.) p. 205 Both. p. 149 Ribb.

ri
aephila Rr eryphyla H heriphila G heripila L ariphyla K riphyla B 7 angu-
gium L **spiras (su) B 8 Verg. Aen. VI 289 9 Gorgones] rdhk delphi-
utuli marini

nes RBHG et in litura DK delphes L ***** D Harpyiaequae] π, Vergilius harpy-
paeque 1 cum Med. arpyaeque H arpiaequae DGLK aspyiae quae (a) in forma
Rr aspriaequae et forma* (e) B 10 quod om. GLK a robore] b a robore (r?) B
11 corripit GLK et om. G puplipor pupliporis GLK 12 Probus de

cath. nom. p. 1457 P. 116 L. 13 puplii GLK oblicis Gg 14 Sall. hist. III 79 p. 271 Kr. unus — Publipor post Sallustius — protulit collocant BH consistit K

15 puplipor GL II GK 16 omnia] nomina GLK o et addita G *is (h) D
17 marmoris om. H hieector hectoris B hieector hectoris L haector haecto-
ris R haector hectoris D hiector. ris G 18 actor quoque. ris GL Virgilius in

XII rh Virgī ***** in XII. B Verg. Aen. XII 94 19 actoris (u) B Au-
runci] d arrunci R arunci DHGLK et sic f. scripsit Theodorus cum libris quibusdam
Vergilianis *runcis (auruncis b) | polium B quassatquae Rr 20 habeo Rr
hoc] r om. H *** D hio R ad+or (h) D quod est genus frumenti post ador
add. R ussu G 21 productum] r productam RL 22 terminationis R Verg.

p. 700. 701 P.

p. 251. 52 K.

adōrea liba per herbam

Subiiciunt epulis.

et puto ideo produci, quia a verbo derivatur producente o paenultimam, id est 'adōro'. ergo 'ador' quoque, cum ab eodem sit verbo, necessario, si declinaretur, produceret o in genetivo, quod rursus prohibebat regula neutrorum in 'or' terminantium. duabus igitur sibi aduersis regulis repugnantibus mansit indeclinabile, quamvis inueniatur huius quoque apud quosdam veterum genetivus, modo producens modo corripens paenultimam secundum supra dictas diversas rationes, ut G. Annius in I:

10 Hic adōris dat primitias, ibi sanguine libat.

idem in II:

Illam sponte satos adōris stravisse manipulos.

idem in III:

Emitat | in nubes nidoribus ardor adōris.

15 excipitur etiam 'hoc cor cordis', quod assumit d in genetivo. ut breviter 50 igitur supra dictam colligamus regulam: in 'or' desinentia neutra et Graeca et quaecumque derivantur vel componuntur a primitivis paenultimam corripentibus, ea genetivi paenultimam corripiunt, cetera producunt exceptis 'cor' et 'ador'.

20 In 'ur', cuiuscumque sint generis, accepta 'is' faciunt genetivum, ut X 51 'hic vultur vulturis', 'turtur turturis', 'hoc sulphur huius sulphuris', 'hic' et 'haec fur huius furis'. excipitur 'hic satur huius saturi', unde Lucanus:

saturum tamen obsidet hostem,

Aen. VII 109 sq. 1 adorea] Et adorea *BDHKr* oreā *Rom.* herbam] *h* erbam
RD 2 subiiciunt *GK* aepulis *H* subiiciunt epulis et adorea liba per herbam
integro versu restituto k 3 producitur *L* producentem *G* 4 uerbo
 derivatum necessario *R* 5 in genetivo o *H* gaenetivo *D* ^{rursus} *Rr* ruer-
 sus *H* prohibebat] *d* prohibeat *DLKg* prohibent *G* 6 Duabus igitur *Rr*
 aduersis sibi *H* aduersis *ex aduersus corr.* *B* 7 inueniantur *K* 8 genetivus]
rd genetivo *RD* genitio *B* corripens *G* 9 G. Annius] *sic vel potius C.*
Annius Huschkius de C. Anno Cimbro p. 12 Gannius libri Ennius Bergkius in ind.
lect. Marb. hib. 1847 p. V, cf. Falsteri mem. obsc. p. 36 sq. et Muellari ad Paul.
p. 369 s. v. veteratores annotationem. Gannium a Paulo laudatum C. Fannium, M. f.,
oratore esse censet Bergkius H. A. L. Z. 1842 n. 106 p. 240, Granium post alios
A. G. Cramerus opusc. p. 141 10 post adōris: dat — satos adōris om. R add. r
dat] f. dant Bergkius in ind. Marb. l. l. primitias D , ibi] Bergkius sibi
libri f. libant Bergkius 12 adōris (h) D adores GL stravisse B manipulos Rr
 manipulos *D* 13 *IV libri nonnulli dett. Krehlii* 14 *dōris Rr a+dōris (r) D*
 15 *cordis spscr. in L adsumit B* 16 igitur *om. L desinentiam Rr* 18 *ce-*
taera R 20 *In ur inscr. add. d his Rr* 21 *huius vulturis b solphur sol-*
phuris L solphur. ris GK 22 fur. ris GL et unde L Lucan. Phars. VI 117
 24 satur ^{*} (*fuit satur i. e. saturum*) *G satur* ^{** (om)} *Luc. Voss. B*

p. 701 P.

p. 252 K.

quod ideo est secundae declinationis, quia facit femininum in a desinens, id est 'haec satura' - Terentius in hecyrā:

Sed cum tu satura atque ebria eris, puer ut satur sit, facito - ,

quod a Probo praetermissum doctissime attendit noster praeceptor Theoctistus, omnis eloquentiae decus, cui quicquid in me sit doctrinae post deum imputo. excipiuntur etiam in neutris haec, quae pro u o correptam habent per obliquos casus, ut 'hoc robur huius robōris', 'ebur ebōris', 'femur femōris'. Horatius:

femur, Cerinthe, tuum.

Virgilius in X:

ocius ensem

Aeneas viso Tyrreni sanguine laetus

Eripit a femore.

dicitur tamen et 'hoc femem feminis'; cuius nominativus raro in usu est, 15 'iecur iecoris' vel 'iocineris', qui genetivus videtur a nominativo 'iocinus' venire, qui in usu non est. Persius:

et quae semel intus

Innata est rupto iecore exierit caprificus?

In 'as' desinentia Latina masculini generis sunt vel feminini vel 20 communis et ablata s, addita 'tis' faciunt genetivum, ut 'hic Maecenas Maecenatis', 'haec civitas civitatis', 'hic' et 'haec Arpinas huius Arpinatis'.

- 1 saecundae D id est quia L 2 post satura: Terentius — satura om. G add. g
 Ter. hec. V 2, 3 accyra R haecyra D ecyra K echira B hecusa G hecussa L
 3 tu om. GLK ebria (h) D haebria R eris] i ris R ə (i. e. eius) GL
 ut] et K 5 a Probo praetermissum] v. Prob. de cath. nom. p. 1458 P. 117 L.
 praetermissum Gg praetermissum K attendit RBH addendit K 6 Theoctistus] cf.
 Osannum Beiträge zur griech. u. röm. Literaturgeschichte II 161. 342 theoctistus r
 theotistus D theostistus GLK thecotistus H fit K 6 eum G inputo D
 haecq. pro D correptum R 8 roboris L post roboris: fulgur fulguris add. D
 ebur] h eb** H 9 oratius K Hor. sat. I 2, 81 libris: Sit licet hoc
 (s. o) Cerinthe tuum - non tuo - tenerum est femur aut erns praebentibus usus
 est Priscianus 10 cheriute R cherinthe DH cerinthae GL chirinthae K 11
 Verg. Aen. X 780 sqq. XII RBDGLK 12 otius D occius GLK ense K
 aeneas ensem L 13 Aeneas — hoc femem add. d uisso G tyrreni Rr tirreni
 GLK tyrheni Pal. tyrreni Med. Rom. 14 femore] sic libri aliquot Verg. dett.
 femine Med. Pal. Rom. 15 feminis] h femenis G femininis DH 16 iocineris]
 iecineris GLK iocinoris b **qui (ut) R uidetur spscr. in L iecinus GLK
 17 quia R usu G Pers. sat. 1, 24 sq. 18 et om. G quae] d qui D
 19 caprificos GLK 20 In as inscr. d masculini] ex masculina corr. R
 uel masculini G 21 commō G s et addita Kh faciunt genitium sup. lin. K
 mecaenas RD mecenās HGL mecenās pro mecenatis B mecnas (sic) tis K
 22 maecaeatis R mecaenatis D mecenatis HGL huids maecaeatis r huius ci-
 uitatis BDH pinas Rr

p. 701. 702 P.

p. 252. 53 K.

excipiuntur monosyllaba 'hic as assis', 'hoc | vas vasis', quod in singulari numero tertiae, in plurali secundae declinationis est, 'hic vas vadis', 'hic mas maris' et 'hoc fas nefas' et 'hic' et 'haec' et 'hoc nugas' indeclinabilia. Graeca vero eiusdem terminationis nomina ου vel α desinentia in 53
 genetivo Graeco primae sunt declinationis, ut 'Λυσίας Λυσίου, Lysias Lysiae', 'Ἄντας Ἄντα, hic Antas huius Antae'. huiusmodi nominativum nominum frequenter sine s terminali solent Romani proferre, ut 'hic Geta', 'Byrria', 'Mar|sya'. in ος autem terminantia genetivum Graecum ο in i mutantia faciunt genetivum Latinum, ut 'Κάλχας Κάλχαντος, hic Calchas Calchantis' - quamvis 'hic Calchas huius Calchae' antiqui declinabant. Plautus in Menaechmis:

Novistin illum? - Novi cum Calcha simul -,
 'Πάλλας Πάλλαντος, hic Pallas Pallantis', 'Παλλᾶς Παλλάδος, haec Pallas Palladis'. et sciendum, quod in 'as' desinentia masculina, si 'nt' ha- 54
 beant in genetivo, vocativum in 'an' volunt terminare more Graeco vel similem hunc nominativo servare, ut 'o Calchan' vel 'o Calchas' et 'o Pallan' vel 'o Pallas'. Virgilius tamen auctoritate poetica 'o Palla' protulit in XI:

salve aeternum mihi, maxime Palla.

20 in eodem:

Quin ego non alio digner te funere, Palla,
 in hoc quoque Graecorum poetas secutus. Homerus in *M' φασφδία*.

1 Excipitur, un *ad mg. add.*, H asis G uassis D 2 est om. G
 vadis] r uasis R uadis uadum B hic om. GLK 3 mars R nefas
 hic B 4 ου vel α] in ου uel in A G in ου uel A HL uel in A B
 5 ut lysias lysioy lysias lysiae D ut λισίας λισίου lysias lysiae GLK ut hic lysias, λισιοy, hic λισyas, huius λισye B
 ut Lysias lysou (uel lysia in *mg. h*) hic lysias lysiae H 6 antas anta K antas.
 antoy, uel anta. B antas antay R antas an, nomina propria sunt grecorum Dd antas
 antoy H *num Ἄνθας Ἄνθα (Pausan. II 30, 8)* hic Anthas huius Anthae? hic om.
 K cantas R huius om. K 7 nominum H ut gela G 8 byrrhya B
 birria K marsia DHGLK In os *inscr. d oc*] r ωc R* oc H os DLK 9
 A h h
 ΚΑΛΧΟΣ ΚΑΛΧΑΝΤΟΣ L calcas calchantos K ΚΑΛΧΑΝΘΟΣ H calcas Rr 10 cal-
 cantis R huius calchantis GLK calcas R uel huius B kalchae R 11 Plau-
 stus D platus G menegmis RBDH menichenis G menichinis L minechinis K
Plaut. Men. V 1, 48 (v. 748) 12 novistin illum] k nouisti nullum GLK nouistin
 tu illum Plautus noua R calca R chalcha K Calchante *testantur librorum Plau-*
tinorum scripturae 13 ΠΑΛΛΑΝΤΑΣ ΠΑΛΛΑΝΤΟΣ K ΠΑΛΛΑΝΘΟΣ R ΠΑΛΛΑΝΘΟΣ H
 1 ΠΑΛΛΑΣ R huius pallantis G ΠΑΛΛΑΣ ΠΑΛΛΑΔΟΣ R ΠΑΛΛΑΣ ΔΟΣ Dd ΠΑΛΛΑΣΤΕ
 ΠΑΛΛΑΘΟΣ K haec om. GLK hic B 14 in ac K in genetivo nt habeant GLK
 15 post genetiuo: uocatiuum — nominatiuo om. R *add. r* 16 nominatiuum
 B calcan R kalchan L chalchan K calcas R chalchas K 17 Verg. Aen.
 XI 97 19 saluae H maxima Med. Pallas Rom. 20 Verg. Aen. XI 169
 21 e-go (r) H digner] g degener G dignem v. l. ap. Serv. ad h. l. laud. 22 quo-
 que] ergo G Hom. Il. XII 231 cf. Jib. VII § 54 M in *titura* H φασφδία

p. 702 P.

p. 263. 54 K.

Πουλυδάμα, σὺ μὲν οὐκέτι μοι φῖλα ταῦτ' ἀγορεύεις.
 Πουλυδάμα dixit pro Πουλυδάμαν. Menander quoque in Dardano:
 Δρία παῖ, δειπνοποιεῖσθαι τί δεῖ;
 παῖ Δρία dixit pro Δρίαν.

- 55 In 'es' correptam Latina masculini vel communis generis cum sint, 5
 mutant e in i ablata s et addita 'tis' faciunt genetivum, ut 'hic milēs huius
 militis', 'tramēs tramitis', 'termēs termitis', 'mergēs mergitis', 'hic' et
 'haec sospēs sospitis', 'pedēs peditis', 'equēs equitis', | 'hic' et 'haec su-
 perstēs huius superstis', 'gurgēs gurgitis', 'hic' et 'haec divēs divitis'.
 excipiuntur haec, quae habent paenultimam ae diphthongum vel a verbis 10
 derivantur in paenultima syllaba e habentibus brevem, quae e servant in
 genetivo, ut 'hic' et 'haec' et 'hoc praepēs praepetis', 'tēro teris, hic'
 et 'haec' et 'hoc terēs teretis', 'hebēo hebes, hic' et 'haec' et 'hoc he-

om. H ΡΑΥΩΔΙΑ R ΡΑΥΩΝΑ K ΡΑΔΙΑ L ΑΡΑΙΔΙΑ G I ΠΟΥΛΥΔΑΜΑCΙΜΗΝ ΟΥΚΕΤΥ-
 ΜΩΥ ΦΙΛΑΘΟΥΓΩΡΕΥΕΙC R ΠΟΥΛΥΔΙΑΜΑCΙΜΕΝΟΥ. ΚΕΤΙΜΟΥΦΥΛΑΤΑC. ΤΑΤΟΡΕΥΕΙC G ΠΟΥ-
 ΛΥΔΑΑ (I) ΜΑCΙΜΗΝ ΟΥΚΗΤΙ ΜΟΥ ΦΑΛΑΤΑΤΟΡΕΥΕΙC Ll (in M ΡΑΥΩΔΙΑ. ΠΟΥΛΥΔΑΜΑ
 tu quidem nunquam mei custodes tales XI ambitu o poludama
 CΥΜΗΝ ΟΥΚΗΤΙ ΜΟΥ ΦΥΛΑΤΑΥΤΑ Γ' [Γ' pro τα in mg.] αΓΩΡΕΥΕΙC. ΠΟΥΛΥΔΑΜΑ dX pro ΥΠΠΩΥ-
 δ

ΛΥΔΑΜΑ ad calcem pag. l) ΠΟΥΛΥΔΙΑΜΑCΥΜΕΝΟΥ. ΕΤΙ. ΜΟΙ ΦΙΛΑΤΑΤΑΓΟΡΕΥΕΙC K om. H
 οὐκέτι μοι] *scripsi* ΟΥΚΕΤΙ ΜΟΥ B ΟΥΚΕΝΤΙ ΜΟΥ D οὐκέτ' ἐμοί edd. Hom. ΤΑΥΤΑ B

ΤΑΥΤ. ΓΟΡΕΥΕ+++ Dd 2 ΠΟΥΛΥΔΑΜΑ R ΠΟΥΛΥΔΑΜΑ D ΠΟΥΛΑΜΑ H ΙΠΟΛΟΜΑ G
 ΠΟΥΛΥ * * * ΔΑΜΑ (ΥΠΟ?) L ΠΟΥΛΟΥΔΑΜΑ ΠΥΥ ΠΑΥ ΠΟΥΔΑΜΑΝ. Kk pro ΥΠΠΩΥ-
 δ

ΔΑΜΑΝ R ΠΡΟ ΥΠΟΔΑΜΑΝ G PRO ΠΟΥΛΥΔΑΜΑΝ D PRO ΠΟΥΛΑΜΑΤ H PRO ΥΠΟΔΑΜΑΝ L
 ΠΡΟ ΥΠΟΔΑΔΑΜΑΝ B Menander] b *andar B Menander in Dardano fr. III: IV
 100 com. Gr. ed. Mein., p. 887 ed. min.: Δρία παῖ dardanio L 3 nonne Δρία?

ΑΡΙΑ ΠΑΥ (Υ ex i fact.) ΔΕΙΠΝΟ ΠΟΙΕΙC. ΘΑΙΤΙ ΔΕΙΑΡΙΑ dixit pro drian B ΔΡΥΑ ΠΑΔΙ-
 Ν ΠΟΙΕ ΠΗ ΑΡΙΑ i r A ..I C
 ΔΙΠΝΟ. ΙCΙΘΑΙ ΤΙ ΔΕΙΟ dia dixit pro dian Rr ΔΑΡΙΑ ΠΟΥ ΔΟ+ΠΗΟΗCΤΑΙΤΙΑΒΙ ΑΡΙΑ dīX
 pro drian D ΑΡΙΑ ΠΑΙΔΙΠΕΟ ΠΟΥΕΙΤΙΑ ΤΙ ΔΕΙ dria dīX pro drian G ΑΡΙΑ -dixit pro

ΑΡΙΑΤ. Η ΑΡΙΑ ΠΑΙ ΛΙΠΕΟ ΠΟΥ ΕΙ ΘΙΑΤΙΑΔΕΙ ΑΡΙΑ dX pro ΔΡΙΑΝ L ΑΡΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΙΠΗΟΙC
 scito quid oportet
 ΙCΘΑΙ ΤΙ ΔΕΙ l ΑΡΙΑ ΠΑΙΜΠΝΟΠΟΥΕΙΘΑΜ ΔΕΙΡΙΑ dX pro drian. K Δρία, Δρία παῖ,
 δειπνοποιεῖσθαι τί δεῖ; *integrò senario restituito ex librorum Bavar. vestigiis eruit*
Spengetius Caecil. Stat. fr. p. 5 5 In es cor *inscr. d* correpta R correp G
 masculina D communis G 6 et ablata Gh s addita B post tis: faciunt
 — tramitis om. G add. g 7 hic trames huius tramitis hic termes huius termitis B
 hic] et hic G 8 aeques aequitis D 9 huius om. H 10 quae vel ae diptongum habent
 penultimam (peneultimam G) GL uel ae dyptongum H uel ae dyptogum B uel
 quae a GL 11 breue GL 12 huius praepetis RDH post praepetis: hic et haec
 et hoc perpes huius perpetis 'ex melioribus libris, quos in bibliotheca Leidensi voluit'
 add. Lindemannus Prisc. opp. min. p. 355; libri et Krehliani et mei omnes hoc addita-

mentum om. 13 teritis D haebeo(a) R haebeo rb haebeo H habeo habes D
 hoc hebes b hebes hebetis Rr habes habetis D 1 hebetis, geno. genis, quod pro

p. 702. 703 P.

p. 284. 55 K.

bēs hebetis', 'indigēo indiges, indigēs indigetis', 'impēto, impēs impetis' -
Ovidius in III metamorphoseon:

Impete nunc vasto,

pro 'impetu'. similiter Statius in VII Thebaidos:

5 aurigamque impete vasto,

Amphiarae, tuum -,

'interpretor, interpretēs interpretis'. sic declinantur etiam i ante e habentia, ut 'hic pal|ries parietis', 'hic aries arietis', 'hic' et 'haec' et 'hoc inquires' quoque 'inquiētis', quod quamvis in nominativo e correptam habeat, ut Probo videtur, in genetivo tamen eandem producit secundum genitivum 'quies quiētis' principalis. sic etiam feminina servant e, ut 'haec seges segetis', 'teges tegetis'. illud quoque notandum, quod a pede vel a sedendo composita per 'dis', non per 'tis' efferunt genitivum. et a pede quidem composita servant e, a sedendo vero mutant e in i, ut 15 'hic' et 'haec' et 'hoc quadrupes quadrupedis', 'bipes bipedis', 'compes compedis' - Iuvenalis in IIII:

Squalidus in magna fastidit compede fossor -,

'hic' et 'haec obses obsidis', 'deses desidis'. excipitur 'haec apēs huius 57 apis', quia hoc solum a pede compositum, ut quibusdam videtur, e longam servavit neque ulla crevit syllaba in genetivo, quamvis et alia composita ab eo, quod est 'pes', auctores producant, ut Virgilius:

Stat sonipēs ac frena ferox spumantia mandit.

idem in X:

Tollit se arrectum quadrupēs et calcibus auras

25 Verberat.

Horatius sermonum I:

Omnia magna loquens, modo: sit mihi mensa tripēs et
Concha salis puri.

gigno antiqui dicebant. egeo. indiges. indigetis. B 1 indigeo om. K add. k
indigēo Hh indigeo^{egēo} indiges Dd indegeo indeges G indegeo indeges L
indiges
indigeo indigetis Rr indeges indegetis GL impes] h impe* H 2 Ovid.
metam. III 79 IIII. D metamorphoseon L 4 Statius Theb. VII 585 sq.
stadius in VII. thebaidos in litura b VI, L 5 v. 585 initium Transiliunt cam-
pos add. r aurigamquae D aurigaque GLK 6 amphiare DGLK am-
phiarum H amphiorae h amphiaretum B 7 iupretor G interpretes tis inter-
pētis Rr 9 quoque om. D 10 Prob. de cath. nom. p. 1460 P. 118 L. 11
principalis quies quietis BL 12 tegitis B uel sedendo L 13 Vt a pede R
15 et hoc om. RBDHK quadrupētis H 16 Iuv. sat. IIII 11, 80 17
s. qualidus D scaldus K compedi K fosor LK 18 obsides Dd excipitur
apes D 19 quia] quod K a pede] b ape B 21 habeo RrD apes (s) D
Verg. Aen. IIII 135 23 Verg. Aen. X 892 sq. XI. B 24 arrectum L
aures D 28 oratius K Horat. serm. I 3, 13 sq. sermonium H ser-
monum I om. GLK 27 sit B 28 conca RBDHK

Probus tamen inter correpta haec ponit. Ovidius tamen nominativum 'haec apis' protulit in XIII metamorphoseon:

Non apis inde tulit thos sedula flores,
quod etiam diminutivum ostendit 'apicula', quomodo 'fidicula' docet, primitivi sui nominativum 'fidis', non 'fides' esse, quod Servio placet [de cithara].

XI 58 In 'es' productam Latina i antecedente ablata s, addita i faciunt genitivum, ut 'hic meridiēs huius meridiēi', 'hic' et 'haec diēs huius diei', 'haec aciēs huius aciei'. excipitur 'haec quiēs quietis'. vetustissimi tamen hoc quoque secundum supra dictam proferebant declinationem. Afranius 10 in emancipato:

sollicito corde corpus non potitur nunc quie.

Laevius in Protesilaodamia:

Complexa somno corpora operiuntur ac suavi quie
dicantur. 15

iure igitur compositum quoque ex eo 'requiēs', quod in eodem genere || mansit, tam quintae quam tertiae invenitur. Virgilius in IIII:

Tempus inane peto, requiem spatiumque furori.

Cicero in dialogo de senectute: ut meae senectutis requiem oblectamentumque noscatis. nam 'inquies', cuius extremam 20 corripit dicit Probus, 'inquietis' declinatur, quod trium factum est generum, ut supra ostendimus. cuius etiam simplex in usu invenitur trium generum. Naevius in carmine belli Punici II:

1 Probus de cath. nom. p. 1470 P. 127 L. correptā D 2 apes Dd protullit G
Ovid. metamorph. XIII 928 XIII] Erl. 2 Krehlii XVIII. R XVII BDGLK XV. H XIII

Caroliruh. alter 3 os R collectos ex Ovidio Caroliruh. alter 5 sui] h s** H non

fidis Rr Servio] v. lib. III § 30 6 cythara DK 7 In es pro inscr. d
8 ut merides L post meridiē: hic — diei om. Bd 9 acies aciei DH
acei G haec om. G quies huius quietis Drb tamen supscr. in L 10 Af-
franius K Afran. emancip. fr. 19 p. 168 Both. XXII p. 199 sq. Nk. fr. V p. 149
Ribb. 11 in -i. mancipato GL in I emancipato K 12 Sollicito corde corpus non
potitur quie Bothius potitur] h poti*** H 13 Laevius] Osannus anal. crit.
p. 54 sq., Krehlius cf. Weichertum poet. Lat. rell. p. 80 sqq., cui hic l. est fr. XIII
p. 78 sq.; inter Naevii fragmenta edd. ante Krehlium secutus perperam posuit Bothius fr.
frag. p. 91: Protesilai s. Laodamiae fr. 3 Neuius d rell. Neuius D Protesilaodamia] Put-

schius protesilao. Laodamia Rr protesilao. laodamia BDH protesilao laodamia G protesilao. laodamia L prochessilao laodamia K 14 metrum iambionicum agnovit Fleckeisenus; Complexa somno corpora | Adoperiunturac quie | Suavi dicantur Osannus quiae Dd

16 compositum ab eo L 17 permansit B tertia Rr Verg. Aen. IIII 433

19 Cic. de senect. 15, 52 me D requiem] sic etiam Cic. Erf. m. pr. cum aliis praestantioribus requiem vel quietem alii 21 corripit (t) B Probus: v. § 56 est est R

22 ostendimus Rr etiam om. K simplex G 23 Neuius R neuius BDHGLK Naevii bell. Pun. II 6 p. 49 Kl. II i p. 13 Vahl. carminū K

1. BDHK i. h

p. 704. 705 P.

p. 256. 57 K.

60 quasi quintae declinationis produxerunt ablativum. Graeca eiusdem terminationis, in ους vel ος vel εος genitivum Graecum terminantia, ου vel ο vel εο in i commutantia faciunt genitivum Latinum, ut 'Παλαμήδης Παλαμήδους, Palamedēs Palamedis', 'Ἐτεοκλῆς Ἐτεοκλέος, Eteoclēs Eteoclis', | 'Χρέμης Χρέμητος, Chremēs Chremetis' et 'Chremis'. Terentius in Andria:

etiam puerum inde abiens conveni Chremis.

idem in eadem:

egomet continuo ad Chremem.

Μένδης Μένδητος nomen est urbis Aegyptiacae, cuius mentionem Pindarus facit, 'Mendēs Mendetis' et 'Mendis'. sic quoque '*Ράμνης Ράμνητος*, Rhamnēs Rhamnetis' et 'Rhamnis' - quod Graecum esse ostendit aspiratio post r posita, quod in Latinis nominibus non fit -, '*Λάχης Λάχητος*, Lachēs Lachetis' et 'Lachis'. sic et similia in τος terminantia genitivum Graecum. nec mirum duplicem declinationem haec habuisse 15 apud Latinos, cum apud Graecos quoque multa inveniuntur huiusmodi ancipitem habentia declinationem teste Herodiano: *Γύγης* [nomen Gi-

1 allatī L terminationis] *hk et in lit. g* declinationis *RBHK 2 ους] οΥ K εος] d* εος D

terminantia genitivum graecum L 3 uel ο uel ο Dd ΠΑΛΑΜΕΔΕΟC GL 4 ΠΑΛΑΜΕΔΟΥC G

Ε ΠΑΛΑΜΗΔΟΥC L ΠΑΛΑΜΗΔΟΥC Rr ΠΑΛΑΜΗΔΟΥC H palamides palamidis G ΕΤΕΟΚΛΗC

ΕΘΕΟΚΛΗC eteocles eteoclis Rr et ΕΘΕΟΚΛΗC ΕΘΕΟΚΛΕΟC. theocles. theoclis G ΕΘΕΟΚΛΗC

et ΕΘΕΟΚΛΕΟC theocles theoclis L ΕΘΕΟΚΛΗC ΕΘΕΟΚΛΗC etheocles etheoclis H et ΕΘΕΟΚΛΗC

ΕΘΕΟΚΛΕΟC etheocles etheoclis K & ΕΘΕΟΚΛΗC B eteodes eteodis D 5 ΧΡΗΜΕC

ΧΡΗΜΕΩC Rr ΧΡΗΜΗC ΧΡΗΜΗΤΟC H ΧΡΗΜΕC ΧΡΗΜΕΤΟC L ΧΡΗΜΕC ΧΡΗΜΕΤΟC K ΧΡΗ-

ΜΕC ΧΡΗΜΕΤΟC G ΧΡΗΜΕΟ ΧΡΗΜΗΤΟC B cremes B **chremes et chremetis H

et] uel GL cremis D Ter. Andr. II 2, 31 7 puerum etiam GLK abiens]

d habiens RD habens GL conuenit B Chremi Ter. Bas. 8 Ter. Andr. II

2, 24 in eodem RGL 9 egomet] sic etiam Donatus; cf. Al. Richterum Donati comm.

quem usum habeant ad illustrandam singularum Ter. uocum corruptelam. Bonnae 1854

p. 26 sqq. ego me libri Ter. cremē r cremen RD chremen K cum Bas. 10

ΜΗΝΗC ΜΗΝΗΩC Rr ΜΕΝΑC ΜΕΝΑΕΤΟC G et, ΜΕΝΑC in ΜΕΝΗC corr., L ΜΗΝΗC

ΜΗΝΗΤΟC K egyptiacae K egeptiacae G aegyptiacae L mentionem K pindur-

us Rr *Αἰγυπτίαν Μένδητα, παρ κρημνὸν θαλάσσης, | Ἐσατον Νεῖλου κέ-*

ραας, αἰγυβᾶται | Ὅθι τράγοι γυναιξὶ μίσγονται Pindari fr. 215 Böckh. 184 Bgk.

ed. alt. seruatum a literato quodam Strabonis geograph. XVII p. 802 C lectore 11

mendetis ex menditis corr. B ΠΑΜΝΕC ΠΑΜΝΕΤΟC G ΠΑΜΝΗC ΠΑΜΝΗΤΟC D

ΠΑΜ+NEC pham+netos L 12 ranes H ramnes ramnetis D ramnis DL

ostenditur aspiratione H 13 hominibus R 14 lachis sic et similia. In tos D

et] at GL tos RDGL *oc H 15 duplicem] d publicem D 16 inueniuntur multa H

17 Theste Rr Herodiano] cf. schol. A Hom. II. XV 302, *Itiacae prosodiae*

fragmentis insertum a Lehrsis Herod. scripta tria p. 290 sq.; ad totum h. l. cf. praeter-

erea Choerobosc. in Theodos. can. p. 130, 10 sqq. Gaisfd. ΓΥΓΕC L ΓΙΓΕC G ΓΙΓΗC C K

gyges RD giges BH gygantis RD

p. 705 P.

p. 237. 56 K.

gantis] Γύγου et Γύγητος, Κόμης [proprium] Κόμου et Κόμητος, μύκης μύκου et μύκητος, Μύνης Μύνου et Μύνητος, Ποδῆς Ποδοῦ et Ποδῆτος, Μέγης Μέγου et Μέγητος, Πύδης Πύδου et Πύδητος. similiter 'Thales', 'Apelles', 'Menes', 'Ageles', 'Calles', 'Dares' varie decli- 61
nantur. unde Virgilius duplicem accusativum Graecum protulit in V: Daretā et Daren, illos secutus, qui Ποδῆτα et Ποδῆν, Μέγητα et Μέγην protulerunt, ut:

Praecipitemque Daren ardens agit aequore toto,
in eodem:

10 Sed finem inposuit pugnae fessumque Daretā.
sin in ου terminent genitivum Graecum, primae erunt declinationis, ut 'Ἀχάτης Ἀχάτου, Achates Achatae', 'Ἀγχίσις Ἀγχίσιου, Anchises Anchisae'. saepissime tamen huiuscemodi nomina antiqui et secundum tertiam protulerunt declinationem, ut 'Orontes Orontae' et 'Orontis', 'Timarchides Timarchidae' et 'Timarchidis', 'Herodes Herodae' et 'Herodis'. Ho-
ratius in II epistularum:

I ΓΙΓΗΟΥ H ΓΙΓΗΟΥ G ΤΥΓΙΟΥ K ΓΙΓΟΥ in *litura* r ΓΥΓΟΥ I ΓΥΓΕΤΩC Rr ΓΙ-
ΓΗΤΟC B ΓΥΓΕΤΟC DL ΓΙΓΕΤΟC G ΓΙΓΗΙΟC H ΤΥΓΗΤΟC K ΚΟΜΕC DHG ΚΩ-
ΜΗC R ΚΩΜΟΥ RBH ΚΟΜΗΤΟC D ΚΟΜΕΤΟC HG ΚΩΜΗΤΟC R 2 ΜΥ-
ΚΕC G ΜΥΚΕC L ΜΙΚΗC K ΜΥΚΩ B ΜΥΚΟΥ ΜΥΚΕΤΟC et ΜΥΚΕΝΤΟC G
et ΜΥΚΕΝΤΟC
ΜΙΚΟΥ et ΜΙΚΗΤΟC et ΜΥΚΗΝΤΟC K ΜΥΚΕΤΟC L Μύνης Μύνου et Μύνητος
om. GLK et om. D ΜΥΝΗΤΩC R ΜΥΤΟC D ΠΩΔΗC ΠΩΔΩΥ ET ΠΩΔΗΤΟC R
ΠΩΔΕC ΠΩΔΟΥ et ΠΩΔΕΤΟC GL ΠΩΔΑΕC ΠΩΔΑΟΥ ET ΚΟΜΗΤΟC ΜΕΤΟΥ ET ΜΕΓΕΤΟC ΠΥ-
ΔΗC ΓΓ. Similiter oales K Ποδῆν Hom. II. XVII 590 Plut. symp. quaest. VIII 13, 2; Πο-
δῆτα non novi 3 ΜΗΤΗC ΜΗΤΟΥ ET ΜΗΤΗΤΩC R ΜΗΓΗC ΜΗΓΟΥ. et ΜΕΓΕΝΤΟC D ΜΕΓΕC ΜΕΓΟΥ
et ΜΕΓΕΤΟC GL ΜΗΓΗC ΜΗΓΟΥ et ΜΗΤΟC H ΠΥΔΕC ΠΥΔΟΥ. ΠΥΔΕΤΟC G ΙΤΙΑΗC ΙΤΙΑΟΥ
et ΙΤΙΑΗΤΟC H ΠΥΔΩΥ. et ΠΥΔΑΤΩC R 4 tales R ΘΑΛΗC Dr ΘΑΔΕC Gg ΘΑ*ΕC L ΘΑ-
ΛΕC I oales K appelles RDHGLK b et ni f. B (nunc +pelles) pr. m. et ipsa appel-
les Menes] r manes RBGLK Ageles] 'plerique codd.' Krehlii agelles RBDHLK
agelles G Calles] sic etiam Phot. bibl. 228^b, 26 Bekk., plerumque Cales; callos Rr
varie] r uariae RBDHGK 5 in V om. LK in V. aeneidos G 6 daretā in
litura h darem Rr dare Hh illōsecutos Bb secutos DLK qui om. GLK
ΠΟΔΕΤΑ D ΠΟΥΔΕΤΑ GL ΠΙΟΔΗΤΑ K ΠΟΥΔΕΝ L ΠΟΙΔΕΝ G ΜΕΓΕΤΑ G ΜΕ-
ΓΗ
ΓΗΤΑ H megeta L, ΜΕΓΕΤΑ ΕΜΕΤΗΝ K 7 ΜΗΤΗΝ Rr ΜΗΓΗΝ H megen L Verg.
Aen. V 456 8 darē D 9 Idem ip eodem B Verg. Aen. V 463 10
suis
impo Rr inposuit L inpossuit G imposuit K fessumque L daretā Rom.
11 terminant GK erunt om. K erunt declinationis] decli declinauerunt G decli-
nationis erunt L sunt declinationis b 12 ΑΧΑΤΕC GLK ΑΓΧΙCΕC ΑΤΧΙCΟΥ R
ΑΓΧΥCΗC
ΑΓΧΥCΟΥ Dd ΑΓΧΥCΗC ΑΓΧΥCΟΥ K agchises agchisoy L anchisoy B 13 tiqul Rr
et om. HL add. h 14 Orontes Orontae] d orontes oronte h orentes orontae
(orante H) DHg timarcides timarcidae et timarcidis GL 15 et add. h orodea
erodae et erodis G et ex herodes herodae et herodis mut. L et del. r add. h
oratius K Hor. epp. II 2, 184 16 epistularum] historiarum GLK

Praeferat Herodis palmetis pinguibus, alter.

Cicero IIII Tusculanarum: non sine causa, cum Orestis
fabulam doceret Euripides. Sallustius in II historiarum:
eam deditionem senatus per nuntios Orestis cognitam ad-
probat. idem in III historiarum: namque primum Iasonem 5
novo itinere maris Aeetae hospitis domum violasse. Agellius
noctium Atticarum VIII: historia ex libris Heraclidae Pon-
62 tici iucunda memoratu et miranda. sciendum tamen, quod fre-||
quentissime tertia utuntur declinatione in propriis, quae formam habent
patronymicorum, et in barbaris, ut 'Thucydides Thucydidae' et 'Thucydi-
dis', 'Mithridates Mithridatae Mithridatis', 'Tigranes Tigranae Tigranis'.
huiuscemodi enim nomina Parthica etiam Graeci ancipiti terminant gene-
tivo: modo *ov* modo *ous*, 'Τυγάρνης Τυγάρνου' καὶ 'Τυγάρνου' vel 'Τι-
γάρνεος'. Virgilius in XII:

nec Drancis dicta refellam.

et sciendum, quod in huiuscemodi nominibus, quando tertiae sunt, fre-
quentissime veteres | dativum proferunt pro genetivo, 'Aristoteli', 'Demos-

I proferat *BK* preferat *b* erodis *GL* pingibus *G* pingibus alter. Cicero] *Caro-*
liruh. alter pingibus. aliter cicero *R* alter *om.* *BDDHGLK* 2 *Cic. Tusc.* IIII 29, 63

III] *scripsi* in I libri nisi quod in II *pr. m.* *B* tusculariarum *Rr* Orestem
fabulam diceret *codd.* *Cic. opt.* 3 *Sall. hist.* II 84 p. 187 *Kr.* 4 dedicio-

nem *D* oretis *Dd* agnitam *G* approbat *GLr* 5 *Sall. hist.* III 21 p. 326
Kr. III] ubi fere ipsum argumentum collocari iubet *RDDHGL* et sic etiam *Vind.*

COCXLVII Caroliruh. alter *Darmstadini*, IIII *K* *edd.* nanque *K* 6 itinere *GL*

itēnre *K* ***** (acceptae *nif.*) *Rr* aetae *BDDHGLK* ospitis *GLK* Agellius]

servavi hanc scribendi rationem ob lib. IIII § 31 agellius *Rr* agellius *G* *Gellii noct.*
Att. lib. VIII *fragm. t. I* p. 232 *ed. Teubn.* 7 atticarum *BK* VIII *H* et *Darmstadini*
et ° (cf. de *Cincius* p. 82) VIII *rell.* et sic f. ipse *Priscianus* eodem errore *decep-*
tus, qui libros nostros inde a lib. VIII occupavit cuiusque vestigia ne in priorum *qui-*
dem librorum subscriptionibus omnino desunt, cf. etiam § 75 haeraclidae *R*
Pontici] 3 (pōtici), poetici libri 8 iucunda] r iocunda *RDDHG* memeratu *H*

tamen *add. l* 10 tuchyides *B* tuchididae et tuchididis *Rr* tuchyides tu-

chyidae et thucididis *D* thucidides et thucididis uel thucidide *H* tucidides tucididae
et tucididis *GLK* 'hoc in prima adiuuat arte' in *mary. L* 11 metridates
metridatae et metridatis *LK* et methridatis *H* Tigranes Tigranae Tigranis] d tigenes
tigenae tigenis *D* et tigranis *GLKh* 12 enim *add. b* 13 modo in *ov GL*
modo in *oyc G* Τυγάρνης] *add. d* ΤΙΓΡΑΝΕC *G* ΤΥΓΡΑΝΟC *K* tigranes tigranoy

καὶ tigranois uel tigranos *L* ΤΙΓΡΑΝΟY *Rr* ΤΥΓΡΑΝΟY *K* καὶ] r καὶ *RH* TI-

Y uel tigraneos
ΓΡΑΝΟIC *Dd* ΤΥΓΡΑΝΟYC uel ΤΥΓΡΑΝΟC *K* uel ΤΙΓΡΑΝΟC *G* uel ΤΙΓΡΑΝΗΟC *H*
uel ΤΙΓΡΙΝΕΟC *B* 14 *Verg. Aen.* XII 644 15 dictam *Rr* 16 frequentissime]

g frequentissimi *G* 17 pro in *litura H* aristotili *L* demonsheni *D* de-
mosteni *H*

p. 706 P.

p. 200 K.

theni', 'Thucydidi', 'Euripidi' pro 'Aristotelis', 'Demosthenis', 'Thucydidis',
'Euripidis' ponentes. Virgilius in I:

Praecipue pius Aeneas nunc acris Oronti,
Nunc Amyci casum gemit.

5 idem in eodem:

Troas, reliquias Danaum atque inmitis Achilli,

in II:

quis talia fando

Myrmidonum Dolopumve aut duri miles Vlxi.

10 Terentius in heautontimorumenō:

Archonidi . . . filiam

pro 'Archonidis'. Cicero in IIII Verrinarum: in Timarchidi potestate sociorum populi Romani antiquissimorum atque amicissimorum liberos, matresfamilias, bona fortunasque omnes
15 fuisse. idem in eodem dativum similiter protulit: neque in praesentia 63
Timarchidi quid responderet habuit. et magis secundum tertiam
ea proferunt nominatissimi auctores. (idem in Arato:

Sub pedibus profertur . . . finita Booti,

Spicum inlustre tenens, splendenti corpore virgo,

20 pro 'Bootis'.) Terentius in hecyrā: Callidemidē, hospitem Myconium. Cicero in Protagora: quid tu, unde tandem appares, o

I thucicici *H* thucididi *R* thucididi *GLK* thucidi *D* eripidi *Θ* eripidi *G*
eurypidi *H* eurypidi *L* aristotilis *D* aristotelis *H* dimosthenis *K* thucididis *H* thucididis *R* thucididis *GLK* 2 eripidis *G* eurypidis *L* *Verg.*
Aen. I 220 sq. 3 praecipuae *Rr* pius (r) *D* agris *Rr* oronti *g*
orontis (s) *Rom.* 4 Amyci] *Vergilius* (sic etiam *Med. m. alt.*), amici libri
Prisc. cum Med. m. pr. 5 *Verg. Aen.* I 30 cf. lib. XVII § 161 6 reliquias
G reliquias *Med.* immitis *RDLK Med.* achilli *GLK* achillis *Rom.* 7 *Verg.*
Aen. II 6 sq. 9 myrmidonum *RDG* myrmidonum *LKg* dolopumve manus
aut *B* 10 *Ter. heautont.* V 5, 21 Archonidi huius filiam *Ter. Bemb.* Archonidis
filiam *Bas.* heautontimorumenō] *b* heautontimorumenon *B* eautontimorumenon
RDHG eautontimorumenon *L* ea eauton *K* 11 fibam *Gg* 12 archonidis *K*
Cic. in Verr. II 2, 54, 136 uerinarum *G* timarchidi *RD* timarcidi *GLK* Timarchidis *codd. Cic.* 13 sotiorum *Rr* atque amicissimorum *add. d* 14 fortunasque *HGLK* 15 idem *spscr. in L* *Cic. in Verr.* II 2, 28, 69 16 timarcidi *LK*
timarcididi *G* 17 nominatissimi] nomina uetustissimi *GL* nomina antiquissimi *in litura K* *Cic. Arat. fr.* XV v. 5 p. 522 (v. 100 p. 525) *Or.* 18 fertur (p) *D*
fertur *H* booti *L* 19 Spicum inlustre (inlustrae *Rr* illustre *GL*) tenens, splendenti corpore virgo] *versum ex Cic. de nat. deor.* II 42, 110 *et Servio ad georg.* I 111
notum et cum praecedente coniunctum libri exhibent ad finem huius paragraphi post
Arachne; totus hic locus ad seriem exemplorum praecedentem pertinens ad marg. archetypi adscriptus, dein divulgus et sic textui insertus esse videtur 20 *Ter. hecyr.* V 3, 3: Myconium hospitem dum exspecto in arce Callidemidem in hecyrā *B* in
hecussa *L* inecussa *G* in hycira *K* Callidemidem] *h* callide *BHDG* calide *K* ospitem *D* ospitem *G* hospitem *L* myconium libri 21 *Cic. Protag. fr.* I *Cic. ed. Or.* IIII 2 p. 477 o] r a *RBH*

Socrate? an quidem non dubium est, quin ab Alcibiade? Trogius Pompeius in libro VI: inde Scepsim petit, quo se Midias interfecta socru contulerat. is a Derculide petito colloquio. M. Velleius Paterculus libro I: nec minus clarus ea tempestate | fuit Miltiadis filius Cimon. Plinius in II naturalis historiae: ab Euclide, in III: Thucydide, Calliphane, in IIII: Philistide, Anticlido, Philonide, in V: Sotade, in VI: Simonide minore, in VII: Agatharchide, Apollonide, Duride, Heraclide Pontico, || Asclepiade, in XI: Heraacleote, in XII: Mneside, in XV: Commiade, in XXXVII: Euripide. possunt tamen ea, si 10 producte proferantur, dativi esse Graeci pro ablativis, quomodo Virgilius: uno comitatus Achatē.

Iuvenalis:

Penelopē melius, levius torquetis Arachnē.

XII 64 In 'is' desinentia longam cuiuscumque sint generis Latina ablata s, 15 addita 'tis' faciunt genitivum, ut 'haec lis litis', 'hic' et 'haec dis ditis' - unde 'hi' et 'hae dites' et 'haec ditia', cuius nominativum singularem in usu non inveni. debet tamen secundum analogiam 'hoc dite' esse. nam in 'is' finiri neutrum non potest. Lucanus in VIII:

1 an] at con. *Krehtius* an id quidem *Ernestius* at id quidem *Orellius* non dubium non dubium *LK* 2 *Trog. Pomp. hist. lib. VI fr.:* *Iustin. init. fol. 6 v. ed. Bongarsius Par. 1581, t. II p. 221 ed. Dübnerus; ap. Bielowskium Trog. fr. 14 p. 11 VI libro R 'in ms. Prisc. leguntur haec ex libro 3' Bongarsius Indicepsin B Indicepsin H*

ⁿ ^c ^c
 scepsim Rr scepsim Dd sceptrum G septrum L Midias] scripsi medias RDG
 media BL madia H e media, ea k ni f. inserta, K e Media Bongarsius 3 contulerat
 ab G is add. r a Derculide] a Dercyllide con. *Krehtius, cf. Bongarsii*
not. in Iust. p. 30 ad herculide R ab herculide BGLKr ab erculide H decrulide
cod. Tegerns. uerculide cod. Monac. 280 l. Fröhlichio in act. doct. Monac. 1843 n.

25 p. 205 sq. ab herculi depetito D petit *Monac. a m. alt. corr.* petit colloquiom. Velleius *perperam Fröhlichius* alloquio *GLK* 4 Velleius Paterculus] α uellius pater cuius libri liber .I. *RBL M. Vellei Pat. hist. lib. I fr., p. 30 ed. Kritzianae* 5 Miltiadis] x milciadis *Dr milchiadis RBHLK milchiadis G* filius. Cimon (Cinon L) plenius *BGL Pliniana haec nomina ex indicibus auctorum libro primo naturalis historiae congestis desumpta sunt* 6 ab add. *Priscianus Euclide]* r eoclido *RB III] IIII L thucudide RDII tuclide GLK thucidide Bh* Calliphane] *Plinius caliphadae R chaliphade r caliphade GLK califade D chalipade BH calpane Plin. Leid.* 7 philistidae R Anticlido om. R Philonide om. *HGLK V] II K* 8 Agatharchide] α, *Plinius agathargide B agathargide rell.* appollonide *HGL* appollinide (sic) — asclipiade (sic) in *mg. add. K* 9 eraclide R asclipiadiade R asclipiade *BDHr Heraacleote] Krehtius, libri Pliniani in ind. lib. VIII herocleate RBDH herocliade GL herocleade h heraciate K heracli-* densi, heracliensi', heracliciden libri *Pliniani in ind. lib. XI inneside B In neside r* 10 XV] α XIII *RBDHK XVI GL Euripide] Ert. I cum al. Krehtii* neuripide D neuripide d *rell.* 11 productae *BHG datiu] b datium B* ablatius B *Verg. Aen. I 312* 12 uno add. r uno graditur comitatus *Vergilius et sic lib. VII § 8. 71 achatae B cum Med. Rom. 13 Iuv. sat. I 2, 56 cf. lib. VII § 8* 14 pænelope Rr penelopspe (lo) B melius. *linius G melius. Liuius L lenius* huius K arachnae r aragne R de *versu Ciceronis hic in libris collocato cf.*

ann. ad p. 247, 19 15 in is *PROD inscr. d* generis sint H 17 unde et hi et L
 18 ussu G nam is *GLK* 19 his Rr *Luc. Phars. VIII 515 sq.*

p. 707 P.

p. 260—62 K.

Non illic Libycae posuerunt ditia gentes

Templa —,

‘hic’ et ‘haec Samnis huius Samnitis’. sic | Caesar de analogia. Lucanus in II:

5

Romanaque Samnis

Vltra Caudinas speravit vulnera furcas.

huius neutrum Naevius Samnite protulit in carmine belli Punici, ad cuius similitudinem debet etiam ‘hoc dite’ dici. excipitur ‘hic glis gliris’, quod pro tr habuit, et ‘haec vis huius vis’, cuius plurale similiter
10 ‘vis’ tam Lucretius quam Sallustius protulerunt. Lucretius in II:

Sed quam multarum rerum vis possidet in se

Atque potestates.

Sallustius in III historiarum: male iam adsuetum ad omnis vis controversiarum.

15 Illa quoque tam in ‘is’ quam in ‘er’ finita nomina regulam servant 65 in ‘er’ terminatorum, id est accepta ‘is’ faciunt genetivum, ut ‘hic pulvis’ et ‘pulver pulveris’, ‘hic cucumis’ et ‘cucumer cucumeris’, ‘hic cinis’ et ‘ciner cineris’, ‘hic vomis’ et ‘vomer vomeris’. praeterea Caesar declinat ‘pubis puberis’; quidam, ut Probus, ‘pubes puberis’, quidam ‘puber
20 puberis’. ex hoc tamen compositum invenitur similem habens nominativum genetivo, | ‘hic impubis huius impubis’. Virgilius in V:

inpubis Iuli.

ab eo neutrum ‘impube’ Horatius protulit in epodo:

Vt haec trementi questus ore constitit

I illic Libycae] sic etiam lib. VII § 61 illi Libyae v. l. ap. Lucanum Libycae RDGL

lybicae HK cum Luc. Voss. A possuerunt K ditia Dd 3 sic] r Sin R
Caesar] g cessar G Caesaris de analogia lib. II fragmentis inseruit Nipperdeius
ed. suae p. 755 cf. p. 753 de analogia caesar K Lucan. Phars. II 137 sq.

6 caudinas Gg speravit] sic etiam Voss. uterque et al. libri Luc. spiravit
Weissenb. Berol. sperabat, superavit alii codd. Luc. 7 Neuius RBHGLK
Naev. bell. Pun. III 7 p. 63 sq. Kl. fr. inc. XIII p. 19 Vahl. 8 etiam hoc dite debet GL
omoxoc hic glis B 9 cuius] Cuus R 10 Lucr. II 586 sq. 11 Et
quae cumque magis vis multas possidet libri Lucretiani possidet] g possedet GL
13 Sall. hist. III 84 p. 293 Kr. assuetum RHGL omnes BDHGLK^r

14 contraversiarum G controuersarum K 15 is] rd his RD in .R. finita
Rr fenita B nomina] omnia GLK 16 terminatorum Dd 17 cucumis
haec cucumer B *cucumeris (&) H et cucumeris BD 18 *cineris (&) DH
*uomeris (&) DH et uomeris B Caesar] g cessar G Caes. de analogia
lib. II p. 755 sq. Nipperd. declinauit K 19 post puberis: quidam — puberis om. R
add. r Probus de cath. nom. p. 1461 sq. P. 120 L. 20 hoc in litura H
21 hic impubis (sic) add. r hic et haec impubis L hic et hoc impubis G Verg.
Aen. V 546 22 impubis RBDHLK impubis ex inpuppis corr. Med. impubes Pal.
23 habeo Rr *oratus (h) D oratus K hepodo Rr *epodo (h) D
hepodo K Hor. epod. 5, 11 sqq. 24 quaestus D hore Rr consistit L con-
stituit K

puer,

Inpube corpus.

Cicero tamen in IIII invectiviarum: filiumque eius inpuberem, legatum a patre missum. idem in II de oratore: quod nisi puberem te iam, inquit, haberet. alia || vero omnia eiusdem terminationis correptae similem habent genitivum nominativo, ut 'hic collis huius collis', 'haec puppis huius puppis', 'hic' et 'haec suavis huius suavis', 'hic' et 'haec civis huius civis'. excipiuntur 'hic lapis huius lapidis - vetustissimi tamen etiam 'huius lapis' protulerunt. Ennius in XV annali:

Obcumbunt multi letum ferroque lapique -, 'hic sanguis huius sanguinis', quod veteres 'hoc sanguen' dixerunt - Cicero in Hortensio: ut ait Ennius:

refugiat timido sanguen atque exalbescat metu. idem in II annali:

o genitor, o sanguen dis oriundum -, 'haec pollis pollinis' - sic Charisius; Probus autem et Caesar 'hoc pollen pollinis' declinaverunt -, 'haec cuspis cuspidis', 'semis semissis' - Apu-

1 Insignibus raptis puer *Horatius indeque interpolatus Caroliruh. alter*
 puer Rr 2 impube RBHGLK 3 Cic. in *Catil. or.* IIII 6, 13 impu-
 berem RBHLK 4 missum] g misum GK Cic. de *orat.* II 55, 224 in
 in II H dehoratore* (m) B orotore G Quod si impuberem iam In quid H
 5 inquit iam libri Cic. inquit] r inquit RDK 6 correpte Rr genetiuo
 nominativum Hr hic add. h collis] follis D 7 follis D hic follis
 huius follis in mg. add. h puppis] gk pupis GLK puppis] gk pupis GLK
 saavis B huius suavis add. r suavis] b saavis B 8 haec huius Rr
 huius huius H Excipitur Bb 9 Vaeustissimi D etiam om. H lapi* (s)
 B protullerunt G Enn. ann. XV 9 E. S. XV II p. 59. LXXIV Vahl. cf. infra
 § 95 V. B 11 obcumbunt v. § 95 occumbunt h. l. libri loetum RK lae-
 tum BG laeto L laetum* (q.) H lapique] b lapide ni f. in litura B 12 san-
 guinis (s) H sanguen L Cic. Hortens. fr. 35 opp. t. IIII 2 p. 483 Or. 13 Horten-
 sio] d ortensio RBDLKG ostensio HG Ennius] Alcum. fr. 3 p. 32 Both. II p. 15
 Ribb. p. 96 Vahl. Alcumaeonis hoc esse fragmentum docent loci Ciceroniani de or. III
 58, 218 et de fin. IIII 23, 62 inter se collati 14 Quin refugiat Ennius ap. Cic. de
 orat. I. l. refugiat] h refu*** H refugeat G timido Gg timida K tumido
 B sanguen] sanguen L sanguis libri Cic. de fin. V 11, 31 sanguen tamen,
 ipsum h. Ciceronis l. laudans, Nonius p. 224, 19 et sic Avrinc. et duo Erlang.
 in l. Cic. de or. I. sanguine reliqui libri ibidem exalbescat ex exaluescat corr.
 B 15 Enn. ann. I v. 181 E. S. fr. 54 Ilberg. LXXII p. 19. XXXVIII Vahl.
 I Columnae 'pervetustum exemplar' 16 o genitor] O pater o genitor Ennius testibus
 Cic. de rep. I 41, 64 et Lactant. inst. div. I 15, qui numeri nota carent sanguen
 L diis DHGLrk 17 post pollinis: sic — pollinis om. R add. r sichari-
 sius Hh siharissius D siccharissius d Charis. p. 27 P. 22 Lind. Probus de
 cath. nom. p. 1448 P. 108 L. et om. K Caesar de anal. II p. 756 Nipp.

18 haec in litura b semisses Rr semisis GLK apuleus K Apul. in epi-
 toma: fr. Apul. 12 t. II p. 638 Hlbbd. idem opus esse videntur epitomae historiarum
 de XII vss. Aen. §99 laudatae, quem locum neglexit Hildebrandus l. l. et t. I p. LVII

p. 706 P.

p. 262. 63 K.

leius in epitoma: sed tum sestertius dipondium semissem, quinarius quinquessis, denarius decussis valebat —, 'haec cassis cassidis', quod etiam 'haec cassida cassidae' declinatur, ut Virgilius in XI:

5

aurea vati

Cassida.

a sanguine compositum non servat simplicis declinationem, 'hic' et 'haec' 67 exsanguis huius exsanguis', a cuspidate servat, 'tricuspis tricuspidis'. Ovidius in I metamorphoseon:

10

positoque tricuspidate telo

Mulcet aquas.

invenitur etiam | 'haec capis capidis', cuius diminutivum est 'capidula'. Arruntius: capis, vasis genus pontificalis, diminutive capidula. Lucilius in VIII:

15

Hinc ancilia, ab hoc apices capidasque repertas.

et vide, quod magis Graecum ostenditur, cum in 'as' protulit accusativum pluralem. 'hic' et 'haec potis' et 'hoc pote' nomina esse, ostendit comparatio 'potior' et 'potissimus'. sine verbis autem raro invenis ea vel obliquo casu prolata. Persius:

20

Qui pote? vis dicam? nugaris, cum tibi, calve,
Pinguis aqualiculus protento sesquipedate extet.

Virgilius in III:

Nec potis Ionios fluctus aequare sequendo.

1 dum HL dupundium BHGLK semisem LK semesem G 2 quinquessis] K
Heidelb. quinquensis RBDLh quiquensis H quincensis G denariis Dd decussis GL
3 casis casidis Gg casis casidis K casida . ae Gg cassidae] r. casidae
RK 4 Verg. Aen. XI 774 sq. 5 uasti H 6 casida Gg 7 compositum G
8 exsanguis G exanguis RB huius exsanguis om. R add. r exsanguis G exsanguinis Dd cuspidate Dd tricuspis R Ovid. metamorph. I 330 sq.

9 metamorph. in. I G metamorphoseon .I. L 10 possitoque K telo] kb +elo
B tolo GK 11 aquas in litura L 12 capis capidis] d caspis caspidis RD
est om. GK capidula D 13 harruntius RD haruntius GLK aruntius Hr
capis] r caspis Rd uasis (di) D uasis genus ex genus uasis corr. L diminutivae rg diminutivae R diminutivae BDHK capidula diminutivae GL capidula D
14 Lucillius D Lucilis H Lucil. sat. VIII 27 Dous. 22 Gerl.
15 hinc] l in G et in litura L hi (hinc k) | ancilia K ancilia (l) D capices K caspidasque D 16 ostenditur] esse ostenditur DL protulit in as GL 17 et haec pote nomina B 18 inuenies K 19 Pers. sat. 1, 56 sq. 20 tibi
** L 21 protentoso Pers. Montepess. Vat. propentoso rell. libri Persiani protentoso
tento sesquipedate] h protentoses quipede H propentoses quipede G propentoso.
ses quipede L propentoso sesquipedate K exstat K exstat G exstat L cum ad
quot libris Peristasis 22 Verg. Aen. III 671 IIII K 23 potes ionios
focctu (lu) Fr. flutus H

idem in XI:

At non Euandrum potis est vis ulla tenere.

XIII In 'is' desinentia Graeca, si in genetivo Graeco consonantem habuerint ante *os*, o in i mutant et faciunt genetivum Latinum: 'Σιμόεις Σιμόεντος, Simois Simoentis'; 'Ἄδωνις Ἀδώνιδος, hic Adonis huius Adonidis'; 'Εὐπόλις Εὐπόλιδος, Eupolis Eupolidis'; 'Δωρίς Δωρίδος, Doris Doridis'; 'Θέτις Θέτιδος, Thetis Thetidis' - quamvis ablativum eius 'ab hac Theti' Plautus protulit in Epidico:

tum ille prognatus Theti

Sine perdat: alia adportabunt ei Nerei filiae -;

68 'Εὐχαρίς Εὐχαρίδος, Eucharis Eucharidis'; 'Ἐπιχαρίς Ἐπιχαρίδος, Epicharis Epicharidis'. sin in *os* puram Graecus desinat genetivus, similis erit nominativo apud Latinos: 'Ἄδωνις Ἀδώνιος, hic Adonis huius Adonis'; 'Νεάπολις Νεαπόλεως, haec Neapolis huius Neapolis'. sin apud Graecos in *eis* diphthongum terminant, 'nt' habent in genetivo: 'Σιμόεις Σιμόεντος, hic Simois huius Simoentis'.

1 Verg. Aen. XI 148 2 non] non in L non in K 3 is add. h
si graeca si G 4 post Latinum: hic adonis huius adonidis add. R del. r

OR
Σιμόεις] 2 ΣΙΜΟΙΣ RBDH ΣΙΜΟΥΣ G symois L ut ΣΥΜΟΙΣ K ΣΙΜΟΝΤΟΣ Rr
CIMOENTO+C (i) uel CIMOENOTOS B CIMOENTOC uel CIMOENOTOS H CIMOYNTOC G CY-

MOENOTOS K symoyntos L 5 simointis G simoyntis L ΑΛΩΝΝΙC ΑΛΩΝΙΑΩ Rr
ΑΔΟΝΕΙC ΑΔΟΝΙΑΟC G adonys adonydos L ΑΔΟΝΙΑΩC H post Ἀδώνιδος:
ΒΑΛΩΝΙΑΙC add. K hic Adonis huius Adonidis h. l. om. R add. r Adonidis] hk
adonis HK 6 ΕΥΠΩΛΙC R ΕΥΠΟΛΥC G Eypolis L Εὐπόλιδος — Εὐχαρίς om.
D Εὐπόλιδος — Doridis et ni f. Εὐχαρίς add. d Θέτις — filiae add. m. tertia (δ)
ΕΥΠΩΛΙΑΩC R eypolidos L ΔΟΡΙC BHGd ΔΩΡΥC K dorys L ΔΟΡΙΑΟC RBHGd
ΔΩΡΥΔΩC K dorydos L Doris Doridis] r ΔΩΡΙΑΙC R 7 dorisdis K Θέτις —

filiae om. GL, Θέτις — Theti add. g ΘΗΘΙC ΘΗΘΙΑΟC Rr haec thetis huius the-
tidis B haec tetis huius tetidis RHδ haec tethis huius tethidis g 8 teti RHδ te-
thidi g Plaut. Epid. I 1, 33 sq. in epidico protulit B epidigia H 9
tunc Hr illo D teti R teti Hδ tethi r g 10 apportabunt Lrδ adportabant H

PIAOC eucharis eucharidis X ΔOC epicharis
11 Εὐχαρίς — Epicharidis] ΕΥΧΑΥΩC ΗΥΧΑΡΙΤΙC ΕΠΙΧΑΡΙΤΩC ΕΠΙΧΑΡΙΤΙC
epicharidis Rr ΕΥΧΑΡΥC ΕΥΧΑΡΥΑΟC K eycharys eycharydos L ΕΥΧΑΡΑΟC Gg
ΕΥΧΑΡΙΤΟC BD eycharis L Eucharis — Ἐπιχαρίδος om. K add. k Eucharidis]
d eucharitis Dg ΗΠΙΧΑΡΙC ΕΠΙΧΑΡΙΤΟC D epicharis epicharidos L ΕΠΙΧΑΡΙ-

ΑΟC Gg Epicharis Epicharidis] epichari epicharitis B ΕΠΙΧΑΡΙΤΙC Dd epikaris epi-
charitis ***** Hh 12 epicharitis g Si L os DHL 13 ut ΑΔΟΝΙC DH adon-
is GL ΑΔΩΝΙΩC R ΑΔΟΝΙΟC D ΑΔΟΝΙΑΟC (Δ) H adonioC G adonioC L huius Adon-
is add. r 14 ΝΕΑΠΩΛΙC R ΝΕΑΠΟΛΙC H neapolis L ΝΕΑΠΩΛΕΩC R ΝΕΑΠΩΛΕΟC
B ΝΕΑΠΟΛΕΟC DG ΝΕΑΠΟΛΗΟC HK neapoleos L hic B neapolis huius neapo-

lis K 15 hic Rr ΟΥ Gg ΟΥ L ΟΥC K terminent DL terminentur d termi-
nent nominatiuum n et t H N. & T. B in om. LK CΥΜΟΙC CΥΜΟΕΝΤΟC Rr
CΥΜΟΙC CΥΜΟΕΝΤΟC D CΥΜΟΥC CΥΜΟΥΝΤΟC GL CΥΜΟΥC CΥΜΟΕΝΤΟC K 16 simohis R
simois (h) D symoyntys G symoyntis g simointis L

p. 769. 10 P. p. 264. 65 K.
 qui est Constantinopoli, in loco quem | Xerolophum vocant. sunt autem
 scripta sic: || ΔΗΜΟΦΑΦΩΝ pro Δημοφώων, ΛΑΦΟΚΟΦΩΝ pro
 Λαυκόων -, 'haec glos gloris', 'hoc ὄς' correptum 'ossis' - Ovidius in
 V metamorphoseon:

Qui posquam cecidit ferrumque ex osse revulsum est. 5
 quidam tamen veterum et 'hoc ossu' et 'hoc ossum' proferebant, unde
 Pacuvius in Chryse:

ossuum inhumatum aestuosam

Aulam.

Accius vero in annalibus:

Fraxinus fissa ferax, infensa infinditur ossis.

Cato tamen 'os' protulit in IIII originum: si quis membrum rupit
 aut os frēgit, talione proximus cognatus ulciscitur -, 'ōs'
 productum 'oris'. 'hic' et 'haec custos custodis' ideo in 'dis' desinit,
 quia venit a verbo 'custodio'.

70 Graeca eiusdem terminationis genitivum Graecum sequuntur 'os' finali
 in 'is' conversa: 'Χρυσέρωος Χρυσέρωτος, Chryseros Chryserotis'; 'ἦρωος

1 Xerolophum] b exorolophum B XEPOLOPHUM G 2 ΔΗΜΟΦΑΦΩΝ etc.] cf. lib. I § 22
 Ε Ο ΟΥ Ο ΟΥ ΟΥ Ω Α
 ΔΑΜΑΦΑΦΩΝ PRO ΔΗΜΑΦΩΝ ΛΑΦΩΚΑΦΩΝ PRO ΛΑΟΚΩΝ Rr ΔΑΜΑΦΑΦΩΝ PRO ΔΗΜΟ-
 Α
 ΦΩΩΝ ΛΑΦΟΚΑΦΩΝ PRO ΛΑΟΚΑΩΝ Dd ΔΑΜΑΦΑΦΩΝ PRO ΔΕΜΟΦΩΩΝ. ΛΑΦΟΚΑΦΩΝ PRO ΛΑΟ-
 ΚΩΩΝ. B ΔΑΜΑ_ΦΩΝ. PRO ΔΑΜΑΦΑΩΝ. ΛΑΟΚΟΦΩΝ. PRO ΛΑΟΚΟΩΝ. G ΔΑΜΑΦΑΦΩΝ PRO ΔΑ-
 ΜΑΦΑΩΝ ΛΑΦΟΚΑΦΩΝ (A in Δ mut. h) ΛΑΦΟΚΩΩΝ (ΔΑΦΟΚΑΩΩH) H ΔΑΜΑΦΑΦΩΝ PRO ΔΑ-
 ΜΑΦΑΩΝ ΛΑΟΚΟΦΩΝ PRO ΛΑΟΚΩΩΝ L ΔΑΜΑΦΑΦΩΝ PRO ΔΗΜΟΜΩΦΩΩΝ ΛΑΟΚΟΦΩΝ PRO ΛΑΩΚΩΩΝ
 (ΛΑΩΚΑΩΩK) K 3 hōc] r oc R correptam H ossis] os ossis B Ovid.
 metamorph. V 39 5 posquam Rr postquam rell. caecidit D hostie v. l. ap. Ovid.
 revulsum Rr 6 ossū et hoc ossū ex ossu et hoc ossū ni f. corr. in B 7
 Pacubius GLK chrisse G chrise L chrisse K chyse D Pacuv. Chrys. fr. 17
 p. 115 Both. XV p. 74 Ribb. 8 ossuum, quod coniectura assecutus erat Ribbeckius,
 uel actuosam
 B ossum reliqui inumatum G aestuosam D 9 aulam] Ribbeckius auram li-
 bri 10 actius H Attius in ann. ap. Krausium fragm. hist. Lat. p. 177 11 Fraxi-
 nus Hh fissa] sic in litura b fisa Gg fixa LK ferax H infinditur infinditur
 L 12 Catonis orig. lib. III p. 109 Kr. fr. 89 p. 282 R. fr. LXXVI p. 48 Wr.
 mbrum D 13 ulciscitur B 14 horis Rr 15 custodio uerbo H 16 grecum
 genitium H secuntur R sequuntur K oc r 16 ut χρυσερος L χρυσερος
 RBD χρυσερος G χρισερος H χρισερωσ K χρυχηρωτωσ Rr χρυσεροτος B χρυσε-
 ροτωσ D χρισερωτος G χοισεροτος HK χρυσεροτος L chrisseros chrisserotis Rr
 chriseros G chriserotis add. g criseros chriserotis H chriseros chriserotis BL χrisseros
 chrisserotis K ἦρωος] om. R ηρωσ Br ηρωσ D ηρωσ H heros L ηρωσ K
 1 ηρωσ B ηρωσ D ηρωσ H herowc L ηρωσ K heros] hero R acros K

p. 710 P. p. 265. 66 K.
 ἥρωος, heros herois; 'Μίνως Μίνως, Μίνος Minois'. Sallustius tamen 'Minonis' protulit genitivum in II historiarum: Daedalum ex Sicilia profectum, quo Minonis iram atque opes fugerat - nec tamen hoc sine exemplo apud Graecos quoque invento. Syracusii enim ἥρων pro ἥρας dicunt. sic Sophron παρ' ἡρώνεσσι pro ἥρασι dixit. similiter ergo et Μίνων pro Μίνως. Romani autem plerumque solent in 'on' terminantia etiam abiectioe n proferre per o, ut 'lbo', 'draco'. sic ergo | 'Mino', 'gobio' quoque dicunt pro κωβίος abiecta s, et, quod mirabilius est, 'Athos Athonis' protulit Cicero in III de republica: [quid ergo illa sibi vult absurde exceptio?] nisi si quis Athonem pro monumento vult funditus efficere. quis enim est Athos aut Olympus tantus? sed hoc in 'us' correptam dehinc Attice prolatum est, quomodo Ἀνδρόγεος pro Ἀνδρόγεως.

In 'us' correptam desinentia masculina Latina s vel t vel x anteceden- XIV 71
 15 tibus, si sint rerum incorporalium vocabula, quartae sunt declinationis, ut

uel h
 eros G aeros g herois] d heros D eroys G aeroys g heroas (y) L aerois K ΜΙ-
 ΝΟΣ RBDH ΜΥΝΟΣ G minos L Μίνως] add. r ΜΙΝΩC BHK minows L ΜΥ-
 ΝΩC G minos (y) L minoys G Sall. hist. II 5 p. 125 Kr. 2 V K edd.
 inde ab α 3 fugerat iram atque opes Dr iram fugerat atque opes H iram atque
 fugerat opes LK iram atque fugerat G 4 hoc om. H aput H inuenta B
 siracusii H siracusii HG siracussi L syracossii K siracosii B 5 ἥρων pro
 ἥρας] Bondamus var. lect. p. 311 sq. heron pro heros BDH heron pro hero R eron pro
 eros G aeron pro aeros g eron pro eros L Sophronis frustulum om. et Blomfieldius
 (mus. crit. Cant. VI 340 sqq. VIII 559 sqq.) et Ahrensius sophoron L sorophon

ΠΑΡΕΡΟCΙΝ non herosi
 K ΗΡΩΝΕCΙC pro ΗΡΩCΙ Rr ΠΑΡΗΡΩCΙC** NONΗΡΟCΙΝ Dd ΠΑΡΕΡΟΝ CΙΝΕCΙΝΗΡΟCΙ B
 ΠΑΡΕΡΟΝΕCΙΝ, ΟΝΕΡΟCΙ G parenon**eron H pro enoc add. h pareron (eron in litura l)
 i. nocens HO
 si non erosi Ll ΠΗΡΕΡΟΝΕCΙ ΜΩΝ ΡΩCΙ K ἡρώνεσσι non ἥρασι Bondamus l. l. ex cod.
 Dorvill. cf. Koenium ad Greg. Cor. p. 621 Sch. 6 minon pro minos RBHGLK
 7 post terminantia: apud graecos add. R uncis incl. r subiectioe GL nel abiectioe l proferre add. r 8 gabio Dd cobio b quocumque Dd ΚΩΒΙΟC

Rr ΚΟΒΙΟC H ΚΩΒΙΩC K cobios B gobios GL 9 est, Athos om. D add. d Cic.
 de rep. III xxxvi (49) IIII Heidelberg. re Rr reῖ DK re publica G repullica H

10 illi Dd absurde] absorde GLK absurda edd. excepto K excepto L si
 om. L 11 Athonem] edd. athonis l athon RBDHK atho GL alterutra lectio scholastici
 bitem movit monumento G munimento L efficere] efferri Erl. 1 Dresd. 12 est om. L

olympus B olympus H olimpos Dd olimpus LK olipus G tantum BDr tanto
 GLK sed et hoc Hh hus Rr VC GL OC K 13 actice Rr aticae K Ἀν-
 δρόγεος pro Ἀνδρόγεως] Heidelberg. teste Lind. androgeuc pro andporeic D ΑΝΔΡΟ-
 ΓΕΟC pro ΑΝΔΡΟΓΕΟC B ΑΝΔΡΟΓΙΩC pro ΑΝΔΡΩΓΟΙC Rr andporeic pro ΑΝΔΡΟΓΕΟC G ΑΝ-
 ΔΡΟΓΕΥC pro ΑΝΔΡΟΓΕΥC H androgeys pro androgeos L ΑΝΔΡΟΓΕΟC pro ΑΝΔΡΟΓΕΙΟC K
 14 In us cor' inscr. d us in litura H 15 uocula Dd

p. 710. 11 P.

p. 206. 67 K.

'hic nisūs huius nisus', 'hic casūs huius casus', 'hic sitūs huius situs', 'hic positūs huius positus', 'hic partūs huius partus' - quamvis 'haec partio huius partionis' antiqui protulisse inveniuntur. Plautus in *truculento*:

Horresco † miseram mentionem, quotiens fit, partionis-, 'hic sexūs huius sexus', 'hic luxūs huius luxus'. similiter quartae sunt, quae rerum vocabulis homonyma inveniuntur, ut 'magistratūs', ἡ ἀρχὴ καὶ ὁ ἄρχων, 'huius magistratus', 'hic saltūs', ἡ πῆδησις καὶ ἡ νάπη, 'huius saltus', 'hic versūs', ἡ στροφὴ καὶ ὁ σίλγος, 'huius versus', 72 'hic exercitūs', ἡ γυμνασία καὶ ὁ στρατός, 'huius exercitus'. 'fastūs', quando a 'fastidio' est verbo, quartae est, quando vero pro annali accipitur, a fastis et nefastis diebus sic dictum, frequentius secundae est. invenitur tamen et quartae. Lucanus in X:

Nec meus Eudoxi vincetur fastibus annus, quod tamen errore Lucani prolatum dicit Servius in commentario tertii libri Virgiliani, cum antiquiores quoque similiter idem protulisse inveniuntur. [Ovidius fastorum inscripsit libros.] nam apud Horatium duplicem invenio scripturam et 'fastos' et 'fastus' in III carminum:

Per memores genus omne fastos et 'fastus' in aliis codicibus. Varro in *ephemeride*: postea honoris virtutum causa Iulii Caesaris, qui fastus porrexit, mensis Iulius est appellatus. 'senatūs' quoque ideo quartae est, quod

3 *Plaut. truc.* I 2, 93 Horresco misera, mentio quotiens fit partionis (horresco misera sentio quod diis fit parationis *Pall.*) 4 miseram(s) G sit GL 6 ononyma BDH omonima RGLK ut] uthic h 7 ἀρχων G ἀρχως K saltus] b salustius B
 ΗΡΗΑΝΣΙC Π Η Υ Ο
 ΗΠΗΑΙΝΣΙC B ΠΗΑΝΣΙC ΚΑΙΝΑΠΗ Rr Η. ΠΑΝΣΙC. ΚΑΙΟ. ΝΑΠΕ. G ΕΠΗΑΝΣΙC ΚΑΙΝΑΠΗ Dd
 ΗΠΗΑΝΣΙC ΚΑΙΟΝΑΠΗ H ΗΠΗΑΝΣΙC ΚΑΙΟΝΑΠΗ L ΗΠΙΑΝΣΙC ΚΑΙΟΝΑΠΕ K 8 ἡ στροφὴ
 Ο ΕΙ
 καὶ ὁ σίλγος] om. D add. d ΗΣΤΡΩΦΗ ΚΑΙΟΥΣΤΙΧΩC Rr ΗΣΤΡΟΦΗ ΚΑΙΟΥΣΤΙΧΟC Ll
 ΗΣΤΡΟΦΕ ΚΑΙΟΥΣΤΙΧΟC (1 in *litura*) K ΣΤΡΟΦΗ H ΣΤΗΚΟC B 9 ἡ γυμνασία καὶ
 Η ΙΟ Ο
 ὁ στρατός] om. D add. d ΓΙΜΝΑΣΙΑ ΚΑΥΙΣΤΡΑΤΩC Rr ΓΙΜΝΑΣΙΑ HGG gymnasia
 L 10 verbo est GL 12 *Lucan. Phars.* X 187 13 edoxi K eduxi L an-
 nis H annis B 14 *Serv. ad Aen.* III 326 commentariis GLK 16 inscripsi
 Rr oratium RD oratium BHGK 17 scripturam inuenio L fastos et fastos
 H *Hor. carm.* III 17, 4 III carminum in *litura* B 19 omne] b omnes RBD
 omi Hh 20 in aliis codicibus] eadem lectionis discrepantia etiam nunc invenitur:
 fastus ex libris *Bentleianis Graevianus et Reginensis a pr. m.*, ex *Orellianis Sangall.*,
alii. Blandinii, si Cruquii silentio fides habenda, videntur fastos habuisse, et sic legit
Acro Varro in ephemeride: Varr. fr. p. 252 ed. Bip.; ad ephemeridem Varro-
nis rusticam s. agrestem haec referenda esse docuit Bergkiius in mus. phil. I 369 sq. cf.
Ritschelium ibid. VI 533. 554. concidunt inde quae de hoc l. disputata sunt a Krahnere in
comm. de M. Terenti Varr. antiquitt. libris p. 26 ephemeride] h ephemeride BH
ephemeride D ephemenide K epimenide GL honoris] blk onoris GLK horis ni f. in
ras. B 21 caesaris G quia Zniccav. I Krehlii correxit Aus. Popma in Varr.
fragm. p. 222 ed. a. 1601, Th. Reinesius ad mg. ed. Putsch. in bibl. scholae Cizensis
teste Krehlio 22 appellatus est BDHGL Sanatus Rr

p. 711. 12 P.

p. 267. 68 K.

a vocabulo 'natus' componitur. et si ante 'tus' alia sit sub eadem syl- 73
 laba consonans, etiam corporalia quartae sunt declinationis, nisi sint pro-
 pria vel mobilia, ut 'hic fluctūs huius fluctus', 'hic caestūs huius caestus',
 'hic rictūs huius rictus', 'hic victūs huius victus'. excipitur 'hic lectūs',
 5 ἢ κληνη, 'huius lecti', quod tamen etiam 'huius lectus' antiquissimi pro-
 tulerunt. Cornificius in I de etymis deorum: ipsis vero ad Ce-
 reris memoriae novandae gratiam lectus sternuntur. Plau-
 tus in Amphitrione:

Quam lectus ubi cubuisti concaluit locus.

10 'mustūs' quoque 'musti' excipit Probus, quod tamen mobile videtur, | cum
 veteres et feminino et neutro genere inveniuntur hoc protulisse pro 'novus
 nova novum'. Martialis in I:

Quid te, Tucca, iuvat vetulo miscere Falerno

In Vaticanis condita musta cadis?

15 Ovidius in XIII metamorphoseon:

Ter centum messes, ter centum musta videre.

Cato Censorius de agna musta pascenda: musta agna pro
 'nova' dixit. inveniuntur tamen antiquissimi multa ex supra dictis in ge-
 netivo etiam i terminasse. Terentius in Andria:

20 Nil ornati, nil || tumulti,

pro 'ornatus' et 'tumultus'. idem in adelphis 'fructi' pro 'fructus':

Nunc exacta aetate hoc fructi pro labore ab iis fero.

'quaesti' pro 'quaestus'. idem in hecyrā:

1 alia sit ante tus L hic
 3 ut fluctus Rr hic ante caestus om. D hic

qv caestus huius caestus Rr hic questus huius questus H hic qstus huius qstus L hic
 questus huius tus GK caestus huius caestus hic questus huius questus D hic questus.
 huius questus. hic cestus, huius cestus. B 4 hic rictus. ctus hic uictus. tus G
 Excipiuntur RBDH 5 KAINH RD KAINH H KAENE K KAHNI B etiam om. G
 etiam huius lectus] r huius lectus etiam R protulerunt G proferebant
 tulerunt L 6 Cornificius de etymis deorum: v. Bergkium in ind. lect. Marburg. aest.
 a. 1843 p. IV, post cuius elegantem disputationem haud licebat scribere homini cuidam

docto 'aetas huius grammatici incerta est' etoemis BDHGLK et in litura r etho-
 mis h ***rum R de]rum r quereris memoeriae K. 7 nouande gratie B
 gratia DLK gratiae G Plaut. Amph. I 3, 15 (v 513) amphitriionae K 9 Prius
 ubis quam lectus ubi cubuisti concaluit locus Vet. Plaut. (lecti ubi concubuiati al. ubi
 cubuisti, lectus Bothius, lecti ubi cubuisti Fleckeisenus) senarium iamb. proculdit Prisc.

cubuisati (s) B 10 mutus Hh excipiunt (unt) R Probus de cath. nom. p.

1475 P. p. 131 L. mobilia B 11 feminino Hh inueniuntur om. H 12 Mar-
 tialis] r marcialis RD Martial. epigr. I 18, 1 sq. 14 ualerno GK 15 Ovid me-

tamorph. XIII 146 16 meses G meses H musta] r mustum R uideret B
 17 Calonis Censorii de agna musta pascenda or. fr. v. ap. Meyerum l. l. p. 83 19 etiam
 in i GL terminasse L Ter. Andr. II 2, 28 adria G 20 nil] L nihil ceteri
 cum Ter. Bas. nil] L nihil ceteri cum Ter. Bas. 21 Ter. adelph. V 4, 16
 adelfis L 22 eatate G fructi ex fructu corr. B ab offero GL aliis fero H
 iis] r is D his Rd cum Ter. Bas. eis Bentleyius 23 quaesti pro quaestus] r
 questi pro questus RBHGK quaesti pro questus D Ter. hecyr. V 3, 38 ecyra
 D hecira GLK echira B hecyrā numquam] h hecyrānum quam H

p. 712 P.

p. 268. 69 K.

Numquam animum quaesti gratia ad malas adducam partes.

'adventi' pro 'adventus' idem in Phormione:

patrem ut extimescam, ubi eius adventi venit in mentem.

'senati' pro 'senatus' Sallustius in Catilinario: senati decretum fit, sicut ille censuerat. 'versi' quoque pro 'versus' Laberius in lacu Averno:

versorum non numerum numero studuimus.

Valerius in Phormione:

Quid hic cum tragicis versis et syrma facis?

Laevius in polimetrīs:

Omnes sunt denis syllabis

Versi.

'hic victus huius victi' Plautus in captivis:

Proin tui tu cotidiani victi ventrem ad me adferas.

idem in aulularia 'huius gemiti' dixit:

Tantum gemiti et malae maestitiae mihi hic dies obtulit, Famem et pauperiem.

74 alia omnia eiusdem generis Latina in 'us' desinentia secundae sunt declinationis, ut 'hic Virgilius huius Virgili', 'somnus somni', 'lacertus lacerti', 'numerus numeri', 'sanctus sancti', 'ventus venti', 'cibus cibi', quamvis et 'huius cibus' antiqui protulisse inveniuntur. Plautus in captivis:

1 quaesti] r questi RBDGK malam Ter. Bemb. a m. rec. corr. ducam Ter. Bas. 2 partis Ter. Bemb. 3 Ter. Phorm. I 3, 2 formione DGLK phormione. patrem in litura b ut om. GLK ex+timescam (is) R existimescam BGLK cum Ter. Bemb. cum eius aduenti mihi uenit in mentem libri Prisc. lib. XVII § 160 ubi ueniat (a m. rec. del.) in mentem eius aduenti Bemb. ubi in mentem eius aduentus (spscr. m. alt.) uenit Bas. adventi] sic etiam Donatus ad h. l. 6 Sall. Cat. 53, 1 Catilinario] d catilinaria GLK catillinaria RBH catillinario Dr

senati] sic Sall. Paris. A Einsidl. Bern. 1 alii; senatus al. Senat+ (us) Rr 6 sit GLK Laberius] r Lauerius RBDHGLK Laber. lac. Avern. fr. 3 p. 212 Both. fr. I p. 244 Ribb. 8 lacu LK 10 Valerius in Phormione: v. supra § 7 ualirius G Terentius R Terrent H formione GLK 11 Quid+ K quod D hic ex huc corr. K tragicis] bdh graticis B traicis DH sirma Lk firma GK 12 Laevius] sic tacite Reinesius var. lect. II 1 p. 126 ed. Altenburg. a. 1640 Leuius RBDHGLK Linius r Laev. fr. VI ap. Weichertum poet. Lat. rell. p. 61 polimetrīs] 3 polimestris K polimentris RD polometris r polimemstris BHd polimentis g polimerris G polimernis L Polymenis s. Polumenis Reinesius 14 uersi+ (s) B 15 Plaut. capt. III 2, 75 (v. 855) 16 tu tui Plautus cottidiani H cottidiani Vet. Plaut. afferas GLKr 17 idem] Plautus BDHK huius geminiti D

Plaut. aulul. III 9, 11 sq. 18 gemiti+ (ti) B male RGL mali Vet. Plaut., Nonius p. 487, 22 malai recte Hermannus elem. doct. metr. p. 412 mestitiae RDHG mestitiae Hg mistitiae K maestitiaeque Vet. Plaut., sed que m. rec. add. mihi sup. lin. add. K hic] r haec R mihi hic dies hic optulit (prius hic in lit.) B hic dies mihi optulit libri Plaut. 20 eisdem R sint R declinationes Dd 22 post uenti: colus .li add. K, litura extat in B, ubi ni f. uentus uenti repetitum fuit

23 cibus antiqui] cibi uetusti H protulise Gg Plaut. capt. III 2, 46 (v. 826)

p. 712. 13 P.

p. 269 K.

Tantus ventri commeatus meo adest in portu cibus. excipitur 'arcus', quod differentiae causa quidam tam secundae quam quartae protulerunt. de caelesti enim [id est de Iride] Cicero dicens in III. de deorum natura in i finivit genitivum: cur autem arci species non in deorum numero reponatur? invenitur tamen apud veteres etiam feminini generis, secundum quod bene quartae est declinationis. Ennius in XV annali:

Arcus aspiciunt, mortalibus quae perhibentur.

'acus' etiam quartae est, quod tam masculinum quam femininum invenitur - Lucanus in X:

Quod Nilotis acus compressum pectine serum.

Juvenalis in I:

Ille supercilium madida fuligine tactum

Obliqua producit acu.

15 idem in II:

emerita quae cessat acu.

diminutio tamen a masculino fit 'aculeus' teste Probo, quomodo ab equo 'equuleus' -, et 'lacus' et 'hic specus', quod tam masculinum quam neutrum invenitur. - Horatius carminum libro III:

20 Quo me, Bacche, rapis tui

Plenum? quae nemora et quos agor in specus?

sed 'hoc specus' melius dici in singulari, in plurali 'hi specus', Servio placet. feminino tamen hoc nomen quoque genere invenitur. Agellius noctium Atticarum V: sole medio, inquit, et arido et flagranti,

1 tantus] r densus tantus R. comeatus DHLK 2 Excipitur Dd
 deferentiae G 3 Dae D. Cicero de nat. deor. III 20, 51 dicens i r dicit R
 de deorum natura in III. K 4 finivit] g finivit G finit H uel cur Cum Gg atem
 B arcus] sic etiam codd. Cic. opt., arqui, arcui, arcus al., arcuis cod. Charisii I p. 93
 P. 67 L. 5 reponatur L 6 Enn. ann. XV 2 E. S. v p. 59 Vahl.
 8 Arcus aspiciunt] scripsi arcus ubi aspiciunt libri arquam ubi adspiciunt Merula
 arquis ubi adspicitur Columna perhibetur H cum Carotiruh. alt. et Darmst.²⁶
 9 masculini D feminini D 10 Lucan. Phars. X 142 cf. Nb. V § 33 XIII L
 XIII. o. G 11 nihilotis Rr compressum RDHLK compressum G ferrum GLK
 12 Iuv. sat. I 2, 93 sq. 13 supercilium D mandida D tactum]
 cum plerisque codd. Iuv. interpolatis RBDGL tatum H tinctum cum Püh. m. alt.
 (tatum m. pr.) et aliis nonnullis Iuv. et libris Prisc. lib. V § 33 K Vindob.
 CCCXLVII Carotiruh. alt. 14 obliqua Rr 15 Iuv. sat. II 6, 498 U. K 16 eme-
 ritaque cessat BHD 17 Probus de cath. nom. p. 1463 P. 121 L. aequo RK
 18 eculeus Rr eculeus H aequuleus D equleus G equleus est. Lacus K eculeus sic ab
 acu aculeus et lacus B 19 oratus K Hor. carm. III 25, 1 sq. 20 bache BK
 rapis bache GL 21 et] aut libri Horatiani meliores tantum non omnes et sic, ut asso-
 let docte interpolatus, Carotiruh. alter 22 Serv. ad Aen. VII 568, ad georg. III
 418 23 quoque tamen genere hoc nomen G tamen genere hoc nomen L genere
 add. h Agellius RBDHK A. gellius r agellicis G cf. § 61 Gell. noct. Att. V 14,
 18 24 Atticarum] r anticarum R acticarum D V] Krehlius VI RBDHLK III G
 fortasse numerus VI retinendus erat secundum ea, quae supra l. l. disputavimus
 inquit DH et arido] rapido libri Gelliani

p. 713 P.

p. 260. 71 (70) K.

specum quandam nactus remotam latebrosamque, in eam me penetro et recondo. Ennius in XVII annalium:

Tum cava sub †monte late specus | intus patebat.

Pacuvius in niptris:

advenio in scruposam specum.

76 dicebant tamen et 'hoc specum' et 'haec specula'. Cato: specula prosita, quo aqua de via abiret. sed Livius etiam singulari numero hoc ponit masculinum in I ab urbe condita: lucus erat, quem medium ex opaco specu fons perenni rigabat aqua. similiter Ovidius in III metamorphoseon:

Et specus in medio virgis ac vimine densus.

idem in VII:

specus est tenebroso caecus hiatus.

idem in XI:

Et specus in medio, natura factus an arte,

Ambiguum. -

penus quoque et masculini et feminini et neutri invenitur teste Donato et Capro. Plautus in Pseudulo:

†Nisi mihi annus penus ab amatoribus congeratur.

Lucilius:

1 nactus LKrd in eam me om. libri, addidi ex Gellio 2 penetro
RL Enn. ann. XVII 3 E. S. 11 p. 63. LXXVIII Vahl., qui plenam lectionis
varietatem ex Festo p. 343^a, 31 Muell., Nonio p. 222, 33 M., Servio ad Aen.

VII 568 petilam affert 3 caba D monte] libri cum Festo et Servio montis
Nonius monte] Od. Muellerus ad Fest. l. l. montem Columna montis. latere
Fruterius latet Nonius alte Festus altae Servius specus late L 4 pa-
cubius GLK Pacuv. niptr. fr. 3 p. 134 Roth. VI p. 91 Ribb. Non. p. 223, 1
Accius niptris: Inde aduenio montem Aetam scruposam specum, unde Ribbeckius l. l.
Inde Aetnam aduenio montem (s. Aetnam inde montem aduenio) in scruposam specum
5 scruposam Nonius (B ante lit.?) scrupulosam RDH et in litura b scrupulosam

GLK scrupulosam Darmst.^b, quod addo Ribbeckii causa, quem ceterum ubiuis fere reli-
giosissima accuratissime schedis meis usum esse inveni 6 et hoc specu h haec ex
hoc corr. B Caton. fr. inc. p. 87 Lion.; ad originum libros videtur pertinere
prosita] M. Hauptius coll. Paulo p. 226, 5 Muell.: 'prosita. proposita'. pro siti RBDGL
ppositi H ppsita h propositi K apposita edd. ante Krehlianam posita ex codd. suis
Krehlius 7 denia RADHG habiret D Leuius GLK Livius ab u. c. lib. I
21, 3 9 perhenni R rigebat B Ovidius similiter L Ovidius Rr Ovi-
dus metamorph. III 29 11 Et] Est v. l. codd. Ovid. medio K Ovidius media libri
Prisc. vell. ac vimine] a cuius H acuminis GK densis libri aliquot Ovid. 12
Ovid. metamorph. VII 409 13 caecus] d specus D 14 Ovid. metamorph. XI 235 sq.
XII D 15 Et libri Prisc. cum Ovid. Basileensi Est Ovidius, Lips. 2 Krehlii

media Rr 16 ambiguum est libri aliquot Ovid. 17 Plenus Rr quoque masculini

GL et feminini om. R Teste B Donatus p. 1747 P. 12 L. penus laudat
inter nomina incerti generis inter masculinum et femininum. nam ibi penus pro pinus
legendum esse, quod Lindemannus suspicatus est, docet Cledonius p. 1895 sq. P.
18 Capro] de dub. gen. ap. Osannum de Fl. Capro p. 11 cf. lib. V § 45 Plautus
om. GL add. g Plant. Pseud. I 2, 45 cf. lib. V § 44 pseudulo L pseudulo
G pseudulo D pseudulo B 19 annus G congeritur RBHGLK 20 Lucilius]
cf. lib. V § 44

p. 713. 14 P.

p. 271. 70 (270. 71) K.

Magna penus parvo spatio consumpta peribit.

Horatius in I epistularum:

Annonaeproisit, portet frumenta penusque,
cuius neutri genetivus est 'penoris', ut 'pecus pecoris'. Caesar Strabo
s contra Sulpicium tribunum plebis: propinquos nostros Mes-
salas domo deflagrata penore volebamus privare ('hoc penum'
etiam Afranius protulit:

in penum erile).

etiam 'hic ficus', vitium corporis, quartae est. Martialis in I epi-
10 grammaton:

Cum dixi ficus, rides quasi barbara verba

Et dici ficos, Caeciliane, iubes.

Dicemus ficus, quas scimus in arbore nasci:

Dicemus ficus, Caeciliane, tuos.

15 ex quo ostendit, et vitium et fructum posse quartae esse declinationis, ge-
nere autem differre. 'vultus' praeterea quartae est, quod quasi rei est vo- XV 77
cabulum a 'volo' verbo, quomodo a 'colo cultus' et ab 'occulo occultus',
ab 'ulciscor ultus'. nec mirum, cum Aristoteles species incorporales
erga corpora vult esse, 'vultus' || in facie intellegi, voluntatis enim signi-
20 ficat affectum, quomodo 'metus', 'gaudium', 'laetitia', 'tristitia', quae om-
nia rerum incorporalium sunt vocabula. iure igitur quartae est. similiter

1 consumpta L peribit (h) D 2 Oratius D Oratius HK Horat.
epist. I 16, 72 aepistolarum K 3 anno ne L anno ne K annone b oportet r
4 genetiui RD Caesar] g Cessar G Caesaris Strabonis contra Sulpicium

Rufum tribunum plebis or.: v. Meyerum l. l. p. 334 sq. cf. lib. V § 44 5 tribuno Rr
tribunus GK triunus L propinquos] b propinquos B messales R messis-

las L mesis alas GK 6 ponere Rr uoleuamus pribare B 7 afranius HK
Afranius in talione, v. lib. V § 44 8 paenum R erile] RHK, unde et hic et
lib. V l. l. restitui, cf. Ritschelium protegg. in Plaut. p. XCVIII Wagneri orth. Verg.

p. 433. om. G aerile g erile D herile BL haerile r 9 uicium H Martial.
epigr. I 65 epigrammaton K 11 babara H 12 dici] r dixi R cum Mart. Paris.
8284 et pr. cod. Leid. Voss. 121 ficus K et ex ficos corr. B ceciliane RHGL

et ex corr. K ceciliane ex ceciliane corr. B 13 dicemus ficos Rr dicemus Gg
ficus] sic etiam nonnulli codd. Martialis ficos codd. Mart. plerique 14 ceciliane
BDHL ceciliane GK 15 quo* ostenditur H ostendit vitium uel fructum K
genera H 16 differre L defferre G praeterea] quoque L 17 oculo ex aculo
corr. K 18 et ab ulciscor (ulciscor b) B ultus] rd uultus RD
mirum quoque cum H Aristoteles] g maristoteles R aristotiles GK v. Aristotelem

de anima I 1, 9 sqq. p. 403 Bk. 19 ergo Dd erga Kk in facie intellegi h. l. om.
DH faciae Rr quomodo colores et figuras cum sint incorporales post intellegi
add. GLK quoque quomodo colores et figuras cum sint incorporales RH et eadem
post uultum BD uolnptatis K significant RrLl 20 affectum in facie (fa-
ciae Rr faciae H) intellegi quomodo (. Quo modo H) libri a voc. gaudium ite-
rum inc. A v. § 43 laetitiae Rr letitia* (m) B tristitiaq. omnia G 21 iurae
Rr est similiter b

p. 714 P.

p. 270 (71). 72 K.

'artus'. hoc enim quoque, cum neutro etiam genere 'hoc artu' veteres proferebant, bene secundum quartam declinatur. omnia enim masculina, quae neutra quoque in u desinentia inveniuntur, eiusdem sunt declinationis, ut 'hic tonitrus hoc tonitru', 'hic cornus hoc cornu'. ergo similiter 'hic artus hoc artu'. Plautus in Menaechmis:

Ita mihi imperas, ut ego huius membra atque ossa atque artua

Comminuam.

illud etiam possumus dicere, quod a verbo 'arto artas' rei vocabulum fit 'artatus' et per synopam 'artus', quomodo a 'poto potas potatus potus'. 10 ideoque nomen etiam, quod significat ἄρθρον, id est 'artus', quia vocabulum rei est simile, et eandem servavit declinationem quomodo 'exercitus', 78 'saltus', 'magistratus'. et forsitan ideo etiam 'acus' ab acutu, 'portus' a portatu, 'lacus' a laqueatu, 'sinus' a sinuatu, 'currus' a cursu, 'gradus' a gressu nata primitivorum servant declinationem, quomodo univoca 15 fixa. a portu compositum tam masculini quam neutri generis invenitur et secundae declinationis, 'hic angiportus' et 'hoc angiportum, huius angiporti'. sic Plinius Secundus in I^a artis grammaticae. Terentius quoque in adelphis:

Id quidem angiportum non est pervium.

idem in Phormione:

Sed hinc concedam in angiportum hunc proximum.

'gradus' quoque quartae est, ut ostendimus, et 'sinus'; dicitur tamen 'hoc sinum' i producto et significat vas. Varro de vita populi Romani

2 declinatur] rh declinantur R (H?) declinationem BK 3 desinentia] r
desi R 4 tonitruus G hoc ante tonitru in lit. b 5 hoc ante artu in lit. b
Plaut. Menaechm. V 2, 102 sq. (v. 855 sq.) menechmis RBH meneche-
ne
nis GK mechenis L menechamis (i) D 6 mihi imhi imperas R m̄bra D ossa
artua GLK 9 possimus D rei] d ei D 10 et add. r . Quomodo H 11 ἄρ-
θρον] in litura l ἀρθρων R apepo GK in uocabulum Aa uocabulo BDGL *uoca-
bulo (a) H a uocabulo K 12 similem GLK (R?) et om. BD del. a exerti-
uel acus acutu
tus H 13 etiam om. G arcus Gg arcitu Gg acuto RD portas Dd 14 la-
queatu D 15 gressu G nata add. k nata aequiuoca ***** primitiuorum (CYN-
ONYMA) B declinationem add. r quomodo exercitus G OMONYMA post uni-
uoca adras. in B 16 et fixa H generis quam neutri GL 17 angiportus Rr
angiportum Rr huius angiporti] a huius angiportis K his angiportis RBADHGL
af huius angiporti r 18 plenius GK saecundus R II. K Plinius Secundus
in art. gramm. lib. I ap. Lerschium Sprachphilosophie der Alten I p. 183 primo h
prima H Ter. adelph. III 2, 39 19 quoque om. L adelphis GL 20 Id] .i. K
***iportum H aggiportum h post angiportum: non est — angiportum om. R
add. r, non om. D 21 Ter. Phorm. V 7, 8 formione AL 22 hic Bas. conce-
uos transire .
dam in Hh concedam transire uos in B hunc etiam duo codd. Ter. Bentl. hoc
Bemb. Bas. proximum] b **ximum B 23 . Et sinus H tamen et hoc ADHr
24 signum D i producto in neutro gen̄, in masculino corp. et H Varro de
vita p. R. lib. I p. 239 ed. Bip. cf. Non. 547, 21 v. etiam Varr. de l. L. V § 123

p. 714. 15 P.

p. 272. 73 K.

libro I: ubi erat vinum in mensa positum aut galeola aut sinum. Virgilius in bucolico:

Sinum lactis et haec te liba, Priape, quot annis.

sed hoc etiam masculino quidam protulerunt. Plautus in Curculione:

5 hic cum vino sinus fertur.

forte igitur etiam differen||tiae causa hoc secundae, illud quartae declinaverunt. 'currus' similiter excipitur, quod quartae est declinationis, ut ante docuimus. et possumus non inverisimilem de his omnibus rationem, ut superius demonstravimus, reddentes dicere, quod ea, quae a participiis derivantur in 'us' desinentia, si sint fixa, quartae sunt: | 'portatus portus', 'artatus artus', 'arcuatus arcus', 'laqueatus lacus', 'acutus acus', 'sinuatus sinus'. a cursu quoque vel 'curro currus', a gressu vel 'gradior gradus'. adeo autem cognatio est currus ad cursum, quod diminutivum 79 pro cursu accipitur. Cicero pro Marcello: nec fas esse duce-

15 bam, versari me in nostro vetere curriculo. quomodo igitur, si essent participiis similia, fixa quartae proferrentur declinationis, sicut omnia quae similia sunt participiis non mobilia, sic etiam per syncopam prolata vel mutatione consonantium ante 'us' positarum eandem tamen declinationem servaverunt. nec mirum in nominibus hoc fieri, cum etiam ipsa partici-

20 picipia inveniuntur est quando per syncopam prolata, ut 'potus' pro 'potatus', 'cretus' pro 'creatus', 'dictus' pro 'dictatus', 'sautius' pro 'sautiatius', 'truncus' pro 'truncatus', 'lassus' pro 'lassatus'. 'tonitrus' quoque et 'cornus', quando sint masculina, notantur, quod quartae sunt. nam plerumque neutra inveniuntur, 'hoc tonitru', 'hoc cornu', de quibus

ibique Od. Muellerum 1 mensam libri Non. galeola Rr galeola(?) L 2 sinu

et senu libri Non. Verg. ecl. 7, 33 ^v bucolico A bucolico K buco G buco L 3 te] sic etiam Ver. tibi GL lib^{us} (us) Pal. Priape a pia quadam anima

eras, in H quot annis] dk quod annis DK ^{qv} cotannis Rr 4 quidam] r om. L quidem R Plaut. Curc. I 1, 82 (v. 82) gurgulione l 5 f. eine, unde incipit versus Plautinus, excidit post Curculione fertur forte igitur K fertur forte, igitur G

6 differentiae L differentiae G 8 non inverisimilem] AH ex corr. non inueniri similem RDGL et AH pr. verisimilem dh et in mg. r ***** (n̄ inueniri) similem K *** inueniri similem (non) B 9 quae ea participiis Rr 10 us in litura h portatus add. r portatus portus] ex corr. G portus portatus LK et G pr. 11 artatus artus] ex corr. G artus artatus LKr et G pr. arcuatus] rh arcitus RADHGLK

12 gresu GL 13 post diminutivum: curriculum add. R currus BADG currus Kk currus id est curriculum H currus curriculum vel currus, curriculum edd. ante Krehlium 14 Cic. pro Marcello 1, 2 nec fas] nefas r ne fas B 15 nostro v. l. librorum Cic. uertere Rr ueteri plerique libri Cic. curriculo pro cursu. H 16 pro-

ferrentur] rah proferrantur H proferentur RBAD proferuntur L proferuntur K sicut] sic D 17 quae spscr. in K participiis similia sunt GL mobilia ut est

nisus sic B' sic] sin Dd sicut H 18 mutationem ante B 19 nominibus] rh omnibus RBH cum K partici^cpia R 20 est quando inueniuntur h est quando inueniuntur K 21 pro dicatus K sautius pro sautiatius D 22 lasus pro lasatus L

tronitrus L 23 sunt AGLKd masculina sint Hh quod in litura g 24 inueniuntur neutra GL

supra quoque docuimus. quomodo autem quaedam quartae declinationis nomina etiam secundae regula protulisse superius vetustissimos ostendimus, sic ex contrario, quae | debuerunt secundae esse, quasi quartae est quando declinaverunt, ut 'hic sibilus huius sibilus', 'vadus', 'vulgus', 'fretus'. Sissenna in XII historiarum: procul sibilu significare consuli s
80 coepit. excipitur etiam 'lepūs leporis', quod solum in 'us' correptam desinens masculinum tertiae declinationis invenitur. nam 'vetūs veteris' commune est trium generum et 'Ligūs' quoque 'Liguris' commune. Sallustius in II historiarum: sed ipsi ferunt taurum ex grege, quem prope litora regebat Corsa nomine, Ligus mu||lier. in-
10 venit tamen etiam in 'ur' desinens, 'Ligur', ut Lucanus in I:

Et nunc tonse Ligur, quondam per colla decore
Crinibus effusis toti praelate Comatae.

quamvis 'veter' etiam analogia exigit, ut bene sit dictum. Accius in Hecuba:

Veter fatorum terminus sic iusserat,

15 pro 'vetus'. quod Ca pro quoque prudentissime videtur, cum comparativus 'veterior' et superlativus 'veterrimus' 'veter' desiderent positivum. Cato in I originum: Antemna veterior est quam Roma. Plautus in Bacchidibus:

1 supra quoque] *G ex corr.*, quoque supra *GL* post quoque: et cornus
add. *R uncis incl. r* 2 in regula *B* ostendimus] docuimus *g* ducimus *G*
3 ex e contrario *L* secundae debuerunt *GL* est quando in *mg.* add. *A*
declinavere *H* 4 hic add. *h* huius] in litura *k* haec ni *f.* *K* huius sibilus
add. *r* Sissenna in XII hist. p. 315 *Kr.* p. 377 *R.* 5 *XV. GL XI B* historiarum] *b* histo*** *B* sibilu] *D Vind.* CCCXLVII *h* ('unus' *Krehtii*) *Rothius*
sibilus *RBAHGLd* sibilus *K* 6 caepit *GLK* solam *D* correptum *L* 8 et
11 *gus Rr* ligus *v* oris commune "est quoque" *Gg* ligus ligoris commune quoque est *L*
ligoris quoque *K* et ex liguris quoque corr. *B* commune est *D* *Sall.*
hist. II 13 p. 129 *Kr.* cf. *Isid. origg.* XIII 6, 41 9 in *om.* *GLK* ferrum *K*
10 quam *K* littora *L* Corsa] *d* causa *D* nominae *B* Ligur et Ligurum
vv. ll. edd. Isid. 11 ut in *mg.* *K* *Luc. Phars.* I 442 sq. 12 tonsa *Hh* decore]
plerique *codd. Lucani cum utroque Vossiano* decora alii; decora decore libri; decore
decora
del. rhl; decore archetypus *Prisciani* 13 effusis] *b* effusi *BL* effussi *GK* toti *Lu-*
anus totis libri *Prisc.* (sic ni *f.* in litura etiam *H*) praelate comate a *p. c.* *AD*
*t sic f. in litura H * * (p. c.) Rr* p̄cum *GLK* p̄lata cōmata ad *mg.* l. *poc.* *B*
comete *Luc. Voss. A* 14 quamuis (s) *L* etiam ueter *BGL* Accius] *b* *Ac-*
tius BH Attius *L.* *Att. Hecub.* p. 210 *Both.* p. 168 *Ribb.*, qui *Hecubam ex solo*
Prisciano cognitam ad Neoptoleum referendam esse censet p. 321 *h* ecuba *R* ecuba *B*
becula *GLK* 15 Veteter *B* iuserat *L* iuserat *K* 16 *Capro*: cf. *lib.* III § 21
prudentissimo ex prudentissimo corr. *A* prudentissimo *K* 17 ueterimus *Gg* posi-
tivum] *b* possessivum *B* *Cato origg. lib.* I p. 90 *Kr.* fr. 13 p. 270 *Roth. fr.* XXI
p. 28 sq. Wr. 18 Antemna] *v. l. a g* ascripta 'uel antemna', Antemna *Lips.* 2
Krehtii, Antemnantia mei omnes, quod *f. vel ex gloss.* ueterior vel ex Antemna ortum est,
ut ante a. (ante amnem) fuerit a sciolo quodam appositum, cf. *Varronem de l.*
L. V § 28 et Paulum, si dis placet, Silentiarium s. v. amneses p. 17 *M. et Serv. ad*
Aen. VII 631 Antemnatium conii. *Rothius* ueterior *spacr. r* *Plaut. Bacch.* V 2, 30
(v. 1150) cf. *lib.* III § 21 bachidibus *RBA* bachilibus *L* bachilibus *GK*

p. 716 P.

p. 274. 75 K.

Senem †tibi dedo illum veteriorem, lepide ut leni-
tum reddas.

Monosyllaba quoque in 'us' omnia, cuiuscunque sint generis, tertiae XVI 81 sunt declinationis, quae et producantur. est autem masculinum unum a Graecis sumptum $\mu\tilde{\nu}\varsigma$, 'hic mus muris', quod per obliquos casus producit u, 'mūris mūri', ideoque assumpsit r, quia non poterat u vocalis paeultima produci vocali altera consequente. itaque nominibus monosyllabis u longa est per omnes casus et similis declinatio supra dicti nominis, ut 'mūs mūris', 'plūs plūris', 'iūs iūris', 'tūs tūris', 'crūs crūris', exceptis 10 'grūs' et 'sūs', quae sola in monosyllabis communia inveniuntur et in nominativo producantur, in obliquis vero corripuntur, quod apud Graecos quoque $\sigma\tilde{\nu}\varsigma$ productum in nominativo reliquos casus corripit. et u paeultima ante vocalem posita longa non invenitur apud Latinos, ut 'ardūs', 'sūa', 'fluctūi', 'rūo'. sunt autem nomina in 'us' desinentia communia 13 quattuor, duo in 'us' productam monosyllaba et duo disyllaba in 'us' correptam, de quibus supra diximus, 'hic' et 'haec sūs suis', 'grūs gruis'. Virgilius:

Strymoniae dant signa grues.

Horatius sermonum libro II:

discerpta ferentes

20

Membra gruis, sparsi sale multo non sine farre.

'vetūs' etiam 'veteris' et 'Ligūs' (quod in 'ur' terminat nominativum 'Ligur', ut supra dictum est) 'Liguris'. praeterea 'unus', 'ullus', 'nullus', 82 'solus', 'totus', 'alius' quamvis verissima ratione nomina esse ostendantur, ||

1 lepide] r lapide Rh lapidem GLK 3 cuiuscunque B 4 est] sunt r sunt
autem. Unum masculinum (. Unum in litura g) graecis G sunt autem unum masculi-
num^a graecis Ll a om. K 5 sumptum] g sumtum GL movc GL hic
mus] h humus H? quod et per BAH oblicos B 6 u ut muris GL
Ideoque Rr assumpsit] g adsumpsit B adsumsit D sumpsit GL 7 proci* (t) Dd
sequente GLK nominibus] in omnibus Arhl in uominibus^{du} DH 8 u] rdh
us RBADHL 9 crus curis R 10 sus et grus GL qua** sola monosyllabis Hh.
monosyllabis] b monosyllabis B commonia G 11 post nominatio: producun-
tur — nominatio om. R add. r 12 produc in Rr reuos Kk 13 non inuenitur
longua GL apud ex apud corr. B 14 fluctūi^o Dd ruo] suo G suo LK
nomina] ex corr. L omnia GK et L pr. commonia G commonia K 15 duo
di-
syllaba Rr 16 gruis B 17 Verg. Aen. X 265 post Virgilius: in X. D in I
georgicon L (cf. georg. I 120 Strymoniaeque grues etc.) dicit K in III add. r
18 strimoniae AGd strimonie D istrimoniae R strimoniaeque L strimonie K
sygna D 19 Hor. serm. II 8, 86 sq. sermoem liber .II. R in sermonum libro II r
in sermonum lib II AG sermonum I. L 20 discerta B 21 mēbra D 22 quod et in B
terminat nominat nominativum Rr 23 est om. L Praetere^a R ullus
add. d, post nullus repet. A 24 ostenduntur Rr

ut in pronomine docebimus, tamen pronominum sequuntur declinationem illorum, quae in 'ius' terminant genitivum, 'quamquam inveniuntur apud veteres et nominum modo declinata, id est genitivum in i et dativum in o desinentia, nec solum haec, sed omnia, quae simili declinatione proferuntur, sicut iam in superioribus ostendimus. Titinius in barbato: 5

quod quidem pol mulier dicet,

Namque uni collegi sumus,

'uni' pro 'unius'. Afranius in suspecta:

Adeo ut te satias caperet toti familliae,

pro 'totius'. Cato in I originum: nam de omni Tusculana civitate soli Lucii Mamillii beneficium gratum fuit, 'soli' pro 'solius'.

idem: qui tantisper nulli rei sies, dum nil agas, 'nulli' pro 'nullius'. Plautus in truculento:

quasi vero corpori reliqueris

†. potestatem coloris ulli capiendi, mala,

'ulli' pro 'ullius'. 'alii' quoque tam 'huius alius' paenultima circumflexa quam 'alii' genitivus invenitur apud veteres. Caelius in V: nullius alii rei nisi amicitiae eorum causa, 'alii' pro 'alios' dixit.

Caesar in Anticatone priore: uno enim excepto, quem alius modi atque omnis natura finxit, suos quisque habet caros. 20

M. Cato in censura de vestitu et vehiculis: nam periniurium siet, cum mihi ob eos mores, quos prius habui, honos detur, ubi datus est, tum uti eos mutem atque alii modi sim. G. Licinius in II: perversum esse alii modi postulare.

1 pronominae B docebimus] l doceuimus B docuimus GL tamen] h tantum H secuntur BDHr sequuntur Gg declinationem sequuntur K 2 ius] us Bd apud veteres inveniuntur GL 4 sed et omnia L 5 iam] etiam GK in add. r superioribus H Titinius in barbato: v. § 36 6 pol mulier ex mulier pol corr. K dicit AHKr et libri § 36 7 namque] L pr. nanque K et L

ex corr. colligi G colligii R collegii BADHLK 8 afranius GK Afranius in suspecta: v. § 36 specta B 9 satias] r satis RHGLK totae K et quos praetera l. § 36 10 Caton. orig. lib. I: v. § 36 tu^sseculana Dd 11 soli(i) L mamellii G mammillii K 12 idem] Idem in secundo s. Idem in II. edd.

Cat. fr. inc. v. § 36 tantis pro B nullae sed ni f. corr. ex nulli K nihil B nullae iterum, ut videtur, correctum ex nulli K 13 Plaut. trucul. II 2, 37 sq. v. § 36 14 corporis H corporis (s?) L 15 Tuo potestatem Plautus capiendam Vet. Plaut.

16 ulli pro in lit. et ad mg. b circumflexa L et ex circumflexa mut. G 17 Caelius] d § 36 Cecilius R BADGLK Caecilius H Caelius in V: v. § 36 18 alius DH aliae ex alii ni f. mut. K alii] hic etiam DH et ex eodem voc. ni f. aliae corr. K 19 Caesar (s) G Caesar in Anticat. priore: v. § 36 Caesar in Anticatone D 20 om̄s DGLKa 21 M. Cato

in censura de vestitu, et vehiculis: v. § 36 vehiculis] h uehiculis Aa uehiculis GLK uehi**** H per iniuriam B periurium GK 22 si et LK ob] rb ab RB

23 tum ex cum corr. K mutiem A motem (r ni f.) L motem K G. Licinius] Glicinnius H licinnius RBAL C. Licinii Macr. ann. lib. II: v. § 36 24 .V. K

p. 717. 16 P.

p. 276. 77 K.

Feminina eiusdem terminationis correptae, si sint arborum nomina, 83
 secundae erunt declinationis, ut 'haec ornūs huius orni', 'haec fagūs fagi',
 'haec pirūs piri', 'haec cupressūs cupressi'. excipitur 'quercūs', 'laurūs',
 'pinūs', 'cornūs', 'ficūs', quae tam secundae quam quartae inveniuntur.
 5 Cicero in chorographia: ibi quercorum rami ad terram ia-
 cent, ut sues quasi caprae ex ramis glande pascantur. Virgi-
 lius in VIII:

Arma sub adversa posuit radiantia quercu.

Stautius in VII Thebaidos:

10 cornu depressus Achiva.

Virgilius in XI:

ferro sonat alta bipenni

Fraxinus, evertunt altas ad sidera pinus.

Cicero in II de oratore: cum familiaris || quidam quereretur, |
 15 quod diceret uxorem suam suspendisse se de ficu, amabo te,
 inquit, da mihi ex ista arbore, quos seram, surculos. Mar-
 tialis in epigrammatibus:

Dicemus ficus, quas scimus in arbore nasci.

sin vero in productam 'us' terminentur, ablata s, addita 'tis' faciunt geneti-
 20 vum, ut 'haec servitūs huius servitutis', 'virtūs virtutis', 'salūs salutis',
 'senectūs senectutis', 'iuventūs iuventutis'. excipiuntur 'tellūs telluris', 'pa-
 lūs paludis', quae duo non habuerunt t in genetivo. 'palus' tamen etiam
 correpta 'us' invenitur apud Horatium de arte poetica:

1 Feminina — cupressi in mg. add. g 2 saecundae G erunt] sunt K
 haec cornus huius corni BHK huius orni] horni A ni L fagi in lū. b huius
 fagi R 3 haec om. DGLK add. g huius pyri R haec om. GLK cup̄s sus
 D cup̄sus cup̄si L cup̄sus si K cupressu cupressi B huius cupressi R Exci-
 piuntur DGL 5 Cic. in chorographia: Cic. ed. Or. III 2, 493 chorographia]
 sic RAD ortographia GLK hortographia Bhd cosmographia (sed os in litura) Caro-
 liruh. alter chosmographia Zwicc. 2 chronographia Zwicc. 1 Krehlii cronographia

Darmst.* cf. v. l. ad lib. III § 25 ubi Rr ibi quercorum] d ibiq; uercorum D
 querquorum R 6 ramis (t) R glande] h claude D grande K glade H
 Verg. Aen. VIII 616 7 VIII. (1) A 8 radiantia] r radiantia RK cum aliquot
 libris Vergil. cf. lib. XIII § 50 9 Stat. Thebaid. VII 647 III D tebaidos K

10 dēpsus GLd d̄psos D depressus Vind. CCCXLVII cum Statio achiva Rr
 11 Verg. Aen. XI 135 sq. XII BGLK 12 Ferro ex Ferre corr. A alta] ictu
 Caroliruh. alter cf. lib. V § 28 bipinni DHR bibinni K 13 altas] sic etiam non-
 nulli libri Vergil. ex dett. actas Med. Pal. Rom. pinos Med. 14 Cic. de orat.
 II 69, 278 q̄dam G quereretur] r queretur RK quaerretur Da quaereret B

15 ursorem A 16 inquit] ah inquit ADHK ex] de codd. aliquot Cic.

hista H ea Cic. codd. Lagom. 2 et 36 ex praestantissimis surculos] .l serculos A

sarculos GL Martial. epigr. I 65, 3 17 grammatibus L 18 in spscr. Ab
 19 productam] b producta B us productam gl terminantur HGK 20 serui-
 tus. tis K uirtus uirtutis om. B 23 oratium RD oratium BAK Horat. de
 arte poet. v. 63 sqq.

Debemur morti nos nostraque: sive receptus
Terra Neptunus classes aquilonibus arcet,
Regis opus, sterilisque diu palūs aptaque remis.

84 alia nomina eiusdem generis [id est feminini] in 'us' correptam desinentia quartae sunt declinationis, ut 'haec nurūs huius nurus', 'haec tribūs huius 5 tribus', 'haec manūs huius manus' - ex quo compositum eius declinationem sequitur, 'hic centimanūs huius centimanus'. Horatius in II carminum:

Testis mearum centimanus †gygas
Sententiarum - ,

10

'haec anūs huius anus'. nam Terentius contra hanc regulam in *heautontimorumenon* dixit 'anuis' more antiquo:

ipsam offendimus

Mediocriter vestitam veste lugubri,

Eius anuis causa, opinor, quae erat mortua.

15

excipitur 'haec alvūs huius alvi', quod veteres frequenter masculino genere protulerunt. Accius in *annalibus*:

ut quam fragilissimus alvus.

Cato ad filium: ex dolore, ex feбри, ex siti, ex medicamentis bibendis, ex cataplasmatibus, ex alvo lavando. Cinna in *Smyrna*: 20

1 debemus *ADHLKr* nostra quae sine *BK* nostraque sive receptus] *a* nostra quae siue ceptus *A* nostra quae siue receptus *H* 2 classes *GL* classis *v. l. ap. Hor.* 3 sterilisque *BH* sterilisque *pars codd. Horat.* 4 nomina] omnia *BHK* 6 declinationem eius *L* declinationem in marg. add. *k* declinationem sequitur *G*

7 sequimur *H* huius centimanus *om. D* oratius *K* *Hor. carm.* III 4, 69 sq. 9 gygas] *R* gigas *ADLK et libri lib. XVII § 152; atque sic gygas vel gigas libri Horatiani fere omnes et h. l. et carm. lib. II 17, 14; al. Gyges et, quod apud Hor. recipiendum est, Gyas. Prisciani vero codex et ipse s. gygas s. gigas praebeuit.* gigans *BH* II *libri f. carm. II 17, 14 memores carminum II K* 11 *Ter. heautontim.* II 3, 44 sqq. *heautontimorumenon R* ea *utontimorumenon A* *heautontimorumenon DH* *eautantamor G* *eautantamor L* *heautontimorumenon K* 13 offendimus

Rr 14 *libubri K* 15 *casa H* *casa K* 16 *huius om. G* 17 protulerunt (1) *G* protulerent *A* accius *Rr* actius *H* *Att. annal. p. 177 fragm. hist. Rom. ed. Kr. cf.*

Non. 193, 25 18 fragilissimus *HG* alvus (i) *A* post alvus: Persius [*sat.* 1, 17] liquido cum plasmate *B*, quod est gloss. ad cataplasmatibus, *lin. 20. pertinens* 19 Cato ad filium] Cato in epistula ad filium: ex dolore — bibendis. *lib. VII § 59. epistularum fragmentis haec inseruit Lion p. 49, at v. O. Iahnium in act. soc. scient. Saxon. cl. hist. phil. a. 1850 p. 267, qui docet referenda haec esse ad isagogen commentarii. 'quo medeatur filio, servis, familiaribus' ap. Plin. nat. hist. XXVIII 8. 15. ipsum vero hunc commentarium partem effecisse eorum librorum, 'quos scripsit ad filium': cf. Böckhian in act. acad. Berol. menstr. a. 1854 p. 280 Fleckeisenium Caton. poes. vell. p. 14, qui prudenter nostro loco pedestrem orationem vindicaverunt feברי *Rr* mendica-*

mentis *D* 20 cataplasmatibus *H* *caplasmatibus L* alvo *L* lavando *R* *labando B*

C. Helvii Cinnae ex Smyrna fr. I ap. Weichertum poet. Lat. vell. p. 187 sq. smirna LK

p. 718. 19 P.

p. 277. 78 K.

At scelus | incesto Cinyrae crescebat in alvo.
itaque secundum hoc genus bene declinatur 'alvus alvi'. Virgilius tamen
femininum hoc protulit in II:

In latus inque feri curvam compagibus alvum.

5 'humūs lumi': hoc etiam neutrum in 'un' desinens invenitur apud veteres, 85
secundum quod oportune hanc declinationem servavit Lae|vius in Adone:

Humum humidum pedibus fodit.

Gracchus in Thyeste:

Mersit sequentis humidum plantis humum.

10 'domūs huius domi' et 'domūs huius domus'. Terentius in eunucho:
domi focique fac vicissim ut memineras.

Virgilius in VI:

Hic labor ille domus et inextricabilis error.

Ovidius in IIII metamorphoseon:

15 domui communis utrique.

'colūs coli' et 'colus'. Virgilius in VIII:

Cui tolerare colo vitam tenuique Minerva.

Statius in VI:

sed huius

20 Extrema iam fila colu, datur ordo senectae.

'Venūs Veneris' quoque excipitur, quod solum proprium femininum in- 86
venitur Latinum in 'us' desinens correptam. et forte ideo sic declinatur,
ne, si 'Venus Veni' declinaretur, dubitationem haberet genitivus cum 'veni'
verbo imperativo. 'incus' etiam 'incudis', quod ponit Nonius Marcel-

le
I incaesto A incesto Kk incestum turpe cod. Char. p. 61 P., quod ex in-
cesto cinure corruptum videtur Lindemann ed. suae p. 44 not. 21, incestum turpi coni.
Weichertus Cinyrae] a' ciunae libri nisi quod Cirenae, unus Krehlii Smyrnae Bur-
mannus ad Ovid. metam. X 298 crescebat D 2 Verg. Aen. II 51 3 II Ae-
neidos G 4 inque D ferit Verg. Med. compagibus RADGLK 5 in

um disinens (dissinens K) neutrum GLK ures L 6 oportuna BA Laevius]
ex cod. suo G. I. Vossius castig. et not. p. 1 cf. bibl. crit. nov. II 32 sq. Weichertum l. l. p.
41 leuius BDGLK liuius RAH Laevius in Adone: v. Weichertum l. l. p. 53 sq.
Livii Andromici dramatum reliquiis post alios inseruit Bothius l. l. p. 7 cf. Klusmannum
Liv. Andr. dram. rell. p. 5 adonae A andone G 7 humi+adum B post hu-
midum: pedibus — humidum om. R add. r 8 Gracchus rh gracus H gratus BDGLK
grachus A Gracchi Thyest. fr. p. 272 Both. p. 196 Ribb. cf. Weichertum de L.
Vario et Cassio Parm. p. 170 sq. in tithes temer sit L in tithestener. sit G inthi-
thes temersit K thieste R 9 humidum] rh humidum RHK plantas
Benleius ad Hor. art. poet. v. 260 10 domus post et om. K Ter. eunuch.
III 7, 45 eunacho L enuclī D iunacho G iunacho K 12 Verg. Aen.

VI 27 13 laur K inextricabilis B 14 Ovid. metamorph. IIII 66

v
15 communis Gg communis utrique ex utrique communis corr. A 16
Verg. Aen. VIII 409 VII GL 17 tollerare G tenuique ex tenui quae
corr. A mineruam Rr 18 Stat. Theb. VI 379 sq. 19 Sed eius L 20
extraema A fl+a (i) A fisa Stat. Cass. colo Stat. Cass. al. 21 exci-
pitur spscr. in B 23 Veni spscr. in L genitiuus spscr. in K 24 impe-
ratiuo L Nonius] r Nouius RBALk Nonnius H marcellius B Nonius
Marcellus de doctorum indagine (id est operis de compendiosa doctrina cap. XII) p. 523,

lus de doctorum indagine: massa malleis cuditur, unde etiam incus est appellata. cuius quia et genetivi paenultima 'cu' et in verbo 'cudo' eadem syllaba producitur, debet quoque in nominativo produci. 'pecus' quoque femininum 'pecudis' facit, quod etiam neutrum est, 'hoc pecus pecoris'. Caesar in auguralibus: si sincera pecus erat. s. Virgilius in I:

Ignavum fucos pecus a praesepibus arcent.
vetustissimi | etiam 'hoc pecu', unde 'haec pecua' plurale, dicebant. Hostius in I annali:

Saepe greges pecuum ex hibernis pastibus pulsae. 10
Plautus in mercatore:

Nec pecua ruri pascere nec pueros nutrire.
item in truculento:

Pecua ad hanc collo in crumina ego obligata defero.
idem in rudente: 15

Non vides referre me uvidum rete sine squamoso pecu?
et Solinus in memorabilibus de Britannia dicit: ita pabulosa, ut pecua, nisi interdum a pastibus arceantur, ad periculum

31: Stricturae dictae sunt, quae de ferro, candenti micant, cum massa malleis cuditur, unde et incus est appellata 1 massa] massa ferri R ferri massa

GLK 2 penultima genitivi G penultima genitivi L 3 eadem Rr in nominatio quoque R 4 femiinum Kk pecudis Gg 5 est pecus GLK
minora animalia
maiora
hoc

est pecus Kk caesar (s) G Caesar in auguralibus] corr. ex cesa in auguralibus A ad L. Iulium Caesarem haec auguralia pertinere coll. Prisciani lib. VIII § 15 docuit Nipperdeus in ed. C. Iulii Caesaris p. 785 sincera] d sincera GL siu-

ceras D 6 Verg. Aen. I 465, versus repetitus ex georg. III 135, unde f. in II A in III georgicon k Vind. CCCXLVII 7 psaeibus a 8 pecu] L ex corr. pecus GK et L pr. unde om. GLK et haec BHR paecua D Hostius] I. A. Fabricius bibl. Lat. med. et inf. Latinitatis lib. VIII s. v. Hostilius t. III p. 281 sq.

ed. Mansi, cf. Weichertum. I. I. p. 10 sqq. Hostilius BGLK Ostilius RD Ostilius AH 10 pastibus] r partibus RK pulsus AHK 11 Plaut. merc. III 1, 11 (v. 509) 12 pecua] sic etiam Ambros. Plauti peculia Vet. pecula Decurt. al. 13

Idem BLD Iterum GK Plaut. trucul. V (1) 64 14 adhuc G adhuc L ad hanc ego in crumina obligata Pall. Plaut. collo in crumina] collo in crumena Camerarius collo in R collo nerumina A collone rumina GDK colone rumina L collo neruina Br collo neru*** H collo neruant h defera] d defero D differo G difero L 15 Item A Plaut. rud. III 3, 5 (v. 942) cf. lib. VII § 55 16 Non vides] Nam uides Plaut. Vet. cf. Fleckeisenum in Iahnii ann. LXI 40 sq. referre G proferre lib. VII l. l. codd. fere omnes uiuidum GLK rete] rk cum Pall. Plaut. recte R rectum GL restem K retem

lib. VII l. l. sines | quamoso B qua scamoso (quod ex scamoso archetypi scriptura ortum esse patet) G 17 Solinus in memorabilibus 22, 2 me-

morabb. A memorabilibus DGK memorabilibus L britania Rr britannia. KDD britannia

Aa britannia BH britannia L 18 pecua ibi, nisi Solini edd. partibus DdK
apericulum Rr

p. 719. 20 P.

p. 279. 80 K.

agat satias. praeterea invenitur apud vetustissimos 'intercus intercutis', 87 et proprie 'intercus aqua' dicitur, quam Graeci ὕδρωπα nominant. Plautus in frivolaria:

Is mihi erat bilis, aqua intercus, tussis, febris.

5 Cato autem quasi adiectivo eo est usus, dicens intercutibus stupris obstinatus pro 'intestinis', ut sit secundum eum 'hic' et 'haec' et 'hoc intercus', id est 'qui' vel 'quae' vel 'quod intra cutem est'. || nec mirum declinationem simplicis sui id quoque servare, quamvis nominativi terminatione mutata, quod in omnibus paene fieri compositis invenimus: 'hoc cor 10 huius cordis, hic' et 'haec' et 'hoc concors concordis'; 'hoc caput huius capitis, hic' et 'haec' et 'hoc triceps tricipitis'; similiter 'hoc corpus corporis, tricorpor tricorporis' et omnia talia. excipitur 'exanguis', quod, quia commune est in 'is' brevem desinens et in e brevem facit neutrum, parrem habuit nominativo genetivum 'huius exanguis', quomodo omnia similia.

15 Graeca, quae apud Graecos in ος desinentia mutant o in u, secunda XVII 88 dae sunt declinationis, ut 'Κῦρος Cyrus Cyri', 'Πύλος Pylus Pyli', 'πέλαγος pelagus pelagi' (sic 'Χάος Chaus Chai'. Ovidius in XIII metamorphoseon:

1 satias] r Solinus satietas BAGK sacietas RDH satietatis L apud] d
apud D vetustissimos] b vetustissimos A vetustis*** B intercutis H 2

ri
propriae RBH prope Dd γάρωπα GLK sordida aqua quae inter corium et
caruem sit gloss. in K Plaut. frivolar. fr. 2 p. 438 Both. Plautus in
frivolaria: Is mihi] erat bilis quere[r]a tussis] Fest. p. 257^b, 31. Plautus: Is mihi erat
bilis quere[r]atus. Paulus p. 256, 12 3 frivolaria RADG frivolaria H frivolaria

BK 4 eras RBADK et in litura H equa Rr tussis Rr febris A febris
querquera Priscianum scripsisse ait Ant. Augustinus ad Fest. l. l. 5 Cato in ora-
tione in Q. Thermum de decem hominibus: v. Fest. p. 193^a, 10: Cato in Q. Thermum de
x. hominibus: rumorem, famam flocci fecit intercutibus (capitas cod.) stupris obsti-
natus, insignibus flagitiis, cf. Bergkium H. A. L. Z. 1842, 105, 232 Meyerum

l. l. p. 42 6 eum intercus hic Gg 7 intra] int L 8 nominativi ex no-

i. cutis
miuatiuus corr. L nominativi Kk terminationem Rr 9 poene B 10 hic et haec
concordis B hic et haec et hoc concors. dis *supscr.* in K et hoc om. L
12 tricorpor] hic et haec et hoc tricorpor L quod non servat simplicis declinationem
sicut supra dictum est gloss. in K exanguis] g exanguis DHGKL 13 commune

(m
G 14 genit A exanguis BDGLK exanguis (in) H post exanguis: quae
faciunt masculinum et femininum in .is. et neutrum in .e. nomit. et genit. aequales s

add. D del. d 15 quae] qq A os RBADHGK saecundae RD 16 Kῦ-

ρος] l κίρος in litura g κύρος L hyros A cyrus cyri
pylus pyli κύρος κύρι Rr cirus ciri GL πυ-

λος, πυλι, Rr πιαος. philus. li G φιαος philus phili L ππλωος pilus. li et in mg. pila
arma diuina, pilae siluae montuosae, pilus de capite Kk ππλωος R pelagos L

mors
17 ππλωος Kk chaus chai in litura et ad mg. r Ovid. metamorph. XIII 404 sq.

XVII GK VII L metamorphoseo Rr

Et Noctem Noctisque deos Ereboque Chaoque
Convocat,

id est 'ab Eřebo' et 'a Chao', sicut 'a pelago'), absque illis, quae in ρος desinentia antecedente alia sub eadem syllaba consonante ρος in 'er' vertunt plerumque, ut 'ἀγρός ager', 'Μένανδρος Menander', de quibus supra 5 docuimus. si eiusdem sint et apud Graecos terminationis, in 'is' faciunt genitivum Latinum, ut 'Οἰδῖππος Οἰδῖππος, Oedipus Oedipodis' - quamvis Plautus ablativo casu 'ab Oedipo' dixit pro 'Oedipode' in Poenulo:

Nam isti quidem hercle orationi †.Oedipo

Opus [est] coniectore, qui Sphingi interpres fuit -, 10
'Μελάμπους Μελάμπδος, Melampus Melampodis'. 'Panthus' enim et 'Eunus' et 'Antinus', quae per synaeresim in ους diphthongum apud Graecos proferuntur, cum apud illos secundum integrorum regulam declinantur - id est in ος desinentium: in ου enim diphthongum terminant genitivum -, apud nos quoque debent secundae esse declinationis, sicuti si integra eorum 15 inveniantur, necesse est ea declinare. 'Πάνθοος Πανθόου, Πάνθους Πάνθου'.

1 Erebonque Chaoque, Erebumque Chaoque, Herebumque Chaosque, *vv. ll. dett. codd.*

Ovidianorum profunditas
chaoque *Kk* chaoque***** conuocat *L* 2 conuocant *B* 3 herebo *A*
eribo *G* herebo *b* a *om. BGK* add. *b* *ρωc* *R* ros *GK* *ros (e) *L* post ρος: desinentia—*ρος om. R* add. *r* 4 ros *GL* conuertunt *BADGK* 5 αγρωc *R* agros *L* ager] pro ager *RBAK* et in litura *H* ager. ri *G* ΜΗΝΑΝΔΡΟC *G* ΜΗΝΑΝΑΡΩC *R* menándros *L*
promenander *A* menander. ri *G* supra *spscr.* in *K* 6 sin eiusdem *BADH*

genitium latinum faciunt *GLK* 7 ut *om. L* ΟΥΔΑΙΠΩΥC ΤΟΥΔΑΙΠΩΔΟC *Rr*
γ e γ e
ΟΙΔΙΠΠΟΙC. ΟΙΔΙΠΠΟΔΟC *D* ΟΕΔΙΠΠΟΥC. ΟΕΔΙΠΠΟΔΟC. *G* oedipouc oedypodoc *L* οοΔΙΠΥC οε-

ΔΙΠΠΟΔΩC *K* οίπποΔοC *H* Oedipus Oedipodis] *om. R* oedippos huius oedippodis *r*
oedippous oedippodis *D* oedippus oedippodis *AH* odipus. odipodis *GL* 8 *Plaut. Poenul.* 1 3, 34 *sq.* casu *B* casu *G* Oedipo] *b* *dipo *R* oedippo *AHrd* oedypo

L *dipo *B* edippode *Rr* eodippode *H* oedypode *L* oedippo_{dein} *Aa* penulo
libri 9 hercle *R* herode *G* herodiae *L* herodiae *K* ercleo_{ratiōni} *Aa* eodippo
R oedippo *ADHr* cum *Vet. Plaut.* oedypo *L* 10 es *RGL* coniecture *AK* con-
iacturae *R* coniecturae *HGLra* quis phingi *r* cum *Vet.* quis pingui *R* quis fingi
AHG quis fingui *K* qui spigis *h* fingi^{quis} *L* spingi^{quis} *l* scribendum cum *Bothio*: ora-

tioni est Oedipo | Opus coniectore 11 ΜΕΛΑΜΠΟΙC *Dd* Μελάμπους Μελάμπδος] *r*

Melampous melampodoc *RL* Melampus] *h* melampos *B* melampois *H* ^{pro} Panthus
Kk Pantus *D* Phantus *BH* 12 eunuchus *H* et antius et alcius *A* ooc in oyc

K ooc in oyc (sic) — declinantur in *mg.* add. *h* oyc *Rr* 13 proferantur *Dd*
intigrorum *GK* 14 id est in oc in litura *h* hoc *Rr* ooc *d* post desinen-

tium: in oy enim diptongum, apud graecos proferuntur cum apud illos secundum integrorum regulam declinantur. id est in oc desinentium *repetit̄ deinde del. A* 15 et sicuti *Ah* sicut *r* et sic *f.* in litura *H* intigra *GK* in*tegra *L* 16 Πάν-

θοος] *a* ΠΑΝΘΟΥC *A* ΠΑΝΘΩΟC ΠΑΝΘΩΟΥ ΠΑΝΘΩΥC ΠΑΝΘΩΥ *Rr* panthoos panthooy
panthoous panthooy. *H* Πανθόου] ΠΑΝΘΟΥ *BD* ΠΑΝΤΟΥ *K* ΠΑΝΤΟΥC *H* Πάνθου]
ΠΑΝΘΟΥ *D* ΠΑΝΘΟC *B*

p. 720. 21 P.

p. 280. 81 K.

et nos ergo 'Panthous Panthoi, Panthus Panthi'. Horatius 'Alcinous Alcinoi' declinavit in I epistularum: ||

Nos numerus sumus et fruges consumere nati,
Sponsi Penelopae, nebulones, Alcinoique.

apud Virgilium tamen nominativus et vocativus secundum Graecorum regulam invenitur prolatus in II Aeneidos:

Panthus Othryades arcis Phoebique sacerdos.

in eodem:

Quo res summa loco, Panthu? quam prendimus arcem?

Neutra eiusdem terminationis, si sint monosyllaba, producuntur et ablata s, addita 'ris' faciunt genetivum, ut 'hoc ius iüris', 'tus türis', 'rus rüris', 'crus crüris'. alia vero d vel l vel n ante 'us' posita mutant 'us' in e correptam et accepta 'ris' faciunt genetivum, ut 'hoc pondus huius pondëris', 'vellus | vellëris', 'holus holëris', 'munus munëris', 'onus onëris', 'scelus scelëris', 'genus genëris', quod Latinum esse ostendit et declinatio et verbum 'genero generas'. excipitur 'fenus feneratoris' - Iuvenalis in IIII:

aere paterno

Ac rebus mersis in ventrem, feneratoris atque

Argenti gravis et pecorum agrorumque capacem --,

quod tamen antiqui 'feneris' dixerunt, unde et 'fenero' verbum et 'fenerator' -

1 panthoysⁿ panthoy Rr phanthous phanthoi phanthus phanthi B phanth^h phanthi H Oratius HGK Hor. epp. 1 2, 27 sq. ^{pro}alcinuous Kk
2 alcinoiy HG 3 numerũ LK numeros BA numero Dd ^{ci}sumus A consummere G 4 penelope RHGLK Penelopes ^dcodd. aliquot Hor. dett. nebuloneis G nubulones K alcinoique Rr 5 apud Dd nominatiuum Rr et vocatiuus add. r gregorium D 6 Verg. Aen. II 319 (deficit Rom.) in ^{ll}(p) L aeneidos R aenaedos G 7 panthoys GL phanthus Hh phantus B panthoy atriades Kk othriades D athryades Med. artis Rr archis A Med. foebique AD poebique d pebique H 8 Verg. Aen. II 322 (deficit Rom.) 9 summam G loca A pantu R panthoy GLK phantu H phanthu B 10 ^{mono}syllaba Rr 11 s et addita h tus] hoc tus B 13 ris add. r pundus L punderis L 14 uel I. leris Dd olus oleris Rr holus holeris A olus oleris B onus oneris h. l. om. B onus — sceleris h. l. om. H oneris(h) D scelus sceleris] l solus soleris DGK et in litura L 15 post sceleris: olus olneris (ad mg. solus soleris) add. A monus moneris RDGLK (supscr. monitio in K), del. et olnus olneris spscr. r 16 post generas: onus oneris scelus sceleris manus maneris (o - o in u - u ab h mut.) add. H onus oneris holnus holneris monus moneris add. B foenus feno- ris Rr faenus faenoris BDH foenus foenoris GK fonus foenoris L fenus feneratoris in foenus feneratoris hic et similiter per totum h. l. mutavit A Iuv. sat. III 11, 39 sqq. 18 faenoris RBDH faenoris K 20 antiqui fuer' feneratoris A feneratoris] r faenoris RBDH foenoris K et unde et uerbum et foenero L et unde uerbum foenero K uerbum et fenero G fenerator h. l. A faenero D foenero K fenerator B foenerator K

et 'pignus pignoris' et 'pigneris', unde 'pignero pignerás'. Lucanus in II:

Pignora nulla domus, nulli coiere propinqui.
Iuvenalis in III:

viginti milia fenus

5

Pigneribus positis.

alia omnia mutant 'us' in o productam quidem, si sint comparativa, et accepta 'ris' faciunt genitivum, ut 'hoc melius huius meliōris', 'hoc felicius huius feliciōris', correptam vero, si non sint comparativa, ut 'hoc decus huius decōris', 'hoc stercus stercōris', 'hoc pecus pecōris', 'hoc frigorus frigōris', 'hoc tergus tergōris', 'hoc nemus nemōris', 'hoc corpus corpōris', 'hoc tempus tempōris'. excipiuntur ea, quibus verba adiacent e habentia in paenultima syllaba: 'ulcus ulceris ulcero', 'opus operis operor', 'latus lateris latero', 'viscus visceris viscero', ex quo compositum 'eviscero'. Ovidius in VI metamorphoseon:

15

E quibus una trahens haerentia viscere tela.

et alia tamen paene omnia e habentia ante 'ris' in genetivo habent similiter huiusmodi verba, ut 'pondus ponderis pondero ponderas', 'sidus sideris sidero sideras', unde composi|situm 'considero' et 'desidero', 'munus muneris munero muneris', 'genus generis genero generas', quae pro o e habent in paenultima syllaba. breviter igitur possumus colligere regulam et sic dicere: omnia neutra supra syllabam in 'us' desinentia, si habuerint verba in 'ero' exeuntia, per 'eris' faciunt genitivum, ut 'pondus ponderis pondero ponderas', 'ulcus ulceris ulcero ulceras', 'latus lateris latero lateras', 'holus holeris holero holeras' - Gn. Mattius:

25

Meos hortulos plus stercoro quam holero -;

1 et pignoris et G Luc. Phars. II 370 3 Pignera Voss. B al. Luc.
coire BADHGK 4 Iuv. sat. III 9, 140 sq. 5 XX L et in litura G faenus
BDH foenus GK 6 pigneribus etiam Pith. pignoribus libri Iuv. dett. 7 Alia
uero omnia K quidem si] k si quidem K sint add. k 8 genitivum add.
k hoc melius melioris B hoc felicius huius felicioris] hoc facilius huius .ris

K 10 huius stercoris BAHK huius sterceris L huius pecoris AHGLK
11 huius frigoris LK huius tergoris LK huius nemoris GK huius corporis
GLK 12 huius temporis LK adeacent A 13 syllaba om. K ulcus *****
ulceris L opero A 14 compositum] r compositor R 15 Ovid. metamorph. VI
290 methamorphoseon R 16 viscere] r uiscera RGLK uiscera telo. uiscera
ferro, uiscere telum libri aliquot Ovid. tela ex tale corr. A taela L 17 poene
RH pene r e om. B 18 huiusmodi H 19 compositium H et desi-

dero] b ****sidero B 21 collegere G. collegere K 23 eris faciunt in litura r
et ut Rr 25 olus etc. ra gn. mattius b Cn. Mattius G. I. Vossius de anal.

1 43 p. 494 ed. Foertsch. gn. martius B gn. m̄. actius D ḡN. m̄. actius H Gñ. m̄.
acius A gn̄. martius GLK accius R C. Matius Wernsdorffus poet. Lat. min. IIII 569 sq.
Auberti de Matio comm., quae Christianiae a. 1844 prodit, inspicere mihi non licuit
'quidam poeta' in thes. Lat. Mai auct. class. VIII 394. 518: meos hortulos plus
olero quam stercoro; 'Caecilius' ibid. p. 274: meum hortulum plus holero quam stercoro
cf. Tac. Beckerum philologi IIII 81 sq. Cn. Mattii mimamb. fr. 3 in comic. Lat.

p. 722 P.

p. 281. 82 K.

alia vero o habent paenultimam correptam, | nisi sint comparativa: 'tempus temporis', 'litus litōris'. excipitur 'virus', quod quidam indeclinabile, quidam secundae declinationis esse voluerunt secundum Lucretium, qui sic protulit:

5 Liquit enim supera taetri vestigia viri.

idem:

Concoctosque suo contractas perdere viro.

'vulgus' quoque excipitur, quod tam neutri quam masculini est generis et secundum regulam masculini declinatur. similiter 'pus' non habet in usu
10 genitivum, ne, si 'puris' diceretur, esset quantum ad eandem scripturam dubitatio, utrum dativus esset pluralis a puro 'puris', an genitivus singularis ab eo quod est 'pus', quod indeclinabile est.

In 'ys' Graeca sunt tantummodo et tertiae declinationis. mutant enim XVIII 92
o₅ genitivi Graeci in 'is', ut 'Phorcys Phorcys', 'Erinys Erinys', 'amphi-
15 brachys amphibrachys', 'chlamys chlamydis'. sed haec Graece quoque prolata inveniuntur.

In 'aes' diphthongum duo inveniuntur: 'hic praes huius praedis', 'hoc aes huius aeris'.

In 'aus' desinentia feminina sunt et ablata s, addita 'dis' faciunt ge-
20 netivum, ut 'haec laus laudis', 'haec fraus fraudis'.

fragm. ed. Both. p. 267 meas Rr hortulos A hortolos H plus stercore in
litura B sterco(e) L holero AG olero D 2 Excipiuntur AD 3 decli-
nationes Rr uoluerunt esse GL lucretium R Lucr. II 476 5 Liquit] ra
Liquid RA inquit (i. e. linqvit) libri Lucretiani linqvit Prisc. Dresd. teste Krehlio
supera] Lucretius supra codd. Prisc. tetri RAGLK diri Prisc. de XII vs. Aen. § 144
vestigia] primordia Priscianus l. l. cum Lucretio 6 Lucr. II 853 7 Concoctosque]
Lucretius contractosque libri contractas] R libri Lucr. H. A. Kochius mus. phil. VIII 305 sq.
contractans GKd Lachmannus contractos BAL om. HD 8 neutrius r masculini add. bd
generis est LK 9 abet R usus Rr ussu G 10 diceretur Rr diciretur K
esset in litura d tantum K 11 pluralis esset A 12 indeclinabile] d indeclinabi-
lis D est indeclinabile BGL 13 In is (sic) in mg. inscr. d tertiae sunt de-
clinationis G 14 in ys R ut om. H ut ** L por ut porcis porecis R poreys
poreys A poreys porecis DH phoreys phoreyos h phorcis phorcis L phoreys
phorcis K Erinys] om. G ernys g ερηνυς ερηνυκ R erinys erinis L erynys
erinis Kk eriny erinyis B erinyos h erinyis — amphibrachys om. G add. g
amphybrachys amphibrachys D 15 amphibrachys] amphibracheis R amphibrachys
H amphibrachis LK amphibrachios amphibrachis h chlamis chlamidis Rr clamis
clamidis DG clamys clamidis (in clamydis corr. a) BAL clamys clamiis K gręę
B quoque graece GLK 17 In aes dipt. in mg. inscr. d duo om. G
praes] praes fideiussor A huius om. L praesidis H 18 huius in litura L
19 In aus in mg. inscr. d femina A feminini K post genetiium: ut haec
— genetiium om. R. add. r 20 huius laudis BADH haec ante fraus om. H
huius fraudis BADr fraudis — genetiium in ima pag. abscissum in H

p. 722. 23 P.

p. 282. 83 K.

In 'eus' Graeca sunt et 'us' in i mutantia faciunt genitivum: 'hic Tydeus Tydei'. in huiuscemodi ta|men terminatione quaedam inveniuntur mutatione 'eus' diphthongi in 'es' longam prolata, ut || 'Ἀχιλλεύς Achillēs', 'Περσεύς Persēs', 'Ὀύλιξεύς Vlixēs', in quo Doris sequimur, qui pro Φυλεύς Φύλης, pro Ὀρφεύς Ὀρφηῆς et Ὀρφηῆν dicunt, pro Τυδεύς Τύδης. sic Antimachus in I Thebaidos:

Τύδης τ' Οἰνείδης,

et vocativum in e productam:

Τὸν καὶ φωνήσας προσέφη, Οἰνήϊε Τύδη,

teste Herodiano, qui hoc ponit in I catholicorum. similiter Ibycus 10
ὄνομακλυτὸν Ὀρφηῆν

1 In eus in mg. inscr. d et om. BDGLK hic] ut hic A et hic B ut GL tytheus tythei K titheus tithei G thitheus thithe L 2 tidey A huius tydei B 3 eus] eius BK
 ΑΧΙΑΛΕΙC Dd ΑΧΙΑΛΕΙC Hh ΑΧΙΑΛΕΥC K ΑΧΙΑΛΕΙC G ΑΧΙΑΛΕΥC Rr achileys L
 achiles GLK 4 Περσεύς] h ΠΕΡΣΕΥC BA (H?) perseoys R per-seoys L Ού-
 λιξεύς] scripsi cum Hrabano opp. I 37 a ed. Colon. (cf. Ούλιξον Plut. Marc. 20) ΟΥΛΙ-
 ΞΕΥC G *ΥΛΙΞΕΥC (o) H ΟΥΛΙΞΕΥC L ΟΥΛΙΞΕΥC BAD ΟΥΛΙΞΕΥC (y) Rr ΟΥΛΙΞΕΥC K
 Ὀδυσσεύς 2 (in 1 lac.) ulises L olises B dores AGLKd Φυλεύς
 Φύλης] Schellenbergius Antimachi Col. rel. p. 56 phyleys phyles BD phyleyec philes
 K phileis phyles H phileis pyles Rr phileys philes AL ΠΛΕΥC philes G Φυλεύς:
 Φίλης π 5 pro om. R ΟΡΠΕΥC orphes et ΟΡΠΕΥC G orpheus orphes et orphen BH
 orpheys orphes et orphen L orpheus orphes et orpen R horfeus orfes et orfen A or-
 phaeus orphaes et orphen D ΟΡΠΕΥC orphes et orthydic thideis (thideys k) Kk
 ΤΙΑΙC tithes Gg thydeus Rr tydeus tydes A tydeys tydes H tydeis tydes B thy-
 deis thydes Dd titheys tithes L 6 Si A sicut BH anthimachus H Antimachus
 in I Thebaidos: fr. V p. 56 ed. Schellenb. p. 38 ed. Stoll. thebaidis H theibaidos D
 7 ΤΥΑΙC A ΤΟΔΕC Gk ΤΟΔΕC K ΤΥΑΙC ΟΙCΙΝΙCΕC (alterum voc. in litura h) Hh thies
 (in litura l) teonides Ll tydys teonidys ΤΥΑΙC ΤΕΟΝΙΑΙC B τ' Οἰνείδης] Schellen-
 bergius l. 1. τε οἰνείδης α ΤΕΟΝΙΑΙC AD ΤΗΩΝΙΑΙC Rr ΤΕΟΝΙΑΙC GK 8 in he B
 9 Antimachi Theb. fr. VI p. 56 sq. Schellenb. p. 38 Stoll. ΤΥΝΚ. Rr ΤΟΝΚΑΙΤΟΝ H ΤΩΝ-
 ΚΑΙΦΩΝΙCΑC B ΦΟΝΗCΑC K ΘΩΝΗCΑC A ΦΟΝΕΑC G ζωγρήσας 2 (in 1 et 3 lacc.) μακβ
 Schellenbergius ΠΥCΦΕΦΗC Rr ΤΥCΦΕΦΗC D ΤΙ. ΦCΕ. ΘNC A ΤΥCΦΕΦΕC in me K
 ΤΥCΦΕΦΕC. INNIE G ΠΥCΦΕΦΕC ΙΝΗΥΘΙΑΗ in lac. l ΟΙΝΗΝ R ΟΙΝΗC H Οἰνείδη cum
 edd. inde ab α Schellenbergius ΤΥΑΙC B ΤΥΔΕ A ΤΥ D ΤΙΑΝ GK 10 haec BHGL
 *bycus (y) L ibicus D ybicus HG Ibyci Rhegini fr. XXII p. 160 sq. ed.
 Schneidew. 9 ap. eund. in del. p. 341, 10 ap. Bergkium tyr. Gr. p. 764 ed. att. 11
 ὄνομακλυτὸν] Schellenbergius l. 1. p. 56 ΟΝΟΜΑΚΑΙΤΟΝ B ΟΝΩΜΑΚΑΥΘΩΝ Rr ΟΝΟΜΑΚΑΥ-
 ΤΟΝ D ΟΝΟΜΑΚΑΙΤΟΝ AHG ΟΝΟΜΑΚΑΥΘΟΡΦΗ K ΟΝΟΜΑΚΑΙΘΩΡΦΗ in litura l ὄνο-
 μακλυτος Ὀρφηῆν coni. Bergkium ὄνομακλυτός Ὀρφη Schneidewinus p. 162 ΟΡΦΗ
 Rr ΟΡΦΗΝ D ΟΡΦΕ G

p. 723 P.

p. 283. 84 K.

dixit. et quia Graeci ab huiuscemodi nominativis [id est quae 'eus' in 'ēs' vertunt] vocativum in e longam terminant: ὦ Τύδη, ὦ Ὀρφη, in eo quoque casu aliquando illos sequuntur Latini: 'Achillē', 'Persē'. Ovidius in XIII metamorphoseon:

5 Tuque tuis armis, nos te poteremur, Achille.
ab 'Vlixēus' quoque nominativo proferunt in 'ei' genitivum - Horatius in carminum libro I:

Nec cursus duplices per mare Vlixēi.

idem in I epistularum:

Caerite cera

Digni, remigium vitiosum Ithacensis Vlixēi.

Ovidius in XIII metamorphoseon:

Neritius Macareus, comes experientis Vlixēi -

et ab 'Achilleus' accusativum Graecum protulit Lucanus in X:

famulumque tyranni

15 Terribilem iusto transēgit Achillea ferro.

ex quo apparet, | Latinos quoque tam in 'eus' quam in 'es' haec nomina solitos esse proferre. e contra tamen in quibusdam 'es' productam terminantibus fecerunt Graeci poetae 'eus' pro 'es' proferentes: Ἀντιφάτεις pro Ἀντιφάτης, Γηρυσονεύς pro Γηρυσόνης, Ἀρεύς pro Ἄρης, ut Sappho:

I quia] k qui LK nominativis] r denominativis RBGLK e-us(i) A 2 conuertunt G longum A οτυαν ορφη L οτιαν.οορφη G o tyde o orphe RADh (ophe H) οτυλε ο.

orphe K οτυ deo. orphe B 3 latini illos sequuntur Gg latini illos sequuntur L secuntur

RBDH sequuntur K achile GL ut achile Kk Ovid. metamorph. XIII 130 4 XIII G XIII B 5 armis in litura h poteremur ex pateremur corr. K potiremur RADLh cum codd. plerisque Ovid. cf. lib. VII § 6 achile GL 6 ab add. r quoque om. K profert GL oratius K Hor. carm. I 6, 7 7 II r 8 duplices v. lib. I § 53 per mare] k permanere GK 9 idem — Ithacensis Vlixēi in mg. add. in K Idem — Vlixēi post Ouidius — Vlixēi scrips., ord. dein corr. A Hor. epp. I 6, 62 sq. aepistolaram K .10 cerite RAGL ce-

ritae D cepi te K caera H coera K 11 uiciosum Dd uitio sumit acensis GK .Ita cēsis A Vlixēi] cf. v. l. lib. III § 29 12 Ovid. metamorph. XIII 150 13 Neritius] k Neritus Kb rell. Neretus B machareus AH macarius L macareus libri Ovid. Vlixēi] Vlyssēi. Vlyssis, Vlixis etc. vv. II. libr. Ovidianorum 14 Achilleus] k achileus GK Luc. Phars. X 522 sq. 15 tyranni RGLK tyranni D 16 terribile R iusto] Lucanus, Putschius iusso B iusso RADHG iusu

L in usu K uisu edd. ante Putschium achillēo Rr achilea GLK 17 eius A

noā** H 18 solutos Rr proferre add. h e contra] b e contra A et contra B ceteri producta L 19 eus] eius R antiphateus BAHLK antipatheus R antiphateus D antifateus G 20 antiphates RBADHLK antifates G geryoneus

RBGLK geryoneus D gerioneus AH geryones BLK geriones RDHG geniores A

apeys pro apes B apeys pro apes Rr apers pro απε A dapeys pro dapes G dareus pro dares L pro απε H 21 Sappho] l sapho GLK Sapph. fr. 88 Neuii 35 Schndw. Ahr. 66 Bergk. lyr. Gr. ed. alt. p. 681

‘Ο δ’ Ἄρρευσ φαῖσι κεν Ἄφαιστον ἄγην βίῃ.

93 In x desinentia, si a verbis sint in ‘go’ desinentibus, ablata x, addita ‘gis’ faciunt genitivum, ut ‘grego grex gregis’ - Statius in I Achilleidos:

Qualiter Idaliae volucres, ubi mollia frangunt

Nubila, iam longum caeloque domoque gregatae - ,

‘remigo remex remigis’, ‘lego lex legis’, ‘rego rex regis’, ‘coniungo coniunx coniugis’, quod etiam in genetivo differentiae causa n amittit, ne, si ‘coniungis’ dicamus, verbum putetur. nec mirum: Graecos enim in omnibus fere imitati Latini in hac quoque regula sequuntur. apud illos enim si in x desinentia nomina habeant verba cum g, nominum quoque genitivus per g declinatur, λέγω Λέλεξ Λέλεγος, unde ‘frux’ etiam ‘frugis’ facit genitivum, quia ἀπὸ τοῦ ‘φρύγω’ Graeco verbo nascitur. - Ennius in XVI annali:

Si luci, si nox, si mox, si iam data sit frux.

idem in VIII pro ‘frugi homo’ ‘frux’ ponit, quod est adiectivum:

Sed quid ego haec memoro? dictum factumque facit

frux.

id est ‘frugi homo’. -

Alia vero omnia Latina ablata x, addita ‘cis’ proferunt genitivum, ut ‘fallax fallacis’, ‘lux lucis’, ‘vox vocis’, ‘nex | necis’. Cicero pro Milone: insidiatori vero et latroni quae potest inferri iniusta nex?

1 ὁ δ’ Ἄρρευσ] *Neuius* ΟΔΑΡΕΥC BDK odapeyc RA odareus G odaneys Η WAAΡ in *litura* l
 1 2 0
 .ΦΑΥC.ΕΙΚΗΝΑΦΗCΤΩΝ ΑΓΗΝΒΙΑ Rr φαίCει.ΚΕΝΑΦΗCΤΟΝ ΑΓΕΙΝ ΒΕΙΑ Β φαίCΕΥ ΚΕΝΑ ΦΗCΤΟΝΑ-
 TE inbia A φαίCΕΙΚΕΝΑΦΗCΤΟΝΑΤΕΙΝ (ATEM K) ΒΙΑ. DHK φαίCΕΥ. ΚΕΝΑΦΗC. ΤΟΝΑΤΕ ΙΙ ΒΙΑ G
 ais uenit sine eum caste uita
 ΦΗC, ΕΙΚΗΝ, ΑΦΗC, ΤΩΝ, ΑΓΗΝΒ, ΒΙΑ in *litura* l φαίC, εἶκεν Ἄφαιστον ἄγην βίῃ God.
 Hermannus apud Krehlium φαῖσι, κεν Ἄφαιστον ἄγην βίῃ Ahrensius de Gr. ling. dial. I
 263 φαῖ σέ κεν Ἀφαιστω ἄγην βίῃ idem in add. II 544 φαῖσι κεν Ἀφαιστον ἄγην
 βίῃ Bergkiius l. l. 2 si] siue L sint om. R denentibus H allata A
 3 unum — Qua ult. pag. lin. *abscissa* in H Stat. Achill. I 372 sq. achileidos
 GLK 5 id aliae L 6 caelaque Rr 7 renauitormex A remigis ex re-
 megis corr. K regis] b reges B 8 coniuⁿgis (n) K differentiae G diferen-
 tiae L ammittit H amittit G amittat K 9 coniugis LDH coniunguis G 10
 iamitati H emitati GK Latini om. RBADHGK secuntur B sequuntur L 11
 si x H habent D 12 post genetiuis: per g — genetiium om. D add. d de-
 clinatur per g GL ΑΗΓΩ Rr ΑΕΓΟ GK ΑΕΕ Rr ΑΕΓΕΕ BK ΑΗΑΗΤΩC Rr
 0
 ΑΕΑΕΓΩC D ΑΕΑΕΓΕΤΟC K 13 ΑΟΠΩ Rr a. ποτοῦ H φρύγω] in *mg.* add. g
 φρίγω BH Ennius ann. XVII 7 E. S. XVI fr. XVIII p. 62. LXXVII Vahl. 14 XVII LK
 anali R annalium K 15 nox] h mox ni f. H solis nox GLK 16 Enn. ann. VIII
 8 E. S. fr. inc. 6 Hug. x p. 48. LXVII Vahl. pro frugi] profugi BA 17 fac-
 tumque r fructumque K 20 ablata sup. lin. in R proferunt] faciunt r ut om. GL
 21 Cic. pro Mil. 4, 9 milione Rr melone L 22 pot^{est} K inferi Hh
 i i
 iniuxta B iuxta DLKⁱr usta A iuxta (in) in *litura* h nex iuxta G

p. 724 P.

p. 285 K.

nota tamen, quod, si e habeant correptam ante x positam, si non sint monosyllaba vel ab illis composita, mutant e in i correptam per obliquos casus, ut 'apēx apīcis', 'vertēx vertīcis', 'remēx remīgis'. similiter in 'ix' 94 desinentia masculina tantum Latina corripunt i paenultimam in obliquis, ut 5 'hic fornix fornīcis', 'calix calīcis', 'varix varīcis'. barbara quoque in x magis corripunt paenultimam: 'Volux Volūcis', 'Pharnax Pharnācis'. Lucanus in II:

Tigranemque meum; nec Pharnacis arma relinquant.

alia vero in x desinentia omnia per obliquos casus longam habent paenultimam natura vel positione, exceptis 'grex grēgis', 'crux crūcis', 'fax fācis', 'nux nūcis', 'pix pīcis', 'dux dūcis', 'trux trūcis', 'coniunx coniūgis', 'salix salīcis'. excipiuntur ea quoque, quae nec g nec c habent ante 'is' in genetivo: 'nix nivis' - antiqui tamen etiam 'ninguis' dicebant, unde Apuleius in I Hermagorae: aspera hiems erat, omnia ningue canebant -, 'supellex supellectilis' - vetustissimi tamen etiam 'haec supellectilis' nominativum proferebant. Cato adversum Tiberium Sempronium Longum: si posset auctio fieri de artibus tuis, quasi supellectilis solet -, 'senex senis', quamvis Plautus genitivum eius 'senecis' protulit in *cistellaria*:

- 1 Notandum tamen *GLK* e *om. G* habent e *A* habent *H* habeant correptam e *L* correptam *K* positum *K* sint *om. L* 2 correptam per obliquos casus] *b* per obliquos casus correptam *GLK* corre per obliquos casus *ni f. in ras. B* oblicos *qu* *Dd* 3 x *L* 4 obliquis casibus *GL* 5 fornix *in mg. lapis uictoriae* unde erigitur signum triumphale *K* fonicis *Rr* hic calix *BADHK* hic uarix *BADHGLK* 6 nelux cis *GL* farnax *R* farnacis *RD* *Lucan. Phars. II 637 7 II]* 1 III. *RABDHK* VII. *GL* 8 tygranemque *B cum Luc. Voss. A* Tigranemque *Voss. B* atique multi libri *Luc. nec] sic etiam Voss. uterque non vel ne alii codd. Luc. Pharnacis] r farnacis R* 9 omnia in x (*ix l*) desinentia (*disinentia L*) *GL* habent penultimam natura longam *K* 10 positione *K* gregis grex gregis *Hh* gregis dux ducis crux *L* crux crucis] dux ducis *H* 11 post dux ducis quod *h. l. in HL iterum extat* trux—excipiuntur, *ult. pag. lin. ab-* *scissa in H* flex. filicis. uibex. uibicis. carex. caricis. *sup. lin. h* conix *Dd* 12 in genitio ante is *GL* 13 nix *Hh* ningis *GL* appolleius *GL* apoleius *K* 14 ermogorae *L* ermogore *G* *Apul. fr. 6 t. II p. 637 Hildebr.* hiems] *r* hiemps *RD* ningue] *d* ninge *DLG* canebat *Dd* 15 suppellex *RBDHGLK* supellectilis *BDHGLK* ^{eres} Vetustissimi *Rr* Vetussimi *A* sup- ^{til} plectilis *Rr* supellectilis *BDHGLK* 16 nominativum *in mg. add. K* Cato adversum Tiberium Sempronium Longum] 'contra Tiberium exulem' *Gellius noct. Att. II 14, l. cf. Meyerum l. l. p. 137 sq.* tyberium *D* simpronium *R* 17 longam *Dd* auctio *R* actio *Hr* suis *K* 18 supellectilis *RBDHGLK* *Plaut. cistell. fr. cf. lib. III § 38* 19 senecis] *sic etiam lib. III l. l. cum R scribere debebam* senecis ^{ec} *Hh* senices *RBAD* in *cistellaria* protulit *GL* *cistillaria B*

datores

†Bellissimi vos negotioli senecis soletis esse.

'nox' quoque 'noctis' secundum Graecos, qui νύξ νυκτός declinant. Graeca enim eiusdem terminationis illam servant in genetivo ante 'is' consonantem, quam in Graeca declinatione ante os habuerunt, ut 'Φαλαξ Φαλακος' Phaeax Phaeacis, 'Σφίγξ Σφίγγος' Sphinx Sphingis, 'ὄνυξ ὄνυκος onyx onychis' [genus est lapidis]. composita simplicium declinationem sequuntur: 'pernox pernoctis', 'exlex exlegis'. Cicero pro Cluentio: non quod illi aut exlegem esse Sullam arbitrantur.

15 In 'bs' vel 'ms' vel 'ps' desinentia interposita i faciunt genetivum, ut 'urbs urbis', 'hiems hiemis', 'inops inopis'. notandum hic quoque, quod, si e ante 'ps' vel 'bs' sit et non sint monosyllaba, mutatur e in i, ut 'princeps principis', 'municeps municipis', 'caelebs caelibus'. a capite solum composita ablata s et mutata e in i et addita 'itis' faciunt genetivum, ut 'anceps ancipitis', 'praeceps praecipitis', 'biceps bicipitis'. anti- 15 qui tamen 'ancipes' et 'praecipes' et 'bicipes' proferebant in nominativo, et sic secundum analogiam sequebatur genetivus 'ancipes ancipitis', ut 'sospes sospitis'. Plautus in commorientibus:

salam in puteum praecipes.

idem in rudente:

2 negotioli A negotioli L senecis] h senecis BGLK et ni f. H soletis] h
nulla ni f. H 3 Nox noctis quoque K secundum] s ap GLK qui
om. GLK NYX in litura a NIX B NOYX NOYCTOS. G NOYX NOYCTOS (x; et in
lit. 1) LI ΝΑΚΤΗΡΟΣ Rr ΝΥΚΤΟΣ K declinantur H 5 OS H ut ΦΑΙΔΕ
ΦΑΙΔΑΚΟΣ pheax pheacis ΦΗΙΞ ΦΗΙΓΓΙΟ
ΦΗΑΣ ΦΗΑΙΟΣ ΦΗΙΣ ΦΗΙΓΓΙΟΣ Rr ΦΑΒΑΣ ΦΑΒΑΚΟΣ G ΦΑΕΒΑΣ ΦΑΕΚΟΣ L ΦΕΑΣ ΦΕΑ-
ΚΟΣ K .ΦΑΙΑΚΟΣ.ΦΗΑΣ pheacis Dd 6 pheax pheacis BAK ΦΑΗΑΣ phaecis H
phaeas pheacis L ΦΗΙΞ ΦΗΙΓΓΙΟΣ H ΦΗΙΞ.ΦΗΙΓΓΙΟΣ h ΦΗΙΓΓΙΟΣ K sphius Dd
spinx spingis G spinx spinguis K ONIX.ONYKOC. D ONIX ONIXOC G ONIX ONI-
XOC L ONYX ONYKOC ONYXONTIC hic genus Rr onix onichis ADGL onix oni-
cis (y-h?) H onix onixis K onix onychis B 7 secuntur RBDH sequuntur K
8 Cicero pro Cluentio 34, 94: non quod illi aut exlegem esse Sullam aut
causam pecuniae publicae contemptam atque abiectam putarent eulentio Rr
9 quod] sic etiam patimps. Taur. Cic. quid K quo vell. lib. Cic. Non. p. 10, 28
autem Rr syllabam Rr syllam BADHK dux de troianis spscr. k sillam GL
arbitrentur Vind. CCCCXLVII m. alt. arbitrentur Garatonius ad Cic. l. l. III p. 376
ed. Neap., Krehlii cens. Len. p. 420 10 dissinentia uel ms uel ps K i add. r
11 hiems] r hiemps RB 12 sint] r sit R mutantur BD post e in i:
ut princeps—e in i et om. R add. r 13 municeps municipis om. GLK caelebs]
h caeleps H celebs L om. r 14 s mutata A mutant Dd itis] dh tis
RBDK (H?) 15 uelox praeeceps A 16 ancipes ex anticeps corr. A 17 ana-
logiam secegrue proferabatur quebatur Aa sequabatur K ancipes ancipes anci-
pitis K 18 Plaut. commorient. fr. p. 437 Both. 20 Plaut. rud. IIII 4, 114

p. 725. 28 P.

p. 286. 87 K.

Post altrinsecus est securicula ancipes, itidem aurea. idem tamen vetustissimi etiam 'praecipis' genctivum, qui a nominativo 'praeceps' est, secundum analogiam nominativi protulerunt. Laevius in Ione:

5 Seque | in alta maria praecipem impos, aegra sanitatis Herois.

Ennius in XV annali:

Obcumbunt multi letum ferroque lapique

Aut intra muros aut extra praecipecas.

10 In 'ns' vel 'rs' vel 'ls' desinentia ablata s, addita 'tis' proferunt ge- 96
netivum, ut 'mons montis', 'sapiens sapientis', 'cohors cohor[|tis]', 'ars ar-
tis', 'pars partis', 'haec puls pultis'. excipiuntur duo differentiae causa:
'frons frondis', quando de arborum foliis loquimur - nam 'frons frontis' ad
capitis partem pertinet -, et 'lens lendis' animal - nam 'lens lentis' legumen
15 est - et 'glans glandis'. sic Ovidius in XIII metamorphoseon:

ut lata plumbea funda

Missa solet medio glans intabescere caelo.

similiter Lucretius protulit et Livius in XXVII: et est non simplicis
habena, ut Balearica aliarumque gentium funda, sed triplex

(v. 1158) cf. lib. III § 30 redente Aa 1 securiculam B item libri Plaut.
utidem auream B aurea — qui a in ult. lin. absciss. H 2 uctissimi A
etiam om. G quia a B nomto A 3 Laevius] cod. G. I. Vossii v. Voss.
castigat. et not. p. 8 leuius BGLK liuius RADH ad Laevii Ionem rettulit Ios. Scaliger
ad Festum s. v. rediviam p. 637 ed. Lind., quem sequitur Weichertus poet. Lat. rell. p. 71
sqg. Laev. fr. VIII; de varüs vv. dd. sententiis v. Klusmannum Liv. Andr. dram. rell. p. 19
sqg. coll. tamen Ribbeckio trag. Lat. rell. p. 244 sq. in lone] α lone cod. Vossii inoe R
in ioe AKr et in litura h in inoe BDG in inoe L in odysea (odissia) edd. ante α
5 versus ord. Fleckeisenus satinitatis A 6 heroaris (r) D aeres GL ae-
rois est K Seseque in alta maria praecipem misit | Inops et aegra sanitatis He-
rois Scaliger ad Fest. l. l. et sic antea, nisi quod praecipitem perperam ibi typis
expressum est, ad Verg. cirin v. 302 app. in P. Virg. Mar. opp. Lugd.
ed. 1573 p. 329, ubi Lelio poetae veteri hos versus ascripsit. seque in alta
maria praecipem | Ino aegra sanitatis herois dedit G. I. Vossius l. l. p. 9 Seque in
alta maria praecipem inops herois sanitatis Bothius fr. trag. p. 12 7 Ennius — casu
om. GLK add. k Ennius in XV annali: v. 9 sq. E. S. fr. II Vahl. cf. § 66 8 oc-
cumbunt RBK loctum RADH laetum B 10 nel ls om. K et addita H
proferunt] faciunt GL 11 choors choortis (.tis G) GL pars partis ars ar-
tis R 12 puls ex plus corr. AD pulpultis Bb differentiae L 13 de add. d
arborum] d arboribus BD arboris GLb folis Gg 14 pertinet] d retinet D
pertinet KONIAION et B len·dis(s) H animal et KUNIAION. nam D ligu-
men G 15 Sic add. d Ovid. metamorph. XIII 825 sq. III. L 16 ut] sic
etiam lib. VII § 38 cum libris Ovid. tantum non omnibus; ceu Ovid. Neap.
plumbea L 17 misa GLK 18 Lucretius: VI 179. 306 leuius GLK Liv.
ob u. c. XXXVIII 29, 5 sq. XXVII RBADHGK cf. supra § 17 XXIII L
non est BHra 19 habaenae Rr baliarica Dd ualearica B aliumque Rr alia-
rum L gentium om. K gloss. corium fundae in qua petra iacet ante scutale
inseruit, sed postea det. A, in sq. add. d

datores

† Bellissimi vos negotioli senecis soletis esse.

'nox' quoque 'noctis' secundum Graecos, qui *νύξ νυκτός* declinant. Graeca enim eiusdem terminationis illam servant in genetivo ante 'is' consonantem, quam in Graeca declinatione ante *ος* habuerunt, ut '*Φαλαξ Φαλακος*' 5 Phaeax Phaea|cis', '*Σφίγγξ Σφινγγός* Sphinx Sphingis', '*ὄνυξ ὄνυχος* onyx onychis' [genus est lapidis]. composita simplicium declinationem sequuntur: 'pernox pernoctis', 'exlex exlegis'. Cicero pro Cluentio: non quod illi aut exlegem esse Sullam arbitrantur.

95 In 'bs' vel 'ms' vel 'ps' desinentia interposita i faciunt genetivum, 10 ut 'urbs urbis', 'hiems hiemis', 'inops inopis'. notandum hic quoque, quod, si e ante 'ps' vel 'bs' sit et non sint monosyllaba, mutatur e in i, ut 'princeps principis', 'municeps municipis', 'caelebs caelibis'. a capite solum composita ablata s et mutata e in i et addita 'itis' faciunt genetivum, ut 'anceps ancipitis', 'praeceps praecipitis', 'biceps bicipitis'. anti- 15 qui tamen 'ancipes' et 'praecipes' et 'bicipes' proferebant in nominativo, et sic secundum analogiam sequebatur genetivus 'ancipes ancipitis', ut 'sospes sospitis'. Plautus in commorientibus:

saliam in puteum praecipes.

idem in rudente:

20

2 negotiori A negotio|li L senecis] h senecis BGLK et ni f. H soletis] h
solitis ni f. H 3 Nox noctis quoque K secundum] s ap GLK qui
om. GLK *νυξ* in litura a *νιξ* B *νουξ* *νουκτος*. G *νοyx* *νοyctos* (x; et in
lit. l) *Λι* *νυκτωσ* Rr *νυτος* K declinantur H 5 os H ut *φαιαξ*
φαιακος pheaax pheaais *σφιγγξ* *σφιγγος*
φαιαξ *φαιακις* *σφιξ* *σφινγγος* Rr *φαιαξ* *φαιακος* G *φαιαξ* *φαιακος* L *φαιαξ* *φαι-*
ακος K *φαιακος*. *φαιαξ* pheaais Dd 6 pheaax pheaais BAK *φαιαξ* *φαιακις* H
pheaax pheaais L *σφιγγξ* *σφινγγος* H *σφινγγξ*. *σφινγγος* h *σφιγγωσ* K sphinx Dd
spinx spingis G spinx spinguis K *ονιξ*. *ονυξος*. D *ονιξ* *ονιχος* G *ονιξ* *ονι-*
χος L *ονυξ* *ονυκος* *ονυξωνυξ* hic genus Rr onix onichis ADGL onix oni-
cis (y-h?) H onix onixis K onix onychys B 7 secuntur RBDH sequuntur K
8 Cicero pro Cluentio 34, 94: non quod illi aut exlegem esse Sullam aut
causam pecuniae publicae contemptam atque abiectam putarent culentio Rr
9 quod] sic etiam patimps. Taur. Cic. quid K quo rell. lib. Cic. Non. p. 10, 28
autem Rr syllabam Rr syllam BADHK dux de troianis spscr. k sillam GL
arbitrentur Vind. CCXLVII m. alt. arbitrentur Garatonius ad Cic. l. l. t. III p. 376
ed. Neap., Krehlii cens. Len. p. 420 10 dissinentia uel ms uel ps K i add. r
11 hiems] r hiemps RB 12 sini] r sit R mutantur BD post e in i:
ut princeps—e in i et om. R add. r 13 municeps municipis om. GLK caelebs]
h caeleps H celebs L om. r 14 s mutata A mutant Dd itis] dh tis
RBDK (H?) 15 uelox praeceps A 16 ancipes ex anticeps corr. A 17 ana-
logiam seōgrue ^{glosa} ^{so} proferaebatur quebatur Aa sequaebatur K ancipes ancipes anci-
pitis K 18 Plaut. commorient. fr. p. 437 Both. 20 Plaut. rud. III 4, 114

p. 725. 26 P.

p. 296. 87 K.

Post altrinsecus est securicula ancipes, itidem aurea. idem tamen vetustissimi etiam 'praecipis' genetivum, qui a nominativo 'praeceps' est, secundum analogiam nominativi protulerunt. Laevius in Ione:

5 Seque | in alta maria praecipem impos, aegra sanitatis Herois.

Ennius in XV annali:

Obcumbunt multi letum ferroque lapique

Aut intra muros aut extra praecipem casu.

10 In 'ns' vel 'rs' vel 'ls' desinentia ablata s, addita 'tis' proferunt ge-
netivum, ut 'mons montis', 'sapiens sapientis', 'cohors cohortis', 'ars ar-
tis', 'pars partis', 'haec puls pultis'. excipiuntur duo differentiae causa:
'frons frondis', quando de arborum foliis loquimur - nam 'frons frontis' ad
capitis partem pertinet -, et 'lens lendis' animal - nam 'lens lentis' legumen
15 est - et 'glans glandis'. sic Ovidius in XIII metamorphoseon:

ut lata plumbea funda

Missa solet medio glans intabescere caelo.

similiter Lucretius protulit et Livius in XXVII: et est non simplicis habena, ut Balearica aliarumque gentium funda, sed triplex

(v. 1158) cf. lib. III § 30 redente Aa 1 securiculam B item libri Plaut.
utidem auream B aurea — qui a in ult. lin. absciss. H 2 uttissimi A
etiam om. G quia a B nomto A 3 Laevius] cod. G. I. Vossii v. Voss.
castigat. et not. p. 8 leuius BGLK linus RADH ad Laevii Ionem rettulit Ios. Scaliger
ad Festum s. v. rediviam p. 637 ed. Lind., quem sequitur Weichertus poet. Lat. rell. p. 71
sq. Laev. fr. VIII; de variis vv. dd. sententiis v. Klusmannum Liv. Andr. dram. rell. p. 19
sq. coll. tamen Ribbeckio trag. Lat. rell. p. 244 sq. in Ione] α Ione cod. Vossii inoe R
in ioe AKr et in litura h in inoe BDG in inoe L in odyssea (odissia) edd. ante α
5 versus ord. Fleckeisenus satinitatis A 6 heros (r) D aereos GL ae-
rois est K - Seseque in alta maria praecipem misit | Inops et aegra sanitatis He-
rois Scaliger ad Fest. l. l. et sic antea, nisi quod praecipitem perperam ibi typis
expressum est, ad Verg. cirin v. 302 app. in P. Virg. Mar. opp. Lugd.
ed. 1573 p. 329, ubi Lefio poetae veteri hos versus ascripsit. seque in alta
maria praecipem | Ino aegra sanitatis herois dedit G. I. Vossius l. l. p. 9 Seque in
alta maria praecipem inops herois sanitatis Bothius fr. trag. p. 12 7 Ennius — casu
om. GLK add. k Ennius in XV annali: v. 9 sq. E. S. fr. II Vahl. cf. § 66 8 oc-
cumbunt RBk loctum RADH laetum B 10 uel ls om. K et addita H
proferunt] faciunt GL 11 choors choortis (tis G) GL pars partis ars ar-
tis R 12 puls ex plus corr. AD pulpultis Bb differantiae L 13 de add. d
arborum] d arboribus BD arboris Gih folis Gg 14 pertinet] d retinet D
pertinet KONIAION et B lenadis(s) H animal et KONIAION. nam D ligu-
men G 15 Sic add. d Ovid. metamorph. XIII 825 sq. III. L 16 ut] sic
etiam lib. VII § 38 cum libris Ovid. tantum non omnibus; ceu Ovid. Neap.
plumbea L 17 misa GLK 18 Lucretius: VI 179. 306 leuius GLK Liv.
ab u. c. XXXVIII 29, 5 sq. XXVII RBADHGK cf. supra § 17 XXIII L
non est BHra 19 hapaenae Rr baliarica Dd ualearica B aliumque Rr alia-
rum L gentium om. K gloss. corium fundae in qua petra iacet ante scutale
inseruit, sed postea det. A, in mg. add. d

p. 726 P.

p. 287. 88 K.

scutale crebris suturis duratum, ne fluxa habena volutetur in iactu glans, sed librata cum sederit, velut nervo missa excutiatur. nam quod apud Virgilium in IIII georgicon invenitur, 'glandis', in dubium venit, utrum nominativus sit an figurate genetivus:

Nec de concussa tantum pluit ilice glandis;

potest enim 'tantum glandis' intellegi *τοσοῦτον βάλάνου*, ut 'hoc regni' et 'tantum lucri'. a pendendo quoque compositum 'libripens libripendis'. Gaius in I institutorum: adhibitis non minus quinque testibus, item libripende. in eodem: qui libram aeneam teneat, qui appellatur libripens. a corde quoque composita ablata s, addita 'dis' faciunt genetivum, ut 'vecors vecordis', 'discors discordis', 'concors concordis'. antiquissimi tamen solebant genetivo similem proferre in his nominativum. Caecilius in Cratino:

Modo fit obsequens, hilarus, comis,

Communis, concórdis, dum id quod petit potitur.

Pomponius in satura:

Blanda, fallax, superba, inpotens,

Discordis. || |

1 scutale *Rr* sutale *H* scrutrale *A* scutellae *GLK* scutalae *k* suturis] *μ*, *Livius* sutoris

RBDH scutoris *A* scotoris *Gg* scutoris *LK* duratum] *r* duarum *R* 2 iniacta *GLK* acta *Rr* librata] *r* liberata *RDGLK* misa *GLK* 3 *Verg. georg.* IIII 81 III. *DHGLK* inueniuntur *G* 4 sit] fit *R* 5 concussa *G* conclusa *K* illice *D* glandis — tantum *ante* glandis *om.*, *dein in mg. add. K* 6 *τοσοῦτον*] *r* τωσωντων *R*

τοσωντων *L* *βαλανω* *Rr* *βαλανω* *A* hoc regni] *memor videtur Verg. Aen.* I 78, *quem v. l. lib. XVII § 160, 189* 7 et *om. GLK* 8 *Gai inst. I § 113* institutorum *ex* institutorum *corr. D* constitutorum *GLK* Institutionum *α* ****bitis non manu quam *V* testibus civibus Romanis puberibus item libripenda *cod. Gai* 9 *Gai inst. I § 119* quid *Rr* aeneam teneant *A* 10 *ante* libripens: *stateram tenens A* et addita *H* 11 ut *om. G* uaecors uaecordis *AD* discordis *add. a* concors concordis *add. r* 12 tamen solebant etiam *GL* in *is B* in *sis(h) D* in *iis H* 13 *Cecilius RAHGLK* *Caecil. Charini fr. 3 p. 131 Both. Karines fr. 3 p. 14 sq. (cf. p. 5) Sspl. III p. 45 Ribb.* crastino *A* crastino *G* (cratino, non crino, etiam *H*) *Carine Meinekius Men. et Phil. rell. p. 91, quam fab. l. Fest. p. 281^a, 28; 317^a, 10. Charino Bothius l. l. p. 131, eundem titulum perperam Festo obtrudens cf. Muelléri suppl. ann. ad Fest. p. 404* 14 hilaris *RAGh* hilares *L* hilarus *K* comis] *k* comes *LK*

15 communis *G* 16 *Pompon. sat. fr. ap. Munkium l. l. p. 158 fr. II p. 211 Ribb.* nius — discordis *ult. huius pag. lin. vix arrosa in H* 17 balanda *D* fallax] *l* fallax *A* fa**ax *L* impotens *BADGL*

REGVLAE PRISCĀ GRAMM DE NOMĒ ET GENĒ CASV. EXPLĒC LIB VI. INCIPIT DE CETERIS CASIB; LIB. VII. *R* EXPEIT. LIBER VI DE NOMINATIVO ET GENITIVO CASV. INCIPIT LIBER. VII. DE REGVLIS CETERORVM CASVVM. *B* REGVLAE PRISCIANI GRAMMATICI DE NOMINATIVO ET GENĒ CASV. EXPLICIT LIB. VI. INCIPIVNT DE CETERIS CASIBVS REGVLE LIB. VII. FELICITER *D* INCIPIT LIBER PRISCIANI GRAMMATICI CAESARIENSIS VII. *A* et *ad mg.* LIB. VII. *a* INCIPIVNT REGVLAE DE CETERIS CASIB; LIBER SEPTIMVS FELICITER *H* regula p̄stia de nōatī et genī explīc lib̄. vi. incipiunt de cetis casī regulae. lib̄. vii. *G* De nominatio et genitūo casu explicuit liber vi. de caētis casib; vii incipit lib̄. *L* regula p̄sciani de nominatio et genitūo casu. explī lib̄. vi. incipiunt regulae de ceteris casibus. vii. *K*

LIBER SEPTIMVS.

p. 727 P.

p. 289. 90 K.

DE CETERIS CASIBVS.

Terminales sunt nominum literae apud Latinos, ut supra quoque do- I 1
 cuimus, quattuordecim: vocales quidem quinque a e i o u, consonantes
 vero novem, semivocales sex l m n r s x, mutae tres c d t. vocales, ut
 5 'poeta', 'monile', 'gummi', 'frugi', 'virgo', 'cornu'; semivocales, ut 'sol',
 'templum', 'flamen', 'Caesar', 'civitas', 'Pollux'; mutae, ut 'lac', 'caput',
 'aliud' - hoc enim nomen esse, et Probus in institutis artium ostendit
 10 et ratio ipsa, de qua in pronomine latius tractabimus. ostendit
 autem Probus his verbis: hoc unum nomen tantum, id est alius,
 quam maxime propter structuras genetivo et dativo casu
 numeri singularis, sic anomale confirmatum sit declinari:
 hic alius, huius alius, huic alii. inveniuntur etiam in y desinentia
 Graeca: 'hoc Dory', 'hoc Aepy', nomina civitatum. Statius in IIII
 Thebaidos:

15 Quos Thrion et summis ingestum montibus Aepy.

Igitur masculinorum nominum finales sunt literae septem, a o l n r 2
 s x, ut 'hic scriba', 'Cicero', 'consul', 'Paeon', 'pater', 'Priamus', 'rex';
 femininorum quoque eadem nec non etiam e produ|cta in Graecis et m
 figurate in comicis nominibus, ut 'haec Aurora', 'Iuno', 'Tanaquil', 'Siren',

2 lyttrae R quoque om. HL 3 quidem] d autem D 4 t d ·K 5
 muile AGLK cummi B frugi om. G 6 flumen BGLKr pullux GLK

capud Dd 7 Probus in instit. art.: Maii class. auct. V p. 221^b, art. min. § 366
 anal. Vindobon. p. 306 sq. v. Osannum Beiträge zur gr. und röm. Literaturgesch. II
 207 sqq. cf. tib. VI § 21 in ante institutis om. RBDH add. rd, in cōmoniciob;
 spscr. h 8 & ratio Rr 9 his] add. g in his B uerbis his LK uuum (i)

uel con
 K 10 quam] quod HLKr propter structuras Ll 11 numeris B confir-
 matum G declinar. GLK 12 inveniuntur] dl Inuenitur DL 13 hordory A

doroy K epy RA epy B aery GL nomina] r nominum R ciuitatum
 BAHGLK post ciuitatum: sunt add. RBADH unde GL Stat. Theb. IIII 180

14 tebaidos K 15 Thrion] α, Statius triou AD tryon RBHGK tityon r strion
 L et summis] h et in summis DHG in summis LK uel congestum g
 epy BD aery L 16 lyttrae R r add. r 17 ut om. L 18 Fe-
 minorum B eadem] r +aeadem B eadem RGK caedaem A 19 in comicis no-
 minibus figurate L tanaquil ex tanaquid corr. B tanacil G syren BDH sirtien
 GLK

p. 727. 28 P.

p. 290. 91 K.

'mater', 'virtus', 'lux', 'Taygetē', 'Glycerium'; neutrorum vero duodecim, id est omnes absque o et x - per se enim neutrum in eas literas nullum desinit -, ut 'hoc poema', 'sedile', 'gummi', 'cornu', 'tribunal', 'saxum', 'numen', 'marmor', 'tempus', 'lac', 'caput', 'aliquid'; communium vero masculini et feminini sex, a o l r s x, ut 'hic' || et 'haec advena', 'homo', 'vigil', 'auctor', 'custos', 'coniunx'; communium trium generum quinque, i m r s x, 'hic' et 'haec' et 'hoc frugi', 'nequam', 'par', 'vetus', 'felix'. et hae quidem generales sunt nominativi terminationes, de quibus in nominativo latius tractatum est. nunc vero de genetivo et aliis casibus obliquis per singulas declinationes doceamus.

10

DE OBLIQVIS CASIBVS PRIMAE DECLINATIONIS.

II 3 Prima declinatio habet terminationes in nominativo tres, 'a as es': in a tam Latinorum quam Graecorum, tam masculinorum quam femininorum et communium, in 'as' vero et in 'es' Graecorum tantum et masculinorum, ut 'hic scriba, poeta', 'haec Roma, Musa', 'hic' et 'haec advena', 'hic 15 Aeneas', 'hic Anchises'.

Eius genetivus et dativus in 'ae' diphthongon desinit. et pares habent syllabas nominativo, ut 'hic poeta huius poetae huic poetae', 'hic Aeneas huius Aeneae huic Aeneae', 'hic Anchises huius Anchisae huic Anchisae', nisi divisio fiat in genetivo poetica, qua frequenter veteres Romanorum 20 poetae utuntur, 'Aeneai' et 'Anchisai' et 'pictai' et 'aulai' pro 'Aeneae, Anchisae, pictae, aulae' dicentes. | Virgilius in III Aeneidos:

Aulai medio libabant pocula Bacchi.

1 taygetae Rr taygete L Glycerium] r clycerium RH glicerium A glierium
GL glygerium g gliggerium l cligerium K uero add. l 3 poema A sedille A
cummi B saxsum H 4 nomen GLK capud Rr aliquid] aliud GLh
aliud uel aliquid K 5 feminini generis sex L ut om. K 6 trium trium L
8 et haec] r aethae R 9 tractatum] a tractum AK 11 DE OBLIQVIS CASIBVS
eras. ante PRIMAE DECLINATIONIS in H de .i. decli K 12 III. in * a (a) H 13
quam ante fem. om. GLK feminorum RB 14 et post femininorum om. GLK in
Bb masculinorum K 15 hic om. L poeta roma A 16 aenias et h^e
aeniae huic aeniae hic G anchies Dd 17 cuius K habet L 18 h^e in h^e
mut. d huius petae Rr huic poetae om. ADG add. a aenias Gg aeneas .ae
.ae L eneas huius .nae huic .nae K 19 et huius aeniae Gg huic Aeneae om. D aeniae
Gg hic anchises huius sae huic sae in mg. add. K anchies Dd anchises .ae .ae L
huius Anchisae om. D 20 Nisi diuisio D 21 poetae] r pete R aneai D Anchisai
et pictai] b anchisai pictai BGL picta. i. R et om. G aula. i. G pro
aenea anchise et picta et aula B pro aenea et anchise et pictae et aulae b 22
Verg. Aen. III 354 cf. lib. I § 50 23 aula. i R aulai (ex aulae corr. A)
in ADHGK et in litura b aulai in L procuja R bachi HGLK

p. 728. 29 P.

p. 291 K.

idem in VIII:

Dives equum, dives pictai vestis et auri.

Cicero in Arato:

Atque oculos urget pedibus pectusque nepai,

5 pro 'nepae', id est 'scorpii'. in eodem:

Serius haec obitus terrai visit equi vis.

Lucretius in I:

Effice ut interea fera moenera militiai.

idem in eodem:

10 Aulide quo pacto Triviai virginis aram,
Iphianassai turparunt sanguine foede. ||

DE ACCVSATIVO SINGVLARI PRIMAE DECLINATIONIS.

Accusativus 'ae' diphthongum genetivi sive dativi mutat in 'am', ut 4
'poetae hunc poetam', 'Musae hanc Musam'. frequentius tamen invenimus
15 in Graecis nominibus 'as' et 'es' terminantibus accusativum Graecum pro-
ferre auctores, 'hunc Aenean' et 'Anchisen'. Virgilius in V:

Aenean credam quid enim fallacibus austris?

et in VI:

Isque ubi tendentem adversum per gramina vidit

20 Aenean, alacris palmas utrasque tetendit.

idem in III:

Anchisen facio certum remque ordine pando.

Romanae tamen declinationis ratio exigit 'hunc Aeneam' et 'hunc Anchi-
sam' dicere. Horatius in II sermonum:

25

et scribere fortem

Scipiadam, ut sapiens Lucilius,

1 *Verg. Aen.* VIII 26 *cf. lib. I l. l.* 2 *equum(a) A equum K picta i R*
3 *Cicero D Cic. Arateor. fr. XIV p. 521 (v. 40 p. 525) Orell. cf. Cic. de*
nat. deor. II 41, 109 4 *urget RBDH surget K nepai L* 5 *Cic. Arat. v. 291*
(57) *p. 532 Orell.* 6 *haec ex corr. k hoc ni f. K obitus (h-) A obitus K*
terrae peruisit Cic. cod. Leid. terrai iussit equinis Cic. edd. vetl. uissit K
iussit Gh equi] a aequi ADLK 7 *Lucret. I 29* 8 *ut om. D interrea R*
fera BAHGLd moenera K cum Lucr. munera k rell. militia Lucr. oblong. pr. m.
9 *Lucret. I 84 sq.* 10 *aulidae rd Aulide quo] Aliud equo B pacto] g*
pictai G Triviai] r triuigi R 11 *iphianasai RHL niphianassai K niphianas-*
sai k iphianassatur parunt Gg sanguinae D poedi (in mg. At foede R ni f.
[non r], quae est lectio genuina librorum Lucretianorum) R phoede Heidelb. poedi GLK
phoedi BAH poedi D 13 ^a *e Rr genetui*** Hh mutant A* 16 *anchisem*
Rr Verg. Aen. V 850 V ^o *aendiis D* 17 *Aeneam Rom. austris Prisc. cum*
Donato, et sic auri ex corr. Pal. auris Med. Rom. Servius 18 *Verg. Aen. VI*
684 sq. VII r 19 *hisque Rr gramina] a garmina A* 20 *adaenean Rr*
detendit G 21 *idem spscr. L Verg. Aen. III 179* 22 *facio certum-*
que remque G rem q K 23 *ratio in mg. add. m. rec. in H* *exigit add. r*
24 *oratus LK Hor. serm. II 1, 16 sq.* 26 *Scipiadam] sic etiam codd. Hor.*
tantum non omnes (Scipiadem Dresd. 3) et Kirchneri cod. ms. schol. Porph. (Scipia-
dem edd.) excipiadam Rr Lucilius] add. a Luciliusq; K

p. 720 P.

p. 291. 92 K.

'Scipiadam' dixit, non 'Scipiaden'; cuius nominativus in 'es' desinit secundum formam patronymicorum, quae est Graeca 'hic Scipiaes', quamvis antiqui huiuscemodi quoque nominum, id est in 'as' vel in 'es' terminantium primae declinationis, nominativos etiam in a finiebant, ut est 'Geta', 'Sosia', 'Byrria', 'Chaerea', 'Marsya'; similiter 'poeta', 'sophista', 'Scytha'. 5
Terentius:

Poeta cum pri|imum animum ad scribendum appulit.

Lucanus:

et iuncto Sarmata velox

Pannonio.

10

Terentius in adelphis:

Geta autem hic non adest.

in eodem:

hic Geta

Praeterea, ut captus est servorum, non malus

15

Neque iners.

idem in Andria:

aut tu aut hic Byrria.

idem in eunucho:

hic Chaerea. -

20

Qui Chaerea?

Iuvenalis in III:

Occurris fronte obducta ceu Marsya victus.

5 oportet tamen scire, quod in femininis a terminantibus Graecis, etiam si producta sit apud illos a finalis, plerumque corripunt eam Latini: omnis 25 enim nominativus Latinus a terminalem corripit. est tamen quando ser-

1 excipiadam Rr scipiaden ex corr. r (syciaden R?) sciaden^{pi} L 3 quo-
que om. H 4 nominatio Rr etiam in a] in lit. b in a K fineiebant A
gesta D 5 Byrria] d byrrhia B burria DG et vel hanc formam vel Birria
praefert Ritschelius ind. Bonn. hib. a. 1843 p. VI ann* burrea L cherea BDGLKk
cherra ni f. H marsia libri sophista RD scitha GL scita K scyta D schyta A
schita BH 6 Therentius D Ter. Andr. prol. v. 1 cf. de metr. Ter. § 11
7 animum ad scribendum appulit] B animum asa ADGL ad scribendum appulit h
appulisset ad scribendum r a sa R assa Kk a* H 8 Lucan. Phars. III 94 sq.
9 et] nec Lucanus iuncto] AH cum Luc. cuncto DGa cuncta L cuncto sar-
mata rk cunctos armata RK cunctos armata et B 11 Ter. adelph. III 1, 4
adelphys Rr adelfis DL 13 Ter. adelph. III 4, 33 sqq. num eadem? 14
Geta — iners. idem in mg. add. r 15 seruulorum Bas. malum Bemb. 17
Ter. Andr. II 1, 33 adria G 18 tu] sic etiam de XII vss. Aen. § 99 cum libris
Ter. tute Bentleius birrya G birria LK 19 Ter. eun. V 1, 7 sq. iunucho K
iunacho GL enucho Hh 20 hic] iste Terentius cherea RBDH coerea G 21
qui? Bas. qui coerea G del. g chereea(r) R cherea BADH 22 Iuv. sat.
III 9, 2 IIII B 23 occurris H occurras cum Iuv. (occuras Pith.) Heidelb. Ca-
roltruh. alter fronte] h in fronte BAHGLKr caeu R Marsya] B marsia rell.
cf. de XII vss. Aen. § 99 victus] rdh uirtus RADHGLKb 25 latini eam GLK

p. 729. 30 P.

p. 292. 93 K.

vant eam productam, sed raro. ergo quando corripunt eam secundum Romanam consuetudinem, accentu quoque Latino pronuntiatur, ut in his: 'Italiã, Phrygiã, Lydiã, Syriã, Troiã': haec enim antepaenultimam habent acutam, quia a finalem corripunt, quamvis apud Graecos sit producta.

5 Horatius in I carminum:

Lydiã, dic, per || omnes

vocativum, qui similis est in hac terminatione nominativo, corripit: est enim choriambus et bacchius, ex quo ostenditur correpta in nominativo quoque 'Lydiã' finalis a. Virgilius in V:

10 Troiã Criniso conceptum flumine mater
Quem genuit.

apud Statium vero 'Nemeã', quia servavit a productam, accentum quoque Graecum servavit, id est paenultimam acutam, in V Thebaidos:

Nec facilis Nemeã latas evolvere vires.

15 accusativum | quoque Graecum in femininis invenimus a poetis proferri, sed raro. idem Statius in VII:

Namque ferunt raptam patriis Aeginã ab undis.

DE VOCATIVO CASV PRIMAE DECLINATIONIS.

Vocativus casus primae declinationis in a correptam effertur, ut 'poetã, G 20 Musã', nisi sit Graecum et apud Graecos producens a servet eandem etiam apud nos productam, ut 'Aeneã'. Virgilius in X:

vigilante deum gens,

Aeneã? vigila.

est tamen quando in 'es' productam terminantium Graecorum vocativus in

2 accentu D quodque Rr pronuntiantur B ut in in his K in in li-
tura B 3 phrighia BD frighia G fryghia LK lidia K sirya Rr troya L
antepenultimum (antepaenultimum, antepeneultimum) RADGLKbh 4 acutum
RBADHK quia] quae B corripunt in litura B sit] r om. L sid R 5
oratus K Hor. carm. I 8, 1 in carminum lib. I. GL 6 lidia R 7 uoca-
tius b 8 coriambus GLKr bachius RGLK correpta in mg. K 9 lidia
RK Verg. Aen. V 38 sq. V end. D 10 troga Rr troya L Criniso] sic
etiam libri Verg. fere omnes cum Med. Pal. Rom. crinisso cum nonnullis Verg. GK
Crimiso Verg. Par. 10 Pott., Heynius 11 quem ex qui corr. L 12 uero in
lit. B 13 servat Kk paenultimum BD penultimum AK penultimum L ***ulti-
mum(pen) H acutum BADHKr acutus R Stat. Theb. V 44 14 Nemea] sic
etiam § 7 nemeë Stat. Cass. Nemeë Stat. edd. lates Rr 15 quoque om. K
femina R proferre B 16 stacius A Stat. Theb. VII 319 17 patris K
eginan GL ab undis] habundis DK ab aruis Stat. Cass. 18 inscr. om. AK
CASV om. HGL DECLINATIONIS SINGE. H 19 effere Rr profertur K 20 Grae-
cu(s) K a spscr. r servet] servat HGL 21 nos] latinos GL aenea uigila
Hh Verg. Aen. X 228 sq. in X add. l X] gh l RBHGK 22 uige-
lante G genes Rr 23 uigela Gg uigilia K

p. 730 P.

p. 293 K.

e longam exit secundum Graecos vel communiter vel poetice, ut 'Achatē',
'Anchisē', 'Politē', 'Laertiadē'. Virgilius in I:

quis iam locus, inquit, Achatē?

idem in III:

Coniugio, Anchisē, Veneris dignate superbo. 5

idem in V:

tua clara, Politē,

Progenies.

Horatius in II sermonum:

O Laertiadē, quidquid dicam, aut erit aut non. 10

Virgilius in VIII:

Sit satis, Aenidē, telis inpunē Numanum
Oppetiisse tuis.

nec solum in his, quae sunt primae, sed etiam in illis, quae tertiae, id
est in omnibus Graecis 'es' producta finitis, similiter invenis vocativum in 15
e productam proferri, ut 'Chremē', 'Lachē', 'Achillē' - Terentius in
Andria:

Immo ita volo itaque postulo ut fiat, Chremē.

idem in eadem:

o Chremē,

20

Pietatem gnati nonne te miseret mei?

idem in hecyrā:

A Myrrhina haec sunt mea uxore exorta omnia.
Mutatio test. - ea nos perturbat, Lachē.

1 e] ae D longam] bd logam H longum BAD exiit K poeticae A
achate B 2 lertiade RBHGL Verg. Aen. I 450 III. G 3 inquit Dd
Achaie] add. h om. II, ni margini ascripserat, qui nunc abscissus est 4 Verg. Aen. III
475 5 Auchisae Med. m. pr. (cf. Wagneri ann. crit. ad Aen. VIII 653) Anchise
Pal. Auchisa Med. ex corr., deficit Rom. 6 Verg. Aen. V 564 sq. 7 Tu^a L
cara Pal. polyte R polites Med. m. pr. Pal. m. pr. Rom. polite Med. m. alt.
Pal. m. alt. 9 Oratius BK Hor. serm. II 5, 59 II sermonum] α II. carmi-
num RBADHK carminum II GL 10 lertiade HGLK lertiade B quidquid] R
cum libris Hor., si Kirchneri silentio fides, omnibus quicquid rell. dico libri aliquot
Hor. 11 Verg. Aen. VIII 653 sq. cf. lib. II § 36 VIII] IX Krehtius VIII
libri 12 impune RALK **manum (nu) B 13 oppetiisse] r oppetisse R
p
opetiisse Dd o petiisse L duis Dd tuis primā hanc tibi magnus appollo L 14
*is(h) D primae sunt B quae sunt tertiae K 15 in e productam uocatiuum
L 16 proferre RAGLK ut om. L creme D lachē chreme L lache
creme G achile GLK Ter. Andr. III 3, 18 sin Rr 17 adria G 18
imo K postolo L faciat Rr chraeme R creme D 19 Ter. Andr. V 2,
27 sq. 20 chraeme R creme D 21 pietatem R pietate H ^{re}gnati L mis-
seret GK 22 Ter. hecyr. III 4, 10 sq. ecyra AK echyra RBH echira DGL
23 mirrhina A myrrina BHGLK cum Bas. myrrhina Rr mea uxo^{re} h ***** B
exorta] ex Bemb. 24 est] eras. in H sit Terentius lachae RB Laches
Bas.

p. 730. 31 P.

p. 293. 94 K.

Ovidius in XIII metamorphoseon:

Tuque tuis armis, nos te poteremur, Achille.

idem in XII:

Armiger ille tui fuerat genitoris, Achille.

5 nec mirum, cum Graecorum || quoque poetae similiter inveniuntur protulisse
vocativos in supra dicta terminatione. Ἀνακρέων.

Ἥλιε καλλιλαμπέτη

posuit pro καλλιλαμπέτα, Ἰππῶναξ.

Εὐθηθεῖς κριτή

10 pro κριτά, et Apollonius Argonauticorum in III:

Αἰήτη, κελνην μὲν ἄφαρ διέχευαν ἄελλαι

pro Αἰήτα, in eodem:

Αἰήτη, σχέω μοι τῷδε στόλῳ, οὔτι γὰρ αὐτως.

[in femininis etiam] Alcaeus Νήρη pro Νήρης posuit et Theopomp-

1 Ovid. metam. XIII 130 cf. lib. VI § 92 XIII. K 2 poteremur] L Caroli-
liruh. alt. m. pr. et sic, ni f., H et Krehlio teste Heidelb. potiremur RADGKbh Caro-
liruh. alt. m. alt. poti... B achille B achile GLK 3 Ovid. metam. XII 363
4 genitoris R achille B achile GLK achilles v. l. libror. Ovid. 5 simili-
ter — αὐτως scriptura pr. m. passim servata in rasura l inueniuntur Kl 6 uo-

catium Kl supradicte Rr anacreon H ANAPRON G ANKRON L Anacr. fr. 25
ed. Bgk. fr. 27 poet. lyr. Gr. p. 782 ed. alt. Bgk. 7 ἥλιε] om. l nz G nne K
KAMIAAMPHTH R KALHAAMPETH D KALHAAMPHTH H KALHAAMPETH I KAMAAMPETE

GK 8 possuit GK ΠΡΟ RDK KALLIAAMPHTAIHTA R KALHAAMPETA D
KALHAAMPHTA H KALAAAAMPETA I KAMAAMPETA I G KANVAAAAMPETA K [Ἰππῶναξ]
IPWNAΞ R IPWNAΞ AD IPWNAΞ B IPWNAΞ K [Ἰππῶναξ· εὐθηθεῖς] ΠΡΞ ΕΙΓΝΕΤΕC G
iouis nata

PRO ZEYFNHTHC ZEYFNHTA L Hippon. fr. LXXXVI p. 100 Welck. fr. 118 poet. lyr.
Gr. ed. alt. p. 612 Bgk. 9 εὐθηθεῖς] Krehlius om. H EYHTHC R EYHTHC AD EYTC
B EYHTHC K [fort. εὐγενὲς κλέπτῃ] Bergkiius KAPITH RBADHL capite GK
SUMMA spscr. l 10 PRO RD KAPITA RBADL kapita H capita GK appollo-
nius AGL .III. ex .III. corr. B Apoll. Rhod. Argon. III 320 in III.

AINTH EKEINH MHN ΦACI EKXY AINTH
AINTH KAINH ὕNHN AΦA ΔIE EYANAΞ EMH LI 11 AINTH RBAHL ANTE G ANTH K
KEIN. HN A KEN R KEINON H KAINHN K KAINHYHN. HAΦAP ΔIEXEYAN EAAH G MHN R

ἄφαρ — Αἰήτα] AΦAPAI PRO AINTA H AΦA. .ΠPICEYAN Dd ΔI. EKEYAN R
HAAAI A AEMMH K 12 AINTA RBAKI AINTAI b ainta L in eodem — αὐ-

τως om. H Apoll. Rhod. Argon. III 386 13 AINTH AK AINTH D ainte Rr

AINTI B AINTHC. XMOY TOYBECTOAAI G XEO Rr CXEOY I XPEOC Apoll. Guelferb.

CXEO NOY TOYAE CTOWAI K TWIAH CTWAOI R ὕWAO¹ I CTOWAI D OYTE I
AYTOC R AITOC G AITOC B 14 in femininis etiam glossatori debetur, cui NHPC pro
NHPC positum videbatur cf. Choerobosc. in Theodos. can. p. 172, 28 Gaisf. alceus
LK alceus R alcheuus B Alcaei fr. CXX p. 68 Matth. fr. 145 poet. lyr. Gr.

ed. alt. p. 733 Bgk. Νήρη] scripsi NEPH B NEPE AD NEPE H nepe LK nephe

κρηη κρηης
Rr nepe uō G nepe pro nepes 'an excellent ms' l. a Kiddio in R. Porsoni tracts
p. 295 sq. unde coni. νηρη pro νηρηῖς vel νηρηῖς Νήρης] scripsi NEPC B NEPC

AD NEPC H nepes GL nephec Rr nepet K possuit GK theompompus L
Theomp. com. fab. inc. fr. XXII com. Gr. t. II p. 821 ed. mai. fr. XXI p. 455 ed.
min. Meinek.

p. 732. 33 P.

p. 296 K.

'rum' syllaba, ut 'ab hoc poeta, horum poetarum'; 'ab hac Musa, harum Musarum': producitur enim a tam in ablativo singulari quam in genetivo plurali. et notandum, quod omnes casus tam singularis quam pluralis numeri pares habent numero syllabas in hac declinatione, excepto genetivo plurali; hic enim abundat una syllaba. est autem quando hunc quoque per concisionem proferunt, et maxime in compositis et patronymicis, ut 'Graigenum' pro 'Graigenarum' Virgilius in III:

Graigenumque domos suspectaque linquimus arva.
in eodem:

Caprigenumque pecus nullo custode per herbam 10
pro 'caprigenarum'. idem in VIII:

Optime Graigenum, cui me fortuna precari.
in eodem:

Omnigenumque deum monstra et latrator Anubis.
sic 'caelicolum' pro 'caelicola||rum' et 'trinundinum' pro 'trinundinarum' - 15
Cicero pro Cornelio I: ex promulgatione trinundinum dies
ad ferendum potestasque venisset -, 'amphorum' pro 'amphora-
rum'. 'Aeneadum' quoque pro 'Aeneadarum' Lucretius in primo versu:

Aeneadum genetrix, hominum divumque voluptas.
similiter 'Dardanidum' pro 'Dardanidarum' Virgilius in II: 20

O patria, o divum domus Ilium et inclyta bello
Moenia Dardanidum.
idem in XI:

variusque per ora cucurrit
Ausonidum turbata fremor. 25

I hab D paeta R ho musa R ac 4 nume syllabas. In ac Rr 5
abundat(h) A habundat RDHG 6 in ante patronymicis add. HGK 7 Verg.
Aen. III 550 8 domos R Heidelb. cum Med. Pal. (deficit Rom.) domus ADHGLK
cum nonnullis libris Verg. dett. 9 Verg. Aen. III 221 cf. lib. VI § 3 10 nulo
Rr 11 Verg. Aen. VIII 127 cf. lib. VI § 3 VIII. RBADH 12 optime
RBADHLk cui] cu L furtuna GLK praecari R 13 Verg. Aen. VIII
698 14 omnigenumque] cf. Lachmanni ad Lucr. V 440 sqq. comm. nigenumque
Med. latratora nubes GL anubes K anobis Med. pro omnigenarum post
Anubis add. BADHGLK 15 celicolarum Rr trinundinum] hl trium nundinum
DHGLK trinundinarum] hl trinarum nundinarum BADGLK trira nundinarum H
post trinundinarum: Cicero — trinundinum om. R add. r 16 Cic. pro Cornel.
or. I fr. 30: t. III 2 p. 451 Or. cornilio GK cornelio primo. Ex B cornelio
proximo ex H promulgatio nG trinum nundinum BADGLK trinum nundinum H
dies afferendum B 17 uenisset amphorum. Aeneadum D amphorum R
amphorum GL amphora Rr amphorarum GL 18 pro aeneadarum D Lucr.
I 1 19 genetrix GL gnetetrix H 20 Verg. Aen. II 241 sq. 21 inclita
BDGLK incluta Med. incluta Pal. (deficit Rom.) 23 Verg. Aen. XI 296 sq.
24 hora Rr 25 fremor] rl cum Med. Pal. Rom. fremor G tremor L fremur
BD murmur fremur R tremor et fremur vv. ll. aliquot codd. Verg.

DE DATIVO ET ABLATIVO PLVRALI PRIMAE DECLINATIONIS.

Dativus et ablativus supra dictae declinationis mutat a extremam ablativi singularis in 'is' productam, ut 'a poeta, his' et 'ab his poetis' et 'Musa, his' et 'ab his Musis'.

5 Inveniuntur tamen quaedam pauca feminini generis, quae ex masculinis transfigurantur non habentibus neutra, quae et animalium sunt demonstrativa, naturaliter divisum genus habentia, quae differentiae causa ablativo singulari 'bus' assumptia faciunt dativum et ablativum pluralem, quod nulla alia habet declinatio in 'bus' terminans supra dictos casus, ut a longam in eis paenultimam habeat, ut 'his natibus', 'filiabus', 'deabus', 'equabus', 'mulabus', 'libertabus', 'asinabus'. M. Cato in originibus: doctes filiabus suis non dant. et 'filiis' tamen in eodem genere dictum est. Ennius in Andromeda:

filiis propter te obiecta sum innocens

15 Nerei

[id est Nereidibus]. Plautus in Stichos:

ego ibo intro et gratulabor vestrum adventum
filiis,

pro 'filiabus'. idem:

11

20 qui talis est de gnatabus suis.

Ovidius posuit in XIII metamorphoseon:

I PLVRALI] om. D CASV PLVRALI B 2 supradictae primae G mutant B 3

is] r his RG ab ^{hoc} poeta Kk 5 feminini add. d 6 habentibus neutra] l habentibus autem neutra GLK post habentibus neu unum folium deficit in H usque ad Tydei. cuius § 13 7 differentiae L deferentiae G ablativo casu singulari B 10 habeat] hebeat D deabus filiabus GL aequabus RK 11 mulabus] r nullabus R M. Caton. origg. lib. inc. fr. p. 124 Kr. fr. CXVI p. 68 Wr.: inter libri VII fragmenta l. Strab. geogr. III 4, 18 p. 165 Cas. posuit Rothius fr. 122 p. 287 originalibus K 13 Enn. Andromed. fr. 5 p. 38 Both. fr. III p. 23 Ribb. fr. VII p. 106 Vahl. andromeda Rr andromedia GK 14 obiectu in abiecta

mut. B 16 id est Nereidibus] id est nereidibus Dd id est natis tamen pro natabus.

id est nereidibus A idem natis tamen pro natabus. idem nereii natabus. Rr id est (id L) natis pro natabus id est (id ** L idem tamen ad mg. l) nereii filiabus GLK natis pro natabus id est postea del. G id est natis tamen pro natabus id est Nerei natabus teste Lindemanno Heidelh. id est nereidibus. Idemque talis est gnatis tamen pro gnatabus. Id est nereii natabus. B Id est filiabus, natis tamen pro natabus edd. usque ad Krehlius id est filiabus. Idem: Nerei natis pro natabus Krehlius, unde Nerei natis inter Enn. trag. inc. nom. rell. fr. XIV p. 54 recepit Ribbeckius eoque (p. 261) suasore Enn. Andromedae fragmentis inseruit Vahlenius (Andr. fr. III p. 106). at videntur varia glossemata ad h. l. pertinentia in alijs codd. alio modo confusa et conflata esse Plautus Dd stico R stico D Plaut. Stich. III 1, 61 (v. 567)

19 Plaut. fr. com. inc. 58 p. 447 Both. 20 qui] quin GL Quintalis K

21 Ovid. metam. XIII 660 sq. possuit G XII D metamorphoseon Rr

Euboea duabus

Et totidem natis Andros fraterna petita est.

Cicero pro Cornelio I: ut ab Iove optimo maximo ceterisque diis deabusque omnibus opem et auxilium petam. 'eabus' etiam pro 'eis' differentiae causa in feminino Emina protulit in IIII annualium: scriba pontificius, qui cum eabus stuprum fecerat; dicit enim de Vestalibus.

Multa || tamen alia quoque contra regulam vitiose et in his et in aliis casibus vetustissimi protulisse inveniuntur, in quibus non sunt imitandi. 'ambae' etiam et 'duae', quamvis nulla simili differentiae causa cogente, 10 similem habent dativum 'ambabus', 'duabus', quamquam genitivum 'amborum' et 'duarum' faciunt.

DE ACCVSATIVO PLVRALI PRIMAE DECLINATIONIS.

Accusativus quoque pluralis fit addita s ablativo singulari. producitur enim, ut 'hos poetās', 'has Musās'. 15

DE OBLIQVIS CASIBVS SECVNDAE DECLINATIONIS.

III 12 Secunda declinatio terminationes habet nominativi sex: in 'er', in 'ir', in 'ur', in 'us', in 'eus', in 'um'.

In 'er' masculinorum tam Latinorum quam Graecorum, ut 'caper capri', 'Alexander Alexandri'. 'Hiber' etiam 'Hiberi', quod per apocopam extrinsecae syllabae prolatum solum in hac declinatione producit 'er', et ab eo compositum 'Celtiber Celtiberi'. dicitur tamen et 'Hiber Hiberi' pro 'His-

1 Euboea R Eboea uel oboea r Ebea GL Eboea g oboea K Euboea duabus] deae duabus A De acdebus D duabus] B Darmstad. c, Ovidius diabus G deabus RL duobus codd. aliquot Ovid. 2 natis Ovidius latis libri Prisc. petita K Ovidius potita libri Prisc. rell. 3 Cic. pro Corn. or. 1 fr. 28: opp. IIII 2 p. 451 Or. cornilio GK 1 om. GLK

optimo K optimo RA obtimo D 4 deabusque ex diabusque corr. L deabusque Gg deabusque Rr petam Rr peteam D petamus K ^{uel eabus} deabus G *eabus (d) L 5 *eis (d) L deis G differentiae L deferentiae G in om. L Emina] sic hanc vocem a Prisciano scriptum fuisse praeter locos fere omnes, ubi Cassius laudatur (cf. ind.) testatur etiam cod. Bob. in carn. de pond. et mens. v. 68. eandem formam Persio in sat. 1, 130 ex optimis membranis restituit O. Iahnus hemina B et sic Paulus Festi p. 100, 9 Cass. Hemin. ann. lib. IIII p. 163 Kr. fr. 32 p. 293 Rth. III K 6 pontificius D pontificibus K *eabus (d) L deabus G strupum B 7 de add. b 8

quoque] q̄ L 9 uetustissime Rr imitandi ex emitandi corr. K 10 differentiae L deferentiae G casa B cogentes Rr 11 dativum et ablativum d 12 et

om GL 13 accusativo L 14 pluralis prime declinationis fit R 15 petas Rr 16 De obliquis casibus secunde declin de t̄minib̄ D 17 Secunde Rr 18 um] r. m. R 20 alexander B alexander alexandri G alexander. ri K extrinsecae D 21 producta K er] r R 22 Celtiber om. R ut celtiber Br ispanus G

p. 734. 35 P.

p. 298. 99 K.

panus' et 'Hiber Hiberis', quando de illa gente loquimur, quae est iuxta Armenios, et 'Hiberus Hiberi' fluvius. unde Lucanus in IIII:

Qui praestat terris, aufert tibi nomen Hiberus.

In 'ir' et 'ur' Latinorum tantum masculinorum, ut 'vir viri', 'satur saturi'.

In 'us' et Latinorum et Graecorum masculinorum et femininorum neutrorumque, ut 'hic clarus huius clari', 'hic Homerus huius Homeri', 'haec cupressus huius cupressi', 'haec platanus huius platani', 'hoc vulgus huius vulgi' (dicitur tamen et 'hic vulgus'), 'hoc pelagus huius pelagi'.

In 'eus' Graecorum tantum masculinorum: 'hic Tydeus huius Tydei', 'hic Orpheus huius Orphei'.

In 'um' neutrorum tam Latinorum quam Graecorum et figurate femininorum apud comicos, ut 'hoc regnum huius regni', 'hoc Pelium huius Pelii', 'haec Glycerium || huius Glycerii', 'haec Sophronium huius Sophronii'.

'Panthus' per synaeresin pro 'Panthous', quomodo 'Alcinus' pro 'Alcinous' prolatum est. unde Horatius in I epistularum:

Nos numerus sumus et fruges consumere nati,

Sponsi Penelopae, nebulones Alcinoique.

Virgilius in georgicon II:

Pomaque et Alcinoi silvae.)

DE GENETIVO SINGVLARI SECVNDAE DECLINATIONIS.

Genetivus secundae declinationis in omni nomine i | longa terminatur, 13 sed in quibusdam pares habet syllabas nominativo, ut 'niger nigri', 'magnus magni', 'templum templi'; in quibusdam una syllaba abundat: 'tener

1 loquitur <i>LK</i>	2 Armenios] <i>r</i> armoenios <i>RG</i>	fluvius <i>G</i>	<i>Lucani</i>
<i>Pharsal.</i> IIII 23 <i>cf. lib.</i> VI § 44	4 masculinorum tam <i>K</i>	6 us et] <i>b</i> us	
<i>BGLK</i> feminorum <i>Bb</i>	7 hic clarus <i>Rr</i>	clarus.ri hic homerus homeri <i>L</i>	
8 cypressus huius cypressi <i>B</i>	cyßsus huius cyßsi <i>K</i>	cupßsus hñ.si <i>G</i>	cupßsus . si
<i>L</i> 9 hic vulgus ** hoc <i>B</i>	pylagus huius.gi <i>K</i>	10 ut hic <i>B</i>	tytheus
<i>K</i> titheus <i>GL</i>	tythei <i>K</i> tithei <i>GL</i>	11 hio <i>A</i>	horpheus <i>D</i>
12 um] <i>r</i>			
<i>m.R</i> figurate <i>B</i>	14 glycerium <i>A</i>	glicerium <i>GK</i>	glicerium <i>L</i>
			Glycerii] <i>r</i>
glycerii <i>RA</i>	glicerii <i>L</i>	.rii <i>K</i>	15 Panthus] <i>b</i> pantus <i>BD</i>
			panthoys <i>K</i>
<i>b</i> panthous <i>B</i>	Alcinus <i>add. r</i>	Alcinus pro <i>add. d</i>	alcinus <i>D</i>
16 oratius <i>D et. in mg. add., K</i>	<i>Hor. epp.</i> I 2, 27 <i>sq.</i>	17 numeros <i>Bd</i>	18
penelope <i>RADGLK</i>	nebulones <i>G</i>	alcinoique <i>Rr</i>	alcinoique <i>D</i>
alcinoique <i>plure G</i>	19 <i>Verg. georg.</i> II 87	II georgicon <i>Br</i>	georgicon <i>V RD</i>
20 romaque <i>Rr</i>	alcini <i>Dd</i>	alcinoi <i>K</i>	post silvae: idem (id est <i>r</i>) horatius (ho-
			rationis <i>A</i>) alcinoique (<i>r</i> alcinoique <i>R</i> alcinoique <i>Dd</i> alcinoique <i>K</i>) plures (plure
<i>GLK</i> plurae <i>Rr</i>) <i>add. libri, quod ortum est ex gloss. ad</i>			Alcinoique <i>voc. in versu</i>
<i>Hor. cum maxime laudato pertinente</i>	21 SINGVLARI] <i>CASV B</i>	22 Genetivus] <i>Genitiuus</i>	
singularis <i>GLK</i>	23 pares] duas <i>R</i>	duas <i>DGL</i>	nominativo] <i>ri</i> nominatiuus
<i>RG et ni f. L</i> nominatiuus et genitiuus <i>D</i>	24 *abundat (h) <i>A</i>	habundat <i>RD</i>	

p. 735. 36 P.

p. 290 K.

teneri', 'vir viri', 'satur saturi', 'Tydeus Tydei'. cuius rationem quamvis in libro, quem de nominativo exposuimus et genetivo, latius tractavimus, nunc quoque quantum possumus breviter percurramus.

In 'ir' et 'ur' et 'eus' desinentia semper una syllaba vincunt in genetivo, quae paenultimam brevem habent, ut 'Trevir Treviri', 'satur satūri', 'Oileus Oilēi', nisi si poetica productio fiat in Graecis, ut 'Tydēi'; in 'us' vero et in 'um' desinentia pares habent, ut 'primus primi', 'Virgilius Virgili', 'templum templi', 'Taurominium Taurominii'. frequenter tamen invenimus veteres in huiusmodi genetivis, id est geminantibus i, subtrahere alteram ex eis. Virgilius in I:

Hic tamen ille urbem Patavi sedesque locavit,
pro 'Patavi'. idem in bucolico:

Nec spes libertatis erat nec cura peculi,
pro 'peculi'. in eodem:

Pauperis et tuguri congestum cespite culmen,
pro 'tugurii'. idem in IIII georgicon:

florentem studiis ignobilis otii,
pro 'otii' et Iuvenalis in IIII:

Antoni gladios potuit contemnere, si sic,
pro 'Antonii'. hoc autem faciunt metri causa, numquam enim minores vult habere syllabas genetivus nominativo.

In 'er' igitur tantum desinentia ancipitem habent regulam genitivi; in aliis enim abundat, in aliis non abundat. abundat quidem in huiusce-

1 uir *add. r* inde a rationem quamvis iterum inc. H cf. § 10 4 et in ur GLK
et in eus GK eius] ei (i. e. eius) Dⁱⁿ genitio Bb 5 quae] qui AD
habet D 6 oleus olei K si om. BHK productio poetica B 7 um] r
m. R habet (n) B primus. mi K priamus priami L Vergilius Vergilii D
Vergelius Vergilii H 8 Taurominium] Kr v. lib. II § 59 tauromoenum A tauro-
menium *rell.* Taurominii] r tauromenii Aa .nii K tauromenii *rell.* 10 Verg.
Aen. I 247 11 urbem ille H petauri G paetauri K sedemque G cum exc.
Burm. Verg. loquauit G 12 petaurii G paetaurii K Verg. ecl. 1, 33
14 Verg. ecl. 1, 69 (*deficit Med.*) 15 tuguri GK tugurii Rom. conge-^stum D
cispite G cispite K caespite Pal. Rom. 16 tugurii GK Verg. georg. IIII 564
17 illo uirgilium me tempore dulcis albat | Parthenope (parthinope G) studiis flo-
rentem ignobilis otii, *addito v.* 563, GL studiis florentem Vergilius igno-
bilibus ex ignobiles *corr. Med.* 18 otii] rb ocii Rr **ii B Iuv. sat. IIII 10, 123
19 gladius RGLK gladius (g) A cf. lib. XII § 22 potui Hh "contemnere
si sic "potuit K contempnere BDG et p eraso A 21 nominatio H 22 disinentia
tantum GL disinentia tantum K 23 abundat (h) AD habundat B habundat RH
alii enim non H abundat] in mg. *add. K* abundat (h) AD habundat RH
Abundat (h) L Habundat R quidem om. GLK huiusmodi nominibus L

p. 736 P.

p. 299. 300 K.

modi: 'lucifer luciferi', 'armiger armigeri', 'tener teneri', 'miser miseri', 'prosper prosperi'; pares autem habet in huiuscemodi: 'Menander Menandri', 'sacer sacri', 'ater atri', de quibus [supra dictum est], cum de nominativo et genetivo tractabatur, sufficienter exposuimus.

5 ('Androgeo' | Virgilius in VI genetivum posuit Atticum:

In foribus letum Androgeo; tum pendere poenas.)

DE DATIVO ET ABLATIVO SINGVLARI SECVNDÆ DECLINATIONIS.

Dativus et ablativus singularis huius declinationis fit a genetivo mutatione extremæ i in o productam, ut 'huius luciferi huic' et 'ab hoc lucifero', 'huius sacri huic' et 'ab hoc sacro', 'huius viri huic' et 'ab hoc viro', 'huius saturi huic' et 'ab hoc saturo', 'huius Priami huic' et 'ab hoc Priamo', 'huius Taurominii huic' et 'ab hoc Taurominio', 'huius Typhoei huic' et 'ab hoc Typhoeo'. Virgilius in VIII:

Inarime Iovis imperiis inpostâ Typhoeo.

15 idem in eodem:

Nec Clytio genitore minor nec fratre Mnestheo.

est tamen quando etiam Graeco dativo in huiuscemodi nominibus, id est 'eus' finientibus nominativum, uti solent antiqui. idem poeta in bucolico:

20 Orphi Calliopea, Lino formosus Apollo.

Et oportet scire in hac declinatione, quod omnes obliqui casus tam singulares quam plurales eundem numerum syllabarum servant, quem ge-

1 lucifer *Rr* 2 habent *L* 3 alter *H* supra] ut supra *Ar* sicut iam supra *BD* est et cum *G* 5 Androgeo pro androgei *h* in *om. GL* VI *spscr. in L* aticum *G* aticum *K* Verg. *Aen.* VI 20 6 laetum *RB* laetum *Aa* loetum *GK* Androgei* *Med. Pal. Rom. cf. Wagneri not. crit. ad Aen.* II 371 androgeot' pendere *D* tum] *H* et plerique *codd. Krehliani, ut videtur, cum libris Vergilianis* tunc *RBAGLK Zwicc. 1 Krehlii et Lindemanno teste Heidelb.* paenas *H* 7 SINGVLARI *om. G* 9 extreme *Hr* extrema *RB* i extreme *K* 10 inde ab huius sacri et huius et huic et ab hoc per *sqq. exempla usque ad Priamo om. L add. l, inde ab huius uiri eadem om. G* huius uiri *eras. in B* 12 Taurominii *cf. lib. II § 59* et ab hoc *add. l* a *B* huius *add. l* Typhoei] a typhoei *A* typhoei *tipho* *GL* typhoei *b* 13 huic et ab hoc *add. l* Typhoeo] a typhoeo *AD* eo *Gg* typhoeo *in lit. l* post Typhoeo: Virgilius — Typhoeo *om. GLK add. glk* Verg. *Aen.* VIII 716 14 in arime *Dd* inarimae *Rom.* in, arimae, i_ouis (a) *Rr* imposta *HKg* imposta (i) *R* inposita *A* inpostaque *Rom.* typhoeo *g* typhoeo *L* typhaeo *Med.* 15 idem in eodem] *inno* X 129 eadem *Dd* 16 clitio *GL* Mnestheo] *sic Med. Pal. Rom. menestheo RD* menesteo *L* minestheo *K* 17 graeco etiam *GL* in *om. BHLK spscr. hk* 18 e.us *Hh* utai (h?) *D* Verg. *ecl.* 4, 56 *cf. § 8* 20 orphy *A* orphi *L* caliopea *HK* caliopea *L* caleopea *Gg* caliope_a, lino phormosis *Rr* phormosus *H* a.pollo (p) *G* appollo *LK* 21 scire *infra lin. add. K* 22 post plurales: nec non etiam nominativus uel uocativus pluralis *R del. r* eundum *A*

netivus singularis, absque genetivo plurali, qui una syllaba vult superare, nisi per concisionem proferatur. unde 'dii' et 'diis', cum pro monosyllabis ponuntur, per synizesin sunt accipienda sive magis per synacresin e et i in unam syllabam. veteres enim i finalem, quae est longa, per 'ei' diphthongum scribebant, longas autem vocales vetustissimi etiam geminare solebant. 5
15 quae vero secundum analogiam proferuntur, id est 'dei' et 'deis', disyllaba sunt. Lucanus in || II:

O utinam caelique deis Erebi que liceret.

idem accidit etiam in pronomine 'ei' et 'ii', 'eis' et 'iis'. e quibus, | illud apparet, quod vetustissimi, ut supra diximus, pro una longa vocali sole- 10 bant duas scribere. ecce enim vestigium antiquitatis in his adhuc servatur, cum duae i pro una longa ponantur tam in supra dicti nominis quam pronominis ternis casibus: 'hi dii his diis ab his diis', 'ii iis ab iis'. nam si dicas 'dei deis a deis', 'ei eis ab eis', disyllaba sunt, sicut ostendimus. Iuvenalis in V:

Implet et ad moechos dat eisdem ferre cinaedis.

puto autem, quod in his quoque differentiae causa servata est geminatio i, ne, si 'di' et 'dis' et 'i' et 'is' dicamus, dubitatio fiat significationis; nam 'di' etiam praepositio est et 'dis' et praepositio est et 'i' et 'is' verba. in pluribus autem invenis, differentiae causa huiusmodi quasdam fieri syl- 20 labarum vel literarum additiones vel ademptiones vel accentuum mutationes; itaque in compositione 'idem' et 'isdem' per unam i scripsisse, quia nulla confusio fit significationis, inveniuntur pro 'eidem' et 'eisdem'. et quia diximus, omnes obliquos casus genetivum sequi, sciendum, quod vo-

1 uul B 2 Vnde et dii L 3 synizesin] B sineresin D sineresin
R sinheresin H sineresin A sinerisin GK sincrysin L syncrisin l sinaeresin A
sineresin RD sinerisin GLK sinheresii H e et in i in K 4 finalem (n)
L 6 syllaba D 7 Luc. Phars. II 306 8 utinam Rr coelique K
eribique GL herebique D liceret cf. lib. XV § 2 lucret G liqueret L 9 ei et ii
eis ***** (et iis in litura h) H "eis et "iis R ei et iis B 11 duascrere K
12 duo i H ii B 13 .Vt hi A et his B ab his diis] om. R et ab his
diis B. add. r ii is Aa 14 dicamus B a deis add. r eis add. b 15
Iuv. sat. V 14, 30 16 et admethos H moechos] libri Iuv. practer Pith. et Prisc.
h. lib. § 21 lib. XIII § 15 XVIII § 288 medios G (L?) moechas A mechos K et in
litura l moechum Pith. cinedis RBHL cum Iuv. Pith. cynedis D 17 in is Dd
deferentiae G diferentiae L scrvata Rr geminatio i] h gemi***** B
18 i] id est RDLK et i om. R dicam B significationis A 19 et ante dis
om. BHK et post dis om. BAHGL est et i] r est et diues i RBADGL (H?)
est et diuis. i. K est et nom i in lit. h et is] autem et is L 20 pluribus (al)
R pluralibus BD deferentiae G diferentiae L literarum vel sillabarum G
litterarum et syllabarum L 21 uel ademptiones uel accentuum mutationes add. a
ademptiones Gg ademptiones K accentum K accentum D 22 in commutatione Rr
23 confusio L pro eid eidem H pro eidem et eisdem] d pro idem D
24 casus obliquos GL sciendum est G

p. 737. 38 P.

p. 301. 302 K.

cativus nominativum suum sequitur, de quo mox docebimus: sed prius de accusativo tractemus.

DE ACCVSATIVO SINGVLARI SECVNDÆ DECLINATIONIS.

Accusativus quoque a genetivo fit mutatiōe i in 'um', ut 'huius Priami y 16 hunc Priamum', 'luciferi luciferum', 'Tydei Tydeum'. in huiusmodi tamen nominibus, id est in 'eus' desinentibus, Graeco magis accusativo utuntur auctores. Virgilius in I:

Ilionea petit dextra laevaue Serestum.

idem:

10 et amicum Crethea Musis,
Crethea Musarum comitem.

Statius in I:

nec non et viribus infra

Tydea fert animus.

15 invenitur tamen in usu etiam in 'um' accusativus huiusmodi nominum. Cicero de natura deorum III: Theseum, Hippolytum. Livius in XL ab urbe condita: odio, cui Perseus || indulgeret. in eodem: Perseo sese adiungunt. in eodem: totus in Perseum versus. in eodem: ad Perseum misit. in eodem: transgressus Perseum
20 filium. in eodem: Perseum Amphipolim mittit. idem in XXXVIII: Areus et Alcibiades. in eodem: quod Areum et

1 suum nominativum GL docebimus] r et in lit. h doceamus RBD (H?) dicemus GLK
sed] si GLr 3 SECVNDE DECLINATIONI D 4 i in um mutatiōe (mutatiōe G) GL

um] m. Rr huius spscr. L 5 tithei titheum GL 6 esus(i) R 7 Verg. Aen. I 611 in I spscr. in L 8 ilionea D ilionea d leavaue libri Serestum] Sergestum, Segestum, Serestrum vv. ll. librorum Verg. 9 Verg. Aen. VIII 774 sq.

10 Cretea B Med. chrethea GK chretea L Crethea Musis om. A 11 Cretea B Med. chrethea GLK 12 Statius Theb. I 415 sq. 13 nec] sed Statius 14 tithea GL feret A fertur GLK 15 ussu G um] r m. R 16 Cycero D

Cic. de nat. deor. III 31, 76, ubi tamen Theseus Hippolytum perdidit (Theseus ibid. etiam 18, 45) deorum add. l vi K teseum GL hippolitum B hippolitum A hipolitum GLK ypolitum in litura h lenius GLK Liv. ab u. c. XL

5, 5 17 in] r om. RADGLK odio in Romanos cui Livius perseus (sens eius corr.) L Liv. XL 5, 5 18 Perseo sese] d Perseum ad sese AD se libri Liviani adiungit G adiungit L Liv. XL 5, 9 post in eodem: totus — misit. in eodem om. R tutus K Perseum] sic Liv. Liv. 3 Persea rell. libri Liviani 19 Liv. XL 56, 11: misit ad Perseum ad spscr. in L ad Perseum] a ad persea BADHr missit G in eodem: transgressus Perseum filium] haec vocc. spectare videntur ad Liv. XL 22, 12 sq.: in Maedicam regressus... Perseum filium cum modica manu circummisit In eodem: transgressus Perseum filium post Amphipolim mittit ponit H transgressus GK Liv. XL 24, 3... Demetrium mittit, ... Perseum misit

Amphipolim 20 Perseum, amphipolim mittit Rr Perseum misit. amphipolim mittit. H

Perseum misit amphipolim B amphipolim DK amphipolim G mittit G Liv. XXXVIII 35, 7: Areus etiam et Alcibiades in om. GK 21 XXXVIII libri aureus B areum et alcibiadē Da calcibiades GLK Liv. XXXVIII 36, 2: quod Areum et Alcibiadem. ibid. § 12 quod cum alii laudent, reprehendere ne Lacedaemonii quidem possint cf. Dukerum ad § 2 aureum B

Alcibiaden ne Lacedaemonii possint reprehendere. Staius
Thebaidos II:

Pentheumque trahens nondum te Phaedimus aequo,
Bacche, genus.

Plautus in vidularia:

Eiusdem Bacchae fecerunt nostram navem Pentheum.

DE VOCATIVO SINGVLARI SECVNDAE DECLINATIONIS.

- 17 Vocativus huius declinationis, quando in r vel in m finitur nominativus, similis est ei; ut 'hic lucifer o lucifer', 'hic sacer o sacer', 'hic vir o vir', 'hic satur o satur', 'hoc templum o templum', 'haec Glycerium o Glycerium'. Virgilius cum paulo ante 'Thymber' nominativum protulit, mox vocativum 'Thymbre' posuit in X:

Dacia, Laride Thymberque simillima proles,

et:

Nam tibi, Thymbre, caput Euandrius abstulit ensis. 15
sed non est vocativus a nominativo in 'er' desinente, sed in 'us' accipiendus: 'hic Thymbrus o Thymbre'; solent enim poetae huiusmodi saepe nomina tam in 'er' quam in 'us' proferre: 'Teucer' et 'Teucus', 'Euander' et 'Euandrus'. in X:

Pallas, Euander, in ipsis

Omnia sunt oculis.

in VIII:

Tum rex Euandrus Romanae conditor arcis.

1 alcibiadem *AH* alcibiadem *GLK* nec *D* lacedaemonii *RADHGL* lacedaemonii *K*
posuit *GL* *Stat. Theb.* II 575 *sq.* 3 tephedimus *H* thephedim *D* thephaedimus
A thebae *dm̄s GL* tebae *dm̄s K* phedimus *RB* aequae *A* 4 bacche *BGK* et
superscr. in *L* 5 Platus *K* *Plaut. vidul. fr.* 7 p. 442 *Both.* 6 bacche *AD* bacche

BHGLK nastram *Kk* pentheum *K* 7 SECVNDE *BD* SAECVNDE *R* 8 *r *H*
*m *H* finitur] disinit *GL* 9 hic uir o uir hic sacer o sacer *GL* 10
glycerium *R* gligerium *GK* gliggerium *L* 11 Glycerium] *rd* glycerium *RD* gligerium
GK gliggerium *L* paulo *spscr.* *K* anthe *D* thyber *R* tyber r timber *GLK*
similia extant in codd. Verg. 12 thybre *R* tymbre *Br* timbre *GLK* *Verg.*

Aen. X 301 13 dacia *K* lacride *H* larida *L* lar^{ae} *Aa* tymberque *RBAK*
timberque *GL* 14 et *om. GLK* *Verg. Aen.* X 304 15 tymbre *RB* timbre

GLK capud *D* abstulis enses *Med.* ensus *Dd* 16 hic uocatiuus *BADGLK*

17 tymbus *DKr* timbrus *GL* tymbre r timbre *GLK* ∞ donatum in *mg. l*
v. Donat. art. gr. III 1, 2, qui barbarismum fieri ait per transmutationem literae,
sicut Euandre pro Euander solent enim poetae] *R Zwicc.* 1 *Krehlii* solet enim poeta *rell.*

sepae *D* 18 et *om. GLK* ceucus *Rr* teuchrus *D* 19 et *om. DGLK* Virgī in X.

B uir in X *G* *Verg. Aen.* X 515 *sq.* 20 et euander *B* 22 *Verg. Aen.*
VIII 313 VIII *ADH* IX *L* nono *K* 23 Tunc *BH* Euander *Pal.*

artis *Rr*

p. 738. 39 P.

p. 302. 303 K.

sed de his latius de nominativo tractantes disseruimus. notandum tamen, quod Plautus a 'puer' nominativo vocativum 'puere' dixit in mercatore: egomet me, moror. tu, puere, abi hinc intro ocius. idem in Curculione:

5 Cedo, puere, sinum. - Quid facturus? - Iam scies, quod quibusdam a nominativo 'puerus' rectius esse videtur.

Si vero in 'eus' desinat nominativus, magis Graecum servamus vocativum. Horatius in I epistularum:

Pentheu

10 Rector Thebarum.

Status in VIII Thebaidos:

vade, o primis puer inclyte bellis

Arcas, et Argolicae Capaneu iam maxime turmae.

15 Probo tamen et quibusdam aliis artium scriptoribus et 'o Penthee' et 'o 18 Tydee' et 'Ilione' posse dici secundum Latinam analogiam placet, quod in usu non inveni.

In 'us' vero terminantia, si sint propria, i ante 'us' habentia, abiecta 'us' faciunt vocativum, ut 'hic Virgilius o Virgili', 'hic Sallustius o Sallusti', 'hic Pompeius o Pompei'. haec tamen eadem etiam in e proferebant antiquissimi, 'o Virgilie', 'Mercurie' dicentes. Livius Andronicus in Odissia:

Neque tamen te oblitus sum, Laertie noster.

1 discernimus *K* deseruimus *GL* 2 nominatio puer *L* *Plaut. merc. V*
 2, 89 (v. 930) 3 egomet me moror] *Bothius* egomet memor libri ego me moror
 libri *Plautini* puer *Plaut. Vet.* abi *B* abii huic *K* intro *spscr.* r otius
DGLK 4 *Plaut. Curc.* l 1, 75 (v. 75) gurgulione *L* 5 caedo *GLK*
 quod *GLK* facturus es *AD* facturus *Fleckeisenus* 6 reccius *Rr* 7 in us
Rr 8 oratius *K* *Hor. epp.* l 16, 73 sq. 9 epistularum r sermonum *I. R*
 sermonum *I. ADK* l. sermonum *BGL* l. sermonum *H* 9 petheu *Rr*, pentheu* (s)
H Stat. Theb. VIII 744 sq. 12 vade, o primis] *Vade* inclita optimus *H* *Vade* o
 primus *b* inclyte] *b* inclyte *B* inclite *AGLK* 13 artas *Rr* archas *BDH* capaneu
ex capanau corr. L capaneu *B* maximae *R* 14 Probo] *iuniori in artis minoris* § 43
ed. Maii auct. class. V 218 sq., § 354 sq. *ed. Vindob. anal. gramm. p. 303* quibus
A scriptoribus artium *L* Penthee] *ra* penthe *RBA* penthen *Hh* panthē *K*
 15 Tydee] *ra* tyde *RBAK* tide *Hh* tydiee *L* tithee *G* et o *Ka*
 Ilione] *ah* ilione *R* ilione *BAHK* ilione r ylionee *D* ilinee *L* 17 terminantia]
 desinentia *G* dissinentia *L* sin *Rr* 18 quocatum *K* hic *om. H spscr. L*
 uirgilius o uergili *D* uirgili* *H* gili — salusti in *lit. angustiore b* Sal-
 lustius o Sallusti] r salustius o salusti *R* *rell.* 19 haic *B* eandem *A* etiam
 eandem *K* 20 uergiliae *Rr* uergilie *H* Mercurie] *rd* mercuriae *RD* leuius
GLK 21 odisia *GL* odysia *g* *Livii Andron. Odissae lib. I cf. Hom.*
Odys. I 65 *Hermannum elem. doctr. metr. p. 628*, 22 tamen *Rr* enim
ADHGLK tam ted oblitus *coni. Fleckeisenus* post tamen *decem fere literae*
erasae in B Laertie] *ra* laertiae *RAB* lertie *BLK* o laertiae *D*

Laevius in Sirenoicirca:

Nunc, Laertie belle, para ire Ithacam.

'Laertius' enim pro 'Laertes' dicebant, quomodo et Graeci *Λαέρτιος* pro *Λαέρτης*. Sophocles in Aeante mastigophoro:

Ἄελ μὲν, ὦ παῖ Λαέρτιου, δέδορξά σε.

juniores autem gaudentes brevitate per abscisionem extremae literae protulerunt pro 'Virgilie' 'Virgili' et pro 'Mercurie' 'Mercuri'. Horatius in I carminum:

Mercuri, facunde nepos Atlantis.

in eodem:

Multis ille bonis flebilis occidit,

Nulli flebilior | quam tibi, Vergili;

unde accentus perfecti vocativi in his servatur. si enim non esset abscisio, debuerunt huiusmodi vocativi (id est qui in i desinentes paenultimam correptam habent) antepaenultimam acuere, ut 'Virgili', 'Mercuri', quod minime licet, nam paenultimam acuius. in abscisionibus enim, si ea vocalis, in qua est accentus, integra manet, servat etiam accentum integrum, ut 'au-
19 dtvit audit', 'nostratis nostras', 'illicce illic'. de 'Pompei' et 'Vulci' et 'Gai'

1 leuius RBGLK liuius AH pro Liuius in Sireno. quod apud Putschium legebat, non minus Serenus coni. Kordesius in ann. ad Eberhardtium über den Zustand der schönen Wissenschaften bei den Römern p. 28, Septimii Sereni ruralia intellegens! Sirenoicirca] scripsi, Sireno RADHG sireno (i) L syreno B sereno K Sirene Detrius synt. trag. Lat. I 163 Vossius de art. gr. III 5 p. 562 ed. Eckst. G. Hermannus l. l. p. 619 Weichertus Laev. fr. XVIII l. l. p. 82 sq. a circa (cura add. ante Krehlium) dein cum libris versus ordientes omnes 2 Nunc] ne 1 2 laertiae RrA

lartiae Dd lertiae HK lertie BLk belle] B uelle vell. vela Hermannus parare

L Ithacam] ex ithacum corr. L ithacam G itacham D 3 laetius R Lertus BHLK lertes BHLK et om. G et lertios greci pro B laertios R lertios HL 4 ΛΑΕΡΤΕC D laertes RA ΛΕΡΤΕC G ΔΕΡΤΗC K lertes BHL Sopho-

cles] sic in litura l Soph. Aiac. v. 1 sophodes in ae sophodes ante G ae

ante RBALK .e. ante D eanti H mastisophoro ADHK mastisophoroe h mastisophoroea ΛΕΙΜΗΝ R mastisophoroeae. MEN G mastisophoroe ΔΕΙΜΕΝ L (ΔΕΙΜΕΝ in litura h) 5 Ἄελ μὲν] ΔΕΙΜΕΝ B ΔΕΛΑΕΝ K Ἄελ — σε] om. H ὦ παῖ] ΑΠΑ G ΩΠΑΙΡ in litura l Λαέρτιου] Sophocles ΠΑΗΡΙΟΥ R ΛΑΕΡΤΙΟΥC AD ΛΕΡΤΙΟΥ G ΑΗΡΤΙΟΥ L ΕΡΤΙΟΥ K ΛΑΕΡΤΙΟΥ B et sic Theodorus videtur scripsisse ΔΗΛΩΡΚΑ R ΙΔΕΔΟΡΚΑ A

oportet quidem o puer lertie uidi te spscr. l 6 "gaudentes" breuitate Rr breuitate gaudentes B abscisionem in litura g concisionem L extraemae D 7 uirgiliac Rr uergilie uergili H uirgilie mercurie uirgili et mercuri GL mercuriae Rr

oratus K Hor. carm. I 10, 1 9 facunde(e) Ll foecunde K athlantis HL athlantis (a) B 10 Hor. carm. I 24, 9 sq. eodem in litura h 12 Vergili] H cum

parte codd. Hor. uirgeli Gg uirgili ni f. vell. omnes 13 esset ex corr. a abscisio G 14 *debuerunt (ñ) K paenultimam correptam habent] add. gl correp (sic) add. k

15 habent antepenultimam acore in mg. add. k uirgi K 16 liquet G 17 ut om. H 18 nras illicce illic in litura b illicce ADHLKrg De in litura h pompeii d ultei D uultei d gatii d

p. 739. 40 P.

p. 304. 305 K.

et similibus vocativis, quae i loco consonantis ante 'us' habent in nominativo, dubitatur, utrum i extrema pro vocali an pro consonante sit accipienda, quomodo in aliis casibus, quod magis more antiquo rationabilius esse videtur. nam solebant illi non solum in principio, sed etiam in fine syllabae ponere i loco consonantis, idque in vetustissimis invenies scripturis, quotiens inter duas vocales ponitur, ut 'eius', 'Pompeius', 'Vulteius', 'Gaius', quod etiam omnes, qui de litera curiosius scripserunt, affirmant. nec non etiam metra ostendunt quod dicimus et regulae ipsius ratio in supra dicto vocativo. omnis enim vocativus in i desinens una syllaba minor debet esse suo nominativo, ut 'Sallustius o Sallusti', 'Virgilius o Virgili', 'Terentius o Terenti'. ergo si 'Pompeius' et 'Vulteius' trisyllaba sunt in nominativo, necessario in vocativo disyllaba esse debent, quod non potest fieri, nisi i loco consonantis accipiatur. unde illud quoque possumus scire, quod bene 'cui' pro monosyllabo accipiunt metrici et 'huic'. omnis enim genetivus in 'ius' desinens una vult syllaba superare suum dativum: 'ille illius illi', 'ipse ipsius ipsi', 'unus unius uni', 'alter alterius alteri'. 'alius' quoque per duas i debuit esse genetivus dativi, qui est 'alii', sed vel hiatus causa vel quia inter duas vocales i vocalis esse non poterat, dativus autem loco consonantis eam accipi | prohibebat, quam ipse duplicat vocalem - et credo differentiae causa, ne 'ali' verbum infinitum esse putaretur -, ideo plerique recusaverunt eum frequenti usu proferre. vetustissimi tamen similem genetivum nominativo posuisse inveniuntur, sed accentu differt, quippe circumflectitur in genetivo paenultima. Caesar in Anticatone priore: uno enim excepto, quem altus modi atque omnis natura finxit, suos quisque habet caros. Caelius in V: nullius altus rei nisi amicitiae eorum causa. 'ei' quoque cum rationabiliter monosyllabum esse deberet, cum genetivus 'eius' sit disyllabus, per diae-

1 quae] qui *in litura* H ^{con} 2 sonante K sit] b sic B 4 videbatur GLK 6 ei
 ii i i i i i i
 pompe. uultef. gaus Dd eius pompeius uultei gaus G eius pompeius uultei gaus L
 eius (i) pompeius uult eius gaus H ⁽ⁱ⁾ Θ (i. e. eius) pompeius uultei gaus K 7 lyttera Rr
 adfirmant RBDHL 8 ostentunt G 9 minor debet esse *in litura* b 10 esse debet A salustius AGLK salusti ADGLK uergilius o uergili H o om. K
 uirgillii Rr 11 uulteus Dd trisyllabi DLr trisyllabi G 12 disyllaba L
 i
 dyssyllaba Dd dyssyllabi R disyllabi Gl 13 fieri add. d accipitur K 14 monosyllaba D enim enim R 15 in us B 16 alius libri 17 duas ii B dativi] causa
 dativi alk qui] quod AK uel om. GK hiatus R 18 causa est AK uel
 add. k 19 quam] quia LK duplicat H 20 infinitum uerbum GL 21 recessauerunt LK 22 genitium l genitio L deffert G difert L differunt K
 23 Caesar in Anticat. priore cf. lib. VI § 36 24 enim om. GLK add. gl quem] h quemquem BH quanquam G quenquam K alius alius K om̄s G 25 Caecilium RBD Caelius in V cf. lib. VI § 36 Nullus H 26 monosyllabum rationabiliter GL 27 disyllabus sit GL

resin a poetis proferri invenitur differentiae causa, ne, si monosyllabum sit, interiectio esse putetur, ut Virgilius in II:

Ei mihi, qualis erat, quantum mutatus ab illo
Hectore.

nihil tamen mirum, i loco consonantis positam transire in vocalem, cum u quoque idem patiat in quibusdam dictionibus apud poetas, ut Horatius in epodo:

Nivesque deducunt Iovem; nunc mare, nunc siluae.
hic enim divisione facta 'uae' extremae syllabae u a consonante transit in vocalem: est enim dimetrum iambicum coniunctum semiquinariae heroicae. 10 similiter ergo 'ei' et 'eis' et 'eidem' et 'eisdem' per diaeresin proferuntur. Iuvenalis in V:

iuvenes hortantur, ut illam
Ire viam pergant et eidem incumbere sectae.

in eodem:

ceras nunc hac dictante pusillas

Implet, et || ad moechos dat eisdem ferre cinaedis.

in compositione autem nec aliter possunt proferri, cum consequens con-
22 sonans cogit i secum loco vocalis proferri. 'cui' quoque inveniuntur qui-
dam bisyllabe protulisse per diaeresin, ut Albinus rerum Romana- 20
rum I:

Ille, cui ternis Capitolia celsa triumphis
Sponte deum patuere, cui freta nulla repostos
Abscondere sinus, non tutae moenibus urbes.

quod autem 'Pompei' et 'Vultei' et 'Gai' et similia i finalem et ante eam 25

1 et a poetis A 2 ut om. K Verg. Aen. II 274 sq. 3 mutamus K

4 haectore RDH hiectore G 5 uocalem cum siluae extremae syllabae u a

consonante transit in uocalem ut ora siluae trisyllabum protulit in epodo hoc uersu:
Nives etc. — siluae. Est enim dimetrum K u quoque — diuisione facta om. GL
add: l 6 Horat. epod. 13, 2 9 uae] u-ac. B u-ae ni f. H ne h ***uae (sil) L
syluae G u a] uau GL uau a l 10 haeroice R haeroicae r eroicae GK

12 Iuv. sat. V 14, 121 sq. 13 hortantur R ortantur GLK hortatur Iuv. Pith. cum ple-
risque codd. dett. 14 peragant Iuv. Pith. saectae A 15 Iuv. sat. V 14, 29 sq.

16 caereus G cereus LK dictantae K pussillas GK 17 moechos] cf.

§ 15 moechas G mechas LK mechos H fere Hh cinedis RBDH cf. § 15

19 secū^{do} Hh 20 bisyllabe] a bisillabe l bisyllabae RADGK bisillabae L byssyl-
labe H bisyllabae B protulisse G Albinus] cf. Vossium de hist. Gr. I 20
p. 173 ed. West. de hist. Lat. I 6 p. 24 ed. alt. Eggerum Lat. serm. vet. rell.
p. 313 sq., qui hunc Albinus carminis de bello Actiaco auctorem fuisse censet. econtra
h. l. Rabirius coni. Iac. Beckerus Zeitschr. f. d. Alterthumswissensch. 1848, 75, 597 sq.
aluinus GL romanorum LK 22 ternis cui H terrenis Dd capitalia GK

céllsa K 23 sponte B repositos B 24 inus R tute HGLK tutem
R urbis AHLK 'f. urbeis' Fl. 25 et gai Rr

p. 741 P. • p. 305, 306 K.
vocalem pro una syllaba | habent, usus quoque confirmat. Horatius in
I epistularum:

Durus ait, Vultei, nimis attentusque videris,
'Vultei' disyllabum accepit secundum analogiam.

5 Alia vero omnia in 'us' desinentia masculina seu feminina conversa
'us' in e faciunt vocativum: 'hic Priamus o Priame', 'pius o pie', 'myrtus
o myrte', 'Cynthius o Cynthie'. excipitur unum, quod tam in e quam in
i facit vocativum, quamvis sit appellativum, 'o filie' et 'o fili'. Livius
Andronicus in Odissia:

10 Pater noster, Saturni filie.

Catullus autem:

Tu praeter omnes une de capillatis
Celtiberosae Celtiberiae fili.

Terentianus de syllabis:

15 Haec prius [tu] Bassine fili et tu gener Novate mi.
est tamen quando nominativo quoque in 'us' terminante pro vocativo sive
metri sive euphoniae causa utuntur. Virgilius in VIII:

Corniger Hesperidum fluvius regnator aquarum.

Lucanus in II:

20 Degener o populus, vix saecula longa decorum,
Sic meruisse viris.

DE NOMINATIVO ET VOCATIVO PLVRALI SECVNDAE DECLINATIONIS.

Pluralis nominativus et vocativus secundae declinationis tam masculini VI 23

I quoque *spscr.* K confirmant K oratius K *Hor. epp.* I 7, 91 2
I sermonum epistolarum A 3 Voltei libri *Hor. ut vid. fere omnes* 4 accepit
om. K accipit Br 6 hic priamus *Hh* myrtus] *ex martus (i?) corr. B* mirtus *GL*
7 mirte *BGL* Cynthius o Cynthie] *scripsi; om. B, 'plurimi' Krehli, edd. ante*
α. Krehlius cinthus o cinthe *Hh* sinthius o sinthye *RK* sinthius o sinthie *ADR* syn-
thus o sinthe *G* synthius o synthye *L* scyphus o scypho *edd. ab α ad Putsch.*
tam** (en) B 8 o fili et o fili *Rr* lenius *GLK* *Liv. Andr. Od. lib. I coll.*
Hom. Od. I 45, 81 apud G. Hermannum elem. doctr. metr. p. 618 9 odysia *RH*
odisia *GL* 10 satura *Kk* filie] d filiae *RD* 11 catulus *GLK* *Catull. 37,*
17 sq. 12 pr *Ll* unde capillatis *Bb* decapillatis *GK* decapillatis *R* 13
Celtiberosae] *cf. lib. V § 77* celtiberose *RBAHG* celtibrosae *D* celtibero se *L* celti-
berose *K* cuniculosae *cum libris Catull. Darmstad.* celtiberie *BH* celteberie *K*
caeltiberiae *D* 14 terentianus *GL* *Terent. Maur. de lit. syll. et metr. v. 283*
p. 2300 P. 15 haec] *in litura L* hic *RBA* prius *om. GLK* Bassine *Teren-*
tianus tu bassine *r* tubassine *B* tu, bassine *D* tubas sine *RBAH* tuba sine *GLK*
16 tamen *spscr. L* terminante] *h* terminanti *BDHGLK* 17 euphoniae *G*
casa *B* *Verg. Aen. VIII 77* VII. *K* 18 hisperidum *L* fluvius etiam *Fr. m alt.*
fluvius *G* *Fr. m. pr.* 19 *Lucan. Phars. II 116 sq.* 20 saecula] *a* saecula *RADHL*
pecula *G* deorum *cum Luc. Berol. m. pr. DLK* 21 sic] *sit v. l. ap. Luc.*
22 PLVRALI *om. R* PLVRALIS *B* SECVNDAE] *r* SECVNDAE *RD* 23 saecundae *R*

p. 741. 42 P.

p. 306. 307 K.

quam feminini generis in i finitur et est similis genetivo singulari, ut 'huius docti hi' et 'o docti', 'huius platani hae' et 'o platani'. in neutris vero extremam i genetivi singularis mutantes in a brevem facimus nominativum et accusativum et vocativum pluralem, ut 'huius templi haec' et 'o templa', | 'huius munii haec' et 'o munia'.

Alii vero casus plurales in tribus generibus communem possident regulam. ||

DE GENETIVO PLVRALI SECVNDAE DECLINATIONIS.

24 Et genetivus quidem fit in omni genere ab ablativo singulari assumente 'rum', ut 'ab hoc viro horum virorum', 'ab hac platano harum platanorum', | 'ab hoc templo horum templorum'. inveniuntur tamen per concisionem mediae syllabae masculinorum plerumque nominum, quae neutra non habent, hunc casum proferentes maxime poetae. est autem etiam apud prosam scribentes idem invenire, sed raro. Virgilius in I:

It caelo clamorque virum stridorque rudentum, 15
pro 'virorum'. idem in III:

'Cura deum, bis Pergameis erepte ruinis,
'deum' pro 'deorum'. idem in V:

genus alto a sanguine divum,
pro 'divorum'. 'nummum' vero pro 'nummorum' et 'liberum' pro 'liberorum' et 'sestertium' pro 'sestertiorum', 'iugerum' pro 'iugerorum', 'modium' pro 'modiorum', 'mediunnum', 'senum', 'septenum', 'denum' per syncopam frequenter etiam oratores solent proferre. Cicero in III Verrinarum: iste unus inventus est, qui ex complexu parentum abreptos filios ad necem duceret et parentes pretium pro 25

1 finitur] b fenitur B genitiusⁱ (o) L singularis K 2 *o docti (h) D
hae] r e R 3 singulis^{ar} Dd fecimus^a K 4 huius spscr. L o in lit. b
5 o ** munia H 6 Alia D generiⁱ Bb possident GK 8 SECVNDAE] r
SECVNDAE RD 9 ab] a, spscr. L om. ADHGL singularis^{ar} Dd adsumente B asu-
mente G 10 hac] d hoc RD platanarum G 11 inveniuntur] d inveniuntur
BD concissionem K 13 maximae RB poete R ^{prosa} ueteres Hr ^{prosa} ueteres G
ueteres prosam Dh ueteres L ueteres K 14 Verg. Aen. I 87 Insequitur clamor-
que etc. cf. Aen. XI 192 It caelo clamorque virum clangorque tubarum 15 It] a
Id RA clamorque uirum caelo L rudentē Med. 16 Verg. Aen. III 478
(deficit Rom.) II. GKl 17 bis] r uis R his K ereptae L erepta Pal. 18
Verg. Aen. V 45 19 alto spscr. in L ab Pal. 20 nummerum H 21 es-
tertium Hr sestium G 22 modorum K meimum Hr midinum K 23 Ci-
cero in III Verrinarum] II 1 3, 7 UI. H 24 unus om. libri Cic., extat ap. Prisc.
etiam lib. XVIII § 121 est om. B ex] et a lib. XVIII l. l. e (ei Laqom. 29
m. pr.) libri Cic. 25 abreptos] r apreptos R arreptos GLK et partes G
praetium R

p. 742. 43 P.

p. 307. 306 K.

sepultura liberum posceret. in eodem: cum ad sestertium vicies † quingenta milia rem esse constaret. in eodem: quis est enim, qui tueri possit liberum nostrorum pueritiam contra improbitatem | magistratum? idem in IIII Verrinarum: et 5 pueri annorum senum septenumque denum senatorium nomen nundinati sunt. 'denum' pro 'denorum', 'senum' pro 'senorum', 'septenum' pro 'septenorum' dixit. idem in frumentaria: sed tritici septies medimnum ex Nymphonis arationibus tollit, 'medimnum' pro 'medimnorum'. in eadem: minus te iugerum pro- 10 fessum esse dico, pro 'iugerorum'. nam quod singulare huius 'hoc 25 iugerum' est, ipse ostendit in eadem: in iugerum Leontini agri medimnum fere tritici seritur. dicitur tamen et 'hoc iugus iugis', unde Iuvenalis in IIII:

Iugeribus paucis lumbos donare clientis.

15 Cicero in IIII Verrinarum: quid, si doceo, iudices, eos, || qui cccc milia modium lucri faciunt? pro 'modiorum'. idem pro Murena: praefectum fabrum, pro 'fabrorum'. idem pro Vareno: deum fidem, pro 'deorum'. idem pro Cluentio: milibus quadragenis nummum, pro 'nummorum'. idem ad Herennium libro III:

I liberum] sic etiam lib. XVIII l. l., om. codd. aliquot Cic. meliores Cic. Verr. II 1 36, 92 cum ad HS vicies quinquies (HS XX D Guelf. 2 num. XX D Guelf. 1) redegisse constaret ad] a adserat RBADH asserat GLD asseret K sestertium ex se***** corr. B uigies h 2 quinquaginta L quinquaginta G constaret rasurae subesse videtur in H in eodem — constaret bis scripsit, alterum deinde del. K Cic. Verr. II 1 58, 153 quis] q̄ K 3 qui] q̄ GK 4 improbitatem GLK

magisterium H magisteraum h Cicero in IIII Verr.: II 11 49, 122

5 anorum Rr sennum K septenum^{que} Aa senatorum ALK nom^{en}

nundinati Gg 6 mundinati L nundinati Aa denum] demum R pro denarum K senonorum A denum pro denorum post septenorum repetit H(?) 7 Cic.

in frumentaria: or. in Verr. II 11 21, 54 frumentaria H 8 tritici medimnum

septies B septies] septem milia (VII. M Vat.) Cicero post medimnum: ex — medimnum om. R add. r nymphonis RDH nymphonis GL nymphonis K orationibus GK et in arationibus corr. in L arationibus edicti poena, non redemptionis ali-

quo iure tollit Cicero 9 Cicero in Verr. II 11 29, 70 minus te Hh profes-

sus] r professus R professu K 10 huius] infra lin. add. K eius G 11 ipse — in iugerum in rasura B Cic. in Verr. II 11 47, 112 in iugero et in iugere

libri Ciceron. 12 modium Cic. Lagom. 42 m. pr. hoc iugus Dd 13 Iuv. sat. IIII

9, 59 sq. Quantum erat exhausti lumbos donare clientis | Iugeribus paucis!

14 lumbos D lumbes Hh clientes B 15 Cicero in IIII Verrinarum] inno in V:

act. II 11 46, 111 quod Hr 16 cccc milia] cccc GK cccc Cic. Lagom. 42 quadra-

ginta milia B 16 Cic. pro Murena 35, munera G 17 Cic. pro Vareno

fr. II: l. IIII 2 p. 443 Or. uarena GK 18 Cic. pro Cluentio 27, 74 ubi qua-

dragena (quadraginta al.) milia nummum libri fere omnes, HS. XXXX. milibus num-

nummum cod. olim Salisbury. nunc Monac. (S) 19 rhet. ad Herenn. III 19, 32, ubi minus pedum tricenum, tricentum, tricenorum, triginta singuli libri, minus pedum trium mille

praebent fere omnes IIII R VII GLK II A m̄ ante pedum add. Rr in B in A

p. 743 P. p. 308. 309 K.
 pedum tricenum, pro 'tricenorum'. frequentius tamen hac utitur et Cicero et ceteri syncopa in eis nominibus, quae numeros vel mensuras significant. recusant autem hoc in masculinis habentibus neutra vel in neutris, ne similis sit nominativo singulari neutrorum, quamvis in iis quoque, quae ex se faciunt neutra, licet non frequens, invenitur tamen usus huiusmodi concisionis. Virgilius in VIII:

altaque certat

Prendere tecta manu sociumque adtingere dextras,
 pro 'sociorum', idem in X:

At Rutulum abscessu iuvenis tum iussa superba,
 pro 'Rutulorum', quamvis et 'socius socia socium' et 'Rutilus Rutula Rutulum' dicatur. Terentius in heautontimorumenos: ●

quare omnes vos oratos volo,

Ne plus iniquum possit quam aequum oratio,
 pro 'iniquorum' et 'aequorum'. Statius in I Thebaidos: 15

illa novos ibat populata Penates

Portarum in bivio; lateri duo corpora parvum
 Dependens,

'parvum' pro 'parvorum'. Virgilius in III:

magnanimum quondam generator equorum. 20

idem in VI:

Magnanimum heroum, pueri inuptaeque puellae.
 quod et in pronominibus quoque fecerunt antiqui, 'meum' pro 'meorum', 'tuum' pro 'tuorum', 'nostrum' pro 'nostrorum' dicentes. Plautus in trinummo: 25

1 tricenum] d trigenum AD trigenorum A utitur ut cicero K 2 mensuram GK 4 post similis sit: genitiuus pluralis add. m. rec. in H in iis] om. B in his sup. lin. add. b his ADHGLKr 5 frequens] g frecens G 6 Verg. Aen. VIII 557 sq. 7 certant g 8 prendere] r perendere R praendere D attingere BADHGLr cum libris Verg. attingere K dextra Rom. 9 sociorum Rr Verg. Aen. X 445 XI GK 10 At] d Ad RD iuvenes G superba iusa K 11 tulum K socius] a sotius AH sociis^v et socia Rr socia] a sotia AH et socia BK sotium A et socium BK^{et} rutula^{et} rutulum K 12 dī (i. e. dicitur) GLK Terent. heautontim. prol. v. 26 sq. eautontimorumenos AD eautontimorumenos AK eautontimorumenos Hh eytantimorumenos G eytantimorumenos L 13 quāobrē oratos uos omnes Bas. oratores H oratos ēē h 15 pro inaequorum et iniquorum. K Stat. Theb. I 608 sqq. l. lib. thebaidos G 16 nouus in GLK paeates D 17 bivio Rr bivio] ex corr. l. binio GK(L?) paruum add. r 19 Virgilius in VI. Magnanimum — puellae. idem in III — equorum GL Verg. Aen. III 704 III* (l.) R 20 equorum] a aequorum ADHK 21 naa Verg. Aen. VI 307 VI.] h VII. H 22 magnimum Pal. magnanimum animum heroum B aeroum GL eorum K inuptaeque B inuptaeque puellae] r nupte puelle R 23 et om. G 24 uostrum pro nostrum B Plaut. trin. III 2. 30 (v. 657)

p. 743. 744 P.

p. 39. 610 K.

Vt rem patriam et gloriam maiorum foedarim meum.
idem in Poenulo:

Ecquid meministi tuum parentum nomina?

idem in Menaechmis:

5 Averti praedam ab hostibus nostrum salute socium.

DE DATIVO ET ABLATIVO PLVRALI SECVNDAE DECLINATIONIS.

Dativus et ablativus pluralis secundae declinationis fiunt similiter ab 27
ablativo singulari mutatione o finalis in 'is' longam, ut 'a viro his' et 'ab
his viris', 'a platano his' et 'ab his platanis', 'a templo his' et 'ab his
10 templis'. Inveniuntur pauca in||aequalem habentia declinationem, ut 'vas'
in singulari numero tertiae est declinationis: 'hoc vas huius vasis', in plu-
rali vero secundae: 'haec vasa horum vasorum'. festorum etiam nomina
dierum in 'ia' desinentia semper pluralia genitivum quidem tam secundum
formam secundae quam tertiae proferunt, dativum vero et ablativum secun-
15 dum tertiam, ut 'haec Vulcanalia horum Vulcanaliorum' vel 'Vulcanalium
his' et 'ab his Vulcanalibus'. similiter 'Saturnalia', 'Floralia', 'Compitalia',
'Terminalia', 'Quinquatria'. nec non a domo 'harum domorum' et 'do-
muum his domibus', | non etiam 'domis'. Iuvenalis in I:

Viscera magnarum domuum dominique futuri.

20 Virgilius in II:

turres et tecta domorum

Culmina convellunt.

idem in II georgicon:

domibus cedrumque cupressosque. •

et
I ut, rem patriam et *Hh* rem propriam patriam *G* foedarim] *ad* phoedarim
RAD fedarim *B* poetarum *GLK* 2 *Plaut. Poenul.* V 2, 102 penulo *BAGK*
paenulo *H* pennulo *L* 3 ecquid] *G* et sic, ut vid., aut et quid pars codd. *Krehlii* et qui-
dem *rell. cum Heidelb. teste Lindemanno* meministi *A* 4 *Plaut. Menaechm.* I 2, 25
(v. 134) menechmis *RADH* mechenis *G* mechinis *L* minechinis *K* mechmis *B*
5 avertit *BHr* praedam] *p̄cū* in *p̄dī* corr.: *ad mg.* praedam *L* 6 PLVRALIS *B*
SECVNDAE] *r* SECVNDAE *RD* 7 et ablativus *spscr.* *K* pluralis *om.* *G* saecundae
R fiunt *add.* *r* ab *om.* *K* 8 longam *ex* longum *corr.* *B* a viro *om.* *G*
10 ut uasin]gulari *R* 12 horum] *r* eorum *R* suasorum *K* 13 "in ia dissinen-
tia" dierum *Kk* quidem *infra lin. add.* *K* 14 saecundae quam *R* uero et
spscr. *L* secundum tertiae *L* 15 ulcanalia *G* uulcanailiorum *K* vel] et *L*
16 uulcanibus *K* Compitalia] sic in litura viginti fere lit. *r* competalia *AGLK*
compitalia *B* 17 terminalia *ex* terminalea *corr.* *B* ^{nec} non *Rr* horum *Rr*
18 his domibus *H* *Iuv. sat.* I 3, 72 19 magnarum] *r* magnorum *KK* 20
Vergil. Aen. II 445 sq. (deficit *Rom.*) 1. *GL* 21 turres et] sic aliquot *Pierii* codd.
Vergil. turris ac libri *Verg.* fere omnes tecta] sic etiam *Med. Fr. et Pal. m. alt.*
tota *Pal. m. pr.* 22 uellunt *RBDGL* 23 *Verg. georg.* II 443 in verbis in
secundo *georg. desinit* *A* 24 cupressosque *B* cupressosque *K* compareosque *G* cōpa-
resosque *L* cupressosque *Pal.* cyparessosque *Rom.*

p. 740. 45 P.

p. 310 K.

Sallustius in Catilinario: domos suas gloria decorabant.
Terentius in eunucho:

domi focique fac vicissim ut memineris.

Virgilius in VI:

Hic labor ille domus et inextricabilis error; 5

per omnes igitur casus tam secundae quam quartae invenitur absque dativo et ablativo pluralibus, qui semper in 'bus' exeunt.

Sunt tamen quaedam nomina, quorum aliqui casus in usu deficiunt: quos quamvis secundum analogiam possumus proferre, tamen, quia apud auctores non invenimus, recusandos puto, ut 'huius tibi huic' et 'ab hoc i tabo'. Lucanus in VI:

Stillantis tibi sanie[m].

Virgilius in III:

Et terram tabo maculant, mihi frigidus horror.

28 ceteri vero casus in usu non facile inveniuntur. 'maria', 'aera', 'vina', 15 'mella', 'hordea' genitivos et dativos plurales in usu raro habent nisi apud vetustissimos, apud quos multa praeterea deficientia invenies. oportet igitur scire quidem analogiae rationem, usum tamen auctorum magis aemulari. 'duo' praeterea et 'ambo' genitivos quidem et accusativos secundum hanc declinationem proferunt, 'duorum, amborum', 'duos, ambos', 20 quamvis in neutro differentiae causa 'duum' soleat dici, nec non accusativus masculinorum est quando similis nomi[n]ativo profertur, quomodo in neutris. Virgilius in XI:

Si duo praeterea tales Idaea tulisset

Terra viros. 25

Lucanus autem in I:

Quae mare, quae terras, quae totum possidet orbem,
Non cepit fortuna duos. |

1 Sall. Cat. 12, 4 catilinario RBD domus GLK suas ex suos corr. B sua gloria v. l. libror. Sall. 2 Ter. eunuch. III 7, 45 eunacho L iunacho G iuncho K 4 et virgilius L Verg. Aen. VI 27 V. RBDH 5 horror Rr 6 igitur om. G casus Dd inuenitur K 8 usu* (s) H 9 quos] quod GL saecundum R possumus Rr quia om. G 10 actores Hh 11 Luc. Phars. VI 548 12 sanie[m] sic Luc. Voss. b in litura 13 Verg. Aen. III 29 14 muculat K sanguis Hh 15 "casus" uero K in usu om. G 16 ordea DHGLK habet Hh 17 aput (apud r) quos RH deficientia G difficientia K 18 auctorum add. h malis B 20 duorum et amborum Hr duos et ambos RH 21 soleant B solebant G accusatiuos LK 22 similes GLK proferunt L 23 Verg. Aen. XI 285 sq. 24 talis Med. Pal. Rom. Idaea] libri Verg. idea codd. Prisc. tullisset G Pal. 26 Luc. Phars. I 110 sq. 27 possedet G continet libri aliquot Luc. et pro v. l. m. ant. spscr. in Voss. B orbem] r orber R 28 nunc cepit r nunc coepit BK coepit GL Voss. A cepit Voss. B fortuna GLK

p. 745 P.

p. 311 K.

Iuvenalis similiter in II:

Tunc duos una, saevissima vipera, cena,
Tunc duos? •

dativos vero et ablativos in 'bus' terminant in omni genere: 'duobus duobus', 'ambobus ambabus'.

DE ACCUSATIVO PLURALI SECUNDAE DECLINATIONIS.

Accusativus pluralis secundae declinationis in masculino et feminino genere fit ablativo singulari addita s: 'a docto: hos doctos', 'a platano: has platanos'. neutra enim semper accusativum similem habent nominativo et vocativo.

DE TERTIAE DECLINATIONIS TERMINATIONIBUS.

Tertia declinatio terminationes habet nominativi septuaginta octo vel VII 29 paulo plus. desinit enim in 'a' correptam et in 'e' correptam, in 'o' correptam, in 'o' productam, in 'al' correptam, in 'el' correptam, in 'el' productam, in 'il' correptam, in 'ol' productam, in 'ul' brevem, in 'an' productam, in 'en' correptam, in 'en' productam, in 'in' productam, in 'on' productam, in 'ar' correptam, in 'ar' productam, in 'er' correptam, in 'er' productam, in 'ir' correptam, in 'or' correptam, in 'ur' correptam, in 'ur' productam, in 'as' correptam, in 'as' productam, in 'es' correptam, in 'es' productam, in 'is' correptam, in 'is' productam, in 'os' correptam, in 'os' productam, in 'us' correptam, in 'us' productam, in 'ys', in 'aes', in 'aus', in 'ans', in 'ens', in 'ons', in 'uns', in 'yns', in 'ars', in 'ers', in 'ors', in 'urs', in 'uls', in 'ens', in 'abs', in 'ebs' correptam, in 'ebs' productam, in 'obs', in 'ybs', in 'urbs', in 'aps', in

1 Iuvenalis ^{ue} *Gy* Iuv. sat. II 6, 641 sq. in II similiter *GLK* 2 saevissima
G caena *BDGL* 3 post duos: consumpsisti *add. D del. d* 4 dativos *Rr* da-
 tium *L* ablativos *Rr* 5 ambobus ambabus ambobus *L* 6 PLURALI] *r* PLURA-
 119 *R* 7 declinationis *r* in *om. GL* et in feminino *H* 8 genere *om. GLK*
add. l ut a docto *K* 9 enim in *litura B* 10 uocatio *ex* accusatio *corr. in*
L 11 TERTIAE DECLINATIONIS *D* TERMINATIONIBUS TERTIAE DECLINATIONIS *B* 12
 Tertia *ex* Terti* *corr. B* declinatione *Dd* habent *DK* et octo *K* 13 paulo
spscr. h Desinit enim *R* et in e] in e *L* et e *G* 14 et in o productam *GK*
 et in el correptam *GL* 15 et in il *K* ol producta *B* 17 in ar correptam
 in ar productam *Rr* 18 in or correptam in or productam *L* in ur cor-
 reptam *B* 19 in ur productam *om. L* as correptam *B* as producta *B* es
 correpta *B* 20 es producta *B* is correpta *B* is producta *B* in os cor-
 reptam — in us productam *add. r* 21 os correpta *B* os producta *B* us cor-
 reptam *B* us producta *B* 22 in ys] in is *R* in ons] in ons *** *H* in ons
 utraque *Dk* in ons utraque correpta et producta *B* in uns] in uns utraque *RGLK*
 in yns] in ins *R* in uns. In ius *r* 23 em *Hh* In ebs correpta. In ebs pro-
 ducta *B* in ebs productam in ebs correptam *LK* ebs corrept *g* ebs *G* 24 ebs
 produc *g* ebs *G* ybs] ebs (y) *H* urs *H*

p. 745. 46 P.

p. 311. 12 K.

'eps', in 'ops', in 'yps', in 'irps', in 'ax' correptam, in 'ax' productam, in 'ex' correptam, in 'ex' productam, in 'ix' correptam, in 'ix' productam, in 'ox' || correptam, in 'ox' productam, in 'ux' correptam, in 'ux' productam, in 'yx', | in 'aex', in 'aux', in 'alx', in 'anx', in 'unx', in 'arx', in 'ac', in 'ec', in 'ut'.

- 30 In 'a' correptam neutra Graeca, ut 'hoc poemă huius poematis'.
In 'e' correptam neutra Latina, ut 'hoc monilē huius monilis'.

In 'o' correptam, quam frequenter et producunt poetae, masculina desinunt vel feminina vel communia Latina vel notha: 'hic Cicerō huius Ciceronis', 'hic leō huius leonis', 'haec virgō huius virginis', 'hic' et 'haec 10 homō huius hominis'. (antiquissimi tamen et Graeca in o productam desinentia per hanc declinationem proferebant, ut 'Sapphō Sapphonis', 'Didō Didonis'.)

In 'al' correptam masculina vel neutra Latina vel barbara: 'hic sāl huius salis', 'hic Hannibāl huius Hannibalis', 'hoc tribunāl huius tribu- 15 nalis'.

In 'el' correptam neutra Latina, ut 'hoc mēl huius mellis', 'fēl fellis'.

In 'el' productam barbara, ut 'hic Daniēl huius Danielis', 'Michaēl Michaelis', 'Nechamēl Nechamelis'. 20

- 31 In 'il' correptam masculini vel feminini vel communis sunt generis Latina: 'hic pugīl huius pugilis', haec Tanaquīl huius Tanaquilis', 'hic' et 'haec vigīl huius vigilis'.

In 'ol' productam masculinum Latinum: 'hic sōl huius solis'.

1 eps *add. g* yps] ips *GLh* irps] urps *Rr* ax correpta *B* ax producta *B* 2 ex correpta *B* ex producta *B* ix correpta *B* ix producta *B* 3 ox correpta *B* ox producta *B* ux correpta *B* ux producta *B* 4 yx] ix *R x H* aex] ex *R* aux ex aux *nī f. corr. H* 5 arx ex arx *corr. B* 6 correpta *B* neutra et graeca (greca *Brd*) *BGLKrd* et neutra et greca *D* huius *om. B* 7 correpta *B* neutra et latina *r* ut *om. BDGLK* ^vno- huius *monilis Rr* monile .lis et sic per seqq. *GL* munile huius .lis et sic in sqq. *K* 8 o correptam neutra *D* correpta *B* correptam ** frequenter (tm) *L* et frequenter *B* 9 cicaero *D* 10 haec virgo] *b* hic uirgo *B* 11 antiquissimi — Didonis] *B* et libri quidam recentiores, veluti *Coloniensis-Waltrafianus saec. XII, Darmst. c m. alt., om. rell. mei omnes* 14 correpta *B* et barbara *BDHGLK* hic sal] *om. B* in marg. *add. b* ut hic sal *L* 15 hic *om. L* ^hannibal *R* annibal *BD* huius *om. L* Hannibalis] in *mg. J.* ^hannibalis *RH* annibalis *BD* hoc animal animalis tribunal .lis *L* hoc tribunal huius tribunalis *om. G add. g* 17 correpta *B* ut *om. BHGLK* hoc fel *BGL* 18 huius fellis *B* 19 producta *B* ut *om. BHLK* danihel *BDH* danihelis *BDH* michael michahelis *BD* ^amichahel .lis *G* michel .lis *K* nechamel .lis michael .lis *L* 20 michaelis *H* Nechamel Nechamelis] *om. HK complures codd. Krehl.* nechamiel nechamielis *D* 'hic Necamel, ab-hoc Necamele, horum Necamelum' *inc. de nom. et pron. 12 anal. Vindob. p. 130. idemne nomen Nechamel latet in v. l. lib. V § 11? quo pertineret, frustra quaesivi.* Nectabel Nectabelis *nostro etiam l. Heidelb. teste Lindemanno* 21 correpta *B* 22 ut hic pugil *G* huius *om. GL* tanacil .lis *G* huius tanaquilis *spscr. in L* 24 producta *B*

p. 746. 47 P.

p. 312. 13 K.

In 'ul' breuem masculini vel communis Latina: 'hic consül huius consulis', 'hic' et 'haec exül huius exulis'.

In 'an' productam masculina Graeca: 'hic Paeän huius Paeanis'.

In 'en' correptam Latina masculina vel neutra: 'hic flamën huius flaminis', 'hoc numën huius numinis'.

In 'en' productam Latina vel Graeca masculini vel feminini generis: 'hic liën huius lienis', 'haec Sirën huius Sirenis'.

In 'in' productam Graeca masculina vel feminina: 'hic delphim huius delphinis', 'haec Trachim huius Trachinis'.

In 'on' productam Graeca masculina vel feminina: 'hic Memnön huius Memnonis', 'haec Sidön huius Sidonis'.

In 'ar' correptam Latina et Graeca et barbara masculini vel neutri generis: 'hic Caesär huius Caesaris', 'hic Bostär huius Bostaris', 'hoc nectär huius nectaris', 'hoc calcär huius calcaris'.

In 'ar' productam Latina masculini vel communis vel neutri generis, et sunt vel monosyllaba vel ex monosyllabis composita: 'hic När huius Naris', 'hic' et 'haec' et 'hoc pär huius paris', 'dispär disparis', 'hoc fär huius farris'.

In 'er' correptam masculina, feminina et neutra et communia, 'hic patër huius patris', 'haec matër huius matris', 'hoc tubër huius tuberis', 'hic' et 'haec paupër huius pauperis'.

In 'er' productam Graeca masculini et unum Latinum vel magis notum neutri generis: 'hic aer huius aeris', 'hoc vér huius veris'.

In 'ir' unum femininum, 'haec Gaddir huius Gaddiris'. quidam addunt 'hic abaddir', ó βαίτιλος, 'huius abaddiris', lapis, quem pro Iove devoravit Saturnus, sed in usu hoc non inveni.

In 'or' correptam masculina et feminina et neutra et communia tam

1 in ul correptam *GL* masculini (s) *B* masculina uel communia *L* masculinum uel commune *K* 3 producta *B* pean huius peanis *BH* peän .nis *GL*
 4 correpta *B* masculina latina *GL* 6 producta *B* masculina uel feminina (feminini *h*) generis *H* syren *B* syren huius syrenis *H* siræn nis (i) *L* syrenis (?) *B* syrenis *b* In *iu*] in *litura h*, alterutrum om. videtur *H*
 producta *B* ut hic delphin *G* ut hic delfin .nis *L* hildelphin *D* 9 trachim *B* 10 producta *B* niem non *H* 11 sydon .nis *L* 12 correpta *B* graeca uel correpta uel barbara *K* masculini *sup. lin. add. r* 13 huius Caesaris — calcaris *om. G* huius caesaris hoc nectar huius nectaris hoc calcar huius calcaris hic bostar huius bostaris in *litura g* 15 producta *B* masculina *RH* 16 uel .syllaba uel ex sunt monosyllabis *Rr* nar. ris et sic per *sqg.*
L 17 par 'hoc *H* dispar .ris in *mg. add. K* 19 correpta *B* et feminina *G* et neutra] *r* neutra *R* ut *om. GL* 21 hic et haec et hoc pauper *GK*
 22 grega *D* masculina graeca *HGLK* notum *Dd* 23 hoc uer in *rasura B* 24 ir correptam *D* unum neutrum eiusdem declinationis haec *B* gaddir] *k* gadir *BDH* gradir *GLK* gaddiris] gadiris *BDH* gradiris *GL* .ris *K* 25 hic *om. D* βαίτιλος] μ *BETVAOC BDH* BETVAOC *G* BETVAOC *R* BTVAOC *K* BETVAOC *L* ad abdiris *Ih* 26 husu *D* inveni] *r* inuenitur *RGK* 27 et feminina *Rr* uel et feminina *G* uel feminina *LK* et neutra] uel neutra *GL*

p. 747. 48 P.

p. 313. 14 K.

Graeca quam Latina: 'hic Hectōr huius Hectoris', 'hic oratōr huius oratoris', 'haec uxōr huius uxoris', 'hoc aequōr huius aequoris', 'hic' et 'haec auctōr huius auctoris', 'hic' et 'haec' et 'hoc memōr huius memoris'.
Virgilius in III Aeneidos:

tum, si quod non aequo foedere amantes 5

Curae numen habet iustumque memorque, precatur.

33 (inveniuntur tamen et haec et omnia paene communia masculini et feminini, quod, etiam si non faciant ex se neutra, saepe tamen neutris adiunguntur figurate - ut Virgilius in X:

Italiam petiit fatis auctoribus; esto, 10
et in bucolico:

Pauperis et tuguri congestum cespite culmen, 10
et in VI:

Curibus parvis et paupere regno. .,

quamvis pluralis nominativus eorum, hoc est neutrorum ex supra dictis nominibus, in usu frequenti non sit ex eis, quomodo neque ex aliis communibus duum generum. nam si sint communia trium generum, sine dubio masculini quidem et feminini in 'es', neutri vero in a proferunt nominativum pluralem, ut 'hi' et 'hae sapientes' et 'haec sapientia', ergo 'hic' et 'haec' et 'hoc sapiens'; 'hi' et 'hae pares' et 'haec paria', 'hic' et 'haec' 20 et 'hoc par'; 'hi' et 'hae ancipites' et 'haec ancipitia', | 'hic' et 'haec' et 'hoc anceps'; 'hi' et 'hae felices' et 'haec felicia', 'hic' et 'haec' et 'hoc felix'; 'hi' et 'hae veteres' et 'haec vetera', 'hic' et 'haec' et 'hoc vetus'. quae igitur in plurali numero a terminationem non accipiunt, quae propria est neutrorum, manifestum est, trium generum non esse communia, 25 sed masculini et feminini, figurate tamen per obliquos plerumque casus,

1 haector RDH hector G haectoris RDH ris G horatoris Rr 2 hoc aequor] d
ho aequor R haec aequor D haec et hoc auctor L 4 Verg. Aen. III 520 sq. (def-
cit Rom.) in III aeneidos libro BH in III aeneidos Dd aeni-
dos III. G aeneidis III. L in III aeneidis K quod Med. equo G federe
RL amantis Med. Pal. Fr. 6 praecatur RB 7 inveniuntur in litura g et
om. H et haec] om. GLK haec l feminini generis GL 8 quod] quod Kk
quae RL etiam si] etiam GLK uel si g faciunt DHGLK adiuunguntur G
9. ut om. HGL Verg. Aen. X 67 10 petit Med. petit Pal. Rom. aesto Rr
11 Verg. ecl. 1, 69 cf. § 13 bucolico Kk bucolicis L? bucolicis G? 12 tugu-
ri* (i) L tugorii G tugori K 12 con^Festum G coniestum B cespite L 13 Verg.
Aen. VI 812 14 Curibus Rr curibusq. Rom. paupere terra Vergilius 15 ho^c
est Rr ex in litura in H 16 ex eis eras. in H 17 generum trium GL
19 ergo et hic et H 22 haec felicia] hae felicia D 24 accipiunt] habent GLK
propriae D 25 nutrorum H 26 casus plerumque K casus plerumque GL

p. 748 P.

p. 314 K.

raro autem per nominativum coniungi etiam neutris, ut Virgilius in VIII:

Nulla dies unquam memori vos eximet aevo,
et Iuvenalis in IV saturarum:

5 titulique cupido

Haesuri saxis cinerum custodibus,
quamvis 'hoc custos' raro nisi figurate invenias et 'haec custodia' pluraliter nemo dicat. sic ergo neque 'haec memora' vel 'auctora' vel 'paupera' neutraliter puto facile in usu posse inveniri, sed, sicut supra dictum
10 est, figurate sunt prolata et haec et alia plurima huiusmodi apud auctores. inveniuntur tamen quaedam, quae obliquos casus communes possi- 34
dent, quamvis nominativus non sit communis, ut 'plus' cum sit neutri nominativus dumtaxat, genetivus eius communis est trium generum nec non et datus et ablativus, unde pluralia quoque tam in 'es' quam in a
15 invenimus: 'hi' et 'haec plures' et 'haec plura' vel 'pluria', unde compositum 'compluria'. Terentius in Phormione:

Multa adveniēti ⁊ nova, ut fit, compluria.

ablativus quoque tam in e quam in i terminans invenitur, utpote communis trium generum, et accusativus pluralis tam in 'es' quam in 'is'.
20 Virgilius in I georgicon:

Seu pluris calor ille vias et caeca relaxat
Spiramenta.

Horatius in I epistularum:

Tractus uter pluris lepores, uter educet apros.)

25 In 'ur' correptam Latina masculina et communia et neutra: 'hic turtur huius turturis', 'hic' et 'haec augur auguris' - Horatius in III carminum:

1 coniugi *RD* coniungi *G* *Verg. Aen.* VIII 447 3 Nullo *GL* Nulla dies
Nulla dies *K* 4 *Iuv. sat.* III 10, 143 sq. IV *Krehlius* t. II p. 521 VI *libri*
saturarum *d* satyrarum *rh* satura tum *G* saturatum *K* 5 tituli *q̄* *GL* tutulique *K*
cupido *H* 6 haesuri *GL* thessauri *K* 7 inuenies *DL* custodia *GLKK*
8 nequae *R* 9 neutraliter *H* inuenire *Dd* supradictum figurate *L*
10 et alia *Dd* huiusmodi plurima *GL* huiusmodi *DK* 11 causus *B*
possident *G* possident *K* 12 non fit *G* cum sit *om.* *GLK* nominativus
neutri *DGLK* 15 plures] *d* plurales *D* compositum] *h* compositus *H* 16 *Ter.*
Phorm. III 3, 6 formione *GL* 17 adveniēti. (a) *B* adveniēti ut fit nova
hic Terentius et ipse Priscianus infra § 74 ut sit *L* fit nunc compluria *D* 18
ablativus *R* 20 *Verg. georg.* I 89 sq. cf. § 86 1] *y* II *G* *rell.* 21 plures *GL*
Pal. num sic *h.* etiam *l.* Priscianus, ut singula utriusque terminationis exempla proponeret? calor] ador *H* 23 ora *K* *Hor. epp.* I 15, 22 II. *H* aepistolarum *K*
21 tractus] *b* traens *GLK* tra*** (cus?) *B* tractatus *k* uter] at *GL*
autem *K* plures *rd* cum parte *codd.* *Horat.* utere ducet *GL* 25 correpta *B*
26 huius auguris *H* huius .ris *K* oratius *K* ortius *G* *Hor. carm.* III 17,
12 sq. III. *B* II. *K* U. *L*

nisi fallit augur

Annosa cornix —,

'hoc Tibūr huius Tiburis'.

In 'ur' productam unum invenitur commu|ne duum generum: 'hic' et 'haec fūr huius furis'.

VIII 35 In 'as' correptam Graeca masculīni vel feminīni vel neutri vel communis generis: 'hic Arcās' [propriū] 'huius Arcadis', 'haec Pallās huius Palladis', 'hoc Cerās' [propriū loci] 'huius Ceratis', 'hic' et 'haec Arcās' [gentile] 'huius Arcadis'.

In 'as' productam Graeca et Latina masculīni vel feminīni vel neutri vel communis generis, ut 'hic Atlās huius Atlantis', 'hic Maecenās huius Maecenatis', 'haec civitās huius civitatis', 'hoc vās huius vasis', 'hic' et 'haec Capenās huius Capenatis'.

In 'es' correptam Latina masculina vel feminina vel communia duum vel trium generum, ut 'hic Coelēs huius Coelitis', 'haec segēs huius segētis', 'hic' et 'haec milēs huius militis' - Ovidius in II metamorphoseon:

Miles erat Phoebes

de Callistone dicit —, 'hic' et 'haec' et 'hoc terēs' - Virgilius in VII:

sed haec terētī mōs est aptare flagello —,

'hebēs hebetis', 'sospēs sospitis' - Iuvenalis in V:

nec umquam

Depositum tibi sospes erit —,

'hic' et 'haec' et 'hoc hospēs huius hospitis'. Lucanus in V:

Hospes in externis audivit curia tectis,

1 fallat B ^u agur D 2 annosa] h annos a H 3 hoc] b hic B titur L tituris L 4 producta B duorum GL uel duum g 6 correpta B 7 ut hic arcas GLK propriū om. H Arcadis] d archadis RDH 8 caeras GLK 'Plures Codices, nec ū spernendi, omittunt propriū loci' Krehlius Ceratis] scripsi

ceradis RBDII caeradis GLK hi H 9 'huius arcadis' gentile L archadis

Dd 10 producta B graeca masculīna et GLK masculīna K 11 adlas Dd

athlas BHLK athlantis / huius H atlantis Dd atlantis BL 12 hoc uas

— Capenatis add. g uassis K 14 correpta B masculina latina GLK 15

Coelēs] r codes R 16 Ovid. metamorph. II 415 18 erant R phebes K

19 calistone DHGLK teres huius teris Dd Verg. Aen. VII 731 VII ex IIII corr. B VI H 20 tereti] sic etiam lib. ¶ § 25 et infra § 65 teriti LK lento Vergilius, apud quem teretes extat in versu praecedente: teretes sunt aclydes illis | Tela. tereti v. 731 etiam duo ex Burmanni libris Vergilianis, ex Prisciano scilicet interpolati

21 Iuv. sat. V 13, 177 sq. V] H et sic libri plerique lib. V § 25, omnes infra § 65; h. l. III. RBD IIII. GLK 22 nec umquam] cf. lib. V § 25 23 tibi] † (i.

e. nel pro t) G 24 et hoc del. dk hospes] b **pes B ospes ubique h. l. GK h huius .tis

ospes L huius om. H Luc. Phars. V 11 cf. lib. V § 24

p. 749 P. 'haec hospes curia'. (invenitur tamen et 'haec hospita': Virgilius in Aeneidos. III:

bellum, o terra hospita, portas.

5 similiter 'haec sospes' et 'sospita' prolatum est ab auctoribus. Ovidius in II fastorum:

Sospita delubris dicitur aucta novis.

neutra quoque supra dictorum pluralia tradit usus. Statius in IIII 36 Thebaidos:

10 Accipias, fessisque libens iterum hospita pandas
Flumina.)

In 'es' productam tam Graeca quam Latina masculini generis vel feminini vel communis: 'hic Chremēs huius Chremetis' et 'Chremis', 'hic verrēs huius verris', 'haec caedēs huius caedis', 'hic' et 'haec herēs huius heredis'.

15 In 'is' correptam tam Graeca quam Latina masculini generis vel feminini vel communis: 'hic Paris huius Paridis' vel 'Paris', 'hic collis huius collis', 'haec Thetis huius Thetidis', 'haec cuspīs huius cuspidis', | 'hic' et 'haec utilis huius utilis'.

In 'is' productam Graeca et Latina masculina vel feminina vel communia: 'hic delphis' vel 'delphin huius delphinis', 'hic Arīs' [proprium] huius Arinis' - Cicero pro Scauro: Arinis uxorem -, 'haec Soteris huius Soterinis' - Plautus in vidularia:

Immo id, quod haec nostra est patria et quod hic
meus

25 Pater, illic autem Soterinis est pater -,
'hic Dis' [proprium, id est Πλούτων] 'huius Ditis' et 'hic' et 'haec dis'

1 hospita] sic h. l. etiam K Verg. Aen. III 530 In om. K 2 aenidos G
aeidos K III aeneidos Hd IIII aeneidos B .III. RDK II. L 4 Ovid. fast. II
6 dicitur] ex ducitur corr. H dicitur LI uel ducitur
accipiens D fessisque GLK 11 generis quam G feminini uel neutri uel K
12 uel communis — Verris om. D uel communis add. d chremes K cremes H
huius om. L cremetis H et Chremis] om. R add. r et chremis K et huius cre-
metis H 13 heris Rr haeres G huius add. b 14 haeredis G 15 his Rr
correpta B masculi R 16 communis ut hic B 17 haec] hae R Thetis] d
tētis DG tetis K thitis L tetidis R thethidis d thetis D tetis G tithis L tetis K
thetis uel theditis B cuspidis] d cuspidis DH 19 productam] r producta
RB et masculina B 20 ut hic L delphis uel delpha huius delphinis GL 21
Cic. pro Scauro cf. lib. VI § 28 cauro Dd stauro Kk 22 Plaut. vidul. fr. 10 p.
442 Both. uidullaria Rr 26 hic Dis] d his dis ni f. D *** id est (est) H

ΠΛΟΥΤΩΝ D plouton B pluton RH plauton Lb ΜΙΑΩΤΩΝ Kk ΜΙΑΙΩΤΩΝ G ditis hic
huius ditis
HG et haec et hoc dis Dd et haec di+(ti)s haec uis L

p. 749. 50 P.

[appellativum] 'huius ditis', 'haec vīs huius vis', 'hic' et 'Sannīs huius Sannitis'.

- 37 In 'os' correptam unum Latinum neutrum 'hoc ōs || huius ossis', quod etiam 'hoc ossum' antiqui protulerunt. Gellius libro XXX: calvariaeque eius ipsum ossum expurgaverunt inauraveruntque. 5

In 'os' productam Graeca et Latina masculini vel feminini vel neutri vel communis generis: 'hic herōs huius heroīs', 'hic nepōs huius nepotīs', 'haec dōs huius dotīs', 'hoc ōs huius orīs', 'hic' et 'haec compōs huius compotīs'.

In 'us' correptam Latina masculini vel feminini vel neutri vel communis duum vel trium generum: 'hic lepūs huius leporīs', 'haec Venūs huius Venerīs', 'hoc tempūs huius temporīs', 'hic' et 'haec Ligūs huius Liguris', 'hic' et 'haec' et 'hoc vetūs huius veterīs'.

In 'us' productam Graeca vel Latina masculina vel feminina vel communia vel neutra, ut 'hic Melampūs huius Melampodīs', 'hic mūs huius murīs', 'haec virtūs huius virtutīs', 'hic' et 'haec sūs huius suis', 'hoc tūs huius turīs'.

- 38 In 'ys' Graeca masculina vel feminina: 'hic amphibrachys huius amphibrachyīs', 'hic Capys huius Capyīs', 'haec Erinys huius Erinyīs'.

In 'aes' Latinum unum masculinum 'hic praes huius praedis' et unum neutrum 'hoc aes huius aerīs', cuius plurales obliqui in raro sunt usu, 'aera aērūm aeribus'. Cato in oratione, qua in senatu suavit, ut

1 appellativum *om.* G appellativum *D* distis *K* haec vis] *b* huius *B* sannīs sannitis *L* 3 correpta *B* hoc os *d* haec os *D* huius *om.* *K* 4 A Gellius *h* Gellius lib. XXX] *i. e.* *Cn. Gellii annalium libro XXX. libro XXXIII haec assignat Charisius p. 40. 112 P. indeque Krausius fr. hist. R. p. 205, Rothius fr. 20 p. 308*

lib *r* liber *R* libri *Dd* in libro *H* calvariaeque *Dd* 5 ipsum ipsum *K* expurgaverunt *H* inauraveruntque (h) *K* hoc *K* graecam *Rr* masculini et feminini *L* 7 haeros *L* aeros (h) *G* aeros *K* herohis *R* haeroīs *L* aeroīs (h)

G aeroīs *K* haeroīs (d) *D* hic nepos *Rr* 10 correpta *B* communis generis et hoc vetus veteris *K* 11 haec nenus huius veneris *Rr* 13 ligoris *LK* haec vetus *K*

14 producta *B* uel latina uel masculina *GL* uel latina uel masculina *K* uel neutra uel communia *L* 15 ut postea insertum et ad mg. add. in *L* 16 post

nel opus opuntis *add. B* haec orous huius orontis *D del.* *d* hic odipus huius odipodis *GL* et ex hic ophus huius oplundis *corr. K* sus suis *G* 18 ys] is *D* ut hic *K* amphibrachis *RB* amphibrachis *D* amphibrachys

G amphibrachis *Rr* amphibrachyīs *D* amphibracheys *B* amphibrachys *G* amphibracheis *H* amphibrachis *L* .yis *K* 19 hae *Rr* haec *BH* capis *DH* huius

om. D capys *R* capyīs *H* capeys *B* capydis *GL* .yis *K* haec *add. d* Erinys] *b* herinys *D* herynys *RG* herynys *BLK* herynys *H* erinys *H* erinys *B* herynus *R* herynīs *LK* herynys *G* haerinyīs *D* 20 es *B* ut hic praes *DGL*

predis *B* 21 plurales] *h* pluralium *RBDH* usu] *r* huius *R* 22 aera] ex *corr. d* Cato in oratione . . . ut plura aera equestria ficerent: *Meyerus l. l. p. 85 sq. cf. Brillenburgium de M. Porcio Cat. p. 71* quia *D* quia *h* suavit *K*

p. 750. 51 P.

p. 317 K.

plura aera equestria fierent: nunc ergo arbitror oportere restitui, quin minus duobus milibus ducentis sit aerum equestrium. in eodem: de aeribus equestribus de duobus milibus actum.

5 In 'aus' Latina duo feminina: 'haec laus huius laudis', 'haec fraus huius fraudis'.

In 'ans' Latina masculina vel communia duum vel omnis: 'hic quadrans huius quadrantis', 'dodrans dodrantis', 'hic' et 'haec infans' [τὸ νήπιον] 'huius infantis', 'hic' et 'haec' et 'hoc infans' [ὁ ἄλαλος, huius] 10 'infantis' et 'amans', quod nomen est, cum pro amatore accipitur, 'amantis'. invenitur etiam unum femininum, 'haec glans huius glandis'. sic enim Lucretius, ut supra dictum est, profert et Ovidius in XIII metamorphoseon:

ut lata plumbea tunda

15 Missa solet medio glans intabescere caelo.

In 'ens' Latina masculina vel feminina vel communia duum vel trium 30 ge||nerum: 'hic Vfens huius Vfentis', 'haec mens huius mentis', 'hic' et 'haec parens huius parentis', 'hic' et 'haec' et 'hoc prudens huius prudentis'.

20 In 'ons' Latina masculina vel feminina vel omnis: 'hic mons huius montis', 'haec frons huius frontis', 'hic' et 'haec' et 'hoc insons huius insontis', quod solum teste Probo o ante 'ns' habet correptam, et eius simplex 'sons sontis'.

In 'uns' similiter Latina masculina: 'hic Arruns huius Arruntis'.

25 In 'yns' unum Graecum invenitur femininum: 'haec Tiryus huius Tirythis'.

1 aequestia (s?) LK ergo om. GLK oportere] b oportere B 2 institui Lipsius de militia Romana lib. I dial. V p. 33 ed. Antwerp. a. 1598, quem tacite sequitur I. F. Gronovius de pecunia vet. III 2 p. 275 ed. Amst. 1656 quin minus] scripsi qui minus H quo minus rell. ne quo minus Lipsius quo ne minus C. T. Zumptius ib. d. röm. Ritter etc. p. 13 milibus actum ducenti Dd 3 aequestrium RDHG

Cato in eodem (sc. libro): Meyerus l. l. eadem Krehlius 'pertinet fortasse de aeribus equestribus ad titulum orationis' Krehlius aequestribus RD equestrioribus R 4 auctum R 5 feminina duo H 7 ans] d as D 8 huius dodrantis GL hic et haec et hoc infans ΟΑΑΤΟΝΗΠΙΟΝΑΛΟC huius infantis B τὸ νήπιον] om. H ΟΑΑ ΤΟΝ ΝΗΠΙΟΝ ΑΛΑΛΟC Rr huius infantis ΤΟΝΗΠΙΟΝ GLK • 9 hic et haec — infantis in mg. add. K ὁ ἄλαλος] hic om. RBH ΟΑΑΑΑΑΟC G huius om. DGLK 10 pro add. d 12 Lucretius] v. lib. VI § 96 ut] et r Ovid. metam. XIII 825 sq. cf. lib. VI § 96 14 blumbea K 15 missa K missa solet missa solet L solent Hh glans ut Rr 17 hic mens Rr 20 omnis K omnis generis D omnis ut H 22 insonthis D Prob. de cath. nom. p. 1473 P. 130 L. cf. p. 1444 P. 104 L. correptum L 23 et huius K 24 masculina uel feminina L aruns GLK aruntis GLK 25 hyc Rr tyryns RGLK tyryns BD tyrrins H 26 tyryntis R tyryntis BGLK tyryntis D tyrryntis H

p. 751 P.

p. 317. 18 K.

In 'ars' Latina masculina vel feminina: 'hic Mars huius Martis',
'haec ars huius artis'.

In 'ers' Latina omnis communia generis: 'hic' et 'haec' et 'hoc
iners huius inertis'.

In 'ors' Latina masculina vel feminina vel omnis: 'hic Mavors huius
Mavortis', 'haec cohors huius cohortis', 'haec sors huius sortis' - cuius
nominativum 'haec | sortis' protulit Plautus in Casina:

Vide ne qua illic insit alia sortis sub aqua - ,

40 'hic' et 'haec' et 'hoc concors huius concordis'.

In 'urs' Latina communia trium generum: 'hic' et 'haec' et 'hoc 10
Tiburs huius Tiburtis' [gentile].

In 'uls' unum femininum: 'haec puls huius pultis'.

In 'ems' unum femininum: 'haec hiems huius hiemis'.

In 'abs' Graeca et Latina masculina et feminina: 'hic Arabs huius
Arabis', 'haec trabs huius trabis'. vetustissimi tamen etiam 'trabes' pro 15
'trabs' proferebant. Ennius in Medea:

Vtinam ne in nemore Pelio securibus

Caesa accedisset abiegna in terram trabes.

In 'ebs' correptam Latina omnis communia: 'hic' et 'haec' et 'hoc
caelëbs huius caelëbis'.

In 'ebs' productam unum femininum Latinum: 'haec plëbs huius
plebis'; dicitur tamen et 'haec plebes huius plebei'. Lucanus in III:
nescit plebes ieiuna timere.

In 'obs' feminina Latina: 'haec scobs huius scobis' et 'scrobs hu-

1 martys D post Martis: haec mars huius martis add. R del. r 3 latina
ex latinum corr. K omnia communis B communis RH communi rh commune

uel generis
G 5 masculina feminina K omnis hic mauors D 6 coors RGLK coortis
RGK hortis L haec sors] exortis D haec sortis d haec sors huius sortis haec

sors huius sortis K 7 Plaut. Cas. II 6, 28 cassina K 8 ne qua] Kr cum
Plauto neque RDH ne quae BGL aliqua sortis B sortis etiam Plaut. Vet. m.
pr. sors m. alt. 9 concordis] b concondis B 12 uls in mq. add. h puls ex

plus corr. B 13 emps Rr haec in litura h chiemps gemis Rr 14 arbs H
graeca masculina latina (et L et infra lin. K) feminina GLK et masculina et

b
BH araps Dd arbs Hh 15 etiam om. HK pro trabis B 16 Enn. Med.
fr. 1 v. 1 sq. p. 52 Both. Med. exulis fr. 1 v. 1 sq. p. 36 Ribb., p. 124 Vahl., apud
quos v. l. rell. h. l. testium conferenda est 17 memore RB 18 cessa GL cesae

c
Prisc. de metr. Ter. § 14 cod. regin. 1709 saec. X teste H. Keilio accedisset K
accidisset r cecidisset h Coloniensis cecidissent Prisc. l. l. cum aliis testibus

n
abiegna in terram] in terram abiegna (abiegna Rr abi•egna K abiegna G) libri h. l.
abiegnae (abiegne cod. reg.) ad terram Prisc. l. l. et alii abiegna ad terram alii
19 ebs] r eps R correpta B communia K 20 celebis K 21 ebs] r eps

c
R hae R 22 plebi Rr Luc. Phars. III 58 III. L 23 plebis ieiuna (i)
Kk 24 latina feminina GLK et haec scrobs g scrobs scrobis L

p. 751. 52 P.

p. 318. 19 K.

ius scrobis' (sic alii; sed Probus nominativum protulit similem genetivo), quod Plautus masculino genere profert in Amphitrione:

Ibi scrobes effodito tu plus sexagenos in dies.

In 'ybs' unum masculinum: 'hic chalybs huius chalybis'.

6 In 'urbs' unum femininum: 'haec urbs huius urbis'.

In 'aps' unum femi|ninum: 'haec daps huius dapis'. sed nominativus in usu frequenti non est, quem Livius Andronicus in I Odis-siae ponit:

Quae haec daps est, qui festus dies?

10 Horatius accusativum protulit in | II carminum:

Ergo obligatam redde Iovi dapem.

idem genetivum in IIII:

Nunc in reluctantes dracones

. Egit amor dapis atque pugnae.

15 idem in epodo:

mutatae dapis

Inemori spectaculo.

In 'eps' masculina et omnis: 'hic manceps huius mancipis', 'hic' et 'haec' et 'hoc particeps huius participis'. 'adeps' vel 'adipes' in utro-que genere invenitur. Varro in II rerum rusticarum: adipe suilla.

In 'ops' Latinum femininum unum: 'haec Ops huius Opis' [nomen matris deum et copia] (eius quoque nominativus in usu frequenti non est, sed illius, quod ex eo componitur, commune omnis, 'hic' et 'haec' et 'hoc inops huius inopis'. vetustissimi tamen etiam 'hic' et 'haec' et 25 'hoc ops' et 'cops' pro 'opulentus' et 'copiosus' proferebant. Accius de Hercule dicens:

1 Probus de cath. nom. p. 1462 P. 120 L. similem protulit BH 2 plautus D amphitrione D amphitrione L Plaut. Amphit. fr. 11 p. 422 Both. cf. lib.

V § 41 3 scrobes] add. r scrobes G scrobis LK ^{uel effodito} effodi Dd tu plus] scripsi

duplus Dd plus RBHGLK 'in aliis duplos' m. rec. in R indiges Rr 4

ybs] r yps R ibs BHGLK chalybs] π calybs rd calyps RD calips G calibs

BHLKg chalybis] π calibis libri 5 ubi H 6 aps] r abs RD 7 Livius] r

libius RDHGLK andranicus K odissia H odisei K odisei G odisei L

Liv. Andr. Od. 1 v. Hermannum elem. d. m. p. 619 coll. Hom. Od. 1 225 10 oratius Gk aratus LK Hor. carm. II 7, 17 in II. carminum accusativum protulit

B in om. H carmi spscr. in K 12 genetivum] rd genetivum RD Hor. carm. IIII 4, 11 sq. III. GL 13 in se luctantes L 15 Hor. epod. 5, 33 sq.

epodo H 16 motate LK motatae l dapes K 17 inemori] α Horatius

in memori B memori rell. 18 ebs BD masculini HGLK ut hic manceps K 20 genenere B Varro in II rer. rust. v. lib. V § 41 adipes illa libri

21 ops] d obs BD feminum H unum om. BD add. d 22 copia ** eius L

frequenti in usu G 23 hic haec et hoc inops R hic et haec inops B 24 ta- uel cops

men om. H 25 ops] r obs R et cops] et cors G et corps et cops D et corps uel r

Kk opulentur Rr post opulentus: et corpulentus add. RBDGK et copulentus (in litura n l) L actus H Aut. fragm. inc. 31 p. 253 Both. XVI p. 190 Ribb.

26 de bercule L de bertule G

quorum genitor fertur esse ops gentibus,
 42 pro 'opem ferens et auxilium gentibus'. sic Caper. potest tamen etiam
 feminino genere hic intellegi figurate coniunctum masculino, ut si dixisset
 'quorum genitor auxilium fuit gentibus'. tamen nominativo eius usus est
 Plautus in *cistellaria*:

Itaque me Saturnus eius patruus. - Et Castor pater! -
 Itaque me Ops opulenta illius avia. - Immo mater
 quidem!)

et Graeca: 'hic Pelops huius Pelopis', 'hydrops hydropis', 'merops
 meropis'.

In 'yps' Graeca: 'Cinyps Cinypis'.

In 'irps' Latinum unum: 'hic' et 'haec stirps huius stirpis'.

In 'ax' correptam Latina et Graeca, ut 'haec fāx huius facis', 'hic abāx]
 huius abacis', quod tamen et 'hic abacus huius abaci' frequens invenitur.

In 'ax' productam Graeca et Latina sunt masculina vel feminina vel 15
 omnis, ut 'hic Phaeāx huius Phaeacis', 'haec pāx huius pacis', 'hic' et
 'haec' et 'hoc audāx huius audacis'.

In 'ex' correptam Graeca et Latina masculina et feminina et commu-
 nia trium generum: 'hic Lelēx huius Lelegis', 'hic grēx huius gregis',
 'haec ilēx huius ilicis', 'hic' et 'haec' et 'hoc artifēx huius artificis'.

43 In 'ex' productam Latina masculina vel femini]na sunt vel communia
 trium generum: 'hic rēx huius regis', 'haec lēx huius legis', 'hic' et
 'haec' et 'hoc exlēx huius exlegis'.

In 'ix' correptam Latina masculina vel feminina: 'hic calīx huius ca-
 licis', 'haec pīx huius picis', 'haec nīx huius nivis'.

In 'ix' productam Graeca et Latina masculina vel feminina vel com-
 munitia trium generum: 'hic Phoenīx huius Phoenicis', 'haec cornīx huius
 cornicis', 'hic' et 'haec' et 'hoc felīx huius felicis'. oportet autem scire,
 quod Graeci i et y ante x brevem esse volunt, etiam si in obliquis produ-

1 esse fertur *K* obs *R* 2 auxilium sibi gentibus *H* Caper] *de dub. gen. se-*
cundum Osannum de Capro p. 12 etiam *om. G* 3 hic *Rr* hoc *H* dixisset *R*
 4 inusus *K* 5 plaustus *Dd* *Plaut. cistell. II 1, 37 (42) sq.* 6 patruus eius
Plautus et castor *libri Prisc. cum Vet. Plauti; leg. ecastor* pater] *r* patrem *R*
 7 mops *Rr* imo *K* 9 Pelops] *b* pelops *B* 11 ips *H* graeca *spscr.*
K cynips *RH* cynyps *BDGL* cynipis *H* cynipys *B* cynypis *L* cinyphys *R* cy-
 niphys *D* 12 strips *R* stirpis] *r* stripis *R* 13 correpta *B* ut *om. H*
spscr. K 14 tamen hic *D* 15 producta *B* 16 ut *om. BD* hifeax *in* hic
 pheax *corr. L* Phaeax] *r* pheax *DHGK* faeax *R* feax *B* pheacis *BDHGLKr*
 feacis *R* 18 correpta *B* uel feminina *L* 19 hic Lelex] *h* haec lelex *RHGLK*
 lelex lelegis *H* hic grex huius grecis haec lelex huius lelegis *B* 21 *post*
In ex pro unan fol. excidit in B cf. § 46 uel masculina uel *L* sunt et commu-
 nia *GLK* 22 "hic et haec et hoc exlex .gis" haec lex .gis *Kk* 23 exlex] lex *R*
 25 hic pix .cis *G* 26 graeca latina *GLK* 27 penix *R* phenix *GL* phenix
H huius *om. H* hius *R* phenicis *GL* haec cornix *ex* hic cornix *corr. K*
 28 autem] tamen *HK* 29 et *om. K* *y]* *l, add. k e G et in litura ni f. L*

p. 753 P.

p. 320. 21 K.

catur, ut 'Φοῖνιξ Φοίνικος', 'βόμβυξ βόμβυκος', a vero secundum geneti-
vum etiam in nominativo produci vel corripitur dicunt, ut 'κόλαξ κόλακος'
corripitur in nominativo, quoniam et in genetivo corripitur, 'Φαίλαξ' vero
'Φαίλακος' in utroque producitur. Latini tamen omnes vocales bitempores,
5 id est διχρόνους, habentes, ad genetivum respicientes dicunt produci vel
corripitur vocales ante x positas in nominativo. inveniuntur igitur in 'ix'
productam Latina, ut ostendi, feminina vel omnis: 'haec nutrīx huius nu-
trīcis', 'hic' et 'haec' et 'hoc pernīx huius pernīcis'.

In 'ox' correptam femininum: 'nōx noctis', et ex hoc compositum 44
10 commune: 'hic' et 'haec' et 'hoc pernōx pernoctis'. Iuvenalis:

si luditur alea pernox.

In 'ox' productam femininum vel omnis: 'haec vōx huius vocis', 'hic'
et 'haec' et 'hoc velōx huius velocis', 'atrōx atrocis'.

In 'ux' correptam masculina vel feminina: 'hic Volūx huius Volucis',
15 'haec | nūx huius nucis'.

In 'ux' productam masculinum: 'hic Pollūx huius Pollucis', femini-
num: 'haec lūx huius lucis'.

In 'yx' Graeca tam masculina quam feminina: 'hic sandyx huius sandy-
cycis', 'haec Styx huius Stygis'.

20 In 'aex' femininum: 'haec faex huius faecis'.

In 'aux' unum femininum: 'haec faux huius faucis'.

In 'alx' unum femininum: 'haec falx huius falcis'.

In 'anx' unum: 'haec lanx huius lancis'.

1 Φοῖνιξ Φοίνικος] μ phoenix phoenicos RDK phenix phenicos GL phoenix
phoenichos H βόμβυξ βόμβυκος] μ bombix bombicos RDGLK BOMEYΞ. BOMEY-

KOC in lacuna h 2 ut ΚΟΛΑΞ. ΚΟΛΑΚΟΣ in lacuna h ΚΩΛΑΞ ΚΩΛΑΚΟΣ Rr ΚΑΛΑΞ ΚΑΛΑ-
ΚΟC K colax colacos L 3 corripitur (un) R corripunt K corripunt nomina-

tino GL et om. H corripitur om. DH producitur Rr producitur K Φαίλαξ —
producitur om. R add. r Φαίλαξ] μ phaeax Dr pheax HGLK uero om. μ

4 Φαίλακος] μ phaeacis Dr pheacis HGLK tamen] autem L bitemporis RrD

bitemporis HK 5 idem Rr ΔΙΧΡΩΝΟΥC Rr ΔΙΚΡΟΝΟΥC G ΔΙΚΡΟ*** H ΔΙΚΡΟΜΟC h
ΔΥΚΡΩΝΟΥC L ad] et GLK getium R 6 in. positas in H ix] x L 7

ostendimus H 9 ex eo compositum GK 10 huius pernoctis L Iuv. sat. III

8, 10 12 productum H uox .cis G 13 uelox huius cis L post uelocis:

atrox — uolucis om. R add. r 14 post feminina: uel communia add. D uelux

H hufus om. GL uelucis H 15 post nucis: hic et haec dux add. D hic et

haec dux huius ducis h 16 masculinum uel femininum GL masculinum et femini-

num K pullux huius .lucis G pullux huius .cis K pullux .cis L femininum

om. GLK 18 In ix H quam] tam L feminina sandyx GLK feminina haec

sandyx g sandix DH huius om. L sandycis] g sandicis RDG .cis L 19

hic styx (r) L hic styx G hic styx stycis K styx Dd stix H huius hic et

h. l. fere ubique om. L Stygis] h stic*** R sticis Dr sticis G sticis uel stycis H

.gis in litura l cis ni f. L 20 In ex H faex] d fex DH fecis DH 21

faux faucis H 22 alx unum haec L 23 aux unum femininum GLK lan-

cis Rr

p. 753. 54 P.

p. 321 K.

In 'unx' unum: 'hic' et 'haec coniunx huius coniugis'.

In 'arx' unum femininum: 'haec arx huius arcis'.

In 'ac' unum neutrum: 'hoc lac huius lactis'.

In 'ec' unum neutrum: 'hoc || allec huius allecis'.

In 'ut' 'hoc caput huius capitis'.

DE GENETIVO SINGVLARI TERTIAE DECLINATIONIS.

VIII 45 Et haec quidem terminationes nominativi tertiae declinationis. geneti-
vus autem eius in 'is' desinit correptam, excepto uno monosyllabo, 'haec
vis huius vis', quamvis omnes aliae declinationes producant terminationem
eiusdem casus.

Oportet autem scire, quod in quibusdam pares habeat genitivus ter-
tiae [declinationis] suo nominativo syllabas, in quibusdam una, in aliis
duabus syllabis vincat.

Et pares quidem habet in nominibus in e desinentibus correptam, ut
'hoc marē huius maris', 'hoc monilē huius monilis', et in quibusdam in
'er' vel in 'es' productam vel in 'is' tam correptam quam productam
exeuntibus, ut 'hic pater huius patris', 'hic verrēs huius verris', 'haec
caedēs huius caedis', 'hic collis huius collis', 'haec avīs huius avis', 'haec
vis huius vis'.

In aliis autem omnibus eiusdem declinationis nominibus una syllaba
superat nominativum genitivus, ut 'schema schematis', 'Cicero Ciceronis',
'consul consulis', 'pecten pectinis', 'baccar baccaris', 'lis litis', 'apex
apicis'. excipitur 'haec caro huius carnis', in quo pares habent syllabas
genitivus et nominativus (inveniuntur tamen veteres, qui genetivo similem

1 unum *post unx om. D* unum commune *GL* haec et hoc coniunx *Rr*
coniunx coniugis *G* coniunx coniugis *K* 3 In hac *Rr* unum nomen neutrum
GK haec lac *H* huius *om. L* 4 In haec *Rr* hallec huius .cis *K* 5 ut
ut hoc caput *H* 6 SINGVLARI] casu singulari *Dr* casu nuō singū *G* tertie *D* 7 haec
Rr tertiae declinationis nominativi *L* "declinationis" tertiae genitiuus † (i. e. enim)
eius dissinit in is *K* 8 autem *om. GL* in his *Rr* 9 producant (i) *L* 11 scire
(r) *L* pares quidem *Rr* pares habeat in *litura h* habet * (&) *Dd* habet *L*
12 declinationis *om. DGLK* 13 vincit *L* 14 nominibus] n^oū *L* nomina-
tuo *K* 15 munile *GLKr* munilis *Gr* .lis *LK* 16 er et es *G* productam
et in *L* uel is *K* tam correptam quam productam *om. GLK* tam is correptam
tam productam in *my. k* 17 haec caedis *Dd* 20 eius declinationis *H* eius decli-
nationis *h* syllaba *spscr. L* 21 ut] hoc *L* scema *GK* scema .tis *L*
scematis *K* 22 pectinis] r pecten *RK* bacchar baccharis *H* bacar .ris *L*
23 apicis *G* excipiuntur *L* excipiuntur *K* caro carnis *H* syllabas geneti-
uus nominatiuum *Rr* 24 nominatiuus et genitiuus *L* et in genitiuus et nominati-
uus *corr. K* genitito *K* genetiium similem nominatiuo *H*

p. 754. 55 P.

p. 321. 22 K.

nominativum | protulerunt), et 'senex senis' et 'supellex supellectilis', in quo duabus syllabis vincit genetivus nominativum. (huius quoque nominativum quidam similem genetivo protulerunt.) et omnia, quae a capite composita in 'ps' desinunt, similiter habent duabus syllabis superantem genetivum, ut 'anceps ancipitis', 'biceps bicipitis', 'centiceps centicipitis', quae veteres in 'es' proferentes secundum regulam declinabant: 'ancipes ancipitis', 'bicipes bicipitis', sicut 'hospes hospitis', 'sospes sospitis'; iuniores vero gaudentes breviloquio per concisionem ea protulerunt, quod et in aliis dictionibus fecisse inveniuntur, ut 'dic', 'duc', 'fac', 'fer' pro 'dice', 'duce', 'face', 'fere', nec non etiam vocativos in 'ius' terminantium propriorum: 'Virgili', 'Terenti' pro 'Virgilie' et 'Terentie' dicentes, de quibus iam docuimus.

Paenultima vero eius declinationis in quibusdam producitur, in quibusdam corripitur. producitur quidem in iis, quorum nominativus in longam desinit seu natura sive positione, ut 'söl sölis', 'Titän Titänis', 'delphin delphinis', 'für füris', 'Maecenäs Maecenätis', 'mercēs mercēdis', 'Sannīs Sannitis', 'Crenīs', nomen proprium nymphae, 'Crenidis', 'ös öris', 'mūs müris', 'praēs praēdis', 'väs väsis', 'laūs laüdis', 'infāns infāntis', 'Arrüns Arrüntis', 'Aris Arinis', 'inērs inērtis', 'vecōrs vecōrdis', 'puls pültis', 'allēc allēcis'. excipiuntur in 'on' desinentia Graeca et in 17 o tam Latina quam notha, quod tam corripere quam producere licet ea in nominativo. haec enim vocalis [id est o] quamvis in nominativo producatur, in genetivo non semper producitur paenultima, sed in quibusdam,

1 protulerunt *G* et senex] *r* ut senex *RD* et senex *K* subpellex *R* supellex *HGL* supellectilis *HGLr* 2 duobus *H* syllabis duabus *K* 3 quidam] quidem *L* similem quidam *K* genitivos *K* 5 accipitis *D* biceps—centicipitis *om.* *GLK* 6 in aes *K* proferentes *Rr* ut ancipes *GK* huius ancipitis *r* 7 biceps *G* sospes sospitis hospes hospitis *GL* sospes .tis ospes .tis *K* 8 vero] *r* autem *R* quod et in] *d* quod in *DL* 9 a niuntur *iterum* *inc.* *B* cf. § 43 *init.* 10 fere] *facere* *Dd* in us *Dd* propriorum in ius terminantium *GLK* 11 uirgeli trenti *GL* uirgili pro uirgilie et terenti pro terentie *B* et terenti *D* et terenti *H* Virgilie] *r* uirgiliae *R* et *om.* *L* terentiae *K* terentiae *RD* trentie *HGL* dicentes *ex* producentes *corr.* *L* 13 De temporibus penultimae tertiae (penultime tertiae *D*) declinationis *inscr.* *DI* eius] huius *G* eius *de* *LI* 14 his libri] 15 desinit sillabam *h* sive] seu *GLK* delphin delphinis *G* delphin .nis *L* 16 fur furis] *bh* furor furoris *B* furor furoris fur furis *RR* lien lienis fur furis *GL* maecenas *R* mecenas *BDHGLK* mecenatis *BDHG* .tis *LK* 17 Crenis] *k* crenis *Rr* chrenis *B* chrenis *D* crinis *GLK* nimphae *LK* nimphe *G* Crenidis] *k* crendis *D* chrenidis *B* crinidis *GLK* 18 uassis *K* 19 aruns *D* aruns *G* Arruntis] *r* aruntis *RDG* Aris Arinis] *om.* *K* arris arrinis (arrinis *ex corr.* *h*) *Hh* arris arrinis *D* arris arrentis *RB* arris arrentis *r* uacors uacordis *D* 20 puls *ex plus corr.* *R* hallec hallecis *BG* hallec .cis *K* allectis *Rr* 21 quod in nominatio tam producere quam corripere licet ea *L* producere quam corripere *H* liquet *G* 22 haec nim *Rr* uocalis *id est* *Bb* producatur in] *h* producatur sed in *H* *rell.* 23 sed *ante* in quibusdam *in mg.* *K* quibus *dam* *Rr*

in aliis autem corripitur. quando autem producitur vel quando corripitur, cum de nominativo et genetivo exposuimus dictum est. praeterea corripunt praedictam paenultimam in 'ms' vel 'bs' vel 'ps' vel 'x' desinentia, si vocalem brevem ante eas consonantes habuerint, velut | 'hiems huius hiemis', 'caelebs caelibus', 'manceps mancipis', 'fax facis', 'artifex artificis'; nec non producentia terminationem nominativi corripunt paenultimam genetivi: 'hic' et 'haec' et 'hoc par huius paris', 'Lar Laris', 'vas vadis', 'pes pedis', 'Ceres Cereris', 'compos compotis', 'bos bovis', 'sus suis', 'grus gruis'. corripientia quoque nominativum in quibusdam corripunt paenultimam genetivi, in quibusdam producent. producent in 'al' et in 'el' neutra et in 'ar' similiter neutra derivativa, ut 'hoc tribunale huius tribunalis', 'cervicale cervicalem', 'mel mellis', 'fel fellis', 'calcarius calcaris', 'lacunarius lacunaris', 'lucarius lucaris'. in 'or' quoque desinentia alia producent, alia corripunt paenultimam genetivi. producent, ut 'hic cursor huius cursoris', 'hic' et 'haec auctor huius auctoris'; corripunt: 'hic Hector huius Hectoris', 'haec arbor huius arboris', 'hic' et 'haec || memor huius memoris'; quando vero producent et quando corripunt, cum de nominativo tractabatur docuimus. alia vero omnia, quae nominativi terminationem corripunt, similiter paenultimam genetivi corripunt, ut 'toreuma toreumatis', 'Hannibal Hannibalem', 'vigil vigilis', 'cornicen cornicinis', 'agger aggeris', 'vetus veteris', 'caput capitis'. excipiuntur 'inquiens inquietis', quod simplicis declinationem servavit in composito, quamvis corripiat extremitatem nominativi, similiter 'os ossis' et 'lactis lactis', quod quibusdam placet in nominativo per apocopam 'te' proferri: 'hoc lacte' enim dicebant antiqui.

DE DATIVO CASV SINGVLARI TERTIAE DECLINATIONIS.

49 Dativus tertiae declinationis nascitur a genetivo abiecta s producta i:

- 1 sed in aliis K corripitur uel quando producitur Hr 2 dictum est add. r
 3 uel in bs uel in ps B 4 habuerint [D] velut] ueluti B ut L hiems] d et in litura g haec hiems B hiemps RD huius om. GLK 5 caeleps D
 caelebis r celebis BG celebis Dd 7 genitui haec tantum hic B ut hic DGLK
 huius paris K 8 ceres .ris K cōpos L 10 alterum producent in mg.
 add. L 11 diriuata L ut litura b hoc tribunal K 13 calcar] d calcal D
 uel laqar lucar .ris L 15 cursor .ris et sic in sqq. LK corripunt ut hic GK 16
 haector RDH hiector G haectoris RD .ris G 18 quae ** nominatui H 20
 ut hoc toreuma K taureuma Gg coreuma R taurematis G anibal annibalis
 Rr annibal annibalis Dd annibal annibalis BH 21 cornicien Gg cornicis Dd
 cornicenis G ageris Rr capud Dd 22 excipitur LK inquietis b ser-
 uant Dd seruat GLK 23 similiter et os B os add. r 24 no R minatiuo in
 mg. add. r te] .t. B proferri] d perferri D 25 hoc late Hh "dicebant
 "enim K antiqui dicebant G 26 CASV om. H SINGVLARI om. G TERTIAE D
 H. in III. corr. H 27 i add. r

p. 786. 57 P.

p. 323. 24 K.

'huius schematis huic schemati', 'huius maris huic mari', 'huius Ciceronis huic Ciceroni'. inveniuntur poetae rarissime in Graecis, quae apud Graecos in i correptam terminant supra dictum casum, ipsi quoque eum corripientes. Statius in I Achilleidos:

5 Palladi litoreae celebrabat Scyros honorem. |

DE ACCVSATIVO SINGVLARI TERTIAE DECLINATIONIS.

Accusativus fit supra dictae declinationis 'is' genetivi modo in 'em' X 50 modo in 'im' conversa, ut 'huius solis hunc solem', 'huius flaminis hunc flaminem', 'huius gregis hunc gregem', 'huius regis hunc regem', 'huius Tiberis hunc Tiberim', 'huius Araris hanc Ararim', 'huius vis hanc vim', 'huius turris hanc turrim'. in una tamen terminatione, id est 'is', desinentium, quae similem habent genetivum nominativo, inveniuntur quaedam nomina accusativum 'im' finientia. sunt autem haec pferumque Graeca vel propria, quae accusativi Graeci n in m convertentia faciunt accusativum Latinum, ut 'Tiberis Tiberim', 'Fabaris Fabarim', 'Thybris Thybrim', 'Araris Ararim' (nam non potest ab alio nominativo, ut diximus, nisi in 'is' desinente in 'im' accusativus proferri. ergo 'Arar' per || apocopam 'is' protulit Lucanus in VI:

Rhodanumque morantem

20 Praecipitavit Arar),

'haec Neapolis Neapolim', 'Charybdis Charybdim'. Virgilius in VI:

Leucaspim et Lyciae ductorem classis Orontem.

idem in VIII:

A quo post Itali fluvium cognomine Thybrim

25 Diximus.

1 scematis BHGLK scemati BHGLK huius ante Ciceronis ex huic corr.
 H 2 rarissime B 3 correptam B supradictam Rr cassum G eam r
 4 Stat. Achill. I 285 achilleidos K achilleidos K 5 pallidi K litoreae celebrabat rd litoreae accelebrabat RDG litoreae accelebrabat L litoreae accelebrabat B litterea (sic ni f. in litura; littoreae h) cebrabat H litoreae lebrabat (in mg. acce) K Scyros r sciros HGLK cyceros R honorum Forte diem Statius G DE ACCVSATIVO SINGVLARI TERTIAE DECLINATIONIS ACCVSATIVVS L ACCVSATIVO CASVS BG CASVS D TERMINATIO D 7 fit spscr. in K supradictae declinationis fit GL his Rr 8 modo in im post hunc regem collocat K in m Rr conuersa*(m) B 9 huius regis hunc regem in mg. add. r 10 tyberis DHG tyberim DHG Araris hunc Ararim) k agaris hunc agarim RBK 11 Accusativus in im in GR. nominibus et similiter per terminationes sqq. in mg. l in is (his in is corr. D) BDGLr terminantium G 13 in im BDH GK haec spscr. K 14 quae spscr. K 15 tyberis DGLK tyberim DLK fabaris fabarim GLK tybris tybrim GK thibris thibrim BH thibris thibrim L 17 in his R accusativus] r accusativum RBDHG accusativum L proferre BDGLK et ex corr. h (proferri ni f. H) 18 Lac. Phars. VI 475 sq. 19 rodanumque LK 21 neapolis neapolim G neapolis neapolim BH Neapolis — (Orontem) in mg. add. r *** (sis?) R charibdis charibdim L carybdis caribdim D caribdis caribdim r Verg. Aen. VI 334 22 leucaspym D liciae RBGLK litiae H doctorem R ductoremq. Med. clas is GL orontem(h) D orontem Pal. 23 Verg. Aen. VIII 331 sq. (deficit Pal.) 24 A om. K possit tali GLK posit itali Rom. fluvium G thibrim r tybrim GLK

idem in VIII:

Principio Falarim et succiso poplite Gygen.

idem in VII:

Qui Tiberim Fabarimque bibunt.

51 'Mephitis' quoque, quod proprium est et a Graeco *μῆφίτις*, ut quibusdam s videtur, mutatione s in f translatum, rationabiliter in 'im' fecit accusativum. Virgilius in VII:

saevamque exhalat opaca | Mephitim.

idem in VIII:

Inmanem veluti pecora inter inertia tigrim. 10

idem in XI:

Velocem interea superis in sedibus Opim.

'Alpis' cum semper plurale sit, quomodo 'Syrtis', tamen et singulariter hoc, quomodo illud, invenitur a poetis prolatum et in 'em' accusativum terminans 'Alpem', cum illud 'Syrtim' facit. Lucanus in I: 15

Tunc inter Rhenum populos Alpemque iacentes.

idem in III:

Agmine nubiferam raptu superevolat Alpem.

Iuvenalis in III:

Transilit; inposuit natura Alpemque nivemque. 20

Lucanus in VIII:

Trans Pharon in medio tanget ratis aequore Syrtim.

1 idem in VIII — Gygen *post* idem in VII — bibunt *profertur* in G, *post* ^{rin} quibusdam uidetur in H, *ord. restituit h* Verg. Aen. VIII 762 2 *pcipio D*
 principioque ararim in *litura h* ararim RGLK phalarim Pal. phalerim Med. Rom.
 pollite R gigen DH gyngen G 3 Verg. Aen. VII 715 VII] α VI libri
 VIII *edd. ante α* 4 tyberim G Fabarimque] r ararimque RGLK ararim quae D
 i
 falerim qui in *litura* (qui in que *corr.*) h fabarumque Pal. fabarumque Rom. 5
 mesitis (m) G memfitis L mēfitis K est om. H μῆφίτις] sic in *litura* r mesitis
 D μεφίτις K μεφίτις L mephitis B 6 ^{trans} lactum D facit GK 7 Verg.
 Aen. VII 84 8 saevamque Med. que om. G exalat G exalat RKdh exalat
 cum Verg. Mentel. pr. a pr. m. et Goth. alt. DH opaca Pal. mēfitim G mem-
 fitim L mēfitim K mepithim Med. mēfitim ex mēfitim ut vid. corr. Pal. mēfitem Rom.
 9 Verg. Aen. VIII 730 10 Immanem HL peccora H tygrim R tri-
 grim D tigrin Pal. 11 Verg. Aen. XI 532 12 interea Rr inter eas operis
 i fidibus GL 13 Alpis] ex corr. K Alpi^s D Alpes in *litura* h sirtis L syrtis h
 14 accusativum] r accusatiur R terminans accusativum L 15 sirtim L
 Luc. Phars. I 481 16 Hunc Voss. AB cum al. libris Luc. in terrenum L
 5
 populopalpenque Rr Alpesque v. l. libr. Luc. 17 Luc. Phars. III 290 II. R
 18 rapta GLK snper euolebat K Alpen v. l. libr. Luc. 19 Iuv. sat.
 III 10, 152 IV L III. GK 20 transilit G posuit L possuit GK opposuit
 Heidelb. cum libris Iuven. 21 Luc. Phars. VIII 184 VIII] 1 VIII (IX L uono
 K) libri 22 faron RLK pharan Luc. Voss. B tanget add. r tangit cum parte
 libr. Luc. GL tangit K rates G sirtim L syrtis, syrtis v. l. libr. Luc.

p. 757 P.

p. 325. 26 K.

idem in I:

dubiam super aequora Syrtim.

praeterea inveniuntur Latina in 'im' terminantia accusativum: 'hanc turrim', 'burim', 'securim', 'puppin', 'sitim', 'restim', 'vim', 'pelvim',
 5 'tussim', 'magudarium'. Virgilius in II:

Turrin in praecipiti stantem summisque sub astra.

idem in I georgicon:

Continuo in silvis magna vi flexa domatur

In burim et curvi formam accipit ulmus aratri.

10 idem in II Aeneidos:

Taurus et incertam excussit cervice securim.

idem in I:

ingens a vertice pontus

In puppin ferit.

15 idem in bucolico:

Dulcis aquae saliente sitim restinguere rivo.

Terentius in eunucho:

Ad restim ꝑ mihi quidem res redit planissime.

Virgilius in VI:

20 Nec vim tela ferunt, licet ingens ianitor Orci.

Plautus in rudente:

seu tibi confidis fore multam magudarium,

quod significat frugis genus [id est caulis, qui nascitur ex ea parte

1 *Luc. Phars.* I 686 2 aequore aliquot libri *Luc. et sic in aequora corr. Heidelb. teste Lindemanno* 3 in im terminantia Latina *K* terminantia] *h* terminat *H*

haec *R* turrin burim] *bR* turrin tiburin burim *RBHGLK* 4 burim

puppin securim *D* puppin] *r* puppin *RGK* vim] *r* ruim *R* pelvim ***** tus-

sim (plebim) *B* 5 *Verg. Aen.* II 460 .U. *GK et ex II. mut. L* 6 turrem

Dd turrem *Fr. ut vid. in om. L* praecipiti] *h* praecipiti *H* summisque] *h*

sumisque *G* submisque *H* 7 *Verg. georg.* I 106 sq. 9 imburim *Med. Pal.*

formam et accipit *K* aratri *Hr* aratri *K* 10 *Verg. Aen.* II 224 aeneidos *G* 11

incertam] *Pal. m. alt. incerta m. pr. excusit G* 12 *Verg. Aen.* I 114 sq. 14

im *Med.* puppin] *d* puppin *DGLK* 15 *Verg. ecl.* 5, 47 (deficit *Med.*) bucolicon *B*

16 aquae ex atque corr. in *Pal.* salientae *D* salientis *GL* restinguere *Hr* restin-

gere *BGL* 17 Terentius in eunucho] immo in *Phorm.* III 4, 5 eunucho *H* iuncho

K iuncho *GL* 18 mihi etiam libri *Ter. mi Bentleius* res redit] res rediit *cum*

libris *Ter. B* resedit *Gr* 19 *Verg. Aen.* VI 400 20 ferunt] *r* ferant *L* ferum *K*

fuertint *R* Orci] antro *Vergilius.* Orci ex *Aen.* VIII 296 Te Stygii tremuere lacus,

te ianitor Orci, *petitum esse adnotavit Wagnerus* 21 *Plaut. rud.* III 2, 19 (v. 633)

22 magidarim *Plaut. Vet. maguderim Decurt.* 23 id est caulis — siliginem]

constata haec esse videntur ex variis gloss., quorum tricas extricare nequeo. siliginem

ex silphium corruptum esse, recte opinor censuit *Paul. Leopardius emend.* VIII 10,

cuius emendandi conatus infra ad p. 330, 1 adnotatus est. veterum de magudari locos

et alii composuerunt, quos l. *Henr. Barthius Wanderungen durch Nord-Afrika* p. 497

not. 170, et *Linkius in comm. ub. d. cyrenaische Silphium d. Allen in act. acad. Berol.*

classr phys. a. 1829 p. 115 sqq. cauli *D*

53 cuius radix sirpis avellitur, vel, ut alii, siligi[nem]. quorundam tamen ex eis etiam in 'em' invenitur accusativus, ut Lucanus in III:

In puppem rediere rates.

Virgilius in 'XI:

Tullaque et aeratam quatiens Tarpeia securem.

Iuvenalis in IIII:

descendunt statuæ restemque secuntur.

cetera vero omnia supra dictae declinationis nomina in 'em' solam proferrunt accusativum: 'hunc patrem', 'leporem', 'hanc vallem', 'hunc' et 'hanc utilem'. in Graecis autem frequenter invenimus auctores tam in hac quam in aliis declinationibus Graecos plerumque servantes accusativos, ut 'Titana', 'Sirena', 'thoraca', 'lampada' pro 'Titanem', 'Sirenem' et 'thoracem', 'lampadem', quamvis Plautus 'hanc lampadem' dixit in Casina:

Tene hanc lampadem! - Immo ego hanc †.tenebo.

DE VOCATIVO CASV SINGVLARI TERTIAE DECLINATIONIS.

54 Vocativus in tertia declinatione similis est suo nominativo, ut 'hic Cicero, hic consul', 'o Cicero, o consul', 'hic rhetor o rhetor'. inveniuntur tamen Graeca, quae vocativum Graecum servant: 'Thybris o Thybri', 'Thebais o Thebai', 'Pallas o Palla'. Virgilius in X:

Da nunc, Thybri pater, ferro, quod missile libro.

idem in eodem:

1 cuius radix syrpe uocatur uel, ut alii uocant, silphium *Paul. Leopardius*

emend. l. l. stirpis *L* saipis *D* styripis *K* siligilem(n) *R* Quorundam *B* 2 *Lucan. Pharsal.* III 545 III. *BDH VII. GLK* 3 pupem *GK* puppim *Voss. B, plerique tibri Luc. et Prisc. ipse lib. XIII § 50* 4 *Verg. Aen. XI 656 (deficit Pal.)* 5 aeratam] r aerata *R* aeratum *L* arpeia *B*

arpeia *Med.* securem cum *Prisc. Verg. Gud. et Mentel. sec. securim Med. Rom.* 6 *Iuv. sat. IIII 10, 58* 7 descendunt om. *K* descendunt *GL* et in *mg. add. k* secuntur etiam pars *codd. Iuv. sequuntur GL cum Iuv. Pith. aliis* 8

declinationis (im) *L* nomina om. *L* 10 actores *H* 11 hac ex *corr. L*

12 syrena *B* serena *K* thoracha *D* syrenem *BD* serenem *K* 13 thoracem

lampadem] h thoracem lampadam *Rr* thoracem lapadam *B* thorachem lampadem *Dd* thorac** lampad** (am?) *H* hanc lampadam *GLh* post lampadem: dixit — lampadem om. *R* add. r *Plaut. Casin.* IIII 4, 16 14 cassina *K* 15 Tene hanc] tenebant *DHGLKr* lampadem] sic etiam 'omnes mss.' *Plauti teste Pareo* lampadam *Lh* hanc] iam et *Vet. et plerique dett. Plauti, eam vel hanc al. illam edd. Plaut.* hanc iam *Fleckeisenus* 16 DE VOCATIVO (rell. om.) *H* CASV om. *GL* TERTIE *D* 17 Vocativus tertiae *BH* in tertiae *Rr* decli *DGK* decli *L* declinationis *BH* suo est *BH*

18 o cicero hic consul *BHrk* rhetor] r rethor *RG* retor *D* r̄hethor *L* rethor *K*

r̄hethor *Rr* rethor *GL* rethor *K* 19 seruant graecum *L* seruant ut *G* tybris o tybri *D* t̄ibris o t̄ibri *GLK* thibris o thibri *H* 20 tebais o tebai *GK* *Verg. Aen. X 421* 21 t̄ibri *GLK* thybre *Rom. idemque ut vid. in thybri corr. Pal. ferro in mg. add. b* misile *RG* 22 *Verg. Aen. X 411*

p. 736. 59 P.

p. 326. 27 K.

Teque iuvat, Palla; sed bellis acer Alesus.

idem in XI:

Quin ego non alio digner te funere, Palla.

Ovidius in I fastorum:

5 Care nepos, Palla, funesta quid induis ar|ma?

in quo Homerum est secutus. ille enim:

Πουλυδάμα, σὺ μὲν οὐκέτ' ἐμοὶ φίλα ταῦτ' ἀγορεύεις.

Statius in XII Thebaidos:

O mihi his senos longum vigilata per annos,

10 Thebai.

DE ABLATIVO CASV SINGVLARI TERTIAE DECLINATIONIS.

Ablativus tertiae declinationis in aliis per e correptam, in aliis per i, XI.55 in aliis et per e et per i profertur. per i in neutris, quae in e correptam desinunt per nominativum et sunt appellativa, ut 'hoc ma||rē, hoc monilē', 'ab hoc mari, ab hoc monili'. et est similis huiuscemodi ablativus suo dativo, 'huic mari' et 'ab hoc mari'. vetustissimi tamen solebant huiuscemodi nominum ablativum etiam in e proferre. Varro in antiquitatum humanarum XII: ab erythro mare orti. idem in Fundanio: in mare aquam frigidam oriri. Atacinus quoque:

20 Cingitur Oceano, Libyco mare, flumine Nilo.

1 Tequae *B* iubat *Hh* iuuet *K* palla: *s* *Pal.* bellis fortis acer *BHGL*
sed fortis eras. in *L* bellis fortis acera lassus *K* bellis fortis acer alaeusus *k*

alalus *G* ^aalassus (e) *L* halaesus, halesus, alaeusus, alesus *codd. Verg. cf. Wagneri*
ad Aen. VII 724 adn.; h. l. halaesus ex alaeusus corr. Pal. halaesus Rom. ^halaeusus
Med. 2 Verg. Aen. XI 169 3 qui ⁿRr ergo GL 4 Ovid. fast. 1521

5 cara *K* nepos] *k* nepus *GLK* funerta *D* ἀρτῆ] *b* ἀρτῆ *B* 6 omerum
RD Hom. Il. XII 231 7 ΠΩΛΥΔΑΜΑ R ΠΟΥΛΥΔΑΜΑ L ΠΟΥΛΟΥΔΑΜΑ K p. ΠΟΙΛΙ-
ΔΑΜΑ B ΠΟΙΛΙΔΑΜΑ G ΠΑΛΑΔΑΜΑ H CΥΛΑΕΝ G ΟΥΚΕΤΙ ΜΟΙ D ΟΥΚΗΤ ΕΜΟΥ-
ΦΙΜ¹

ΦΙΛΑ ΤΑΥΤΑΥ ΓΩΡΕΥΕΥC *Rr* ΟΥΚ ΕΜΟΥ ΦΙΛΑCΤΑΥ.ΤΑΓΟΡΕΥΕΙC *G* ΟΥΚ ΕΜΟΥ ΦΥΛΑCΤΑΓΟ-

ΡΕΥΕΙC *H* ΟΥΚ ΕΤΙ ΜΟΥ ΟΥΔΕ ΤΑΥΤΑ ΑΓΩΡΕΥ. ^{EIC} *L* ΟΥΚ ΕΜΟΥ ΦΙΟΑΤΑΙΤΑΘΡΥΕΙC *K*

εμου *B* opoludama tu quidem nondum mihi neque haec cōparas *spscr. l 8*
Stat. Theb. XII 811 sq. 9 bisenos HK longum] multum Statius uigelata K

10 tebai *LK* Thebais *Stat. Cass. 11 casy om. G TERTIE D 13 aliis et*
per] k aliis per GLK et i L in ae correptam D 14 appellativa D

ab hoc mari hoc monile *BH 15 munile GLKr munili GLKr 16 et om.*

DK hoc mare H 17 Varron. antiq. hum. l. XII p. 207 ed. Bip. cf. Charis.

p. 45. 111 P. 18 erythro Rr erithro BK erythro H orti mare K Varro
in Fundanio] i. e. in logistorico Gallo Fundanio de admirandis cf. Ritschelium de Varr.
logist. p. V sq. VII sq. de discipl. libris p. 45 sqq. O. Iahnium act. cl. hist. phil. soc.
scient. Sax. a. 1850 p. 134 sq.; hoc etiam fragmentum ll. ll. exhibet Charisius, apud
Bipontinos extat p. 254 in fundeo K 19 Atacinus quoque] sic etiam Charisius ll.
ll. ex Iulio Romano; pertinet hic versus ad Varronis Atacini sive chorographiam sive
cosmographiam et ab editoribus lib. III § 25 citatis cum fragmento ibi laudato coniun-
gitar quoque ait l 20 ociano GK Libyco] g libico RBHK lybico G

Plautus in rudente:

Quippe quom extemplo in macellum piscis prolati †si
essent,

Nemo emat, suam quisque partem piscium poscant sibi,
Dicant in mare communi captos. 5

Lucanus in VII:

gentes Mars iste futuras

Obruert et populos aevi venientis in orbem
Erepto natale feret,

pro 'natali'. Ovidius in V fastorum: 10

Cur tibi pro Libycis clauduntur rete †leones?

'rete' pro 'reti'. Plautus in rudente:

Mea opera . . et rete et horea.

(quod etiam masculino genere protulit idem in eadem:

Non vides proferre me uvidum retem sine | squamoso 15
pecu?

idem in eadem:

Vbi demisi retem atque hamum, quicquid haesit extraho.
quod etiam feminino genere protulit secundam declinationem idem
in rudente: 20

Pol magis sapiuisset, si dormisset domi,

Nam nunc et operam ludos facit et retiam,

Vt tempestas est.)

1 *Plaut. rud.* III 3, 40 *sqq.* (v. 979 *sqq.*) 2 quom] *Plautus* quom *K* quod
RBh quam *DHL* quem *G* extemplo *B* pisces *RHGD* et libri *Plautini* 3 si
essent] sicut *Plautus* 4 poscat libri *Plaut.* 5 dicat libri *Plaut.* mari nostri

libri *Plautini* communi *G* 6 *Luc. Phars.* VII 389 *sqq.* 7 rete *Rr* 8 ob-
ruert

seruet populos *Hh* et *K* venientis] *h* uenientes *HG* 9 natale *ex nā* tale

corr. K 10 *Ovid. fast.* V 371 11 cur uel tibi (tibi in *mg.* *add.*) *K* libicis
RDH lipsis *G* lipsus *LK* clauduntur] *b* cluduntur *GK* clauduntur *cum nonnullis*

libris *Ovid.* *BH* recte *Rr* leone *Ovidii cod. reg.* (*Δ Merketii*) leaenis *Ovidius*

12 recte *Rr* pro reti] *p̄ti D* *Plaut. Rud.* III 3, 81 (v. 1020) 13 opera
(et *add. Fleckeisenus*) labore et rete *Plautus* horrea *RHL* horrea *GK* horrea *D*

horria libri *Plautini* 14 *Plaut. rud.* III 3, 5 (v. 942) *cf. lib.* VI § 86 eodem

RBHLK 15 proferre *L* proferre *Rr* referre *cum libr.* *Plaut. et lib.* VI l. l. *D*

uvidum *Rr* uuidum *GK* uuidum *k* rete *cum libris* *Plaut. r cf. v. l. lib.* VI l. l.
scamoso *GK* 17 *Plaut. rud.* III 3, 45 (v. 984) eadem] *d* eodem *RBDHLK*

18 dimisi *BLKd* retem] *sic Decurt.* rete *Vet.* adque *Dd* hamum] *rdh*

anum *RDG* ham** *H* quicquid *Dd* quitquit ae sit extrabo *Vet.* hessit *G*

19 et ^{iam} *Rr* extulit *RBDGLK* *Plaut. rud.* III 1, 8 (v. 900) *sqq.* 20
rudente* pol *B* 21 sapiuisset *L* sapiuisset *D* sapiuisset *RB* sapisset (sapisset
Vet. Decurt.) si dormiuisset libri *Plaut.* 22 nam om. *BH spscr.* *h* nunc] hunc

B et operam] extuperam *BL* operam] *r* opera* *R* ludos *K* ludo *Hh* et
ludos *d* facit] dat libri *Plautini cf. Ritschelium parerg.* I 430 et om. *K*

uel retam ^{ut} retiam *G* retam *L* retia libri *Plautini* 23 et *K* est tempestas *Bothius*

p. 759. 60 P.

p. 328. 29 K.

Horatius in II sermonum:

His ut sublatjs puer alte cinctus acernam

Gausape purpureo mensam pertersit.

(unde Persius, quasi in e tantum desinente supra dicti nominis ablativo,
5 'gausapa' dixit plurale, non 'gausapia':

Iam chlamydes regum, iam lutea gausapa captis.

idem:

balanatum gausape pectes.

antiquissimi tamen et 'hic gausapes' et 'haec gausapa' et 'hoc gausape'
10 et plurale neutri 'haec gausapa' quasi a nominativo 'hoc gausapum' pro-
tulisse inveniuntur, unde Cassius ad Maecenatem: gausapo pur-
pureo salutatus. Varro vero de lingua Latina ait, talia ex Graeco 56
sumpta ex masculino in femininum transire et a litera finiri: 'ó κοχλιάς
haec cochlea', 'ó χαρτης haec charta', 'ó γανσάπης haec gausapa'. Se-
15 neca Ovidium sequens:

Gausapa si sumpsit, gausapa sumpta proba.)

propria eiusdem terminationis similem habent nominativo ablativum: || 'hoc
Praeneste ab hoc Praeneste'. Virgilius in VIII:

Qualis eram, cum primam aciem Praeneste sub ipsa.

20 (figurata enim ad urbem reddidit | 'ipsa', cum proprium oppidi neutrum
est, quomodo 'Reate'. idem poeta in VII:

I oratius *K* ora *L* Hor. serm. II 8, 10 sq. 2 ut] sic libri nonnulli Hor.
dett. ubi meliores omnes alter libri aliquot Hor. all^o cinctus *Dd* acernam *ca*
corr. ad *mg.* et in lit. *B* 3 Gausape] *k* causape *K* porpureo *G* porpureo *LK*
protersit *GL* protersit acernam *K* pertersit acernam *D* cf. § 74 ● 4 Pers. sat. 6, 46
6 chlamydes *Persius* et sic infra § 74 *B* clamides *RBDHK* cum *Pers. Vat.* di-
midis *GL* iam om. *GLK* captis] *RD* et sic etiam infra libri § 74 cum aliquot
libris *Persianis* ut *Leidensi Montepess.* altero m. alt. *aptis idem m. pr. capis *GLK*
capitis *H* pictis *B* uictis *Montepess. prior* et *Vat. cum al.* 7 Pers. sat. 4, 37
8 balanatus *GLK* pectis *D* cum aliquot libris *Persianis* dett. pectas *Persius* 9
antiquissimi *G* tamen hic *GLK* tamen hic *k* gausapes] *h* causapes *H* cau-
sapa *H* gausape] *h* causape *H* 10 a add. *d* causapum *H* 11 Cassius] *r*
casius *RHGLK*; *Cassii Severi* haec esse docet *Charisius* p. 80 P., cuius loci immemor
fuit *Bernhardius Grundriss d. röm. Litteratur* ann. 187 p. 249 ed. tert. cf. *Weicher-*
tum de L. Varro et Cassio Parmensi p. 205 sq. mecenatem *RDGLK* mecenatum *H*
porpureo *RG* porpureo *Kr* 12 salutatur *B* *Varron. de l. Lat. fragm. cf.*
Charisium p. 80 P. *Varronem de l. Lat. ed. Spengelii* p. 597 sq. ed. *Muellerus*
p. 269 13 sumta *L* sumpta et masculino *R* a litera] *Charisius* aliterea *Rr*
et ea littera in *mg.* r aliterea *K* aliter ea *BDHGL* finibri *K* κοχλιας *L* κοχ-
λιας *K* κοχλιας *Rr* κοχλιας *H* 14 coclea *RBH* coclia *DGL* ο* χαρτες *K*
χαρτες *R* καρτες *H* cartha *R* carta *DH* γαρτατες *BHGK* Seneca] *L. Se-*
necae fr. 4 t. III p. 419 *Haas.*; poematum *L. Senecae* meminit *Quint. inst. or. X* 1, 129,
cf. *Tac. ab exc. d. Aug. lib. XIII* 52, *Plin. epp. V* 3 senica *G* 15 Ovidium] in
arte anandi II 300 16 si om. *BHGLK* add. *h* gausapa] si *Hh* probat
BDHGLK 16 nominatiuum ablatiuo *BDHGLK* 18 *Verg. Aen. VIII* 561
19 tum *GLK* primum *Rom.* acciem *Rr* 20 ad] *b* ab *B* reddit *K* 21
Verg. Aen. VII 682; arua *Celemae* pro arua *Gabinae* ea eiusdem libri v. 739 *huc*

Quique altum Praeneste viri quique arva Celemnæ.)
 illorum quoque ablativus i terminatur neutrorum, quæ in 'al' desinunt:
 'hoc tribunal ab hoc tribunali', 'hoc cervical ab hoc cervicali'. similiter
 faciunt ablativum, quæ in 'ar' desinunt neutra et in obliquis casibus pro-
 ducunt a paenultimam, ut 'hoc calcar calcâris a calcâri', 'lacunar lacunâ- 5
 ris a lacunâri', 'lucar lucâris a lucâri'. quando autem producant eam,
 57 in libro, qui est de nominativo et genetivo, docuimus. masculina quoque
 vel communia in 'er' vel in 'is' desinentia, si faciunt in e neutra, abla-
 tivum in i efferunt, ut 'hic pedester hæc pedestris hoc pedestre ab hoc'
 et 'ab hac pedestri', 'saluber salubris salubre ab hoc' et 'ab hac salubri' 10
 - Virgilius in I georgicon:

Balatūmque gregem fluvio mersare salubri.,
 'hic' et 'hæc celer' vel 'celeris' et 'hoc celere ab hoc' et 'ab hac ce-
 leri' - Lucanus in I:

motuque celer Cyllenius hæret. 15

M. Cato de re militari: satis celeris sis in tempore. Caecilius
 in epistathmo:

Si properas, escende huc meam navem, ita celeris est;
 ex quo 'celerissimus' pro 'celerrimus' superlativum protulerunt. Gn.
 Matius in Iliade: 20

celerissimus advolat Hector.

Ennius in annalibus:

translata sunt, ubi celemnæ etiam Fr. celene Med. calemnæ Pal. Rom. I quisque K
 arva] alta G caelemne R caelēnē D caelēnæ d celēne H celemnē BK 2 i
 add. r 3 hoc ceruical ab hoc ceruicali om. GLK 5 hoc calcar R huius cal-
 caris GLK a om. GK add. g lacunar bis scripsit R 6 a om. K lucar
 ris a lucari in mg. add. K 7 qui] d quæ D 8 in his Rr 9 pedister et
 similiter sqq. G hæc] huius K ab hoc] et ab hoc D 10 salubre * ab (&) L
 in .i. n
 11 Verg. georg. I 272 in geor. Gg georgicon primo K 12 balatumque
 et hoc
 H gregrē D fluvio G mersere GLK 13 hæc celer Rr hec caeler D
 caeleris D 14 Luc. Phars. I 662 15 celer] Voss. b ceber Voss. B cillenius
 GK cillaenius L chyllenius mercurius a monte Dd hæret] d heret RD *** heret H
 haberet BGLK hæret in heret corr. Voss. B 16 M. Cato de re mil.] Catoniana
 ed. Lion p. 44 militai K caeleris D sis in] si sint DH si sint in B si
 sunt GLK Cecilius DHGLK 17 epistathmo] Spengelius Caecil. fr. p. 4 epi-
 sathmo D episathomo RHD episathomos B epirathomo GLK; ipsum fragm. exhibet Spen-
 gelius p. 18 Bothius p. 132 'Episattomenos' fabulae titulum procedens, Ribbeckius p. 34
 18 properas] r prosperas R escende Guiletmus verisim. III 16 extende libri
 hē G meam] R, Ribbeckius in meam r rell. nauim GLK caeleris D 19
 it
 celerissimus G protulerunt Dd Gn. Matius] Cn. Matius Scaliger ad Varr. de
 l. L. VII § 95 cf. Huschkium de Ann. Cimbro p. 14 sq. n. 4 cens. Krehlii Ien. l.
 saepius l. p. 421 Heinrichium in ed. Pers. p. 76 genadius uel gn. gneus Gg gen L
 20 matilius RDHGLK matinius B mallius Lips. 2 Krehlii Matii Iliad. fr. 4
 ssi
 ap. Wernsdorfum poet. Lat. min. III 571 21 caelerissimus RDH celerimus Kk
 haector RDH 22 Enn. annal. I 126 E. S. inc. sed. fr. V p. 67. XXXVII Vahl.

p. 760. 61 P.

p. 329. 30 K.

Exin per terras | postquam celerissimus rumor.

Livius in Odissia:

At celer hasta volans perrumpit pectora ferro;
unde superlativum Virgilius in XII:

5 et qua fata celerrima crudum.

Terentius in Phormione:

†Nullus es, Geta, nisi iam aliquod consilium celere
reppereris.

Virgilius in III:

10 celerique fuga, sub sidera lapsae.

idem in V:

Agmine remorum celeri ventisque vocatis.

Lucanus in I:

et celeri venas movet improba pulsu —,

- 15 'hic' et 'haec utilis' et 'hoc utile ab hoc' et 'ab hac utili'. sciendum 58
tamen, quod, si inveniantur propria appellativis similia in i finientibus
ablativum, illa || per e proferunt eum: 'Juvenalis' [proprium] 'a Juvenale',
similiter 'Martialis a Martiale', 'Annalis ab Annale'. Cicero pro Fun-
danio: non modo hoc a Villio Annale, sed vix mehercule a
20 Quinto Muttone factum probari potest. idem pro Plancio: con-
fiteor, summa in Laterense ornamenta esse. similiter in i ter-
minant ablativum omnia, quae in 'im' habent accusativum: 'Tiberim a Ti-
beri', 'Parim a Pari', 'Charybdim a Charybdi', 'Tigrim a Tigri', 'vim a
vi' - Virgilius in X:

25 Massicus aerata princeps secat aequora tigri.

1 Exit *Merula* caelerissimus *D* 2 libius *Rr* lyuius *L* *Liv. Od. fr. coll.*
Hom. Od. XXII 82 sq. ad l. XXII rettulit G. Hermannus elem. d. m. p. 626 sq. cf.
Corsseium origg. poes. Rom. p. 202 et ann. ad lib. III § 20 odysia *RH* ody-
sia *L* odesia *G* odissea *h* 3 *At*] *k* ad *LK* adceler *G* celeris *Hermannus l. l.*
p. 627 ^h asta *R* asta *DH* 4 *Verg. Aen. XII 507 XII] K X libri rell.* 5
fata] *d* facta *BD* fate *H* ⁱ cerrima *Ver.* 6 *Ter. Phorm.* I 4, 1 *cf. lib. V § 16*
formione *HGK* 7 nulus *Rr* aliquod iam *Prisciani 'cod. vetustus' a Bent-*
leio ad h. Ter. l. l. aliquid *GK* caelere *H* 8 repereris *Hd* 9 *Verg. Aen.*
III 243 VI. K 10 caelerique *RD* 11 *Verg. Aen. V 211* 12 caeleri *Rr*
13 *Lucan. Phars. l 629* 1] *III. libri* 14 improba *RBHGLK* pulsu]
cursu *v. l. ap. Luc.* 15 post utili: hic et haec regalis et hoc regale ab hoc et ab
hac regali *add. k* 16 si *add. h* 17 illa per *e]* *d* illae *D* 18 marcialis a
marciale *Rr* Cicero pro Fundanio] *fr. I opp. IIII 2 p. 445 Or.* 19 hoc a Villio]
Patricius hoc aulio *Dresd. Krehlii* hoc ab iulio *libri rell.* me hercule *LK* me her-
cole *G* 20 matone *GL* miatone *K* Mathone *Sigonius, ut v. Orellium in onomast. Tull.*
part. II s. v. Q. Muto *Cic. pro Plancio or. 26, 63* pro plantio *BDE* pro lantio
LK pro latio *G* proplantio *r* proplantio *R* 22 omniaq; in *D* in ⁱ *m* *Rr* ^a
tiberi *Dd* 23 Charybdim a Charybdi] *g* carybdim a carybdi *L* charibdim a cha-
ribdi *RB* carubdim a carubdi *G* 24 *Verg. Aen. X 166* 25 massicus *K* masi-
cos *G* erate *R* aeratae *r* saecat *D* sequat *GLK* tygri *B*

idem in I Aeneidos:

multum ille et terris iactatus et alto

Vi superum.

Iuvenalis in V:

saeua dignum veraque Charybdi -, 5

59 quae vero et in 'im' et in 'em', haec tam in i quam in e: 'hanc puppim'
et 'puppem ab hac puppi' et 'puppe' - Virgilius in III:

Stans celsa in puppi.

idem in VIII:

Stans prima in puppi. 10

idem in X:

dextra puppim tenet.

Lucanus in IIII:

Primum cana salix madefacto robore parvam

Textitur in puppem. 15

idem in II: |

'turrim' et 'turrem ab hac turri' et 'turre'. Accius in Medea:

Apud vetustam turrem.

Virgilius in II: 20

Turrim in praecipiti stantem summisque sub astra
Eductam.

Virgilius in bucolico:

Tale tuum carmen nobis, divine poeta,

Quale sopor fessis in gramine, quale per aestum 25

Dulcis aquae saliente sitim restinguere rivo.

idem in III georgicon:

1 Verg. Aen. I 3 sq. 2 ille eterris (t) K ille terris L ille eteris G altato
K altato Med. 4 Iuv. sat. V 15, 17 5 seua RD ueraque Rr ueraque ** (ab)
D charibdi D charubdi G carybdi L caribdi RB 6 uero in r tam et in GL
e L quam et in GLK i L pupim et sic per totum h. l. GL pupim

et pupem ab hac pupi et puppe K puppem et puppim B 7 pupem Dd puppi
R Verg. Aen. III 527 (deficit Rom.) 8 stant Med. scelsa B versus ini-

tio euanido ima inc. Pal. i. e. prima, prima pro v. l. etiam Gud. pippi K 9 Verg.
Aen. VIII 680 10 stat Rom. prima] celsa libri Verg. cf. v. l. versus h. l. prae-
cedentis 11 Verg. Aen. X 226 XI. K 13 Luc. Phars. IIII 131 sq. 14
madefacta R robore] sic etiam Luc. Voss. A uimine libri Luc. plerique cum Voss.

B et schol. Voss. A robore G 15 pupem K puppim Voss. uterque et libri Luc.
plerique 16 Luc. Phars. II 717 17 reptat GL subducata G 18 turem K
actius H Au. Med. fr. 7 p. 212 Both. V p. 159 Ribb. in add. r me-
daea D media GLK 20 Verg. Aen. II 460 sq. 22 eductam tectis G educta tectis
K 23 Verg. ecl. 5, 45 sqq. (deficit Med.) 24 nobis carmen Probus et cod. Havn.

Verg. diuinae K poeta spscr. in L 25 fessis Dd fesis GK lassiss Rom.
26 ad v. 47 cf. § 52 saliente] g salientis GL restingere HGK restringere L
27 Verg. georg. III 434

siti atque exterritus aestu.

idem in VI:

saevumque securi

Aspice Torquatam et referentem signa Camillum.

5 Cato in epistula ad filium: ex dolore, ex febris, ex siti, ex medicamentis bibendis. non tamen convertitur regula: non enim in e et in i desinentia etiam accusativum omni modo in 'em' et in 'im' terminant.

In 'as' quoque terminantia, quando sunt gentilia, ablativum in i pro-XII 60
10 ferunt: 'Arpinas ab Arpinati', 'Capenas a Capenati'. et rationabiliter; veteres enim huiusmodi nomina in 'is' proferebant, 'hic' et 'haec Arpinatis' dicentes, unde neutrum 'hoc Arpinate'. docuimus autem, quod omnia, ex quibus neutra || transfigurantur in e exeuntia, per i faciunt ablativos, ut 'hic' et 'haec regalis' et 'hoc regale ab hoc' et 'ab hac regali'; sic ergo 'hic' et 'haec Capenatis' et 'hoc Capenate ab hoc' et 'ab hac Capenati'. nec mirum declinationem perfecti servari in his, cum etiam accentum soleamus servare, quamvis a in finali sit syllaba, quae in perfectis erat paenultima: 'Capenas', 'Arpinas', 'Ardeas'. quod autem per syncopam haec proferuntur, vetustissimorum usus comprobatur. Cato in
20 I originum: sed lucus Capenatis. idem in eodem: si quis mortuus est Arpinatis, | eius heredem sacra non secuntur. idem in eodem: populus communiter Tusculanus, Aricinus, Lanuvinus, Laurens, Coranus, Tiburtis, Pometinus, Ardeatis. idem in oratione, qua suasit in senatu 'Samnitis' dixit pro 'Samnis':
25 accessit ager, quem privatim habent Gallicus, Samnitis, Apulus, Bruttius. 'Laurentis' etiam pro 'Laurens' dicebant. Ennius in 61
annalibus:

1 siti] R asper siti r asperque siti (^{ti}sinus Med.) cum Verg. rell. exercitus Med. m. alt.
2 Verg. Aen. VI 825 sq. 3 seuumque H 4 turquatam L referentem
K camillam GLK 5 Cato in epistula ad filium] v. lib. VI § 84 aepia D
aepistola K febris et siti K 6 bibentis Rr 7 desinentia in ablativo etiam DH
in im et in em omnimodo G in em et in im omnimodo L 12 Arpinate] ^{ca}arpe-
nate Kk capenate GL 14 regalis ex regularis corr. H ab ^{ca}ac regali (h) R
15 capenatis hoc GL 16 capinati Rr capinati H apenati K perfecti] d per-
fecto D sernare GLK in his cum] r cum his in R 17 finali] r finalis RK
18 Capenas] ^{ca}enas K Arpinas] ardenas GLK 19 Cato in I originum] v.
lib. III § 21 20 lucius G idem in eodem — secuntur ante alterum idem in
eodem om. R in mg. add. r in eodem] in II lib. III l. 1., qui cf. 21 ⁿsecun-
tur (ad mg. . con) r sequuntur y sequuntur DLK idem in eodem] ad lib. II refer-
tur lib. III l. 1. qui cf. 22 tusculanus communiter K lanuimus Rr lauimus GLK
23 tyburtis GI pometinus R Cato in or. qua suasit in senatu] ad or. Ca-
tonis, qua suasit in senatu. ut plura aera equestris fterent, § 38 laudatam, praecunte
Krehlio, recte, ut mihi quidem videtur, haec rettulit Meyerus or. R. fragm. p. 83 ed.
pr., fragm. incertis ascribenda existimavit in ed. alt. p. 86. 140 sq. 24 suasit LK
25 accesit L agger BH galliens GLK apuleus D 26 brutius R
bratius G brutius B bratius L laurentius DG Enn. ann. I 38 E. S. I 59 p. 12
cf. p. 25 Iberg. I xxxii p. 9. XXVIII Vahl.

Quos homines quondam Laurentis terra recepit.
Naevius neutraliter 'hoc Samnite' protulit in carmine belli Punici.
ad cuius similitudinem debet et 'hoc dite' dici, unde pluraliter 'ditia'
Lucanus in VIII:

Non illic Libycae posuerunt ditia gentes
Templa.

5

Lucilius tamen

Ῥμορσιβῆς oleum Casinas

pro 'Casinate'. Titinius in psaltria:

Ferentinatis populus res Graecas studet.

10

Plautus in Sticho 'infimatis':

Ergo oratores populi summates viri

Summi accubent, ego infimatis infimus.

inveniuntur tamen quidam in huiusmodi nominibus etiam in e ablativum
proferentes, quod mox usus approbet. similiter mensium nomina in 'is'¹⁵
vel in 'er' desinentia ablativum per i finiunt: 'Quintilis a Quintili',
'Aprilis ab Aprili', 'September a Septembri', 'October ab Octobri'.
Iuvenalis in V:

Hesternum solitus medio servare minuta

Septembri.

20

idem in III:

Pallere et vinum toto nescire Decembri.

62 possunt tamen haec etiam communia esse, unde 'Kalendas Septembres'

1 laurentius *Dd* recipit *Dd* 2 Neuius libri *Naev. bell. Pun. v. lib. VI*
§ 64 belli pucini *H* 3 ter ditia Lucanus in *titura et ad mg. l* 4 *Luc. Phars.*
VIII 515 sq. cf. *lib. VI § 64* 5 Libycae] *g* libycae *K* libicae *HGr* lybicae *BL*
libice *RD* 7 licilius *GK* 8 Ῥμορσιβῆς oleum Casinas] *ensor Krehlii Ien. p.*
420, cui tamen initium tetrametri trochaici visum est esse initium hexametri. Ῥμορσιβῆς
ἔλαιον Casinas *Krehlii II 522, quem secutus est Corpetus Lucil. fr. inc. CLII p. 259;*
oleum Cassinas *Dousa fr. inc. 152; oleum Casinas, ne monito quidem lectore, retrac-*
tationes enim Krehlii ipse haud inspexit, Gerlachius fr. inc. 153 ὀμοτριβες *B* ὀμο-
τριβε r ὀμοτριβε *Heidelb.* ὀμωστριος *R* ὀμοτριος *G* ὀμοτριος *D* ὀμοτριος *H* ὀμο-
τριος K ἑλλαιτριος in *titura*, oleum agreste in *mg. l* ὀλεον *Heidelb.* cassinas
RH casinatis pro cassinas *K* cassinatis pro cassinas *G* 9 Casinate] *d* casinate *D*
cassinata *R* tintinnius *G* tetinnius *H* et (tetin in *mg. l*) *Ll* Psaltria *Rr* psalte-
ria BH psalteria *GLK* Titin. psaltr. v. *lib. III § 21* 10 ferentinnatis *D*
greca *D* 11 *Plaut. Stich. III 2, 36 sq. (v. 492 sq.)* stico *D* infimates *GLKr*
Infimates ergo *Hb* Infimates ergo *B* 12 cratores *L* creatores *G* 13 accu-
bent] GLK et lib. XII § 17 G et sic Plauti l. l. con. Rutschelii accumbent *RBDH* et
hic et lib. XII § 17, LK lib. XII § 17 cum codd. Plautinis praeter Ambros., incuba-
bunt Plauti Ambros. ergo] *b* eo *GLK* ergo *Bk* infimates *G* infimatis pro in-
firmas in titura K 14 quidam tamen *K* 15 approbet *Rr* adprobet *BDH* aprobat
K mensium] *h* mensum *RBDH* 17 aplis ab apli *GK* septimber *G* octo-
ber ab octobri in mg. add. b 18 *Iuv. sat. V 14, 129 sq.* 19 aesternum *GL*
solitos *D* solitas *H* mediū *B* 'minuta' servare *H* minuta *GK* 21 *Iuv.*
sat. III 7, 97 VI. *GL V. K* 22 et *spacr. h* vinum] hamum *GLK* toto
tonescire *R* decimbri *G* 23 etiam et *B* kallendas *GK* septembris *D* sep-
timbres G

p. 762. 63 P.

p. 332. 33 K.

dicimus. praeterea simpl^{ex} eorum similiter invenitur faciens ablativum] 'imber ab imbri'. Staius in VII: ||

Nubibus hibernis et nostro pascitur imbri.

Cicero de signis: cum esset vinctus nudus in aere, in imbri, in frigore. idem in frumentaria: ferebat hanc quoque iniquitatem Septicius et imbri frumentum in area corrumpi patiebatur. 'bipennis' commune est et habet etiam neutrum, ideo ablativum 'a bipenni' facit. Virgilius in XI:

ferro sonat alta bipenni

10 Fraxinus.

in e autem et i indifferenter desinunt in ablativo omnia, quae sunt communia trium generum, ut 'hic' et 'haec' et 'hoc par ab hoc' et 'ab hac pare' vel 'pari' - Virgilius in bucolico:

numero deus impare gaudet.

15 Lucanus in VIII:

Ergo pari voto gessisti bella, iuventus --,

'hic' et 'haec' et 'hoc vetus a vetere' vel 'veteri' - Iuvenalis in II saturarum:

Intravit calidum veteri centone lupanar.

20 Cicero pro Murena: cum ex familia veteri et illustri. Staius in I Thebaidos:

Funditus, et veteri spumavit Lerna veneno.

idem in XI:

veteri stat sordida tabo

25 Vtraque canities.

idem in XII:

Si quid in hoc veteri bellorum sanguine mecum

1 propterea *LK* ablativum in i *H* 2 imber] *b* ***ber *B* imber imbri in *mg.* add. *K* ab *om.* *DHGLK* *Stat. Theb.* VII 9 VI. *RLK* 4 *Cic. or.*

Verr. II III 40, 87 uinctis *G* et nudus *K* 5 *Cic. in Verr.* II III 14, 30

6 septicius *Rr* area] *d* aera *RDGL* aere *K* corrumpi in area libri *Cic.* 7 bipennis *GK* bipennis *L* commune *D* neutrum in e *h* et ideo *K* 8 bi-

pinni *GLK* *Verg. Aen.* XI 135 sq. cf. *lib.* V § 28 9 bipenni *Rr* bipinni *GLK* 11 et in i *BHLK* indifferenter *om.* *GLK* add. *l* indifferenter add. *k* desinunt (desinunt *L* dissinunt *K*) ablativo *BHLK* omnia nomina *H* 12 ab hac et ab hoc *G* 13 *Verg. ecl.* 8, 75 15 *Luc. Phars.* VIII 256 16 gessisti *G* 17 *Iuv. sat.* II 6, 121 II] III. libri 18 satyrarum *R* satyrarum *dh* 19 calidum veteri] cum libris *Iuv.* *BII* (veteri ex vetere corr. *H*) veteri calidum *RDGLK* centone] *h* centaeni *ni f.* *H* 20 *Cic. pro Murena* 8, 17 muneraena *R* mu-

nera *D* vetere *codd.* *Cic.* *Stat. Theb.* I 360 21 prima *r* 22 funditu^r *Rr* Funditus corr. ex Funditur *Cass.* et veteri *spscr.* *K* uenino *G* 23 *Stat. Theb.* XI 582 sq. in *om.* *GL* XI ex XII corr. *B* 24 Veteri ex

veteri corr. *B* stas *Rr* 25 canities] *r* canities *RDH* 26 *Stat. Theb.* XII 374 sqq.

Quaesitura venis, si quid non Panda † Carontis

Iussa times - ,

63 'hic' et 'haec' et 'hoc audax', 'triplex', 'artifex', 'ab hoc' et 'ab hac audace' vel 'audaci', 'a triplice' vel 'triplici', 'ab artifice' vel 'artifici'.
Virgilius in VIII: 5

At Caesar triplici invectus Romana triumpho
Moenia.

Statius in I Achilleidos:

Qualiter artifici victurae pollice terae

Accipiunt formas. 10

similiter 'ab hoc' et 'ab hac duplice' | vel 'duplici', 'supplice' vel 'supplici' dicimus - Horatius sermonum libro II:

tum pensilis uva secundas

Et nux ornabat mensas cum duplice ficu.

Terentius in Phormione: 15

Commodius esse opinor duplici spe utier.

Lucanus in VI:

Nec superos orat nec cantu supplice numen

Auxiliare vocat.

Sallustius in Catilinario: demisso vultu, voce supplici-, 'memor a memore' vel 'memori' - Iuuenalis in IIII:

Figendum et memori tractandum pectore, sive.

Horatius in II sermonum:

Ad Maecenatem memori si mente recurras.

Ovidius in VI metamorphoseon: 25

1 uenis si tu quoque dura Creontis Statius (tu *inter lineas ead. m. Cass.*) si quod
non Rr 2 iusa G iusa L iusta K 3 haec^{et} hoc Hh et hoc add. d ab
hoc et ab hoc et ab hac H ab hoc et ab hac et ab hoc h 4 audace triplice arti-
fice uel audaci triplici artifice G 5 Verg. Aen. VIII 714 sq. 6 Vt B Caes-
sar] h cessar R triplici Pal. inuetus Rr inuectis D 7 menia H 8 Stat.
Achill. I 332 sq. achilleidos K acheleidos G 9 artificis Statii ut vid. omnes
uicturae L pollice caerae] pollicere GLK pollicaere H pollice caere h caerae
RD 11 et hac G duplice uel dupli supplice. supplici B post duplici: tri-
plice uel triplici ab hoc et ab hac add. R ab hoc et ab hac add. D suppliance R
12 oratius GK Hor. serm. II 2, 121 sq. U. GLK 13 tunc libri aliquot Hor.
saeundas K 14 nux] mox GLK ficu] h fico (B?) DHGLK cum libris
nonnullis Hor. 15 Ter. Phorm. IIII 2, 13 formione DHK 16 cummodius G
cum modius L esset LK oppinor B utier] h uti*** H 17 Luc. Phars.
VI 523 sq. 18 Non superos v. i. libror. Luc. erat K nequanti Rr can-
tus BG suppliance Rr supplice H subplici Voss. B subpliance Voss. b 20 Sall.
Cutil. 31, 7 Catilinario] r catillinario RBDL catillinaria G dimisso B demisso
K subplici Rr suplici K 21 Iuv. sat. IIII 11, 28 .UIII. K 22 figendum
ex fugendum corr. in K figendum libri aliquot dett. Iuv. pectori L 23 Ora-
tius GK Hor. serm. II 6, 31 24 mecaenatem RD mecenatem BHGLK 25
Ovid. metamorph. VI 508 V. GLK methamorphoseon R

p. 763. 64 P.

p. 334. 35 K.

Absententes pro se memori rogat ore || salutent.

(et puto ideo magis in i terminatione uti in hoc nomine veteres, quod antiquissimi 'hic' et 'haec memoris' et 'hoc memore' proferebant, ex quibus ablativus in i solam vult terminari, unde Cicero quoque pro Plancio: memori mente persolvunt. ideo autem communitio generis est duplicis in ablativo terminationis causa, quod simplicia unius generis inveniuntur, quorum ablativus in e solam exit, et tamen composita ab eo, si communita trium generum sint, tam in e quam in i finiunt eundem casum: 'haec ops ab ope', 'hoc cor a corde', 'hoc caput a capite', 'hic' et 'haec' et 'hoc inops ab inope' vel 'inopi'. Cicero in frumentaria; hanc pecuniam tantam, datam ex aerario inopi atque exhausto) -, 'anceps ab ancipite' vel 'ancipiti'. Virgilius in III:

Tum vero ancipiti mentem formidine pressus.

similiter 'hic' et 'haec' | et 'hoc concurs a concorde' vel 'concordi', unde Persius:

Dividit in geminos concordia fata duorum;

in 'ia' autem desinens pluralis sine dubio ab ablativo est in i terminante. sciendum tamen, quod etiam 'hic' et 'haec concordis' et 'hoc concorde' dicebant, 'hic' et 'haec amentis' et 'hoc amente'. nec mirum, cuius simplex quoque 'mentis' Ennius protulit in Epicharmo:

terra corpus est, at mentis ignis est

pro 'mens'. 'lentis' quoque pro 'lens', et 'paris' pro 'par'. Atta in socru:

I absentes *spscr.* in *L* absentem *H* memori pro se unus alterve cod. *Ovid.* rogat] iubet *libri nonnulli Ovid.* rogat ore ex rogatore *corr.* *K* rogatore *L* rogat ore salutent] *h* rogato resalutent *H* salutem *B* 2 in .i. magis ideo *B* magis i *L* antiquissimie *K* 3me moris *L* ex quibus et ablativus *GLK* 4 vult terminari] *b* nult terminari *B* terminari nult *K* *Cic. pro Plancio* 33, 80 plantio *BDGLK* plantatio *H* lantio *R* 5 persolvunt (!) *L* communitio] *h* communitio^o *Rr* communis *BDHGL* 6 ablativo] *b* ablativo *ni f. in lit.* *B* terminationis ex terminationes *corr.* *H* 7 ablativus *Dd* exiit *K* ab eis *h* 8 sint generum *BH* cassum *G* 9 obs *Rr* ab ope] ab hac ope *G* ab hac ope in e desinit solum *L* ab hac ope ablativus in e dissinit solum *K* ab ope non in .i. sed in .e. desinit solum *H* ab ope. subaudimus non in .i. sed in .e. desinit solum. *B* hoc cor — inope *add. d* ab hoc corde *GLK* caput *Rr* ab hoc capite *GLK* 10 ab hoc inope *B* *Cic. in Verr. or.* II III 70, 164 11 tantum vel tantam *G* datam tibi ex *libri Cic.* exhausto] *r* exausto *RDLK* inexhausto *Cic. Lagom.* 29 inhausto *Lagom.* 42 12 *Verg. Aen.* III 47 13 anticipi *D* praessus *BD* psi *G* psi *LK* 15 *Pers. sat.* 5, 49 16 facta *H* duorum (i) *K* deorum *L* tuorum *Pers. Ebnerianus* 17 pluralis] nominativus pluralis *D* pluralis nominativus *GLKrh* ab *om.* *GLK* 19 dicebant ut hic *Dd* dicebant et hic *GLK* dicebant antiqui et hic *B* amante *B* 20 enius *Rr* *Enn. Epicharmi fr.* p. 175 *Hessel. fr.* V p. 168 *Vahl. cf. Petermannum ub. d. Sat. des Ennius part.* II p. 11 epicharmo *BH* epicharmo *R* 21 ad *B* ignis est. Ignis pro *B* 22 par. Atta] *r* parata *R* Atta] *h* Ata *BH* ata (i) *Dd* Atta in] *spscr. m. rec. in K* Idem *GLK* *Att. socr. fr.* p. 100 *Both.* 161 *Neuk.* p. 139 *Ribb.* 23 socrum *R*

p. 764. 65 P.

p. 335. 36 K.

Ad hanc fortunam accessit ꝑei fortuna paris.

65 'vigil', quod quidam duorum, quidam trium generum commune putant esse debere, 'a vigile' vel 'vigili' facit ablativum - Iuvenalis in V:

Praeterea lateris vigili cum febre dolorem.

Stattus in II Achilleidos: 5

Aspicit intentum vigilique haec aure trahentem -,

'teres a terete' vel 'tereti' - Virgilius in VII:

sed haec tereti mos est aptare flagello.

idem in eodem:

Et tereti pugnant mucrone veruque Sabello. 10

idem in XI:

Et fundam tereti circum caput egit habena -,

'hebes ab hebeta' vel 'hebeti' - Iuvenalis in IIII:

hebeti lautissima ferro

Caeditur et tota sonat ulmea caena Suburra - 15

(quaeritur, an, || cum 'hic' et 'haec' et 'hoc hospes' et 'sospes' dicatur, unde Lucanus in V:

Hospes in externis audivit curia tectis

et Stattus in IIII Thebaidos:

Accipias, fessisque libens iterum hospita pandas 20

Flumina

et Iuvenalis in V:

numquam

Depositum tibi sospes erit,

possit 'ab hoc sospite' et 'sospiti' dici, quod adhuc apud nullum legi, 25
sed 'ab | hospite' et 'sospite'? Virgilius in VIII:

1 furtunam GLK accessit L fortuna ei Botlius furtuna LK 2 duum
GLK "esse" putant Ll 3 Iuv. sat. V 13, 229. 4 uigili*(s) R 5 Stat.
Achill. II 120 II] Krehlius I. libri achilleidos GK 6 aspice B trahentem]
sic etiam scholiastes Stat. cum codd. ut vid. plerisque, Queckii omnibus bibentem 'mem-
branae bonae fidei' Stat. ab I. F. Gronovio l. 7 terite G teriti GL Verg.

Aen. VII 731 cf. § 35 VI. RBDHKl 8 hec ni f. H he h teriti GL mos
est add. h 9 Verg. Aen. VII 665 10 teriti GK pugnam B macrone GK
mocrone L uerunque etiam Ver. ueru L Pal. 11 Verg. Aen. XI 579 12
funda RGLK teriti G caput ex capud corr. D capud h tegit Rr exegit

Rom. 13 Habes D Haebes d ad Dd hebite G hebiti G haebaeti D

Iuv. sat. IIII 11, 140 sq. 14 hebiti G fero Rr 15 ceditur RDHGb Ce*di-

tur (n?) B tota add. Pith. m. alt. cena H cena "habena" "suburra Dd
Suburra] rk saburra RH soburra B subora GLK Subura (Sybura Pith. m. pr.) codd.

Iuv. 16 ospes R ospes HGLK 17 Luc. Phars. V 11 cf. lib. V § 24 18
ospes GK hoc pes R 19 Stat. Theb. IIII 842 sq. tebaidos K, 20 fessisque G

fessis quae Hh ospita GLK pandes Rr panda B 22 Iuv. sat. V 13, 177 sq.
23 Numquam] nec unquam h cf. § 35 et lib. V § 25 Numquid B 24 erit ab
hoc ospite et ospiti et sospete uel sospeti possit dici K 25 hoc sospite] hospiti B
post sospiti: et ospite et ospiti add. GL adh̄c G 26 *ospite (h) G ospite
K Verg. Aen. VIII 470 sq.

p. 765 P.

p. 336. 37 K.

quo sospite numquam

Res equidem Troïae victas aut regna fatebor.

et fortassis quia haec sola in 'es' terminantium etiam in a faciunt femina, evitaverunt communium aliorum regulam ablativi, vel quod in heroico stare metro non possit nisi in e terminans eorum ablativus. quod autem etiam in a desinunt supra dicta nomina, usus confirmat. Virgilius in III:

Et pater Anchises: bellum, o terra hospita, portas.
idem in IIII compositum ab eo:

Et Numidae infreni cingunt et inhospita Syrtis.
Ovidius in II fastorum:

Principio mensis Phrygiae contermina matris

Hospita delubris dicitur aucta novis.

Cicero pro Murena: a sacris patriis lunonis Sospitae), 'tridens a tridente' vel 'tridenti': potest enim esse trium generum, nam lectum est 'tridenti hasta' et 'telo', quamvis, cum Neptuni fuscina per se positum significat, masculino genere invenitur. Virgilius in II:

Neptunus muros magnoque emota tridenti

Fundamenta quatit.

'locuples' quoque, quia trium est generum, 'a locuplete' vel 'locupleti' facit ablativum. Cicero in frumentaria: in provincia locupleti ac referta.

In 'er' communia, quae non exeunt etiam in 'is', per e solam in- XIII 67 venio proferentia ablativum: 'hic' et 'haec' et 'hoc pauper a paupere', 'hic' et 'haec' et 'hoc degener a degenerare', 'hic' et 'haec' et 'hoc uber ab ubere', 'ὁ εὐθαλής ἢ εὐθαλής' καὶ 'τὸ εὐθαλές'. similiter in e et in i

1 quos hospite L quos hospite Pal. numquam sese quidem B 2 sequidem
H regna (i) B 3 fortassis G terminantia GLK etiam] et G faciunt
etiam in a K 4 & uitauerunt Rr communem RBDH regulā ex regulas
corr. II haeroico LK 6 suppradieta K Verg. Aen. III 539 7 VII. K
8 ospita K 9 Verg. Aen. III 41. III¹. L III. rell. abeo (h) D 10 inferni
cum Verg. Vratist. GKl inospita GK Syrtis] d sirtis G systis D syrtis Pal.
syrtis Med. Fr. 11 Ovid. fast. II 55 sq. 12 pcipio D phrygiae RGLK fri-
giae D frigie H matris cf. lib. V § 24 13 Hospita] (nisi quod ospita GK) h. l.
libri cum Ovid. Vatic. et Petav. a m. pr. corr. Sospita lib. V § 24 VII § 35 cum
Ovidio octa R 14 Cic. pro Murena 41, 90 A spscr. in L sacri GLK
patris GLK cum libris nonnullis Cic. Sospitae] k ospitae GK hospitae L 15
tridente vel tridente Rr potest — cum] add. d ** D 16 asta R nectuni Rr
17 significat spscr. in L genere om. K Verg. Aen. II 610 sq. 18 mo-
ros B muros^q manu emota Gg aemota D emota tridenti] b emota *denti B
tridente H 20 Locupes II locuples K generum est DL locuplete (l) R
lociplete vel locipleti K 21 Cic. in Verr. II III 19, 48 prouintia DH
tam locuplete libri Cic. locipleti K 22 *ac (h) D hac LK 23 in his Rr
inuenio spscr. K 25 hoc degener*(e) H 26 ab ubere post εὐθαλές collocant
A Θ. ΗΥΘΑΛΗC E
HGLK ὁ εὐθαλής — εὐθαλές] om. B ΟΥΘΑΛΗC ΕΘΑΛΗC ΚΕ***** Rr ΟΥΘΑΛΗC.

p. 763. 68 P.

p. 337 K.

faciunt ablativum in 'vis' vel 'guis' vel 'ctis' vel 'mnis' vel 'gnis' terminantia nomina nominativum et alia fere omnia, quorum extrema syllaba in 'is' desinit a duabus incipiens consonantibus, ut 'avis ab ave' vel 'avi' - Horatius in I carminum:

Nereus fata: mala ducis avi domum, 5

Quam multo repetet Graecia milite -,

'navis a nav|ve' vel 'navi' - Cicero de suppliciis: quo enim tibi navi opus fuit? Terentius in Andria:

navi fracta apud Andrum [insulam].

idem in heautontimorumenos: 10

advenientem, e navi egredientem ilico

Abduxit ad cenam.

in eadem:

Dies triginta aut plus ego in navi fui.

Virgilius vero per e protulit in V: 15

At media Mnestheus incedens nave per ipsos

Hortatur socios -,

68 'civis a cive' vel 'civi' - Iuvenalis in IIII:

quid illo cive tulisset

Natura in terris. 20

Cicero in Verrinarum IIII: quod Siculus a civi Romano, civis Romanus datur primum suae legis, quod civis cum civi

H Y
 ΕΥΘΑΛΕC.ΚΑΥ ΤΟ ΕΥΘΑΛΕC Dd ΟΥΘΑΛΗC.ΗΥΘΑΛΗC.ΚΑΙ ΟΥΘΑΛΗC Η Ο ΕΥΘΑΛΕC ΚΑΙ Η ΕΥΘΑ-
 ΑΛΗC ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΘΑΛΗC G Ο ΕΥΘΑΛΗC Η ****ΑΛΕC ΚΑΙ ΤΟ ΕΥΘΑΛΗC L Ο.ΥΘΑΛΗCΥ.ΘΑΛΗC.ΚΑΙ.

TO ΕΥΘΑΛΗC. K 1 uel ***guis (lin?) H [guis] gnis GLK uel ctis R [guis] guis] GLK 2 nomina ** nominativum (no) H 3 duabus] dh duobus DH uel ab aui GK 4 orā K Hor. carn. I 15, 5 sq. I lib. carminum G 5 fata] rd fama RBDGLK fata ** mala (ma) H mala add. g ducis (1?) L 7 uel a navi GLK Cic. Verr. II v 18, 45 Cicero ***** de suppliciis (de poena) H supliciis K quid Cicero et sic Prisc. Barberinianus, eadem tamen manu quo emendante 8 navi* (s) B navi etiam Cic. opt. Reg. Guelf. 1 nave Lagom. 29 cum dett. nauim, narram al. opus] tipus G typus L opus fuit om. libri Cic. meliores omnes Ter. Andr. V 4, 20 9 nave Bemb. Bas. ad Bemb. Andrum eiectus est Terentius insulam GLK 10 Ter. heautontim. I 2, 8 sq. eautontimorumenos BDDK eautontimorumenos R eutontimorumenos L eutontimorumenos G

11 adueniente me LK adueniente me* navi (e) D 12 Abduxit] d adduxi DGLK aduxi Bas. caenam RD 13 Ter. in eadem] immo in hecyr. III 4, 7 eodem B

14 ego om. D eo Terentius in om. H 15 Verg. Aen. V 188 sq. 16 At media socios incedens. . . . | Hortatur Mnestheus Vergilius At] h ad RH ut K media

dia. nestheus Rr mediam mnestheus B mediā (media d) nestheus DH incaedens K

istos GLK 17 ortatur Rr ortatur HK sotios D 18 civis] b Ciu** B Iuv. sat. IIII 10, 278 sq. 19 quod h tullisset G 21 Cic. or. Verr. II II 12, 32 et 33 uerrenarum G Siculus] l siculus LH siculus H civi] Cic. Lagom. 42 pr. m. ciue libri Cic. plerique cuius Romanus om. Cic. Lagom. 29 22 suae] sciae Cic. Nannianus leges Cicero ciueis Lagom. 29 m. pr. cum om. GLK civi sic etiam Cic. Lagom. 42 pr. m., Nannianus testequ Brunnio Vaticanus

p. 766 P.

p. 317. 38 K.

ageret. sic enim veteres codices habent, quos imperitia quorundam corruptit mutantium scripturam. idem pro Plancio: quid dicam de C. Virgilio, tali civi et viro? et mox: in navi tuta. idem pro Sestio: quod esset ausus pro civi, pro bene merito civi. idem in VII Philippicarum: sed in principe civi non est satis -, 'vectis a vecte' vel 'vecti' - Terentius in eunucho:

in medium huc agmen cum vecti, | Donax -,

'ignis ab igne' vel 'igni' - Virgilius in VIII:

Vulnus alit venis et caeco carpitur igni.

10 idem in I georgicon.

Et, quamvis igni exiguo, properata maderent.

Iuvenalis in V:

minor igne rogi.

Lucanus in I:

15 Igne vago lustrare iuvat, tibi numine ab omni ..

'amnis' etiam 'ab hoc amne' vel 'amni'. Virgilius in VIII:

murorum in parte sinistra

Opposuerunt aciem, nam dextera cingitur amni.

idem in I georgicon:

20 prono rapit alveus amni.

Lucanus in VI:

1 agere BGLK enim infra lin. add. K * habent cui quos imperitia B corrupti] r corrigit R corrumpit BGLK 2 Cic. pro Plancio 40, 96 Plancio] h plantio RBD latino HGLK dicam? C. Vergilio (Virgilio pars codd.) Cicero g. DHGK gn. R gn. B 3 Cic. pro Plancio 41, 97 uane Cic. cod. Tegerns. Erfurt. al Cic. pro Sestio 12, 20 Sestio] ex sestio corr. D, ex festio K festio GL sestio B 4 quod] b quae B quo L esset ausus R ausus esset Cic. schol. Vat. in lemante usus GL ciue schol. laud. pro ber merito L ciue schol. laud. Cic. or. Philipp. VII 7, 20 5 philipicarum HG ciue v. l. ap. Cic. non est satis] sic etiam Cic. Vat. Ferr. non satis est al. 6 Ter. eun. III 7, 4 enucho H eunucho L iunucho K iunacho G 7 huc om. GLK hunc B necte Bas. Donax Terentius doolnax (dorax m. alt.) Darmst. Dorax Caroliruh. 2 Lips. 2 Krehlii donatae R donata BDHGLK 8 uel ab igni G Very. Aen. III 2

9 uenus Pal. m. alt. corr. ceto II capitur G igne Fr. 10 Verg. georg.

I 106 11 ignis Med. signi Rom. exigo Rr properatā properata Dd prope-

rate G properatam adherent l Rom. properata maderent ni f. L 12 Iuv. sat.

V 15, 140 13 igni GK 14 Lucilius B Luc. Phars. I 50 1] Wallraffa-

nus .U. K II. vell. 15 igne Rr igni nonnulli codd. Luc. uago Ll iuuet libri

aliquot Luc. unast Voss. B iuuet Voss. b tibi] I (t. e. uel, ex male intellecto t

ortum) G numine] h nomine HGLK 16 Verg. Aen. VIII 468 sq. 17 mur-

rorum in parte sinistra add. d in om. Rom. 18 oposuere G oposuere K

dextra BDEHGLK Rom. dextra Med. amnis B amnis Pal. 19 Verg. georg. I

203 atque illum in (in om. Pal.) praiceps prono rapit alveus amni Med. Pal. atque

illum prono incept trahit alveus amni (pre m. rec.) Rom. 20 pronu D 21 Luc.

Phars. VI 366 sq.

ferit amne citato

Maliacas Sperchios aquas ..

'anguis ab angue' vel 'angui' - Statius in IIII:

Angue ter excusso.

Horatius in I epistularum:

Alter Miletii textam cane peius et angui

Vitabat chlamydem ..

60 similiter 'ab ungue' vel 'ungui' - idem in eodem:

ad haec ego naribus uti

Formido et, luctantis acuto ne secer ungui ..

invenitur etiam 'a minore' vel 'minori', 'a levioere' vel 'leviori' et 'a maiore' vel 'maiori'. Iuvenalis in V:

Numinibus miserum turguebat Atlanta minori
Pondere.

Stadius in VI Thebaidos:

numquam hunc animum natura minori

Corpore nec tantas ausa est includere vires.

Iuvenalis in III:

non defuit || illi,

Vnde emeret multa pascendum carne leonem

Iam domitum. constat leviori belua sumptu

Nimirum et capiunt plus intestina poetae.

Lucanus in VII:

Vixque revulsa solo maiori pondere pressum

Signiferi mersere caput.

2 maliacas RBDh cum Voss. utroque: sic igitur f. scr. Priscianus maliaca GL sperchius Voss. A al. sper chios Voss. B spercheos, spercheus vv. ll. ap. Luc.

aqua Rr 3 anguis om. IIG ab ange G uel^{ab} angui L uel ab angui K Stat. Theb. IIII 485 4 excusso G 5 oratius K Hor. epp. I 17, 30 sq. aepisto- larum K 6 Alster (i?) H mileti H meleti GLK peius in litura K pius II angue libri Horat. plerique 7 vitabat] mei omnes cum perpaucis codd. Hor.

vitabit Heidelb. cum Horatio vitavit libri aliquot Hor. clamydem (h) H clamydem B chlamidem GLK clamidem RD 8 similiter H Hor. epp. I 19, 45 sq.

10 et om. libri nonnulli Hor. secer Gg ungue libri nonnulli Hor. 12 ma- iore] maio R uel a GLK Iuv. sat. V 13, 48 sq. 13 miserumque DG urguebat] r urgebant RGLK urguebant Iuv. Pith. cum codd. fg Iahnii urgebant Iuv.

rell. atlanta Rr athlanta BLK athlante G 15 Statius — vires infra post mer- sere caput collocat H Stat. Theb. VI 845 sq. VII. H tebaidos G 16

minore GL 17 nec **** (enim) B tantas ausa est] tantaus. est Rr tantalis est HGLK includere B 18 Iuv. sat. III 7, 75 sq. IIII, LK 19 non] nec

Iuvenalis 20 pascendum] d pasceuda DGLK carne] caue L caue. Gg leo- ne] Hh 21 liuori Rr belsa. na (l ni f.) R sumtu DL 22 Nimirum Dd cupiunt Iuv. cod. Norimb. I 23 Luc. Phars. VII 162 sq. 24 solo ex sola

ni f. corr. L maiore G maiore LK 25 caput ex capud corr. D

p. 767 P.

p. 338. 39 K.

nec mirum, tam in i quam in e comparativorum ablativos terminari, cum vetustissimi etiam neutrum in 'or' finiebant et erat eadem terminatio communis trium | generum, quae capax est, ut docuimus, utriusque ablativi, tam in e quam in i terminantis. Valerius Antias in VI annalium: hoc senatusconsultum prior factum est. Cassius Emina annalem suum quartum hoc titulo inscripsit: bellum Punicum posterior. Claudius in VIII annali: qui prior bellum, quod cum his gestum erat, meminissent. in eodem: ubi decreverunt, commemorant, Graccho foedus prior Pompeianum non esse servatum. propria, si sint appellativis similia in i terminantibus XIII 70 ablativum, ipsa per e eundem proferunt casum, sicut supra dictum est, ut 'Iuvenalis, Martialis, Felix' [propria] 'a Iuvenale, Martiale, Felice'. 'rudis', quando commune est significans recentem, et neutrum in e facit, 'hoc rude', et ablativum in i, 'a rudi'; quando vero virgam, qua gladiatores donati cessabant gladiatura, femininum est solum et ablativum in e finit. Iuvenalis in II:

hic Sergius idem

Accepta rude coepisset †Vegento videri.

'strigilis' vel derivativum est a 'stringo' vel a Graeco *στλεγγίδος*. itaque rationabiliter in i terminavit ablativum. Horatius in II sermonum:

an hic †peccavit, sub noctem qui puer uvam

Furtiva mutat strigili?

In 'ix' etiam feminina verbalia, quia possunt esse communia cum

1 mirum a in i LI e quam in i BG comparativum B ablativum L
 2 communis G 4 tam] d quam D i quam in e LK terminantis] d terminantes D uallerius Rr ualearius G ualearius LK ancias Rr Valerii Ant.
 ann. lib. VI fr. p. 274 Kr. fr. 17 p. 355 Rth. 5 senatusconsultam Dd casius] r casius RGK acmina H hemina DGLK et in litura B Cassii Heminæ ann. lib. III p. 162 Kr. fr. 31 p. 293 Rth. 7 Claudii Quadrigarii ann. fr. lib. VIII (sic enim codd. inde ab α; at v. Krehlium t. II p. 522) p. 258 Kr. lib. VIII fr. 56 p. 348 Rth. annalium r qui in litura h 8 meminisset H Idem in eodem L in eodem] p. 259 Kr. l. l. Rth. 9 graccho R graeco Lr gracho BGK graco
 H fedus D pompianum K 10 si spscr. in L 11 proferunt Rr ut om.
 DGLK 12 marcialis Rr a om. GLK fecile Dd 13 significat BH 14
 rude ablativum B allativum Rr ablativus L a om. L qua add. b 15
 uel donati
 domati Dd domati B caesabant LK solum est GLK 16 finit] facit r
 Iuv. sat. II 6, 112 sq. U. GL 17 sergens GLK 18 acceptura H cepisset B uegento libri cum parte libror. dett. Iuv. Veicento Iuvenalis et sic libri isti plerique uelento Pith. Iuv. 19 derivativum] r deriuata R asstringo B stringuo K στλεγγίδος] α CTAEGIAOC H CTETEGIAOC CYAAEGIAOC. B CTAEGIAOC R CTRE-
 GIAOC D CTAEGIAOC GL YTPATIAOC K στλεγγις μ 20 terminavit ablativum in i L oratius K Hor. serm. II 7, 109 sq.: Corpus. an hic peccat, sub etc. 21 puer] h Horatius per H rell. quam furtivam duo codd. Krehlii et sic et una furtivam libri aliquot Hor. 22 mutavit D 23 uerbialia B quia] quae GLK communia in numero plurali cum RG

p. 767. 68 P.

p. 339. 40 K.

neutris, ut 'victrix', 'ultrix', unde et 'victricia', 'ultricia', tam in e quam in i finiunt ablativum. Lucanus in I:

In sua victrici conversum viscera dextra.

idem in eodem:

Tollite iam pridem, victricia tollite signa. 5

Stattus in V: |

ultricia Graiis

Virginibus dare tela pater.

'postis' etiam 'a poste'. vel 'posti' invenio, quia, ut supra diximus, a duabus consonantibus incipiens finalis syllaba in 'is' desinit. Lu-
nus in V:

tum || poste recluso

Dux ait.

Ovidius in V metamorphoseon:

Raptaque de dextro robusta repagula posti 15

Ossibus inlisit.

In 'as' quoque circumflexa, quae apud veteres etiam in 'tis' proferri docuimus, tam in e quam in i finiunt ablativum. Cicero pro Vareno: G. Ancharius Rufus fuit e municipio Fulginate. idem in eadem: in praefectura Fulginate. idem pro Cluentio: ex municipio 20
71 Aletrinati. alia vero omnia tertiae declinationis nomina in e desinunt per ablativos correptam, cum omnes aliae terminationes ablativi in omni declinatione producantur. ergo si qua ex his, quae debent in e per ablativum proferri, inveniamus per i prolata, auctoritati adscribimus, quae saepe etiam dativis pro ablativis nec non etiam pro genitivis est usa, ut 25
Virgilius in VIII:

Advectum Aenean classi victosque penates,

1 victricia Rr ultricia Rr ultricia D et ultricia GK i quam in e L 2
Luc. Phars. I 3 1] cod. Wallraffianus II. libri rell. 3 ultrici K ultrici GLR
4 Luc. Phars. I 347 5 victricia] r victricia RD 6 Stat. Theb. V 117 sq.
7 ultricia D ultricia K graiis I, Stattus (sic Cass. m. alt.) graiis RB graiis
DGLK cum Cass. m. pr. graiis d gragius H 8 tele^a Hh "pater" tela K pa-
ter] pater danaus R danaus pater BD danitus pater H 10 consonantibus L
finalis DK Luc. Phars. V 531 sq. 12 tum] h dum H tunc libri aliquot Luc.
cum Voss. B 14 Ovid. metamorph. V 120 sq. 15 repagula] k repacula BDGLK
poste pars libror. Ovid. 16 illaesit GL illaessit (a) K immisit aliquot, infixit, elidit
singuli codd. Ovid. 17 post quoque: desinentia in mg. add. h 18 i quam in e
L Cicero pro Vareno] fr. 3: opp. IIII 2 p. 443 Orell. uarreno K 19 post mu-
nicipio: Fulginate — municipio om. R add. r fulginatae r Cic. pro Vareno]
fr. 4 ap. Orell. l. l. eodem h 20 Idem in pro K Cic. pro Cluent. 16, 46
municipio L 21 aletrinati GLK aut Larinati aut Aletrinate libri Cic. 22
correpta r aliae om. K 23 producantur L per ablativos proferri GL
24 ascribimus RGLK 25 saepe om. GLK ut om. LK 26 Verg. Aen. VIII
11 VIII. R 27 aeneā D classi* (s) B cassi Hh clasi LK uectosque LK
Verg. Leid. m. alt. uectos^{que} Gg ponates Hh penatis Med. Pal. Rom.

p. 768. 69 P.

p. 340. 41 K.

pro 'adfectum classe', nisi si dicamus hellenismo usum esse poetam; dativo enim casui illi hoc adiungunt verbum.

In Graecis est quando invenimus e producta finiri ablativum tam primae quam tertiae declinationis nominum, qui magis dativus est Graecus pro ablativo positus Latino. Virgilius in I:

ipse uno graditur comitatus Achatē.

Lucanus in VIII:

Signaque ab Euphratē cum Crassis capta sequentes.
similiter 'a Demosthenē', 'Aristotelē', 'Hermogenē'. | vetustissimi tamen 72
19 etiam in quibusdam Latinis, quae nominativum in 'es' productam terminantia pares cum genetivo habent syllabas in hac declinatione, solebant producere ablativum more quintae declinationis vel supra dictorum Graecorum: 'a molē', 'tabē', 'famē', quod adhuc sic profertur. Virgilius in VI:

offam

15 Obicit; ille famē rabida tria guttura pandens.

Lucanus in X:

Non mandante famē; multas volucresque ferasque
Aegypti posuere deos.

Iuvenalis in V:

20 Membra aliena famē lacerabant, esse parati
Et sua.

Lucretius:

Imbribus ut tabē nimborum arbusta vacillent.

DE NOMINATIVO PLVRALI TERTIAE DECLINATIONIS.

25 Nominativus pluralis fit a genetivo || singulari mutata ultima 'is' in XV
'es' productam in masculinis et femininis et communibus, ut 'huius cardinis hi cardinēs'; 'huius consulis hi consulēs', 'huius matris hae matrēs',

1 clase K clase nisi L si om. HL h ellenismo Rr helenismo GK helinismo L 2 casui h casu DHGL 5 positus latino add. r Verg. Aen. I 312
7 Luc. Phars. VIII 358 VII. L 8 eufrate DGLK eufrathe H crasis G

capte G sequentis D sequentem Lucanus 9 athemostene GK demostene
BH themostene L aristotile GK hermogine GLK 10 etiam om. G 12
more B quinte declinationis H supraditorum R 13 ut a L thabe H
Verg. Aen. VI 420 sq. cf. lib. VI § 59 15 obicit L obiicit G rapida B

i
trea G trea L guttura G guttura L 16 Luc. Phars. X 158 sq. 17 mandante] k mandante GLKd mandante fame] b mandant***** B famen Rr

a
multa Rr nolucresque L nolucres quae H fecerasque B 18 egypti G egypti
L possuere K 19 Iuv. sat. V 15, 102 sq. 20 membra H 22 Lucr. I
806 Lucretius in G 23 In imbribus L ut] d rell. prob. Bernaysio praef. ed.
Lucret. p. VIII sq. et D cum libris Lucretianis tabe enim arborum arbusta B

.i. fit
24 PLVRALI CASV B TERTIE D 25 Nominativus pluralis tertiae a L Nominativus
pluralis tertiae decli a G fit h. l. om., post communibus add. K is ultima D
26 feminis R 27 hic cardines R hic consules R

p. 769 P.

p. 341. 42 K.

'huius vatis hi' et 'haec vatēs'. neutra vero ex ablativo singulari faciunt nominativum. pluralem hoc modo. si in i vel tam in i quam in e exeat ablativus, correpta i et addita a fit nominativus pluralis, ut 'ab hoc mari haec maria', 'ab hoc cervicali cervicalia', 'a lacunari lacunaria', 'a pari vel 'pare paria', 'a felice' vel 'felici felicia'. excipitur 'a vetere' vel 'veteri', quod 'vetera' et non 'veteria' facit, nec non 'ab hoc ludicri', quod 'ludicra' et non 'ludicria' dicimus. Virgilius in XII Aeneidos:

neque enim levia aut ludicra petuntur

Praemia, sed Turni de vita et sanguine certant.

74 similiter comparativa, quae ablativum tam in e quam in i terminant: 'ma-iora' enim et 'minora' | et 'plura' dicimus, quamvis antiqui etiam 'pluria' dixerunt, unde compositum 'compluria'. Terentius in Phormione:

Multa adveniēti, ut fit, nova hic compluria.

Cicero de signis: immo vero alia compluria; in quibusdam tamen 15 codicibus invenitur 'complura'. idem in eodem: dies continuos compluris. idem pro Caecina: compluris armatos. 'gausape' quoque, sicut supra diximus, et ablativum in e terminat, 'ab hoc gausape' et nominativum pluralem in a definit: 'gausapa' enim, non 'gausapia' dicimus. Horatius sermonum II:

Gausape purpureo mensam pertersit acernam.

Persius:

Iam chlamydes regum, iam lutea gausapa captis.

'aplustre' itidem quamvis faciat ablativum 'ab hoc aplustri', nominativum

I haec et hi vates *K* . nominativum faciunt *GLK* 2 pluralem *om. GLK*
 3 addita *spscr. L* fit nominativus — cervicalia *om. D add. d* notius *K*
 ab hoc *om. d* 4 haec cervicalia *BDDHK* lacunaria in lacunaria *mut. H* a *om.*
R pare vel pari *B* 5 felice vel felici] felice**et R* felici vel a felice *G* 6 et
om. L facit *spscr. in K* ^{nec} *ū ū Dd* 7 et *om. GLK* ludicria *D* *Verg.*
Aen. XII 764 sq. Aeneidos XII *BH* 8 nec *D cum Pal.* lenia *G* ludicra] ^{nel u}
rd ludicra *BD* 9 proemia *B* premia *turni (*5 ni f.*) *H* turni debita (debita
L) sanguine *GL* vita] *d *** D* 10 similiter excipiuntur comparativa *GL*
 i quam in e *GLK* 11 plur*ia (al) *RDH* 12 *Ter. Phorm. III 3, 6* 14
 multa a adveniēti *R* complur*ia (al) *H* post compluria: Cicero — alia com-
 pluria *om. G* 15 *Cic. in Verr. or. II III 46, 102* immo *D* 16 quoddicibus
Rr complura*** (lia) *H* compluralia *GLK* complura (*Reg.*) vel complura *codd. Cic.*
 in eodem] immo de suppliciis II v 52, 137 "continuos compluris *R* 17 cou-
 pluris II complures *LK cum codd. Cic. plerisque complures Cic. Reg. plures Lagom.*
 20 post compluris: idem — compluris *om. H* *Cic. pro Caecina* 9, 24 cecina
RBDG oecina *L* coecina *K* complures *L cum libris Cic.* gausapae *R* 18
 quo*que *Dd* sicut] ut *K* di* *G* terminat] facit *B* ^{et} ab hoc *Rr* 19 dif-
 nit *Rr* difinit *L* dissinit *ex* difinit *mut. G* dissinit *K* 20 Horatius] *d* oratius *DGLK*
Hor. serm. II 8, 11 cf. § 55 21 porporeo *G* protersit *GL* praetersit *K*
 acernam *ex v. praecedente huc translatum est* et alter Horatius 22 *Pers. sat. 6,*
46 cf. § 55 23 chlamydes *B* chlamides *GLK* clamides *RDH* regnum *D*
 gausapa *Rr* capis *LK*

p. 769. 70 P.

p. 342 K.

tamen pluralem non solum in a, sed etiam in 'ia' terminat: et 'aplustra' enim et 'aplustria' antiqui protulisse inveniuntur. Cicero in Arato: Navibus absumptis fluitantia quaerere aplustra.

Caesar in Arato:

5 Fulgent Argoae stellis aplustria puppis.

alia vero omnia neutra, quae in e terminant ablativum, mutata e in a faciunt nominativum pluralem: 'ab hoc numine haec numina', 'a tempore tempora', 'a tubere tubera', 'a capite capita'. ||

DE GENETIVO PLURALI TERTIAE DECLINATIONIS.

10 Genetivus pluralis tertiae declinationis nascitur ab ablativo singulari XVI hoc modo: cum in i vel et in e et in i desinit, correpta i assumit 'um', ut 'a sedili horum sedilium', 'a cervicali cervicalium', 'ab equestri equestrium', 'ab utili utilium', 'a sapiente' vel 'sapienti sapientium', 'a felice' vel 'felici felicium'. multa tamen per syncopam solent proferri: 'sapientium' pro 'sapientium', 'merentum' pro 'merentium' - Statius in II Thebaidos:

dabitur, mihi crede, merentum

Consiliis tranquilla dies.

idem in III:

20 aeternaque sontum

Supplicia ,

'caelestum' pro 'caelestium'. Virgilius in VII:

Caelestum vis magna iubet.

et sciendum tamen, quod rarissime haec, quae in solam i finiunt ablativum, 25 syncopam patiuntur i per genetivum pluralem. inveni 'marum' pro 'ma-

uel ia uel a
1 in a Kk in ia Kk terminant Dd et ante aplustra om. GL et [et aplustra H et aplustra enim et aplustria] r et aplustra enim et aplustra et aplu**** R
2 antiqui] antiquissimi B cf. Vahlenii Enn. ann. inc. sed. fr. CXXV p. 85

protulisse G Ciceron. Arat. fr. XXII p. 522 Or. in ara¹⁰ in litura d 3 absumptis] r absumtis L assumptis R aut summis s. ab summis Salmastius in Solin. c. 34 p. 573 ed. 1629 4 Caesaris Germanici Arat. v. 345 5 argoe DH argue

GLK argoe stellis r argo estellis R applust^{ria} puppis Gg pupis L 6 uero

om. LK terminant G in a spscr. in K 7 numine R numina D 8 capita] ex corr. hb capite ni f. B 9 GENETIVO BDHGL TERTIAE DECLINATIONIS om. DH 10 ab add. r om. RBDG 11 cum in e uel in i desinit (dissinit K)

in e GK cum uel in i desinit Ll et ante in e eras. in D om. BH et in i om. BDH et i add. d adsumit B 12 horum cervicalium r aequestri L equestri G aequestrium DL 13 horum utilium B uel add. b uel sapienti om. H 15 pro ante sapientium om. H Stat. Theb. II 356 sq. 16 tebaidos G 19 Stat. Theb. III 475 sq. III] B III. vell. 20 aeterna **** sontatum (prior loco quae eras.) R 21 supplicia R supplicia GK 22 Verg. Aen. VII 432

in septimo π VIII. R in VIII. BDGK in W. III. H in IX. L 23 coelestum L

uix Med. iubet ex in set corr. Fr. 24 haecq. in D. que in sola R i eras. in R 25 marum pro marium iuueni GLK

rium', qui tamen in | rarost usu genetivus, apud Naevium in carmine belli Punici:

Senex fretus pietatei deum adlocutus summi
Deum regis fratrem Neptunum regnatorem
Marem,

pro 'marium'. eius ablativum Caesar in V belli Gallici ponit: paulo latiores quam quibus in reliquis utimur maribus. comparativa quoque, quae inveniuntur tam in e quam in i exeuntia per ablativum, carent i paenultima in genetivo plurali: 'a maiore' vel 'maiori horum maiorum', 'a minore' vel 'minori horum minorum'. 10

76 In e vero solam finientia ablativum, si nominativus in duas terminetur consonantes, mutant e in i brevem et assumunt 'um', ut 'hic Mars a Marte horum Martium', 'hic fons a fonte horum fontium', 'haec frons a fronte harum frontium', 'haec urbs ab urbe harum urbium', 'haec arx ab arce harum arcium'. rarissime tamen et haec supra dicta, sicut illa, 15 quae in i solam terminant ablativum, per syncopam i proferunt genetivum pluralem, exceptis in 'ms' vel 'ps' desinentibus, si non sint a capite composita. haec enim e ablativi in 'um' convertentia faciunt genetivum pluralem: 'haec hiems ab hieme hiemum', 'princeps a principe princi-|| pum', 'municeps a municipe municipum', 'forceps a forcipe forcipum', 20 'manceps a mancipe mancipum'. a capite enim composita et duabus syllabis abundant in genetivo et trium sunt generum communia. itaque et ablativum tam in e quam in i et genetivum pluralem rationabiliter in 'ium' terminant: 'hic' et 'haec' et 'hoc friceps a tricipite' vel 'tricipiti tricipi- 25 tium', nisi syncopa fiat. illa quoque, quae pares habent syllabas tam in genetivo quam in nominativo, mutant e in i et assumunt 'um', ut 'hic collis huius collis ab hoc colle horum collium', 'haec aedis huius aedis ab

1 tamen * in (≈) H raro est BDHGLK neuium libri Naev. bell. Pun. I 9 p. 43 Klusm. I VIII p. 10 Vahl. 3 pietate] Vahlenius pietati BHLKr pietate DGh pietate R allocutus DGLKr 6 cesar D Caes. bell. Gall. V 1, 2 7 altiores v. l. libror. Caes. dett. reliquis maribus uti adsueverant libri aliquot

Caes. dett. utimar K 8 per ablativum om. GLK 9 caren Dd ut a maiore H uel a maiori BDH 10 a minore — minorum add. b uel a minori HGlb 11 uero spscr. in K solam] r sola R terminet BHGLK 12 et om. G adsumunt B ut haec mors a morte (morte K) harum mortium GLK

13 hic fons a fonte horum fontium om. GLK haec fons a fonte harum fontium add. g haec frons a fronde (fronte g) harum frontium haec frons a fronde harum frondium G haec frons .te harum frontium haec frons .de harum frondium K 14 harum frontium] b horum frontium B ars R arcs G 15 harum om. H ar-

tiuum R 16 in i solum Rr solum B 17 in om. GL ms et ps GK 18 ablativi] abhui H 19 ut haec Hh hiems] ex hiem** corr. L hiemps RB

h. iem* (p) Dd ieme D harum hiemum GLK principium (i) K 20 municipium (i) K 21 mancipum H enim om. K 22 habundant RD

23 et om. GL 24 tripitium Rr tricipium D 25 habet D tam nominatio quam in genitivo K 26 adsumunt B 27 huius collis om. G haec aedes LK haec edes DH huius haedis Rr

p. 771. 72 P.

p. 343. 44 K.

hac aede aedium', 'haec caedes [huius caedis] a caede caedium', nisi haec etiam per syncopam i proferantur. frequentius tamen in 'es' terminantia absque i inveniuntur, ut 'vatum' pro 'vatium' - Virgilius in IIII:

Multi^aque praeterea vatum praedicta | priorum.

5 Cicero pro Sestio: vestrarum sedum templorumque causa -, 'mensum' quoque pro 'mensium'. Ovidius in VIII metamorphoseon:

Et quos sustinui bis mensum quinque labores.

excipiuntur 'iuvenis a iuvene iuvenum', 'canis a cane canum', 'panis a pane panum'; carent enim i paenultima semper.

10 In 'as' quoque Latina mutant e ablativi in i et assumunt 'um': 'a civitate civitatum', 'a probitate probitatum'. in his tamen frequenter solet fieri concisio i in genetivo plurali, 'a civitate civitatum' et 'civitatum', 'a probitate probitatum' et 'probitatum'.

Reperiuntur praeterea absque i facientia genetivum pluralem, quamvis 78 15 ablativum et in e et in i proferant, in 'us' et in 'il' et in 'or' trium generum et in 'ex' desinentia, quando sunt communis generis, ut 'hic' et 'haec' et 'hoc vetus a vetere' vel 'veteri veterum' - Virgilius in V:

veterum non inmemor ille parentum -,

'vigil ab hoc' et 'ab hac vigile' vel 'vigili horum' et 'harum vigillum'.

20 Iuvenalis in V:

Praeterea lateris vigili cum febre dolorem.

Virgilius in VIII:

†Praeterea vigillum excubiis obsidere portas.

sunt tamen, qui 'vigilis' nominativum quoque similem genetivo esse putant 25 verunt, usus tamen in 'il' esse ostendit, ut Lucanus in IIII:

1 hac*(e) B h aede Rr harum aedium LK huius caedis om. RBDH

ab hac caede G caedae D 2 proferentur K terminata BHK 3 inveniuntur un Bb Verg. Aen. IIII 464 (deficit Rom.) 4 multa quae R que om. G praedica R priorum] sic Pal. Fr. piorum Med. 'priorum: legitur et piorum' Serv.

ad h. l. 5 Cic. pro Sestio or. 20, 45 Sestio D festio G sezio K aedium Cic. Paris. cum utroque Bern. 6 mensium ex mensuum corr. B Ovid. metamorph. VIII 500 IX. L ** metamorphoseon (in) B 7 Et quos om. GLK subitui GL bis mensum quinque cum Prisciano Heinsii libri Ovid. meliores, mensum bis quinque, menses bis quinque, bis menses quinque vv. u. codd. Ovid. quinq:] b

qui* B 8 a pene H 9 enim om. L penultima*(s) B 10 et om. L adsumunt B 11 post ciuitate: ciuitatum et ni f. eras. in H post probitate: probitatum ni f. eras. in H 12 concisio K et] uel B 13 et] uel BLK 14

Reperiuntur (p) D Reperiuntur HL Repereuntur G praetere^a Rr 15 ablativum in e GL proferⁱ D et or D 17 Verg. Aen. V 30 in om. G 18

inmemor HGL 19 uigile K uel uigili om. K orum Rr arum uigillum Bb 20 Iuv. sat. V 13, 229 22 Verg. Aen. VIII 159 VIII. RGLK 23 Praeterea ex praecedent exemplo repetitum libri praeter h Interea corr. h ex Vergilio

uigillum Med. obsidere K 24 tamen quoque qui L genitio similem GLK 25 ostendit (h?) H Luc. Phars. IIII 6 sq.

tutelaque valli

Pervigil alterno paret custodia signo.

similiter 'memor a memore' vel 'memori horum' et 'harum memorum'
- Horatius in II sermonum:

Nam quamvis memori referas mihi pectore cuncta. 5
raro tamen invenitur in e terminans huius nominis ablativus, nec aliam
esse causam existimo, ut supra dictum est, nisi eam, quod apud | antiquos
'hic' et 'haec memoris' et 'hoc memore' proferebatur. in quo testis
est Caper, antiquitatis doctissimus inquisitor. ostendit enim, Caecilium
in epiclero sic protulisse: 10

Itane Antipho † inventus profluvia fide?

Itane est inmemoris, itane est madida memoria?
nec mirum, cum et 'hic celer' et 'hic celeris', et 'hic concors' et 'hic
concordis' protulisse inveniuntur vetustissimi multaue alia in eundem mo-
dum. Virgilius in XII: 15

nec domini memorum proculcat equorum -,
79 'supplex ab hoc' et 'ab hac supplice' vel 'supplici horum' et 'harum
supplicum', 'artifex ab hoc' et 'ab hac artifice' vel 'artifici horum' et
'harum artificum'. Lucanus in VIII:

Se simul et Romam Pompeio supplice mensus. 20

Sallustius in Catilinario: demisso vultu, voce supplici. Ci-
cero pro Ligario: et nos iacentes ante pedes supplicum voce
prohibebis. Virgilius in I:

Artificumque manus inter se operumque laborem.

puto tamen, haec etiam ab oratoribus differentiae causa sic proferri per 25
syncopam, quia 'supplicium' et 'artificium' neutra inveniuntur singularia.
'hic' et 'haec parens', quando nomen est, duum est generum et geneti-

1 tutela quae R ceutelaque GLK 2 pa^{ret} Rr cessit Luc. Marburg. 3 ha-
rum et horum B 4 oratius K Hor. serm. II 4, 90 5 Nam] rh Num RH
Nam quamvis] Nunquam vis GL referas memori nonnulli codd. Hor. ref-
feras H peccatore D 6 eius BH 7 causam esse L quod] quam r
apud spscr. K 8 proferebantur D 9 Caper] de dub. gen. iudice Osanno de Fl.
Capro p. 12 cecilium RK de Caecil. epiclery fr. v. lib. VI § 47 10 epidero GL

11 anthipho L antibo G inuenitur duo libri Spengelii profluvia] (pirfluvia) r
pirfluvia R 12 inmemoris L 13 cum hic B cum hic GLK et in hic caeler
Hr caeler D caeleris D celeris hic GLK 14 protulisse G uetustus-
tissimi H 15 Verg. Aen. XII 534 XII] Krehlius in annot. ad h. l. X. libri

16 proculcat Med. aequorum Pal. 18 supplicium DK supplicium B et
artifici K 19 Luc. Phars. VIII 346 20 roma H menses RBHGKd 21
Sall. Catil. 31, 7 Catilinario] r catilinario RBDGK prono demisso L prono
demiso K prono dimiso G pronode misso H Cic. pro Lig. or. 5, 13 22 ante] ad
libri Ciceronis pede^s Dd supplicum (i) K supplici cum uoce L 23 pro-
hibetis H Verg. Aen. I 455 24 artificum quae H se se R se operum-
que] k seorsum K operum quae H 25 tamen et haec etiam D haec] hac
in litura b etiam haec K 27 paresⁿ Dd est post duum om. DGLK add. d

p. 77. 73 P.

p. 345. 46 K.

vum pluralem absque i facit plerumque, 'horum parentum'. Virgilius in II:

decora alta parentum.

quod autem etiam 'parentum' non irrationabiliter dicitur, ostendit accusativus pluralis in 'is' etiam terminans, qui proprius est in 'ium' terminantis genitivi. Terentius in *heautontimorumenos*:

Quod volo aut peto, parentis meos ut commonstres mihi.

Cicero de suppliciis: navium praefectos sine ulla causa de complexu parentium suorum, | hospitem tuorum, ad mortem cruciatumque rapuisti. notandum etiam, quod omnia semper pluralia, quae in 'es' || desinunt, genitivum in 'ium' faciunt, ut 'hae vires harum virium', 'hi penates horum penatum' - invenitur tamen apud veteres eius singulare 'hic penatis huius penatis' -, 'hi quinquatres horum quinquatrum', 'hi' et 'hae tres horum' et 'harum trium'. similiter 'hi' et 'hae plures' et 'haec plura' vel 'pluria horum' et 'harum plurium'. Cicero ad Herennium in III: *complurium negotiorum*.

In 'is' quoque longam desinentia: 'lis a lite litium', 'Samnis a Samnite Samnitium', 'dis a dite ditium'. 'nox' etiam 'a nocte noctium', unde Agellius *noctium Atticarum* inscripsit.

Cetera vero omnia ablativum in e solam terminantia mutant eam in 'um' et faciunt genitivum pluralem: 'a poemate poematum', 'a Cicerone Ciceronum', 'a consule consulum', 'a Titane Titanum', 'a duce ducum', 'a patre patrum', 'a virtute virtutum', 'a capite capitum', 'ab alite alitum'; nam 'alituum' per interpositionem addita u protulit Virgilius in VIII:

1 Verg. *Aen.* II 448 (*deficit Rom.*) 3 decora illa^{alta} Fr. decoralla Pal. 4
autem et (et^{etiam} K) in ium non GLK Inrationabiliter B dicitur om. GK 5
in ium D 6 Ter. *heautontim.* V 4, 4 eautontimorumenos RD eatontimoromeno K
eutontimorumenos GL 7 Quod] B Quid *rell.* Quod peto aut quod volo Bemb. Quod
peto aut volo Bas. parentes Bemb. ut om. Bemb. ut commostres D et con-
strues GLK 9 Cic. in *Verr.* II v 52, 138 10 complexu] B cum Cic. *Reg. com-*
plexu rell. parentum libri Cic. parentum GL suorum om. Cic. *Lagom.* 42
ospitem K hospitem *Reg.* hospitemque dett. Cic. de tuorum falsus est accu-
ratissimus ille *Halmius noster ad Cic. l. l.* 11 etiam] vero B 12 desinit Rr
post desinunt: id est quae ex se non habent singularia R, quod pro gloss. *spscr. d.*,
quae ex se non habent singularia B genitium. In ium faciunt genitium Dd
13 hii H et hi K poenates RD poenatum RD inveniuntur RDL 14
eius] in B paenatis D paenatis D Hic quinquatres D hii quinquatres H
quinquatres L 17 *rhet. ad Herenn.* III 2, 3 cumplurium B 18 in 'is (h) D
lite Rr 20 Agellius *cf. lib. VI § 61* agelius H agellius B aggilius GK
aggilius L anticarum L antiqnarum Gg 21 in e solam ablativum L 22 a
poemata Hh a cicerone^{ne} Dd 23 ductum K 25 Verg. *Aen.* VIII 27 26
VIII. RBDH IX. L

Alituum pecudumque genus sopor altus habebat.

81 'a bove' quoque 'bovum' debet fieri; sed hoc nomen notandum, quod u consonantem assumunt obliqui singulares hiatus causa, abiciunt autem est quando plurales. Virgilius in III:

Huc ubi delati portus intravimus, ecce

Laeta boum passim campis armenta videmus.

idem in VIII:

Reddidit una boum vocem vastoque sub antro.

dativus autem et ablativus eius nominis per syncopam semper mediae proferuntur syllabae, 'bobus' pro 'bovibus'. Horatius in epodo:

Beatus ille, qui procul negotiis

Paterna rura bobus exercet suis.

nominativus vero pluralis et | accusativus et vocativus, qui similes sunt, raro abiciunt u consonantis loco positam. Virgilius in bucolico:

Ille meas errare boves, ut cernis, et ipsum.

idem in VIII:

Discessu mugire boves.

in eodem:

Abstractaeque boves abiurataeque rapinae. ||

DE DATIVO ET ABLATIVO PLVRLALI TERTIAE DECLINATIONIS.

XVII 82 Dativus et ablativus pluralis tertiae declinationis nascitur a singulari genetivo interiecta 'bu', ut 'huius hominis his' et 'ab his hominibus', 'huius exulis his' et 'ab his exulibus', 'huius numinis his' et 'ab his numinibus', 'huius disparis his' et 'ab his disparibus', 'huius felicitis his' et 'ab his felicibus', 'toreuma toreumatis his' et 'ab his toreumatibus'. in huiusmodi tamen, id est neutris a finitis, quae sunt Graeca, frequenter

1 pecudumque *GLK* 2 notandum est *GLK* quod] *R* in quo *r* *rell.* in quod
g 3 adsumunt *B* obliqui casus singulares *DG* obiciunt *K* autem *add. b*
autem eam est quando *G* autem eam quando *LK* 4 *Verg. Aen.* III 219 *sq.*

III]. *K* 5 dilati *GL* intravimus] *d* intrabimus *DG* ecce *K* 6 pa-
^{campis}
sim armenta *Kk* 7 *Verg. Aen.* VIII 217 8 reddit *D* vocem] *r* uoce *RB*
uasto quae *R* anthro *GLK* 9 autem] etiam *H* huius *G* mediae semper
LK proferuntur] *h* profertur *RDHK* 10 bubus *Rr* bobus *Kk* bubus *BH*
oratus *K* *Horat. epod.* 2, 1 et 3 12 bubus *BH* cum nonnullis *codd. Horat.*
suis exercet *L* 13 quis *D* 14 abiciunt (h) *D* *Verg. ecl.* 1, 9 15 illae *B*

meas harrare *h* mea serrare *ni f. H* boes *K* boes *GL* post ipsum: ludere-
que (quae *d*) uellem, *v. sq. initium, add. D* ludere que uellem *H, integram v. sq.*
ludere quae uellem calamo permisit agres-ti *B* 16 *Verg. Aen.* VIII 215 17 dis-
cesu *GL* boes *GLK* boes *l* 18 Idem in eodem *R* *Verg. Aen.* VIII 263

eodē. Abstractaeque *B* 19 que *om. GL* boes *K* boes *GL* abiurataeque]
~~ex~~ obiurataeque *corr. L* obiurataeque *LK* 20 DE DATIVO ET ABLATIVO (*rell. om.*) *K*
DECLINATIONIS *B* 21 genitivo singulari *GL* 22 his uel ab his hominibus *B*
23 numinibus] nominibus *B* 24 felicitis] felicilis *H* 25 toreuma *D* to-
reumatibus *RrD* his et ab his *om. L* toreumatibus *RrD* 26 tamen] tantum *K*

p. 774. 75 P.

p. 347. 48 K.

invenimus antiquos dativum et ablativum plurales in 'is' productam profertem contra regulam tertiae declinationis, quam servant in ceteris casibus supra dictorum nominum. ut Cicero frequenter in Verrinis 'toreumatis' dicit et 'peripetasmatis' et 'emblematis'. in libro de signis: nunc de peripetasmatis quemadmodum te expedias non habes. in eodem: scaphia cum emblematis. idem ad Herennium IIII: de orationibus aut poematis, quamvis neutro genere hoc ubique profert. si enim, sicut Plautus et alii vetustissimi, femininum hoc protulisset, pares syllabas omni casui servasset absque genetivo plurali secundum analogiam primae declinationis. est igitur magis apud Cicero-nem et eos, qui similiter in huiusmodi proferunt, heterocliton vel, ut Celso videtur, a nominativo 'hoc peripetasmatum', 'hoc emblematum'. excipitur etiam 'bobus'; ut dixi, euphoniae causa pro 'bovibus'; est enim genetivus singularis 'bovis'. Horatius in carmine saeculari:

15 Quaeque vos bobus veneratur albis.

idem in III carminum:

sol ubi montium

Mutaret umbras et iuga demeret

Bobus fatigatis, amicum

20 Tempus agens abeunte nocte.

DE ACCVSATIVO PLVRALI TERTIAE DECLINATIONIS.

Accusativus pluralis tertiae declinationis similis est proprio nominativo, 83 sicut et vocativus. in illis vero, quae || genitivum eiusdem numeri in 'um' finiunt, plerumque per 'es' longam profertur: 'hi latrones hos latrones o

1 dativos et ablati L in his Rr 3 Cic. in Verrinis cf. lib. VI § 8; emblematis praeter l. infra l. invenitur etiam II IIII 22, 40. at toreumata quidem in Verrinis legitur (II II 52, 128 II IIII 18, 38). non tamen toreumatis, emblematis, peripetasmatis ex Cic. l. etiam Sergius p. 1846 P., peripetasmatis Cledonius p. 1904 (cf. etiam Pompeium p. 229 Lind.), toreumatis neuter toreumatis Rr 4 emblimatis G Cic. in Verr. or. II IIII 12, 28 5 quemammodum G expedias in mg. add. K 6 Cic. in Verr. II IIII 17, 37 scaphia B scapha RD emblimatis G rhet. ad Herenn. IIII 4, 7 7 III. D quatuor G de] ex rhet. ad Her. aut] et B poematis] sic etiam codd. rhet. Virceb. Paris. 7714 al. poemati B poematibus libri rhet. dett. ubique ille profert D 8 profertur HGLK duetustissimi D 9 casu D et absque Rr 10 analogiam in mg. add. h 11 qui huiusmodi similiter H in om. GLK proferunt huiusmodi K etherocliton

RB heterocliton H eterocliton Kk eterocliton L ΕΤΕΡΟΚΛΙΤΟΝ aliter declinatum in mg. l eterocliton G eterocliton D velut B 12 caelso L enlematum G 13 etiam] enim R bobus] r bubus RBH causa add. d 14 oratius K Horat. Carm. saec. v. 49 seculari RD 15 Quique v. l. codd. Hor. bubus RBH cum libris nonnullis Hor. veniatur GLK 16 Hor. Carm. III 6, 41 sqq. 19 bubus RB cum aliquot codd. Hor. fatigatis H 20 abeunte GL nocte libri mei omnes, in litura Wallraffianus curru cum Horatio Zwicc. 2 Lips. 2 Krehlii 21 DE ACCVSATIVO PLVRALIS ET VOCATIVO TERTIAE DECLINATIONIS. D accusativus L 22 nominativus ex nominativo corr. H 23 in illis] b Illis B quae in geniti K 24 finiuntur K per is Dd hi latrones. hi et hos B hos latrones om. R alatrones Hh post o latrones: hi et haec sacerdotes hos et has (sacerdotes K) et o (et o add. g) sacerdotes ponunt, infra om. GLK

latronēs', 'hi consules hos consulēs o consulēs', 'hi tubicines hos tubicinēs o tubicinēs', 'hae matres has matrēs o matrēs', 'hi' et 'hae sacerdotēs hos' et 'has' et 'o sacerdotēs. inveniuntur tamen quaedam in 'is' solam productam terminantia hunc casum Graeca, quae etiam nominativo similiter in 'is' desinunt: 'hae Sardis has Sardis', item 'Alpis', 'Syrtis', 'Trallis', quae apud Graecos in supra dictis casibus εἰς diphthongum habent finalem. Horatius in I epistularum:

Smyrna quid et Colophon, quid Croesi regia Sardis?
Virgilius in X:

In Syrtis, in saxa, volens vos Turnus adoro. 10

quorum autem in 'ium' terminantium genitivum frequentius in 'is' et quorum rarius exeat accusativus, ut potero, breviter colligam.

84 Omnium, quae tam nominativum quam genitivum similem habent, eorum accusativus raro in 'es', frequenter in 'is' solet terminari, ut 'hic' et 'haec omnis huius omnis hos' et 'has omnis'. Sallustius in 15 Catilinario: omnis homines, qui sese student. Terentius in Andria:

omnis nos gaudere.

Virgilius in III georgicon:

et pinguis unguine ceras. 20

idem in IIII georgicon:

aquas dulcis et frondea semper

Tecta petunt.

idem in I Aeneidos:

hic fessas non vincula navis 25

Villa tenent.

I hic consules Rr hos et o (*o* ex hos effectit L) consules GL hos consules et o consules K hi tibicines hos et o tibicines K hos et o tubicines GL 2 o tubicines spscr. r has et o matres GL 3 hos] os B et has sacerdotes o sacerdotes. Inveniuntur quaedam ta in litura b men in is pergit B has] has sacerdotēs Dr ho Rr quaedam etiam in II his Rr 4 productam solam GLK casum Graeca] b ca*** graecum B 5 in his Rr haec sardis BDDH

hae has sardis sardis Kk has] huius L alphis BH sirtis G 6 eis RBL Kyc K 7 oratius K aepistolarum K Hor. epp. I 11, 2 sq. quid Croesi regia Sardis | Smyrna quid et Colophon? 8 smirna GK quid et] Horatius quidem et

aI croesi cresi RBDH quidem GLK chryssi Rr cryssi B cryssi Hh crisi K cryssi D trisi G tyrsi L 9 Verg. Aen. X 677 10 sirtis GK Syrtis ex Prisc. certe interpolatus Menagianus alter Verg. rupes Vergilius. Syrtis ex v. eius sequenti Ferte ratem saeuisque uadis inmittite Syrtis (syrtes Pal. m. alt.) sumpsit Priscianus uolens (u) B vos Turnus] uulturnus BGLK 11 frequentius K in *is (h) DK in his R 12 rarius in es exeat GLKd in es in mg. post accusatiuus add. h 13

tam** (en) B similes GL 14 terinari K 15 et has om. RBDH add. rd Sall. Cat. I, 1 16 Catilinario] r catilinario RBDL caulinario G Ter. Andr. V 4, 43 19 Verg. georg. III 450 20 pingues Rom. unguine G caeras I cocras GK 21 Verg. georg. III 61 sq. (deficit Rom.) 22 dulces Med. 24 Verg. Aen. I 168 sq. (deficit Pal.) 25 fessas G navis] non auis R nares Med., qui v. 169 collocat post v. 168, addita tamen nota " 26 ullis H

p. 775. 76 P.

p. 349 K.

idem in V:

Quoque magis fessas optem dimittere navis.

idem in eodem:

Muneraque in navis ternos optare iuencos.

5 similiter faciunt accusativum eiusdem formae semper pluralia, ut 'hi manes horum manium hos manes' vel 'manis' - Virgilius in IIII Aeneidos:

Id cinerem aut manīs credis curare sepultos? -, 'tres trium hos' et 'has tres' vel 'tris'. idem in III Aeneidos:

10 tris adeo incertos caeca caligine soles

Erramus pelago.

In 'er' quoque desinentia, quae i terminant ablativum, similiter faciunt accusativum pluralem plerumque per 'is', raro per 'es': 'acer ab acri hos acris'. Virgilius in XI:

15 metuensque moneret,

Acris esse viros.

similiter 'saluber salubris a salubri salubres' vel 'salubris', 'imber ab || 85 imbri hos imbres' vel 'imbris' - Virgilius in VIII:

Cum fremit ad caulas, ventos perpressus et imbris.

20 idem in XII:

spargitque salubris

Ambrosiae sucos et odoriferam panaceam -,

'December' (quod proprium est) 'a Decembri hos Decembres' vel 'Decembris'. Horatius in I epistularum:

25 Me quater undenos sciat implevisse Decembris.

similiter 'celer' vel 'celeris a celeri' - Virgilius in III Aeneidos:

1 Verg. Aen. V 29 (deficit Rom.) 2 Quoque Med. Pal. et sic H(?) W'altraf.

et Lips. 2 Dresd. Krehlii fessas om. G fesas Dd dimittere G demittere K
3 Verg. Aen. V 247 4 que om. GLK in navis add. h optare] sic etiam
libri opt. Verg. cum Ver. aptare cum libris aliquot Vergilianis GL aptare K 5

acusativum G 6 manūm D uel et manis K Verg. Aen. IIII 34 8 cine-

reaut amnis Fr. manes K manes, sed es ex corr., Med. 9 Verg. Aen. III

203 sq. cf. lib. XVIII § 246 (deficit Rom. et initio versus Pal.) UI, L aeneidos

R 10 tris etiam Fr. caliginae H soles ex solis corr. vid. Fr. 11 era-

mus G pylago L 12 in i BDG 13 qh acri Rr 14 hos et has acris d

Verg. Aen. XI 47 sq. 15 moneret Pal. 17 hos salubres GLK 18

Vergilius H Verg. Aen. VIII, 60 19 caulis GLK perpressus r perpressos G

pensus R imbres Med. (deficit Rom.) imbris etiam Fr. 20 Verg. Aen. XII

418 sq. 21 salubres Pal. m. alt. 22 socos Rr succos L panaceam] k pan-

aceam K panticeam G 23 quod] qui B a Decembri. om. H decembris uel

decembres DH decembres et decembris L 24 oratius K Hor. epp. I 20, 27

epistularum K 25 undenoscit Hh decembres codd. Hor., ut vid., fere om-

nes: in ed. Obbarii coll. annot. crit. ad h. l. Decembris operarum errore in ipsa poe-

tae verba irrepsisse videtur 26 caeler Rr Verg. Aen. III 243 sq. (deficit Rom.)

in tertio aeneidos add. r in aeneidos III. DH

celerique fuga sub sidera lapsae

Semesam praedam et vestigia foeda relinquunt.

idem in V:

Agmine remorum celeri ventisque vocatis —,

'hos' et 'has celeres' vel 'celeris', quod est frequentius. idem in IIII: 5
et celeris defer mea dicta per auras.

similiter faciunt accusativum in 'ns' vel 'rs' terminantia, ut 'hic fons
hos fontes' vel 'fontis', 'hic' et 'haec' et 'hoc iners hos' et 'has in-
ertes' vel 'inertis', 'pars has partes' vel | 'partis'. Virgilius in II
georgicon: 10

Adgredior sanctos ausus recludere fontis.

Terentius in heautontimorumenon:

Parentis, patriam incolumem, amicos, genus, cogna-
tos, divitias.

Virgilius in VI: 15

Hic locus est, partis ubi se via findit in ambas.

idem in II Aeneidos:

penitusque cavernas

ingentis uterumque armato milite complent.

idem in IIII: 20

mactant lectas de more bidentis.

86 alia autem, quamvis genitivum pluralem in 'ium' desinentia, raro invenias
et in paucis 'is' finientia accusativum, ut in 'as' exeuntia nominativo:
'civitas civitatum', 'has civitates' fere ubique legimus.

In x terminantia trium generum communia, quamvis in paucissimis 23

1 celerique Rr caelerique D 2 semesam] sic Med. corr. semiesam L ***esam (sem)
Pal. semensam Med. m. pr. et Gud. * uistigia G fedā RDHI faeda GL et ex foe-

dora corr. K relinquunt] bd **linquunt B relinquunt D relinquunt Med. 3
Verg. Aen. V 211 4 caeleri K 5 Verg. Aen. IIII 226 (deficit Rom.) 6 au-
ras] h aureas D aures H 7 ut om. K post fons: huius fontis add. K 8

has inertis vel Rr 9 Verg. georg. II 175 (deficit Rom.) 11 Aggredior GLK
Ingredior Vergilius fontes Med. 12 Ter. heautontim. I 2, 20 eautontimoru-
meno R haeautontimorumenon DH heautontimorumenon G eutontimorumenon L eutoñ K
uel i

13 Parentis] r parent** R parentes Gg parentes Terentianus alteruter incolu-
mem] r incolomem R 15 Verg. Aen. VI 540 .VII. K 16 est om. GLK

ubi saevia H 17 Verg. Aen. II 19 sq. in II. in eneidos Rr .U. L aenei-
dos D 18 paenitus quae Rr poenitusque D que om. G 19 ingentis ex ing-
entes corr. G ingentis H ingentes Rom. utrumque] rd Pal. m. alt. utrumque
VI al

R Pal. utrumque D complent Med. 20 Verg. Aen. IIII 57 IIII Rr (cf. Aen.
VI 39 totidem lectas de more bidentis). 21 lectas] rb laetas ni f. cum Menag. pr.
Verg. et cod. Guelferb. Arus. Mess. p. 248 Lind. R lactas B lactes GL lacteas K
bidentis] d bibendis D videntis Rom. 22 inuenias DLrh 23 finientia ciui-
tatum accusativum Rr ut] aut GL exeuntia] finientia B 24 legimus fere
ubique et in x G fere legimus ubique et in x L legimus ubique K

p. 778. 77 P.

p. 350. 51 K.

genetivum pluralem absque i paenultima proferant - difficile enim invenies 'audacum' pro 'audacium' vel 'felicum' pro 'felicium', 'supplicum' autem magis differentiae causa, ut supra dictum est, profertur, ne, si 'supplicium' dicas, aliud significare videaris, quomodo 'artificum' pro 'artificium' et 'iudicum' pro 'iudicium'. Cicero de signis: didici etiam dum †ministrum inquiri, artificum nomina. Virgilius in I Aeneidos:

Artificumque manus inter se operumque laborem -, tamen accusativum plerumque per 'es' efferunt - Lucanus in I:

10 Est qui, tauriferis ubi se Mevania campis
Explicat, audaces ruere in certamina turmas -,
raro per 'is'. Virgilius in IIII georgicon: ||

deinde tenacis

Suspendunt ceras.

15 'plurium', quod solum in 'us' terminans talem habuit genetivum pluralem, tam in 'es' quam in 'is' finit accusativum. Virgilius in I georgicon:

Seu plures calor ille vias et caeca relaxat
Spiramenta, novas veniat qua sucus in herbas. |

20 Terentius in Phormione:

Ego te compluris adversum ingenium meum menses
tuli.

Horatius in I epistularum:

Cum tibi sol tepidus pluris admoxerit aures.

25 Cicero pro Cornelio I: quae intermissa compluris annos.

5 absque Rr i in litura r proferebant r difficile] b difficil. B defcile K
invenimus GLK 2 audacum uel audacium felicum uel felicium GK audacum pro
audacium felicum pro felicium k audatium Rr uel om. L 3 differentiae] d
differentia D suppra K si supplicum Rr si suplicium H 5° Cic. in Verr.
or. II III 2, 4 6 cum L ministrum] in istum Cicero artificium Cic. Reg.
Verg. Aen. I 455 8 artificum quae DH 9 eferunt L Luc. Phars. I 473 sq.
10 quitaum feris G semae uania G saeme uania H femae uania L se^omae^oua-
nia Kk 11 ruere ex corr. r certamine GL 12 Verg. georg. III 161 sq.
(deficit Rom.) 13 tenacis] etiam Fr. tenaces R tenaces Med. 14 suspendunt] b
uel plus
suspendunt B coeras GLK 15 plurium Gg plurimum Dd pluralem om. D
16 Verg. georg. I 89 sq. cf. § 34 1] g II. RBDHGK U. L 18 pluris
DH relaxas B 19 novas] d nouus DGLK inueat H quas GK suc-
cus Rr 20 Ter. Phorm. III 2, 35 formione G 21 compluris BH complures
GLKr 23 oratius K Hor. epp. I 20, 19 aepistolarum K 24 trepidus
codd. nonnulli Hor. pluralis D plures libri Hor. fere omnes ammouerit GL cum
Hor. Gothano aures] R cum Horatio, om. GLK auras BDHr annos libri aliquot
Hor. 25 Cic. pro Corn. or. I fr. 33 p. 451 Or. cornilio GK inter-
missa K

'harum litium has lites' et 'litis'. Cicero in frumentaria: sedasti etiam litis illorum.

DE NOMINATIVO SINGVLARI QVARTAE DECLINATIONIS.

XVIII 87 Quarta declinatio terminationes habet in nominativo duas, in 'us' correptam et in 'u'. in 'us' masculinorum et femininorum tantummodo Latinorum, ut 'hic senatūs huius senatus', 'haec manūs huius manus'. in 'u' neutrorum, quae et indeclinabilia sunt in singulari numero, ut 'hoc genu huius genu', 'hoc cornu huius cornu', in quibus quamvis quibusdam artium scriptoribus videatur temporum esse differentia - dicunt enim, nominativum quidem et accusativum et vocativum corripī, reliquos vero produci -, ego in usu pariter in omnibus produci invenio casibus haec nomina; nec irrationabiliter: omnis enim in quacumque parte terminatio in u desinens producit: 'fluctū', 'Panthū', 'tū', 'diū'. Ovidius in VIII metamorphoseon:

dextroque a poplite laevum

15

Pressa genū, digitis inter se pectine iunctis,
ecce enim hic accusativus est sine dubio et producit. apud Virgilium quoque in I:

Nuda genū nodoque sinus collecta fluentis,
quomodo enim 'sinus collecta' accusativum iunxit nominativo, sic etiam 'nuda genu'.

DE GENETIVO SINGVLARI QVARTAE DECLINATIONIS.

88 Genetivus igitur in 'us' desinentium fit producta 'us', ut 'huius senatūs', 'huius manūs'. vetustissimi tamen inveniuntur eorum nominum

1 litium] d^o latinum D et] uel GLK Cic. in Verr. or. II III 57 132
sedasti] d^o asti D 2 litis] sic etiam Cic. Fabricianus lites libri Cic. rell. in litis
at eorum
K illorum Rr eorum DIK 3 DE NOMINATIVO ET DE OBLIQUIS CASIBVS INITE DE-
DECLINATIONIS B. NOMINATIVO CASV r QVARTAE] rd QVARTAE RD 4 in nominatio
habet GL habet nominatiui K 5 correpta B u. in] u et in K et femininorum
et femininorum
tammodo latinorum Rr feminorum B 7 quae indeclinabilia BGLK hoc
genu Rr 9° porum Rr 10 quidem post uocatiuum collocant GLK 11 produci
in omnibus G 12 irrationabiliter B irrationabiliter K enim] h autem H
13 Ovid. metamorph. VIII 298 sq. VIII. RBHGLK 14 metamorphoseon R
15 a poplite Rr apo plite K a polite H apolite B apopolite G est poplite, e poplite et
in poplite vv. ll. codd. Ovid. laevum Ll 16 praesa Rr p̄sa L p̄sa K genu
Ll degetis K digitisque et et digitis vv. ll. librorum Ovid. uinctis H cum Zwic-
cav. utroque, Dresd., Lips. utroque Krehtii nexis codd. nonnulli Ovid. 17 et add.
h Verg. Aen. I 320 18 I. eneidos d 19 nodoque] h nudoque H Med.
sinus Med. collecta ex collecta corr. B post sinus collecta: fluentis — sinus
collecta om. G, om. enim add. g 20 enim om. LKg 22 GENETIVO BGL QVARTAE] r QVARTAE R
23 igitur in us ***** (igitur) K in add. r 24 tamen Rr
at etiam

p. 778 P. etiam in 'uis' divisas proferentes genitivum. Terentius in heautontimorumeno: p. 351. 52 K.

Textentem | telam studiose ipsam offendimus,
Mediocriter vestitam veste lugubri,
Eius anuis causa, opinor, quae erat mortua.

DE DATIVO SINGVLARI QVARTAE DECLINATIONIS.

Dativus eius declinationis fit a genetivo abiecta s et addita i, sed corripitur paenultima, ut 'huio-senatūi', 'manūi'. est tamen quando poetae metri causa pro eo ablativo utuntur. Virgilius in I Aeneidos:

Parce metu, Cytherea, manent inmotā tuorum
Fata tibi,

pro 'metui'. idem in IIII georgicon:

Namque aliae victu invigilant,

pro 'victui'. in eodem:

concubitu indulgent,

pro 'concubitu'.

DE ACCVSATIVO SINGVLARI QVARTAE DECLINATIONIS.

Accusativus quartae declinationis a nominativo fit mutata s in m: 80
'hunc senatum', 'hanc manum'.

DE VOCATIVO SINGVLARI QVARTAE DECLINATIONIS.

Vocativus similis est nominativo: 'hic senatus, haec manus', 'o senatus, o manus'.

DE ABLATIVO SINGVLARI QVARTAE DECLINATIONIS.

Ablativus a genetivo fit abiecta s, producit enim u: 'ab hoc senatū',
'ab hac manū'.

DE NOMINATIVO PLVRALI QVARTAE DECLINATIONIS.

Nominativus et accusativus et vocativus pluralis in hac declinatione

1 in ^uis Dd diuisa^s Rr Ter. heautontim. II 3, 44 sqq. eautontimorumeno RD heautontimorumeno B eautontimorumeno r eutontimorumeno L heatontimorumeno G eutoñ. K 3 quod telam K studiosse G ipsam om. HGLK ostendimus GLK 5 Eius] huius G oppinor B 6 SINGVLARI D CASV SINGVLARI B 7 Dativus singularis eiusdem declinationis GL Dativus sing quartae declinationis K i sed] r is et R 8 penultimam Hh manuī Rr est amen Rr 9 utuntur in mg. add. K Verg. Aen. I 257 sq. in I aeneidos D I] om. R I. r 10 cytherea Rr citherea BGL cytharea DK cythaerea d immota BLK 12 Verg. georg. IIII 158 13 namquae Rr inuigelant G 14 pro] p L Verg. georg. IIII 198 15 indulgens Med. 19 ut hunc G 20 VOCATIVO CASV R DATIVO B SINGVLARI om. GL 21 o senatus haec manus BDH ho Rr 22 ho Rr 23 ABLATIVO CASV B 24 hos senatu Rr 26 NOMINATIVO] NOMINATIVO CASV B NOMINATIVO ET VOCATIVO ET ACCVSATIVO D QVARTAE B 27 plurales k

p. 778. 79 P.

p. 392. 53 K.

similis est genetivo singulari, ut 'hi' et 'hos' et 'o senatus', 'hae' et 'has' et 'o manus'. ('haec idus harum iduum' semper plurale est, ut omnium festorum nomina.)

DE GENETIVO PLVRALI QVARTAE DECLINATIONIS.

90 Genetivus pluralis a nominativo fit || singulari abiecta s et assumpta 'um'. corripitur enim u in utraque syllaba, quomodo et nominativus: 'horum senatūum', 'harum manūum'. et oportet scire, quod in hac declinatione omnes pares habent syllabas nominativo singulari excepto dativo singulari et genetivo et dativo vel ablativo pluralibus, qui una superant syllaba. quod habebat etiam genetivus singularis, cum apud vetustissimos in 'uis' divisas desinebat. invenitur tamen, sed raro, apud poetas genetivus pluralis in hac quoque declinatione per syncopam prolatus. Virgilius in VI:

quae gratia currum

Armorumque fuit vivis,

quamvis etiam geminata u possit metrum per synaloephem stare, cum sequens versus a vocali incipiat; nec non etiam duabus vocalibus iunctis prior potest in metro excludi, ut:

Ferreique Eumenidum thalami.

DE DATIVO ET ABLATIVO PLVRALI QVARTAE DECLINATIONIS.

91 Dativus et ablativus pluralis quartae declinationis fit a nominativo singulari mutata u in i et interposita 'bu', ut 'hic senatus his' et 'ab his senatibus', 'haec manus his' et 'ab his manibus'. est autem quando differentiae causa servat u, ut 'artus artubus', 'partus partubus', 'arcus arcubus'. 'artibus' enim et 'partibus' et 'arcibus' ab arte, parte, arce nascuntur, quae sunt tertiae declinationis, cuius dativus et ablativus pluralis paenultimam aliam nisi i correptam habere non potest (unde ex-

1 similes sunt h 2 haec idus B h acidus harum iduum D harum iduum]
 has idus et o idus GL h iduum Rr idum K pluralia L est om. GLK 3
 festorum nomina dierum B 4 *inscr. om. L in marg. add. l* GENETIVO DG GENI-
 TIVO CASV B 5 (Genetivus casus pluralis H assumpta L adsumpta ex absumpta
 .i. casus
 corr. B 6 utraque D et in nominatio d 8 omnes Gg omnes casus R
 9 et ablativo et dativo G et ablativo HGLK 10 genitivus etiam B aput R
 11 desinabat Dd 12 *Verg. Aen. VI 653 sq.* 14 quae gratia] r qua gre-
 cia R gratia B gracia H currum. *Fr. m. alt. et, in currum corr., Pal.*
 15 armarumque uel fuit H uuis
 unus Rr uiris L 16 u littera B posset DHGL
 synalipham RBDL sinlifam HG sequen R 17 incipit B uocabilibus
 D 19 *Verg. Aen. VI 280* eimenidum Hh 20 PLVRALIB; B 21 plura-
 lis in mg. add. L 22 muta^{1a} Rr hic senatus] h hi senatus H 24 partus
 om. K arcus arcubus] r artus artubus iterum R 25 artibus enim et partibus et
 arcibus] r partus partibus enim et partibus et artibus R

p. 779. 80 P.

p. 353. 84 K.

capitur 'his' et 'ab his bobus'); in hac vero [id est quarta] in quibusdam
inveniuntur veteres per supra dictos casus plurales, quamvis nulla cogente
causa differentiae, u paenultimam pro i ponentes, ut 'portubus', 'tribubus'
'lacubus'. Ovidius in IIII fastorum:

5 Praemia, de lacubus proxima musta tuis.
neutorum^o vero singularia, quae indeclinabilia esse supra dictum est, cor-
ripiencia u assumentiaque a faciunt nominativum et accusativum et vocati-
vum plurales: 'cornu || cornua', 'genu genua'. genitivus vero et dativus
vel ablativus ad similitudinem fit tam masculini quam feminini: 'cornuum'
10 [genitivus] 'his' et 'ab his cornibus' [dativus et ablativus]. |

DE NOMINATIVO CASV SINGVLARI QVINTAE DECLINATIONIS.

Quinta declinatio terminationem habet nominativi unam in 'es' pro- XVIII 92
ductam, et sunt omnia feminini generis et Latina. excipitur unum, 'dies',
quod in singulari numero tam masculini quam feminini generis invenitur,
15 ut Lucanus in II:

pro fatal quis ille,

Quis fuit ille dies?

Virgilius in IIII Aeneidos:

Ille dies primus leti primusque malorum

20 Causa fuit.

idem in II:

Venit summa dies et ineluctabile tempus

Dardaniae.

in plurali vero semper masculini invenitur, 'hi dies', sicut etiam ab eo
25 compositum semper masculini generis est, 'hic meridies'. Terentius in
adelpis:

†praeterea

Meridie ipso faciam ut stipulam colligat.

1 et a his R bubus RBH quarta] quarte declinatione H in quibusdam
om. GL in quibus^{dam} in mg. add. Kk 2 per om. D 3 portubus] ex partubus
corr. sup. lin. add. K partubus G 4 Ovid. fast. IIII 988 IIII] Wallraffianus
III. rell. 5 Proemia B praemea K 6 indeclinabilia G corripienti^a Dd 7
adsummentiaque a B assumentia a K 8 pluralem L cornu add. r genu spscr.
K uero om. GLK 9 vel] et HGr femini H cornuum genuum genitius B
10 genitivus — ablativus] genuum cornibus genibus rh genuum cornibus D

cornibus genibus dativus B 11 casv om. D 12 Quarta Rr 13 feminini in
lit. B Excipiuntur D Excipitur enim unum Hh unum id dies K 15 Luc.

Phars. II 98 sq. U. G 16 Proh H cum Voss. A et corr. Voss. B profeta
Gg facta H 17 qui^s fuit Dd 18 Verg. Aen. IIII 169 sq. aenaidos D
19 laeti RBHK loeti DG malorum] Pal. m. alt. laborum Pal. m. pr. 21

Verg. Aen. II 324 sq. U. G 22 inelutabilia H 24 uero numero masculini
semper G masculini semper LK 25 masculini semper L ut hic H Ter.
adelp. V 3, 61 sq. 27 praeter haec libri Terentiani praeterhac Fleckeisenus 28
Meridie] d meridia RD collegat K

DE GENETIVO ET DATIVO CASV SINGVLARI QVINTAE
DECLINÁTIONIS.

93 Genetivus et dativus eius declinationis sunt similes; fiunt enim extrema s nominativi abiecta et assumpta i, ut 'hic dies huius diei huic diei', 'haec facies huius faciei huic faciei'. et servant quidem productionem nominativi, si i habeat paenultimam, ut 'acies aciēi', 'rabies rabiēi'; sin autem consonantem habeat ante 'es', corripitur e tam in genetivo quam in dativo, ut 'haec fides fidēi', 'res rēi', 'spes spēi', 'plebes plebēi'. veteres tamen frequentissime inveniuntur similem ablativo protulisse in hac declinatione tam genetivum quam dativum, ut Sallustius in historiiis libro I: dubitavit acie pars, pro 'aciei', et Virgilius in I georgicón:

Libra die somnique pares ubi fecerit horas,
'die' pro 'diei'. Ovidius quoque in III metamorphoseon 'fide' pro 'fidei' posuit:

Prima || fide vocisque ratae temptamina sumpsit.
idem in VI:

Vtque fide pignus dextras utriusque poposcit.

DE ACCVSATIVO SINGVLARI QVINTAE DECLINATIONIS.

94 Accusativus a nominativo fit mutata s in m et necessario correpta e. numquam enim ante m terminalem longa invenitur vocalis, ut 'hunc meridiem', 'hanc rēi'.

DE VOCATIVO CASV SINGVLARI QVINTAE DECLINATIONIS.

Vocativus similis est nominativo: 'hic merides o merides'.

1 GENETIVO *BDG* 3 eius] quintae *L* similes sunt *B* ^{unt} fit *Hh* fit *BLK*
4 abgecta *Rr* adiecta *B* adsumpta *B* 5 huius facie *Dd* huic] *r* ubic *R*
et *eras. in R om. HGLK* servant] *r* servat *R* 6 si in *litura r* habeant i penultima
K habeant *BDHGL* 7 habeant *GLK* adte *Dd* es] *k s K* *rell. (ex corr. H)*
8 ut fides *LK* fides huius fidei huic fidei *BDH* 9 tamen in *litura r* protulise
GL 10 tam in genitivum *Dd* ut *om. H* *Sall. hist. 1 fr. 107 p. 118 Kr.*
historiis *ex historiis (o?) corr. L* historiis *G* 11 dubitavi] *B* dubitavit *H*
^a *cie Rr Verg. georg. 1 208* 12 1] primo *μ* *II. libri* 13 Libera *Dd* die]
sic etiam § 94 lib. XVII § 162 diei Rom. die Med. somnique] k sompnique G
sompnusque *LK* pars *Rr* 14 *Ovid. metamorph. III 341* III] *add. b I. GL*
16 fidem *multi*, fidei *unus alterve librorum Ovid.* uocisque *ex uocesque corr.*
H uocesque *DGLK* datae *multi libri Ovid.* temptamina] *b* temptamini *B* tēta-
mina *D* sumpsit] *rd* sumpsit *RD* 17 *Ovid. metamorph. VI 506* 18 Vt qui fide
B Vt fidei et Et fidei *vv. II. libror. Ovid.* dextra *GLK* 19 ACCVSATIVO CASV *B*
accusatio cas] *L* 20 correpta *H* correpta est e *GL* correpta est. Num-
quam *B* 21 longa* (m) *B* longuā *G* 23 casv *om. DL* 24 Vocativus sing.
similis *K* nominatio ut merides *G* ho *Rr* merides *K*

p. 781. 82 P.

p. 355 K.

DE ABLATIVO SINGVLARI QVINTAE DECLINATIONIS.

Ablativus quoque fit a nominativo abiecta s: 'hic merities ab hoc merities', 'haec acies ab hac acie'. inveniuntur tamen huiusmodi ablativo veteres etiam pro genetivo usi, ut Virgilius:

5 *Libra die somnique pares ubi fecerit horas,*
'die' posuit pro 'diei'. Sallustius quoque in historiis: dubitavit acie pars, pro 'aciei'. idem in I: at inde nulla munitionis aut requie mora processit ad oppidum, 'requie' pro 'requiei'. quidam tamen antiquissimorum etiam similem nominativo genetivum protulerunt eius declinationis.

DE PLVRALIBVS CASIBVS QVINTAE DECLINATIONIS. ||

Nominativus pluralis et accusativus et vocativus singularis est nominativo 95 singulari, ut 'haec res hae' et 'has' et 'o res'.

Genetivus fit addita ablativo singulari 'rum': 'ab hac re harum re-
15 rum', 'a die dierum'; qui tamen in aliis fere omnibus usu apud plerosque deficit. itaque Cicero hoc approbat in topicis dicens: in divisione formarum, quas Graeci εἶδη vocant, nostri, si qui haec forte tractant, 'species' appellant, non pessime id quidem, sed inutiliter ad mutandos casus in dicendo. nolim enim,
20 ne si Latine quidem dici possit, 'specierum' et 'speciebus' dicere, et saepe his casibus utendum est: at 'formis' et 'formarum' velim. inveniuntur tamen vetustissimi secundum analogiam hoc usi casu. Cato Censorius in oratione, quam scripsit, uti praeda

I ABLATIVO CASV B SINGVLAR R 4 etiam om. R *Verg. georg. I 208*
v. § 93 5 somni^{que} H somnusque L fecerit Dd 6 *Sall. hist. lib. I fr. v. § 93.*

hoc *Prisciani testimonium omiserunt Sall. fragmentorum editores* quoquo libro I. riarum

in historiis Dd historicis GLK historiis libro I § 93 dubitavit H dubit**** K
7 pars add. D *Sall. hist. I fr. 99 p. 116 Kr.* At illa inde D munitionis] d
monitionis DGL ut Rr 8 mora (in?) K procesit G 9 protulerunt G

11 At ^M de nominatio et accusatio et vocatio plurali quintae declinationis ad
mg. r DE NOMINATIVO ET ACCVSATIVO ET VOCATIVO PLVRALI QVINTAE DECLINATIONIS D
CASIBVS PLVRALIBVS B 12 Pluralis nominatiuus BH similes sunt GL 13 ut
om. BDHGLK et hae et has et B hae^{res} Rr hae et has et] et hae res has

et GL et hae has res et K 14 DE GENITŌ *inscr. D* adita R ut ab L habac
re^h arum Rr 15 pleros^{que} K pleros G 16 defecit RDH dificit G diffecit K

Cic. topic. 7, 30 hoc om. G 17 formarum] vel formae vel formae sunt vel sunt
formae *codd. Cic. εἶδη] Ascensius, Schuetzius εἶδη Cic. Einsidl. ἰδέας libri Cic.*
ut vid. plerique εἶον GK ΔΕΙΟΝ R ἰδη. ἰον D εἶδη (AEA add. I) Ll ἰδη in litura h
αερον B nostri si] sic, ni si, K nisi k 18 pessime. id H quidem] *L ex corr.*

quid *L m. pr. GK* 19 sed] si GK si L ad in litura l dicenda Rr 20 ne
si] nisi BH nec si Dd possit quidem dici *Cic. Sangall. b* 21 is R iis v. l.
im. Inveniuntur tamen

codd. Cic. at] ut RBH a GL aut K 22 uellim G uel ***** uetustissimi
Rr 23 uti L cato ****(cato) K *Caton. Censor. or., uti praeda in publicum*
referatur, ap. Meycrum l. l. p. 78 sq. praedam LK

in publicum referatur: miror auđere atque religione non tenerei, statuās deorum, exempla earum facierum, signa domi pro supellectile statuere. |

DE DATIVO ET ABLATIVO PLVRALIBVS QVINTAE DECLINATIONIS.

Dativus quoque et ablativus plurales ab ablativo fiunt singulari adiecta 'bus', ut 'ab hac re, die', 'his' et 'ab his rebus, diebus'. sicut autem genetivi, sic etiam dativi et ablativi plurales in aliis nominibus eius declinationis deficiunt apud plerosque. | ||

1 in om. *GLK* publicum *GK* refferatur in *titura H* adque *Rr* religione] *R* religionem *BDHL* religionem *GK* teneret] *scripsi tenere* (ten in *titura H*) libri 2 earum] harum duo *codd. Paris. l. a Dübnero in Meyeri orr. R. fragm. ed. Paris. p. 142* dearum *Waltraffanus* sacrarum *Dübnerus l. l. eorum G. E. Weberus Cato maior p. 32* f. dearum, earum facierum signa 3 supellectili* (e) *R* supellectile *HGK* 4 DE DATIVO ET ABLATIVO EIVSDEM DECLINATIONIS *D* PLVRALI *B* 5 ablativus quintae declinationis fiunt a singulari ablativo *GLK* pluralis *B* ab om. *RBD add. rd* adiecta *Rr* abiecta *B* 6 ut om. *BDHGLK* re rebus die his et ab his diebus *GLK* 8 eiusdeclinationis dem in *titura h* eiusde (sic) declinationis *K* deficiunt *GK*

EXPLICIT LIB VII PRISCIANI GRAMMATICI DE OBLIQUIS CASIBVS NOMINVM FELICITER. | INCIP LIB VIII PRISCIANI GRAMMATICI DE VERBO FELIC. *R* ARTIS PRISCIANI VIRI DISERTISSIMI GRAMMATICI CESARIENSIS LIBER VII DE OBLIQUIS CASIBVS EXPLICITVS. INCIPIT LIBER VIII. DE VERBO. *B* Explic. lib. VII. p̄sciā. grāmā. de obliquis casibus nominum feliciter. | Incip de uerbo p̄sciā lib. VIII. *G* EXPLICIT LIBER VII. PRISCIANI GRAMMATICI DE OBLIQUIS CASIBVS NOMINVM. | FELICITER. AMEN. | INCIPIT LIBER EIVSDEM VIII. DE VERBO. *D* Explic lib VII p̄sciāni grāmāti de obliquis casib. nomū feliciter | incipit de uerbo p̄sciāni grāmā lib VIII. *L* expli liber "p̄sciāni "VII. grammatici de obliquis casibus nominum feliciter. Inci VIII. de uerbo. *K* INCIPIT LIBER VIII. *H*

LIBER OCTAVVS.

p. 781—83 P.

DE VERBO.

p. 357 K.

Verbum est pars orationis cum temporibus et modis, sine casu, agendi I 1
 vel patendi significativum. || hac enim definitione omnia tam finita quam
 infinita verba comprehenduntur. et neutra enim [quae dicuntur absoluta]
 5 et deponentia omnimodo naturaliter vel in actu sunt vel in passione. || ver-
 bum autem quamvis a verberatu aeris dicatur, quod commune accidens
 est omnibus partibus orationis, tamen praecipue in hac dictione quasi pro-
 prium eius accipitur, qua frequentius utimur in omni oratione. licet ta-
 10 men pro omnibus dictionibus dicere 'verba' frequentique usu hoc appro-
 batur, nec non etiam 'nomina', sed raro, ut Virgilius in III:

foliisque notas et nomina mandat.

Terentius in adelphis:

verbum de verbo expressum extulit.

idem in Andria:

15 Bona verba quaeso.

Verbo accidunt octo: significatio sive genus, tempus, modus, species, 2
 figura, coniugatio et persona cum numero, quando affectus animi definit.

Sciendum autem, quaedam verba inveniri defectiva quorundam supra
 dictorum accidentium et hoc vel naturae necessitate fieri. vel fortunae

20 casu.

2 tempore L casu] causa B ca+s+ b 3 quam infinita add. r 4 compre-
 henduntur B enim om. GLK et absoluta GLK. ** absoluta (et?) H 5 uel in
 passione sunt G de diffinitione uerbi ad mg. l Verbū ex Verba corr. H 6
 autem] d ante D 7 in h ac Bb post dictione: quasi proprium — oratione om.
 videtur B quasi proprium — licet tamen in lit. decem fere literarum (licet tamen?)
 et ad mg. add. b 8 liquet G 9 ** Rr adprobatur B 10 sed om. H s&
 in marg. h Verg. Aen. III 444 VI. RBDGLK VI eneidōs d 11 fata canit fo-
 liisque K natas Med. nomina] d omnia D 12 Terentius — quaeso in mg.
 add. d Ter. adelph. prolog. v. 11 in delphis R post in adelphis excidit f.
 initium versus: In adelphos 13 expsum G 14 Ter. Andr. I 2, 33 Andria
 bona in litura, uer ad mg. r 15 "quaeso" uerba K quesso G q̄sso L 16 De
 modis partiū orationū. l seu K 17 conugatio Rr coniunctio B et om. GL
 effectus Rr 18 diffectiua GL diffectatiua K quorundam B 19 fortunae
 GK 20 casu] r causa R

Ergo naturae necessitas bipertita est in significatione et in commoditate, id est in consonantia elementorum. sunt enim quaedam non solum in verbis, sed etiam in aliis partibus orationis, quae significationis causa dici non debent, ut, si velimus masculinum dicere ab eo quod est 'nupta' 'nuptus' vel a 'puerpera' 'puerperus', oppugnat ipsa rerum natura propter significationem, quae solis accidit feminis, nisi figura vel auctoritas intercedat: figura, ut si dicam: 'bonus animus uxoris mihi nuptus est' pro 'bonum animum habens uxor mihi nupta est'; auctoritas, ut Plautus in Casina:

Libet Charinum quid agat scire novum nuptum, 10
 3 pro 'maritum'. nec non in pronomibus quae sunt tertiae personae primitivis si velimus vocativum proferre casum, qui non potest nisi secundae accidere personae, haec eadem naturalis necessitas vetat. praeterea 'sui sibi se a se'; nominativum hoc pronomen habere non potest ideo, quia, quotiens hoc pronomen ponitur, ostendit tertiam personam vel ipsam et 15 agere simul et pati a se, ut 'paenitet illum sui', 'invidet sibi', 'accusat se', vel et ipsam agere et aliam extrinsecus in eam, ut 'rogat, ut sui|| causa facias', 'petit, ut sibi concedas', 'precat, ut se custodias'. quod cum fit, id est quando eadem persona et agit et patitur vel a se vel ab alia, non indiget nominativo casu, sed eo, cui solet adiungi verbum, quod 20 actum significat, id est genetivo vel dativo vel accusativo vel ablativo, quos et habet hoc pronomen; ipsum enim verbum agentis personae nominativum in se habet, si enim dicam 'rogat te, ut ad se venias', sine dubio intellegis in eo, quod dixi, 'rogat' simul et 'ille', qui est nominativus. haec eadem ratio naturalis etiam in interrogativis et in infinitivis nomini- 25

1 ^rEg^rRr bibertita G et om. G. 2 Id ē d Idus D in in consonantia
 K consonantiam L Sun^tBb nec solum DHGLK 4 dicere om. G 5
 oppugnat enim ipsa d 6 feminis] r femininis RBK vel] ^{uel}et K 7 nuptus] b
 nupt+(a?) B post nuptus est: pro bonum — nupta est om. G add. g pro bo-
 num — Casina in lit. unius lin. (Auctoritas ut plautus in casina B?) et ad mg. add. b
 8 ^uplatus Hh Plaut. Cas. V 1, 5 sq. 10 Charinum quid G et libri tantum
 non omnes § 12 etiam ^{carinum}numquid Rr etiam numquid BDH etiam nunquid LK Chalinum
 quid Plautus 11 marito K primitivis quae sunt tertiae personae B
 12 qui] quod L potest nisecondae H 13 ^{uel ratio}necessitas Dd propterea
 GL 15 quoties H ipsam ^{et}uel agere K ipsam agere Br 16 poenitet Hk
 illum ^{sibi}sui Rr. 17 extrinsecus secus K ut] ut est rd rogat ^{et} Dd 18
 praecatur RBH 19 fit add. r sit G eadem personam R tertia persona r 21
 vel ablativo] et ablativo G quos habet K 22 hic pronomen Hh verbum] b
 verbum B agentis] b agentis(e?) B 25 in interrogativis] r interrogativis R
 in infinitivis] r infinitivis RK in infinitis DHL infinitis BG

p. 784. 86 P.

p. 338. 59 K.

bus, quae tertiae maxime solent iungi personae et absenti vel quasi absenti, ut 'quis', 'quallis', 'quantus' et similibus, vocativum esse prohibet, quia vocativus ad aliquam finitam fit et praesentem personam, ad quam oratio dirigitur, id est ad secundam.

- 5 * Incommoditate vero vel inconsonantia, quam Graeci ἀσυμφωνίαν vocant, deficiunt quaedam, ut, si velimus ab eo, quod est 'cursor' et 'risor', feminina facere secundum analogiam mutatione 'or' in 'rix', absonum fit et incongruum naturae literarum. unde Cicero volens ab eo, quod est 'expulsor', proferre femininum mutavit s in t et 'expultrix' dixit Tusculanarum V: o vitae philosophia dux, o virtutis indagatrix expultrixque vitiorum. in eodem: regiae virgines ut tonstriculae tondebant barbam et capillum patris. ab eo, quod est 'tonsor', 'tonstrix' fecit femininum addita t et ex eo diminutivum 'tonstricula', quomodo a 'nutrix' 'nutricula'. et ea per naturam.
- 15 Per fortunam quoque duobus modis prohibemur quaedam proferre, vel quod inusitata sunt vel quod inconcinna et turpia vel aspera prolata videntur esse.

Inusitata sunt, quibus non inveniuntur usi auctores, quamvis proportionem potestatem faciente dicendi, ut 'faux', 'prex', 'dicio'. positivum 'faris' debet esse 'for', passivum 'do' debet esse 'dor'. ea enim quamvis ratione regulae bene || dicantur, tamen, quia in usu auctorum non inveniuntur, recusamus dicere.

1 quae tertiae sine dubio sunt personae quae maxime solent iungi personae ^{tertia} Rr quae tertiae sine dubio sunt personae maxime solent iungi personae B quae tertiae sine dubio solent iungi personae D quae tertiae sine dubio sunt personae et maxime (maximeque h) iungi (adiungi L) personae (personae d) HGLKd quae tertiae maxime solent iungi personae archetypus cum gloss. ni f. personae et Hh et om.

DGLK 2 et in similibus BDH 3 personam K 4 est secundam H a secundam Dd 5 ACYNΦONIAN G ACIM.ΦONIAN H ACCIMΦONIAN K ACYMPHONIAN L 6 deficiunt GK deficiunt L uelimus habeo Rr 7 facere in mg. k 8 fit] facit L sit K natura h uolens habeo D Cic. Tuscul. V 2, 5 10 philosophia] k philoiphia K philosophosia H indagatrix] rhk indicatrix RBDGL indicatrix ni f. K 11 expultrixque Cic. Reg. Gud. pr. epultrixque al. codd. Cic. Cic.

Tuscul. V 20, 58 uirgines regiae K 12 ut] et L tonstriculae Ll . habeo D 13 est add. b tonstrinx R eo femininum deminutivum G 14 quomodo a nutrix R quomodo a nutritor nutrix r eam Rr 15 fortunam GK proibemur Rr 16 uel inconcinna GLK et aspera K 18 Inusitata quibus G in quibus

K auctores usi K auctores D 19 faciende D faciant GL et ex faciunt corr. K ut faux — dor add. in litura minore et ad mg. d post prex: chaus al. m. add. in D dor. caudico for. add. G caus dico for LK ditio DH 20 faris L do debet esse dor om. GLK add. k post dor: faux dicio for dor add. R, del. r Faux Prex ditio. For dor add. H Faux. caus. ditio. for. dor. B

21 non in mg. K inueniantur Dd 22 recusamus K reccussamus L

p. 783. 84 P.

p. 357. 58 K.

Ergo naturae necessitas bipertita est in significatione et in commoditate, id est in consonantia elementorum. sunt enim quaedam non solum in verbis, sed etiam in aliis partibus orationis, quae significationis causa dici non debent, ut, si velimus masculinum dicere ab eo quod est 'nupta' 'nuptus' vel a 'puerpera' 'puerperus', oppugnat ipsa rerum natura propter significationem, quae solis accidit feminis, nisi figura vel auctoritas intercedat: figura, ut si dicam: 'bonus animus uxoris mihi nuptus est' pro 'bonum animum habens uxor mihi nupta est'; auctoritas, ut Plautus in Casina:

Libet Charinum quid agat scire novum nuptum, 10
 3 pro 'maritum'. nec non in pronomibus quae sunt tertiae personae primitivis si velimus vocativum proferre casum, qui non potest nisi secundae accidere personae, haec eadem naturalis necessitas vetat. praeterea 'sui sibi se a se'; nominativum hoc pronomen habere non potest ideo, quia, quotiens hoc pronomen ponitur, ostendit tertiam personam vel ipsam et 15 agere simul et pati a se, ut 'paenitet illum sui', 'invidet sibi', 'accusat se', vel et ipsam agere et aliam extrinsecus in eam, ut 'rogat, ut sui|| causa facias', 'petit, ut sibi concedas', 'precatur, ut se custodias'. quod cum fit, id est quando eadem persona et agit et patitur vel a se vel ab alia, non indiget nominativo casu, sed eo, cui solet adiungi verbum, quod 20 actum significat, id est genetivo vel dativo vel accusativo vel ablativo, quos et habet hoc pronomen; ipsum enim verbum agentis personae nominativum in se habet. si enim dicam 'rogat te, ut ad se venias', sine dubio intellegis in eo, quod dixi, 'rogat' simul et 'ille', qui est nominativus. haec eadem ratio naturalis etiam in interrogativis et in infinitivis nomini- 25

1 ^rEg^o Rr bibertita G et om. G' 2 Id ē d Idus D in in consonantia
 K consonantiam L Sun^t Bb nec solum DHGLK 4 dicere om. G 5
 oppugnat enim ipsa d 6 feminis] r femininis RBK vel] et K 7 nuptus] b
 nupt*(a?) B post nuptus est: pro bonum — nupta est om. G add. g pro bo-
 num — Casina in lit. unius lin. (Auctoritas ut plautus in casina B?) et ad mg. add. b
 8 platus Hh^u Plaut. Cas. V 1, 5 sq. 10 Charinum quid G et libri tantum
 non omnes § 12 etiam / nūquid Rr etiam numquid BDH etiam nunquid LK Chalinum
 quid Plautus 11 marito K primitivis quae sunt tertiae personae B
 12 qui] quod L potest nisecondae H 13 necessitas Dd^u propterea
 GL 15 quoties H ipsam^{et} uel agere K ipsam agere Br 16 poenitet Hk
 sibi
 illum sui Rr. 17 extrinsecus secus K ut] ut est rd rogat te Dd 18
 praecatur RBH 19 fit add. r sit G eadem personam R tertia persona r 21
 vel ablativo] et ablativo G quos habet K 22 hic pronomen Hh verbum] b
 berbum B agentis] b agent*(e?) B 25 in interrogativis] r interrogativis R
 in infinitivis] r infinitivis RK in infinitis DHL infinitis BG

p. 784. 85 P.

p. 358. 59 K.

bus, quae tertiae maxime solent iungi personae et absenti vel quasi absenti, ut 'quis', 'qualis', 'quantus' et similibus, vocativum esse prohibet, quia vocativus ad aliquam finitam fit et praesentem personam, ad quam oratio dirigitur, id est ad secundam.

- 5 * Incommoditate vero vel inconsonantia, quam Graeci ἀσυνφωνίαν vocant, deficient quaedam, ut, si velimus ab eo, quod est 'cursor' et 'risor', feminina facere secundum analogiam mutatione 'or' in 'rix', absolum fit et incongruum naturae literarum. unde Cicero volens ab eo, quod est 'expulsor', proferre femininum mutavit s in t et 'expultrix' dixit Tusculanarum V: o vitae philosophia dux, o virtutis indagatrix expultrixque vitiorum. in eodem: regiae virgines ut tonstriculae tondebant barbam et capillum patris. ab eo, quod est 'tonsor', 'tonstrix' fecit femininum addita t et ex eo diminutivum 'tonstricula', quomodo a 'nutrix' 'nutricula'. et ea per naturam.
- 15 Per fortunam quoque duobus modis prohibemur quaedam proferre, vel quod inusitata sunt vel quod inconcinna et turpia vel aspera prolata videntur esse.

Inusitata sunt, quibus non inveniuntur usi auctores, quamvis proportionem potestatem faciente dicendi, ut 'faux', 'prex', 'dicio'. positivum 'faris' debet esse 'for', passivum 'do' debet esse 'dor'. ea enim quamvis ratione regulae bene dicantur, tamen, quia in usu auctorum non inveniuntur, recusamus dicere.

1 quae tertiae sine dubio sunt personae quae maxime solent iungi personae Rr quae tertiae sine dubio sunt personae maxime solent iungi personae B quae tertiae sine dubio solent iungi persone D quae tertiae sine dubio sunt personae et maxime (maximeque h) iungi (adiungi L) personae (persone d) HGLKd quae tertiae maxime solent iungi personae archetypus cum gloss. ni f. personae et Hh et om.

DGLK 2 et in similibus BDH 3 personam K 4 est secundam H a secundam Dd 5 ἀσυνφωνίαν G ἀσυνφωνίαν H ἀσυνφωνίαν K ἀσυνφωνίαν L 6 deficient GK deficient L uelimus habeo Rr 7 facere in mg. K 8 fit] facit L sit K natura h uolens habeo D Cic. Tuscul. V 2, 5 10 philosophia] k philopia K philosophosia H indagatrix] rhk indicatrix RBDGL indicatrix ni f. K 11 excultrixque Cic. Reg. Gud. pr. epultrixque al. codd. Cic. Cic.

Tuscul. V 20, 58 uirgines regiae K 12 ut] et L tonstriculae Ll . habeo D 13 est add. b tonstrix R eo femininum deminutivum G 14 quomodo a nutrix R quomodo a nutritor nutrix r eam Rr 15 fortunam GK proibemur Rr 16 uel inconcinna GLK et aspera K 18 Inusitata quibus G in quibus K auctores usi K auctores D 19 faciente D faciant GL et ex faciant corr. K ut faux — dor add. in litura minore et ad mg. d post prex: chaus al. m. add. in D dor. caudico for. add. G caus dico for LK ditio DH 20 faris L do debet esse dor om. GLK add. k post dor: faux dicio for dor add. R, del. r Faux Prex ditio. For dor add. H Faux. caus. ditio. for. dor. B

21 non in mg. K inueniantur Dd 22 recusamus K recussamus L

5 Inconcinna vero vel turpia vel aspera prolato videntur esse 'metuturus' vel 'metuturus', 'nutritrix': quod quamvis secundum analogiam debisset dici - in 'tor' enim terminantia masculina, quae ex verbis nascuntur, mutant 'or' in 'rix' et faciunt feminina, ut 'doctor doctrix', 'victor victrix'. cum igitur masculinum sit 'nutritor', ex eo | secundum analogiam nascebatur 'nutritrix' -, euphoniae tamen causa coëcisio facta est mediae syllabae, sicut 'bobus' pro 'bovibus'. nec non etiam in contextu diversarum dictionum hoc solet fieri, ut 'cum nobis' turpe est itaque 'nobiscum' praeposterum profertur.

Vnus ergo ex his plerumque quattuor modis invenitur, qui facit tam 10 verba quam alias partes orationis esse defectivas. differentiae quoque causa multa solent vel taceri vel contra regulam proferri, ut 'fas' genitivum non habet; nam sive 'fatis' seu 'faris' vel 'fassis' dicamus, aliud potest significare. 'coniunx' 'coniungis' secundum analogiam debuit proferri, sed ne verbum putetur, absque n profertur 'coniugis'. similiter accentus 'poné', 15 'ergò' differentiae causa in fine ponitur. 'Venus Veneris', cum omnia in 'us' correptam propria secundae sint, solum tertiae invenitur; ne, - si 6 'Veni' dicamus, verbum esse putetur. 'far farris' solum in r desinens geminavit r, ne, si 'faris' dicamus, aliud monstret. similiter repugnantibus regulis solent quaedam taceri, ut $\tau\omicron\upsilon$ 'ador' genitivus in usu frequenti non invenitur, quia duae contrariae pugnant in eo regulae. cum enim sit neutrum, debet paenultima o genitivi corripri, ut 'aequor aequòris', 'marmor marmòris', sed cum habeat 'adòro' paelnultimam produçens, debet produci. unde et derivativum eius 'adòrea' o producit, cum 'marmòrea', 'aequòrea' o corripiant. ergo repugnantibus regulis mansit 'ador' 25 in frequenti usu indeclinabile. in verbis quoque cum || omnia in 'neo' desinentia secundae coniugationis in 'nui' faciant praeteritum perfectum; ut

1 Inconcinna] r Inconcinna RGLK 2 vel metuturus Dd quamvis in titura k debuiset GK 3 in or RD terminata BDG 4 femina RH ut om. GLK 5 et ex eo K et ex eo G 6 nascebatur add. g nutri+trix(x) H 7 bubus BH 8 dicionum Dd solet solet H 10 facit** tam H 11 diffectivas G diffectatiuas K 12 multa] r mutata R 13 non habet add. r habent D seu] uel L fassis] hg et in litura ni f. R fasis GKld fais H fastis r significare potest GLK 14 coniux H coniugis RrDH debet G 15 coniungis R poné ergò] sic Franc. Ritterus elem. gramm. Lat. p. 56; h. l. neglecto, scripsit apud Prisc. de acc. § 8 poné et ergò B pone ergo rell. 16 ponitur in fine GLK c cum K 17 correptam] correptam feminina GLK propriam Rr proprie G 18 Veni] b uen+ B faris Rr desinens om. GL disinens add. g 19 demonstret H 20 ut add. b $\tau\omicron\upsilon$ Rr $\tau\omicron$ GL $\tau\ast$ (w?) K ador cuius genitivus GL frenti Hh 21 repugnant B in in eo K 23 uerbum adoro BDHGLKr 25 corripeant Gg corripiunt L reppugnantibus ex repugnantibus effecit L 26 cum omnia in ng. K in neo] rdg om. R in eo BDGLK 27 nui] bd ui BDGLK faciunt L

p. 786. 87 P.

p. 361. 62 K.

'tengo tenui', 'moneo monui', differentiae causa 'maneo mansi' facit, ne 'manui' datus 'manus' putetur, et 'neo nevi', ne, si 'nui' diceremus, a 'nuo' esse videatur, 'audeo ausus sum', quia 'hausi' ab 'haurio' fit, quamvis huic aspiçetur. 'fac', 'dic', 'duc', 'fer' magis placuit per apocopam proferri differentiae causa, ne, si 'face', 'dice', 'duce', 'fere' diceremus, aliud significare putaremur, quamvis hoc non in omnibus consimilibus vel univocis soleat fieri. singula igitur verbis accidentia dissestantes, quae in quibusque deficiant, prout animo occurrant, ostendemus.

DE SIGNIFICATIONE.

10 Significatio vel genus, quod Graeci affectum vocant verbi, in actu est proprie, ut dictum est, vel in passione, et omnia verba perfectam habentia declinationem et aequalem vel in o desinunt vel in 'or'.

Et in o quidem terminantia duas species habent, activam et neutralem.

15 Et activa quidem semper actum significat et facit ex se passivam absque duobus verbis, 'metuo' | et 'metuor', 'timeo' et 'timeor'; haec enim contrarias vocibus videntur habere significationes, quamvis etiam ad sensus pertinentia verba, si quis altius consideret, in activis vocibus passionem et in passivis actionem fieri inveniat, ut 'audio te', 'video te', 'tango te'; ostendo enim, pati me aliquid in ipso actu. cum enim dico 'audio te', ostendo, quod vocis tuae actum patiuntur aures meae; et e contrario 'audior a te' dico, cum vox mea agit aliquid in aures tuas. sed tamen quia nobis agentibus, id est sentientibus et aliquid facientibus, et oculi vident et aures audiunt et tactus corpori evenit, non irrationabiliter activorum et 25 vocem et constructionem habuerunt.

Neutra vero appellaverunt, quae in o desinentia sicut activa non faciunt ex se passiva, quamvis varias habeant significationes, de quibus post docebimus.

1 differentiae R maneo Rr facit om. GL add. g 2 nevi] d novi D
neul *** si K ne in litura r 3 h ausi RrD h aurtio RrD 4 aspiraretur L
dic del. r om. D 5 si om. R dice om. RBD duce dice H duce
fere dice GL 6 diceremus add. g putaremur] b ***remur B Quā^{nis} Rr
in om. K 7 accidentia uerbis DGLK diserentes Rr diferentes / deferentes in deserentes
mut. K 8 quae om. G q; g quibus GL deficiunt G occurrent DH 9 de signi f
genere. g de difinitione V. generū uerborum L inscr. om. DG (HK?) 10 affection
H effectum GL ΔΙΑΘΗCIN id est effectum Darmstad. b uerbi (&) K 11 proprie]
rh propriae RBDHK 12 o defunt Hh 13 actuum (iu) H 15 passiva H ab-
que R 16 et timeo et BH Haenim Rr 17 uocibus uocibus K 18 concideret R considerat G 19 et passivus DHGLK et passivus uocibus actionem B
accionem D 20 ostendi Rr audio ex audeo corr. B "te" audio K
22 cum] quod in litura h nox in lit. b 23 sententibus D 24 irrationabili-
ter B 27 habeant uarias DHGLK postea G 28 decebimus Dd

p. 787 P.

p. 302, 63 K.

8 In 'or' vero terminantia tres species habent: passivam, quae ex activis nascitur et semper passionem significat exceptis supra dictis, communem, quae una terminatione tam actionem quam passionem significat, deponentem, quae cum similem habeat communibus positionem in 'or' desinendi, tamen deponens vocatur, quasi simplex et absoluta, quod per se ponitur, vel quae deponit alteram significationem et unam per se tenet, quomodo positivus gradus dicitur, qui absolutus per se ponitur non egens alterius coniunctione. haec quoque tamen species [id est deponens] quomodo neutralis diversas habet significationes, de quibus latius in sequentibus tractabimus.

9 Activa igitur et passiva et communia certam et praefinitam habent significationem, neutra vero et deponentia variam.

Haec autem verba proprie activa vel recta vocantur, quae in o desinentia et assumpta r facientia ex se passiva, confestim cum dicuntur, possunt transire in quem fit actus et coniunguntur vel genitivo vel dativo vel accusativo casui, ut 'abstineo irarum' - Horatius carminum libro III:

Mox ubi lusit satis, abstineto,

Dixit, irarum - ,

'impero tibi', 'maledico tibi', 'invideo tibi', 'oro te', 'amo te', 'accuso te'.

Haec enim faciunt ex se passiva, quae ablativo casui cum praepositione 'ab' vel 'a' solent iungi, ut 'abstineo a te', 'impero a te', 'maledico a te', 'invideo a te', 'oro a te', 'accuso a te'. possunt tamen passiva dativo etiam adiungi, ut 'servo tibi'. et est quaerendum, cur activa ablativo per se non adiunguntur, et puto, quod ille casus proprius est passivorum. ideo autem dixi per se, quia cum alio casu sociata

1 positionibus nem K 5 desinendi] r desinenti RB quas simplex Hh
 absoluta Rr quod] quae BDLK et sic ni f. in litura H qui h 6 nel quod deponit BHL 7 quia absolutus h absolutus Rr 8 coniunctione R coniunctione(m) B species R 9 neutralis] num naturalis R? at h. l. silentio meo ipse diffido diuersas om. LK deuersas in mg. add. k 12 varia R 13 De actiuis et passiuus uerbis inscr. L proprie] r propriae RBD 14 adsumpta B assumpta L
 15 actus] g acc*** G 16 ut abstineo G ut abstineto RBDI irarum D post irarum: Horatius — irarum om. G oratius K Hor. carm. III 27, 69 sq. 17 III] lib. XVIII § 192. III. h. l. libri nisi quod libro primo carminum Wallraffanus 18 Mox — irarum add. g lussit K abstineto] l abstineo HLLG
 20 inuideo tibi post maledico tibi sup. lin. add. l 22 haenim Rr 23 abstineo G imperor K 24 inuidior Dd amor ate post oror a te add. L acusor H accusor GLK 25 etiam om. G et om. GL est om. K querenda H 26 per se ablatiuo B per non H abiuguntur Dd 27 dixit Rr casu ex causa corr. H sociata] 1 sociato R sociato BDGLK sociato H

p. 787. 88 P.

p. 363. 64 K.

adiunguntur, ut 'video solem oculis', 'prohibeo filium turpitudine'. accusativo quoque inveniuntur passiva coniungi, sed figurate, ut 'absceditur manum', 'frangitur pedem', || 'sanatur oculum', 'rumpitur aurem'. Virgilius in V:

5 intentaque brachia remis

Intenti expectant signum.

idem in III georgicon:

Pascuntur vero silvas et summa Lycaei.

Quae vero in o desinentia nihil ex his, quae propria esse activorum 10
10 docuimus, habent, neutra proprie vocantur vel absoluta, ut est 'vivo', 'ditesco', 'ferveo', 'sedeo'. haec enim non egent supra dictis casibus ad complendam sententiam, unde iuste | passivis quoque carent. inveniuntur tamen etiam quaedam verba, quae quamvis activam habeant significationem, passiva tamen non habent, quia nec in homines eorum actus transit, 15
15 nec semper supra dictis egent necessario casibus, ut 'prandeo', 'ceno', 'curro', 'ambulo'. eorum enim prolatione transgressionem fieri non est necesse ad aliquod rationabile animal, quae est sola causa, ob quam nascuntur verba passiva in prima et secunda persona; hae enim de se et ad se loquuntur, quod est suum animantium, quibus natura sermonem dedit. 20
20 in tertia vero persona saepe passivum solet inveniri etiam ex huiusmodi verbis, sed ad muta et carentia anima pertinens. dicimus enim 'conditur holus', 'aratur terra', 'inseritur arbor', 'curritur spatium', unde Terentius in adelphis:

†decurso iam spatio,

25 'bibitur vinum' - Iuvenalis in IIII:

1 iunguntur *BDGLK* turpedine *GLK* 2 figuratae *R* 3 auris *HhG* aures *BL* auris *K* *Verg. Aen. V 136 sq.* 5 brachia *Med. Rom. Fr.* 6 expectant *G Rom. exspect Fr.* ^{cia} post signum: Idem in .II. Miseros depascitur artus (Miseros in lit.) add. *B* idem in secundo miseros depascitur artus *Waltraffianus, v. Aen. II 215: miseros morsu depascitur artus, qui versus mox (§ 24 p. 391, 23) laudatur* 7 *Verg. georg. III 314* 8 sylvas *R* silvae *Pal.* lycei *BH* licei *D* liceae *GL* liceae *K* 9 De neutrali significatione *inscr. L* nil *L* 10 proprie] propriae *RBD* ditisco *K* 11 Haenim *Rr* 12 De neutralibus actiuis *inscr. L* 13 tamen *om. DHGLK* habent *DGLK* 14 passivam *HGKd* 15 sem^{per} *Rr* caeno *GL* ambulo ceno curro *K* 16 enim add. *g* transgressionem *GL* est] potest *GL* 17 aliquod] *dh* aliquid *RDHGLK* aliqui^d *B* rationale *R* sola est *B* 18 et in secunda *B* Haec *BDG* Hae+(c) *H* 19 locuntur *RH* loquuntur *BK* 20 tertia *H* saep+e(a) *L* ex] in *L* 21 dñs *H* conditor *Rr* 22 holus] *d* olus *RDHG* arator *Hh* arbor *L* spacium *D* *Terent. adelph. V 4, 6* 24 decurso iam spatio] sic *Prisc. etiam § 13 lib. XI § 21 XVIII § 132* decurso spatio *XVIII § 53* Prope iam excurso spatio *Bemb.* Prope iam excurso spatio *Bas.* Prope decurso spatio *Bentleius* spatio dixit bibitur *B* 25 unum *D Iuv. sat. IIII 10, 25 sq.*

sed nulla aconita bibuntur

Fictilibus -,

'epotatur flumen' - idem in eodem:

epotaque flumina Medo

Prudente -,

'mendicatur panis' - idem in eodem:

Et mendicatus victa Carthagine panis -,

cum eorum primas personas natura prohibeat proprie dicere. quis enim dicit 'aror', 'inseror', 'curror', nisi poetica conformatio, id est προσωποποιία, inducatur? ergo proprie illa possunt habere primam et secundam passivorum personam, in quibus et fateri possunt eadem personae quod in se fit, ut est 'amo te', consequitur, ut ille, ad quem dixi, con[[fitendo id, quod a me audivit, dicat 'amor a te'.

III 11 Latius igitur tractemus de iis, quae videntur contra vocis formam significare, quod non solum in verbis, sed | in aliis etiam partibus orationis invenitur, ut si dicamus 'Athenae', 'Thebae' voce pluralia sunt, significatione singularia, et contra 'populus', 'plebs' voce singularia sunt, significatione pluralia, vel 'Philotium', 'Sophronium', 'Glycerium', 'Dorcium' voce neutra, significatione feminina. multa quoque alia huiusmodi inveniuntur.

In verbis etiam sunt quaedam voce activa, quae ex se passiva non faciunt, quae generali nomine neutralia vocamus, quamvis diversas habent significationes: ex his enim quaedam vim habent activam, ut est 'facio te', 'calefacio te' (quamvis 'facitur' quoque a 'facio' pro 'fit' protulerunt auctores, ut Varro in cynico:

1 aconita L 3 potatur DHG Iuv. sat. IIII 10, 177 sq. 4 epotaque
^a flumina. ^c mendicatur panis. ^b medo prudente H 6 manducatur L Iuv. sat. IIII
 10, 277 7 Et om. GL mendicatur H manducatur L chartagine Rr karta-
 gine DHGLK 8 prohibebat Rr proprie] r propriae RBD 9 dicit *spscr.* K
 nisi si D ^o confirmatio L ^{uel o} confirmatio Kk confirmatio B προσωποποιία] π
 προσωπο**** R προσωποπεια Hr προσωποπopeia D προσποπечна G προσποπечна
 L προσποπopechia K prosopoeia B προσωποποιάν 2 10 . Inducatur ergo D
 proprie] rd propriae RBD secundum Rr 11 personam passivorum L per-
 sonam passivorum G ^f pateri Dd possunt] in litura r potest sunt ni f. R
 eadem] rg eadem RG eadem D 12 fit] sit G est om. G 13 a me audivit
 Hh 14 his libri 16 athaene RD thaebae D 17 et econtra GLK populu^s Rr
 18 et significatione GLK glicerium D et ex corr. K glygerium G gliggerium L
^c dortium Rr dortium BH 19 neutra ***** feminina (neutra) Rr quoque
 alia] in lit. et ad mg. b alia ni f. omiserat B 22 quamvis] d quasuis D ha-
 beant DH habeat B 23 vim habent add. g 24 calefacio te add. r protul-
 lerunt G 25 Varro in cynico: sat. XVIII p. 107 Oehl. cunico LK cunico
 sime hercule G Cynico sine Hercule purgaute: Deorum vel Cynico: Diem hercule
 purgant Ausonius Popina coniectancorum in Varr. sat. p. 618 ed. 1601

p. 789. 90 P.

p. 365. 66 K.

Si me hercle pergunt et deorum cura non satisfacitur
Rei publicae . . .

Titinius in Quinto:

†consilium bonum gratia parvi faciatur.

5 'facessitur' quoque Cicero pro Cluentio: sed hoc polliceor omni-
bus, si cui forte hac lege negotium facessetur. bene igitur id 12
plerisque compositis activum est: 'perficio' et 'perficior', 'conficio' et
'conficior', 'afficio' et 'afficior', 'efficio' et 'efficior'; sic paene omnia,
quae cum praepositionibus componuntur; nam 'caefacio', 'tepefacio' et
10 similia 'caefio' et 'tepefio' loco passivorum habent. 'fitur' etiam pro
'fit' dicebant. M. Cato censorius in Quintum Thermum: post-
quam diutius fitur. idem de Lucio Veturio: Graeco ritu fie-
bantur Saturnalia. similiter activam significationem habent 'officio
tibi', 'noceo tibi'), quaedam vero ex eisdem neutralibus passivam, ut
15 'vapulo a te', 'fio a te', 'exulo a te', 'venero a te', 'nubo tibi' - quam-
vis antiquissimi etiam activa significatione 'nubo te' dicebant, unde
Plautus in Casina:

Libet Charinum quid agat scire novum nuptum --

quaedam neutra, id est quae nec nos in alium extrinsecus nec alium in
20 nos aliquid agere significant, ut est 'spiro', || 'vivo', 'ambulo', 'pergo',
quae non egent aliqua coniunctione casus, cum absolutam et plenam per

1 me hercle] *Fleckeisenus*, qui agnovit septenarios iambicos mehercule libri
iuramentum purgant
pergunt] ***** (p. 102 i. e. pergunt) *Rr* (iuramentum videtur gloss. ad mehercule per-
tinentens) *Rr* purgant *BHdk* pergunt et] purgant, at coni. *Oehlerus* 2 r. p. *RL*
reipublicae

in *mq.* .i. respublica *L* ῥ. ᾤ *G* *r.* p. *Dd* *rp* *H* *rp.* *K* *r.* p. *B* 3 titinius *H*
Titinii Quinti fr. 6 p. 67 *Bth.* p. 128 *Neuk.* stultitia cupidinis | Petunt consilium, bona
bonorum gratia | Parvi ut faciatur, *Hermanni* (*opusc.* V 273) *vestigia fere secutus*,
nisi quod suo iure quanta ante stultitia om., *Ribbeckius* fr. I p. 126; cf. § 31 et *Non.*
p. 507, 16 Titinius Quinto: stultitia cupidinis petunt consilium, bona gratia ut parvi
faciatur in Quinto] *Putschius* in V libri, *om. edd. ante α* in quto (i. e. in quinto) α

4 parva faciatur *B* 5 facessitur *Gg* Facescitur *D.* *Cic. pro Cluentio or. 57*,
158 6 hac] ac *R* negotium *om. D* facessetur *Gg* facescetur *D* facessetur *h*
facessetur *K* facessitur *R* et ante *corr. ut videtur H* igitur] quoque *B* in ple-
is

rumque *Dd* implerisque *RH* 7 perficio *K* conficio et conficior *add. d* 9
propositionibus *D* praepositionibus *K* 10 et tepefio in *lit.* *B* habentur *B*
11 *marcus GL* *M. Catonis in Quintum Thermum post censuram* (sic *Rufinian.* de *fig.*
§ 18 cf. *Fest.* p. 318^a, 17) *or. fr.*: apud *Meyerum* l. l. or. 37 p. 73 in *Thermum*
lib. III § 8 X § 56 thermum ex thermium ut videtur *corr. K* 12 *Catonis de*
Lucio Veturio or. fr.: apud *Meyerum* l. l. or. 28 p. 65 cf. *lib.* VI § 16 ueturio
K fiebantur] r fiebant *RB* 13 De neutralibus quae significationem passivam
habent *inscr. L* 14 neutralibus verbis *D* 16 etiam *om. L* 17 *Plautus in*
Casina v. § 2 Casina] *bd cassina BD* 18 Charinum] r carinum *R* carinum *H*
sunt

19 De neutralibus verbis iterum *inscr. L* Quaedam neutra *Hh* id est *om.*
LK nec tos *Rr* aliam *ex corr. K* aliam *ex corr. K* 20 aliquid *add. r*

p. 790 P.

p. 366. 67 K.

se prolata sententiam monstrent, quae et proprie neutra vocantur, sicut
13 supra dictum est. sunt alia in hac forma [id est in verbis], quae in o desinentia non faciunt ex se passiva, quae quamvis activam habeant significationem, tamen vel ad muta animalia vel ad carentia anima coniunguntur, sicut supra dictum est, ut est 'percurro forum', 'prandeo pisces', 'ceno
5 Ovum', quae est quando inveniuntur tertiam passivorum habentia personam, nec irrationabiliter, ut ante ostendimus. 'curritur' enim 'spatium' bene dicimus. unde Terentius in adelphis:

†decurso iam spatio

dixit. sunt quaedam ex eadem forma, quae passivam videntur habere sig- 10
nificationem, sed quae non extrinsecus fit, quam Graeci *αὐτοπάθειαν* vocant, id est quae ex se in se ipsa fit intrinsecus passio, ut 'rubeo', 'ferveo', 'caleo', 'tepeo', 'marceo', 'aegroto', 'titubo', 'vacillo'. itaque huiusmodi verba non egent casu, quamvis auctores haec quoque inveni-
antur more activo vel passivo diversis casibus adiungentes, sed figurate, 15
ut Virgilius in bucolico:

ardebat Alexin,

14 pro 'amabat'. sunt alia verba, quae quamvis non ab activis proficiscen-
tia | tamen passivam semper habent formam. et ex his quaedam eadem
voce utrumque significant, id est actionem et passionem, ut est 'osculor 20
te' et 'osculor a te', 'crimino te' et 'crimino a te'. haec communia nominamus. alia vero, quae similiter eandem terminationem habentia nec ab activis nata unam dumtaxat habent significationem, sed non omnia eandem, haec deponentia vocamus, cum quaedam activam vim possident, ut
'conspicor te', 'sequor te', 'praestolor te' et 'tibi' - Terentius in eu- 25
nucho:

Quem praestolare, Parmeno?

1 prolata^{.ten} *RGLK* sententiam *Rr* monstrent *H* proprie] *rdh*
propriae *RBDH* 3 habeant activam *K* habent *DH* 4 tamen et ad *L*
animam *B* 5 ut est *om. H* caeno *RBL* 6 quae est] *om. GLK* *add. k* est
spscr. l Est *B* 7 irrationabiliter *B* spatium *D* 8 *Ter. adelph. v. § 10*
10 De neutralibus passivis *inscr. L* quaedam *om. K* 11 *αὐτοπάθειαν*] *π*
propriam passionem
·ΑΥΤΟΠΑΘΙΑ· Hh *ΑΥΤΟΠΑΘΙΑ* *G* *αυτοπαθη* *Ll* *ΑΥΤΟΠΑΘΙΑ* *K* *autopathian B* *autopathiam*
RD *autopathiam r* *ΥΑΙΟΠΑΘΙΑ* *d* *αὐτοπαθειαν* uel *ιδιοπαθειαν* 2 12 intrinsecus
fit *H* post ut: ardeo *m. rec. add. in K* ferveo] *add. d* ferbeo *K* 13 egreto *K*
uel *c*
uagillo *Kk* 14 inveniuntur *HK* 16 ut *om. K* *Verg. ecl. 2, 1 (deficit Rom.)*
17 alexim *Pal.* 18 De communibus *inscr. L* 19 et] ut *GLK* his quae
eadem *L* quaedam eadem uoce in *titura b* 20 est et actionem et *BH*
ut[†] osculor *H* 21 et *om. GLK* creminor *G* et *om. GLK* creminor^u *G* De
deponentibus actiuis *inscr. L* cōmnia *B* 22 eadem *Dd* 23 ab in *mg. add.*
L duntaxat *Kk* 24 * *L* cum^d *Rr* possident] *g* possident *GK* 25
secor *B* p̄stulor *DG* et tibi] ut in *titura l* *Ter. eunuch. V 5, 5* iunuchō
K iunuchō *G* eunachō *L* 27 p̄+astolare *H* p̄stulare *G* parmieno *K*

p. 790. 91 P.

p. 367. 98 K.

Cicero in I *invektivarum*: qui tibi ad forum Aurelium praestolarentur —, 'insidiar tibi'. ex his multa antiqui tam activa quam IIII 15 passiva significatio/ne protulisse inveniuntur, et maxime ea, quae apud Graecos activa habentur et passiva: 'auxilior te' et 'a te', similiter 'adminiculator', 'auguror', 'adhortor', 'apiscor', 'abominor', 'consequor', 'amplector', 'adorior', 'abutor', 'admiror', 'antestor', 'aggredior', 'aspernor', 'architector', 'assector', 'argumentor', 'reor', 'vereor', 'solor', 'arbitror', 'blandior', 'consolor', 'conspicor', 'comminiscor', 'complector', 'calumnior', 'carnificor', 'despicor', 'demolior', 'dominor', 'depeculor', 'delargior', 'ementior', 'exordior', 'experior', 'frustror', 'hortor', 'for faris fatur', 'meditor', 'obliviscor', 'metor', 'adulor'. haec plerique deponentia esse confirmant ideo, quia frequens usus eorum significationis est activae; communia vero esse defendit cum natura ipsius sensus, tum veterum non improbanda auctoritas, a qua quae potuimus a diversis 15 colligere libris exempla proferamus.

Lucilius:

a me auxiliatus siet

1 Cicero in *Catili. or.* I 9, 24 *invektivarum*] b *uektivarum* B tibi etiam lib. XVII § 146, *Arus. Mess.* p. 253 *Lind.* te pars *codd.* Cic. forum auleum GL forum a. lium Kk p̄stolarentur G praestolarentur H praestolentur v. l. ap. Cic. 2 insidiar

tibi, om. R De dūbitatiis inter communia et deponentia *inscr.* L 3 maxime K 4 habentur] rh habent RH *rell.* adminiculator] r amminiculator RDHGL et adminiculator B adulor amminiculator d 5 auguror adulor adhortor B adortor DHR ****or R apiscor] adipiscor rh et in *litura* l, αβ *Putschius* auspiscor B *edd.* ante α (auspiscor 3) abominor] r abhominor RBHGLKd 6 admiror] § 16 miror h. l. libri miror testor antestor l post antestor (atstestor *edd.* ante α): contestor detestor execror machinor polliceor dignor in *mg.* add. l exequor machinor consector contestor dignor detestor (dignior detestor 3) *edd.* ante α execror, machinor, polliceor, consector, contestor, dignor, detestor α *sqq.*; in serie *exemplorum infra* § 17 inter *exempla a litera a incipientia inter antestor, cui praecedit testor, et aggredior interponuntur* execror, machinor, polliceor, et reor, vereor (*al.* queror), solor, quae *catalogus hic post argumentor affert, in* § 18 consequor, h. l. *literae a insertum, in exemplis et in litera a* § 16 et in *litera c positum.* consector, contestor suo loco *intercalantur inter* comminiscor et complector, dignor et detestor *itidem* § 19 *initio literae, d inter* carnificor et despicor adgredior BD 7 assector] r adsector RBDHK

8 consolor L consolor K complector] amplector D 9 columnior K uel depeculor depeculior G depeculior K 10 dilargior libri *Krehliani v. eius ann. ad* § 19: et dilargior *Lindemann* quoque teste *Heid.*, delargior tamen H expedior D frustror Rr hostor Rr 11 obliuiscor scrutor metor B adulor in *exemplorum serie cum adhortor coniunctum et post auxiliior in ipso initio positum ante* adminiculator collocant *edd.* ante α cum d *Lips.* 2 *Krehlii* (qui cf. II 524 *sq.*), ante auguror α *sqq.*; *econtra post* metor: morigeror adipiscor assequor queror *add. edd. priores,* morigeror assequor queror α *sqq.* 12 ideoque frequens L 13 est *spscr.* r diffendit K

cum] quam GL quam K 14 tum] tam GL tam K improbanda B quae H 15 colligere Gg 16 De *exemplis confirmantibus haec esse communia ad mg.* L Lucilius] k Licilius B Lucillius b lucius GLK *Lucil. fr. inc.* 122 *Dous.* 121 *Gerl.* 17 siet] L. *Quicheratius in Corpeti ed. sat. Lucil. p.* 253 si est *libri; om. lib.* XI § 29

p. 791 P.

p. 308 K.

passive, βοηθηθεῖς. Cassius similiter: adulatique erant ab amicis et adhortati, 'adulati' κολακευθέντες, 'adhortati' προτραπέντες. Varro: tribunicio auxilio adminiculati, βοηθηθέντες. Lucius Caesar: certaeque res augurantur, οἰωνοσκοποῦνται, cuius activum Virgilius in VII:

si quid veri mens augurat, opto;

Cicero tamen Verrinarum IIII: ex nomine istius, quid iste in provincia facturus esset, perridicule homines augurabantur. Gaius Fannius: haec apiscuntur, ἐπιτροχάνονται. Fabius Maximus: amitti quam apisci. passive omnia sunt prolata. Verrius: saevitiaque eorum abominaretur ab omnibus passive

1 passivae K active B ^{ω η} βοηθηθεῖς Rr βοηθηεῖς G Bo. Dd casus DGJK
Cassius Severus ni f., hunc enim Cassii nomine laudat Prisc. lib. VII § 55 idemque significari videtur lib. VIII § 53 (cf. Lindemannum ad Charisium p. 70 n. 20 ed. suae); inter Severi reliquias haec verba recepit Meyerus l. l. p. 551, cui tamen ipsi vere iudicare videntur Krausius hist. R. fragm. p. 165 et Weichertus de L. Varro et Cassio Parm. p. 206 Cassio Heminæ ea tribuentes, hisque assentitur Rothius l. l. p. 290 sq. fr. Cass. Hem. 20. 'Cassium' vero 'Eminam' pleno nomine et addito annuum libro sexies laudat Prisc. (v. ind.), ut sciens certe hunc eum afferendi morem ne hic quidem deseruerit: neque vero Cassii Severi exemplum ab hoc loco alienum est, nec ipsum dicendi genus a Cassii Severi aetate, quamvis participii 'adhortatus' usus passivi alterum exemplum non reperitur adulati q L adulatique — adhortati ante adulati om. G 2 adortati R adhorati H adulati om. R spscr. r adulati L

A I NO
ΚΟΛΑΚΕΥΘΕ+ΕΤΕC Rr ΚΟΛΑΚΕΥΘΗΝΤΕC L ΚΟΛΑΚΕΙΘΕΝΤΕC K ΚΟΛΑΚΕΥΘΕΝΘΕC et B adhortati προτραπέντες om. DHLK προτραπέντες. ut prius quæ passivæ. varro B

3 Varron. fr. inc. p. 339 ed. Bip. tribunitio Rr tribunitio DHGL triunitio K adminiculati] r ammiculati RDHGL adminiculanti B adminiculatus lib. XI § 29

TE
BOHΘHΘHNTEC Rr BOHΘHΘEIC K BOHΘHΘEIC GL Lucius Rr Lucius Caesar] in auguralibus sc. cf. lib. VI § 86 4 certæque RH certe quæ. BD certæ quæ G

A IUS
res ex rem corr. B οἰωνοκωπι+ωυντ+ι Rr οἰωνοκοπιτο K cum Rr 5 Virgilius protulit in GL Verg. Aen. VII 273 7 Cic. in Verr. or. II 11 6, 18 Verrinarum] r uarrinarum R uarrinarum H ipseus GLK iste. om. libri Cic. deu. 8 provincia] r prouintia RDH perridicule] sic etiam Cic. Lagom. 42 m. pr. et alii

nonnulli ex melioribus perridiculae D perridiculi libri Cic. plerique 9 Gannius. Fannius Dd pertinet hoc fragm. vel ad C. Fannii C. f. Strabonis cos. a. u. 632 orationem vel ad C. Fannii M. f. annales, quorum lib. I laudatur lib. XIII § 12 cf. Meyerum l. l. p. 201 Krausium p. 174; Fannii hist. fr. (2) p. 312 tacite inseruit Rothius adipiscuntur lh EΠITYXANONTAI R EΠITYXANONTAY G EΠITIXANONTAI L EΠITYXANONTAI K fauius BDHGLK Fabius — apisci om. R add. r 10 amiti L apisci] add. g adipisci hk ad Q. Fabii Maximi Cunctatoris laudationem funebrem Q. Aitii hoc fragm. refert Meyerus l. l. p. 5, possit etiam ad Q. Fabii Maximi Allobrogici laudationem P. Scipionis Africani minoris (v. Meyerum l. l. p. 250) pertinere; inter Q. Fabii Maximi Serviliani annatum rell. exhibuit Krausius l. l. p. 171 et iterum sine ulla dubitationis nota Rothius l. l. fr. Fab. 5 p. 309 passivæ H Verrii Flacci fragm. v. ap. Odofr. Muellerum in Fest. praef. p. XVI n. 1 11 ab ominaretur] r abominaretur RBGLK ab omnibus D ab hominibus BHGLK

I Orblius Rr pertinere haec videntur ad librum a Suet. de ill. gramm. c. 9 l., 'continentem querellas de iniuriis, quas professores neglegenter ab ambitione parentum acciperent', 'perialogos', ut fertur, inscriptum. qui titulus cum aperte corruptus sit, varie temptatus est a vv. dd. (cf. quos l. Graefenhanium hist. phil. II 234 n. 23 et

p. 791. 92 P.

p. 368. 69 K.

dixit. Orbilius: quae vix ab hominibus consequi possunt, ἀνύεσθαι. Petronius:

animam nostro amplexam in pectore,
περιπλεκθεῖσαν. Lucilius:

5 Quin amplexetur qui velit, ego non si[n]nam me am-
plexer, ^{E E}

‘amplexetur’ περιπλεκθεῖσθαι. Cicero pro Roscio: quo uno maleficio scelera omnia complexa esse videantur. Aurelius: ab his Gallos adortos, ex insidiis plurimos necatos, ‘adortos’ || ἐφοδεδέντας. Q. Hortensius: ab usibus iam omnibus locis, ‘abusibus’ καταχρησθέντων. Varro: utile utamur potius, quam ab rege abutatur. Cannutius: turpe est propter venustatem vestimentorum admirari, ut propter turpissime vitam actam contempnere, ‘admirari’ θαυμάζεσθαι. Cicero pro Murena: publicis lite-

Osannus ed. suae p. 53); equidem eum crediderim ‘Περιολουργός’ fuisse, subtiliore quadam, non tamen inficeta eruditione ex Arist. Acharn. v. 855 sqq. haustum: ὁ περιολουργός τοῖς κακοῖς | ὄργων τε καὶ πεινῶν ἀεί | πλεῖν ἢ τριάκονθ’ ἡμέρας | τοῦ μὲν ἐκάστων, ἰπσι Λυσίστρατο cum professoribus nil praeterea commune esse libenter

concedens. ominibus D 2 ἈΥΑΝΥΕΣΤΑΙ Rr ἈΝΥΕΣΤΑΙ D ἈΝΥΕΣΤΑΙ B ἈΝΥΕΣΤΑΙ. u. petronius G Petronii fr. l. 1 p. 867 ed. Burn. alt. 3 in om. lib. XI § 29 4 ΠΕΡΙΠΛΕΚΘΕΙΣΑΝ GLK ΠΗΡΙΠΛΕΚΘΕΙΣΑΝ R ΠΕΡΙΠΛΕΚΘΕΙΣΑΝ D lucius K

Lucil. fr. inc. 74 Dous. 73 Gerl. 5 quiⁿ Rr amplectetur GLK post ample-
xetur: qui uelit — amplexetur om. G 7 amplectetur LK ΠΕΡΙΠΛΕΚΘΕΩΝ Rr

ΠΕΡΙΠΛΕΚΕΩ B ΠΕΡΙΠΛΕΚΕΩ DLK ΠΕΡΙΠΛΕΚΕΩ H ΠΕΡΙΠΛΕΚΕΩ G Cic. pro Roscio Am. or. 13, 37 cf. lib. XI § 29 pro Roscio] k pro scio LK proscio G maleficia Cic. Helmstad. 8 complexa RBDK amplexa GL Aurelius] num Aurelius Opilius? historici cuiusdam mentio subesse potius videtur Osanno in ann. antiq. Marb. 1849, 25, 196, at Aurelii ‘variae eruditionis voluminum’ (Suet. de ill. gr. 6), Musarum prae ceteris, argumētum certe multiplex et ne ab historia quidem alienum

fuit 9 gellos k adortos(h) L adhortos RB ἑφοδεδέντας Rr ἑφοδεδέντας H ἑφοδεδέντας D ἑφοδεδέντας(x) K 10 Q.] om. DH Quintus B que G quae

dg Q. Hortensii ni f. in litura L Cic ī hortensi* l hortensii GK Q. Hortensii fr. inc. apud Meyerum l. l. p. 378, dubitantem num ex oratione aliqua an ex libro communium locorum excerptum sit 11 ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΕΩΝ B ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΕΩΝ D

ΚΑΘΑΡΕΚΤΕΩΝ R ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΕΩΝ G ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΕΩΝ H ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΕΩΝ K Varron. fr. inc. p. 337 ed. Bip. quod vel ad suasiones vel ad orationes Varronis pertinet [utile] f. ut illo quam] quae B a*(b) K 12 Cannutius GL, quae forma nominis et ipsa in lapidibus invenitur v. Murat. 355, 2; Cannutius ibid. 1728, 6 Cannutiae Grut. 872, 4 Murat. 535, 5; 1395, 8; 1780, 16 canucius D C. Antonius Barthius aduers. IIII 5 ad P. Cannuti Ciceronis aequalis (cf. Cic. Brut. 56, 205 et ll. Cluentianae ab Orellio in onomastico Tull. II 128 ll.) orr. praeunte Falstero mem. obsc. p. 37 hunc l. iure suo rettulit Meyerus l. l. p. 397; cur vero orationibus Sulpicianis a Cannutio

confictis (cf. Cic. Brut. l. l.) eum tribuerit haud perspicio praeter Dd 13 ammirari GL ut] ^ant L non K et edd. ante Putschium uictam GLK actam] ** (ac ni f.) L contempnere in loco mutilo mutare non ausus sum condemnare G condemnari L contempnere K non contempnere Lips. 1. 2 Krehlii, Krehlii contemni a

Putschius non contemni Meyerus, f. non tempnere 14 ammirari G ΘΑΥΜΑΖΕΣΤΑΙ Rr ΘΑΥΜΑΖΕΣΤΑΙ D ΘΑΥΜΑΖΕΣΤΑΙ H ΖΑΙΜΑΖΕΣΤΑΙ GL ΤΑΙΜΑΖΕΣΤΑΙ K Cic. pro. Mur. or. 9, 20 puplicis G lateris GL

p. 792 P.

p. 369. 70 K.

ris testata sunt omnia, 'testata' passive, μαρτυρηθέντα. Aelius: impubes libripens esse non potest neque antestari, προδιαμαρτυρηθέναι. Cato in IIII originum: duo exules lege publica ex-
 17 ecrari, passive, καταραθῆναι. Sallustius in III historiarum: at Lucillum regis cura machinata fames brevi fatigabat, 'machi-
 nata' passive dixit. Metellus Numidicus in oratione, qua apud
 populum G. Manlio tribuno plebis respondit: nam ut aliis
 plerumque obvenienti magistratu ob metum statuae pollice-
 antur, passive, ἐπαγγελοῦσιν. 'reor' quoque et 've|reor' et 'solor'.

an

ΟΥΡΗΝΤΑ

I testata passivae K · passivae B passivae G MAP***** Rr ΜΑΡΤΥΡΗΝΤΑ
 L ΜΑΡΤΥΡΗΝΤΑ G ΜΑΡΤΥΡΗΝΤΑ H ΜΑΡΙCΠΕΤΕΝΤΑ K Aelius] i. e. C. Aelius Gal-
 lus in libris de verborum, quae ad ius civile pertinent, significatione. C. Aelius Lach-
 mannus ad Gaium I 119 et in Zeitschrift f. gesch. Rechtswissenschaft XI p. 116 sqq.
 et Celius certe h, quae manus cum olim mihi visa esset pr. m. vestigia presse sequi (v.
 len. A. L. Z. 1844 p. 728), libro iterum inspecto C literae similem quidem ductum in
 H exaratum fuisse etiamtunc agnovi, num ipsa C scripta fuerit, pro certo affirmare
 haud audeam, melius RDGLK Heidelb., quod pro Aelius posuit cod. Guelf. Quint. inst.
 I 6, 36. M. Liuius B Liuius in D ascripsit Bongarsius, manlius Carotiruh. 2. Laelius
 Lipsiensis Krehlii M. Aelius π 2 impubes] ex corr. h impubes GLK libri-

pens(s) H libri penes D libri penisise non G non est neque L ΠΡΟΔΙΑΜΑΡ-
 ΤΥΡΗΝΤΑΙ Rr ΠΡΟΔΙΑΜΑΡΤΥΡΗΘΗΝΑΙ GL ΠΡΟΔΙΑΜΑΡΤΥΡΗΘΗΝΑΙ K ΠΡΟΔΙΑ. ΜΑΡΤΥΡΗΝΝΑΙ
 H προδιαμαρτυρηθέναι Sabnasio praeunte Lachmannus in actis l. p. 117 sq. 3
 Caton. orig. IIII p. 111 Kr. fr. 89 p. 282 Roth. fr. LXXXV p. 54 Wr. legem L
 publicam L puplicam GK lege publicati et execrati Wagenerus, tacite respondens

quaestioni Wolfanae ad or. de domo sua c. 8 propositae execrari] rd exsectati h
 et execrassi R et execrari B et execrari HG et execrari DLK execrati 3 4 ΚΑ-
 ΘΗC

ΤΑΡΑΘΗΝΑΙ Rr ΚΑΤΑΡΑΘΗΝΤΕC DH ΚΑΤΑΡΑΘΗΝΤΕC GL ΚΑΤΑΡΑΘΗΤΕC K ΚΑΤΑΠΡΑΘΗΝΤΗC
 B favens aliquatenus con. Wagenertianae Sall. hist. III 38 p. 222 Kr. III] De-
 brossius (fr. III 114), cuius tamen rationes iure suo impugnavit Kritzius de C. Sallustii
 Cr. fragmentis a C. Debrossio in ord. digestis p. 42 sq., Gerlachius in ed. Sal. a. 1832
 p. 223, 20 cf. tamen eundem p. 223 ed. a. 1852, v. Kritzius et ad h. l. p. 223 et ad
 fr. lib. II 48 p. 154 sq. II. libri ad RBDH 5 Lucillum] rd luculum RDHGK
 luculi L · machiuanta H post machinata: fames — machinata om. B 6 de
 Q. Caecilii Metelli Numidici or. qua apud populum G. Manlio trib. plebis respondit
 v. Meyerum l. I. p. 273 sq., qui coll. Sall. Jug. c. 73 docuit or. hanc dictam esse ad-
 versus Manlium Mancinum tr. pl., quem tamen C. non Cn. nominare debebat ex con-
 sentientibus librorum Gell. VII (VI) 11, 2 et Prisciani testimoniis, quibus l. Sall. I. accedit
 Paris. z Gerl. metellius L numedicus GLK ap ill populum G 7 populos

B Manlio] cum multis libris Sallustianis et Gellio II. II. cod. Prisc. bibl. Genof. Paris.
 saec. XI a Duebnero in Meyeri orr. R. fr. ed. Paris. p. 205 laudatus, edd. ante Kreh-
 lium omnes manilio libri Prisciani et mei et Krehliani omnes cum nonnullis Sallusti
 codd. (mamillii, mallii etc. al.), Krehlius 'non ignorans, Mamillio nomen fuisse isti tri-
 buno plebis' TR.P. B aliis] alius unus Krehlii, ex quo libro alias laudat et probat
 Meyerus l. I. p. 274 8 obuenienti H 'an aduenienti?' Meyerus im̄g tractu L

9 passivae L ΕΠΑΓΓΕΛΩCΙΝ B ΠΑΤΤΗΛΩCΙΝ Γ ΕΠΑΓΓΕΛΩCΙΝ G ΕΠΑΓΓΕΛΩCΙΝ L ΕΠΑΓ-
 ΓΕΛΩCΙΝ K vereor] queror RDH quaeror B. at ueeor GLK h. l., libri omnes supra
 § 15 idque loco Afranii allato testatur Gell. XV 13, 1 et 3: exemplum certe eiusdem
 usus ad queror pertinens non novimus. cf. Struvium ub. die lat. Declination und Conju-
 gation p. 116 sq., qui reor quoque et queror et solor pro institiis habet. queror et ue-
 reor h post solor: passivae proferuntur add. r

p. 792 P.

p. 370 K.

Cicero ad Nepotem: hoc restiterat etiam, ut a te fictis adgrederer donis, 'adgrederer' passive dixit, ἐνεδρενθῶ. in eodem: qui habet ultro appetitur, qui est pauper aspernatur, passive, ἐξουθενεῖται. Nepos: aedis Martis est in circo Flaminio architectata ab Hermodoro Salaminio, 'architectata' passive posuit, ἀρχιτεκτονουθεῖσα. Ennius:

adsectari se omnes cupiunt,

'adsectari' passive, ἀκολουθεῖσθαι. Alpheus philologus: Themistocles cum a formoso adsectaretur, passive, ἠκολουθεῖτο. Aufus-tius: omnia argumentata nomina, 'argumentata' passive, πισωθέντα. Caelius: ex scriptis eorum, qui veri arbitrantur, passive, ὑπολαμβάνονται. Verrius:

Blanditusque labor molli curabitur arte,

'blanditus', κολακευθεῖς, passivam habet hic significationem. Asinius Pollio: sed cum ob ea quae speraveram dolebam, consolabar

1 Cicero om. G Ciceronis ad Cornelium Nepotem epp. ex lib. inc. fr. 1 p. 462 Or. restiterat] l resteterat GL restarat d factis B aggrederer GLr aggre-

derer K 2 aggrederer GLr aggrederer K ΕΝΕΔΡΕΥΤΩ DH ΕΝΗΑΡΗΥΤΩ Rr ΕΝΕΟΡ- ΤΥΤΩ K ΕΝΕΑΡΤΥΤΩ L ΕΝΕΑΡΤΙΤΩ G Ciceronis ad Cornelium Nepotem epp. fr. 2 l. l.

3 pauper] asper BDHGLK del. g passivae add. b passivae DH ΕΞΟΥΘΗ- ΙΤ

ΝΗΥΘΑΙ Rr ΕΖΟΥΘΕΝΕΙΤΑΙ K ΕΞΕΙΘΕΝΕΙΤΑΙ G 4 Cornelii Nepotis fr. exemplorum libris inseruit Rothius Aem. Prob. p. 179 fr. 13 aedes D flammio BDHGK et in

litura L arcitecta Bb 5 ermodoro L ermodro G hermedoro b *solaminio Rr

salaminio B solamino G architectata] rb architecta RB ΑΡΧΙΤΕΚΤΩΝΗΥΘΕΙΣΑ Rr ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΙΘΕΙΣΑ B ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΥΕΙΣΑ GL ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΥΕΙΣΑ K ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΗΥΘΕΙΣΑ l 6 Ennius] inc. libr. rell. IX p. 175 Vahl. 7 assectari GLr 8 adsectari R

assectari GLr ΑΚΩΛΟΥΘΕΙΘΑΙ R ΑΚΩΛΟΥΘΕΙΘΑΙ GL ΑΚΩΛΟΥΘΕΙΘΑΙ H ΑΚΑΛΥΘΕΙ- ΘΑΙ K ΑΚΑΛΟΥΘΕΙΘΑΙ B Alpheus philologus] Ateius Philologus recte, ut arbitror, Osannus anal. crit. p. 66, ipse quidem statim in alia omnia abiens Alpheus K

philosogus Rr phisologus B temistocles R temistocles, D temestocles GLK 9 assectaretur RGL post passivae: ἠκολουθεῖτο — passivae om. R add. r ΗΚΟ-

ΛΟΥΘΗΤΟ B ΕΚΩΛΟΥΘΗΥΤΟ r ΕΚΩΛΟΡΕΣΤΟ G ΕΚΩΛΟΡΕΣΤΟ L ΕΚΩΛΟΝΕΣΤΟ K Aufurtius Dd Aufaustius L Aufustus] cf. Paulum Festi p. 94, 16 Falsterum mem. obsc.

p. 25 10 πιστωθέντα GL πιστωθόντα R πιστωθέντα B πιστωθέντα K 11 Coe- lius BDHGLK Caelii Antipatri hist. fr. lib. inc. reliquiis post alios inseruit Krau- sius l. l. p. 193, libro primo iure suo Rothius l. l. p. 314 fr. 3; inter M. quidem Coelii Rufi fragm. inc. collocavit Meyerus l. l. p. 469, ut tamen ipse alteram senten- tiam praeferendam esse censeret qui] q GL veri] ueris B 12 υπολαμ-

Α ΒΟΝΩΝΤΑΙ R ΥΠΟΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ D ΥΠΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ G ΑΠΡΑΒΑΝΟΝΤΑΙ L ΣΠΟΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ K de Verrii Flacci versus cf. Od. Muellieri ad Fest. praefat. p. XVI n. 1 14 κολα-

κευθεῖς B κολακευθεῖς D κολακευτις Rr κολακευθεῖς H κολακευθεῖς GK assinnius G Asinnius DH assinnius LK praeceunte Thorbeckio in comm. de C. Asinio Pollione

p. 80 Polionis orationum fragm. inc. inseruit Meyerus l. l. p. 495 15 pallio Dd speraueram B consolabar GL post consolabar: ob — consolabar om. G ab ea quae tonul (sic) add. g

p. 792. 91 (93) P.

p. 370. 71 K.

ob ea quae timui, 'consolabar' passive protulit. Varro: paupertas enim haec tum non ita nutricata, ut nunc conspiciatur, θεωρεῖται, passive dixit. Appius Caecus:

Amicum cum vides, oblescere miserias,

Inimicus sies commentus nec libens aequae,

'commentus' σεσοφισμένος. Varro: Vestales incesti conpertae ansa petuntur incognita, consecuta negleguntur, 'consecuta' pro 'impetrata' passive ait. P. Aufidius: si quis alio vocitatur nomine tum cum lis contestatur, atque olim vocitabatur, 'contestatur', μαρτυρεῖται, passive posuit. La||berius:

Vxorem tuam et meam novercam a populo lapidibus

Consectari video,

'consectari' passive posuit, διώκεσθαι. Curio: eum tam invidiosa

1 ob] *dh* ab *DHKG* quieten^{im} *Dd* tonui *LKg* consolabar *om. B* consular *L* *Varron. fragm. inc. p. 337 ed. Bip.; pertinet f. ad libros de vita populi Romani pauperis B* 2 tam *K* conspiciatur *B* θεωρηται *R* θεωρηται *B* εστορηται *GLK* 3 apius *GLK* cecus *D* *Appi Caeci fragmentum ad 'carmen' a Cic. Tusc. disp. III 2, 4 laudatum recte rettulerunt Niebuhrus hist. Rom. III 367, Saalius de Appio Claudio Caeco Colon. 1842. 4. p. 25, ad quod 'sententiarum' titulus a Festo p. 317^a, 24 servatus sine dubio pertinet* 4 oblescere] *Fleckeisenus* obliuiscere libri 'fort. miserias' *Fleckeisenus* miserias ex inimicis; si est commentus, imperativum in *to latere censens in extremo vocabulo (caeco sc.) Diebnerus in Meyeri orr. R. fragm. ed. Paris. p. 10* 5 Inimicus] *amicus Niebuhrus l. l. obsequente Saalio sies] H si es rell., Niebuhrus post commentus vocc. nec libens aequae commentus om. libri Krehliani et mei praeter B; extant in edd. ante Krehlium (aequae β Putschius) nec libens aequae comiti' post caeco praebet Wallraffianus* 6 σεσοφισμένος] *scripsi. caeco. φικμενος B ceco. vel caeco. rell. caeco πεπλασμένος 2 graece πεπλασμένος Saalius l. l. Varron. fr. inc. p. 339 ed. Bip. incesti] rb incest. B incerti RL conpertae Ausonius Popma Varr. opp. p. 443 ed. 1601 conperta B con-*

peratas *h* conperta libri *rell.* 7 consecutari *ecleguntur Rr* 8 pro] *per r*

publius

p *Gg* P. Aufidius] *est aut Aufidius Tuca aut Aufidius Namusa, qui una laudantur a Pomponio digest. 1 11 2, 44; Tuccam significari putat Huschkius Zeitschrift f. gesch. Rechtsmissenschaft X 340. ceterum in transcurso liceat annotare in l. Pomponiano, aliis etiam difficultatibus laborante, prava distinctione peccari, si vel Gaius, Ateius Pacuvius, vel Gaius Ateius, Pacuvius, vel Gaius Ateius Pacuvius, Labeo Antistius, Labeonis Antistii pater scribatur: distinguendum enim est Gaius Ateius, Pacuvius Labeo Antistius, Labeonis Antistii pater; de Pacuvio praenomine Mommsenium unterital. Dial. p. 284 sq. coll. inscr. regn. Neap. Lat. 276. 389. 5567 laudasse sufficit; ad ipsum vero hunc Pacuvium Labeonem sine dubio scripta erat Sinni Capitonis epistula prima, teste Gellio noct. Att. V 21, 10, ubi de nominis corruptela et alii cogitarunt et equidem olim (Sinnius Capito p. 12 n. 14) perperam cogitavi alius L uocatur G 9 cum om. G lis] (sive stlis) *Huschkius l. l., qui de toto h. l. cf. ibidem p. 339 sqq. hiis in litura r iis DK his BHGL* 10 μαρτυρεῖται] *μαρτυρηται B om. rell. post posuit: συμμαρτυρεῖται 2. in edd. totum hoc exemplum Laberiano postponitur Laberii fragmentis h. l. inseruerunt Stephani fragm. vet. poet. Lat. p. 144, Zieglerus de mimis Rom. p. 53, qui h. l. ad Laberii Alexandream a Gellio noct. Att. XVI 7, 13 laudatam refert. lauerius libri Laberii fr. inc. 6 p. 217 Bth. X p. 255 Ribb. qui: uxorem tuam et meam | Noucream a populo consectari lapidibus | Videó 11 et om. B 13 διωκεται RD διοκεται GL διωκετα H διοκεται K Curio] *scripsi. Curio. cupio Lips. uterque teste Krehlio, cuius fides tamen eo subleuatur, quod 'Edd. Ven.' (i. e. 1 et Locatell. a. 1496 v. eius praef. 1 p. XV) et ipse Curio praebere dicit: nam 1 certe Cicero. Cupio et similiter edd. quotquot inspexi omnes et sic (cicero in mg. add. h, sup. lin. Caroliruh.) h Caroliruhensis alter. cupio H rell. addendus igitur***

p. 791 (93) P.

p. 371 K.

fortuna complecti, passive. Staberius de proportione: non esse positiones regulae, a quibus interdum analogia calumniatur, *συκοφαντεῖται*. Sisenna: vitam cum dolore et insigni cruciatu 19 carnificatus amisit, 'carnificatus' [id est] *βασανισθεῖς* [amisit]. Ciccero in oeconomico: homo ex eo numero hominum, qui apud nos hoc nomine dignantur, *ἀξιοῦνται*, passive. Horatius carminum libro 1:

bellaque matribus

Detestata.

10 Quintus Pompeius: me miserum, quem illae feminae despiciari ausae sunt. 'despico' commune accipiebant. Curio pater: nusquam demolitur, nusquam exoneratur pecunia, 'demolitur' passive dixit. Terentius in Phormione:

Meditata mihi sunt omnia mea incommoda,

13 *μεμελετημένα*, 'meditata' passive dixit. Nigidius: omne pecus indomitum habet quiddam in se ferum, sed tamen ea natura est,

tur hic locus videtur C. Scribonii Curionis C. f. C. n. reliquiis a Meyero l. l. p. 481 sqq. collectis, demendus fragmentis Ciceronis (libr. inc. var. fr. 6 p. 581 Or.), astipulante ipso Orellio I fortuna GLK complecti RBDLK Staberius] est is Staberius Eros laudatus a Plinio n. h. XXXV 58, 199, Suet. de ill. gramm. 13, ubi perperam Staberius Hiera nominatur in plerisque edd., Frontone p. 46 Nieb., qua de re nimis dubitanter loquuntur Lerschius röm. Diorthosen p. 10 sq. (Mus. des rhein.-westph. Schulmänner-Vereins III 1845, p. 236 sq.) et Graefenhanus hist. phil. II 233 Staberius Lerschius l. l: stauerius libri proportione] d cf. G. I. Vossium de analogia III 6 p. 750 Eckst. Lerschium Sprachphilosophie d. Alten I 157 porportione R portione DGLKr portione de portione H 2 positionis GLR calumpniatur R

3 *συκοφαντεῖται Rr* *συκοφαντῖται B* *συκοφανθεῖται D* *συκοφανεῖται H* *συκοφαεῖται K* *συκοφαεῖται GL* L. Cornelii Sisennae historiar. fr. inc. v. Krausium l. l. p. 316 Rothium l. l. fr. 20 p. 377 4 *amisit LK* id est] id L Id est carnificatus B *BACANICTEIC R* *BACANICEIC H* *BACANYCΘEIC K* *amisit om. HK* *amisit L* Cic. oeconomici fr. 2 p. 472 Or. 5 *oeconomico B* *oiconomico H* *aequonomico GL*

numero] d numerum D 6 *dignatur Dd* *ἀζοῦνται Rr* *ἀζοῦνται GL* *ἀτιοῦνται K* Horatius] d Oratius D *Hor. carm. I 1, 24 sq.* 9 *detestata sunt d* 10 Q. Pompeius aut cos. a. 141 a. C. (v. Meyerum l. l. p. 198 sq.) aut Q. Pompeius Rufus cos. a. 88 (v. Meyerum p. 337 sq.) *pōnpeius H* *me miserum] b miserum B* *miserumq. mille GL* *misserumq. mille K* *ille RD* *femine R* 11 Curio pater] C. Scribonius C. f. Curio, cos. a. 76 a. C. v. Meyerum l. l. p. 347 sqq. *ibique inc. or. fragm. p. 353* 12 *demollitur K* *numquam r* *exhonoratur B*

13 *Terent. Phorm. II 1, 18* *formione D* *formine H* 14 *metata K* *sunt*

mihi BK *incommoda mea H* 15 *MEMEAHTEMENA DH* *MHMHAMHNA Rr* *MEMEAH-*

TEMENA B *MEMERNTEMENAI G* *MHMEAHTEK*NAI(E) L* *MEMEANTEMENA K* P. Nigidii Figuli fragm. ad eius de animalibus libros probabili coniectura rettulit Rutgersius var. lect. III xvi p. 273; de quibus conferendus est Montigny quæst. in C. Plinii Secundi nat. hist. de animalibus libros Bonn. 1844 p. 37 sq., docens multa Nigidium ex libris Aristotelis de animalibus in usum suum transtulisse, quod me fugit de iisdem libris olim disputantem in libello de P. Nigidii Figuli studiis atque operibus p. 42 sq.

Nigidius] h Nigidius H 16 *quidam Rr* *quicquam L* *ferrum Rr* *est om. L*

p. 791. 92 (793. 94) P.

p. 372. 73 K.

frustramur, inridemur.

Varro: ab amicis hortaretur. Suetonius in VIII praetorum: fasti dies sunt, quibus ius fatur, id est dicitur, ut nefasti, quibus non dicitur. Virgilius in bucolico: ||

5 Nunc oblita mihi tot carmina, vox quoque Moerim
Ipsa fugit,

'oblita' passive dixit. Horatius in II | carminum:

nulla decempedis

Metata privatis opacam

10 Porticus excipiebat arcton.

similiter protulerunt tam in activa quam in passiva significatione: 'tutor', 'vador', 'venor', 'velificor' - unde Iuvenalis in IIII:

Velificatus Athos - ,

'vociferor', 'veneror' - Virgilius in III Aeneidos:

15 cursusque dabit venerata secundos - ,

'confiteor', 'tueor', 'aggredior', 'stipulor'. in quo illud quoque est ob- 21
servandum, quod activa significatione quomodo passiva ablativo coniungitur, 'stipulor a te' pro 'interrogo te' et 'interrogor a te', quomodo dicimus 'quaero a te' pro 'interrogo te', quamvis sit activum. Iuvena-

20 lis in III:

Quantum vis stipulare et protinus accipe, quid do,

Vt totiens illum pater audiat,

subauditur 'a me stipulare'. ecce hic active, Suetonius autem passive protulit in IIII praetorum: Laetoria, quae vetat minorem annis

p. 217 Both. XI p. 255 Ribb. 1 irridemur RBHGLKd 2 Varron. fr. inc. p. 339 ed. Bip. in ab amicis LK in abamicis G Suetonius in VIII praetorum: Suet. fr. III 67 ed. Wolf., ubi hoc fragmentum ad lib. XVIII § 149, fragmentum libri quarti praetorum Suetonii ibi l. ad nostram locum refertur Suetonius H praetorum] hk praetorum H praetorum K pratorum Baehrius Gesch. d. röm. Lit. II 160 ed. tert. at v. § 21 et lib. XVIII § 149: nam tribus his locis et libri in praetorum titulo conspirant ipsaque locorum argumenta huc titulo respondent 3 fasti - bucolico in lit. b (ut - dicitur post dicitur om. videtur B) 4 Verg. ecl. 9, 53 sq.

5 oblita Pal. m. alt. oblit* m. pr. mi^{hi} Rr uox quod mouerim Med. Moerim] d moerin DLK moerum B 6 Ipsa fugit] iam fugit ipsa Vergilius fait B fugit *** (git) H 7 Hor. carm. II 15, 14 sqq. oratius K U. GL sermonum B

8 decempedes GLK 9 metatam B priuatas H 12 'venor' 'vador' Hh velificor] r l felificor R uelificor L Iuv. sat. IIII 10, 174 III. RBHGLK 14 uociferor r et ex uociferor corr. BK uociferor R Verg. Aen. III 460 IIII. k

inneidos Hh 15 cursusque Rr daut B 16 confiteor L tueor add. b aggredior ante tueor in mg. add. K adgredior BDHG sermandum G 17 ablativae R coniungitur ex coniunguntur corr. H coniunguntur RB coniungitur K 19 Iuv. sat. III 7, 165 sq. 20 IIII RD 21 quantum D uis spscr. in L quid do etiam Iuv. Pith. m. pr. quod do rh cum Iuv. Pith. m. alt. et dett. plerisque quiddo vel quiddam al. 22 audiatur subaudiatur B 23 a me stipulari D suetoniis K Suet. praetorum IIII: Suet. fragm. III 66 ed. Wolf. autem om. K 24 IIII] d III. D

p. 792 (94) P.

p. 373. 74 K.

viginti quinque stipulari, ἐπερωτᾶσθαι. Livius in XXXIX ab urbe condita: nec alieni momentis animi circumagi stipularique irato consuli tribunum plebei. Plautus in *cistellaria*:

Me respondere | postulas: iniurium est,
Stipulari semper me ultro oportet a viris,
Eum quaestum facio, nil viris promittere,

active dixit. idem in *Pseudulo*:

Minae viginti salvae et sanae sunt tibi,
Hodie quas abs te est instipulatus *Pseudulus*.

idem in *rudente* passive dicit:

Ni dolo malo instipulatus sis sive etiam dum siem
Quinque et viginti annos natus.

22 sunt vero alia ex supra dicta forma (id est deponentium), quae passivam solam habent significationem: 'nascor a te', 'orior a te', 'patior a te', 'mereor a te', idque ostendit coniunctio casuum. nam quae vim activam habent, genetivum vel dativum, pleraque autem accusativum casum assumunt, ut 'miseror tui', 'medeor' et 'medicor tibi' - dicitur tamen et 'medico' et 'medicor' et 'medeor te'. Virgilius in I *georgicon*:

Semina vidi equidem multos medicare serentes.

idem in II *georgicon*:

1 uigenti G ἐπερωτᾶσθαι] B *Putschius*, om. *rell. lac. in 1 ζητεισθαι 2 επερωτᾶσθαι: 3 idemque voc. variis modis corruptum praebent edd. sqq.* Liv. a. u. c. lib. XXXVIII 5, 3 XXXIX *Krehtius cf. I. F. Gronovii et Drakenborchii ad Liv. l. l.*

amott. XXXVIII Carolinuh. alt. XXXIII libri rell. alienis codd. Liv. 2 mementis K circuagi GLK adstipularique Livius indeque Ecksteinus in ed. Voss. de anal. III 6 p. 759 3 consul GLK tribunum] cum Livio I. F. Gronovius ad Liv. l. l.

tribuno. m̄. *RDG* tribuno. m. *L* tribuno mañ *H* tribunalum nomen (sc. tribunalum) *B* tribuno m̄. plebei *plautus K*, unde homo quispiam doctus coniciat *Marco suo Plauto 'agnomen' plebei fuisse plebis v. l. libror. Liv. Plaut. cistell. fr. v. lib. III § 29 astrabae s. citell. fr. 24 p. 435 Both. cf. Lademvigium mus. phil. III 529 sq.*

Plautus B 4 mores pondere Rr 6 questum RDHL nihil libri viris] r iuris ni f. (nam huc pertinere videtur haec v. l. in schedis meis, non ad viris v. praeced.) R iures HGLK iures D 7 Plaut. Pseud. III 6, 6 sq. (v. 1068 sq.) in ipseudolamine. XX GL Pseudulo] h pseudolo DH pseudulo minae] k pseodo lumine K 8 salus et sane H sanae et saluae Plautus tibi sunt H a te L

aps te (vel abs te) inde est instipulatus libri *Plautini* aps ted est stipulatus *Ritschlii* instipulatur *GL* pseudolus *RBDH* psedolus *GL* 10 *Plaut. rud. V 3, 25 sq. (v. 1381 sq.) dixit DHG 11 sive] sū G niue Plautus etiamdum siem*

etiam *Vet. Dec.* etiamdum hau siem duce *Acidatio Fleckeisenus* si** *Rr* si*(e) *L* pro siem siriem *Kk* 12 quenque *K* 13 De deponentibus passivis et de deponentibus activis *L* deponentia *D* 14 significatione *B* 15 idq. h id* *H* nam quae] r Nam-

que *RB* actiuam uim *L* 16 adsumunt *B* 17 miseror *H* miserior *GK* et medico et medicor] h cf. § 25 et medico *RHGLK* et medicor r 17 sq. et medicor et medeor et medico *D* te et medico et medeor *K* 18 et medeor om. *GL* medeor

adras. in B Verg. georg. I 193 in I. in georgicon K 19 etquidem D multos] sic etiam Pal. m. alt. mulos m. pr. 20 Verg. georg. II 135. sic etiam Fr. (defic. Pal. Rom.)

p. 792 (94). 96 P.

p. 374. 75 K.

et senibus medicantur anhelis,
dativo casu coniunxit. idem in VII:

Sed non || Dardaniae medicari cupidus ictum
Evaluit.

5 Terentius in Phormione:

Quas, cum res adversae sient, minus mederi possis —,
'loquor verbum', 'precor deum'; quae vero passivam, ablativum cum 'a'
vel 'ab' praepositionibus vel dativum, ut 'nascor a te' et 'tibi'. sunt
etiam ex his quaedam, quae absolute dicta non egent supra dictis casibus,
10 ut est 'labor', 'moriore', 'laetore', 'gloriore', 'tumultuore', 'vagore', 'vaticinore';
alia vero, quae, cum videantur activam habere constructionem [id
est σύνταξιν] — nam genetivo vel dativo vel accusativo casu iunguntur —,
tamen passivam vim intrinsecus, id est non alio agente, videntur habere,
ut 'obliviscor tui' et 'te', 'miserere tui' et 'miserere te'. sunt alia, quae, 23
15 si ablativo iungantur, passiva sunt vel communia, sin per se proferantur,
absoluta, ut si dicam 'videor a te', passivum est, sin 'videor esse bonus',
ut significet τὸ 'δοκῶ', est absolutum. similiter 'moro' commune est et
absolutum; modo enim activam, modo passivam habet significationem, modo
absolutam: activam, quando accusativo iungitur, ut 'moro te' — Iuve-
20 nalis in IIII:

morantur

Pauci ridiculum et fugientem ex urbe pudorem,
Terentius in Andria:

ne quod vestrum remorer commodum —,

25 passivam vero, quando ablativo, 'moro a te', absolutam, quando per se
profertur. Virgilius in IIII Aeneidos:

Quid moror? an mea Pygmalion dum moenia frater
Destruat?

2 casu* iunxit *Dd* coniunxit *B* *Verg. Aen.* VII 756 sq. VII] r VIII
R 3 dardaniae *GLK* cupidus] *h* cupidus *H* ictum *Rr* 5 *Terent. Phorm.*
V 4, 3 formione *DH* 6 adversae *h. l. libri cum Bemb. Bas.* adversae *lib.* XVIII
§ 143 sicut *lib.* XVIII *l. l. cum Terentio* sint *RDGLK* sunt *BH* minus] paulo *l. l.*
cum *Ter.* mederi *Rr* 7 precor *B* passiva *B* passivam *RrG* 8 De deponentibus
absolute *L* 9 ex his *om.* *GLK* 10 ut est *om.* *GL* est *om.* *K* De deponentibus
passivum non ab alio *L* 11 quae cum] *h* quaecumq. *H* per ante activam *del.* *K*
per activam *G* 12 CINTAZIN *RG* CINTAZIN *L* De deponentibus communiter *L* iun-
guntur *Rr* iunguntur *L* 14 te *om.* *B* misereor *ex* miserior *corr.* *K* et mise-
reor te] et miseror te *Rg* ^{et} miseror te *Dd* misereor te *H* et te *BGLK* 16 ut ^{si}
dicam *Rr* 17 τὸ δοκῶ] ^τΛΟΚΩ *Rr* commune et *GLK* 19 *Iuv. sat.* IIII 11,
51 sq. 20 III *DH* 22 ridiculum *HK* et fugientem] *Prisc. hic et lib.* XVIII
§ 288 cum libris aliquot *del.* *Iuv. rectam lect. servans* effugientem (*sic Pith.*) vel fugien-
tem *rell. codd.* *Iuv.* 23 *Ter. Andr.* IIII 3, 24 24 quod *om.* *Bas.* remorem
Rr remoror *B* 25 quando iungitur ablativo *h* moror ad te *Dd* 26 *Verg.*
Aen. IIII 325 sq. 27 mor *K* pygmalion *RBHGK* pygmalion *L* moenia *D*
28 destruat *GK*

p. 795. 96 P.

p. 375. 76 K.

et sciendum, quod in activis etiam et passivis verbis multa absolute sine coniunctione casus alicuius solent proferri, ut si dicam 'deo volente sanus sum et animo et corpore, nam et sapio bene et video et audio acute'; quamvis enim nullum casum his adiunxi, plenam tamen sententiam demonstravi. hoc etiam in passivis, si dicam 'perturbor' et 'angor' et 'findor' et 'rumpor', et non addam a quo.

Sunt quaedam in o terminantia, quae, cum sint activa, pro passivis quoque solent poni, ut 'lavo', 'tondeo', 'duro', 'calceo' pro 'lavor' et 'tondeor' et 'duror' et 'calcëor'. sed haec magis per ellipsin consuetudo proferre || tradidit. quod poetae quoque solent facere, ut Virgilius in III georgicon:

incanaque menta

Cinyphii tondent hirci

pro 'tondentur'. idem in II Aeneidos:

Accingunt omnes operi pedibusque rotarum

15

Subiciunt lapsus,

pro 'accinguntur' vel 'accingunt se'. idem in II:

et a nox humida caelo

Praecipitat,

pro 'praecipitatur' vel 'praecipitat se'.

20

24 Sunt quaedam, quae, cum sint passiva, sine dubio | tamen inveniuntur ab auctoribus pro activis prolata, ut Virgilius:

bellantur Amazones armis,

pro 'bellant'. idem in II georgicon:

Hoc pinguem et placitam Paci nutritor olivam,

25

pro 'nutrito'. vetustissimi autem multa sic protulerunt confusa termina-

1 absolutae *H* 2 coniunctione ***** (coniunctione) *B* proferri solent
K 3 nam sapio *B* audeo *H* 4 ^his *Rr* 7 De actiuis pro pass. uel de actiuis quibus pro passivis frequenter utuntur auctores *L* 8 poni *spscr. in K* lavo] *rh* labo *RBDH* uel lauo *d* ^otondeo *Rr* calcio *GL* lavor] *rh* labor *RDH* labor *K* lauro tondeor duror *L* 9 calcior *GL* ellipsin] *r* ellipsin *B* eclipsin *RHG* ellipsin *D* eclipsin *L* eclipsin *Kk* ^{uel per apogonam} 10 proferri *BH* poete *H* quoque *om. LK*
Verg. georg. III 311 sq. 11 III ⁶*K* 13 Cinyphii] *Vergilius* (cinyphi ⁱ*Med.*) cyniphii *L* cyniphii *H* cyniphei *R* et in *litura d* cyniphii *B* cyphiui *G* cynphi *K* hirci *RD* hircis *Rom.* hirci *Pal.* 14 tondentur] *rd* tudentur *R* tendentur *D* *Verg. Aen. II 235 sq.* 15 accinunt *Med.* 16 Subiciunt lapsus] *d om. H s. i. D* sed uel *B r t GK r v L* 17 *Verg. Aen. II 8 sq.* II] eodem *r* 18 a] iam *Vergilius* umida *Pal. Rom. Med.* 20 pro precipitatur *R* 21 De passivis e contrario pro activis *L* inveniuntur † ab *H* 22 auctoribus] *d* auctoribus *D* post Virgilius: in *XI pictis add. d v. § 28* *Verg. Aen. XI 660* 24 *Verg. georg. II 425 cf. § 26. 77 et lib. XVIII § 29* 25 pynguem *K* placitam] *rk* placidam *RBDHK* cum aliquot libris *Verg. nutritor] k Med. e corr. nutritur cum Med. pr. m. Pal. GLK* 26 nutrito] *k* nutrit *GLK* autem] tamen *B*

p. 796 P.

p. 376. 77 K.

tione teste Capro: 'adiutor' pro 'adiuto', 'anclor' pro 'anclor' [pro 'perficio'], 'despoliantur' pro 'despoliant', 'deproperantur' pro 'deproperant', 'dispensor' pro 'dispenso', 'delapidor' pro 'delapido'. sunt etiam quaedam activa voce passivam significationem habentia et ex contrario passiva voce activam, sicut supra diximus: 'timeo te, timeor a te', 'metuo te, metuor a te'. Lucanus in V:

Dum metuar semper terraque expecter ab omni.

idem in IIII:

sed regna timentur

10 Ob ferrum.

Cicero in IIII Tusculanarum: venientia metuuntur. nec mirum hoc inveniri apud nos in his verbis, cum apud Graecos quoque tam activum quam passivum eius significationis verbum accusativo casui coniungitur contra consuetudinem aliorum: dicunt enim 'φοβῶ σέ' καὶ 'φοβοῦμαι σέ'. sunt tamen haec eadem verba absoluta, cum non iunguntur casui accusativo, sed dativo, ut Terentius in Andria: .

eius vitae timeo.

idem in eadem:

ei metui a Chryside.

20 Inveniuntur etiam quaedam passiva, ut supra dictum est, quae figurate accusativo coniunguntur, cum videantur agere ipsi, ad quos passivum refertur verbum - ut Virgilius in II Aeneidos:

Implicat et miseros morsu depascitur artus,

hic enim dracones agunt in filios Laocoontis, et 'doceor rhetoricam', 25 'instituor grammaticam', 'moneor iustitiam'. idem in VIII:

Consurgit senior tunicaque inducitur artus .,

1 Capro] *ap. Osannum de Capro p. 15 sq.* anclor pro anclor] K^a pro anclor^b et anclor (a et b *ap. m. profecta esse videntur*) H anclor pro anclor d anclor et anclor

BDGL et in litura r f. recte] pro perficio] om. L pro perficio Dd pro perficio Hh^{perficior} perficior pro perficio k 2 despoieant K deproperantur(s) pro*(p) deproperant H 3 dispensor pro dispenso ex dispenso pro dispensor corr. L De pass. et actiuo in contraria litteratura. L 4 etiam om. H habentia significationem L et ex econtrario L 5 te et timeor GK 6 metuo te metuor a te om. R te et metuor GLK Lucan. Phars. V 671 7 Dumetuar H expecter] b excepter ni f. B exspecter G omni*(b.) H 8 Lucan. Phars. IIII 577 sq. 11 Cic. Tusc. IIII 6, 11 III. L 13 coniungitur ex coniunguntur corr. H 14 contra] add. k in B aliorum om. GK φοβῶ σέ καὶ] φοβοεις B φοβωμαι GL φωβωμαι R 15 non coniunguntur G 16 Ter. Andr. I 3, 5 18 Ter. Andr. I 1, 79 19 ei om. Bas., praebent libri aliquot Terentiani ex reliquis cf. Bent-

leium ad h. l. me* tui B a] in GLK cryside H chriside RB chiside D chrisidae GLd chrysidiae K 20 De pass. pro actiuo iterum. L figurate R figuratae K 21 quos] quod B 22 Verg. Aen. II 215 23 implicat RBDHGL morsu* H mursu G 24 hic] hoc B Laocoontis] rk laocoantis R laocoontis(l) B laocontis DHLK laocontis h rethoricam RDHGL rethoricam K retoricam r

25 intituor Rr instruor B Verg. Aen. VIII 457 26 tunicaque D tonicaque GK induitur cum nonnullis Verg. dett. LK

p. 786. 97 P.

p. 377 K.

vel cum totum pro parte pati significatur, ut 'abscidi|tur caput', 'truncatur nares', 'caecatur oculos', 'intenditur brachia'. Virgilius:

indutus terga leonis,

item in XII:

formam adsimulata Camertae.

V 25

Praeterea plurima inveniuntur apud vetustissimos, quae contra consuetudinem vel activam pro passiva vel passivam pro activa habent terminationem, ut 'testo' pro 'testor' et 'opino' pro 'opinor' et 'cuncto' pro 'cunctor' et 'convivo' pro 'convivor' et 'contemplo' pro 'contemplor' et 'consolo' pro 'consolor' et 'commoro' pro 'commoror' et 'auxilio' 10 pro 'auxilior' et 'auguro' pro 'auguror' et 'auspico' pro 'auspicor' et 'commento' pro 'commentor' et 'crimino' pro 'criminator' et 'molio' pro 'molior' et 'digno' pro 'dignor' et 'execro' pro 'execror' et 'epulo' pro 'epulor' et 'heiulo' pro 'heiulor' et 'lucto' pro 'luctor' et 'luctito' pro 'luctitor' et 'luxurio' pro 'luxurior' et 'laeto' pro 'laetor' et 'ludifico' 15 pro 'ludificor' et 'misereo' pro 'misereor', unde 'miseret' et 'miseretur' impersonalia. Cicero pro Ligario: cave te fratrum pro fratris salute precantium misereatur, unde Terentius in Phormione:

Miseritum est.

20

'horto' quoque pro 'hortor' et 'largio' pro 'largior' dicebant, quae sunt communia. unde Sallustius in I historiarum: igitur venditis proscriptorum bonis aut dilargitis. similiter proferebant 'aucupo' pro 'aucupor', 'alterco' etiam pro 'altercor' - unde Terentius in Andria:

1 parte passi(r) R capud D truncatur R 2 oculos ex corr. d intenditur K Virgilius] om. L in XI. add. Waltraf. Darmst. b. verba laudata indutus terga leonis recte rettulit Krehlius ad versus Aen. VII 666 sqq. lib. XVIII § 222 l., quem l. cf.: Ipse pedes, tegumen torquens inmane leonis | Terribili in-pexum saeta cum dentibus albis | Indutus capiti 4 item] R idem r. rell. Verg. Aen. XII 224 cf. § 28 XI. BDHGLK 5 adsimulata] k assimilata GLr adsimilata BK Camertae] rd Macrob. Sat. V 15, 11 Camerte R camerte D cum nonnullis libris Verg. dett. et Macrob. Salisburg. camef. te H camerti Heidelberg. cum Med. Pal. Rom. 6 De his quae apud ueteres in o terminabantur similes per sqq. titulos addens l 7 vel activam] r uel actiua R passiva] r passivam R vel passivam] r uel passiva R activa] r actiua R 8 oppinor B et ante singula verba, uel o servato solum et luctito, inde a cuncto om. G inde a coniuio L 10 consulo pro uel o consolor GkK consulo pro consolor L auxior auguro K 11 et auspico pro auspico et auguro pro auguror B auspicio cum typhotheta Krehliano H (?) 12 crimino pro criminator] k cremiuo pro creminator GLK 13 exsecro pro exsecror G 14 heiulo pro heiulor del. Struvius ub. d. lat. Declination und Conjug. p. 98 pro heulor K et luctito pro luctitor om. D et luctito pro luctor d 15 luxurio pro luxurior GK 17 impersonalia B Cic. pro Ligario or. 5, 14 Ligario] d licario DHGLK diario k caute H caute pro fratrum salute (salutae K) GLK caute fratrum pro fratres salute k pro fratri Dd 18 precantium] obsecrantium Cicero ut misereatur H miseriat L misereat b cum parte codd. Cic. Terent. Phorm. III 2, 16 in Heautontimorurno l. heautont. III 1, 54 tacite Krehlius! 20 miseritum] B cum Terentio miseritum rell. 21 largio(r) pro H 22 Sall. hist. I 36 p. 32 Kr. 23 delargitis GLK aucupo pro aucupor k 24 Ter. Andr. III 1, 29

p. 797. 98 P.

p. 377. 78 K.

Scio, cum patre altercasti dudum —,
‘medico’ quoque, ut supra dictum est, pro ‘medicor’ - Virgilius in I
georgicon:

Semina vidi equidem multos medicare serentes —,
5 ‘amplexo’ pro ‘amplexor’ - Quintus Claudius in II annalium: 26
comprehensare suos quisque, saviare, amplexare. Cicero
pro Cluentio: auctoritatem censorum amplexato —, ‘amplecto’
quoque pro ‘amplector’ et ‘complecto’ pro ‘complector’. sed et eorum
et superiorum omnium usus tam apud Caprum quam Plinium et Pro-
10 bum invenies. passivas quoque pro activis vel neutralibus vocibus ex con-
trario idem antiquissimi proferebant, ‘careor’ pro ‘careo’ dicentes et ‘ob-
sonor’ pro ‘obsono’ et ‘copulor’ pro ‘copulo’ et ‘caleor’ pro ‘caleo’,
quorum auctores apud Caprum legant, qui eos scire desiderant. simili-
ter ‘comperior’ pro ‘comperio’ - Sal||lustius in Iugurthino: sed
15 ego conperior Bocchum magis Punica fide —, ‘nutrior’ quoque pro
‘nutrio’ et ‘bellor’ pro ‘bello’, ut dictum est, proferebant, unde Vir-
gilius in II georgicon:

Hoc pinguem et placitam Paci nutritor olivam
‘nutritor’ dixit pro ‘nutrito’. idem in XI:

20 pictis bellantur Amazones armis,
‘bellantur’ pro ‘bellant’.

Sunt alia, quae, cum sint activa, in passiva quoque et absoluta signifi-
catione inveniuntur, ut ‘ruo’. Virgilius in I Aeneidos:

totumque a sedibus imis
25 Vna eurusque notusque ruunt.
idem eius [compositum] passivum in XI dixit:

2 supra om. L Verg. georg. I 193 4 seminavi equidem G 5 amplexo
pro om. R add. r Q. Claudii anal. lib. II fr. p. 254 Kr. fr. 20 p. 343 Rth.
I. L analium R 6 conpraehensare R comprehensare G comprehensare h saviare]
Krehtius, qui non debebat II 527 secure, ex Dresd. suo altero pettum, emendationi a
se recte inventae praeferre sentire RDHLK Krehlii vell. omnes ‘ob impatientiam nimii
amoris’ gloss. Heidelb. saevire BG Cicero pro Cluentio or. 44. 124 7 censoriam
v. l. librorum Cic. amplexator v. l. librorum Cic. 8 amplector **** K com-
plecto pro complector B Sed eorum D 9 superior Rr Caprum] v. Osan-
num de Capro p. 16 quam] quam apud HGLr Plinium] v. Lerschium Sprach-
philosophie d. Alten I 197 Probum] Berytium ni f. cf. ann. ad lib. V § 45 probū.
luenes γ (γ add. r) passivus Rr 10 Passiva B 11 idem in litura h careo
pro careo B dicentes] d dicentibus D obsonor] l obsonor Rr opsonor GLK
12 obsono] l opsono GK opsono*(r) L caleor pro Bh 14 conperior B
Sall. Jug. 108, 3 in III. iugurthino GL in III. iugurthino BH in III. iugurthino K
iugurthino R 15 comperior RBHGL bochum GLK 16 Verg. georg.
II 425 cf. § 24 18 placidam R nutritor] k nutritor GLK 19 nutritor] k nu-
tritrit GLK nutrito] k nutrit GLK Verg. Aen. XI 660 20 bellantur infra
lin. add. K post bellantur: Amazones armis, bellantur om. R add. r ^mmis K
22 alia quoque quae K inveniuntur significatione G 23 inveniuntur] b in-
veniuntur (a?) B Verg. Aen. I 84 sq. (deficit Pal.) 25 eurusque Dd eurus quae
R notusque Rr notusque HGLK notus querunt pro eruunt B 26 composi-
tum] rhk om. RHGLK Verg. Aen. XI 279 sq.

Nec mihi cum Teucris ullum post eruta bellum
Pergama.

Terentius in eunuchis:

proruunt se.

tamen absolute quoque prolata reciprocam passionem (id est *ιδιωνάθειαν*) 5
significant, cum ipsam personam non extrinsecus, sed per se pati demon-
strat, ut 'ruo' pro 'cado'. Virgilius in II Aeneidos:

Urbs antiqua ruit multos dominata per annos
'ruit' posuit pro 'cadit'. similiter 'inundo' modo absolutam, modo acti-
vam habere significationem invenitur, ut Virgilius in XI: 10

dum distinet hostes

Agger murorum nec inundant sanguine fossas.
invenitur tamen in quibusdam codicibus:

dum distinet hostes

Agger murorum nec inundant sanguine fossae. 15
27 similiter 'vergo' absolutum et activum: absolutum, ut Virgilius in XII:

Quem damnet labor aut | quo vergat pondere letum,
activum in VI:

frontique invergit vina sacerdos,

passivum Lucanus in I:

Et polus aversi calidus qua vergitur Austri.

'assuesco' absolutum est, invenitur tamen pro 'assuefacio'. Lucanus
in V: 20

Adde quod adsuescis fatis,

pro 'assuefacis'. 'coco' quamvis magis neutrum esse videatur quam ac- 25
tivum - pro 'convenio' enim accipitur, ut Virgilius in XI:

1 cūtheuchris Rr ^v ullum Dd diruta Rom. bellum est Rom. 3 Ter.
eun. III 5, 51 eunacho L iunuchis K 4 proruunt se] k ruunt pro ruunt se
GLK 5 absolutae H reciprocā ex reciprocari corr. K reciprocā H 10-
ΠΑΘΙΑΝ L ΙΔΙΟΠΑΘΙΑΜ G idiopathiam BDr ideopathiam RHK 6 demonstrant. HGL

7 Verg. Aen. II 363 (deficit Rom.) 8 urb^{us} Med. multos agitata L 9 m^{us}
absolutam Kk 10 Verg. Aen. XI 381 sq. 11 dum add. h detinet BDHL

cum Verg. Med. detinet GK destinat Rom. hostem Vergilius 12 ager K agere
D aggere d cum Med. - Pal. Rom. moerorum Med. et in murorum corr. Pal.

nec] et Pal. ⁱⁿ undant Rr fossas] k fossae LK libri Vergiliani portae G 13

invenitur — fossae om. GLK add. k ^{i (sic)} quodicibus Dd 14 detinet BDHGLrk

^h ostis D ^g 15 ager Dd aggere k sanguine k ^{sanguine ipse} sagni fossae Hh fossas R

16 et absolutum et B ut om. G Verg. Aen. XII 727 in add. r 17

dampnet R damnat K aut] et Med. loetum BGL laetum DH et in lit. b do-

lum ni f. B 18 et actiuum GL Verg. Aen. VI 244 19 fontique Rr in-

uergit add. d 20 eius passiuum B Luc. Phars. I 54 21 Et] r Qua RB Nec

Lucanus aduersi D cum aliquot libris Luc. qua] r que R 22 assuesco] d

acuesco D Luc. Phars. V 776 24 assuescis DHGLr fatis om. GLK (B?)

satis D fatis pro assuefacit (sic) in lit. angustiore b 25 Coco] r Ceo R co eo

H 26 ut om. GLK Verg. Aen. XI 292 sq. XII D

p. 798. 99 P.

p. 379 K.

coeant in foedera dextrae,

Qua datur - ,

Cicero tamen activo est eo usus in II Philippicarum: utinam, Gn. Pompei, cum Gaio Caesare societatem aut numquam coisses
5 aut numquam diremisses. passivo eius usus est Lucanus in II:

multumque coitur

Humani generis maiore in proelia damno.

sed sciendum, quod et 'coitur' pro 'colligitur' et 'convenitur' pro 'ex- 28
igitur' passivam vocem assumuntia || accipiuntur. 'propinquo' praeterea
10 tam pro activo quam pro absoluto invenitur. Virgilius in X:

Tu mihi nunc pugnae princeps, tu rite propinques
Augurium

active posuit. idem in II Aeneidos absolute:

fuge, nate, propinquant.

15 idem in V:

Iamque propinquabant scopulo metamque tenebant.
similiter 'simulo' absolutum et activum et ab eo composita: absolutum
Virgilius in IIII:

Nam quid dissimulo aut quae me ad maiora reservo?

20 idem in X active:

iubasque

Divini adsimulat capitis.

idem in XII:

formam adsimulata Camertae.

25 Sunt, quae tam activa quam passiva voce unum atque idem signific-
cant, ut 'mereo' et 'mereor'. Lucanus in VI:

1 coeant] r coedant R federa Rr federa BK 3 Cic. or. Philipp. II 10, 24
tamen] enim D eo est GL philipicarum GLK gr̄. d et vel sic vel sn.
RHGLK gen. D gnei B om. Cic. Vat. 4 pompeii D pompeii d o. H om. Cic. Vat.
societatem] rd societatem R societate D societatem H coisses L coisses GK
5 diremisses] d dirimisses BDLK diremis_ses R dirimises G Luc. Phars. II
225 sq. 6 coitor Rr 7 maiori H prelia R plia G 8 Sed et B quod
coitur L colligitur K 9 adsomentia B 10 actiuo Rr quam absoluto G
quam absoluto H Verg. Aen. X 254 sq. XI. H 11 princeps pugnae RBG
cum cod. coll. Ies. Verg. pugnae princeps H propinques ex propinquas ni f. corr.
L 13 actiuae G Verg. Aen. II 733 15 Verg. Aen. V 159 16 propin-
quabat Med. scopulo BH 17 et ab eo composita absolutum ut (sic) in marg.
add. K composita] d compositum D 18 ut uirgī B Verg. Aen. IIII 368
IIII. eneidos d 19 quid dido d̄x dissimulo L di simulo G quae dis me D
reservā Dd 20 Verg. Aen. X 638 sq. actiue B 22 adsimiliat R assi-
mulat Gr assimulant L capitis in Htura H 23 Verg. Aen. XII 224 cf. § 24
XII] R § 24 XI h. l. omnes 24 adsimulatam R assimulata GLr Camertae] d
camerte BD camerti Heidelberg. 25 adque Rr 26 ut mereo et mereor] r ut me-
reos(r) et mereor H ut mereor R Luc. Phars. VI 144 VI] r VII R

Scaeva viro nomen, castrorum in plebe merebat.
Virgilius in V:

merui quoque, saepe furores

Compressi.

idem in IIII:

Si bene quid de te merui, fuit aut tibi quicquam

Dulce meum.

Lucanus in VIII:

saevas meritum Phycunta rapinas.

VI 29 multa similiter ancipiti terminatione in una eademque significatione protu-
lerunt antiqui, ut 'partio' et 'partior', 'munero' et 'muneror', 'mino'
et 'minor', 'minito' et 'minitor', 'meridio' et 'meridior', 'modulo' et
'modulor', 'meto' et 'metor', 'modero' et 'moderor', 'mutuo' et 'mu-
tuor', 'mentio' et 'mentior', 'obverso' et 'obversor', 'praeverto' et 'prae-
vertor', 'pignero' et 'pigneror', 'pacifico' et 'pacifitor', 'scruto' et 'scru-
tor', 'progredior' et 'progredior', 'percontor' et 'percontor', 'proelio' et
'proelior', 'iurgo' et 'iurgor', 'potio' et 'potior', 'praedo' et 'praedor',
'praevarico' et 'praevaricor', 'preco' et 'precor', 'quirito' et 'quiritor',
'quadruplo' et 'quadruplor', 'quieto' et 'quietor', 'nequit' et 'nequitur',
'rimo' et 'rimor', 'recordo' et 'recordor', 'reminisco' et 'reminiscor', 20
'revereor' et 'revereor', 'stabulo' et 'stabulor', 'secto' et 'sector', 'se-
quo' et 'sequor', 'sortio' et 'sortior', 'scisco' et 'sciscor', 'tuto' et
'tutor', 'tumultuo' et 'tumultuor', 'vilico' et 'vilicor', 'velito' et 'veli-
tor', 'vago' et 'vagor', 'vocifero' et 'vociferor', 'ulcisco' et 'ulciscor',
'uto' et 'utor', 'murmuro' et 'murmuror', 'manduco' et 'manducor', 25

1 Scaeva] r Sceua BD Seua R nomen] nro G "castrorum" nomen in mg.
add. K implebe BH 2 Verg. Aen. V 801 sq. 3 furore^s Bb 4 compressi
RB et ex comprehensi corr. in Med. compsi GL 5 Verg. Aen. IIII 317 sq. 6
Sed Rr ad tibi Dd 8 Luc. Phars. VIII 40 VIII, DL 9 meum meritum
Hh phycunta R phycunta BHGLKr phicuneta D; similia libri Luc. rapinas
spscr. Voss. a 10 ancipiti] h ancipite H terminacione D significatione] l,
in mg. add. K significatione D terminatione repetit L 11 mino et minor om. D,
omittere debet ipse Priscianus v. Iachmanni ad Lucret. VI 563 annot.; add. d

12 minito et minitor] b munito et munitor B mitor H miridio G 13 mudu-
lor K mutuo et mutuor] metuo et metuor GL 14 obseruo et obseruor, sed ob-
uerso et obuersor in mg. add., K peruerto et peruertor L praevertor] d prae-
ertor D 15 scruto et (r) B 16 prograedio K percuncto et percunctor d per-
cuncto et percunctor k praelio RL 17 proelior] d praelior RL prelior D plior

K 18 praeco et praecor R 19 Quãduplo D quadroplo H quieto et quietor
interpolatum videtur Struvio ub. d. lat. Declination und Conjug. p. 117 nequit et
nequitur Rd 20 rimo] oprimo k 21 reuereor et reuereor K secto] r sedctor R

21 sq. seco et secor B 22 sortior] b sertior B sciso et scisor Gg f. sciscito et
sciscitor Struvius l. l. p. 119 23 tumulto Dd post nelitor: proelio et proelior
repet. D plio et plior H prelio et proelior B 24 vago et vagor] unguo et unguor
L uargor K 25 mormuro et mormuror GLK

p. 799. 890 (800) P.

p. 380. 81 K.

'mando' et 'mandor', 'oscito' et 'oscitor', 'palpo' et 'palpor', 'protesto' et 'pro||testor', 'rumino' et 'ruminor', 'tolero' et 'toleror', 'soleo' et 'soleor', 'praesagio' et 'praesagior', 'opino' et 'opinor'.

Sunt alia, quae, cum sint activa primae coniugationis, transeunt in 30
5 neutra absoluta sive reciproca (id est *ιδιωμαθη*) secundae coniugationis, ut
'sordido sordidas' activum - facit enim 'sordidor' ex quo 'sordidatus' -:
hinc nascitur 'sordeo'; similiter 'albo' et 'albor' et 'albeo' - Virgilius
in XII:

campique ingentes ossibus albeo -;
10 dicitur tamen etiam 'albico' pro 'albesco'. Horatius in I carminum:
Nec prata canis albicant pruinis.
'duro' quoque et 'duror', 'dureo' et eius inchoativum 'duresco'. unde
Lucanus in III:

totosque induruit artus. |

15 idem in V:

nam cetera damna

Durata iam mente malis firmaque tulerunt.

Virgilius in III georgicon:

Atque hinc atque illinc humeros ad vulnera durat.

20 idem in I Aeneidos:

Durate et vosmet rebus servate secundis.

'lento', 'lentor' et 'lenteo'. Virgilius in II georgicon:

ad digitos lentescit habendo.

nam a 'lenteo lentesco' derivatur, quomodo a 'duro duresco' et a 'vireo
25 viresco'. Lucilius tamen in VIII:

lentet opus

protulit. 'umecto' quoque et 'umector' et 'umeo', unde 'umesco'; 'noto'
quoque et 'notor' et 'noteo', unde 'notesco'. Lucanus in V:

1 mando et mandor *om.* D potesto et potestor *B* potest et potestur *DHLK*
potest et potestetur *G* uel protesto et protestor *add. d:* f. protesto et protestor, potest et
potestur 2 rumi^{no} *Rr* soleo soleor *G. I. Vossius de anal.* III 7 p. 772 *Eckst.*
solo et solor *Heid. Krehlius* II 527 solero ***** et soleror *K, om. ms. Vossii et Lips.* 2
Krehlii solero et soleror *rell., del. Struvius l. l. p. 120 sq.* 5 uel absoluta *H* reciproca
Dd idiopathe *RHGL* idiopathae *r* idiopate *Db* ideopathe *K* diopate *B* 6 sordi-
10 oratus *K* *Hor. carm.* I 4, 4 12 et huius *GLK* 13 *Luc. Phars.* III 631
14 totusque *GLK* cum uno *cod. Luc. ex dett.* indurat *L* 15 *Luc. Phars.*
V 797 *sq.* 16 dampna *Rd* 17 laniam *B* 18 *Verg. georg.* III 257 III. *L*
19 illic *L* humerosque *d* umeros *Med.* umerosq. *Pal. Rom.* nullnera *G*
20 *Verg. Aen.* I 207 21 uos me *K* saecundis *K* 22 et lentor et *BdK* *Verg.*
georg. II 250 24 et uireo *D* 25 Lucius *GK* Lucã (i. e. Lucanus) *L* tamen
om. GLK VIII] *r* VII. *R* *Lucil. sat. fr.* VIII 17 *Dous.* 13 *Gerl.* 27 humecto
RBDHK h
h umector *Rr* humector *BHK* humeo *RBK* humesco *RBDK* 28
quo *R* *Luc. Phars.* V 784 *sq.*

notescent litora clari.

Nominis exilio.

'liquo liquas', unde 'eliquo eliquas' - Persius:

Phyllidas, Hypsipylas, vatum et plorabile si quid,
Eliquat ac tenero supplantat verba palato.

Lucanus in VII:

ereptaque tela liquavit -;

ex eo 'liqueo' et 'liquesco' - Virgilius in bucolico:

Limus ut hic durescit et haec ut cera liquescit -;
dicitur tamen et 'liquor liqueris' prima syllaba producta, quae in superioribus corripitur. idem in I georgicon:

Vere novo gelidus canis cum montibus umor

Liquitur,

31 pro 'pedetemptim dissolvitur'. a 'nigro' quoque et 'nigror nigreo' et 'nigresco', a 'lacto' et 'lactor lacteo' et 'lactesco'. inveniuntur tamen 15 ex aliarum quoque coniugationum verbis quaedam similes derivationes, sed in paucis, ut 'pendo pendis pendor' et 'pendeo pendes', 'iacio [iacis] iacior' et 'iaceo [iaces]', 'acuor acuis || acuor' et 'aceo', ex quo 'acesco'. sunt alia, quae in compositione mutant significationem, ut 'eo' neutrum, similiter 'facio', quamvis vetustissimi etiam passive hoc protulisse inveniantur - Titinius in Quinto:

† bonum gratia parvi ut | faciatur -,

item 'venio', 'sedeo' faciunt activa: 'adeo' et 'adeor', 'subeo' et 'subeor', 'ineo' et 'ineor'. Ovidius in IIII fastorum:

Sol aditus, quam quaeris, ait, ne vana labores,

Nupta Iovis fratri tertia regna tenet.

1 notescent v. l. ap. Luc. littora H 3 Pers. sat. 1, 34 sq. 4 Phyllidas] d phyllidas RBDHK phyllidas G pyllidas L hypsipylas Rr hypsipilas B hypsipylas L phypsipylas K uatum explorabile LK si quit Rr 5 aeliquat Rr tenore H tenero h supplantat K palato] k palat* K palatho GL 6 Luc. Phars. VII 159 7 erectaque v. l. libror. Luc. tela] pila Lucanus liquabit RD liquavit H 8 Verg. ecl. 8, 80 9 ut] et B hic] hic Kk caera HL coera GK 10 liquaris Rr productaq; in B superiobus H 11 Verg. georg. I 43 sq. 12 humor RB 14 pedetemptim LK disoluitur L desoluitur GK 15 et a laector B 16 aliorum B coniugationem Rr coingatio- num G similis G diriuationis GK terminationes LI 17 pendeo K iacis om. GLK iacior et iaceo] b iacior et iacio R et ut vid. B et in loco rasuris fere del. H 18 iaces om. BDGLK acuor] r et acuor RGLK 21 Titinii in Quinto fr. v. § 11 Quinto] Putschius V libri 1 quinto 2 22 parufaciatur Dg faciatur] rh faciantur RBHGK 23 actua in compositione (compositione DH compositione K) adeo BDHGLK 24 Ovid. fast. IIII 583 sq. IIII] BDr lib. X § 54 II. libri h. l. 25 additus Rr quem K queris RDHG ua^{na} Rr 26 iobis B regna fastorum tenet Dd

p. 801. 802 P.

p. 382. 83 K.

Iuvenalis in V:

quod si subeuntur prospera castra.

Virgilius in X:

Morte obita qualis fama est volitare figuras.

- 5 'facio' vero, quando cum praepositionibus componitur, activum fit plerumque, ut 'efficio' et 'efficior', 'afficio' et 'afficior', 'reficio' et 'reficior'. 'deficio', quando pro 'relinquo' accipitur, habet passivum, quando vero pro 'defetiscor', neutrum est. Iuvenalis in III:

Matho deficit.

- 10 a 'venio' vero 'convenio' et 'convenior', 'invenio' et 'invenior' in passivam transeunt significationem, a 'sedeo' quoque 'obsideo' et 'obsideor'. 'sentio' neutrum: ex eo 'assentio' et 'assentior', 'dissentio' et 'dissentior' in una eademque conveniuntur significatione. Cicero de republica: in quibus assentior sollicitam et periculosam iustitiam non esse sapientis. Lucretius in XII:

Assensus sum homini.

Caelius in I: qui intellegunt quae fiant, dissentiuntur.

Ex aliis quoque significationibus plurima simplicia in alias, cum componantur, transire invenies, ut 'plecto' activum, unde Terentius:

- 20 Ego plectar pendens;

sed ab eo composita tam deponentia quam communia inveniuntur. 'orior' deponens, similiter 'partior', sed ex eis composita tam deponentia quam

1 Iuv. sat. V 16, 2 2 quod si] sic etiam § 82 nam si Iuvenalis subeantur Iuv. libri

dett. plerique 3 Verg. Aen. X 641 XI. GLK 4 obita^a K qualis etiam lib. X § 40 54 et cod. Voss. 33. Q de XII vsa. Aen. § 18 p. 1221 P. 16 L. cum Verg. Med. Rom. quales Pal. 5 praepositionibus K 6 effitio H efficio et efficior] b efficio efficior BGL ● afficio et afficior om. H afficior] rk afficior RK afficior deficio et deficior reficio B 7 deficio] difficio GLK quando relinquo L 8 defetiscor] r defeciscor R defeciscor BDHK difficiscor G difficiscor L Iuv. sat. III 7, 129 Sic Pedo conturbat, Matho deficit in III] b in IIII. RB in III: Matho] in sic matho K in scinatho G in sinatho L 9 Matho] r sic matho DH In sic matho Rd Insic matho B deficit] r defecit RBDH difficit GLK 10 vero] verbo GLK

in passivum Rr 11 et obsideo et Dd 12 sentio ex corr. b neutrale et ex eo D

et ex eo L ex quo G assentio Rr dissentio] om. B dissentio LK et dissentio DHb dissentior LK 13 Ciceronis de rep. fr. ad lib. III rettulit Maius p. 278 edü. a. 1828; in edd. signatur III 27, 39 (26) re publica G 14 periculorum L 15 sapientis om. GLK Lucil. sat. XII fr. 6 Dous. Gerl. 17 Caelius] Putschius Caelius Erl. 2 Krehlii caecilius RDHGLK cecilius Bh L. Coetii Antip. ann. lib. I fr. p. 191 Kr. fr. 8 p. 315 Roth. qui intellegunt qui intellegunt Hh

intelligunt L quae fiant] B qui fiant HGLK qui faciunt Dd quid faciant in litera et ad marg. r, nonnulli codd. Krehliani quid faciunt Heideth. Erl. 2 Krehlii dis-

sentiuntur] r dissentiuntur RGLK 18 simplicia] d supplicia D aliis Rr 19 Ter. Phorm. I 4, 42 20 plector GLK 21 habeo RrD 22 ex eis] r ex his

RH^{de} ponentia H

neutra reperiuntur, 'adorior' et 'adorio', 'impertior' et 'impertio' - Nae-
vius in Hectore proficiscente:

Tunc ipsos adorian, ne qui hinc Spartam referat
nuntium.

Virgilius in I Aeneidos:

Hinc portum petit et socios partitur in omnis.

Terentius in eunucho:

plurima salute Parmenonem

Summum suum impertit Gnatho ..

33 'spicio', ex quo 'aspicio' activum et ex eo || 'conspicor conspicaris' [depo-
nens in quo etiam coniugatio mutata est 'conspicor conspicaris']. Teren-
tius in heautontimorumeno:

Numquam tam mane egredior, neque ~~tam~~ vesperi,

† Quin conspicer fodere arare.

ab 'aperio' quoque activo videtur quibusdam esse 'experior' commune et 15
'opperior' deponens. Virgilius in XI:

experto credite, quantus

In clipeum assurgat,

quamquam simplex eius 'peritus' esse videtur, cuius verbum in usu non
est, quod debuit secundum analogiam 'perior' esse. Terentius in supra 20
dicta fabula:

Hic ego † interea virum opperibor.

^{neutra}
1 communia L neutra^{lia} K reperiuntur BH inveniuntur DGL impertior]
dh impetior D impertio H impertior et impertio] b impe****pertia B Neuius
libri 2 haectore RBH iniectore G hiectore LK II. haectore D III. hectore (haec-
tore Darmst. b) Darmst. ab Caroliruh. alt. Naeui Hect. prof. fr. 3 p. 92 sq. Klusm.
fr. I p. 7 Ribb. (Enni Hect. lytr. fr. 19 p. 45 Bth.) 3 adora^t Dd qui God.
Hermannus elem. doctr. metr. p. 633 quis codd. referat G referant Darmst. b et
Dorvillianus, prob. Bondano var. lect. p. 313 5 Verg. Aen. I 194 (deficit Pat.)
II. B 6 socios DH omnis] B cum Med. Rom. Fr. omnes rell. 7 Ter. eun.
II 2, 39 sq. eunacho H iunacho K 8 salutae H Parmenonem] bh parmino-
nem G parmenonem B parme nom H parminouaen ex corr. L 9 summum] lacuna
haustum in Bemb.; summa vel summū Bas. impertit RBGLK gnato BDHK
Bas. 10 spetio K et in rasura H^p pecia, neutrum B quod in usu non est in mg. k
a quo HK aspicio ex aspecio corr. K aspitio H et om. BDGK inter
conspicor et deponens lin. vac. inscr. aris K deponens — conspicaris del. r 11
in quo etiam in quo etiam H conspicor conspicaris om. DLK Ter. heautontim.
I 1, 15—17 post Terentius lac. novem fere lit. spatium complectens in K 12 eauton-
timorumeno R autontimorumeno B haeutontimorumeno D heatontimorumeno G he
autonti — morūmeno H eutontimorumeno L eatontimorumeno K 13 tam mane]
mane Bemb. m. alt. corr. uesperus L Domum revortor, quin te in faudo con-
spicer | Fodere aut arare Terentius l. l. v. 16 sq. 14 qui^N conspic^{ar} Rr con-
spicior DG conspic^{or}(i) L conspicor te K fodere] r foedere RL 15 ab] ** B
ab aperio] a perio in lituraⁿ 16 opperior] r operior RHGLK Verg. Aen.
XI 283 sq. 18 clipeum] r clypeum R clepeum GK 19 esse videtur] sit BDHGLK
20 Terent. heautont. III 1, 6 22 ergo RrH virum interea Terentius
^p
operibor D operibor HL

p. 802 P.

p. 384. 85 K.

nam 'reperio', 'comperio', 'cooperio', sicut 'aperio', activa sunt; faciunt enim ex se passiva. et possunt magis a 'pario' esse videri composita, quod apud vetustissimos quartae coniugationis declinationem habebat. Ennius:

5 Ova parere solet genus pinnis condecoratum.
'facio' cum sit neutrum, ut supra diximus, si cum praepositione compo- 34
natur, plerumque transit in activum, ut 'conficio' et 'conficior', 'perficio'
et 'perficior', 'afficio' et 'afficior', 'reficio' et 'reficior', 'officio' et 'officior'.
Iuvenalis in I:

10 quotiens te
Roma tuo refici properantem reddet Aquino.
Lucretius in II:

Quapropter simul inter se retrahuntur et extra
Officiuntur, uti cogantur tardius ire.
15 a 'proficio' Staius impersonale protulit in III:
Proficitur bello.
'deficio' autem loco passivi 'defio' facit. [Terentius in eunucho:
† nihil inest, nihil defit,
cum passivam vim habeat, 'defio' facit.] sunt tamen alia ex eo ipso et
20 ex aliis composita, quae non solum significationem, sed etiam coniugatio-
nem, ut dictum est, permulant, ut 'facio facis', 'gratificor gratificaris'.
Terentius in heautontimorumenos:

Cur ego gratificor? - Ipsa re experibere.
similiter 'ludificor'. idem in eunucho:

I reperio] d repperio *BDGL* aperio] h *perio *H* operio *K* 2 pos. sunt
H pario] h perio *H* esse *om.* *H* 3 habeat *Rr* Ennius] locum saepius ci-
tatum, olim Ennii Epicharmo tributum, ad annales recte rettulerunt et Krahnereus Grund-
linien zur Gesch. des Verfalls der röm. Staatsreligion p. 42 sq. et Ibergius *Enn. ann.*
lib. I fr. 8 p. 3. 15 sqq., quibus iam nunc accedit rectum Vahlenii iudicium: *Enn.*
ann. fr. I XII p. 5 coll. p. XXI sqq. 5 pennis *DGLKr Varro de l. L. V 50*
Diom. p. 378 P. cf. lib. X § 8. 50 7 transit *K* actiuam *K* conficio confi-
cior *L* 9 *Iuv. sat. I 3, 318 sq.* in III. *R* 11 tuo *add. r* properantem] *r*
proparentem *R* proferantem *K* 12 *Lucret. II 155 sq.* 13 retrahuntur] *r* tra-
huntur *R* trahuntur libri *Lucretiani* et extra] *r* extra *R* 15 *Stat. Theb. III 720*
impersonale *B* III. *D* 16 proficitur (s) *H* proficiscitur *K* proficiuntur
Dd 17 deficio *GK* defio] *rbd* deficio *BDGLK* deficio *ni f. R deficio H*
post facit: Terentius — facit *om. R add. r* *Ter. eun. II 2, 12*: nihil cum
est nihil defit tamen *Bemb. Bas.*; *leg.* nil cum est, nil defit tamen eunacho *L* iunuchos
K 18 nihil inest] *rd* nihil *K om. DGL* nihil inest cum passivam defit *H*. 'latere
videtur nihil inest, ut Terentio reddendum sit nil mihi, nil defit tamen' *Fleckeisen-*
us defit] *rhdh* deficit (ec) *B* deficit *H* deficit *GLK* defecit *D* 19 cum passi-
vam vim habeat defio (om. facit) censor *Krehlii l. l. p. 431* defio] *bdh* et *Krehliani*
omnes cum Heidelb. praeter Zwicc. I (et H m. pr.) deficio *BDGLKr Zwicc. I et ni f. H*
22 *Ter. heautont. III 6, 20*: Ludis fortasse me. - Ipsa re experibere. - unde Cur ego
gratificor? *Priscianus hauserit, dicere nequeo; verbum gratificor apud Terentium nusquam*
invenitur he autontimorumenos *Rr* heatontimorumenos *DG* hea utonti morumenos *H* eau-
tontimorumenos *K* eutontimorumenos *L* 23 ergo *DGLK* experibere] in litera d exhibere
per
kont exhibere *GL* 24 *Ter. eun. III 3, 3 cf. lib. XVIII § 171* eunacho *L* iunuchos *K*

Quin . . insuper scelus, postquam †ludificatus
est virginem.

'excarnifico' vero activum est et 'amplifico' et 'velifico'. Terentius in
heautontimorumenō:

Vbi me excarnifices.

Iuvenalis in IIII:

Velificatus Athos et quidquid Graecia mendax
Audet in historia,

passive protulit. sciendum tamen, quod et 'facio' et 'facior', ut ostendi-
35 mus, vetu||stissimi proferebant. si vero 'facio' verbo vel 'fio' integris ma-
nentibus aliud verbum infinitum ante ea componatur, non solum signifi-
cationes et coniugationes integras eis servamus, sed etiam accentus, ut
'calesfacio calesfacis calesfacit', 'tepefacio tepefacis tepefacit'. in secunda
enim et tertia persona paenultimas acuius, quamvis sunt breves. simili-
ter 'calescio calescis calescit', 'tepeficio tepefiscis tepefiscit' finales servant accentus 15
in secunda et tertia persona, quos habent in simplicibus. a 'verto' quo-
que activo 'revertor' et 'revertor', 'praevertor' et 'praevertor' in una eadem-
que ponuntur significatione. Virgilius in I Aeneidos:

Harpalyce volucremque fuga praevertitur Hebrum.
idem in VII:

praevertere ventos.

'verso' similiter activum, ex quo 'contro|versor' deponens. Cicero in
Protagora: nunc a vobis, o Protagora et Socrates, postulo,
ut de isto concedatis alter alteri et inter vos de huiusce-
modi rebus controversemini, non concertetis.

36 Sunt alia, quae et coniugationem mutant cum genere in eadem ma-
nentia significatione, ut 'labo labas' neutrum, ὀλισθαίνω, et 'labor laberis'
deponens. Virgilius in II:

labat ariete crebro

Ianua.

1 qui ⁿ Rr qui ^{iñ} super Hh quin etiam insuper Terentius ludificatus est
Priscianus cum Bas. ludificatnst Bemb. 3 Ter. heautontim. IIII 6, 9 4 eautontimorumenō R heatontimorumenō G eatontimorumenō K hentontimō L eadem fa-
bula B 6 Iuv. sat. IIII 10, 174 sq. 7 quicquid BHGLKr graetia H
mentax GLK 9 facio facior H 10 intigris BK 11 ea] bh eas BHGLr
eas personas k 12 intigras G eis om. GLK 13 calesfacit om. G
14 sint DH 15 calescio Rr 18 Verg. Aen. ♣ 317 1 om. G 19 Ar-
palyce Bb harpalice DHGLK harpalice R harpalicae r arpalyce Rom. (lac. hoc voc.
exhausit in Pal.) 20 Verg. Aen. VII 807 (= XII 345) in VII] in eodem
RBDhk in H in VII in K 22 quo] r eo R contrauersor GL depones B
Cic. Protag. fr. 3 p. 477 Or. 23 nunc — o Protagora] nunc a vobis in op prota-
gora in mg. Kk vobis in opprotagora G vobis in opprotogoro L o pytagora r
socrate DHGLKrb socrate(a?) B 24 huiusmodi K huiusmodi HGE 25 con-
trauersemini LK non certetis G 26 Sunt et alia quae coniugationem L 27
οαΙΘαΙΝω D οαΙΘαΙΝω G οαΘεαΙΝω K cΙΘωμαι in rasura l 28 Verg. Aen. II
492 sq. III. B 29 ariete R

p. 803. 804 P.
idem in IIII:

p. 386 K.

Labitur infelix Dido.

similiter 'lavo lavas' et 'lavo lavis', sed 'lavis' magis pro 'umectas' dicitur. Virgilius in X:

5 Visceribus super incumbens lavit improba taeter
Ora cruor.

sunt tamen alia, quae cum coniugatione mutant significationem, ut 'mando', ἐντέλλομαι, 'mandas, mando', μασῶμαι, 'mandis'; 'fundo', θεμελιῶ, 'fundas, fundo', ἐκχέω, 'fundis'; 'obsero', περιβάλλω τὸν μογλόν, 'obseras, obsero', περισπείρω, 'obseris'; 'appello', προσαγορεύω, 'appellas, appello', προσωθῶ, 'appellis'; 'volo', πέτομαι, 'volas, volo', βούλομαι, 'vis'; 'consternor', πύρομαι, 'consternaris, consternor', καταστρώννυμαι, 'consterneris'. nam 'lego legas' et 'lego legis' et 'dico dicas' et 'dico dicis' etiam in prima persona habent differentias temporum: nam 'lēgo lēgas' et 'dīco dī-

13 cis' producent paenultimas, 'lēgo lēgis' et 'dīco dīcas' corripunt. ||
Sunt alia, quae una voce et una coniugatione diversas tamen habent 37 significationes, ut 'torreo' tam 'uro' quam 'verto' vel 'volvo' significat. Virgilius in IIII georgicon:

Iam rapidus torrens sitientis Sirius Indos.

20 Lucanus in VII:

ingentes fato torrente ruinas.

1 Verg. Aen. IIII 68 Vritur infelix Dido 3 lavo lavas] bh labo labas B et pi
f. H lavo lavis] b labo labis B sed lais Hh humectas RBK 4 Verg.
Aen. X 727 sq. 5 accumbens Pal. Rom. lauat Rom. improba RHGLK

us
improbate ter B improbat aether Med. teter RDHGK tener L 7 cum om. HG
add. h 8 ΕΝΘΕΛΛΟΜΑΙ G ΕΝΤΕΛΛΟΜΑΙ H ΕΝΘΕΛΟΜΑΙ L ΕΝΘΕΠΟΡΝΙΑΙ K et
mando D ΜΑΣΩΜΑΙ H ΜΑΣΩΜΑΙ D ΜΑΣΟΜΑΙ RBl ΜΑΣΟΛΛΑΙ GL ΜΑΣΩΠΗΑΙ K
ΘΕΜΕΛΙΩ D ΘΕΜΕΛΙΩ RH ΘΕΜΕΝΩ GK ΘΗΠΕ*** L ΘΕΜΕΧΙΩ l 9 ΕΓΧΕΩ l
ΕΧΩ K obsero(c) H opsero ΠΗΡΙΒΑΛΛΩΤΩΝ ΜΩΧΛΟΝ opseras Rr ΠΗΡΙΒΑΛΛΩ
Ll ΠΗΡΙΒΑΠΩ K ΜΩΧΛΟΝ D ΜΩΧΛΟΝ H ΜΟΧΛΟΝ K obseras ex obseros ni f.
corr. h opsero ΠΗΡΙΣΤΙΡΩ opseris Rr 10 ΠΗΡΙΣΤΙΡΩ BDHGLK προσαγο-

ρεύω] in litura l ΠΡΟΣΑΓΩΡΕΙΩ R ΠΡΟΣΑΓ.ΡΕΙΩ Dd ΠΡΟΣΤΟΡΕΥΩ GK ut ΠΡΟΣΑΓΟΡΕΙΩ B
ωσω οσωτο

11 ΠΡΟΣ***(ΩΤΑ) Ll ΠΡΟΣΩΤΩ HGK ΠΡΩΩΤΩ D ΠΡΑΩΤΩ Rr appellis Hh
ΠΗΤΟΜΑΙ R ΠΕΤΩΜΑΙ D ΠΕΤΟΛΛΑΙ H ΒΟΥΛΟΜΑΙ r ΒΟΥΠΟΜΑΙ K 12 πύρομαι]

ΠΥΡΟΜΑΙ R ΠΥΡΟΜΑΙ(i) Ll ΠΥΡΟΜΑΙ K consternaris add. h consternaris con-
sternor καταστρώννυμαι ante consterneris om. R add. r ΚΑΤΑΣΤΡΩΝΝΙΜΑΙ r ΚΑΤΑ-
ΣΤΡΟΝΝΥΜΑΙ b ΚΑΑΣΤΡΟΝΝΥΜΑΙ B ΚΑΤΑΣΤΡΩΝΝΙΜΑΙ D ΚΑΤΑΣΤΡΩΝΕΣΜΑΙ GL ΚΑΤΑΣΤΡΩ-

ΝΗΣΜΑΙ H ΚΑΤΑΣΤΡΩΝΕΣΜΑΙ l consterneris ex consternaris corr. B 13 legis] legas Hh
et om. H dico dicis et dico dī*** K 15 legis add. d 16 aliqua quae
H quae ** una B 17 torreo] Kd taureo D uel correo in mg. add. K ** uro
B volvo] h uolo BDHGLK uel uoluo d 18 Verg. georg. IIII 425 III. GL

georgicon add. b 19 torpens Pal. sitientes h sirus Rr syrius B sirius Pal.
serius Rom. 20 Luc. Phars. VII 505 21 fato add. r

p. 804 P.

p. 386. 87 K.

'colo' quoque pro 'diligo' et 'habito' et 'aro' accipitur, 'committo' etiam pro 'credo' et 'pecco', nec non 'admitto' pro 'assumo' et 'pecco'. Iuvenalis in II:

Iam fas est, admitte viros. dormitat adulter,
Illa iubet sumpto iuvenem properare cucullo.

idem in eodem:

Quid Psecas admisit? quaenam est hic culpa puellae?
'sapio' prudentia et sapore. idem in IIII:

Qui meminit, calidae sapiat quid vulva popinae.
'deficio', 'desisto' et 'vincor'. Sallustius in Iugurthino: ab rege 10
defecerat, id est 'destiterat'. Iuvenalis in IIII:

et fragor aurem.

Percutit, eventum viridis qua colligo panni.

Nam si deficeret,

id est 'vinceretur'. 'condo', 'aedifico' et 'celo'; 'gratulor', 'gaudeo pariter 15
cum alio' et 'gratias ago'. Afranius in cinerario;

Sexte o frater mi, salve! cum salvus venis

Meliusque est, gratulor dis,

id est 'gratias ago'. multa praeterea similiter tam in verbis quam in aliis
partibus orationis duplices habentia significationes invenies. 20

DE TEMPORIBVS VERBORVM.

VIII 38 Quoniam quae occurrerunt memoriae de varia verborum significatione tractata sunt, nunc de tempore dicamus.

Tempus accidit verbo ad diversi actus significationem accommodatum,

1 deligo *K* committo *Gg* 2 pecco *Gg* 3 ammitto *Gg* 4 assumo] *d*
assumo *RD* adsumo *BK* *Iuv. sat.* II 6, 329 sq. 3 .U. *H* 4 admitte] *d* ad-
mittere *BD* amitte *R* amitte *L* nires *R* dormitat etiam libri *Iuv. dett.* si+++
'dormit' *Pith. cod.* si iam dormit *vetus scholiasta Iuv.* iam dormis *Pithoeus* 5 cu-
culo(1) *GL* 6 *Iuv. sat.* II 6, 494 7 Psecas] sic etiam *Iuv. Pith. m. att. et*
pars codd. dett. Iuv. specas *R* secas *BLK* secus *H* secar *Gg* pecas *Iuv. Pith. m. pr.,*
rell. varie corruptis admisit] *g* admisit *K* ammissit *GL* puellae *K* 8 pro
prudentia *Ld* *Iuv. sat.* IIII 11, 81 9 calide *HLK* quid] *r* qui *R cum Iuv.*
Pith. popipae *L* 10 pro desisto *GLKdh* *Sall. Iugurth.* 56, 3 gurgurthino
D iugurthino *RHK* 11 defecerant *RBHGKd* defecerunt *L* destiterant *RBHKd*
de+sterant (te) *G* desteterant *L* *Iuv. sat.* IIII 11, 197 sqq. 13 percutite uentum
GLK qua] *q* *GL* quia *K* quo libri *Iuv.* qui *vetus Iuv. schol.* colligo *G* 14
deficeret *G* deficeret *K* defecerit *Iuv. cod. Pith. et schol.* 15 est si uinceretur *H*
uinceretur *K* pro edifico *L* aedifico *K* celo] *r* caelo *RDHG* 16 affra-
nius *RK* *Afrani cinerar. fr.* 2 p. 162 *Both.* p. 183 *Nk. fr.* I p. 143 *Ribb.*
17 quod saluus uenis melius est gratulor diis libri *Non.* 116, 32 .Sexte frater salue:
quom saluus uenis | Meliusque est tibi . . . gratulor deis *Ribbeckius* o frater *I. V.*
Franckius apud Neukirchium frater libri salue *B* 18 .Melius quae *D* est
eras. in H +dis *H* diis *BDGLKr* 19 aliis uerbis partibus *G* 21 GENERA
VERBORVM FINIUNT: DE TEMPORIBVS VERBORVM INCIPIT. *D* incipit de temporibus uerbo-
rum. *G* finit de uerbo incipit de temporibus uerborum *L* gna uerborum finiunt *K*
23 tracta *B* 24 accomodatam *RB*

p. 804. 875 (805) P.

p. 387—88 K.

quod plerumque ostenditur vel in principalibus vel in paenultimis declinationis literis, ex qua etiam personae et numeri dinoscuntur; sed personae quidem et numeri in finalibus literis, tempora vero, ut dictum est, in principalibus vel in paenultimis. itaque, cum nominis declinatio in fine solo
5 moveatur, verbi et in fine et in medio et in principio | plerumque invenitur moveri. in nomine enim casuum differentia et numeri, hic vero et temporis et personarum ex declinatione ostenditur differentia et numeri.

Sunt igitur tempora tria, praesens, praeteritum et futurum. sed praeteritum rursus dividitur in tria, in praeteritum imperfectum, praeteritum perfectum, praeteritum plusquamperfectum. nec mirum tam late patere praeteritum tempus, cum in notitiam nostram nihil sic naturaliter a longo saeculorum spatio potest venire, quomodo actus praeteriti temporis. in praesenti enim et futuro pleraque incerta nobis sunt angustissimaque est eorum cognitio nobis et dubia plerumque; itaque singulis vocibus per
15 haec duo tempora iure sumus contenti; quamvis Graeci futurum quoque dividerunt in quibusdam verbis in futurum infinitum, ut *τύφουμαι*, et paulo post futurum, quod et Atticum dicunt, ut *τετύφουμαι*. melius tamen Romani considerata futuri natura, quae omnino incerta est, simplici in eo voce utuntur nec finiunt spatium futuri.

Est autem supra dictorum temporum quaedam cognatio inter se: sed antequam de ea dicamus latius, supra dicta repetamus. tempus accidit
39 verbo praesens, praeteritum et futurum. quamvis enim naturaliter instabili volvitur motu et pars eius iam praeteriit, pars sequitur, tamen ad ordinationem nostrorum diversa gestorum tempora quoque dividimus. unde
25 iure praeteritum in tres differentias partitur. nihil enim certius, ut dictum est, ad notitiam nostram potest venire, quam gesta per diversum temporis spatium praeteriti. facile enim dinoscitur, utrum multo ante an nuper

1 declinationis] b declinationibus *ni f. B* 2 numeri(e) *L* 5 post moveatur: coniugatio autem et in principio *add. B* et in principio *HGLK*, post verbi: uero et in principio *add. r* et in principio *h. l. om. K del. r* 6 differentiae *Rr*
8 praeteritum futurum *GL* 9 diuiditur *H* 10 tres *G* imperfectum *B* 11 notitiam *H* 12 actus(iu) *R* 13 et in futuro *GL* pleraque *H* sunt nobis

GL angustissimaque(a) *RH* 14 agnitio *Rr* uobus *Hh* 15 iurae *Dd*

16 *τύφουμαι*] *τιφουμαι K τιφουμαι G τυφουμαι in litura l τιουμαι et τιουμαι Rr*

τυτουμαιτετυτουμαι B pau K 17 atticum *ex actinum corr. H τετύφουμαι*

.ετετυφουμα Rr ελυφουμαυ G τυφουμαι H υφουμαι K τυτουμαι in litura l 18 natura]

ratione *D* 19 finient *K* spacium *H* 20 temporum *in mg. add. b* cognitio

K inter se *add. k* 21 de ea] dea *B* dicamus. latius supradicta *R* dicamus.

latius supradicta supradicta *H* reppetamus *L* accedit *K* 22 praesens, praesens *H* et futurum] d futurum *DHGLK* instabili *Rr* 23 motu uoluitur *GLK*

iam eius *K* praeterit *GK* 24 "diuersa" nostrorum *L* diuimus *Hh*

25 partitur *Dd* dictum ad *Bb* 26 diuersi *L* 27 enim tria tempora dinoscuntur *r*

sint facta an coeperint quidem, necdum tamen sint perfecta. itaque quod accidit ipsis rebus, quas agimus, nomen temporis ipsi imponimus, 'praeteritum imperfectum' tempus nominantes, in quo res aliqua coepit geri necdum tamen est perfecta, 'praeteritum' vero 'perfectum', in quo res perfecta monstratur, 'praeteritum plusquamperfectum', in quo iam pridem res perfecta ostenditur. instans autem individuum est, quod vix stare potest. unde merito a quibusdam 'instans' imperfectum nominatur. nisi enim sit
40 imperfectum, in eo adhuc esse actus intellegi non || potest. futurum quoque cum incertum sit, ut ostendimus, et infinitum, utrum paulo post an multo erit, non potuit discretis quibusdam finibus declinationis uti. itaque 10 una voce contentum fuit.

Et indicativus quidem modus omnia habet tempora, quippe eo modo omnia, quae egimus vel agimus vel acturi sumus, absque ullo impedimento indicamus.

Imperativus vero praesens et futurum naturali quadam necessitate vi- 15 detur posse accipere; ea etenim imperamus, quae statim in praesenti volumus fieri sine aliqua dilatione. nec solum enim illi, qui nondum coepit, imperantes utimur praesenti tempore, sed etiam illi, qui coepit et in ipso actu est, ut permaneat in eodem, ut, si quis ei, qui coepit versum legere, dicat | 'lege usque ad finem'. apud Graecos etiam praeteriti temporis sunt 20 imperativa, quamvis ipsa quoque ad futuri temporis sensum pertineant, ut ἡνεόχθω ἢ πύλη, 'aperta sit porta'; videmur enim imperare, ut in futuro tempore sit praeteritum, ut si dicam 'aperi nunc portam, ut crastino sit aperta'. ergo nos quoque possumus in passivis vel in aliis passivam declinationem habentibus uti praeterito tempore imperativi, coniungentes par- 25 ticipium praeteriti cum verbo imperativo praesentis vel futuri temporis, ut 'amatus sit' vel 'esto' πεφιλήσθω, 'doctus sit' vel 'esto' δεδιδάχθω, 'clau-

1 ceperint r coeperunt *BDGLK* ceperunt *H* sunt *RDHGLK* quod] quo
GL 2 occidit *Dd* accedit *k* ipsi *B* temtempori *B* inponimus *B* 3 in-
 perfectum *B* 4 perfecta monstratur *L* uero in rasura *L* 7 imperfectum *B*
 8 imperfectum *B* adhuc esse in litura *H* 9 cum] d quod *D* in certum *Rr*
 paulo^{post} an multo^{post} erit *Hh* 12 tempora habet *H* tempore *Rr* 13 ullo] r
 illo *R* 15 quadam] d quidam *RD* uidetur esse posse *Rr* 16 quae uel statim
DHGLKr 17 fieri *add. d* dilatione] r dilectione *R* delatione *G* post
 dilatione: uel in futuro *add. GLKd* uel quae quandoque in futuro *add. h* Non so-
 lum *BDHGK* cepit *RDH* imperante *Rr* 18 present *Rr* cepit *Rr* acto
Rr 19 uti permaneat *D* cepit *H* 21 futuri] d futurum *D* ut *R* .vt. *H*
 ut est *K* 22 ηνεωχew *B* ηνεωχew ενταν *Rr* ηνηωχew .ητιαν *G* ηνεωχew .
 πταν. *H* ηνηωχew .τιαν *K* ηνηωχew .ωηητιαη in rasura l ut aperta *B* videmur]
 r uidetur *R* *rell.* 23 si *add. r* aperii *K* ut in crastino *K* 25 praeterito]
 b praeteriti *RB* imperativi] *Rh* uel imperatiue r imperatiuo *HGL* 26 post impera-
 tui *sqg. usque ad imperatiuo in mg. add. K* 27 πεφιαεσω in litura l πεφιαη-
 ctω *B* πεφιαεctω *R* πεφιαεctω *DH* πεφιαεctο *G* πεφιαεctω (sic) — ΔΒΑΙ in *mg.*
add. K ΔΕΔΙΑΧΕΩ *Rr* ΔΕΔΙΑΧΕΩ *GK* dediaχew *Gg* dediaχew *H* δεδιδαχθω,
 clausus sit uel esto *om. B* clausus sit] clausit *R*

tionem Graecorum, quamvis haec quoque conati sunt quidam disiungere. sed melius est esse coniuncta. nam praeteritum imperfectum rationabiliter idem est etiam praesens; dico enim 'utinam legerem nunc' et 'utinam legerem heri': nimia est enim cognatio eorum temporum, et maxime in hoc modo, quippe cum utrumque imperfectum intellegitur. potest autem iste optativus et inceptus et non inceptus ante intellegi. nam si dicam 'utinam legerem heri quoque, quomodo nudiustertius', ostendo coepisse quidem, non finisse tamen; sin autem dicam 'utinam legerem heri saltem', ostendo nec coepisse. similiter si dicam 'utinam adhuc legerem', ostendo coepisse quidem in praeterito, in praesenti autem cessare; sin autem dicam 'utinam legerem vel nunc', ostendo nec coepisse adhuc. sic et per cetera tempora eiusdem modi. praeteritum quoque perfectum et plusquamperfectum optativi coniuncta sunt; licet enim vel multo ante vel paulo esse perfecta haec eadem intellegere nos optare, ut si || dicam 'utinam legissem ante quinquaginta annos' et 'utinam legissem ante horam'. nec mirum sic infinite in hoc modo intellegi praeteritum, quod quantum ad veram intellectionem nullum certum nec inceptum nec finem habuit.

Subiunctivus, cum apud Graecos coniuncta habeat tempora, apud nos divisa habet omnia, quomodo indicativus. de cuius contextu, cum de constructione orationis tractaverimus, latius disseremus.

Infinitus modus quoque coniuncta habet tempora, quomodo optativus, praesens et praeteritum imperfectum, praeteritum perfectum et plusquamperfectum, quomodo apud Graecos. cum dicimus enim 'legere', significamus rem imperfectam, quae vel ad praesens vel ad praeteritum imperfectum attinet, cum vero 'legisse', perfectam, quae sua est tam praeteriti perfecti quam plusquamperfecti. nota autem, quod vim nominis rei ipsius habet verbum infinitum. unde quidam nomen verbi hoc esse dicebant; dico

1 quidam *R* disiungere *ex corr.* *L* dissiungere *K* 2 melius esse *D* melius esse est *d* imperfectum *B* 3 idem est] *d* idem esse *D* est et praesens *GLK* dico] *b* Dico *B* nunc] *b* om. *L* nun*** *B* legerem heri] *sic ni f.* *H* legerim heri *h* 4 nimi est *B* enim est *G* hoc modo] *dh* hoc mundo *DH* 5 imperfectum *B* 6 utinam ***** (utinam) *B* 7 legerim *h* lege*** *H* quoque modo *Rr* ***** quoque quomodo nudiustertius *Gg* nudus tertius *L* quidem et non *L* que *fi* 8 nenisse *Rr* saltem] *h* saltim *BGr* salim *H* 9 * (γ?) *L* Similiter dicam *Rr* utinam si dicam *L* cepisse *RH* 10 in praeterito quidem *K* praesentia *Rr* . caessere *G* caesare *K* cessasse *r* 11 caepisse *Rr* cepisse *H* 13 liquet *G* ante *om.* *GLK* ante vel paulo ante esse *B* 14 quinquaginta *G* quinquaginta *K* 15 oram *Rr* 16 adue***ram (ne) *B* intellectionem] *r* intellectionem *RD* 17 incoeptum *RD* inceptum finem *K* inceptum finem *G* incoeptum finem *L* ** finem (in) *B* 18 Subiunctivus *DGK* apud grecos *D* 19 constructione orationis *Dd* 20 rationis *B* lacius *Dd* disseremus *ex* disserimus *corr.* *L* 21 Infinitus] *b* Infinitus *B* Infinitivus *GBK* 22 imperfectum *et sic constanter* *B* imperfectum et praeteritum *K* praeteritum perfectum *om.* *G* 23 enim dicimus *K* 25 legisse dicimus Perfectam *B* 26 Notandum *K*

p. 808. 809 P.

p. 392. 93 K.

enim 'bonum est legere', ut si dicam 'bona est lectio'. itaque omnis modus finitus potest per hunc interpretari, ut si dicam 'lego', quid indicavi? 'legere me'; 'lege', quid imperavi? 'legere te'; 'utinam legerem', quid optavi? 'legere'; 'cum legam, venio', quid iunxi? prius 'legere' post 'venire'.

5 Gerundia quoque vel participialia, cum participiorum vel nominum vi-VIII 44 deantur habere casus obliquos nec tempora significant, quod alienum est a verbo: 'legendi, legendo, legendum', 'lectum, lectu', infiniti vice tamen funguntur, quod solet apud Graecos articulis coniungi. itaque pro infinito, qui coniungitur genetivo casui articuli apud Graecos, nos utimur
10 in 'di' terminatione, quae similis est genetivo nominis, 'legendi', 'τοῦ ἀναγνώστου' καὶ 'τοῦ ἀναγινώσκειν' καὶ 'τοῦ ἀναγινώσκεσθαι'. pro eo autem, qui dativo articuli adiungitur, infinito apud Graecos antecedente ἐν praepositione, nos in 'do' utimur terminatione, quae similis est dativo vel ablativo nominis - nisi quod verbum hoc || existimantes quidam etiam corri-
15 piunt o finalem eius. Iuvenalis in I:

Plurimus hic aeger moritur vigilandō, sed illum

Languorem peperit cibus imperfectus.

Alphius Avitus in II excellentium:

Spatiandō paulatim trahit;

20 est enim dimetrum iambicum -, ut 'legendo' 'ἀναγνώστῳ' καὶ 'ἐν τῷ ἀναγινώσκειν' καὶ 'ἐν τῷ ἀναγινώσκεσθαι'. pro eo quoque, qui accusa- 45

1 ut dicam *Rr* 2 hunc] hunc modum *GL et huuc in mg. add. K* ^{nter} inprac-
tari *R* interpretari *B* indica+ui(ti) *K* 3 optau *B* optau+ legere me. (t) *K*

5 DE GERUNDIS in *mg. r* GERUNDIA Gerundia *H* participialia *Gg* participialia
^{uel cum}
LK uidentur *L* 6 nec tempora *Rr* significant *K* alienum est a uerbo in
ras. et ad mg. b 7 inf[niti] *r* infinite *R* infinitiui *GLk* 8 coniugi *H* pro in-
finito *R* 9 articuli *ex articulo corr. D* 10 .Indi. *H* terminatione *D* ΤΟΥ

ΚΕΙΘΕ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΟΥ *B* ΤΩΥ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΩΥ *R* ΤΟΥ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΟΥ *Dd* ΤΟΥ ΑΝΑΓΝΩΣΚΕΟΝ *H* ***
ΑΝΑΓΝΑΤΕΟΥ (ΤΟΥ) *L* ΤΟΥ ΑΝΑΓΝΩΤΕΥ *K* 11 τοι *B* τοῦ ἀναγινώσκειν] *om. G*
add. g ΤΩΥ ΑΝΑΤΥΝΩΚΕΙΝ *R* ΤΟΥ ΑΝΑΓΓΝΩΣΚΕΙΝ *H* ΤΟΥ ΑΝΑΓ+ΝΑΚΕΙΝ (i) *L* ΚΑΥ
RH ΤΟΥ ΑΝΑΓΥΝΩ. ΚΕΚΤΑΙ. *B* ΤΩΥ ΑΝΑΤΙΝΩ. ΚΕΚΤΑΥ *R* ΤΥ ΑΝΑΓΓ-ΝΩΣ-ΚΕΚΤΑΙ. *H*

ΤΟΥ ΑΝΑΓ+ΝΑ+ΚΕΚΘΑΙ *Ll* ΤΟΥ ΑΝΑΓΙΝΩΚΕΘΑΙ *K* 12 articulari *H* coniungitur *GL*
iungitur *B* infinito] *dk* infinitus *RG* infinitos *ni* [*D* infinit+ *K* en *BD* en *Kk*

13 praepositione] *d* propositione *D* 14 existimantes *Hh* 15 finalem] *rh*
finale *RH* eius *om. G* Iuuenalis *H* *Iuv. sat. I 3, 232 sq.* 1] *r II. R*

16 haec *Rr* illum] *sic etiam § 71 et lib. XVIII § 62 cum nonnullis Iuv. libris*

dett. ipsum Iuuenalis 17 languorem *BDGLK* lango *Rr* cybus *DH* imper-
fectus *L* imperfectus inhedens *Rr. num* imperfectus et haerens (herens *Iuv. Pith.*)?
cf. § 71 18 Alphius Avitus in II excellentium *cf. § 71* 19 spatiando(s) *K* spa-

ciando *Dd* 20 demetrum *R* ΑΝΑΤΝΩΣ.ΤΩΕ *R* ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΩ *HG* ΚΑΙ ΕΝ ΤΩ *in*
mg. K καὶ ἐν τῷ ἀναγινώσκειν *om. B* ἐν] *EH* *H* ΤΩ *L* ΤΟ *Gl* 21 ΑΝ+ΑΤΙ-
ΝΩΣΚΕΙΝ *R* ΑΝΑΤΙΝΩΣΚΕΙΝ *DH* ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΕΙΝ *G et i eraso L* καὶ ἐν] *ken B* ΗΝ
R ΤΑ *G* ΑΝΑΤΙΝΩΣΚΑΙCΤΑΙ *R* ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΕCΘΑΙ *B* ΑΝΤΙΝΩΣΚΑΙCΘΑΙ *G* ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΑΙ.
CΕΑΙ *H* ΑΝΑΓΙΝΩΣΚΑΙCΘΩ *K* ΑΝΑΓ+ΝΩΣΚΕCΤΑΙ (i) *in litura l*

tivo adiungitur, in 'dum' terminatione utimur, quae similis est accusativo nominis, ut 'legendum' ἀναγνωστέον. huic tamen frequentius solet etiam praepositio 'ad' praeponi, ut 'ad legendum', ex quo ostenditur, magis nomen esse quam verbum: verbo enim separata praepositio per appositionem praeponi non potest. in 'do' quoque terminantia inveniuntur ante se habentia separatam praepositionem. Cicero pro Milone: huius ergo interfector si esset, in confitendo. quomodo ergo frequentissime in 'dus' desinentia nomina verbalia et eorum obliquos casus proferre solent Romani pro infinitis in Graeca elocutione prolatis - ut 'legendi Virgilii causa vigilo', ἀναγνωστέου Βεργιλίου χάριν ἀγρυπνῶ ἀντί τοῦ ἀναγνωῶναι Βεργίλιον χάριν ἀγρυπνῶ. Cicero in I invectivarum: nihil hic munitissimus habendi senatus locus, τῆς σχετέας συγκλήτου ἀντί τοῦ ἔχειν τὴν σύγκλητον -, sic etiam gerundia vel supina proferuntur. hoc tamen videtur inter gerundia supra dicta et nomina, quorum etiam nominativus in 'dus' profertur, interesse, quod, quando sunt absque dubitatione nomina, simili casui adiunguntur et discernunt genera, ut 'intellegendi Homeri gratia' et 'amandae virtutis causa' et 'emendi mancipii studio veni'; quando vero gerundia sunt, id est loco infiniti cum articulo iuncti apud Graecos accipiuntur, nec genera discernunt nec numeros, quod suum est infinitorum verborum, et illum sequuntur casum, quem et verba, ex quibus nascuntur, ut si dicam 'intellegendi Homerum causa venio' et 'amandi virtutem causa laboro' et 'emendi mancipium causa venio', quamvis rarus sit huiusmodi constructionis usus. similiter dici[mus 'intellegendo Homerum profeci', 'amando virtutem legi' et 'invidendum

1 adiungitur] *d* adiunguntur *D* iungitur *L* utimur *Rr* quae *ex* qui *corr.* *K*

2 ἀναγνωστέων *Rr* ἀναγνωστέον *BL* ἀναγνωστέων *K* ἀναγνωστέων *H* 4 separata] *b* separato *B* praepositio per appositionem] praepositionem *B* praepositio *b* appositionem] *r* appositionem *RH* 5 in *do*] *r* Ideo *R* 6 separatim *K*
Cic. pro Mil. or. 20, 79 Milone] *r* milione *RL* 7 *si*] qui *v. l. codd.* Cic. esset in *litura* *h* confetendo *L* 8 uerbialia *B* et eorum et obliquos *K*

9 Romani] *h* romari *H* elocutione *BDK* elocutione *H* 10 ἀναγνωστέου *GL* ἀναγνωστέου *h* ἀναγνωστέον *K* ἀναγνωστέου Βεργιλίου *R* ἀναγνωστέου. uirgilii. *B* Βεργιλίου *om.* *DHGLK* Βεργίλιον *in mg.* *l* χαρῆν *H* ἀγρυπνῶ] *l* ἀγρυπνῶ *RHGLK* ἀγρυπνῶ *D* ἀγρυπνῶ *B* ἀντὶ *R* τῶν *RH* τοῦ τοῦ *B* 11 ἀναγνωῶναι *D* ἀναγνωῶναι *R* ἀναγνωῶναι *HG* ἀναγῶ *K* Βεργίλιον *om.* *K* Βεργίλιον *GD* Βεργίλιον *L* Βεργίλιον *D* Βεργίλιον *R* χαρῆν *R* καρῆν *B* ἀγρυπνῶ] *l* ἀγρυπνῶ *RDHGLK* Cic. in *Catil. or.* I 1, 1 12 munitissimus] *d* munitissimis *R* munitissimus *D* τῆς σχετέας συγκλήτου *B* τῆς σχετέας συγκλήτου *R* τῆς σχετέας συγκλήτου *AH*

13 ἀντὶ *R* τοῦ τοῦ *B*

14 post nomina *sqq.* usque ad nomina *om.* *D* add. *d* 15

17 humeri *Kk* gratia et amandae] *r* gratiae tam de *R* 18 sunt gerundia *B* infinitiui *D* 20 est *om.* *L* infinitiuorum *GLr* secuntur

21 nascuntur *Rr* 22 mancium *Ll* 23 huiusmodi *H*

p. 810 P.

p. 394. 95 K.

nobis non est¹ et 'minime nocendum virtuti', quia superiorum accusativo, inferiorum vero verba dativo adiunguntur. praeterea gerundia tam ab activis quam a communibus nascentia tam activam quam passivam habent significationem, nomina vero mobilia supra dictae formae, id est in 'dus' et 'da' et 'dum' desinentia, unam et magis passivam; solemus enim per verbum passivum ea interpretari. quid est enim 'amanda est virtus?' 'digna, quae ametur', et: munitissimus habendi senatus² locus? id est 'in quo habeatur senatus'. unde raro inveniuntur a neutris absolutam significationem habentibus, ut 'sto, sedeo, surgo' (nemo dicit 'standus, sedendus, surgendus'), quorum supina significationem sui servant verbi simplicem. a ceteris vero neutris et a deponentibus gerundia quidem 47 eandem significationem habent, quam et verba, ut 'faciendi', τοῦ ποιεῖν, 'sequendi', τοῦ ἀκολουθεῖν, 'loquendi', τοῦ λαλεῖν. nomina vero supra dictae formae similiter, quomodo supra diximus, magis passivam: 'faciendus', ποιητέος, id est 'qui debet fieri', 'sequendus', ἀκολουθητέος, id est 'quem debent sequi', 'loquendus', λαλητέος, id est 'quem debemus loqui'.

Praeterea ex forma participiorum praeteriti temporis duae terminationes inveniuntur, quarum prior in 'um', altera in 'u' finitur. et in 'um' quidem eandem significationem fere habet, quam in 'dum' desinens cum praepositione 'ad'. quid enim est 'venatum' aliud nisi 'ad venandum', 'quaesitum' nisi 'ad quaerendum'? Virgilius in IIII Aeneidos:

Venatum Aeneas unaque miserrima Dido

In nemus ire parant,

id est 'ad venandum'. idem in VIII:

si fortuna permittitis uti,

25

1 nobis est B quia] quae r superiorum] r superiorem R 2 Praeterea R
3 quam a] tam a L passivam et magis passivam habent B 5 et in da et in
dum GL et indadum D in da dum K 6 ea] b eam BK interpretari RB 7
id est dig-
munitissimus etc.] Cic. or. Cat. I 1, 1 v. § 45 senatu L senatus locus. in
nus
quo Kk 8 habetur H 9 post significationem sqq. usque ad significationem om.
D add. d esto Rr nemo enim dicit Bd 10 sui servant verbi] B suis ser-
uant uerbis rel. 11 et ad deponentibus R et deponentibus L gerunda Dd
12 habent significationem G τῶν πωρεῖν R τῶν πορεῖν GL 13 τοῦ]
τοῖ K τοῖα. ἀκολουθεῖν H ἀκολουθεῖν D τοῦ] ποῦ r λαλεῖν] λαλεῖν
GL λαλεῖν K 15 ποιητέος B ποιητέος HL ποιητέος (sic) — loquendus post
faciendus om. ab R add. r id est — ἀκολουθητέος (sic) add. g qui] quod
D debent K ἀκολουθητέος RB ἀκολουθητέος H ἀκολουθητέος LK 16 de-
bent K sequi*** ex corr. h ἀλλεθ+ος Rr ἀλλεθ+ος DH ἀλλεθ+ος GLK ἀλλε-
θ+ος B 17 praeterea Rr ad formam d 18 um spscr. r post finitur: ut
uenatum uenatu add. d 20 enim est] g est enim GK enim Dd /' aliud /' nisi
Dd nisi om. BDH add. d 21 Verg. Aen. IIII 117 sq. 22 miserrima K mi-
serima Med. miseri madido H 24 ad venandum] h uenatum H Verg. Aen.
VIII 240 sq. IIII. D 25 fortuna GLK permittis R permittit D

Quaesitum Aenean et moenia Pallantea, -

id est 'ad quaerendum'. videtur tamen hoc quoque quasi ipsius rei esse accusativus et sine praepositione proferri, quod quasi 'ad locum' habet significationem, quemadmodum propria nomina civitatum, quae cum 'ad locum' 48 significant, carent prae||positione. sequens quoque forma, quae in u terminat, ablativus mihi videtur ipsius nominis, quo ipsa res significatur, carens similiter praepositione. quid est enim 'mirabile visu' nisi 'visione'? visio enim tam ex actione quam ex passione potest fieri. diximus autem et superius, quod infinitorum vis in nomen rei resolvitur. quomodo autem participia praeteriti temporis et nomina rerum in 'us' correptam desinentia 10 solent ante u vel s vel t vel x habere, sic habent et ista, ut 'laesum laesu', 'morsum morsu', 'amatum amatu', 'doctum doctu', 'captum captu', 'fluxum fluxu', 'flexum flexu'. sicut autem supra docuimus, communem habent significationem ab activis vel communibus nata, ut 'oratum', 'πρὸς τὸ παρακαλεῖν' καὶ 'πρὸς τὸ παρακαλεῖσθαι', 'oratu', 'τῷ παρακαλεῖν' καὶ 'τῷ 15 παρακαλεῖσθαι' ἤτοι 'τῇ παρακλήσει', idem enim significamus. supina verò nominantur, quia a passivis participiis, quae quidam supina nominaverunt, nascuntur.

Pro omni autem tempore infiniti verbi solent accipi; dicimus enim 'legendi causa in honore fui' et 'sum' et 'ero' ἀντὶ τοῦ 'τοῦ ἀνεγνωκέναι' 20 χάριν' καὶ 'τοῦ ἀναγινώσκειν' καὶ 'τοῦ ἀναγνώσεσθαι', ὁμοίως δὲ καὶ 'τοῦ ἀνεγνώσθαι' καὶ 'τοῦ ἀναγινώσκεσθαι' καὶ 'τοῦ ἀναγνώσθησεσθαι'. quod

1 aeneam *D* menia *D* moenea *L* pallentea *K* pallatea *Rom.* 2 id est *om.* *DHGLK*
 Vide ^{tur} *Rr* ipsius *om.* *D* 4 quemadmodum *R* quemammodum *GL* ciuitatum *BDHGLK* quae] quem *H* 5 praepositione *ex* praepositionem *corr.* *D* terminant *Rr* terminatur *Bh* terminatur *D* 7 est *om.* *H* mirabile] *r* mirabile *RBDGLK* 8 visio enim] uisionem *G* uisio** (*ne vel nē*) *L* atione *L*
 9 in nomine rei *r* 11 u s *K* et] etiam *B* et ista *Hh* u] uelut *K* 13 post flexu: fixum fixu *add.* *D* 14 horatum *R* Graeca in litura *exhibet l* τῷ παρακαλεῖν *Rr* τὸ παρκαλεῖν *HG* τῷ παρακαλεῖν *D* τὸ παρκαλεῖν *K* 15 καὶ *Rr* καὶ *l* καὶ πρὸς τὸ] κρὸς *B* τῷ παρακαλεῖσθαι *D* παρακαλεῖσθαι *H* παρακαλεῖσθαι *ORATU*
 αἰσ,θαι. ορατω *Rr* παρακαλεῖσθαι ορατω *G* παρακαλεῖσθαι ορατω *K* τὸ *DHK* τοῦ *l*
 παρακαλεῖν *R* παρακαλεῖν *G* τοῦ *l* 16 παρακαλεῖσθαι *Rr* παρακαλεῖσθαι *G* παρακαλεῖσθαι *D* παρακαλεῖσθαι *H* παρακαλεῖσθαι *K* ἡτοῦ *B* ἡτοῦ τῷ παρακαλεῖσθαι *Rr* τοῦ τῷ παρακαλεῖσθαι *G* τῷ τῷ παρακαλεῖσθαι *D* τῷ τῷ παρακαλεῖσθαι *H* τῷ τῷ παρακαλεῖσθαι *L* τῷ τῷ παρακαλεῖσθαι *K* vero] enim *B* 19 autem *add.* *g* atem *B* 20 hero *Rr* ατὶ *R* ἀνεγνωκεναι *G* ἀνεγνωκαναι *R* ἀνεγνωκεναι *D* 21 τῷ τῷ *R* καὶ *R* καὶ *H* ἀναγινωσκεῖν *BL* ἀναγινωσκεῖν *H* ἀναγινωσκεῖν *G* ἀναγινωσκεῖν *K* ἀντὶ τῷ τῷ *R* καὶ *R* ἀναγινωσκεῖται *K* ἀναγινωσκεῖται *l* ἀναγινωσκεῖται *GL* ἀναγινωσκεῖται *H* ἀναγινωσκεῖται *R* ὁμοίως δὲ] *ex corr.* *l* ὁμοίως *K* ὁμοίως *H* ὁμοίως *AE* *G* ὁμοίως *de R* post ὁμοίως δὲ: καὶ τοῦ (*στ* τοῦ *R* καὶ τοῦ *H*) ἀνεγνώσθαι (*D*)
 ἀνεγνωσθαι *GK* ἀναγινωσθαι *Ll* ἀνεγνωσθαι *R* ἀνεγνωσθαι *H*) praeteritum bis repetentes *add.* libri praeter *B* καὶ *R* τοῦ *H* 22 ἀνεγνωσθαι *R* ἀνεγνωσθαι *H* ἀναγινωσκεῖσθαι *DL* ἀναγινωσκεῖσθαι *H* ἀναγινωσκεῖσθαι *K* ἀναγινωσκεῖσθαι *R* ἀναγινωσκεῖσθαι *B* ἀναγινωσκεῖσθαι τοῦ *G* καὶ *add.* *l* τῷ *R* ἀνεγνωσθαι *AE*

p. 811. 12 P.

p. 396. 97 K.

autem ab activis et communibus venientia communem habent significatio-
nem, usus quoque probat. Virgilius in bucolico:

Cantando tu illum? aut umquam tibi fistula cera
Iuncta fuit?

5 active protulit. idem in eodem:

Frigidus in pratis cantando rumpitur anguis,

passive posuit. idem in II Aeneidos:

quis talia fando

Myrmidonum,

10 active dixit. idem in eodem passive:

Fando aliquod si forte tuas pervenit ad aures.

solebant enim antiqui 'fatus' communiter proferre. idem in III geor-
gicon:

uritque videndo

15 Femina nec nemorum patitur meminisse nec herbae,
passive protulit. et 'videndo perit' active, id est 'dum videt'. quod au-
tem haec quoque nomina sunt, ostendit praepositio, quae frequenter inve-
nitur, ut supra diximus, tam ante accusativum quam ablativum eorum ca-
sum: 'ad venandum' et 'in venando'. in neutris vero et in deponentibus, 50
20 quomodo supra dictum est, simplices habent significationes.

Impersonale autem hanc habet differentiam ad infinitum, quod infini-
tus altero verbo finito omnimodo eget, impersonale vero actum quidem
perfectum significat per omnes modos, persona vero sola deficit; quae si
addatur, perfecti vice fungitur verbi per omnes, quomodo diximus, modos:
25 per indicativum, ut 'curritur a me' pro 'curro'; imperativum, 'curratur a
te' pro 'curre'; optativum, 'utinam curreretur a te' pro 'utinam curreres';
subiunctivum, 'cum curratur a te' pro 'cumurras'; infinitum, 'curri a te
oportet' pro 'currere te oportet'. hoc autem interest inter infinitum pas-
sivum et infinitum, qui fit ab impersonalibus, quae nascuntur a verbis ac-
30 tivis, quod infinitus passivus verbo eget solo ad perfectam significationem,

⁹
K ANAFNWC.E.GECEAI H ANAFNWCENCCEAI G ANAFNWCHECEAI L AN.INWCCEC.HCTAI R
2 comprobat B Verg. ecl. 3. 25 sq. (deficit Med.) 3 aut] haut L haud Hrg
coera GL caera K 4 iuncta] k iuncta cum Rom. BDLK iuncta G 5 Verg.
ecl. 8, 71 7 Verg. Aen. II 6 sq. 9 mermidonum K 10 Verg. Aen. II 81
(deficit Rom.) 11 aliquid Kk aliquot Ver. 12 fatus in fatur mut. H Verg.
georg. III 215 sq. 14 Vtrique B 15 meminisse G neque herbae Pal. 18
quam ante ablativum L 19 ^{et} in deponentibus K et deponentibus G 21 in-
PERSONALIS Impersonale H Impersonale B habet hanc H in finitū Bb 22 in-
personale B activum Kk 23 deficit] r defecit RL 25 Per imperativum in
ras. B ut curratur B curatur Rr 26 Per optativum B 27 Per subiuncti-
vum B subiunctivum Kk pro curras R Per infinitum B curri *** a te
H 28 oportet curre ^{te} oportet Rr infinitivum Gg passivum (sic more suo)
spscr. g 29 infinitum Gg qui qui Kk impersonalibus B .

p. 812. 13 P.

p. 397. 96 K.

ut 'amari volo', φιλεισθαί βούλομαι, infinitus vero impersonalis non solum verbo, sed etiam ablativo casu per se indiget absque accusativo, ut 'amari volo a me' pro 'amare volo'. ideo autem addidimus 'absque accusativo', quod, si ad eum reddatur, infinitum necesse est eum passivum intellegi, ut 'amari a me volo filium'. saepe vero etiam non positus subauditur accusativus, ut si dicam 'doceri a te volo' et subaudiam 'me'.

X 51 Quoniam igitur de singulorum tempore modorum, quae memoriae occurrerunt, disseruimus, de cognatione temporum deinde tractemus.

Est quaedam cognatio praesentis quidem temporis cum praeterito imperfecto et futuro, praeteriti vero perfecti cum plusquamperfecto. praesens 10 tempus proprie dicitur, cuius pars praeteriit, pars futura est. cum enim tempus fluvii more instabili volvatur cursu, vix punctum habere potest in praesenti, hoc est instanti. maxima igitur pars eius, sicut dictum est, vel praeteriit vel futura est, excepto 'sum' verbo, quod ὑπαρκτικόν Graeci vocant, quod nos possumus 'substantivum' nominare; id enim omnium 15 semper est perfectissimum, cui nihil deest. itaque praeteriti quoque perfecti vim habet, quod ostenditur, quando participiis praeteriti iunctum officio fungitur praeteriti perfecti per passivorum declinationem vel similium passivis. similem huic vim habent etiam vocativa, ut 'Priscianus vocor, nominor, nuncupor, appellor'.

52 Alia autem verba praesentis, sicut diximus, inter praeteritum et futurum sunt, exempli causa, si incipiam versum aliquem scribere et dicam 'scribo versum', dum adhuc ad finem eius non pervenerim et cum pars eius iam sit scripta, pars autem scribenda. ergo praesens tempus hoc solemus dicere, quod contineat et coniungat quasi puncto aliquo iuncturam 25 praeteriti temporis et futuri nulla intercisione interveniente, unde stoici

ΛΟ

1 ΦΙΛΕΙΣΘΑΙ G ΦΛΕΙΣΤΑΙ ΒΟΥΛΟΜΑΙ B ΦΙΛΕΙΣΘΑΥ ΚΟΥ.ΜΑΙ Kk ΒΟΥΛΟΜΑΙ D
^o [^]
 ΒΥΥΛΩΥΩΥ Rr infinitivus DG impersonalis B In personalis Rr 2 set H
 absce G a** cusatiuo (bs) R post accusatiuo sqq. usque ad accusatiuo add. r
^{di} ^{accs}
 3 addimus Kk 4 reddatur (gloss. sc. accusatiuus spscr.) R est om. G
 uel id eum Kk 5 uolo a me D 7 siggulorum D 8 diseruimus GLK disserui-
 mus: DE COGNATIONE TEMPORVM. | DE COGNATIONE TEMPORVM. DEINDE H 10 futuro H
 11 proprie] g propriae RHG enim om. L 12 fluii K 13, ⁱⁿ instanti Rr
 pars ex pras corr. D eius in litura H 14 um praeteriit um Dd prae-
 terit LK futuro K ΥΠΑΡΚΤΙΚΩΝ R 15 non Hh substantivum Hh enim
 add. R 16 deest] dest R 17 quod] quae B ostendit H quondo R
^{pi}
 participiis Ll officio D 18 declinationem D 19 habent ex hab** corr. B
 pscianus GLK 20 nuncupor] k nuncupor G nuncipor K dicor nuncupor RB di-
 cor H 21 sicuti BDHK ut G 22 et dico R 23 aduc D 24 solemus] k
 solemus K 25 alio ^{qu} Dd 26 intercisione (s) D intercesione GL intercesione HK
 stoici] cf. R. Schmidtjii stoicorum gramm. p. 65 sqq. p. 70 sq. n. 97

p. 813. 14 P.

p. 398. 99 K.

iure hoc tempus 'praesens imperfectum' vocabant, ut dictum est, ideo quod prior eius pars, quae praeteriit, iam transacta est, deest autem sequens, id est futura, ut, si in medio versu dicam 'scribo versum' priore eius parte scripta, cui adhuc deest extrema pars, praesenti utor verbo dicendo 'scribo versum', sed imperfectum est, quod deest adhuc versui, quod scribatur. ex hoc igitur (id est praesenti) nascitur praeteritum imperfectum, cum non ad finem perferimus in praesenti id quod coepimus. et, ut in eodem exemplo maneamus, si incipiam in praeterito versum scribere et imperfectum eum relinquam, tunc utor praeterito imperfecto dicens 'scribebam versum'.

Ex eodem (id est praesenti) nascitur etiam perfectum. si enim ad finem perveniat praesens inceptum, statim utimur praeterito perfecto; continuo enim scripto ad finem versu dico 'scripsi versum'. et sciendum, quod plerumque vel literas quasdam vel syllabarum tempora praesentis mutat praeteritum perfectum et vel pares habet cum eo vel minores vel ampliores syllabas, ut 'lego legi', 'doceo docui', 'facio feci', 'sedeo sedi', 'do dedi', 'domo domui'.

Ex eo iterum (id est praeterito perfecto) nascitur plusquamperfectum, si inveteraverit res a nobis perfecta. mox enim scripto versu, recenti || ad huc perfectione, dico 'scripsi' propria significatione; sin dudum sit perfectum, incipit transire in plusquamperfectum. itaque 'scripseram' proprie de hoc | dicimus.

Sciendum, quod Romani praeterito perfecto non solum in re modo completa utuntur, in quo vim habet eius, qui apud Graecos παρακείμενος vocatur, quem stoici τέλειον ἐνεστώτα nominaverunt, sed etiam pro ἀορίστου accipitur, quod tempus tam modo perfectam rem quam multo ante significare potest. sed sicut apud illos infinitum tempus adiectione τοῦ ἄρτι adverbii τὸν παρακείμενον, id est adiacens tempus, τοῦ δὲ πάλαι

"iure" stoici ("iure ad mg. add.) K 1 dictum^{est} ideo Rr 2 eius in *littura* K iam om. BDHGLK transacta est deest] k transacta deest K 4 cui] cum D pars ex pras corr. D 6 post nascitur sqq. usque ad nascitur add. r 7 id add. k cepimus H 8 et ut] in *littura* b Vt K (B?) et ut in eodem exemplo maneamus] d Si enim ad finem perveniat praesens inceptum D in eodem in eodem K incipiam ***** in praesenti uersum H in om. RL 9 tum R 10 scribebam] h scri+bam H 11 praesente H ad finem enim GLK 12 incoeptum HL 14 uel^{uel} literas uel^{uel} sillabarum Dd 15 et *infra lin.* add. k cum eorum Dd 18 Ex] h *x H est ex praeterito H 19 sequenti L 20 perfectione R sin* dudum (e?) H sin^{autem} dudum K 21 proprie] rdg propriae RBDHGLK 23 Sciendum tamen quod BDHGLK fo^{mani} Rr 24 ΠΑΡΑΚΕΙΜΗΝΟΣ R ΠΑΡΑΚΕΙΜΗΝΟΣ G ΠΑΡΑΚΕΥΜΕΝΟΣ H 25 εΛΕΙΟΝ B τέλειον ἐνεστώτα] in *littura* l ΤΕΛΕΙΩΝ ΕΝΕΣΤΩΤΑ Rr ΤΕΛΕΙΟΝ *ΕΝΕΣΤΩΤΑ H ΠΕΛΙΟΝ ΕΣΤΩΤΑ D ΤΕΡΕΙ ΟΥΝΕΣΤΑΤΑ K 26 ΑΟΡΙΣΤΟΥ Rr ΑΟΡΙΣΤΟΝ D ΑΟΡΥΣΤΟΥ H tempus apud gr(a)ecos tam BDHGLK tam modo] tan^{tummodo} L 27 adiectione D 28 ΑΡΤΥ L ΠΑΡΑΚΕΙΜΗΝΟΝ Kk ΠΑΡΑΚΕΥΜΕΝΟΝ H ΠΑΡΗΚΙΜΗΝΟΝ R adiacens] k adiecims K ΤΟΥ ΔΕ ΠΑΛΑΙΟΥ *****AI R ΤΟ ΔΕ ΠΑΛΑΙΟΝ G ΤΟΙ ΔΕ ΠΑΛΑΙΟΝ (sic) H ΤΟΙ ΔΕ ΠΑΛΑΙΟΝ K ΠΑΛΑΙΟΝ in *littura* l.

p. 814. 15 P.

p. 399. 400 K.

τὸν ὑπερσυντελικόν, id est plusquamperfectum, significat, sic apud nos hoc (id est praeteritum perfectum) potest et modo et multo ante intellegi perfectum, et apud auctores hoc exemplis comprobatur. Evander enim apud Virgilium in VIII de matre sua dicit:

cecinit quae prima futuros

Aeneadas magnos et nobile Pallanteum;

'cecinit' dixit pro 'cecinerat', multo enim ante illam cecinisse intellegit. et ipse poeta ex sua persona:

Troiae qui primus ab oris

Italiam fato profugus Lavinaque venit

Litora,

'venit' posuit pro 'venerat'; hic enim quòque multo ante intellegit venisse
55 Aenean ad Italiam. ergo proprie si quis contempletur vim praeteriti perfecti, non aliam iudicet hoc habere quam apud Graecos illud, quod ἀόριστον vocant. hoc autem differt a plusquamperfecto, quod illud per se prolutum non eget adverbio 'pridem', quod habet in se naturaliter, nisi si velimus explanandae quantitatis causa temporis addere; ante quot dies vel annos, nec licet illi 'modo' vel 'nuper' adverbia adiungere, praeteritum vero perfectum ad manifestandam significationem eget vel 'modo' vel 'pridem' adverbiiis.

Futurum ex praesenti nascitur, quippe cum praesens medium sit praeteriti imperfecti et futuri. itaque consonantes praesentis servat tam praeteritum imperfectum quam futurum, ut 'dico dicebam dicam', praeteriti vero perfecti consonantes servat plusquamperfectum, ut 'dixi dixeram'. sed tamen in subiunctivo modo futurum quoque praeteriti perfecti servat consonantes, ut 'dixi dixerò', quod non sine ratione evenire videtur; nam futuro quoque temporì cognatio est cum praeterito perfecto quantum ad

I ΤΟΝ ΥΠΕΡCΥΝΤΕΛΙΚΟΝ B ΤΟΝ ΥΠΕΡCΥΝΤΕΛΙΚΟΝ H ΤΟΝ ΥΠΕΡCΥΝΤΕΛΙΚΟΝ G ΤΩΝ ΥΠΕΡ-
T ΕΛΙ
CΥΝ.ΤΑΙΚΩΝ Rr ΤΩΝ ΥΠΕΡCΥΝΤΕΛΙΚΟΝ L ΤΩΝ ΥΠΕΡCΥΝΤΕΛΙΚΟΝ I ΤΟΗ ΥΠΕΡCΥΝΤΕΛΙΚΟΝ in
ΤΟΗ ΥΠΕΡCΥΝΤΕΛΙΚΟΝ mut. K si Rr 2 hoc est Gg id est] idem H 3 au-
tores D ^{com} approbatur Ll Euader Dd 4 Verg. Aen. VIII 340 sq. 5 cecinit
quae] Cecinitq. H Cecinitque B Caecinitq; D 6 nobile] r nomine cum Rom. R no-
bine Pal. palanteum Dd 7 caecinit K acinisse Rr intellegitur D 8
Verg. Aen. I 1 sqq. (deficit Pal.) 9 primus arboris D horis K 10 Lavina-
que] g launinaque G Ver. launija*(q.?) Med. 12 ueniss^e K 14 abere H
quam] k quod ni f. K 15 aoriston B ΑΟΡΙCΤΟΝ D 'per se "quod illud Kk
illud] d del. r illud D 16 egit H habet hoc in BDHGLK nisi si velimus] h
nisi uelimus RDH 17 qu^{ot} dies Rr 18 illi] hk illa HGLK uero modo Kk
modo nec nuper B. 19 ū Dd ū Dd 21 quippe K praeteriti] prete-
ri** R 23 dicam ex dico corr. B 24 "servat" consonantes ut dixi dixerò pteri-
tum plusquamperfectum ut R 25 subiunctatiuo K praeteri ferfecti B 26
consontes L^{an} 27 temporij d tempore D

p. 815. 16 P.

p. 400. 401 K.

infinitatem temporis, hoc est ad ἀόριστον. sicut enim praeteritum perfectum vel modo vel multo ante possum intellegere, sic etiam futurum vel mox vel multo post intellegere possumus futurum, ut si dicam 'scribam' vel 'scripsero', incertum temporis futuri spatium monstro; nec mirum, cum 5 in nominibus quoque comparativis, si dicam 'fortior', incertum est, utrum multo an parvo superet illum, ad quem comparatur. habet igitur affinitatem, sicut ostendimus, cum praesenti futurum, quod praesens medium est inter praeteritum imperfectum et futurum, cum praeterito vero perfecto plusquamperfectum, quia incertum significat temporis spatium. cum igitur 10 in aliis modis praesentis, sicut dictum est, consonantes servat futurum, in subiunctivo praeteriti perfecti regulam sequitur, ostendens cum eo quoque habere iura affinitatis. idque ex participiis maxime est conicere, quae cum in praeterito tempore non finiunt spatium temporis praeteriti, breve sit an longum - si enim dicam 'amatus' vel 'locutus', incertum est, utrum 15 modo an multo ante -, similiter in futuro: 'amaturus', 'locuturus' mox an multo post incertum est. ideoque in plerisque verbis ex praeterito fit futurum: 'amatus amaturus', 'habitus habiturus', 'locutus locuturus', 'auditus auditurus'. diximus autem 'in plerisque', quia neutra praeteriti temporis pleraque carent participio. sed quia ad praesens quoque ei est cognatio, 20 fit etiam a praesenti futurum, ut 'amans amandus', 'docens docendus', 'loquens loquendus', 'audiens audiendus'. sed tamen sciendum, quod omnia huiuscemodi formae participia (id est in 'dus' terminantia) etiam nomina esse possunt.

Confirmat autem supra dictam rationem cognationis temporum etiam 25 inaequalium, id est a||nomalorum, declinatio, in qua ex praesenti fit praeteritum imperfectum et futurum in omni modo absque subiunctivo, ut 'fero ferebam feram ferrem', ex praeterito vero perfecto plusquamperfectum: 'tuli tuleram tulerim tulissem' et futurum subiunctivi 'tulerō'. in participiis quoque ex praeterito passivi nascitur futurum activi, ut 'latus laturus', ex praesenti activo futurum passivi, ut 'ferens ferendus' sed tamen

in ω
 1 finitatem *Kk* ΛΟ•ΠΙCΤΟΝ *H* ΛΟΠΙCΤΟΝ *Ll* ΛΟΠΙCΤΟΝ pertinet *D* sicut —
 possum intellegere *al. m. add. in R* 2 possum] possumus *L* possumus *K*
 etiam futuram *R* 5 nominibus] omnibus *GLK* ut si dicam *L* 6 illum] eum
GL at *R* 7 medium inter *H* 9 plusquamperfectum] *k. eras. in B* et plus-
 quamperfect*(o?) *K* 11 subiunctatio *K* quoque se habere *BDHGLK* 12
 affinitatis *B* 13 cum *om. HL* 14 longum] *d* longam *D* loquutus *D* loquutus
K 15 futuro amatus locutus mox *K* 16 multo ^{post} *Kk* implerisque *H*
 post futurum: Quando dicis amatus praeteriti temporis tolle nouissimam litteram adde
 .rus. facis futurum tempus amaturus *gloss. inter ipsa auctoris verba inseruit B* 19
 pleraque pleraque *Hh* particio *L* cognitio *B* 21 loquens loquendus loquens
 loquendus *Hh* audiens audiendus *add. .d* 22 huiusmodi *Rr* "participia" for-
 mae *L* esse nomina *K* 25 anomalorum id est inaequalium *d* 26 absce *G*
 ferro *Rr* 27 ferrem *eras. in B* plusquamperfecto *Dd* 28 subiunctatiui
K participis *Dd* 30 futuri] impassiuui *Rr* tamen *om. GLK*

p. 816. 17 P.

p. 401. 402 K.

quamvis penitus mutant in quibusdam anomalis verbis supra dicta tempora omnes syllabas, significatio tamen integra manet eorum et cognatio tem-
 58 porum, ut 'sum eram ero'; nec mirum, cum in aliis quoque partibus orationis hoc inveniatur, ut cognata significatio in diversis inveniatur vocibus, ut puta in nominibus 'pater' masculinum est, eius femininum 'mater';⁵ similiter 'frater soror', 'patruus amita', 'avunculus matertera'; 'bonus', eius comparativum 'melior', superlativum 'optimus'; 'Iuppiter', eius genitivus 'Iovis' quantum ad usum iuniorum; 'ego', eius genitivus 'mei'. et ex contrario saepe diversa significatio in similibus invenitur vocibus: 'liber libra', 'fiber fibra', 'Helenus Helena', 'Tullius Tullia'. propria¹⁰ enim nomina non sunt naturaliter mobilia, sed ex sese nascuntur, sicut etiam supra dicta appellativorum feminina non sunt a masculinis nata, sed a se orta, quamvis similem mobilibus habeant formam. illud quoque comprobatur cognationem temporum, quod infinita verba a praeterito tempore habent etiam futuri rationem: 'dixisse, dictum ire', 'laesisse, laesum ire',¹⁵ 'mersisse, mersum ire', 'fluxisse, fluxum ire'. sicut enim participia praeteriti temporis rationem regulae sumunt a verbo praeteriti perfecti, sic eorum formam sequitur infinitum futuri. infinita autem nominata sunt, ut dictum est, ab eo, quod carent significatione definita tam personarum quam numerorum, sicut neutra quoque nomina appellamus ab eo, quod carent²⁰ utroque genere.

XI 59 Defectiva temporis praeteriti perfecti || et plusquamperfecti nec non etiam futuri 'subiunctivi, quia ex supra dictis nascitur temporibus, sunt in 'sco' desinentia inchoativa. nec meditativorum tamen supra dicta tempora memini me invenisse, ut 'fer|vesco', 'calesco', 'horresco', 'torpesco',²⁵ 'tepesco', 'esurio', 'lecturio', 'micturio'; 'parturio'.

Sunt alia verba, quibus desunt diversa tempora, usu deficiente, non ratione significationis. et quibusdam deest praeteritum perfectum et omnia, quae ex eo nascuntur, ut 'ferio', 'sisto', 'tollo', 'fero', 'aio', 'furo',

2 eorum ^{et} ut *Kk* temporum *om. GLK add. k* 3 aliis ⁱⁿ *Hh* partibus] *r*
 partem *R* 4 hoc inveniatur *in litura H* uocibus *add. r* 5 ut puta *Dd* ut-
 pote *L* 6 amitta *Lg* avunculus *Rr* 7 comparativum] *h* comparativus *DG(H?)r*
 superlativus *DGr* optimus *LK* Iuppiter] *g* Iupiter *G* 8 Iovis *add. r*
 9 Et e contrario *K* inveniatur (a) *R* uocibus *οελεγερος ολιοντος φλυος η*
βιβας. liber. η αιτραοζυρος libra fiber. οκνηποταμος. fibra ολωος. helenus B
 10 haelenus haelena *H* 11 mobilia *Hh* sese] *rg* se *RG* 12 femina *Rr*
 14 praeterito *H* 15 habent] *b* habeant *ni f. in lu. B* dixisse *G* laesisse *G*
 laesum ire *K* 17 a uerbi *Rr* 18 formam **sequitur *K* 19 ab eo (h) *D*
 significatione *H* tem *Rr* 22 Defectiva *G* Defectiva *K* 23 quia ex supra-
 dictis — supradicta tempora] *d* praedicta tempora *D* 24 meditatiuorum *Rr* 25
 calesco *R* torpesco *om. BDHGLK* 26 tepesco** *K* essurio *GL* 29 fe-
 rio] *h* frio *H* fero] *d* ferro *D* furo quod furio Varro *D*

p. 817 P.

p. 402. 403 K.

quod Varro ponit. ergo aliorum verborum perfectis, quae videntur eandem significationem habere, pro his utimur: in quibus invenimus 'percutio percussi', 'ferio percussi'; 'statuo statui', 'sisto statui', vel, ut quidam, 'steti', quod est a 'sto' - sed Iuvenalis in III:

5 Gaudentis foedo peregrina ad pulpita cantu
Prostitui,

pro 'prostiti' -; 'sustulo' antiqui 'sustuli', 'tollo sustuli', 'suffero sustuli'; 'tulo' antiqui 'tuli, fero tuli'; 'insanio insanivi, furo insanivi'. 'meto' etiam quidam 'messui', quidam 'messem feci', sed usus vetustissimorum 'messui' comprobatur, quod, cum de praeterito tractabimus, ostenditur; 'cerno crevi' apud vetustissimos invenitur. a 'maereo' [unde 60 'maeror'] 'maerui' debet facere, sed in usu non est 'maerui'; 'mando mandis': eius praeteritum perfectum quidem alii 'mandui', alii 'mandidi' esse voluerunt, Livius tamen in Odissia:

15 Cum socios nostros mandisset impius Ciclops;
a 'strido' quoque alii 'stridui', alii 'stridi' protulerunt. Ennius in analium XI:

Missaque per pectus, dum transit, striderat hasta.

In passivis et communibus et deponentibus, id est in omnibus verbis 20 in 'or' terminantibus, desunt tempora praeteriti perfecti et omnia, quae ex his nascuntur. participia tamen coniuncta verbo substantivo (id est 'sum') et omni eius tempore eorum | vice funguntur. quod Graeci quoque solent facere in multis verbis temporis perfecti et plusquamperfecti et maxime in

1 Varron. fr. p. 340 ed. Bip. cf. § 104 et Struvium über die lat. Declination und Conjugation p. 244 sq. posuit H praeteritis perfectis K 2 quibus invenimus] quibus inuenimus. Vt B quibus inuenimus ut DGL quibusdam ut r quibusdam inuenimus. Vt Hh quibus ñ inuenimus M percutio] d percussio D 3 ferio percussi add. g quibusdam G 4 a sto] r esto R Iuv. sat. III 8, 225 sq. 5 gaudentes RH gaudientes K foedo] d foeda BDGLK foedos h perigrina GLK ad] a B cantu Prisc. cum Iuv. Pith. saltu dett. Iuv. libri fere omnes 7 pro] dk om. BDGK del. r prostiti] Struvius l. l. p. 304 prosisti (sisti L) libri ex prava emendatione, quod re vera apud Iuvenalem prostiui h. l. est infinitivus praes. pass. sustulo] r sustuli R suffero sustuli K suffero tuli RGL 8 antiqui] d antique D

Insanio. Insanii. Insaniui B ⁱ furo Rr ^{perfecto} 10 de praeterito Hh 11 post cerno creui: cresco creui add. Bdk et cresco creui rh ^r apud B 12 memor Rr facere Rr 13 quidem] scripsi quidam R quidam mandi rell. 14 Livius] r Lius R Libius B Livius in Odissia v. Hom. Od. XX 19 sq. G. Hermannum elem. doctr. metr. p. 626 cf. Corssenium orig. poes. Rom. p. 202 et ann. ad lib. III § 20 tamen om. DH odysia HG odisia L 15 sociis Rr ⁿⁱ impius] cymbius r cyclops RBDHK ceclops L 16 stridui D protulerunt Rr Ennius (i ni f.) Rr ⁿⁱ Enn. ann. XI 2 E. S. XI VII p. 54. LXXI Vahl. 18 Missaque] r messaque R misaque G misaque K perfectus K pectus] *ectus (??) H 19 communibus et passivis H passivis communibus B ⁿⁱ *omnibus (n-i) R 20 praeteriti perfecti] B praeterita perfecta rell. ex eis G 21 coniuncta] ex coniunctiva corr. K coniunctiva GL verbo] r verba R *verbo(a) D 22 eius omni K ei. ^{us} D quod] r quoq R 23 temporibus (bu) R praeteriti perfecti RDG

p. 817. 18 P.

p. 403 K.

modo optativo et subiunctivo, ut 'τέτυμμαί, τέτυπται, τετύμμεθα, τέτυφθε, τετυμμένοι είδιν', 'τετυμμένος είην, είης, είη, τετυμμένοι είημεν, είητε, είησαν', 'έν τετυμμένος ώ, ής, ή, έν τετυμμένοι ώμεν, ήτε, ώσιν'. sed cum apud Graecos paene innumerabilia sint verba, quae vel literarum inconsonantia vel regularum quibusdam rationibus impediatur vel usu, ut habeant declinationem plenam per omnia tempora, apud nos pauca hoc patiuntur. inveniuntur tamen etiam in o desinentia, sed non multa, in quibus praeteritum perfectum per participium solet demonstrari, quae 'neutropassiva' artium scriptores nominant. sunt autem haec sola: 'gaudeo gavisus sum', 'audeo ausus sum', 'soleo solitus sum', 'fido fisus sum', 'fio factus sum', quorum tamen antiquissimi solebant etiam praeteritum perfectum proferre hoc modo: 'gaudeo gavisus', 'audeo ausus', 'soleo solui', 'fido fisis', 'fio fisis', sed nunc his non utimur.

Sunt verba, quibus desunt et tempora et personae, ut 'fores foret forent fore', 'cedo', 'infis', cuius Varro in mensuris et primam ponit personam: infio. 'aio' quoque praeterito perfecto deficit. 'inquo' etiam verbum in multis deficit. item impersonalia verba, quae ex se nascuntur, deficient per tempus futurum in modo infinito, ut 'paenitere paenituisse',

1 ut om. B τέτυμμαί] l TETIMMAI L TETIMAI K TETIMMAY H ΤΕΤΥΦΑΙ R ΤΕΤΥΦΑΙ G ΤΕΤΥΦΩΑΙ H ΤΕΤΥΦΩΙ K ΤΕΤΥΦΑΙΤΕ. ΤΥΠΤΑΙ B τέτυπται] l ΤΕΤΥΠΤΑΙ DL ΤΕΤΥΠΤΑΙ H τετύμμεθα — ώσιν om. H τετύμμεθα] ΤΕΤΥΜΜΑΙΕΘΑ LK ΤΕΤΥΜΜΑΙΕΘΑ G ΤΕΤΥΜΜΑΙΕΘΑ R ΤΕΤΥΜΜΑΙΘΑ. ΤΕΤΙΜΜΕΝΟΙ. D 2 τέτυφθε] om. RGK ΤΕΤΥΦΘΑΙ ***** L ΤΕΤΥΠΦΕΤΕ D ΤΕΤΥΜΜΕΝΟΙ ΕCΙΝ L ΘΗΤΥΜΜΕΝΟΙ ΕΙCΙΝ R ΤΕΤΥΜΜΕΝΟΙ ΙΕCΤΑΙ B ΤΕΤΙΜΜΕΝΟΙ ΕΙCΙΝ ΤΕΤΙΜΜΕΝΟΥ ΕCΙΝ G ΤΕΤΥΜΜΕΝΟΙ ΕΙCΙΝ ΤΕΤΥΜΜΕΝΟΙ ΕCΙΝ K ante τετυμμένος είην: ΕΤΕΤΥΜΗΝ ΕΤΕΤΥΦΟ ΕΤΕΤΥΠΤΟ ΕΤΕΤΥΜΜΕΘΑ ΕΤΕΤΥΦΘΑΙ ΤΕΤΥΜΜΕΝΟΙ ΗCΑΝ add. l τετυμμένος είην, είης, είη] om. D ΤΕΤΥΜΜΙΝΟC ΕΙΝΗ ΕΙΝC ΕΙΝ G ΘΗΤΥΜΜΕΝΩC ΕΙΝΝ ΕΙΝC ΕΙΝ R ΤΕΤΥΜΜΕΝΟC ΕΙΝ. ΙΝΕΙΝ. CΕΙΝ. K τετυμμένος είην — ώσιν om. L add. l είης] ΕΙΝC B είη] ΕΙΝ Bl ΤΕΤΥΜΜΕ-

.N
NOI EIMEN EITE EIHCAN Dd ΤΕΤΥΜΜΕΝΟΙ ΕΝΕΙΕΝ ΕΗΤΑΙ ΕΙΝCΑΝ R ΤΕΤΙΜΜΕΝΟΙ ΕΙΝΑΙΕΗ ΕΙΝΤΑΙ ΕΙΝCΑΝ G ΤΕΤΥΜΜΕΝΟΙ ΕΙΝΑΙ ΕΜΕΙΝΤΑΙ ΕΙΝCΑΝ K 3 ΕΙΝΜΕΝ ΕΙΝCΑΝ l είητε] ΕΙΗΤΑΙ B έν τετυμμένος ώ, ής, ή] om. D ΕΑΝ ΤΕΤΥΜΜΕΝΟC Ω ΕC Ε R ΒΑΝ ΤΕΤΙΜΜΕΝΟC Ω ΗC Η G Ω ΗΙC ΗΙ B Ω ΗC Ν K ΕΑΝ ΤΕΤΙΜΜΕΝΟΙ ΩΜΕΝ ΗΤΕ ΟCΙΝ G ΕΑΝ ΤΕΤΥΜΜΕΝΩC ΟΜΕΝ ΗΤΕ ΩCΙΝ R ΤΕΤΥΜΜΕΝΟΙ. ΩCΙΝ. ΕΑΝ. ΤΕΤΙΜΜΕΝΟΙ D ΤΕΤΥΜΜΕΝΟΥ B ΤΕΤΥΜΜΕΝΟ l 4 ώσιν] ΟΙΕΙΝ K secum Rr sint] r sunt RBGLK

5 uel add. r in consonantia Kk uel om. GLK add. k 6 ut habeant K plenam declinationem BD plenam declinationem plenam L 7 etiam pauca in o RD

8 solent BGL de monstrari L 9 neutropassiva g neutropassiva G neutropassiva H arcium Dd autem] tamen B 10 post gaudeo sqq. — gaudeo om. G add. g gavis. us Dd 11 quorum tamen — fii add. d 12 preterita perfecta B 13 aussu Rr solueo R fio fido fii fisis GLK nun Dd 14 et tempora Gg 15 Varro in mensuris] Varron. fr. p. 253 ed. Bip. (cf. § 104) v. Ritschelium mus. phil. VI 535 sq. 554 et ll. quaestionum Varron. ibi ll. mensuris] rh Heidelberg. Zwiccuvienses Dresd. 1 cum l. Ps. Boethii a Ritschelio l. mensuris RH mensuris BGLd mensuralus K mensuralibus Lipg. 2 Krehlii et del. r 16 perfectio Hh deficit Hh deficit K difficit G deficit g 17 impersonalia B exe Dd 18 penititere penitissae Kk

p. 818. 19 P.

p. 403. 404 K.

'pudere puduisse', quamvis antiqui 'puditum ire' dicebant et 'puditus' participium, ut Plautus in Bacchidibus:

Neque mei neque te tui intus puditum est factis, quae
facis. |

5 nec non 'metuere metuisse' deficit futuro et 'timere timuisse', 'latere latuisse', 'apparere apparuisse', 'oboedire oboedisse' et pleraque neutra secundae coniugationis: 'horrere horruisse', 'tepere tepuisse', 'rubere rubuisse', 'pavere pavisse'. inchoativorum quoque et meditativorum in infinitis non solum praeteritum, sed etiam futurum deficit tempus, ut 'horrescere', 'telescere', 'fervescere', 'parturire', 'esurire', 'lecturire'. nec non perfecta, si sint eiusdem formae inchoativorum, plerumque deficient futuro, ut 'discere didicisse', 'poscere poposcisse', 'compescere compescuisse'. ||

Quoniam de deficientibus per tempora sufficienter dictum est, nunc de
15 modis tractemus.

DE MODIS.

Modi sunt diversae inclinationes animi, varios eius affectus demon- XII 63
strantes. sunt autem quinque: indicativus sive definitivus, imperativus,
optativus, subiunctivus, infinitus.

20 Indicativus, quo indicamus vel definimus, quid agitur a nobis vel ab aliis, qui ideo primus ponitur, quia perfectus est in omnibus tam personis quam temporibus et quia ex ipso omnes modi accipiunt regulam et derivativa nomina sive verba vel participia ex hoc nascuntur, ut 'duco ducens duxi ductus dux', 'rego regens rex rectus rex', 'ferveo fervens fervesco fervor', 'horreo horrens horresco horror', 'intellego intellegens intellexi intellectus', 'laedo laedens laesi laesus laesio', et quia prima positio verbi, quae videtur ab ipsa natura esse prolata, in hoc est modo, quem-

1 pudisse *Dd* puduisse pigere piguisse quavis *B* pudicum *Dd* 2 *Plaut. Bacchid.* III 1, 12 (v. 379) cf. *lib. XI § 20* bachidibus *BDHGLK* 3 mei] *d lib. XI l. l. cum libris Plautinis fere omnibus me libri h. l. omnes cum Plaut. Vat. 3870 m. pr.* te tui] *RDH cum libris Plautinis* te tu, *G* te tu *LK* te tuis *r*, quod ad factis accommodatum viz pro vestigio formae tis licet habere tui te *codd. lib. XI l. l. tui ted Bergkii act. antiq. Marburg. 1850 p. 332* te tuintus *B* quae facis(t)

D que fatis *Rr* 5 et timere et timuisse *GL* latuere latuisse *K* 6 apparuisse *L* oboedire] obaudire *LK* uel obaudire *g* oboedisse] obaudisse *LK* uel obau-

dissime *g* 7 coniugationis *G* rubisse *Rr* 8 mediatiuorum *H?* in *om.* *K* 9

so. lum *Rr* deficit] *r* defecit *R* 10 ferrescere tepescere *G* esaurire *GLK*
12 discire *K* compiscere compescuisse *GK* 14 tempora *Rr* tempora deficientia *G*

est *om.* *HK* 16 DE MODIS] *om.* *L* De modis incipit *K* DE MODIS ITERVM. *D* 17
diversae sunt *K* inclinationes] *r* inclinationis *R* uarios *K* effectus *L* 18
diffinitivus *GL* 19 subiunctivus(ta) *G* subiunctivus *K* infinitivus *DKr*

20 indicamus cum *Dd* diffinimus *L* 22 et quia] *r* et que *R* derivativa] *d*
derivativa *g* derivata *D* derivata *G* 24 rectus] *r* rextus *R* 27 "prolata" esse *L*
quemadmodum] *r* quemammodum *RGL*

admodum in nominibus est casus nominativus, et quia substantiam sive
 essentiam rei significat, quod in aliis modis non est. neque enim qui im-
 perat neque qui optat neque qui dubitat in subiunctivo substantiam actus
 vel passionis significat, sed tantummodo varias animi voluntates de re ca-
 64 rente substantia. deinde hunc primum auctoritas doctissimorum tradidit
 infinita ponere prima, sed male; non enim oportet statim a re imperfecta
 aut dubia incipere. quidam enim dubitaverunt, an verba sint haec, et
 inter adverbia ma⁶⁵ ponenda censuerunt, quod nec numeros nec personas
 nec affectus animi certos habent et egent semper aliis verbis, sicut adver-
 10 bia. dicimus enim 'legere studeo, studes, studet', sicut dicimus 'bene
 studeo, studes, studet'. sed haec postea refutentur, nunc hoc sufficiat
 ostendere, non bene ab infinitis quosdam coepisse. sed neque ab impera-
 tivis neque ab optativis erat incipiendum, cum hoc || imperamus, illo opta-
 mus, ut sit indicativus, qui nisi prius sit notus, non possumus scire, quid
 15 imperemus vel optemus. subiunctivus vero, quem quidam dubitativum ap-
 pellaverunt, manifestam habet indicativi cognitionem. ipsa enim dubitatio
 ante se esse indicativum confitetur; nam si tollas dubitationem, non opus
 est subiunctivo in re certa, sed indicativo. ergo non alius iure praepon-
 65 retur omnibus quam indicativus. sicut enim in nomine, si quis proferat
 genitivum vel alium post hunc casum, multo ante nominativum cognovit,
 ex quo nascuntur obliqui, sic qui aliquem modum proferat scit primum
 indicativum, qui est paene verbi rectus, sicut et praesens tempus ideo
 aliis praepositur temporibus et primum obtinet locum, quod in ipso sumus,
 dum loquimur de praeterito et futuro —, et quia ad praesens praeterita et fu-
 25 tura intelleguntur, quod si non sit, alia intellegi minime possunt; et quia
 positio indicativi verbi ab ipso incipit; | et quod ex ipso cetera tempora
 trahunt regulas; et quod praeteritum non potest esse, nisi quod prius fue-

1 post substantiam sqq. — substantiam, ab R om., add. r substantiam siue sen-
 tentiam (subsistentiam l) siue essentiam GL 2 rei] d regi D 3 post substan-
 tiam: actus — substantia om. D add. d 4 passionem B 5 auctoritas Rr doc-
 tissimorum ex doctissimum corr. H 6 auxi Da 7 imperfecta uel dubia B 8
 uerba st haec GL 10 certos animi K sicut et aduerbia B 11 studet] stu-
 des H post studet verba sqq. usque ad studet om. G add. g diximus Rr
 bene sedeo (studeo k) .es. et. K 12 refutentur] d refetentur D reputentur GLK
 reppetentur l hoc] autem K 13 ab infinitis] d ad infinitis D 14 oblativus
 Dd hoc in litura k 16 subiunctivus ex subiunctivus corr. G subiunctivus K
 hanc voc. subiunctivus in GK inprimis mutationem in sqq. haud amplius enotavi 17
 cognitionem GL 18 esse add. r confitetur add. r 19 praepunctur H 21
 cognovit nominativum B 22 ex quo] r ex qua R profert r sit H 23 sicut
 et Hh 24 obtinet] l optinet RBHGLK 25 praeterita H 26 quod] d qui
 RBD non si non Rr 27 indicati^{ui} Hh ab add. r quod^d ex Rr 28 tra-
 hunt ex trahant corr. B praeteritum H fuerit prius G

p. 820. 21 P.

p. 406. 407 K.

rit praesens. futuri autem vox sine significatione esset, nisi cogitantibus [nobis] et notionem sumentibus ex praesenti vel ex praeterito. de futuro quoque sumimus notionem vel ex his, quae nobis in ore veniunt, vel ex ipsa natura rerum vel ex cogitatione: in ore quidem, ut, si videam scribentem
 5 in praesenti, ex hoc concipio et futuri temporis scripturam; natura, ut, cum videam solem occidentem in praesenti, possum scire naturali motu reversurum, quod est futuri; cogitatione vero, ut, si cogitem diluuium quale sit in praesenti, ex hoc notionem concipio futuri. similiter prima
 10 persona praeponitur aliis, quia ipsa loquitur et per eam ostenditur et secunda, ad quam loquitur, et tertia, de qua loquitur: nisi enim sit prima, quae proferat sermonem, aliae esse non possunt; et quod ista sibi illis potest inveniri, cum secum aliquis loquitur, illae autem sine ista non inveniuntur; et quod causa naturaliter ante causativa [quam *αἰτία* || Graeci vocant] esse solet. causa autem fit secundae et tertiae personae prima
 15 persona; iure igitur illis praeponitur, quae sunt causativae. a singulari quoque incipimus, quod hic naturaliter primus est numerorum, qui duplicatus vel multiplicatus facit numerum pluralem. et activa ideo prima proferuntur, quod naturaliter praecedit actus ante passionem, quae esse non potest, nisi sit actus; et quod qui agit incipit, sequitur autem qui patitur;
 20 et quod verbum activum additione eget literae vel literarum, ut faciat passivum ex se.

Breviter igitur de omnibus modis repetamus. modi sunt, ut praedic- 67 tum est, diversae inclinationes animi, quas varia consequitur declinatio verbi. indicativus primus ponitur | propter quas enumeravimus causas. indicativus autem dicitur, quod per eum indicamus, quid agitur.

Imperativus est, quo imperamus aliis, ut faciant aliquid vel patiantur,

.i. nobis
 1 cogitantibus et Gg 2 nobis om. L notationem L uel praeterito H 3
 sumimus R sumimus enim BGLK 4 in ore (h) D ut uideam Rr 5 in
 in lit. b post in praesenti sqq. usque ad in praesenti om. D add. d futuri(s) B
 6 occidentem in praesenti] r hoccidentem in praesentem R 7 deluuium K 8
 quale sit Rr notationem] d notationem DG 9 ostenditur secunda Gr secunda
 (m) B 10 ad quem Rr 13 causatiuam D post causatiua: quam graeci ΑΙ-
 ΓΙΑΤΑ uocant add. B quam ΑΙΤΙΑΝ (quoniam ΑΙΤΙΑΝ r quae ΜΑΓΙΑΝ R q̄ ΑΙΤΙΑΝ L q̄ ΑΙΤΙΑΝ
 G) graeci uocant *rell.*, quod videtur interpretamentum ad causa pertinens, ni potius vel,
 quo B ducit, ex quae *αἰτιατά* Graeci uocant corruptum vel utrumque ex duobus gloss. quam
αἰτία Graeci uocant et quae *αἰτιατά* Graeci uocant *constatam esse censeas* 14 so-
 let] in litura h solent ni f. H 16 quoque numero incipimus D numerum D
 17 uel multiplicatus om. RD add. d actiua prima D primae b praeferuntur
 Hb 18 quae esse] d ** (eē ni f.) D 19 sit om. LK post actus add. k prae-
 cedat post actus add. l quod agit Rr ait Dd patitur uel quod K 20
 aget G 21 ex se] a se K 23 quas] r quod R quos d uara consequitur Dd
 consequi sequitur Rr 24 causas, quare indicatiuus dicitur. indicatiuus GLK
 25 agitur, quare imperatiuus. imperatiuus GLK 26 quo] rb quod RB faciant
 b aliquid GK

qui ideo secundum tenuit locum, quod per se absolutus, quemadmodum indicativus, non indiget auxilio alterius partis ad plenam significationem, licet per tempora et personas deficiat naturaliter. solemus tamen non solum imperantes, sed etiam orantes saepissime eo uti, ut:

Musa, mihi causas memora, quo numine laeso
Virgilius in I. idem in VIII:

Vos, o Calliope, precor, adspirate canenti.

XIII 68 Tertius est optativus, qui quamvis et temporibus et personis perfectior videatur esse imperativo, tamen eget adverbio optandi, ut plenum significet sensum, et quod, qui optat, inferior videtur esse imperante: itaque iure post imperativum ponitur.

Quartus est subiunctivus [quippe iure], qui eget non modo adverbio vel coniunctione, verum etiam altero verbo, ut perfectum significet sensum, ut Virgilius in bucolico:

Cum faciam vitulam pro frugibus, ipse venito.
et sciendum, quod omnibus modis aliis sociari potest subiunctivus, qui cum diversas habeat significationes, || non ab una earum, sed a constructione nomen accipit, veluti denominativa, quae diversas habentia significationes generale tamen nomen multarum specierum sibi defendunt. est enim quando dubitationem significat, ut 'si videam, intellego'; est quando confirmationem, ut Virgilius in I Aeneidos:

Certe hinc Romanos olim volventibus annis
Hinc fore ductores revocato a sanguine Teucris,

1 ide^o *Dd* quācammodum *Rr* quemammodum *HGL* 2 partis] par *R* 3 personas] *g* persona *GL* 4 saepisse *R* 5 *Verg. Aen.* I 8 6 uerq̄ in I. (*sic*) ante *Musa exhibet H* in I aeneidos (*eueidos d*) *Gd Verg. Aen.* VIII 525 VIII] VIII. *K* VII. *HG* II. *B* II. georgicorum *R*, quod videatur spectare ad *Verg. georg.* II 7 Huc pater, o Leneae, ueni, ut locus sic scribendus sit: idem in II georgicorum: Huc pater, o Leneae, ueni. idem in VIII: Vos etc.; mihi tamen potius doctum aliquod gloss. veram lectionem in *R* videtur expulisse 7 Calliope] *r* calliope *RG* calliope *LK* praecor *R* aspirate *RGL* canenti. quare optatiuus tertius est. Optatiuus *GK* canenti. quare optatiuus. Optatiuus (tertius est *om.*) *L* 8 et personis

et temporibus *B* perfectior *R* videatur esse] *r* uidear esse *R* esse uideatur *G*

9 post adverbio *erasum* uel coniunctione in *D* 10 imperanti *BDHGLK* 11 ponitur. quare subiunctiuus quartus. subiunctiuus *GL* ponitur. quare subiuncti Quartus

subiunctiuus *K* 12 est *om.* *H* quippe *G* eget ex corr. *d* non modo] non solū modo *Rr* non solum *B* 13 coniunctione *D* 14 *Verg. ecl.* 3, 77 15 uitulam libri et hic et lib. XVI § 4 XVII § 204 XVIII § 79 tantum non omnes cum Rom. (*deficiunt Med. Pal.*) titula *D* lib. XVI § 4 cum aliquot libris *Verg.* 16 quod *om.* *R* ** omnibus (in) *G* aliis modis *GLK* potest sociari *G* 17 earum] *d* eorum

D sed astrucone *K* 18 denominatiuo *R* ^{de} nominatiua *L* diuersa ^s *Rr* 21 *Verg. Aen.* I 234 sqq. aeneidis *D* 22 certe *litrarū spscr. in Med.*

23 forae(t) *R* reuocato sanguine cum *Fr. m. pr. et Gud. R* et hic et lib. XVII § 80, at reuocato a sanguine *rell. utroque loco et omnes cum R lib. XVIII § 108. 201. 253* et sic *Med. Rom. Ver. (deficit Pal.)* sanguine ^t ucri *Rr*

p. 822. 23 P.

p. 407—409 K.

Qui mare, qui terras omni ditione tenerent,
Pollicitus:

'tenerent' enim confirmative dixit; est quando suadentes hoc utimur, ut si dicam 'prodest ut legas'; est quando imperantes, ut 'ne dicas', 'ne facias', in quo nec eget alio verbo; est | quando ostendentes potuisse fieri, nisi quid impedimento fuisset, ut 'facerem, si placuisset', 'dicerem, si licuisset'. possunt fortassis praeterea perspicaciter inquirentibus et aliae praedicti modi significationes inveniri.

Infinitus est, qui et personis et numeris deficit, unde et nomen accepit infiniti, quod nec personas nec numeros definit et eget uno ex quatuor supra dictis modis, ut significet aliquid perfectum, ut 'legere proprio, legere propria, utinam legere properarem, cum legere properem'.

Impersonale autem verbum suae cuiusdam est significationis et solet vel a neutris activam vel absolutam vim habentibus, non tamen passivam, plerumque nasci, ut 'statur', 'curritur', 'vivitur', 'ambulator', vel ab activis, ut 'amatur', 'legitur', a passivis vero vel communibus vel dependentibus numquam, nisi ab uno 'miseror miseret', sed magis id quoque a 'miserere' est. vetustissimi enim pro 'miseror' 'miserere' dicebant, sicut diversis supra ostendimus usibus.

Supina vel participialia cum nec personas discernant et temporibus careant, quibus sine verbum esse non potest, et casus assumant et praepositionibus separatis adiungantur, sine dubio mihi nomina videntur esse, quae tamen loco infinitorum ponuntur tam activorum quam passivorum. nec per se ea solum || posita pro infinitis accipiuntur, sed etiam eiusdem formae indubitabilia nomina aliis adiuncta nominibus secundum eundem casum, ut Cicero in I invectivarum: nihil hic munitissimus habendi senatus locus, id est 'tutus habere senatum', ἀσφαλῆς ἔχειν τὴν σύγκλητον. inter mobilia tamen nomina eiusdem formae et haec (id

I omnis Fr. m. pr. omnes Ver. Fr. m. alt. dictione Rr ditione GL ditione DH Rom.

(Ver.?) 5 facies R in qua K quo nec add. r verbo alio G 6 placuisset GL dicerem om. L 7 licuisset G fortassis GL alia G 8 inveniri. Quare infinitus. Infinitus GL inveniri. quare infinitivus. Infinitivus K 9 Infinitivus

DHr 12 properarem] properare H 13 Impersonale K Impersonale B autem om. BDHGLK est om. G 15 ut statur add. d 17 *ab uno (h) D ut miseror B miseret] miseretur GLK uel miseret al. m. in mg. K 20 Sopina quae

nos gerundia dicimus uel (uel om. G) participalia (participalia K) GLK participalia r 21 a quibus Rr non potest — adiungantur in litura d adsumat B

22 adiungantur ex adiunguntur corr. B esse nomina videntur DHGL nomina esse videntur BK 23 tamen] tantum B infinitivorum G 25 indubitabilia G

26 Cic. in Catil. or. I 1, 1 invectivarum] r inuectiuarum K inuerrinarum R nihil K hic] enim DHGLK enim hic B 27 totus Rr haber* L haberi l ἀσφαλῆς — amandi om. D add. d ἀσφαλῆς RDH GK εχειν ni f. L εκεθαί

l 28 TEN R TIN D THH K THN CΥΓΚΛΗΤΟΝ in litura l CΥΓΚΛΗΤΟΝ H CΥΓΚΛΗΤΟΝ Rr CΥΚΛΗΤΟΝ GK CICKΛΗΤΟΝ D. tamen supradicta nomina Dd haec est id est H

p. 823 P.

p. 409. 10 K.

est supina) hoc interest, quod haec, sive ab activis sive a communibus nascantur, communem habent significationem, ut 'amandi', τοῦ φιλητέου, id est 'τοῦ φιλεῖν' καὶ 'τοῦ φιλεῖσθαι', illa vero passivam solam, ut 'amandus', ὁ φιλητέος, id est 'qui debet amari', 'amanda', φιλητέα, 'amandum', φιλητέον; et quod supina, cum sint generis neutri et semper singularia, coniunguntur diversis generibus et numeris, ut 'amando virum' et 'amando mulierem' et 'amando pueros'; et illis casibus adiunguntur, quibus et verbum, sicut supra quoque docuimus, ut 'noceo tibi, nocendi 71 causa tibi, nocendo tibi, nocendum tibi'. quod autem praepositionibus separatis coniunguntur, quod verbi non est, ostendit usus. Cicero pro Milone: huius ergo interfector si esset, in confitendo. idem in III Verrinarum: a quo pecuniam ob absolvendum acceperas. Virgilius in bucolico:

Et potum pastas age, Tityre, et inter agendum

Occursare capro, cornu ferit ille, caveto.

idem in III georgicon:

namque ante domandum

Ingentes tollent animos.

et ostendunt ipsae praepositiones sive adverbia praepositiva, in o quidem terminationem ablativi esse, in 'um' vero accusativi, quibus et adiunguntur, in i vero genetivi, cui numquam praeponuntur separatae. illud tamen sciendum, quod in o supina tam corripiunt quam producunt auctores more verborum sive adverbiorum in o terminantium. Alphius Avitus in II excellentium:

2 nascantur] l nascuntur L TOY ΦΙΑΝΤΕΟΥ G TOI ΦΙΑΝΤΕΟΥ H TOT ΦΙΑΛΗΘΕΟΥ
L ΦΙΑΛΗΘΕΟΥ l, quae et hoc add. et sqq. usque ad φιλεῖσθαι 3 ΤΩΥ R ΦΙΑΗΝ
B ΦΙΑΕΙΝ G ΦΙΑΕΒΙΝ H ΦΙΑ***ΕΙΝ (AN?) l ΦΙΑCΙΝ K καὶ om. K καὶ τοῦ] ΚΑΥ B
ΦΙΑΗCΘΑΙ B ΦΙΑΕΤCΕΑΙ Rr ΦΙΑΕΙCΕΑΙ HGK ΦΙΑΑΕΙCΦΑΙ D 4 οΦΙΑΕΘΕΟC Rr οΦΙ-
ΑΝΘΕΟC HGK οΦΙΑΛΗΘΕΟC D οΦΙΑΛΑΝΘΕΟC in lit. l amanda] amando GLK ΦΙ-
ΛΕΘΕΑ Rr ΦΙΑΝΘΕΑ H ΦΙΑΛΑΝΘΕΩ L οΦΙΑΝΘΕΑ G οΦΙΑΝΤΕΑ K 5 ΦΙΑΛΗΘΕΟΝ R ΦΙΑΝ-
ΤΕΟΝ HK ΦΙΑΛΑΝΘΕΟΝ L ΦΙΑΝΘΕΟΝ G 7 et illis] R et quod illis rell. adiungitur
RBGL 8 et om. GLK add. k supra quoque in lit. et ad mg. b 9 causa uel
nocendo K nocendum tibi om. R 10 coniunguntur] rh coniungitur RBDGLK

uerbio Rr non ostendit H Cic. pro Mil. or. 29, 79 11 Cic. in Verr. or.
II II 32, 78 12 uerinarum G acceperis Cicero 13 Verg. ecl. 9, 24 sq.

14 *pastas (e) Med. tityre R tityre GK tetyre L 15 capre Med. ferit] d
et sic quoque Med. e corr. feret D Med. m. pr. 16 Verg. georg. III 206 sq. 17

domantū Med. 18 ingentis Med. Pal. Rom. Fr. tollent] h tellent ni f. H tol-
lunt Heidelberg. cum aliquot codd. Verg. 20 et om. GLK 21 cui add. d separ-
atae] r separate RH 22 in sopino .o. GL 23 Alphius] r aluius R halphius G
Alphius Avitus in II excellentium] v. anth. Lat. Burmanni II 267 et H. Meyeri n.
125 t. I p. 45 sq., Wernsdorfium poet. Lat. min. III p. xxxi sqq. Lachmanni in Ter.
Maur. praef. p. xii haultus D haultus L habitus GLK

p. 823. 24 P.

p. 410. 11 K.

Tum literator creditos
 Ludo Faliscum liberos
 Causatus in campi patens
 Extraque muri ducere,
 5 Spatiandō paulatim trahit
 Hostilis ad valli latus.

sunt enim dimetri iambici. Iuvenalis || in I:

Plurimus hic aeger moritur vigilandō; sed illum
 Languorem peperit cibus imperfectus et haerens.

10

DE SPECIE VERBORVM.

Species sunt verborum duae, primitiva et derivativa, quae inveniuntur XIII 72 fere in omnibus partibus orationis. est igitur primitiva, quae primam positionem ab ipsa natura accepit, ut 'lego', 'ferveo', 'domo', 'facio', 'garrus', 'albo'; derivativa, quae a positivis derivantur, ut 'lectorius', 'fervesco', 'domitus', 'faciosus', 'garrulus', 'albus'.

Sunt igitur derivativorum diversae species, ut inchoativa, quae initium actus vel passionis significat, ut 'caleo calesco', 'horreo horresco', 'tabeo tabesco', quae plerumque a neutris absolutam vel intrinsecus natam | significantibus passionem, quam Graeci *ἀντοπάθειαν* dicunt, derivatur, ut
 20 'rubeo rubesco', 'paleo pallesco', 'marceo marcesco', 'areo aresco', 'luceo lucesco', 'pateo patesco'. ideo autem diximus 'plerumque', quia inveniuntur etiam ex aliis verbis, sed raro, ut 'cupio cupisco' - Cicero in oratore: divino aliquo animi motu maiora concupiscat. Virgilius in IIII georgicon:

1 litteratus LK literatus G litterator in rasura H creditos] Andr. Schottus ad Aurel. Vict., qui dicitur, de vir. ill. c. 23, Salmasius ad Florum I 12, 5 creditus RBHGLK creditur D 2 facilis cum Rr falis (fallis k) cum liberis LK 4 extraque] ex utraque GL extraque Lachmannus praesente quodammodo Meyero l. l. ann. I 64 extrā muriq. H 5 patiendo G patiendo L palatum R 6 hostilis] om.

K^h ostilis R uali G ualli* (s) B 7 Iuv. sat. I 3, 232 sq. 8 Plurimus] r Plurimum R uigelando K illum v. § 44 9 languorem GL et ex languem

corr. B imperfectus RGLK et haerens om. DHGLK 10 DE SPECIE^B VERBORVM. Rr CXPΞI. INCIP DE SPECIE VERBORV B incipit de speciebus uerborum sed primum de inchoatiuis D inscr. om. L 11 deritiua D fere in omnibus inueniuntur

(in in mg. add. b) Bb 12 primitiua Dd 13 accipit L 14 derivatur BL

15 facesco B 16 igitur] ergo DK 17 calesco Hh 18 plurūque B 19 ad voc. passionem in mg. Ag in li de ci di pathos graece passio di. K v. Augustin.

de civ. dei VIII 16 ΛΥΤΩΠΑΘΕΙΑΝ Rr ΑΙΤΩΠΑΘΕΙΑΝ B diriuantur GLd derivantur H dirinat Quorum pleraque secundae sunt coniugationis ut rubeo B 20 post rubesco: ardeo ardesco add. K macesco R 21 plerumque] rd pleraque RBD 22 uerbis om. HGLK post cupisco excidit f. scio sciscō Cic. orat. 13, 41 23 diuino ex deuino corr. B animi d animo BDEHGK concupiscam Heidelb. et al. codd. Krehlii v. § 81 24 Verg. georg. IIII 69 sq. Continuoque animos uolgi et trepidantia bello | Corda licet longe praesciscere; regum petitum est ex regibus v. 68

animosaque regum

Corda licet longe praesciscere -,
 'dormio dormisco', 'sentio sentisco' - Terentius in adelphis:
 hoc villi edormiscam.

idem in heautontimorumenō:

ne tu id persentisceres -,

'labo labasco' - idem in eunucho:

Labascit victus uno verbo -,

'integro integrasco' - idem in Andria:

vah perii, hoc malum integrascit -.

et notandum, quod in passiva significatione positum est inchoativum, cum
 73 primitivum eius activum sit. similiter 'hio hisco', 'amo amasco', 'miser-
 reor miserescō' (sed magis a 'misereo' est, quō vetustissimi sunt usi, ut
 supra dictum est. Ennius in V annalium:

Cogebant hosteis lacrimantes, ut misererent.

ex quo impersonale est 'miseret' et 'miseretur'. Lucius Crassus in
 legis Serviliae suasionē: neque me minus vestri quam | mei
 miserebitur. nam a 'misererō', quod est deponens, nec inchoativum in
 o desinens nec impersona||le posset nasci), 'vivo vivisco', unde 'revi-
 visco'. Terentius in hecyrā:

Ille reviviscet †. nūquam.

'vesperasco' quoque videtur quasi a 'vespero vespas' verbo derivari.

1 animo aq̄e rugam R 3 Ter. adelph. V 2, 11 edormiscam hoc villi
 (uilli, lli forte, ut vid., eraso, Bemb. vini Bas.) et sic lib. XVIII § 128 uille
 GLK uill** H *dormiscam (v) H dormiscam LK 5 Idem R Ter. heauton-
 tim. III 5, 21 cautontimorumenō RB heatontimorumenō GL heutontimorumenō K

6 Nec in DHGK id om. K praesentisceres LK persentis persentisceres H
 persentis persentisceres B 7 Ter. eunuch. 12, 98 eunacho L iunuchō K 8 lauasit
 K victus uno verbo] r uictus uno uerbo uictus (uictus R) RBDHGL victus (, victus,
 Benteius) uno verbo quam cito Terentius 9 Integro integrasco G Ter. Andr. III 1
 2, 5 10 uach L malum integrascit quam cito LK et in mg. d cf. l. Ter. praece-
 dentem malum ut integrascit quam cito G 11 in om. GLK 12 Similit' R

ad hio hisco in mg. probus. est uerbum praeterea hio hias ex quo frequatium hiato.
 as inchoatium uero hisco .is. sed quanquam ita esse (l. sese) habet tamen plus in-
 esse in eo uidetur quod est hiscere quam hiatare rī k. 'hio' quidem 'inhio hiaui in-
 hiaui' Probus ponit inst. gram. II 3, 6 p. 1482 Putsch., sed rell. apud eum nullum
 apparet uestigium, ut haec ad posteriorem aliquem huius nominis grammaticum uideantur
 pertinere, f. ad presbyterum illum s. VIII Moguntinum († a. 859) a Lupo Ferrariensi
 ep. 20 et 34 l., de quo cf. Baluzium in opp. Lupi ed. alt. Antwerp. 1710 p. 354 14
 Enn. ann. V 15 E. S. fr. v p. 28. XLVII Vahl. 15 hostes BGLK h^ostes Rr hostis

DH miserent Dd mi^osererent(s) H 16 impersonale B miseret G Lucilius R
 L. Licinii Crassi in legis Serviliae suasionē or.: v. Meyerum l. l. p. 299 sqq., ubi hic l.
 inuenitur p. 301 crasus RG cras^{us} intellegis seruiliae(s) K 18 miserō B

19 impersonale B posset H posset nasci uiuo in lit. B uiuesco B uiu^oasco
 Hh reuiuesco B reuisco G 20 Terent. hec. III 5. 15 Ille reuiuescet (reuiuescet
 Bemb.) iam nunquam haecyra R haecyra D echyra BH echira LK echra G 21 re-
 uiuescet B cum Bemb.: at Priscianum certe ita scribere non potuisse docent sqq. 22
 deriuari. inchoatiua. omnia H

p. 825. P.

p. 412. 13 K.

omnia tamen ea (id est inchoativa) secundae personae primitivi addita 'co' fiunt: 'labas labasco', 'ferves fervesco', 'cupis cupisco', 'scis scisco'. excipitur 'hio hias', quod 'hisco', non 'hiasco' facit, ex quo Virgilius compositum protulit in I Aeneidos:

6 Accipiunt inimicum imbrem rimisque fatiscunt.
idem in eodem:

Hi summo in fluctu pendent, his unda dehiscens.
vetustissimi tamen 'fatiscor' et 'fessus' dicebant, ex quo 'defetiscor defessus', quod quidam a 'fateor' esse derivatum volunt.

10 Est altera species derivativorum in 'urio' desinens, quae a participio 74 praeteriti temporis solet fieri sive a supino in u terminante assumptione 'rio', ut 'lectus' participium, 'lectu' supinum, ex his 'lecturio', 'esus esu esurio', 'mictu micturio', 'partu parturio', 'amatu amaturio', 'nuptu nupturio', 'dictatu dictaturio'. meditationem tamen significat haec forma, 15 unde et 'meditativa' nominatur, et est quartae coniugationis, quomodo et inchoativa tertiae. sciendum tamen, quod inveniuntur quaedam positiva inchoativorum formam habentia, non tamen etiam meditativorum, ut 'qui-escor', 'pasco', 'compesco', 'disco', 'posco'.

Est alia species derivativorum in 'to' vel 'so' vel 'xo' desinens, quae 20 frequentiam actus significant faciuntque plerumque ex se | passiva: nam inchoativa et meditativa magis neutra sunt. ea quoque (id est frequentativa) plerumque a supinis derivantur mutatione extremae u in o, ut 'scriptu scripto', 'dictu dicto', 'cursu curso', 'domitu domito', 'nexu nexo', 'flexu flexo'. sin autem sint primae coniugationis et habeant paenultimam 25 a, mutant eam quoque in i correptam, ut 'imperatu imperito', 'rogatu

1 ea Id est inchoativa *B sed ex corr. in ras.* ea inchoat. *scripserat pr. m.* saecundae *R* 2 ut labas *DHGLK et, labas ex labos corr., B* labasco *Rr* scis*
B 3 hio om. *HGLK Verg. Aen. I 123 (deficit Pal.)* 4 aaeido *Rr* aeneid*
(i) *D* 5 remisique *RLK et sic m. pr. Med. remisique G* fatiscunt] h fatescunt
H fat]hiscunt *Kk* 6 *Verg. Aen. I 106 (deficit Pal.)* 7 una *Dd* 8 fesus
GLK fesus K* defetiscor] rd fetiscor *R* defitiscor *DL* deficiscor *G* difetiscor *K*
defesus *G* defesus *LK* 9 quidam] r quidem *R* derivativum *H* derivativum *L*
11 solet fieri] om. *GL* fit *K* in supino *Rr* terminante uenit *l* adsumptione *B* assumptione *D* assumptione *L* 12 ex his *R* ex his lecturio] unde uenit lecturio a participio praeteriti temporis uel (uel *spscr. in K*) supino addita rio ex his lecturio *GLK* esus om. *K* essus essu essurio (esurio *l*) *GL* 13 essu essurio *K*
14 tamen] tantum in *mg. k* 15 nominatur] r nominatur *R* 17 inchoativorum ex inchoatiuarum corr. *L* quiesco *K* 18 compesco *GL* compesco *K* posco] ex corr. h suesco *GL* suesco *Kk* 19 alia] altera *L* uel in so uel in xo *GL*.
20 significant actus *K* significat facitque *D* 21 et neutra sunt magis *K* frequentativa *D* 24 flexu flexo om. *R* flexo *H* sin] r Sint *R* sint] om. *G*
add. *g* sunt *Kd* et] ut *D* habent *H* 25 a mutantem quoque *L* imperat
imperato *Rr*

p. 825. 26 P.

p. 413. 14 K.

rogito', 'volatu volito'. ideo autem diximus, 'plerumque' a supinis ea derivari, quia in 'gi' terminantia praeteritum a praesentis secunda persona abiecta s et addita. 'to' faciunt frequentativum, ut 'lego legi, legis legito', 'fugio fugi, fugis fugito', 'ago egi, agis agito', 'cogo coegi, cogis cogito'. unde 'mergo', quia 'mersi' facit, superiorum servat regulam, id est a supino facit frequentativum: 'mersu, merso mersas'. 'quaero' 'quaerito' differentiae causa facit, quia a 'quaeso quaesito' fit. 'scitor scitaris' notandum, quomodo et 'sciscitor sciscitaris', quod a primitivo activo deponentia sunt nata. Virgilius in II Aeneidos:

Tum vero ardemus scitari et quaerere causas.

Terentius in eunucho:

Nisi quicquid est, procul hinc libet . . . sciscitari.

'nosco' quoque 'noscito' facit. Livius in III ab urbe condita: circumspectare omnibus fori partibus senatorem raroque usquam noscitare. dicitur tamen etiam 'noto notas', in quo similiter est notandum, quod, cum a nōto sit derivatum, corripuit tamen paenultima; nec mirum, cum composita a 'nōtus' est quando mutant o in i correptam, ut 'agnītus', 'cognītus', cum 'ignōtus' servavit | o. Iuvenalis in V:

Nōta mathematicis genesis tua.

Virgilius in bucolico:

namque nōtavi

Ipsē locum, aerae quo congregere palumbes.

sunt tamen quaedam deficientia in supinis, quae raro faciunt frequentativa, ut 'aegreo aegresco' et 'aegroto'. Virgilius in XII:

1 dicimus L 2 qua Dd secunda r persona add. k 3 adiecta s & dicta to Rr legi om. K 5 facit superiorum] b faci***superiorum B post facit sqq. — supinō facit om. D add. d 6 frequentivum K 7 quaeso] k quaesso L quesso G querito K quaesito] rk quaesitū R quesito G quaesito L qrito K 8 notandum (n) L et add. r scitor scitaris Dd actiuo] r activa R post actiuo deficit H usque ad vocc. in adverbio possunt et § 100, quae omnia sex foliis a saec. XIII m. addita sunt, cuius lectiones describere operae pretium non est a] sciscitari 9 Verg. Aen. II 105 aeneidis D 10 Tum] r Tunc R scitari Rr sciscitari B scithari Med. et quaerere] exquerere R causas] Pal. m. alt. casus m. pr. 11 Ter. eunuch. III 4, 10 eunicho D eunacho L iuncho K 12 quicquid] d quidquid D cum Bemb. et ipso Terentio lubet prius quid sit sciscitari Terentius sciscitaris B 13 Liv. ab u. c. lib. III 38, 9 circumspectare L circumspectaret omnibus patribus (om. fori; fori partibus m. alt.) Liv. Paris. 14 senatorem] r senatorum Rb senato*** B 15 &iā ex &*** corr. B n*as (a) D 16 est om. L n*to (a) Dd notu l noto notas B sit] fit G diriuatium GL 17 composita B 18 ignotus] in notus B Iuv. sat. V 14, 248 19 V] Krehlius II 529 II libri 20 matematicis Dd genesis (in mg. genesis) L 21 Verg. ecl. 3, 69 23 aereae L aerae G quo congregere ex quocū gessere corr. B congerere L 24 frequentia K 25 et egresso et Rr ut uirgilius D Verg. Aen. XII 46

aegrescitque medendo.

et sunt omnia frequentativa primae coniugationis et servant significationem primitivorum, quamvis videantur quaedam ex his in alium sensum transire, ut 'traho tracto', 'cogo cogito', 'dico dicto'; sed si quis attentius inspiciat, non penitus absistunt neque haec a primitivorum significatione. notandum tamen etiam 'sector sectaris', quod differentiae causa puto per syncopam u paenultima prolatum, ne nomen putetur, si 'secutor' diceremus, cum supinum primitivi eius 'secutum' est. rare tamen derivationes huiusmodi specierum fiunt a verbis in 'or' desinentibus.

10 Sunt praeterea aliae species derivativorum variae tam terminationis quam significationis, ut a 'video' 'viso visis', id est 'cupio videre'. Virgilius in VIII:

Nam memini Hesionae visentem regna sororis
Laomedontiaden Priamum,

15 'visentem' dixit pro 'cupientem videre', quod Graeci dicunt ὀψιῶντα. simili est 'facio facesso', 'capiο capesso', 'lacero lacesso', 'arceo arcesso', 'accio accerso', quae non esse frequentativa coniugatio ostendit. possumus tamen ea non incongrue desiderativa nominare.

Sunt alia in 'lo' desinentia, quae diminutiva ipse sensus ostendit, 20 quod apud Graecos in verbis inveniri non potest, ut a 'sorbeo sorbillo', 'garrio garrulo', 'calvo cavillo' pro 'calvillo', cuius primitivum Sallustius in III historiarum ponit: calvi ratus.

Sunt et aliae derivationes diversas terminationes habentes tam a nominibus quam a verbis nascentium verborum, ut a patre 'patrisso', a Graeco 25 'graecisso' et 'graecor', a grege 'grego', a philosopho 'philosophor philosopharis', a poeta 'poetor poetaris'.

1 aegrescitque medendo] ardescitque tuendo *Med.* 2 primitivorum significationem *K* 3 quam^{uis} *Kk* transire utraho *R* 4 trao *Dd* traho tracto *L* attentius *D* 5 neque *eras. in L om. K* 7 putaretur *r* si secutor *ex corr. in ras. B* 8 eius primitivi *l* secutum] secutu *BGLd* secuti *D* Rarae *LK* Raro *Drb* 10 DE DESIDERATIVIS VERBIS *in mg. D* 11 *Verg. Aen. VIII 157 sq.* 12 haesoniae *Rr* haesione *DG* hesione *B* haesionae *LK* cum *Pal.* hesioneⁿ *Med.* Hesionae *Rom.* 14 laomedontiaden] *d* laomedontiadem *B* laomedontiaden *D* laomedontiadem *K* lami-dontiaden *GL* 15 ὀψιῶντα] *B* οψιῶντα *R* οψιῶντα *G* οψιῶντα *L* οψιῶντα vel οψιῶντα 16 Simile est *ex corr. d* lacesco *Rr* arcesco *Rr* 17 accio *add. r* accesso *Rr* acerso *K* coiugatio *G* 18 incongrue *B* 19 di-plenae esse significationis *Rr* post diminutiva: planae significationis *add. D* esse plenae significationis *GK* esse planae significationis *L* esse plane significationis *B* 20 sor-bilo (1) *L* 21 garrulo. *ΑΓΑΡΩ.* Caluo *B* cauvillo (1) pro *K* num cauillor pro cauillor? *Sall. hist. III 96 p. 299 Kr.*; contra ille calui ratus quaerit extis, num somnio portenderetur thesaurus *Eutyph. p. 2182 (80) P. 195 L. cf. tib. X § 13 Non. 7, 8* 22 .UI. *GL* 23 Sunt aliae *G* 24 ag̃cisso *K* 25 a grege grego *om. LK* 26 petor *Rr*

p. 827. 28 P.

p. 415. 16 K.

In 'co', ut 'albo albas albico'. Horatius in primo carminum:

Nec prata canis albicant pruinis.

similiter 'vello vellico', 'fodio fodico', itidem 'nutrio nutrico' et 'nutricor'. Cicero in II de natura deorum: omniaque sicut membra et partes suas nutricatur et continet. nec mirum, Cicero-5 nem 'nutricatur' pro 'nutricat' dixisse, cum Virgilius quoque georgicon II:

Hoc pinguem et placitam paci nutritor olivam.

Impersonalia quoque omnia vel ab activis vel a neutris derivantur, ut supra diximus, ut 'amo amatur', 'lego legitur', 'sto statur', 'misereo' ant-10 tique 'miseret', similiter 'placeo placet'. sic antiquissimorum consuetudine a 'paeniteo paenitet', a 'taedeo taedet', 'pigeo piget', 'pudeo pudet', 'liceo licet', 'oporteo oportet'. Caelius in V: morbosum fac-78 tum, ut ea | quae oportuerint facta non sint. et sciendum, quod omnia impersonalia tertiae passivorum personae voces habent exceptis 15 supra dictis et aliis paucis, ut 'evenit', 'vacat', 'contingit', 'accidit', 'liquet'.

Sunt alia verba, quae ex verbalibus nascuntur nominibus vel ex participiis, ut a 'rego rex', a rege 'regno'; a 'ducor ductus', a quo 'ducto'; a 'legor lectus', a quo 'lecturio' et 'lectito', de quibus supra docuimus. 20 et sciendum, quod frequenter apud Graecos ex nominibus dignitatum solent derivari verba, quae actum vel administrationem ipsius dignitatis significant, ut 'οἰκονόμος οἰκονομῶ', 'πρύτανις πρυτανεύω'. apud Latinos autem dignitatum nomina pleraque ex verbis vel nominibus nascuntur, quae faciunt verba, ut 'consul' a consulendo, 'dictator' autem a dictando, 25 'quaestor' a quaestu et 'aedilis' ab aedibus, 'praetor' a praecundo, 'ductor' a ducendo, 'imperator' ab imperando. ergo 'rex' solum, quod

1 *Hor. carm.* I 4, 4 primo] r prima R 2 Nec prata canis] Alti montes
 B 3 'vello ex corr. r itidem] r om. GLK idem R 4 *Cic. de nat. deor.* II
 34, 86 Cicero de natura in II. deorum K omniaque] r omnia quae RBDGL
 mbra D nutritur libri nonnulli Cic. dett. 5 *Verg. georg.* II 425 cf. § 24
 georeon Rr georgicorum GLK 8 pingem K placitam] r placidam R nutri-
 tor] k nutritur GLK 9 DE IMPERS in mg. r Impersonalia et sic semper B di-
 riuantur (sic) add. g 10 amator Rr legitur Rr stato Dd antiqui BK 11
 misseret G antiquissimorum Rr 12 paeniteo Rr 13 liceo Dd liqueo li-
 quet GL coelius Rr Caelius D coelius K Coelii *Antip. hist. lib. V fr. p. 192*
Kr. fr. 45 p. 319 Roth. cf. B. A. Nautae de L. Coelio Antipatro disput. fr. 22 p.
37 sq. 14 oportuerant L 16 vacat] rb uocat RB contingit GL 17 licet
 L licet K 18 et alia Dr uerbalibus B nascuntur] r noscuntur R 19 ut
 rego Rr a rege] a rege r 22 uerba diriuari G administrationem] d amnis-
 trationem D administrationem GL 23 οἰκονομος Rr οἰκονομος K οἰκονομο
 G οἰκονομο BL πρύτανις] om. GLK πριτανις b πρυτανειω D πριτανειω BK
 24 autem om. DGLK 26 et om. DG praecundo Rr 27 doctor R

p. 828 P.

p. 416. 17 K.

a regendo nascitur, peperit ex sese aliud verbum 'regno'. a vilico etiam 'vilico' vel 'vilicor' dicebant antiqui. Cato in oratione, quae inscribitur uti basilica aedificetur: antequam is vilicare coepit. Atta in tirone proficiscente:

5 pater vilicatur tuus, iam mater vilica est.

a metallorum quoque nominibus solent nasci verba, ut ab auro 'auro auroras'; ab aere 'aero aeris', unde 'auratus' et 'aeratus'. Persius:

et veri speciem dinoscere calles,

Ne qua subaerato mendosum tinniat auro?

10 et a multis aliis nominibus invenimus verba derivari, ut a cornice 'cornicor' et a frutice 'fruticor'. Persius:

Nescio quid tecum grave cornicaris | inepte.

Iuvenalis in IIII:

Sed fruticante pilo neglecta et squalida crura.

15 a philosopho quoque 'philosophor philosopharis' et ab architecto 'architector architectaris', a patre 'patro patras' et 'patrisso', a Graeco 'graecisso', a spuma 'spumo', ab unda 'undo, abundo, inundo', ab aqua 'aquor aquaris' - Virgilius in IIII georgicon:

Sed circum tutae sub moenibus urbis aquantur - ,

20 a frumento 'frumentor frumentaris', a pabulo 'pabulor pabularis', ab antiquo 'antiquo antiquas' [id est 'infirmo'], 'heres exheredo', 'Graecus graecor graecaris', a vespera 'vesperasco', a luce 'luceo', a nocte 'pernocto', a mare vel marito 'marito maritas', ab hieme 'hiemo hiemas', a fortuna 'fortuno fortunas' - Persius:

Mercuriumque

Accersis fibra. da fortunare penates - ,

1 perpeperit K ex se DGLK post regno in ras. vilicus auctor uille uel
b m. rec. .1 1 1

propriae uille guernator. A uilico B uilico etiam uilico uel uilicor Kk 2 *Caton. or. uti basilica aedificetur: or. 44 ap. Meyerum orr. R. fr. p. 81 sq.* 3 ut GK
bassilica K aedificatur GLK ante quamuis uilicare G is] his Rr autem L
uilificare K caepit D 4 *Attae tiron. proficisc. fr. p. 101 Both. p. 162 Neuk. p. 139 Ribb.* tyrone r 5 vilicatur]rd uilicator RD uilificatur K uilicata est Dd
6 alterum auro add. r 7 ere D aeris ex aeris corr. B eratus D
Pers. sat. 5, 105 sq. 8 uerri Rr uiri K ueris Pers. *Montepess. alter speciem] Montepess. alter specimen rell. libri Pers. opt. calles] r callo R, quod in f. v. praecedentis pro talo praebet Montep. pr. callis B 9 tinniat] sic cum Persio etiam § 103 et de XII vs. Aen. § 15 p. 1220 P. 13 L.; ex tinniat corr. b tinniet R*

10 inuenimus om. B 11 frutice K Pers. sat. 5, 12 13 Iuv. sat. IIII 9, 15
III] ** III. R III. BGL 14 fruticante Rr frutificante Pith. cum parte al.
codd. Iuv. neglecta] r neglecta RGLK scalida K 15 philosopho] philoso D
philopharis R 17 a spuma aspumo G ab unda] ex abundo corr. B
abundo om. L aquaris unde uer G 18 Verg. georg. IIII 193 III. B
19 totae Pal. sub] pro RBL aequantur Med. 20 pabulo] r pabula R
alterum antiquo add. r 21 heres] B haeres rell. exhaeredo RGL 22 luce]
ex luce* (o?) corr. B pernocto] per[nocte B 23 vel marito] r uel a marito R
fortuna fortunato .as K 24 Pers. sat. 2, 44 sq. 26 accersis] sic etiam Mon-

tep. alter et al. codd. Persii acersis K acersis RrD accessis Pers. *Montep. pr. Vat. fibram Montep. alter de Vat. fortunare K penatis Montep. alter*

p. 828. 29 P.

p. 417. 18 K.

80 a Baccho 'bacchor baccharis', a lympha 'lymphor lympharis'. artium vero nomina tam apud Graecos pleraque quam apud nos omnia post verba naturaliter sunt accipienda. 'doceo' post 'doctor', 'profiteor' post 'professor', 'suo' post 'sutor', 'scribo' post 'scriptor', 'oro' post 'orator'. et sunt fere omnia professionum nomina apud Latinos verbalia et in 'or' desinunt; nam 'grammaticus' et 'philosophus' et 'architectus' et 'sophista' et 'poeta' Graeca sunt; itaque ex nominibus ipsis habent verba apud Graecos, unde nos quoque 'philosophor', 'architector', 'poetor' in usu habuimus. Ennius:

Numquam poetor nisi si podager.

omnia quoque, quae ex ipso actu agentibus imponuntur, ex verbis nomina, non ex nominibus verba perficiunt, ut 'amo amator', 'moneo monitor', 'curro cursor', 'lego lector'; 'impero' similiter 'imperator', 'consulo consultor', 'duco ductor'; ex his quaedam dignitatum quoque inveniuntur, ut 'imperator', 'ductor'.

Ab adverbis etiam et praepositionibus inveniuntur derivativa verba, ut 'perendie perendino', 'cras', ex quo 'crastinus' et 'procrastino procrastinas', 'intra' vel 'intro', hinc 'intro intras', 'supra' vel 'super supero superas'.

DE FIGURA.

XV 81 Figura quoque accidit verbo, quomodo nomini. alia enim verborum sunt simplicia, ut 'cupio', 'taceo', alia composita, ut 'concupio', 'conticeo', alia decomposita, id est a compositis derivata, ut 'concupisco', 'conticesco'. Cicero in oratore: divino aliquo animi motu maiora concupiscam. inveniuntur tamen quaedam verba etiam ex tribus partibus composita, ut 'perterrefacio'. sunt alia, quae in compositione mutant coniugationes, ut 'do das', 'reddo reddis', 'prodo prodis'; 'facio facis', 'amplifico amplificas'; 'pello pellis', 'compello compellis' et 'compellas',

1 bacho GK bachor GK bacharis RG .ris K limpha limphor limpharis libri 2 pleraque R omnia om. B 3 profiteor L profesor G scripo K 5 professionum G uerbialia et sic semper B 7 ex] et K ipsis

Dd habent] int̄ (i. e. inter, pro hnt) D 8 poetar hic, non in ipso versu. K Ennius] inter sat. lib. III (Scipionis) reliquias Th. Hugio auctore posuit Vahlenius

fr. II p. 155 10 si add. Vahlenius, om. libri 11 omnia] Nomina GL Nomina Kk imponuntur B nomina h. l. om. GLK in mg. al. m. add. in K 12 perficiunt] perficiuntur ex p̄ficiuntur corr. B proficiuntur d 13 curro] curror B cursu D curro — consultor om. R consulator G 14 dignitatum DGrb post inveniuntur sqq. usque ad inveniuntur om. R add. r ut add. b ut imperator ductor add. k 17 perendiae D 20 DE FIGURIS B Incipit de figura. D de figura uerborum. GL 21 itaque K alia* enim (e) R 22 post composita: ut — decomposita om. G add. g conticeo g 24 Cic. orat. 13, 41 animi ex animo corr. LK 25 concupiscam] h. l. libri mei omnes praeter novicium cod. H scriptorem et Heidelbergensis teste Lind. concupiscat Lips. 2 Krehlii et H, qui hoc etiam loco ei est 'neterrimus cod. Luth.' et sic § 72 omnes cum ipso Cicerone 26 compositionem R 27 coniugationes G prodo prodis] r pro reddo pro reddis R

p. 829. 30 P.

p. 418. 19 K.

'appello appellis' et 'appellas'. sed in his (id est a 'pello' compositis) significatio cum coniugatione variatur, et fortassis, quomodo 'mando mandis' et 'mandas', 'dico dicis' et 'dicas', sic etiam 'pello pellis' et 'pellas' dictum est, sed nunc ~~in~~ usu simplex non est, quomodo nec 'fendo' nec 'aspicio' nec 'perio' nec 'fragor', ex quibus composita sunt multa, ut 'offendo', 'defendo', 'aspicio', 'respicio', 'suspicio', 'di|spicio', 'aperio', 'reperio', 'comperio', 'cooperio', 'suffragor', 'refragor'.

Inveniuntur quaedam, quae saepe non solum coniugationem, sed etiam 82 genus vel | significationem verbi permutant in compositione, ut 'sperno
10 spernis' activum, 'aspernor aspernaris' deponens; 'sentio' neutrum, 'as-
sentior' deponens, in quo coniugatio mansit - dicitur tamen et 'assentio' -;
'sedeo sedes' neutrum, 'insidior insidiaris' deponens - 'obsideo' vero et
'assideo' activa sunt, faciunt enim 'obsideo' et 'assideo', unde Sallus-
tius in IIII historiarum: Amisumque adsideri sine proelii
15 audiebat -; 'eo' et 'facio' neutrum, 'adeo', 'transeo', 'ineo', 'praetereo',
'subeo', 'circumeo', 'perficio', 'reficio', 'afficio', 'conficio' activa, faciunt
enim 'adeor', 'transeor', 'praetereor', 'ineor', 'subeor' - Iuvenalis
in V:

quod si subeuntur prospera castra - ,
20 'circumeor' - Cicero pro Cornelio: circumitis rostris eiceren-
tur lapidibus homines - , 'conficio', 'perficio', 'afficio'. nec non
ex neutris quaedam in compositione fiunt deponentia: 'facio' neutrum,
'versificor versificaris', 'gratificor gratificaris' deponentia - Cicero pro
Cornelio in I: num alicui gratificabatur aut homini aut or-
25 dini? - , in quibus etiam coniugatio est mutata, sicut in 'amplifico ampli-
ficas', 'aedifico aedificas', 'laetifico laetificas' - Lucanus in III:

1 apello apellis et apellas ^p ^p ^p *D* et *om. B* id est a pello] *r* idē appello *R* id est
appello *B* a pello *ex* pello *corr. K, ex* appello *L* 2 significatio *D* mando
mandis et mando mandas *B* 4 nunc *om. GLK* non est simplex *B* fendo] *r*
fundo *R* 6 defendo *G* suspici* *L* suspicio *r* despicio *B* 7 reperio
BLK cooperio] *om. RD* *add. r* et cooperio *Bd* sufragor *D* 8 saepe quae
L sepe non *G* sepaē *R* sepaē *r* 9 significationem *D* ^{actiunum} sperno spernis *Dd*
10 sententio *Dd* adsentio *B* 11 adsentio *B* 12 neutrum sedes *DGLK*.
13 assideo] *k* adsideo *B* absideo *GLK* actiua sunt *om. L* obsideo et as-
sideor] absideo et obsideo *K* assideo] adsideo *B* absideo *GL* unde *om. B*
unde et *GLK* *Sall. hist. IIII 1 p. 302 Kr.* 14 Amisumque] *K, Dousa* Amis-
sumque *libri vell.* assideri *RL* absideri *GK* proelis *K* praeliis *GL* proelis *D*
15 praetereo in eo *B* 16 circueo *GLK* reficio afficio] efficio afficio *et in*
mg. add. reficio *B* conficio *ex* conspicio *corr. K* actiua sunt. faciunt *G* 17
ineor praetereor *GLK* Inuenalis *D* *Iuv. sat. V 16, 2 cf. § 31* 19 propera
Rr 20 circueor *GLK* *Cic. pro Corn. or. I fr. 36 p. 451 Or.* cornilio *GK*
circuitis *GLK* eicerent *r* 21 ^h omnes *D* 22 fatio *D* neutrum. *K*
23 *Cic. pro Corn. or. I fr. 34 p. 451 Or.* 24 cornilio *G* cornilio *K* num *ex*
nam (a?) *corr. B* gratificabatur *Rr* ^h omni *D* ^{ordini} (h) *D* 26 edifico
edificas *D* letifico *D* letificas *RD* *Luc. Phars. III 48 sq.*

non illum gloria pulsi

Laetificat Magni -;

83 'sentio assentio' et 'assentior', 'assentor assentaris': 'aspicio aspicias', 'conspicor conspicaris' - Sallustius in Iugurthino -, 'suspicio suspicaris'; 'sterno sternis' activum, 'consternor consternaris' deponens - Sallustius in I historiatarum: equi sine rectoribus exterriti aut saucii consternantur -; 'medeor mederis', 'remedio remediaris' teste Capro. a 'fero' quoque activo et anomalo 'vociferor vociferaris', quod est primae coniugationis | deponens. 'plecto' activum, 'amplector' deponens. 'fio' passivam significationem habet, quamvis sit neutrum, 'suffio' ex eo compositum activam. unde Virgilius:

At suffire thymo cerasque recidere inanes
Quis dubitet?

In verbis compositis est quando Graeci extrinsecus faciunt declinationem ad similitudinem simplicium, ut est 'ἐπέπω ἤνεπον', 'καμύω ἐκάμυον', 'κάθημαι || ἐκάθημην', 'ἐνοχλῶ ἠνώχλου'; est tamen quando et intrinsecus declinant, ut 'καταγράφω κατέγραφον', 'περιγράφω περιέγραφον', 'ἀναγινώσκω ἀνεγίνωσκον'; apud Romanos vero semper intrinsecus fit declinatio, id est in ipsa iunctura sequentis verbi vel post eam: 'conficio confeci', 'abigo abegi', 'incipio incepi', 'subeo subii', 'confringo con-

2 laetificat D 3 Sententio et adsententio et adsentior adsentaris D

adsentio et adsentior, adsentor, adsentaris. B assentio et assentior, assentor, aris. K apicio Rr 4 salus in iugurthino K del. k Sallust. Iug. 49, 4 cum interim Metellus, ignarus hostium, monte degrediens cum exercitu conspicatur (conspicitur etiam Donat. ad Ter. eun. II 3, 92 conspicitur libri Sall.) cf. Bondanus var. lect.

p. 315 iugurthino R eugurthino G et suspicio K supicaris R 5 consternaris R Sall. hist. I 98 p. 116 Kr. 6 istoriarum D 7 remedio remedior Dd

testo D Capro] affert h. l. Osannus de Capro p. 16 9 amplector] amplecto R complector G 10 significationem D sit om. K sufficio Rr 11 actium B Verg. georg. III 241 sq. cf. lib. III § 17 12 sufficere Rr suffir&himo

B thimum Rr thimo GLK thymmo D cerasque D coerasque GLK recedere k 13 dubitat RB 14 In verbis] in mg. r ***** R declinationem fa- uel enepo

ciunt G 15 est om. G *NETO (e) B ENETW D ENHTW G et e eraso L ENTW K ENETON B ENETWN RK ENETON D ENHTWN GL καμύω ἐκάμυον] scripsi cf. Phrynichi ecl. p. 339 cum ann. Lobeckii ΚΑΜΜΙΩΕ. ΚΑΜΜΥΟΝ B ΚΑΜΜΙΩ ΕΚΑΜΜΙΩΝ R ΕΚΑΜΜΥΩ. ΕΚΑΚΑΜΜΥΩΝ D ΚΑΝΜΥΩ ΕΚΑΜΜΥ ΓΚ ΚΑΝΜΥΩ ΕΚΑΝΜΥ L κάμνω ἐκάμυον 2

16 ΚΑΘΕΜΑΙ. ΕΚΑΘΗΜΕΝ. R ΚΑΘΗΝΜΑΙ ΕΚΑΘΗΜΗΝ G ΚΑΘΗΜΣΑ ΕΚΑΘΗΝΗΝ L ΚΑΘΗΜ ΑΙΕ ΚΑΘΗΜΕΝΝ K ΤΗΜΑΙ. ΕΚΑΘΗΜΗΝ. D ΕΝΟΧΛΟ ΕΝΟΧΛΩΥΝ B ΕΝΟΧΛΩ. ΕΝΟΧΛΟΙΝ D ΕΝΟΧΛΩ ΕΝΟΧΛΟΥΝ GK ΗΝΟΧΛΩ ΕΝΟΧΛΟΥΝ L ΕΝΩΧΛΩ ΕΝΚΛΩΟΥΝ R 17 ΚΑΤΕΓΡΑΦΩ

Ε Ν Ι ΚΑΤΑΓΡΑΦΩΝ ΠΕΡΙΕΓΡΑΦΩ ΠΕΡΙΑΓΡΑΦΩ ΑΝΑΓΝΟΣΚΩ. ΑΝΑΓΙΝΟΣΚΩΝ. Rr ΚΑΤΕΤΡΑΦΩ. ΚΑΤΑΤΡΑΦΟΝ. ΠΕΡΙΕΤΡΑΦΟΝ. ΑΝΑΤΙΝΩΣΚΩ. ΑΝΕΤΙΝΩΣΚΑΟΝ. D ΚΑΤΑΓΡΑΦΩ ΚΑΤΗΓΡΑΦΩΝ (ΚΑΤΑΓΡΑΦΩΝ L) ΕΠΙΓΡΑΦΩ ΕΠΙΕΓΡΑΦΩΝ. ΑΝΑΓΙΝΟΣΚΩ ΑΝΗΓΙΝΟΣΚΩΝ. (ΑΝΕΓΙΝΟΣΚΩΝ L) GL ΚΑΤΑΓΡΑΦΩ ΚΑΤΗΓΡΑΦΟΝ ΕΠΙΕΓΡΑΦΩ ΕΠΙΕΓΡΑΦΟΝ ΑΝΑΓΙΝΟΣΚΟ ΑΝΑΓΙΝΟΣΚΟΝ. K ΚΑΤΕΓΡΑ-

φωΝ B ΠΕΡΙΕΓΡΑΦΩΝ ΑΝΑΓΙΝΟΣΚΩ B 18 uero in ras. B semper intrinsecus semper K 19 declinatio D 20 incepi L i. e. sepe

p. 831. 32 P.

p. 420. 21 K.

fregi', 'maledico maledixi', 'exigo exegi'. et illud quoque sciendum, quod 84
principalem litteram, quamcumque habuerit positio verbi, in suo loco ser-
uamus per omnem declinationem, ut 'amo amavi', 'erro erravi', 'ineo inii',
'oro oravi', 'uro ussi', 'haereo haesi', 'haurio hausii', 'bibio bibi', 'cedo
cessi', 'domo domui', 'flo flavi', 'gigno genui', 'laedo laesi', 'mico micui',
'narro narravi', 'paro paravi', 'rapio rapui', 'seco secui', 'terreo terrui',
'veto vetui'. excipiuntur 'ago egi' et 'eo ii' vel 'ivi', quae principalem
litteram positionis suae mutaverunt.

Quaeritur in compositis verbis, cur, cum saepe in praesenti corrupta
10 sit aliqua pars compositionis, in praeterito integra invenitur, ut 'perficio
perfecti', 'efficio effecti', 'iniicio iniecti', 'pergo perrexi', 'exigo exegi', 'con-
fringo confregi', cum in nominibus tota declinatio per omnes casus no-
minativi figuras solet apud nos servare, ex quibuscumque modis sunt com-
positae, ut 'indoctus' per omnes casus ex duobus integris est, 'efficax'
15 per omnes casus ex duobus corruptis. similiter in omnibus compositis 85
nominibus hoc invenitur. excipitur 'alteruter alterutrius', quod cum in
nominativo ex duobus sit integris, in genetivo non est, nam 'alteriusutrius'
esset, qui tamen genetivus vetustissimis fuit in usu, sicut de nominativo
tractantes ostendimus; 'tantundem tantidem' praeterea, quod cum in no-
20 minativo sit ex duobus corruptis, in genetivo ex integro est et corrupto,
sicut et 'quicquam cuiusquam' et 'idem eiusdem'. euphoniae tamen causa
haec fieri manifestum est, quomodo et 'quendam' et 'quandam', in quibus
m, quae terminalis est accusativi casus utriusque generis, in n est con-
versa.

25 Apparet ergo ex hoc, quod compositio huiuscemodi verborum, quae
non eosdem modos compositionum per omnia servant tempora, per singula
separatim fit: nam cum soleat plerumque compositio a correptam vel in
e correptam vel in i convertere per quaecumque tempora, ut 'habeo
inhibeo, habebam inhibebam, habui inhibui, habueram inhibueram, hä-
30 bebo inhibebo'; 'ägo exigo, ägebam exigebam, ägam exigam'; 'fäcio
inficio, fäciebam inficiebam, fäciam inficiam'; 'iäcio iniicio, iäciebam

2 lyteram G posicio D seruaqimus Rr 3 declinacionem D iniui
BD 4 usi LK hereo heresi D haurio] aurio B hario G ausi B
cedo cessi] i caedo caesi G caedo ***** (ecidi?) L 5 cesi K 6 rapo Rr 7
principalem litteralem posicionis D 8 positionis suae litteram L lyteram G
10 compositiois D 11 iniicio] r initio R iniicio iniectio K 12 nominibus
ex omnibus corr. D toto Rr declinacio D 13 sint BDGLKr 15 corrupt-
tis est. K 17 integris sit G 18 esset] d esse D uetustissimi Rr 21 cu-
iusquam. Ab eo quod est isdem et est ab is et dem, et idem B causa tamen
GLK 22 hoc DL 23 conuersa est B 25 compositio] r cum positio R
26 eo idem ex corr. r eo idem ni f. R compositionum] r compositionem R
28 conuertere .è. per K post tempora: eam id est a breuem in uerbis uertit in i
uel in e BDr eam id est a breuem inuenitur in uerbis uertit in i uel in e GK
post inhibeo: prohibeo add. R, quod unc. incl. et glossa specr. not. r 29 iniebam
D inhibui add. r 31 iaceo D iacebam G

p. 832. 33 P.

p. 421. 22 K.

iniiciebam, iāciam iniiciam'; 'frāngo infringo, frāngebam infringebam, frāngam infringam'; 'tāngo contingo, tāngeham contingebam, tāngam contingam'; 'ārceo coërceo'; 'spārgo respērgo'; 'pārco depērco' - ideo enim dixi 'plerumque', quia est ubi servatur a integra, ut 'paro reparo comparo', 'maneo remaneo', 'caneo incaneo incanui', unde Virgilius in II georgicon:

malos gessere valentes;

Castaneae fagus, | ornusque incanuit albo

Flore piri,

'mano permano', 'narro enarro', 'aro exaro' -: frequentius tamen ea servant a, quae primae vel secundae coniugationis sunt, ut 'cano recino', eius frequentativum cum sit primae, servat a, 'canto decanto' - Lucanus in V:

Decantatque tribus et vana versat in urna - ,

[labor perlabor] 'vado invado', 'candeo excandeo', 'palleo expalleo', 'ar- 15 deo exardeo', 'areo exareo'. inveniuntur pauca in supra dictis coniugationibus mutantia a: 'damno damnas, condemno [condemnas]'; 'arceo arces, coerceo [coerces]'; 'amico amicas, inimico [inimicas]'; 'habeo inhibeo', 'sacro consecro'. in tertiae vero et quartae coniugationis verbis multa in- 20 veniunt mutantia a: 'tango contingo', 'frango perfringo', 'ago exigo', 'iacio iniicio', 'facio inficio', 'gradior ingredior', 'scando conscendo', 'fateor confiteor', 'paciscor depeciscor', 'fatiscor defetiscor', 'salio insilio', 'patior perpetior', 'pario reperio' - veteres enim et 'pario' quarta coniugatione declinabant -, 'partior impertio' et 'impertior', 'cado incido', 'fallo refello'. inveniuntur tamen in his quoque coniugationibus quaedam, quae servant a 25 in compositione, ut 'nascor renascor', || 'pasco depasco', 'labor elabor', 'arguo coarguo' ['lacero dilacero'], 'largior dilargior'. in praeterito vero

1 iniiciebam l iniiciebam L 2 infringam ex infrangam corr. K 3 coherceo B deperco] r ex deperio ni f. corr. K, ex iterato respergo B deparco R 4 enim] autem B servatur aut integra L comparo reparo K 5 caneo om. RL incanui om. D Verg. georg. II 70 sqq. (sic etiam Fr.; deficit Pal. Rom.)

8 Castaneae] r et ex corr. k castanaeae R fagos Med. et Serv. ad h. l. ulmusque RB ulmusque D 9 pyri K 10 aro] r et aro RBDK 11 recino

B 12 Luc. Phars. V 394 15 labor perlabor] del. r labor perlabor Gg labo uel r uel r uel r uel v uel v uel v uel v perlabo L f. lauo perlauo uado inuado GgL uado inuado K. de uadare et in-

uadare cf. Forcellinii lex. s. vv. 17 a ut damno B damno damnas Rr

dampno. as condempno K condemno, p m. pr. spscr., R condempno condempnas D condemnas] sic R om. GLK 18 coercionis G coercionis] d om. DGLK

19 et in quartae GLK 20 tango intingo K iaceo D 21 iniicio] d iniiceo

D confiteor L 22 depeciscor D depiciscor BGLk dipiciscor K defetiscor

BGk deficiscor L difitiscor K 23 repperio D repperio BLK 24 partio Kk

fallo* refello*(r-r) L 25 is R quaedam] r quae dant R 26 depascor GK

27 lacero dilacero erasam in R lacero delacero Dd lacesso delacesso GIK

delargior DK pteriti Dd vero] quoque G

p. 833. 34 P.

p. 422. 23 K.

perfecto et plusquamperfecto cum simplex verbum e longam habeat, non potest compositio eam commutare, ut 'ēgi exēgi, ēgeram exēgeram'; 'fēci infēci, fēceram infēceram'; 'iēci iniēci, iēceram iniēceram', quae sine dubio a simplicibus suis componuntur; nam non possumus dicere, quod i brevis, 5 quae est in praesenti tempore, convertitur in e longam in praeterito: hoc enim in nullo invenimus fieri verbo.

Id autem, id est quod per singula tempora fit compositio, participio- 87 rum quoque diversae figurationes saepe tam praesentis quam praeteriti temporis ostendunt, ut 'effringens effractus', 'cogens coactus', 'subigens 10 subactus', 'exigens exactus'. haec enim omnia cum in praesenti extremam partem [id est dictionem] corruptam habeant, | in praeterito integram habent. cur, nisi quod separatas habeant compositiones per singula tempora? non est enim dubium, quod interrogati, unde componitur 'effractus', ab 'ex' praepositione et 'fractus' participio respondebimus, et 'sub- 15 actus' a 'sub' et 'actus', et 'exactus' ab 'ex' et 'actus', et de omnibus similibus.

Anomala quoque verborum id possunt ostendere, quae sine dubio per singula tempora sive etiam personas componuntur, ut 'prosum prodes prodest, prosumus prodestis prosunt, proderam, profui'. per totam enim 20 declinationem ubicumque a vocali incipit hoc verbum, interponitur iuncturae compositionis d; similiter 'aufero abstuli' in praesenti pro 'ab' 'au', in praeterito 'abs' habuit. idque ita esse confirmat Apollonius, summus artis auctor grammaticae, docens in I de verbo, immobilem figurationis iuncturam manere, et separatim confirmans, componi τὸ 'καταγράφω' καὶ 25 'κατέγραφον', 'ἐπιγράφω' καὶ 'ἐπέγραφον' et his similia, quaecumque intus habent declinationem, hoc est post praepositionem, quod apud nos semper fit in omnibus compositis verbis.

Sciendum tamen, quod in nominibus quoque apud nos iunctura com- XVI 88 positionis solet mo||veri tunc, quando ex duobus nominativis componuntur 30 vel ex nominativo et obliquo vel indeclinabili aliqua dictione. possumus

1 habeat] r habebat R habet D habent G 2 compositio ^{eam} cōpotare K 3 in-
 geceram Rr quae] r quam R dubi ^o Dd 4 a om. GLK 5 praeterito per-
 fecto L 7 'compositio' fit G 9 subigo G 11 id est dictionem G id est dic-
 tionem & D habeat. Rr 15 de omnibus ex de nominibus corr. K 18 siue
 etiam in litura k proest Dd 20 incipiunt Dd uerbum *** (sed) B iuncturae
 compositionis iuncture d R d iuncturae compositionis GL 22 praeterio R
 appollonius RGLK ^v Apollon. de verbo: cf. Graefenhanium Gesch. d. Philol. III 113.
 131 summis Dd 23 auctor BD grammaticae auctor GLK in primo libro
 de B immobilem B 24 iuncturam R componi τὸ] composito G compo-
 nit ^T OKATAΓΡΑΦΑ L τὸ] o Rr θο D ο K 25 ΚΑΤΕΓΡΑΦΟΝ KΚ'ΚΑΤΕΓΡΑΦΩΝ B ΚΑΤΕΥ-
 ΡΑΦΟΝ L ΚΑΤΕΥΓΡΑΦΩΝ Rr ^A ΕΠΙΓΡΑΦΑ L ΕΠΕΓΡΑΦΩΝ R ΕΠΙΓΡΑΦΩΝ B ΕΠΙΕ-
 ΓΡΑΦΟΝ K ΕΠΕΙΓΡΑΦΟΝ G ΕΠΕΙΓΡΑΦΩΝ L 28 in omnibus quoque RG 30 uel et
 indeclinabili Lg indeclinabili aliquid adiectione B

tamen, quod illi de verbis intrinsecus habentibus declinationem dicunt, nos quoque etiam de nominibus huiuscemodi dicere, quod per singulos casus fit compositio eorum, ut 'respublica reipublicae', 'respublica' quidem ex duobus nominativis, 'reipublicae' vero ex duobus genitivis vel dativis; similiter 'iusiurandum iurisiurandi', 'virillustris virillustris', 'magisterequitum magistriequitum', 'tribunusplebis tribuniplebis', 'quisque cuiusque', quae composita esse ostendit accentus. quod autem non est nominativorum proprium, sed etiam obliquorum casuum, per se componi, ostendunt nomina vel pronomina, quae per obliquos componi inveniuntur solos, ut 'istiusmodi', 'huiusmodi', 'cuiusmodi'.

Illud autem sciendum, quod etiam in nominibus et in pronomibus compositis apud Latinos extrema pars potest immobilis manere, quod apud Graecos non reperitur, ut 'tribunusplebis', 'praefectusurbis', 'cuiusmodi', 'idem', verbum autem vel participium nec apud Graecos ullum compositum nec apud nos extremam partem servat immobilem, ideoque semper in compositione extremam partem sibi defendit ipsum verbum et participium, quippe quod ex eo nascitur.

89 Componuntur autem verba vel cum nominibus, ut 'amplum amplifico', ex quo participium 'amplificans', 'signum significo significans'; vel cum altero verbo: 'calefacio calefaciens'; vel cum adverbio: 'maledico maledicens', 'satisfacio satisfaciens'; vel cum praepositione: 'indico indicens', 'perduco perducens', 'abstraho abstrahens', 'subrideo subridens'. ideo autem praepositiones compositae quidem cum verbo inveniuntur, numquam autem separatae per appositionem, quia verba per omnes personas in omni tempore nominativi casus vim habent, cui soli possunt coniungi: 'facio 25 ego', 'facis tu', 'facit ille', similiter per omnia tempora. ergo cum casus nominativus numquam || per appositionem assumit praepositiones, sed in sola compositione, ut 'impius', 'perfidus', verba quoque in compositione dumtaxat has possunt asciscere; nec imperativa tamen verba secundae per-

2 quod ^{per} singulos *K* 3 res publica rei publicae *K* respública quidem ex
duobus nominativis in *mg.* add. *K* quidem] r quibus *R* 4 reipublicae *K*
5 vir illustris *Dd* uirillustris uiri illustris *B* 6 magistriequitum] magist^{ri} equi-
tum *Rr* magistri aequitum *B* 7 Quo^d *Rr* est solum nominativorum *K* 10
cuiusmodi uel cuiusmodi *B* 11 quod et in *BDLK* 12 compositis] r compositis***
R immobilis *B* 13 reperitur] *d* repperitur *BDLK* ut] *G* utribusplebis
Rr 14 idem *R* idem uerbum *L* nec apud Graecos ullum compositum]
Lips. 1 *Krehlii* nec apud grecos ullum (n) compositum *m. rec. in H* nec apud graecos
(grecos *D.*) ullos compositum *BDGLK* et in *litura R* nec apud illos compositum
Erl. 2 *Krehlii*, *Krehlius* 18 amplifico *K* 20 "uerbo altero *G* ut calefacio r
post calefacio: calere facio add. *BD*, calefacere add. *GLK* calefacens *G*
22 surrideo surridens *G* 25 habet *Rr* coniugati *Kk* 26 similiter] r similia *R*
cum *om. D* 27 appositionem *D* adsumit *B* assumit *D* 29 ^has *D* ad-
sciscere *BLd* adscire *D*

p. 835. 36 P.

p. 424. 25 K.

sonae, quae vocativum asciscunt, ut 'scribe Virgili', 'lege Terenti', possunt in appositione habere praepositionem, quia nec vocativus hoc habet. participia vero quas quidem praepositiones habent per nominativum, vel a verbis habent, ex quibus derivantur per compositionem, ut 'exigo exigens', vel ad imitationem verbi per se compositas, ut 'exegi exactus'. possunt tamen per appositionem assumere praepositiones ad imitationem nominum, quia casus quoque obliquos habent, sicut nomina, sed non possunt participia componi, nisi per nominativum casum, quippe cum sint cognata verbis, quae vim nominativi possident, ut supra dictum est. ergo 'doctificus', id est 'doctum faciens', in vim nominum transtulit participia, sicut 'iusiurandum iurisiurandi', 'iurisconsultus', 'iurisperitus', 'senatusdecretum', 'senatusconsultum', 'plebiscitum', 'praefectusurbis', 'praefectusfabrum'.

Et sciendum, quod participia sine verbis esse non possunt. si qua igitur videantur sine verbis formam habere participiorum, nomina sunt dicenda et carent temporali significatione: 'paenulatus', 'togatus', 'scutatus', 'galeatus', 'hastatus', 'palliatum', 'caligatus' et his similia.

Sunt tamen quaedam huiuscemodi, quae et nomina et participia esse possunt: nomina quidem cum ipsum habitum significant, non passionem nec tempus, ut 'armatus' ab armis habendis, ὀπλίτης, nomen est; cum vero a verbo 'armor' passivo nascitur et praeteritum tempus significat 'armatus', ὀπλισθείς, sine dubio participium est. ex omni autem fere habitu huiuscemodi nomina inveniuntur apud Latinos, ut a capillo intonso 'capillatus', a coma 'comatus', a cirro 'cirratus', ab auribus 'auritus', a naso 'nasutus', a tunica 'tunicatus', a lacerna 'lacernatus', a purpura 'purpuratus', a brachiis 'brachiatum', a pallio 'palliatum', a praetexta 'praetextatus', a trabea 'trabeatus', a manicis 'manicatus', a paludamento 'paludatus', a

1 asciscunt *BD* 2 appositionem *Rr* uocativus casus hoc *RBDGK* 3
per] *r* pro *R* 4 compositionem exigo *K* 5 imitationem *K* composita sunt
ut *rec. m. in H, edd.* Possumus *BD* 6 tamen] *r* tamen etiam *RDGk* adsu-

mere *B* assumere *D* imitationem *G* imitationem *K* 7 quoque per obliquos *r* 8
8 casus *B* 10 doctū *ex doctus corr. B* nominis *r* 11 iurisconsultus] *r* cons-
sultū *R* senatusdecretum senatusconsultum] *r* senatusconsultum (*decre ni f.*) *R*

12 plebiscitum *GL* pfectus urbis *B* pfectus urbis *b* pfectus fabrum *B* pfectus
fabrum *b* 14 formam] formam *L* formam *rei puplicae K* 15 ut
paenulatus *d* ut penulatus *l* 17 esse non possunt *Rr* 18 quidem] *r* quadam *R*

19 οοπαίτης *GK* οοπαίτες *L* οπαίτης *D* ωπαίτης *Rr* 20 passium *r* 21

οπαίθεος *GLK* οπαίθεος *D* οπαίθεος *B* οπαίτης *Rr* 22 nomina post inveniun-
tur in *mg. add. k* 23 *εππυρο εππυρatus Rr* nasso *nassutus K* 24 tunica toni-
catus *DGK* ^{pur}puratus *Rr* 25 brachiis brachiatum *R* cf. *Wagneri orthogr.*

Vergil. p. 419 Lachmanni in Lucret. comm. p. 371 brachiis brachiatum G brachiis
brachiatum *K* bracciis braccatus *Zmicc. 2 Krehlii, Krehlius, Lindemannus con. ms. f. recte*
cf. lib. XI § 22 ^apellio *pelliatum Rr* ^apalleo *palleatus B* 26 a trabea trabeatus]
rd a taberna tabernatus *RBGLK* et *ni f. in litura D* manichis *Rr* paludatus *Rr*

stola 'stolatus', a lorica 'loricatus', a pictura 'picturatus', a scuto 'scutatus', a tabula 'tabulatus', a pilo 'pilatus', a gladio 'gladius' - ex quo 'gladiator' -, a stella 'stellatus', a pelle 'pellitus', a dentibus 'den[tatus]', a barba 'barbatus', a pluma 'plumatus', a balano 'balanatus'; a gemma 92 'gemma', a rostro 'rostratus', a ferro 'ferratus'. ex aliis quoque nominibus inveniuntur, sed non adeo multa, ut a Cerere 'cerritus', a lympha 'lymphatus' et 'lymphaticus'. nec incongruum vel absonum mihi videtur, posse verba quoque ex his ipsis ad similitudinem eorum, quibus usa est auctoritas, proferre. quid enim impedit, nos quoque aliquid copiae ad opulentiam Latinae conferre eloquentiae et ad imitationem 'armo' et 'armor armatus' dicere 'tunico' et 'tunicor tunicatus', ut 'roboro' et 'roboror roboratus' et ut 'aero' et 'aeror aeratus', 'ferro ferror ferratus', 'plumbo plumbor plumbatus' et ut 'vestio' et 'vestior vestitus', 'togo' et 'togor togatus'? si enim auctoribus timiditas obstitisset, ut nullis novis uterentur dictionibus ipsa natura et significatione rerum exigente, perpetuis Latinitas angustiis damnata mansisset.

DE CONIUGATIONIBVS.

XVII 93 Coniugatio est consequens verborum declinatio, cuius regula apud Graecos quidem tam consonantibus quam vocalibus comprehenditur. consonantibus quidem in his verbis, quae βαρύτρονα appellant, hoc est ante 20 finem habentia accentum, vocalibus vero in circumflexis, apud nos vero in solis vocalibus secundae personae ad imitationem circumflexorum. sunt igitur coniugationes quattuor apud Latinos, cum apud Graecos decem sint. 'coniugatio' autem nominatur vel propter coniugatas consonantes, hoc est cognatas, ex quibus pleraeque apud Graecos coniugationes regulam suam 25 munt, | vel quod una eademque ratione declinationis plurima coniungantur verba, quod magis ad Latinorum nominationem aptius est.

Per ordinem igitur vocalium locum singulae obtinent apud || nos. cum enim omnia verba, quae aequali regula declinantur, in o vel in 'or' desi-

1 pictoratus B	2 pilatus ex pilos corr. B	4 a balanano G	5 rostris
GLK	6 ut om. GL	cerrere K	ceritus Rr
limpha BDGLK	7 limphaticus BDL	9 f. proferri	10 conferre Latinae L
aeloquentiae D	imitationem] g	emitationem GK	armo] r arma R
armo. B	11 armatus om. K	tonico et tunicor	tonicatus GLK
tunicatus D	et ut BDGLKr	roburo et roboror	roboratus GL
ferror B	13 blumbo blumbor blumbatus K	et ut vestio] r	et uestio RD
togo togor L	togo et togor togatus add. d	14 auctoribus D	obstitisset] r
opstitisset R	obstetisset GL	16 angustis K	dampnata rd
17 incipit de coniugatione D	18 apu Rr	19 quidem om. G	20 BAPITONA R
BAPITONA K	appellant] om. D	uocant d	hoc est] r id est R
21 accentum. Et uocalibus in L	accentum et uocalibus in GK	circum flexis K	circumflexis GL
22 imitationem ex	emitationem corr. K	emitationem G	circumflexorum GL
23 decem] d	decim DG	24 nominatur add. g	25 pleraque RrD
26 uel add. d	eademque Rr	coniugantur D	28 Per ordinem — apud nos om. R, add. ni f., non enim satis distincte enotavi, r
		optinent BDGK	

p. 837 P.

p. 427, 28 K.

nant, in o quidem terminantia, si primae sint coniugationis, in 'as' efferunt secundam personam, ut 'oro oras', 'sto stas'; sin secundae, in 'es', ut 'moneo mones', 'haereo haeres'; sin tertiae, in 'is' correptam, ut 'cupio cupis', 'curro curris'; sin quartae, in 'is' productam, ut 'munio munis', 'esurio esuris'. in 'or' vero verba primae coniugationis in 'aris' faciunt secundam personam, ut 'amor amaris', 'criminator criminaris', 'luctor luctaris'; secundae in 'eris' producta paenultima, ut 'doceor doceris', 'reor reris'; tertiae in 'eris' paenultima correpta, ut 'legor legeris', 'sequor sequeris'; quartae in 'iris', ut 'munior muniris', 'molior moliris', 'audior audiris'.

Inveniuntur tamen quaedam verba, quae ex eadem positione primae personae ad diversas proficiscuntur coniugationes vel variae causa significationis, ut 'fundo', quod ad fusionem attinet, 'fundis', quod ad fundamentum, 'fundas'; 'mando' ad mandatum 'mandas', ad dentes 'mandis'; 'dico' ad dicationem 'dicas', paenultima tamen correpta, 'dico' vero ad dictionem paenultima producta 'dicis'; 'volo' ad volatum 'volas', ad voluntatem 'vis'; 'lego' quoque paenultima producta 'legas', correpta 'legis'; 'compello' et 'appello' ad pulsionem 'compellis' et 'appellis', ad compellationem vero et appellationem 'compellas' et 'appellas'; 'sero seras | seravi', 'sero seris sevi' et 'serui'. sunt alia, quae, quamvis eandem significationem seruent, diversae tamen sunt coniugationis in usu, ut 'denso densas' et 'denseo denses'; 'strideo strides' et 'strido stridis'; 'ferveo ferveves' et 'fervo fervis'; 'cieo cies, cio cis'; 'dureo dures', unde 'duresco', 'duro duras' - Lucanus in VI:

25 Auribus incertum feralis strideat umbra.

Virgilius in VIII:

striduntque cavernis

Stricturae chalybum et fornacibus ignis anhelat.

idem in eodem:

30 Fervere Leucaten auroque effulgere fluctus.

1 sunt *D* efferunt *add. d* 2 es] *aes D* es ut ut *K* 3 haereses *Rr*
 4 munio] munui *B* 5 essurio essuris *LK* 6 creminor creminaris *LK* 7 eris]
 aeris *Dr* 9 iris penultima producta ut *B* munior *ex* munio *corr. K* 10 au-
 dieris (*e adraso*) *B* 11 positione uerbi primae *GL* positione ***** prime (uerba)
B positione uerbi prima ad (e) *L* 12 ad diversas] *r* aduersas *R* proficis-
 cuntur] *l* proficiscitur *L* uel *om. D* uel *ut* *ut* *Rr* 13 ad confusionem *G*
 fundis et fundo quod *R* 14 mandatum *L* 15 vero] *r* enim *R* uero adic-
 tionem *L* 18 apello *Dd* appello adpulsionem *L* apellis *Dd* appellis com-
 pellationem *GLK* 22 denseo denses] *r* dense odenses *R* strido] *ex corr. b*
 strida *B* 23 cies et cio *BG* duresco et duro *GLK* 24 *Luc. Phars. VI* 623
 III. *GL IIII K VIII D* 25 ferali *K* 26 *Verg. Aen. VIII* 420 *sq.* 27
 tridentque *Med.* triduntque (*praeced. gemitus*) *Pal.* 28 chalibum *RB* calibum *D*
 calibum *GLK* anelat *D* hanelat *r* hahelant *R* 29 *Verg. Aen. VIII* 677 30
 leuaten *Rr* leocaten *GLK* efulgere *G*

p. 837. 38 P.

p. 428 K.

idem in I Aeneidos:

Fervet opus redolentque thymo fragrantia mella.

idem in X:

Postremi addensent acies. ||

idem in I georgicon:

et Iuppiter umidus Austris

Denset, erant quae rara modo, et quae densa relaxat.

Lucanus in IIII:

Densaturque globus, quantum pede prima relato

Adstringit gyros acies -,

'tueor tueris' et 'tuor tueris' - Statius in I Achilleidos:

Namque modo infensos utero mihi contuor enses.

Lucretius in VI:

dilutaque contra

Cum tuimur misceri absinthia, tangit amaror -,

'oleo oles' et 'olo olis' - Afranius in fratriis:

Non potest, quin illa stacta longeque et cunctis olat.

Plautus in mustellaria:

Non omnes possunt olere unguenta exotica,

nam nisi corripas paenultimam, iambus stare non potest. Terentius in adelphis:

olet unguenta de meo -,

96 'excello excellis' et 'excelle excelles' - Lucretius in I:

- 1 Verg. Aen. I 436 2 timo G thimo BLK flagrantia GLK Rom. Fr. (r in
litura Rom.) flagrantia Med. fragl**** Pal. 3 Verg. Aen. X 432 4 Idem
; postremo addensent acies. idem in primo geor.,
in X geor & iuppiter Gg Postremo K Extremi lib. VIII § 43
cum Verg. addensent] etiam lib. VIII l. l. cum Pal. pr. m. addensent Rr ad-
densant Verg. Med. Rom. et Pal. ex corr. 5 Verg. georg. I 418 sq. (deficit
Pal.) 6 iuppiter L eupiter K umidus] D cum Rom. humidus RBGL uidus
Med. 7 denset etiam Med. m. pr. Rom. densest (n) L densat Med. m. alt. rara]
rasa G et om. L 9 Lucan. Phars. IIII 780 sq. IIII] B (?) Krehlius II 530. 573
cf. Cortium ad Luc. l. l. VIII RDGK nouo L 10 Denseturque v. l. ap. Luc.
pede om. G primo K 11 asstringit R asstringit Darmst.^b adstrinxit B adstrinc-
xit D astrinxit GLK constrinxit Voss. A, al. constrixit Voss. B constringit al. codd.
Luc. gyros LK 12 tueoris D et tueor R Stat. Achill. I 131 in -I in
Rr achilleidos K 13 infensos ex infensus ni f. corr. L mihi infestos utero
modo edd. Statii ensis K 14 Lucret. VI 929 sq. (929. 934) 16 cum tuimur
G contuimur BDKr *tuimur (c?) L tangit K amaror] Lucretius amaro B amara rell.
17 olio R affranius GLK Afran. fratriar. fr. 6 p. 174 Both. 215 Neuk. XII p. 159
Ribb. in] a D fratris libri Nqiani 147, 1 fratribus libri Prisc. cf. Bothium l. l.
p. 173 Neukirchium p. 213 18 quin] qui in B illa stacta] Nonius illa est acta
RBDG illa acta LK longeque L et multis Nonius olit GLK 19 Plaut.
mostell. I 1, 41 (v. 42) 20 omnes om. L unguenta GLK exotica B 21
Ter. adelph. I 2, 37 22 andria B 23 olet] r Terentius cf. lib. VIII § 43
XVIII § 243 olent RB rell. unguenta GK demeo in litura R 24 excello] r
excello R Lucret. I 27

p. 838 P.

p. 428. 29 K.

Omnibus ornatum voluisti excellere rebus.

Cicero in I epistularum ad filium: quare effice et elabora, ut excelleas —, 'fulgeo fulges' et 'fulgo fulgis'. Lucanus in X:

Fulget gemma toris et iaspide fulva supellex.

Virgilius in VIII: |

auroque effulgere fluctus —,

'sono sonas' et 'sonis' - Ennius in XI annalium:

Tum clipei resonant et ferri stridit acumen.

Lucretius:

10 Caligare oculos, sonere auris —,
'uno unas', 'unio unis'.

De singularum igitur coniugationum regulis latius mox tractabimus. sciendum tamen, quod videmur in praeterito perfecto plerumque barytona quoque Graecorum imitari in commutatione consonantium teste Didymo, 15 qui ostendens omnia, quae habent in arte Graeci, habere etiam Latinos, exemplis hoc approbat.

Nam cum primam coniugationem dicunt βαρυτόνων, quae tres cognatas habet consonantes, id est β π φ, pro qua nos ph scribimus in ple- 10 risque, et in omnibus huius coniugationis verbis per ψ declinant ἀόριστον, hoc est praeteritum infinitum spatio temporis, utrum paulo ante an multo sit perfectum, ut κρύβω ἔκρυψα, λείπω ἔλειψα, ἀλείφω ἤλειψα, nos quo- que in praeterito perfecto, quod pro παρακειμένον, id est paulo ante per- 20 fectum, et pro ἀόριστον teste Probo habemus - nam 'amavi' 'πεφίληκα' καὶ

1 ornatum Prisc. hic et lib. X § 36 cum correctore oblongi oratum Lucr. ob- long. pr. m. et quadratus 2 Cic. in I epp. ad filium: fr. 1 p. 467 Or. aepisto- larum K 3 Luc. Phars. X 122 4 fulcit Voss. A et al. codd. Luc. gemmato- ris K thoros Voss. A thoros al. codd. Luc. suppellex D suppellex BGLK sup- pelles corr. in supellex, spacr. i. e. thoros fulcit Voss. B 5 Verg. Aen. VIII 677 7 et sono sonis L Enn. ann. XI 1 E. S. fr. vi p. 54. LXXI Vahl. 8 Tunc lib. VIII § 38 libri clepei LK resonant et] codd. libri VIII l. i. reso- nuunt aes K resonantae. Rr resonant aes BGL resonant. ae^s. (ae ex ac ni f. corr.)D stridet in stridit corr. D 9 Lucr. III 156 11^{et} unio Kk 12 latius om. L "tractabimus 'mox G tractabimus ex tractauimus corr. B 13 uide- tur D plerumque add. d βαριτώνη B baritona G baritona L barithona K

14 emitari G imitari K dydimo RG didimo K Didymi de Latinitate (cf. lib. I § 20) fr. 3 p. 347 Schmidt. 16 hoc eras. in L adprobat B 17 βαρυτό-

νων] r βαρυτόνων L βαριτόνων BDK βαρυτόνων R βαριτόνων G 18 ph add. d

19 et cum in d eius G uer^{bis} Rr declinabat G ἀοριστων RK ἀο-

ριστων D 21 κρύβο BG κρύω BIKPΥΦΑ ΛΙΒΩ ΕΛΑΪΦΑΝΤΩΕ ΑΛΙΒΩ ΕΜΦΑ Rr ΚΡΙΒΩ

P
ΕΚΙΦΑ ΛΙΠΟ ΕΛΙΦΑ* ΕΛΙΦΟ ΔΕΛΙΦΑ L ΚΡ+ΒΩ ΕΚΡΙΦΑ ΛΥΠΩ ΕΛΥΦΑ ΔΕΛΥΦΩ ΔΕΛΥΦΑ K
λείπω ἔλειψα ἀλείφω ἤλειψα] sic, nisi quod λείπω et ἤλειψα scripsit, 2 ΛΥΠΩ ΕΛΥΦΑ,
ΔΕΛΥΦΟ ΔΕΛΥΦΑ G ΛΙΒΩ ΕΛΙΦΑ ΛΙΠΩ ΕΛΙΦΑ D ΛΙΒΟ ΕΛΙΦΑ ΛΙΡΩ ΕΛΙΦΑ ΓΡΑΦΟ ΕΓΡΑΦΑ B
22 quod] quem RBD pro om. D ΠΑΡΑΚΕΙΜΕΝΩΥ R ΠΑΡΑΚΑΙΜΕΝΟΥ DL ΚΑΡΑ
ΚΑΙ ΜΕΝΟΥ GK ΠΑΡΑΚΙΜΕΝΟΥ I 23 ἀοριστων D Probo] Berytio? cf. ann. ad
lib. V § 45 ΕΦΙΑΕΚΑ & D πεφίληκα & ἐφίληκα 2 ΠΕΦΙΑΕΚΑΙΤΑΦΙΑΕΙΣΑ R ΠΕ-
ΦΙΑΕΚΑ ΕΤ ΕΦΙΑΕΙΚΑ vel ΕΦΙΑΗΚΑ (φίλη ex corr. in lit.) B ΠΕΦΙΑΕ ΚΑΙ ΤΕΦΙΑΗΣΑ G

p. 838. 89 P.

p. 429. 30 K.

'εφλησα' significat, similiter 'feci πεποληκα' και 'επολησα', 'vidi εωρακα' και 'ειδον', et sic omnia cetera -, cum in praesenti in 'bo' vel in 'po' desinat verbum, plerumque in 'psi' facimus praeteritum perfectum in tertia coniugatione, ut 'scribo scripsi', 'nubo nupsi', 'scalpo scalpsi', 'repo repsi'; nam pro ψ Graeca duplici in principio syllabarum posita Romani 'ps' solent scribere.

In secunda autem coniugatione βαρντόνων Graeci, quae γ vel κ vel χ habet, per ξ efferunt praeteritum infinitum, ut λέγω έλεξα, λήγω έληξα, είκω είξα, άγγω ήγγα. nos quoque in 'go' vel in 'co' desinentibus idem frequenter facimus in praeteritis perfectis, id est per x declinamus hoc 98 tempus, ut 'rego rexi', 'pingo pinxi', 'duco duxi', 'dico dixi'. nam in 'pho', 'cho', 'tho' nullum terminat Latinum verbum. itaque 'triumpho' Graecum est από του θριαμβεύω; sed translatio fuit aspirationis a prima ad postremam syllabam, quomodo κύθρα χύτρα, quod est Ionicum, ένθαύτα pro ένταύθα, ad cuius imitationem Latini pro θριαμβος 'triumphus' per transmutationem aspirationis protulerunt; ideo tamen b in p conversa est, quia b aspirari non potest.

Tertiam quoque illorum imitamur coniugationem, quam per δ τ θ efferunt, ut άδω ήσα, άνύτω ήνυσα, πλήθω έπλησα, nos 'ardeo arsi', 'laedo laesi', 'ludo lusi', 'concutio concussi'.

ΠΕΦΙΚΑΙ ΠΕΦΙΑΝΥΣΑ Κ ΠΕΦΙΑΕΚΑ et *ΕΦΙΕΣΑ in litura l 1 feci*(t) L fecit. ΠΙΕ-
 ΠΟΙΝ. ΚΑΙ ΕΠΟΝ ΠΟΝΣΑ. G fecit. ΠΙΕΠΟΙΗΚΑΙΕΠΟΠΟΗΣΑ Κ πεποληκα] ΕΠΟΙΗΣΗ D
 πεποληκα και επολησα] in litura l πεπουεκα κεποησα B πεπωικα τε πωυκα Rr
 ΕΩΡΑΚΑ ΚΕΙΔΟΝ B ΕΩΡΑΚΑΚΑ ΚΙΕΙΔΟΝ Rr ΕΩΡΑ ΚΑΙ ΚΕΙΔΟΝ G ΕΩΡΑΚΑΚΕΙΔΟΝ Κ
 ΕΟΡΑΚΑ ΚΑΙ ΕΙΔΟΝ in litura l 2 ΕΙΔΟΝ D et om. K cetera. Nos quoq; cum B
 uel po L et in po K 4 reppo repsi L 7 ΒΑΡΙΤΩΝΩΝ R ΒΑΡΥΤΟΝΩΝ B ΒΑΡΥ-
 ΤΩΝΩΝ Κ ΒΑΡΓΙΤΩΝΩΝ G bar*atonon L quae spscr. K τ. κ. x. GLK g uel c
 uel h RB g uel c uel ch D 8 ξ] x RBD ΛΕΓΩ ΕΛΕΞΑ ΛΙΓΩ (ΛΙΤΩ τ) ΕΛΙΞΑ
 RBD ΛΕΓΩ ΕΛΕΞΑ Κ ΛΕΓΩ ΕΛΕΞΑ L ΛΗΓΩ ΕΛΗΞΑ G 9 ΕΙΚΩ ΘL ΑΙΧΩ τ είκω
 είξα] om. D είκω — ήγγα] ΑΙΓΩ ΕΞΑ ΑΧΙΩ ΕΙΧΙΣΑΧΩ (in mg. add. ΕΙΩ) in li-
 tura k ΑΓΧΟ ΑΓΞΑ GL ΑΓΧΩ. ΕΞΑ D ΕΞΑ RB vel in co] b uel co BGK
 10 in praeteritis] b i*praeteritis (m?) B 11 pinguo L dico dixi om. R in
 add. τ 12 terminatur G 13 ΑΠΩ ΤΩΥ ΤΡΙΑΜΒΕΥΩ Rr ΤΩΥ B ΘΡΙΑΜΒΕΙΩ D
 ΘΡΙΑΜΒΕΙΩC G ΘΡΕΙΑΜΒΕΙΟC L 14 quomodo ΚΥΘΡΑΜΒΕΥΩ quod est ionicum. ET ΕΝ-
 ΘΑΥΤΑ ΠΡΟ ΕΝΤΑΥΘΑ. Ad B ΚΥΘΡΑ Κ ΚΙΤΡΑ L ΚΑΤΡΑ Rr ΧΙΤΡΑ G Χ*ΡΑ L
 ΧΙΡΑ Κ iolicum Κ ένθαύτα] k εν*αυτα Κ ενθαιτα GL ενταιτα Rr 15 PRO
 D. ΕΝΘΑΥΤΑ R ΕΝΘΑΙΘΑ G ΕΝΤΑΙΘΑ L ΕΝΤΑΘΑ Κ pro add. k ΘΡΙΑΜΒΩC RB
 16 tamen] autem B 18 quoque eorum GL imitamur] g emitamur G
 quam] que B per Δ. Θ. *. Κ per d. t. th RBD per d. t. uel th τ 19 άδω
 ήσα] uel ορο ΙΔΩ k ΝCΑ Rr ΕCΑ L ΑΝΥΤΟ BDG ΑΝΙΤΩ ΗΝΙCΑ L ΕΝΥCΑ BK ΕΝΙCΑ
 D ΕΝΥCΑ ΠΑΕΤΩ ΠΑΑΝCΑ Rr ΠΑΗΩ ΕΠΑΗCΑ D ΠΑΝΩ ΕΠΑΝCΑ GLK 20 concussi L

p. 839. 40 P.

p. 430. 31 K.

Ad quartae quoque imitationem, quae per ζ vel duplicatam σ profer-
tur et praeteritum per σ facit, ut φράζω φράσσα, πλάσσω ἔπλασα, nos
quoque 'pitisso pitissavi', 'patrisso patrissavi', 'musso mussavi'.

Quinta per liquidas apud illos proferitur easque servat in omni prae-
5 terito, ut τίλλω ἔτιλα, νέμω ἔνειμα, τείνω ἔτεινα, σπείρω ἔσπειρα. nos 99
quoque in plerisque servamus liquidas, non tamen in omnibus, ut 'caelo
caelavi', 'doleo dolui', 'volo volui', 'domo domui', 'timeo timui', 'emo emi',
'tono tonui', 'teneo tenui', 'cano cecini', 'aro aravi', 'terreo terrui'. ideo
autem diximus 'in plerisque', quia inveniuntur et m et n et r in praesenti,
10 quae in praeterito perfecto vel abiciuntur vel mutantur, ut 'rumpo rupi',
'premo pressi', 'sterno stravi', 'temno tempsi', 'tero trivi', 'uro ussi'.

Sextam coniugationem dicunt, quae per ω puram || effertur, ut ἔππεύω,
πλέω, βασιλεύω, qualia sunt apud nos omnia secundae et quartae coniug-
ationis verba, quippe in 'eo' vel in 'io' desinentia. inveniuntur tamen
15 etiam primae et tertiae coniugationis, non solum e vel i antecedentibus,
sed et aliis vocalibus, ut 'inchoo inchoas', 'mutuo mutuas', 'meo meas',
'hio hias'. tertia tamen a vel e ante aspirationem invenitur habere | pae-
nultimas, ut 'traho traxi', 'veho vexi', i vero vel u puras sine aspiratione,
ut 'facio facis', 'ruo ruis'.

20 Sed de omnibus formis praeteriti perfecti quattuor coniugationum et
generalibus regulis ad omnem verbi declinationem pertinentibus latius in
sequenti libro disseremus. nunc de personis tractemus, quas ideo cum XVIII 100
numero in extrema parte accidentium posuimus, quod non omni verbo,
quomodo supra dicta accidentia, adhaerent, sibi autem semper sociantur
25 in verbo et in omnibus quae declinari possunt partibus; nam in adverbio

1 ζ] ε G σ] s RBDK 2 praeteritum K σ] s RBD φρασο BL

C
ΕΦΡΑ*CA Rr ΠΑΑCΩ K ΠΑΑCΩ RGL ΕΠΑΑCCA R ΕΠΑΑCΑ G ΕΠΑΑCΑ LK nos
— pitissavi in litura k 3 pitisso r petisso RGL pytisso B petissavi GL py-
tissavi B patrissavi ρογ. ρυζω. musso B muso musavi L masso massavi g
5 ut —. nos om. D in mg. add. d τίλλω] α τιαλω GL **ΑΛΩ (IT?) R ΠΑΛΩ BKr
ΠΑΛΩ uel TINΩ d επιλα B επαλα Kd ειταλα νέμω R ειτα, ανεαλω r

ENEIA.ΛAN ENEMA K τείνω ἔτεινα] α τινω ετινα B τино ετινα G τινω ετινα Rd
TINΩ ENTINA r TINO ETINA (TINO ex TINω factum) K TINO ETINA L CTEIPO ex CTEIPΩ factum
K CTEIPΩ r TEPIPΩ d ECTIPA R CTEIPA B EYTEIPA L O celo B 7 celavi BD

8 caneo Rr cecini] d cenici D aro arui L tereo D terui RrD
9 inveniuntur in m B 10 uel in litura B abicitur BD abicitur GLK mu-
tatur BDL motatur GK 11 praemo RB pressi siuo siui sterno B tempuo
12 RBK temsi D -uro ussi tero triui B treui D usi (s) L usi RK

I
ω] r O RGL ut om. GL ΠTEYΩ Rr ΠTEPΩ GL ETEPΩ K 13 πλέω] add. d
ΠΑEΠΩ G BACIAEYΩ D BACIIAEΓΩ G BACIΩ EIW L BACIO EIW (O ex ω mut.) K
apud nos qn. L 14 quippe uel in G in io uel in eo L eo] o D 16 mo-
tuo motuas G 17 inveniuntur Rr 18 puras in mg. add. K 19 ruo ruis facio
facis. L 22 discremus K 23 in add. r 24 accedentia K 25 et in omni-
bus] quomodo supr. dicta Rr
et in omnibus

p. 840. 41 P.

p. 431. 32 K.

possunt et numeri sine personis et personae sine numeris inveniri: numeri, ut 'quinq̄ues', 'decies', personae, ut 'meatim', 'tuatim'; quamvis enim a singulari pronomine derivantur, indifferenter tamen tam singulari quam plurali numero verborum coniunguntur, ut 'meatim dicis' et 'meatim dicitis'. sed in adverbio species quaedam invenitur haec habens ⁵ *di-
visa*, in verbo vero et nomine et pronomine et participio omnes voces vel singulares habent numeros vel plurales et personas simul cum numero vel finitas vel infinitas. nomen tamen et participium in omni casu tertiae sunt personae absque vocativo, qui solus ad secundam profertur personam.

DE PERSONIS.

10

101 Sunt igitur personae verborum tres. prima est, quae de se loquitur vel sola vel cum aliis, ut 'dico dicimus', secunda, ad quam loquitur, de ipsa vel sola vel cum aliis, ut 'dicis dicitis', tertia, de qua extra se et illam, ad quam dirigit sermo|nem, posita loquitur prima, ut 'dicit dicunt'. et prima quidem et secunda verborum personae finitae sunt, praesentes ¹⁵ enim demonstrantur, tertia vero infinita est itaque eget plerumque pronomine, ut definiatur. et prima quidem et secunda persona verborum pronomibus iungi possunt solis, tertia vero etiam nominibus, quae per se tertiae sunt personae, absque vocativo casu, quod ante diximus, ut 'lego ego', 'legis tu', 'legit ille' vel 'legit Cicero'. nam si dicam 'lego Cicero', ²⁰ solocismus est, nisi addidero pronomen, dicens 'lego ego Cicero' vel 'legis tu Cicero', exceptis illis verbis, quae sunt substantiae vel vocandi, ut 'Priscianus sum, Priscianus vocor, Priscianus nominor, Priscianus nuncupor'. et prima quidem potest sibi et secundam et tertiam coniungere, ut 'ego et tu facimus, ego et ille facimus', secunda vero non potest con- ²⁵ iungere sibi nisi tertiam, ut 'tu et ille facitis', tertia vero nec primam nec secundam, sed alteram tertiam, ut 'iste et ille faciunt'. et prima quidem potest etiam secunda et tertia absentibus per se loqui, ut saepissime apud comicos videmus induci personas, quae ipsae ad se loquantur, ut Simo in Andria: 30

Non dubium est, quin uxorem nolit filius.

secunda vero vel tertia sine prima non potest esse; potest tamen prima et

1 in vocc. numeri sine desinit lacuna cod. H personae sine H 3 diriuentur Br deriuentur b indifferenter G indifferenter K tamen om. BDGLK spscr. H tam] tum G 4 et om. H 5 quaedam species B deuisa L 6 uoces tam singulares ht L 7 personasimul B 9 saecundam D 10 INCIPIT DE PERSONIS. D una linea vacua in H 11 quae de ^{se} ipsa loquitur D 13 extrā] r intra R 14 derigit G ut dici dicunt B 15 quidem om. L persona D 16 post tertia uero sqq. — tertia uero om. R add. r 18 etiā b et*** B per se r 19 personae sunt GL abque Rr 20 dicam] d dico D 21 solocismus L uel add. r 23 p̄scianus h. l. quater GLK 25 uero add. r adiungere L 26 ne^c primam Rr 27 primam quidem Rr 30 Ter. Andr. I 2, 1 31 du- biumst Bas. 32 saecunda K esse non potest GL

p. 841. 42 P.

p. 432. 33 K.

secunda sine tertia, et prima et tertia sine secunda inveniri. est enim ubi ipsa prima persona ad se quasi ad secundam loquitur personam, sed figurate, ut Dido in IIII Virgiliti:

Infelix Didol nunc te facta impia tangunt?

5 Tunc decuit, cum sceptrā dabas.

Et quoniam sunt quaedam verba, in quibus naturaliter vel omnes vel 102 quaedam deficiunt personae, de his breviter dicamus. in imperativis prima persona singularis non potest esse, quod naturaliter imperans ab eo, cui imperat, dividitur; cum ergo prima persona est, quae loquitur, ipsa sibi 10 imperare non potest. unde hic modus et vocativum casum asciscit, qui in secunda tantum persona invenitur, ut 'doce grammaticae'; nam tertiae quoque personae imperantes internuntia utimur || secunda persona, ut 'grammaticae legat discipulus tuus'. ergo si absit secunda persona, non possumus imperare tertiae, nisi figurate ad nosmet ipsos loquentes quasi ad 15 secundam personam. itaque quae Latini in plurali numero imperativa primae personae accipiunt, haec Graeci ὑποθετικά vocant, id est suppositiva sive hortativa. dicunt enim, quod superior debet | ostendi qui imperat eo cui imperat, hic autem suam quoque coniungens personam, similem se sociunque in hac ipsa re, de qua imperat, ostendit futurum illis, 20 quibus imperat, ut 'pugnemus', 'legamus', quasi ad socios videtur hoc modo uti; itaque melius illis visum est hanc personam numeri pluralis separare ab imperativis. sciendum tamen, quod frequentissime iste modus 103 pro optativo ponitur vel deprecativo, ut:

Musa, mihi causas memora, quo numine laeso,

25 et apud Terentium:

Fac amabo.

ergo si ad deos, qui omnibus superiores sunt, imperativo utimur modo, cur non etiam ad socios vel ad eiusdem naturae quoscumque homines, quamvis maiores nobis vel similes, per connumerationem nostri quoque, 30 quae fit in prima persona plurali, hoc modo [id est imperativo] utamur?

1 secunda persona sine K 2 quasi] r que R 3 Verg. Aen. IIII 596 sq.

III. uirgiliti libro GL ·III· Virgiliti Kk IIII aeneidos uirgiliti B 4 facta H fata R

5 Tum Verg. Med. 7 dicamus] disseremus GL disseremus K 8 cui imperat Hh 9 dividitur] h diuidatur H quae loquitur add. r 10 unde et hic H

modus in mg. add. K modus uocatum G modus de uocatiuum H adsciscit B qui ** in H 11 grammaticae B grammaticae K 12 imperantes perso-

nae B internuntia] r internuncia R grammaticae (a) K 14 imperere H

figuratae G figuratae H 15 plurali ex plurale ni f. corr. H 16 ὑποθετικά] r

ΥΠΟΘΕΤΙΚΑ R id est] id L 17 hortatiua H 18 coniungens RD post perso-

nam in mg. per omnia add. b psimilem D 19 illis quis impera Hr 21 ui-

sum hanc Hr numeris B 22 frequentissime B 23 optatiuo Hr depraeca-

tatio RBH l'erg. Aen. I 8 24 musa G causa (sic) mihi B causas om.

G laedo L 25 apud H Ter. eum. III 3, 28 post Terentium: in add.

RBHGL in eunucho r in audria h in II. K 27 ad eos L modo utimur B

Infinita quoque et impersonalia et gerundia vel supina carent personis naturaliter. praeterea in nominationibus, id est ὀνοματοποιίαις, sive nominum seu verborum novis conformationibus, non omnes declinationis motus sunt quaerendi, ut 'tinniat' - Persius:

Ne qua subaerato mendosum tinniat auro -,
'taratantara' - Ennius:

At tuba terribili sonitu taratantara dixit -,
104 ut etiam apud Graecos σίξε ὀφθαλμός, ἔκλαγξαν δ' ἄρ' ὀιστοί, φλοῖσβος.

'Pluit' et 'tonat' et 'fulminat' et multa similia, quae ad homines non pertinent, proprie quidem ad tertiam dicuntur personam, possunt tamen etiam in prima inveniri persona et secunda per poetarum προσωποποιίας, id est conformationes, vel per responsa dei et per apostrophas, quasi ad ipsum Iovem praesentem, et sunt quasi propria || verborum, quae ad solum Iovem pertinent.

Reperiuntur tamen et alia verba, quae in usu deficiunt personis, ut 'cedo', 'sodes', 'salve', 'furus', 'ave', 'infir', 'foret'. quamvis et infir et furo apud Varronem inveniuntur et 'forem' apud Terentium in hecyrā:

Nam si utrumvis horum, mulier, umquam | tibi visus forem.

'fore' quoque dicitur, ex quo 'confore' Terentius in Andria compositum protulit:

et id spero confore.

1 quoque impersonalia G impersonalia B 2 ONOMATOPOIEIAIC BHG et

extremo 1 eraso L ONOMATOPOIEIAC Rr *ONOMATOPOIEIAC D ANOMATOPOIEIAIC K 3 seu] siue K 4 Pers. sat. 5, 106 5 neq; Pers. Vat. oro Montepess. pr. Vat.

6 Enn. ann. II 35 E. S. ann. fr. inc. VIII p. 67. XL Vahl. 7 ait at L Ad tuba tribili(s) D Taratantara H 8 σίξε — φλοῖσβος in mg. add. d Hom. Od. VIII 394 σίξε] οἶσε d CICEΦEAAAC B CICEΦEAAAC H ωΦEAAAC R οΦEAAAC G οΦEAAAC L οΦEAAAC K Hom. II. I 46 EKAΓEAN HGLK

EKAΓEANAAPA, OICTOY Rr EKAΓEANAANAANOITOI d ΔAPA BGLK OICTOI G OICTOY B OICTOI K φλοῖσβος] v. Hom. II. V 322. 469 X 416 XX 377 φλωισβωσ R φλωισβωσ H 9 fulminat in luminat corr. D 10 non eras. in K propriae K

Propriae Rr addicantur Rr 11 ΠPOCΩΠOΠOIEIAC Rr ΠPOCΩΠOΠOIEIAC B ΠPOCΩΠOΠOIEIAC GK ΠPOCΩΠOΠOIEIAC D ΠPOCΩΠOΠOIEIAC H IAC in lituram inseruit h ΠPOCΩΠOΠOIEIAC L 12 id est] . Item B conformationes] h conformationes (i?) H per om. B diei K apostrophos R 13 post Iovem: praesentem — Iovem om.

R add. r 14 pertinent Rr 15 repperiuntur L 17 et ** furo (in) R furo (e?) D furo inter Varronis fragm. inc. posuerunt edd. v. § 59. de infir v. § 61 Terent. hec. III 1, 10 18 haecyra RDH hecira K ehyra GL ehyra B

19 utrum ues K harum mulierum quam LK mulier umquam] rd mulierum quam RBD usus D 21 Ter. Andr. I 1. 140 post Terentius: compositum add. DLK compositum] h. etiam t. extat in RLK ***** (positū?) D 22 protulit] posuit L 23 et spero Terentiani libri confore spscr. r confore. eleua literas LK confore elia litas G

DE NVMERO.

Numerus accidit verbis uterque, quomodo et omnibus casualibus, singularis, ut 'lego', pluralis, ut 'legimus'. necesse est autem in omnibus declinabilibus utrumque simul inveniri, sicut supra dictum est, numerum et personam. sciendum tamen, quod, quamvis et in nominibus et pronomi-
 5 nibus et in participiis inveniantur voces communes singularis et pluralis numeri - ut 'poetae', 'viri', 'fluctus' genetivi singulares et nominativi plurales sunt, similiter 'caedes', 'verres', 'dies', 'res' nominativi tam
 10 singulares sunt quam plurales, 'ipsi' vero et 'isti' et 'illi' dativi singulares et nominativi plurales -, in verbo numquam hoc invenitur apud Latinos, quamvis apud Graecos in multis, ut *ἔτυπτον* tam singulare est primae personae quam plurale tertiae praeteriti imperfecti, similiter *ἔχαιρον*, *ἔφεγον*, *ἔπραττον*, *ἔλαλονν*, *ἔπολονν*. | ||

1 INCIPIT DE NVMERIS. *D* 2 accedit *K* omnibus] *r* in omnibus *RG* 3 ne
 se est bilibus
 ces autem *Rr* 4 declinationibus *Rr* declinationibus *H* 5 tamen *om. L*
 quamuis in *B* nominibus] *r* omnibus *R* et in pronomiibus] *r* et pro omnibus *R*

6 et in participiis *Dd* et participiis *L* et pluralis] *r* ut pluralis *R* 8 post sunt:
 similiter — sunt *om. R add. r* nominati^{ui} tam *Ll* 10 et in nominatiui *Rr*
 11 et *υπτον K* *Λυπτον D* *επιπτον B* et *ευπτον G* *ευπτον R* *επιπτον L* 12 plu-
 rale *B* Tertia *R* *εχαιρων επιχαιρων ελαλωνν επιλωτων Rr* *εχυρον εφεγον επι-*
αττον ελαλωνν εποιουν. D *εχαιρον εφετον επιαττον ελαλωνννεποιουν H* *εχαιρον*
εφεγον επιατον ελαωνν εποωιν L *εχαιρον εφετον επιαττον (sic g επιαττον G)* *ε-*
λωνν (ελαωνν G) *εποτωιν GK*

Artis Prisciani viri disertissimi grammatici caesaris^a doctoris urbis rome const^apo-
 litinae praeceptoris mei liber viii de uerbo explicitus.

Incipit eiusdem liber viii (viii r) de^{ge}nerali uerborum declinatione *Rr*
 ARTIS PRISCIANI (PSCIANI *GL*) VIRI DISERTISSIMI GRAMMATICI CAESARIENSIS (CAESAREN-
 SIS *B?L*) DOCTORIS VRBIS ROMAE CONSTANTINOPOLITANAE (CONSTANTINOPOLITANE *B*) PRECEP-
 TORIS MEI LIBER VIII. DE VERBO EXPLICITVS FELICITER.
 INCIPIT EIVSDEM LIBER VIII (IX *L*) DE GENERALI VERRI (VERBI *B*) DECLINATIONE *BGL*

ARTIS PRISCIANI VIRI DISSERTISSIMI GRAMMATICI CAESARIENSIS DOCTORIS VRBIS ROMAE CON-
 STANTINOPOLITANAE. NO PRECEPTORIS MEI LIBER VIII. DE VERBO EXPLICIT**

INCIPIT EIVSDEM LIB VIII. DE GENERALI VERRI DECLINATIONE *H*
 explicit liber viii de uerbo

incipit eiusdem liber viii de regulis generalibus praeteriti perfecti omnium con-
 iugationum et postea de praeterito perfecto primae et secundae coniugationis *D*

INCIPIT EIVSDEM LIBER VIII. DE GENERALI VERBI DICTIONE *K*
 ARTIS PRISCIANI VIRI DISERTISSIMI GRAMMATICI CAESARIENSIS DOCTORIS VRBIS ROMAE
 CONSTANTINOPOLITANAE PRECEPTORIS MEI LIBER VIII. DE VERBO EXPLICITVS EST FELICITER.
 INCIPIT EIVSDEM LIBER NONVS DE REGVLIS GENERALIBVS PRAETERITI PERFECTI OMNIVM
 CONIUGATIONVM ET POSTEA DE PRAETERITO PERFECTO PRIMAE ET SECUNDAE CONIUGATIONIS.

FLAVIANVS THEODORVS DIONISII V. D. MEMORIALIS SACRI SCRINII EPISTOLARVM ET AD-
 IVTOR V. M. QVAESTORIS SACRI PALATII SCRIPSI ARTEM PRISCIANI ELOQUENTISSIMI GRAMMA-
 TICI DOCTORIS MEI MANV MEA IN VRBE ROMA CONSTANTINOPOLI. DIE TERCIO IDVSVS IANVAR
 MAVORTIO. V. C. | consule indictione. v. *Darmstad.*^b

LIBER NONVS.

p. 843—45 P.

p. 435. 36 K.

DE GENERALI VERBI DECLINATIONE.

I 1 Dictionum aliae sunt uniformes, id est indeclinabiles, ut adverbia, coniunctiones, praepositiones, interiectiones, aliae declinabiles, ut nomina, verba, participia, pronomina. earum ergo aliae in principio moventur, ut pronomina transeundo in personas, 'mei tui sui', 'mihi tibi sibi', 'me te se'; 'meus tuus suus', 'mei tui sui', 'meo tuo suo'; in genera vero et numeros et in casus transeuntia finem movent, sicut nomina, pronomina quoque, quae discernunt genera, ut 'ille illa illud', 'ipse ipsa ipsum', nec non etiam participia, quibus omnia fere accidunt tam nominibus quam verbis accidentia, || unde non solum in fine per genera et casus et numeros, sed etiam in principio est quando moventur per tempora, ut 'lavans lauturus', 'fövens föturus', 'mövens möturus'. verba autem et in principio et in fine et in medio moventur, non tamen per singula tempora 2 omnes motus necesse est pati, sicut ostendetur. oportet igitur de his ratione congrua exponere. cur tamen a praesenti, sicut a nominativo, declinationis exordium sumimus, superius tractatum est, quod scientes de ceteris dicemus.

Praeteritum imperfectum apud Latinos principium numquam movet, sed finem, ut 'amo amas amabam', 'doceo doces docebam', 'lego legebam', 'facio faciebam', 'munio muniebam'. et in prima quidem coniugatione a habet ante 'bam' - secunda enim persona in 'as' desinens abiecta s || assumit 'bam': 'amo amas amabam', 'meo meas meabam' -, in aliis vero omnibus e productam: 'docebam', 'legebam', 'audiebam'. in quarta enim coniugatione est quando antiqui transmutantes locum voca-

2 uniformis ^e Rr	^d auerbia D	3 coniunctiones] rk coniunctiones RK	4 ca- in
rum] d eorum ⁱⁿ BHLKr et ni f. D	alia H	6 et in numeros BDHG	et
numeros et casus L	8 quae om. D	genera in ras. B	9 nec non] k nec
nec K omnia] omnia R	11 in princio H	12 föturus H	möturus H
13 "et in medio "et in fine K	15 sicut nominatio Kk	16 Superius H	
tractum R	17 dicamus H dn̄s K	19 sed] r de R	ama D lego] r lego
legis Rh lego legi. H	legebam Rr	21 secunda] rb secunda R	seunda B
22 adsumit B	bam ut amo Bd	23 e add. d	audiebam. quarta enim con-
giã est K audiebam. Quarta autem coniugatio est GL	24 enim] tamen in litura h		

p. 845. 46 P.

p. 436. 37 K.

lium pro i et e 'ei' diphthongum proferre solebant, quam postea in i longam verterunt, ut 'polibam' pro 'poliebam', 'munibam' pro 'muniebam'. in 'eo' vero desinentibus verbis eiusdem quartae coniugationis nec possumus aliter proferre praeteritum imperfectum nisi i ante 'bam' servantes, ut 'eo ibam', 'adeo adibam', 'veneo venibam', 'queo quibam'; nec mirum, cum haec verba ex secunda persona faciunt tam praeteritum imperfectum quam futurum ad similitudinem primae et secundae coniugationis; nam tertia et quarta coniugatio solet ex prima persona gignere tam praeteritum imperfectum quam futurum: praeteritum imperfectum mutatione 3
o in e productam et additione 'bam', ut 'lego legēbam', 'facio faciēbam', 'audio audiēbam', futurum mutatione o in 'am': 'lego legam', 'facio faciam', 'audio audiam', exceptis in 'eo' desinentibus, quae, sicut supra diximus, a secunda persona faciunt supra dicta tempora.

Praeteritum perfectum tres habet motus, in principio et in medio ple-
15 rumque, non tamen semper, in fine vero semper; in principio et in medio et in fine: 'caedo cecidi', 'cado cecidi'; in medio et in fine: 'decerno decrevi', 'porrigo porrexī'; in fine tantum: 'pando pandi', 'defendo defendi'. est etiam invenire quaedam verba, in quibus principium movetur et finis medio integro manent: 'mordeo momordi', 'tondeo totondi';

20 Plusquamperfectum eosdem motus habet, quos et praeteritum perfectum, a quo et nascitur.

Futurum principium quidem servat in omnibus verbis, finem autem movet, ut 'amo amas amabo', 'doceo docēs docebo', 'eo is ibo', 'lego legam', 'audio audiam'.

25 Positio activorum vel neutrorum verborum in o desinit. et in prima quidem coniugatione pares habet syllabas pri|ma et secunda persona: prima enim mutat o in 'as' et facit secundam, ut 'amo amas', 'meo meas', 'hio hias'. in secunda vero coniugatione prima persona in 'eo' desinit, quas in 'es' productam mutans facit secundam, itaque necessario una syllaba
30 minor est secunda: 'doceo docēs', 'moneo monēs'. in tertia vero, si i ante o habuerit prima persona, abiecta o assumit s et facit secundam, itaque minuitur una syllaba, ut 'cupio cupis', 'facio facis', 'sapio sapis'. alia vero quaecumque litera ante o posita o in 'is' convertens facit secundam, ut 'veho vehis', 'ruo ruis', 'lego legis', 'gero geris'.

1 ei] r & R proferre H solebant] r solebam R 5 ueneo ex uenio
corr. H uenio uenibam (sic) sup. lin. G ueniebam RDH queo D que-
bam Rr 8 tertia et quarta] r tertiae et quarte R tamen Rr 10 additione
Rr facio spscr. L 11 futurum — audiam add. r ut lego GL 12 excep-
tis] r excemtis R f. exemtis 14 in mediū Rr 16 caedo] d cedo RD ut caedo
K cecidi] cecidi DGLKr cedi R 19 integrā K 23 doceo add. h 24 au-
diebam Rr 26 habent r "persona" prima et secunda K 28 in .e Dd
quas] r quos R quam h 29 secundam] r secundum R 31 adsumit B faciet Rr
32 syllaba ex corr. h 33 quaecumque] r quocumque R lytera G faciat D

p. 846. 47 P.

p. 437. 38 K.

Excipiuntur 'fero', 'volo', 'edo', quae inaequalem habent declinationem, ut 'Iuppiter Iovis', 'iter itineris', 'femur feminis'; sic etiam in verbis, ut 'fero tuli', 'volo vis vult', 'edo es est', de quibus non incongruum esse videtur in praesenti quae possumus rationabiliter tractare.

5 'Fero' per concisionem, id est syncopen, i literae secundam et tertiam facit personam: 'fero fers fert' pro 'feris ferit', quod puto differentiae causa fieri, ne, si 'feris ferit' diceremus, putaretur ab eo esse, quod est 'ferio feris', cum nulla scripturae esset differentia, quamvis temporum syllabatorum esset. hoc autem in multis solet fieri dictionibus, ut praeter regulam habeant declinationes vel accentus differentiae causa, ut 'coniunx 10 coniugis' pro 'coniungis', ne verbum putetur esse, et 'nostrás' ultima circumflexa quando est nominativus singularis ad differentiam pluralis accusativi. pluralia supra dicti verbi in prima et tertia persona secundum rationem tertiae coniugationis proferuntur: 'ferimus ferunt', in secunda vero per concisionem: 'fertis' pro 'feritis'. in praeterito quoque imperfecto 15 et in futuro regulam servat tertiae coniugationis: 'ferebam feram feres feret'. in omnibus quoque aliis modis servat rationem eiusdem coniugationis, exceptis illis, quae solent a secunda persona nasci. in his enim servat eiusdem personae concisionem, ut || 'fers fer ferte fertote ferrem ferre'. nam quae a prima persona accipiunt regulam, rectam declinationem 20 sequuntur: 'fero ferebam feram'.

6 A 'volo' quoque secundam personam per concisionem l consonantis et mutationem o in e et adiectionem 'is' per diphthongum proferebant antiquissimi: 'volo veis' pro 'volis', sed 'ei' diphthongum in i longam postea converterunt more Boeotio. et possumus in hoc quoque dicere, quod 25 in 'fero fers' verbo diximus, differentiae causa hoc esse factum, ne, si 'volis' diceretur, dativus et ablativus pluralis existimari posset nominis, quod est 'vola', vel quod in Graecis dictionibus plerumque Latini gaudentes brevitate faciunt concisiones, ut in vocativis in 'ie' desinentibus tam

1 edo volo B	2 iupiter D	iteneris GLK	iteris B	foemus feminis H
3 ingruum K	4 videtur esse L	possumus] d	possimus D	
5 concisionem Rr	est per syncopen B	6 fert] l fers L	7 casa Bb	8 ferio feris ferit cum BGLK
	nulla scriptura K	esse BD	9 syllabatorum] r	
syllabarum R	solet in multis fieri B	10 vel accentus vel d	11 pro coniugis	
Rr	putaretur G	12 nominativus Dd	post accusativi in mg. a nra nominatio singulari add. r	13 et in tertia G
per concisionem L	pro feritis om. R add. r	15 vero persona per B	per concisionem	16 futuro] r
futuram R	17 serva Rr	18 illis ***** (illis) L	persona spscr. d	persuasci Rr
19 ut om. D	fertote om. RB add. r	20 rectam] r	recta R	21 sequuntur] r
secuntur RBH	sequitur K	feram add. r	22 secundam] r	secundum R
23 mutatione B	eiectionem D	is] his R	proferebat B	24 pro volo volis L
volis] r	nalus R	diphthongon B	25 more boeotio B	more poetico GL et in litura k
dicero Rr	26 verbo om. L	27 et ablativus] vel ablativus BDHr	29 brevitati RBGKI	

p. 847. 48 P.

p. 438. 39 K.

Graecorum quam Latinorum nominum: 'Palladi' pro 'Palladie' et 'Terenti' pro 'Terentie', similiter 'Πολυδέυκης Pollux', 'διδῶ do', 'ἐμέ me', et in nominibus literarum pro 'alpha', 'beta' 'a', 'b' dicentes, et in his anomalis verbis, quae sine dubio a Graecis sumpsimus: 'fero', 'volo', 'edo',
 5 'sum' quoque per abscisionem i finalis et additionem s in principio loco aspirationis, sicut 'ἕξ sex', 'ἑπτά septem', 'ἥμισυ semis', et mutatione εἰ in u: 'εἰμί sum', ut 'διδῶ do'; βούλομαι quoque forte brevitatis causa 'volo' fecerunt diphthongo mutata, ut 'βούς bos', ut 'πούς pes'. tertia 7
 quoque persona per concisionem i profertur: 'volt' pro 'volit'. in hac
 10 quoque o in u convertentes 'vult' dicimus, quamvis rationabilis sit 'volt' dicere, quo magis vetustissimi utuntur. in pluralibus prima quidem persona pro i u | habet paenultimam: 'volumus' pro 'volimus'. secunda vero per concisionem i profertur tertiae personae singulari addita 'is', sicut in aliis quoque solet verbis: 'amat amatis', 'docet docetis', 'legit legitis', 'fert
 15 fertis', 'est estis', 'volt' vel 'vult' 'voltis' vel 'vultis'. tertia secundum formam supra dictae tertiae coniugationis a prima persona o in 'unt' conversa profertur: 'volo volunt'. per cetera quoque tempora indicatiui hoc verbum servat regulam tertiae coniugationis: 'volebam vol|lui volueram
 20 volam voles volet'. in imperativo deficit; nec mirum, quippe corrupta secunda persona indicatiui, ex qua solet imperativi secunda nasci, tertia quoque, quamvis in hac coniugatione ex prima persona indicatiui fieri solet mutata o in 'at': 'lego legat', 'dico dicat', 'fero ferat'. et poteramus ab eo, quod est 'volo', dicere 'volat', tamen, ne dubitatio fieret significationis, non est ab auctoribus usitatum; utimur ergo subiunctivo pro hoc:
 25 'velis velit'. aliam quoque quidam rationem de hoc conati sunt reddere, 8

1 pro palladiae R et om. GLK 2 terentiae D terentiae RB terentiae H terentiae L ΠΩΥΛΥΔΕΥΚΗΣ R ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ G ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ L ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ K polludences B polydeuces ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ Dd polydeuces ΠΟΛΥΔΕΥΚΗΣ Hh δίδω] ^v

r ΔΙΔΩ K ΔΙΔΩ R ΔΥΔΩ G δίδω do] ΔΙΔΩΔΩ B ΕΜΗ G ἐμέ me] ΕΜΕ ΜΕ H in omnibus K 3 lyterarum G et beta a. b. e. B

in his RD 4 sumpsimus] rh sumpsimus RBL 5 i finalis — mutatione in

mg. add. d 6 sicut est D ἑΞΑ DGLKr εΞΑ B ΕΠΤΑ B ἑΜΙCΥ R εΜΙCΥ B ἑΜΙCΥ D ἑΜΙCΥ G K ἑΜΙCΥ L ἑΜΙCΥ H ἑΜΙCΥC h semi H et] sed B

mutationē BD εἰ] ei BD e G E LK 7 ei. mi. B ἑΜΙ D ἑΜΙ Rr ἑΜΙ GLK ut ἑΜΙ H ut] et r ΔΥΔΩ GK δίδω do] r ΔΙΔΩΔ R ΔΙΔΩΔΩ eras. in B ΒΟΥΛΟΜΑΙ G ΒΟΥΛΟΑΙ H ΒΟΙΛΑΑΙ R ΒΟΥΛΩ K βοῖμαι L causa add. r 8 ut

ante πούς om. DHGLK ποῦC pos pes in litura K πῶC Rr ποῖC G post πούC: ποC add. Hr pos BDGL cf. lib. I § 34 pes] h pe H 9 volt] h uult BHGL pro uolet B 10 volt] uolit ex corr. h uult ni f. H 12 vero] autem HG 13 consionem R uultertiae R - 14 fer fertis R 15 voltis] h uolt H

uel uoltis K Tertiae Rr Tertia. (m) B 16 formulam BH persona indicatiui fieri solet o B 19 nolet. Imperatiuo GLK defecit G de] defecit H correpta

in litura b 20 ex quo RrD secunda persona nasci RDK secunda perso nasci Hh 22 et K at ut lego GL 25 quidam] r quidem R de hoc rationem L reddere dicentes quod BDHGLKr

p. 848. 49 P.

p. 429. 49 K.

quod imperativus modus necessitatem significat, voluntas autem libera debet esse: itaque hoc verbum, quod carere debet necessitate, caret imperativo. ex hoc tamen compositum habet imperativum in secunda persona in i desinente: 'noli'. licet tamen et subiunctivo, ut supra diximus, uti pro imperativo, id est 'velis', 'fac velis'. in prima enim et tertia persona⁵ omnium verborum imperativus praesens similis est subiunctivo. optativus quoque eius verbi, tam in praesenti sive in praeterito imperfecto quam in futuro similiter corrumpit regulam, ut 'vellem' et 'velim'. et praesentis quidem, quod et praeteritum est imperfectum, causa est corruptionis corruptio secundae personae indicativi, ex qua oritur, futuri vero synonymia,¹⁰ id est anceps significatio, quae fieret, si 'volam volas volat volamus volatis volant' diceremus. itaque pro 'volam' 'velim' auctoritas non irrationabiliter tradidit | dicere. et 'volim' tamen pro 'velim' proferebant. Cicero in II de natura deorum: quo facilius id, quod docere volimus, intellegi possit. alia vero omnia, quae a prima persona supra dictae¹⁵ coniugationis solent nasci, integram servant declinationem exceptis supra dictis synonymiae causa.

9 'Edo' quoque per syncopam [id est per concisionem] d litterae facit secundam personam et per synaeresim e et i in 'ei' diphthongum coacta et 'ei' diphthongo in e productam conversa differentiae causa, ne, si 'eis' diceretur, aliud significare putaretur: 'edo es'. quod non dubito differentiae causa esse factum, ne, si 'edis' diceretur, dubitationem faceret scriptura, quomodo deberemus pronuntiare e, productam an correptam. huic opponitur: 'cur ergo in prima persona, cum similis esset dubitatio, hoc non est factum?' ad quod dicendum, quod, etsi concisio d litterae facta esset,²⁰ multo maior fieret erratio. si enim 'eo' diceretur pro 'edo', nulla esset,

1 necessitatem L 3 tamen om. GLK 4 liquet L 5 persona plurali omnium K 7 huius L eiusdem HK tam om. BDH add. bh tam in praesenti sive] in praesenti tam GL sive] ** K sū k quam futuro K 8 corrumpit G et uelim Rr 9 corruptionis corruptio secundae personae] scripsi corruptio secundae (saecundae Rr) personae RB

corruptionis secunda persona DGLK corruptio secunda persona Hh 10 quo^a Dd synonymia BHGLK sinonimia D sinonimia d 12 pro in mg. K irrationabiliter B 13 tamen om. H inter uelim et proferebant ad mg. antiqui proferebant add. d Cicero] d Caro D Cicero de nat. deor. II 32, 81

14 deorum ex rerum corr. H docere Rr volimus] sic libri quidam Cic. Lambiniani, ex Prisciano f. interpolati uolumus libri Cic. tantum non omnes uolumus (quod ex dittographia uolumus et uolumus ortum videtur Struvio lat. Decl. u. Conj. p. 321) Creuzeri Paris. alter. 'sic saepe veteres Grammatici, quas in vitiatas exemplaribus suis sordes reperissent, pro archaismis venditant' Heindorfius ad Cic. l. l. quod non tantum ad veteres grammaticos pertinere docet censor Krehlii Ienensis l. l. p. 422, cui uolumus indicativi forma videtur esse 15 omnia] d nomina D 16 solent — supradictis add. r 17 synonymiae] d synonymiae B sinonimiae G synonymia D 18 facit om. L, post secundam personam sup. lin. add. G 20 diphthongo] dyptongū D dyptongon L diphthongon B diceretur om. G 22 factum quomodo declinare debeas ne LK eidis D 23 opponitur] k apponitur GK 24 ergo] igitur DHLK 25 facta esset d litterae GL 26 multo] d multū D pro edo] praedo H proedo h post pro edo sqq. usque ad pro edo om. R add. r

p. 349. 50 P.

p. 440. 41 K.

non dico scripturae, sed nec temporis differentia inter 'eo is', et 'eo' quod pro 'edo' poneretur. itaque iure mansit integra prima persona. II 10
 tertia vero nascitur a secunda addita t, quod in hoc solo et alio uno invenitur: 'sum es est'. et certum est, id quoque fieri differentiae causa, ne,
 5 si secundum proportionem aliorum verborum secunda persona s in t convertente tertia proferretur 'es et', ut 'doces docet', coniunctio, non verbum esse putaretur. non solum autem in omnibus aequalibus verbis secunda persona s in t vertit et facit tertiam, sed etiam 'fero' 'fers fert' facit, quod est inaequale. 'edo' tamen in plurali numero servat regulam
 10 tertiae coniugationis: 'edimus editis edunt'. similiter in praeterito imperfecto et futuro: 'edebam edam', et in omnibus, quae solent in hac coniugatione a prima nasci persona, hoc est in tertia persona imperativi: 'edat', et in futuro optativi, qui est etiam | subiunctivi praesens: 'edam edas edat'. in omnibus vero, quae solent a secunda nasci persona, corruptam 11
 15 invenies regulam coniugationis, 'es' tamen productam, quam a secunda acceperunt persona, servatam ubique: 'ēs, ēst, ēste, ēsto, ēstote, ēssent, ēsse'.

Nec mireris, si non ubique differentiam faciat vel defectionem anceps significatio; non solum enim in verbis, sed etiam in nominibus et aliis
 20 partibus orationis est quando faciunt differentiam vel accentuum vel litterarum mutatione auctores, est quando non faciunt. ergo, quia de praeterito imperfecto loquentes anomalorum ratio coegit pluribus uti per medium verbis, breviter de illis repetamus, ut ad cetera facili via pervenire possimus.

25 Praeteritum imperfectum diximus a praesenti fieri sic: in prima quidem et in secunda coniugatione et quarta in 'eo' desinente a secunda persona ablata s finali et addita 'bam': 'amas amabam', 'doces docebam', 'is ibam'; in tertiae vero omnibus verbis et quartae in 'io' desinentibus

1 ° is Dd 2 proedo h praedo H ponetur GL iurae Rr 3 t] r est R es-t
 RH sola Rr et in alio D 4 ut sum GL certum D est om. D
 differentia G 5 proportionem D post s in t sqq. usque ad s in t om. R add. r
 6 tertia] tertia persona d proferretur] d proferetur DGL proferretur es et
 in litura K coniunctio H uerbum (or) B 7 esse om. R in omnibus
 om. GL 8 sed fero K 9 inaequale est K nume tertiae Rr 11 fu-
 turo] d futurum D coniugatio H coniugationē h 12 "nasci" a prima L post
 persona: hoc est in tertia persona om. R add. r 13 aptatiui Rr qui] rd quae
 R quid D est] r ēē R subiunctatiui K aedam H edas om. D 14
 corrupta B 15 es in litura K producta H 16 servata H ubique servatam GL
 es. es. este B este] **** H estote esteto Rr essent esse] essent vel essem esse
 H essem esset D 18 faciat differentiam L faciat **** D facit H defectionem Rr
 19 in nominibus et in aliis k in omnibus aliis K et in aliis L 20 defe-
 rentiam faciunt K vel litterarum vel accentuum B 21 mutationē BDD
 et
 est K et est L 23 reppetamus L 25 ut diximus b fieri. Sic in G sic
 ex sit corr. K 26 et secunda K 27 finalis B ut amas h

p. 850. 51 P.

p. 441. 42 K.

prima persona mutat o in e productam et assumit 'bam': 'lego legō-
12 bam', 'facio faciēbam', 'venio veniēbam'. et in prima quidem coniuga-
tione et tertia et quarta 'io' desinente una syllaba vincitur prima praesentis persona a praeterito imperfecto: 'meo meabam', 'dico dicebam', 'munio muniebam'; in secunda vero et quarta in 'eo' desinente pares habet syllabas: 'doceo docebam', 'eo ibam'. nec mirum, cum haec minuunt secundam personam una syllaba, sicut supra dictum est: 'doceo doces', 'eo is', prima autem pares habet in utraque persona syllabas: 'curo curas', tertia vero in omnibus aliis absque in 'io' desinentibus, ut 'lego legis', 'ruo ruo', 'traho trahis'. sed quamvis in 'io' desinentia solent 10 minui in secunda persona tam tertiae quam quartae coniugationis: 'facio facis', 'aperio aperis', tamen non a secunda, sed a prima faciunt praeteritum imperfectum, sicut docuimus. |

DE PRAETERITO PERFECTO.

III 13 Praeteriti perfecti multiplices et variae sunt regulae. itaque commodum putavimus primo quae in eo generalia esse contemplati sumus disserere, postea vero per singulas syllabas tractare de eo.

Omne igitur praeteritum perfectum primam personam in i terminat: 'amavi', 'docui', 'dixi', 'comperi', et assumpta 'sti' facit secundam: 'amavisti', 'docuisti', 'dixisti', 'comperisti', (vero ascita et correpta i 20 tertiam: 'amavit', 'docuit', 'dixit', 'comperit', 'mus' primam pluralem: 'amavimus', 'docuimus', 'diximus', 'comperimus', i tamen paenultima correpta. secunda pluralis a sua singulari || fit addita s: 'amavistis', 'docuistis', 'dixistis', 'comperistis', tertia autem ex prima singulari nascitur, i finali conversa in e productam et addita 'runt' vel 're': 'amaverunt' 25 vel 'amavere', 'docuerunt' vel 'docuere', 'dixerunt' vel 'dixere', 'compererunt' vel 'comperere'.

Et nascitur hoc quoque tempus a praesenti, sicut mox docebimus, et

1 mutat o] b mutato B mutata o RL motata o K et om. G assumit R assumpta
GLK adsumpta BDH 2 nenebam Hh quidem om. L 3 quart^a Rr in io LK
5 munio munio muniebam R muebam Hh vero coniugatione et H et
in quarta in BDGLKr 6 syllabas doceo docebam eo is R post syllabas: doceo
docebam — dictum est add., docebam in doces mut. r docebam munio muniebam
eo K 7 unam syllabam r 8 "syllabas in utraque persona G 9 aliis
del. r 10 soleant BK 11 tam om. D 12 nou a secunda in litura K
praeteritum in litura K 14 de praeterito perfecto omnium generaliter coniugationum D
inscr. unius lin. spatium rubricatori rel. om. H 16 in eo D disserere] rh disserere
RH 17 deo RrD 18 terminant D 19 compleri Rr adsumpta B 20
dixis compleristi Rr ascita B 21 tertiam K complerit Rr pluralem ad-
dita amavimus (fuit addita sc. gloss. ad mus) RB 22 complerimus Rr 23 sin-
gulari sua GL amavistis H 24 compleristis Rr 25 productam] r producta
R ut amaverunt GLK ut amauerunt H 26 amavero Rr

p. 451. 52 P.

p. 442. 43 K.

vel pares habet cum eo syllabas, ut 'iuvo iuvi', 'moneo monui', 'lego legi', 'munio munivi', vel minuitur una syllaba, ut 'facio feci', 'fugio fugi', 'venio veni', vel vincit una syllaba, ut 'oro oravi', 'curro cucurri'.

Si sint primae coniugationis, abundat praeteritum una syllaba: 'accuso accusavi', 'domo domui', 'sto steti', exceptis duobus: 'iuvo iuvi', 'lavo lavi'. antiqui tamen haec quoque secundum analogiam saepe proferebant, unde Terentius in eunucho:

Dum haec mecum ꝑ. puto, accersitur lavatum interea
virgo

10 'lavatum' dixit, quod est a 'lavavi', pro 'lautum' vel 'lotum'. in secun- 14
dae vero coniugationis et tertiae verbis in 'io' desinentibus et in omnibus
quartae numquam crescit praeteritum perfectum, sed vel pares habet prae-
senti syllabas vel minuitur: pares, ut 'pareo parui', 'habeo habui', 'cu-
pio cupivi', 'munio munivi', 'aperio aperui'; minuitur una syllaba, ut
15 'augeo auxi', 'ardeo arsi', 'video vidi', 'facio feci', 'comperio comperi';
in aliis vero omnibus verbis | tertiae coniugationis modo pares habet, modo
una syllaba vincit, numquam autem minuitur: pares, ut 'ago egi', 'frango
fregi', 'vinco vici'; vincit: 'credo credidi', 'accerso accersivi', 'occulo
occului', 'curro cucurri'. et notandum est in omnibus verbis disyllabis,
20 quibus interposita est consonans, quod, si pares sint in praeterito et in
praesenti syllabae, paenultima vel natura vel positione producitur, sive sit
in praesenti longa sive non, ut 'iūvo iūvi', 'rēgo rēxi', 'lēgo lēgi', 'frāngo
frēgi', 'scāndo scāndi', 'lūdo lūsi', exceptis 'scindo scīdi', 'fīndo fīdi',
'bībo bībi'. si enim pura sit paenultima, in plerisque corripitur etiam 15
25 in praeterito, ut 'luo lūi', 'nuo nūi', 'spuo spūi', 'suo sūi', 'ruo rūi',
'eo īi' (invenitur et 'īvi'); in paucis producitur. ut 'struo strūxi', 'fluo
flūxi', 'neo nēvi'. idem fit etiam, cum a trisyllabis prae||sentibus disyllaba
fiunt praeterita, ut 'sedeo sēdi', 'video vīdi', 'facio fēcī', 'capio cēpi',
'iacio iēcī', 'augeo aūxi', 'ardeo ārsi', 'foveo fōvi', 'faveo fāvī'. in cres-
30 centibus vero, in quibus repetitio fit principii per praeteritum, paenultimae

3 ueni moneo monui uel Dd 4 abundat Dd habundat R 5 domo del. r 6 hoc D
uel proferebant
protulerunt G 7 Terent. eun. III 5, 44 8 reputo Terentius accersitur] rd
accessitur R acersitur DK accessitur G acersitur Ll 11 coniugationis et tertiae Rr
12 habet pares LK praesentis GLK 13 parui (a) R habe^o Rr • 14 ap-
aperui ;
perio minuitur una (nuitur una in litura r) Rr 15 auge. Rr 17 minuitur in li-
tura k ut om. G 18 uinci RrH vincit] om. DGL uincit una syllaba RK cres-
cit. Vt d ut credo Hr arcesso B acerso acersivi Hh arcesso accessivi LK
occullo H 19 notandum in K 20 in quibus K 23 fregi add. r scandali
et fīndo fīdi
Dd scīdi scīdi. Si Rr scīdi K scīdi(n?) H et fīndo BD fīdi(n?) H
24 bibo bibi om. BDGLK et bibo bibi d penultima in plerisque pura sit K
corripitur R 25 suo sui om. G 26 ut est struo GLK 28 caepi H coepi B
30 reppetitio L reppitio K fit repetitio G et per Rr per add. d

vel antepaenultimae principalis syllabae praesentis tempora servantur in praeteriti paenultima, ut 'caēdo cecīdi', 'cūrro cucūrri', 'mōrdeo mōmōrdi', 'tōndeo totōndi', 'spōndeo spopōndi', 'fallo fefelli', 'pēdo pepēdi', 'cādo cecīdi', 'pārio pepēri', 'cāno cecīni', 'tēndo tetēdi', 'pōsco pōpōsci'. excipiuntur 'pēllo pepūli', 'tāngo tetīgi', 'pāngo pepīgi', 'pūngo pupūgi', 'disco didīci', 'percello percūli' et 'tūndo tuttūdi', unde Horatius in epistularum libro II:

Speratum meritis. diram qui contūdit hydram.

Et in prima quidem coniugatione principium immobile manet in supra dicto tempore exceptis quattuor verbis: 'sto steti', 'do dedi', 'lāvo lāvi', 'iūvo iūvi'. illa enim duplicant consonantem, haec vocalem in praesenti correptam paenultimam in praeterito perfecto producunt, quod in nullo alio supra dictae coniugationis accidit verbo. in | secunda vero et tertia in omni loco est, ubi invenimus moveri literas vel syllabas praesentis. per singulas igitur tam vocales quam consonantes per ordinem ostendemus 15 solitas fieri mutationes.

A brevis modo manet eadem, ut 'cāreo cārui', 'rāpio rāpui', 'vāleo vālui', modo producitur: 'fāveo fāvi', modo mutatur in e correptam, ut 'cādo cēcidi', 'tāngo tētīgi', modo in e productam, ut 'āgo ēgi', 'fācio fēcī', 'iācio iēcī', 'frāngo frēgi'. producta vero non mutabitur: 'rādo 17 rāsi', 'pāreo pāruī'. et sciendum, quod, cum a brevis in e productam convertitur, vel disyllabum est tam praesens quam praeteritum, ut 'āgo ēgi', 'frāngo frēgi', vel a praesenti trisyllabo praeteritum disyllabum fit, ut 'fācio fēcī', 'iācio iēcī'; in e vero correptam ex contrario, quando a praesenti disyllabo praeteritum fit trisyllabum: 'cādo cēcidi', 'tāngo 25 tētīgi'.

E correpta modo eadem manet, ut 'ēgeo ēgui'; modo producitur, ut

1 principalis syllabae] sic etiam h. l. DH principalisyllabae B praesentis tempora] om. R praesentis tempora principalis syllabae BDHr 2 praeteriti] d praeterito BD ca^{ae}do Gg cedi Rr cecidi Gg c^{ae}ecidi(a) H cecidi D/LK post cucurri: parco peperci pendeo pependi ***** Dd parco peperci in mg. H 3 tondo Hh spospondi K 4 ca^{ae}no cecini pario peperci (pepieri L) DHGLK p^{ae}peri Rr tedendi G 5 pepi^{ae}gi B pepegi Gg 6 percello perculi om. L et K tutt^{ae}ndi (sic) Dd ora^{ae} K Hor. epp. II 1, 10 7 in del. r om. DHGLK aepistolarum K 8 contudit] k contulit K 9 immobile principium G 11 i^{ae}quo i^{ae}uuo H d^{ae}plicant Rr 12 in ante praeterito add. h praeteritum perfectum Rr 13 accidit ex accedit, ni f., corr. H et in tertia in omni est ubi invenimus loco G 14 in om. B 17 manet ut B eadem careo K 18 ualui eadem modo B favi] h faue H 20 non mutatur H 21 sciendum est quod H quod add. b 22 conuertit^r Rr tam praesentis Rr 23 trisyllabo D trisyllaba L praeterito Rr 24 correptam uero Hh 25 trisyllabum D ut cado G 27 correptam Rr modo eadem modo H eadem modo K u^{ae}gego Rr ego Dd modo producitur in mg. add. K

p. 352. 53 P.

p. 444. 46 K.

'lēgo lēgi', || 'sēro sēvi', 'cērno crēvi', 'sēdeo sēdi', 'vēnio vēni'; modo mutatur in a productam, ut 'stērno strāvi'; modo in i correptam, ut 'ēo ii'; productam, ut 'tēro trīvi'; modo in u correptam, ut 'docēo docūi', 'monēo monūi'. producta si fuerit, in praeterito quoque producitur vel

5 natura vel positione, ut 'cēdo cēssi', 'crēdo crēdidi'.

I correpta modo manet eadem, ut 'nīteo nītui'; modo producitur, ut 18 'vīdeo vīdi', 'cupīo cupīvi'; modo in e convertitur vel natura vel positione longam: 'incīpio incēpi', 'aspīcio aspēxi'; modo in u, ut 'rapīo rapui'. producta manet eadem, ut 'figo fīxi', 'rīdeo rīsi', 'nītor nīsus', 'fīdo

10 fīsus'.

O correpta modo manet eadem, ut 'dōceo dōcui', 'cōndo cōndidi'; modo producitur, ut 'mōveo mōvi', 'fōveo fōvi', 'fōdio fōdi'. o producta in quibusdam manet, ut 'ōro ōravi', 'dōno dōnavi', in aliis corripitur, ut 'pōno pōsui', 'cōgo cōegi'.

15 V correpta modo manet eadem, ut 'rūo rūi'; modo producitur natura vel positione, ut 'fūgiō fūgi', 'strūo strūxi', 'flūo flūxi'. producta quoque modo manet modo mutatur, ut 'excūdo excūdi', 'lūdo lūsi', 'lūndo lūndi'.

'Ae' diphthongus in quibusdam manet: 'quaero quaesivi', 'laedo'

20 laesi'; in aliis mutatur in i productam: 'caedo cecidi'.

'Au' manet eadem, ut 'augeo auxi', 'haurio hausī'; mutatur in uno 19 anomalo in 'abs': 'aufero abstuli'.

B manet: 'bibō bibi', 'habeo habui'; mutatur in 'ps' vel duas s: 'scribo scripsi', 'nubo nupsi', 'iubeo iussi'. (quaeritur tamen de 'scripsi'

25 et 'nupsi', cur non per b, sed per p scribantur; et est causa euphoniae, quod in principio syllabae b ante s vel ante t inveniri non potest, ut 'ipse', 'aptus'. nam 'absonus', 'abstinens' et similia non in principio syllabae habent coniunctas b et s, cum praepositio separatim est syllaba

1 sedeo sedi cerno creui H 2 productam sterno L correptam eo G 3

ii. Modo productam B in u add. d deceo Dd 5 caedo H cesi Kk 6

I in litura h modo manet R eadem niteo L 8 longam ut incipio Rr

ut incipio BDHGLK u] r ii ni f. R u correptam Gh 9 flago flaxi G 10

fīsus H 11 mo^{do} Hh condo condidi eras. in H 12 foudi H o productam

Rr 15 eadem add. bd 16 stro^u Hh 17 mutatur. manet ut Kdh excludo

uel s excludi G excludo excludi L excludo exclusi (si in litura k) Kk excludi ludo lusi

mutatur in u correptam ut pungo pupugi

tundo Dd mutatur in u correptam eodem loco spscr. h

luasi (d) L 18 tutundi Rr 19 Ae dyptongus d Aegyptongus D ut quaero

GLKd 20 lexi D ut caedo GLK cecidi B cecidi GLK et ex cecidi mut. D

21 hario H haurio hauri D 23 in ps Bb duas ss r ss BDHGLK 24

ut scribo H 25 et nupsi et nupsi H euphoniae] d euphonia DHr 26 b om.

L uel t G 27 aptus] d abtus D abstinens et Hh post principio: eadem

add. r eadem BGLK eadem DH eiusdem dh 28 syllaba GLK b et s Hh

accipienda. igitur participia quoque supra dictorum verborum rationabiliter per p et t scribuntur: 'scriptus', 'nuptus', et nomina ex his derivata: 'scriptor', 'nuptiae'.)

C modo manet, ut a 'doceo docui', 'facio fe||ci'; modo duplicatur, ut 'cano cecini', 'cado cecidi', 'caedo cecidi'; modo transit in s, ut 5° 'mulceo mulsi', 'farcio farsi'; modo in x, ut 'duco duxi', 'sancio sanxi'.

D manet eadem: 'candeo candui', 'defendo defendi'; duplicatur: 'perdo perdidi', 'credo credidi'; transit in s: 'laedo laesi'; vel in duas s: 'cedo cessi'.

F manet: 'ferveo fervi', 'frango fregi'; duplicatur: 'fallo fefelli'. 10

20 G servatur eadem: 'egeo egui', 'lego legi'; vel mutatur in s, ut 'algeo alsii', 'turgeo tursi', 'mergo mersi'; vel in x: 'frigeo frixi', 'augeo auxi', 'tingo tinxi', 'pingo pinxi'; subtrahitur: 'gigno genui'.

H est ubi manet integra: 'habeo habui'; est ubi mutatur in x: 'traho traxi', 'velo vexi'. 15

L manet per se, ut 'oleo olui', 'alo alui', 'occulo occului'; vel mutatur in s, ut 'vello vulsi'; vel subtrahitur, ut 'percello perculi', 'pello pepuli'.

M manet: 'timeo timui', 'emo emi'; assumit 'ps': 'demo dempsi', 'como compsi', 'promo prompsi'; geminatur, ut 'mordeo momordi'; 20 subtrahitur: 'rumpo rupi'.

N servatur eadem, ut 'moneo monui'; assumit s, 'maneo mansi'; mutatur in s: 'pono posui'; vel in 'ps': 'temno tempsti'; vel in u loco consonantis: 'sterno stravi', 'decerno decrevi'; subtrahitur: 'linquo liqui', 'vinco vici'. 25

P manet: | 'sapio sapui', 'rapio rapui', 'pareo parui', 'peto petivi'; repetitur: 'pello pepuli', 'parco peperci', 'pendeo pependi'; assumit s: 'repeo repsi', 'scalpo scalpsi'; conduplicatur: 'reperio repperi'.

Q manet eadem: 'quaero quaesivi', 'queo quivi'; transit in s: 'torqueo forsi'. 30

1 rationabiliter G 2 et nuptus et GLK ex his om GLK derivatiua D derivatiua G 3 et nuptiae GLK 4 a eras. in H duplicatur H 5 caedo cecidi DGLK caedo cecidi H 8 ut perdo GLK credidi] credi B duas .ss. BDH 9 ut cedo GK ut caedo (a) L caessi L 10 ferbeo DHGLK ferui] r ferui RB ferui DHGLK ut ante fallo in mg. add. K 12 turge^o Dd uel om. GL 13 subtrahitur RD 14 *** L habeo Rd ut traho B 16 L littera B alo alui post occului add. r occulo — vulsi] occulo occului G 17 subtrahitur D 19 ut timeo GLd empi D adsumit B 20 cosi D promsi DL 21 subtrahitur D ut rumpo K 22 adsumit s ut B 23 temno (p) K tempno B 24 consonantis L consonantis H consonantis posita G liqui (a) H 25 uinci D uinci (a) H 26 sapiui GL 27 repetitur L pendeo pependo Dd pependi H adsumit B 28 duplicatur D 29 queo D post transit in s sqq. — transit in is om. R add. r ut torqueo K

p. 854. 55 P.

p. 446 K.

R manet: 'curro cucurri', 'terreo terrui'; transit in s: 'quaero quae-sivi', 'uro ussi', 'haurio hausi'; vel in u loco consonantis: 'tero trivi'.

S manet: 'censeo censui', 'arcesso arcessivi'.

T manet: 'verto verti'; transit in s: 'mitto misi', 'concutio concussi'.

5 X manet: 'texo texui', 'nexo nexui'.

Sunt igitur formae generales praeteriti perfecti octo: in 'vi' syllabam, III 21
'ii', 'ui' divisas, 'si', 'xi' et i antecedente consonante, quae in praesenti tempore ante o vel 'eo' vel 'io' invenitur, et quae in principio geminat consonantem et quae in fine.

10 Et in 'vi' qui|dem quattuor coniugationum sunt verba, quae terminant praeteritum, ut 'amo amas amavi', 'fleo fles flevi', 'cupio cupis cupivi', 'munio munis munivi'.

In 'ii' vero tertiae et quartae, quae in 'ivi' desinentia intercepta u consonante corripunt i paenultimam, ut 'cupivi cupii', 'arcessivi arcessii',
15 'sivi sii', 'munivi munii', 'audivi audii'.

In 'ui' divisas omnium coniugationum verba inveniuntur terminantia: prima, ut 'tono tonas tonui', 'seco secas secui'; secundae: 'teneo tene-
20 nes tenui', 'habeo habes habui'; tertiae: 'annuo annuis annui', 'pono ponis posui', 'alo alis alui'; quartae: 'aperio aperis aperui', 'prosilio prosili-
lis prosilui'.

In 'si' secundae et tertiae et quartae; secundae: 'ardeo arsi', 'rideo risi', 'suadeo suasi'; tertiae: 'ludo lusi', 'cedo cessi', 'uro ussi', 'scalpo scalpsi'; quartae: 'raucio rausi', 'haurio hausi', 'farcio farsii'.

In 'xi' similiter secundae et tertiae et quartae; secundae: 'augeo auxi',
25 'frigeo frixi', 'mulgeo mulxi'; tertiae: 'duco duxi', 'pingo pinxi', 'coquo coxi', 'vivo vixi'; quartae: 'sancio sanxi'.

I habent post consonantem ante o vel 'eo' vel 'io' praesentis tem-
poris et in prima, ut 'iuvo iuvi', 'lavo lavi'; et in secunda, ut 'pran-
deo prandi', 'sedeo sedi', 'video vidi', 'foveo fovi'; et in tertia: 'bibō
30 bibi', 'lego legi', 'defendo defendi', 'fugio fugi', 'fodio fodi'; et in

1 ut curro d 2 usi LK consonantis add. r ut tero G 3 ut censeo
Gd anseo D arcessivi] h arcessiui H 4 ut uerto r uerti*(t) B miato
mis*(i) (t-s) L concusi K 5 ut texo d texeo B 6 DE FORMIS PRAETERITI PER-
FECTI. inscr. B 7 in ii in ui Krd si et xi B in si in xi et in i d
consonante qui in H consonante que in h 10 sunt coniugationum B 12 muniui. In
secunda uero et tertiae B 13 in iui] in ui DK u om. G 14 penultimam D
ut om. GLK 15 siui sii om. BD 16 inveniuntur uerba K tamen termi-
nantia Rr 17 ton+o ton+as L ut teneo LK 19 posuit K aperio aperis
aperui prosilio prosilis prosilui H 21 secundae et tertiae Rr 22 suadeo saasi G
tetae R caedo R cesi K ussi] r usi RLK 23 raucio] r rautio
RDH hausi] ausi B fartio Rr 24 aus Rr 25 mulceo Kk mulgeo mulxi om.
L mulsi Dd mul*(i) H coquo ex quoquo corr. R coco GLK 26 santio
Rr uincio uinxi post sanxi add. Hd 27 consonantem positam ante h uel eo
nel eo nel io Rr 28 et add. R lauo laut prandeo, in mg. ui et in secunda
add. K 29 fovi] fodi R 30 bi^{bi} Rr defendo G defendi spscr. r

quarta: 'reperio repperi', 'comperio comperi'. geminant consonantem in | prima quidem coniugatione duo monosyllaba: 'do dedi', 'sto steti'; in secunda principales modo syllabas: 'mordeo momordi', 'tondeo totondi'; in tertia alia principales, alia finales: principales quidem, ut 'disco didici', 'cano cecini', 'pello pepuli'; finales vero, ut 'credo credidi', 'vendo vendidi'.

Formis igitur generalibus praeteriti cognitis nunc necessarium esse existimo de paenultimis quoque uniuscuiusque formulae syllabis generaliter tractare. non minus enim hae quoque ad omnem rationem declinationis tam praeteriti perfecti quam plusquamperfecti nec non etiam participiorum eiusdem temporis necessariae sunt.

23 In 'ui' terminantium omnis paenultima || longa est vel natura vel positione, et vel in praesenti quoque habent u loco consonantis, ut 'iuvo iūvi', 'lavo lāvi', 'moveo mōvi', 'caveo cāvi', 'paveo pāvi', 'faveo fāvi', 'foveo fōvi', 'voceo vōvi', 'volvo vōlvi', 'solvo sōlvi'; vel a secunda per-
sona praesentis nascentur abiecta s et assumpta 'vi': 'amas amāvi', 'oras orāvi', 'fles flēvi', 'complex complēvi', 'cupis cupīvi', 'audis audīvi'; vel pro n vel r vel 'sc', quae in praesenti tempore inveniuntur ante o, u habent loco consonantis principalem extremae syllabae in praeterito perfecto, ut 'sino sīvi', 'decerno decrēvi', 'tero trīvi', 'quiesco quiēvi',
'pasco pāvi'.

24 Et primae quidem coniugationis et tertiae verba in 'vi' syllabam facientia praeteritum perfectum, quae a prima persona nascuntur, pares habent tam in praesenti quam in praeterito perfecto syllabas, ut 'iuvo iuvi', 'lavo lavi', 'sterno stravi', 'sino sivi', 'tero trivi', 'ascisco ascivi', ex-
cepto 'quaero quaesivi', 'pono posivi' antiquae, quod nunc dicimus 'posui'. quae vero a secunda persona nascuntur, superant in praeterito eandem secundam personam una syllaba, ut 'accusas accusavi', 'deles delevi', 'cupis cupivi', 'munis munivi'.

1 repperio *D* repperio *K* reperi *G* 2 coniugatione *om.* *K* coniugatione *D*
3 principales monosyllabas *B* modo *om.* *GLK* modo *Rr* tantum *in mg. h* ton-
tondi *G* 4 tertiae *Rr* aliae *K* aliae *RBDH* aliae *K* aliae *RBDH* ut
disco ut didici *R* 7 praeteriti] *r* preteritis *R* * esse (↗) *H* 8 exestimo *G*
9 ^{enim} minus *Hh* hae] *om.* *LK* hec *B* he*(c) *D* .i. penultima *post* quoque *add.*
R *unc. incl. r* ^u rationem declinationis *D* 10 praeteri *R* 11 eiusdem tempo-
rum *K* 13 iugo *Rr* 14 lauo laui *om.* *GLK* moveo movi] moneo monui *G*
^u pauco paui *om.* *D* pauco — uoui *om.* *BHGLK* fauco — uoui *sup. lin.*
add. D 16 et abiecta *K* et adsūta *b* et absumpta *D* et addita *B* amo amas
G ut amas *d* oro oras *G* 17 *oravi *H* fleo fles *G* 22 coniugationis et
terciae *D* syllabam] *r* syllaba *R* facientia *D* 24 praesenti] *r* praesenti *R*
quam et in *R* 25 lauo lauo laui *K* sino *D* sino ⁿ sino *L* tro *L* adscisco
adsciui *B* adsciui *D* 26 pono .s. posui *D* ⁱ posivi] *r* posui *RH* posui
dicimus *B* 27 nascuntur *D* 28 deler *Rr*

p. 836. 57 P.

p. 447. 48 K.

Secundae vero, quae u loco consonantis ante 'eo' habent, producant paenultimam, quae in praesenti corripitur, et 'eo' in i convertentia una syllaba minuuntur in praeterito perfecto, ut 'cāveo cāvi', 'mōveo mōvi', 'pāveo pāvi', 'vōveo vōvi', 'fāveo fāvi', 'fōveo fōvi'.

5 In 'ui' divisas praeteritum perfectum exire in omni coniugatione invenitur, et si vocalis sit paenultima ante | o in praesenti, pares habet syllabas eius praeteritum. inveniuntur autem eiusdemmodi verba in secunda vel 25 tertia vel quarta coniugatione, ut 'doceo docui', 'moneo monui', 'rapio rapui', 'annuo annui', 'aperio aperui', 'cooperio cooperui'; sin vero consonans sit ante o in praesenti, praeteritum una syllaba abundat, quod in 10 prima quidem coniugatione in omnibus in 'ui' divisas terminantibus praeteritum invenies, ut 'domo domui', 'veto vetui', 'sono sonui', 'seco secui'; in tertia vero hoc idem observatur || in iis omnibus, quae non habent vocalem ante o, ut 'occulo ocului', 'tremo tremui', 'pono posui', 15 'succino succinui', quod in secunda vel quarta coniugatione non potest inveniri, cum haec i, illa e semper habent ante o finalem. et attendendum, quod paenultima vel antepaenultima praesentis tempora servant in huiusmodi praeterito, sive pares habeant syllabas sive abundant, ut 'dōmo dōmui', 'vēto vētui', 'trēmo trēmui', 'nōlo nōlui', 'pāreo pāruī', 'cādeo cāndui', 'hābeo hābui', 'apērio apēruī', excepto uno: 'pōno pōsui', quod 20 cum in praesenti producit paenultimam 'po', in praeterito eandem antepaenultimam factam corripit; nec mirum, cum solum hoc in 'no' desinens et n in s mutavit in praeterito et in 'ui' divisas terminavit et, sicut supra diximus, veteres in 'vi' quoque syllabam hoc protulerunt. omnis autem 25 paenultima supra dictae formae (hoc est in 'ui' divisas desinentium) corripitur; raro enim in Latinis dictionibus vocalem paenultimam ante alteram vocalem productam invenies. ideo autem diximus 'raro', quia in 'fio' verbo auctores producant paenultimam, ut Virgilius in bucolico:

Omnia vel medium frānt mare; vivite silvae,

1 ante. o Rr 2 paenultimam] om. R penultimam sup. lin. add. r antepenultimam BD antepeneultimam G corripitur Dd conuertencia D - 3 minuuntur. Inueni H praeterito] r preteriti R 4 paueo paui uoueo uoui om. BHGLK 5 exire om. D 7 eius] ei HK autem] tamen B eiusmodi BDHGLK vel] et GLK 8 tertia D vel] et K coniugatione D 9 adnoo adnui B 10 syllabundat R partim a pr. m., partim ab r corr., a qua m. ha profectum est, quod tamen et ipsum iam a pr. m. add. videtur fuisse 11 coniugatione D in ui add. r 13 his libri 15 sucino succinui K succinui om. L succinui D 16 illa e] ille B habent den Dd attendum Kk adtendendum B 17 quod in penultima uel antepenultima praesenti R vel] et K 18 habent GLK abundent(h) H habundent RD 19 molo molui K 20 uno om. GLK 21 in om. R penultimam (sic) add. d om. DHGLK 22 corripit] r corripuit Rrell. in o K desinens u H 24 autem] enim G 25 est ui L divisas] disas G 28 verbo] u (i. e. uero) L aures D ut om. G Verg. ecl. 8, 58 (deficit Rom.) 29 Omnia aut uel Hh fiat Med. Pal. Gud. niuitae D Med. diuite B syluae K syluae H

GRAMMATICI LATINI II.

in 'ius' enim terminantis genetivi paenultima anceps est. in Graecis autem dictionibus saepe hoc invenitur, ut 'Menelāus', 'spondēus', dīa Camilla.

V 27 In 'si' terminantium perfectum paenultimae vel natura vel positione producuntur. natura, ut 'rideo rīsi', 'ludo lūsi', 'raucio rausi', 'haurio hausi'; positione vel geminata s, ut 'gero gēssi', 'cedo cēssi', 'premo prēssi', 'uro ūssi', 'percutio percūssi'; vel l n r p ante 'si' positus, ut 'algeo ālsi', 'maneo mānsi', 'ardeo ārsi', 'tergeo tērsi', 'repo rēpsi', 'scalpo scālpsi'. et secundae quidem vel quartae minuunt unam syllabam in praeterito, ut 'rideo risi', 'suadeo suasi', 'urgeo ursi', 'ardeo arsi', 'farcio farsī', 'raucio rausi', 'sarcio sarsi'; tertiae vero pares habent tam in praesenti quam in praeterito, nisi si vocalem habeat ante o, ut 'ludo lusi', 'mitto misi', 'rado rasi', 'rodo rosi'. si enim vocalem habeat, minuit ea || quoque unam syllabam, ut 'concutio concussi', 'excutio excussi'; secunda enim quoque et quarta ideo minuunt, quia vocales habent ante o. 15

28 In 'xi' terminantia praeteritum perfectum secundae et tertiae et quartae coniugationis inveniuntur. et tunc tantum natura quoque producunt paenultimam, quando sit e, ut 'rego rēxi', 'tego tēxi', 'illicio illēxi'. in aliis enim positione sunt longae tantum, ut 'traho trāxi', 'vincio vinxi', 'duco dūxi', quod ostenditur esse correptum ex nomine, quod ab eo derivatur et corripitur, 'dux dūcis', sicut 'rēxi' produci approbatur ex nomine, quod ab eo nascitur, 'rex rēgis'. (quaeritur igitur, an 'luceo lūxi' debeat natura producta accipi, cum 'lūx' producatur. in quo etiam illud quaeritur, nomen a verbo an magis ex nomine verbum natum sit, quod esse mihi verius videtur, quomodo ab igne 'igneo' et 'ignesco' et a flamma 'flammo'.)

29 Quae praesentis temporis consonantes servantia ante o vel 'eo' vel 'io' positas easdem ante i habent finalem in praeterito, paenultimas vel natura vel positione habent productas, sive sint in praesenti correptae sive productae, ut 'iūvo iūvi', 'lāvo lāvi', 'vīdeo vīdi', 'sēdeo sēdi', 'fāveo fāvi', 30

1 anceps est ut unius. R 2 ut om. GLK menilaus L dia Camilla] Verg. Aen. XI 657 cf. lib. II § 46; sic d dica illa D 4 perfectum] praeteritum K uel naturae Rr 5 . Natura in mg. add. K . Natura est ut B ranci^o Rr 6 hⁱ ausi Rr praemo H praemo praessi Rr premo prēssi B 7 ussu Rr percussio D uel l uel n uel r uel p Lk uel n uel l uel r uel p GK l add. r 8 tergeo ter.geo.si H 10 urgeo H ursi Rr fartio Rr 11 rautio Rr sartio Rr habent sillabas h 12 si] r om. RDH del. l habeant HGLK ante o in ras. B 13 misī D misī(s) L enim i uocalem B habeant HL minuūt H (h?) 14 una syllaba H conentio concusi* K 15 quartē D qui^a Dd 19 positiones B sunt longe positione K longae sunt G 20 ab eo] abeo r habeo RD 21 ex quo nomine quod B 22 quod habeo Rr/D diriuatur uel nascitur K 23 *debeat (de) L 24 a] ex GLK 25 uerius om. GK 28 positas easdem posita Rr habeant K et uel natura B 29 positionem Rr productas habent K

p. 338. 59 P.

p. 449. 50 K.

'lēgo lēgi', 'defēndo defēndi', 'fōdio fōdi', 'fūgio fūgi', 'vēnio vēni'. excipiuntur | quae in praesenti paenultimam i habent correptam eamque servant in praeterito quoque paenultimam. ea enim non producitur in praeterito per hanc formam, etiamsi in praesenti positione fit longa, ut 'bībo
5 bībi', 'fīndo fīdi', 'scīndo scīdi'. et sciendum, quod in his quoque in 'eo' vel in 'io' desinentia verba una syllaba minuuntur in praeterito, ut 'sedeo
sēdi', 'foveo fōvi', 'moveo mōvi', 'paveo pāvi', 'prandeo prāndi', 'venio
vēni', 'reperio rēppēri', quod notandum est, quod antepaenultimam, non
10 paenultimam produxit positione; alia vero pares habent syllabas cum praesenti, ut 'iuvo iūvi', 'lego lēgi', 'frango frēgi', 'defendo defēndi', 'ago ēgi'.

Repetunt consonantes primae quidem coniugationis duo monosyllaba: 'do dēdi', 'sto stēti', et ex his composita: 'reddo || reddīdi', 'resto restīti'; habent autem paenultimas breves. secundae vero in principio repetunt quaedam et habent paenultimas positione longas, sicut in praesenti antepaenultimas, ut 'tōndeo totōndi', 'mōrdeo momōrdi', 'spōndeo spopōndi',
15 'pēndeo pepēndi'. tertiae autem quaedam in principio repetunt, quaedam 30 in fine: in principio repetentia, si in praesenti paenultimam brevem habuerint, in praeterito quoque corripiunt eam: 'cādo cecīdi', 'cāno cecīni', 'parīo pepēri'. sin longa sit in praesenti, paenultima naturaliter in praeterito quoque producitur, ut 'caēdo cecīdi', 'pēdo pepēdi'. sin positione sit in praesenti paenultima longa, est quando servatur in praeterito, est quando abiecta consonante corripitur; servatur in his: 'pōsco popōsci', 'pārco pepērci', 'fāllo fefēlli', 'tēdo tetēndi', 'pēdo pepēndi', 'cūrro cucūrri'; abiecta consonante corripitur in his: 'dīscō didīci', 'pēllo pepēli',
25 'tāngo tetīgi', 'pāngo pepīgi', 'pūngo pupūgi', 'tūndo tutūdi'. et attendendum, quod omnia ea, quae geminant principalem, servant non solum consonantem, verum etiam vocalem primae syllabae praesentis temporis tam in prima quam in secunda syllaba, nisi si a sit; ea enim in e con-

1 fodeo K fodio fodi] foueo foui D fodio fodi foueo foui H foueo foui
fodio fodi B 2 quae] quoque D eamque] r camque R 4' etsi R?

praesenti sit positione longa G sit BDHLK 7 moui add. r 8 repperi K
non penultimam (sic) add. d 9 post positione in H interposita sunt duo
folia, quae continent verba ab a ferueo § 42 usque ad validior usus § 50 10 diffendo

diffendi K 11 Reppetunt L 12 do add. r et add. rd redo redidi Rr

restī^{ti} Dd resteti k 13 repetunt in principio G reppetunt L 15 totōndi] b
totōnd* B 16 pendo R reppetunt L 17 in fine: in principio repetentia] d
et habent penultimas positione ad praecedens quaedam in principio repetunt revertens

D del. d reppetentia L 18 caneo Rr 19 peperī K pepiri G siⁿ Rr Si

D 20 cedo RD cecidi DG cedi Rr cicidi LK pepidi B 21 est q̄i* ser-
uatur K 22 servatur] d servate D 23 tendeo RrD tetendi ex tetendo corr.

H pendeo Rr pendo pepēdi Hh 24 didi*ci (d) L 25 panguo K

pepigi ex pepegi ni f. corr. K attendendum B adtendum Rr adtendentem Dd 26
principalem syllabam L 28 si om. DGLK si*(t) H sit̄ .a. GL conuertitur
— disco add. r

p. 859. 60 P.

p. 450. 51 K.

vertitur, ut 'posco poposci', 'tendo tetendi', 'pendo^o pependi', 'curro cucurri', 'disco didici', 'pungo pupugi'; excipitur 'pello pepuli'. a vero in e mutatur, ut 'fallo fefelli', 'parco pe|perci', 'tango tetigi', 'pango pepigi', 'cano cecini', 'cado cecidi'. et vide, quod, si paenultima longa sit, ea quoque servat e, ut 'parco pepērci', 'fallo fefelli', sin brevis, in i conver-
titur: 'tetīgi, pepīgi, cecīdi, cecīni'.

- 31 In hac enim coniugatione (id est tertia) etiam in fine fit repetitio eiusdem syllabae ubique paenultima correpta: 'vendo vendīdi', 'credo credīdi', 'reddo reddīdi'. et sciendum, quod una syllaba abundat praeteritum, in quo fit repetitio principalis vel finalis, tam in prima quam in tertia coniugatione, nisi si i sit ante o, ut 'do dedi', 'sto steti', 'resto restiti', 'curro cucurri', 'parco peperci', 'cano cecini', 'caedo ce|cidi'; 'pario' vero, quia i habuit ante o, pares habuit syllabas tam in praesenti quam in praeterito perfecto: 'pario peperī'.

DE PRAETERITO PERFECTO PRIMAE CONIUGATIONIS.

15

- VI 32 Quoniam igitur de generalibus praeteriti perfecti temporis verborum formis collectim docuimus, nunc separatim per singulas coniugationes de variis eiusdem temporis speciebus, cuius difficillima est tractatio omnium verbi quaestionum, disserere conemur.

Primae coniugationis verba a secunda persona indicativi modi, quae in 'as' desinit, tam in activa quam in neutrali significatione abiecta s et addita 'vi' faciunt praeteritum perfectum, ut 'amo amas amavi', 'oro oras oravi', 'accuso accusas accusavi', 'meo meas meavi', 'hio hias hiaui', 'flo flas flavi', 'no nas navi'. excipiuntur haec, quae in 'ui' divisas faciunt praeteritum subtracta a: 'domo domas domui', 'crepo crepas crepui',
'frico fricas fricui', 'mico micas micui', 'seco secas secui', 'sono sonas sonui', 'tono tonas tonui', 'veto vetas vetui'. 'plico plicas plicui' vel 'pli-

1 pendo pependi Hh 2 pu-pugi K pupugi. tundo. tutudi. Excipitur B
3 mutantur D ut om. K post peperci: uel in i add. h pepigi ex
pepigi corr. H 4 pario peperi post cecidi add. d quod add. b penul-
tima praeteriti Hd 6 ut tango. tetigi. pango. pepigi. cado. cecidi. cano. ce-
cini. B cecini cecidi K 7 hac eadem Rr enim eras. in B reppetitio

G reppetitio L 9 reddodi K syllaba H habundat RBD 10 reppetitio L 11 si
om. G resteti K 12 cedo RB cado D cecidi GLK 14 peri R pepiri H 15 DE
PRAETERITO PRIMAE CONIUGATIONIS r et post conemur lin. 19 D huc usque de praeterito per-
fecto tractauimus. Incipit tractare (tracta^{ro} L) de coniugationibus. GL Huc usque de
praeterito perfecto tractauimus. incipit de coniugatione K vsqve hvc de praeterito per-
fecto sq. totius lin. litura H inscr. om. R 16 temporibus Rr 17 singulas ex sin-
gulos corr. H 18 difficillima G tractatio R 20 uerba secunda GK 21 hac-
tina Rr 22 sui(a?) H ama^s Rr oro — meavi] om. R add. r, post meavi:
propino proinas (sic) propinaui. luena. I. hiscere tamquam habeas tria nomina quando
propinat (Iuv. sat. I 5, 127) al. m. add. in R 23 flo flas flavi hio hias hiaui B

24 haec qua. Rr

p. 860. 61 P.

p. 451. 52 K.

cavi', quod maxime ex compositis dinoscitur. nam cum praepositione magis per 'ui' divisas, cum nomine vero compositum per 'avi' terminat perfectum, ut 'implico implicui', 'applico applicui', 'explico explicui', 'replico replicui', 'complico complicui'; 'duplico' vero 'duplicavi', 'triplico triplicavi', 'multiplico multiplicavi'. invenitur tamen etiam cum praepositione in 'avi' faciens praeteritum, sed in raro usu. Pacuvius:

Qua te adpli|cavisti tam aerumnis obruta.

Cicero rhetoricon II: quod in itinere tam familiariter se applicaverit. Varro de poetis libro I: deinde ad Siculos se applicavit. 'cubo' quoque 'cubui' facit, a quo composita tam primae 33 quam tertiae coniugationis inveniuntur, eundem tamen habent perfectum: 'incubo incubas incubui' et 'incumbo' adiecta in 'incumbis incubui'. 'nexo' quoque 'nexas' vel 'nexas', ut Probo placet, 'nexui'. Virgilius tamen in V:

15 Nexantem nodis seque in sua membra plicantem,
secun||dum primam protulit coniugationem. Livius vero in Odissia:
Nexebant multa inter se flexu nodorum
Dubio.

Accius in Deiphobo:

20 Nos continuo ferrum eripimus, omnibus manicas neximus.

1 maxime in compositis *BD* 2 compositum *R* 3 applicui(a) *H*

replico replicui explico explicui *GK* repplico replicui explico explicui *L* 5
multiplicavi *H* Inveniuntur *H* 6 raro in *G* pacubius *GLK* Pacuv. fr.
fab. inc. 28 p. 152 *Both.* VII p. 103 *Ribb.* 7 Qua] *B* et sic ex uno
Krehlii codice Ribbeckius l. l. quae *B* ex corr. cum reliquis omnibus adpli-
cuiisti *Hh* applicuisti *RBDGLK* tam] *ms. G. I. Vossii, edd. ante π, Vossius*
castig. et not. p. 118 tamen mei omnes obruta ex obrutis corr. *B* orruta *GL*
abruta *K* 8 *Cic. de inv.* II 13, 43 rhetoricon *DGL* in Cicero, om. libri
Prisc. itinere *GLK* se tamen familiariter Cicero applicaverit *RBHGK* ap-
plicaveris *L* applicavit *Victorinus p. 131 Or.* 9 Varro de poetis libro I] p. 260
ed. Bip.; Plautum significari, qui dicitur ad exemplar Siculi properare Epicharmi
(Hor. epp. II 1, 57 sq.) perspexit Bergkii de rell. com. Att. ant. p. 148. Varro-
nem in primo hoc libro de Plauto egisse docet Gellius I 24, 3 cf. Ritschelium mus.

phil. VI 515 se ***** applicavit *H* applicavit *RBGLK* 10 prima *Rr*
11 quam tertiae ex corr. *h* 12 adiecta] *b* abiecta *B* 13 nexas ex corr. *r*
Prob. de cathol. verb. p. 1487 P. 142 L. Verg. Aen. V 279 15 Nexantem]

sic. etiam Rom. Nixantem *Pal. Ver. Gud.* Nixantem *Med.* Nexantem nodos *Verg.*

codd. dett. no^dis *Ll* m^dbra *D* 16 Livius] *b* lauius *B* Livius in Odissia]
Hermannus elem. doct. metr. p. 622 haec refert ad Hom. Od. III 678, ad Od. VIII
264 sq. Duentzerus de versu Sat. p. 45 odysia *GLK* odysia *D* 17 Nexe-

bant] *d* nexabant *D Lr* cum *codd. lib. X § 48 et Diomede lib. I p. 366 P., ubi necta-*
bant Monac. nexabant Paris. B se] sic et Prisc. infra l. l. et Diomedes secus (se
ni f.) B sese G nodorum eripimus dubio *K* 19 *Att. Deiphobi fr. I p. 196*
Both. Deiphobi (i. e. Antenoridarum, v. p. 247. 319 sq.) fr. III p. 128 Ribb. dei-

phoebo *G* deipoebo *L* deipho *K* 20 ferrum] *l* ferrum *L* eripimus *Rr* omni-
bus] sic *codd. etiam lib. X § 48, ubi omnes solus Erl. I Krehlii manibus Ribbeckius*
manicis *Erl. I lib. X l. l.*

p. 861 P.

p. 482. 53 K.

'necto' tamen eius est primitivum; nam quomodo a participio 'amplexus', quod ex verbo nascitur 'amplector', fit verbum frequentativum 'amplexor amplexaris', sic a participio 'nexus', quod nascitur a verbo 'necto', fit frequentativum 'nexo nexas'. unde manifestum, quod rationabilius hoc secundum primam coniugationem protulit Virgilius. a 'necto' tamen si-
 militer 'nexui' protulerunt plerique, quidam tamen etiam 'nexi', 'necto nexi' dicentes et 'nexus', ut 'flecto flexi' et 'flexus'. Virgilius in V:

Et paribus palmas amborum innexuit armis.

Lucilius in V:

hic solus vigilavit, opinor,

Et cum id mi visus facere est, tum retia nexit.

34 supra dictis addunt quidam 'neco necavi' vel 'necui', sicut et Probus et Charisius et Diomedes, ideo quod participium praeteriti passivum et 'necatus' a 'necavi' et 'nectus' a 'necui' facit. Horatius in I epistula-
 rum:

Spem mentita seges, bos est enectus arando.

Livius ab urbe condita XXI: fame, frigore, illuvie, squalore enecti. Cicero Tusculanarum I:

enectus siti

Tantalus.

sed proprie 'necatus' ferro, 'nectus' vero alia vi peremptus dicitur. Ennius:

Hos pestis necuit, pars occidit illa duellis.

1 est om. K amplexus quod nascitur a verbo necto D ex verbo et vocc. post nascitur: amplexor — nexus, quod nascitur in mg. add. d 2 ex] a K amplexor] amplexor
 H 3 necto] neco in neto corr. R 4 manifestum * quod (—?) G manifestum
 est quod H 5 secundam H primam] .i. sup. lin. K coniugationem R
 necto q̄q Gg nexui similiter B 6 quidam om. GL necto nexi om. R
 7 ut flexo GL fluxus R Verg. Aen. V 425 V aeneidos R 8 in-
 exuit B intexuit Med. 9 Lucil. sat. V 7 Dous. 8 Gerl. lucilius satirarum (sa-
 tyrarum Paris. AB) curarum retia (retia Paris. B) nectit codd. Diomedis p. 366 P.
 10 uigelanit K 11 mi] Dousa mihi libri etiam lib. X § 48 nexit] k exuit
 K 12 Probus] necui hodie certe nec in arte II 3 (de cath. verb.), 9 p. 1485 P. nec
 in arte min. § 772 p. 395 anal. Vind. reperitur cf. ann. ad lib. V § 45 13 cari-
 sius R Charisius p. 215 P. 145 L. diomedes LK Diomedes I p. 362 P.

Ideoque participium K praeteritum Rr 14 necatus] r necas R nectus] ne-
 catus K orā K Hor. epp. I 7 87 in ** primo L in. epistolarum H
 aepistolarum K 16 spem merita L arando in litura d 17 Livius — Tanta-
 lus in mg. add. d Liv. ab u. c. lib. XXI 40, 9 condita lib. XXI. B illuviae
 L 18 enecti Rr tragoediae inc. fragm. ap. Cic. Tuscul. I 5, 10 (trag. fr. inc.
 LIX p. 214 Ribb. cf. Fleckeisenum in Iahnii ann. LXVI 207) Tusculanarum I.
 om; G 1] Krehlius II. B V RHLK V d 10 enectus siti] sic Ciceronis cod.
 Reg. siti enectus libri Cic. rell. 20 tantulus BH Tantulus Fleckeisenus I. I.
 post Tantalus: quare necatus et quare nectus (nectus sit B) add. BDHGLK 21
 propriae Rr fero R peremptus D 22 Enn. ann. XVI 19 E. S. ann. inc. sed.

p. 861. 62 P.

p. 453 K.

Excipiuntur praeterea haec quattuor: 'sto steti', 'do dedi', 'iuvo iuvi', 'lavo lavi', quod antiqui tertiae quoque coniugationis declinatione proferunt, 'lavo lavis lavit'. Plautus in Pseudulo:

Gestas tabellas † . eas lacrimis lavis.

5 Virgilius in X:

lavit improba taeter

Ora cruor.

idem in III:

fluidum lavit inde cruorem.

10 a 'do' quoque composita et a monosyllabis praepositionibus tertiae sunt 35
coniugationis, ut 'addo addis', 'reddo reddis', 'trado tradis', 'prodo prodis'.
nam 'circumdo' 'circumdas' facit, quia 'circum' et disyllabum est et magis
adverbium. et hoc solum verbum primae coniugationis a paenultimam in
15 praesenti et in praeterito imperfecto et futuro et infinito et participio prae-
teriti || corripit: 'dāmus dātis dāris dātur dābam dābo dāre dātus dāturus'
et quae ex hoc solent fieri, ut 'dābamini'. 'da' enim ubique ante finem
corripitur in hoc verbo simplici, ut 'dāturus dātum dātu dātor'. Virgi-
lius in I Aeneidos:

Vix e conspectu Siculae telluris in altum

20 Vela dābant laeti.

in eodem:

Adsit laetitiae Bacchus dātor et bona Iuno.

in eodem:

O passi graviora, dābit deus his quoque finem.

25 idem in eodem:

Si dātur Italiam sociis et rege recepto.

idem in VI:

Cui dātus haerebam custos cursusque regebam.

idem in III:

30 Et pater Anchises dāre fatis vela iubebat.

fr. LXXXV p. 80 Vahl. 2 quoque tertiae H declinatione] h declinationis H
3 ut lauo GL Plaut. Pseud. I 1, 8 (v. 10) pseudulo L pseudulo G se-
dulo H pseudulo h 4 tabellas tecum eas Plautus lavis in lauit mut. D lauit Br
et in litura h 5 Verg. Aen. X 727 sq. cf. lib. VIII § 36 6 improba D im-
proba RBGL teter RBDGLK 8 Verg. Aen. III 663 9 fluidum BDHGL
cum Med. Pal. Fr. m. alt. 11 coniugationis] b coniugationis B ut om. G

12 Nam a circumdo circumdas facis G cirdo as K 14 praesenti et in om. GLK
et in futuro LK et infinito add. r praeteriti temporis BD praeteriti et futuri
H 15 datis dāris dāris Ll 16 hoc ex his corr. K ut om. GLK dabi-

mini D ubi⁴ ante Rr 17 daturus om. D datu datum D dator] r dator
ut R vell. Verg. Aen. I 34 sq. 20 vela ex uila corr. H laeti ex corr. H

21 in eodem — Iuno om. H In eodem. si datur italiam adsit Dd Verg.
Aen. I 734 22 Adsit] assit RGLK atsit Med. bacchus GLK baccus D 23
Verg. Aen. I 190 24 passi GLK dabit ex dābit corr. B 25 Idem ex corr. K
Verg. Aen. I 553 26 datur] k datur (ic) D dator LK Italiam in lit. B
27 Verg. Aen. VI 350 28 haerebam Rr regebam] gerebam Pal. 29 Verg.
Aen. III 9 30 vela] h uale H iubebat ex iuueuat corr. B iuuebat K Med.

p. 802. 63 P.

p. 454. 55 K.

'plico' etiam et 'plicatum' et 'plicitum' facit, quia et 'plicavi' et 'plicui'. 37
ex eo igitur composita paenultimam a vel i habent in supino: || 'duplicavi
duplicatum', 'explicui explicitum', | 'implicui' vel 'implicavi', quod in raro
usu est, 'implicitum' et 'implicatum'. unde Lucanus in III:

5 Implicitas magno Caesar torpore cohortes,
Cicero vero in Pisonem: quid avaritiae, quae criminibus infi-
nitis implicata est, summam nunc explicem? in eodem: fami-
liaritate implicatus. Sallustius in IIII historiarum: implica-
tae rates ministeria prohibebant.

10 Alia vero in 'ui' divisas praeteritum desinentia 'ui' in 'itum' conver-
tunt in supino paenultima correpta: 'domui domitum', 'cubui cubitum', 'so-
nui sonitum', 'tonui tonitum' (Horatius tamen in epodo 'intonata' pro-
tulit secundum analogiam pro 'intonita':

Non me Lucina iuverint conchylia
15 Magisve rhombus aut scari,
Si quos Eois intonata fluctibus
Hiemps ad hoc vertat mare),
'vetui vetitum', 'crepui crepium' ['accubui accubitum']. Statius in I
Achilleidos:

20 quem quisque sacrasset

Accubitu genioque locum.

haec tamen ipsa et secundum tertiam vetustissimi protulisse inveniuntur 38
coniugationem, ut Ennius in XI annali:

2 penultimam b penultima B 3 explicui explicitum] r explicavi explicatum R
implicavi quod in raro usu est Hh 4 Luc. Phars. III 432 5 implicitas
Kk magnos K terrore aliquot libri Luc. coortes GLK 6 Cic. in Pis. or.
35, 86 uero om. K Pisonem] π in -ll- pisone B pisone (pissone G pissone L)
rell. in criminibus H in creminibus GLK 7 implicata] DKr et codd. Bar-
beriniani n. 1666 sup. lin. pr. m. et 1667 teste Garatono ad Cic. l. l. cum libris
Cic. implicita RBHGL et Barberin. n. 1666 in lin. Cic. in Pis. or. 29, 70
8 Sall. hist. IIII 30 p. 333 Kr. III] r III, R implicatae RHL im-
plicitae D implicitae GK Implicite B 12 ad sonitum in mg.: Horatius tamen in
libro -I- sermonum ponit sonaturum. Ingenium cui sit. cui mens diuinior. atque os
Magna sonaturum des nominis huius honorem (Hor. serm. I 4, 43 sq. cf. lib. XI
§ 34) add. b oratius K Horat. epod. 2, 49 sqq. in add. r aepodo D
intonata] b Intona B a tonani sup. lin. add. h 14 Non] r nam R Non me] no-
mine GL concilia R conchylia BGL concilia K 15 magisue ronibus L magis
uer omnibus K ue rhombus b uero. CYAKIO umbus B rhombus HGr rembis R
scaris R scarissi quos K 16 eo_{is} Rr eo_{is} D 17 hiems Rr hiems HGLK
ueritat Ll mare ueritat K are G 18 accubui accubitum om. RBDH
add. h Stat. Achill. I 109 sq. 19 achileidos B achileidos K 20 quemuis
que sacras sed R quem qui se sacrasse et r quisque] h quisse D quique H quisse
K quis se L quise B quis G sacrarat Lips. 1 Krehlii cum edd. Statii sacraui
cum gloss. elegit Heidelberg., sacrasse Dresd. 2 Krehlii 21 genioque] r genio quo-
que R genioque Kk locus v. l. ap. Statium 22 protulisse vetustissimi G
23 Ennius in XI annali] v. l. E. S fr. VI Vahl. cf. lib. VIII § 96

Tunc clipei resonant et ferri stridit acumen.

idem in XIII:

Litora lata sonant.

Accius in Clytaemnestra:

sed valvae resonant regiae.

Lucretius:

Caligare oculos, sonere aures.

'steti' vero 'stātum' supinum paenultima producta debet facere, unde Lucanus in II:

Constātura fides superum,

cum 'dātum' et 'dātus', sicut superius ostendimus, corripiant a paenultima. est tamen in hoc quoque notandum, quod nomina ab eo derivata a paenultimam corripiunt vel antepaenultimam, ut 'stātus stāta stātum stābilis'. Lucanus in X:

quorum stāta tempora flatus.

idem in V:

Quam non e stābili, tremulo sed culmine cuncta
Despiceret.

composita ab eo varie vetustissimi protulerunt, 'asto astitum' et 'astatum', 'praesto praestitum' et 'praestatum'. Aemilius Porcina orator in oratione, uti lex Aemilia abrogetur; tempore adstitutum atque petiturum me esse. Brutus in epistulis: occiso Gaio Caesare, postquam mare transierat, praestatum est.

V vero longam ante 'tum' unum habet: || 'iūtum' et ab eo composi-

1 Tum lib. VIII l. l. clepei GLK strident D 2 Enn. anal. XIII 8 E. S. XIV iv p. 57. LXXIII Vaht. XIII] libri mei praeter L, π VIII. L XIII libri Krehliani ut vid. plerique cum edd. vell. 4 attius K Att. Clytaem. fr. 1 p. 194 Both. Clytaem. (s. Aegisthi, v. p. 298 coll. Düntzero ad Liv. Andr. fr. 1 p. 25) fr. 1 p. 117 Ribb. clytemnestra R et ni f. H elitemnestra BD dytemnestra GLK clytēnestra h 5 sed valvae] snalde K ualde RBDG ualde L resonant rigiae K 6 Lucr. III 150 7 calicare GK sonere] d sonare RDL sonare K aures] aures regiae libri regiae e versu Attii irrepsisse vidit Lachmannus

ad Lucr. l. l. auris codd. Lucr. 8 seti Hh stat, tum Rr Lucan. Phars. II 17 11 corripit RDH corripit r corripiunt K 12 nomina ex omnia corr. K ab eo] in mg. add. K habeo RrD diriuatua G 14 Luc. Phars. X 240 cf. lib. III § 13 15 temporas Rr 16 Luc. Phars. V 250 sq. cf. lib. III § 26 17 e inseruit h om. H vell. sed culmine sed culmine cuncta K culmina G

cuncta Rr 18 dispiceret DGK 19 uariae Rr uariae K assto asstitum et as-
statum Rr adsto adstitum et statum Bb 20 Aemilius] ex corr. h Emilius GK M. Aemiliū Lepidi Porcinae or., uti lex Aemilia abrogetur: v. Meyerian orr. R. fr. p. 195 orator] orat' (i. e. oratur) GLK 21 'aemilia' lex H emilia DK eme-
lea G arrogetur G adstitutum B astitutum RHGK adque D 22 me esse] 'forte ne abessem' Falsterus memor. obsc. p. 11 M. Iunius Brutus in epp.: v. Meyeri ann. ad inscr. Bruti Cic. p. 11 ed. suae, Drumannū hist. R. III p. 40

aepistolis K Gaio] om. GLK ḡ. DH 23 post quem D trasierat B 24 longam] d longum D et habeo D

p. 864 P.

p. 456. 57 K.

tum 'adiūtum'. 'au' quoque unum: 'lautum', quamvis vetustissimi etiam
'lavatum' solebant dicere. unde Terentius in eunucho:

Abeunt lavatum, perstrepunt,

pro 'lautum', et Ovidius in III fastorum:

5 Silvia Vestalis - quid enim vetat inde mōveri? -
Sacra lavaturas mane petebat aquas.

'potum' quoque pro 'potatum'. Virgilius in bucolico:

Et potum pastas age, Tityre, et inter agendum.

Terentius autem in Phormione perfecte protulit:

10 Nam potaturus †apud me est.

Virgilius in bucolico:

Huc ipsi potum venient per prata iuveni.

idem in georgicon IIII:

Quoque modo potis gauderent intiba †fibris.

15 Lucanus in V:

Strymona sic gelidum bruma pellente relinquunt

Poturae te, Nile, grues.

Sciendum autem, quod in 'um' desinens supinum accepto verbo infinito, | quod est 'ire', facit infinitum futuri, ut 'oratum ire', 'domitum
20 ire', 'lautum ire' vel 'lavatum ire', 'statum ire'. frequenter tamen anti-
quissimi neutro participio futuri addebant 'esse' et infinitum futuri signifi-
cabant, 'oratum esse' pro 'oratum ire' dicentes et 'facturum esse' pro
'factum ire'. Cato in V originum: illi polliciti sese facturum
omnia, per ellipsin 'esse' pro 'factum ire', quod Graeci dicunt ποιήσειν,
25 quod est infinitum futuri. Lucilius in XVII ad Penelopam con-
versus:

2 Ter. eunuch. III 5, 52 iunuchō K 3 habent RD labatum B 4
pro lautum K et om. G Ovid. fast. III 11 sq. III, Kr 5 Silvia] sic
etiam Ovid. fere omnes cum Petav. et Vrsiniano Illia Arundelianus et gloss. Gotting.

u mōeri G 6 petebant K petabat D 7 Verg. ecl. 9, 24 8 ^{ago}egyptityre D

tytere RGK 9 Ter. Phorm. V 5, 9 autem om. G protulit Rr 10 est
apud (apud Bemb.) me Terentius 11 Verg. ecl. 7, 11 12 venient] d ueniunt
D cum Verg. Leid. 13 Verg. georg. IIII 120 cf. lib. XI § 17 in l. georgicon
B III* (1) R l DGLK 14 potis] positus Verg. Longob. intiba] etiam Med.
Pal. Fr. (deficit Rom.) intuba L fibris] libri hic et lib. XI l. l. et Longob. Verg.,
quod ortum est ex georg. lib. I versu 120, cuius Strymoniae grues versu Lucaniano
inciderint in scholastici memoriam, riuis ex Vergilio corr. h 15 Luc. Phars. V
711 sq. . 16 strimona HGLKr cum Voss. utroque: sic igitur f. Prisciani archety-
pus strimonia R relictum L relinquunt Voss. B 17 nilque graues K 19 infi-
niti futurum B post futuri: ut oratum — futuri om. D add. d domitum K
20 lautum uel K uel om. L statum ire om. L 21 esse om. G infiniti
futurum B 23 factum] bh facturum B factus H Caton. origg. lib. V fr. p. 116
Kr. fr. 104 p. 286 Rh. fr. LXXXVII p. 55 Wr. V. de originum GLK 24

ellipsin] g ellipsim R ellipsin G elypsion D eclipsin H esse facturum pro B
POINCEIN RHGK 25 lucillius GL Lucil. sat. XVII 4 Dous. Gerl. XVII ex
XIII corr. L penelopam R penelopam D conuersus ait DG

Nupturum te nupta negas, quod vivere Vlixen
Speras.

in hoc quoque subaudiendum est 'esse', id est 'nupturum esse' pro 'nuptum ire', *γαμηθήσεσθαι*. Sulla in vicesimo primo rerum suarum: ad summam perniciem rempublicam perventurum esse, pro 'perventum ire', *ἐλεύσεσθαι*.

DE PRAETERITO PERFECTO SECUNDAE CONIUGATIONIS.

VIII 40 Secunda coniugatio in 'eo' desinit. et ea terminatio propria est secundae coniugationis, exceptis paucis primae coniugationis: 'meo meas', 'beo beas', 'laqueo laqueas', 'nauseo nauseas', 'enucleo enucleas', 'creo 10 creas', 'screo screas', 'calceo calceas', quod alii 'calcio calcias', et quartae duobus: 'eo is', 'queo quis' et quae ex eis componuntur, ut 'adeo, redeo, pereo, veno, nequeo'. in 'eo' i antecede[n]te unum invenitur, 'cico'. unde Virgilius in I:

Bella cient primaque vetant consistere terra. 15

idem in VI:

Aere ciere viros Martemque accendere cantu.

invenitur tamen hoc idem etiam in 'io' | desinens quartae coniugationis. unde Statius in IIII Thebaidos:

suus exciit in arma 20

Antiquam Tirynta deus.

Lucanus in II:

Nunc urbes excite feras, date gentibus arma.

Lucretius:

1 nupturam *Gerlachius!* te nuptam *RBGK* ulixen* *H* 4 ΓΑΜΗΘΕΤΑΙ
RD ΓΑΜΗΘΕΤΑΙ ἢ ΓΑΜΝΕΘΕΤΑΙ *GL* ΓΑΜΗΘΕΤΑΙ *H* ΓΑΜΝΕΘΕΤΑΙ | ylla *Sylla K*
sylla *DHLrb* silla *G* syllaba *RB* *L*, *Cornetii Sullae rerum suarum lib. XXI fr.*
p. 291 Kr. fr. 18 p. 338 Rh. uigesimo primo *D* uicensimo primo *L* 5 rēppu-
blica *Rr* rempublicam *GK* 6 perventum] *ex* peruenturum *corr. ni f. H* peruen-
turum *K* peruenturum *B* ire ut *EXCECEAT in litura H* ἐλεύσεσθαι] *r om. K*
EAHYCECTAI R EAHYCECTAI *D* 7 De praeterito perfecto secundae coniugationis 1 de
praeterito secundae coniugationis. *D* et in lacuna ab *L* relicta | DE SECUNDA CONIUGATIONE.
RK SPECIES PRAETERITI PERFECTI SECUNDAE CONIUGATIONIS. *B* Incipit de secunda coniugatione
gati *G* *inscr. om. H* 8 proprie *D* 9 pacis *B* 10 enucleo *ex* enucleas *corr. H*
***** enucleo enucleas (enucleo) *L* creo creas *om. DHG* add. *d. in mg. post*
screas *add. K* 12 duabus *Rr* ex his *BDHGLK* 13 ueneo *Rr* ueneo uen-
num eo *BHGLK* cico id est uoco *HGLKb* cico *** uoco *B* 14 *Verg. Aen.*
I 541 16 *Verg. Aen.* VI 165 17 uiros *in mg. K* accedere *Rr* accidere *K*
cautum *K* 18 in io (h) *D* 19 Statius] *bh* et in litura *d* terentius *RBH* terren-
tius *GLK* *Stat. Theb.* IIII 146 in IIII Thebaidos *om. G* IIII] I III. *RBDHL*
.U. K tebaidos *LK* 21 tyrrinta *Rr* tyrrinta *DHGLK* tyrintha *B* 22 *Luc.*
Phars. II 47 sq. date gentibus iras | Nunc urbes excite feras, coniuret in arma (armis
pars codd.) | (Mundus etc.) II. lib. *K* 23 dat *GL* et in litura *K* gentilibus *B*
24 *Lucr.* V 211 Terraique solum subigentes cimus ad ortus. *idem versus extat ibi-*
dem I 212, sed *Priscianum ad lib. V* spectasse docet aurarum; ita enim ibi pergit *Lu-*
cretius: Sponte sua nequeant liquidas existere in auras. *aliter Lachmannus ad Lucr.*

p. 865 P.

p. 458. 59 K.

aurarum cimus ad ortus.

Livius in CXVIII: adversus interfectores Gai Caesaris ultoribus manum comparans concibat. praeteritum eius tam in 'vi' quam in 'ii' desinit, 'civi' vel 'cii'. Lucanus in VII:

5 quantas in proelia numquam

Concivere manus.

Virgilius in V:

Famaque finitimos et clari nomen Acestae

Excierat.

10 Observandum autem in omnibus est verbis, quod, si minuat praesentis syllabas praeteritum, necessario paenultimam producit, sive producta sive correpta sit in praesenti, nisi syncopam patiat, ut 'cieo civi' et per syncopam 'cii', 'rideo risi', 'faveo favi', 'augeo auxi', 'moveo movi', 'sedeo sedi', 'facio feci', 'fugio fugi', 'fodio fodi', 'venio veni'. ergo 'liqueo licui' et 'languet languit' pares habent in praeterito et in praesenti syllabas, corripunt enim paenultimas praeteriti, idque usus comprobatur. Ovidius in VI metamorphoseon:

Inposito fratri moribunda relanguit ore.

idem in IIII:

nectare corpus

20

Delicuit.

idem in VII:

Delicuit stagnumque suo de nomine fecit.

25 V loco consonantis ante 'eo' habentia 'eo' in i conversa faciunt praeteritum et producant paenultimam necessario secundum praemonstratam

V 211: 'Priscianus p. 865 Lucretius aurarum cimus ad ortus. sic ille librarii errore deceptus. aurarum, cum is grammaticus quem exscribit dedisset Lucretius de natura rerum? terrai pro aurarum scribi iusserat G. I. Vossius de arte gramm. V 35 p. 870 bis ed. Eckstein. 1 ad ortus] r adhortus RB 2 Libius K Lucanus in V XV110 Lips. 1 Krehlii Liv. ab u. c. lib. CXVIII fr. t. XIII p. 795 sq. Drkb. ed Stuttg. p. XIII fr. 49 Wssh. CXIIX Vossius de arte gramm. l. l. et in ed. a. 1635 tom. III p. 124 et in opp. t. II (Amstelod. 1695 fol.) p. 318. XCVIII cod. Prisc. (?) a C. Barthio ad Stat. Theb. IIII 146 l. XVIII rell. codd. omnes cum 'vetustissimo' Barthii et ms. Vossii. CXVII Barthius et sic Vossii ed. Ecksteiniana g̃. DHGL .g. K ultores manuum cperans cibat alter cod. Barthianus (?) 3 comparans RDGLK 4 civi] uel ciii BDH ut ciii GLKrb Lucan. Phars. VII 361 sq. VI. RH VIII. r 5 praelia G 6 exciure codd. Lucani et sic duo 'eximia' mss. Prisciani a Cortio inspecta 7 Verg. Aen. V 106 sq. 8 aceste R aaceste(c) G aceste D aacetae L achestae K acaetae Med. 9 excierat] sic etiam Pal. ex corr. exierat Pal. m. pr. Rom. 11 producit peneultimam G 12 sit] fit K praesenti nisi] b praesenti** nisi B post syncopam: patiat — syncopam om. R add. r pacia- fodi. foueo 14 fodio fovi Bb fodi spscr. r 15 licui B languet GLK 16 Corripunt R Ovid. metam. VI 291 18 Inposito ex Inposita corr. B Imposito RHGL moribundo GLK relangit L 19 idem om. GL Ovid. metam. IIII 252 sq. cf. § 55 .Ull. K 20 nectare om. H add. h 21 Delicuit] h Lips. 1 Erl. 2 Krehlii et sic R § 55; deliquit H delicuit cett. 22 Ovid. metam. VII 381 23 Delicuit] H delicuit cett. delimit v. l. ap. Ovidium 24 ante e habentia GLK conuertentia HGLK

p. 865. 66 P.

p. 459. 60 K.

regulam, ut 'moveo mōvi', 'foveo fōvi', 'faveo fāvi'. inveniuntur autem auctores, qui, quomodo in praeterito primae coniugationis in 'vi' syllabam terminante faciunt in secunda tam singulari quam plurali et in tertia plurali in 'unt' desinente persona paenultima syncopam syllabae, sic etiam in secunda coniugatione, quando praeteritum in 'vi' desinit, ut Virgilius in IIII:

Hircanaeque admorunt ubera tigres,
pro 'admoverunt'. Horatius in sermonum I:

Hunc hominem velles si tradere, dispeream, ni
Summosses omnes. ||

42 'coniveo', quod etiam 'conivo' secundum tertiam protulerunt veteres, praeteritum tam in 'vi' quam 'xi' habuit. Ninnius Crassus in XXIII Iliados:

nam non conivi oculos ego deinde sopore.

Turpilius vero in paraterusa:

Dum ego conixi somno, hic sibi prospexit vigilans
virginem.

'ferveo' quoque etiam 'fervo' invenitur, ab utroque tamen praeteritum 'fervi' dicitur. Terentius in adelphis:

I foueo foui om. L faueo faui add. r 2 "coniugationis" primae K 4 in
runt b penultima r penultimam R 5 praeteritum] r praeteritur R Verg.
Aen. IIII 367 . 7 hircanaeque B hircaneq. GL hircaneque K ammorum GL
admorunt K ubera ex corr. (ex libera?) B tygres R tigris BDHGLK 8
ammouerunt GLK / oratius GLK Hor. serm. I 9, 47 sq. in sermonum I

om. G 9 hominum R si velles v. l. ap. Hor. 10 summosses Ll sum-
moses summos omnes K submosses omnis libri Horat. 11 Coniuoco Rr co-
niuo ** (-p. m?) B conibo K 12 quam in xi BDGrh ninius H nimius K Ninnius
Crassus in XXIII Iliados] v. Non. p. 475, 14 coll. Scioppio suspect. lect. V 1, Vossio
de arte gramm. V 24 p. 830 Eckst., Huschkio de C. Annio Cimbro p. 9 sq., Bernhar-
dio in hist. lit. Rom. p. 406 ed. alt. Cneius Mattius Ios. Scaliger coniect. ad. Varr.
de l. L. VII § 95 t. II p. 236 ed. Bipont., Gisb. Cuperus observ. III 6 cf. etiam lib.
X § 10 crasus GLK XXIII] Scaliger l. l. coll. Hom. II. XXIII 637 οὐ γὰρ
πῶ μύσαν ὄσαε ὑπὸ βλεφάροισιν ἐποιεῖν. XXIII libri 13 Iliados] r aliados R
yliados GLK Matii Iliadis fragmentis, quamvis dubitans (v. p. 569) h. l. inseruit
Wernsdorffius poet. Lat. min. IIII 572 fr. 10 14 egeo Rr 15 Turpilius(1) B
Turpilius GLK Turpilii paraterusae fr. 6 p. 80 Both. VI p. 36 Grautoff. V p. 91
Ribb. paraterusa] r paraturusa R paterusa G 16 sompno K somno hic sibi
somnia hic sibi Rr sibi om. G 18 ferveo — ferbesco p. 479, 22] eo ordine. quem

secutus sum quique a Prisciani more haud abhorret, totum hunc locum exhibent libri, nisi quod post versum Calvinam in HGK, post Terentianum in D, post Persianum in L inseritur sententia: quaeritur — dominatio (v. ann. ad p. 480, 17). nota scil. marginalis, quae ubique nexum sententiarum intercidit. unciis, in mg. addens: aspice librum istum quando de figuris partici narrat, haec inclusit g, nota XP ad initium et ad finem appicta d, quae praeterea, sicuti bhk aliis signis appictis ordinem quandam sententiarum constituere conata est, quo exempla ad vocc. coniuoco et ferueo pertinentia inter se coniungerentur, sequentibus edd. inde ab α: ita scilicet, ut post versum Turpilianum singulae sententiae sese exciperent hoc modo: Caluus — largior, ferueo — adulescentiam, a ferueo — ferbesco, nec solum — olis, a strideo etc. (nec solum — fulgis, a strideo — fluctus, denseo — olis, a denso etc. b) etiam] et b ferveo] d ferueo D

utro^q. Hh tamen] b tam B 19 Ter. adelph. I 2, 72 in adelphis om. G

p. 886 P.

p. 460 K.

Sperabam iam defervisse adolescentiam.

nec solum ea diversarum coniugationum inveniuntur verba, sed multa prae- 43
 terea, ut 'strideo strides' et 'strido stridis', 'fulgeo fulges' et 'fulgo ful-
 gis', 'denseo denses' et 'denso densas', 'oleo oles' et 'olo olis'. Calvus
 5 'convivere' infinitum secundum tertiam coniugationem correpta paenultima
 protulit:

Cum gravis ingenti convivere pupula somno.

Persius vero secundae protulit:

Vae, nisi convives! oleum artocreasque popello

10 Largior.

a 'ferveo' Virgilius in I:

Fervet opus redolentque thymo fragrantia mella.

idem in VIII a 'fervo':

Fervere Leucaten auroque effulgere fluctus.

15 Lucilius:

fervit nunc, fervet ad annum.

Terentius in adelphis:

†Cum maxime fervit, tam placidum quasi ovem reddo.
 unde 'fervesco'. dicitur tamen etiam per b 'ferbeo', ex quo 'ferbui'. Ho-
 20 rati in I sermonum:

Velatumque stola, mea cum conferbuit ira.

unde et 'ferbesco'. a 'strideo' Lucanus in VI:

Auribus incertum feralis strideat umbra,

a 'strido' Virgilius in VIII:

striduntque cavernis

25

Stricturae chalybum et fornacibus ignis anhelat.

I iam *del.* RK adolescentiam R adulescentiam DHGL adoliscientiam K 2
 coniugatione D 3 fugo Hh 4 C. Licinii Calvi fr. 11 ap. Lachmannum Catull.
 p. 82, fr. XIII ap. Weichertum poet. Lat. rell. p. 144 5 praenultima B 7 in-
 genti] om. L urgenti Nic. Heinsius popula GLK sompno K 8 Pers. sat.
 6, 50 sq. vero] om. L uero et G 9 Ve D uenisi R uenisi uenisse GLK
 conlues Montepess. pr. Vat. Pers. olenm] oleuo GLK artocreas quae H arto
 creasque L orto creasque K 10 largiar Montepess. pr. Vat. 11 Verg. Aen.
 I 436 cf. lib. VIII § 95 12 thymmo D thimo BLK tymo r fragrantia R fla-
 grantia DHGLK 13 Verg. Aen. VIII 677 a ferve] om. K a ferveo feruere.
 feruere b 14 leocaten GLK efulgere K fluctis R 15 Lucil. sat. lib. VIII
 fr. 14 Dous. 10 Gert., libro nono assignatum a Nonio p. 502 extr., plenius: Fervit aqua
 et feruet: fervit nunc, feruet ad annum laudatum a Quintil. inst. or. I 6, 8 cf. Stru-
 vium lat. Decl. u. Conj. p. 189 sq. Lachmannum ad Lucr. II 44 16 fervit] r fer-
 uet RHGLK feruet G feruit r . ad add. r 17 Ter. adelph. III 1, 18 Cum
 feruit maxime (Bemb. feruet maxime Bas.) tam placidum quam ovem reddo libri
 Terent., unde vel c. f. m., tam placidum, quam ovem est. reddo vel quasi ex Pris-
 ciano accepto c. f. m., tum placidum quasi ovem reddo scribendum visum est Bemblio
 feruit] r cum Ter. Bemb. et Donato feruet R rell. ionem G 19 oratius K
 Hor. serm. I 2. 71 20 in I sermonum om. G 21 mea c ferbuit G cum libris
 nonnullis Hor. ira add. r 22 et ferbesco] d exferbesco RDGL A strideo B
 Lucan. Phars. VI 623 III. H 23 ferali K 24 Verg. Aen. VIII 420 sq.
 25 striduntque] d stridentque D 26 stricturae h uel stricturae b chalybum
 BDHL calibum RG calybum K

p. 866. 67 P:

p. 460. 61 K.

a 'fulgeo' Virgilius in V:

Ductores auro effulgent,

a 'fulgo' idem in VIII:

auroque effulgere fluctus.

a 'denso' Ennius in VIII annalium:

Densantur campis horrentia tela virorum,

a 'denseo' Virgilius in X:

Extremi addensent acies.

ab 'oleo' Terentius in adelphis:

olet unguenta de meo,

ab 'olo' Plautus infiniti verbi secundam syllabam corripuit in mustellaria:

Non omnes possunt olere unguenta exotica.

- 44 Supinum a praeterito fit mutata 'vi' in 'tum', ut 'civi citum', 'movi motum', 'fovi fotum'. nec solum in secundae coniugationis verbis in 'vi' 15 praeteritum facientibus, sed etiam in aliis est || observandum, ut 'amavi| amatum', 'accusavi accusatum', 'adiuvi adiutum', 'cupivi cupitum', 'accersivi accersitum', 'arcessivi arcessitum'. excipiuntur 'lavi lautum', 'cavi cautum', 'favi fautum', quae differentiae causa pro a longa 'au' diphthongum habuerunt, propter 'latum, catum, fatum', quae alias habent significationes. et 20 sciendum, quod in omnibus huiusmodi supinis paenultima producitur, exceptis 'satum' a 'sero sevi' - quod etiam 'serui' habuit in usu antiquitas, unde

1 *Verg. Aen.* V 132 sq. auro | Ductores longe effulgent 2 Ductores] r doctores
 res RK efulgent L^{ef} fulgent K 3 *Verg. Aen.* VIII 677 5 *Enn. ann.* VIII 47

E. S. fr. inc. 5 *Hug. fr.* XIII p. 43. LXIII *Vahl.* VII. G 6 deussatur Rr
 horrentia] r horentia RL 7 denseo ex denso corr. H *Verg. Aen.* X 432 cf.
 lib. VIII § 95 9 *Ter. adelph.* I 2, 37 cf. lib. VIII § 95 in adelphis om. G

10 olet H olent BDL unguenta G meo] b me* B 11 *Plaut. mostell.* I 1, 41
 (v. 42) 13 omnis D unguenta Bb unguenta GLK exotica B exetica D

14 De supinis secundae coniugationis. *inscr. l* Supino Rr 16 amaui* K 17 post
 adiutum in B, paulo post post accessitum in R interposita, a k ad mg. iterum adiecta
 sunt ea verba, quae variis § 42 locis, ut ad p. 478, 18 dictum est, inseruerunt DHGLK:
 quaeritur, cur cum 'spiro spiras' et 'halo halas' 'spiravi' et 'halavi' faciant, rerum
 vocabula i habeant, 'spiritus' et 'halitus'? quae puto esse anteriora verbis ideoque
 non sequi derivativorum regulam. quomodo 'iudicatus', id est 'iudicatio', et 'domi-
 natus', id est 'dominatio'. (cur cum] d circum D cum R cur G et om. G halo]
 r abalo R faciunt K et k habent DGK et k spiratus K alitus R
 anteriora esse HLLK et k verbi B regulam diriuatiuorum K et k id est utru-

bique add. r iudicatio(a) L). totam hanc sententiam una cum vocc. sqq. cupiui cupi-
 tum accersivi accersitum delendam indicavit b accersivi accersitum] r om. GLK ar-
 cersivi arcersitum R 18 accessivi arcessitum] d arcersiui arcersitum D arcessitum.

Quaeritur etc. R v. ann. ad lin. 17 19 differuntur D 20 lautum RrH catum la-
 tum K casum D cautum H "fatum 'catum G fatum om. D 21 produci-
 tur penultima* (m) B 22 satum a* sero (s) K antiquitas *Struvius lat. Decl. u.*
Conf. p. 299

p. 867. 68 P.

p. 461. 62 K.

'sertum' - et a 'sino sivi' 'sītum', et a 'pono posui', vel 'positi' secundum antiquos, 'positum'. 'lītum' quoque et 'ītum' notanda sunt. Virgilius georgicon III:

et paribus lita corpora guttis.

6 In 'deo' exeuntia, longa vocali naturaliter antecedente vel 'ar' syllaba, 45
'deo' in 'si' conversa faciunt praeteritum perfectum, ut 'suādeo suasi',
'rīdeo risi', 'ardeo arsi', e vero vel i brevibus ante d positis, producunt
easdem vocales et 'eo' in i mutata faciunt praeteritum: 'sēdeo sēdi' et
ex eo composita, 'insīdeo insēdi', 'subsīdeo subsēdi', 'resīdeo resēdi'; 'vī-
10 deo vīdi', 'invīdeo invīdi', 'provīdeo provīdi'. et notandum, quod a 'se-
deo' composita, quamvis in praesenti e in i convertant, in praeterito tamen
eandem e productam servant, ut 'possideo possēdi'. 'strideo'. quoque
'strīdi' | facit, quod etiam 'strīdo strīdis' tertiae coniugationis invenitur,
i autem tam in praesenti quam in praeterito productam habet. Virgilius
15 in VIII:

strīduntque cavernis

Stricturae chalybum et fornacibus ignis anhelat.

Lucanus in VI:

Auribus incertum feralis strīdeat umbra.

20 Statius in IIII:

Huius inaspectae luco strīdere sagittae.

Accius in Alcestide:

Cum strīderat retracta rursus inferis.

sin autem prima syllaba in 'deo' terminatorum post mutam aliquam vel in VIII 46
25 semivocalem e vel o correptas habuerit in aliquam liquidam de||sinentes,
duplicatur, sic tamen, ut priori geminarum extrema consonans subtraha-
tur, et sic 'eo' in i conversis fit praeteritum perfectum, ut 'pēdeo pe-
pendi', 'tōndeo totondi', 'mōrdeo momordi', 'spōndeo spopondi', a quo
etiam s in secūda demitur syllaba euphoniae causa. in compositione

1 sertus <i>RBDHK</i>	possui uel posui <i>Rr</i>	2 et quitum <i>post</i> itum <i>add. d</i>
<i>Verg. georg.</i> IIII 99	3 in georgicon IIII. <i>B</i>	4 paribus (t) <i>D</i> lita] illa <i>Fr.</i>
ilita <i>Fr. m. alt.</i>	guttis <i>D</i>	5 In deo <i>in litura K</i> In eo <i>Rr</i> Inde .o. <i>H</i> In deo quo-
que <i>G</i>	antecede uel <i>G</i>	6 de_o <i>K</i> suasi] sasi <i>G</i>
composita: insideo — composita <i>om. D</i>	<i>add. d</i>	subsideo <i>B</i>
uidi <i>DK</i>	11 conuertunt <i>K</i>	13 strido stridis <i>om. K</i>
<i>om. L</i>	<i>Verg. Aen.</i> VIII 420 <i>sq.</i>	14 quam in praeterito
	16 que <i>om. L</i>	cavernistricturae <i>D</i> cauer-
nistricturae <i>Hh</i>	17 chalibum <i>BD</i> calybum <i>RK</i> calibum <i>G</i> chaliphum <i>L</i>	ignis
ex ignibus <i>corr. K</i>	18 <i>Luc. Phars.</i> VI 623	in VI <i>om. G</i>
20 <i>Stat. Theb.</i> IIII 428	in IIII. <i>om. G</i>	21 Cuius <i>Stat. Cass.</i> loco <i>RrK</i>
sagittae <i>K</i>	22 <i>Att. Alcest.</i> p. 164 <i>Both.</i> p. 120 <i>Ribb.</i>	in Alcestide <i>om. G</i>
23 striderat] <i>lib. X</i> § 29 strideret <i>h. l. libri</i>	retracta <i>D</i>	rursus <i>G</i>
<i>Rr</i>	26 extraema <i>H</i>	28 totundi <i>Dd</i>
spondeo spo- ^{a quo} pondi . etiam (s) <i>K</i>	29 saecunda <i>D</i>	euphoniae <i>D</i> eophoniae <i>G</i>

p. 808 P.

p. 482. 63 K.

tamen haec eadem non geminant supra dictam syllabam, ut 'respondeo respondi', 'dependeo dependi', 'demordeo demordi', 'praemordeo praemordi', 'detondeo detondi'. vetustissimi tamen etiam 'detotondi' protulerunt. Ennius in annalibus:

Et detondit agros laetos atque oppida cepit.
at Varro in magno talento:

Detotonderat forcipibus vitiarium feris.

'au' ante 'deo' habentia per participium in praeterito declinantur nunc: 47 'audeo ausus sum', 'gaudeo gavisus sum'; vetustissimi tamen et 'ausi' pro 'ausus sum' et 'gavis' pro 'gavisus sum' protulerunt. Cato Censorius 10 in oratione pro Lucio Autronio: beneficii postridie iussisti adesse. in diem ex die non ausi recusare. Livius in Odissia:

Quoniam audivi, paucis gavisus.

L. Cassius Emina in II annalium: idque admiratum esse gavisus. in hoc verbo etiam illud animadvertendum, quod 'ausim ausis ausit' pro subiunctivo 'audeam | audeas audeat' invenimus. Virgilius in II georgicon:

Ausim vel tenui vitem committere sulco.

Ovidius in VI metamorphoseon:

Et nihil est, quod non inopino captus amore

Ausit, nec capiunt inclusas pectora flammis.

1 tamen *add. g* 3 detondeo detondi] *d* detondeo detundi *D* detotundi *Dd*
4 *Enn. ann. III 13 E. S. fr. inc. XXXVII p. 72 cf. p. L sq. LXV Vahl.* 5
detondit] *b* *Struvius lat. Decl. u. Conj. p. 309 sq., olim propositum sed alteri con. de*
que totondit agros, a *Merula quoque prolatae, posthabitu a G. I. Vossio de anal. III*
19 p. 810 *Eckst.; sed huic adversatur particula adversativa at, qua Varronianum exem-*
plum *Enniano opponitur. detotondit RBGLKd et ex detotondii ni f. mut. h detotundit*
D coepit *BDr* 6 *Varron. magn. talent.: sat. Menipp. LI 1 p. 149 Oehl.*

talento *K* 7 detotonderat *Dd* forcibus *B* vitiarium feris] *M. Hauptius vitari-*
feris *RDb* vitarifer** *B* vitariferis *H* vitariferis *h* vitariferis *L* vitariferis *K* vitariferis
vitariferis *G* vitariferis *x* vitariferis *Ausonius Popma* 8 de_o *Kk*

per *add. b* declinatur *Gg* 9 ut audeo *BDGr* tamen *om. L* auxi *Dd*

10 gausi *D* gausus *D* gaus *G* *Caton. or. pro L. Autronio: v. Meyerum*
orr. R. fragm. p. 139 sq., qui distinguendi notam post in diem posuit cum Nic. Heinsio
ad Tac. ann. VI 20; libri h. l. omnino non distinguant 11 in oratione *om.*
G Lucio] *r* luto *R* post tridie *HG* *ost tridie (p) *D* 12 ausi] *r* casi *R*

ausi sunt *B* recurrere *Rr* lyuius *G* libius *L* *Liv. Odiss. lib. XVI cf. Hom.*
Od. XVI 92, Hermannum elem. doctr. metr. p. 626 13 odysia *GL* odyssia *RDH*
14 audiuit *B* 15 lucius *B* casius *G* et ex casius *corr. H* hemina *GL* he-
mina *D* *L. Cassii Heminiae ann. lib. II p. 160 Kr. fr. 19 p. 291 Rth.* ammiratum
HL 16 illud] *r* aliud *R* animadvertendum *K* animadvertendum est *G*
17 audeas] *h* audea* *H* *Verg. georg. II 289* 18 secundo 1 III. *RBDHGL*

III. *K* 19 comittere *D* solco *Rr* 20 *Ovid. metamorph. VI 465 sq.* 21
non *om. K* inopino] inophino *L* in ophino *K* hiophino *G* effreno libri *Ovidiani,*
nisi quod inopino pro v. l. cod. Vrb., addita scilicet ex Prisciano, indeque certe hau-
serunt Pers. et Iuv. schol. Oxon. ab Heinsio ad h. Ovid. l. l. 22 nec] uel *G*
includas *BGLKr*

p. 368. 809 P.

p. 463. 64 K.

Omnia autem supra dicta verba 'deo' inf 'sum' convertentia faciunt supina: 'rideo risum', 'ardeo arsum', 'video visum', 'mordeo morsum', 'pendeo pensum', 'tondeo tonsum', 'respondeo responsum', 'audeo ausum': 'gaudeo' vero etiam i post u assumpsit euphoniae causa 'gavisum'. a 'sedeo' praeterea geminat s 'sessum', et fortasse differentiae causa, ne, si 'sesum' diceretur, duae partes esse putarentur. alia vero omnia in 'deo' 48 desinentia per 'ui' divisa proferunt praeteritum, ut 'candeo candui', 'studeo studui', 'frondeo frondui', 'splendeo splendui', quorum supina mutatione 'eo' in i et assumptione 'tum' debent fieri, ut 'canditum, studitum, 10 fron||ditum, splenditum'. rarissime tamen ab omnibus neutris secundae coniugationis, quae in 'ui' divisa faciunt praeteritum, invenio vel huiusmodi supinum vel participium futuri, ut 'caleo calui', 'tepeo tepui', 'horreo horrui', 'langueo languui', 'flacceo flaccui', 'rubeo rubui', 'palleo pallui'; si qua tamen inveniantur, i brevem ante 'tum' habent. unde Iuvenalis 15 a 'careo carui' in II:

tollere dulcem

Cogitat heredem cariturus turture magno,
et Cicero 'valiturus' a 'valeo'. excipitur 'prandeo prandi'. Plautus in Menaechmis:

20 Prandi et potavi, scortum accubui.

id tamen quoque in 'sum' facit supinum, quomodo superiora, ut 'pransum', quod tamen, quamvis neutrum sit, habet participium praeteriti 'pransus', ut 'caeno caenatus', 'iuro iuratus', 'careo cassus', 'pateo passus', 'titubo titubatus'. et multa praeterea a vetustissimis similiter sunt | pro- 40
25 lata participia praeteriti a neutralibus verbis, ut a 'seneo senectus', ὁ γηράσας; 'discedo discessus', ὁ ἀναχωρήσας; 'intereo interitus', ὁ ἀναίρεθίς;

1 deⁱ o Kk 2 redeo Rr mordesum H 3 tandeo^o tansum^o D tendeo ten-
sum R 4 etiam om. L adsumpsit B 5 geminavit B^{DH} geminant GLK
sessum] bh' sensum B (H?) differentiae G si sup. Hn. add. G 6 se-sum (n)

H se sum L in^{de} o Rr 7 deuisas L studeo] b' st^odeo B 8 splendeo splen-
de^{ui}o Dd "eo in i" motatione K 9 adsumptione B 10 spenditum K 11 de-

uisas L 12 calui. terreo. terrui. tepeo B horeo horui Hh 13 langeo K lan-
go G rubeo flaccui K 14 inueniatur B inueniuntur D Iuv. sat. II 6, 38 sq.

15 a cerui carui H caleo Rr 16 dulce B 17 turturæ RrH 18 Ci-
cero] veluti in or. de imp. Cn. Pompei 16, 46 in epp. ad fam. XIII 10, 3 Exci-
piuntur D Plaut. Menaechm. III 2, 11 (v. 476) 19 in Menaechmis om. G
menaechmis RBDHK mechenis L 20 et om. libri Plautini pataui K 22
quamuis ex quoduis corr. D 23 post pransus: ut — passus om. D add. d cen-

enatus DGLK cenatus B casus Rr pasus GLK 24 a om. G uetus-
tissimis tamen Rr similiter h. l. add., infra non del. g prolata similiter parti-

cipia G 25 senectus add. r οΓΕΡΑCΑC G οΙΓΡΑCΑC Rr οΤΗΡΑCΑC H 26 dis-
cesus L ὁ] ω Rr οΑΧΩΡΗCΑC K intereo — ἀναίρεθίς post ποθίς collocat
K οΝΑΙΡΗΘΗC G οΑΝΑΡΗΘΗC D

p. 869 P. p. 464 K.
 'obeo obitus', ὁ τεθνεώς; 'occido occasus', ὁ δόνας; 'potus, ὁ πεπωκώς'
 καὶ 'ὁ ποθεύς', ut 'iuratus ὁ ὀμόσας' καὶ 'ὁ ὀμοθεύς'. Catullus:

Sed haec . . fuere; nunc recondita

Senet quiete;

'senesco' enim inchoativum est. Sallustius in IIII historiatarum: omnes quibus senecto corpore animus militaris erat. Caelius in IIII: custodibus discessis multi interficiuntur. Claudius: pugna acriter commissa multis utrimque interitis. Laevius in Protesilao:

Cupidius miserulo obito.

Lucilius in II:

quae horis sublata duabus

Omnia sunt sole occaso ductoque.

a 'decreso' quoque 'decretum' Laevius protulit in III erotopaeg-
 nion:

nocte dieque

Decretum et auctum.

Terentius in hecyrā:

Quid ais? cum virgine una adulescens cubuerit

Plus potus.

hoc tamen idem Iuvenalis passive protulit in IIII:

epotaque flumina Medo

Prandente,

ΤΕΘ
 1 ὤΠΟΘΕΥΣ Rr ΟΥΘΕΘΕΥΣ B ΟΥΘΕΘΗΟΣ G ΟΥΘΕΘΥΣ D ΔΙΝΑΣ L potus]
 ὤΠΩΘΕΥΣ
 ΠΟΤΟΣ B ΟΠΕΠΟΚΩΣ ΚΑΙΟΠΘΕΥΣ Rr πεπωκώς] 1 ΠΕΠΩΩΣ L 2 καὶ ὁ ποθεύς]
 ΚΩΠΩΘΕΥΣ B ΠΟΠΕΥΣ D ὤΠΩΘΕΥΣ R ΟΥΛΑΘΕΥΣ H ΟΥΛΑΘΕΥΣ L ΟΥΜΟΘΕΥΣ I ΟΥΛΛΟ-
 ΘΕΥΣ G ΟΥΛΛΟΘΕΥΣ K ΟΥΜΩΘΕΥΣ ΚΟΟΜΩΘΕΥΣ B ὁ] om. G ω R ΟΜΟΘΕΥΣ D ΟΜΟ-
 ΘΕΥΣ H ΟΜΟΘΕΥΣ K Catullus] r catulus R rell. Catull. carm. 4, 25 sq. 3 haec
 ferere GL haec prius fuere Catullus 4 quiete] h quite RH qui te LK 5 se-
 nesco] d Senesquo D inchoativum Dd Sall. hist. IIII 64 p. 354 Kr. in IIII.
 historiatarum om. G 6 Coelius B L. Caetii Antipatri ann. l. IIII fr. p. 192 Kr.
 fr. 30 p. 318 Rth. cf. Nautam de L. Coetio Antip. disp. fr. 21 p. 36 sq. 7 in IIII.
 om. G Q. Claudii Quadrigarii ann. lib. inc. fr. p. 263 Kr. fr. 80 p. 351 Rth. 8 ja-
 criter commissa K utriūque ex utriūque corr. D utrumque Bb utrunque G 9 leuius
 BGLK liuius Rd Laevius in Protesilao] Laevii fr. XI ap. Weichertum poet. Lat.
 rell. p. 78, qui de inscr. carm. cf. p. 81 in pro in protesilao Rr prothesilao
 G processilao K 10 cupidus L misserulo G 11 Lucilius] r Lucius GLK et,
 ni f., R Lucil. sat. II 3 Dous. Gerl. in II om. G 12 q̄ ab horis G oris
 R 13 sunt om. L occasum Rr occusso K occaso obductoque tenebris Fr.
 Dousa 14 Leuius GLK Leuius H Liuius RBD Laevii erotopaegn. lib. III v.
 Weichertum l. l. p. 44 fr. II in III erotopaegnon] n̄ G eroto p̄egnon H heroto-
 p̄egnon R Erotop̄egnon D erotop̄egnon L erato p̄egni n̄ K 18 Ter. hecyr.
 l. 2, 63 sq. in hecyrā om. G haecyra RH haecira D echira LK hechira B
 19 agis RBD adulescens] d adolescens RH aduliacens DGLK cubuerit om. R
 20 potus sese etc. Terentius potisse etc. Bas. 21 Iuv. sat. IIII 10, 177 sq.
 VII. GL 22 Epotaque k

p. 809. 70 P.

p. 464. 66 K.

sicut et 'iuratus' tam active quam passive profertur. Cicero in II Verrinarum: malo ei iurato suam quam iniurato aliorum tabellas committere. Lucanus in VIII:

mihī per Latium iurata tonantem.

5 a. 'titubo' quoque 'titubatus'. Virgilius in V:

vestigia presso

Haud tenuit titubata solo.

idem in II:

nunc cassum || lumine lugent,

10 quamvis a 'careo' futuri participium non 'cassurus', sed 'cariturus' faciat, ut supra ostendimus Iuvenalem in II protulisse. a 'pateo' quoque 'passus' nascitur teste Virgilio, qui ponit in III Aeneidos:

Et pater Anchises passis de litore palmis.

idem in II:

15 passis Priameia virgo

Crinibus. |

In 'geo' desinentia, l vel r antecedentibus, 'geo' in 'si' conversa 50 faciunt praeteritum perfectum, ut 'indulgeo indulsi', 'fulgeo fulsi', 'algeo alsī', 'urgeo ursi', 'turgeo tursi', 'tergeo tersi', quod Probus et Charisius et Celsus et Diomedes comprobant et ipse omnibus validior usus. Iuvenalis in I:

sed mox et pocula torques

Saucius et rubra deterges vulnera mappa.

idem in V:

25 vasa aspera tergeat alter.

Horatius in II sermonum:

1 actinae H passiuae H Cic. in Verr. act. I 10, 32 in II Verrinarum om. G 2 malim et iurato libri Ciceron. malo enim iurato schol. Cic. in lemmae 3 Luc. Phars. VIII 219 in VIII: mihī om. G 4 Prisca manent mihī rd per — tonantem al. m. in ras. in Voss. B lacium D tonentē R 5 Verg. Aen.

V 331 sq. in V. add. r 6 praesso H presto Pal. 7 haut LK 8 Verg. Aen. II 85 9 casum K legent H 10 participium] r participiant R 11

* Iuvenalis(.) Rr Iuv. sat. II 6, 38 sq. v. § 48 12 pasus GLK post in III: Aeneidos — Idem in III. (sic pro II) in mg. add. r, primis vocc. usque ad Anchises nunc in fol. extr. abscissis Verg. Aen. III 263 cf. lib. X § 27 qui hoc ponit B . 13-

Et] om. G at g ut K pasis GLK litore D palmas H 14 Verg. Aen. II 403 sq. III. GLKr 15 pasis GLK Priameia] r priameta R priamea G 17 l] n L 19 tergeo] tergeo uel tergo Bk et tergeo uel tergo RDHGL quod et probus BDHGLK v. Probum iuniorum p. 1480 sq. P. 136 L. charisius ex cariseus corr. G carisius Rr Charis. p. 217 P. 145 L. 20 cellus K diomides G Diom. p. 363 P. 21 Iuv. sat. I 3, 26 sq. in I om. D

prima Rr 22 et] ut H procula Rr 23 saucius L deterges] r detergas R detergis Iuv. schol. et cod. Norimb. 3 24 Iuv. sat. V 14, 62 25 uassa Rr

uassa K uasta G tergat Rr 26 oratius L Horat. serm. II 2, 23 sq. in II sermonum om. G

posito pavone velis quin

Hoc potius quam gallina tergere palatum.

Terentius in eunucho:

Egone? imperatoris virtutem noveram et vim militum,
Sine sanguine hoc non posse fieri: qui abstergerem s
vulnera?

est enim quaternarius iambus, qui stare non potest, nisi paenultima 'abs-
tergerem' producat. 'mulgeo' quoque 'mulsi' facit, quamvis differen-
tiac causa quidam 'mulxi' protulerunt, quia 'mulceo' quoque 'mulsi' fa-
cit. sed Virgilius in III georgicon: 10

Quod surgente die mulserere horisque diurnis,
Nocte premunt.

Ennius in VII annalium:

Mulserat huc navem compulsam fluctibus pontus.

idem in VIII:

Ciclopis venter velut olim turserat alte
Carnibus humanis distentus. 15

Lucilius in XX:

Purpureo tersit tunc latas gausape mensas.

idem in IIII:

Obtursi ebrius. 20

syllaba vero naturaliter longa ante 'geo' posita, mutant 'geo' in 'xi' et
faciunt praeteritum perfectum, ut 'lūgeo luxi', 'augeo auxi', 'frīgeo frixi'.

51 Alia vero omnia in 'geo' desinentia 'eo' in 'ui' divisas mutant in
praeterito, ut 'egego egui', 'indigeo indigui', 'rigeo rigui', | 'vigeo vighi'. 25
quaedam supina in 'si' praeteritum terminantia i in 'um' convertentia fa-
ciunt, sive secundae seu tertiae sint coniugationis - nam quartae in 'tum'

1 pauore K uellis GL 2 potius hoc H putius G turgere *codd.* non-
nulli Hor. dett. 3 Ter. eunuch. IIII 7, 8 sq. in eunucho om. G 5 posse
feri non Bem. qui H quin Bem. 7 penultima b penultimā B peneultimam G
penultimam L 8 mulgeo] r mulceo R Mulceo G mulgeo quoque mulsi in *littura* K
9 mulxi quidam G produxerunt L mulceo G mulceo quoque mulsi in *littura*
K 10 Verg. georg. III 400 sq. III. LK 11 orisq. R horisque D 12
primunt Dd 13 Ennius in VII annalium] v. 54 E. S. fr. inc. 5 Hug. xi p. 39. LIX
Vahl. in VII annalium om. G annali H 14 nauim GLK compulsam DG
compulsa H 15 Enn. ann. VII 75 sq. E. S. VIII 4 Hug. xvi p. 40. XLVII
sq. Vahl. 16 cyclopis RBHGLK uenter ex uento corr. K uel^{ut}im Rr turserat] d
terserat D turserat G alte I. Dousa apud Merulam Enn. p. 10 alti libri 17
humanis ex humanibus ut vid. corr. K 18 Lucil. sat. XX 9 Dous. Gerl. in XX
om. G 19 Porpureo LK et. in mg. add., G tr̄sit K tuncelatas B tuncatas L
mesas K 20 Lucil. sat. IIII 26 Dous. 21 Gerl. in III om. G VIII.
LK 21 ebreus GLK 22 "ante geo' longa G post in xi: et faciunt — frixi
om. R add. r 23 ut om. G 24 ui diui | mutant R 25 uigui *** supina D
quaedam in quidem corr. *supscr. d* 26 quaedam] Quidem GL Sopina quae-
dam K 27 seu] siue D sint] r om. H sunt RD

p. 870. 71 P.

p. 466 K.

faciunt supinum -, ut 'indulsi indulsum' vel 'indultum', unde Marcellinus rerum gestarum XIII: tamquam licentia crudelitati indulta, 'fulsi fulsum', 'alsi alsum', 'tersi tersum', 'arsu arsum', 'laesi laesum', 'lusi lusum', 'mulsi || mulsum' et 'mulctum'. Sallustius in s IIII historiarum: dein lenita iam ira postero die liberalibus verbis permulcti sunt. (unde Cicero in contionem Metelli: permulsa atque recreata est. Varro in satira: capite permulso.) 'torsi' quoque et 'tortum' et 'torsum' facit, itaque 'tortores' et 'torsores' dicuntur. Cato in IIII originum: Marsus hostem occidit prius quam Paelignus, propterea Marrucini vocantur, de Marso detorsum nomen. Terentius in Phormione:

† Bonorum contortor, legum distortor.

Cicero in IIII Verrinarum: quod sanum denique, quod non aversum atque extersum reliqueris? a 'tergeo tersi' 'tersum' dixit 15 secundum supra dictam proportionem. excipitur 'ussi' 'ustum' faciens supinum.

In 'xi' vero proferentia praeteritum, cuiuscumque sint coniugationis, X 52 'xi' in 'ctum' vertentia faciunt supinum, ut 'luxi luctum', 'auxi auctum', 'frixi frictum', 'aspexi aspectum', 'illexi illectum', 'duxi ductum', 'dixi 20 dictum', 'neglexi neglectum', 'traxi tractum', 'struxi structum'. 'finxi fic-

1 post indultum: mulsum et multum torsum et tor et tortum *add. Rr* mulsum et (l mulsum* L) mulctum torsum et tortum (tortum E) BHGLK mulsi mulsum et multum torsi torsum et tortum D *om. edd. Ammianus Marcellinus rer. gest. XIII*

1, 4 2 res^{rā} gestarū (x) D in XIII. Rr ligentia D liquentia LK linq̄tia G diligentia RB crudelitate RLK cridelitate G credulitate DH crudulitate d inulta Rr 3 falsi falsum K fulsi — lusum ante Marcellinus — indulta collocat D

fullum G 4 mulsi mulsum et mulctum *om. D Sall. hist. III 95 p. 299 Kritz. IIII libri et sic post alios Curtius in ed. Sall. p. 980 Debossius Sall. fr. IIII 20; III (vel tertio vel 3) edd. in — ira om. G 5 postera LK 6 unde — permulso post torq̄ — facit, collocant BDHL et ordine dein notis appictis instaurato G Cicero in contionem Metelli] fr. 2 p. 450 Or. contra contionem Metelli lib. XIII § 5 Quint. VIII 3, 50 Augustin. rhet. p. 327 Capp. contra Metellum lib. X § 18 contra contionem Q. Metelli Gell. XVIII 7, 7 Iul. Victor VI 3 p. 220 Or. concionem GL contione RB concione D 7 Varron. sat. Menipp. fr. inc. 1 p. 238 Oehl. in satira om. G satyra r satira b 8 et torsum et tortum DHGK et torsum om. L itaque — dicuntur post locum Catonianum exhibet D 9 Caton. origg. lib. II fr. p. 106 Kr. fr. 66 p. 278 Roth. et, optimorum librorum testimonio spreto, fr. LVI p. 42 Wr. in IIII originum om. G IIII] secundo D 10 paelignus RBDGLK propterea Marrucini uocantur om. G marucini R masucini L marsucini K 11 De R Ter. Phorm. II 3, 27 Bonorum extortor, legum contortor. — Geta. in Phormione om. G formione DHK 12 et legum r 13 Cic. in Verr. or. II II 21, 52 in — auersum om. G non extet euersum reliqueris Cic. Lag. 42 m. pr. euersum libri*

Ciceron. 14 extorsum B tergo D 15 Excipiatur ussi ustum Dd Excipiuntur ussi ustum gessi gestum facientia h ursi urtum GLK facit L 18 in uctum K conuertentia GLK sopinum B 19 minxi mictum (minctum G) post frictum *add. RBDGL* ninxi ninctum *add. K* 20 staxi stuctum L fictum] in ras. b (finctum B?) finctum RDr

p. 871. 72 P.

p. 466. 67 K.

tum' et 'pinxi pictum' et 'strinxi strictum' et 'minxi mictum' euphoniae causa n in supino abiciunt, quamvis 'iunxi iunctum' et 'tinxi tinctum' et 'vinxi vinctum' et 'cixi cinctum' | et 'punxi punctum' et 'sanxi sanctum' servant in supino quoque n. excipiuntur 'flexi, fluxi', quae in supinis quoque servaverunt x: 'flexum, fluxum', quamvis vetustissimi et 'fluctus' pro 'flaxus' et 'flucturus' pro 'fluxurus' soliti sunt dicere, unde et 'fluctus' ipse motus aquarum. in 'gui' vero facientia praeteritum, quia neutralia sunt, non habent in usu supina, debent autem secundum analogiam in 'itum' ea facere, sicut supra dictum est.

In 'queo' desinens unum invenitur secundae coniugationis in 'si' terminans praeteritum, 'torqueo torsi', et ex eo composita 'distorqueo distorsi', 'contorqueo contorsi', 'extorqueo extorsi'. supina secundum paulo ante expositam regulam in 'sum' proferunt: 'torsum, distorsum, contorsum, extorsum'; inveniuntur tamen etiam in 'tum', et frequentius.

53 In 'leo' desinentia, si ante l aliam consonantem habuerint coniunctam ei in ea||dem syllaba, et ab 'oleo' vel 'leo' composita per 'ui' syllabam faciunt praeteritum perfectum, ut 'impleo implevi', 'compleo complevi', 'suppleo supplevi', cuius simplex verbum non legi, 'fleo flevi', 'defleo deflevi', 'cleo clevi', 'oleo olevi', 'aboleo abolevi', 'adoleo adolevi', 'exoleo exolevi', 'deleo delevi', 'releo relevi', quamvis 'oleo' et 'olui' 20 et 'olevi' faciat, et similiter 'redoleo' et 'redolui' et 'redolevi', quia non mutavit significationem. Horatius in I epistularum:

Vina fere dulces oluerunt mane Camenae.

Lucilius vero in XXX:

Quis totum scis corpus iam perolesse bisulcis, 25
pro 'perolevisse'. Virgilius in XII:

1 strixi ⁿDd strictum flinxi flictum ⁿK minxi D euphoniae] d Euphoniae
DHG 2 uinxi uinctum GLK inunxi iunctum Dd tinxi H tinxi tintum Dd
3 et uinxi uinctum h. l. om. GLK uinctum H uinxum Rr et punxi] L et pupugi et punxi DGK et pupugi et pupunxi et punxi RB et pupugi ***** et punxi (et pupunxi?) H et punctum B 4 scantiū R seruet K et fluxi BDGr 5 quoque add. d seruarunt D x] r ex ni f. in litura R fluxum
flexum R 6 floctus Rr flexurus K sint B 7 vero] quoque G 9 in .i. tum RBH dictum est] diximus B 11 distorqueo R 12 et extorqueo GL
extorqueo extosi Rr Sopina (sic) spscr. in K 13 profere Rr 15 In leo Hh 16 ei] om. R et GLK per add. r 17 praeteritum om. L perfectum om. G ut om. H 19 cleo cleui verbum ceterum dittographia ex oleo oleui ortum videtur Struvio lat. Decl. u. Conj. p. 222 aboleo ^{ab}oleui Rr adoleui obsoleo obsoleui exoleo B 20 exoleo exoleui deleo deleui om. D peroleo peroleui exoleo exoleui deleo deleui in mg. add. d oleui et olui BDGK oleui et olui(e) H oleui faciat et olui. L 21 F! similiter Rr redoleo redoleui quia B et] d om. DHGL et del. d 22 mutavit] motavit K mutant DGL, unde mutat coniecerat Struvius l. i. p. 269 Oratius GLK Hor. epp. I 19, 5 in I epistularum om. G aepistularum K 23 ferae b fera B ferre GL 24 Lucilius] d Lucius D licilius B Lucil. sat. XXX 87 Dous. 85 Gerl. in om. H 25 bissulcis K 26 pro perolevisse] h propero leuisse H Verg. Aen. XII 438

p. 872 P.

p. 467. 68 K.

mox cum matura adoleverit aetas.

Varro tamen etiam 'adolui' protulit in | libro III rhetoricorum: postquam adoluerunt haec iuventus. Cassius ad Tiberium II: at contra Aegyptiis sacrificium, ubi integrum anserem adoleverunt. passivi quoque participium 'adultus' pro 'adolitus' prolatum est. Antias in LXXVIII: eo omnes hostiae, vituli viginti et septem coniecti, et ita omnia adulta sunt. 'obsoleo' quoque 54 'obsolevi' facit. non est enim a 'soleo', quod 'solitus sum' vel 'solui' secundum Sallustium facit perfectum, qui in II historiarum ponit: 10 neque subsidiis, uti soluerat, compositis, sed ab 'obs' et 'oleo', sicut 'obscenus' ab 'obs' et 'canendo' vel 'caeno' vel ἀπό τοῦ κοινού, unde et 'inquino'. Cicero de imperio Gn. Pompei: obsolevit iam ista oratio, re multo magis quam verbis refutata. idem in I rhetoricon: hoc vero a plerisque eorum desertum obsolevisse. idem pro Caelio: chartae quoque, quae illam pristinam severitatem obtinebant, obsoleverunt. 'exoleo' quoque 'exolevi', unde 'exoletus exolēta exoletum'. Plautus in medico:

I tum *Verg. Med.* adoleuerat *Med.* adoleuerit *Pal.* aetas *Rom.*
 2 Varro in III rhetoricorum] sic etiam recte hoc fr. inscripsit Riccobonus de historia p. 277 ed. 1579 v. Ritschelium mus. phil. VI 534 sq.; antiquitatum rer. hum. libro III perperam inseruerunt Aus. Popma Varr. opp. p. 174 ed. 1601 et Bipontini p. 205 rhetoricorum] r rethoricorum DHGK rephoricorum R retoricorum BH 3 adoluerunt] r adoluerint R adoluerit h Cassius] r Casius RGLK Cassius ad Tiberium II] sed et in sacrificio actius (accius Par. AB) cassius ad Tiberium secundo adoleuit (adolebit Par. A) dicit. sic est contra aegyptiis (aegyptus Mon. aegyptius corr. in aegyptios Par. B) maximum sacrificium uiui (uuu. Mon. l. ubi) integrum anserem adoleuerunt (adoluerunt Mon.) codd. Diom. p. 370 P., ubi Titus Cassius corn. Kordesius in ann. II ad Eberhardtii libellum über den Zustand der schönen Wissenschaften bei den Römern § 34 p. 214, Seuerus Cassius Weichertus de Vario et Cassio Parm. p. 205. at is certe intellegendus, quem Cassii nomine laudatum vidimus lib. VII § 55 et quem pleno nomine Cassius (causius Mon.) Seuerus brevi ante (p. 368 P.) appellauerat Diomedes, apud quem h. l. pro actius (accius) l. actiue ad Tiberium II om. G tyberium R 4 ad Rr Aegyptiis] Weichertus l. l. ex Diomede aegyptios BDK egyptios RGL aegyptos H sacrificium ubi integrum om. G adoleuerunt ex Diomede Stravius lat. Decl. und Conj. p. 270 et Weichertus l. l. adoluerunt codd. Prisc. 5 adultus combastus Hh adholitus Rr 6 Valerius Antias ann. lib. LXXVIII fr. p. 274 Kr. fr. 60 7 adulta Hh obseleo R p. 362 Rth. in — coniecti et om. G LXX^{III} Rr LXX^{III} D LXXVII. LK combasta
 viginti et septem] R uiginti septem Br XXVII rell. 7 adulta Hh obseleo R 8 solitus ex solutus corr. K 9 Sall. hist. II 64 p. 180 Kr. fecit B 10
 opbs Rr 11 vel] uult R cenno DHGLK απο του in litura r τοι Gg
 12 inquino G Cic. de imp. Gn. Pompei or. 17, 52 de imperio Gn. Pompei om. G .g.n. R gnei B pompe_ii Hh pōpeii
 D obsolevit] r **soluit R 13 oratio, re] Cicero ora*** (tio?) B oratione b rell.
 ratio re Cic. cod. Fuld. Cic. de invent. I 3, 4 14 rhetoricon] om. G rethoricam
 Rr rethoricon DL retioricon H rhetoricorum K(?) disertum GL 15 Cic. pro M.
 Caelio or. 17, 40 coelio B celio GLK 16 seueritatem obtinebant om. G
 obtinebant in optinebant corr. B obtinebat Dd continebant Cicero obsoleverunt] d
 obsoluerunt RBDH absoluerunt Cic. Erf. m. rec. corr. 17 Plautus in medico] i. e.

Domi reliqui †. exoletam virginem,
id est grandem, quae exoleverat. ‘aboleo’ vero, velut ‘redleo’, et ‘abolui’ et ‘abolevi’ facit praeteritum, unde et ‘aboletum’ et ‘abolitum’ et ‘abolitio’ dicitur. Livius in VIII: etsi omnis divini humanique moris memoria aboleverit. Persius:

Hoc iuvat? hic, inquis, veto quisquam faxit oletum.
Cicero in Verrem de praetura urbana: vereor, ne haec cuiquam nimis antiqua et iam obsoleta videantur. a ‘deleo’, cuius simplex [id est ‘leo’] in usu non est, ‘deletum’, a ‘delino delitum’ nascitur, || quod Probus et Caper comprobant, usu quoque adiuvante. Virgilius in IIII georgicon:

et paribus lita corpora guttis.

Cicero epistularum ad Calvum primo: tuli moleste, quod litterae delitae mihi a te redditae sunt. idem in IIII Verrinarum: tabulae sunt in medio, quae se corruptas atque interlitas esse clamant. Accius in Atreo:

Epularum fictor, scelerum fratris delitor.

55 supina secundum iam praedictam regulam in ‘vi’ syllabam praeteritum terminantium faciunt, ut ‘completum’, ‘defletum’, ‘obsoletum’, ‘abolevi aboletum’, ‘abolui abolitum’, ‘deletum’ a ‘deleo’. unde et ‘letum’ ipsa res, quae delet, quasi a ‘leo’ simplici, quod in usu non est, profertur. 20

Alia vero omnia verba in ‘leo’ desinentia ‘eo’ in ‘ui’ divisas trans-

in parasito medico v. *Ritschelium parerg.* I 132; *medici fr.* 3 p. 439 *Both.* in medico: Domi *om. G* 1 *f.* ego exoletam 2 grandem] *dh* grad.ē *D* gradem *H*

velut] *r* uelud *RBD* 3 et unde et *K* 4 abolicio *D* abolito *GK* *Liv. ab u. c. lib.* VIII 11, 1 in VIII *om. G* [VIII. *D* omnis] *d* om̄s *RDG* omnes *BHK* 5 moris *addidi ex Livio* absoluit *Liv. Medic.* aboleuit *Paris. rell.* *Pers. sat.* 1, 112 *psius ni f. in litura R* Ipsius *r* 6 hic] hoc *B* faxit *H*

7 *Cic. in Verr.* II 21, 56 in — antiqua *om. G* uersor *Rr* ne* (c) *B* haec] *sic etiam Cic. Guelf.* 1 haec forte *rell. Cic.* ‘cuiquam’ haec *H* 8 antiquā *B* et iam] *om. L* etiam *RDEHGK* obsoleta] *d* absoleta *DLKr* absoluta *R* 9 quod et probus et *B* Probus] *Berytius ni f. cf. ann. ad lib.* V § 45 Caper] v. *Osannum de Capro p.* 16 comprobant] *r* comprobant *R* comprobat *BG* comprobat *H* 10 *Verg. georg.* IIII 99 12 *Cicero epp. ad C. Licinium Calvum I fr.* 1 p. 467 *Or.* acpistolarum *K* in epistolarū *D* epistularum — tuli *om. G* primo tuli *om.*

LK quod uim lyterae *G* 13 redite *Rr* *Cic. in Verr. or.* II 11 42, 104 in IIII Verrinarum *om. G* VII. *L* 14 corruptas *B* corruptasque atque *D* 15 Attius *G* accitius *H* *Att. Atrei fr.* 1 p. 184 *Both.* XI p. 138 *Ribb.* fictor scelerum fratris deditor delitor *thes. Lat. ap. Maium auct. class.* VIII 178 fictor scelerum, fratris perlitior *ibid.* 301 in Atreo: Epularum *om. G* (non *R*) atreo epistolarum.

Fictor *B* 16 epillarum *Rr* .Fictor *H* 17 Sopina et sic saepius *B* iam *om. G* 18 absoletum *R* ^{obsoletum} absoletum *Dd* absoletum absoletum *BH* aboletum aboleui *L* aboletum aboleui *GgD* aboletum ab aboleui *K* 19 abolui] *r om. G* aboleui *R* abolitum abolui *L* abolitum ab abolui *DK* loetum *RDH* 20 resque dehet *RrKk* delet uitam quasi *GL* quasi oleo *Rr* a leor *BBDHGLK* 21 deui-
sas *L*

p. 873. 74 P.

p. 469. 70 K.

ferentia faciunt praeteritum, ut 'doleo dolui', 'calleo callui', 'palleo pallui', 'excelleo excellui', quod et 'excello' invenitur.

Alia quoque omnia secundae coniugationis verba, quaecumque consonante ante 'eo' posita, 'eo' in 'ui' divisas convertentia faciunt praeteritum perfectum, ut 'habeo habui', 'rubeo rubui', 'doceo docui', 'arceo arcui', 'timeo timui', 'iaceo iacui', 'teneo tenui', 'caneo canui', 'candeo candui', 'stupeo stupui', 'tepeo tepui', 'pareo parui', 'careo carui', 'hõrreo horruì', 'floreo florui', 'censeo censui', 'paleo patui', 'liqueo licui', ex quo 'liquesco' inchoativum. Ovidius in IIII metamor-

10 phoseon:

Protinus inbutum caelesti nectare corpus

Delicuit terramque suo madefecit odore.

a 'liceo' quoque 'licui' facit. excipiuntur haec: 'iubeo | iussi', 'sorbeo' 56 vel etiam 'sorbo', ut Probo placet, 'sorpsi' vel 'sorbui' - Lucanus

15 in IIII:

Absorpsit penitus rupes et tecta ferarum.

Cicero in II Philippicarum: sanguinem civilem exhaustit vel potius exsorbuìt. idem pro Murena: difficultatem exsorbuìt, 'mulceo mulsi', 'maneo mansi', 'neo nevi', 'haereo haesi', 'luceo || luxi', 20 'polluceo polluxi'. Plautus in Sticho:

Vt decimam partem †. Herculi polluceam.

Naevius in Colace:

1 caleo calui *GLK* calui *Rr* 2 quod et excello] *r om. GLK* quod et collo *R* 3 quoque] uero *G* 4 ante *om. R* 5 abeo *Rr* 7 stipui *D* tepeo] *b *epeo B* 8 orreo orruì *B* 9 inchoitium *G* *Ovid. metamorph.* IIII 252 sq. in IIII metamorphoseon *om. G* 11 Protinuis] protulit *G* imbutum *LK* imbutum *G* 12 delicuit *BDHGLK* terram | quae *B* made fac *Rr*

malefecit *GLK* 13 A liceo quoque licui *Hh* liaceo *Rr* iusi *K* 14 sorbo *ex sorbeo corr. K* *Probus inst. gramm.* II 3, 8 p. 1485 *P.* 140 *Lind.*: bo terminata, primae si sint, bavi facient specie perfecta... tertiae uero correptae, psi, ut nubo... aut bui, ut sorbo sorbis sorbui - sic enim legendum pro sorbeo sorbes sorbui

sorbsi *D* sobui *Rr* *Lucan. Phars.* IIII 100 15 in IIII *om. G* III* (I) *Rr* 16 obsorbsit *K* rupes ac tecta pars libr. *Luc. cum Voss. B* 17 *Cic. or. Philipp.* II 20, 71 gustaras civilem sanguinem uel potius exsorbuieras in II — uel *om. G* philipicarum *K* phylippicarum *D* philippicarum *B* ** sanguinem *H*

In sanguinem *rell. f.* Is sanguinem exhaust *H* exausit *DLK* ue *Rr* 18 exsorbuìt *G* exorbuìt *B* post exsorbuìt: idem — exsorbuìt *om. R*; uidetur addidisse *r in mg. inf., quo abscisso in mg. sup. add. al. m.* *Cic. p. Mur. or.* 9, 19 ex-

sorbuit] *r* exorbuìt *RB* exsorbuìt *G* 19 mulceo mulsi *Hh* luxi. *ΔΗΜΟΣΙΩΝ.* polluceo *B* 20 *Plaut. Stich.* I 3, 80 (v. 233); sic etiam libri *Plautini*, nisi quod decumam in Sticho: Vt *om. G* 21 Vti *Camerarius* decumam *α* partem si Herculi *Ritschelii* partem hinc Herculi v. d. in *Gersdorff Repert.* 1851 IV 187 herchuli *D* 22 Neuius libri *Novianis fragmentis Colacem praeunte Bentleio ad Ter. eun. prol. v. 25 perperam addiderunt Bothius l. l. fr. 4 p. 43 et Munkius l. l. p. 167 cf. God. Hermannum opusc. II 277 sqq. Ritschelium parerg. I 99. Naev. Colac. fr. 1 p. 141 Klusm. p. 9 Ribb.* in — partes *om. G* collate *K*

p. 874 P.

p. 470. 71 K.

Quid decimas partes? quantum mi alieni fuit,
Polluxi tibi iam publicando epulo Hercules
Decimas.

Supino in 'ui' quidem diuisas facientia praeteritum neutra deficiunt, sicut supra diximus, ut 'canui', 'stupui', 'tepui', 'horruui', 'parui', 'egui'; s deficit etiam 'metui', 'timui'; nam a 'carui' vel 'caritum' vel 'cassum' videtur posse dici, quia futuri participium 'cariturus', praeteriti 'cassus' invenitur. Iuuenalis in II, quomodo ante relatum est:

tollere dulcem

Cogitat heredem cariturus turture magno.

Virgilius in II Aeneidos:

Demisere neci, nunc cassum lumine lugent.

- 57 activa vero plerumque 'ui' vocales in i correptam convertentia assumunt 'tum', ut 'habeo habui habitum', 'inhibeo inhibui inhibitum', 'praebeo praebui praebitum', 'moneo monui monitum'. pauca autem 'ui' in 'tum' 15 vertunt, nisi consonantium natura prohibeat, ut 'tenuo tenui tentum', 'doceo docui doctum', 'censui' vero 'censum', quia in simplici dictione n antecedente s et t sine r sequi non possunt. 'iussi' vero et 'mulsi' et 'mansi' et 'haesi' secundum praenuntiatam regulam in 'si' proferentium praeteritum i in 'um' convertentia faciunt supinum: 'iussi iussum', 'mulsi 20 mulsum', 'mansi mansum', 'haesi haesum'. a 'sorbuui sorbitum', a 'sorpsi' vero 'sorsum' debet fieri supinum, ut ab 'habeo habitum' et 'praebeo praebitum' et a 'scripsi scriptum' et 'nupsi nuptum', quorum neutrum adhuc in usu inveni (id est nec 'sorbitum' nec 'sorsum'). a 'luxi' quoque 'luctum' et a 'polluxi' 'polluctum' exigit ratio in 'xi' terminantis praeteriti, sed auctoritas deficit. 'nevi' vero in 'vi' terminantium servat regulam, in supino convertens 'vi' in 'tum', ut 'nevi netum'. | ||

1 Quid Barberin. teste Ribbeckio Lips. 2 Krehli G. Hermannus l. l. p. 280
Qui rell. decimas α decimas partis Hermannus partes add. r mi
add. Hermannus alienum D 2 Polluxi] Hermannus polluxit RBDHLK poluxit
G iam Hermannus a libri epulo Hercules decimas om. G herculis Dd
herculi B 3 decimas α 4 Supina D Sopina GLK praeteritum om. G

5 stipui Rr orruui B 6 uel a caritum D casum D 7 carituris Rr
praeteri Bb casus Rr 8 Iuv. sat. II 6, 38 sq. v. § 48 quomodo in h-
tura r ante relatum scripsi ante latum libri 11 Verg. Aen. II 85 12 Dimi-
sere K Demissere L neci ex nec corr. K nec L casum D 13 ui] R ui r,
sed in postea erāso adsumunt B 14 habeo om. G inhibeo om. G 16 con-
uertunt B doceo K 17 censui uero censui censum G n antecedente etc.]

ut est monstrum ad mg. K 19 praenuntiatam R praetiatam Kk proferentiam Rr
22 sorpsi H sorpsi L sorbitum H ut habeo habitum praebuo K 23 et
a scripsi] in lit. B et scripsi H 24 in usu om. L non inueni BDHGLK et m.

quaedam al. in R sorsum Rr sorbitum H 25 et appolluxi appolluctum K 26
auctoritas D 27 regulam seruat K supino] r supin* R netū b ne* B
netum facit supinum. GLK

ARTIS PRISANI VIRI ELOQUENTISSIMI GRAMATICI CAESAR DOCTORIS VRBIS ROMAE CONSTANTINOPOLITANAE LIBER. VIII. EXPLICITVS. | INCIP LIBER X. DE PT PERFECTO TERTIAE CONIUGATIONIS *R* EXPLICIT (EXPEI *B*) ARTIS PRISCIANI VIRI ELOQUENTISSIMI GRAMATICI CAESARIENSIS DOCTORIS VRBIS ROMAE CONSTANTINOPOLITANAE LIBER. (LIBRI *B*) VIII. INCIPIT LIB. X. DE PRAETERITO (PRAETERI *B*) PERFECTO TERTIAE CONIUGAT; *BH* Artis prisciani viri eloquentissimi gramatici caesariensis doctoris urbis romae constantinopolitanae lib.

VIII. explic. . *GL*. incip. lib. X. mus. de pterito perfecto. *add. G* Incip VIII de verbo III et IIII coniugationis. *L* liber. VIII. expli. incipit liber. X. mus de pito perfecto *K* .i. III. coniugationis *add. k* EXPLICIT LIBER NONVS PRISCIANI DE PRAETERITO PERFECTO TERTIAE CONIUGATIONIS ET QVARTAE. INCIPIT IDEM SECVDVS. DE VERBO DECIMVS. SED PRIMVM DE AIO. *D*

LIBER DECIMVS.

p. 875 P.

p. 472. 73 K.

DE PRAETERITO PERFECTO TERTIAE CONIUGATIONIS:

1 1 In 'io' a antecedente unum invenitur 'aio', quod in prima quidem persona i loco consonantis habet duplicis, quae et geminabatur a vetustissimis 'aio', in secunda vero et tertia transit in vocalem necessario, quia consonans sequitur, 'ais ait'. itaque pares habet in tribus personis syllabas, cum omnia in 'io' desinentia tertiae vel quartae coniugationis una syllaba minores habent prima persona secundam et tertiam, ut 'facio facis facit', 'audio audis audit'. sed in hoc primae personae paenultima positione producitur, secundae vero et tertiae corripitur [sicut quibusdam videtur, tertiae est coniugationis] nec per totam in usu invenitur declinationem. cuius praeteritum, cum 'ait' in tertia invenitur persona, debuit 'ai' primam facere, quae in usu non est; potest tamen 'ait' quoque praesens intellegi pro praeterito. sed cum imperativus in i terminans reperitur, quartae | magis ostenditur esse coniugationis. Naevius:

An nata est sponsa praegnas? vel ai vel nega. 15

E quoque antecedente in 'io' unum invenio 'meio' tertiae, in quo similiter i loco consonantis est. Iuvenalis eius infinitum profert in I:

1 a post io sup. lin. add. H 2 ^a vetustissimi^a Rr vetustissimis H 6 ^a desinentia in io H quartae] quate r quate R 9 secundae vero sicut quibusdam uidetur tertiae est coniugationis] et tertiae corripitur. Rr Secundae vero sicut quibusdam uidetur tertiae coniugationis et tertiae corripitur B secundae vero sicut quibusdam uidetur tertiae est coniugationis. ^{et} et tertiae corripitur Dd secundae vero et tertiae corripitur. sicut in quibusdam uidetur tertiae est coniugationis G secundae vero ^{sed qui-} busdam uidetur tertiae esse coniugationis ***** et tertiae corripitur (sicut quibusdam uidetur) Hh secundae vero et tertiae corripitur et sicut quibusdam uidetur tertiae est coniugationis. LK 10 totam ex totum corr. B inuenitur B 11 inter|ta inueniatur Rr persona inueniatur LK persona om. G 12 quoque om. L quoque etiam intellegi praesens K praesens] r prae R 13 repperiatur Dd repperiatur BHL 14 Naevius] sic etiam bis § 52, ubi altero loco codd. plerique Ennius; Naevius (neuius Mon. Paris. B neuius Paris. A) 'alicubi' Diomedes p. 370 sq. P. Naev. fr. com. inc. 25 p. 198 Klusm. XIX p. 125 Ribb. Novii virgini praegnantis ascribunt Bothius (fr. 3 p. 55) et Munkius l. l. p. 181, quos refutat Klusmannus l. l. p. 180 sq. Neuius DGLK 15 ^{ann} amata DdKk an est nata Diomedes, unde est delendum videtur Osanno ad Cic. de rep. p. 450 est sponsa est K praegnas] BH § 52 l. priore praegnas RDH praegnas B prignans GLK 16 tertio L 17 Iuv. sat. I 1, 131 I. libro h

p. 875. 76 P.

p. 473 K.

Cuius ad effigiem non tantum meiere fas est.

Persius:

Pinge duos angues: pueri, sacer est locus, extra Meite.

5 quidam tamen etiam 'meio meias' dici putaverunt. sed 'mingo' quoque dicitur, ex quo praeteritum in usu est 'minxi', unde Horatius:

Hunc perminxerunt calones,

ex quo secundum regulam in 'ctum' nascitur supinum 'mictum'. Horatius in I || sermonum:

10 Mentior at si quid, merdis caput inquiner albis

Corvorum, atque in me veniant mictum atque cacatum. unde etiam meditativum 'micturio', ut 'lectum lecturio', 'partum parturio', 'esum esurio'; a supinis enim meditativa solent fieri.

In 'io' quoque u antecedente unum invenio 'inquo', quod plerique 2
15 artium scriptores putant in usu non esse. Sed Cicero ponit hoc in secundo de oratore: adtendere et aucupari verba oportebit, inquo, ut ea quae sunt frigidiora vitemus. in eodem: tu vero, inquisti, molestus non eris. idem in Verrem de signis: qui me ubi viderunt, ubi sunt, Pamphile, inquiunt, scyphi? idem 20 in IIII ad Herennium: quid enim tibi vis? aliquis inquat. ex quo 'apparet, secundum analogiam 'inquiam' quoque debere dici. idem ad eundem in V: at non Africani nepotes, inquit, istiusmodi fue-

^{a iū} 1 inim *Li* ^o meire *K* meire *RG* 2 *Pers. sat.* 1, 113 sq. 3 pingue *RLK*
pueri] *r* pueris *RGLK* 4 meite] *h* meite *GL* et *ex* meiete *corr.* *K* meiere *H* cf.
ib. XIII § 35 5 di: putauerunt: ci *H* 6 oratius* *H* horatius in *R* horatius.
In *B* oratius in *DGLK* Horatius in I. sermonum *Heidelb.* *Horat. serm.* I 2, 44

^v 7 hinc *Rr* ^{nx} permiserunt *Dd* perminxerunt *semierasum* in perminxeri *nut.* in *B*
8 Oratius *GLK* *Horat. serm.* I 8, 37 sq. 9 in — coruorum *om.* *G* 10

at] et *B* capud *Rr* inquirer *K* aluis *D* aluis *BLK* 11 atque] *h* et
BDHGLK veniant] *sic etiam aliquot codd.* *Hor.* ueniat *cum optimis libris* *Hor.* duo

Prisc. mss. a Bentley ad h. Hor. l. 1., Heidelb. Darmstad. ueniet liber quidam

Prisc. ms. apud Bentleyum adque *D* cacatum *ουρον. κορον.* Vnde *B* 12
micturio] *d* iniecurio *D* ut *add. b* 13 essum essurio *GLK* esum esurio *D*

enim in *litura h* meditatio inchoatiua (*ex inchoatiuo corr.*) solent *B* 14

^{de} antecente *Rr* inquo *add. r* 15 *Cic. de or.* II 63, 256 16 oratione *BHGLK*

attendere *GLK* acupari *B* occupari *G* 17 inquo] in quo *aut* in quibus

libri *Cic.* in quo *Kk* sunt] *r* cum *Cic. Lagom.* 2. 36 aliis sint *RDHGK* *Cic. de*
or. II 64, 259 18 *Cic. in Verr. act.* II III 14, 32 in — signis *om.* *G* 19

me ubi] simul ut me *Cic. dett.* palphile *H* scyphi *BDHGL* sophi *K* *rhet.*
ad Herennium III 3, 5 20 *Ull. G* inquat] *sic aliquot libri rhet. opt.* inquit

Virceb. inquit *vel* inquiet *rell.* 21 inquam] inquam *r* *rhet. ad Herenn.* V: IIII
31, 42 cf. *lib.* III § 19. V *h. l.* scribendum esse docet *Kayserus l. l.* *cumque numerum*

praebent libri mei omnes 22 at] in *litura r* aut *B (R?)* *affricani HK* *apricam*

L nepoti *BLK* inquit] *rD* *ex corr.* inquit *RBD* *pr.* inquieti *codd. rhet. opt.*
inquit *vel* inquiet *rell.* istimodi *R* et istiusmodi *r*

runt. in eodem: videte nunc, inquis, iudices, quemadmodum me Plagioxyppus iste tractarit. Persius:

Hoc | iuvat? hic, inquis, veto quisquam faxit oletum.

Terentius quoque imperativum eius 'inque' in Phormione posuit:

Tum autem Antiphonem video ab sese amittere

Invitum eam, inque.

ergo secundum analogiam tertiae coniugationis invenitur eius tota fere declinatio verbi; supinum vero ab eo non inveni nec quae solent ab eo nasci.

- 3 In 'cio' a antecedente mutant eam in e productam et abiecta o productaque i faciunt praeteritum perfectum, ut 'facio feci', 'iacio ieci'. ex his composita cum praepositione quamvis in praesenti mutant a in i, tamen praeteriti regulam servant, quae est in simplicibus, ut 'efficio effeci', 'proficio profeci'. ideo autem dixi, 'cum praepositione || composita' mutare a in i, quia, si cum alia parte componantur, servant a, ut 'calescio calesci', 'tepefacio tepefeci', 'tremefacio tremefeci', 'stupefacio stupefeci'. 'abicio' quoque 'abieci' facit, 'conicio conieci', 'inicio inieci', 'proicio proieci'; invenitur tamen etiam simplex, 'icio icis'. unde Virgilius in XII:

ictum iam foedus et omnes

Compositae leges.

Alia vero i ante 'cio' habentia eandem i in e convertunt et 'cio' in 'xi', ut 'aspicio aspexi', 'conspicio conspexi', 'illicio illexi', 'pellicio pellexi'; excipitur 'elicio eliciui' - Livius ab urbe condita libro V: ad colloquium vatem eliciuit, et puto ideo, ne, si 'ellexi' diceremus, necessario participium 'electus' fieret et esset dubitatio significationis. 'pellicui' quoque pro 'pellexi' veteres protulerunt. Laevius in Laudamia:

1 *rhet. ad Herenn.* V: IIII 31, 42 eadem L inquiet vel inquit libri *rhet.* inquit *Orellius* quemadmodum] r quemadmodum *RBL* 2 me *add. d* me Plagioxyppus *om. G* Plagioxyppus vel Plagioxyppus *codd. rhet. fere omnes plagi-* xippus r plagiuxiphus *R* plagiosipphus *B* plagiaxiphus *DLK* plagi. xiphus *Hh* Plagioxyppus *Klotzius* tractari *BLK* retractari *G* tractavit v. l. *codd. rhet. Pers. sat.* 1, 112 4 *Ter. Phorm.* V 8, 25 sq. formione *RG* 6 eum *GLK* 7 eius *om. D* 8 nec quae] nec quoq. *G* neq. *D* neq; *B* 10 a *add. r* antecedente *G* e] e q *Dd* producta i *GL* produc i *K* 11 "perfectum" praeteritum *K* 12 mutant] r mutant *R* post a in i *sq. usque ad alterum a in i om. D add. d* 14 perficio perfeci *HG* 15 quia si] quasi *H* si *om. G* 16 tepefacio tepefeci *add. r* tremefacio — stupefeci *om. G* 17 ad abicio et *sq. secundum supradictam regulam sup. lin. adnotat K* 18 *Verg. Aen.* XII 314 sq. 20 ictu *B* sictum *Rom.* fedus *K* 21 compositae *D* compositae *RGLK* compositae *B* 22 eundem *L* 23 ut *om. GL* 24 Excipiuntur *Rr* eliceo *B* *Liv. ab u. c. lib.* V 15, 6 ab — V *om. G* condata *H* II r 25 ne si] d nexi *D* 26 necessariū *B* electus] r elatus *R* 27 pro] *om. GL* .i. pro *g* Leuius *D* leuius *GLK* et ni f. *H* Livius *RB* et in litura h Laevius in Laudamia] *fr. Laev. X op. Weichertum poet. Lat. vell. p. 76 sq. Livii Andron. Laodamiae fr. 1 p. 12 Both. at cf. Klusmannum Liv. Andron. dram. vell. p. 23* in — affluens *om. G*

p. 877. 78 P.

p. 474. 75 K.

† Aut nunc quaequam alia te illo
Asiatico ornatu affluens,
Aut Sardonio ac Lydio
Fulgens decore et gratia
Pellicuit.

sed Terentius in Phormione:

is senem per epistolas

Pellexit, modo non montes auri pollicens.

invenitur etiam 'allicuit' et 'pellicuit'. Piso historiarum I: cuius
unius praemio multorum allicuit animos. P. | Varro belli Se-
quanici libro II:

Deinde ubi pellicuit dulcis levis unda saporis.

Supina ex illis quidem, quae a habent ante 'cio', fiunt a praesenti 4
'io' conversa in 'tum', ut 'facio factum', 'iacio iactum'. in omni enim
15 verbo, sive paenultima sive antepaenultima sit, a servatur etiam in supino,
quamvis mutetur in praeterito perfecto, ut 'facio feci factum', 'iacio ieci
iactum', 'capio cepi captum', 'ago egi actum', 'frango fregi fractum',
'cado cecidi casum'. ex his composita, quae in praesenti mutant a in i;
ut 'facio inficio', 'capio incipio', et in supino a in e convertunt, ut 'fac-
20 tum infectum', 'captum inceptum'; illa vero, quae componuntur a verbis
in 'go' desinentibus, quamvis mutant a in i, tamen in supino immutabi-
lem servant eam, ut 'ago exigo exactum', 'frango infringo infractum',
'tango contingo contactum', 'pango impingo impactum'; quae vero in 'xi'
terminant praeteritum secundum praemonstratam regulam, 'xi' in 'ctum'
25 convertentia faciunt supinum, 'aspexi || aspectum', 'illexi illectum'; 'eli-
cui' vero 'elicitum' facit, unde Lucanus in VIII:

1 aliã B illa D Aut nunc alia te quaequam | Asiatico *Ios. Scaliger coniect.*
ad Varr. de l. L. VI § 94 t. II p. 157 ed. Bipont. aut | Nuuc quaequam alia te
llio, | Asiatico *G. I. Vossius castig. p. 9* 2 ornata *Dd* affluens] r affluens *RK*

3 sardonio *G* alydio *H* aclydio *DG* aclydia *L* lydeo *Rr* 4 fugens *Hh*

decoro *Dd* gratia *Hauptius ex lex. Vat. ap. Maium auct. class. VIII 417 gloria*
libri 6 *Ter. Phorm. I 2, 17 sq.* 7 epistolas] b cum *Bemb.* epistulas *Bas.*
aepistolas *K* epistolam *B* et libri *lib. XVIII § 242 cum aliquot codd. Ter.* 9 all-

cui *B* et plicuit *D* et prolicuit *BGLK* et pollicuit *k* *L. Calpurnii Pisonis his-*
tor. lib. I fr. p. 147 Kr. fr. 23 p. 290 Roth. piro *GLK* 10 proemio *B*
animus *B* *P. om. DGLK* Publius *d* *P. Varronis belli Sequan. lib. II fr. v.*
ap. Wüllnerum de P. Terentii Varronis Atacini vita et scriptis p. 11 sq. bellis
equani *L* 12 ubi] libi *GLK* pellicuit] d pollicuit *BDHk* prolicuit *GLK* so-

poris *D* 15 uerbo *add. r* sine *D* sive] *h. l. etiam D* sine antepenultima
in mg. add. h etiam *om. G* 17 coepi *B* 18 cassum *Rr* 19 et] *om. GL*
etiam

et *Hh* conuertunt *L* uertunt *BDHGK* factum] feci *Rr* 21 mutent] r mo-
nel seruant
tent *K* mutant *D* mutant *RGL* tamen supino inmutabilem *B* 22 habent *G*
23 impingo *B* 26 elicitum *ex elicitum corr. K* facit] fecit *DHGLKrb Lwc.*
Phars. VIII 932 in VIII om. G

Virus et elicited iussumque exire repugnat,
et Statius in IIII Thebaidos:

Tam penitus durae quam mortis limite Manes
Elicitos.

- 5 In 'dio' desinens unum inuenio, 'fodio fōdi' et ex eo composita, 'per-
fodio perfōdi', 'effodio effōdi', quod paenultimam praeteriti produxit neces-
sario secundum praedictam regulam, qua ostendimus, quod, si minuatur
praesentis syllabae, in praeterito producitur paenultima, nisi per synco-
pam vel apocopam proferatur. supinum in 'sum' facit geminata s, ut
'fodi fossum'. omnia enim verba, quae in 'di' finiunt praeteritum perfec- 10
tum, in 'sum' faciunt supina, ut 'prandi pransum', 'momordi morsum',
'tetendi tensum', 'pandi pansum', 'defendi defensum', 'ascendi ascensum',
'sedi sessum', excepto 'dedi', quia pri|mae est coniugationis, quae num-
quam in 'sum' facit supinum, et ex eo compositis, quae in tertiam trans-
eunt coniugationem et a paenultimam simplicis supini in i convertunt, ut 15
'do dedi datum', 'reddo reddidi redditum', 'perdo perdididi perditum', 'vendo
vendidi venditum', 'credo credidi creditum', 'condo condidi conditum'. in
'dior' quoque deponentia in 'sum' faciunt supinum: 'ordior orsum', 'ingre-
dior ingressum'.

In 'gio' similiter producta antepaenultima et ablata o extrema faciunt 20
praeteritum perfectum, ut 'fugio fūgi', 'confugio confūgi', 'perfugio per-
fūgi', 'refugio refūgi'. supinum o in 'tum' convertit: 'fugio fugitum', 'con-
fugio confugitum', 'perfugio perfugitum', 'refugio refugitum'.

- II 6 In 'pio' 'ca' antecedente mutant a in e productam et abiecta o pro-
ductaque i faciunt praeteritum perfectum, ut 'capiō cēpi'. ab eo compo- 25
sita in praesenti quidem mutant a correptam simplicis in i breuem, prae-
teritum vero integrum manet, ut 'incipio incēpi', 'recipio recēpi', 'suscipio
suscepī'. supinum tam eius quam omnium in 'pi' vel 'psi' vel 'mi' ter-
minantium praeteritum per 'ptum' proferitur, ut 'cepi || captum', 'incepi in-

1 elicited dum G elicited K illicited nonnulli codd. Luc. iussum q̄ GL iussum q̄
K repugnant Dd 2 Stat. Theb. IIII 413 sq. in — penitus om. G 3 Tam
penitus om. BDHLK add. d penitus Rr dure LK manens R 4 elicited
K 5 et om. K 6 effodi] effodo B quod] q̄ K 7 praedictam] b praedec-
tam B quam ostendimus RBD 9 proferatur H geminata s facit K ut
fodio Rr 11 faciunt supinum D prandi] r prando R momorsum Hh 13
sesum L nūquam Rr 14 conpotis Hh 15 coniugationem ex coniugationes
corr. B conuertitur G 18 quoque om. G ut ordior B 19 ingresum L
20 producta H 22 ut fugio D 23 perfugio perfugitum om. H 24 a] a cor-
reptam ex libris nonnullis Krehlius, quibus tamen nec H adnumerare debebat nec, si
Lindemanni silentio fides, Heideib. 25 coepi B abeo (h) D 27 incoepi B
recipio recepi (o) B suspicio Rr suspicio D 28 uel in psi uel in mi G
psi] spi L si. D. 29 praeteritum perfectum per B praeteritum perfectum profer-
tur in ptum (ptum K) ut GLK ptum] r ptum R proferatur add. r cepi]
coepi D

p. 879 P.

p. 476. 77 K.

ceptum', 'coepi coeptum', 'rupi ruptum', 'scalpsi scalptum', 'compsi comp-
tum', 'prompsi promptum', 'dempsi demptum', 'scripsi scriptum', 'nupsi
nuptum', 'emi emptum', 'ademi ademptum'. 'rapui' quoque 'raptum' fa-
cit; similiter ex eo composita, 'corripui correptum', 'arripui arreptum'.

5 'Cu' vero ante 'pio' habentia o in 'vi' convertunt et producunt paenul-
timam in praeterito, ut 'cupio cupīvi' vel 'cupii' et ex eo composita, 'con-
cupio concupīvi' vel 'concupii'. vetustissimi | autem etiam secundum quar-
tam coniugationem solent proferre hoc verbum. Lucretius:

effringere ut arta

10 Naturae primus terrarum claustra cupiret.

in 'ui' divisas faciens praeteritum unum invenio supra dictae terminationis, 7
'rapio rapui' et ex hoc composita, 'eripio eripui', surripio surripui'; nam
'surpui' per syncopam protulerunt quidam poetarum, ut Horatius in IIII
carminum:

15 Quae me surpuerat mihi,

Felix post Cinaram.

'sapio' tam 'sapui' vel 'sapii' quam 'sapivi' protulisse auctores inveniuntur;
Probo tamen 'sapui' placet dici, Charisio 'sapui' vel 'sapivi', Aspro
'sapivi' et 'sapii' secundum Varronem, quod Diomedes etiam approbat.

20 Nonius tamen Marcellus de mutatis coniugationibus sic ponit: 'sapivi'
pro 'sapui'. Novius virgine praegnante:

1 coepi coeptum] coepi ceptum BH concepi conceptum h scalsi L
comsi K 2 prompsi promptum] d prumpsii prumptum D 4 ex] et ex
BDHr 5 vi] i G 6 praeteritum B ut concupio G 7 concup^{ui} uel con-
cupii (i ni f.) Hh autem] tamen B etiam sup. lⁿ. add. h 8 solent] R so-
lebant rell. Lucretius D Lucret. I 70 sq. 9 effringere D confringere libri
Lucr. frangere corr. oblongi perfringere (perfringe) Non. 506, 33 10 portarum Lucretius
cupiret] sicutiam Nonius et add. at. uideret (h. e. ualeret, v. Maehly anal. philol. LXXI
204) corr. oblongi Lucr. cuperet quadr. et obl. pr. m. 11 supradictae d supradicta D
12 hoc] eo Gr eripio] eripuo B surripio surripui add. r 13 per sinagogam surpui K
quidam protulerunt G Horatius] db oratius BDGLK Hor. carm. IIII 13, 20 sq.
in IIII carminum] om. G in IIII iⁿ carminum Rr 16 post Cinaram] uel post
amaram h cynaram R 17 sapui quam sapii quam sapivi Kk sapivi uel sapii

quam sapui B sapui uel sapii quam sapui H quam sapivi om. R inveniuntur]
r inueniantur R 18 apud Probum p. 1483 P. rapio rapui uel ii, quod ex sapio
sapui uel sapii ortum esse conicit Struvius ūb. d. lat. Decl. u. Conjug. p. 295. ipse
dubitans, quod Prisc. sapui tantum apud Probum legerit: at illud uel ii ad sequens
exemplum cupio pertinere, docuit Lindemannus p. 138 ed. suae. equidem h. etiam l. intel-
legendum arbitror Probum Berytium, cuius notitiam Priscianus Capro debuerit, cf. O.
Iahnium ad Pers. prol. p. cxxxix et ann. ad lib. V § 45 Charisio] r carisio LK
cariseo G Charisius R Charis. p. 218 P. 147 L. vel sapivi] r uel sapii R
Aspero k 19 et sapii] uel sapii r uel sapui d assapui D Farr. fragm. p. 340
ed. Bip. diomedes GLK apud Diomedem p. 366 P. extr. sapio sapui libri,
sapio sapivi et sapui edd. sapio sapivi et sapii ex hoc Prisciani l. Struvius l. l.; cor-
ruptis contra Diomedis exemplaribus, cui quidem sapivi et ipse restituit. Priscianum
usum esse censet H. Keilhus adprobat B 20 Nouius G Non. Marcell. cap. X
p. 508, 20 mutis Rr 21 pro sapui add. r Neuius Dr Noenius B Nov.
virg. praegn. fr. 1 p. 54 Both. p. 181 Munk. p. 227 Ribb. priguante GLK

quando ego

Plus sapiui, qui fullonem compressi quinquatribus.
Terentius similiter:

cum intellego

Resipisse,
pro 'resipuisse'. Caper utrumque in usu esse contendit. Afranius in
Brundisinis:

Equidem nunc resipivi, postquam pectus est laeti-
tia onustum.

Plautus in rudente:

Pol magis sapisset, si dormivisset domi.
'coepio', quod in usu non est, 'coepi' facit praeteritum. Terentius
tamen in adelphis praeteritum imperfectum subiunctivi eius verbi, quod
nascitur ex praesente, profert:

sinerem [ego] illum? ac non sex totis mensibus 15

Prius olfecissem, quam ille quicquam coeperet?
supinum a 'cupivi' et 'sapiui' secundum supra dictam analogiam mutata
'vi' in 'tum' profertur, 'cupitum' et 'sapitum'.

8 In 'rio' unum inveni, 'pario peperit'. vetustissimi tamen et secun-
dum quartam coniugationem hoc protulisse inveniuntur. Ennius:

Ova parere solet genus pinnis condecoratum.

sed Terentius in Phormione:

Neque parere iam diu haec per aetatem potest.

1 quanto *Merceus* ego] ergo *D* uero *G* 2 qui libri *Non.* fullonem *R* fulonem *L*
compressi *RLK* cōpressi *G* quinquatribus libri *Non.* quinquatribus *R* 3
Ter. heautontim. III 8, 2 sq. 4 te gnate cum intellego *Bemb.* gnate cum te in-
tellego *Bas.* intellege *LK* intellige *G* 6 pro resipuisse] *r* pro resipuisse *R*
Caper] *v. Osannum de Capro* p. 16 contendit] ostendit *BDHKr* afranius *K*
Afran. Brund. fr. 3 p. 182 *Bth.* IV p. 182 *Nk.* II p. 143 *Ribb.* in Brundisinis
om. G 7 Brundisinis] *bd* brundesinis *D* brundissimis *K* brundiinis *B* brundi-
s n
nisis *Rr* Brundusinae *vel* Brundisii *nomen fabulae apud alios tribuitur v. fragm. edd.*

8 resipui (i) *R* resipui *BDHGK* laetitiae honustum *Rr* leticia honustum *D*
9 honustum *B* 10 *Plaut. rud.* III 1, 8 (v. 899) in rudente *om. G* 11
sapiisset *L* sapiisset *BG* sapiisset *K* sapiisset *Palat. uterque* dormisset *B*
domina *GL* 12 usu est *K* *Ter. adelph.* III 3, 42 sq. 13 adelphis *G*
preteritum pteritum *Rr* subiunctiui (ta) *D* 14 praesenti *BL* presenti *r* p̄sente *D*

15 sinerem illum *lib.* XVIII § 252 cum Terentio sinere illum *Bemb.* ergo *G*
ac] at *GLK* aut libri *Ter. cf. lib.* XVIII § 1. 16 olefecissem *L* et in olfecis-
sem *corr. K* coeperit *lib.* XVIII l. 1. cum *Bemb. Bas.* 17 secundum] *b* secun-
dam (a) *B* p̄dictam regulam (in *mg.* uel analō) *G* 18 ut cupitum *B* 20
Enn. ann. fr. v. lib. VIII § 33 21 pennis *HGLKr* pinnis *D* 22 Terentius in
Phormione] *immo in adelph.* V 8, 8: Scio. - Parere iam diu haec per annos non
potest. formione *G* 23 pare *Rr* pareret *G* iādiu *k* iandiu *GK*

p. 880 P.

p. 478 K.

idem in Andria:

Hanc simulant parere, quo Chremetem absterreant.
supinum 'partum' debet esse, unde et 'partus' et 'parturio' meditativum.
plerumque enim regulam supini sequuntur tam meditativa quam frequenta-
5 tiva, exceptis quibusdam, de quibus in significatione verbi diximus, ut
'lectum lecturio' et 'lectito', 'mictum micturio' et 'mictito', 'dictum dictu-
rio' et 'dictito'. sic ergo 'partum parturio' et 'partito'. Stautus tamen
in XII Thebaidos participio futuri addidit i:

Misceat atque hosti veniat paritura marito.

10 Deponentia in 'rior' desinentia, 'orior' et 'morio', tam secundum
tertiam quam secundum quartam coniugationem declinaverunt auctores,
'orior oreris' et 'oreris', 'morio moreris' et 'moreris'. Lucanus in IIII:

Non gratis moritur, iugulo qui provocat hostem.

Ennius in XIII annalium:

15 Nunc est ille dies, cum gloria maxima sese

Nobis ostendat, si vivimus sive morimur.

Terentius in eunucho:

Risu temerari omnes denique.

Virgilius in II Aeneidos:

20

telis

Nostrorum obruimur, oriturque miserrima caedes.

Lucilius in III:

Conturbare animam potis est, quicumque adoritur.
eorum supina 'ortum' et 'moritum', quamvis 'oriturus', non 'orturus' in- 9
25 veniatur participium futuri, sed praeteriti 'ortus', non 'oritus' dicitur.
Horatius epistularum libro II:

1 Ter. Andr. III 1, 14 andrea K 2 simul^{ant} Hh pare^{re} Rr 4 regulam
add. h secuntur RB sequuntur GK 5 in sup. lin. add. G 7 sic] Si R
ergo est k parturio GL Stat. Theb. XII 539 8 tebaidos K participio] r

participium R i om. R 9 Misceat] R om. rell. Adque D 10 orior et
morio tam add. d 12 oreris et oreris (i) H Lucan. Phars. IIII 275 in IIII
om. G 13 Non gratis moritur] Vincitur haut (sic Voss. uterque) gratis Lucanus;

Moritur haud gratis, ex Prisc., ut videtur, interpolatus Luc. Cassell. m. alt. inlo
Rr 14 Ennius annal. XI 18 sq. E. S. XIV vi p. 58. LXXIII Vahl. in — sese
om. G XI Merula referens haec ad verba ex or. Catonis apud Livium XXXIII 13,
5 servata, at v. Vahlenium p. LXXIII 15 maxima gloria Heidelb. 16 ostendit

Lr ostentat Zwicc. 2 Krehlii si] si Hh siue B 17 Terent. eunuch. III 1, 42
Risu omnes, qui aderant, emoriri; denique et sic add. initio v. sq. metuebant Heidelb.
in eunucho om. G iunucho K 18 Risu] iusu K 19 Verg. Aen. II

410 sq. in om. G 20 Talis D 21 Nostrorum om. l. oriturque B 22
Lucil. sat. III 27 Dous. Gerl. 20 ap. Vargesium Luc. sat. ex lib. III q. s. p. 7
in III om. G III. ex IIII. corr. H tertio L VII. r 23 animam] animum con.

Vargesius l. l. p. 10 adoratur Rr 24 ortum ex oritum corr. B et mortum
H 25 non oritus add. r 26 oratius GLK Hor. epp. II 1, 17 cf. lib. XI
§ 18 aepistularum K epistularum libro II om. G

Nil oriturum alias, nil ortum tale fatentes.

a 'mорий' quoque notandum, quod, cum 'moriturus' secundum analogiam faciat participium futuri, 'mortuus' fecit praeteritum geminata u, quod in nullo alio participio inuenies, pro 'mortus' vel 'moritus', quod proportio magis exigebat.

In 'tio' desinens per 'si' facit praeteritum geminata s: 'quatio quassi', quod teste Charisio in usu non est, 'percutio | percussi', 'incutio incussi'. supinum secundum regulam in 'si' terminantium perfectum in 'sum' exit, 'quassum', unde frequentativum 'quasso quassas'; similiter 'percussum', 'incussum'. nam 'ussi || ustum' et 'torsi tortum' vel 'torsum' excipiuntur et quae quartae coniugationis in 'si' terminant praeteritum perfectum: 'farcio farsi fartum', 'sarcio sarsi sartum', 'fulcio fulsi fultum', 'haurio hausi haustum'. p vero ante 'si' posita, sicut supra dictum est, per 'ptum' faciunt supinum: 'demo dempsi demptum', 'promo pronipsi promptum', 'nubo nupsi nuptum', 'scribo scripsi scriptum'.

In 'tior' deponens tam tertiae quam quartae coniugationis unum inuenitur, 'potior'. Virgilius in III Aeneidos:

Fas omne abrumpit, Polydorum obtruncat et auro
Vi potitur.

i secundum tertiam coniugationem corripuit paenultimam. Lucilius vero in V:

Deficit alma Ceres nec plebes pane potitur
secundum quartam coniugationem producta paenultima protulit. similiter Ninnius in Iliadis secundo:

1 Nil] h Nihil Hr nihil RDLK tale] r telo R 2 moritus^{tu} Hh 3 fecit] facit Dr 4 nulo Rr mortus in libra h 5 exigebant Dd 6 per si Kk quatio B 7 carisio R cf. Charis. p. 218 P. 146 L., cuius quidem et Fabriciani et Putschiani h. l. inter exempla formae tertii ordinis quintae, qua perfectum in si litera cadit, ponunt: quatio tis si, in usa non est, sed concutio et percutio tis si; at cod. teste Keilio co***** (neutio tis recte restituit ed. pr.) concussi, ut illae edd. ex Prisciano suppletae sint est, sed percutio coni. Osannus Beiträge etc. II 338

10 ussu Rr ussi K usi G et gessi gestum post ustum add. d torsum uel tortum R. num tortum [uel torsum], ut locus ex lib. VIII § 51 interpolatus sit? 12 sartio Rr fulgio Rr 14 ptum] praeteritum GL supino Rr promsi RDH promptum om. G promptum L 15 nubsi K scripsi scribi R 16 quam add. rd inuenitur unum G 17 Verg. Aen. III 55 sq. 18 abrumpit] rd om. D abrupit cum nonnullis libris Verg. R polidorum RDL .truncat Rr 20 post coniugationem sqq. usque ad coniugationem om. D add. d Lucius K Lucil. sat.

V 17 Dous. 18 Gerl. uero in V om. G 21 .il. II .I. LK 22 defecit K plebis RLK pane] om. G panis LK 23 . Similiter D similiter (. om.) vell. 24 Ninnius, ut perhibetur, Scriuerius ad Baudii amores p. 416, Bernhardus Grundriss d. röm. Lit. ann. 360 p. 406 ed. alt. cf. lib. VIII § 42 nenius RBDILK nenius G Neuius π Laevius G. I. Vossius de art. gramm. V 35 p. 872 Eckst. G. Hermannus elem. doctr. metr. p. 333; refertur scilicet hic versus ad Laevii, quae perhibetur. Cyprianus Iliadem, in Charisii (p. 118 P. p. 84 L.) codice sub Naevii nomine et ipsam laudatam et ad Naevium relatum a Wernsdorffo poet. Lat. nūn. III 573 cf. Weichertum poet. Lat. vell. p. 86 sq. iliados L . secundo] sic π cum RBDII

p. 881 P.

p. 479. 80 K.

penetrat penitus thalamoque potitur.
 infinitum tamen secundum quartam semper invenitur. Cicero in II in-
 vectivarum: rerum potiri volunt. supinum in 'itum' desinit paenul-
 tima producta, 'potitum'.

5 In 'uo' divisas quacumque antecedente consonante desinentia mutant
 o in i, ut 'acuo acui', 'imbuo imbui', 'induo indui', 'diluo dilui', 'annuo
 annui', 'spuo spui', 'suo sui', 'metuo metui', 'arguo argui'. Virgilius
 in VIII:

Nisus ad haec: me nulla dies [umquam] tam fortibus
 10 ausis

Dissimilem arguerit; tantum fortuna secunda.
 idem in XI:

Verba redarguerit.
 excipiuntur 'struo struxi', 'fluo fluxi', 'pluo plui'. Livius in I ab urbe 11
 15 condita et in XXI et in XXII: lapidibus pluvisse et in XXIII:
 sanguine pluvit. nam 'unguo' Nisus quidem et Papirianus et
 Probus tam | 'ungui' quam 'unxi' dicunt facere praeteritum, Charisius

om. GLK Faecundo Darmst.^b II. Foecundo Darmst.^a et sic secundo (vel II vel 2; secundo μ).
 Foecundo cdd. tantum non omnes. an III? cf. Hom. Il. III 447 1 penetrat GL
 2 Cic. in Catil. or. II 9, 19 in II. inuectinarum om. G II inuectivarum] lib.

XVIII § 163. 189. 251 tertia inuectinarum II tertio inuectinarum h III inuectinarum Rr
 III inuectinarum rell. 6 imbuo imbui B 7 suo meo Rr meuo Dd Verg.
 Aen. VIII 281 sq. Euryalus: me nulla etc.; versus initium Nisus ad haec ex v. 207
 sumptum est 9 Nisus Rr umquam] om. DH unquam GLK hoc voc. ex eiusdem
 Aen. libri VIII v. 447 hic intrusum est: nulla dies umquam memori uos eximat
 acuo 10 ausis add. r 11 dissimilem] r dissimile R disimilem GL anguerit

Rom. fortuna secunda] fortunas BD furtunas GLK fortuna se^{quatur} Ih fortuna sequa-
 tur d 12 Verg. Aen. XI 688 13 ueba R redarguerit] BDHGLK r cum Pal.
 redargueret R Darmst.^a cum Med. Rom. 14 strui H plui Rr Liv. ab u.
 c. I 31, 1 in I ab urbe condita om. G I Drakenborchius ad Liv. l. I. II libri

15 condita et in XXI et in XXII. Lapidibus Hh Liv. ab u. c. lib. XXI 62, 5;
 XXII 36, 7 et in XXI et in XXII] et in XXI Rr et in XXI^I pluisse
 libri Liv. I 31, 1 et aliquot ex dett. libris II. lib. XXI et XXII II. Liv. ab u. c.
 XXIII 10, 7 sanguine pluvisse XXIII Drakenborchius ad Liv. l. I. XXIII libri

16 sanguine cum aliquot Liv. codd. dett. D pluvit] rh pluit D pluit RHGL

ungo D ungo BL Nisus] cf. L. Carrionem antiq. lect. II 11 Graefenhanium hist.

philol. III p. 83 sq. paririanus G at Papirianus de orthographia secundum epitom.
 Cassiod. p. 2295 P. 'ungo uero non ungui, sed unxi facit'. apud Probum iun. p. 1484 P.
 139 L. 'G. huius literae ante uo positae verbum primae coniugationis non inueni. sed
 tertiae correptae, qui faciens specie perfecta, ut arguo, arguis, argui et unguo, unguis,
 unxi' pro 'unguis' 'ungui et', etiamsi ipse dubitans, Priscianum legisse censet Struuius
 lat. Decl. u. Conj. p. 313 (cf. Osannum Beitr. II 210 sq.). at mihi haec quoque ad

Berytium videntur esse referenda, cf. not. lib. V § 45 17 un Rr ungi H^{gui} dicuⁿ
 Dd Carisius RDHGK Charisius p. 218 P. 146 L.

p. 881. 82 P.

p. 480 K.

vero 'unxi' tantum. 'coquo' vel, ut alii, 'coco coxi', 'linquo liqui', 'tinguo' vel 'tingo tinxi'. haec tamen non videntur in 'uo' divisas terminare, in quibus u vim literae amittit, unde in 'guo' quidem syllabam terminantia huiusmodi servant regulam in 'go' terminatorum, sicut et quae in 'quo' finiuntur, rationem sequuntur in 'co' desinentium: dicimus igitur 'unguo 5 unxi' et 'linguo linxi', ut 'pingo pinxi', et || 'linquo liqui', ut 'vinco vici', 'pinguo' quoque 'ninx', unde et 'nix', sicut a 'duxi' 'dux', a 'rexi' 'rex'. Virgilius in III georgicon:

Interea toto non setius aequore ninguat.

Accius in Andromeda:

Cum ninxerint caelestium molem mihi.

'extinguo' etiam 'extinxi', cuius simplex 'stinguo' in raro est usu. Virgilius in IIII:

Cum genere extinxem, memet super ipsa dedissem pro 'extinxissem' protulit. Cicero tamen in Arato 'stinguens' participio 15 usus est, quod a verbo 'stinguo' nascitur:

Quem neque tempestas perimet neque longa vetustas Interimet stinguens praeclara insignia caeli.

idem passivum eius verbi in prognosticis protulit:

Vt cum luna means Hyperionis officit orbi,

Stinguuntur radii caeca caligine tecti.

12 illud quoque sciendum, quod in 'ui' divisas terminantia praeteritum perfectum cum soleant corripere paenultimam, tamen vetustissimi inveniuntur etiam produxisse eandem paenultimam, in his maxime, quae a praesenti in 'uo' desinente divisas proficiscuntur, ut 'eruo erūi', 'arguo argūi', 'anno 25 nuo annūi'. Ennius in II:

Adnūit sese mecum decernere ferro.

Supina eorum i praeteriti in 'tum' convertunt et producunt u paenultimam: 'acui acūtum', 'imbui imbūtum', 'indui indūtum', 'annui annūtum',

1 quoquo D quoco uelut alii quoco quoxi B lyqui R post liqui: uinco
uici add. G tingo uel tinguo r 2 terminari d 3 amittat BGL amittat D
Vnde ex corr. r in guo ex unguo corr. B 4 go] b guo B 5 secuntur
RBH sequuntur GK inguo Dd ungo L 6 unxi in mg. add. L pinguo (u) L
pinguo K ut L liqui] lici G ut (et) L 7 ningo Dd ningoo H 8
Verg. georg. III 367 IIII. K 9 setius B aequore cum Prisciano Verg. cod.
Arundel. aere Vergilius 10 actius R Att. Andromed. fr. 5 p. 171 Both. fr. II
p. 125 Ribb. in Andromeda om. G 11 ninxerit D 12 Extingo G stingo
BG Verg. Aen. IIII 606 14 generem B ipsa B 15 Cicer. Arat. fr. II
opp. IIII 2, 519 Or. stingens GLK 16 stingo B 17 Quem] sic in mg. etiam
K Quod K Quae r tempestas] uetustas G 18 stingens L 19 Cic. prognostic.
fr. I l. I. p. 555 Or. prognosticis] d pronosticis DHLK pognosticis R
20 lana H hiperionis GLK orbis GLK 21 stinguuntur RBDGLK 22
quoque sciendum] etiam notandum, in mg. uel quoque G 23 etiam produxisse "in-
ueiuntur L 25 adnuo adnuui B 26 Enn. ann. II 18 E. S. II XI p. 22.
XXXIX sq. LXXVIII Vahl. 27 annuit RGLK sese om. GLK, m. rec. add. in G
29 ut acui G imbui inbutum B adnuui adnutum hinnui hinnutum B

p. 882. 83 P.

p. 480. 81 K.

'innui innūtum', 'argui argūtum', unde et participium 'argutus' | - id est 'convictus'. Plautus in Pseudulo:

argutus malorum facinorum -

et futurum 'arguturus' et derivativum ex hoc verbum 'argutor argutaris'.
5 invenitur tamen in usu etiam 'arguiturus' pro 'arguturus'. Sallustius
in II historiarum: quod adversum multi ex Bithynia volentes
adcurrere, falsum filium arguituri. [Plautus iterum in
Pseudulo de sycophanta:

Ecquid argutus [†]es?

10 pro 'convictus'.] excipitur 'rūtum' vel 'ruitum', quod u corripuit vel quod
i servavit; nam secundum futuri participium, id est 'ruiturus', debet 'ruitum'
esse - Lucanus in IIII:

ruituraque semper.

Stat mirum moles -,

15 secundum praeteritum vero debet 'rūtum' dici paenultima correpta. Virgilus
in XI:

Nec mihi cum Teucris ullum post erūta bellum
Pergama.

et videtur hoc per syncopam i vocalis in prae||terito prolatum, 'erutus' pro
20 'eruitus', ideoque tempus perfecti simplex, quod habuit u ante i, servasse.
a 'spuo' et 'metuo' et 'pluo' secundum analogiam 'sputum' et 'metutum'
vel 'metuitum' et 'plutum' a 'pluvi', velut 'adiutum' ab 'adiuvi', debent
facere, sed in usu ea non inveni. alia vero supra dictae terminationis verba 13
extremam syllabam praeteriti in 'ctum' convertunt, ut 'struxi structum',
25 'unxi unctum', 'liqui lictum'; excipitur 'fluxum', ut iam supra dictum est.

Deponentia in 'quor' mutant eam in 'cu' et assumptia 'tum' faciunt

2 *Plaut. Pseud.* II 4, 56 (v. 745) Ecquid argutust (argutus est libri)? - Malorum
facinorum saepissime in Pseudulo *om. G* pseudulo II pseudulo *L* 4 diriuatium
k diriuatum *LK*. 5 pro arguturus *add. d* argaturus *Rr* *Sall. hist.*
II 57 p. 175 *Kr*. 6 in II historiarum *om. G* quos *BDHGLK* ^{ex} *et Hh*

bithynia *BDL* bethynia *K* bethania *G* 7 adcurrere *Rr* accurrere *HLK* accurre *G*
occurrere *BD* arguituri *K* *Plaut. Pseud.* II 4, 56 (v. 745) *i. e. loco cum maxime*
citato. vel aliunde igitur vel ex Plauto neglegenter inspecto hoc scilicet alterum
participii argutus exemplum ad marg. additum et postea hic non suo loco adglutinatum
est. a Prisciano ipso non esse profectum satis indicat iteratum illud 'pro convictus'. haec non posse non turbata esse pronuntiavit Ritschelius ad Plauti l. l. in Pseudulo

de sycophanta *om. G* 8 pseudulo *RrD* psedolo *L* pseudolo *K* sicophanta *RH* sy-
copantha *LK* syncophanta *B* 9 ^{ec}quid *Rr* et quid *BDHGLK* arguturus *L*
argutus *es*] v. supra 10 convictus *ex* coninctus *corr. K* 12 *Lucan. Phars.* IIII
455 *sq.* 15 uero *om. G* correpta penultima *K* correpta penultima *G* correpta
penultima *L* *Verg. Aen.* XI 279 *sq.* 17 cum *add. h* teocris *L* 20 tem-

pus praeteriti perfecti *L* simplex *L* simplicis *G* seuasse *L* servasse. spuo
K 21 metutum] *r et ex* metuitum *corr. B* mututum *R* 22 plutum *Rr* plūitum
Dd uelud *B* 23 non inveni post adiutum posuit *R, del. et post* usu ea *add. r*

24 praeteriti *om. G* [†]truxi *Dd* stuxi *H* 25 unxi *R* unctum *ex* unxtum
corr. L iam] etiam *GL* 26 quor] *d* cor *D* cu* (m) *B* adsumptia *B*

supinum: 'loquor locutum', 'sequor secutum'; 'fruor' vero 'fructum' facit, sicut 'struo structum'. Cicero in Hortensio: et amoenitate summa perfructus est. Vlpianus tamen ad Sabinum futurum fruiturum dixit, non 'fructurum', quomodo 'ortum oriturum', 'erutum eruiturum', 'mortuum moriturum', quae cum in praeterito non habeant i, in futuro s habent.

In 'vo', u loco consonantis posita, in l | quidem desinente paenultima, o extremam in i convertunt et faciunt praeteritum, ut 'solvo solvi', 'volvo volvi', 'calvo calvi', unde Sallustius in III historiarum infinitum passivi protulit: contra ille calvi ratus, 'calvi' pro 'decipi'. vocali vero 10 natura longa antecedente 'vo' in 'xi' convertitur in praeterito, 'vivo vixi'. supinum i in 'tum' convertentia faciunt, v necessario in vocalem redeunte, 'solvi solutum', 'volvi volutum'. sic debet etiam 'calvi calutum' facere, quod tamen in usu non inveni, et puto calumnias ex hoc esse derivatum. 'vixi' autem in 'xi' terminantium regulam in supino servat 'victum'. 15

III 14 In 'bo' desinentia verba vocali longa antecedente 'b' in 'ps' convertentia faciunt praeteritum perfectum, ut 'scribo scripsi', 'nūbo nupsi': numquam enim b ante s in principio syllabae potest inveniri, ut 'Pseudulus', 'ipse'. alia vero o in i mutant in praeterito, ut 'bibō bibi'. Cicero in Verrinarum II: an iste umquam de se bonam spem habuisset, nisi de vobis malam opinionem animo inbibisset? Ovidius in VI metamorphoseon: ||

Vberaque ebiberant avidi lactantia nati.

'lambo' quoque 'lambi'. Lucilius in XXIII:

Lucundasque puer qui lamberat ore placentas. 25

- 1 sequor] d secor D facit om. H 2 Cic. Hortens. fr. 67 opp. III 2, 484
Orell. in Hortensio om. G hortentio LK 3 perstructus GL persructus K
- ulpiannus in vulpiannus mut. R ulpiannus L Vlpianus ad Sabinum: Vlp. fr. 2 ap.
Dirksenium fragmenta ICor. Rom. p. 103. fruituros idem Vlpianus dixit ad edictum:
v. Dig. X III 7, 10 ad Sabinum om. G sabinum K sauinum RBDHL futurum
futurum fruiturum K fruiturus D 4 fructurus D 5 mori***sturum (tum ni f.)
- B habeant] h habent DHL 7 peneulma G 8 extremam o GK volo Dd
9 Sall. hist. III cf. lib. VIII § 76 10 illae LK decepi Rr 11 xi* (i) H
13 etiam debet GLK 14 non sup. lin. add. H et] ut B pato K
- calūni^{as} B calumniam GLK (R?) 15 Vixia autem R 16 In bo autem K
bo in psi BDHGLK 17 scribo ex corr. B 18 culm add. g potest est H
- Pseudulus] d pseudolus Br psedulus G sendulus D psedulus K 19 Cic. in Verr.
act. I 14, 42 20 in — habuisset om. G in verrem .II. BDI in verrem in .II.
LK unquam iste G de se umquam Cic. Guelferb. I habuisset om. L 21
openionem G inbibisset RGLh imbuisset ni f. II Ovid. metamorph. VI 342
22 in VI. metamorphoseon om. G VI ex V corr. B V. D 23 Vbera quae B
audiui GK aui. dilactantia B lactantia G 24 Lucilius] b Lucius K Lucius
BL Lucil. sat. XXIII 2 Dous. 1 Gerl. in XXIII. om. G 25 Iocundasque Bh

p. 984 P.

p. 482. 83 K.

similiter 'scabo scabi'. idem Lucilius in VIII:

Scaberat ut porcus contritis arbore costis.

unum excipitur 'incumbo incumbis', quod etiam 'incubo incubas' secundum primam coniugationem profertur, quod 'incubui' facit praeteritum, et omnia a 'cubo' composita, sive primae sive tertiae sint coniugationis, ut 'accumbuo' vel 'accubuo accubui', 'incumbuo' vel 'incubo incubui'. et nunc quidem simplex eorum, id est 'cubo cubas', primae est coniugationis, vetustissimi tamen et hoc et omnia, quae in 'ui' faciunt divisas praeteritum perfectum in prima coniugatione, etiam secundum tertiam solebant declinare. supina vero in 'psi' quidem terminantium praeteritum 'si' in 'tum' convertunt, ut 'scripsi scriptum', 'nupsi nuptum', in 'bi' vero assumunt 'tum', 'hibitum, lambitum, accubitum', unde et 'cubitus' dicitur. et notandum, quod, cum omnia in 'si' terminantia praeteritum, sicut supra docuimus, in 'sum' terminant | supinum, exceptis quartae coniugationis verbis, haec quoque, quae p vel m ante 'si' habuerint, 'si' in 'tum' convertunt, ut 'nupsi nuptum', 'scalpsi scalptum', 'scripsi scriptum', 'demi demptum', 'sumsi sumptum', in quibus etiam p euphoniae causa interponitur, quod etiam in praeterito quibusdam placuit ascribere.

In 'hor' deponentia mutant 'hor' in 'psum' et faciunt supinum, ut 'labor lapsum'. nulla autem alia causa est mutandae b in p ante s vel t in principio syllabae positae, nisi euphonia, cuius ratio apud Graecos quoque observantissimos eius servata est in supra dictarum consonantium scriptura, ut κρύβω ἔκρυψα ἐκρυπται, λείβω ἔλειψα ἔλειπται. pro ψ enim Graeca nos in principio syllabae 'ps' scribimus, ut 'nubo nupsi nuptum', 'scribo scripsi scriptum', 'scalpo scalpsi scalptum'.

In 'co', n antecedente, abiecta n et o in i conversa faciunt praeteritum, paenultima quoque producta, ut 'vinco vici', 'convinco convici' -

1 *Lucil. sat. VIII 26 Dous. 21 Gert.* 2 scaberat *Rr* abore *Hh* custis
K 3 unum *om. DK* 4 incubui] ^{cu} *r* inbui *K* imbui *RB* inbui *L* 5 siue primae
om. B coniugationis sint *K* 6 nunc] num *B* 7 prima *B* 8 et hoc] *r* hoc
R et haec *GLK* 9 prima] *d* primae *D* tertiam *om. L* 10 terminantium qui-
dem *H* psi in tum *DHKr* psi in tum ^p *K* psi in ptum *BGLh* 11 adsumunt *B*
12 ambitum accubui accubitum *K* 13 omnia] ^o *K* 14 ^{terminant} supinant supinum *Rr*
15 habuerint *L* habuerunt *GK* ptum *B* conuerterunt *G* 16 salptum *Hh* dem-
si] *g* dempsi *K* dempsi *RBDHG* 17 sumpsi *BDH* 18 quod] quam *HLr* ad-
scribere *B* 19 in psum] *d* ipsum *D* sopina *GK* 20 alia *add. in mg. H* 21 positae]
om. GK (i. e. est) *L* ^u ephonia *a Hh* euphoniae *RD* ephonia (q? euphonia *b*)
quare mutatur *b* in *p* ut scribo scripsi. cuius ratio *B* 22 eius *add. r* eius *Kk* 23
κρίβω ἐκρύψα ἐκρυπται *B* κέρυπται *R* ἐκρυπται *dh* λείβω *R* λείβω *BDH* αἰβω *GLK*
εἰψα *R* εἰψα *BDG* εἰψα *HLK* • λείπται *R* εἰπται *DH* αἰπται *BL*
αἰπται *G* αἰπται *K* PRO *D* 24 syllabae positae *ps Rr* 26 antecedente *H*

p. 884. 85 P.

p. 483. 84 K.

'linquo' quoque, quod consimilem videtur habere terminationem, 'liqui' ||
facit praeteritum abiecta n, sicut supra quoque docuimus -; s vero praecedente mutant 'sco' in 'vi', nisi sint inchoativa - illa enim carent praeterito perfecto -: 'quiesco quievi', 'pasco pavi', 'cresco crevi', 'ascisco ascivi', 'consuesco consuevi' vel 'consuetus sum' - Charisius tamen 5
16 etiam 'consueo' ponit -. omnia tamen, quae praeteritum perfectum in
'vi' terminant adiectam, frequenter invenimus per secundas et tertias personas syncopam paenultima^{penultima} pati syllabae, cum ab u loco consonantis incipit, ut 'amavi amavisti' vel 'amasti amavit amavimus amavistis' vel 'amastis amaverunt' vel 'amarunt?'; 'neonevi nevistis' vel 'nestis nevit nevimus 10
nevestis' vel 'nestis neverunt' vel 'nerunt'. ideo autem addidimus 'adiectam', quoniam, si in positione sit u consonans, syncopam pati non potest, ut 'lavo lavi lavisti', non possumus dicere 'lasti' nec pro 'lavistis' 'lastis' nec pro 'laverunt' 'larunt'. similiter 'faveo favi favisti', nemo dicit 'fasti', nec pro 'fovisti' 'fosti', nec pro 'solvisti' 'solsti'. sed invenio, Horatium 15
auctoritate fecisse in quibusdam concisionem, quamvis positio verbi | habeat u consonantem: 'moveo movi movisti', ex quo 'summoses' posuit Horatius pro 'summovisses' in I sermonum:

Hunc hominem velles si tradere, dispeream, ni
Summoses omnes. - non isto vivimus illic, 20
Quo tu rere modo.

item 'commorit' pro 'commoverit' idem Horatius ponit in II sermonum:

at ille,
Qui me commorit - melius non tangere, clamo -, 25
Flebit.

17 unum invenitur in 'sco' desinens verbum apud vetustissimos, cuius praeteritum perfectum in 'xi' protulerunt teste Capro: 'conquinisco conquexi'.

^{qu}
1 linco DG quod om. G similem DHR 3 inchoativa ex inchoatiba
corr. B 4 creini K adscisco adsciui B 5 carisius DHGLr carissius K
Charisius p. 224 P. 140 Lind., ubi consueo consuesco pro consuevi consuesco, quod
in cod. reperitur, restituit G. Fabricius 6 etiam in mg. K tamen] enim G

7 abiectam B adiectam tñ L 8 syllabae pati GK incipit ut Hh 9 uel
amasti om. R 10 uel amaverunt D neo — nerunt in mg. K 11 uel nerunt

add. r addidimus H addidimus G addimus K abiectam B 12 quoniam] r
quam R 13 lauasti K possimus K lasti pro lauisti nec D lavistis] k la-

uisti K 15 fosti D ^h oratium D oratium K 16 positione Rr uerba D

17 summoses K ^h oratius D oratius K Hor. serm. I 9, 47 sqq. cf. lib. VIII § 11

19 tradere ** ni(am) Rr 20 summoses K uiuitur libri aliquot Horatiani
21 quot urere GLK 22 pro comuemerit G oratius DK Hor. serm.

II 1, 44 sqq. 26 fleuit L fleuit B 27 invenitur in sco] r invenitur ** co R

28 Capro] v. Osannum de Capro p. 16 ^{qu} coucexi G conquexi B

p. 885. 86 P.

p. 464. 83 K.

est autem 'conquinisco' caput inclino. Pomponius in vacca vel marsuppio ait:

simul intro veni, accessi ad patrem, prendi
manum;

5 In terram ut cubabat nudam ad eum ut conquexi,
interim

Mulieres conspiciunt.

excipiuntur praeterea eiusdem terminationis 'compesco compescui', 'dispesco dispescui', quod ponit Apuleius in dialogo, qui est de deo Socratis: cum et habitacula summa ab infimis tanta intercapedine fastigii dispescant, pro 'distent'. excipitur praeterea 'disco didici', 'posco || poposci' et ex eis composita, quae similiter faciunt praeteritum, 'dedisco dedidici', 'deposco depoposci'. vocali vero natura longa antecedente in 'co' desinentia 'xi' syllaba finiunt praeteritum, ut 'duco duxi',
15 'dico dixi'. r antecedente unum inveni, 'parco', quod et 'peperci' et 'parsi' facit praeteritum. Lucanus in II:

parvum sed fessa senectus

Sanguinis effudit iugulo flammisque pepercit.

Terentius in hecyrā:

20 heu me infelicem, hancine ego vitam parsi
perdere?

'ico' praeterea paenultima brevi profertur in praesenti teste Capro, sed producit eam in praeterito perfecto et mutat o finalem in i: 'ico ici', unde 'ictus'. Cato Censorius de Veturio: hostem | num icit?

1 conquisco B capud Dd Pomponii vaccae vel marsupii (marsuppii Ribb.) fr. p. 122 Both. 150 Mk. 212 Ribb. Baccha B f. recte, qui titulus fabulae et togatae (v. Ritschelium parerg. I 156) et, quod quidem secus se habere videtur Ritschelio, palliatae esse potuit: nam Bacchas scripserunt Antiphanes, Diocles, Lysippus et Novii certe Atellantis hetaeram et Phoenissas inmixtas invenimus. bacha tres codd. Krehl. Bacca Lips. 1 eiusdem marsupio L 3 intro veni] in utroquo ueni G 5 terra K nuda BHGLK conquexi* (t?) H 7 conspiciunt ex conspiciunt corr. D 8 Excipitur GK praeterea del. h compesco compescui] k compisco compiscui GLK dispisco dispiscui GL dispesco dispesco dispescui H 9 apuleus G Apul. de deo Socr. cap. III p. 44 E/menh. quid Rr 10 et] sic etiam Augustinus de civ. dei VIII 12 ea libri Apul. plerique, om. duo codd. Lindembrogii ab] sic etiam Aug. l. l. om. K et libri Apul. plerique infimis] r infimis RB interea pedine G interea pedi ne LK intercapedine fastigii dispescant] intercapedo fastigii dispescat libri Apul. et Augustinus l. l. 11 festigii K uestigii GL dispescant] k

dispescant GLK 12 ex his G 13 dedidi^{ci} K antecedente K 14 xi] x R in xi D 15 peperci parsi B 16 Luc. Phars. II 128 sq. in II om. G 17 parum pars librorum Luc. 18 effundit Voss. A cum al. codd. Luc. iugulis B unguo GLK flammis quae B 19 Ter. hecyr. III 1, 2 in hecyrā om. G haecyra RH hēcira D ehyra B echira LK 20 hancine] h Bemb. Bas. hancin*** H hancine RD hanc me LK 22 Capro] effugit h. l. Osannum 24 Caton. Cens. de

Veturio (cf. lib. VI § 16) or. fr. ap. Meyerum l. l. p. 64 de ** (in) L debeturio K Veturio] d beturio DLr buturio R betuturio G num] BDrh Darmst. a numum vel nunium

R Heidelb. numim GL nummi K **]num H numun Darmst. b nummi Monac. 280 A numium Lips. 1 (non H) nimium Zwicc. 2 Dresd. non Lips. 2 Krehlitt numicit

Caelius in I: qui cum is ita foedus icistis. Lucretius tamen etiam in praesenti producit paenultimam:

exim corpus propellit et icit.

Supina in 'ci' quidem terminantium praeteritum i in 'tum' convertunt: 18 'vici victum', 'convici convictum'. eandem servat regulam etiam 'liqui 3 lictum' et ex eo composita, 'reliqui relictum', 'deliqui delictum'. nec mirum, cum post q u posita vim literae amittat, in 'ci' desinentium regulam sequi. quae vero in 'vi' syllabam proferunt praeteritum perfectum, mutant eam in 'tum' et faciunt supinum, 'requievi requietum' - unde participium futuri fit 'requieturus'. Cicero contra Metellum: nisi eorum 10 exitio non requieturam -, 'cresco crevi cretum', 'ascisco ascivi ascitum', 'descisco descivi descitum' - Livius in XXVI ab urbe condita: descitum ab Romanis (et notandum, quod ab inchoativo 'scisco' composita primitivi, id est 'scio', habuerunt praeteritum, secundum rectam vero proportionem debent eorum quoque perfecta ab 'ascio' et 'descio' 15 esse) -, 'nosco novi notum' - similiter ex eo composita: 'ignosco ignovi ignotum'. Terentius in adelphis:

Ignotum est, tacitum est, creditum est,

unde et participium futuri 'ignoturus'. Cicero in Catone [maiore]: 20 ignotum alteri, quod patrem, alteri, quod tutorem secutus esset. Cato in V originum: quod eorum nemo quisquam quicquam mihi ignoturus est; quidam tamen contra regulam a praesenti tempore hoc || derivatum protulerunt, 'ignosco ignosciturum'. Piro

reg. IX saec. [7497], sed inter lin. ead. m. in teste Dübner in Meyeri orr. R. fr. ed. Paris. p. 134 *icit(u) L 1 Coelius B L. Caetii Antipatri hist. lib. 1 fr. p. 100 Kr. fr. 9 p. 315 Roth. is] sic ex corr., ut videtur, R his BGLKd is ita] ista Heidelb. icistis HGLK Lucr. III 161 3 exim B, ut appareat, iure suo suspicatum esse Ritschelium in mus. phil. VII p. 475 sic in H scriptum fuisse. eximi Monac. exico in litura h exin RDGLK 4 Supino B praeterito Gr

5 Eadem Dd seruant BK 10 futuri om. G requieturus] d quieturus DGLKr Ciceronis contra Metellum (cf. lib. VIII § 51) or. fr. 3 p. 455 Or.

metallum Rr 11 requieturum r 12 descisso R Libius Rr Liv. ab u. c. lib. XXVI 14, 9 in — condita om. G XXV libri 13 discitur Rr 14 primitiuo Rr scio] r cini R 15 perfecta om. R add. r ab ascio] scripsi ascio Rr adscio BDH a scio GLK; an legendum: debent eorum quoque supina a scio esse?

desci Rr 17 Ter. adelph. III 4, 28 in adelphis om. G 18 ignotumst tacitumst creditumst Bemb. 19 particium H Cic. Caton. fr. 3 opp. III 2, 487 Or. in Catone maiore om. G Catone maiore libri maiore induxi coll. Macr. sat. VI 2, 33; possis etiam Catone minore conicere, laudem Catonis istum librum dicit Gellius noct. Att. XIII 20 (19), 3, qui locus docere poterat Krehlium, cum non in laudem Catonis maioris conscriptum fuisse; cf. Fr. Schneiderum in comm. de Ciceronis Catone minore act. ant. Darmstad. 1837 n. 140 sq. p. 1141 sqq., qui ipsum Priscianum

aeque lapsum esse censet p. 1147 catione K cautione L 20 ignoturum L patrem alteri quod Hh 21 Caton. origg. lib. V fr. p. 116 Kr. fr. 100 p. 283 Rth. fr. LXXXIX p. 56 W'r. in V originum om. G quisquam] b quis B

22 mihi in mg. add. H autem Rr 23 deriuatium D Piro K L. Calpurnii

p. 887 P.

p. 486. 86 K.

Frugi in II annalium: quodcumque deliquisset, ignosciturum adfirmabat. notandum tamen, quod 'cognosco cognovi cognitum' et 'agnosco agnovi agnītum' in frequentiore usu faciunt, pro o] paenultima producta, quam vetustissimi servabant analogiam sequentes, i 5 correptam adhibentia. unde Iuvenalis in I:

Agnītus accipies, iubet a praecone vocari
Ipsos Troiugas,

Lucanus in II:

calida mihi cognitū axis

10 Aegypto atque umbras numquam flectente Syene.

Sallustius tamen secundum analogiam in II historiarum: neque inermos ex proelio viros quemquam agnōturum. Pacuvius secundum utrumque protulit:

In turba Orestis cognitā agnōta est soror ..

15 'pasco pavi' servavit in supino s solum: 'pastum'. 'compesco compescui' et 'dispesco dispescui' et 'posco poposci' et 'disco didici' a praesenti tempore faciunt supinum mutatione o in i correptam et additione 'tum': 'posco poscītum', 'compesco compescītum', 'disco discītum'. unde Apuleius participium futuri protulit in Phaedone de anima: sic auditorum, sic disciturum, qui melius sit, haec omnia et singula sic agere aut pati, ut patiuntur atque agunt.

In 'xi' finientia praeteritum perfectum faciunt supinum secundum praedictam regulam: 'dixi dictum', 'duxi ductum'; 'peperci' vero vel 'parsum' facit supinum secundum in 'si' terminantium regulam, unde 'par- 25 surus' participium futuri. Varro in Laterensi:

Pisonis Frugi ann. lib. II fr. p. 150 Kr. fr. 24 p. 300 Roth.

1 quocunque L

quocunque G diliquisset GL 2 affirmabat RHGLK 3 agnoco Rr et
agnitum D frequentiori BHK 5 Iuv. sat. I 1, 99 sq. in I om. G I. ex

II. corr. R 7 iugenas Rr 8 Lucan. Phars. II 586 sq. in II om. G

II α III. libri 9 callida G calida medius mihi libri Luc., α medius calida
mihi, Prisciano non laudato, Curtius 10 aegipto G nusquam Voss. A cum

plerisque codd. Luc. flectente Syene] ex corr. h fientes hyene Rr flectentes (in
flectentes corr.) yeneq B flectentes hiene G flectentes hieme L flectentes inene K

11 Sall. hist. II 73 p. 183 Kr. in II historiarum om. G 12 ex praelio inermes G inermis] in inermis (ab r?) corr. R, in inermes H inhermos B inermes

L inermis (sic) in mg. add. K pelio D viros] r vires R pacubius LK paucobius G Pacuv. fr. inc. XXII p. 107 Ribb.; Dulorest. fr. 35 p. 122 Hermion. 3 p. 124 Both.; ad Dulorestem rettulit Ribbeckius p. 284 14 soror add. d 15

serua^{uit} Dd compisco compiscui GLK 16 dispesco dispescui] r cf. Struvium
lat. Decl. u. Conj. p. 223 depesco depescui RBDH depisco depiscui GLK et eras.

in H pasco Rr 17 tempore] h tempori H correptum B correpta D addi-

cione D dicione Rr 18 poposcitum Rr compisco compiscitum GLK disco
om. G appuleus G Apuleius in Phaedone: Apul. fr. 10 t. II p. 638 Hild.

19 phedrone r phedonae K phedone G 20 quid G 22 finientia] disinentia GLK

supradictam GLK 24 parsum Hh 25 Varro in Laterensi logistorico: v. Varr.

Parsurus pecuniis bene partis.

Livius in XXVI ab urbe condita: nedum eos Capuae parsuros 20 credam. 'senesco' inchoativum | est: nam positivum eius 'seneo' invenitur in usu. Accius in Telepho:

Iamiam stupido Thessala somno

Pectora languentque senentque. 5

Pacuvius in Periboea:

Quamquam aetas senet, satis habeam virium, ut te
ara arceam.

a 'seneo' igitur, non a 'senesco' fit praeteritum 'seni'. Sallustius 10 in I historiarum: nisi cum ira belli desenuisset. idem etiam participium praeteriti temporis ex eo protulit, quamvis sit neutrale, in IIII: omnis, quibus senecto corpore animus militaris erat; nec || mirum, cum in aliis quoque plurimis eiusdem significationis verbis inveniantur veteres praeteriti temporis participia proferentes, ut 'prandeo 15 pransus', 'caeno caenatus', 'placeo placitus', 'mereo meritus', 'pateo passus', 'careo cassus', 'poto potus' pro 'potatus', 'titubo titubatus'. 'iuro' quoque 'iuratus' tam in activa quam in passiva invenitur significatione. et haec quidem etiam iunioribus in usu manserunt, illa vero obsoluerunt: 'discedo discessus', hoc est 'qui discessit'; similiter 'intereo interitus', 20 'occido occasus'. sed eorum usus in libro, qui inscriptus est de participio, IIII 21 invenies. deponentia vero in 'scor' desinentia, in antepenultima quidem syllaba a vel i correptas habentia, in 'ctum' faciunt supinum, ut 'paciscor pactum', 'proficiscor profectum', 'expergiscor experrectum' facit, quamvis vetustissimi | etiam 'expergitus' dicebant. Lucilius in III: 25

t. II p. 323 ed. Bip. Ritschelium de Varr. logistor. p. VI. XII; versus f. sic ordinandus cum Fleckeiseno: parsurus pecuniis | Bene partis 1 pecuniis] pecurus L 2 Liv. ab u. c. lib. XXVI 13, 16 in — condita om. G XXVI Ecksteinus ad Vossium de arte gramm. V 25 p. 832 XXV. ex XXXV. corr. R XXV rell. nedum GK parsurus D 3 credamus r 4 Att. Telephi fr. 1 p. 241 Both. II p. 184 Ribb. in Telepho om. G thelepho d 5 thesala DHK sompno K 6 languentque] bh languentque HG plangentque K languent B in senentque literae duae extremae adrasae in B 7 Pacuvius D Pacubius LK Pacubius G Pacuv. Periboeae fr. 28 p. 142 Both. fr. XXIII p. 96 Ribb. in Periboea om. G periboea K 8 habeam] Bothius habeam rem RBDHGLK, quod 'nihil aliud significat, quam librarium legi voluisse haberem pro habeam'. habeam tamen Heidelb. r (non R) tamen habeam Ribbeckius, qui numeros sic ordinavit: quamquam aetas senet, | Satis tamen habeam uirium ut te ara arceam uirium tute r uirumute R 10 Sall. hist. I 95 p. 115 Kr. 11 in I historiarum om. G Sall. hist. IIII 64 p. 354 Kr., ubi hic Prisciani locus addendus est 12 in IIII om. G 13 VI in litura h Omnes BDGL quibus senecto] Heidelb. r et codd. lib. VIII § 49 quibus aetas (etas D) senecto R rell. 14 in aliis K 15 ueteris B prandeo Rr 16 ceno HGLK cenatus DHGLK placeo Rr pasus L 17 casus L patus Rr 19 obsoluerunt GLK 20 disco Rr hac Rr 21 occassus G occassus K qui scriptus B est] R Heidelb. est nobis BDHLKr est a nobis Gh 22 DEPONENTIA. | Deponentia H 23 nel e post uel i add. dh 24 profectum. similiter expergiscor. B quia a rego est post expergiscor add. RBd quia a pergo est codd. atquot Krehlii, inter quos Heidelb. facit om. GLK 25 Lucil. sat. III 10 Dous. Gerl. 7 Varges. ego e somno puero (puteros Paris. A

p. 888 P.

p. 485 K.

E somno pueros cum mane expergitus clamas.
Caecilius vero secundum analogiam protulit in Imbriis:

surdo mihi

Dormitum suadet ut eam quisquam? et si ego obdor-
mivero,

5

Tute idem ubi eris experrectus?

'nanciscor' etiam 'nactum' facit absque n, ut Probo et Capro et Pol-
lioni et Plinio placet. sicut et 'pangor pactum' et 'fingor fictum' et
'tangor tactum'. sciendum tamen, quod sunt verba, quae servant n in
10 participiis praeteriti sive in supinis, ut 'iungor iunctus', 'pungor punctus',
'fungor functus', 'emungor emunctus', 'extinguor extinctus', 'tingor tinc-
tus', 'plangor planctus', 'angor anctus'; quae autem servant vel quae non,
de participio tractatum reperies; quod autem corripitur antepaenultima 'pä-
ciscor' et 'nänciscor' et 'proficiscor' et 'expërgiscor', ex compositis sive
15 primitivis eorum potest dinosci: 'päciscor depëciscor', 'proficiscor' a
'fäcio', 'expërgiscor' a 'përgo përgis', 'nänciscor' vero a 'näncio' est, quod
in usu fuit vetustissimis. Gracchus pro se: si nanciam populi
desiderium, conprobabo reipublicae commoda. alia vero abs- 22
que c in 'tum' sunt supina, ut 'irasco iratum', 'ulcisco ultum', 'nasco

pueros B) cum (cui Mon.) mane expergitus clamo *codd. Diomedis p. 372 P.* in III
om. G 1 e somno] esono H sompno L expergitos ex expergitus, ut *vid.*,
fecit K 2 Caelius *DHLK* Coelius B celius G *Caecili Imbrior. fr. 7 p. 31 Sp.*
III p. 43 *Ribb.*, qui sic l. constituit: Mihi surdo dormitum suadet ut eam. — At si
obdormiuero | Tute idem ubi eris experrectus? quisquam ex nequiquam *interpretamento*
vocis surdo ortum esse censens; Vmbrorum vel umbrarum fr. 2 p. 140 Both. exper-
rectus post protulit *add. h* Imbriis *conjectura assecutus est Meinekius Men. et Phil.*
rell. p. 80 umbris rh imbris cett. 3 surdo] *Ribbeckius sordo H pars codd. Krehlii*
sordi RBDGKh sordida Lips. 1 Krehlii sordido 1 surdo mihi *Fleckeisenus; mihi*
praeposuit in codd. sordi, dormitum (i) L 4 dormitum G suadet H quis-
quam] om. G quisque K quisque moechetur *Lips. 1* obdormiero B 6 idem
add. d ubi eris] r uberius R 7 ⁿactum Dd nactiſſū K ut et *BDHL*
Probo] cf. *Osannum Beiträge etc. II p. 211, cui ad M. Valerium Probum Berytium*
haec spectare videntur haud improbane O. Iahnio prolegg. ad Pers. p. CXXXIX. atque
id recte me quidem iudice cf. ann. ad lib. V § 45 Probo om. G Capro] cf. Osannum
de Capro p. 18 Pollioni] ad Asinium Polionem confidentius quam a Thorbeckio Asin.
Poll. p. 80. 123 factum est, hunc l. referre licet post Mauricii Hauptii in ind. l. Be-
rol. aest. 1855 p. 3 sqq. disputationem, ubi is ipse tangitur p. 5. M. Antonini philoso-
phi praeceptorem v. vit. M. Antonini in hist. Aug. c. 2 coll. Graefenhanio hist. philol.
III 259 intellexerat Meyerus fragm. orr. R. p. 501 8 plenio K plioni B *Pli-*
nii libror. dub. serm. fr. LXXXVII ap. Lerschium Sprachphilosophie d. Allen 1 197
pangur K ſangor] d frigor D 10 iunguor K pungor — tinctus *add. r*
11 fun+gor (c?) B funguor K ⁿemunguor K extinguer] d extingor *BGL*

tinguor H tinguor *RK* 12 plagor H planguor K seruant n uel *RDG* non

^{sef} H 13 de participiū Rr tractum G re+peries (p) D repperies *BLK*
quod] r Quo R antepenultima G 15 depiciscor *GLK* 16 est om. G 17
Grachus *BGK* Graccus *DHL* C. Gracchi pro se (adversus L. Opinium? de legibus
a se promulgatis?) or. fr.: v. *Meyerum l. l. p. 233 Ellenditium brev. elog. R. hist.*
p. 43 ed. alt. nanciam] r nantiam *RBDH* 18 desiderium G cprobabo D
comprobabo *RBGLK* reipublicae K post alia nero: quae non habent a uel e
corf in antepenit *add. h* 19 tum finiunt *BGKd* tum faciunt H tum faciunt *in* tum

finiunt *mut. L* irasco Rr ^{scis}ulcor Rr

p. 888. 89 P. p. 488. 89 K.
 natum', 'obliviscor oblitum'. excipitur 'defetiscor' 'defessum' faciens || supinum et participium praeteriti 'defessus', ut Terentius in adelphis:

Defessus sum ambulando.

idem in Phormione:

Neque defetiscar usque adeo experirier; 5
 nam ab eo quod est 'defilcio' 'defectus' fit participium praeteriti. excipiuntur etiam duo composita, quae quamvis antepaenultimam i habeant correptam, in 'tum' tamen, non in 'ctum' faciunt supinum: 'commīniscor commentum', 'adpiscor adeptum'. nam a 'reminiscor' supinum vel participium praeteriti vel futuri in usu non inveni, quamvis ratio hoc quoque 10
 'rementum', quomodo 'commentum', exigat dici.

In 'do' desinentia, si paenultimam naturaliter longam habuerint, 'do' in 'si' convertentia faciunt praeteritum perfectum, ut 'lūdo lusi', 'rādo rasi', 'laedo laesi', 'rōdo rosi', 'vādo vasi', 'evādo evasi', 'illido illisi', 'claudio' vel 'clūdo clausi' vel 'clusi'. invenitur tamen etiam 'claudio', sed et 15
 'claudio' pro 'claudio'. Sallustius in III historiis: coniuratione claudit. Caecilius in epiclero:

An, ubi vos sitis, ibi consilium claudeat?

'cedo cessi' geminavit s in praeterito, ex quo Virgilius 'accestis' pro 'accessistis' posuit in I Aeneidos: 20

penitusque sonantes

Accestis scopulos.

23 excipitur 'caedo cecidi' - Lucanus in IIII:

- 1 defetiscor] r defeciscor RHbd defciscor BDGL diffciscor K 2 praeteri D
 praeteritum B torentius Rr Terent. adelph. IIII 6, 1 in adelphis om. G
 3 defesus H defessus sum] defessum GLK 4 Terent. Phorm. IIII 1, 23
 formione K 5 defeciscar BDHr defciscar RGLK defetiscar usque adeo] sic
 etiam lib. XVIII § 96 defetiscar usquam adeo Heidelb. adeo defciscar umquam Bemb.
 defetiscar (t ex c vid. corr.) umquam ego Bas. experirier] r experier D experier RGLK Heidelb. 6 desio r Heidelb. cens. Krehtii Ienens. p. 431 defcior DLK
 fit om. G 7 posita D habent DH 8 communiscor B 9 adeptum ex
 adiptum corr. H 11 rementum] k r+amentum K 12 habuerint] r habuerunt R
 14 illisi] ex illusi corr. K illisi L illēsi G 15 clusi uel clausi K claudio
 Hh 16 claudio H Sall. hist. III 98 p. 300 Kr. in om. R in III histori-
 arum om. G UI LK coniugatione Rr 17 nec ignorantia rem claudit, ea sci-
 licet verba iam a Lipsio var. lect. II 6 cum hoc l. comparata laudari putans, quae in
 oratione Maeri (hist. III 82 § 25 p. 191 Kr.) sic leguntur: neque enim ignorantia res
 claudit, Klotzius Archiv für Phil. und Paedag. XV 368 sq. Caecilius] r celius R
 claudius G Caecil. epicleri fr. 2 p. 132 Both. 3 p. 18 Spgl. II p. 34 Ribb. in
 epiclero om. G 18 ibi] r ubi RBD 19 Caedo RBD Verg. Aen. I 200 sq.
 (deficit Pal.) accessis G pro accestis D pro accessitis R pro accessis Kk
 21 sonentes Rr sonantis Med. Rom. Fr. 22 accessistis Rr copulos Dd
 23 caedo om. G cecidi DG cicidi LK Lucan. Phars. IIII 714 in IIII
 om. G

p. 889 P.

p. 489. 90 K.

donec vetuerunt castra, cecidit -,
'pedo pepedi'. Horatius in I sermonum:

vin tu

Curtis Iudaeis obpedere? - Nulla mihi, inquam,
Religio est.

idem in eodem:

Nam displosa sonat quantum vesica, pepedi.
ab eo quod est 'sido' praeteritum non inveni. Lucanus in III:
sidentia pessum

Corpora caesa tenent.

Virgilius ex eo compositum in V:

Subsidunt undae tumidumque sub axe tonanti
Sternitur aequor aquis.

eius passivum Statius protulit in | II Thebaidos:

summisque insiditur astris.

'cūdo' secundum Diomedem et Charisium et Phocam 'cusi', secundum alios 'cudi'. et videtur etiam Virgilius sic protulisse in I Aeneidos:

Ac primum silicis scintillam excudit Achates
Suscepitque ignem foliis.

'excudit' enim tam praesens quam praeteritum potest intellegi, sed quia 'suscepit' subiunxit, melius praeteritum intellegitur. idque etiam Servius in commentario Aeneidos comprobat his verbis: excudit autem

1 uentuerunt Rr cecidit^{uel cecidit} Dd cecidit GLK cum Voss. b et al. libr.
Luc. recidit nonnulli codd. Luc. 2 pepidi B oratius GK Hor. serm. I 9,

69 sqq. in I sermonum om. G sermonem Rr 3 Vin' H uis pauci quidam
codd. Hor., Bentleius via tu] uinctu G uinctu K 4 cursis K obpedere] r

obponere R oppedere BDHGLK nullam GLK mihi om. K 5 regio Bb relegio GK religio pars codd. Hor. 6 Hor. serm. I 8, 46 idem in eodem om. H

in eodem om. G 7 uesica (s) B uesica G uesica Kk pepedi (t) D pepe-

dit 'e Codd.' Krehtius 8 ** est quod est sudo (ab) R Ab eo quod sido praeteritum non inueni in marg. adscr. r Luc. Phars. III 674 sq. 9 pessum GL

10 cessa G 11 Verg. Aen. V 820 sq. 12 subsidunt K 13 aequor] h aequor

H^a equis Med. 14 Stat. Theb. II 36 et tantum fessis insiditur astris V GL

.Ü. H tebaidos GK 16 diomedē B diomedem GL diomidem K Diom. p. 366 P. cudo cusi (sic Par. b cudo cussi Par. AB om. Monac.), quibus quae addita sunt in ed. Coloniensi a. 1533 'sed potius cudi, ut eius compositum: Tum primum silicis scintillam excudit Achates' a libris abesse testatur Henr. Keilius Charis. p. 218 P. 146 L. focam R phocan B phoccam G at Phocas p. 1715 P. 347 L. 'cudo cudi' cf. Vossium de arte gramm. V 26 p. 839 Eckst. cusi (s) B 17

uirgilius (m) B Verg. Aen. I 174 sq. (deficit Pal.) 19 a Dd silici Med. Rom. excudit add. r excutit Rom. acates D 20 suscepitque r cum Med.

Rom. Servio ad h. l. et ad eiusdem libri v. 144 ignem foliis add. r 22 Idque

Dd 23 commentaria Rr aeneidis RD aenedios H is R excudit D autem] om. Serv. Danielis autem id est LK autem est Servius vulgo

p. 899. 90 P.

p. 490. 91 K.

feriendo eiecit, quia cudere est ferire. unde et || incus dici-
24 tur, quod illic aliquid cudamus, id est feriamus. sciendum au-
tem, quod eius frequentativum 'cuso cusas' est, ex quo composita 'incuso
'incusas' et 'recuso recusas' et 'accuso accusas' et 'excuso excusas'.

A 'do' verbo, quod simplex primae est coniugationis, composita cum 5
praepositione tertiae sunt et primitivi servant perfectum duplicantia 'di',
quamvis in illo paenultimam e habeat, ut 'do dedi', 'reddo reddidi', 'prodo
prodidi', 'perdo perdidit'. 'credo' quoque ab eo componitur, quasi 'cretum
do', et 'vendo' 'venum do', et 'condo' compositum a 'do' et ex eo 'abs-
condo'. itaque omnia idem praeteritum perfectum servant: 'credidi', 'ven- 10
didi', 'condidi', 'abscondidi'. Plautus in carbonaria:

secundum † ipsam aram aurum abscondidi.

N vero ante 'do' habentia o in i mutant in praeterito perfecto et, si
ante n u vel i habuerint, amittunt n, ut 'fundo fudi', 'scindo scidi'.
vetustissimi tamen etiam 'scicidi' proferebant, quod solum quoque in usu 15
esse putat Asmonius in arte, quam ad Constantium imperatorem scribit,
sed errat. nam Lucanus in III 'scidit' ponit:

Qua mare tellu|rem subitis aut obruit undis

Aut scidit et medias fecit sibi litora terras.

Stadius in VIII Thebaidos:

20

Oraque pectoraque et viridem scidit horrida vestem.
idem in XI:

Alloquio; scidit ipsa novo terrore cruenta

Eumenis.

Martialis in III epigrammaton:

25

1 eiecit] *d et sic et eiicit codd. Serviani eicit D iecit RGLK elicit Serv. Danielis*
efficit *Burmansus* et *om. G* 2 aliqui *Rr* autem] tamen *BD* 3 cusa *D*
est *om. GLK* 4 incusa *D* et accuso et accusas *r* et excuso excusas *add. r*
5 / .composita quod simplex primae est coniugationis // *G* composita in *mg.*
K 6 seruant praeteritum perfectum *B* 7 quamvis inultimā e *D* penultima *B*
redidi *G* 8 liabeo *D* ab eo *Hh* 9 venum do] *r* uenundo *R* a *om. BDH*
et ex] .ex *G* abcondo *Rr* 10 idem] *bd* eundem *GL* eundem *RBDHK*
credi *R* 11 *Plaut. carbonar. fr. 1 p. 435 Both.* 12 secundum *campse coni.*
Fleckeisenus 13 et si ante n in *mg. K* 14 et scindo *GK* scidi ex *ite-*
rato scindo corr. H 15 tamen *om. GLK* sciscidi *R* 16 asinonius *L*

Asmonius] *cf. de metris Terentii § 6 Falsterum men. obsc. p. 23 sq.* contantium
H * imperatorem (a) *L* 17 *Luc. Phars. III 60 sq.* 18 Qua ex Quā *corr. H*

mare] maare (i) *H* metere *G* subitis] *r* subitis *D* subbitus *R* 19 scidit (n)
Voss. B medias *R* littora *H* littoras *D* litore *B* 20 *Stat. Thebaid. VIII*
354 in VIII Thebaidos *om. G* VIII, *RDLK VII. B* tebaidos *K* 21 ora-
que] *h cum Statio ora H rell.* uidem *Hh* orrida *D* 22 *Stat. Thebaid. XI*
197 *sq.* in XI *om. G* 23 ipsa] orsa *Stadius* noua *D* 25 *Martialis] r Mar-*
cialis RH marci]ialis D *Martial. epigr. III 12, 1 sq.* epigrammaton] *om. G*

Epigrammaton *D* epigrommaton *H*

p. 890 91 P.

p. 491 K.

Vnguentum, fateor, bonum dedisti

Convivis here, sed nihil scidisti.

sed Afranius more antiquo dixit in homine:

Satis fortiter † paulo vestras scicidistis colus.

5 Accius Sotadicorum I:

Num ergo aquila ita, ut hi praedicant, sciciderat
†.pectus?

Naevius in testicularia:

Immo quos scicidimus, conscindam atque abiciam.

10 Ennius in Melanippa:

cum saxum sciciderit.

et videntur hi rationabilis protulisse, ne minorum sit temporum praeteri-
tum quam praesens, quod rarissime invenitur. 'findo' quoque 'fidi' facit, 25
licet quidam 'fissi' putaverunt. sed Virgilius in VIII:

15 Et media adversi liquefacto tempora plumbo

Diffidit ac multa porrectum extendit arena.

Horatius in III carminum:

Demersa exitio, diffidit urbium

Portas vir Macedo et subruit aemulos.

20 cetera vero servant n, ut 'pando || pandi', 'defendo defendi', 'scando
scandi', 'accendo accendi'. excipiuntur duplicantia principalem syllabam:
'pendo pependi', 'tendo tetendi', 'tundo tutudi', paenultima a plerisque

1 ungentum GLK 2 haere GLK 3 afranius LK Afranius in homine] cf. lib. VI § 36 omnis fr. 10 p. 180 Both. XI p. 232 Nk. VI p. 164 Ribb. in homine satis G 4 paulo] palo Bothius Paula baccheos cum creticiis conunctos procu- dens Neukirchius puellae Ribbeckius, unde efficitur tetram. troch. catal. ab initio una syllaba carens; eequidem anapaestos effeci hos: Satis fortiter extemplo vestras scicidistis colus uerras K ~~uerras~~ (uer?) L ūras l post uestras eacidiisse aliquid, cuius modi

est manu, ratus creticos esse statuit G. Hermannus opusc. V 283 sq. scidistis Hh sciscidistis R colus TAC ΛΑΚΑΤΑC (l. τὰς ἡλακίνας) B 5 Att. Sotadicorum i. e. didascalicon I: v. Lachmannum in ind. lect. acad. Berol. hib. 1849 p. 5. eum- dem versum ex Sotadicorum libro I l. Gellius noct. Att. VI (VII) 9, 16, quem eodem atque Priscianus auctore usum esse suo iure censet Lachmannus; ipsam Gellium Prisciani auctorem fuisse putarat Iac. Gronovius in ann. ad Gell. I. l. 6 Num] Gellii

cod. regius, Lachmannus Non libri Prisciani omnes et Gelliani reliqui ego H hi Gellius, om. libri Prisc. praedicam K scisciderat R scisciderat ea pectus Lachmannus 8 Neuius libri Naevii testicul. fr. p. 20 Both. 176 Klusm. 19 Ribb. in testicularia om. G 9 scicidimus] d sciscidimus R scicidi minus DGL eos ante conscindam tetram. troch. ab initio, ut ipsi videtur, mutilum instauraturus add. Ribbeckius 10 Enn. Melanipp. fr. 4 p. 57 Both. V p. 42 Ribb. VI p. 133 Vahl.

in e
in Melanippa om. G imlanippa Rr menalippa BD menclāpa K melāpa L 11 scisciderit R 12 uidentur inrationabilis B 13 rarissime in litura H facit om. K 14 putaverunt] om. GL protulerunt B Verg. Aen. VIII 588 sq. VIII:

f
GLK 15 plumo G 16 diffidit Rr harena BHGLK cum Pal. Rom. 17 oratius K Hor. Carm. III 16, 13 sq. III] h III. RH 18 demersas RBHD dimersas GLK dimersa unus alterve Hor. cod. excidio Reginensis Benlleii et libri aliquot al. Hor. 21 duplicantia] r duplicia R 22 tudo Rr tutundi DH a add. r

p. 891. 92 P.

p. 492. 93 K.

'deposco depoposci'. a 'curro' composita utroque modo prolata inveniuntur ab auctoribus, ut 'decurro decurri' et 'decucurri'. excipitur etiam 'divido', quod praeteritum 'divisi' facit. supina illa quidem, quae a 'do' componuntur, mutant o in i correptam et assumunt 'tum', ut 'reddo redditum', 'credo creditum', 'perdo perditum'. alia vero omnia 'do' in 27 'sum' convertunt, ut 'ludo lusum', 'rado rasum', 'caedo caesum', 'defendo defensum', 'tundo tunsum'. Virgilius in IIII georgicon:

Profuit et tunsum gallae admiscere saporem.

idem in I eorundem:

10 durum procutit arator
Vomeris obtunsi dentem, cavat arbore lintres.
'cudo' simili||ter 'cusum'. idem in eodem:

lapidemque revertens

Incusum aut atrae massam picis urbe reportat.

15 'cado' quoque 'cāsum' facit, 'ca' tamen paenultima producta. in omni enim | supino sive participio praeteriti producitur a paenultima, exceptis 'dātum' et 'stātum' et 'sātum' et 'rātum'. illud etiam sciendum, quod n ante 'do' habentia, quae amittunt n in praeterito, amittunt eandem in supino et geminant s, si sit paenultima brevis in praeterito, ut 'findo fīdi fissum', 'scindo scīdi scissum'. sin producat, unam s habet, 'fundo fūdi fustum'; composita simplicium terminationes sequuntur. 'cedo' etiam 'cessum' et 'pando' 'passum' faciunt, quamvis etiam a 'patior' et a 'pateo' 'passum' dicimus. unde Virgilius in III:

At pater Anchises passis de litore palmis.

25 idem in I:

Crinibus Iliades passis peplumque ferebant.

1 deposco depoposci dedisco dedidici B ^{po}deposci Rr a curro] Accuro Rr 2
et decurri Rr 3 diuido ex diuido corr. B praeteritum H 4 adsumunt B
asumunt H assumunt G rerdo R reddiditum K 5 do] r to R 7 tus-
sum L tussum G tusum K Verg. georg. IIII 267 8 Proderit K cum Vergilio
tonsum D tussum L tusum GK tusum Med. ammiscere H amiscere GL 9
Verg. georg. I 261 sq. 10 procutit ex procutit corr. B 11 obtunsi GL obtunsi
K uacat cauat H cauat * arbore B abore H lintres BH Med. Pal. Rom.,
ut ex codice suo Vergiliano sic etiam Priscianus scripserit 14 Incusum Med. Pal.
Rom. picis Rr ube Med. 16 a add. r 17 et statum et satum et ratum]
r et statum et ratum et satum DH et statum et ratum R et statum et satum LB et
ratum sup. lin. add. b et ratum et statum K 19 ut om. K fidi in litura r
uel s
20 producitur RK 21 fudi fustum Rr terminationes] r terminationem GL ter-
minationis RB secuntor RB sequuntur K Caedo BHGLKd Cado D 22 cae-
sum GLK pasum Lb et in litura k pansum B pasum(n) G 23 pasum GLK
Verg. Aen. III 263 IIII. GLK 24 At] sic Med. m. all. Et K et sic codd.
fere omnes lib. VIII § 49 et S de XII vs. Aen. § 188 p. 128 Lind., ubi om. rell., Med.
m. pr. Pal. (deficit Rom.) passis GLK de] *(a), in mg. de R litore D litore
H 25 Verg. Aen. I 480 26 ilides K passis GK sparsis aliquot libri
Verg. dell. pepulumque Rr

28 ab eo quod est 'pedo' supinum in usu non inveni. a 'comedo', quod est anomalum, 'comesum' et 'comestum' invenitur. Cicero pro Cluentio: abditum aliqua in parte panis, quam si totum colliquefactum in potione esset, celerius potius comestum quam epotum in venas atque in omnes partes corporis permaneret? Virgilius autem ab eo, quod est 'adedor', 'adesus' protulit in VIII: et postibus haesit adesis.

'tendo' praeterea et 'tentum' et 'tensum' facit. Virgilius in VII:

Audiit, et si quem tellus extrema refuso

Submovet oceano, et si quem extenta plagarum

Quattuor in medio dirimit plaga solis iniqui.

Lucanus in I:

Et varias ignis tenso dedit aere formas.

idem in II:

tensisque rudentibus actae.

'ostendo' quoque ab eo compositum similiter facit 'ostentum' et 'ostensum'. Lucanus in II:

Vt scelus hoc Sullae caedesque ostensa placeret,

Agnosendus erat.

Apuleius in Phaedone: et causam gignendi ostensurum et immortalitatem animae reperturum. Varro rerum rusticarum I: ostentus soli. idem divinarum III: salute ostenta. Cato pro Lucio Caesare ad populum: quod | ego me spero

1 in usu *sup. lin. add. G* 2 comessum et *K* Cic. pro Cluentio or. 62, 173
cf. infra § 30 Cluentio *add. r* 3 aditum *v. l. codd. Cic.* collinquefactum *B*
 colligiquefactum *K* colliquefactum *cell.* 4 potione(r) *B* celerius *D* caelerius *H*
 celeritas *G* potuit Cicero comesum *v. l. ap. Cic.* quem potum *Rr* 5 potum
v. l. ap. Cic. q. potum inuenias *D* epotum inuenias *K* uenias *G* partis
 omnis *Cic. Laurent.* xlviii 12 permaneret *BGLK* permanere *H* Cicero permanere
Cic. Salisburg. 6 *Verg. Aen.* VIII 537 *abeo (h) *D* adessum *GLK*
 7 hostibus *R?* adesis (h) *D* adhesis *R* adessis *GLK* *cf. v. l. § 30* adessis
ha
Rom. adesis Med. 8 praeterea tentum *GK* *Verg. Aen.* VII 225 *sqq.* 9 audit
Rom. extrema — si quem *om. BDHGLK* *add. d* 10 summouet *R* *Pal. Rom.*
Fr. submouet Med. hoceano *Rr* siqu**em (id) *H* si quidem *Rr* siquam *Rom.*
 11 iniqui] h ini *H* 12 *Luc. Phars.* I 531 I, in litura *r* 13 varia signis
LK uario signis *G* tenso etiam de XII *vers. Aen.* § 64 et sic *Luc. Voss. B* at
 denso alii *codd. Luc. cum Voss. A*, cui uel tenso *spscr. m. ant.* 14 *Luc. Phars.*
 II 683 15 densisque et extensisque *vv. ll. libr. Luc.* 16 quoque et ab *B* 17
Luc. Phars. II 192 *sq.* 18 scelus *K* h *Voss. B* h^{oc} *Voss. b* sillae *GLr*
 sillae *R* syllae *BDHK* 20 apoleius *GLK* Apuleius in Phaedone] *Apul. fr.* 11
 t. II p. 638 *Hild.* ** in *B* in Phaedone *om. G* phoedone *B* phodone *K*
 gignendi *R* ostensurus *GLK* 21 immortalitatem *HGLKr* animae *om. G*
 repperturum *GL* Varo *R* *Varr. r. r.* I 25 rerum rusticarum I *om. G*
 22 in I. *LK* ostensus *DHGLKr* soli *Varro* (*cf. etiam ibid.* I 24, I soli ostentus)
 idem] id est *B* *Varr. rer. div.* III *fr. p.* 215 *Bip.:* *om. Merkelius* III]
 .lu *RBD* in *LK* salute nostra ostenta *G* 23 *Catonis pro L. Caesare ad pop.*
or. fr. v. apud Meyerum l. l. p. 137 (*cf. p.* 266), eadem uerba a Diomede *p.* 372 *P.*
P. Rutilio Rufo tribuuntur, qui eius de uita sua librorum fragmento laudato: idem

p. 892. 93 P.

p. 494 K.

ostenturum. 'ostentum' quoque, quando monstrum significat, nomen est participiale, quomodo 'factum' et 'dictum' et 'visum', ab ostendendo futura dictum. 'strido' et 'strideo' tam tertiae quam secundae coniugationis invenitur. Virgilius in VIII:

5 stri||duntque cavernis
 Stricturae chalybum et fornacibus ignis anhelat.

Lucanus in VI:

Auribus incertum feralis strideat umbra.

Iuvenalis in IIII:

10 iam strident ignes, iam follibus atque caminis.

Horatius sermonum libro II:

Stridēre secreta divisos aure susurros,
 correpta paenultima. Statius vero eandem productam protulit in VIII:
 Nil stridēre domi.

15 idem in VIII:

Stridebit vestros Tydeus inhumatus ad ignes.
 praeteritum perfectum eius debet secundum analogiam in 'do' vel in 'deo' desinentium et paenultimam vel antepaenultimam naturaliter longam habentium in 'si' terminari, ut 'rādo rasi', 'trūdo trusi', 'lūdo lusi', 'rideo risi', sed puto euphoniae causa non esse in usu 'strisi', sed 'stridi', quod, ut superius diximus, usus quoque comprobatur. Statius in IIII:

Huius inaspectae luco stridere sagittae.

Accius in Alcestide:

Cum striderat retracta rursus inferis.

25 'sido' praeterea 'sidis' facit, cuius etiam passivum 'sidor sideris' invenitur. Lucanus in III:

(item *Par. A*) ait pro L. Caesutio (pro l. cesutio *Par. uterque* pro l. ce trium quatuorve literarum lac. rel. rell. om. *Mon.* pro Lucio Caerucio *Putschius*) ex hoc derivavit participium: quod ego me spero ostenturam (ostenta *Par. B m. rec. spscr.*), non ostensurum.

populum *Hh* me *add. k* 1 Ostensum *L* significat nomen] *d* significationem *D* . Nomen *H* 2 participiale *ex corr. d* participiale *R* nis. *Rr*

3 stredo *Rr* 4 *Verg. Aen.* VIII 420 sq. 6 calybbum *Rr* calibum *DGL* chalybum *H* anelat *Rr* anelat *D* hanelat *H* anhellat *L* 7 *Lucan. Phars.* VI 623

in VI *om. G* 9 *Iuv. sat.* IIII 10, 61 in IIII *om. G* 10 stridet *H* strident *Iuv. codd. dett. plerique* 11 oratius *GL* *Hor. serm.* II 8, 78 in sermonum *D* sermonum libro II *om. G* 12 diuissos *L* susuros *HL* 13 Statius (i. e. Statius in Statius uero *corr.*) *Hh* *Stat. Theb.* VIII 256 eadem producta *BDGL* 14 Nihil *GL* 15

Stat. Theb. VIII 290 16 tudeus *L* tudeus *G* tideus *D* 17 do et in *G* 20 post risi: strido strisi *add. L?* puteo *Dd* 21 *Stat. Theb.* IIII 428 in IIII *om. G* 22 Cuius *Stat. Cass.* in aspectu *G* loco *Dd* sagittae] *r* sagite *R*

23 *Accius in Alcest. cf. lib. VIII § 45* alcestide *ex corr. r* alcestide *D* 24 Cum] tam *L* 25 sidis] *ex corr. d* sidi *Gb* sidit *ni f. D* sedl *Wagnerus ad Verg. ecl. 7, 1* passivum] *b* passivo *B* 26 *Luc. Phars.* III 674 sq. in III *om. G*

sidentia pessum

Corpora caesa tenent.

Stattus in II:

summisque insiditur astris.

cuius praeteritum in usu non est dubitationis vel alternitatis causa; debuit 'sisi' esse. sed utimur praeterito 'sedeo' verbi, id est 'sedi', pro supra dicti quoque verbi praeterito.

30 In 'do' unum anomalum invenitur, 'edo es est'. vetustissimi tamen etiam 'ēdo ēdis ēdit' dicebant correpta prima syllaba. Naevius in carbonaria:

Tibi servi multi apud mensam adstant, ille ipse adstat, quando ēdit.

non potest enim in hoc iambo paenultima syllaba longa esse, ut intellegatur praeteritum, ne sit scazon. Plautus in lipargo:

Nil moror mihi fucum in alveo, apibus qui perēdit is cibum,

corripitur enim paenultima. Lucilius in IIII:

† qui ēdit se, hic comēdit me.

supinum eius tam 'esum', ut supra dictum est, quam 'estum' usus exigit ut possit dici. Virgilius in VIII:

et postibus haesit adcesis.

idem in II:

Ambesas subigat malis consumere mensas.

Cicero pro Cluentio: abditum aliqua in parte panis, quam si totum conliquefactum in potione esset, celerius potius co-

2 cessa G 3 Stat. Theb. II 36 cf. § 23 in II Thebaidos om. G 5 debuit enim BDHGLK 6 utimur in praeterito B 8 anomalum invenitur in lit. b 9 etiam om. K Neuius libri Naevii carbonariae fr. p. 12 Both. 140 Klusam. 8 Ribb.: trochaicum esse versum Tibi servi multi apud mensam astant, ille ipse astat quando edit vidit Ritschelius parerg. I 98, de ipsa carbonaria Naeviana

dubitationem movens, cf. tamen ibid. p. 106 in carbonaria om. G 11 astant G

astant RLK asstat r astat G astat LK 13 hoc penult iambo syllaba K 14 scazon GLK Plautus in lipargo] lipargum alterum nomen parasiti pigri esse censuit Scaliger ad Varr. de l. L. VII 62 t. II p. 213 ed. Bip., quem secuti sunt fragmentorum Plautinorum editores (parasiti pigri s. lipargi fr. 4 p. 440 Both.), at v. Ritschelium parerg. I 156 sq. lipargo B; 'codd. Erl. 1 Lips. 1 Ligurgo, vel Lycurgo' Krehlius sitellitergo W. Freundius v. Ritschelium mus. phil. X 445 sqq. 15 Nil

Scaliger Nihil libri facum Rr fructum in futum mut. K alveo] Ritschelius l. l.

p 446 albo G albo B-aluo vell. apibus K peredit] dk perdit D peredit K

17 lucius D Lucius H Luc. sat. IIII 25 Dous. 20 Gerl. VII. BD 18 edit sese con. Fleckeisenus se edit Gerlachius hic spscr. b 19 esum] k essum K esus RBDH essus GL ut praedictum D estum] K esitus B estus (ex esitus corr. in H) ceteri 20 Verg. Aen. VIII 537 cf. § 28 VIII. GLK 21 adcessis GK adhesis D adessit L 22 Verg. Aen. III 257 23 ambessas GL consumere Verg. Hamburg. alter m. all., ex Prisciano scil. interpolatus absumere Vergilius 24 Cic. pro Cluent. or. 62, 173 cf. § 28 25 colliquefactum RH potione D celerius D clerius K

p. 893. 94 P.

p. 493 K.

mestum quam epotum in venas atque in omnes partes corporis permaneret?

In 'go' r antecedente, si non sint a 'regen||do' composita, 'go' in 31
 'si' convertentia faciunt praeteritum perfectum, ut 'mergo mersi', 'spargo
 5 sparsi', 'tergo tersi'. dicitur tamen et 'tergeo'. alia vero in 'xi' con-
 vertunt 'go' praesentis et faciunt supra dictum tempus, ut 'rego rexi',
 'cingo cinxi', 'ango anxi', 'tingo tinxi', 'pingo pinxi'. a 'regendo'
 composita, quamvis in praesenti syncopam e paenultima patiantur, tamen
 in praeterito perfecto eam euphoniae causa servant, ut 'porgo porrexi',
 10 'pergo perrexi', 'surgo surrexi'. nam 'porrigo' et 'corrigo' et 'arrigo'
 e in i convertentia aptissime servant secundum proportionem simplicis de-
 clinationem. excipiuntur 'frango fregi', 'ago egi', 'lego legi', quorum
 composita sequuntur simplicium declinationem: 'confringo confregi', 'per-
 fringo perfregi', 'exigo exegi', 'subigo subegi', 'cogo coegi', 'perlego
 15 perlegi', 'relego relegi'. excipiuntur ex hoc composita: 'neglego neglexi'
 et 'intellego', quod antiqui 'interlego' proferebant, 'intellexi' et 'diligio
 dilexi'. 'pango' quoque 'pegi' et ex eo 'impingo' 'impegi' facit. Pacu- 32
 vius in Medo:

tonsillam pegi laevo in litore.

20 Lucanus in V:

Sufficit ad fatum belli favor iste laborque

Fortunae, quod te nostris inepigit arenis.

simplex tamen 'pango' etiam 'pepigi' facit secundum Charisium et
 'panxi'. sed antiqui 'pago' quoque dicebant pro 'paciscor'. Cicero in

25 II ad Herennium: pacta sunt, quae legibus observanda sunt,

1 in venas] euenias *GL* inuenas *h* tuenas *H* inuenas (i) *K* partes *add.* *h*
 2 permaneret *GLK* permanet *B* permanere *H* permanere *Rr* 4 faciant *Rr*
 6 praesentis *om.* *K* 7 ago *Dd* 8 penultima e *G* patiuntur *RH* ta *m* *H*
 9 porgo] libri π *Struvius* lat. Decl. u. Conj. p. 291 porrigo *edd.* meae praeter π
omnes 10 Nam et porrigo et r 11 aptissimae *H* proportionem *H* 12
 non frexi
 fregi *Hh* 13 secuntur *RB* sequuntur *K* sequunt *L* 14 perlego *Gg* perlego *K*
 15 perlegi *L* religo *L* negligo *GLd* nego *B* 16 intelligo *DGL* in-
 tellego intellexi quod *B* intelligo intellexi quod *K* "interlego antiqui *G* inter-
 lego *Dd* diligo] *g* deligo *GK* 17 delexi *K* impinguo *K* inpingo inepigi
B Pacubius *LK* Pacuv. Medi fr. 17 p. 132 Both. I p. 86 Ribb. cf. Fest.
 p. 356*, 31: Pacuvius in Medio: Acces | ... eam (Accessi ad eam *Vrsinus* Accessi
 ad terram *Bothius* Accessi Aeam *Bergkii* mus. Rhen. III 1835 p. 78 Accessi Aeam
Müllerus ad Fest. p. 413) et tonsillam pegi laevo in litore 18 in medio *G* in me-
 dio *L* in medio *K* medoton syllā *B* 19 tonsilla *DHGLK* paegi *K* leuo
RBDHGK lecto *Bergkii* l. l. littore *RDHG* 20 *Lucan.* Phars. V 696 sq.
 in V *om.* *G* 21 fatum] factum *BDHGLr* summam *Voss.* uterque cum aliis *codd.*
Luc. et sic *cod.* quidam *Prisc.* a *Cortio* ad *Luc.* l. favor] *dh* labor *BDGL* favor
H labor *K* labor iste fauorque *Voss.* A cum parte *codd.* *Luc.* 22 fortunae *G*
 quod] quae *Voss.* A et *schol.* *Voss.* B al. quo et qui *vv.* u. aliorum librorum *Luc.*
 inepigit *RGLK* harenis *BDHLK* cum *Voss.* B habere *G* 23 pepigi *G*
 carisium *DK* *Charis.* p. 220 P. 147 *Lind.* 'pango pangis pepigi et pansi et panxi'
 cf. *Lind.* p. 146 ann. 20 24 sed — in II in *mg.* *add.* *K* rhet. ad *Herenn.* II
 13, 20 in II ad *Herennium* *om.* *G* 25 legalibus *Rr* sunt *om.* *L*

p. 894. 96 P.

p. 496. 96 K.

hoc modo: rem ubi pagunt orato, ni pagunt. 'tango' praeterea 'tetigi' facit et 'pungo' 'pupugi' vel 'punxi'. Varrō in I humanarum: ut habent Parii, qui vocantur ὀφιογενεῖς, et in Africa Psylli. quorum ophiogenis cum arbitrantur subpositum esse in stirpe aliquem, ei admovent, ut pungat, colubram: cum pupugerit, si de genere sit, vivere, si non sit, mori. in eodem: admota aspis cum pupugerit, si non occidat, sciat, ex Psyllorum esse stirpe. Naevius in glaucoma:

quod de opsonio

Stilo mihi in manum pupugit.

'expungo' vero 'expunxi' dicimus, at 'repungo repupugi' et 'repunxi', ut Capro videtur. cum ei, qui nos pupugit, talionem, id est vicem a nobis redditam ostendimus, 'repupugi' dicimus, quando vero de ratione VI 33 vel calendario loquimur, 'repunxi' dicimus. a 'tango' composita non duplicant primam syllabam: 'contingo contigi', 'attingo attingi', in quibus 10 notandum, quod paenultima praeteriti corripitur, praesentis vero producitur. ab 'ago' et 'frango' et 'lego' composita servant simplicium praeteritum, ut 'exigo exegi', 'prodigo prodegi', 'dego degi', 'abigo abegi', 'infringo infregi', 'perfringo perfregi', 'colligo collegi', 'relego relegi', quod differentiae causa non mutavit 'le' in 'li', quamvis etiam 'perago' 20

I pagunt orato, ni pagunt] *Bosius, Krehlius* pagunt orationi (r orationi R horatio ni B) pagunt *codd. Prisciani indeque, ut videtur, libri aliquot rhet. ad Herennium, cum vv. II. orationi vel oratione vel orationem pangunt etc. paciscuntur libri utriusque familiae praestantioris omnes; cf. Dirksenium Uebersicht d. bisher. Versuche zur Krit. u. Herstellung*

des Textes der Zwölf-Tafel-Fragmente p. 168 sqq. 2 Varrō D Varron.

antiquae humanarum lib. I fr. p. 204 Varr. ed. Bip. humanarum Hh 3 Parii] μ cf. Strab. XIII 1, 14 p. 588 Cas. Plin. nat. hist. VII 2, 13 Muretum var. lect. II 2 Turnebum adversar. XVI 6 pharii RB farii DHGLK ὀφιογενεῖς] om. DK add. d ὀφιογενεῖς r ὀφιογενεῖς G affrica K psylli BGLK Psyllus Muretus 4 quoru

L ophiogenis cum] 3 (ὀφιογενεῖς cum Muretus ophiogenes cum Turnebus) ophiogenistum D ophiogenistum R ophioginistum G ophiogenistum BH ophioginistum L

aphiagiuistum K suppositum BDGLK esse om. K 5 stirpem B ei admovent, ut pungat, colubram] Muretus si admoueat (amoueat Rr ammoueat DHGL

an moueat K) ut pungat (pungat Rr) colubra libri 6 degenera Dd niuimus G Varron. *antiquae human. lib. I fr. p. 204 Varr. ed. Bip. 7 ammota BDHGLK*

aspicū Hh psillorum BLK 8 styrpe RD Neuius libri Naev. glaucom. fr.

p. 15 Both. 152 Kl. 12 Ribb., qui creticos cum baccheis compositos effecit: quod de eo opsonio | Stilo mi in manum pupugit. . . . : Quod de opsonio mihi stilo in manum pupugit. . . . con. Fleckeisenus glauconia GLK 9 quod de eo α opsonio Ribbeckius obsonio RBDH opsonio GLK 10 in maru K 11 expunguo K et expunxi B repungo] h repugno HG repunguo K repugi GLK 12 Capro] ap. Osannum de Capro p. 16 13 ostendimus] g ostendemus G repugi GLK 11 calendario GL kalendaro K tanguo K 15 continguo K conti+gi (n) L atti+gi (n) K 18 exigo exigo exegi K

p. 896. 96 P.

p. 496. 97 K.

a immutabilem servavit et 'dego' syncopam euphoniae causa protulit. excipiuntur mutantia simplicis significationem, quae superius posuimus: 'neglego neglexi', 'diligo dilexi', 'intellego intellexi', quamvis Aemilius Macer in XVI annalium: omnium nostrum neglexerit auctoritatem, pro 'neglexerit' ait. supina in 'si' quidem facientia praeteritum per 'sum' proferunt secundum supra dictam regulam, ut 'mergo mersi mersum', 'spargo sparsi sparsum', 'tergo' vel 'tergeo tersi tersum'. alia vero omnia 'go' in 'ctum' convertunt, ut 'rego rectum', 'iungo | iunctum', 'tingo tinctum', 'lego lectum', 'pungo punctum', 'ago actum'. abiciunt tamen n euphoniae causa haec, quae paenultimam a habent vel i, ut 'frango fractum', 'pango pactum', 'tango tactum', 'fingo fictum', 'pingo pictum', 'stringo strictum', 'ringo rictum'. excipitur 'cingo cinctum', 'tingo tinctum' et 'stingo stinctum' et ex eis composita: 'succingo succinctum', 'extingo extinctum'. 'ango' quoque differentiae causa servavit n in supino 'anctum', nam ab 'ago' 'actum' fit. quidam tamen etiam 'anxus' eius participium protulerunt. et omnia in com-
 34 positione integras servant simplicis literas, quamvis in aliis modis mutantur, ut 'rego rectum', 'pergo' et 'porgo perrectum' et 'porrectum', 'ago actum', 'cogo coactum', 'abigo abactum', 'tango tactum', 'contingo
 20 contactum', 'frango fractum', 'defringo defractum'; 'pango pactum', 'impingo impactum'. et possumus hoc existimare differentiae causa in plerisque fieri, ne, si 'perrictum' et 'abictum' et 'defrictum' et 'impilictum' diceremus, alias significationes monstrare putarentur. Lucanus in V:
 Inpactae cessere fores.

I inmutabilem B servavit K dego per Hd post syncopam: a add. BDHLK protulit K 2 posuimus] docuimus G negligo DGL 3 deligo delexi L intelligo intellexi deligo delexi K intelligo DGL emilius DGL emelius K Aemilius Macer in XVI ann.] ad Aemilium Macrum omissio libri titulo eadem refert Diomedes p. 366 P.; at C. Licinium Macrum laudandum fuisse intellexerunt et Weichertus poet. Lat. rell. p. 92 et Krausius fragm. hist. R. p. 239, qui Licinii nomen ipsis grammaticorum verbis illaturi sunt, cf. Lachmanni ad Lucr. VI 17 annot., Rothium l. l. fr. 23 p. 367 4 nostrorum B
 auctoritatem Hh autoritatem D 5 si] xi D facientia H 7 tergo .si .sum uel tergeo .si .sum G 8 go] **go (in) L 9 tingo om. G tingo — rictum
 om. D in mq. add. d 10 euphoniae Gg caussa Rr 11 tango tactum pango pactum G tactum frango (n) frictum flugo fictum B "pingo pictum fingo fictum
 G 12 Excipiuntur BDK 13 cingo cinctum K cinctum D post cinctum sqq. — succinctum add. r tingo r et stingo stinctum om. GLK coposita H 14 succingo succinctum D succingo succinctum GL Ago D 15 servavit k
 servavit ni f. K 16 omnia Hh 17 alii modis DH alii K 18 "porgo or
 'pergo G 'pergo et porgo" in litura D et pargo K parrectum (o) L et perrectum Hh 19 cogo om. G abictum Dd 20 inpingo impactum B 21 possumus Dd existimare B implerisque K 22 perictum H inpictum B
 23 diceremus] h diceremus H diceremus L putentur K putentur GL Luc. Phars. V 209 24 Inpactae] sic etiam Luc. palimps. Vindob. (v. ann. lit. Vind.

p. 894. 95 P.

p. 495. 96 K.

hoc modo: rem ubi pagunt orato, ni pagunt. 'tango' practerea 'tetigi' facit et 'pungo' 'pupugi' vel 'punxi'. Varro in I humanarum: ut habent Parii, qui vocantur ὀφιογενεῖς, et in Africa Psylli, quorum ophiogenis cum arbitratur subpositum esse in stirpe aliquem, ei admovent, ut pungat, colubram: cum pupugerit, si de genere sit, vivere, si non sit, mori. in eodem: admota aspis cum pupugerit, si non occidat, sciat, ex Psyllorum esse stirpe. Naevius in glaucoma:

quod de opsonio

Stilo mihi in manum pupugit.

'expungo' vero 'expunxi' dicimus, at 'repungo repupugi' et 'repunxi', ut Capro videtur. cum ei, qui nos pupugit, talionem, id est vicem a nobis redditam ostendimus, 'repupugi' dicimus, quan|do vero de ratione VI 33 vel calendario loquimur, 'repunxi' dicimus. a 'tango' composita non duplicant primam syllabam: 'contingo contigi', 'attingo attingi', in quibus 15 notandum, quod paenultima praeteriti corripitur, praesentis vero producitur. ab 'ago' et 'frango' et 'lego' composita servant simplicium praeteritum, ut 'exigo exegi', 'prodigo prodegi', 'dego degi', 'abigo abegi', 'infringo infregi', 'perfringo perfregi', 'colligo collegi', 'relego relegi', quod differentiae causa non mutavit 'le' in 'li', quamvis etiam 'perago' 20

1 pagunt orato, ni pagunt] *Bosius, Krehlius* pagunt orationi (r orationi R horatio|ni B) pagunt *codd. Prisciani indeque, ut videtur, libri aliquot rhet. ad Herennium, cum vv. ll. orationi vel oratione vel orationem pangunt etc. paciscuntur libri utriusque familiae praestantioris omnes; cf. Dirksenium Uebersicht d. bisher. Versuche zur Krit. u. Herstellung*

des Textes der Zwölf-Tafel-Fragmente p. 168 sqq. 2 Varrā D Varron.

antiq. hum. lib. I fr. p. 204 Varr. ed. Bip. humanarum Hh 3 Parii] μ cf. *Strab. XIII 1, 14 p. 588 Cas. Plin. nat. hist. VII 2, 13 Muretum var. lect. II 2 Turnebum adversar. XVI 6 pharii RB farii DHGLK ὀφιογενεῖς] om. DK add. d*

οφιγενεῖς r οφιοτενεῖς G africa K psilli BGLK Psyllos Muretus 4 quoru

L ophiogenis cum] 3 (ὀφιογενεῖς cum Muretus ophiogenes cum Turnebus) ophio-
uel origenistum

genistum D ophyogenistum R ophioginistum G ophiogenistum BH ophioginistum L

aphiaginistum K suppositum BDGLK esse om. K 5 stirpem B ei ad-

movent, ut pungat, colubram] Muretus si admoueant (amoueant Rr ammoueant DHGL

an moueant K) ut pungat (pungat Rr) colubra libri 6 degenera Dd niuimus G
Varron. *antiq. hum. lib. I fr. p. 204 Varr. ed. Bip.* 7 ammota RDHGLK

aspicū Hh psillorum BLK 8 styrpe RD Neuius libri Naev. glaucom. fr.

p. 15 Both. 152 Kl. 12 Ribb., qui creticos cum baccheis compositos effecit: quod
de eo opsonio | Stilo mi in manum pupugit.: Quod de opsonio mihi stilo in ma-
num pupugit. con. Fleckeisenus glauconia GLK 9 quod de eo α opsonio

Ribbeckius obsonio RBDII opsinio GLK 10 in maru K 11 expunguo K et

expunxi B repungo] h repugno HG repunguo K repugi GLK 12 Capro] ap. Osannum de Capro p. 16 13 ostendimus] g ostendemus G repugi GLK

14 kalendario GL kallendario K tanguo K 15 continguo K conti*gi (n) L
atti*gi (n) K 18 exigo exigo exegi K

p. 895. 96 P.

p. 496. 97 K.

a immutabilem servavit et 'dego' syncopam euphoniae causa protulit. excipiuntur mutancia simplicis significationem, quae superius posuimus: 'neglego neglexi', 'diligio dilexi', 'intellego intellexi', quamvis Aemilius Macer in XVI annalium: omnium nostrum neglexerit auctoritatem, pro 'neglexerit' ait. supina in 'si' quidem facientia praeteritum per 'sum' proferunt secundum supra dictam regulam, ut 'mergo mersi mersum', 'spargo sparsi sparsum', 'tergo' vel 'tergeo tersi tersum'. alia vero omnia 'go' in 'ctum' convertunt, ut 'rego rectum', 'iungo | iunctum', 'tingo tinctum', 'lego lectum', 'pungo punctum', 'ago actum'. abiciunt tamen n euphoniae causa haec, quae pænultimam a habent vel i, ut 'frango fractum', 'pango pactum', 'tango tactum', 'fingo fictum', 'pingo pictum', 'stringo strictum', 'ringo rictum'. excipitur 'cingo cinctum', 'tingo tinctum' et 'stingo stinctum' et ex eis composita: 'succingo succinctum', 'extingo extinctum'. 'ango' quoque differentiae causa servavit n in supino 'anctum', nam ab 'ago' 'actum' fit. quidam tamen etiam 'anxus' eius participium protulerunt. et omnia in com-
 34 positione integras servant simplicis literas, quamvis in aliis modis mutantur, ut 'rego rectum', 'pergo' et 'porgo perrectum' et 'porrectum', 'ago actum', 'cogo coactum', 'abigo abactum', 'tango tactum', 'contingo
 20 contactum', 'frango fractum', 'defringo defractum'; 'pango pactum', 'impingo impactum'. et possumus hoc existimare differentiae causa in plerisque fieri, ne, si 'perrictum' et 'abictum' et 'defrictum' et 'impil|ctum' diceremus, alias significationes monstrare putarentur. Lucanus in V:

Inpactae cessere fores.

1 inmutabilem B seruant K dego per Hd post syncopam: a add. BDHLKr pertulit K 2 posuimus] docuimus G negligo DGL 3 deligo delexi L intelligo intellexi deligo delexi K intelligo DGL emilius DGL emilius K Aemilius Macer in XVI ann.] ad Aemilium Macrum omisso libri titulo eadem refert Diomedes p. 368 P.; at C. Licinium Macrum laudandum fuisse intellexerunt et Weichertus poet. Lat. vell. p. 92 et Krausius fragm. hist. R. p. 239, qui Licinii nomen ipsius grammaticorum verbis illaturus sunt, cf. Lachmanni ad Lucr. VI 17 annot., Rothium l. l. fr. 23 p. 367 4 nostrorum B

1a auctoritem Hh autoritatem D 5 si] xi D fatientia H 7 tergo .si .sum
 nel tergeo .si .sum G 8 g^v] **go (in) L 9 tingo om. G tingo — rictum

om. D in mg. add. d 10 euphoniae Gg causa Rr 11 tango tactum pango
 pactum G tactum fri*go (n) frictum flugo fictum B "pingo pictum 'fingo fictum

G 12 Excipiuntur BDK 13 cingo cingo cinctum K cinctum D post cinctum
 sqq. — succinctum add. r tinguo r et stingo stinctum om. GLK copo-

sita H 14 succingo succinctum D succingo succinctum GL Ago D 15 serua*it k
 seruant ni f. K 16 omnia Hh 17 alii modis DH alii K 18 "porgo

'pergo G 'pergo et porgo' in litura D et pargo K parrectum (o) L et per-

rectum Hh 19 cogo om. G abictum Dd 20 inpingo inpactum B 21 pos-
 v
 simus Dd existimare B implerisque K 22 perictum H inpictum B

23 diceremus] h d**eremus H diceremus L putentur K putentur GL Luc.
 Phars. V 209 24 lupactae] sic etiam Luc. palimps. Vindob. (v. ann. lit. Vind.

p. 896 P.

p. 497. 96 K.

in 'gor' deponentia mutant eam in 'ctum' et faciunt supinum, ut 'fungor functum'.

In 'ho' desinentia mutant 'ho' in 'xi' et faciunt praeteritum, ut 'veho vexi', 'traho traxi', et secundum supra dictam regulam in 'xi' terminantium praeteritum perfectum [per 'ctum'] proferunt supinum, ut 'vectum', 'tractum'.

In 'lo' finientia praesens per 'lui' exeunt in praeterito, ut 'alo alui', 'colo colui', 'molo molui', 'consulo consului', 'occulo ocului'. Statius in V Thebaidos:

raptum quae sola parentem

Occului.

excipiuntur duplicantia l, quae si a muta incipiant, geminant principalem syllabam, etsi non seruent ubique eandem vocalem, ut 'pello pepuli', 'fallo fefelli', 'tollo tetuli', pro quo nunc in usu frequenti est | 'sustuli'.
35 a 'tulo' quoque, quod veteribus in usu fuit, 'tetuli' dicebatur. in com-
positione tamen non geminant principalem syllabam, ut 'refello refelli', 'compello compuli'. alia quoque eiusdem terminationis o in i convertunt, ut 'vello velli', sed et 'vulsi' dicitur, 'percello' quoque 'perculi' et 'excellu' vel 'excelleo exculi' vel, ut alii, 'excellui', quorum simplex in usu non est. 'psallo' etiam 'psalli' facit praeteritum. Cicero de suppliciis: revellistis atque in profundum abiecistis. Virgilius in bucolico:

Cum canerem reges et proelia, Cynthius aurem
Vellit et admonuit.

Lucanus in IIII:

Castrorum siccas de cespite vulserat herbas.
idem in VI:

percussaque viscera nimbis

Vulsit.

Anz. Bl. XXVI 24) impactae RL cum Voss. A impulsae spscr. schol. in Voss. B et
sic vel impulsae al. codd. Luc. impertae G cessere D. 1 mutant eam Hh.
fuuegor B 3 motant disinentia K 4 traxi. secundum GLK praedictam
G 5 per ctum] rd per inctum R om. DGL in mg. add. K ut om. D 7 Jo
dissinentia K praesens tempus per B 8 colui] cului B ocului Hh Stat.
Theb. V 35 sq. 9 thebaidos D tebaidos GLK 10 rapsam G raptum quae] r
raptumque RBDH parente D parentum LK 11 ocului D 12 quae Hh
si om. G geminant Rr principalem H 13 seruent] r seruant RG 14 quo
add. rb usi R 15 quoque] uero G uerbib. ueteribus H 16 ut om. LK
18 sed conuulsi B percello Rr 20 Cicero de suppliciis] immo de signis: in
Verr. act. II III 11. 26 21 suppliciis] h simplicis H atque] neque Cicero
Verg. ecl. 6, 3 sq. (deficit Med.) 23 reges] siluas BDHGK siluas (l) L
praelia G Cynthius] k cinthius RBGL qui inthius K 24 et m. alt. add. Pal.
amonuit D ammonuit HGL amouit K mouit Rom. 25 Luc. Phars. III 414
in III om. G 26 cespite H 27 Luc. Phars. VI 545 sq. 28 percussaque G
nimbis] membris G cum nonnullis Luc. codd.

p. 896. 97 P.

p. 496. 99 K.

idem in eodem:

Illa genae florem primaevo corpore vulsit.

idem in VIII:

Avulsitque manu telumque affixit arenae.

5 Lucretius ab 'excello excellis' infinitum protulit 'excellere' paenultima 36 correpta:

Omnibus ornatum voluisti excellere rebus;

Cicero vero in I epistularum ad filium: quare effice et elabora, ut excelleas, quod est ab 'excelleo excelles', cuius praeteritum 10 debet 'excellui' esse, ut 'calleo callui', secundum proportionem secundae coniugationis. idem tamen Cicero in Verrinis praecellunt protulit secundum tertiam coniugationem et in I pro || Cornelio: qui eloquentia ceteris antecellit. ex quo debet 'exculi' quoque esse praeteritum perfectum, sicuti 'percello perculi'. Virgilius in V:

15 Perculit et fulva moribundum extendit harena.

Bassus in II lyricorum:

Calliope princeps sapienti psallerat ore.

Supina in 'tum' quidem exeunt, quae nascuntur ab unam I habentibus, ut 'occulo occultum', 'colo cultum', 'consulo consultum'; quae vero 20 duplicant, per 'sum', ut 'fallo falsum', 'pello pulsum', 'vello vulsum', 'excello excelsum', 'percello percultum'. a 'psallo' supinum non legi, ab 'alo' vero tam 'altus' quam 'alitus' dicitur. Cicero pro Plancio: ubi altus est. similiter Sallustius in Iugurthino: et | omnem aetatem Arpini altus; in quibusdam autem codicibus etiam 'alitus'

1 idem om. B Luc. Phars. VI 562 .2 e (ex, a) corpore aliquot codd. Luc. cum Voss. b 3 Luc. Phars. VIII 765 4 manum R telumque] telum quae B piloque Lucanus teloque Luc. Zwiic. affixi R affixit K arenae] sic etiam Luc. Voss. A al. harenae Bd haraenae G haraene K harenis (Voss. B) vel arenis libri Luc. plerique 5 Lucr. I 27 cf. lib. VIII § 96 excellere in mg. K 7 voluisti R 8 Cic. epp. ad filium lib. I fr. v. lib. VIII § 96 I om. R aepistolarum K effice** (re) D 9

praeteritum tempus debet B 10 esse ΠΑΝΟΥΡΟ ut calleo B calui G 11 praecellunt in Ciceronis Verrinis non inveni ac quantum equidem scio huius verbi sola forma praecellens utitur Cicero uerrens G procellunt K percellunt ni f. H percellit h 12 Cic. pro Cornelio or. I fr. 38 p. 45 I Or. cornilio K eloquentia H 13 antecellit] in litura k antec**** K 14 Verg. Aen. V 374 II. r 15 pertulit Med. percutit Rom. moribunda R moriundū L moribundus K arena D 16 Caesius Bassus lyricorum II cf. Weichertum de L. Vario etc. p. 145 Lerschium philolog. I 622 coll. O. Iahnio ad Pexs. sat. 6, 1 p. 211 sqq. prolegg. p. XXVIII sq. Bernhardio in hist. lit. Rom. p. 465 ed. alt. U. G lyricorum D 17 caliope GK sapienti princeps GLK psalleret G 18 exeunt quidem H

una B 19 occluso (t) K 20 duplicant l B duplicant HhK pulsum (e?) in uel exculum uel exculum pulsum corr. B uolo Rr 21 excelo R excelsum Dd excellsum RK non legi Rr 22 ab alto Rr Cic. pro Planc. or. 33, 81 ubi altus aut doctus est cf. ibi ann. Garatonii plantio RHGLK plangio B 23 Sall. Iug. 63, 3 iugurtino H et per omnem aliquot libri Sall. 24 aetatem] pueritiam libri Sall.

alitus etiam nonnulli nostrorum codd. Sall. quodictibus D

p. 897. 96 P.

p. 499 K.

invenitur. a 'tollo' quoque deficit supinum, sed pro eo utimur 'sublatum'. 'volo' quoque anomalum 'volui' facit praeteritum, ex quo nomen participiale nascitur 'vultus', quomodo ex 'colo cultus' et ex 'occulo occultus'.

- VII 37 In 'mo' desinentia, si vocalis longa antecedit, o in 'psi' conversa proferunt praeteritum, ut 'promo prompsi', 'demo dempsi', 'como compsi'. haec autem 'si' in 'tum' convertentia faciunt supina, ut 'sumo sumpsis sumptum', 'promo prompsi promptum', 'demo dempsi demptum', 'como compsi comptum'; alia vero in 'mo' desinentia per 'ui' divisas exeunt in praeterito, ut 'vomo vomui', 'gemo gemui', 'fremo fremui', 'tremo tremui'. excipiuntur 'emo emi' et 'premo pressi'. et in 'ui' quidem terminantium supina fiunt 'ui' in 'itum' conversis correpta paenultima, quomodo in omnibus, quae ex huiusmodi praeteritis nascentia i habent ante 'tum', ut 'vomui vomitum', 'gemui-gemitum', 'fremui fremitum', 'tremui tremitum'. 'emi' vero 'emptum' facit, quod ideo assumpsit p, quia non potest m ante 'tum' sine p inveniri euphoniae causa, ut 'sumptus', 'promptus', 'comptus'. 'pressi' vero secundum in 'si' terminantium regulam i in 'um' convertens facit supinum, ut 'pressi pressum'.

In 'no' o vel g antecedentibus per 'ui' || divisas faciunt praeteritum, ut 'pono posui' et ab eo composita, 'suppono supposui', 'compono composui'. antiqui tamen et 'posivi' protulisse inveniuntur. Plautus in vidularia:

Nunc apud sequestrum vidulum posivimus.

- Apuleius in I Hermagorae: et cibatum, quem iucundum esse nobis animadverterant, eum adposiverunt. 'gigno genui', pro quo 'geno' vetustissimi protulisse inveniuntur - Varro in andabata: sed quod haec loca aliquid genunt -, cuius infinitum passivum Lucretius in III protulit, 'geni':

1 in*****uenitur H deficit GLK 2 uoloque anomalum R uoluit D
 3 participiale Dd 6 ut sumo sumpsis promo DH prompsi RD promsi H 7
 in ptum B. 8 promsi D prosi G proptum R promptum D 11 praemo R ui
 diuisas quidem D 12 supine faciunt Rr in tum DH 13 praeteritas Hh
 14 tum] tu LK ut uomio uomui B genui G 15 adsumpsit B 17 promp-
 tus] rd promptus R promptus D presi Rr Pressi B 18 pressi pressum B 20
 et habeo Rr compono coposui H 21 posivi] r potui R Plaut. vidul. fr. 8
 p. 442 Both. 23 capud R vidulum D vitulum h posuimus RrH 24 Apu-
 leius in I Hermag.: Apul. fr. 7 t. II p. 637 Hild. iucundum] k iocundum BGLK
 25 animaduertent G animaduerturant Dd adposiuere B apposiuerunt rell.
 26 quo add. r uetustissime Rr Varro in andabata] cf. lib. VI § 17. Varr.
 sat. VII fr. 6 p. 95 Oehl. cf. Krahnrum de Varr. ex Marciuni satura supplendo
 retius
 p. 20 28 Lucanus Rr Lucret. III 796 sq. III Krehlius III. libri

p. 898 P.

p. 499. 500 K.

tanto magis infitiandum est,

Totum | posse extra corpus durare genique.

a canendo quoque composita similiter praeteritum in 'ui' divisas
 finiunt: 'succino succinui', 'occino occinui'. quidam autem et 'occano
 5 occanui' protulerunt, ut Sallustius in I historiarum: iussu Me-
 telli cornicines occanuerunt. sed Probus 'occini' quoque existi-
 mat posse dici, cum simplex 'cano cecini' faciat, quomodo a 'cado cecidi:
 incido incidi' et a 'tango tetigi: contingo contigi'. in antecedente 'no'
 in 'psi' conversa facit praeteritum perfectum, ut 'temno tempsi'. alia
 10 omnia per 'vi' coniunctas proferunt praeteritum: 'sino sivi', 'sterno stravi';
 'cerno crevi'. non solum enim τὸ 'κοσμιυλζων κρηνω' sic facit praeteritum,
 sed etiam cum pro 'video' accipitur. Titinius in gemina:

simul ut pueras

Has nocte suspirare crevi,

15 pro 'vidi'. Plautus in cistellaria:

†Cum ego te amavi, mea Antiphila, et mihi amicam
 esse crevi,

similiter pro 'vidi'. 'sperno' quoque 'sprevi' facit et 'lino livi' vel magis
 differentiae causa ad nomen Livi 'levi', quod a 'leo' quoque simplici nasci-
 20 tur, quod in usu non est, ex quo 'deleo delevi'. unde et 'letum' dicitur,
 quod delet vitam. Iuvenalis in III:

Nam quis plura linit victuro dolia musto?

Terentius in heautontimorumenon:

Relevi dolia omnia, omnes serias.

25 vetustissimi tamen etiam 'lini' in praeterito protulisse inveniuntur, ut 39

a infitiandum

1 inficiendum R inficiendum B *Lucr. quadratus* V 140 inficiendum GL et ex
 infitiendum corr. K .i. corrumperendum add. k est om. libri Lucretiani et h. l. et
simili V 140 3 deuisas L 4 finiunt] faciunt GL hoccano hoccanui Rr 5
Sall. hist. I 69 p. 99 Kr. iusu LK inssum B 6 *Probus ni f. Berytius. iunio-*
rem intellegit Osannus Beitrage II p. 211 cf. *ann. ad lib. V § 45* posse existi-
 mat D 7 facit H 8 et attango K 9 in si D temno (p) R tempno BD

Alia uero omnia H 10 sino sini L 11 cereui K TOKOCKINEIZON EKPIRW Rr
 TOKOCKINEI, ZEN KPINW (sic) add. d KOCKINEIZON BHGL KOCKINEITON K KPINO B

12 tinnius G Titinii geminae fr. 16 p. 64 Both. p. 116 *Neuk. fr. X p. 121*
Ribb. 13 simul ut pueras has ego | Nocte suspirare crevi. *G. Hermannus opusc. V*

p. 271 Simul ut pueras has nocte suspirare crevi. 'possis etiam simul ut pueras
 Hac nocte s. c.' *Ribbeckius* 14 Has] sic etiam *Barb. m. alt. hac Barb. m. pr. et non-*
nulli codd. Krehliani nocte has ad *baccheos efficiendos Neukirchius* noctes B

15 *Plaut. cistell. I 1, 1 sq. cistellaria (a) L* 16 Cum ego antehac (ex antid-
 hac corr. *Vet.*) te amavi et mi (mihi *Vet.*) amicam esse crevi, | *Mea Gymnasium Plau-*
tus amau. K antiphila (h-p) R 20 letum D loetum H deletur

in deletu corr. B 21 *Iuv. sat. III 9, 58* 22 victuro H delia Rr 23
Ter. heautontim. III 1, 51 heautontimorumenon G heautontimorumenon D heautonti

morumenon H heatuntimorumenon L eatontimor K 24 relevi G omnia dolia

B omnia om. H series, DdH seras h 25 protulisse K

p. 998 99. P.

p. 500. 501 K.

Varro rerum rusticarum: cum oblinerunt vasa. supina in 'ui' quidem divisas terminantium praeteritum subtracta u et addita 'tum' proferuntur, correpta tamen paenultima, ut 'posui positum', 'genui genitum'. a 'cano' tamen composita primitivi || servant in supino terminationem; 'cantum' enim et 'succentum' dicimus, quamvis in ipso verbo a in i convertuntur ex eo composita, sed in supino iterum i in e transferunt: 'succino succentum', 'occino occentum'; 'lempsi' vero 'temptum' facit, sicut omnia in 'psi' per praeteritum exeuntia. in 'vi' vero syllabam desinentia mutant eam in 'tum' secundum praedictam regulam, ut 'sivi situm', 'stravi stratum', 'crevi cretum', 'sprevi spretum'. ergo 'livi' quoque vel 'lini litum',¹⁰ unde Virgilius in IIII georgicorum:

et paribus lita corpora guttis.

Sallustius in Iugurthino: simul gladium sanguine oblitum
40 ostentans. et sciendum, quod tam 'litum' quam 'situm' et 'itum, quitum, citum, satum' corripunt paenultimas, quod in aliis supinis, quae
15 a praeteritis in 'vi' terminantibus nascuntur, non invenitur, ut 'amavi amatum', 'novi motum', 'nevi netum', 'favi fautum', 'cupivi cupitum', 'munivi munitum'. (Caper: ut 'sino situs', sic 'nequeo nequitus' corripit paenultimam, quod usus ubique approbat. Cicero pro Cornelio: coeptum igitur per eos, qui agi volebant, desitum est per hunc,²⁰ qui decessit. ecce hic manifestissime ostendit orator, a 'desinor' esse 'desitum'; sic ergo et a 'sinor' 'situs'.) quod autem paenultima supra dictorum supinorum corripuntur, poetarum exempla docebunt. Virgilius a 'praetercor' in VIII:

O mihi praeteritos referat si Iuppiter annos.

idem in X ab 'obcor':

Morte obita qualis fama est volitare figuras.

Ovidius in fastis:

1 in Varr. rer. rust. libris hodie haec non reperiuntur, immo se oblerunt uisco legitur III 7, 7. verba hic l. f. ad ephemeridem rusticam s. agrestem pertinent oblinerint LK uassa K 3 tamen correpta R tamen add. d gemui genitum G 4 in sopino seruant G terminationem] l termin***** L 5 succentum Rr succentum ex succentum corr. K conuertant DH 6 sed] r sic R 7 occiagno K teptum D 8 per om. BK add. b nero om. K 9 regulam om. G 10 spraeui spractum BH 11 Verg. georg. IIII 99 georgic DH geor G 12 guttis] d gutis D 13 Sall. Iug. 101, 6 in Iugurthino] om. G in Iugurthino Rr gladium] r gaudium R sanguine om. G 14 ostentans add. r ostentans Dd ostendere Sallustius et sciendum om., Et sciendum tamen in mg. add. K 15 satum citum D corripunt Rr 16 terminantibus] desinentibus L disinentibus GK 18 Caper] ap. Osannum l. l. p. 16 corripuit R 19 quod] r quem ni f. R adprobat B Cic. pro Corn. or. I fr. 35 p. 451 Or. cf. § 55 cornilio GK 20 agi ex § 55 addidi. om. h. l. libri uolebat D 21 manifestissimo LK manifestimo G orator] h arator H adhesinor Rr 22 penultima (sic) add. d 23 supinorum spscr. l Verg. Aen. VIII 560 24 VIII. H 25 refert Pal. iuppiter L 26 Verg. Aen. X 641 cf. lib. VIII § 31 27 quales HLK uolita^{re} Hh 28 Ovid. fast. IIII 583 sq.

p. 899. 900 P.

p. 501. 503 K.

Sol aditus, quam quaeris, ait, ne vana labores,
Nupta Iovis fratri tertia regna tenet.

Terentius in hecyrā:

Nam cum compressa est nata, forma in tenebris nos-
ci non quita est;
5 est enim quaternarius iambicus. Lucanus in VIII:

Hic situs est Magnus. placet hoc, fortuna, sepul-
chrum.

idem in eodem:

10 Illita tela dolis nec Martem comminus usquam.
Virgilius in IIII georgicon, ut praedictum est:
et paribus lita corpora guttis.

a 'cio' composita tam corripientia quam producentia paenultimam inve- 41
niuntur.

15 In 'po' desinens. in antecedente unum invenio 'rumpo', quod sub-
tracta in et o in i conversa facit praeteritum paenultima || producta tam
in simplici quam in compositis ab eo: 'rumpo rūpi', 'abrumpo abrūpi',
'corrumpo corrūpi'. e vero brevem paenultimam habentia mutant o in 'ui'
divisas in praeterito, ut 'strēpo strepui', 'obstrēpo obstrepui'; r vero vel
20 l vel e pro|ductam ante 'po' habentia o in 'si' convertentia faciunt prae-
teritum, ut 'scalpo scalpsi', 'sculpo sculpsi', 'carpo carpsi', 'rēpo repsi',
'serpo serpsi', 'sarpo sarpsi'. Lucanus in III:

Sed per iter longum causa repserē latenti.
supina in 'pi' quidem terminatorum fiunt mutata i in 'tum', ut 'rupi rup-

1 aditum *GLK* quā *Rr* queris *R* 3 *Ter. hecyr.* IIII 1, 57 in hecyrā
om. G haecira *R* haecyra *Dr* echyra *B* chyra *H* echira *LK* 4 cum compressa]
c̄ comp̄sa *G* cu. p̄ssa *Dd* cumpressa *Rr* cum compressa *ex* cum compressa (n?) *corr.*
Bas. nata nata *K* 6 iambus *Rr* *Lucan. Phars.* VIII 793 7 sepulchrum]
r et sic Luc. Voss. A sepulcrum *RGLK cum Voss. B* 9 *Lucan. Phars.* VIII 382
10 Illita *ex* Illata *corr. B* comminus usquam] *sic libri fere omnes § 50 et*
h. l. GLK cum Voss. B et al. codd. Luc. comminus uni *BDH* commin[sum *R* com-
minus unum *r Heidelb.* comminus unquam *d Darmstad. b et § 50 Heidelb.* (comminus
unquam *ut vid. alii codd. Krehliani*) cum parte librorum *Luc.* (unquam *Voss. A*); *et sic f.*
h. l. cod. Theodori 11 *Verg. georg.* IIII 99 georgicorum (*an geōf vel geōg?*)
RK praeditum *Rr* 12 corpor^a *Kk* guttus *H* 13 cio^o *H* cio *Kr* uel a
cito in *mg. k* cito *B* tam corripientia in *mg. add. L* 15 unum inuenio in ante-
cedente *K* subtratā *R* 16 penultima *Rr* ** producta *L* 17 rupi *G*
abrūpi *ex* abrūpi *corr. K* aprūpi *Dd* 19 luero uel r *GLK* 20 *si (p) *D* 21
sulpsi *H* carpo carpsi *h. l. om. K* scarpsi *D* sarpo sarpsi serpo serpsi
repo repsi *GL* repo repsi serpo serpsi carpo carpsi sarpsi *K* 22 sarpo sarpsi]
scarpo scarpsi *Rr* scarpo scarpsi *Dd* scarpo scarpsi *H* AMTBAOTCKAAAEYB scarpo scarpsi
B *Lucan. Phars.* III 458 III. *ex* IIII. *corr. H* IIII. *B* 23 Sed (Et) pariter
v. l. aliquot libr. Luc. seper *Rr* longo *Dd* longum causam in *lit. B* causam
RDGL 24 in ptum *B* ut ruptū *D*

p. 900. 901 P.

p. 502. 503 K.

Cellas servorum converri.

'curro etiam repetita | priori syllaba 'cucurri' facit praeteritum, quod in VIII 43 compositione invenitur apud quosdam auctorum geminationem primae syllabae servans, apud alios autem minime, ut Virgilius in IIII Aeneidos:

Decurrere iugis, alia de parte patentes

Transmittunt cursu campos.

Livius in XXII ab urbe condita: qua cuique proximum fuit, decucurrerunt. idem in XXV: et si ferocius procucurrissent.
10 Cato contra G. Pisonem: video hac tempestate concurrisse omnes adversarios. Terentius in hecyrā:

Vna illarum interea propere praecucurrit.

Caesar ad Virgilium: excucurristi a Neapoli. Plautus in Stichō:

15 Praecucurri, ut nuntiarem nuntium exoptabilem.

Supina eorum, quae in 'vi' syllabam terminant praeteritum, mutatione 'vi' in 'tūm' proferuntur secundum supra dictam regulam: 'trivi tritum', 'quaesivi quaesitum'. 'sevi' vero secundum analogiam 'setum' de-

huc referri posse docent Laberii cacannemon, colax, ephelus, hetaera, necyomantia, scylax cf. etiam gloss. Vat. VI 534 class. auct. ed. Mai: myrmidones dolosi, quam Ribbeckius in ann. ad h. l. attulit. murmurithone R muromonthones B mauromonthones b muro. mounthone D Muromunthone H moro munthone L Darmst. b muromunthone K murmunthone Zwicc. 1 Krehlii Darmst. a Mimo Mutone teste Fleckeiseno suo exemplo Putschiano ascripsit Niebuhrus. Moro mentone, Murrhinone, Μορμυρόδωνι temptavit Ritschelius parerg. 1 p. 197 cf. Bothium l. l. p. 222 sq. 275. Murmurcone coll. thes. nov. Lat. ap. Maium l. l. VIII 362 (ubi Murmurcones edidit Maius, murmurones com. Hildebrandus gloss. Lat. bibl. Paris. p. 214) Ribbeckius, qui olim cogitaverat de Muto Mutuno vel Muro Mutuni vel Murco mutone muro: Mutone cellas a

2 reppetita GL priore BDHGL cucurrit H 4 servans] b servant B

Verg. Aen. IIII 153 sq. 6 Decucurrere Rr Decurre K Ver. patentes Dd patientis Rom. (Ver.?) 8 lenius G Liv. ab u. c. lib. XXII 4, 6 in om. H in — condita om. G ab urbe condita add. d qua cuique] quacunq[ue] K quaque

Put. et Colb. Liv. 9 decucurrunt Rr decucurrerunt K decurrerunt B Liv. ab u. c. lib. XXV 11, 3, ad quem locum haec recte rettulit Sigonius in annot. ad Liv.

l. l. XX. libri ferocius L ferotius D procurrissent Rr decucurrissent L 10 Catonis contra C. Pisonem or. fr.: v. Meyerum l. l. p. 143 gaium B pisso-

nem LK "video "hac Li hoc Dd concurrisse] d concucurrisse DII 11 Ter. hecyr. III 3, 11 in hecyrā om. G ehyra B ehyra LK 12 Vna earum 'codex vetus' Prisciani teste Bentley ad Ter. l. l. illarum forte interea Bas.

procucurrit HK praecurrit L cucurrit B praecurrit Bamb. 13 Caesaris Aug. ad Vergilium ep. fr.: v. Fabricium Imp. Caes. Aug. p. 158 sq. Weichertum Imp. Caes. Aug. scriptor. rell. I epp. fr. 27 p. 159 excucurristi H anea_poli K ad neapolim B neapoli Rr nepoli G Plaut. Stich. II 2, 67 (v. 395) in Stichō

om. G 14 sthico R stico D 15 procucurri K nunciarem Dd exoptabilem etiam Plauti Ambrosianus exoptabilem D exoptabile* (m) H obtabilem vel optabilem libri Plautini ceteri 16 syllaba R 18 qssini qssitum G Saeui BH

p. 901. 902 P.

p. 503. 504 K.

buit facere, sed differentiae causa veteres 'Setum' pro 'Zethum' dicentes hoc 'satum' proferre tradiderunt. et sciendum, quod in nullo alio supino sive participio seu nomine participiali a paenultima corripitur, nisi in supra dicto et aliis tribus, id est 'satus, ratus, datus, status'. 'reor' quoque 'ratus' facit participium, ut puto differentiae causa, quia 'ritus' aliud significat et 'retus' pro 'retitus' dicebant, quomodo 'saucius' pro 'sauciat' et 'lassus' pro 'lassatus' et 'lacerus' pro 'laceratus' et 'potus' pro 'pôtatus'; difficile enim invenis e verbi in a converti per participium sive supinum nisi in supra dictis. in compositione vero a supra dictorum supinorum sive participiorum in i convertitur correptam: 'satus, insitus, ob-
situs'. Virgilius in II georgicon:

mutatamque insita mala

Ferre pirum.

Cicero in frumentaria: ut cum obsitum Leontinum agrum vidisses. 'deserui' vero 'desertum' et 'inserui insertum' et 'exerui exer-
tum' faciunt supina; quae vero duplicant s ante i, mutant 'si' in 'tum' in supino: 'gessi gestum', 'ussi ustum'. duplicantia vero r ante o in praesenti 'ro' in 'sum' convertentia faciunt supinum, ut 'curro cursum', 'verro versum'.

45 In 'so' desinentia o in i convertentia assumunt 'vi' et faciunt praeteritum perfectum: 'laccio laccessivi', 'arcesso arcessivi' - Sallustius in I historiarum: Domitium proconsulem ex citeriore Hispania cum omnibus copiis, quas paraverat, arcessivit. idem in II historiarum: argentum mutuum arcessivit. Cicero pro Roscio: arcessivit aliquem. quem aut quando? ('laccio laccessivi': sic Probus, et videtur mihi melius dicere, participium enim passivum

1 differentiae ^{en} Li veteres om. K Setum pro Zethum] DHGL, et, setum pro in mg. add., K setum pro zetum RB 2 alio infra lin. add. K 3 sive] r se R aut K 4 status datus D status add. k quoque add. k 5 et puto h 6 rec-

tus pro restitus (c) H retitus Rr saucius L 7 lassus pro lassatus GK lassatus L 8 invenies K per add. d 9 a add. r 11 Verg. georg. II 33 sq.

14 Cic. in Verr. act. II III 18, 47: campus Leontinus, cuius antea species haec erat, ut, cum obsitum vidisses, etc. frumentaria ut Cum L leontinum K 15 uero om. G exerui] r exserui D exserui B exuri R 17 duplicantia] . Duplicia

R 19 uero Rr 20 adsumunt B 21 arcesso arcessiui G arcesso arcessiui arcesso arcessiui B Sall. hist. I 71 p. 90 Kr. 22 historiarum] r istor** R

11 domidium Rr domitium H domicium GL domicilium, in mg. uel domitium K 23

quos K arcessiuit G post arcessiuit: idem — arcessiuit om. RG add. r Sall. hist. II 94 p. 190 Kr. 24 mutum LK Cic. pro Rosc. Amer. or. 28, 76 25

aliquem aut quando L Darmst. cum Cic. Par. 1 aliquem at quando vel aliquem aliquando (sic Guelferb.) codd. Cic. ut vid. rell. omnes 26 Probus] Berytius scil. v. O. Iahnium ad Pers. prolegg. p. CXXXIX coll. ann. ad lib. V § 45. ad iuniorum Probus h. l. refert Osannus Beitr. II 211 mihi om. K

p. 902 P.

p. 504. 506 K.

'laccessitus'; Caper tamen 'laccessi' dicit esse, ut 'faccessi', et profert exemplum Lucilii, quo usus est in XIII:

Num vetus ille Cato †laccessisse appellari quod
Consciis non erat ipse sibi?

sed potest 'laccessisse' per syncopam esse prolatum 'vi' syllabae, ut 'cupisse', 'petisse' dicimus pro 'cupivisse' et 'petivisse'.) Sallustius in III historiis: diversa, uti solet rebus perditis, capessivit. idem in VIII: igitur legiones pridie in monte positas accessivit. 'faccesso' vero et 'capesso' et 'viso', quae possumus desiderativa dicere - significat enim 'faccesso' 'desidero facere' et 'capesso' 'desidero capere' et 'viso' 'desidero videre'; frequentativa enim esse non possunt, cum primae coniugationis non sunt -, haec eadem secundum Diomedem et Charisium o in i converte[n]tia faciunt praeteritum perfectum: 'faccesso facessi', 'capesso capessi', 'viso visi'; similiter 'quaeso quaesi'; Probus tamen 'quaesivi' dicit, et melius, quamvis primitivum quoque eius, id est 'quaero', 'quaesivi' facit praeteritum. sed Sallustius in I historia: Curionem quaesit, uti adolescentior et a populi suffragiis integer aetati concederet Mamerci. Cicero in divinatione: ipse profecto metuere incipies, ne innocenti periculum faccesseris; invenitur tamen in quibusdam codicibus 'faccessieris'. 'pinso pinsui' facit praeteritum, quod Probus usu Pomponii comprobatur: neque malis molui neque palatis pinsui.

1 Caper] v. Osannum de Capro p. 16 lacesi Rr 2 Luc. sat. XIII 7 Dous. Gerl. 3 Nam G Num vetus ille Catoni' laccessisse Apulus iram | Consciis non erat ipse sibi? Lachmannus ad Lucret. III 1034; rell. coniecturas a vv. dd. hunc ad l. temptatas, Sardos venales, enumerat H. A. Kochius exercit. crit. in priscos poetas Rom. p. 16 sq., quem ipsum olim a se excogitata prae Lachmannianis spernere compertum habeo. ego, de certa emendatione desperans, id tantum addo, eam, ut mihi quidem videtur, proficisci debere a Catonis oratione, si se Caetius tribunus plebis appellasset, ut fere miretur Lucilius, Caetium eam ob rem a Catone accusatum fuisse, quod is ipse se accusari ab illo ignoraret Cato om. K laccessisse] b lacississe B 6 et om. BG Sall. hist. III 76 p. 270 Kr. cf. Non. p. 116, 20 in III. historiis om. G 7 ut b capessivit] sic etiam Nonius laccessiuit GLK 8 Sall. hist. VIII 43 p. 341 Kr. accersiuit B 9 uero spscr. K uisso G uisao (s) D 10 facesso desiderio G capesso ex lacesso ni f. corr. L desidero capere et uiso add. d 12 diomedem GL diomedem BDH diomidem K Diomedes p. 367 P., ubi tantum capesso et uiso laudantur, non facesso 13 charissium L chasium K Charisius p. 218 P. 146 L. conuertenti Bb 14 Prob. inst. gramm. p. 1487 P. 142 L.; ni hic quoque Berytius intellegendus est 15 melius sunt quamuis r 16 sed om. D eras. in K Sall. hist. I fr. 55 p. 80 Kr. II. L 17 quesiuit] G quesiuit RBHLK quesiuit D adolescentior DHGL adolescentior K 18 integer (r) H integer aetati] integritati GL intigrati K concideret B Cic. in Q. Caetium divin. 14, 45 19 ipso RGLK post faccesseris: inuenitur — faccessieris in mg. add. K 20 Inueniatur (un) L faccessieris] sic ex nostris codd. Cic. Lag. 29 faccesseris. H fa- uel s cesseris. KΠΟΥΡΑΝΙΚΟΣ. Pinso B pinsui GL 21 Probus: cf. p. 534, 26 pomponi K Pomponii atell. inc. (pistoris? Munkius l. l.) fr. 5 p. 123 Both. p. 161 Munk. inc. VI p. 214. XIII Ribb. cf. Diom. p. 370 P. thes. nov. Lat. in Maii auct. class. VIII 416 22 malis] Ribbeckius molis RBDH et ex moles corr. K moles GL moilui K palatis] palatis ex palat**** effecit R vel r pallathis K pilis p pilatim

p. 904 P.

p. 507. 508 K.

In 'xo' duo inveniuntur o in 'ui' convertentia in praeterito: 'texo texui' et 'nexo nexis' vel 'nexas nexui'. Ovidius in VII metamorphoseon:

Luna quater plenum tenuata retexuit orbem.

Cicero in II de oratore: sic omnia, quae fiunt quaeque aguntur, lenioribus principiis natura ipsa retexuit. Virgilius in V:

Nexantem nodis seque in sua membra plicantem.

idem in eodem:

Et paribus palmas amborum innexuit armis. 10

Livius:

Nexabant multa inter se flexu nodorum

Dubio.

Accius in Deiphobo:

Nos continuo ferrum eripimus, omnibus manicas neximus. 15

supina alterum per 'tum', alterum per 'xum' finiunt: 'textum', 'nexum'. unde Virgilius in VIII:

et clipei non enarrabile textum.

idem in V:

Qui primus nodos et vincula linea rupit,

Quis innexa pedem malo pendebat ab alto. 20

DE PRAETERITO PERFECTO QVARTAE CONIVGATIONIS.

VIII 49 Quartae coniugationis verba omnia activa vel neutralia in 'io' desinunt, exceptis 'eo' et 'queo' et 'veneo' et ex eis compositis. 25

In 'cio' igitur desinentia duarum excedentia numerum syllabarum simplicia n antecedente 'cio' in 'xi' conversa faciunt praeteritum perfectum, ut 'vincio vixi', 'sancio sauxi' - vetustissimi tamen etiam 'sancivi' vel 'sancii' proferebant. Pomponius Secundus ad Thra|seam: sancierat ius utile civitati -; sin autem n non habuerint, 'cio' in 'si' mu- 30

1 inveniuntur verba o G 2 nexas K Ovid. metamorph. VII 531
 III. K 4 quater L 5 Cic. de or. II 78, 317 omnium v. l. codd. Cic.
 finiunt II sicut GL 6 lenioribus v. l. codd. Cic. rexuit Rr praetextuit
 Cicero Verg. Aen. V 279 cf. lib. VIII § 33 8 membra D plicantem] r
 placentem R 9 Verg. Aen. V 425 cf. § 47 10 palmis G innexit Hh
 11 Liv. Andr. Odiss. fr. v. lib. VIII § 33 12 Nexabat G Nexabant lib. VIII l. l.
 nodorum D 14 actius Rr Achius DK Att. Deiphob. fr. cf. lib. VIII § 33
 in Deiphobo om. G deiphobo k 17 textum] texum G 18 Verg. Aen.
 VIII 625 19 clipei K enarra_bile K inenarrabile L 20 Verg. Aen. V 510 sq.
 Non valuit; nodos etc. 21 primos D 22 inexa B 24 Quartae coniugationis
 om. GL post neutralia collocat K 25 veneo ex eis D 26 syllabarum B 28 sanc-
 cio (c) H ^{po} sancienti vel sancii etiam H 29 Pomponius Rr thra|seā (n) B tra-
 seam D sancierat K 30 utile] utile* H uti legi RBGLK habuerunt D

p. 904. 905 P.

p. 508. 509 K.

tata faciunt praeteritum, ut 'sarcio sarsi', 'farcio farsi', 'raucio rausi', 'fulcio fulsi', quod et Probo placet, quamvis alii differentiae causa 'fulxi' posuerunt. Cicero in I de oratore: at Aesopum, si paulum inrauserit, explodi. in eodem: peranguste refersit in oratione sua. idem pro Cornelio libro II: qui eis rebus urbem Italiamque referserunt. idem in II Tusculanarum: ex quibus verbis etiam omnia referserunt.

Alia vero omnia supra dictae coniugationis verba secundae personae praesentis abiecta finali s et addita 'vi' faciunt praeteritum perfectum, quod tamen etiam subtracta u consonante et corre|pta paenultima i licet proferre, ut 'scio scis scivi' vel 'scii' et ab eo composita: 'ascio ascivi' vel 'ascii'. similiter 'cio cis', quod et 'cieo cies' dicitur, 'civi' vel 'cii'. et 50 ab eo composita, 'concio concis concivi' vel 'conci', 'audio audiivi' vel 'audi', 'mollio mollivi' vel 'mollii', 'munio munivi' vel 'muni', 'saevio saevivi' vel 'saevii', 'eo ivi' vel 'ii', 'quco quivi' vel 'quii', 'veneo venivi' vel 'veni' - Solinus in collectaneis: Tatius in arce, ubi nunc aedis est Iunonis Monetae, qui anno quinto quam ingressus urbem fuerat a Laurentibus interemptus est, septima et vicentima Olympiade hominem exivit. Sallustius in Catilinario: 20 sed neque pretio neque gratia impelli quivit. idem in I historiarum: neque se recipere aut instruere proelio quivere, 'suffio suffivi' vel 'suffii', quod quamvis a neutropassivo componatur, tamen, quia significationem mutavit, mutavit etiam declinationem. unde Virgilius in IIII georgicon:

I ut om. L ^c sartio Rr ^c rautio Rr 2 Probo] *Berytio haec tribuenda videntur. cf. ann. ad lib. V § 45. aliter Osannus Beitr. II 211 sq.* fulxij h fluxi RDH pos-

uerunt D 3 Cic. de or. I 61, 259 II. k ad GLK palum irrauerit G

irraserit H irrauserit Cic. Pal. 8 irrauxerit cod. Victorii irraucuerit, irracuerit, iracuere etc. libri Cic. vell. irrauserit est in oratione sua. Idem pro cornilio lib. II. explodi in eodem peranguste refersit in oratione sua. idem pro cornilio lib. II. qui

cis K 4 in eodem — referserunt add. r Cic. de or. I 35, 163 refer. sit H

5 Cic. pro Corn. or. lib. II fr. 8 p. 453 Or. cf. Cic. or. 70, 232 qui rebus his urbem Italiamque omnem referserunt Cic. l. l. 6 Cic. Tuscul. disput. II 2, 6: ex quo libris omnia referserunt 9 s add. r quod] quem G. Quae BDH q̄ LK

10 liquet GK et in licet corr. L 11 post et ab eo composita sq. usque ad eadem verba om. R add. r adscio adscivi uel adscii B 13 concio concis om. H 14 molio R saevio — veni] add. r saeui R 16 Solinus in collectaneis: v. lib. I

§ 28 in collectaneis uel polyhistore lib. I l. l. status BDHGLK caedis B

aedis d ean libris lib. I l. l. 17 quam spscr. K ingus K 18 interemptus Rr

nicesima RBDHLLK 19 olimpiade BDGL holimpiade L Sall. Catil. 49, 1: neque precibus neque gratia neque pretio Ciceronem impellere potuerunt (aliquot Sall. libri om. verba neque precibus, alii neque gratia, alii denique neque pretio, in aliis horum verborum ordo varie est permutatus) catilenario GK catilinario BH 20 pretio B

1 impello D impelli RGLK Sall. hist. I 97 p. 116 Kr. hidem R 21 proelia

Rr praelio GL 22 sufficio D sufficio R suffi G 23 unde] r Vt R Verg. georg. IIII 241 cf. lib. IIII § 17

At suffire thymo cerasque recidere inanes
 'suffire' dixit secundum rectam rationis declinationem, cum simplex eius 'fieri'
 est. excipiuntur 'haurio hausi' - invenitur tamen etiam 'haurivi' vel 'hau-
 rii'. Varro in XXIII ad Ciceronem: cum indidem haurierint -,
 'saepio saepsi', 'sentio sensi', 'venio veni', 'aperio aperui' - quod videtur
 a 'pario' compositum, quod vetustissimi non solum secundum tertiam, sed
 etiam secundum quartam conjugationem declinabant, unde Ennius:

Ova parere solet genus pinnis condecoratum.

51 igitur ex eo composita, si principalem syllabam puram. nec ex integra
 praepositione habuerint, 'io' in 'ui' convertunt in praeterito, ut 'aperio
 aperui', 'cooperio. cooperui'; 'reperio' vero duplicavit p in praeterito,
 quippe deminuto una syllaba, 'reperio repperi'. simile est praeteritum a
 'comperio' 'comperi'. sunt alia ex hoc ipso composita deponentia: 'expe-
 rior', 'opperior', quorum participia 'expertus' et 'oppertus' ostendunt a
 'pario' esse composita, cuius participium 'partus' est -, 'salio salivi' vel
 'salii' et 'salui'. Virgilius in bucolico:

Dulcis aquae saliente sitim restingere rivo;

idem praeteritum in II georgicon:

Mollibus in || pratis unctos saliere per utres.

in quibusdam tamen invenitur codicibus etiam 'saluere' scriptum. idem
 in XI:

portisque ab equo regina sub ipsis

Desiluit.

idem in V:

Haud mora, prosiluere omnes, ferit aurea clamor
 Sidera. 25

1 At] ã. (i. e. aut) G sufficere K thimo RBDIIGLK timo r coc-
 rasque GK cerasque L recedere K inanes H 3 [uel haurii *apscr.* K
 haurii R aurii D 4 Varron. de ling. Lat. ad Ciceronem lib. XXIII fr.: Varr.
 opp. 1 188 ed. Bip. de ling. Lat. p. 596 Sggl. 267 Muell. XXIII. GL
 haurierunt Rr haurierunt (sic) L 5 saepio RBDGLK saepi H sepsi BDGLK
 apperio Rr 7 conjugationem H declinabant R Enni ann. fr. v. lib.
 VIII § 33 8 pennis GLK 9 nec habuerint ex integra praepositione G
 ex integra praepositione, in mg. sine oppssione consonantium K 10 habuerint
 ex habuerunt corr. D convertunt] b conuertant B 11 duplicavit uero H 12
 deminuta BLH deminuta G diminuta R dempta K repperio L simile] r simi-
 liter R 13 compiri L 14 opperior] d operior DGLK expertus Rr opertus
 BGLK 15 pario] k pario K 16 et] uel K Verg. ecl. 5, 47 cf. lib. VII § 52
 17 aquae] r aequae R restingere G restringere HL cum nonnullis codd. Verg.
 dett. 18 Idē r ldest R Verg. georg. II 384 19 unctos ex unctor corr. H
 iunctos Rr saliere] sic etiam Verg. Med. e corr. saluere Med. m. pr. Rom. 20
 etiam] r autem R saluere H Verg. Aen. XI 490 sq. 22 partisque K
 ab hequo K habetrio G 23 desiluit L desiliuit D disiluit G 24 Verg. Aen. V
 versus 140 sq. Haud mora, prosiluere suis, ferit aethera clamor | Nauticus contaminati
 cum Aen. XI 832 sq. ferit aurea clamor | Sidera 25 haud BHGLrd

p. 906 P.

p. 510 K.

Lucanus in III:

Insiluit solo nociturus pondere puppim.

Stattus tamen in VIII Thebaidos:

excussi salierunt cuspide dentes.

5 in eodem:

Insiliere vadis magnoque fragore solutus

Agger.

Ovidius in XI metamorphoseon:

Cum saepe adsiluit defensae moenibus urbis.

10 idem in III fastorum:

Per flammam saluisse pecus, saluisse colonos.

Quadrigarius in VI annali: Artorius Taureae dextrum ume-
rum sauciat atque ita resiliit. 'cambio', ἀμείβω, ponit Chari- 52
sius et eius praeteritum 'campsi', quod ἀπὸ τοῦ 'κάμπω ἔκαμψα' Graeco
15 esse videtur, unde et 'campso campsas' solebant vetustissimi dicere. En-
nius in X:

Leucatam campsant.

'aio', cuius declinatio in usu frequenti non est, quartae coniugationis esse
ostenditur ab imperativo in i terminante. sic enim Probus de dubio
20 perfecto tractans ostendit Naevium protulisse:

An nata est sponsa praegnas? vel ai vel nega.

Accius in Ione:

1 *Luc. Phars.* III 626 *Ul. K* 2 puppim (pupim *DK*) etiam *lib. XVIII § 236 puppi*
Luc. Remens. puppem alii 3 *Stat. Theb.* VIII 132 in VIII *B* in VIII *The-*
baidos om. G thebeidos *H* tebaidos *K* 4 Excusi *Rr* expulsi *Stattus* 5
Stat. Theb. VIII 230 sq. 6 insiluire *edd. Statii et sic certe Cass.* magnoque
fragore etiam 'antiquissimi optimique libri' Stat. teste Barthio magno stridore al.
7 ager *G* ager *K* 8 *Ovid. metamorph.* XI 526 in XI metamorphoseon *om. G*
9 assiluit *GLr* adsiliit *h* insiluit *K* assiliit, adsaluit *vv. ll. ap. Ovidium* 10
Ovid. fast. III 805 fastorum *om. G* 11 flammam *cod. Ovid. Guelferb.* flammam
libri Ovidiani fere omnes saluisse] sic etiam utrubique 'meliores' *Ovidii codd. cum*
Petaviano 1, siluisque *Ilfeld.* saluisse *libri Ovidiani plerique* colonos *B Ovidius*
colones DHL calones RGKdl 12 *Q. Claudii Quadrigarii ann. lib. VI fr. p. 257 Kr.*
fr. 30 p. 345 Roth. taurea *R* taurea *D* taurae *GLK* humerum *BDHL* 13
saucia GK sacucia L resiliit *ex corr. h* ἀμείβω] *add. d* ἀμείβω *R* ἀμείβω *G*
carisius RGK carissius L Charisius *p. 219 P. 147 L.* cambio, cambis,
campsi (sic cod. Neap.), h. e. muto, p. 233 P. 155 L. cambio campsi 14 ἀπὸ —
ἐκαμψα] *om. D* *add. d* ἀπὸ *R* τῶν *R* τοῖ *G* κάμπω (π ex i ut *vid. corr.*)
Rr κάμπω *D* κάμπω (sic) *H* κάμπω *GL* κάμπω *K* ἐκαμψω *agræco B* ἀ *græco*
HGL 15 campso *RH* campsas *H* *Enn. ann. X 36 E. S. II p. 50. LXVIII Vahl.*

17 Leucatam *Vahlenius* Leucatan *RrHhD* leocaten *GLK* leucatem *B* campsant
DH 18 'non est' frequenti *G* 19 Probus] *Berytius ut videtur cf. ann. ad lib.*
V § 45. ad iuniorum coll. inst. gramm. p. 1482 P. 138 L. referre. studet Osannus
Beitr. II 212 sq. 20 Naevium] *v. § 1* neuium *RBDGL* 21 an *corr. ex ai ni f.*
K praegnas *D* pragnans *Rr* prignans *GLK* nega] *d* gena *D* 22 *Attii*
Ion. fr. 1 p. 211 Both. III p. 158 Ribb. Ione] *R (H?)* ioc *BDLr* et *ex corr. h*
ioe K *oe G*

quibusnam

Te aibant ortum locis,

pro 'aiebant', quod in hac coniugatione fieri solet. et est notandum in hoc verbo, quod pares habent syllabas tres personae, 'āio āis āit', quod in alio huius coniugationis verbo non invenis, et quod paenultima primae solius personae producit, quae sola i habet loco consonantis; unde tertia quoque pluralis, quae solet a prima fieri, similiter i consonantem habens producit paenultimam; quod autem in aliis corripitur, ostendit usus. Virgilius in I Aeneidos:

Sic āit et dicto citius tumida aequora placat.

[et Naevius:

An nata est sponsa praegnans? vel āi vel nega; nam nisi corripatur a, iambus stare non potest.] invenimus tamen tertiam personam praeteriti 'ait', quasi a prima 'ai aisti ait', quae in usu non sunt, unde neque perfecti neque plusquamperfecti nec futuri subiunctivi in hoc verbo declinatio invenitur. potest igitur etiam 'ait' praesens pro praeterito accipi.

53 Supina in 'xi' quidem terminantium secundum supra dictam regulam in || 'ctum' exeunt: 'vinxi vinctum' et 'sanxi sanctum', 'sancivi' vero 'sancitum', unde Lucretius:

Quod porro nequeas, sancitum quandoquidem extat.

In 'si' vero praeteritum finientia l vel r antecedentibus mutant eam in 'tum' in hac coniugatione et faciunt supinum, ut 'farsi fartum', 'fulsi fultum', 'sarsi sartum', unde et 'sartores' et 'fartores', et ex his composita 'confercio confertum', 'refercio refertum' - Cicero in II Tusculanarum:

Tum iecore opimo farta et satiata -;

alia vero in 'si' desinentia supra dictam regulam servant, id est generalem in 'si' desinentium: 'sensi sensum', 'rausi rausum', unde Lucilius in XVIIIII:

Rausuro tragicus qui carmina perdit Oreste.

2 aibat ⁿ K ortum aibant *Bothius* ortam *Ribbeckius* 3 pro age-
bant *D* pro aiebat ⁿ K notandum est *K* 4 haben ^t *Rr* habet *B* 5 inuenies
GLK 7 pluralis aiunt quae *D* i ex u ni f. corr. *K* "habens 'consonan-
tem *G* 8 *Verg. Aen.* I 142 10 dicta *R* 11 Naevius] v. supra p. 541, 20 neuius
RD ennius *BHGLK* 12 praegnans *RB* prignans *GLK* 13 a, iambus] .ai. ambus
Dd tamen etiam tertiam *K* 14 sunt] est *GLK* 15 neque praeteriti perfecti *G*
plusquamperfecti nec *om.* *G* 16 praesens in *mg.* *add.* *K* pro *add.* *bd* 18
unxi unctum *H* et *om.* *GLK* del. r sanxi *K* sancitum *D* post san-
citur: unde — sancitum *add.* r 19 Lucretius *H* *Lucret.* I 588 20 Quid *Lu-*
cretius nequas *B* nequeant *Lucretius* sanctum *L* extat] ex corr. extat *B*
exstat *II* 21 eam] ea *H* 22 supinum in *mg.* *add.* *K* 23 unde sartores *GLK*
is *R* eis *D* 24 confertio *Rr* confertio *D* confertum refercio *add.* r refer-
tio *DH* *Cic. Tusc.* II 10, 24 in conversione *Promethi soluti Aeschlyi* secunda
Rr 25 Tunc *GLK* optimo *RBHGLK* satiata] r sartiata *R* saciata *D* sati-
tiata *G* satiaio *L* 26 servant regulam *GLK* 27 *Lucil. sat.* XVIIIII 8 *Dous.*
9 *Gerl.* in XVIIIII *om.* *G* 28 rausero *K* rausero *B* traicus *H* perdito
resto *B* oreste] r orestae *RHGL*

p. 907. 908 P.

p. 511. 12 K.

'haurio hausi haustum' differentiae causa assumpsit t, quamvis et aspiratione differat; 'saepsi' vero 'saeptum' secundum proportionem in supra dictis expositam facit. 'veni ventum' et 'aperui apertum' faciunt, sicut 'pario partum' et omnia ex eis composita: 'advenio adventum', 'convenio conventum', 'comperio compertum', 'experior expertum'. alia vero omnia, 54 quae tam in 'vi' quam in 'ii' terminant | praeteritum perfectum, in 'itum' faciunt supinum paenultima producta tam in hac quam in aliis coniugationibus, ut 'audivi' vel 'audii auditum', 'munivi' vel 'munii munitum', 'scivi' vel 'scii scitum', 'arcessivi' vel 'arcessii arcessitum', 'cupivi' vel 10 'eupii cupitum'. excipiuntur in 'eo' desinentia et disyllaba aliarum coniugationum, quae paenultimam supini corripunt, ut 'eo ivi' vel 'ii itum', 'adeo adivi' vel 'adii aditum', 'praeterco praeterivi' vel 'praeterii praeteritum', 'queo quivi' vel 'quii quitum', 'sino sivi' vel 'sii situm', 'lino livi' vel 'lii', quod in rarissimo usu est, 'litum'. 'cieo' quoque 'civi' vel 'cii 15 citum' corripit paenultimam, quando vero a 'cio cis' quartae coniugationis est, producit eam. 'pono' quoque, quod antiquè 'posivi', in frequenti autem usu 'posui' facit praeteritum, corripit paenultimam in supino 'positum'. 'veneo' quoque secundum analogiam 'venitum' debet facere supinum, pro quo magis 'venum' in usu est.

20 Et supra dicta omnia auctoritate veterum comprobantur, sicut iam superius ostendimus, rursusque referamus || in memoriam. Virgilius in VIII:

O mihi praeteritos referat si Iuppiter annos.

idem in VIII:

25 Amphitryoniades armenta abitumque pararet.

idem in V:

Hos aditus iamque hos aditus omnemque pererrat.

idem in X:

Morte obita qualis fama est volitare figuras.

1 adsumpsit B 2 sepsi BDGLK septum RBDGLK 3 aperui] r aperio R 4 ex his K 5 comperio comperio K et experior D 6 quam] tam, in mg. vel quam G

8 munui vel muniui* (ex munitum *ni. f. corr.*) munitum Rr 9 sivi H vel arcessii om. D arcessitum arcessiui vel accersii accersitum cupiui B 11 ivi vel ii] r ii vel i R 12 adii vel adiui r additum Rr 13 quaeo H quæo D sieni (n) L 14 lii litum quod BGLK quoque

15 cis** II 16 antiqui B posivi] bh possiui BH 18 Veneo secundum Rr

19 usu* H 20 veterum auctoritate B uerum Rr 21 . Rursusque referamus B Verg. Aen. VIII 560 22 VII. K 23 Iuppiter] r iupiter RDL 24 Verg. Aen. VIII 214 VIII] eodem B VII. G 25 amphitryoniades B amphitryonides G

amphitryoniades K amphitryoniades H amphitryonia desarmenta (i) L habitumque RrD habitumque B cum Rom. bitumque Pal. parare B parabat Med. pararent Rom. 26 idem om. D Verg. Aen. V 411 Nunc hos nunc illos (nunc illos nunc hos Rom.) aditus omnemque pererrat (pererrat Rom.) et sic h. versus h. l. laudatus totidem verbis legitur Aen. XI 706 27 aditus] rd additus R auditus D iam que R ianque G iamque hos aditus in mg. add. K aditus (u) D 28 Verg. Aen. X 641 cf. lib. VIII § 31

Ovidius in III fastorum:

Sol aditus, quam quaeris, ait, ne vana labores,
Nupta Iovis fratri tertia regna tenet.

idem in heroidibus:

Tempore quo nobis inita est Cerealis Eleusin. 5

Terentius in hecyrā:

Nam cum compressa est gnata, forma in tenebris nosci
non quita est.

Iuvenalis in III:

nam coitus iam longa oblivio vel, si
Coneris, iacet exiguus cum ramice nervus. 10

55 antepaenultima quoque in futuri temporis participio idem comprobatur. Virgilius in II:

Si periturus abis, et nos rape in omnia tecum.

Lucanus in V:

tum lurida pallens 15

Ora tulit vultu sub nubem tristis ituro.

'cico citus' correpta paenultima, ut diximus, facit. Statius in III Thebaidos: |

Atque hic ingenti Capaneus Mavortis amore 20
Excitus et longam pridem indignantia pacem
Corda tumens;

a 'cio' vero 'citus' paenultima producta, ut Virgilius in III Aeneidos:

At genus e silvis Cyclopum et montibus altis
Excitum ruit ad portus et litora complet. 25

'sinor situs' et 'desinor desitus' paenultima correpta Cicero pro Cor-

1 Ovid. fast. III 583 sq. ^{II} .VII. Rr XVII. G VII. HLK 2 sal D aditum GLK
quem K ne in litura h 4 Ovid. heroid. 4, 67 eroidibus GL erodibus K 5 uobis v.
l. codd. Ovid. inita] uisa vel noti codd. nonnulli Ovid. coerealis leusin Kk cácrealis leu-
siu GL Eleusis libri Ovidiani tantum non omnes 6 Ter. hecyr. III 1, 57 in hecyrā
om. G haecyra R haecira D echira LK echyra B 7 cū. p̄ssa Rr compressa
DHGLK nata § 40 cum Bemb. Bas. a forma K 8 quita. Iuvenalis GL 9
Iuv. sat. III 10, 204 sq. 10 coituitus K sic honeris Rr sic oneris B 11
coneris] conuersi Pith. conetur codd. aliquot dett. Iuv. 12 participio corripitur.
Idem h idem] r Idem B id est R Verg. Aen. II 675 13 in II. in mg. add.
K 14 ab his D no^s H 15 Luc. Phars. V 549 sq. 16 tum om. GLK
17 nubes libri nonnulli Luc. itero Rr itura cod. Luc. Tigur. 18 Stat. Theb.
III 598 sqq. in III Thebaidos om. G III. LK tebaidos K 20 hic spscr.
K 21 p***dem K 23 ut om. D Verg. Aen. III 675 sq. .VI. K III. B
24 e] in G syluis Rr cyclopum GK et] e Med., ubi hic versus in marg.
add. est et Pal. 25 at Med. littora D littora H c̄plet D complet RGLK
complet B Med. 26 correpta spscr. K Cic. pro Cornelio or. I fr. v. § 40
cornilio K

p. 908. 909 P.

p. 513 K.

nelio in I: coeptum igitur per eos qui agi volebant, desitum est per hunc qui decessit. idem in I rhetoricon: et si non ab eo, quod in proximo desitum erit, deinceps incipietur. inde etiam 'situs' dicitur pro 'neglegentia'. Virgilius in VII:

5 Sed te victa situ verique effeta senectus.
idem in II georgicon:

mutatamque insita mala

Ferre pirum,

et in IIII eorundem:

10 et paribus lita corpora guttis.

ideo autem diximus disyllaba in 'vi' desinentia secundae vel tertiae coniugationis in supinis vel participiis praeteriti corripere paenultimam, quia, sive disyllaba sint quartae, producunt, ut 'scio scitus', sive ultra duas syllabas alterius quoque coniugationis [producitur]: 'arcessivi arcessitus', 'cupivi cupitus', nisi sint a disyllabis composita, ut 'insitus', 'incitus', 'illitus'. Lucanus in VIII:

Illita tela dolis nec Martem comminus usquam
Ausa pati virtus.

Virgilius in XII:

20 quãtit ungu||la cursu
Incita nec domini memorum proculcat equorum.

similiter 'impositus, propositus'. Iuvenalis in I:

Si te propositi nondum pudet atque eadem est mens.

Virgilius in III:

25 Inpositis auro dapibus.

praeterea notandum, quod 'sepelio sepelivi' vel 'sepelii' 'sepultum' in fre-

1 ceptum *HG* 2 *Cic. de invent.* I 20, 28 rethoricon *HGLK* non habeo *B*
3 eo quod in proxime *Cic. Virceburg.* eo quo in proximo *in ras.* et *ex corr. Paris.*
eo in quo proxime *Ciceronis codd. plerique (deficit Leid.)* 4 *Verg. Aen.* VII 440

5 effeta] *k* effeta *G* effecta *BL* affecta *K* effata (*prius a eras. vel in ras.*) *Rom.*

6 *Verg. georg.* II 33 sq. 7 mutatamque *Dd* ^{ta} *na* *D* 8 fere *Kk* ^r *pirum.*
Idem georgicon .IIII. eorundem. et *B* 9 et add. *r* *Verg. georg.* IIII 99 10
lita* *K* 13 sint disyllaba *K* 14 arcessitus accersivi accersitus cupivi *B*

cupi *Rr* 15 cūposita *D* incitus] *d* om. *RDH* incitus, in *mg.* illicitus *γ, G*
uel incitus
illicitus *L* inquitus *K* illitus incitus *B* 16 *Luc. Phars.* VIII 382 cf. § 40 in

VIII om. *G* VIII. *B* 18 ausapientia *Rr* 19 *Verg. Aen.* XII 533 sq. crebro
super (*sic Med. m. alt.*, crebros notant *m. pr.*) ungu^a pulsu (cursu *Verg. Goth.* 2)
Incita etc., qui l. hic contaminatus est cum parte altera v. *Aen.* XI 875 cursu quatit
ungula campum XII] om. *BHG* VIII. *hq* (cf. *Verg. Aen.* VIII 596 Quadrupedante
putrem sonitu quatit ungu^a campum) VII. *K* 21 ad v. 534 cf. *lib.* VII § 78

memorum add. *r* proculat *Rr* proculquat *K* equorum *D* 22 propositus add. *b*

Iuv. sat. I 5, 1 in I om. *G* 23 propositē *H* prositi *K* adque eandem
schol. Iuv. 24 *Verg. Aen.* III 355 tertio I IIII. libri 25 Impositis *RBHGLK*

p. 909. 10 P.

p. 513. 14 K.

quentiore usu est supinum, antiquissimi etiam 'sepelitur' dicebant; unde Cato in *Thermum*: mortuus est, sepelitus est. 'salio' quoque 'salivi' vel 'salii saltum' facit, unde Virgilius in VI:

Cum fatalis equus saltu super ardua venit
Pergama.

idem in XI:

At medias inter caedes exultat Amazon;
solent enim frequentativa plerumque a supinis vel participiis praeteritis nasci.
57 'sallio sallitur' facit, 'sallo salsum', quomodo 'vello vulsum'. Sisenna: sic in eam paludem multi piscium salliendorum causa a navibus semionustis comitant, a 'sallio' 'sallendorum' dixit, non 'sallendorum'. Sallustius vero in III historiarum: parte consumpta reliqua cadaverum ad diurnitatem usus sallent, 'sallent' dixit a 'sallo', non a 'sallio'. similiter Lucilius in VIII:

Sallere muraenas, mercem in || frigidaria ferre.
inde etiam participia futuri 'salliturus' et 'salsurus'. Novius:
salliturus istaec est, mittam salem.

Mummius:

istaec sum multo sale

Salsurus.

sed et praeteriti participium 'sallitus' et 'salsus'. Cornelius Severus

1 usu est *add. d*. Supinum antiquissimi *B* 2 *Caton. in Thermum or. fr.:*
cf. lib. VIII § 12 Meyerum l. l. p. 73 termum *D* thermo *B* est *om. B*
sepelitus *L* quoque *om. G* 3 *Verg. Aen. VI 515 sq.* VI] sic *ni f. R ante corr.*
et *H*, ubi tamen numerus non satis dilucide apparet, ut etiam III legi possit III. *Br*
VII. *G VIII. D* 4 equus *D* ecus *Med. equus Rom.* saltus *Pal.* 6 *Verg.*
Aen. XI 648 7 ad *D* intercedes *K* caedae *H* exulter *Dd* exul-
tata mazon *B* 8 frequentiva *K* 9 salitum *Rr* sallum *D* faci *B*
salsum] *b* salum (?) *B* salsum (1) *K* *L. Cornelii Sisennae hist. lib. inc. fr.*
p. 316 Kr. fr. 12 p. 376 Roth. sisenna * sic in (.) *R* sisenna sic; in *r* 10 eam]
eadem *G* eadem *H* puludem *K* salliendorum *Rr* sallendorum *G* sallendorum *H*
sallendorum *l* 11 semionusti *coni. Rothius* comeant *K* salio *L* saliendo-
rum *Rr* sallendorum *L* 12 salendorum *L* *Sall. hist. III 7 p. 206 Kr. cf. Diom.*
p. 372 P.: Sallustius historiarum quarto ait: reliqua cadavera ad diurnitatem usus
sallere (sic *ex codd. legendum est secundum H. Keitium*) uero *om. GK* in tres
III. *D* in I. *G* in II. *K* 13 *sallent (p) *B* salerent *H* sallent] *h om. RBDHGLK*
psallent *al. m. in R* 14 salio *Rr* *Lucil. sat. VIII 8 Dous. 7 Gerl.* 15 *sal-
lere (p) *B* murenas *libri* mercedem in frigidaria frigidaria *G* frigidaria *RBDK*
16 unde *r* salsurus *K* Novius] *B Krehlius* novimus *Dresd. 2 Krehlii*
neuius *Hr Heidelb.* lucius *R* lucius *L Darmst.* incui *D Darmst.* liuius *K Lips.* 1
Krehlii Sallustius Lips. 2 eiusdem. Naevii inc. fab. fragm. 19 Both. l. l. p. 24, Novii
inc. fab. fr. p. 183 Munk., assentiente Klussmanno Naev. vit. et rell. p. 189, XIII p.
230 Ribb. 17 istec ē salliturus *Barb.* Istic est salliturus si mittam salem vel
istic est salliturus: Mittam salem? *Ribbeckius* ista haec *DH* isthec *K* ista hac, ut
vid., voluit h 18 *Mummii qtell. inc. fr. p. 185 Munk., fr. II p. 231 Ribb.* 19
ista et sum *D* 21 et] etiam *HK* partipium *G* cornilius *K* Cornelius Se-
verus in VIII de statu suo] *cf. I. Beckerum in act. antiq. Marburg. a. 1848 n. 74 sq.*

p. 910 P.

p. 514 K.

in VIII de statu suo: ad quem salliti pumiliones afferebantur. 'ambio' ab 'eo' compositum solum mutavit paenultimam e in i; itaque in 'io' quidem desinentium regulam servavit in participio et in supino, quippe producta paenultima: 'ambitus ambīta ambītum', in nomine autem sive **vocabulo** rei, differentiae causa in 'eo' terminantium regulam servans, corripuit **paenultimam** 'ambītus' - ut Ovidius in I metamorphoseon:

Iussit et ambītae circumdare litora terrae.

Lucanus in I:

laetalisque ambītus urbi

10 Annua venali referens certamina campo -,
quamvis Scaurus in utroque similem esse tenorem putavit. sed Velius Celer respondens Hadriano imperatori per epistulam de hoc interroganti, declinatione et tenore 'ambitus' nomen a participio ostendit discerni, quod usu quoque, ut ostendimus, confirmatur. | ||

Bernhardium hist. lit. Lat. p. 408 sq. ed. ult. VIII (rerum Romanarum sc.): distractos adque salitos pumiliones | Aspernabantur vel VIII: distractos adque salitos | Pumiliones aspernabantur coll. Diomedē p. 372 P. Beckerus l. l. n. 75 p. 594 sq.

1 salliti om. G pomiliones H pomiliones afferebantur Rr 2 paenultima
L 3 quidem om. G 5 terminantium in eo K 6 paenultimam i RB am-
bitus om. G Ovid. metamorph. I 37 metaphor' L 7 circumdare GLK

littora Rr litore Dd 8 Luc. Phars. I 179 sq. 9 laetalisque RBGLK
loetalisque Voss. AB urbi BH cum Lucano urbis RDGLK Luc. cod. Hulstian. et
Remens. pro v. l. 10 certamina] ex corr. H certamine GLK 11 Scaurus] est
Terentius Scaurus, qui hanc quaestionem tractasse videtur in arte sua grammatica, cf.
Graefenhanium hist. phil. IIII 88 sq. 99 sq. uellius D Velleium Celerem
hunc grammaticum vocant vv. dd. secundum edd. inde ab α, veluti Falsterus mem. obsc.
p. 186 Graefenhanium l. l. p. 99 12 adriano BDGLK aepistolam K 14 quod] r
quo R

Artis prisciani viri eloquentissimi grammatici caesariensis doctoris urbis romae constantinopolitanae lib. X. expl. | Exp. lib. X de verbo. incip. lib. XI. de participio R ARTIS PRISCIANI VIRI ELOQUENTISSIMI GRAMMATICI CAESARIENSIS DOCTORIS VRBIS ROMAE CONSTANTINOPOLITANE LIBER .X. EXPLICIT DE VERBO | INCIPIT LIBER VNDECIMVS DE PARTICIPIO. B explicit lib. decimus de verbo. Incip. lib. (lib. om. K) undecimus de participio HGK explicit liber X de verbo. (L) incip. lib. XI (incip. X l) de participio. sed primum de eo quod participium tertio (tercio l) loco debet esse et quod alii nomen esse alii uerbum putauerunt. (add. l) DLI

LIBER VNDECIMVS.

p. 909—11 P.

p. 515 K.

DE PARTICIPIO.

I 1 Qui tertio loco participium posuerunt, rectius fecisse videntur. cum enim nomen et verbum primum et secundum tenuerunt locum, participium, quod ex utroque nascitur, sequentem iure exigit. quaesitum est tamen, an bene separaverint id ab aliis partibus grammatici et primus 5 Trypho, quem Apollonius quoque sequitur, maximus au||ctor artis grammaticae. stoici enim quomodo articulum et pronomen unam partem orationis accipiebant, infinitum articulum vocantes, quem grammatici articulum, eique adiungentes etiam infinita nomina vel relativa, quod etiam Didymus facit tractans de Latinitate (finitum autem articulum dice- 10 bant idem stoici, quod nunc pronomen vocamus finitum, quod et vera ratione solum pronomen est dicendum. ergo Romani || quoque artium scriptores stoicorum secuti magis traditionem pronomina finita dixerunt et infinita; nam articulos non habent) -, sic igitur supra dicti philosophi etiam participium aiebant appellationem esse reciprocam, id est ἀντανάκλα- 15 στον προσηγορίαν, hoc modo: 'legens est lector' et 'lector legens', 'cursor est currens' et 'currens cursor', 'amator est amans' et 'amans amator',

3 locū ex loqū corr. B 4 ex utro R 5 separauerunt BDHGK grammatici et BH, idque assecutus est ten Brinkius in *Mnemosynes* t. II 1853 p. 54 sq. grammatici. et RDGKhl grammatic*. et L 6 tripho RBGLK cf. de *Velsenium Tryphonis gramm. Alex. fr.* p. 33 appollonius RHGLK Apollonius praesertim in libris IIII περὶ μερισμοῦ τῶν τοῦ λόγου μερῶν et περὶ μετοχῆς seu περὶ μετοχῶν hac de re disputasse censendus est; nunc cf. de synt. I 3 p. 15, 20 sqq. Bk.; eius de participio doctrinam attigerunt Lerschius *Sprachphil.* II p. 130 sqq. Graefenhanus *hist. phil.* III 113 sq. Skrzeczka *die Lehre des Apollonius von den Redetheilen Regiom.* 1853, 4. p. 7 sq. artis om. B 7 grammaticae] grammatic* L stoici] cf. Apollon. de pron. p. 4 B sqq. coll. Prisc. lib. XVII § 52 Classenio *primord. gramm. Gr.*

p. 75 sq. R. Schmidtio *stoicorum gramm.* p. 30 sqq. 45 sq. 8 accipiebant II quem ex quam corr. D articulum] in mg. add. K articum B 9 adiungentes H infinita nomina ex corr. k 10 dydimus RH „dy„dimus G didimus DLK

Didymi de Latinitate fr. 2 p. 347 fragm. ed. M. Schmidtius cf. lib. I § 20 li
tate Rr 11 uocamus **finitum (in) B quod ue**ra (te) Dd 12 ergo add. k
et

13 secuti **** magis(quoq;) B tradicionem Rr 14 nam] b non B 15 ΑΝΤΑΝΑΚΛΑΣΤΟΝ HGL ἀντανάκλαστον προσηγορίαν] om. D ΑΝΤΑΝΑΓΚΛΑΣΤΟΝ ΠΡΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑΝ D ΑΝΤΑΝΑΚΛΑΣΤΟΝ ΠΡΟΣ ΗΣΤΟΡΙΑΝ K 16 ΠΡΟΣΕΓΟΡΙΑΝ Γ ΠΡΟΣΕΓΩΡΙΑΝ R ΠΡΟΣΙΓΟΡΙΑΝ B legens id est K

p. 911. 12 P.

p. 513—17 K.

vel nomen verbale vel modum verbi casualem. unde videntur nostri ascivisse inter verba | gerundia vel participialia, cum videantur ea diversos assumere casus. ideo autem participium separatim non tradebant partem 2 orationis, quod nulla alia pars orationis semper in derivatione est nullam
5 propriam positionem habens, nisi participium; ceterae enim partes primo in positione inventae sunt, ad quam etiam derivativa aptantur.

Omnis enim pars orationis quocumque modo derivativa vel in eadem notione sive definitione primitivi sui accipitur et eandem habet ei divisionem et eadem accidentia, vel in aliud, quod iam ante erat suppositum in
10 propria naturali positione, unde etiam derivativum propter similitudinem eius, quod iam erat ante ex se ortum, ei addebatur, ut 'pater' nomen et 'paternus' nomen, similiter 'rex' et 'regalis', 'taurus' et 'taurinus' nomina: quidquid enim accidit primitivo, accidit etiam derivativo. 'ferveo' verbum et 'fervesco' verbum, similiter 'facio' et 'facesso', 'video' et 'viso'
15 verba sunt ab eodem in idem. sed etiam 'bene', 'male' derivata adverbialia a nominibus ab alio ad aliud ad similitudinem nata sunt ante in propria positione inventorum, ut 'paene', 'nempe', 'fere'; haec enim a se orta sunt: quidquid enim accidit his, accidit etiam illis et, quod suum est adverbiorum, per omnia verba percurrunt. quantum ergo ad hoc, id est 3
20 quod in primitivis et in sua positione non inveniuntur participia, videntur stoici bene fecisse. sed rursus prohibet ea esse nomina temporum diversorum assumptio, quae fit in propriis transfigurationibus ad similitudinem verborum. sed si quis dicat, quod nomina quoque multa inveniuntur tempus significantia, respondebimus, quod hoc interest inter participia et
25 nomina temporalia, quod nomina illa nihil aliud significant nisi ipsum tempus per se, ut 'annus', 'mensis', 'dies', 'meridies', 'hodiernus', 'hesternus', 'crastinus', nec in propriis sunt transfigurationibus, participia vero actionem vel passionem aliquam in diverso fieri tempore demonstrant, non

3 adsumere B partem ex partes corr. D 4 nula Rr 5 ceterae r
caetere H prima¹ L primae G primo in positione] *Heidelb. teste Krehlio*
primo inpositione libri mei prima in positione Lips. uterque et Dresd. 2 Krehlii,
Krehlius II 537 6 derivativa vel in ea aptantur R 7 modo derivata L modo
derivata GK eadem notione (ti?) R eadem notione K eandem notionem BGL
8 definitionem BL definitionem G sui add. r habet ei** (us) R
"divisionem" ei K 9 erat ei suppositum R 11 ante ** se (ex) L 12
paternus. Similiter G regalis K 13 Quicquid RBDGLK accidit K acce-
dit L accedit LK 14 verbum et et K 15 sed] Sic B et male GLK
malae R derivativa r derivativa BDH 16 aliud H nate B in ^{propria} prima Rr
17 pene (sic) add. r nempe L nimpe K nempe k ferme K 18 horta D
Quicquid RBDGLK quod] r quo R 20 et add. r 21 esse B 22 as-
sumptio L adsumptio B fit om. G transfigurationis Hh 23 quoque in mg.
add. K 26 per quem se Rr menses K haesternus Rr haesternus H
27 vero] uero K uero vel L vel G 28 tempore fieri B

p. 912. 13 P.

p. 517. 16 K.

tempus ipsum per se, et quod eos sequuntur casus, quos et verba, ex quibus nascuntur, et quod verborum significationes habent et quod pro verbo ponuntur, quorum nihil est suum nominis.

Omne enim nomen a quocumque verbo natum vel genitivum sequitur casum vel dativum figurate per compassionem, quam Graeci *συμπάθειαν* 5 vocant, ut 'amicus illius', 'speculator illius', 'auditor illius', 'victor illius', et dativum, ut 'amicus illi est', 'lector illi est', 'speculator illi est', 'victor illi est'. et nota, quod plerumque substantivum verbum, quod Graeci 4 *ὕπαρκτικόν* vocant, solet adungi huiuscemodi figurae. inveniuntur tamen pauca etiam ablativum sequentia, ut 'dignus illa re', 'mactus virtute', accusativum vero figurate: 'exosus bella', 'praescius futura'; participiorum enim loco videntur posita illorum constructionem servasse. verba autem et participia genetivo vel dativo vel accusativo vel ablativo solent associari: 'miserere illius, miserens illius'; 'parco illi, parcens illi'; 'oro illum, orans illum'; 'careo illo, carens illo'. et activa quidem plerumque accusativum 15 sequuntur, passiva vero ablativum vel dativum figurate, genitivum vero admodum pauca. sed de his, si deus annuerit, cum de dispositione vel constructione partium orationis scripserimus, id est *περὶ συντάξεως*, exponere latius conabimur.

5 Ergo si verborum servaverint consequentiam, participia sunt, sin 20 amissis temporibus casus quoque, quos nomina solent verbalia sequi, attrahant, transeunt in ea, ut 'amans illum' participium est, 'amo' enim 'illum' dicimus, 'amans' autem 'illius' nomen, ut 'amator illius'; itaque et tempus amittit et comparisonem assumit, ut 'amantior amantissimus'; 'acceptus ab illo' participium, quia et 'accipior ab illo', 'acceptus illi' nomen, ut 'amicus illi', ideoque tempore quidem caret, comparisonem vero asciscit, ut 'acceptior acceptissimus'. et ea quidem sunt, quibus osten-

1 et * quod eos *** (eos) *L* secuntur *RB* sequuntur *K* 4 nomen *add. r* 5 *ΣΥΜΠΑΘΙΑΝ RDHLK* *ΣΥΜΠΑΘΙΑΝ G* *ΣΥΜΠΑΘΙΑΝ K* *ΣΥΜΠΑΘΙΑΝ B* 6 vocant ***** ut *L* 8 nota plerumque *B* 9 *ὕπαρκτικόν*] *om. D* *ΥΠΑΡΤΙΚΟΝ d* *ΥΠΑΡΚΤΗΚΟΝ B* huiusmodi *Rr* figurae (1) *L* 10 mactus] *h* actus *H* Accusatio *D* accusatio *BH* accusatio accusati ^v figurate *uero Rr* 11 figurate ^a *H* ^b *pcius Dd* 13 dativo ***** uel (figurate?) *K* associari] ad sociari *B* adungi *GLK* ut misereor *G* 14 miserans *Dd* miserans *H* miserens illius] *om. R* miserans illius *Br* parceps ^N *Rr* 16 secuntur *R* secuntur casum. Passiva *B* figuratae *H* genitum *B* 17 ammodum *H* ammodum *BL* de ^{dis} positione *Rr* 18 *περὶ συντάξεως*] *om. D* *ΠΕΡΙ ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ add. d* *ΠΕΡΥ. CY* *ΝΤΑΞΕΩΣ G* *ΠΕΡΥ CYNΤΑΞΕΩΣ L* *CYNΤΑΞΕΩΣ BH* *ΣΥΤΑΞΕΩΣ Rr* *ΣΥΝΤΑΞΕΩΣ K* 21 ammissis *Gg* solent *ex* ~~sent~~ *mut. B* verbalia *om. B* 22 attrahant *B* ^{dicimus} *at K* attrahant *R* 23 nomen est ut *H* 24 adsumit *B* 25 participium quia *Dd* illo acceptus *Rr* 26 et comparisonem *GLK* comparisonem *B* uero *om. HGLK* 27 associat *G* ad sociat *B* ut *om. GLK*

p. 913. 14 P.

p. 518. 19 K.

ditur participium aliud esse quam nomen. verbum autem id esse non potest, cum casus habeat et declinationes et genera ad nominum formam; nullum enim verbum haec habere potest.

Itaque cum et verbi quaedam sua prohibent hoc esse nomen, id est tempora et significationes, et nominis propria prohibent esse verbum, id est genera et casus - quaecumque enim pars orationis habet genera apud Graecos vel Latinos, habet et casus, et quaecumque habet casus, habet et genera, exceptis paucis indeclinabilibus -, mansit participium medium inter nomen et verbum. unde rationabiliter hoc nomen est ei a grammaticis inditum per confirmationem duarum partium orationis principalium. nec solum participium non ab aliqua propria vi, sed ab affinitate nominis et verbi nominatum est, sed aliae quoque quinque partes orationis non a sua vi, sed ab adiunctione, quam habent ad nomen vel verbum, vocabulum acceperunt: 'pronomen' enim dicitur, quod pro nomine ponitur, et 'adverbium', quod verbo adiungitur, et 'praepositio', quae tam nomini quam verbo praepositur, et 'coniunctio', quae coniungit ea, et 'interiectio', quae his interiacet. unde est dicendum, quod, si non sit nomen et verbum, nec alia pars orationis constare poterit. itaque quibusdam philosophis placuit nomen et verbum solas esse partes orationis, cetera vero adminicula vel iuncturas earum, quomodo navium partes sunt tabulae et traves, cetera autem, id est stappa et clavi et similia vincula et conglutinationes partium navis [hoc est tabularum et trabium], non partes navis dicuntur. sed est obiciendum ad hoc, quod cera et stappa non ex eadem constat materia, ex qua tabulae et traves, coniunctiones autem et praepositiones et similia ex eadem sunt materia, ex qua et nomen et verbum constat, hoc est literis et syllabis et accentibus et intellectu. itaque etiam per se 7

1 partipium *G* autem *om. L* 2 potest] *h* potens *H* cum et casus *B*
^{supradicta} 3 uerbum haec *K* 4 sui *GL* 5 et nomina *Rr* ^{is} ^h proibent *Dd* prohibent hoc
 esse *B* 6 post genera: apud — genera *om. R add. r* 7 vel] et *Br* casus
 quaecumque *G* casus(u) *B* habet genera *Dr* 9 est ^{ei} a *Rr* 10 nec] *n*
K 11 ab alia *Rr* ^{qua} post *ni* sed ab *sqg. usque ad* *ni* sed ab *a D omissa in*
mg. add. d sed affinitate *GL* 12 sed et aliae *Bd* 13 abiunctione *Hh*
^a quem *Rr* vel] *add. r* et *L* 14 acciperunt *K* ponitur] dicitur *D* post ponitur
^a *sqg. usque ad* praepositur *in mg. add. K* 15 verbo] *d* uero *D* quae] quod
^a *GL* 16 quae] quod *GL* coniungit *R* interiectio] *l* interiectio *L* 17
^{si} quod non *Rr* 18 ne alia *Rr* potuerit *Rr* quibusdam philosophis] quos *l.*
Lerschius Sprachphilosophie d. Alten II 51, cui hoc loco dialectici (v. lib. II § 15) intellegendi esse videntur; aristotel *spscr. k* ex Ammonio ad Aristot. de interpret. p. 99 ed. Brandis comm. h. l. petitum esse indicavit idem Lerschius l. l. p. 51 sq. 19 ad-
^{tra} minucula *R* amminicula *DHGLb* 20 iuncturas] *r* coniunturas *R* ^{tra} *inbes Rr*
 21 id est cera stappa *B* stupa *G* conglutinationes *B* 22 partium] partici-
 pium *Rr* ^a *trabium* et ^a *tabularum H* ^a *traium B* 23 caera *HGL* coera *K*
^a stupa *RG* ex *om. H* constant *D* 24 thraves *Rr* 25 materia *G* qua
 nomen *G* 26 et litteris et *B* etiam *spscr. K* per *in litura B*

prolatae, quod partes sunt orationis, ostendunt. quid enim est aliud pars orationis nisi vox indicans mentis conceptum, id est cogitationem? quaecumque igitur vox literata profertur significans aliquid, iure pars orationis est dicenda. quod si non essent partes, numquam loco earum nomina ponerentur, cum loco cerae vel stuppae in navi tabula fungi non potest; invenimus enim loco adverbii nomen, ut 'una, multum, falso, qua', et pronomen similiter: 'eo, illo', et loco coniunctionis tam nomen quam pronomen: 'quare, ideo', et adverbium loco nominis, ut 'mane novum' et 'sponte sua' et 'euge tuum' et 'belle' et 'cras alterum'. sed si, quia compaginem videntur praestare nomini et verbo, non sunt partes orationis dicendae, ergo nec partes corporis debemus accipere nervos, quia ligant membra et articulos, quod penitus videtur absurdum. multo melius igitur, qui principales et egregias partes nomen dicunt et verbum, alias autem his appendices. quod autem participium nomen accepit a confirmatione nominis et verbi, nihil mirum, cum inveniuntur quaedam nominationes etiam ex abnegatione nascentes, ut 'neutrum' genus, quod nec masculinum est nec femininum, et 'infinium verbum', quod personam non habet.

8 Participium est igitur pars orationis, quae pro verbo accipitur, ex quo et derivatur naturaliter, genus et casum habens ad similitudinem nominis et accidentia verbo absque discretionem personarum et modorum. ideo autem repertum est participium, quod nomini verbum adiungitur, sed non aliter, nisi sit nominativus casus ei personae adiunctus, secundum quam profertur verbum, ut 'facio ego bonus, facis tu bonus, facit ille bonus'. cum igitur flectas nomen in obliquos casus, verbum adiungi ei non potest intransitivum, id est ἀμετάβατον, hoc est in sua manens persona. nam μεταβατικά dicuntur, id est transitiva, quae ab alia ad aliam transeunt personam, in quibus solent obliqui casus adiungi verbis, ut 'miseror tui', 'moderatur imperator militibus': hic enim, quia ab alia persona ad aliam transit verbi significatio, utimur obliquis.

1 est enim BDH enim aliud GL 2 id] hoc H est eras. in L cogitationem] r cogitationes R 3 uox literalis G proferatur BDHGLK 4 est uerborum
 add. d eorum RBHLK earum (earum ex corr. d) Dd 5 caerae HGL coere K vel] et L stuppae] r stupae RGL in navi in litura h naue B 6 una] d unum
 D 7 illo] **** G 8 auerbiu[m] D cf. lib. XIII § 17 XVIII § 298 9 euge ex e+ge corr. s. tuum
 B belle Rr belle tuum dk 12 quod] r quo R penitur R penitus D absurdum LK igitur faciunt qui K 13 qui] quam R? principales et egregias Rr dicunt nomen B autem in lit. B 14 Quo r accipit B ad confirmationem Rr confirmationis D confirmatione d nominationes] terminationes G 16 ex abnegatione rdh ex obnegatione R ab exnegatione DHGLK est om. LK
 17 feminini Rr non add. r 20 discretionem L 21 reppertum GLK 22 secundum Rr 24 adiungi] h adiun H 25 id] hoc R ἀμετάβατον] r AMETABON
 B ametabaion R 26 μεταβατικά] h METABATIKA Rr METABA+IKA H MEZABATIKA G uel ad
 ad] in G 28 misereor G misoor H moderator B hic] r Hoc R

p. 915. 16 P.

p. 520. 21 K.

Cum igitur sunt intransitiva, quia non possunt obliqui casus his adiungi, loco verbi subit participium, ut 'bonus homo loquebatur', 'boni hominis loquentis orationem audiui', 'bono homini loquenti dedi', 'bonum hominem loquentem audiui', 'bono homine loquente delectatus sum'; ubi-
 5 que enim participium loco verbi intransitivi accipitur. vocativus quoque, quomodo nominativus, intransitivis adiungitur, ut 'doctus loquens proficis' et 'docte loquens proficis' vel 'profice'. sicut igitur pronomen ideo est
 • invenit, ut adiungi primae et secundae verbi personae possit - nomina
 • enim tertiae personae coniungi volunt absque vocativo casu, qui semper
 10 secundae adiungitur personae -, sic participia inventa sunt, ut quod deest verbis, id est casus, compleant coniuncta nominibus.

Nec solum per obliquos casus est utile participium, sed etiam per nominativum. diversa enim verba absque coniunctione adiungere non potes, ut 'lego disco' vel 'doceo discis' non est dicendum, sed 'lego et
 15 disco' vel 'doceo et discis': nam hoc proprium est tam transitivorum quam intransitivorum; participium autem si proferas pro aliquo verbo et adiungas ei verbum, bene sine coniunctione proferas, ut | 'legens disco' pro
 'lego et disco' et 'docente me discis' pro 'doceo et discis'. contra autem 10
 nomina diversa, si ad unum referantur, sine coniunctione oportet ea pro-
 20 ferre, nisi si adiectiva gementur, ut 'pius Aeneas', 'Marcus Tullius Cicero'; si enim dicas 'pius et Aeneas' vel 'Marcus et Tullius et Cicero', quasi de alio et alio dicis. accidentia vero sive adiectiva si gementur, necesse est interponi coniunctionem, ut 'bonus et pius et iustus et fortis Aeneas'. verba quoque et participia si sequantur sese, egent coniunctione,
 25 ut 'legit et scribit doctor', 'loquens et currens fecit'. nec mirum, propria, quae insecabilem substantiam demonstrant, ut 'Socrates', 'Scipio', nec non appellativa, quae secabilem [id est] generalem || vel specialem [quae dividi potest] substantiam indicant, ut 'animal', 'corpus', 'homo', 'taurus', 'equus', 'aurum', 'lapis', non egere coniunctione: diversae enim

pos
 1 non sunt Hh b oliqui Rr 2 uerbo Dd i subit] r subiit R loquebatur
 D hominis] r homines R homini B 3 loquentis] h **quentes H bono] rd
 boni RD bonoq̄ K 4 hominem in litura h audiui add. r homini R de-
 lectatus] k dilectatus GLK 5 eim(n) H in loco K Vocativus Dd 6 doc-
 et tus] loquens H 7 igitur] enim G ideo om. GLK . 9 coniugi Dd abque
 Rr casu add. g 12 utile est B etiam per ex etiam pro corr. D 13 con-
 nc iugatione Dd potes] h et in litura l potest RBHGK 14 post discis sqq. usque ad
 discis add. rd 15 vel] et r Nam proprium hoc est K 16 pro aliquo uerbo
 det. h 19 referantur L 20 nisi si] d nisi DH adiectiva G verba post
 Cicero sqq. — Cicero add. g 22 geminabuntur] k geminabantur K 24 egunt H
 r
 25 curens Dd 26 verba post insecabilem sqq. — secabilem add. r socratis
 GK 27 nec non] r nec rell. appellativa D insecabilem G **secabilem(in) HLLK
 29 equus D equus K aurum ex iterato taurus corr. K

p. 916. 17 P.

p. 521. 22 K.

substantiae in uno coniungi non possunt. itaque cum dicam 'Publius Cornelius Scipio Africanus', non ego coniunctionibus: unam enim his indico esse omnibus substantiam. similiter 'homo est animal rationale, mortale, disciplinae capax', cum unam substantiam significo quamvis multorum communem, non ego coniunctionibus, quae diversas solent res coniun-
 11 gere; diversae enim substantiae in eodem esse non possunt. accidentia autem, quae substantiae iam ante suppositae accidunt, possunt esse diversa in eadem substantia, ut si dicam 'Marcus Tullius Cicero', quia una est substantia, non eget coniunctionibus, sin autem dicam 'sapiens et eloquens et felix Cicero', diversa ostendo accidentia in una substantia, itaque egent
 12 coniunctione. illud quoque admonendum, quod, quemadmodum coniungitur adverbium verbo, sic etiam participio. nec mirum, cum pro verbo ponitur, ut 'bene legens delectat' pro 'bene legit et delectat'.

Et quamvis ab indicativis derivantur verbis participia, potestate tamen et vi significationis omnes continent modos hoc pacto: 'exponens doce' pro
 15 'expone et doce', 'utinam exponens docerem' pro 'utinam exponerem et docerem', 'cum exponens doceam' pro 'cum exponam et doceam', 'exponens docere volo' pro 'exponere et docere volo'. ergo eius obtinet vim modi, cuius verbo coniungitur; et in hoc quoque quantam habeat cum infinito coniunctionem ostenditur. infinita enim similiter cum ab indicativo
 20 nascuntur, pro omni accipiuntur modo: dico enim 'scribere me indico' pro 'scribo', 'scribere te impero' pro 'scribe', 'scribere me opto' pro 'utinam scribam', 'scribere volo, tum legere' pro 'cum scribam legere'. nec mirum in his una voce tam diversas inveniri significationes, cum in multis aliis quoque dictionibus hoc invenitur, ut 'circum' nomen et adverbium, 'eo' pro-
 25 nomen et verbum et adverbium et coniunctio. similiter in aliis plurimis hoc invenis, sicut supra dictum est.

12 Igitur participium inventum est, ut nominativus quidem sine con-

1 substantiae Rr coniugi D dicom^a Rr puplius cornilius GLK 2
 affricanus K his enim D 3 rationale] r rationabile RBDHK 5 res solent
 G coniungere] dh coniugere D contigere H 6 diuersa^o Rr enim] autem
 BDHLK in eodem — substantiae post substantiae om. G 7^{sup}positae Kk^d
 8 ut] .at GL 9 egent L sin] si L^d eloquens] d loquens DGLK 11 amo-
 nendum Kk ammonendum BDL quemamodum Kk quemamodum BL coniu-
 gitur] adiungimur G 12 uerbo sic ex uerbū sic corr. B participia R pro
 add. r 13 bene d dilectat GLK dilectat GLK 14 uerbis deriuntur B
 potestate*(s?) B 15 uī B doceo B 16 doceo B docerem, utinam
 G 17 doceam, exponens] doceam. cum exponens G 18 Eius ergo DH obtinet]
 rk optinet RBHGLK 19 coniunctionem cum infinito GLK 20 ostenditur post
 infinita enim repetiit D del. d 21 omnia B 22 scribe] scribe** K utinam
 scriberem GLK 23 scribere uolo] r scribere me uolo R rell. legere uolo. Nec
 K 24 unam^{uoce} tam Rr inuenire GLK aliis om. K 24 et nomen et K pro-
 nomen] pronon R 27 inuenies B 28 nominativus] scripsi cum (qcum K) nomi-
 natiuo RBDHGLK ut cum nominatiuus sit k ut in nominatiuo edd.

p. 917. 18 P.

p. 522. 23 K.

iunctione proferatur cum alio verbo, ut 'legens doceo' pro 'lego et doceo', quae compositio intransitiva est, hoc est ipsam in se manere ostendit personam; obliqui vero casus participiorum ad hoc sunt utiles, quod non solum sine coniunctione proferuntur cum obliquis casibus nominum, sed etiam ad alias transeunt personas, ut 'docentis potior' et 'docenti respondeo' et 'docentem audio' et 'illo docente didici'. ergo nominativus et vocativus intransitivus solet esse, ut 'legens ego homo facio' pro 'lego ego homo et facio', et similiter vocativus: 'o homo bene legens fac', id est 'o homo bene lege et fac'; ceteri vero magis transitivi sunt, ut praedictum est, ut 'bellantis hominis misereor' pro 'bellat homo et eius misereor', 'imperanti homini oboedio' pro 'imperat homo et ei oboedio', 'docentem hominem audio' pro 'docet homo et eum audio', 'lucente sole video' pro 'luet sol et video'. nisi si ipsa in sese faciat, id est *κατὰ ἰδιοπάθειαν* proferatur: tunc enim utimur consuetudine transitivorum, quae *ἄλλοπάθειαν* significant, ut 'misereor mei legentis', 'praebeo mihi legenti', 'accuso me legentem', 'fruo me legente', et ad eum casum maxime coniunguntur, quem verba desiderant, ut supra dictum est: 'misereor tui', 'miserens tui'; ut 'invideo tibi', 'invidens tibi'; 'accuso te', 'accusans te'; 'dignor te illa re', 'dignans te illa re'.

20 DE ACCIDENTIBVS PARTICIPIIS SED PRIMVM DE GENERIBVS.

Accidunt autem participio sex: genus, casus, significatio, tempus, III 13 numerus, figura.

Genus masculinum, ut 'amatus', femininum, ut 'amata', neutrum, ut 'amatum', commune trium generum, ut 'hic' et 'haec' et 'hoc amans'; nam commune duum generum et epicoenum in participio inveniri natura ipsa prohibet. cum enim verba, ex quibus nascuntur participia, pariter omnibus adiunguntur generibus: 'legit vir', 'legit mulier', 'legit mancipium', necessario participium, quod ex eo proficiscitur, eisdem generibus associa-

1 proferatur] r proferuntur Rb proficiscuntur B 3 sunt add. d 4 obliquis G^{qu}
 5 potior Rr 6 docente] loquente G didici] k dedici K 7 esse] etiam Dd^{esse}
 8 est homo Rr 9 fac et lege Dd 11 imperanti] r imperatiui R oboe-
 dio] oboedio Gg obaudio LK post oboedio: pro — oboedio add. r oboedio]
 uel au
 oboedio Gg obaudio LK docentem — eum audio om. DLK add. d 12 homi-
 nem et audio Rr 13 si om. HĠK est. AN. proferatur Dd *ΚΑΤΑ ΙΔΙΟΠΑΘΙ*
ΤΙ *ΙΔΙΟΠΑΘΙΑΝ* RBH
ΙΔΙΟΠΑΘΙΑΝ GL 14 *ἄλλοπαθίαν* Rr *ἄλλοπαθίαν* B allopathiā DGL allo pathiā H
 allopathiā K 15 significat B ut om. G mei] r me R^{ge} lentis Hh 16 causum Rr
 18 tui et invideo H tui. Et invideo h acuso G donor Rr 19 et dig-
 nans D 20 DE ACCIDENTIBVS *inscr.* BHGK 23 femininum amata, neutrum amatum G
 25 epicoenum GL epice K epykoenū B inuenire H 26 prohibet D 27^{ad}
 iunguntur K ut legit uir BĠd 28 proficiscitur ex proficiscatur corr. H ad-
 sociatur B

p. 918 P.

p. 523. 24 K.

tur. et siquidem in 'ns' desinat, quod fit in praesenti tempore, quod est etiam praeteritum imperfectum, sine dubio trium est generum commune ad formam nominum adiectivorum, quae cum in duas desinunt consonantes, trium sunt generum communia. sin vero in 'us' finiantur masculina, pariter ad similitudinem adiectivorum in a finiunt feminina et in 'um' neutra, quod fit in omni praeterito tempore et futuro. nec mirum ad formam adiectivorum haec dirigi, cum paene vim habeant participia quoque nominum adiectivorum; accidentia enim propriis vel appellativis nominibus significant, velut illa, ut 'bonus homo', 'scribens homo', et illud accidit et hoc 14 accidit: 'fortis Scipio', 'legens Scipio'. nec nos moveat, quod sunt quaedam 10 verba, quae naturaliter ad mares pertinent vel ad feminas, quae videntur exigere, ut participia vel masculina sint solum vel feminina, ut 'futuō, nubo', 'futuens, nubens' - nam illud ad mares, hoc ad feminas pertinet solum -, sed illud attendamus, quod adeo | natura ipsius verbi et participii communis est trium generum, quod sive vituperationis causa sive 15 figurate licet maribus aptum verbum vel participium feminis quoque adiungere et contra facere, utputa 'bona anima futuit illam feminam' pro 'bonae animae vir'. ergo et 'bona anima futuens feminam gignit bonam animam' et 'bonum corpus futuens gignit bonum corpus'. nec vitiosam facio orationem, adiungens et feminino et neutro generi hoc verbum et participium, quod ad mares solos videtur attingere. et contra vituperationis causa possum dicere, ut Iuvenalis in I:

nubit amicus,

et 'nuptus vir', et figurate 'bonus mulieris animus nubit mihi' et 'nuptus est mihi'. ergo sine dubio omne participium vel in duas desinens consonantes trium est generum vel mobile, id est in 'us' masculinum, in 'a' femininum, in 'um' neutrum terminat. ||

1 quod^fdit Dd quod^{est} etiam Rr 2 imperfectum B dubio trium in lū. B
 4 communia Dd Si*(n) H finiatur H 5 in] ^ in, in mg. ^ ad, G 6 „ad-
 iectiuorum ad formam Gg 7 dirigi declinari Dd nominum quoque G 8 acci-
 dentia — homo add. d enim propriis Rr appellativis D 9 illud^d Dd occi-
 dit Dd 10 occidit Dd 11 natu^araliter L 12 ut add. k sunt Rr fe-
 mina RG 13 futu^o. R futuo GLK futuo B futuens GLK futuens B 14
 attendamus B adeo in litura k 15 participiis Rr vituperationis H 16
 figuratae] d figurae DGL liquet L femininis Brgt adiungere K 17 ut pote
 L futu^{it} Rr futuit GLK feminam] mulierem GL bonae animae] d bono
 animo D 18 animae. Vir ergo H Ego Dd futuens GLK 19 futuens ex
 futuens corr. m. rec. in B futuens GLK 20 femino G genere RrD 21 solos
 mares G videtur solos B 22 Iuv. sat. l 2, 134 24 figuratae H 25 in
 duardineus consonantes Rr 26 est add. d mobile G in a femininum add. r
 27 neutrum terminat] d terminū ***** D

DE TEMPORIBVS.

Tempora coniuncta habent praesentis et praeteriti imperfecti, praeteriti IIII 15 perfecti et plusquamperfecti tam participia quam infinita verba ad similitudinem optativorum. nascitur autem participium praesentis et praeteriti 5 imperfecti a prima persona praeteriti imperfecti in omni coniugatione. nec mirum, cum prima persona honestior est ceteris. ipsa enim sine illis esse potest, illae autem sine hac esse non possunt, et ea illas sibi coniungere potest, illae autem minime. 'ego' enim 'et tu et ille facimus' licet dicere, 'tu' autem 'et ego facitis' vel 'ego et ille faciunt' nemo dicit. Virgilius 10 in II Aeneidos:

divellimur inde

Iphitus et Pelias mecum.

Fit autem participium mutatione extremae syllabae supra dicti temporis et personae, id est 'bam' in 'ns'; ut 'amabam amans', 'docebam docens', 'legebam legens', 'faciebam faciens', 'muniebam muniens', exceptis in 'eo' desinentibus quartae coniugationis verbis, quae contra aliorum regulam i habent ante 'bam' productam - quam tamen antiqui diphthongum scribentes transmutationem vocalium factam ostendebant: 'adeibam, quiebam' pro 'adiebam, quiebam' -, quod etiam in aliis verbis saepe solet 20 fieri, ut 'polibam' pro 'poliebam', 'insignibam' pro 'insigneibam'. nec tamen id prohibuit participia ad perfectorum regulam nasci; dicimus enim 'iens, adiens, quiens, poliens, insigniens'. haec tamen eadem parti- 16 cipia, quae a verbis in 'eo' desinentibus quartae coniugationis nascuntur, anomale per obliquos casus pro 'ie' 'eu' habuerunt: 'iens euntis', 'quiens 25 queuntis'. futuri vero temporis participia, si sint a verbis activis vel neutris vel deponentibus, fiunt ab extremo supinorum addita 'rus': 'amatu amaturus', 'doctu docturus', 'lectu lecturus', 'auditu auditorus', 'statu staturus', 'locutu locuturus'. a communi quoque verbo, quod in futuro tempore duo habet participia, unum quidem activum in 'rus', alterum vero

1 De natiuitate hoc est de formatione participiorum. *L inscr. om. DHG* 2 imperfecti *B* et praeteriti *D* praeteriti perfecti *add. r* 3 participia] *r* participio *R* particia *H* 5 imperfecti *B* a prima persona praeteriti perfecti *bis scripsit R alterum del. r* imperfecti *B* 7 illas] *l* illas** *L* 8 autem eam minime *D* minime *B* enim in *litura H* tu ille *G* illae(a) *K* liquet *K* 9 ille et ego *H* *Verg. Aen.* 11 434 sq. 10 III. *GK* tertio *L* 11 Deuellimur *GLK* inde in *litura K* 12 pelleias *Rr* 13 mutationem *R* 17 antiqui^{er} diptongum *H* 18 trans *R* transmutatione *LK* transmutatione *G* facta *GLK* adiebam quiebam *GLK* quaeiebam *H* 19 pro adiebam pro quiebam *D* adiebam] *ex corr. h* adiebam *ni f. H* quiebam *G* sepe uerbis *G* 20 polibam] polibam (e) *H* poleibam *α* insignibam] insigniebam(e) *H* insigneibam *α* 21 it *Rr* 22 pro adiens *K* adiciens *Rr* particia *H* particia *K* 24 anomala *Rr* anomalae *K* 25 queuntis *H* quieuntis *G* a *add. b* 26 ab *om. GLK* additurus *Rr* 28 loquutu *B* locutu locuturus *om. HGLK* *add. h* commonio *R* cummoni *r* 29 iu rus actiuum *B*

p. 919. 20 P.

p. 921. 26 K.

passivum in 'das', illud, quod in 'ras' desinit, secundum praedictam regulam: 'criminatu criminaturus', 'osculato osculaturus'. passiva vero eius||dem temporis participia fiunt a genetivo participii praesentis temporis 'tis' finali in 'dus' conversa: "amans amantis amandus", 'docens docentis docendus', 'legens legentis legendus', 'audiens audientis audiendus', 'praeteriens praetereuntis praetereundus', 'transiens transeuntis transeundus'. praeteriti vero temporis participia, quae in 'tus' vel 'sus' vel 'xus' desinunt, similiter a supino extremo fiunt, addita s et correpta u. nascuntur autem a verbis passivis et communibus et deponentibus et neutropassivis et quibusdam neutris: a passivis, ut 'amatu amatus', 'domitu domitus', 'doctu doctus', 'deletu deletus', 'mersu mersus', 'pexu pexus', 'auditu auditus'; a communibus: 'criminatu criminatus', 'osculato osculatus'; a deponentibus: 'for fatu fatus', 'reor ratu ratus', 'vereor veritu veritus', 'loquor locutu locutus', 'moliior molitu molitus'; a neutropassivis: 'gavisu gavisus', 'factu factus'; a neutris vero paucis praeteritum nascitur: 'caenatu caenatus', 'pransu pransus', 'placitu placitus', 'nuptu nuptus'. excipitur 'mortuus' a 'moriore', cuius supinum cum secundum analogiam 'morituro' et hinc 'moriturus' facere futurum debeat et praeteritum 'moritus', 'mortuus', non 'moritus' facit. praeterea dubitatur, utrum 'potatu potaturus' et | 'potatus' secundum analogiam, an 'potu potus poturus' per syncopam melius dicatur, quae in usu non sunt. Virgilius in bucolico:

Huc ipsi potum venient per prata iuveni.

idem in IIII georgicon:

Quoque modo potis gauderent intiba † fibris.

Lucanus in V:

Strymona sic gelidum bruma pellente relinquunt

Poturae te, Nile, grues,

18 ex quo ostenditur 'potus' quoque participium esse; nec mirum, cum 'lautus' et 'laturus' pro 'lavatus' et 'lavaturus' in usu est. nam secundum

1 dus] D ndus d supradictam K 2 creminatu creminaturus GLK 3
 faciunt Rr temporis praesentis HL 4 finalis D ut amans d 6 praetereuntis] h praetereuntis ni f. H 7 "temporis" uero K uel in sus BDGr nel
 in xus BGr 9 a uerbis add. h commonibus Dd 10 quidam Hh 11
 ductu ductus GLK 12 commonibus Dd ut creminatu creminatus GLK oscu-
 latu] d osculo D 14 loqutu G loquutu loquutus D loquitu loquutus H gra-
 uisus grauisus G 15 caenatu caenatus Dd cenatu cenatus HK 17 morior K
 18 hinc] d hic D 19 non moritus (ru) H dubitatur] bk dubitur K dubit***
 B 21 in usu] r lausu R non] om. GL auctorum h Verg. ecl. 7, 11 22
 ipsi ad potum DGL per] prae D per potura Hh 23 Verg. georg. IIII 120
 cf. lib. VIII § 38 24 quomodo Rr intiba] r intima RB 25 Luc. Phars. V
 711 sq. 26 strimona H strimona (i) R strimonia K strymonia B bruma] b bruma
 B 27 potura (e) K 28 latus RrH 29 laturus H

p. 920. 21 P.

p. 526. 27 K.

Terentium 'lavatus' et 'lavaturus' debet proferri, qui ^{supinum} protulit 'lavatum' in eunucho:

Vix elocuta est hoc, foras simul omnes prorunt se,
Abeunt lavatum, perstrepunt.

5 unde Ovidius in III *fastorum*:

Silvia Vestalis - quid enim vetat inde moveri? -
Sacra lavaturas mane petebat aquas.

(^{queritur} 'ortum ortu', unde 'ortus', an 'oritur oritu', unde 'oriturus' -
Horatius in II *epistularum*:

10 Nil oriturum alias, nil ortum tale fatentes -,
'partum partu', unde || 'partus', an 'paritum paritu', unde 'pariturus',
'erutum erutu', unde 'erutus', an 'eruitum eruitu', unde 'eruiturus' -
Lucanus in IIII:

ruituraque semper

15 Stat, mirum, moles -,

'cassum cassu', unde 'cassus', an 'caritum caritu', unde 'cariturus' - Iu-
venalis in II:

tollere dulcem

Cogitat heredem, cariturus turture magno.

20 Virgilius in II *Aeneidos*:

Demisere neci, nunc cassum lumine lugent -?
quibusdam tamen hoc, id est 'cassus', magis nomen esse videtur, ut 'las-
sus') in anomalis quoque supra dictae regulae servantur: 'latu laturus
latus', 'ferens ferentis ferendus', 'esu esurus esus', 'edens edendus'.

25 Et sciendum, quod, si deficient supina, deficient | etiam participia tam
futuri temporis in 'rus' desinentia quam praeteriti, quae ex ipsis nascun-
tur, quod invenis in omnibus meditativis et inchoativis, in quibus deficient
supina duo extrema, quibus deficientibus supra dictorum quoque temporum
deficiunt participia. rarissime inveniuntur supra dicta supina in usu a

1 *Ter. eun.* III 5, 51 *sq.* proferi *R* 2 eunucho *G* 3 eloquuta *D* elo-
cutast *Bemb.* 4 habeunt *D* habeunt *RK* perstrepunt *G* perstreper *Dd* 5
Ovid. fast. III 11 *sq. v. lib.* VIII § 38 *U. K* III, *D* 6 Silvia] *d* silua *DGL*
veta *Rr* 7 lauaturus *H* lauaturus *K* 8 unde ortus *om. G* unde ortus an
oriturum oritu in *mq. add. K* 9 *Hor. epp.* II 1, 17 *cf. lib.* X § 9 10 Ni *Rr*
nihil *B* nihil *RBHK* 11 partus] parturus *L* 12 rutum *G* an *om. H*
eruitu *om. GLK* eruitus *Hh* 13 *Luc. Phars.* IIII 455 *sq.* lucanus. Inruitu-
raq; *B* lucanus irruitaque *GL* lucanus erruitaque *K* in IIII *om. H* IIII] *om. D*
III, *r* 16 casum casu *L* casu *RrH* unde *om. G* casus *L* *Iuv. sat.* II
6, 38 *sq.* 17 *U. K* 20 *Verg. Aen.* II 85 *U. K* 21 Demissere *K* nunc]
d n̄ D casum *Rr* casum *LK* lugent* *H* 22 casus *RLK* lassus] *r* lasus
R 23 lautu lauturus *Rr* 24 essu essurus essus *G* essu essurus essurus *essus K*
edens edentis edendus *d* edendus in *litura H* 26 desinentia *add. r* prae-
teriti] *b* praeterit* (o?) *B* 27 inchoatiuitis *H* 29 rarissime] *d* rarissime* *Rr* raris-
simo *BDGLK*

neutris secundae coniugationis vel tertiae in 'uo' desinentibus, quae in 'ui' divisas faciunt praeteritum perfectum, ut 'lecturio', 'parturio', 'esurio', 'horresco', 'calesco', 'fervesco', 'amasco', 'miseresco', 'labasco', 'hisco', 'horreo', 'tepeo', 'egeo', 'caleo', 'ferveo', 'stupeo', 'lateo', 'candeo', 'niteo', 'albeo', 'luo'. rarissime tamen, ut diximus, inveniuntur ex quibusdam huiusmodi verbis supina vel futuri temporis participia, ut 'doleo doliturus', 'careo cariturus'. et alia tamen multa inveniuntur deficientia in aliis quoque significationibus vel generibus verborum tam supina quam ex eis nascentia, ut 'urgeo', 'spuo', 'metuo', 'timeo', 'medeor', 'disco', 'posco', 'compesco', 'cresco', et quocumque tempore defectiva sint verba, 10 deficient etiam participia, ut 'ambigo', 'scando', 'niteo', 'vergo', 'arceo', 'mando mandis', 'strideo', quamvis apud vetustissimos eorum quoque praeterita inveniuntur. 'ferio' quoque et 'vescor' quia praeteritum tempus non habent, deficient etiam participiis eiusdem temporis. 'coepi' non habet praesens et futurum nec participium, sed tantummodo 'coeptus'. similiter 15 'odi', 'novi', 'osus', ex quo 'perosus' et 'exosus', 'notus' - Plautus in *Amphitrione*: ||

Inimicos semper osa sum optuerier.

et verbale | tamen nomen ex eo protulit idem Plautus in *asinaria*:

Madidum, nihili, incontinentem atque osorem uxoris 20
suae - ,

et 'memini meminens'. Laevius *erotopaegnion* in IIII:

meminens Varro corde volutat,

quia 'memini' tam praesentis quam praeteriti vim habet, quomodo 'odi'. unde et 'osus' pro praesenti, et 'meminens' pro praeterito licet accipere, 25

V 20 nam 'novi' praesens 'nosco noscens' facit. similiter impersonalia deficient in supinis et participiis, quae ex supinis nascuntur, ut 'piget', 'pudet', quamvis quidam 'puditum' posuerunt, ut Plautus in *Bacchidibus*:

2 diuisas om. GLK "parturio lecturio G essurio GL 3 horresco] r
horresco RG labasco] h lauasco H rell. 5 albico r ante luo: stuo add. B es-
tuo DGL aestuo R exuo Hd (idem post luo add. m. rec. in R) spuo r renuo h
6 doleo om. L 9 ut uergeo L spuero H 10 cresco. Ex quocumque G di-
fectatiua K 11 nideo RDH 13 ferio] H Ferior rell. fescor K non ha-
bent tempus GLK 14 quoe L 15 sed tantum. sed tantummodo Rr praeteriti

ante coeptus add. BDHGLr et sup. lin. K ceptus H 16 exosus et noui notus
B Plaut. *Amphitr.* III 2, 19 (v. 900) 18 inimico D optuerier] B cum Vet.
Plaut. obtuerier rell. 19 nomen spscr. K Idem B Plaut. *asin.* V 2, 9

(v. 859) *assinaria* K 20 nihili Plautus nihil libri Prisc. incontinentem Rr
22 et memini] r Enemini R Leuius BDHGK Liuius Rh Laevii *erotopaegn.*
lib. IIII fr. Laevii IV ap. Weichertan poet. Lat. rell. p. 44 in IIII] r in iui R
III. DH VII. GLK 24 quam p praesentis tam K liquet L liquet K 25
et memiminens pro R liquet G 26 noscens] noscis h impersonalia B 27
Plaut. *Bacchid.* III 1, 12 (v. 379) cf. lib. VIII § 62 in *Bacchidibus* om. G ba-
chidibus BDHLK

p. 922 P.

p. 528. 29 K.

Neque mei neque tui te intus pudicum est factis,
quae facis —,

'taedet', 'paenitet', 'liquet', 'licet', 'libet', 'oportet'; sed compositum 'per-
taesum' invenitur et 'paenitens', unde 'paenitentia', et 'libens' et 'licens',
unde 'licentia', et 'licitus'. Virgilius in VIII:

et licito tandem sermone fruuntur.

Horatius:

licentum satyrorum greges.

sciendum tamen, quod haec omnia inveniuntur perfectorum declinationem
habentia in usu veterum teste Capro: 'pigeo', 'taedeo', 'pudeo', 'paeni-
teo', 'liqueo', 'liceo', 'libeo', 'oporteo', quomodo 'placeo', 'contingo', 'eve-
nio', 'vaco', 'attineo', 'accido', 'iuvo', 'delecto', quorum tertiae personae
impersonalium vice funguntur: 'placet', 'contingit', 'evenit', 'vacat', 'acci-
dit', 'attinet'. non tamen etiam si participia deficiant, deficiunt et verba;
illa enim ex eis, non ista ex illis nascuntur. sunt tamen quaedam parti-
cipia, quorum quamvis deficiant verba in usu, ratio tamen analogiae quod
dici possunt ostendit, ut 'triumphatus', 'erratus', 'regnatus', 'laboratus',
'de|cursus'. Virgilius in VI:

Ille triumphata capitolia ad alta Corintho.

idem in VI:

regnata per arva

Saturno quondam,

et in I:

Arte laboratae vestes.

idem in III:

errata retrorsus

Litora Achaemenides, comes infelicis Vlixis.

Terentius in adelphis:

1 mei] ^{mei} d me Hh me RBDGLK est om. K 3 licet liquet G libet —
libens om. L pertessum K 4 invenitur et] inuenitur ut GK licens et libens
D liquens K 5 Verg. Aen. VIII 468 6 sermoni Rom. 7 apud Horatium
haec non leguntur: nun memoriae Prisciani obversabantur nympharum leues cum saty-
ris chori (carm. I 1, 31)? at potius cum Fleckeiseno post Horatii nomen lacuna statu-
enda videtur, ut exciderit unus ex iis locis Horatianis, ubi voc. licentia invenitur (v.
indicem vocc. Hor.), et eius poetae nomen, a quo haec sive senarii iambici sive septena-
rii trochaici clausula licentum satyrorum greges profecta sit 8 satyrorum K 9
omnia spscr. K *factorum K profectorum k 10 Capro] ap. Osannum de Capro
p. 16 11 liceo liqueo H continguo GLK 12 dilecto GLK 13 impersona-
lium B continguit K 14 post attinet: iuuat delectat add. h deficiunt add. r

17 utriumphatus Dd 18 Verg. Aen. VI 836 19 Ille] r, m. alt. add. Rom. Illa

R capitolia] ex capitalia corr. B ex capotolia H capitalia K chorinto D
20 Verg. Aen. VI 794 sq. VI Krehlius VII. libri 21 per annos Rom. 23

Verg. Aen. I 639 24 ueste^s Dd 25 Verg. Aen. III 690 sq. 26 errata et
retrorsus B 27 littora H Achaemenides] d cum Rom. Ver. achemenides RH

(B?) cum Med. achamenides D achimenides GLK infelices Rr ulixis RBD

ulixi Pal. 28 Terent. adelph. V 4, 6 cf. lib. VIII § 10 adelphis G

p. 923. 24 P.

p. 530 K.

καὶ 'ὁ φρόνιμος' ἤτοι 'σοφός', 'monitus' 'ὁ ὑπομνησθεὶς' καὶ 'ἡ ὑπόμνησις', 'iudicatus' 'ὁ κριθείς' καὶ 'ἡ κρίσις', 'armatura' 'ἡ ὀπλίσις' καὶ 'ἡ ὀπλισίς', 'scriptura' 'ἡ γράψουσα' καὶ 'ἡ γραφή', 'usura' 'ἡ χρησομένη' καὶ 'ὁ τόκος', 'litura' 'ἡ ἀπαλείψουσα' καὶ 'ἡ ἀπαλοιφή', 'factum' 'τὸ γενόμενον' καὶ 'τὸ ἔργον', 'dictum' 'τὸ λεχθέν' καὶ 'ὁ λόγος', 'visum' 'τὸ ὄραθέν' καὶ 'τὸ ὄραμα', 'legendus' 'ὁ ἀναγνωσθησόμενος' καὶ 'ὁ ἀναγνώστεις', 'amandus' 'ὁ φιληθησόμενος' καὶ 'ὁ φιλητέος'; sic et alia plura, quae cum tem-

poribus participia sunt, absque his nomina. Illud quoque attende, quod, cum a nominibus nomina et verba et adverbia et coniunctiones soleant per derivationes vel compositiones proficisci, ut ab Aenea 'Aeneius', a patre 'patrisso', a claro 'clare', a 'qua' et 're' 'quare', et a verbis similiter nomina et verba et participia et adverbia, || ut a 'lego, lector, lecturio' et 'legens', a 'curro, cursim', ab adverbis nomina et adverbia: 'ultra, ulterior ulterius', a participiis participia non possunt nasci nec verba, sed vel nomina, ut 'indulgens, indulgentia', vel adverbia, 'indulgenter'.

DE CASIBVS PARTICIPIORVM.

Casus quoque participia sex habent, quomodo nomina, nec sunt in VI²⁴ 20 ipsis deficientia aliquo casu. nec mirum, nam in eo quoque imitantur adiectiva, quae nullo deficiunt casu, sive sint mobilia sive in duas conso-

I ΦΡΟΝΙΜΩC R ΦΡΟΝΙΩC H ΗΤΩΙ R CΟΦΡΟC G CΟΦΩC R munitus B
 N E
 ΥΠΟΜΗΝΗΣΘΕΙC Rr ΥΠΟΜΝΕCΘΕΙC ΚΑΗΥΝΟΝΝΥCΕΥC B ἡ] N RHG ὑπόμνησις] I ΠΟΙ-
 ΘΕΙC
 ΜΗΝΗC Lr ΥΠΟΜΝΕC K ΙΠΟΜΝΕC G 2 iudicatus — κρίσις om. G ΚΡΓ Rr
 ΚΡΙΘΕΙC K ἡ] N H armatus R ΟΠΑΙCΟΥCΑ H ΟΠΑΙCΟΙCΑ K ΟΠΑΙCΟΙCΑ Rr
 ΚΑ B καὶ — γράψουσα] in mg. add. K 3 ἡ] N H ΟΠΑΙCΙC B ΠΑΙCΕC G
 ΠΑΙCΙC H ΠΑΥCΙC K ΠΛΑΙCΙC Rr γράψουσα] in litura r ΓΡΑΦΟΦΑ GK ΤΡΑΦ.ΟΥCΑ
 H ΠΡΑΦΟΥCΑ ΚΑΗΓΡΑΦΥ B ἡ γραφή] ΗΓΡΑΦΕ K ΗΓΙΤΑΦΗ in litura r ΚΡΗC-
 ΜΕΝΗ B ΧΡΙCΟΜΕΝΗ H ΧΡΙCΟΜΗΝΗ GL ΚΡΙCΟΜΗΝΗC K 4 ΚΑΙ ΤΟΚΟC G ὁ om. B
 ΤΩΚΟC R litoga Rr ἡ] N RB ΑΠΑΛΙΦΟΥCΑ B ΑΠΑΛΙΦΟΥCΕΑ H ΑΙΤΑΛΙΦΟCΑ
 Rr ΑΠΑΛΙΦΟΦΕΑ G ΑΝΑΛΙΦΟΦΕΑ K ΑΠΟΛΙΦΟΥCΑ in litura I ΚΑΗΠΑΛΑΙΦΙ B ἡ] N
 RH ἀπαλοιφή] de XII vss. Aen. § 20 l. l., π ΑΠΑΛΙΦΗ RDG ΑΠΟΛΙΦΗ H ΑΠΟΛΙΦΕ
 K ΑΠΟΛΙΦΗ in litura ΓΕΝΩΜΕΝΟΝ R ΤΕΝΟΜΕΝΩΝ G ΟΥΝΟΜΕΝΟΝ K 5 τω R o G
 ΕΡΤΟΝ G ΛΕΧΤΕΝ R ΛΕΧΘΕΝ H ΛΕΚΘΕΝ GLK ΚΑΤΟΛΟΓΟC B ΤΟ R ΛΟΓΟC
 Rr ΟΡΑΘΗΝ RGLK § ὄραμα] r ΑΡΑΜΑ R ΟΡΟΜΑ in litura I ΑΝΑΓΝΩCΘΕCΟΜΕ-
 ΝΟC B ΑΝΑΓΝΟCΘΕCΟΜΕΝΟC RK ΑΝΑΓΝΟCΘΗCΟΜΕΝΟC GL ΑΝΑΓ.ΝΟCΘΕC.ΟΜΕΝΟC H καί]
 C
 K RBH ΑΝΑΓΝΟCΤΕΟC GL ΑΝΑΓΝΟΤΕΟC Rr ΑΝΑΓΝΟCΘΕΟC B 7 ΦΙΑΘΗCΟΜΗΝΟC G
 ΦΙΑΘΗCΟΜΕΝΟC H ΦΙΑΘΗCΟΜΕΝΟC L ΦΙΑΘΙCΟΜΕΝΟCΚΑ*ΟΦΙΑΘΕΟC B ΦΙΑΙΤΕΟC
 G ΦΙΑΘΗCΟC H ΦΙΑΕΤΕΟC LK in ΦΙΑΙCΤΕΟC mul. L alialia R 8 post nomina:
 Illud — nomina add. r 9 et adverbia add. r 10 coniunctiones] h coniugationes
 ni f. H 11 aena Dd 12 re et quare Rr 13 lecturio] r et lecturio RDHGLK
 14 ulterius participiis G participia om. G 17 DE CASIBVS PARTICIPIORVM] om.
 G participium L 18 quoque om. G 19 emitantur K omittantur G 20 * casu H

p. 924. 25 P.

p. 530. 31 K.

nantes desinentia. quae enim deficiunt, fixa sunt, ut 'fas', 'dicatione', 'Iuppiter', 'Iovis', 'iter', 'preci' et 'prece', 'vicem' et 'vice', 'tabi' et 'tabo', 'maria', 'aera'. nam 'frugi' et 'nilili' et 'mancipi' et 'huiusce-
modi' et similia non deficiunt aliquo casu certo, sed pro omni casu eadem
terminatione funguntur, quamvis possunt haec eadem figurate magis pro-
lata, ut dictum est, per genetivum vel dativum quam indeclinabilia esse
videri, ut si dicam 'cordi homo | est mihi', 'cordi hominis', hoc est 'ho-
minis qui mihi est cordi', 'cordi homini', 'cordi hominem', et possum
cum omnibus casibus figurate iungere dativum. sic 'frugi homo', id est
'qui frugi est', hoc est 'utilitati', similiter omnibus casibus adiungitur figu-
rate et est magis dativus. sed haec etiam de nomine latius tractavimus.

Declinantur autem participia ad similitudinem et regulam nominum in
'ns' desinentium vel in 'us' mobilium, exceptis, ut supra dictum est,
illis, quae nascuntur a verbis quartae coniugationis in 'eo' desinentibus,
quorum genetivus vocales nominativi 'ie' mutat in 'eu': 'iens euntis',
'quiens queuntis', quamvis Plautus 'abiendi' dixit pro 'abeundi' in
Amphitryone:

abiendi nunc tibi etiam occasio est.

DE TEMPORIBVS.

VII 25 Tempora participiis accidunt eadem, quae et verbis infinitis, id est
praesens, quod est etiam praeteritum imperfectum, ut 'osculari' et 'oscu-
lans', praeteritum perfectum, quod est etiam praeteritum plusquamperfec-
tum, ut 'osculatum esse' vel 'fuisse' et 'osculatus', futurum, ut 'oscula-
tum iri' et 'osculaturus'.

Et sciendum, quod non ex omni significatione omnia tempora inve-
niuntur. nam cum quinque sint significationes, id est activa, neutra, pas-
siva, communis, deponens: ab activa quidem et neutra praesentis et futuri
veniunt participia, ut 'amans', 'amaturus'. in quibus quia praeteritum
deficit, loco participii verbo utimur et nomine infinito, ut 'qui amavit',
ὄς ἐφίλησεν, id est ὁ φιλῆσας. quomodo enim loco verbi participium ac-

1 dicatione] r ditione RDH dicatione G decione K 2 iupiter L 3 * aera (&) R et huiusce modi Rr 4 et his similia R 8 quid
mihī D possunt] b possunt B 9 figuratae H dativum sic: frugi RB 10
figuratae H 11 de add. h latius de nomine GLK 12 similitudinem B in
ns] In s R 15 genitib; L uocalis B ie] .i.in.c. G mutant D ut iens
G 16 queuntis G Plautus] d platus G plantum D Plaut. Amph. fr. 11
p. 422 Both. ante abiendi: supinum (sopinum GLK) eius add. RBHGLK gerun-
dium eius D habeundi D habeundi R 17 amphitryone R amphitryone G am-
phitryone BDK 18 tibi etiam occasio est add. r 19 DE TEMPORIBVS om. G
20 accidunt om. G 21 quod etiam G 22 ut ante osculatum iri add. r om. RDHGLK
24 osculaturis Rr 25 omnia] r omni R inveniuntur — deponens add. d
26 quique K sint] r sunt R id est] om. D id LK passiva neutra B
/. passiva communis deponens /. neutra G 27 depones L quidem] r quid est R
29 defecit r 30 ος ἐφίλησεν R ὄς — φιλῆσας] om. D ος ἐφίλησεν id est

p. 925. 26 P.

p. 531. 32 K.

cipitur necessitatis causa cum verbo substantivo, sic etiam, ubi participium deficit, necessario verbum infinito nomini substantivo iunctum participii officio fungitur.

Passivum quoque praeteritum et futurum habet, 'amatus', 'amandus'; in praesenti autem deficit, pro quo similiter verbum cum praedicto nomine proferimus dicentes 'qui amatur', ὃς φιλεῖται, pro ὁ φιλούμενος. ex quo quoque ostenditur significatio participii, quod tam nominis quam verbi vim obtinet, quod et | hoc pro illis et illa pro hoc ponuntur. dicimus enim 'legens est, qui legit' et 'qui legit, est legens', 'caenatus est, qui caenavit' et 'qui caenavit, caenatus est'.

Illud quoque sciendum, quod saepe et praesenti pro praeterito et praeterito pro praesenti utuntur auctores necessitatis causa, cum deficient et in 'or' desinentia praesenti et in o terminantia praeterito. praesentis tamen participium, quod etiam praeteritum imperfectum significat, solet coniungi verbis praeteriti perfecti et plusquamperfecti et significationem eorundem temporum complere, quomodo verba praesentis temporis, si adiungantur participiis praeteriti, praeteritum significant, ut 'caenatus sum, caenatus es, caenatus est' pro 'caenavi, caenavisti, caenavit'. sic ergo, si dicam 'caenans fui, fuisti, fuit' pro 'caenavi, caenavisti, caenavit', 'caenans fueram, fueras, fuerat' pro 'caenaveram, caenaveras, caenaverat' potest accipi. itaque quod deest Latinitatis linguae naturaliter, completur iuncturae ratione. multa tamen in his quoque, quae regula exigit dici, sive euphoniae causa deficient sive quod in usu non sunt, sicut et in alijs partibus orationis.

A neutris, ut diximus, sicut ab activis, duum temporum participia veniunt, praesentis, 'stans', futuri, 'staturus'. inveniuntur tamen quaedam ex eis etiam praeteriti temporis, ut 'caeno caenatus', 'prandeo pransus', 'placeo placitus', 'nubo nupta', 'pateo passus' - et a 'patior' tamen 'passus'

ΦΙΛΑΕΤΑC d OC ΕΦΙΛΑΕΤΑC GLK OC ΕΦΙΛΑCΑC H OC ΕΦΙΛΑΕΙΑCT h ΕΦΙΛΑΙCEN B ΦΙΛΑΙCΑC B participium K 1 post substantivo sqq. — substantivo add. g 2 nominis R 3 officio] d officii D 4 quoque] spscr. K uero D 5 deficit add. r 6 pferimus B ὃς — φιλούμενος] om. D OC ΦΙΑΕΙΤΑΙ PRO ΟΦΙΛΟΙΜΕΝΟC add. d OC ΦΙΑΕΙ ΤΑΙΦΙΑ ΑΓ|ΕΝΟC G ΦΙΑΕΙΤΑΙ H pro ὁ om. K pro ΦΙΑΟΥΜΕΝΟC L 7 quoque] nunc G ostenditur quoque H 8 optinet BDHL illa] d ille D 9 legens est D legens Rr codd. per totum h. l. inter caenandi et cenandi formas fluctuantur 10 et qui cenavit add. r 11 et pro praesenti Dd 12 pro add. r deficient] r deficient R 15 perfectis Rr et significationem om. G 16 adiunguntur Rr 17 cenatus sum add. r 18 caenasti G cenasti K sic] r si R sic ergo si] h si ergo H 19 pro om. G caenasti G cenasti K 20 Caenan fuerā B cenaueras cenaueras K tatis 21 postest H Latini Hh 22 tamen] r tnen R quae add. r 23 euphoniae Gg euphonię D ephoniae H sicut in R 26 ut stans RB 28 & ex D te ti prei Rr prādeo B 29 pasus LK a om. D pasus LK

p. 926 P.

p. 532. 34 K.

facit -, 'assuesco assuetus', quod quibusdam nomén esse magis videtur, sicut 'quiesco quietus'. 'iuro' etiam 'iuratus', quod etiam in passiva significatione invenitur, quippe etiam verbum ipsum Lucanus in V protulit:

Et laetae iurantur aves bubone sinistro.

Statius etiam in VII:

captivis etiam iurabere Thebis.

'coniurato' Virgilius in II georgicon:

Aut conūurato descendens Dacus ab Histro.

addunt quidam etiam a 'careo' 'cassus', quod si esset, deberet 'cassurus' facere futurum, non 'cariturus', quod Iuvenalis in II protulit:

tollere dulcem

Cogitat heredem cariturus turture magno,

ut supra memoravimus. ergo 'cassus' magis nomen est, sicut 'lassus', et maxime cum vanum signifi|cat, ut:

Cassa fraude parat.

'titubo' quoque 'titubatus' facit. Virgilius in V:

vestigia presso

Haud tenuit titubata solo.

et in aliis multis neutrorum praeteriti participia vetustissimi protulisse inveniuntur, ut 'discessus', 'interitus', 'obitus', 'occasus', 'potus', 'senectus'.

28 Neutropassiva quoque, quae sunt quinque, trium temporum habent participia, ut 'gaudeo gaudens gavisus gavisurus', 'audeo audens ausus ausurus', 'soleo solens solitus soliturus', 'fio fiens factus futurus' differentiae causa, ne, si 'facturus' dicamus, simile sit participio, quod venit a 'facio' verbo, quod vim activam possidet 'fio' verbi, unde a supino eius nascitur 25 passivum praeteriti participium et futuri activum: 'factum factu, factus facturus'; 'fido' quoque 'fidens fisis fisureus'.

A communi verbo quattuor nascuntur participia, praesentis sive prae-

facit pasus *G* 1 asueto asuetus *Rr* adsuesco aduetus *B* esse videtur magis *LK* videtur magis esse *Gg* 2 quietur *Rr* quod] *r* quo *R* in passiva etiam *B* 3 *Luc. Phars.* V 396 4 iurantur] *h* iurant** *II* auces *K* sinistro *K* 5 *Stat. Theb.* VII 103 VII. thebaidos *dh* 6 iurauerat thebis *d* iurauerat acuis *GLK* iurauerat huius *BDH* 7 .coniurato] coniurato, *GLKd* coniuratio *D* *Verg. georg.* II 497 8 Aut] *A* *K* coiurato *K* descendens] *k* descendens *GLK* 9 etiam *om.* *G* casus *Rr* casus *LK* esse deberet cassurus faceret *B* casurus *Rr* casurus *L* 10 *Iuv. sat.* II 6, 38 *sq.* in II protulit] profert in II. *B* 12 haeredem *GLK* turturae *II* 13 casus *Rr* casus *LK* est *om.* *R* sicut] ut *L* lasus *LK* 14 *Luc. Phars.* V 130 15 casa *L* 16 Titubo ex Tituuo corr. *B* *Verg. Aen.* V 331 *sq.* V. Aeneidos II. Aeneidos *B* 17 ^c presso *Rr* pssa *G* 18 haud] aut *GLK* 20 intuseritus *K* 21 Neutropassiva ex Neutrapassiva corr. II Neutrapassiva *B* participia habent *G* 22 participia gaudeo *DGLK* audiens *K* asus *Hh* 23 futurus] *d* facturus *D* 25 possidet *K* 26 factus et facturus *G* 27 fixus fixurus *Rr* 28 communi *Rr*

p. 926. 27 P.

p. 533 K.

teriti imperfecti, quod activam solum habet significationem, ut 'criminator criminans', 'ὁ διαβάλλων οὐκέτι' καὶ 'ὁ διαβαλλόμενος', praeteriti perfecti et plusquamperfecti, quod communem habet significationem tam passivi quam || activi, ut 'criminatus' 'ὁ διαβαλὼν' καὶ 'ὁ διαβληθεὶς', futuri unum 5 activum in 'rus' desinens, ut 'criminaturus', et unum passivum in 'dus', ut 'criminandus'. omnia tamen in 'dus' desinentia participia eadem etiam 29 nomina esse possunt, cum amittunt tempus, ut 'amandus' 'ὁ φιληθησόμενος' καὶ 'ὁ φιλητός', 'docendus' 'ὁ διδαχθησόμενος' καὶ 'ὁ διδακτός', 'legendus' 'ὁ ἀναγνωσθησόμενος' καὶ 'ὁ ἀναγνωστός'.

10 A deponenti trium temporum veniunt participia, praesentis vel praeteriti imperfecti, 'sequens', praeteriti perfecti vel plusquamperfecti, 'secutus', futuri, 'secuturus'. multa tamen ex huiusmodi verbis inveniuntur apud antiquissimos participia praeteriti temporis tam activam quam passivam significationem habentia, ut 'meditor' μελετῶ, 'meditatus' μελετήσας 15 καὶ 'μελετηθεὶς' - Terentius in Phormione:

Meditata mihi sunt omnia mea incommoda -,
'auxilior auxiliatus' βοηθήσας καὶ βοηθηθεὶς. Lucilius:
a me auxiliatus.

sic et 'amplector amplexus' καὶ περιπλακείς καὶ περιπλεχθείς - Petronius:

1 solam GLK creminor creminans GLK 2 criminans εΔΙΑΒΑΛΩΝ. Non
etiam ΔΙΑΒΑΛΛΟΜΕΝΟΣ B ΔΙΑΒΑΛΩΝ RK ΔΙΑΒΑΛΑΝ G ΔΙΑΒ*ΑΛΩΝ Lⁱ Graeca
h. l. et in proxime sqq. usque ad ἀναγνωστός om. D add. d ΔΙΑΒΑΛΩΝ. ΟΥ. ΚΕΤΙ Η
ΟΥΚΕΤΙ Gr *ΟΥΚΕΤΙ L ΟΙΚΕΤΙ K ΔΙΑΒΑΛΟΜΕΝΟΣ (Α) R ΔΙΑΒΑΛΟΜΕΝΟΣ HL ΔΙΑ-
ΒΑΛΩΝΕΝΟΣ K ΔΙΑΒΑΛΕΝΟΝΟΣ G 3 tam actiui quam passivi B 4 quam et actiui
DGK ut om. D creminatus GLK ΔΙΑΒΑΛΩΝΚΟΔΙΑΒΑΘΕΙC B ΔΙΑΒΑΛΩΝ
KAI O ΔΙΑΒΑΘΕΙC Rr ΔΙΑΒΑΛΩΝ KAI O ΔΙΑΒΑΘΕΙC H ΔΙΑΒΑΛΕΨΕCIN KAI O ΔΙΑΒΑΘΕΙC G
OΔΙΑΒΑΛΩ* KAI O ΔΙΑΒΑ**ΕΙC Ll ΔΙΑΒΑΘΕΙC K 5 ut criminaturus om. H add. h
creminaturus GLK 6 creminandus GLK 7 esse non possunt G amit-
tant Hr φιαθόμενος R φιαθόμενος G post φιληθησόμενος: καὶ — δι-
δαχθησόμενος om. B 8 φιαθός R φιαθός G φιαθός L διδαχθησόμε-
νος] I ΔΙΑΧΘΕC H ΔΙΑΧΤΕC G ΔΙΑΧ*HCO L ΠΙΑΧΘΕC K ΚΟΔΙΑΧΘΕC B
ΔΙΑΧΘΕC R ΔΙΑΧ*ΘΕC Ll ΔΙΑΧΤΕΙC K 9 ἀναγνωσόμενος G ἀναγνωσόμε-
νος K *ἀναγνωσόμενος Rr ἀναγνωσόμενος B ὁ om. GK ἀναγνωσόμενος BHLK
ἀναγνωσόμενος G ἀναγνωσόμενος R 10 A add. r participia veniunt G 11 im-
perfecti — plusquamperfecti] r perfecti uel plusquamperfecti R ut sequens h
vel] et K sequutus B 12 sequuturus D huiusmodi Rr huiusmodi H
14 meditator Hr mediator D μελετῶ r μελετο K μελετο B medita^{us} Kk
μελεσας R μελεσας r μελετες G μελετες K μελετες B 15 μελετηθεὶς]
όμελετηθεὶς 2 μεμεληθηθεὶς L μεμεληθηθεὶς RD μεμεληθηθεὶς G μεμεληθη-
θεὶς H μεμεληθηθεὶς K μεμεληθηθεὶς B Ter. Phorm. II 1, 18 16 sunt mihi
BDG 17 auxiliior] d Auxilior D βοηθήσας] r βοησας B βοησας R
βοηθεὶς K βοηθαίεις G βοηθεις R βοεις D Lucilius: v. lib. VIII § 15 19
Et sic et GLK sic etiam B plector Rr amplexor Dd Graeca add. d πε-
ριπλακείς] om. B περιπλακείς D περιπλακείς HLK περιπλακείς G καὶ] κίσι L

animam nostro amplexam pectore.

Cicero pro Roscio: quo uno maleficio scelera omnia videantur complexa esse -, 'adminiculator adminiculatus' 'βοηθήσας' καὶ 'βοηθηθεὶς'. Varro: tribunicio auxilio adminiculatus. sed sciendum, quod verbis quoque plurimis, quae nunc in usu deponentia sunt, veteres sicut communibus usi sunt, de quibus, cum de verbo tractabamus, docuimus.

A verbo 'sum', quod est anomalum, veteres praesentis temporis proferrebant participium 'ens', unde componitur 'potens'; nam 'futurus' magis a 'fio' verbo videtur nasci, potest tamen etiam a 'fui' esse existimari.

DE NVMERO.

Numerus participiis accidit uterque, singularis, ut 'currens', pluralis, ut 'currentes'. et sicut non deficiunt casibus, sic nec numeris defectiva invenies participia.

DE FIGVRIS.

VIII 31 Figuras habent, quas a verbis accipiunt. nam per se numquam componitur participium, nisi prius verbum eius componatur. ergo vel simplicia sunt vel decomposita plerumque, quae Graeci παρασύνθετα vocant, id est a compositis verbis derivata, ut 'efficio efficiens', 'intellego intellegens'; si enim ipsa per se componantur non prius verbis compositis, trans-eunt in nominum vim, sicut etiam, si comparentur: 'nocens innocens', 'sapiens insipientis'. simplicia enim eorum possunt et participia esse et nomina, composita vero sine dubio nomina sunt. ideo autem addidimus 'plerumque', quod sunt quaedam, quae non servant compositionis verborum compaginem, unde apparet, ea ex se composita, ut 'effringor effractus', 'contingor contactus' et similia. ('indulgens', 'amans', 'acceptus', si

FIGI G NAI K ΠΕΡΙΠΑΝΧΘΕΙΣ R ΠΕΡΙΠΛΕΧΘΕΙΣ B ΠΕΡΙΠΑΛΕΧΘΕΙΣ LG ΠΕΡΙΠΑΛΕΧΘΕΙΣ H ΠΑΡΙΠΑΛΕΧΘΕΙΣ K Petronius] cf. lib. VIII § 16 1 nostram BGL in pectore libri lib. VIII l. l. 2 Cic. pro Roscio Am. or. 13, 37 roscio ex ruscio corr. B uno in litura H complexa esse videantur lib. VIII § 16 cum libris Cic. 3 complexa RBDHLK

adminiculatus Dd amminiculatus GLK adminiculatus — auxilio adminiculatus] r adminiculatus R βοηθήσας καὶ βοηθηθεὶς] post auxilio adminiculatus sup. lin. add. D ВОНТЕСАС КΙ ВОНΘΗΘΕНС B 4 de Varronis fr. v. lib. VIII § 15 tribu-

nilio H amminiculatus DHGLK 6 ueteres G commonibus G 7 documus Rr 8 veteres] r ueteres G ueteris R 10 uerbo fio K 11 DE NVMERO] om. G DE NVMERIS DL de numeris incipit K 12 pluralis ut add. r 13 sic] sic H si R numeris ex numerus corr. H defectatiua G 14 iuuenientes G 15 DE FIGVRIS. om. G 17 /-eius /-uerbum H eius om. K 18 ΠΑΡΑCΙΝΘΕΤΑ RB ΠΑ-

ΠΑΡΑCΙΝΘΕΤΑ ΠΥΝΘΕΤΑ L ΠΑΡΙΘΗΤΑ GK uocant Dd 19 ut ab efficio d 20 prius a uerbis H 23 post nomina sunt: indulgens — acceptior (in. 26), om. sunt, collocant GLK addidimus] r addimus RL 24 compositiones B opositionis G

25 compaginem om. B ex se ea K ea oposita esse ex se G ut infingor in effractus Dd 26 et contingor B acceptus add. d

p. 928. 29 P.

p. 534. 35 K.

comparentur, nomina sunt: 'indulgentior', 'amantior', 'acceptior'; sic et similia.)

De diversis quoque consonantibus, quae ante 'us' in praeteriti temporis participiis inveniuntur, quamvis per singulas verbi terminationes, cum de supinis tractabamus, docuimus, tamen hic etiam generaliter comprehendere non incongruum videtur esse. omnia igitur participia praeteriti temporis vel in 'tus' desinunt, ut | 'amatus', 'adiutus', 'datus', 'domitus', 'solitus', 'cultus', 'munitus', 'conventus'; vel in 'ctus', ut 'sectus', 'doctus', 'lectus', 'sanctus'; vel in 'ptus', ut 'raptus', 'captus', 'sumptus'; vel in 'stus', ut 'quaestus'; vel in 'sus', ut 'risus', 'morsus', 'lusus', 'iussus'; vel in 'psus', ut 'lapsus'; vel in 'xus', ut 'fluxus', 'flexus', 'pexus'.

In 'tus' desinunt omnia, quae praeteritum in 'vi' syllabam terminant, mutatione 'vi' in 'tus', ut 'amavi amatus', 'oravi oratus', 'adiuvi adiutus'; 'delevi deletus', 'cupivi cupitus', 'laccessivi laccessitus', 'decrevi decretus', 'stravi stratus', 'munivi munitus', 'audiivi auditus'. excipiuntur differentiae causa tria a longa in 'au' convertentia: 'lāvi lautus', 'fāvi fautus', 'cāvi cautus', ne, si 'latus', 'fatus', 'catus' diceremus, alias significationes habere putarentur.

Et sciendum, quod haec omnia paenultimas productas habent tam in verbis praeteriti quam in participiis, exceptis 'sevi sātus' et 'sivi sītus', quae in participiis paenultimas corripunt, et 'lini' vel 'livi lītus'. a 'civi' quoque 'citus' licet et corripere et producere paenultimam; ab 'ivi' quoque vel 'ii' composita et 'quivi' vel 'quii' corripunt in participiis i ante 'tus', ut 'adītus', 'obītus', 'praeterītus', 'nequītus'. 'solvi' enim 'solūtus' et 'volvi volūtus' abiecta i produxerunt tamen u. a vero correptam ante 'tus' in quattuor solis participiis inveni, duobus primae coniugationis, quae duplicant in praeterito priorem syllabam, 'dedi dātus' et 'steti stātus', quod participio simile nomen est, unde futurum 'staturus'; secundae quoque unum inveni a deponenti 'reor', 'rātus', et tertiae unum, de quo supra diximus, 'sevi sātus'. unde Virgilius in II georgicon:

indulgens — acceptior *h. l. om. GLK v. lin. 23* 1 comparentur] *b* comparentur (a?) *B* sic et similia *om. GLK* 3 De *om. H add. h* 5 de sopinis cum
G tracta[m]imus *Hh* 6 esse videtur *G* 8 cultus] occultus *GL* occulatus *K*
 10 stus] *d* tus *D* questus *DGL* lusus iussus] lussus lassus *K* 11 xus] pxus
D pexus] plexus *r* 12 syllabam] *h* syllaba *H* 13 audiivi auditus ante ad-
 iuvi adiutus *add. B* 14 cupitis laccessivi laccessivi laccessitus *Rr* tria differen-
 tia causa *B* 16 trea *G* a longa *R* 18 puterentur *Rr* 19 habent produc-
 tas *D* tam uerbis *Rr* 20 saeni *HL* 21 liui uel liui *BDHGLK* 22 aci-
 tus *R* 23 uel ab ii *B* composita uel quiui *G* quii] *d* qui *D* i* in parti-
 cipiis ante (n) *K* 24 additus *D* abitus *Rr* enim] quoque *G* solitus *K*
 25 correpta *R* ante tus] antus *K* 26 inueni participiis *BDHGLK* in-
 uenij *Rr* 27 et ante steti *om. BDH del. r* & status *Rr* quod in participio
G 28 participio] *d* participium *D* nomen est participio simile *K* est *add. r*
 30 squi *B* *Verg. georg. II 33 sq.*

mutatamque insita mala

Ferre pirum.

'sepelivi' etiam notandum, quod 'sepultus' facit - antiqui tamen et 'sepelitus' dicebant -, et 'sallivi sallitus' et 'salsus'.

. Praeferea notanda sunt a 'salivi' vel 'salii' 'saltus' et 'salturus'. ab 'halo halas halavi' 'halitus' nomen participiale, non 'halatus', et a 'spiro spiras spiravi' 'spiritus' similiter nomen participiale factum [non 'spiratus' facit]; a 'pavi pastus', non 'patus', ab 'ambio ambitus' correpta paenultima, quando nomen est; nam in participio producitur. Ovidius in I metamorphoseon:

Iussit et ambītae circumdare litora terrae.

quod autem 'halavi' est ab 'halo', ostendit usus. Iuvenalis in IIII:

et omni

Bellorum pompa animam exhalasset opimam,
pro 'exhalavisset'.

34 I vero correptam habent ante 'tus' omnia, quae praeteritum in 'ui' divisas terminant, nisi sint ex praesentibus in 'lo' vel 'uo' divisas desinentibus, ut 'domui domitus', 'vetui vetitus', 'attonui attonitus', 'habui habitus', 'elicui elicitus', 'genui genitus', 'strepui strepitus'.

Excipiuntur primae quidem coniugationis duo, quae per synaeresin in 3o proferuntur, 'secui sectus' et 'fricui frictus'. a 'neco' quoque verbo 'necatus' et 'nectus' inveniuntur participium. sed 'necatus' proprie dicitur ferro, 'nectus' alia vi. illud quoque est notandum, quod Horatius ponit in epodo:

Non me Lucrina iuverint conchylia

Magisve rhombus aut scari,

Si quos Eois intonata fluctibus

Hiemps ad hoc vertat mare,

1 insiti B 3 sepiliui G et sepilitus L 4 ^{et} salsus et sallitus G
5 salii] B et ex corr. r salu R? salui *rell. cf. lib. X § 51* 6 halo D halo alatus
D alatus R 7 spiritus] r spiratus R 8 facit om. HGLK 9 Ovid. metamorph.
1 37 in I metamorphoseon om. G 10 metaphorphoseon L 11 iusit L
circumdare GLK 12 halo D halo alui R halo D ostendit] hoc ostendit L hic
ostendit K hic ostendit G Iuv. sat. IIII 10, 280 sq. 14 bellunum R
h
exalasset RD opina D 15 exalauisset D exalauisset H 16 in ui diuisas
praeteritum GLK 17 lo] io BH(K?) uel in uo BHGr deuisas L 18
uetiui D uentus Rr 19 gen** L 20 synheresin B sinheresin RDH syncrisin
G sincrysin L sincrisin K i] * (i?) Hh 21 secatus (u) D nequo Rr 22
propriae RrD 23 nectus] r natus R nectus uero alia GLK est om. K
notandum est BG oratius Dd oratius HL Hor. epod. 2, 49 sqq. 25 iuue-
runt in lit. b conchylia BDHr conchylia LK tolchylia G concei R 26 magis uero. in.
b; LK magis ueronibus aut sacris quos B magis ueronibus aut carisi quos G rom-
bus H rombus aut scars; Dd scarisi quos LK 27 eoais (h) R 28 hiems HGLKr

p. 930 P.

p. 536. 37 K.

'intonata' dixit, non 'intonita', cum Virgilius:

Attonitus magno imperio¹ monituque deorum.

'sonaturus' quoque pro 'soniturus' Horatius in I sermonum protulit:

Ingenium cui sit, cui mens divini² atque os

5 Magna sonaturum, des nominis huius honorem.

Virgilius in VI:

Dum flamm³as Iovis et sonitus imitatur Olympi.

In secunda quoque coniugatione excipiuntur in 'ui' divisa praeteritum desinentia, quae paenultimam i in participiis non habent, haec: 'docui
10 doctus', 'tenui tentus', 'censui census'; tertiae quoque 'rapui raptus' et ex
eo composita, 'corripui correptus', 'praeripui praereptus'. similiter a VIII 35
canendo composita absque i faciunt participia secundum primitivi formam:
'canor cantus', 'occinor occentus', 'accinor accentus', quamvis 'occinui',
'accinui' faciant praeteritum. in 'rui' etiam et in 'xui' per idem tempus
15 exeuntia non habent i in participiis: 'desero deserui desertus', 'dissero dis-
serui dissertus', 'insero inserui insertus', 'aperio aperui apertus', 'nexui
nexus', 'pexui pexus'. 'messui' quoque 'messus' facit, ut 'censui census'.

In 'lui' vero desinentia 'ui' in 'tus' convertunt in participio, ut 'colo
colui cultus', 'occulo occulhui occultus', 'consulo consului consultus', 'alo
20 alui altus' et 'alitus'. unde etiam 'volo volui' 'vultus' facit, quod nomen
est participiale, quomodo 'colui' 'cultus', quando quartae est declinationis,
quae etiam o verbi in u convertunt. quae vero in praesenti in 'uo' desi-
nunt, i extrema praeteriti in 'tus' conversa faciunt participia: 'polluo pol-
lui pollutus', 'acu⁴o acui acutus', 'suo sui sutus', 'tribuo tribui tributus',
25 'eruo erui erutus', quod solum paenultimam corripit. apud antiquiores
tamen etiam ab hoc compositum producit paenultimam, 'diruo dirui diru-
tus'. a 'do' quoque composita i brevem habent ante 'tus' in participio 36

1 *Verg. Aen.* III 282 Attonitus tanto monitu (munitu *Med. m. pr.*) imperioque deorum 2 attonitus *BDHGr* imperio nominatuque *B* 3 sonaturus] *bk* soniturus *K* sonaturus (i?) *B* soniturus] *r* saniturus *R* *Hor. serm.* I 4, 43 sq.

4 diuinor *Dd* os (h) *B* hos *DG* 5 sonaturum des in *lit.* *B* des] de *GLK*

denominis *H* honorem] *h* honore *DHGLK* 6 *Verg. Aen.* VI 586 7

flammis *Rr* flammam *Pal.* iouis ex iou⁵ corr. *B* sonus *Med.* imitantur *D*

omitatur *G* emitatur *K* olimpi *RGLK* 8 praeteri *D* in praeterito *d* 9 terminantia *G* docui in *litura* *H* 10 doctus ex ductus corr. *B* et add. *r*

11 praeripui *B* a canendo *Rr* 12 ap⁶sque *Rr* 13 accinor accentus add. *r*

occini occinui facia *Dd* 14 et accinui *GLKh* faciat *RH* facit *B* et

xui *BDH* 15 ut desero *BHGLK* desero add. *r* dissero disserui dissertus

om. *GLK* 16 insertus add. *d* 19 culni *B* ocultus *G* post ocultus: con-

sulo — cultus om. *D* add. *d* alo om. *K* 20 fecit *GLK* 22 in u] om. *G* in

um *B* conuertunt in u *K* in uo in praesenti *GK* 23 pulluo pullui pullutus

GLK pullui *D* 25 apud sup. *lin.* add. *K* 26 ab] *r* ad *R* 27 habent] om.

G habet *D*

p. 930. 31 P.

p. 537. 26 K.

praeteriti, ut 'reddo redditus', 'credo cre||ditus', 'prodo proditus', 'perdo perditus', 'vendo venditus'.

In 'ctus' faciunt participia praeteriti passiva, quae verba per idem tempus activorum in 'xi' faciunt, ut 'intellexi intellectus', 'duxi ductus', 'vexi vectus', 'auxi auctus', 'traxi tractus', 'pexi pectus', 'iunxi iunctus';^s excipitur 'flexi', quod 'flexus' facit participium. similiter in 'ci' vel 'qui' vocali longa antecedente desinentia in praeterito: 'feci factus', 'iēci iactus', 'vici victus', 'reliqui relictus'; similiter in 'gi', ut 'legi lectus', 'tetigi tactus', 'fregi fractus'.

In 'ptus' exeunt participia praeteriti passiva, cum activa eiusdem temporis in 'pi' vel in 'psi' vel 'mi' terminantur, ut 'cepi captus', 'coepi coeptus', 'rupi ruptus', 'scalpsi scalptus', 'compsi comptus', 'sumpsi sumptus', 'prompsi promptus', 'dempsi demptus', 'scripsi scriptus', 'nupsi nupta' - 'nuptus' enim naturaliter siletur nisi per irrisionem vel figuram dicatur, quamvis vetustissimi 'novus nuptus' protulisse inveniantur, quod nunc in usu non est -, 'emi emptus', 'ademi ademptus', 'redemi redemptus'. 'rapui' quoque 'raptus' et ex eo composita, ut 'corripui correptus', 'praeripui praereptus'.

37 In 'stus' unum inveni deponens, 'queror questus', et passivum, 'pascor pastus', cum alia eiusdem formae soleant abicere s: 'nascor natus',²⁰ 'irascor iratus', 'obliviscor oblitus', 'paciscor pactus', 'nanciscor nactus', 'proficiscor profectus', 'ulciscor ultus', 'expergiscor experrectus'; 'defetiscor' solum duplicavit s in participio, 'defessus'. x | quoque antecedente unum invenio in 'tus', a 'texui' 'textus'.

In 'sus' desinunt participia, quae ex verbis veniunt in 'si' vel in 'di' ²⁵ praeteritum activi terminantibus, nisi sint a 'do' composita, de quibus superius diximus, vel quartae coniugationis, quae nullum participium in 'sus' terminant, ut 'laesi laesus', 'mersi mersus', 'iussi iussus', 'mordeo momordi morsus', 'prandeo prandi pransus', 'tondeo totondi tonsus', 'obsideo obsedi obsessus', 'video vidi visus', 'fodio fodi fossus', 'tendo te- ³⁰

1 perdo perditus prodo proditus GLK 3 idem] d diem D 4 in xi finiunt r
in xi fiunt H intellectos Rr ductus rexi rectus uexi K 5 auxi G auxi
— iunctus del. r uinxi uinctus BGLK uixi unctus H 6 Excipiatur (an) D
flexus H ci et qui Kk 11 vel in psi] r uel psi RDHGLK cepi coepi
H coepi r caepi DL coeptus] ceptus H 13 proptus R 14 irrisionem B
irrisionem K 15 quamvis] quam R inveniuntur K 17 et om. BDLK add.
d ut om. HGLK praeripui] om. H praerepui D 19 ^stus Hh queror B
questus D ques-tus (i?) H 20 aliae G s habicere B abicere D 21 pascor
Rr 22 defetiscor] rd defeciscor Hb defeciscor RBGLK et vel sic vel defeciscor in
ras. D 23 s] rd om. RD 24 texui] textui K 25 uel. di. GLK 27 par-
ticipium] r participiunt R terminant in sus G 30 obsessus L uidi uidi
uisus L uissi uissus K fofus RL tendo] r tendeo RB ^{te}tendi Bb

p. 931. 32 P.

p. 538. 39 K.

tendi || tensus', 'tundo tutudi tunsus', 'prehendo prehendi prehensus', 'scindo scidi scissus', 'findo fidi fissus'; excipiuntur 'ussi ustus', 'gessi gestus', 'torsi torsus' et 'tortus' antique; a 'torreo' quoque 'tostus' fit. similiter faciunt participia, quae in 'li' vel 'ri' vel 'ti' terminant praeteritum activorum, ut 'velli' vel 'vulsi vulsus', 'fefelli falsus', 'pepuli pulsus', 'perculi percultus'. 'sustuli' anomalum est et 'sublatus' facit. 'decucurri' 38 decursus', 'verri versus', 'verti versus'. excipitur 'peperi partus' differentiae causa; 'peperci' enim 'parsus' facit.

Quartae coniugationis in 'si' vel 'ri' praeteritum terminantia in 'tus' 10 non antecedente i faciunt participia: 'farcio farsi fartus', 'sarcio sarsi sartus', 'fulcio fulsi fultus', 'haurio hausi haustus', 'reperio repperi repertus', 'comperio comperi compertus'.

In 'psus' unum invenio a deponenti 'labor': 'lapsus'.

In 'xus' tria invenio passiva: 'nexus' a 'nexui', 'pexus' a 'pexui', 15 'flexus' a 'flexi'. similiter faciunt participia 'amplector amplexus', 'complexor complexus'.

Supra dictas formas servant in participio praeteriti communia et deponentia, quae facile ex simili terminatione passivorum dinosci possunt, quomodo faciant per singulas coniugationes participia praeteriti temporis. 20 neutra pauca habent praeteritum, ut supra dictum est: 'caeno caenatus', 'prandeo pransus', 'iuro iuratus', 'carceo cassus', quod et nomen est, 'passus' a 'pateo', 'titubo titubatus', 'placeo placitus', 'quiesco quietus'. a 39 neutropassivis quinque sunt: 'gaudeo gavisus', 'audeo ausus', 'soleo solitus', 'fio factus', 'fido fisus'. vetustissimi tamen et ex aliis plurimis neutris 25 inveniuntur protulisse participia praeteriti, quomodo | superius ostendimus, quae nunc in usu non sunt.

Participium quoque futuri activum vel neutrale a supino fit: 'amatu amaturus', 'domitu domiturus', 'doctu docturus', 'flexu flexurus', 'fultu

1 tutundi *Rr* ⁿ tusus *Dd* tussus *GL* prendo premdi prensus *B* 2 scidi scissus] *d* scissi scisus *D* scisus *L* fissus] *d* fixus *D* fisus *L* ussi] *al. m.*
in *R* corr. usi *R* gessi gestus] *add. edd. praeter π, om. libri mei omnes* 3 tor-

4 tus et tortus (s) *R* a *pr. m. ni f. mut.* tortus et torsus *DHLK* tortus *G* antique *Rr*
antiqui *H* Antique torreo *d* Antiqui a torreo *ni f. D* 4 sic similiter *BLKr*
*** similiter (sic?) *D* participia] *d* praeterita *D* uel in *ri* *DHr* uel in *ti* *D*

5 ut] *k om. K* ut uello uelli uulsus fallo fefelli *B* pulsus *om. R* 6 A
suffero sustuli *B* sultuli *R* 7 verri versus verti versus] uer** (ri? in uerti *corr. g*)
uersus ***** *G* tuerti *K* Excipi**tur (un) *D* pepiri *G* 9 uel in

ri *D* 10 non *add. r* 11 fulco *D* ^h ausi *D* repperio *BLK* reppertus
BLK 12 comperi *om. RK* *add. r* 14 trea *G* pexus — flexi *add. d* 17

form** *L* participia *B* et *om. G* 18 facili *G* passivorum *om. GLK*
19 faciunt *RDGLK* coniugationes] *r* coniunctiones *R* participia] *r* participii *R*
20 est *om. B* ceno cenatus *HK* cenatus *B* 21 cassus] *r* casus *RL*

pasus *GLK* 23 neutropassivus *H* 24 fixus *Dd* tamen ex *G* 25 protulisse
inveniuntur *G* 27 uel a neutrale *Rr* ut amatu *b* 28 domitu domiturus *om. K*
fultu fulturus] *r* fluctu flucturus *R*

p. 932 — 34 P.

p. 539 K.

fulturus', 'factu facturus', 'sanctu sancturus'. pleraque tamen neutrorum secundae coniugationis in 'ui' divisas desinentia praeterito deficiunt in supinis, || ut 'horruui', 'rubui', 'tepuui', 'ferbui', 'senui', 'egui', 'frigui', 'rigui', 'durui', 'stupui' et similia. et quia superius diximus, quod verba activa vel neutra carent praeteriti temporis participio, sicut et passiva et communia et deponentia deficiunt in participiis instantis temporis, sed pro his substantivo nomine et verbo utimur, ut ὁ φιλήσας 'qui amavit', ὁ φιλούμενος 'qui amatur', sciendum, quod antiqui in activis et neutris verbis pro praeteriti temporis || participiis etiam instanti tempore utebantur: ὁ ἐρχόμενος 'καὶ ὁ ἐλθών' 'veniens' dicentes, similiter ὁ παραγενόμενος 'καὶ παραγινόμενος' 'adveniens'. Virgilius in X:

Caeculus, et veniens Marsorum montibus Vmbro,
hic enim 'veniens' ὁ ἐλθών significat. Terentius in Phormione:

offendi adveniens,

Quicum volebam et ut volebam † collocatam filiam, 15
hic enim quoque 'adveniens' παραγενόμενος significat. Statius in I Thebaidos:

Et caligantes abrupto sole Mycenae,
'caligantes' pro 'caligatas' dixit. || |

1 factu facturus *om.* BDHGLK sanctus B sanctu sancturus] scantu .rus
G Pleraque R 2 deuisas L 3 tepui rubui G feruui B 5 praeteri G
et communia et deponentia] *Itura viginti fere literarum in D, om. K* communi^a
Rr 7 Graeca h. l. add. d φιαίσαο B φιαίσαο d φιαόμενος R φιαόμενος d
φυλαόμενος H φιαοίμηνος G 8 quod " in actiuis et neutris uerbis 'actiui pro G
uerbi^b Dd 9 pro *om.* G temporis pro participiis K 10 ερχόμενος G ελθόν
BG ελθόν D ελθών H ηλθών R εβελθών K παραγεμένος B παραθίνος G 11
παραγινόμενος R παραγινόμενος H παραγινόμενος h παραγινόμενος K παραγινόμενος
(ομένο?) L παραγινών l παρατινόμενος G Verg. Aen. X 544 12 morsorum L
Vmbro, id est qui uenit. Hic R 13 ὁ ἐλθών] μελθών K ο ερχόμενος
significat in *lit.* l /εθών Rr ελθόν B ελθόν D ut terentius K Ter. Phorm.
V 1, 31 sq. 15 quocum H Bemb. et] sic etiam Bemb. atque Bas. et collo-
catam Dr collocatam filiam] sic etiam Bas. collocatam amari Bemb. collocatam eam
iri Ios. Krauss. *mus. phil.* VIII 542 filiam locatam Benteius 16 παρατινόμενος G
παραγινόμενος R Stat. Theb. I 325 17 tebai G tebaidos L 18 abrupto B
mycoenas B micenas K et sic Stat. Cass. nicenas D myenas G 19 dixit pro caligatas G

Explicit lib. XI de participiis. | Primitiua — erat gloriosus (*v. p. sq.*). | Incipit
lib XII de pronomine R artis prisciapi uiri disertissimi grammatici caesariensis docto-
ris urbis romae constantinopoli lib XI. explicitus in *my. r* ARTIS PRISCIANI VIRI DISERTISSIMI
GRAMMATICI CAESARIENSIS DOCTOR VRBIS ROMAE CONSTANTINOPOLE LIBER XI. EXPLICIT.
INCIP LIB XII DE PRONOMINE. B. FINIT. DE PAR | Primitiua — ego non addebat (*v. p. sq.*)
finit artstis prisciapi uiri disertissimi gramatiu caesariensis doctor urbis rome constanti-
nopolis. liber .XI. explicitus. incipit, liber. XII. de pronomine. H EXPLICIT LIBER .XI.
DE PARTICIPIO. INCIPIT LIBER XII. DE PRONOMINE. D ARTIS PRISCIANI VIRI DISERTISSIMI
GRAMMATICI LIB. XI. EXPE. | INCIPIT XII DE PRONOMINE. L ARTIS PRISCIANI VIRI DISERTIS-
SIMI GRAMMATICI CAESARIENSIS DOCTORIS VRBIS ROMAE CONSTANTINOPOLI LIB. XI EXPLICITVS.
AMEN. ~ | INCIPIT LIBER XII. DE PRONOMINE. ~ K *inscr. om. G*

In *R* et plenius in *H Darmst.* (Δ) locis supra indicatis extat additamentum a *Krehlio* ex *H* in add. vol. I p. XXI sq. prolatum, a *Friderico Ritschelio* ex cod. *Vind. n. 349* (Φ) in *mus. phil.* I 315 sqq., ex *B*, ubi ad calcem lib. XVI reperitur, ibidem III 579 sq. editum, restitutum, illustratum:

[Primitiva sunt pronomina octo, derivativa septem: 'ego, tu, sui, ille, ipse, iste, hic, is'; 'meus, tuus, suus, noster, vester'; 'nostras, vestras', ὁ ἡμεδαπός, ὁ ὑμεδαπός. 'quis' οὐσίας καὶ ἐρωτηματικόν, 'qui' ἀόριστον; 'qualis' ποιότητος, 'talis' ἀνταποδοτικόν; 'quantus' ποσότητος, 'tantus'; 'quot' ἀριθμοῦ, 'tot'; 'quotus' ὁσάτιος, 'quotus venit?' ἀλλὰ πόστος; 'totus'. ταῦτά τινες ἀντανωνμίας ἐνόμισαν εἶναι, εἰσὶν δὲ ὀνόματα.

'Cuius cuius cuium' ποιόκτητος καὶ ποιόκτητον. *Virgilius*:
cuium pecus?

Terentius in *eunucho*:

Quid virgo, cuius est?

Plautus 'hic cuius, huius cuiatis' declinavit in *Bacchidibus*:

Scio spiritum eius maiorem esse multo

Quam folles taurini †habeant.....

Praenestinum opino esse, ita erat gloriosus.

'Equidem' coniunctio est et non compositum ab eo, quod est 'ego quidem', quamvis ita esse quidam putaverunt, sed male: nam 'equidem facio, equidem facis, equidem facit' dicimus, 'ego' autem 'facis' et 'ego facit' nemo dicit, sed ad primam personam tantum refertur 'ego facio'. et 'equidem' simplex esse etiam *Sallustius* ostendit in *Catilinario*: equidem ego sic existimo, patres conscripti. quod si esset compositum 'equidem' ab eo, quod est 'ego quidem', postquam 'equidem' dixisset, 'ego' non addebat.]

Pronomina primitiva sunt *B* dirivatiua *RΦΔ* septem *R* sui sibi se a ve ille *RBHΔ* iste *om. Δ* nostras nostratis uestras uestratis *RH* nostras uestras uestratis uestratis *BΔ* ὅ] *om. R* ΟΝΜΕΔΑ ΠΟΣ *H* ΟΝΜΕΔΑΙΤΟΣ ΣΥΜΕΔΑΙΤΟΣ *B*

ΟΝ ΜΕΔΑΠΟΣΟΥ ΜΕ ΛΑΠΟΣ Φ ὅ] *c. Δ* ὁ ὑμεδαπός] ΣΥΜΕΔΑΙΤΟΣ *Rr* ΟΥ.ΜΕΔΑΙΤΟΣ *H* ΟΙΣΙΑΣ Φ καὶ ἐρωτηματικόν] ΚΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΟΝ *BΔ* ΚΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΟ. *R* κῆ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΟΝ *H* ΚΓερωφΗΜΑΤΙΚΟΝ Φ καὶ ἐστὶν ἐρωτηματικόν *Ritschelius* ΛΟΡΙΣΘΟΝ

R ΛΟΡΙΣΤΟΝ *B* ΠΟΙΟΤΤΟΣ *Rr* ΠΟΙΟΠΗΤΟΣ Δ ΙΠΟΙΟΤΗΤΟΣ *B* ΠΟΤΟΤΗΤΟΣ *H* ΠΟΤΟ ΠΗΤΟΣ Φ ΤΑΛΙΣ Φ ΑΝΤΑΙΔΟΤΙΚΟΝ *B* ΑΝΤΑΠΟΔΟΤΟΚΟΝ *H* ΑΝΤΑΤΙΩ.ΑΟΤΟΝΟΝ. Φ

ΠΟΣΟΤΗΤΟΣ *B* ΠΕΣΟΤΟΣ *Rr* ΠΟΣΟΤΗΤΟΣ *H* ΠΙΟΟ Τη ΤΟΟ Φ ΠΟΣΟΡΩΗΤΟΣ Δ ΤΑΝΤΥΣ

H ΑΡΙΕΜΟΙ *Rr* ΑΡΙΕΜΟΥ *H* ΑΡΙΕΜΟΙ *B* ΑΡΙΕΜΟΙΤΟΤ Δ ΑριεΜΟΥΤΟΤ. Φ

ΟΣΣΑΟΣ *Rr* ΟΣΣΑΠΟΣ *HΔ* ΟΣΣΑΠΟΣ Φ τάξεως *Ritschelius* ἀλλὰ πόστος; *scripsi* ΑΠΑΠΟΤΟΣ *R* ΑΝΑΠΟΤΟΣ *BH* ΑΝΑΠΟΣ ΤΟΣ. Φ ΑΝΑΤΙΟΣ.ΤΟΣ Δ ἀνα[νταπόδοτον τὸ] πόστος

Ritschelius ΤΑΙΤΑ *R* ΤΑΙΤΑ Φ ΠΑΙΤΑ Δ ΤΑΙΤΑΠ.ΝΕC *B* **NEC *Rr* ΤΙΝΕCΑΝ ΤΩ ΝΥΜΙΑ CΕΝΟΜΙCΑΝ Φ ΑΝΤΩΝΥ.ΜΑC *H* ΑΝΤΩΝΙΝΙΑC Δ ΑΝΤΟΜΙΝΙΑC *B* ει.ΝΑΙ. Φ ΕΙCΙΝΑ.ΕΟΝΟΜΑΤΑ *H* ΕΙCΙΝΕ ΟΝΟΜΑΤΑ. Φ δὲ] ΑΕ Δ cuius] cui Δ ΠΟΙΟΚΤΗΤΟΣ *R* ΤΟΠΟΚΤΗΤΟΣ ΚΑΙ ΠΟΙΚΤΗΤΟΝ Δ ΠΟΙΚΤΗΤΟΣ ΚΑΠΠΟΚΙΝΤΟΝ *H* ΠΟΙΚΤΗΤΟΣ ΚΑ ΠΑΟΚΙΝΤΟΝ. Φ ΠΟΙΚΤΗΤΟΝ *B* ΠΟΙΚΤΗΤΩ^N. *Rr* *Verg. ecl.* 3, 1; 5, 87

Ter. eun. II 3, 29 *eunucho* *H* *Plaut. Bacchid. fr. cf. Philarg. et Servii additam.* *Burmman. ad Verg. georg.* III 171 *Plautus*: quam folles taurini habent, cum liquescent petrae ferrum ubi (ibi *Serv.*) fit. *Non. p.* 474, 32 *Plautus* *Bacchidi-*

bns: Praenestinum opino esse ita erat gloriosus (*Bacchid. fr. 11 p. 429 Both.*). *tetrametros bacchiacos restituit Ritschelius l. l. IIII 579 sq. coll. p. 148 sq. et I 318 sqq.*

uias Rr declinabit Δ bachidibus RBHΦΔ ei Δ multa Φ Quam] que B quod Δ habeant] habant Hh halitant *God. Hermannus probante Ritschelio l. l. IIII 579* halitant, quom liqueſcunt | Petrae, ferrum ubi ſt. B. cuiatis [tibi nisust?] | A. Praenestinum opino *Ritschelius ibidem p. 580* opino] *Nonius* opinor RBHΦΔ erit BΦ in gloriosus *desinit R* composita Φ quod ego Δ quid amputauerunt Δ facis] facit Φ et quidem simplex est etiam. Δ salustius BΔΦ *Sall. Cat. 51, 15* catillinario BHΔ quid si erunt Φ compositum H si] sic B adderet Φ finit *add. Δ*

LIBER DVODECIMVS.

p. 933. 34 P.

p. 540. 41 K.

DE PRONOMINE.

Pronomen est pars orationis, quae pro nomine proprio uniuscuiusque I 1 accipitur personasque finitas recipit.

Pronomini accidunt sex: species, persona, genus, numerus, figura, 5 casus.

Species pronominum bipertita est; alia enim sunt primitiva, alia derivativa. primitiva: 'ego', 'mei', 'tu', 'tui', 'sui'; derivativa: 'meus', 'tuus', 'suus'. et primae quidem personae primitivum est 'ego' et reliqui casus sequentes; secundae 'tu' et eius obliqui; tertiae vero 'ille', 'ipse', 'iste', 10 'hic', 'is', 'sui', quod nominativo caret, quomodo 'ἐαυτοῦ' apud Graecos. et ea quidem octo pronomina sunt primitiva vel simplicia. derivativa sunt septem: 'meus', 'tuus', 'suus', 'noster', 'vester', 'nostras', 'vestras'.

In his igitur quindecim pronominebus nulla fit controversia, quin omnes fateantur, ea esse pronomina. quaeritur tamen, cur prima quidem || 15 persona et secunda singula habeant pronomina, tertiam vero sex diversae indicent voces? ad quod respondendum, quod prima quidem et secunda persona ideo non egent diversis vocibus, quia semper praesentes inter se sunt et demonstrativae, tertia vero persona modo demonstrativa est, ut 'hic', 'iste', modo relativa, ut 'is', 'ipse', modo praesens iuxta, ut 'iste', 20 modo absens vel longe posita, ut 'ille'. si enim super omnes alias partes 2 orationis finit personas pronomen, rectissime tertiarum quoque personarum differentia distincte profertur, quae plurimas habet diversitates. unde non

3 personas quoque L	4 Pronomina B	vel i accedunt G	6 bipertita GLK
sunt add. r	9 eius in litura h	Tertia Rr	10 ἐαυτοῦ] ex corr. l ea. Dd
ΕΑΥΤΩΥ K AITΩΥ G	ΕΑΥΤΟΥ apud grecos in lit. b	11 octo] VII. D	uero post derivatiua add. RBD del. r
12 septem Rr	13 fit] d sit D	contrauersia K	quin] d
qui D	14 post pronomina: quaeritur — pronomina om. R	add. r	et secunda qui
dem persona G	15 habent H habent B	16 indicent α indicant libri	uoces* ex
uocem, ni f., corr. B	respondendum quod B	17 ideo om. L sup. tin. add. K	
18 . Terti. Rr	demonstratiua G	19 is in litura b	20 supra B
21 orationes Rr	personarum differentia] in lit. et ad mg. b	personarum B	22 dif-
ferentia] Dd	distintae H	quae] r qui R	

irrationabiliter tertias verborum personas infinitas Apollonius dicit, cum nulla in eis certa finiatur persona et profundae multitudinis sint capaces, quomodo et pluralis numerus nominum, nisi adiungas eis vel nomen vel pronomen, cum prima et secunda persona eis non egeat. si enim dicam 'scribo' vel 'scribis', in ipsa voce definiti etiam personam scribentis et ostendi; sin || dicam 'scribit', incertum quis, donec addam vel nomen vel pronomen. et primae quidem personae pronomen et secundae et tertiae cum non discernunt genera, inaequalem habent etiam casuum declinationem tam in singulari quam in plurali numero, ut 'ego' 'mei' vel 'mihi' 'mihi' 'me' 'a me', 'nos' 'nostrum' vel 'nostri' 'nobis' 'nos' 'a nobis'; similiter secunda; nam tertia, quae est 'sui' 'sibi' 'se' 'a se' non solum genera, sed etiam numeros confundit; nec mirum: nam cum relativa sit, ex antecedente cognitione possumus ad quod genus vel numerum referret scire, quod facit in genere primae et secundae personae ipsa demonstratio et praesentia utriusque. illa vero, quae distinguunt genera, certam habent et aequalem per utrumque numerum declinationis et casuum regulam, ut 'ille', 'iste', 'ipse' et reliqua novem.

Sunt autem eorum alia demonstrativa, alia relativa, alia et demonstrativa et relativa, unde notabiles et certae fiunt personae. et primae quidem et secundae personae pronomina sunt semper demonstrativa - utraque enim, ut dictum est, praesens ostenditur persona, et eius, qui loquitur, et illius, ad quem loquitur, tertiae vero alia sunt demonstrativa, ut 'hic', 'iste', alia relativa, ut 'is', 'sui', alia modo demonstrativa modo relativa, ut 'ille', 'ipse'. 'ille' demonstrativum Terentius in eunucho:

Viden tu illum, Thais?

relativum Virgilius in VII:

sic Iuppiter ille monebat.

1 irrationabiliter *B* personas verborum *K* infinitas esse *D*. Apollonius] de synt. I 3 p. 12, 20 *Bk.* de pron. p. 10 C 3 *Bk.*; quem librum in sqq. ibi tantum commemoravi, ubi vel Priscianus eum affert vel ubi ad ipsa eius verba constituenda criticae quid opis videtur praestare. ad rem cf. etiam lib. VIII § 101. apollonius *GLK*
 2 sint] sunt *GLK* 3 eis nomen *D* 4 dicam] r dicat *R* 5 scribo scribis
 r 6 incertum est quis *B* addam nomen r 7 personae pronominum *HK?* pronō
 secundae *G* 11 similiter et secunda *H* sibi ex sui corr. *B* 12 confudit *Dd*
 reuelatiua *G* sit] fit *L* 13 ad] d at *D* uel ad quem numerum *K* 14
 scire quod] r scire quo *R* 15 distinguunt *BDHGLK* 16^{et} casuum *Dd* 17
 iste ipse] *Bdh* ipse iste *GK* iste *L* iste *RDH* 18 alia relativa alia demonstratiua
 (sic, om. et) in marg. add. *K* reuelatiua (ue) *L* alia demonstratiua *HG* 19
 reuelatiua *GK* reuelatiua (ue) *L* 21 enim add. r praesens (presens *B*) esse ostendit
Br loquitur et] d loquitur ut *D* 22 alia sunt—modo relativa] *rh* aliae sunt
 demonstratiuae, ut hic, iste, aliae (d alia *D*) relatiuae, ut is, sui, aliae (alia *K*)
 modo (aliae vero modo *B*) demonstratiuae, modo relatiuae (relatiue *B*) *RBHGLKd*
 24 *Ter. eun.* III 6, 16 iunucho *K* 25 uides tu *GLK* illum *m. rec. ex*
 ut
 illam corr. in *Bemb.* tais *R* 26 Relatiuum est uirgī *Bb* *Verg. Aen.* VII
 110 VIII. *LK* 27 iupiter *L* ille] *Prisc. sic etiam lib. XVII* § 59. de XII *vss.*
Aen. § 172 cum *Med. m. alt.* ipse *Med. m. pr. Pal. Rom.*

p. 935. 36 P.

p. 541. 42 K.

'ipse' vero, si per se | proferatur in tertia persona, relativum est - Virgilius in III:

ipse arduus altaque pulsat

Sidera ..

si vero cum aliis pronomibus iungatur, eorum accipit significationem, ut idem poeta in V:

Ipse ego paulisper pro te tua munera inibo;
est enim hic demonstrativum, quoniam et 'ego', cui adiungitur, est demonstrativum. invenitur tamen saepissime absque aliis per ellipsin prolatum et tamen eorum habet significationem, quae cum eo subaudiuntur, ut Virgilius in II Aeneidos:

quaeque ipse miserrima vidi;

subauditur enim 'ego', quamvis verbum ipsum primae personae, || [id est vidi] habet in se intellectum pronominis eiusdem personae.

Interest autem inter demonstrationem et relationem hoc, quod demonstratio interrogationi reddita primam cognitionem ostendit - 'quis fecit?' 'ego' -, relatio vero secundam cognitionem significat: 'is', 'de quo iam dixi'. iure igitur 'hic', quod primam cognitionem indicat, praeponitur, unde et 'praepositivum' nominatur, 'is' autem, quod secundam cognitionem significat, subiungitur, unde et 'subiunctivum' pro merito nuncupatur, quod redigat in memoriam primae cognitionis, ut si dicam: 'Aeneas filius fuit Veneris; is est qui vicit Turnum.' 'ipse' quoque in tertia persona, ut dictum est, per se positum ad recordationem personae refertur iam cognitae; recte igitur demonstrationem, quae significatur per 'ille' et 'iste' pronomina, reparat memoriae pronomem, quod est 'ipse'; non tamen etiam 'ille' et 'iste' referri ad pronomem 'ipse' possunt: prima enim cognitio est per demonstrativa pronomina, secunda vero per relativa. hoc idem pronomem, hoc est 'ipse', quidam commune existimaverunt, quia tribus adiungitur personis: 'ego ipse', 'tu ipse', 'ille ipse'; non est tamen verum; figurate enim vel discretionis vel significantiae causa primae et secundae adiungitur. quod autem tertiae est, ostenditur ex eo quod dicimus 'ego feci', 'tu fe-

1 uero om. G Verg. Aen. III 619 sq. 2 VI. L 5 iungantur
DHG 6 Verg. Aen. V 846 7 munera] r unera R 8 hic add.
r et] * R & r 9 ellipsin B clipsis D eclipsin RHd illipsin L illim-
sin G 11 Verg. Aen. II 5 12 ut queq; B ipse] b ipsa RB misserrima K
vidi] r' dido R 14 habet inter se G intellectum tam R pronominis
quamque RBH pronominis quoque Dh 15 demonstrationem L 16 redditam K

ut quis d 17 Relativum Rr "cognitionem 'secundam G ut is GLK
18 quod] d quia D indicat cognitionem B 19 quod om. D add. d 20 Vnde
et et G subiunctivum K nunc cupatur D redigatur d 21 memoriam] d
memoriae D cognitionis primae GLK dicat L fuit sup. lin. add. K 22

per se ut dictum est G 23 recordationem tertiae personae K 24 demonstionem K
25 reparat L ille **** iste G 26 referri L possunt (i) K 29
tui K ipse; Non est r ipse; Nomen est R Figuratae L 30 discretionis L

p. 936. 37 P. p. 942. 43 K.
 cisti', 'ipse fecit', et quod tertiae personae in id transferri possunt, quod maxime in interrogationibus animadverti potest. numquam enim interrogante aliquo 'quis dixit?', 'quis fecit?', 'quis audivit?' respondemus 'ipse' 6 pro 'ego' vel pro 'tu', sed pro aliqua tertia persona. quidam etiam nomen hoc putaverunt, quia est quando pro 'solus' accipitur, ut Virgilius in VI:

Ipsa ratem conto subigit velisque ministrat.

sed hic quoque per significantiam vel discretionem profertur. nam cum pro nomine accipitur, quod suum est pronomini implet.

Verba primae et secundae personae adiuncta pronomini perfecti-
 nem faciunt: || 'ego scripsi', 'tu docuisti', nominibus autem non, nisi sint
 verba substantiva vel vocativa, ut 'Trypho dicor', 'Cicero sum'; 'ipse' vero
 omnibus verbis adiunctum perfectionem habet: 'ipse dedi', 'ipse dedisti'.
 ergo hoc pronomine [id est 'ipse'] ἐπιταγματικόν, hoc est impositivum vel
 subiunctivum, vocant Graeci, quod vel subiungit vel subiungitur alteri
 pronomini. 15

- II 7 Derivativa septem diximus. a prima persona derivantur tria; a singu-
 lari genetivo unum, 'mei meus', a plurali duo, 'nostrum' vel 'nostri',
 'noster' et 'nostras'; a secunda quoque tria, a singulari unum, 'tūi tūus',
 unde et corripitur paenultima, quomodo in primitivo, a plurali pariter duo,
 'vestrum' vel 'vestri', 'vester' et 'vestras'; a tertia vero persona unum, 20
 'sui suus'. et quia primitivum tam singularis quam pluralis est numeri
 commune, derivativum quoque intrinsecus, ex qua parte possessoris per-
 sona significatur per genetivum primitivi, ex quo nascitur, utriusque est
 numeri commune, ut 'suus' illius et 'suus' illorum; in omnibus enim de-
 rivativis pronominiibus duae intelleguntur personae, intrinsecus possessoris, 25
 extrinsecus possessionis. unde intrinsecus personae, in quibus genetivi
 primitivorum, sicut dictum est, intelleguntur, ex quibus et derivantur,

1 transferri H transferri D 5 quando pro solus K quando solus GL Verg.
 Aen. VI 302 V. RH II. BLr III. K 6 ratem D 7 discretionem L 8
 suum est nominis DGLKrb suum nominis ni f. B 9 Verba quoque primae B
 perfectionem Rr 11 verba substantiva] r perfectionem (in perfectionem hoc quoque
 l. mut. r) faciunt repetierat R vel subuocatiua K vel subuocatiua RL tripho
 BDLK tripho G 12 verbis omnibus G 13 ΕΠΙΤΑΓΜΑΤΙΚΟΝ G ΕΠΙΤΑΓΜΑΤΙΚΟΝ H
 ΕΠΙΤΑΓΜΑΤΙΚΟΝ Ll ΕΠΙΤΑΓΜΑΤΙΚΟΝ K ΕΠΙΤΑΓΜΑΤΙΚΟΝ uocant Dd etiam post ἐπι-
 ταγματικόν add. libri, uncis incl. r impositum Rr inpositivum B 14 prono-
 mini alteri B 16 septem] pronomina septem esse BDGr dicimus G trea G
 17 mei] r met R plurali K 18 trea G tu Rr 19 plurali pluraliter D
 plurali riter d 21 sui suus et quia primitivum om. GL est om. G 22 intrin-
 secus] al. m. in R extrinsecus R parte **** (parte) H personā significat B
 23 primitivum GK qua Rr numeri est K numeri commune est G 24
 suus hoc est illius et suus hoc est illorum. r 26 et extrinsecus GLK posses-
 sionis] h possessoris H /-primitivorum /-genitivi GL 27 sicut] ut L quibus
 et derivantur Hh

p. 937. 38 P.

p. 543. 44 K.

confundunt genera, quomodo et primitiva eorum, extrinsecus vero distinguunt ea pro generibus nominum, quibus adiunguntur: 'meus servus', 'mea ancilla', 'meum mancipium'. numerus vero intrinsecus hic intelligitur, quem habent genitivi primitivorum, ex quibus derivantur. genera etiam possessorum demonstratio ostendit, quemadmodum in primitivis. extrinsecus vero terminatio distinguit numerum, quomodo et genera et casus possessionum; in quibus regula eorum consequentiam servat mobilium nominum. (quaeritur cur 'nostras' et 'vestras' a plurali tantummodo nume||ro derivantur? ad quod respondendum, quod patriam seu gentem significat, patria autem vel gens unius esse non potest, sed semper multorum possessio. itaque 'nostras' dicimus, qui est a nostra patria vel gente, quam multi possidemus, hoc est tam mea quam meorum civium.) et possessiva quidem egent adiectione nominum ad plenam significationem, primitiva vero non semper. itaque perfectum ad discretionem est 'ego quidem affui, tu autem non aderas', deficiens vero quantum ad discretionem 'affui quidem, non aderas autem'. iure igitur apud Graecos prima et secunda persona pronominum, quae sine dubio demonstrativae sunt, articulis adiungi non possunt nec tertia, quando demonstrativa est: nam ὁ αὐτός quando dicunt, relativo utuntur, non demonstrativo. cum igitur et articulus relationem et pronomen relationem habet, his eundem ad cognitionem referri ostendunt. ergo illos secuti nos quoque declinando pronomina non addimus his articularia. quid enim absurdius quam, cum Graeci articulos pronomibus non praeponant, nos pronomina pronomibus praeponere in declinatione, ad quam dumtaxat 'hic haec hoc' locorum accipiuntur: nam in omni oratione pronomina sunt; nihil enim aliud nisi οὗτος αὐτή τοῦτο significant. nec mirum, loco articulorum ea nos accepisse in declinatione, cum apud Graecos quoque isdem vocibus et in

1 distinguunt libri, quod probari possit coll. lib. X § 33. at v. lib. VIII § 11
 2 ut meus B 3 ancilla GLK 4 genitini habent LK genitini hi G ex qui bus
 Hh 5 possessorum] in lit. b possessorum LK possessiuorum RG quemadmodum BL 6
 distingit BL 7 possionum Rr 8 quur R plurali in litura h numero om. D 9 seu
 add. r 10 multorum semper G 12 posedemus K quam multorum civium B
 13 possiua Rr adiunctione BDHGK 14 discretionem L ego quidem
 f 15 autem non aderas H 16 iure autem igitur Rr 17 demonstrativae] t
 demonstratiua RBDHL demonstratiua GK sunt spscr. K 18 οὐτως Rr ο. τὰς
 τῶν G τὰς τῶν L ο τὰς τῶν K 20 articuli Rgb articulis B pronomen] prono-
 mina d habent BDHGLK eundem vel eandem in litura D idem d 21 ref-
 ferri L sequenti B 22 addimus in litura K articula Dd absurdius GK
 cum add. rdh 24 ad quam] d atque D hic et haec et hoc D 25 acci-
 piuntur] h accipitur BDHGLK 26 οὗτος αὐτή τοῦτο] om. D *αὐτός αὐτή *αὐτό
 (o-a) H ο-αὐτός αὐτή τοῦτο (Δ) B αὐτός αὐτή αὐτό τ ἕως αὐθὲ τοῦτο d τούτος.
 τὰς τῶν. G τούτος LK loco add. r 27 apud *** graecos (nos) R
 hisdem BGLK

p. 938. 39 P.

p. 544. 45 K.

articulis et in pronomibus solent uti, ὅς ἢ ὅ, ex quibus apud nos 'hic haec hoc' nascuntur pronomina articularia. itaque quia illa apud Graecos aspirantur, quae a vocali incipiunt, ea | quoque apud Latinos et a vocali
10 incipiunt et aspirationem habent. possessivis solent praeponi articuli, sed ad sequentia nomina necessario intelleguntur. ὁ ἐμὸς δοῦλος, id est ὁ δοῦ-
λος μου; sic 'hic meus servus', hoc est 'hic servus meus'. et primitivorum quidem nominativi, si cum verbis iunguntur, perfecti sunt: 'ego scribo', 'tu vides', 'ille facit'; possessiva vero transitiva sunt semper: 'meus scribit', 'tuus dicit'. || quemadmodum autem nomina tertiae sunt personae absque vocativo, tunc vero etiam primae et secundae, quando
15 verbis substantivis vel vocativis iunguntur, sic etiam ea, ut 'meus es amicus', 'meus diceris cognatus', 'tuus sum filius', 'tuus nominor pater', 'tuus vocor socius', 'tuus nuncupor patronus'. et sciendum, quod vocativum non habet aliud pronomen nisi secundae personae primitivum: 'o tu', 'o vos', et primae possessivum, quando ad secundam transit per
sonam; nam possessio est, quae vocatur ab ipso possessore, ad quam loquitur prima persona, ut Terentius in eunucho:

o mea tu,

idem in Andria:

o noster Chremes,

uno enim eodemque pronomine tam prima quam secunda in hoc significatur persona.

Et primae quidem personae possessivum tam ad secundam quam ad tertiam transit personam, secundae vero ad primam vel ad tertiam, ut 'tuus sum', 'tuus est'; ipsa enim sese possidere non potest, quomodo
2 nec prima; nam possessiva necessario in duabus diversis intelleguntur personis et sunt transitiva. si igitur transit a secunda persona possessivum, necesse est, cum separatur ab ea, vel primae adiungi vel tertiae, quae ca-

1 ὅς ἢ ὅ] rd et in ipso contextu (HOC HĪ HŌ) h om. D OC H O * R * OC * H * Ō H

Hoc He Ho ad marg. h nos om. B 2 Ita G 3 accipiunt Rr incipiunt L
ea quoque apud Latinos et a uocali incipiunt ea quoque apud Latinos et a uocali
incipiunt K 4 aspirationem (h) D articuli praeponi GLK 5 ὅ] hoc K

ὁ ἐμὸς — μου add. d ΕΜΑΟC GK ΕΜΑΟC L ΑΜΟC I hoc K 6 ΜΟΥ Rr
ΕΜΑΟC GLK ΕΜΟC hl, at v. Bekkerum ad Apollon. de pron. p. 18 A 2 cf. Krehlium in
add. t. I p. XXII hoc] r hic R id L 7 iungantur B 8 scribo R 9

Quemadmodum BL nomina **** L 10 tunc etiam * (u) L uero etiam G
etiam uero K 12 filius sum G 13 nuncupor DGK 14 aliud add. b' 17
persona om. G Terent. eunuch. III 3, 22 mea tu; o mea tu laudatur etiam lib.
XIII § 2 et lib. XVII § 109. 129. 206 eunocho G iunuchō K 19 Ter. Andr.
V 2, 5 20 Chremes] al. Chreme ap. Ter.; Bemb. et Bas. lectiones ad h. l. eno-
tatas non habeo, quod locum perperam a me olim quaesitum tum demum inveni, cum
hanc amplius apud me esset librorum illorum collatio 21 enim om. B prono-
mina Dd 24 uero om. G 25 se Rr possidere K 27 transit ad secun-
dam personam GL a secunda persona a secunda K 28^{ab} ea Hh caret B

p. 939. 40 P.

p. 545. 46 K.

rent vocativo, qui semper inter primam et secundam invenitur personam: prima enim vocat, secunda vocatur. et quaeritur, cur, si prima non potest possidere primam nec secunda secundam, tertia possidet tertiam? in quo pariter ostenditur multitudo diversa, quae significatur per tertiam personam, unde et varias habuit voces et loca, sicut do|cuimus. quamvis ergo alia sit possidens et alia, quae possidetur, et in diversis personis et transitivis intellegatur, tamen potest in tertia simul utraque inveniri in diversis, quod in prima et secunda non potest, ut ipsa habeat et possessorem una et possessionem, nisi figurate dicamus 'meus sum' et 'tuus es', hoc est 'meae potestatis' et 'tuae', vel pro reciprocis, quae apud Graecos compositae sunt: *ἐμᾶντοῦ φίλος εἶμι*, 'meus amicus sum', ut Persius:

Vindicta postquam meus a praetore recessi,
et Terentius in Phormione:

ego meorum solus sum meus.

15 nec mirum, cum etiam tertia persona solet figurate primae adungi, ut Virgilius:

Ille ego, qui quondam gracili modulatus avena,
et Cicero in IIII invectiviarum: ego sum ille, patres conscripti, cui non forum, in quo omnis aequitas continetur. et 20 primae quidem possessivum personae transit tam ad secundam quam ad tertiam, sicut supra dictum est, ut 'tu meus es' et 'ille meus est'; secundae quoque possessivum tam ad primam dicitur quam ad tertiam, ut 'ego tuus sum' et 'ille tuus est'; tertiae vero ad primam vel secundam 12 transire non potest nisi figurate, ut 'suus illius sum' vel 'suus illius es 25 filius', sed ad aliam tertiam, 'suus illius iste' vel 'suus istius ille'. et attendendum, quod, quomodo 'sui, sibi, se, a se', quod est primitivum, ad omnes voces tertiae personae potest esse relativum, ut 'sui causa facit iste' et 'ille' et 'ipse' et 'hic' et 'is', sic 'suus', quod ab

2 secunda uocatur — nec secunda in *mg.* add. *G* potes *Rr* 3 possedere
K secundam add. *d* secundā Cur tertiā possidet tertiā *B* possedet *K* 5
docuimus] diximus *GLK* 6 possedens *K* 7 transiis *R* intellegantur *BH*

potest] possunt *GLK* 8 et in secunda *BIJGLKr* 10 me *Dd* meae potestatis
et tuae potestatis *GLK* 11 *ἐμᾶντοῦ φίλος εἶμι*] add. *d* *ΕΜΑΥ ΦΙΑΟC ΕΙΜΑΙ G*
ΕΜΟC ΦΙΑΟC, ΕΙ, CMI in *litura* | *ΕΜΑΥ ΦΙΑΟC ΕΙΑ ΜΙ K* *EIMY R* *HIMI h* *Pers.*
sat. 5, 88 13 *Ter. Phorm.* IIII 1, 21 in Phormione *om. G* 15 soleat *K*

16 *Verg. Aen.* I *init. in libris dett., om. Med. Rom. Ver. deficit Pal.* 17 Ego
Rr graci *R* modulatus *K* 18 *Cic. in Catil. or.* IIII 1, 2 in IIII inuecti-

uarum *om. G* in uectiuarum *Dd* uectiuarum *LK* ille] ille consul libri *Ciceroniani*
patres] h patris *HGLK* conscripti *R* 19 cuius *B* omnis] *rdt* omnes
RDHG aequitas omnis *Cic. Lagom.* 10 continetur] uariatur *Cic. Bonnensis*

20 possivum *Rr* 21 supra *om. G* meus. Secundae *GL* 23 sum *om.*
DHGLK tuus. Tertiae *DGLK* tuus. Tertia *H* uel ad secundam *BDL* 24
figurata *D* figurate dicitur *r* 26 attendendum *B* attendendum *D* sibi *ex* sui
corr. B est *Rr* primitivum est *G* 28 hic is suus *G* quod abeo (*h*) *D*

p. 940. 41 P.

p. 546. 47 K.

eo derivatur, possessivum est omnis tertiae personae, ut 'suius illius, istius, ipsius, huius, eius'. illud quoque sciendum, quod 'sui' non solum εαυτοῦ vel εἰῶ, sed etiam αὐτοῦ vel οὗ significat, id est non solum tunc refertur ad tertiam personam, quando ipsa in se agit per reciprocationem, id est κατ' ἀντανακλασμόν vel αὐτοπάθειαν, ut 'ille sui miseretur' vel 'sibi prodest' vel 'se custodit', sed etiam cum ipsa agit et sic alia in ipsam, id est cum retransitive dicitur, ut Terentius in Andria:

Orare iussit t̄era, si se ames, ut ad se venias.

DE PERSONIS.

10

III 13 Personae pronominum sunt tres, prima, secunda, tertia. prima est, cum ipsa, quae loquitur, de se pronun[tiat; secunda, cum de ea, ad quam directo sermone loquitur; tertia, cum de ea, quae nec loquitur nec ad se directum accipit sermonem. nam si dicamus, prima est, quae loquitur, potest nihil de se loqui, sed de secunda vel tert[ia, et fit dubitatio; si-
15 militer de secunda si dicamus, ad quam loquitur, potest intellegi et ad primam et ad tertiam: nam locutio ipsa pertinet non solum ad secundam, sed etiam ad primam et ad tertiam; de tertia quoque si dicamus, de qua loquitur, commune invenitur trium personarum: nam et de prima et de secunda et de tertia loquitur. melius igitur Apollonius, quem nos,
20 quantum potuimus, sequi destinavimus, praepositis personarum definitionibus est usus.

Enucleatim tamen in singulari numero prima dicitur persona: nam in plurali conceptionem facit aliarum personarum, hoc est secundarum vel tertiarum; secundarum quidem, quando ad ipsas praesentes loquitur, ut 25

I ut illius R suus illius suus istius L 3 post εαυτοῦ vel: εἰῶ sed etiam αὐτοῦ vel om. R, post id est: sed etiam ΑΥΤΟΥ vel ΟΥ significat id est add. r ΕΟΥ *** H *ΟΥ (E) L ΕΟΥ K αὐτοῦ v. Bekkerum ad Apollon. de pron. p. 100 B 2 4 tunc] d t' D 5 κατ'] ΚΑΤΑ libri κατὰ ἀντανακλασμόν add. d ἀντανακλασμόν] l ANTANAKΛACMON R ANTAN.KAΛACMO. G ANTANAKAACMON H ANTANA-

ΚΑΛΑ***MO K ***ΑΝΑΚΛΑCΜON L vel αὐτοπάθειαν] add. d ΑΥΤΟΠΑΘΕΙΑΝ Rr ΑΙΤΟΠΑΘΕΙΑΝ G ΑΥΤΟΠΑΘΙΑΝ in litura h 7 cum retransitive] rd et in litura h cum se transitivo R cum retransit quae BDGK cum retransi** (ti) L cum retransitiva l Ter. Andr. III 2, 4 orare iussit, si se ames, era (hera Bas.), iam ut ad sese venias 9 orare] b orate B era Rr aera HL era* B uenias ex uenies corr. H 10 DE PERSONIS] om. DG De personis pronoum K 12 verba post loquitur sqq. usque ad loquitur add. r de ea pronuntiat ad r (?) de persona ea ad

Dd adquam in mg. L 14 sermonem] d *** D 15 de se nihil B sed^{de} secunda Dd 16^{si} dicamus Rr 17 loquutio D 18 tertiam ut dido locuta est. De B 19 commune L nam et de prima et de secunda nam et de prima et de secunda K et secunda H 20 apollonius RHGLK v. Apollon. de pron. p. 22 A 9 sqq. Bk. coll. eiusdem ann. ad lin. B 3 v. etiam de synt. l 3 p. 13, 19 sqq. ll 10 p. 113, 15 sqq. III 25 p. 251, 4 sqq. et 27 p. 259, 14 sqq. Bk. 21 sequi (d)

H distinauimus K defluicionibus Rr 22 usus enucleatim. Tamen H usus. enucleatim Tamen h 23 Enucliatim G dicitur] k, ex dicitur corr. H dicitur Kb

p. 941. 42 P.

p. 547. 48 K.

‘ego et vos facimus’, tertiarum vero, quando ad alios loquens, id est ad secundam personam, alios sibi vel praesentes adiungit vel absentes, ut ‘ego et isti facimus’ vel ‘ego et illi fecimus’; potest tamen et utrasque simul sibi adiungere, ut ‘ego et vos et illi fecimus’. secunda vero tertiam concipit solam, ‘tu et ille’ vel ‘vos et illi fecistis’, tertia autem tertiam solam ‘isti et illi fecerunt’. itaque etiam in hoc ostenditur late patens tertiae personae copia, quae omnibus adiungi potest. quid igitur ‘quod multi simul loquentes dicunt, nos fecimus’? non est supra dicto contrarium: unusquisque enim loquentium conceptionem facit eorum, qui una secum loquuntur, quippe cum unusquisque pars est totius, qui si velit ceteros indicare secum loquentes, necessario secundae vel tertiae eos attribuit personae. idque tam in pronomibus quam in verbis contingit, in quibus et finiuntur personae.

Et sciendum, quod in prima quidem et secunda persona pronomem ponitur, in tertia vero non, nisi demonstratione egeat vel relatione. nam plerumque nomen in eius locum ponimus, ut si Pompeius dicat ad Caesarem ‘ego et tu et Crassus | teneamus rempublicam’; sin autem egeat demonstratione vel relatione, tunc ponimus pro|nomen, ut ‘ego’ et ‘tu’ et ‘ille, quem vides’ vel ‘ego’ et ‘tu’ et ‘is, de quo dixi’; nam omne nomen tertiae est personae absque vocativo, sicut supra dictum est, nisi substantivo vel vocativo verbo coniungatur, et iure, quia ipsa positio prima nominum non ad aliquem, sed de aliquo habet locutionem; dicimus enim ‘nominetur hic, qui natus est, Virgilius’, nominativum proferentes; prima enim et secunda, nisi figurate, adiunctione nominis non egent, cum et substantiam et qualitatem tam suam ipse qui loquitur, quam eius, ad quem praesens praesentem loquitur, videtur scire vel aspicere. tertiae vero personae ideo congrue adiunguntur nomina, quia potest vel abesse persona vel spatio eius qualitas obscurari. itaque pronomine quidem substantia per se, nomine vero etiam qualitas manifestatur, de qua saepe fit dubium in ea persona, ut Virgilius in VI:

Quis, pater, ille, virum qui sic comitatur euntem?
cum ignoratur propria eius qualitas, quaeritur nomen. solam enim sub-

1 et nos faciamus *RL* ad ali* *H* ad aliā *h* 2 sibi praesentes *GHLK*
3 fecimus *BDHLK* vel] et *GLK* 4 adiungere *K* 5 ille fecisti vel *G* 9
enim *add. r* faciunt *L* 10 locuntur *RDH* Quippe *L* cum *add. b* 11
cetero *R* ceteros *r* necessario vel secundae (secundq̄ *D*) vel *BDHGLK* 12 ad-
tribuit *B* Id^{q̄} tam *Rr* 14 prima] *r* primo *R* 15 preponitur *Rr* proponitur
B ratione *Hh* 16 nomen] noi *G* 17 tu crassus *Rr* rempublicam *G* 20
tertiae est] *ex corr. r* tertia *ēē ni f. R* est *om. G* uocatio casu *B* 21 sub-
stantiuo *H* uerbo *om. B, in mg. post* substantiuo *add. b* coniungantur *Rr* 23
qui] quia *R* 24 enim *om. K* figuratae *H* cum enim et *K* 25 qui *om. G*
tam eius *Kk* 27 congrue] *r* congruae *RH* adiunguntur congrue *B* 28
spacio *Dd* qualit *Dd* 29 manifestetur *D* demonstratur *BGLK* 30 *Verg. Aen.*
VI 804

stantiam, non etiam qualitatem significant pronomina, quantum est in ipsius prolatione vocis.

DE GENERIBVS PRONOMINVM.

VI 16 Genera pronominum sunt quinque: masculinum, 'hic', femininum, 'haec', neutrum, 'hoc', commune, 'nostras', 'vestras', trium generum, 5 ut 'ego', 'tu'. cum igitur omnia pronomina, ut supra docuimus, sint quindecim, alia omnia mobilia sunt, id est ex masculinis feminina et neutra faciunt, absque tribus primitivis primae et secundae personae, 'ego' et 'tu', in quibus demonstratio ipsa secum genus ostendit, et 'sui', quod cum sit relativum, ut docuimus, tam genus quam numerum non vocis 10 discretionem, sed priore cognitione subicit. relatio enim est cognitionis ante latae representatio, ut 'scribit Virgilius ad laudem sui', 'rogat te ille, ut sui causa facias'. quodsi quis dicat 'cur ergo etiam 'is', cum sit semper relativum, non est commune trium generum?', respondemus, quod || 'sui, sibi, se a se', non solum relationis causa, quod supra 15 diximus, sed etiam ipsius terminationis singulorum casuum, qui consimiles sunt primae et secundae, hoc habuit, ut confundat genera. quomodo enim Graeci per tres personas primitivorum obliquos casus similiter habent terminantes, qui et communes sunt omnium generum: ἐμοῦ σοῦ οὗ, ἐμολ σολ ολ, ἐμέ σέ ε, sic nos quoque illorum auctoritatem in 20 plerisque secuti per tres personas habemus pronomina similiter terminantia per obliquos casus et omnia communia generis: 'mei tui sui, mihi tibi sibi, me te se, a me a te a se'; alia vero omnia, sicut apud Graecos, mobilia sunt, ut 'ille illa illud, iste ista istud, hic haec hoc, is ea 17 id, ipse ipsa ipsum'; derivativa quoque: 'meus mea meum, tuus tua tuum, 25 suus sua suum, noster nostra nostrum, vester vestra vestrum'. duo tantum inveniuntur communia 'nostras' et 'vestras', quorum perfecta 'nostratis' erant et 'vestratis'. unde quia 'ti' syllabae syncopa facta est,

1 est] r esse R 3 DE GENERE VOCIS PRONOMINŪ B DE GENERE ***** PRONOMIN.
 (1 ex B corr.) H De generibus LK inscr. om. DG 4 ut hic D feminum H
 5 ut haec D commune — pronomina add. r Commune hic et haec nostras B
 6 docuimus] diximus G sint] add. r sunt L 7 alia] rh alia autem RDH
 masculinis] b masculis B 9 ipsa add. G 10 ut om. B 11 subiicit Rr
 relatio] r Ratio R est om. G 12 rogat H rogare ille R 13 ut] d et D
 causa sui DHL facias spscr. K ego Dd 16 qui] d que R que BDHr
 cum similes B 18 casus (u) B 19 terminantes] r terminationes RK
 qui] quae RDLK commune B EMAY LK ἐμοῦ — ε] om. D G. d. quae ipsa
 vocc. in mg. add. EMAL. COY. FOY. EAAOY. COY. FOY. EMHE. FE. G οῦ] add. r
 20 ἐμολ] h EMO* H EMOY COY OY B EMO* CO* FO*(Y-Y-Y?) Ll EMOY COY FOY
 K ol] r OY R ἐμέ] l EM*(u?) L EMH K illorum] illorum auctorum Rr eo-
 rum D auctoritatem illorum G 21 implerisque B 22 obliquo Rr commo-
 nia D mei] r me R 23 a me add. d 24 iste] istae B 25 ipsae K
 26 tantum] tamen K 27 et om. GK 28 et om. G tis b

p. 943. 44 P.

p. 519. 50 K.

mansit in a accentus perfecti, quomodo et in aliis multis, ut 'Arpinās' pro 'Arpinātis', 'fumāt' pro 'fumāvīt', 'cupit' pro 'cupivīt', 'illc' pro 'illce'; itaque neutrum quoque eorum in e finitur: 'nostrate', 'vestrate', ex quo ostenditur illorum quoque nominativus in 'tis' secundum analogiam a vetustissimis prolatus esse. Cassius Emina in III annalium: hos libros si quis nostratis sapiens. M. Cato in legis Meviae suasionē: rex Seleucus arma nostratia facit. Plautus in Stichō:

Ergo oratores populi summates viri

10 Summi accubent, ego infimatis infimus,
pro 'infimas'.

Necesse est autem omnia pronomina tria habere genera vel in una 18 eademque voce confusa vel in diversis distincta terminationibus ideo, quia pro uniuscuiusque rei propriis accipiuntur nominibus, quae tam in masculinis et femininis quam in neutris inveniuntur generibus, quae in pronomi- 15 nibus quoque necesse est ostendi, seu demonstratione sive relatione.

Quaeritur tamen, cur habeat genus neutrum prima et secunda persona, cum naturaliter sermo non nisi inter || mares aut feminas exercetur, quorum sunt primae et secundae personae, id est a quibus profertur et ad 20 quos dirigitur loquella? ad quod dicemus, quod possunt equidem etiam hominum inveniri nomina neutri generis, ut in maribus 'hoc Basion, Heliconion', quomodo etiam in feminis 'Glycerium, Dorcium'. possumus tamen etiam ad res, quae non habent naturam loquendi vel audiendi, per conformationem, id est *προσωποποιῶν*, primas et secundas ad 25 iungere personas, etiamsi sint generis neutri, ut foro, mari, caelo. illud 19

1 quomodo et] r quomodet R 2 pro om. K arpinat^s Hh fumāt] fumant Rr illi B 3 illicce RBDHL 5 Cass. Hem. ann. lib. III fr. p. 161 Kr.: lib. III Krehlium secutus assignavit Rothius l. l. Cass. fr. 38 p. 294 IU inter III et III fluctuans H Emina] D v. lib. VII § 11 Hemina RBHLK Emina in III annalium om. G annalium] r analium RD M. Catonis suasio legis Meviae: Cat. or. 88 p. 124 sq. ap. Meyerum l. l. Meviae] d maeviae BD meae viae GLK Maeniae Popma 7 Plaut. Stich. III 2, 36 sq. (v. 492 sq.) cf. lib. VII § 61 in Stichō] om. G in isticho R v. Osannum de tab. patronatus Lat. p. 17 Lachmannum ad Gai. I 190 et ad Lucret. III 283 coll. eiusdem cod. v. l. ad lib. II § 17 VI 81: istrimoniae, istoici

9 oratores ex hortores corr. D 10 accubent RBDHLK infimis RrD infimis BK 12 habere tria K habere trea G 13 terminationibus ex terminationibus corr. K quia] r om. K que R 14 post nominibus: quae tam — pronomnibus in mg. add. d masculinis et] masculinis quam in G 15 quam in neutris B quae add. g 16 quoque add. g sive] sū K seu G re-latione (ue) R raelatione B 18 sermo] se literis extr. abscissis B non nisi om. GLK aut] r et R 19 secundae D 20 loquella] BDH v. Lachmanni ad Lucr. III 1014 ann. loquela

RGLKdh et ad K quod possunt K quod posunt r quo posunt R aequidem DG 21 hominum add. d bassion BDEGL 22 hoc ante Heliconiōn repet.

DHGLKr eliconion BHG elicenion D elicomon K femininis BH glycerium GK gliggerium L 23 habeant BGLr 24 *προσωποποιῶν*] om. D. cū. et in mg.

π
Gῆ. ΠΡΟΣΩΠΟΠΟΙΕΩΝ d ΠΡΟΣΩΠΟΙΕΩΝ H ΠΡΩΣΩΠΟΠΟΙΕΩΝ
ΟΠΟΙΕΩΝ G ΠΡΟΣΟΠΟΙΕΩΝ K prosopoiā B

quoque notandum, quod derivativa pronomina, quae sunt septem, ut supra ostendimus: 'meus, tuus, suus, noster, vester, nostras, vestras', alterius sunt intrinsecus generis, hoc est communis trium generum, in quo possessor ostenditur, et alterius extrinsecus, hoc est mobilis, in quo possessio denuntiatur, quod terminatione consequenti discernitur, quomodo et numerus, sicut supra docuimus, quamvis qualitatem ipsius possessionis non declarant, nisi adiungas nomen. et sciendum, quod intrinsecus proprii loco funguntur, extrinsecus vero magis appellativi.

Nec solum in pronomibus derivativis, sed etiam in nominibus possessivis et quae a propriis derivantur, infinitae possunt intellegi possessiones, nisi adiectione nominis alicuius discernantur, ut 'meus filius', 'Telamonius natus', 'Euandrius ensis', et vide, quod appellativa magis asciscunt, quae communis sunt qualitatis. tam autem possessiva pronomina quam nomina in genitivum primitivorum resolvuntur. quid est enim 'meus filius'? 'mei filius'; 'Euandrius ensis'? 'Euandri ensis'.

Commune habent possessiva pronomina cum possessivis nominibus, quod in utrisque | possessio subauditur, quod binae intelleguntur personae, quod in genitivos primitivorum similiter resolvuntur cum possessione; non commune, quod pronomina possessiva || omnis sunt communia possessoris, nomina vero possessiva non omnis - 'Hectoreus' enim 'clipeus' unius est proprium possessoris; nec non ab appellativis quoque derivata, quamvis sint multorum communia possessorum, non tamen sic possunt esse communia, quomodo pronomina, ut 'humanus', 'marinus' -, et quod nomina tertiae intelleguntur personae, nisi adiungantur verbis substantivis vel vocativis, pronomina vero et primae et secundae inveniuntur personae.

3 generis intrinsecus G 5 denunciantur Rr denuntietur K 6 sicut add. r
noⁿ Rr 7 declirant^a K 8 extrinsecus] *****nsecus *litteris primoribus abscisis* B
apellativi D 9 nominibus] b omnibus B 10 possessionis Rr 11 adiectione] k adiectione K adiectione alicuius nominis H filius meus G LK thelamonius G 12 Euandrius D *Verg. Aen. X 394 Euandrius abstulit ensis* apel-
lativa D adsciscunt B D H r 13 communis D communes G 14 quam] tam LK
quam nomina add. r 15 mei Rr nisi mei D G L h ensi L l ensis nisi eu-
andri G L Euandri ensis add. d 16 possiuis^{ses} B b 17 utrisque] k utriusque H
subaudiatur Rr quod] . Quod D et R et quod r; *copulam omisi coh. Apollonio*
de pron. p. 133 A 10 Bk. uinq^{lo} B intelguuntur Rr 18 quod cf. *Apoll. l. l.*
p. 134 B 1 et quod R ; Cum possessione non R possessione non commune.
Quod B D possessione. non commune quod d non commuae] v. *Apoll. l. l. B 2*
non commune habent R 19 omnis] rd om̄s D omni R communia D d 20
uero om. G Hectoreus] r hectorius R G K haectoreus B D H enim] autem D
clipeus B clepeus K 21 est om. G possessoris H ab om. G deriuatiua^a
D d deriuati H h 22 communia D d non] nec L 23 communia D d quod
add. g 24 adiunguntur D substantivis R 25 Promina H

p. 945. 46 P.

p. 561. 62 K.

dubitatur numerus possessoris in nominibus possessivis, quae ab appellativis derivantur, ut, si dicam 'taurina vestigia', possunt et unius et multorum intellegi taurorum, in pronomibus vero non, quia tam per singularem quam per pluralem numerum positiones sunt, excepto 'suus', cuius primitivum, id est 'sui', commune est utriusque numeri. possessiva nomina ascendentibus non solent adiungi, ut 'Hectoreus pater' non dicimus, 'frater' vero vel 'servus' dicimus; pronomina vero adiunguntur, ut 'meus pater'.

DE FIGVRIS.

10 Figura pronominum duplex est; aut enim simplicia sunt pronomina V21 aut composita. simplicia sunt omnia alia per nominativos, tria tantum componuntur unam interpretationem apud Graecos habentia οὗτος: 'iste', 'hic', 'is'. componuntur igitur 'iste' et 'hic' secum, ut 'istic istaec istoc'; 'is' vero cum adverbio 'idem', quod significat 'is demum', ex 15 quibus et componitur [hoc est 'iterum is']. eius femininum 'eadem', neutrum 'idem' i correpta, quae in masculino producitur. Virgilius in IIII Aeneidos:

Īdem ambas ferro dolor atque eadem hora tulisset.

Iuvenalis in I:

et tamen alter

20

Si fecisset ĩdem, caderet sub iudice morum.

in neutro tamen praeterea geminatur compositio: dicimus enim 'identidem', id est 'idem | et idem', cuius obliqui deficiunt casus. et nomi|nativus quidem tam masculini quam neutri ex duobus est corruptis nec non accusativus tam masculini quam feminini: mutatur enim m in n ante d euphoniae causa, ut 'eundem, eandem', quod in aliis quoque compositis fieri solet propter eandem consonantem, ut 'quendam, quandam; quorundam, quarundam', quae tamen possunt et per adiectionem habere extremam syllabam. ceteri vero casus supra dictorum pronominum, hoc est 'eadem, 22 30 eiusdem, eidem, eodem, eadem, eisdem, eisdem, eosdem', ex integro et

1 numerus] om. R uero numerus r, at cf. Apoll. l. l. C 1 numerus "in omnibus" possessoris possessivis K in nominibus] b in omnibus BHGL appellativis D appellativis G 3 uero add. d 4 quam pluralem DK positiones G possessiones D 6 haectoreus Brh hectorius GLK haectorius RDH 7 uero adiunguntur om. GLK add. k 9 DE FIGVRA BHL inscriptionem om. DG 10 Figura quoque pronominum K sunt omnia pronomina GLK 11 nominativos H Trea G

12 interpretationem B οὗτος] α (οὗτος 3) ΑΥΤΟC d ΑΥΤΟC D rel. 13 is hic GLK isthic isthaec K istec D 14 istuc Rr isthoc K 15 et om. GLK 16 correpta] r correptam RB Verg. Aen. IIII 679 (deficit Rom.) 17 IIII] d VII. D 18 ferre R hora] sic etiam Verg. Fr. ora LK Pal. 19 Iuv. sat. I 4, 11 sq. in l om. G 21 caderet] rh cadere RBHGLKd cadarei D 23 et D casus(u) B 24 duobus] d duabus D Lr et ex duabus effectum H cor-
reptis Rr accusativus L 28 quarundam] h quarandam H 30 eadem] eadem D eosdem eisdem G

p. 946 P.

p. 552 K.

corrupto inveniuntur. itaque regula exigit per duas i vel per e et i tam nominativum pluralem masculini quam dativos et ablativos omnium plurales scribi, id est 'iidem' vel 'eidem' et 'iisdem' vel 'eisdem'. Iuvenalis in V saturarum:

dat eisdem ferre cinaedis.

solent autem auctores. etiam per synaeresin unam i ponere. pro duabus, ut Virgilius in I:

et crudelia secum

Fata Lyci,

pro 'Lycii', et

ille urbem Patavi,

pro 'Patavii', Iuvenalis in IIII:

Antoni gladios potuit contemnere, si sic,

pro 'Antonii'. 'iste' vero et 'hic' non componitur nisi per eos casus, qui in c desinunt, absque dativo, id est per nominativum, accusativum, 15 ablativum singularem, per pluralem vero nullum nisi nominativum neutri, qui est et accusativus. nam hic solus in plurali numero c habet finalem - ut 'hic istic, haec istaec, hoc istoc, hunc istunc, hanc istanc' (Terentius in heautontimorumenos:

Suspicionem istanc ex illis quaere),

'hoc istoc, hac istac, haec istaec' -, qui semper singularem sequitur feminini. quidam tamen haec quoque per metaplasmm finis quam compositionem proferri confirmant, unde nec aspirationem servant, quomodo nec 23 'illic illaec'; quod autem composita servant, ostendunt adverbia 'adhuc', 'abhinc'.

Nam 'egomet' et cetera, quibus adiungitur 'met', magis per porrectionem vel assumptionem, quam Graeci vocant ἐπέκτασις vel παραγωγήν,

1 duas ii ^{duas} RBH ii Dd 2 pluralium scribi GLK 3 iidem et eidem D iisdem] ex eisdem corr. B Iuv. sat. V 14, 30 4 in V saturarum om. G V

Krehlius II 538; II. libri saturarum Rr saturarum D satirarum G saturarum Implet et ad moechos dat B; versus integer affertur lib. VII § 15 XIII 15 XVIII 288

5 cinedis II cenacdis G caeneidis Kk 6 pone^{re} Rr 7 Verg. Aen. I 221 sq. in I om. D 8 crudilia K crudeli G 9 fatalici H lici BD 10 pro Lycii om. D licii R Verg. Aen. I 247 11 ile R ille urbem om. B petaii G 12 pro pataui R pro petavii G Iuv. sat. IIII 10, 123 III. RBDHK tertio L 13 gladios] r gladius RDH potuit contemnere posset si B contemnere RKd contuere D possit post contemnere add. DHGLK det. dh 15

et accusativum K 16 nominativum] b nomina B 17 est accusativus Rr 18 isthic K istaec] stec R isthaec K isthoc K isthunc K isthanc K Terent. heautontim. V 2, 41 19 heautontimorumenos RD eautontimorumenos B acatontimorumenos (h) L eaautontimoro meno K phormione G 20 Suspicionem] sic Bem. Bas.

suspicionem DH ista Bas. q̄rere G 21 isthoc K isthaec K isthaec K semper per singularem B feminini sequitur K femini D 24 illaec] illuc in litura h illac K autem] b atem B adhunc Rr 25 et abhinc GLK 26 adiungitur] h adiunguntur H 27 adumptionem B uocant add. h ἐπέκτασις vel

παραγωγήν] om. D ὄν et in mg. ΕΠΕΚΤΑΣΙΣ uel ΠΑΡΑΓΩΓΗΝ d paragogen R ΠΑΡΑΓΩΓΗΝ BK ΠΑΡΑΓΟΓΗΝ G

Egomet rapui,

intelligimus enim 'ego et non alius'. Cicero pro Murena: quid? quod, cum admoneris, tamen quasi tute noris, ita salutas? 'tute' dixit pro 'tu ipse per te et non per alium'. nam 'tētē' utraque producta accusativus esse geminatus ostenditur vel ablativus, quod et in prima et in tertia solet fieri persona, ut 'mème', 'sése'; composita tamen ostenduntur accentu paenultimo acuto. nec mirum, eam compositionem in his solis casibus inveniri, qui soli inter obliquos supra dictorum pronominum singulares sint monosyllabi: supra dicta enim geminatio in 25 aliis casibus fieri non solet. et sciendum, quod hoc quoque ad Graecorum imitationem facimus, ut inveniantur quidam casus adhibentes compositionem vel adiectio[n]em, alii vero abnegent. solent enim apud illos Attici ἔγωγε, ἔμοιγε per duos casus, id est nominativum et dativum, addere, quae παραγωγή per alios casus non invenitur; ἔμαυτοῦ, σαυτοῦ deficiunt nominativo. 15

'Ce' quoque solebant per omnes casus vetustissimi addere articulis vel demonstrativis pronomibus, hoc est ab aspiratione incipientibus, ut 'hicce, huiusce, haecce, hocce', unde 'hoc' quasi duabus consonantibus sequentibus solent poetae producere, ut:

Hōc erat, alma parens, quod me per tela, per hostes
Eripis?

et sic in antiquissimis codicibus invenitur bis c scriptum, quomodo est apud Terentium in Andria:

Hoccine est credibile aut memorabile?

2 et ego et DG Cic. pro Murena or. 36, 77 3 quod enim] cum Cic. plerique quod Helmsl. quaeso Oxon. T ammoneris DHGLK admoneres B tamen] etiam Cic. Oxon. T tamen quasi tute Rr ita et GLK salutes Cic. Monac. 68
5 quod in prima G 6 compositamen Rr tamen haec ostenduntur G 7 compositionem K 9 sunt d 10 et sciendum, quod hoc quoque ad om. GLK sciendum hoc quoque ad add. l 11 imitationem K 12 negant K illos] grecos B 13 Graeca per totum h. l. om. D ΓΩΓΕ H ΕΓΩΓΕ B ΕΓΩΓΕ ΕΜΩΓΕ add. d .et. ΕΤΩΓΕ ΕΑΜΟΥΤΕ G et ΕΓΩΓΕ *ΜΟΥΤΕ Ll et TE ΕΓΩΓΕ ΕΑΜΟΥΤΕ K ΕΜΟΥΤΕ Rr casus add. d 14 adere Rr παραγωγή] om. D ΠΑΡΑΓΩΓΕ Rd ΠΑΡΑΓΩΓΕ B ΠΑΡΑΤΩΤΗΝ. G invenitur (un) L ἔμαυτοῦ, σαυτοῦ] add. d ΕΜΑΥΤΟΥ CAΥΤΟΥ R ΕΜΑΥΤΟΥ CAΥΟΥ G ΕΜΑΥΤΟΥ CAΥΟΥ (A) L ΕΜΑΙΟΥ CAΥΟΥ B CAΥΟΥ H ΕΑΥΤΟΥ K 16 addere K 18 hocce haecce K 19 Consequentibus R ce sequentibus Bd c sequentibus DHGLK Verg. Aen. II 664 sq. 20 Hoc] sic etiam Med. Pal. Ver. (deficit Rom.) hocce dh cf. sqq. et lib. XIII § 9 hoc L hocce R per ignis per hostis hostes] ignes Priscianus lib. XIII § 9 et sic vel ignis (Med.) codd. Verg. (in Pal. h. l. lacuna, de Rom. v. supra); hostes videtur gloss. ad tela pertinens, cui gemina lectio ignes cessit 23 Ter. Andr. IIII l. 1 24 est sup. lin. add. Prisc. vet. cod. Cantabrig. a Bentley ad hunc Ter. l. l. est credibile * aut (ε) L

p. 948. 49 P.

p. 554. 55 K.

nunc vero eorundem pronominum his casibus frequenter additur 'ce', qui in s desinunt, euphoniae causa: 'huiusce, hisce, hosce, hasce'. nec solum poetae, sed etiam oratores his utuntur supra dictis adiectionibus. Cicero in II invectiviarum: hosce ego non tam milites acris quam infitiores lentos esse arbitror. inveniuntur tamen etiam nominativum pluralem 'hisce' proferentes antiqui, ut Terentius in eunucho:

hisce hoc munere arbitrantur

Suam Thaidem esse,

10 in quo videntur euphoniae causa s interposuisse. nec non similiter 'illisce', unde 'illc' quasi apocopa facta in fine servat accentum. Terentius in Andria:

illc est huic rei caput.

'ihiusce', 'istiusce', 'illucce', 'istucce' veteres dicebant teste Papi-
15 riano, qui de orthographia hoc ostendit. Terentius in heautontimorumenō:

Illancine mulierem alere cum illa familia.

Haec igitur, hoc est 'met te pte ce' adiectiones esse ipse sensus arguit, qui nullus in his separatis potest inveniri: nihil enim compositum
20 dividitur, quod cum separetur, quamvis sit ex corruptis, non tamen haec eadem corrupta ab integris esse ostendat, ut 'expers' ab 'ex' praepositione et 'pars', 'conficio' a 'con' et 'facio', 'idem' 'is demum'. ergo 'egomet, tute, suapte, huiusce' minime dicenda sunt composita, quia additio, si separetur, nihil significare possit per se. ||

25 Quaeritur, 'eccum, eccam, ellum, ellam, eccos, eccas, mecum, te- VI27 cum, secum, nobiscum, vobiscum' pronomina sint composita an adverbia? ad quod dicendum, quod adverbia personas simul et numeros et ca-

1 erundem Rr qui] quae B 3 utuntur his adiectionibus supradictis. G
subpradictis H Cic. in Catil. or. II 10, 21 4 milite sacris B aceris GLK
acres libri Cic. 5 inficiores Rr inficiores GLK lentos om. Cic. Rhenaug.
6 hisce] v. Ritschelium monum. epigraph. tria p. 20 Ter. eunuch. II 2, 38 sq.
in eunucho om. G iunucho K 8 hisce etiam Bem. hijce Bas. arbitrent**
Bemb. 10 interposuisse] d interpotuisse D illice GL 11 accen Rr Ter.
Andr. II 6, 27 .!... illic est huic (hui^c Bas.) rei caput 13 illicce huius H huic]
B huius rell. 'et sic certe Donatus' Fl. caput] r capud RD 14 illuce LK istuce LK
paperiano GK 15 hortographia R ortographia BK ortographia GL ortografa H in
frustulis Papiriani a Cassiodoro excerptis haec non servata sunt hoc add. r Ter. heau-
40ntim. III 5, 3 in heautontimorumenō om. G eaytontimorumenō B heautantimoru-
meno L eaauton K 17 illancine RH muliere malere GL mulierem malere K
alere ex corr. h 18. i] L pte ce te K 19 nullis H his] d he D 20
quod] r quo R quod *** cum B quod nou cum LK .Quod non cum H quod „cum
non G quam uix Dd non om. DGLK del. h 21 ostendit GL expers] r
expres R ppositione Hh 22 conficio ex conficia corr. L is et demum BGd
23 quia] quae B 24 posset B 25 ellam] add. r om. R rell. 26 sint] r
sunt H sunt RBDK an] r in R

p. 949. 50 P.

p. 556 K.

sus in eodem habere non possunt. sunt enim quaedam personas tantum significantia, ut 'meatim facis' et 'facitis', quaedam casus videntur certos nominum habere, carent autem personis, ut 'domi, domo, domum', quaedam numeros, ut 'semel, bis'; omnia autem simul supra dicta nisi in pronomibus, inveniri non possunt. sunt igitur sine dubio pronomina. 5 adeo autem non est idem dicere 'ecce' et 'eccum', quod 'ecce' adverbium licet tam mares quam feminas et unum et plures demonstrantibus dicere, 'eccum' autem non nisi marem et unum et 'eccam' non nisi feminam et unam, 'eccos' et 'eccas' non nisi plures. quid est enim aliud 'eccum' nisi 'ecce eum'? 'eccam' nisi 'ecce eam'? 'eccos' nisi 'ecce eos'? 'eccas' nisi 'ecce eas'? 'ellum' nisi 'ecce illum'? quae omnia tam genera diversa quam casus habent accusativos utriusque numeri, quos exigit verbum 'vide' vel 'aspice' vel 'cerne', quod saepe per ellipsin solent intellegi.

'Mecum' autem et 'tecum, secum, nobiscum, vobiscum' per anastrophen cum pronomine praepositio est, unde et casus, qui serviunt praepositioni 'cum', id est ablativi, in utroque numero trium personarum componuntur; quomodo igitur, si dicam 'propter te' et 'te propter', idem significo et 'cum quibus' et 'quibuscum', sic 'cum me' et 'mecum'. nam antiquissimi utrumque dicebant, sed in plurali primae personae cacephati causa solebant per anastrophen dicere 'nobiscum' pro 'cum nobis'. itaque propter hoc reliquarum quoque personarum ablativos similiter praepostere proferre coeperunt teste Plinio, qui hoc in II sermonis dubii ostendit, et Cicerone, qui de oratore his utitur verbis: nolimus 'cum me' et 'cum te' dicere, ne eadem computatione adiungendum esset 'cum nobis', sed potius 'mecum' et 'te||cum' et 'nobiscum' diximus, 'cum' praepositione,

- 1 eadem *K* significantia tantum *G* 6 et eccum] et haecum *R* ut eccum
^a
r 7 mores *Rr* nnum plures *G* demonstrantibus *L* 8 Eccū *ex* Eccā *corr.*
B mar+em *H* et nou nisi unum *G* 9 plurales *G* quidem *Rr* 10 nisi
ecce eum *add. d* et eccam *G* ecos *G* 11 omnia] *r* communia *R* 12 accusa-
satiuos *ex* accusatiuos *corr. D* nmeri+ *B* quos] *r*. Quo^s *Hh* quem *RDG* q̄ *LK*
13 nerbo *D* ^{um} ^c ^e ^{ine}
^{um} ^{cum} ^{ine} ^{ei}
ecum *D* uobis *Ll* nobiscum cum per *K* 16 cum prouomen *Hh* qui *add.*
r 18 propter te et propter *B* 19 significatio *D* 20 Nam et antiquissimi *R*
cacephati *RBIIGLk* cacephati *D* 23 plenio *K* *Plinii dub. serm. lib. II fr. Cl*
ap. Lerschium Sprachphilosophie d. Alten I 200 24 in *Ciceronis de or. libris haec*
hodie non leguntur: idem argumentum tractatur in or. 45, 154 cf. epp. ad M. Teren-
tium Varronem (vg. epp. ad fam. lib. VIII) ep. 22, 2. haec Pliniana esse loco mota, ipsa
*Ciceroniana perisse arbitratur Krehlii censor Ienensis t. I. p. 423 de oratione *L**
25 nolimus *K* eadem computatione *GLK* eidem computationi *DH* ne+dem com-
^{uta}
positioni *Rr* nee+dem computatione *B* 26 adiungendum *D* 27 diximus cum
cum *B*

p. 950 P.

p. 555. 56 K.

quae facit obscenum, assidue postposita. antiqui tamen absque 29
observatione naturali ordine haec protulisse inveniuntur. nulla tamen mo-
nosyllaba praepositio anastrophen patitur nisi | ea, et fortassis ideo encli-
tici vice fungitur, quia enclitica monosyllaba sunt: 'que, ve, ne'.

5 Nec mirum, supra dicta pronomina unius causa idem pati, cum in
aliis quoque quibusdam structuris haec eadem sola communes habent quas-
dam proprietates. 'interest' et 'refert' genetivo solent adiungi omnium
casualium absque supra dictis quinque pronomibus, pro quorum geneti-
vis ablativos ponimus possessivorum, ut 'interest' et 'refert mea, tua,
10 sua, nostra, vestra'. 'cuius' quoque infiniti possessivum cum supra dic-
tis verbis pro genetivo primitivi ponitur - Cicero pro Vareno: ea cae-
des si potissimum crimini datur, detur ei, cuius interfuit,
non ei, cuius nihil interfuit -, cuius gentile non solum 'cuius', sed
etiam 'cuiatis' proferebant communi genere. Plautus in Poenulo:

15 Quid sit, cuiatis, unde sit, ne parseris. -

Quid est? cuiates estis? aut quo ex oppido?

'pte' quoque ea sola in eodem ablativo assumere solent: 'meapte, tuapte, 30
suapte, nostrapte, vestrapte'.

Sed si quem forte tangit, quod in fine sit 'cum' praepositio, in com-
20 positione autem plus dicatur valere ea pars, quae in fine sit, sciat, quod
coniunctiones et praepositiones et adverbia vim nominum vel pronominum
ante se positorum in compositione non mutant, ut 'uterque, quisque,
quicumque, qualiscumque, totidem, idem, tantundem', cuius genetivus
solus ex obliquis in usu invenitur, 'tantidem' - Terentius in adelphis:

25 tantidem emptam -,

quod quamvis videatur pro 'eiusdem' poni, tamen significat quantitatem,
quae in pronomine esse minime potest, quod substantiam solum, ut saepe
diximus, significat. est igitur nomen, quomodo et simplex eius, 'tantus
tanta tantum'. usus quoque hoc confirmat. 'tantidem' dixit 'emptam',

^b
1 obscenum G assidue Rr adsidue H 2 observatione R 3 nisi ea
fortassis G enclitici] r encliaci R enclitici D enclitici K 4 enclitica DK
que ue Ll "ne 'ue G 6 quoque] d eoque D ^o communes D communas H
habeant L ^squadāsprietates Dd "proprietates 'quasdam G 7 proprietates R
11 primitivi add. d Cic. pro Vareno or. fr. 9 p. 443 Or. mureno K
caedes Rr 12 si crimini datur, detur ei potissimum Patricius cremini LK cre-
mina G datur datur detur r ei] r et R aei H post interfuit: non — inter-
fuit add. r 13 nihil spscr. in L 14 commune B Plaut. Poen. V 2, 33 sq.
cf. lib. XVII § 23 in Poenulo om. G penulo DH penulo RBLK 15 Quid]
sic libri etiam lib. XVII l. l. qui Plautus quopatis Plaut. Pall. cuiatis ut desit
B parseris] d parseris RBDHGLK parleris Pall. 16 Quid est] r quidem RB
Auo Pall. quolates Pall. estis D estis unde aut quo*(d) R ex quo
B 19 si quem] rh si quidem RH ⁵⁶ post fine sit sqq. — fine sit add. r 20
ea pars ualere G sit] fit GK 22 ante positorum Rr ⁵⁶ compositione mutant Rr
24 in usu om. G Ter. adelph. II 1, 46 in adelphis om. G adelphys R
25 emptam H 26 poni] r prono R 27 substantiam ut saepe diximus signifi-
cat solam K solam GL 29 emptam G

p. 980 — 52 P.

p. 556. 57 K.

quantitatem similem pretii ostendens. 'tan||tundem' ergo nihil aliud significat nisi relationem et similitudinem quantitatis, quod etiam si posset pro 'idem' accipi, non tamen iam et pronomen esset. non enim id, quod pro aliquo accipitur, omnimodo etiam ex eadem specie accipiendum est.

- 31 Componuntur nomina cum pronomibus, ut 'huiusmodi, istiusmodi, huiuscemodi', sicut et apud Graecos *ἀνοκασίγητος, ἀνοδίδακτος, φιλαυτος*, et sunt omnia nomina, etiam quae in fine pronomen habuerint: cum enim qualitatem significant, pronomina esse non possunt. componuntur etiam cum adverbis pronomina: 'eccum, eccam, eccos, eccas, ellum'; cum praepositione etiam secundum Donatum: 'mecum, tecum'. nec mirum, per singulos quosdam casus ea componi, quomodo et 'meme, tete, sese', cum nomina quoque supra dicta per genitivos composita sint solos; quos enim casus separata per appositionem habere exigebat structura, eos in compositione servavere. quid est enim 'eiusmodi' nisi 'modi eius'? 'eccum' nisi 'ecce eum'? 'mecum' nisi 'cum me'? quod vestustissimis erat in usu, sicut supra dictum est.

DE NUMERO.

- 32 Numerus pronomibus accidit, qui et nominibus et verbis et participiis, id est singularis et pluralis. sola enim declinabilia possunt habere ex eisdem vocibus tam singularem quam pluralem numerum, id est quae sub personis finitas cadere solent, sine quibus numeri declinabiles, id est singulares et plurales, inveniri non possunt. itaque si careat verbum persona, quod dictum est iam, caret necessario etiam numero, ut infinita et impersonalia et gerundia. || principales igitur duae partes, nomen et verbum, et quae loco eorum funguntur, hoc est participium et pronomen, supra dictos numeros habent in declinatione. aliae autem quattuor partes, hoc est praepositio, coniunctio, adverbium, interiectio, declinatione carentes numeros supra dictos habere non possunt. quamvis igitur adverbia sunt

1 pretii *B* praecii *Rr* p̄t̄i ex p̄lea corr. *G* 2 possit *D* 3 quod aliquo *G*
 5 huiusmodi] eiusmodi *L* huiuscemodi huiusmodi istius modi (huiusmodi in *mg.*)
K istiusmodi *add. r* Β ΑΥΤΟΚΑΤΕΓΗΝΗΤΟΣ *B* ΑΥΤΟΚΑΓΙΗΝΗΤΟΣ *H* ΑΥΤΚΑΚΙΝΗΤΟΣ *GLK*
 TAKH a se diiudicatus *H*
 ΑΥΤΩΚΑ****ΤΟΣ (a se diiudicatus *spscr. r*) *Rr om. D gr. et in mg.* ΑΥΤΟΚΑΤΑΚΡΙΤΟΣ
d ΑΥΤΟΚΑΤΑΓΗΝΗΤΟΣ *l* ἀντάρετος *Apoll. de pron. p. 70 C 2 Bk.* ἀνοδίδακτος] *add.*
d φιλαυτος] *add. d* ΦΙΛΑΥΤΟΣ *HGLK* ΦΙΛΑΥΤΩΣ *R* ΑΥΤΟΦΙΛΑΥΤΩΣ *r at v. Apollon.*
 nomina *p*
l. l. C 3 7 omnia cum pronomibus quae *Gy* finem *D* nomen *Hh* nomen
b 9 ellum et cum *B* praepositione *Rr* Donatus II 13, 2 p. 1759 *P. 21 Lind.:*
 (adverbia) personalia, ut mecum, tecum, secum, nobiscum, uobiscum 11 et] *r*
om. R 13 sint] sunt *B* enim *om. GLK* 14 servavere] *h* servare *RDHGLK*
 huiusmodi *K* 17 De numeris *GK* finit de figura, Incipit de numero *L* 18
 pronomibus *H* 19 declinabilia *K* 20 ^hisdem *Rr* hisdem *GLK* isdem *H* sin-
 gularem numerum quam pluralem *GL* numerum singularem qum pluralem *K* 21
 finitas] finitas siue infinitas *BHGLrd* finitas ^{siue infinitas} *K* declinabiles *K* 22 non
 possunt inveniri *G* si *add. r* careant *D* 23 uti *B* 24 impersonalia *B*
 25 earum *GLKd* hoc] id *L* 26 autem *om. L* partes orationis hoc *G* 28 sint *K*

p. 962 P.

p. 957. 66 K.

quaedam numerorum, tamen non ex eadem voce singularem et pluralem significant nec ad personas vel singulas singularem vel plures pluralem, quomodo supra dictae partes, reddunt numeros, sed similiter vel uni vel pluribus eadem adiunguntur, sive singularis sint numeri sive pluralis, ut 5 'semel facio, facis, facit, facimus, facitis, faciunt', similiter 'bis, quater, saepe', cum declinabiles partes necessario sibi adiunctae eosdem numeros servant, ut 'facimus nos, faciunt homines, faciunt scribentes': ecce omnes plurales. et iterum 'facio ego, facit homo, facit scribens': en ubique singularibus utimur. cum igitur duo in pronomine quoque, quomodo in no- 33
10 minè, sint numeri, singularis et pluralis, sunt quaedam numero communia, ut 'idem', dicimus enim 'idem vir' et 'idem viri'; sunt alia non solum numero, sed etiam diverso genere communia, ut 'haec mulier' et 'haec mancipia'. possessiva autem, quemadmodum iam diximus, duplicem significant numerum. et intrinsecus quidem eundem habent, quem primitiva
15 eorum, extrinsecus autem pro terminationis forma singularem et pluralem: 'meus mei, noster nostri'. unde 'suus', quia et primitivum eius utriusque est numeri commune, id quoque intrinsecus utriusque est numeri commune tam per singularem quam pluralem declinationem: dicimus enim 'suus illius' et 'suus illorum'. | ||

1 singularem uel et R 2 significat H ne ad Rr singulas ex singulares
corr. D plurales K 4 siue singulares D sunt G 7 facimus homines K facimus homines GL post scribentes: ecce—scribens add. d 9 quomodo om. L 10 numero
quaedam G communia D 12 communia D ut haec haec mulier DH haec
ut haec mulier K 13 quemadmodum BL significant L 15 pro * terminationis (p) R formā (i?) B formā b singularem G pluralem numerum K 16
quia et Rr 17 sq. numeri commune est K 18 commune tam D quam per pluralem BHGLKr declinationem K 19 et suus illorum] illorum G suus illorum g

Explicit liber XII. | Incipit lib. XIII de pronomine (de casibus in mg. add. r) Theodorus ū d memorialis ss epistolarum et adiutor ū m questoris spī scripsi manu mea in urbe roma constantinopoli nonas febroarias mauortio ū d consule. DE CASIB; Rr EXPLICIT LIB XII. DE PRONOMINE INCIPIT LIB. XIII. DE CASIBVS. Theodorus memorialis .ss. sacri scrinii epistolarum et adiutor questoris spī scripsi manu mea in urbe roma constantinopoli nonis febroariis mauortio consule. B Explicit lib. XII de pronōe. | Theodorus memorialis ss. epistolār et adiutor (sic) quaestoris spiriti scripsi manu mea in urbe roma constantinopoli nonis februaryis martio consule. | incipit .XIII. lib de casibus G expli liber XII | Theodorus sr epistolarum et adiutor qstoris spiriti scripsi manu mea in urbe roma constantinopoli nonis februaryis martio consule. | incipit lib. XIII de pronomine K EXPLICIT LIB .XII. INCIP XIII. | Theodorus memorialis ss epītarum et adiutor questoris spī scripsi manu mea in urbe roma constantinopoli nonis feb ma-
uortio consule. D EXPLICIT LIB. XII DE PRONOMIN. INCIPIT LIBER. | THEODORVS. MEMORIALIS. SS. EPISTOLARVM ET ADIVTOR questoris spī. scripsi. manumea. inurberoma.
constantinopoli. nonis. februaryis. martio consule. | DE CASIBVS H Explicit XII lib | Incipit XIII de pronomin eiusdē casibus. Sed primum de uocatio L